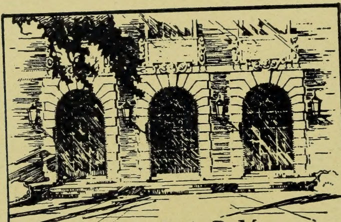

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
EDITA CURANTE
CAROLO SCHENKL.

HERODOTI HISTORIAE

RECENSUIT

ALFRED HOLDER.

VOLUMEN I.

PRAGAE.
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY.
MDCCCLXXXVI.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

HERODOTI HISTORIAE

RECENSUIT

ALFRED HOLDER.

VOLUMEN I.

PRAGAE.
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY.
MDCCCLXXXVI.

PRAEFATIO EDITORIS.

In recensendis uerbis Herodoti id potissimum egi, ut, quam quoque loco codex archetypus lectionem praeberet, quaerendo inuestigarem. ad unum enim fontem omnes libros manu scriptos redire scito, qui in duos omnino latices diriuatur, unum α, alterum β.

α = A + B codicum archetypus uetustissimus, tricenarum septenarum fere litterarum στίχους exhibens:

A = Mediceus bybliothecae Laurentianae plutei LXX. 3 saeculi X. secutus sum conlationes Gronouianam Abichtianam Steinianam.

B = Angelicanus Augustinorum Romanus C.I. 6 saec. XI. olim Sforzanus, deinde Dominici Passioneï S. R. E. cardinalis, cuius beneficio Wesseling uarietatem lectionis accepit. postea Karolus Dilthey meus et Henricus Stein contulerunt.

β = codicum R + V′ archetypus puerorum in usum scriptus binis columnis quadragenorum fere uersuum; uersus autem erant litterarum duodeuicenorum:

R = Romanus bybliothecae Vaticanae 123 bombycinus saec. XIV, fol. 12—336; liber V. intercidit. contulit Stein.

V′ = codicum V + S archetypus:

V = Vindobonensis LXXXV [Graec. Hist. profan. N. 1] chartaceus saec. XIV. olim Iohannis Sambuci Tyrnauiensis. fuerat quondam ex libris Matthiae Coruini. codicem intercedentibus Wilhelmo Brambach et Karolo Schenkl uiris de me optime meritis ab Ernesto equite von Birk bybliothecae Palatinae Vindobonensi praefecto summa liberalitate huc transmissum ipse contuli.

S = Codex collegii Emanuelis apud Cantabrigienses II 105 chartaceus saec. XIV, olim Willelmi Sancroft archiepiscopi Cantuariensis. contulerunt Thomas Gale, Antonius Askew, Thomas Gaisford.

LACVNAE POTIORES

in priore uolumine occurrentes

in *α*.

II. **81**, 6 *Βακχικοῖσι—Αἰγυπτίοισι*
120,17 *καὶ – ἀνὴρ*
143, 9 *διὰ—10 αὐτὰς*
178,13 *οὐδέν – μεταποιεῦνται*
III. **104**, 5 *τὸ – 6 ἄλλοισι*
117, 3 *ἐν – Χορασμίων*
IV. **20**, 9 *Μελάγχλαινοι – Σκυθικόν*
33,11 *ἀπικνέεσθαι — 12 Δῆλον*
40, 4 *πρὸς—5 θάλασσα*
71, 9 *τρίχας—10 περιτάμνονται*

in *β*.

I **7**,4 *ὁ—Ἀλκαίου*
45,13 *ὁ Γορδίεω — 16 βαρυσυμφορώτατος*
46,1 *μεγάλῳ — 2 ἐστερημένος*
8 *διαπέμψας*—**52**,6 expleta
56,7 *ταῦτα*—**69**,1 *Κροῖσος*
73,7 *ὧδε*—**75**,6 *μοῖραν*
77,5 *ἐν*—**79**,4 *ἐλαύνειν*.
92,2 *Κροίσῳ—21 εἰρήσθω*
93,3 *ἓν* — **94**,3 *καταπορνεύουσι* expleta
I **95**,8 *Ἀσσυρίων*—**96**,2 *περιῆλθον*
96,4—**99**,5 expleta
99,9—**100**,8 expleta
103,9 *συλλέξας*—**106**,10 *μοίρης*
107,2 *σὺν—ἦρξαν*
110,10 *καὶ ὑψηλή – 11 βουκόλος*
126,12 *κότερα – 13 ἔφασαν*
131,9 *ἐπιμεμαθήκασι* — **132**,16 *αἱρέει*
133,2 *ἐν — 8 παύεσθαι 12 μεθυσκόμενοι*—**135**,4 *θώρηκας*

I 135,5 ἐπιτηδεύουσι—136,4 εἶναι expleta
137,5 ἀλλὰ—11 ἀποθνήσκειν
138,3 πολλῶν—9 ἐπιφέροντες
9 ἐς—139,4 πάντα expleta
139,5 ἐς—140,3 ὡς
140,4 Μάγους—177,5 ἐπιμνήσομαι expleta
181,3 ἐν—183,17
191,11 ἐποίεε—12 λίμνην
196,21 ἐκδοῦναι—θυγατέρα
c. 199
II 30,22 ὁ—23 Αἰθιόπων
36,11 καὶ—ἀναιρέονται
67,5 τὰς—6 πόλιν
77,11 τῶν—μάλιστα
86,26 ἐν—87,2 νεκρούς
110,9 Δαρεῖον—Σκύθας
121,6 καὶ—7 χειμῶνα
142,14 ἔνθα—15 ἐπαντεῖλαι
143,2 ἑωυτὸν καὶ ἀναδήσαντι
148,32 αὐτὴν—149,1 τοιοῦτον
158,4 εὖρος—5 ἐλαστρεομένας
176,1 ο—2 ἐλλογίμοισι
III 19,4 ἐν—5 μετῆισαν
48,14 παρθένων—15 χορούς
55,1 εἰ—παρεόντες
64,15 τὸν—16 τελευτήσειν
65,34 ἀρῶμαι—35 τούτοισι
68,9 δὴ—10 τότε
80,12 ὑπὸ—14 ὕβρι
106,8 ὁ δὲ καταφορεύμενος
126,2 τῇ — προεμαντεύσατο
7 Μιτροβάτεα—9 τοῦ
137,9 ὑμῖν -ἕξει
148,15 ἐξεκήρυξαν—149,1 σαγηνεύσαντες
IV 75,5 ἀποκρατήσειε—6 πυρίῃ
76,23 τῆς—25 ἦν
95,15 ἐποιέετο—17 οἴκημα
125,9 ὑπῆγον—10 τούτων
131,3 ὄρνιθά—4 φέροντα
145,17 καὶ—ἀπολαχόντες
189,5 ἱμάντινοι, τὰ δὲ ἄλλα
194,1 τούτων—2 μὲν
199,7 ὀργᾶ—8 τε καὶ

Codices contaminati uel mixti:

C = Florentinus nunc bybliothecae Laurentianae n. 207 saec. XI. olim monasterii Benedictinorum b. Mariae Florentinae, ineunte hoc saeculo aliquamdiu liberi baronis von Schellersheim. quae interierunt folia 9—13 libri I. 41_{5} *παρέχων* — 68_{19} *Σπάρτην* suppleuit manus saec. XV (c). contulerunt totum Iohannes Schweighäuser, libros I. II. Stein.

P = Parisiacus 1633 [emptus anno 1688] membr. saec. XIII. contulit post editiones Wesselingianam et Schweighäuserianam Stein. huius codicis parens stirpis *α* correctiones traxit ex *β*.

Accedunt fragmenta

b = codicis B manus saec. XIV, quae suppleuit defectum libri I. (in. — $35_{,12}$ ἀέκων $42_{,3}$ πρήσσοντας — $68_{,1}$ ἀπιστίης)

et d = codicis Medicei Laurentianae plut. LXX. 6 membr. anni 1318 pars prior usque ad II 133,

quorum archetypum, quamquam multis alterius classis lectionibus inspersis infectum, tamen ex stirpe β fluxisse manifestum est.

Altera uero codicis d pars inde a II 134 ex eodem, quo C codice descripta est, in quem, quamuis ordinis α, multa inrepserunt ex eo libro, unde P originem traxit.

Vncis ⟨ ⟩ inclusi ea, quae inserenda esse putabam, [ ] ea, quae mihi interpolata esse uidebantur. signo * uel // rasuram uel lituram, pluribus stellulis lacunam significaui.

Iam super est, ut gratias agam quam maximas Karolo Schenkl, qui, qua semper erga me excelluit animi liberalitate, et complures coniecturas mecum communicauit et in emendandis plagulis opera mihi consilioque beniuolentissime adfuit.

Scripsi Carolsruhae mense Aprili anno MDCCCLXXXVI.

Alfred Holder.

A

Ἡροδότου Ἁλικαρνησσέος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωυμαστά, τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλέα γένηται, τά τε ἄλλα καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

1 Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γενέσθαι τῆς διαφορῆς. τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν, καὶ οἰκήσαντας τοῦτον τὸν χῶρον, τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίῃσι μακρῇσι ἐπιθέσθαι, ἀπαγινέοντας δὲ φορτία Αἰγύπτιά τε καὶ Ἀσσύρια τῇ τε ἄλλῃ [χώρῃ] ἐσαπικνέεσθαι καὶ δὴ καὶ ἐς Ἄργος· τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἅπασι τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένῃ χώρῃ· ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἄργος τοῦτο διατίθεσθαι τὸν φόρτον. πέμπτῃ δὲ ἢ ἕκτῃ ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ἀπίκοντο, ἐξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων, ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναῖκας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέος θυγατέρα· τὸ δέ οἱ οὔνομα εἶναι, κατὰ τὠυτὸ τὸ καὶ Ἕλληνες λέγουσι, Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νεὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, τῶν σφιν ἦν θυμὸς μάλιστα· καὶ τοὺς Φοίνικας διακελευσαμένους ὁρμῆσαι ἐπ' αὐτάς. τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλῃσιν

α = A + B, β = R + V′, V′ = V + S.

I init. — 35,12 *ἀέκων* om. B | *ΚΛΕΙώ.* Ā A *ἡροδότου ἱστορίας, ᾱ*: *κλειώ* R 1 *ἁλικαρνησσέος* A[1] *ἁλικαρνασῆος* β | *ἀπόδεξις* A *ἀπόδειξις* β 1,1 *αἰτίους* ante *φασὶ* A, post *διαφορῆς* β 3 *θαλάσσης* β *θαλλάσσης* A 6 *χώρῃ* om. Paris. 1405 4 *νῦν* <*ἔτι*> Naber 10 *σφι* A *σφιν* β 11 *βασιλέος* A *βασιλῆος* β 12 *τὸ καὶ* Aldus: *ὃ καὶ* Aβ 14 *νεὸς* A *νηὸς* β 16 *ἀποφυγεῖν* β *ἀποφυγέειν* A.

ἁρπασθῆναι. ἐσβαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα οἴχεσθαι ἀποπλέον-
2 τας ἐπ' Αἰγύπτου. οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς Αἴγυπτον ἀπικέσθαι
λέγουσι Πέρσαι, οὐκ ὡς Ἕλληνες, καὶ τῶν ἀδικημάτων πρῶτον
τοῦτο ἄρξαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλλήνων τινάς (οὐ γὰρ ἔχουσι
τοὔνομα ἀπηγήσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας
ἁρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Εὐρώπην. εἴησαν δ' ἂν οὗτοι
Κρῆτες. ταῦτα μὲν δὴ ἴσα πρὸς ἴσα σφι γενέσθαι, μετὰ δὲ
ταῦτα Ἕλληνας αἰτίους τῆς δευτέρης ἀδικίης γενέσθαι· κατα-
πλώσαντας γὰρ μακρῇ νηῒ ἐς Αἶάν τε τὴν Κολχίδα καὶ ἐπὶ
Φᾶσιν ποταμόν, ἐνθεῦτεν, διαπρηξαμένους καὶ τἆλλα, τῶν εἵνεκεν
ἀπίκατο, ἁρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Μηδείην. πέμψαντα
δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυκα αἰτέειν τε δίκας
τῆς ἁρπαγῆς καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα. τοὺς δὲ ὑποκρίνα-
σθαι, ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσάν σφι δίκας τῆς
3 ἁρπαγῆς· οὐδὲ ὦν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι. δευτέρῃ δὲ λέγουσι
γενεῇ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον τὸν Πριάμου, ἀκηκοότα ταῦτα,
ἐθελῆσαί οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι' ἁρπαγῆς γενέσθαι γυναῖκα,
ἐπιστάμενον πάντως, ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐδὲ γὰρ ἐκείνους
διδόναι. οὕτω δὴ ἁρπάσαντος αὐτοῦ Ἑλένην, τοῖσι Ἕλλησι
δόξαι πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἑλένην καὶ
δίκας τῆς ἁρπαγῆς αἰτέειν. τοὺς δέ, προϊσχομένων ταῦτα,
προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἁρπαγήν, ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας
οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεόντων βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνε-
4 σθαι. μέχρι μὲν ὦν τούτου ἁρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἀλλήλων·
τὸ δὲ ἀπὸ τούτου Ἕλληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέσθαι· προ-
τέρους γὰρ ἄρξαι στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ἢ σφέας ἐς τὴν
Εὐρώπην. τὸ μέν νυν ἁρπάζειν γυναῖκας ἀνδρῶν ἀδίκων νομίζειν
ἔργον εἶναι, τὸ δὲ ἁρπασθεισέων σπουδὴν ποιήσασθαι τιμωρέειν
ἀνοήτων, τὸ δὲ μηδεμίαν ὤρην ἔχειν [ἁρπασθεισέων] σωφρόνων·
δῆλα γὰρ δὴ ὅτι, εἰ μὴ αὐταὶ ἐβούλοντο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο.

2,4 προσσχόντας Schaefer: προσχόντασ Aβ 5.12 τὴν A, om. β 6 μὲν A, om. β | σφι ante γενέσθαι A, ante πρὸς β 9 ἐνθεῦτεν A ἐντεῦθεν β 10 ἀπίκατο A ἀπίκοντο β | μηδείην A μηδίην β
3,4 οὐδὲ Schaefer: οὔτε Aβ 8 μηδείησ A μηδίησ β 4,2 τούτου A τούτων β 6 μηδεμίαν A μὴ δὲ μίην β | ἁρπασθεισέων del. Cobet 7 ἐβούλοντο Plutarchus mor. p. 856F: ἐβουλέατο Aβ.

σφέας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίης λέγουσι Πέρσαι ἁρπαζομενέων
τῶν γυναικῶν λόγον οὐδένα ποιήσασθαι, Ἕλληνας δὲ Λακεδαι-
μονίης εἵνεκεν γυναικὸς στόλον μέγαν συναγεῖραι καὶ ἔπειτα
ἐλθόντας ἐς τὴν Ἀσίην τὴν Πριάμου δύναμιν κατελεῖν. ἀπὸ
τούτου αἰεὶ ἡγήσασθαι τὸ Ἑλληνικὸν σφίσι εἶναι πολέμιον. τὴν
γὰρ Ἀσίην καὶ τὰ ἐνοικέοντα ἔθνεα βάρβαρα οἰκηιεῦνται οἱ
Πέρσαι, τὴν δὲ Εὐρώπην καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἥγηνται κεχωρίσθαι.

Οὕτω μὲν [Πέρσαι] λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου 5
ἅλωσιν εὑρίσκουσι σφίσι ἐοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς ἐς
τοὺς Ἕλληνας. περὶ δὲ τῆς Ἰοῦς οὐκ ὁμολογέουσι Πέρσῃσι οὕτω
Φοίνικες· οὐ γὰρ ἁρπαγῇ σφέας χρησαμένους λέγουσι ἀγαγεῖν
αὐτὴν ἐς Αἴγυπτον, ἀλλ᾽ ὡς ἐν τῷ Ἄργεϊ ἐμίσγετο τῷ ναυκλήρῳ
τῆς νεός· ἐπεὶ δ᾽ ἔμαθεν ἔγκυος ἐοῦσα, αἰδεομένη τοὺς τοκέας,
οὕτω δὴ ἐθελοντὴν αὐτὴν τοῖσι Φοίνιξι συνεκπλῶσαι, ὡς ἂν μὴ
κατάδηλος γένηται.

Ταῦτα μέν νυν Πέρσαι τε καὶ Φοίνικες λέγουσι· ἐγὼ δὲ
περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων ὡς οὕτως ἢ ἄλλως κως ταῦτα
ἐγένετο, τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς
τοὺς Ἕλληνας, τοῦτον σημήνας προβήσομαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ
λόγου, ὁμοίως σμικρὰ καὶ μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιών.
τὰ γὰρ τὸ πάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε·
τὰ δὲ ἐπ᾽ ἐμεῦ ἦν μεγάλα, πρότερον ἦν σμικρά. τὴν ἀνθρωπηίην
ὦν ἐπιστάμενος εὐδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν τὠυτῷ μένουσαν, ἐπιμνή-
σομαι ἀμφοτέρων ὁμοίως.

Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραννος 6
δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ μεσαμβρίης
μεταξὺ Συρίων τε καὶ Παφλαγόνων ἐξιεῖ πρὸς βορέην ἄνεμον ἐς
τὸν Εὔξεινον καλεόμενον πόντον. οὗτος ὁ Κροῖσος βαρβάρων

8 λέγουσι Πέρσαι del. van Herwerden 13 <μὲν> γὰρ Naber | οἰκειεῦνται
οἰκειοῦνται A¹ 5,1 μὲν πέρσαι A πέρσαι μὲν R μὲν V′ 4 αγαγεῖν A
γειν β 6 νεὸσ A¹ νηὸσ β | δ᾽ A δὲ β | αἰδεομένην Paris. 1633 marg. 9 τε
καὶ A καὶ β 12 εσ τὸ A, om. β 13 σμικρὰ Reiz: μικρὰ Aβ 14 αὐτῶν
μικρὰ β σμικρὰ αὐτῶν A 15 prius ἦν del. Cobet | ανθρωπηίην A ἀνθρωπείην
ἀνθρωπίνην V′ 6,3 Συρίων Jac. Gronovius: σύρων Aβ | τε καὶ Dionysius
Halic. de comp. 4: καὶ Aβ | βορέην Alexander περὶ σχημ. c. 25 p. 39, 25 Sp.,
Phoebammon (?) ...oerius περὶ σχημ. 47 p. 31, 30 Sp., schol. Hermog. p. 470 Walz: βορῆν Aβ.

πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν κατεστρέψατο Ἑλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγήν, τοὺς δὲ φίλους προσεποιήσατο. κατεστρέψατο μὲν Ἴωνάς τε καὶ Αἰολέας καὶ Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, φίλους δὲ προσεποιήσατο Λακεδαιμονίους. πρὸ δὲ τῆς Κροίσου ἀρχῆς πάντες Ἕλληνες ἦσαν ἐλεύθεροι· τὸ γὰρ Κιμμερίων στράτευμα τὸ ἐπὶ τὴν Ἰωνίην ἀπικόμενον, Κροίσου ἐὸν πρεσβύτερον, οὐ καταστροφὴ ἐγένετο τῶν πολίων, ἀλλ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἁρπαγή.

7 ἡ δὲ ἡγεμονίη οὕτω περιῆλθε, ἐοῦσα Ἡρακλειδέων, ἐς τὸ γένος τὸ Κροίσου, καλεομένους δὲ Μερμνάδας. ἦν Κανδαύλης, τὸν οἱ Ἕλληνες Μυρσίλον ὀνομάζουσι, τύραννος Σαρδίων, ἀπόγονος δὲ Ἀλκαίου τοῦ Ἡρακλέος. Ἄγρων μὲν γὰρ ὁ Νίνου τοῦ Βήλου τοῦ Ἀλκαίου πρῶτος Ἡρακλειδέων βασιλεὺς ἐγένετο Σαρδίων, Κανδαύλης δὲ ὁ Μύρσου ὕστατος. οἱ δὲ πρότερον Ἄγρωνος βασιλεύσαντες ταύτης τῆς χώρης ἦσαν ἀπόγονοι Λυδοῦ τοῦ Ἄτυος, ἀπ' ὅτευ ὁ δῆμος Λύδιος ἐκλήθη ὁ πᾶς οὗτος, πρότερον Μηίων καλεόμενος. παρὰ τούτων Ἡρακλεῖδαι ἐπιτραφθέντες ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐκ θεοπροπίου, ἐκ δούλης τε τῆς Ἰαρδάνου γεγονότες καὶ Ἡρακλέος, ἄρξαντες ἐπὶ δύο καὶ εἴκοσι γενεὰς ἀνδρῶν, ἔτεα πεντήκοντα καὶ πεντακόσια, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενος τὴν ἀρχήν, μέχρι

8 Κανδαύλεω τοῦ Μύρσου. οὗτος δὴ ὦν ὁ Κανδαύλης ἠράσθη τῆς ἑωυτοῦ γυναικός, ἐρασθεὶς δὲ ἐνόμιζέ οἱ εἶναι γυναῖκα πολλὸν πασέων καλλίστην. ὥστε δὲ ταῦτα νομίζων, ἦν γάρ οἱ τῶν αἰχμοφόρων Γύγης ὁ Δασκύλου ἀρεσκόμενος μάλιστα, τούτῳ τῷ Γύγῃ καὶ τὰ σπουδαιέστερα τῶν πρηγμάτων ὑπερετίθετο ὁ Κανδαύλης καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος τῆς γυναικὸς ὑπερεπαινέων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος (χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς) ἔλεγε πρὸς τὸν Γύγην τοιάδε· „Γύγη, οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἴδεος τῆς γυναικός (ὦτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν), ποίει ὅκως ἐκείνην θεήσεαι γυμνήν." ὁ δὲ μέγα ἀμβώσας εἶπε „δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὑγιέα, κελεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θεήσασθαι γυμνήν; ἅμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται

7,2 οἱ del. van Herwerden 4 ἡρακλέοσ A ἡρακλέουσ β | ὁ — Ἀλκαίου om. β 9 τούτων A τούτων δὲ β 10 ἄρξαντεσ β ἄρξαντεσ μὲν A 11 δύο β δύο τε A | πεντήκοντα Naber: πέντε τε Aβ 8,5 πρηγμάτων A πραγμάτων β 11 δὲ μέγα β δ' A 12 οὐκ/οὐχ Aβ 13 ἐκδυομένη Naber.

καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισι ἐξεύρηται,
ἐκ τῶν μανθάνειν δεῖ· ἐν τοῖσι ἓν τόδε ἐστί, σκοπέειν τινὰ τὰ
ἑωυτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνην εἶναι πασέων γυναικῶν καλ-
λίστην, καί σεο δέομαι μὴ δέεσθαι ἀνόμων.” ὃ μὲν δὴ λέγων 9
τοιαῦτα ἀπεμάχετο, ἀρρωδέων μή τί οἱ ἐξ αὐτῶν γένηται κακόν,
ὃ δ' ἀμείβετο τοισίδε· “θάρσει, Γύγη, καὶ μὴ φοβεῦ μήτε ἐμέ, ὥς
σεο πειρώμενον λέγω λόγον τόνδε, μήτε γυναῖκα τὴν ἐμήν, μή τί τοι
ἐξ αὐτῆς γένηται βλάβος. ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτω, ὥστε
μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ. ἐγὼ γάρ σε ἐς τὸ οἴκημα,
ἐν τῷ κοιμώμεθα, ὄπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρης στήσω. μετὰ
δ' ἐμὲ ἐσελθόντα παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς κοῖτον. κεῖται
δὲ ἀγχοῦ τῆς ἐσόδου θρόνος· ἐπὶ τοῦτον τῶν ἱματίων κατὰ
ἓν ἕκαστον ἐκδύνουσα θήσει, καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει
τοι θεήσασθαι. ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου στείχῃ ἐπὶ τὴν εὐνὴν
κατὰ νώτου τε αὐτῆς γένῃ, σοὶ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν, ὅκως μή
σε ὄψεται ἰόντα διὰ θυρέων.” ὃ μὲν δὴ ὡς οὐκ ἐδύνατο διαφυγεῖν, 10
ἦν ἕτοιμος· ὁ δὲ Κανδαύλης, ἐπεὶ ἐδόκεε ὥρη τῆς κοίτης εἶναι,
ἤγαγε τὸν Γύγεα ἐς τὸ οἴκημα, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρῆν καὶ
ἡ γυνή. ἐσελθοῦσαν δὲ καὶ τιθεῖσαν τὰ εἵματα ἐθηεῖτο ὁ Γύγης.
ὡς δὲ κατὰ νώτου ἐγένετο ἰούσης τῆς γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην,
ὑπεκδὺς ἐχώρεε ἔξω, καὶ ἡ γυνὴ ἐπορᾷ μιν ἐξιόντα. μαθοῦσα
δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὔτε ἀνέβωσεν αἰσχυνθεῖσα οὔτε
ἔδοξε μαθεῖν, ἐν νόῳ ἔχουσα τίσεσθαι τὸν Κανδαύλεα. παρὰ
γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοισι βαρβά-
ροισι, καὶ ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἐς αἰσχύνην μεγάλην φέρει.
τότε μὲν δὴ οὕτως, οὐδὲν δηλώσασα, ἡσυχίην εἶχε· ὡς δὲ ἡμέρη 11
τάχιστα ἐγεγόνεε, τῶν οἰκετέων τοὺς μάλιστα ὥρα πιστοὺς ἐόντας
ἑωυτῇ, ἑτοίμους ποιησαμένη ἐκάλεε τὸν Γύγην. ὃ δὲ οὐδὲν

---

15 σκοπέειν τινὰ A τινὰ σκ. β 9,2 αὐτῶν P: αὐτέων Aβ 3 δ' A δὲ β | τοισίδε Reiz: τοῖσδε A τοιάδε β 4 πειρώμενον A πειρόμενον β | λέγω om. β 8 κοῖτον A κοιτῶνα β 11 στείχῃ β στίχηι A 13 σε ὄψεται β ἐσόψεται A 10,1 ἐδύνατο A ἠδύνατο β | διαφυγεῖν: διαφυγέειν Aβ 4 εθηεῖτο A ἐθηῆτο β 6 εχώρεε A ἐχώρεεν β 9 δὲ A, om. β | παρ' ἄ<πασι> Naber 10 εσ A, om. β 11,1 εἶχε A¹ εἶχεν β 2 τάχιστα del. Cobet | ὥρα A ἑώρα β 3 γύγην A γύγεα β.

δοκέων αὐτὴν τῶν πρηχθέντων ἐπίστασθαι ἦλθε καλεόμενος· ἐώθεε γὰρ καὶ πρόσθε, ὅκως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾶν. ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπίκετο, ἔλεγε ἡ γυνὴ τάδε· "νῦν τοι δυῶν ὁδῶν παρεουσέων, Γύγη, δίδωμι αἵρεσιν, ὁκοτέρην βούλεαι τραπέσθαι. ἢ γὰρ Κανδαύλεα ἀποκτείνας ἐμέ τε καὶ τὴν βασιληίην ἔχε τὴν Λυδῶν, ἢ αὐτόν σε αὐτίκα οὕτω ἀποθνήσκειν δεῖ, ὡς ἂν μὴ πάντα πειθόμενος Κανδαύλῃ τοῦ λοιποῦ ἴδῃς τὰ μή σε δεῖ. ἀλλ᾽ ἤτοι κεῖνόν γε τὸν ταῦτα βουλεύσαντα δεῖ ἀπόλλυσθαι, ἢ σὲ τὸν ἐμὲ γυμνὴν θεησάμενον καὶ ποιήσαντα οὐ νομιζόμενα." ὁ δὲ Γύγης τέως μὲν ἀπεθώμαζε τὰ λεγόμενα, μετὰ δὲ ἱκέτευε μή μιν ἀναγκαίῃ ἐνδεῖν διακρῖναι τοιαύτην αἵρεσιν. οὔκων δὴ ἔπειθε, ἀλλ᾽ ὥρα ἀναγκαίην ἀληθέως προκειμένην ἢ τὸν δεσπότεα ἀπολλύναι ἢ αὐτὸν ὑπ᾽ ἄλλων ἀπόλλυσθαι· αἱρέεται αὐτὸς περιεῖναι. ἐπειρώτα δὴ λέγων τάδε· "ἐπεί με ἀναγκάζεις δεσπότεα τὸν ἐμὸν κτείνειν οὐκ ἐθέλοντα, φέρε ἀκούσω, τέῳ καὶ τρόπῳ ἐπιχειρήσομεν αὐτῷ." ἡ δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη "ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ἡ ὁρμὴ ἔσται, ὅθεν περ καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ ἐπεδέξατο γυμνήν,
12 ὑπνωμένῳ δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἔσται." ὡς δὲ ἤρτυσαν τὴν ἐπιβουλήν, νυκτὸς γενομένης (οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης, οὐδέ οἱ ἦν ἀπαλλαγὴ οὐδεμία, ἀλλ᾽ ἔδεε ἢ αὐτὸν ἀπολωλέναι ἢ Κανδαύλεα) εἵπετο ἐς τὸν θάλαμον τῇ γυναικί. καί μιν ἐκείνη, ἐγχειρίδιον δοῦσα, κατακρύπτει ὑπὸ τὴν αὐτὴν θύρην. καὶ μετὰ ταῦτα ἀναπαυομένου Κανδαύλεω ὑπεκδύς τε καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ἔσχε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιληίην Γύγης [τοῦ καὶ Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος, κατὰ
13 τὸν αὐτὸν χρόνον γενόμενος, ἐν ἰάμβῳ τριμέτρῳ ἐπεμνήσθη]· ἔσχε δὲ τὴν βασιληίην καὶ ἐκρατύνθη ἐκ τοῦ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίου. ὡς γὰρ δὴ οἱ Λυδοὶ δεινὸν ἐποιεῦντο τὸ Κανδαύλεω πάθος καὶ ἐν ὅπλοισι ἦσαν, συνέβησαν ἐς τὠυτὸ οἵ τε τοῦ Γύγεω στασιῶται

5 πρόσθε A πρόσθεν β 6 ἔλεγε A ἔλεγεν β | δυῶν ὁδῶν: δυοῖν ὁδοῖν Aβ 10 ἴδῃς: εἰδηισ A¹ εἴδησ β 11 βουλεύσαντα A βουλευσάμενον β 12 θεησάμενον A θηησάμενον β 13 απεθώμαζε A ἀπεθώϋμαζε β 15 ὥρα A ἑώρα β ὥρα γὰρ Cobet 20 ἐπεδέξατο] ἐπέδεξέ τοι Cobet 12,2 μετίετο β εμετίετο A 3 αλλ᾽ A ἀλλὰ β 6 ὑπεκδὺς H. Sauppe: ὑπεισδύσ A ὑπειδὺσ β 7 τοῦ —8 ἐπεμνήσθη del. Wesseling 13,1 εν ὅπλοισι A ἔνοπλοι β | στασιῶται A στρατιῶται β.

καὶ οἱ λοιποὶ Λυδοί, ἢν μὲν δὴ τὸ χρηστήριον ἀνέλῃ μιν βασιλέα εἶναι Λυδῶν, τὸν δὲ βασιλεύειν, ἢν δὲ μή, ἀποδοῦναι ὀπίσω ἐς Ἡρακλείδας τὴν ἀρχήν. ἀνεῖλέ τε δὴ τὸ χρηστήριον καὶ ἐβασίλευσε οὕτω Γύγης. τοσόνδε μέντοι εἶπε ἡ Πυθίη, ὡς Ἡρακλείδῃσι τίσις ἥξει ἐς τὸν πέμπτον ἀπόγονον Γύγεω. τούτου τοῦ ἔπεος Λυδοί τε καὶ οἱ βασιλέες αὐτῶν λόγον οὐδένα ἐποιεῦντο, πρὶν δὴ ἐπετελέσθη.

Τὴν μὲν δὴ τυραννίδα οὕτω ἔσχον οἱ Μερμνάδαι τοὺς 14
Ἡρακλείδας ἀπελόμενοι, Γύγης δὲ τυραννεύσας ἀπέπεμψε ἀναθήματα ἐς Δελφοὺς οὐκ ὀλίγα, ἀλλ᾽ ὅσα μὲν ἀργύρου ἀναθήματα, ἔστι οἱ πλεῖστα ἐν Δελφοῖσι, πάρεξ δὲ τοῦ ἀργύρου χρυσὸν ἄπλετον ἀνέθηκε ἄλλον τε καὶ τοῦ μάλιστα μνήμην ἄξιον ἔχειν ἐστί, κρητῆρές οἱ ἀριθμὸν ἓξ χρύσεοι ἀνακέαται. ἑστᾶσι δὲ οὗτοι ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, σταθμὸν ἔχοντες τριήκοντα τάλαντα· ἀληθέϊ δὲ λόγῳ χρεωμένῳ οὐ Κορινθίων τοῦ δημοσίου ἐστὶ ὁ θησαυρός, ἀλλὰ Κυψέλου τοῦ Ἠετίωνος. οὗτος δὲ ὁ Γύγης πρῶτος βαρβάρων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐς Δελφοὺς ἀνέθηκε ἀναθήματα μετὰ Μίδην τὸν Γορδίεω, Φρυγίης βασιλέα. ἀνέθηκε γὰρ δὴ καὶ Μίδης τὸν βασιλήιον θρόνον, ἐς τὸν προκατίζων ἐδίκαζε, ἐόντα ἀξιοθέητον· κέεται δὲ ὁ θρόνος οὗτος, ἔνθα περ οἱ τοῦ Γύγεω κρητῆρες. ὁ δὲ χρυσὸς οὗτος καὶ ὁ ἄργυρος, τὸν ὁ Γύγης ἀνέθηκε, ὑπὸ Δελφῶν καλέεται Γυγάδας ἐπὶ τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίην.

Ἐσέβαλε μέν νυν στρατιὴν καὶ οὗτος, ἐπείτε ἦρξε, ἔς τε Μίλητον καὶ ἐς Σμύρνην, καὶ Κολοφῶνος τὸ ἄστυ εἷλε. ἀλλ᾽ οὐδὲν γὰρ μέγα ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄλλο ἔργον ἐγένετο βασιλεύσαντος δυῶν δέοντα τεσσεράκοντα ἔτεα, τοῦτον μὲν παρήσομεν τοσαῦτα ἐπιμνησθέντες. Ἄρδυος δὲ τοῦ Γύγεω μετὰ Γύγην βασιλεύσαν- 15
τος μνήμην ποιήσομαι. οὗτος δὲ Πριηνέας τε εἷλε ἐς Μίλητόν τε ἐσέβαλε, ἐπὶ τούτου τε τυραννεύοντος Σαρδίων Κιμμέριοι ἐξ ἠθέων ὑπὸ Σκυθέων τῶν νομάδων ἐξαναστάντες ἀπίκοντο ἐς τὴν Ἀσίην καὶ Σάρδις πλὴν τῆς ἀκροπόλιος εἷλον.

5 δὴ β, om. A^1 8 ἐπεῖπε Naber **14**,8 δημοσίου A δήμου β 9 οὗτοσ A οὕτω β 11 φρυγίησ A τὸν φρυγίησ β 12 δὴ A, om. β 14 κρητῆρεσ A κρατῆρεσ β 17 στρατιὴν καὶ οὗτοσ A καὶ οὗτοσ στρατιὴν β 19 ἀπ᾽] ὑπ᾽ Schaefer | ἔργον post ἄλλο A, post μέγα β 20 τεσσεράκοντα A τεσσαράκοντα β.

16 Ἄρδυος δὲ βασιλεύσαντος ἑνὸς δέοντα πεντήκοντα ἔτεα
ἐξεδέξατο Σαδυάττης ὁ Ἄρδυος, καὶ ἐβασίλευσε ἔτεα δυώδεκα,
Σαδυάττεω δὲ Ἀλυάττης. οὗτος δὲ Κυαξάρῃ τε τῷ Δηιόκεω
ἀπογόνῳ ἐπολέμησε καὶ Μήδοισι, Κιμμερίους τε ἐκ τῆς Ἀσίης
ἐξήλασε, Σμύρνην τε τὴν ἀπὸ Κολοφῶνος κτισθεῖσαν εἷλε, ἐς
Κλαζομενάς τε ἐσέβαλε. ἀπὸ μέν νυν τούτων οὐκ ὡς ἤθελε
ἀπήλλαξε, ἀλλὰ προσπταίσας μεγάλως· ἄλλα δὲ ἔργα ἀπε-
17 δέξατο ἐὼν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀξιαπηγητότατα τάδε. ἐπολέμησε Μιλη-
σίοισι, παραδεξάμενος τὸν πόλεμον παρὰ τοῦ πατρός. ἐπελαύνων
γὰρ ἐπολιόρκεε τὴν Μίλητον τρόπῳ τοιῷδε· ὅκως μὲν εἴη ἐν τῇ
γῇ καρπὸς ἁδρός, τηνικαῦτα ἐσέβαλλε τὴν στρατιήν· ἐστρατεύετο
δὲ ὑπὸ συρίγγων τε καὶ πηκτίδων καὶ αὐλοῦ γυναικηίου τε καὶ
ἀνδρηίου. ὡς δὲ ἐς τὴν Μιλησίην ἀπίκοιτο, οἰκήματα μὲν τὰ
ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οὔτε κατέβαλλε οὔτε ἐνεπίμπρη οὔτε θύρας
ἀπέσπα, ἔα δὲ κατὰ χώρην ἑστάναι· ὁ δὲ τά τε δένδρεα καὶ
τὸν καρπὸν τὸν ἐν τῇ γῇ, ὅκως διαφθείρειε, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω.
τῆς γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλήσιοι ἐπεκράτεον, ὥστε ἐπέδρης μὴ
εἶναι ἔργον τῇ στρατιῇ. τὰς δὲ οἰκίας οὐ κατέβαλλε ὁ Λυδὸς
τῶνδε εἵνεκα, ὅκως ἔχοιεν ἐνθεῦτεν ὁρμώμενοι τὴν γῆν σπείρειν
τε καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλήσιοι, αὐτὸς δὲ ἐκείνων ἐργαζομένων
18 ἔχοι τι καὶ σίνεσθαι ἐσβάλλων. ταῦτα ποιέων ἐπολέμεε ἔτεα
ἕνδεκα, ἐν τοῖσι τρώματα μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐγένετο, ἔν
τε Λιμενηίῳ χώρης τῆς σφετέρης μαχεσαμένων καὶ ἐν Μαιάνδρου
πεδίῳ. τὰ μέν νυν ἓξ ἔτεα τῶν ἕνδεκα Σαδυάττης ὁ Ἄρδυος
ἔτι Λυδῶν ἦρχε, ὁ καὶ ἐσβάλλων τηνικαῦτα ἐς τὴν Μιλησίην
τὴν στρατιήν· [Σαδυάττης] οὗτος γὰρ καὶ ὁ τὸν πόλεμον ἦν
συνάψας· τὰ δὲ πέντε τῶν ἐτέων τὰ ἑπόμενα τοῖσι ἓξ Ἀλυάτ-
της ὁ Σαδυάττεω ἐπολέμεε, ὃς παραδεξάμενος, ὡς καὶ πρότερόν
μοι δεδήλωται, παρὰ τοῦ πατρὸς τὸν πόλεμον προσεῖχε ἐντεταμένως.
τοῖσι δὲ Μιλησίοισι οὐδαμοὶ Ἰώνων τὸν πόλεμον τοῦτον συνεπ-

17,3 επολιόρκεε A ἐπολιόρκησε (-ϊσε V) β 4 εσέβαλλε A ἐσέβαλε β 7 κατέβαλλε A κατέβαλεν β 8 απέσπα A κατέσπα β | ἑστάναι A ἑστάμεναι β 11 κατέβαλλε A²: κατέβαλε A¹ κατέβαλεν β 18,1 <ἐπ'> ἔτεα Dobree 2—3 ἔν τε β ἐν τε ἐν A 5 ὁ —7 συνάψας del. Gomperz 5 εσβάλλων A ἐσβαλὼν β 6 Σαδυάττης — 7 συνάψας del. Cobet 6 Σαδυάττης del. Schweighäuser.

ἐλάφρυνον ὅτι μὴ Χῖοι μοῦνοι. οὗτοι δὲ τὸ ὅμοιον ἀνταποδιδόντες ἐτιμώρεον· καὶ γὰρ δὴ πρότερον οἱ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι τὸν πρὸς Ἐρυθραίους πόλεμον συνδιήνεικαν. τῷ δὲ δυωδεκάτῳ 19
ἔτεϊ ληίου ἐμπιπραμένου ὑπὸ τῆς στρατιῆς συνηνείχθη τι τοιόνδε γενέσθαι πρῆγμα· ὡς ἄφθη τάχιστα τὸ λήιον, ἀνέμῳ βιώμενον ἅψατο νηοῦ Ἀθηναίης ἐπίκλησιν Ἀσσησίης, ἀφθεὶς δὲ ὁ νηὸς κατεκαύθη. καὶ τὸ παραυτίκα μὲν λόγος οὐδεὶς ἐγένετο, μετὰ δὲ τῆς στρατιῆς ἀπικομένης ἐς Σάρδις ἐνόσησε ὁ Ἀλυάττης. μακροτέρης δέ οἱ γινομένης τῆς νούσου πέμπει ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους, εἴτε δὴ συμβουλεύσαντός τευ, εἴτε καὶ αὐτῷ ἔδοξε πέμψαντα τὸν θεὸν ἐπειρέσθαι περὶ τῆς νούσου. τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικομένοισι ἐς Δελφοὺς οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν ἢ τὸν νηὸν τῆς Ἀθηναίης ἀνορθώσωσι, τὸν ἐνέπρησαν χώρης τῆς Μιλησίης ἐν Ἀσσησῷ. Δελφῶν οἶδα ἐγὼ οὕτω 20
ἀκούσας γενέσθαι· Μιλήσιοι δὲ τάδε προστίθεισι τούτοισι Περίανδρον τὸν Κυψέλου ἐόντα Θρασυβούλῳ τῷ τότε Μιλήτου τυραννεύοντι ξεῖνον ἐς τὰ μάλιστα, πυθόμενον τὸ χρηστήριον τὸ τῷ Ἀλυάττῃ γενόμενον, πέμψαντα ἄγγελον κατειπεῖν, ὅκως ἄν τι προειδὼς πρὸς τὸ παρεὸν βουλεύηται. Μιλήσιοι μέν νυν οὕτω 21
λέγουσι γενέσθαι. Ἀλυάττης δέ, ὥς οἱ ταῦτα ἐξαγγέλθη, αὐτίκα ἔπεμπε κήρυκα ἐς Μίλητον βουλόμενος σπονδὰς ποιήσασθαι Θρασυβούλῳ τε καὶ Μιλησίοισι χρόνον ὅσον ἂν τὸν νηὸν οἰκοδομῇ. ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν, Θρασύβουλος δὲ σαφέως προπεπυσμένος πάντα λόγον, καὶ εἰδὼς τὰ Ἀλυάττης μέλλοι ποιήσειν, μηχανᾶται τοιάδε· ὅσος ἦν ἐν τῷ ἄστεϊ σῖτος καὶ ἑωυτοῦ καὶ ἰδιωτικός, τοῦτον πάντα συγκομίσας ἐς τὴν ἀγορὴν προεῖπε Μιλησίοισι, ἐπεὰν αὐτὸς σημήνῃ, τότε πίνειν τε πάντας καὶ κώμῳ χρῆσθαι ἐς ἀλλήλους. ταῦτα δὲ ἐποίεέ τε καὶ προ- 22
ηγόρευε Θρασύβουλος τῶνδε εἵνεκεν, ὅκως ἂν δὴ ὁ κῆρυξ ὁ

19,7 γινομένησ A γενομένησ β 9 πέμψαντα A πέμψαντι β 11 ανορθώσωσι A ἀνορθώσουσι β 20,6 παρεὸν A παρὸν β 21,2 εξαγγέλθη A ἐξηγγέλθη β 3 κήρυκα A κήρυκασ β 5 ἦν] ἤϊε Valckenaer 6 προπεπυσμένοσ A προπεπευσμένοσ β 7 τοιάδε A τοιόνδε β 8 πάντα A ἅπαντα β | συγκομίσασ A συναγαγὼν β 22,1 προηγόρευε cod. Angelicanus: προαγόρευε AR προσαγόρευε V 2 εἵνεκεν A εἵνεκα β.

Σαρδιηνὸς ἰδών τε σωρὸν μέγαν σίτου κεχυμένον καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐν εὐπαθείῃσι ἐόντας ἀγγείλῃ Ἀλυάττῃ· τὰ δὴ καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ δὴ ἰδών τε ἐκεῖνα ὁ κῆρυξ καὶ εἴπας πρὸς Θρασύβουλον τοῦ Λυδοῦ τὰς ἐντολὰς ἀπῆλθε ἐς τὰς Σάρδις, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δι' οὐδὲν ἄλλο ἐγένετο ἡ διαλλαγή. ἐλπίζων γὰρ ὁ Ἀλυάττης σιτοδείην τε εἶναι ἰσχυρὴν ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ τὸν λεὼν τετρῦσθαι ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ, ἤκουε τοῦ κήρυκος νοστήσαντος ἐκ τῆς Μιλήτου τοὺς ἐναντίους λόγους, ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε. μετὰ δὲ ἥ τε διαλλαγή σφι ἐγένετο ἐπ' ᾧ τε ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ συμμάχους, καὶ δύο τε ἀντὶ ἑνὸς νηοὺς τῇ Ἀθηναίῃ οἰκοδόμησε ὁ Ἀλυάττης ἐν τῇ Ἀσσησῷ, αὐτός τε ἐκ τῆς νούσου ἀνέστη. κατὰ μὲν τὸν πρὸς Μιλησίους τε καὶ Θρασύβουλον πόλεμον Ἀλυάττῃ ὧδε ἔσχε.

23 Περίανδρος δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, οὗτος ὁ τῷ Θρασυβούλῳ τὸ χρηστήριον μηνύσας· ἐτυράννευε δὲ ὁ Περίανδρος Κορίνθου· τῷ δὴ λέγουσι Κορίνθιοι (ὁμολογέουσι δέ σφι Λέσβιοι) ἐν τῷ βίῳ θῶυμα μέγιστον παραστῆναι, Ἀρίονα τὸν Μηθυμναῖον ἐπὶ δελφῖνος ἐξενειχθέντα ἐπὶ Ταίναρον, ἐόντα κιθαρῳδὸν τῶν τότε ἐόντων οὐδενὸς δεύτερον, καὶ διθύραμβον πρῶτον ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε καὶ ὀνομάσαντα καὶ διδάξαντα
24 ἐν Κορίνθῳ. τοῦτον τὸν Ἀρίονα λέγουσι, τὸν πολλὸν τοῦ χρόνου διατρίβοντα παρὰ Περιάνδρῳ, ἐπιθυμῆσαι πλῶσαι ἐς Ἰταλίην τε καὶ Σικελίην, ἐργασάμενον δὲ χρήματα μεγάλα θελῆσαι ὀπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι. ὁρμᾶσθαι μέν νυν ἐκ Τάραντος, πιστεύοντα δὲ οὐδαμοῖσι μᾶλλον ἢ Κορινθίοισι μισθώσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων. τοὺς δὲ ἐν τῷ πελάγεϊ ἐπιβουλεύειν τὸν Ἀρίονα ἐκβαλόντας ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ συνέντα τοῦτο λίσσεσθαι, χρήματα μέν σφι προϊέντα, ψυχὴν δὲ παραιτεόμενον. οὔκων δὴ πείθειν αὐτὸν τούτοισι, ἀλλὰ κελεύειν τοὺς πορθμέας

---

3 σαρδιηνὸσ A σαρδήϊος R σαρδύϊος V', cf. C. I. Gr. III n. 4744 8 σιτοδείην A σιτοδηίην β | λεὼν A λεὼ β | τετρύσθαι A τετρῆσθαι β 12 συμμάχους V ξυμμάχουσ AR | οἰκοδόμησε P[1]: ωικοδόμησε A ᾠκοδόμησεν β **23**,2 ὁ Περίανδρος del. van Herwerden 4 μηθυμναῖον β μιθυμναῖον A 5 ἐπὶ] ὑπὸ van Herwerden | ἐξενειχθέντα R ἐξενεχθέντα AV' 6 ἐόντων del. van Herwerden **24**,2 ἐπιθυμῆσαι del. Naber 3 θελῆσαι] ἰθῦσαι Naber 8 σφι προϊέντα A προιέντα σφιν β.

ἢ αὐτὸν διαχρᾶσθαί μιν, ὡς ἂν ταφῆς ἐν γῇ τύχῃ, ἢ ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ταχίστην· ἀπειληθέντα δὲ τὸν Ἀρίονα ἐς ἀπορίην παραιτήσασθαι, ἐπειδή σφιν οὕτω δοκέοι, περιιδεῖν αὐτὸν ἐν τῇ σκευῇ πάσῃ στάντα ἐν τοῖσι ἑδωλίοισι ἀεῖσαι· ἀείσας δὲ ὑπεδέκετο ἑωυτὸν κατεργάσασθαι. καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονήν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ, ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς πρύμνης ἐς μέσην νέα. τὸν δὲ ἐνδύντα τε πᾶσαν τὴν σκευὴν καὶ λαβόντα τὴν κιθάρην, στάντα ἐν τοῖσι ἑδωλίοισι διεξελθεῖν νόμον τὸν ὄρθιον, τελευτῶντος δὲ τοῦ νόμου ῥῖψαί μιν ἐς τὴν θάλασσαν ἑωυτὸν ὡς εἶχε σὺν τῇ σκευῇ πάσῃ. καὶ τοὺς μὲν ἀποπλέειν ἐς Κόρινθον, τὸν δὲ δελφῖνα λέγουσι ὑπολαβόντα ἐξενεῖκαι ἐπὶ Ταίναρον. ἀποβάντα δὲ αὐτὸν χωρέειν ἐς Κόρινθον σὺν τῇ σκευῇ, καὶ ἀπικόμενον ἀπηγέεσθαι πᾶν τὸ γεγονός. Περίανδρον δὲ ὑπὸ ἀπιστίης Ἀρίονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν οὐδαμῇ μετιέντα, ἀνακῶς δὲ ἔχειν τῶν πορθμέων. ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι αὐτούς, κληθέντας ἱστορέεσθαι, εἴ τι λέγοιεν περὶ Ἀρίονος. φαμένων δὲ ἐκείνων, ὡς εἴη τε σῶς περὶ Ἰταλίην καί μιν εὖ πρήσσοντα λίποιεν ἐν Τάραντι, ἐπιφανῆναί σφι τὸν Ἀρίονα ὥσπερ ἔχων ἐξεπήδησε· καὶ τοὺς ἐκπλαγέντας οὐκ ἔχειν ἔτι ἐλεγχομένους ἀρνέεσθαι. ταῦτα μέν νυν Κορίνθιοί τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι, καὶ Ἀρίονός ἐστι ἀνάθημα χάλκεον οὐ μέγα ἐπὶ Ταινάρῳ, ἐπὶ δελφῖνος ἐπεὼν ἄνθρωπος.

Ἀλυάττης δὲ ὁ Λυδὸς τὸν πρὸς Μιλησίους πόλεμον διενείκας 25
μετέπειτα τελευτᾷ, βασιλεύσας ἔτεα ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα. ἀνέθηκε δὲ ἐκφυγὼν τὴν νοῦσον δεύτερος οὗτος τῆς οἰκίης ταύτης ἐς Δελφοὺς κρητῆρά τε ἀργύρεον μέγαν καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον κολλητόν, θέης ἄξιον διὰ πάντων τῶν ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων, Γλαύκου τοῦ Χίου ποίημα, ὃς μοῦνος δὴ πάντων ἀνθρώπων σιδήρου κόλλησιν ἐξεῦρε.

Τελευτήσαντος δὲ Ἀλυάττεω ἐξεδέξατο τὴν βασιληίην Κροῖσος 26
ὁ Ἀλυάττεω, ἐτέων ἐὼν ἡλικίην πέντε καὶ τριήκοντα· ὃς δὴ

10 ταφῆσ A ταφεὶσ β 11 δὲ] δὴ Stein 13. 18 ἑδωλίοισι β εδώλοισι A 18 όρθιον A ὄρθριον β 20 εσ A ἐσ τὴν β 21 λέγουσι del. Cobet | επὶ A ἐσ β 26 λέ<γειν ἔχ>οιεν Naber 31 οὐ A, om. β | ἐπεὼν] ἱππεύων Naber 25,5 σιδήρεον κολλητόν] σιδηροκόλλητον Naber **26**,2 εὼν A ὢν β.

Ἑλλήνων πρώτοισι ἐπεθήκατο Ἐφεσίοισι. ἔνθα δὴ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκεόμενοι ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νηοῦ σχοινίον ἐς τὸ τεῖχος. ἔστι δὲ μεταξὺ τῆς τε παλαιῆς πόλιος, ἣ τότε ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νηοῦ ἑπτὰ στάδιοι. πρώτοισι μὲν δὴ τούτοισι ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος, μετὰ δὲ ἐν μέρεϊ ἑκάστοισι Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοισι ἄλλας αἰτίας ἐπιφέρων, τῶν μὲν ἐδύνατο μέζονας παρευρίσκειν, μέζονα ἐπαιτιώμενος, τοῖσι δὲ αὐτῶν καὶ φαῦλα ἐπιφέρων.

27 ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγήν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπενόεε νέας ποιησάμενος ἐπιχειρέειν τοῖσι νησιώτῃσι. ἐόντων δέ οἱ πάντων ἑτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἳ μὲν Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον ἐς Σάρδις, οἳ δὲ Πιττακὸν τὸν Μυτιληναῖον, εἰρομένου Κροίσου, εἴ τι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην· "ὦ βασιλεῦ, νησιῶται ἵππον συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρδις τε καὶ ἐπὶ σὲ ἐν νόῳ ἔχοντες στρατεύεσθαι." Κροῖσον δὲ ἐλπίσαντα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθέα εἰπεῖν "αἲ γὰρ τοῦτο θεοὶ ποιήσειαν ἐπὶ νόον νησιώτῃσι, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν παῖδας σὺν ἵπποισι." τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι "ὦ βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνεαι εὔξασθαι νησιώτας ἱππευομένους λαβεῖν ἐν ἠπείρῳ, οἰκότα ἐλπίζων. νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὔχεσθαι ἄλλο ἤ, ἐπείτε τάχιστα ἐπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἄρ᾽ ὁμοίως Λυδοὺς ἐν θαλάσσῃ, ἵνα ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων τίσωνταί σε, τοὺς σὺ δουλώσας ἔχεις;" κάρτα τε ἡσθῆναι Κροῖσον τῷ ἐπιλόγῳ καί οἱ, προσφυέως γὰρ δόξαι λέγειν, πειθόμενον παύσασθαι τῆς ναυπηγίης. καὶ οὕτω τοῖσι τὰς νήσους οἰκημένοισι Ἴωσι ξεινίην συνεθήκατο.

28 Χρόνου δὲ ἐπιγινομένου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γὰρ Κιλίκων καὶ Λυκίων τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ᾽ ἑωυτῷ εἶχε καταστρεψάμενος

---

4 πολιορκεόμενοι β πολιορκούμενοι A 6 παλαιῆσ A παλαιᾶσ β 10 ἐπιφέρων del. van Herwerden 27,6 μυτιληναῖον A μιτυληναῖον β 9 ἐν νόῳ: ἐν νῶι A ἐν νῶ V ἐνῶ R 13 οἰκότα R εἰκότα V' εοικότα A 15 ἄρ᾽ ὁμοίως K. Schenkl: ἀράμενοι 18 ἀπολόγῳ Naber | πιθόμενον van Herwerden 28,1 ἐπιγινομένου A ἐπιγενομένου R ἐπιγνομένου V'.

ὁ Κροῖσος) [εἰσὶ δὲ οἵδε· Λυδοί, Φρύγες, Μυσοί, Μαριανδυνοί, Χάλυβες, Παφλαγόνες, Θρήϊκες οἱ Θυνοί τε καὶ Βιθυνοί, Κᾶρες, Ἴωνες, Δωριέες, Αἰολέες, Πάμφυλοι].

29 κατεστραμμένων δὲ τούτων [καὶ προσεπικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι], ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἳ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, κατὰ θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι τῶν ἔθετο. αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἷοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὁρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι, τοὺς ἄν σφι Σόλων θῆται.

30 αὐτῶν δὴ ὦν τούτων καὶ τῆς θεωρίης ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρὰ Ἄμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον. ἀπικόμενος δὲ ἐξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιληίοισι ὑπὸ τοῦ Κροίσου· μετὰ δέ, ἡμέρῃ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ, κελεύσαντος Κροίσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυροὺς καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὄλβια. θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὥς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἴρετο ὁ Κροῖσος τάδε· "ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς καὶ σοφίης [εἵνεκεν] τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων γῆν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὦν ἵμερος ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον." ὃ μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα· Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος λέγει "ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον." ἀποθωυμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν εἴρετο ἐπιστρεφέως "κοίῃ δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;" ὃ δὲ εἶπε "Τέλλῳ τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὖ ἡκούσης παῖδες ἦσαν καλοί τε κἀγαθοί, καί σφιν εἶδε ἅπασι τέκνα

4 εἰσὶ — 6 Πάμφυλοι del. Stein 4 μαριανδυνοὶ A μαρυανδυνοὶ RSV corr. μαρυανδανοὶ Vpr. 29,2 καὶ — Λυδοῖσι del. Stein 6 κατὰ del. Naber 7 δὴ μή A μὴ δή β 30,2 ὁ Σόλων del. van Herwerden 3 ἄμασιν A ἄμασι β 4 τοῦ A, om. β 9 περὶ σέο A σε RS σέ sup. lin. V 10 εἵνεκεν del. Stein 10—11 γῆν πολλὴν CP: τὴν πολλὴν A τῆσ πολλῆσ β 11 θεωρίης εἵνεκεν del. Gomperz 11–12 ἵμεροσ ἐπειρ. μοι β επειρ. με ἵμεροσ A 12 ἐπῆλθε β επῆλθέ σε A | ὄλβιον οὕτω Naber 18 εἶδε A ἴδε β | <τε> τέκνα Stein.

ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἥκοντι, ὡς τὰ παρ᾽ ἡμῖν, τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο· γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσῖνι, βοηθήσας καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθανε κάλλιστα· καί μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ, τῇ περ

31 *ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως.” ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν Τέλλον προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον εἴπας πολλά τε καὶ ὄλβια, ἐπειρώτα τίνα δεύτερον μετ᾽ ἐκεῖνον ἴδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσεσθαι. ὁ δ᾽ εἶπε “Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα. τούτοισι γὰρ ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι βίος τε ἀρκέων ὑπῆν, καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμη σώματος τοιήδε· ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι ὁμοίως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος· ἐούσης ὁρτῆς τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγεϊ κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν, οἱ δέ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ· ἐκκληιόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἷλκον τὴν ἅμαξαν, ἐπὶ τῆς ἁμάξης δέ σφι ὠχέετο ἡ μήτηρ· σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱρόν. ταῦτα δέ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτὴ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεός, ὡς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησε· ἡ δὲ μήτηρ περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὔχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἑωυτῆς τέκνοισι, οἵ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, τὴν θεὸν δοῦναι, τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἄριστόν ἐστι. μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ οἱ νεηνίαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ᾽ ἐν τέλεϊ τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δέ σφεων εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς*

31,3 *ἴδοι* A *εἴδοι β* 4 *δ᾽* A *δὲ β* 6 *τούτωι* A *τοῦτο β* 7 *ὁ* A, om. *β* | *ὁρτῆς* V *ἑορτῆσ* AR 10 *συγκληιόμενοι* van Herwerden 12 *τεσσεράκοντα* A *τεσσαράκοντα β* 13 *ἱρόν* A *ἱερόν β* 14 *πανηγύριος* R *πανηγύρεοσ* AV | *διέδεξέ β διέδειξέ* A 16 *νεηνιέων* A *τεκνίων β* 17 *ῥώμην* A *γνώμην β* 19 *Κλεόβι—Βίτωνι* del. van Herwerden 20 *τὴν θεὸν δοῖναι* A *δοῦναι τὴν θεὸν β* | *τὸ*] *τοῦ* Cobet.

ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων." Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης 32
δευτερεῖα ἔνεμε τούτοισι, Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπε "ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δ' ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε οὐδὲ ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;" ὃ δὲ εἶπε "ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτᾷς ἀνθρωπηίων πρηγμάτων πέρι. ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἔστιν ἰδεῖν, τὰ μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι. οὗτοι ἐόντες ἐνιαυτοὶ ἑβδομήκοντα παρέχονται ἡμέρας διηκοσίας καὶ πεντακισχιλίας καὶ δισμυρίας, ἐμβολίμου μηνὸς μὴ γινομένου· εἰ δὲ δὴ ἐθελήσει τοὔτερον τῶν ἐτέων μηνὶ μακρότερον γίνεσθαι, ἵνα δὴ αἱ ὧραι συμβαίνωσι παραγινόμεναι ἐς τὸ δέον, μῆνες μὲν παρὰ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα οἱ ἐμβόλιμοι γίνονται τριήκοντα πέντε, ἡμέραι δὲ ἐκ τῶν μηνῶν τούτων χίλιαι πεντήκοντα. τούτων τῶν ἁπασέων ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα, ἐουσέων πεντήκοντα καὶ διηκοσιέων καὶ ἑξακισχιλιέων καὶ δισμυριέων, ἡ ἑτέρη αὐτέων τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρῆγμα. οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἐστι ἄνθρωπος συμφορή. ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνεαι καὶ βασιλεὺς πολλῶν εἶναι ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δέ, τὸ εἴρεό με, οὔκω σε ἐγὼ λέγω, πρὶν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστι, εἰ μή οἱ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντα εὖ τελευτῆσαι τὸν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι ἀνθρώπων ἀνόλβιοί εἰσι, πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίου εὐτυχέες. ὁ μὲν δὴ μέγα πλούσιος, ἀνόλβιος δὲ δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυχέος μοῦνον, οὗτος δὲ τοῦ πλουσίου καὶ ἀνόλβου πολλοῖσι· ὃ μὲν ἐπιθυμίην ἐκτελέσαι καὶ ἄτην μεγάλην προσπεσοῦσαν ἐνεῖκαι δυνατώτερος, ὃ δὲ τοισίδε προέχει ἐκείνου· ἄτην μὲν καὶ ἐπιθυμίην οὐκ ὁμοίως δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνεῖκαι,

32,3 ἡ δ' A ἥδε β 7 εθέλει A ἐθέλῃ β 11 γινομένου A γενομένου β 13 τὰ A, om. β 15 τούτων β τουτέων A 16 διηκοσιέων: διηκοσίων (δηϊκοσίων V) Aβ 17 ἑξακισχιλιέων A ἑξακισχιλίων β | δισμυριέων A δισμυρίων β 18 ὦν A οὖν β 19 ὦ β, om. A 20 πολλῶν εἶναι A εἶναι πολλῶν β 21 πρὶν A πρὶν ἂν β 29 τοῖσιδε β τοῖσδε α.

ταῦτα δὲ ἡ εὐτυχίη οἱ ἀπερύκει, ἄπηρος δέ ἐστι, ἄνουσος, ἀπαθὴς κακῶν, εὔπαις, εὐειδής. εἰ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκεῖνος, τὸν σὺ ζητέεις, ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι· πρὶν δ᾽ ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν, μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον, ἀλλ᾽ εὐτυχέα. τὰ πάντα μέν νυν ταῦτα συλλαβεῖν ἄνθρωπον ἐόντα ἀδύνατόν ἐστι, ὥσπερ χώρη οὐδεμία καταρκέει πάντα ἑωυτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται· ἣ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχῃ, αὕτη ἀρίστη. ὣς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἓν οὐδὲν αὔταρκές ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστι· ὃς δ᾽ ἂν αὐτῶν πλεῖστα ἔχων διατελέῃ καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ εὐχαρίστως τὸν βίον, οὗτος παρ᾽ ἐμοὶ τὸ οὔνομα τοῦτο, ὦ βασιλεῦ, δίκαιός ἐστι φέρεσθαι. σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν, κῇ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε."

33 *ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὔ κως οὔτε ἐχαρίζετο, οὔτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθέα εἶναι, ὃς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεὶς τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος ὁρᾶν ἐκέλευε.*

34 *Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον ἔλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, ὡς εἰκάσαι, ὅτι ἐνόμισε ἑωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων ὀλβιώτατον. αὐτίκα δέ οἱ εὕδοντι ἐπέστη ὄνειρος, ὅς οἱ τὴν ἀληθείην ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα. ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, τῶν οὕτερος μὲν διέφθαρτο, ἦν γὰρ δὴ κωφός, ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡλίκων μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος· οὔνομα δέ οἱ ἦν Ἄτυς. τοῦτον δὴ ὦν τὸν Ἄτυν σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῇ σιδηρέῃ βληθέντα. ὁ δ᾽ ἐπείτε ἐξηγέρθη καὶ ἑωυτῷ λόγον ἔδωκε, καταρρωδήσας τὸν ὄνειρον ἄγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναῖκα, ἐωθότα δὲ στρατηγέειν μιν τῶν Λυδῶν οὐδαμῇ ἔτι ἐπὶ τοιοῦτο πρῆγμα ἐξέπεμπε· ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια καὶ τὰ τοιαῦτα*

---

31 *ἄπηρος* codex Fuluii Vrsini: *ἄπειροσ* Aβ 33 *ζητέεις*: *ζητεῖσ* Aβ 34 *τελευτήσηι* A *τελευτήσει* β 36 *οὐδεμία* A *μιῇ* β | *καταρκέει* A *καταρκέειν* β 38 *αὕτη αρίστη* A *ἀρίστη αὕτη* β 41 *ὦ βασιλεῦ* V post ras., Stobaeus: *ὡσ βασιλεὺσ* Aβ 43 *ὄλβον* β *ὄλβιον* A pr. 33,3 *μετεὶς* <*ἐς*> Naber 34,1 *θεοῦ* A *θεῶν* β 4 *αληθείην* A *ἀληθίην* β | *γίνεσθαι* Cobet 9 *επείτε* A *ἐπείτ᾽* β 11 *τοιοῦτο* A *τοιοῦτον* β 12 *δόρατα* van Herwerden.

πάντα, τοῖσι χρέωνται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρεώνων
ἐκκομίσας ἐς τοὺς θαλάμους συνένησε, μή τί οἱ κρεμάμενον τῷ
παιδὶ ἐμπέσῃ. ἔχοντος δέ οἱ ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, 35
ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδις ἀνὴρ συμφορῇ ἐχόμενος καὶ οὐ καθα-
ρὸς χεῖρας, ἐὼν Φρὺξ μὲν γενεῇ, γένεος δὲ τοῦ βασιληίου. παρελ-
θὼν δὲ οὗτος ἐς τὰ Κροίσου οἰκία κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους
καθαρσίου ἐδέετο κυρῆσαι, Κροῖσος δέ μιν ἐκάθηρε. ἔστι δὲ
παραπλησίη ἡ κάθαρσις τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι.
ἐπείτε δὲ τὰ νομιζόμενα ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπυνθάνετο ὁκόθεν
τε καὶ τίς εἴη, λέγων τάδε· "ὤνθρωπε, τίς τε ἐὼν καὶ κόθεν τῆς
Φρυγίης ἥκων ἐπίστιός μοι ἐγένεο; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφό-
νευσας;" ὁ δὲ ἀμείβετο "ὦ βασιλεῦ, Γορδίεω μὲν τοῦ Μίδεώ εἰμι
παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδρηστος, φονεύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμεωυτοῦ
ἀέκων πάρειμι, ἐξεληλαμένος τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἐστερημένος
πάντων." Κροῖσος δέ μιν ἀμείβετο τοισίδε· "ἀνδρῶν τε φίλων
τυγχάνεις ἔκγονος ἐὼν καὶ ἐλήλυθας ἐς φίλους, ἔνθα ἀμηχανήσεις
χρήματος οὐδενός, μένων ἐν ἡμετέρου, συμφορήν τε ταύτην ὡς
κουφότατα φέρων κερδανέεις πλεῖστον." ὁ μὲν δὴ δίαιταν εἶχε 36
ἐν Κροίσου, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ ἐν τῷ Μυσίῳ Ὀλύμπῳ
ὑὸς χρῆμα γίνεται μέγα· ὁρμώμενος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ ὄρεος
τούτου τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε. πολλάκις δὲ οἱ
Μυσοὶ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐξελθόντες ποιέεσκον μὲν κακὸν οὐδέν, ἔπασχον
δὲ πρὸς αὐτοῦ. τέλος δὲ ἀπικόμενοι παρὰ τὸν Κροῖσον τῶν
Μυσῶν ἄγγελοι ἔλεγον τάδε· "ὦ βασιλεῦ, ὑὸς χρῆμα μέγιστον
ἀνεφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρῃ, ὃς τὰ ἔργα διαφθείρει. τοῦτον προθυ-
μόεμενοι ἑλεῖν οὐ δυνάμεθα. νῦν ὦν προσδεόμεθά σευ τὸν παῖδα
καὶ λογάδας νεηνίας καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὥς ἄν μιν
ἐξέλωμεν ἐκ τῆς χώρης." οἳ μὲν δὴ τοίτων ἐδέοντο, Κροῖσος δὲ

35,2 τὰσ A, om. β 5 κυρῆσαι A ἐπικυρῆσαι β 6 καὶ τοῖσι A καὶ τοῖσιν (τίσιν R) β 7 κόθεν Cobet 8 τε A, om. β | ώνθρωπε A ἄνθρωπε β | εὼν A ὢν β 9 επίστιόσ μοι A ἐπίστιοσ (ἐπέστιος R) ἐμοὶ β 13 τοισίδε Reiz: τοῖσδε 15 ἡμετέρου α ἡμετέροισ β | τε α δὲ β 36,3 ὑὸς Bekker: συὸς | ὄρεοσ α οὔρεοσ β 4 πολλάκισ β πολλάκι α 5 ἐξελθόντες α; ἐλθόντεσ β 9 ἑλεῖν: ἑλέειν | ὦν α οὖν β.

μνημονεύων τοῦ ὀνείρου τὰ ἔπεα ἔλεγέ σφι τάδε· “παιδὸς μὲν πέρι τοῦ ἐμοῦ μὴ μνησθῆτε ἔτι· οὐ γὰρ ἂν ὑμῖν συμπέμψαιμι· νεόγαμός τε γάρ ἐστι καὶ ταῦτά οἱ νῦν μέλει. Λυδῶν μέντοι λογάδας καὶ τὸ κυνηγέσιον πᾶν συμπέμψω, καὶ διακελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι εἶναι ὡς προθυμοτάτοισι συνεξελεῖν ὑμῖν τὸ θηρίον
37 ἐκ τῆς χώρης.” ταῦτα ἀμείψατο· ἀποχρεωμένων δὲ τούτοισι τῶν Μυσῶν, ἐπεισέρχεται ὁ τοῦ Κροίσου παῖς ἀκηκοὼς τῶν ἐδέοντο οἱ Μυσοί. οὐ φαμένου δὲ τοῦ Κροίσου τόν γε παῖδά σφι συμπέμψειν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νεηνίης τάδε· “ὦ πάτερ, τὰ κάλλιστα πρότερόν κοτε καὶ γενναιότατα ἡμῖν ἦν ἔς τε πολέμους καὶ ἐς ἄγρας φοιτέοντας εὐδοκιμέειν· νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀποκληίσας ἔχεις, οὔτε τινὰ δειλίην μοι παριδὼν οὔτε ἀθυμίην. νῦν τε τέοισί με χρὴ ὄμμασι ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἐξ ἀγορῆς φοιτέοντα φαίνεσθαι; κοῖος μέν τις τοῖσι πολιήτῃσι δόξω εἶναι, κοῖος δέ τις τῇ νεογάμῳ γυναικί; κοίῳ δὲ ἐκείνη δόξει ἀνδρὶ συνοικέειν; ἐμὲ ὦν σὺ ἢ μέτες ἰέναι ἐπὶ τὴν θήρην, ἢ λόγῳ ἀνάπεισον, ὅκως μοι ἀμείνω ἐστὶ ταῦτα οὕτω ποιεόμενα.”
38 ἀμείβεται Κροῖσος τοισίδε· “ὦ παῖ, οὔτε δειλίην οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι παριδών τοι ποιέω ταῦτα, ἀλλά μοι ὄψις ὀνείρου ἐν τῷ ὕπνῳ ἐπιστᾶσα ἔφη σε ὀλιγοχρόνιον ἔσεσθαι· ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρέης ἀπολέεσθαι. πρὸς ὦν τὴν ὄψιν ταύτην τόν τε γάμον τοι τοῦτον ἔσπευσα καὶ ἐπὶ τὰ παραλαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω, φυλακὴν ἔχων, εἴ κως δυναίμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς σε ζόης διακλέψαι. εἷς γάρ μοι μοῦνος τυγχάνεις ἐὼν παῖς· τὸν γὰρ δὴ ἕτερον
39 διεφθαρμένον [τὴν ἀκοὴν] οὐκ εἶναί μοι λογίζομαι.” ἀμείβεται ὁ νεηνίης τοισίδε· “συγγνώμη μέν, ὦ πάτερ, τοί, ἰδόντι γε ὄψιν τοιαύτην, περὶ ἐμὲ φυλακὴν ἔχειν· τὸ δὲ οὐ μανθάνεις, ἀλλὰ λέληθέ σε [τὸ ὄνειρον], ἐμέ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. φῄς τοι τὸ ὄνειρον ὑπὸ αἰχμῆς σιδηρέης φάναι ἐμὲ τελευτήσειν· ὑὸς δὲ κοῖαι μέν εἰσι χεῖρες, κοίη δὲ αἰχμὴ σιδηρέη, τὴν σὺ φοβέαι;

14 τε α, om. β 37.2 ἐπεσέρχεται Stein 6 δὲ β δ᾽ α 11 et 39,9 μέτες: μέθεσ 38.1 τοισίδε Reiz: τοῖσδε (τάδε R) 6 ζόησ α ζώῃσ β 8 τὴν ἀκοὴν del. Reiz 39.2 τοισίδε Reiz: τοῖσδε 4 τὸ ὄνειρον del. Wesseling 6 τὴν: ἣν.

εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶπε τελευτήσειν με, ἢ ἄλλου τευ,
ὅ τι τούτῳ οἶκε, χρῆν δή σε ποιέειν τὰ ποιέεις· νῦν δὲ ὑπὸ
αἰχμῆς. ἐπείτε ὦν οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῖν γίνεται ἡ μάχη, μέτες
με." ἀμείβεται Κροῖσος "ὦ παῖ, ἔστι τῇ με νικᾷς γνώμην 40
ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἐνυπνίου. ὡς ὦν νενικημένος ὑπὸ σέο
μεταγινώσκω, μετίημί τέ σε ἰέναι ἐπὶ τὴν ἄγρην." εἴπας δὲ 41
ταῦτα ὁ Κροῖσος μεταπέμπεται τὸν Φρύγα Ἄδρηστον, ἀπικο-
μένῳ δέ οἱ λέγει τάδε· "Ἄδρηστε, ἐγώ σε συμφορῇ πεπληγμένον
ἀχάρι, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος
ἔχω, παρέχων πᾶσαν δαπάνην. νῦν ὦν, ὀφείλεις γὰρ ἐμεῦ
προποιήσαντος χρηστὰ ἐς σὲ χρηστοῖσί με ἀμείβεσθαι, φύλακα
παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρηίζω γενέσθαι ἐς ἄγρην ὁρμωμένου, μή
τινες κατ᾽ ὁδὸν κλῶπες [κακοῦργοι] ἐπὶ δηλήσι φανέωσι ὑμῖν.
πρὸς δὲ τούτῳ καὶ σέ τοι χρεόν ἐστι ἰέναι ἔνθα ἀπολαμπρυνέαι
τοῖσι ἔργοισι· πατρώϊόν τε γάρ τοί ἐστι καὶ προσέτι ῥώμη
ὑπάρχει." ἀμείβεται ὁ Ἄδρηστος "ὦ βασιλεῦ, ἄλλως μὲν ἔγωγε 42
ἂν οὐκ ἤια ἐς ἄεθλον τοιόνδε· οὔτε γὰρ συμφορῇ τοιῇδε
κεχρημένον οἰκός ἐστι ἐς ὁμήλικας εὖ πρήσσοντας ἰέναι, οὔτε τὸ
βούλεσθαι πάρα, πολλαχῇ τε ἂν ἶσχον ἐμεωυτόν. νῦν δέ, ἐπείτε
σὺ σπεύδεις καὶ δεῖ τοι χαρίζεσθαι (ὀφείλω γάρ σε ἀμείβεσθαι
χρηστοῖσι), ποιέειν εἰμὶ ἕτοιμος ταῦτα, παῖδά τε σόν, τὸν διακε-
λεύεαι φυλάσσειν, ἀπήμονα τοῦ φυλάσσοντος εἵνεκεν προσδόκα τοι
ἀπονοστήσειν." τοιούτοισι ἐπείτε οὗτος ἀμείψατο Κροῖσον, 43
ἤισαν μετὰ ταῦτα ἐξηρτυμένοι λογάσι τε νεηνίῃσι καὶ κυσί.
ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ὄλυμπον τὸ ὄρος ἐζήτεον τὸ θηρίον,
εὑρόντες δὲ καὶ περιστάντες αὐτὸ κύκλῳ ἐσηκόντιζον. ἔνθα δὴ
ὁ ξεῖνος, οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον, καλεόμενος δὲ Ἄδρηστος,
ἀκοντίζων τὸν ὗν τοῦ μὲν ἁμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου
παιδός. ὃ μὲν δὴ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν
φήμην, ἔθεε δέ τις ἀγγελέων τῷ Κροίσῳ τὸ γεγονός, ἀπικόμενος

---

8 οἶκε: ἔοικε 40,3 μετίημί α μετήιμί (μέτημι V) β 41,7 ἐμοῦ α μοῦ β 8 κακοῦργοι del. Naber | δηλήσι: δηλήσει 9 χρεόν A χρεών Bβ | ἀπολαμπρύνεαι α ἀπολαμπρύνεται β 42,2 ἂν οὐκ] οὐκ ἂν Cobet 3 πρήσσοντας – 68, 10 ἀπιστίης om. B 43,2 καὶ A τε καὶ β 3 τὸ ὄρος del. Cobet 5 οὗτοσ A αὐτὸσ β 6 ὗν SV² σῦν ARV. 8 τῷ β, om. A.

δὲ ἐς τὰς Σάρδις τήν τε μάχην καὶ τὸν τοῦ παιδὸς μόρον ἐσή-
44 μηνέ οἱ. ὁ δὲ Κροῖσος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμέ-
νος μᾶλλόν τι ἐδεινολογέετο, ὅτι μιν ἀπέκτεινε, τὸν αὐτὸς
φόνου ἐκάθηρε· περιημεκτέων δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς ἐκάλεε
μὲν Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθὼς
εἴη, ἐκάλεε δὲ ἐπίστιόν τε καὶ ἑταιρήιον, τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀ-
νομάζων θεόν, τὸν μὲν ἐπίστιον καλέων, διότι δὴ οἰκί-
οισι ὑποδεξάμενος τὸν ξεῖνον φονέα τοῦ παιδὸς ἐλάνθανε βό-
σκων, τὸν δὲ ἑταιρήιον, ὡς φύλακα συμπέμψας αὐτὸν εὑρήκοι
45 πολεμιώτατον. παρῆσαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν
νεκρόν, ὄπισθε δὲ εἵπετό οἱ ὁ φονεύς. στὰς δὲ οὗτος πρὸ τοῦ
νεκροῦ παρεδίδου ἑωυτὸν Κροίσῳ προτείνων τὰς χεῖρας, ἐπικα-
τασφάξαι μιν κελεύων τῷ νεκρῷ, λέγων τήν τε προτέρην ἑωυτοῦ
συμφορήν, καὶ ὡς ἐπ᾽ ἐκείνῃ τὸν καθήραντα ἀπολωλεκὼς εἴη,
οὐδέ οἱ εἴη βιώσιμον. Κροῖσος δὲ τούτων ἀκούσας τόν τε Ἄ-
δρηστον κατοικτείρει, καίπερ ἐὼν ἐν κακῷ οἰκηίῳ τοσούτῳ, καὶ
λέγει πρὸς αὐτόν "ἔχω, ὦ ξεῖνε, παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην,
ἐπειδὴ σεωυτοῦ καταδικάζεις θάνατον. εἷς δὲ οὐ σύ μοι τοῦδε
τοῦ κακοῦ αἴτιος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ἐξεργάσαο, ἀλλὰ θεῶν κού
τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι." Κροῖ-
σος μέν νυν ἔθαψε, ὡς οἰκὸς ἦν, τὸν ἑωυτοῦ παῖδα· Ἄδρηστος
δὲ ὁ Γορδίεω τοῦ Μίδεω, οὗτος δὴ ὁ φονεὺς μὲν τοῦ ἑωυτοῦ
ἀδελφεοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ καθήραντος, ἐπείτε ἡσυχίη
τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνθρώ-
πων εἶναι τῶν αὐτὸς ᾔδεε βαρυσυμφορώτατος, ἐπικατασφάζει
τῷ τύμβῳ ἑωυτόν.

46 Κροῖσος δὲ ἐπὶ δύο ἔτεα ἐν πένθεϊ μεγάλῳ κατῆστο τοῦ
παιδὸς ἐστερημένος. μετὰ δὲ ἡ Ἀστυάγεος τοῦ Κυαξάρεω ἡγε-

9 *μάχην*] *πλάνην* Naber | *ἐσήμηνέ* A *ἐσήμαινέ* β 44,5 *τὸν* — 6 *θεὸν* del. Naber 7 *ὑποδεξάμενοσ* A *ἀποδεξάμενοσ* β 8 *αὐτὸν* A *αὐτῷ* (-ῶ V) β 45,1 *τὸν* A, om. β 5 *καθήραντα* A *καθάραντα* β 6 *ακούσασ* β *ακούων* A[1] 12 *οἰκὸσ* β *εοικὸσ* A | *τὸν* A, om. β 13 *ὁ Γορδίεω* — 16 *βαρυσυμφορώτατος* om. β 16 *ᾔδεε* H. Stephanus: *ήειδε* A 17 *ἑωυτὸν* post *τύμβωι* A, ante *ἐπικατασφάζει* ponit β 46,1 *εν πένθει* A *ἐπένθει* β | *μεγάλῳ* — 2 *ἐστερημένος* om. β 1 *κατῆστο* Wesseling: *καθῆστο*.

μουνίη καταιρεθεῖσα ὑπὸ Κύρου τοῦ Καμβύσεω καὶ τὰ τῶν Περσέων πρήγματα αὐξανόμενα πένθεος μὲν Κροῖσον ἀπέπαυσε, ἐνέβησε δὲ ἐς φροντίδα, εἴ κως δύναιτο, πρὶν μεγάλους γενέσθαι τοὺς Πέρσας, καταλαβεῖν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμιν. μετὰ ὦν τὴν διάνοιαν ταύτην αὐτίκα ἀπεπειρᾶτο τῶν μαντηίων τῶν τε ἐν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ, διαπέμψας ἄλλους ἄλλῃ, τοὺς μὲν ἐς Δελφοὺς ἰέναι, τοὺς δὲ ἐς Ἄβας τὰς Φωκέων, τοὺς δὲ ἐς Δωδώνην· οἳ δέ τινες ἐπέμποντο παρά τε Ἀμφιάρεων καὶ παρὰ Τροφώνιον, οἳ δὲ τῆς Μιλησίης ἐς Βραγχίδας. ταῦτα μέν νυν τὰ Ἑλληνικὰ μαντήια ἐς τὰ ἀπέπεμψε μαντευσόμενος Κροῖσος· Λιβύης δὲ παρὰ Ἄμμωνα ἀπέστελλε ἄλλους χρησομένους. διέπεμπε δὲ πειρώμενος τῶν μαντηίων, ὅ τι φρονέοιεν, ὡς, εἰ φρονέοντα τὴν ἀληθείην εὑρεθείη, ἐπείρηταί σφεα δεύτερα πέμπων, εἰ ἐπιχειρέοι ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. ἐντειλάμενος 47

δὲ τοῖσι Λυδοῖσι τάδε ἀπέπεμπε ἐς τὴν διάπειραν τῶν χρηστηρίων, ἀπ᾽ ἧς ἂν ἡμέρης ὁρμηθέωσι ἐκ Σαρδίων, ἀπὸ ταύτης ἡμερολογέοντας τὸν λοιπὸν χρόνον ἑκατοστῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι τοῖσι χρηστηρίοισι, ἐπειρωτῶντας, ὅ τι ποιέων τυγχάνοι ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω· ἅσσα δ᾽ ἂν ἕκαστα τῶν χρηστηρίων θεσπίσῃ, συγγραψαμένους ἀναφέρειν παρ᾽ ἑωυτόν. ὅ τι μέν νυν τὰ λοιπὰ τῶν χρηστηρίων ἐθέσπισε, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν· ἐν δὲ Δελφοῖσι ὡς ἐσῆλθον τάχιστα ἐς τὸ μέγαρον οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι τῷ θεῷ καὶ ἐπειρώτων τὸ ἐντεταλμένον, ἡ Πυθίη ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει τάδε·

οἶδα δ᾽ ἐγὼ ψάμμου τ᾽ ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης,
καὶ κωφοῦ συνίημι, καὶ οὐ φωνεῦντος ἀκούω.
ὀδμή μ᾽ ἐς φρένας ἦλθε κραταιρίνοιο χελώνης
ἑψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ᾽ ἀρνείοισι κρέεσσι,
ᾗ χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸν δ᾽ ἐπιέσται.

ταῦτα οἱ Λυδοὶ θεσπισάσης τῆς Πυθίης συγγραψάμενοι οἴχοντο 48

ἀπιόντες ἐς τὰς Σάρδις. ὡς δὲ καὶ ὤλλοι οἱ περιπεμφθέντες παρῆσαν φέροντες τοὺς χρησμούς, ἐνθαῦτα ὁ Κροῖσος ἕκαστα

3 καταιρεθεῖσα A καθαιρεθεῖσα β | περσέων A περσῶν β 8 λιβύηι A δελφοῖσι β | διαπέμψας — 52,6 om. β 10 Ἀμφιάρεων: αμφιάρηον A 16 ἐπιχειρέῃ van Herwerden 47,6 ἕκαστον Cobet 48,2 ὦλλοι: ὦιλλοι A 3 ἕκαστον van Herwerden.

ἀναπτύσσων ἐπώρα τῶν συγγραμμάτων. τῶν μὲν δὴ οὐδὲν προσίετό μιν· ὁ δέ, ὡς τὸ ἐκ Δελφῶν ἤκουσε, αὐτίκα προσεύχετό τε καὶ προσεδέξατο, νομίσας μοῦνον εἶναι μαντήιον τὸ ἐν Δελφοῖσι, ὅτι οἱ ἐξευρήκεε, τὰ αὐτὸς ἐποίησε. ἐπείτε γὰρ δὴ διέπεμψε παρὰ τὰ χρηστήρια τοὺς θεοπρόπους, φυλάξας τὴν κυρίην τῶν ἡμερέων ἐμηχανᾶτο τοιάδε· ἐπινοήσας, τὰ ἦν ἀμήχανον ἐξευρεῖν τε καὶ ἐπιφράσασθαι, χελώνην καὶ ἄρνα κατακόψας ὁμοῦ ἧψε αὐτὸς ἐν λέβητι χαλκέῳ, χάλκεον ἐπίθημα ἐπιθείς.

49 τὰ μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν οὕτω τῷ Κροίσῳ ἐχρήσθη· κατὰ δὲ τὴν Ἀμφιάρεω τοῦ μαντηίου ὑπόκρισιν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅ τι τοῖσι Λυδοῖσι ἔχρησε ποιήσασι περὶ τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα (οὐ γὰρ ὦν οὐδὲ τοῦτο λέγεται), ἄλλο γε ἢ ὅτι καὶ τοῦτον ἐνόμισε μαντήιον ἀψευδὲς ἐκτῆσθαι.

50 Μετὰ δὲ ταῦτα θυσίῃσι μεγάλῃσι τὸν ἐν Δελφοῖσι θεὸν ἱλάσκετο· κτήνεά τε γὰρ τὰ θύσιμα πάντα τρισχίλια ἔθυσε, κλίνας τε ἐπιχρύσους καὶ ἐπαργύρους καὶ φιάλας χρυσέας καὶ εἵματα πορφύρεα καὶ κιθῶνας, νήσας πυρὴν μεγάλην, κατέκαιε, ἐλπίζων τὸν θεὸν μᾶλλόν τι τούτοισι ἀνακτήσεσθαι· Λυδοῖσί τε πᾶσι προεῖπε θύειν πάντα τινὰ αὐτῶν τοῦτο, ὅ τι ἔχοι ἕκαστος. ὡς δὲ ἐκ τῆς θυσίης ἐγένετο, καταχεάμενος χρυσὸν ἄπλετον ἡμιπλίνθια ἐξ αὐτοῦ ἐξήλαυνε, ἐπὶ μὲν τὰ μακρότερα ποιέων ἑξαπάλαστα, ἐπὶ δὲ τὰ βραχύτερα τριπάλαστα, ὕψος δὲ παλαστιαῖα, ἀριθμὸν δὲ ἑπτακαίδεκα καὶ ἑκατόν, καὶ τούτων ἀπέφθου χρυσοῦ τέσσερα, τρίτον ἡμιτάλαντον ἕκαστον ἕλκοντα, τὰ δὲ ἄλλα ἡμιπλίνθια λευκοῦ χρυσοῦ, σταθμὸν διτάλαντα. ἐποιέετο δὲ καὶ λέοντος εἰκόνα χρυσοῦ ἀπέφθου ἕλκουσαν σταθμὸν τάλαντα δέκα. οὗτος ὁ λέων, ἐπείτε κατεκαίετο ὁ ἐν Δελφοῖσι νηός, κατέπεσε ἀπὸ τῶν ἡμιπλινθίων (ἐπὶ γὰρ τούτοισι ἵδρυτο), καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, ἕλκων σταθμὸν ἕβδομον ἡμιτάλαντον· ἀπετάκη γὰρ αὐτοῦ τέταρτον ἡμιτά-

---

11 ἧψε W. Dindorf: ἥψεε A 49,2 ὑπόκρισιν Schaefer: απόκρισιν A 5 ἐκτῆσθαι d Aldus: κεκτῆσθαι A 50,4 εἵματά <τε> Stein | κιθῶνας Aldus: χιτῶνασ A | νήσας bd: νηήσας A 6 πᾶσι del. van Herwerden 7 ἐκ] ἀπὸ Cobet 10 τούτων b: τουτέων A 11 τρίτον ἡμιτάλαντον Valla (cf. Pollux IX,54): τρία ἡμιτάλαντα A.

λαντον. ἐπιτελέσας δὲ ὁ Κροῖσος ταῦτα ἀπέπεμπε ἐς Δελφοὺς 51
καὶ τάδε ἄλλα ἅμα τοῖσι, κρητῆρας δύο μεγάθεϊ μεγάλους, χρύ-
σεον καὶ ἀργύρεον, τῶν ὁ μὲν χρύσεος ἔκειτο ἐπὶ δεξιὰ ἐσιόντι
ἐς τὸν νηόν, ὁ δὲ ἀργύρεος ἐπ᾽ ἀριστερά. μετεκινήθησαν δὲ καὶ
οὗτοι ὑπὸ τὸν νηὸν κατακαέντα, καὶ ὁ μὲν χρύσεος κεῖται ἐν τῷ
Κλαζομενίων θησαυρῷ, ἕλκων σταθμὸν εἴνατον ἡμιτάλαντον καὶ
ἔτι δυώδεκα μνέας, ὁ δὲ ἀργύρεος ἐπὶ τοῦ προνηίου τῆς γωνίης,
χωρέων ἀμφορέας ἑξακοσίους· ἐπικίρναται γὰρ ὑπὸ Δελφῶν θεο-
φανίοισι. φασὶ δέ μιν Δελφοὶ Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ἔργον εἶ-
ναι, καὶ ἐγὼ δοκέω· οὐ γὰρ τὸ συντυχὸν φαίνεταί μοι ἔργον εἶ-
ναι. καὶ πίθους τε ἀργυρέους τέσσερας ἀπέπεμψε, οἳ ἐν τῷ
Κορινθίων θησαυρῷ ἑστᾶσι, καὶ περιρραντήρια δύο ἀνέθηκε, χρύ-
σεόν τε καὶ ἀργύρεον, τῶν τῷ χρυσέῳ ἐπιγέγραπται Λακεδαιμο-
νίων φαμένων εἶναι ἀνάθημα, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες· ἔστι γὰρ καὶ
τοῦτο Κροίσου, ἐπέγραψε δὲ τῶν τις Δελφῶν, Λακεδαιμονίοισι
βουλόμενος χαρίζεσθαι, τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα οὐκ ἐπι-
μνήσομαι. ἀλλ᾽ ὁ μὲν παῖς, δι᾽ οὗ τῆς χειρὸς ῥέει τὸ ὕδωρ, Λα-
κεδαιμονίων ἐστί, οὐ μέντοι τῶν γε περιρραντηρίων οὐδέτερον.
ἄλλα τε ἀναθήματα οὐκ ἐπίσημα πολλὰ ἀπέπεμψε ἅμα τού-
τοισι ὁ Κροῖσος, καὶ χεύματα ἀργύρεα κυκλοτερέα, καὶ δὴ καὶ
γυναικὸς εἴδωλον χρύσεον τρίπηχυ, τὸ Δελφοὶ τῆς ἀρτοκόπου τῆς
Κροίσου εἰκόνα λέγουσι εἶναι. πρὸς δὲ καὶ τῆς ἑωυτοῦ γυναικὸς
τὰ ἀπὸ τῆς δειρῆς ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος καὶ τὰς ζώνας. ταῦτα 52
μὲν ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψε, τῷ δὲ Ἀμφιάρεῳ, πυθόμενος αὐτοῦ
τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν πάθην, ἀνέθηκε σάκος τε χρύσεον πᾶν,
ὁμοίως καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην, τὸ ξυστὸν τῇσι λόγ-
χῃσι ἐὸν ὁμοίως χρύσεον· τὰ ἔτι καὶ ἀμφότερα ἐς ἐμὲ ἦν κεί-
μενα ἐν Θήβῃσι, καὶ Θηβέων ἐν τῷ νηῷ τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος.

51,2 τοῖσι P: αυτοῖσι A | μεγάθεϊ: μεγέθει A 6 εἴνατον: ἔνατον A^1 ἔννατον A^2 11 τέσσερας: τέσσαρας A 14 φαμένων <σφέων> Abicht, φαμένων <σφέων τοῦτο uel τοῦτο σφέων> Schenkl <διὰ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην οἱ Δελφοὶ Λακεδαιμονίων> φασὶ Cobet, φαμένῳ Tournier | λέγοντες] ἔχον Naber, qui del. φαμένων εἶναι ἀνάθημα 21 ἀρτοπόπου Cobet 52,4 τῆς λόγχης Cobet 6 Θηβέων Reiske: θηβαίων A.

53 *Τοῖσι δὲ ἄγειν μέλλουσι τῶν Λυδῶν ταῦτα τὰ δῶρα ἐς τὰ
ἱρὰ ἐνετέλλετο ὁ Κροῖσος ἐπειρωτᾶν τὰ χρηστήρια, εἰ στρατεύη-
ται ἐπὶ Πέρσας Κροῖσος, καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέ-
οιτο φίλον. ὡς δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὰ ἀπεπέμφθησαν οἱ Λυδοὶ
ἀνέθεσαν τὰ ἀναθήματα, ἐχρέωντο τοῖσι χρηστηρίοισι λέγοντες
“Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεύς, νομίσας τάδε
μαντήια εἶναι μοῦνα ἐν ἀνθρώποισι, ὑμῖν τε ἄξια δῶρα ἔδωκε
τῶν ἐξευρημάτων, καὶ νῦν ὑμέας ἐπειρωτᾷ, εἰ στρατεύηται ἐπὶ
Πέρσας, καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο σύμμαχον.”
οἳ μὲν ταῦτα ἐπειρώτων, τῶν δὲ μαντηίων ἀμφοτέρων ἐς τὠυτὸ
αἱ γνῶμαι συνέδραμον, προλέγουσαι Κροίσῳ, ἢν στρατεύηται
ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχήν μιν καταλύσειν· τοὺς δὲ Ἑλλήνων
δυνατωτάτους συνεβούλευόν οἱ ἐξευρόντα φίλους προσθέσθαι.*
54 *ἐπείτε δὲ ἀπενειχθέντα τὰ θεοπρόπια ἐπύθετο ὁ Κροῖσος, ὑπερ-
ήσθη τε τοῖσι χρηστηρίοισι, πάγχυ τε ἐλπίσας καταλύσειν τὴν
Κύρου βασιληίην, πέμψας αὖτις ἐς Πυθὼ Δελφοὺς δωρέεται,
πυθόμενος αὐτῶν τὸ πλῆθος, κατ᾽ ἄνδρα δύο στατῆρσι ἕκα-
στον χρυσοῦ. Δελφοὶ δὲ ἀντὶ τούτων ἔδοσαν Κροίσῳ καὶ Λυδοῖσι
προμαντηίην καὶ ἀτελείην καὶ προεδρίην, καὶ ἐξεῖναι τῷ βου-*
55 *λομένῳ αὐτῶν γίνεσθαι Δελφὸν ἐς τὸν αἰεὶ χρόνον. δωρησάμενος
δὲ τοὺς Δελφοὺς ὁ Κροῖσος ἐχρηστηριάζετο τὸ τρίτον· ἐπείτε
γὰρ δὴ παρέλαβε τοῦ μαντηίου ἀληθείην, ἐνεφορέετο αὐτοῦ.
ἐπειρώτα δὲ τάδε χρηστηριαζόμενος, εἴ οἱ πολυχρόνιος ἔσται ἡ
μουναρχίη. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ τάδε·*

53,1 *τοῖσι* — 2 *ἐπειρωτᾶν α τοῖσι δὲ πεμπομένοισι κήρυξι μετὰ δώρων, τοιαῦτα ἐνετέλλετο ἐπειρωτᾶν ὁ κροῖσοσ β* 3 *Κροῖσος* del. Mehler | *προσθέηται* H. Stephanus *προσθῆται* Cobet 4 *απικόμενοι* A *ἀπίκοντο β* | *απεπέμφθησαν* A *ἐπέμφθησαν β* | *λυδοὶ* A *κήρυκεσ β* 5 *ἐχρέωντο* A *καὶ ἔχρεον β* 6 *τε καὶ άλλων εθνέων βασιλεὺσ* A *ὁ λυδῶν βασιλεὺσ καὶ ἄλλων ἐθνέων* (*ἐθνῶν* V *ἐθνῶν* S) *β* 8 *ὑμέασ* A *ὑμᾶσ β* 54,1 *ἀνενειχθέντα: ἀνενεχθέντα* A*β* 2 *πάγχυ* A *ταχὺ β* | *καταλύσειν* A *καταλῦσαι β* 3 *πέμψας* — 55,4 *τάδε* om. *β* | *αὖτις* b: *αὖθις* A 4 *αὐτῶν: αυτέων* A | *ἕκαστον* del. Cobet 5 <*τε*> *καὶ* Kallenberg 55,4 *χρηστηριαζόμενοσ* A *καὶ δὴ καὶ ἐσ δελφοὺσ. χρηστηριαζόμενοσ* (*-ζομένους* V) *ἐπειρώτα* (*ἐπηρώτα* V′) *β*.

ἀλλ᾽ ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται,
καὶ τότε, Λυδὲ ποδαβρέ, πολυψήφιδα παρ᾽ Ἕρμον
φεύγειν μηδὲ μένειν μηδ᾽ αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

Τούτοισι ἐλθοῦσι τοῖσι ἔπεσι ὁ Κροῖσος πολλόν τι μά- 56
λιστα πάντων ἥσθη, ἐλπίζων ἡμίονον οὐδαμὰ ἀντ᾽ ἀνδρὸς βα-
σιλεύσειν Μήδων, οὐδ᾽ ὦν αὐτὸς οὐδ᾽ οἱ ἐξ αὐτοῦ παύσεσθαί κοτε
τῆς ἀρχῆς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζε ἱστορέων, τοὺς ἂν Ἑλλήνων
δυνατωτάτους ἐόντας προσκτήσαιτο φίλους. ἱστορέων δὲ εὕρισκε
Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους προέχοντας, τοὺς μὲν τοῦ Δω-
ρικοῦ γένεος, τοὺς δὲ τοῦ Ἰωνικοῦ. ταῦτα γὰρ ἦν τὰ προκεκρι-
μένα, ἐόντα τὸ ἀρχαῖον, τὸ μὲν Πελασγικόν, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν
ἔθνος. καὶ τὸ μὲν οὐδαμῇ κω ἐξεχώρησε, τὸ δὲ πολυπλάνητον
κάρτα. ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος βασιλέος οἴκεε γῆν τὴν Φθι-
ῶτιν, ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ Ἕλληνος τὴν ὑπὸ τὴν Ὄσσαν τε καὶ
τὸν Ὄλυμπον χώρην, καλεομένην δὲ Ἱστιαιῶτιν· ἐκ δὲ τῆς Ἱστι-
αιώτιδος ὡς ἐξανέστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεε ἐν Πίνδῳ Μακεδνὸν
καλεόμενον· ἐνθεῦτεν δὲ αὖτις ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ
ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὸν Δωρικὸν ἐκλή-
θη. ἥντινα δὲ γλῶσσαν ἵεσαν οἱ Πελασγοί, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως 57
εἰπεῖν. εἰ δὲ χρεόν ἐστι τεκμαιρόμενον λέγειν τοῖσι νῦν ἔτι ἐοῦ-
σι Πελασγῶν τῶν ὑπὲρ Τυρσηνῶν Κρηστῶνα πόλιν οἰκεόντων,
οἳ ὅμουροί κοτε ἦσαν τοῖσι νῦν Δωριεῦσι καλεομένοισι (οἴκεον
δὲ τηνικαῦτα γῆν τὴν νῦν Θεσσαλιῶτιν καλεομένην), καὶ τῶν
Πλακίην τε καὶ Σκυλάκην Πελασγῶν οἰκησάντων ἐν Ἑλλησπόντῳ,
οἳ σύνοικοι ἐγένοντο Ἀθηναίοισι, καὶ ὅσα ἄλλα Πελασγικὰ
ἐόντα πολίσματα τὸ οὔνομα μετέβαλε· εἰ τούτοισι τεκμαιρόμενον
δεῖ λέγειν, ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βάρβαρον γλῶσσαν ἱέντες. εἰ τοίνυν
ἦν καὶ πᾶν τοιοῦτο τὸ Πελασγικόν, τὸ Ἀττικὸν ἔθνος, ἐὸν
Πελασγικόν, ἅμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἕλληνας καὶ τὴν γλῶσσαν
μετέμαθε. καὶ γὰρ δὴ οὔτε οἱ Κρηστωνιῆται οὐδαμοῖσι τῶν νῦν
σφεας περιοικεόντων εἰσὶ ὁμόγλωσσοι οὔτε οἱ Πλακιηνοί, σφίσι δὲ

---

7 καὶ] δὴ Porson 56,3 οὐδ᾽ οἱ AV οὐδὲ οἱ R οὐδὲ τοὺς Cobet παύσεσθαί A παύσασθαί β 7 ταῦτα — 69,1 Κροῖσος om. β 8 <ἔθνεα> ἐόντα Dobree 57,5 τῶν Dobree: τὴν A 9 ἦσαν] εἴησαν ἂν Naber.

ὁμόγλωσσοι· δηλοῦσί τε, ὅτι, τὸν ἠνείκαντο γλώσσης χαρακτῆρα
58 μεταβαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία, τοῦτον ἔχουσι ἐν φυλακῇ. τὸ δὲ Ἑλληνικὸν γλώσσῃ μέν, ἐπείτε ἐγένετο, ἀεί κοτε τῇ αὐτῇ διαχρᾶται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶναι· ἀποσχισθὲν μέντοι ἀπὸ τοῦ Πελασγικοῦ ἐὸν ἀσθενές, ἀπὸ σμικροῦ τεο τὴν ἀρχὴν ὁρμώμενον αὔξηται ἐς πλῆθος τῶν ἐθνέων, Πελασγῶν μάλιστα προσκεχωρηκότων αὐτῷ καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρβάρων συχνῶν. πρὸς δὴ ὦν ἔμοιγε δοκέει οὐδὲ τὸ Πελασγικὸν ἔθνος, ἐὸν βάρβαρον, οὐδαμὰ μεγάλως αὐξηθῆναι.

59 Τούτων δὴ ὦν τῶν ἐθνέων τὸ μὲν Ἀττικὸν κατεχόμενόν τε καὶ διεσπασμένον ἐπυνθάνετο ὁ Κροῖσος ὑπὸ Πεισιστράτου τοῦ Ἱπποκράτεος, τοῦτον τὸν χρόνον τυραννεύοντος Ἀθηναίων. Ἱπποκράτεϊ γὰρ ἐόντι ἰδιώτῃ καὶ θεωρέοντι τὰ Ὀλύμπια τέρας ἐγένετο μέγα· θύσαντος γὰρ αὐτοῦ τὰ ἱρὰ οἱ λέβητες ἐπεστεῶτες καὶ κρεῶν τε ἐόντες ἔμπλεοι καὶ ὕδατος ἄνευ πυρὸς ἔζεσαν καὶ ὑπερέβαλον. Χίλων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρατυχὼν καὶ θεησάμενος τὸ τέρας συνεβούλευε Ἱπποκράτεϊ πρῶτα μὲν γυναῖκα μὴ ἄγεσθαι τεκνοποιὸν ἐς τὰ οἰκία, εἰ δὲ τυγχάνει ἔχων, δεύτερα τὴν γυναῖκα ἐκπέμπειν, καὶ εἴ τίς οἱ τυγχάνει ἐὼν παῖς, τοῦτον ἀπείπασθαι. οὐκ ὦν ταῦτα παραινέσαντος Χίλωνος πείθεσθαι θέλειν τὸν Ἱπποκράτεα· γενέσθαι οἱ μετὰ ταῦτα τὸν Πεισίστρατον τοῦτον, ὃς στασιαζόντων τῶν παράλων καὶ τῶν ἐκ τοῦ πεδίου Ἀθηναίων, καὶ τῶν μὲν προεστεῶτος Μεγακλέος τοῦ Ἀλκμέωνος, τῶν δὲ ἐκ τοῦ πεδίου Λυκούργου <τοῦ> Ἀριστολαΐδεω, καταφρονήσας τὴν τυραννίδα ἤγειρε τρίτην στάσιν· συλλέξας δὲ στασιώτας καὶ τῷ λόγῳ τῶν ὑπερακρίων προστὰς μηχανᾶται τοιάδε. τρωματίσας ἑωυτόν τε καὶ ἡμιόνους ἤλασε ἐς τὴν ἀγορὴν τὸ ζεῦγος, ὡς ἐκπεφευγὼς τοὺς ἐχθρούς, οἵ μιν ἐλαύνοντα ἐς ἀγρὸν ἠθέλησαν ἀπολέσαι δῆθεν, ἐδέετό τε τοῦ δήμου φυλακῆς τινος πρὸς αὐτοῦ κυρῆσαι, πρότερον εὐδοκιμήσας ἐν τῇ πρὸς Μεγαρέας γενομένῃ στρατηγίῃ, Νίσαιάν τε ἑλὼν καὶ ἄλλα ἀποδεξάμενος μεγάλα ἔργα. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων

58, 5 Πελασγῶν Sauppe: πολλῶν A 7 ἔμοιγε Reiske: ἐμοί τε A
59,15 <τοῦ> Schaefer.

ἐξαπατηθεὶς ἔδωκέ οἱ τῶν ἀστῶν καταλέξας ἄνδρας τριηκοσίους, οἳ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγένοντο Πεισιστράτου, κορυνηφόροι δέ· ξύλων γὰρ κορύνας ἔχοντες εἵποντό οἱ ὄπισθε. συνεπαναστάντες δὲ οὗτοι ἅμα Πεισιστράτῳ ἔσχον τὴν ἀκρόπολιν. ἔνθα δὴ ὁ Πεισίστρατος ἦρχε Ἀθηναίων, οὔτε τιμὰς τὰς ἐούσας συνταράξας οὔτε θέσμια μεταλλάξας, ἐπί τε τοῖσι κατεστεῶσι ἔνεμε τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς τε καὶ εὖ. μετὰ δὲ οὐ πολλὸν 60 χρόνον τὠυτὸ φρονήσαντες οἵ τε τοῦ Μεγακλέος στασιῶται καὶ οἱ τοῦ Λυκοίργου ἐξελαύνουσί μιν. οὕτω μὲν Πεισίστρατος ἔσχε τὸ πρῶτον Ἀθήνας, καὶ τὴν τυραννίδα οὔκω κάρτα ἐρριζωμένην ἔχων ἀπέβαλε. οἳ δὲ ἐξελάσαντες Πεισίστρατον αὖτις ἐκ νέης ἐπ᾽ ἀλλήλοισι ἐστασίασαν. περιελαυνόμενος δὲ τῇ στάσι ὁ Μεγακλέης ἐπεκηρυκεύετο Πεισιστράτῳ, εἰ βούλοιτό οἱ τὴν θυγατέρα ἔχειν γυναῖκα ἐπὶ τῇ τυραννίδι. ἐνδεξαμένου δὲ τὸν λόγον καὶ ὁμολογήσαντος ἐπὶ τούτοισι Πεισιστράτου, μηχανῶνται δὴ ἐπὶ τῇ κατόδῳ πρῆγμα εὐηθέστατον, ὡς ἐγὼ εὑρίσκω, μακρῷ, ἐπεί γε ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρου τοῦ βαρβάρου ἔθνεος τὸ Ἑλληνικὸν ἐὸν καὶ δεξιώτερον καὶ εὐηθείης ἠλιθίου ἀπηλλαγμένον μᾶλλον, εἰ καὶ τότε γε οὗτοι ἐν Ἀθηναίοισι τοῖσι πρώτοισι λεγομένοισι εἶναι Ἑλλήνων σοφίην μηχανῶνται τοιάδε. ἐν τῷ δήμῳ τῷ Παιανιέϊ ἦν γυνή, τῇ οὔνομα ἦν Φύη, μέγαθος ἀπὸ τεσσέρων πηχέων ἀπολείπουσα τρεῖς δακτύλους καὶ ἄλλως εὐειδής· ταύτην τὴν γυναῖκα σκευάσαντες πανοπλίῃ, ἐς ἅρμα ἐσβιβάσαντες καὶ προδέξαντες σχῆμα, οἷόν τι ἔμελλε εὐπρεπέστατον φανέεσθαι ἔχουσα, ἤλαυνον ἐς τὸ ἄστυ, προδρόμους κήρυκας προπέμψαντες· οἳ τὰ ἐντεταλμένα ἠγόρευον ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ, λέγοντες τοιάδε· "ὦ Ἀθηναῖοι, δέκεσθε ἀγαθῷ νόῳ Πεισίστρατον, τὸν αὐτὴ ἡ Ἀθηναίη τιμήσασα ἀνθρώπων μάλιστα κατάγει ἐς τὴν ἑωυτῆς ἀκρόπολιν." οἱ μὲν δὴ ταῦτα διαφοιτέοντες ἔλεγον· αὐτίκα

---

24 τ = τριηκοσίους Naber (cf. Polyaen. I 21,3): τούτους A 26 <ἐκ> ξύλων Cobet 60,2 μεγακλέος c: μεγακλέουσ A 6 στάσι Schaefer: στάσει A 10 πρῆγμα —14 μηχανῶνται del. Sitzler 11 τοῦ βαρβάρου ἔθνεος τὸ ἑλληνικὸν bd: τὸ βάρβαρον ἔθνος τοῦ ἑλληνικοῦ A 12 εὐηθείησ A²: ευηθίησ A¹ 13 τοῖσι] * τοῖσι A 15 μέγαθος bd: μέγεθοσ A 18 εὐπρεπεστάτ[illegible]

δὲ ἔς τε τοὺς δήμους φάτις ἀπίκετο, ὡς Ἀθηναίη Πεισίστρατον κατάγει, καὶ <οἱ> ἐν τῷ ἄστεϊ πειθόμενοι τὴν γυναῖκα εἶναι αὐτὴν τὴν θεὸν προσεύχοντό τε τὴν ἄνθρωπον καὶ ἐδέκοντο Πει-
61 σίστρατον. ἀπολαβὼν δὲ τὴν τυραννίδα τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ὁ Πεισίστρατος κατὰ τὴν ὁμολογίην τὴν πρὸς Μεγακλέα γενομένην γαμέει τοῦ Μεγακλέος τὴν θυγατέρα. οἷα δὲ παίδων τέ οἱ ὑπαρχόντων νεηνιέων καὶ λεγομένων ἐναγέων εἶναι τῶν Ἀλκμεωνιδέων, οὐ βουλόμενός οἱ γενέσθαι ἐκ τῆς νεογάμου γυναικὸς τέκνα ἐμίσγετό οἱ οὐ κατὰ νόμον. τὰ μέν νυν πρῶτα ἔκρυπτε ταῦτα ἡ γυνή, μετὰ δέ, εἴτε ἱστορεύσῃ εἴτε καὶ οὔ, φράζει τῇ ἑωυτῆς μητρί, ἡ δὲ τῷ ἀνδρί· τὸν δὲ δεινόν τι ἔσχε ἀτιμάζεσθαι πρὸς Πεισιστράτου· ὀργῇ δέ, ὡς εἶχε, καταλλάσσετο τὴν ἔχθρην τοῖσι στασιώτῃσι. μαθὼν δὲ ὁ Πεισίστρατος τὰ ποιεύμενα ἐπ᾽ ἑωυτῷ ἀπαλλάσσετο ἐκ τῆς χώρης τὸ παράπαν, ἀπικόμενος δὲ ἐς Ἐρέτριαν ἐβουλεύετο ἅμα τοῖσι παισί. Ἱππίεω δὲ γνώμῃ νικήσαντος ἀνακτᾶσθαι ὀπίσω τὴν τυραννίδα, ἐνθαῦτα ἤγειρον δωτίνας ἐκ τῶν πολίων, αἵτινές σφι προαιδέατό κού τι. πολλῶν δὲ μεγάλα παρασχόντων [χρήματα], Θηβαῖοι ὑπερεβάλοντο τῇ δόσι τῶν χρημάτων. μετὰ δέ, οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν, χρόνος διέφυ καὶ πάντα σφι ἐξήρτυτο ἐς τὴν κάτοδον· καὶ γὰρ Ἀργεῖοι μισθωτοὶ ἀπίκοντο ἐκ Πελοποννήσου, καὶ Νάξιός σφι ἀνὴρ ἀπιγμένος ἐθελοντής, τῷ οὔνομα ἦν Λύγδαμις, προθυμίην πλεί-
62 στην παρείχετο, κομίσας καὶ χρήματα καὶ ἄνδρας. ἐξ Ἐρετρίης δὲ ὁρμηθέντες διὰ ἑνδεκάτου ἔτεος ἀπίκοντο ὀπίσω, καὶ πρῶτον τῆς Ἀττικῆς ἴσχουσι Μαραθῶνα. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χώρῳ σφι στρατοπεδευομένοισι οἵ τε ἐκ τοῦ ἄστεος στασιῶται ἀπίκοντο, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δήμων προσέρρεον, τοῖσι ἡ τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίης ἦν ἀσπαστότερον. οὗτοι μὲν δὴ συνηλίζοντο, Ἀθηναίων δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χρήματα ἤγειρε, καὶ μεταῦτις ὡς ἔσχε Μαραθῶνα, λόγον οὐδένα εἶχον· ἐπείτε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τοῦ Μαραθῶνος αὐτὸν πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ ἄστυ,

25 <οἱ> c² | πειθόμενοι d c²: πυθόμενοι A 26 ἐδέκοντο: εδέχοντο A 61,10 ἀντιστασιώτῃσι Stein 12 Ἐρέτριαν: ερέτρειαν A 14 προαιδέατό: προηδέατο A προαιδέοντό Abicht 15 χρήματα del. Cobet 16 δόσι: δόσει A 62,1 Ἐρετρίης: ερετρείησ A 4 ἐστρατ[illegible]μένοισι van Herwerden 5 τοῖσι: οἷσι A.

οὕτω δὴ βοηθέουσι ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ οὗτοί τε πανστρατιῇ ἤισαν
ἐπὶ τοὺς κατιόντας, καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὡς ὁρμηθέντες
ἐκ Μαραθῶνος ἤισαν ἐπὶ τὸ ἄστυ, ἐς τὠυτὸ συνιόντες ἀπικνέ-
ονται ἐπὶ Παλληνίδος Ἀθηναίης ἱρόν, καὶ ἀντία ἔθεντο τὰ
ὅπλα. ἐνθαῦτα θείῃ πομπῇ χρεώμενος παρίσταται Πεισιστράτῳ
Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρνὰν χρησμολόγος ἀνήρ, ὅς οἱ προσιὼν χρᾷ ἐν
ἑξαμέτρῳ τόνῳ τάδε λέγων·

ἔρριπται δ᾽ ὁ βόλος, τὸ δὲ δίκτυον ἐκπεπέτασται,
θύννοι δ᾽ οἰμήσουσι σεληναίης διὰ νυκτός.

ὁ μὲν δή οἱ ἐνθεάζων χρᾷ τάδε, Πεισίστρατος δὲ συλλαβὼν τὸ 63
χρηστήριον καὶ φὰς δέκεσθαι τὸ χρησθὲν ἐπῆγε τὴν στρατιήν.
Ἀθηναῖοι δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος πρὸς ἄριστον τετραμμένοι ἦσαν
δὴ τηνικαῦτα, καὶ μετὰ τὸ ἄριστον μετεξέτεροι αὐτῶν, οἳ μὲν
πρὸς κύβους, οἳ δὲ πρὸς ὕπνον. οἱ δὲ ἀμφὶ Πεισίστρατον
ἐσπεσόντες τοὺς Ἀθηναίους τράπουσι. φευγόντων δὲ τούτων
βουλὴν ἐνθαῦτα σοφωτάτην Πεισίστρατος ἐπιτεχνᾶται, ὅκως μήτε
ἁλισθεῖεν ἔτι οἱ Ἀθηναῖοι διεσκεδασμένοι τε εἶεν· ἀναβιβάσας
τοὺς παῖδας ἐπὶ ἵππους προέπεμπε, οἳ δὲ καταλαμβάνοντες τοὺς
φεύγοντας ἔλεγον τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ Πεισιστράτου, θαρσέειν
τε κελεύοντες καὶ ἀπιέναι ἑκάστους ἐπὶ τὰ ἑωυτοῦ. πειθομένων 64
δὲ τῶν Ἀθηναίων, οὕτω δὴ Πεισίστρατος τὸ τρίτον σχὼν Ἀθή-
νας ἐρρίζωσε τὴν τυραννίδα ἐπικούροισί τε πολλοῖσι καὶ χρη-
μάτων συνόδοισι, τῶν μὲν αὐτόθεν, τῶν δὲ ἀπὸ Στρυμόνος πο-
ταμοῦ συνιόντων, ὁμήρους τε τῶν παραμεινάντων Ἀθηναίων
καὶ μὴ αὐτίκα φυγόντων παῖδας λαβὼν καὶ καταστήσας ἐς Νά-
ξον (καὶ γὰρ ταύτην ὁ Πεισίστρατος κατεστρέψατο πολέμῳ καὶ
ἐπέτρεψε Λυγδάμι), πρός γε ἔτι τούτοισι τὴν νῆσον Δῆλον κα-
θήρας ἐκ τῶν λογίων, καθήρας δὲ ὧδε· ἐπ᾽ ὅσον ἔποψις τοῦ
ἱροῦ εἶχε, ἐκ τούτου τοῦ χώρου παντὸς ἐξορύξας τοὺς νεκροὺς
μετεφόρεε ἐς ἄλλον χῶρον τῆς Δήλου. καὶ Πεισίστρατος μὲν
ἐτυράννευε Ἀθηνέων, Ἀθηναίων δὲ οἳ μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἐπεπτώ-
κεσαν, οἱ δὲ [αὐτῶν] μετ᾽ Ἀλκμεωνιδέων ἔφευγον ἐκ τῆς οἰκηίης.

---

10 ἤισαν Schaefer: ἦσαν A 63,6 τράπουσι] τρέπουσι A 11 ἑκά-
στους Stein: ἕκαστοσ A 64,1 πιθομένων Cobet 8 γε] τε Schaefer
12 Ἀθηνέων Schenkl (Eph. gymn. Austr. VII 704): αθηναίων A 13
αὐτῶν del. Cobet | Ἀλκμεωνιδέων Valla: αλκμεωνίδεω A.

65 Τοὺς μὲν νυν Ἀθηναίους τοιαῦτα τὸν χρόνον τοῦτον ἐπυνθάνετο ὁ Κροῖσος κατέχοντα, τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἐκ κακῶν τε μεγάλων πεφευγότας καὶ ἐόντας ἤδη τῷ πολέμῳ κατυπερτέρους Τεγεητέων. ἐπὶ γὰρ Λέοντος βασιλεύοντος καὶ Ἡγησικλέος ἐν Σπάρτῃ τοὺς ἄλλους πολέμους εὐτυχέοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς Τεγεήτας μούνους προσέπταιον. τὸ δὲ ἔτι πρότερον τούτων καὶ κακονομώτατοι ἦσαν σχεδὸν πάντων Ἑλλήνων κατά τε σφέας αὐτοὺς καὶ ξείνοισι ἀπρόσμικτοι· μετέβαλον δὲ ὧδε ἐς εὐνομίην. Λυκούργου τῶν Σπαρτιητέων δοκίμου ἀνδρὸς ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς ἐπὶ τὸ χρηστήριον, ὡς ἐσήιε ἐς τὸ μέγαρον, εὐθὺς ἡ Πυθίη λέγει τάδε·

ἥκεις, ὦ Λυκόοργε, ἐμὸν ποτὶ πίονα νηόν,
Ζηνὶ φίλος καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
δίζω ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ ἄνθρωπον·
ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὦ Λυκόοργε.

οἱ μὲν δή τινες πρὸς τούτοισι λέγουσι καὶ φράσαι αὐτῷ τὴν Πυθίην τὸν νῦν κατεστεῶτα κόσμον Σπαρτιήτῃσι· ὡς δ' αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκοῦργον ἐπιτροπεύσαντα Λεωβώτεω, ἀδελφιδέου μὲν ἑωυτοῦ, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτιητέων, ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι ταῦτα. ὡς γὰρ ἐπετρόπευσε τάχιστα, μετέστησε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε ταῦτα μὴ παραβαίνειν· μετὰ δὲ τὰ ἐς πόλεμον ἔχοντα, ἐνωμοτίας καὶ τριηκάδας καὶ συσσίτια, πρός
66 τε τούτοισι τοὺς ἐφόρους καὶ γέροντας ἔστησε Λυκοῦργος. οὕτω
μὲν μεταβαλόντες εὐνομήθησαν, τῷ δὲ Λυκούργῳ τελευτήσαντι ἱρὸν εἱσάμενοι σέβονται μεγάλως. οἷα δὲ ἔν τε χώρῃ ἀγαθῇ καὶ πλήθεϊ οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν, ἀνά τε ἔδραμον αὐτίκα καὶ εὐθενήθησαν. καὶ δή σφι οὐκέτι ἀπέχρα ἡσυχίην ἄγειν, ἀλλὰ καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι ἐχρηστηριάζοντο ἐν Δελφοῖσι ἐπὶ πάσῃ τῇ Ἀρκάδων χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίη σφι χρᾷ τάδε·

Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς· οὔ τοι δώσω.
πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
οἵ σ' ἀποκωλύσουσιν. ἐγὼ δέ τοι οὔτι μεγαίρω·

65,12 ἥκεις A²: ἥκει A¹ 14 διζῶ A δίζημ' Cobet 21 ἐφύλαξε] ἔταξε Naber | παραβαίνειν <τοὺς πολιήτας> Schenkl 66,4 ὀλίγῳ Pingelius 8 μέγα μ' αἰτεῖς· οὔ τοι δώσω] Ἡρακλείδη, μέγα μ' αἰτεῖς Cobet.

δώσω τοι Τεγέην ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι
καὶ καλὸν πεδίον σχοίνῳ διαμετρήσασθαι.

ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Ἀρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείχοντο, οἳ δὲ πέδας φερόμενοι ἐπὶ Τεγεήτας ἐστρατεύοντο, χρησμῷ κιβδήλῳ πίσυνοι, ὡς δὴ ἐξανδραποδιούμενοι τοὺς Τεγεήτας. ἑσσωθέντες δὲ τῇ συμβολῇ, ὅσοι αὐτῶν ἐζωγρήθησαν, πέδας τε ἔχοντες, τὰς ἐφέροντο αὐτοί, καὶ σχοίνῳ διαμετρησάμενοι τὸ πεδίον τὸ Τεγεητέων ἐργάζοντο. αἱ δὲ πέδαι αὗται, ἐν τῇσι ἐδεδέατο, ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν σόαι ἐν Τεγέῃ, περὶ τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης Ἀθηναίης κρεμάμεναι. κατὰ μὲν δὴ 67
τὸν πρότερον πόλεμον συνεχέως αἰεὶ κακῶς ἀέθλεον πρὸς τοὺς Τεγεήτας, κατὰ δὲ τὸν κατὰ Κροῖσον χρόνον καὶ τὴν Ἀναξανδρίδεώ τε καὶ Ἀρίστωνος βασιληίην ἐν Λακεδαίμονι ἤδη οἱ Σπαρτιῆται κατυπέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγεγόνεσαν, τρόπῳ τοιῷδε γενόμενοι. ἐπειδὴ αἰεὶ τῷ πολέμῳ ἑσσοῦντο ὑπὸ Τεγεητέων, πέμψαντες θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς ἐπειρώτων, τίνα ἂν θεῶν ἱλασάμενοι κατύπερθε τῷ πολέμῳ Τεγεητέων γενοίατο. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε τὰ Ὀρέστεω τοῦ Ἀγαμέμνονος ὀστέα ἐπαγαγομένους. ὡς δὲ ἀνευρεῖν οὐκ οἷοί τε ἐγίνοντο τὴν θήκην τοῦ Ὀρέστεω, ἔπεμπον αὖτις τὴν ἐς θεὸν ἐπειρησομένους τὸν χῶρον, ἐν τῷ κέοιτο Ὀρέστης. εἰρωτῶσι δὲ ταῦτα τοῖσι θεοπρόποισι λέγει ἡ Πυθίη τάδε·

ἔστι τις Ἀρκαδίης Τεγέη λευρῷ ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ᾽ ἄνεμοι πνείουσι δύω κρατερῆς ὑπ᾽ ἀνάγκης,
καὶ τύπος ἀντίτυπος, καὶ πῆμ᾽ ἐπὶ πήματι κεῖται.
ἔνθ᾽ Ἀγαμεμνονίδην κατέχει φυσίζοος αἶα,
τὸν σὺ κομισσάμενος Τεγέης ἐπιτάρροθος ἔσσῃ.

ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπεῖχον τῆς ἐξευρέσιος οὐδὲν ἔλασσον, πάντα διζήμενοι, ἐς οὗ δὴ Λίχης τῶν ἀγαθοεργῶν καλεομένων Σπαρτιητέων ἀνεῦρε. οἱ δὲ ἀγαθοεργοί εἰσι τῶν ἀστῶν, ἐξιόντες ἐκ τῶν ἱππέων αἰεὶ οἱ πρεσβύτατοι, πέντε

13 ἀνενειχθέντα van Herwerden 19 σόαι Schaefer: σῶαι A 20 κρεμάμεναι: κρεμάμενοι A 67,8 Τεγεητέων: τεητέων A 16 παῖμ᾽ ἐπὶ παίματι olim in oraculo fuisse coniecit von Wilamowitz-Möllendorff 18 ἐπιτάρροθον ἔξῃ Corn. de Pauw | ἐπιτάρροθος] κατυπέρτερος Schenkl 22 αἰεὶ οἱ] οἱ αἰεὶ van Herwerden.

ἔτεος ἑκάστου· τοὺς δεῖ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν, τὸν ἂν ἐξίωσι ἐκ τῶν ἱππέων, Σπαρτιητέων τῷ κοινῷ διαπεμπομένους μὴ ἐλινύ-
68 ειν ἄλλους ἄλλῃ. τούτων ὦν τῶν ἀνδρῶν Λίχης ἀνεῦρε ἐν Τεγέῃ καὶ συντυχίῃ χρησάμενος καὶ σοφίῃ. ἐούσης γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐπιμιξίης πρὸς τοὺς Τεγεήτας, ἐλθὼν ἐς χαλκήιον ἐθηεῖτο σίδηρον ἐξελαυνόμενον, καὶ ἐν θώυματι ἦν ὁρῶν τὸ ποιεόμενον. μαθὼν δέ μιν ὁ χαλκεὺς ἀποθωυμάζοντα εἶπε παυσάμενος τοῦ ἔργου "ἦ κου ἄν, ὦ ξεῖνε Λάκων, εἴ περ εἶδες τό περ ἐγώ, κάρτα ἂν ἐθώυμαζες, ὅκου νῦν οὕτω τυγχάνεις θῶυμα ποιεύμενος τὴν ἐργασίην τοῦ σιδήρου. ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε θέλων [ἐν] τῇ αὐλῇ φρέαρ ποιήσασθαι, ὀρύσσων ἐπέτυχον σορῷ ἑπταπήχεϊ· ὑπὸ δὲ ἀπιστίης μὴ μὲν γενέσθαι μηδαμὰ μέζονας ἀνθρώπους τῶν νῦν ἄνοιξα αὐτὴν καὶ εἶδον τὸν νεκρὸν μήκεϊ ἴσον ἐόντα τῇ σορῷ· μετρήσας δὲ συνέχωσα ὀπίσω." ὃ μὲν δή οἱ ἔλεγε, τά περ ὀπώπεε, ὃ δὲ ἐννώσας τὰ λεγόμενα συνεβάλλετο τὸν Ὀρέστεα κατὰ τὸ θεοπρόπιον τοῦτον εἶναι, τῇδε συμβαλλόμενος· τοῦ χαλκέος δύο ὁρέων φύσας τοὺς ἀνέμους εὕρισκε ἐόντας, τὸν δὲ ἄκμονα καὶ τὴν σφῦραν τόν τε τύπον καὶ τὸν ἀντίτυπον, τὸν δὲ ἐξελαυνόμενον σίδηρον τὸ πῆμα ἐπὶ πήματι κείμενον, κατὰ τοιόνδε τι εἰκάζων, ὡς ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται. συμβαλόμενος δὲ ταῦτα καὶ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην ἔφραζε Λακεδαιμονίοισι πᾶν τὸ πρῆγμα. οἳ δὲ ἐκ λόγου πλαστοῦ ἐπενείκαντές οἱ αἰτίην ἐδίωξαν. ὃ δὲ ἀπικόμενος ἐς Τεγέην καὶ φράζων τὴν ἑωυτοῦ συμφορὴν πρὸς τὸν χαλκέα ἐμισθοῦτο παρ' οὐκ ἐκδιδόντος τὴν αὐλήν· χρόνῳ δὲ ὡς ἀνέγνωσε, ἐνοικίσθη, ἀνορύξας δὲ τὸν τάφον καὶ τὰ ὀστέα συλλέξας οἴχετο φέρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου, ὅκως πειρῴατο ἀλλήλων, πολλῷ κατυπέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγίνοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἤδη δέ σφι καὶ ἡ πολλὴ τῆς Πελοποννήσου ἦν κατεστραμμένη.

69 Ταῦτα δὴ ὦν πάντα πυνθανόμενος ὁ Κροῖσος ἔπεμπε ἐς Σπάρτην ἀγγέλους δῶρά τε φέροντας καὶ δεησομένους συμμαχίης, ἐντειλάμενός τε τὰ λέγειν χρῆν. οἳ δὲ ἐλθόντες ἔλεγον "ἔπεμψε

68,8 ἐν del. Aldus 9 ἐνέτυχον van Herwerden 11 ἄνοιξα: ἀνῷξα α 25 πειρῴατο Werfer: ἐπειρώατο α 69,1 ἔπεμπε α καὶ δὴ καὶ ἐξέπεμψεν β.

ἡμέας Κροῖσος, ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεύς, λέγων τάδε· "ὦ Λακεδαιμόνιοι, χρήσαντος τοῦ θεοῦ τὸν Ἕλληνα φίλον προσθέσθαι, ὑμέας γὰρ πυνθάνομαι προεστάναι τῆς Ἑλλάδος, ὑμέας ὦν κατὰ τὸ χρηστήριον προσκαλέομαι, φίλος τε θέλων γενέσθαι καὶ σύμμαχος ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης." Κροῖσος μὲν δὴ ταῦτα δι' ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύετο, Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀκηκοότες καὶ αὐτοὶ τὸ θεοπρόπιον τὸ Κροίσῳ γενόμενον ἥσθησάν τε τῇ ἀπίξι τῶν Λυδῶν, καὶ ἐποιήσαντο ὅρκια ξεινίης πέρι καὶ συμμαχίης· καὶ γάρ τινες αὐτοὺς εὐεργεσίαι εἶχον ἐκ Κροίσου πρότερον ἔτι γεγονυῖαι. πέμψαντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Σάρδις χρυσὸν ὠνέοντο, ἐς ἄγαλμα βουλόμενοι χρήσασθαι τοῦτο, τὸ νῦν τῆς Λακωνικῆς ἐν Θόρνακι ἵδρυται Ἀπόλλωνος· Κροῖσος δέ σφι ὠνεομένοισι ἔδωκε δωτίνην. τούτων τε ὦν εἵνεκεν 70 οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν συμμαχίην ἐδέξαντο, καὶ ὅτι ἐκ πάντων σφέας προκρίνας Ἑλλήνων αἱρέετο φίλους. καὶ τοῦτο μὲν αὐτοὶ ἦσαν ἕτοιμοι ἐπαγγείλαντι, τοῦτο δὲ ποιησάμενοι κρητῆρα χάλκεον, ζωιδίων τε ἔξωθεν πλήσαντες περὶ τὸ χεῖλος, καὶ μεγάθεϊ τριηκοσίους ἀμφορέας χωρέοντα ἦγον, δῶρον βουλόμενοι ἀντιδοῦναι Κροίσῳ. οὗτος ὁ κρητὴρ οὐκ ἀπίκετο ἐς Σάρδις δι' αἰτίας διφασίας λεγομένας τάσδε· οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ὡς ἐπείτε ἀγόμενος ἐς τὰς Σάρδις ὁ κρητὴρ ἐγίνετο κατὰ τὴν Σαμίην, πυθόμενοι Σάμιοι ἀπελοίατο αὐτόν, νηυσὶ μακρῇσι ἐπιπλώσαντες· αὐτοὶ δὲ Σάμιοι λέγουσι, ὡς, ἐπείτε ὑστέρησαν οἱ ἄγοντες τῶν Λακεδαιμονίων τὸν κρητῆρα, ἐπυνθάνοντο δὲ Σάρδις τε καὶ Κροῖσον ἡλωκέναι, ἀπέδοντο τὸν κρητῆρα ἐν Σάμῳ, ἰδιώτας δὲ ἄνδρας πριαμένους ἀναθεῖναί μιν ἐς τὸ Ἥραιον. τάχα δὲ ἂν καὶ οἱ ἀποδόμενοι λέγοιεν, ἀπικόμενοι ἐς Σπάρτην, ὡς ἀπαιρεθείησαν ὑπὸ Σαμίων. κατὰ μέν νυν τὸν κρητῆρα οὕτως ἔσχε.

---

7 προκαλέομαι Cobet   11 ἀπίξει Schaefer: ἀφίξει | ξεινίης <τε> van Herwerden   14 τοῦτο α τούτω β   70,4 ποιησάμενοι κρητῆρα α κρητῆρα ποιησάμενοι β   5 ζωιδίων α ζωδίων β | μεγάθεϊ (-ει d) P: μεγέθει   6 ἀμφορέας χωρέοντα α ἀμφορέοντα β | ἦγον α ἦττον β   10 ἀπελοίατο α ἀπεληΐσαντο β   14 ἥραιον α ἱρὸν R ἱερὸν V'   15 ὡς α, om. β.

71 Κροῖσος δὲ ἁμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ ἐποιέετο στρατηίην ἐς Καππαδοκίην, ἐλπίσας καταιρήσειν Κῦρόν τε καὶ τὴν Περσέων δύναμιν. παρασκευαζομένου δὲ Κροίσου στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, τῶν τις Λυδῶν, νομιζόμενος καὶ πρόσθεν εἶναι σοφός, ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς γνώμης καὶ τὸ κάρτα οὔνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνεβούλευσε Κροίσῳ τάδε (οὔνομά οἱ ἦν Σάνδανις)· "ὦ βασιλεῦ, ἐπ' ἄνδρας τοιούτους στρατεύεσθαι παρασκευάζεαι, οἳ σκυτίνας μὲν ἀναξυρίδας, σκυτίνην δὲ τὴν ἄλλην ἐσθῆτα φορέουσι, σιτέονται δὲ οὐκ ὅσα ἐθέλουσι, ἀλλ' ὅσα ἔχουσι, χώρην ἔχοντες τρηχέαν. πρὸς δὲ οὐκ οἴνῳ διαχρέωνται, ἀλλὰ ὑδροποτέουσι· οὐ σῦκα δὲ ἔχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν. τοῦτο μὲν δή, εἰ νικήσεις, τί σφεας ἀπαιρήσεαι, τοῖσί γε μὴ ἔστι μηδέν; τοῦτο δέ, ἢν νικηθῇς, μάθε, ὅσα ἀγαθὰ ἀποβαλέεις· γευσάμενοι γὰρ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, περιέξονται, οὐδὲ ἀπωστοὶ ἔσονται. ἐγὼ μέν νυν θεοῖσι ἔχω χάριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον ποιέουσι Πέρσῃσι στρατεύεσθαι ἐπὶ Λυδούς." ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Κροῖσον. Πέρσῃσι γάρ, πρὶν Λυδοὺς καταστρέψασθαι, ἦν οὔτε ἁβρὸν οὔτε ἀγαθὸν οὐδέν.

72 Οἱ δὲ Καππαδόκαι ὑπὸ Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται· ἦσαν δὲ οἱ Σύριοι οὗτοι, τὸ μὲν πρότερον ἢ Πέρσας ἄρξαι, Μήδων κατήκοοι, τότε δὲ Κύρου. ὁ γὰρ οὖρος ἦν τῆς τε Μηδικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Λυδικῆς ὁ Ἅλυς ποταμός, ὃς ῥέει ἐξ Ἀρμενίου ὄρεος διὰ Κιλίκων, μετὰ δὲ Ματιηνοὺς μὲν ἐν δεξιῇ ἔχει ῥέων, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου Φρύγας· παραμειβόμενος δὲ τούτους, καὶ ῥέων ἄνω πρὸς βορέην ἄνεμον, ἔνθεν μὲν Συρίους Καππαδόκας ἀπέργει, ἐξ εὐωνύμου δὲ Παφλαγόνας. οὕτω ὁ Ἅλυς ποταμὸς ἀποτάμνει σχεδὸν πάντα τῆς Ἀσίης τὰ κάτω ἐκ θαλάσσης τῆς ἀντίον Κύπρου ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον. ἔστι δὲ αὐχὴν οὗτος τῆς χώρης

71,1 στρατηίην α στρατιην β 4 λυδῶν α λυδὸσ β 5 σχών Cobet 7 σκυτίνασ α σκύτωνασ R σκύτασ V 9 τρηχέαν: τρηχείην 10 ὑδροπωτέουσι A¹ B corr. ὑδροποτέουσι (-ιν V) B β 12 σφεασ α σφε β | ἀπαιρήσεαι: απειρήσει A ἀπειρήσι B¹ ἀπαιρήσεισ (ἀπειρήσεις R) β 13 ἢν νικηθῇσ α εἰ νικηθεισ β 17 Πέρσῃσι — 18 οὐδέν del. L. Heilmann 72,3 οὖρος d Aldus: ὅροσ 5 ὄρεοσ α οὔρεοσ β | ματιηνοὺς α μαντιηνοὺσ β 7 Συρίους del. Cobet | καππαδόκασ α καὶ καππαδόκασ β, del. Naber | ἀπέργει Pd: ἀπείργει.

ταύτης ἁπάσης· μῆκος ὁδοῦ εὐζώνῳ ἀνδρὶ <ι>ε ἡμέραι ἀναισι-
μοῦνται.

Ἐστρατεύετο δὲ ὁ Κροῖσος ἐπὶ τὴν Καππαδοκίην τῶνδε 73
εἵνεκα, καὶ γῆς ἱμέρῳ προσκτήσασθαι πρὸς τὴν ἑωυτοῦ μοῖραν
βουλόμενος, καὶ μάλιστα τῷ χρηστηρίῳ πίσυνος ἐών, καὶ τίσα-
σθαι θέλων ὑπὲρ Ἀστυάγεος Κῦρον. Ἀστυάγεα γὰρ τὸν Κυα-
ξάρεω, ἐόντα Κροίσου μὲν γαμβρόν, Μήδων δὲ βασιλέα, Κῦρος
ὁ Καμβύσεω καταστρεψάμενος εἶχε, γενόμενον γαμβρὸν Κροίσῳ
ὧδε. Σκυθέων τῶν νομάδων εἴλη ἀνδρῶν στασιάσασα ὑπεξῆλθε
ἐς γῆν τὴν Μηδικήν· ἐτυράννευε δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Μήδων
Κυαξάρης ὁ Φραόρτεω τοῦ Δηιόκεω, ὃς τοὺς Σκύθας τούτους τὸ
μὲν πρῶτον περιεῖπε εὖ, ὡς ἐόντας ἱκέτας· ὥστε δὲ περὶ πολλοῦ
ποιεόμενος αὐτούς, παῖδάς σφι παρέδωκε τὴν γλῶσσάν τε ἐκ-
μαθεῖν καὶ τὴν τέχνην τῶν τόξων. χρόνου δὲ γενομένου, καὶ αἰεὶ
φοιτεόντων τῶν Σκυθέων ἐπ᾽ ἄγρην, καὶ αἰεί τι φερόντων, καί
κοτε συνήνεικε ἑλεῖν σφεας μηδέν· νοστήσαντας δὲ αὐτοὺς κει-
νῇσι χερσὶ ὁ Κυαξάρης (ἦν γάρ, ὡς διέδεξε, ὀργὴν [οὐκ] ἄκρος)
τρηχέως κάρτα περιέσπε ἀεικείῃ. οἳ δὲ ταῦτα πρὸς Κυαξάρεω
παθόντες, ὥστε ἀνάξια σφέων αὐτῶν πεπονθότες, ἐβούλευσαν
τῶν παρὰ σφίσι διδασκομένων παίδων ἕνα κατακόψαι, σκευά-
σαντες δὲ αὐτόν, ὥσπερ ἐώθεσαν καὶ τὰ θηρία σκευάζειν, Κυα-
ξάρῃ δοῦναι φέροντες, ὡς ἄγρην δῆθεν· δόντες δὲ τὴν ταχίστην
κομίζεσθαι παρὰ Ἀλυάττεα τὸν Σαδυάττεω ἐς Σάρδις. ταῦτα
καὶ ἐγένετο· καὶ γὰρ Κυαξάρης καὶ οἱ παρεόντες δαιτυμόνες
τῶν κρεῶν τούτων ἐπάσαντο, καὶ οἱ Σκύθαι ταῦτα ποιήσαντες
Ἀλυάττεω ἱκέται ἐγένοντο. μετὰ δὲ ταῦτα (οὐ γὰρ δὴ ὁ Ἀλυ- 74
άττης ἐξεδίδου τοὺς Σκύθας ἐξαιτέοντι Κυαξάρῃ) πόλεμος τοῖσι
Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Μήδοισι ἐγεγόνεε ἐπ᾽ ἔτεα πέντε, ἐν τοῖσι
πολλάκις μὲν οἱ Μῆδοι τοὺς Λυδοὺς ἐνίκησαν, πολλάκις δὲ οἱ
Λυδοὶ τοὺς Μήδους, ἐν δὲ καὶ νυκτομαχίην τινὰ ἐποιήσαντο·
διαφέρουσι δέ σφι ἐπὶ ἴσης τὸν πόλεμον, τῷ ἕκτῳ ἔτεϊ συμ-

11 ιε = πεντεκαίδεκα Mahaffy: πέντε 73,2 γῆσ ἱμέρωι α γῆν ἐπιθυμῶν ἱμέρω β 3 βουλόμενος del. Krüger | τῶι α, om. β 7 ὧδε — 75,6 μοῖραν om. β 12 δ᾽ ἐγγενομένου Naber 15 οὐκ del. d 17 ὥστε] γε Gomperz 19 et 74,2 κυαξάρη B²: κυαξάρει α 20 φέροντες φέροντασ α 74,5 ἐν — ἐποιήσαντο del. Herold.

βολῆς γενομένης, συνήνεικε, ὥστε τῆς μάχης συνεστεώσης τὴν ἡμέρην ἐξαπίνης νύκτα γενέσθαι. τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτην τῆς ἡμέρης Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἴωσι προηγόρευσε ἔσεσθαι, οὖρον προθέμενος ἐνιαυτὸν τοῦτον, ἐν τῷ δὴ καὶ ἐγένετο ἡ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοί τε καὶ οἱ Μῆδοι ἐπείτε εἶδον νύκτα ἀντὶ ἡμέρης γενομένην, τῆς μάχης τε ἐπαύσαντο, καὶ μᾶλλόν τι ἔσπευσαν καὶ ἀμφότεροι εἰρήνην ἑωυτοῖσι γενέσθαι. οἱ δὲ συμβιβάσαντες αὐτοὺς ἦσαν οἵδε, Συέννεσίς τε ὁ Κίλιξ καὶ Λαβύνητος ὁ Βαβυλώνιος. οὗτοί σφι καὶ τὸ ὅρκιον οἱ σπεύσαντες γενέσθαι ἦσαν, καὶ γάμων ἐπαλλαγὴν ἐποίησαν· Ἀλυάττεα γὰρ ἔγνωσαν δοῦναι τὴν θυγατέρα Ἀρύηνιν Ἀστυάγεϊ τῷ Κυαξάρεω παιδὶ***. ἄνευ γὰρ ἀναγκαίης ἰσχυρῆς συμβάσιες [ἰσχυραὶ] οὐκ ἐθέλουσι συμμένειν. ὅρκια δὲ ποιέεται ταῦτα τὰ ἔθνεα τά πέρ τε Ἕλληνες, καὶ πρὸς τούτοισι, ἐπεὰν τοὺς βραχίονας ἐπιτάμωνται ἐς τὴν ὁμοχροίην, τὸ αἷμα ἀναλείχουσι ἀλλήλων.

75 Τοῦτον δὴ ὦν τὸν Ἀστυάγεα Κῦρος, ἐόντα ἑωυτοῦ μητροπάτορα, καταστρεψάμενος ἔσχε δι' αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπίσω λόγοισι σημανέω· τὰ Κροῖσος ἐπιμεμφόμενος τῷ Κύρῳ, ἔς τε τὰ χρηστήρια ἔπεμπε, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, καὶ δὴ καὶ ἀπικομένου χρησμοῦ κιβδήλου, ἐλπίσας πρὸς ἑωυτοῦ τὸν χρησμὸν εἶναι, ἐστρατεύετο ἐς τὴν Περσέων μοῖραν. ὡς δὲ ἀπίκετο ἐπὶ τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὁ Κροῖσος, τὸ ἐνθεῦτεν, ὡς μὲν ἐγὼ λέγω, κατὰ τὰς ἐούσας γεφύρας διεβίβασε τὸν στρατόν· ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιος διεβίβασε. ἀπορέοντος γὰρ Κροίσου, ὅκως οἱ διαβήσεται τὸν ποταμὸν ὁ στρατός (οὐ γὰρ δὴ εἶναί κω τοῦτον τὸν χρόνον τὰς γεφύρας ταύτας), λέγεται παρεόντα τὸν Θαλῆν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμόν, ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐκ δεξιῆς ῥέειν, ποιῆσαι δὲ ὧδε· ἄνωθεν τοῦ στρατοπέδου ἀρξάμενον, διώρυχα βαθέαν ὀρύσσειν, ἄγοντα μηνοειδέα, ὅκως ἂν τὸ στρατόπεδον ἱδρυμένον κατὰ νώτου λάβοι, ταύτῃ

9 προηγόρευε Cobet 10 τῷ: ὧι α 17 ἀνέγνωσαν Madvig 18 παιδὶ *** Cobet | ἰσχυραὶ del. Cobet 19 τά] κατά Stein 75,4 εἰ Πέρσας del. Cobet 15 βαθέαν: βαθέην α βαθείην β.

[κατὰ τὴν διώρυχα] ἐκτραπόμενος ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥεέθρων, καὶ αὖτις παραμειβόμενος τὸ στρατόπεδον, ἐς τὰ ἀρχαῖα ἐσβάλλοι· ὥστε, ἐπείτε καὶ ἐσχίσθη τάχιστα ὁ ποταμός, ἀμφοτέρῃ διαβατὸς ἐγένετο. οἳ δὲ καὶ τὸ παράπαν λέγουσι καὶ τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον ἀποξηρανθῆναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ προσίεμαι· κῶς γὰρ ὀπίσω πορευόμενοι διέβησαν αὐτόν; Κροῖσος δέ, ἐπείτε διαβὰς σὺν τῷ στρατῷ 76
ἀπίκετο τῆς Καππαδοκίης ἐς τὴν Πτερίην καλεομένην (ἡ δὲ Πτερίη ἐστὶ τῆς χώρης ταύτης τὸ ἰσχυρότατον, κατὰ Σινώπην πόλιν τὴν ἐν Εὐξείνῳ πόντῳ μάλιστά κῃ κειμένη), ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύετο, φθείρων τῶν Συρίων τοὺς κλήρους· καὶ εἷλε μὲν τῶν Πτερίων τὴν πόλιν καὶ ἠνδραποδίσατο, εἷλε δὲ τὰς περιοικίδας αὐτῆς πάσας, Συρίους τε, οὐδὲν ἐόντας αἰτίους, ἀναστάτους ἐποίησε. Κῦρος δὲ ἀγείρας τὸν ἑωυτοῦ στρατόν, καὶ παραλαβὼν τοὺς μεταξὺ οἰκέοντας πάντας, ἠντιοῦτο Κροίσῳ. πρὶν δὲ ἐξελαύνειν ὁρμῆσαι τὸν στρατόν, πέμψας κήρυκας ἐς τοὺς Ἴωνας, ἐπειρᾶτό σφεας ἀπὸ Κροίσου ἀπιστάναι. Ἴωνες μέν νυν οὐκ ἐπείθοντο· Κῦρος δὲ ὡς ἀπίκετο, καὶ ἀντεστρατοπεδεύσατο Κροίσῳ, ἐνθαῦτα ἐν τῇ Πτερίῃ χώρῃ ἐπειρῶντο κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων. μάχης δὲ καρτερῆς γενομένης καὶ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος οὐδέτεροι νικήσαντες διέστησαν, νυκτὸς ἐπελθούσης. καὶ τὰ μὲν στρατόπεδα ἀμφότερα οὕτως ἠγωνίσατο. Κροῖσος δὲ μεμφθεὶς 77
κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ἑωυτοῦ στράτευμα (ἦν γάρ οἱ ὁ συμβαλὼν στρατὸς πολλὸν ἐλάσσων ἢ ὁ Κύρου), τοῦτο μεμφθείς, ὡς τῇ ὑστεραίῃ οὐκ ἐπειρᾶτο ἐπιὼν ὁ Κῦρος, ἀπήλαυνε ἐς τὰς Σάρδις, ἐν νόῳ ἔχων, παρακαλέσας μὲν Αἰγυπτίους κατὰ τὸ ὅρκιον (ἐποιήσατο γὰρ καὶ πρὸς Ἄμασιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου συμμαχίην πρότερον ἤ περ πρὸς Λακεδαιμονίους), μεταπεμψάμενος δὲ καὶ Βαβυλωνίους (καὶ γὰρ πρὸς τούτους αὐτῷ ἐπεποίητο συμμαχίη, ἐτυράννευε δὲ τὸν χρόνον τοῦτον τῶν Βαβυλωνίων Λαβύνητος),

---

17 κατὰ τὴν διώρυχα del. Krüger 20 ῥέεθρον Bβ ῥεῖθρον A 21 οὐ α οὐδὲ β οὐδὲν Kallenberg | προσίεμαι α προσιέναι β 22 διέβησαν <ἂν> Schaefer 76,3 τὸ del. Stein 4 κηι α, om. β | κειμένη Wesseling: κειμένην 8 ἀγείρασ α ἐγείρασ β 10 κήρυκασ β κήρυκα α 14 ἀμφοτέρων α, om. β 77,3 ὁ α, om. β 4 ἐπιὼν ὁ κῦροσ α ἔτι μένειν· κύροσ δὲ β 5 ἐν — 79,4 ἐλαύνειν om. β 7 πρότερον: πρότεον α[1].

ἐπαγγείλας δὲ καὶ Λακεδαιμονίοισι παρεῖναι ἐς χρόνον ῥητόν, ἁλίσας τε δὴ τούτους, καὶ τὴν ἑωυτοῦ συλλέξας στρατιήν, ἐνένωτο, τὸν χειμῶνα παρείς, ἅμα τῷ ἔαρι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας. καὶ ὃ μὲν ταῦτα φρονέων, ὡς ἀπίκετο ἐς τὰς Σάρδις, ἔπεμπε κήρυκας κατὰ τὰς συμμαχίας προερέοντας ἐς πέμπτον μῆνα συλλέγεσθαι ἐς Σάρδις· τὸν δὲ παρεόντα καὶ μαχεσάμενον στρατὸν Πέρσῃσι, ὃς ἦν αὐτοῦ ξεινικός, πάντα ἀπείς, διεσκέδασε, οὐδαμὰ ἐλπίσας, μή κοτε ἄρα ἀγωνισάμενος οὕτω παραπλησίως Κῦρος ἐλάσῃ ἐπὶ Σάρδις.

78 Ταῦτα ἐπιλεγομένῳ Κροίσῳ τὸ προάστειον πᾶν ὀφίων ἐνεπλήσθη· φανέντων δὲ αὐτῶν, οἱ ἵπποι μετιέντες τὰς νομὰς νέμεσθαι, φοιτῶντες κατήσθιον. ἰδόντι δὲ τοῦτο Κροίσῳ, ὥσπερ καὶ ἦν, ἔδοξε τέρας εἶναι· αὐτίκα δὲ ἔπεμπε θεοπρόπους ἐς [τῶν ἐξηγητέων] Τελμησσέων. ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι θεοπρόποισι καὶ μαθοῦσι πρὸς Τελμησσέων, τὸ θέλει σημαίνειν τὸ τέρας, οὐκ ἐξεγένετο Κροίσῳ ἀπαγγεῖλαι· πρὶν γὰρ ἢ ὀπίσω σφέας ἀναπλῶσαι ἐς τὰς Σάρδις, ἥλω ὁ Κροῖσος. Τελμησσέες μέντοι τάδε ἔγνωσαν, στρατὸν ἀλλόθροον προσδόκιμον εἶναι Κροίσῳ ἐπὶ τὴν χώρην, ἀπικόμενον δὲ τοῦτον καταστρέψεσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, λέγοντες ὄφιν εἶναι γῆς παῖδα, ἵππον δὲ πολέμιόν τε καὶ ἐπήλυδα. Τελμησσέες μέν νυν ταῦτα ὑπεκρίναντο Κροίσῳ ἤδη ἡλωκότι, οὐδέν κω εἰδότες τῶν ἦν περὶ Σάρδις τε καὶ αὐτὸν Κροῖσον.

79 Κῦρος δέ, αὐτίκα ἀπελαύνοντος Κροίσου μετὰ τὴν μάχην τὴν γενομένην ἐν τῇ Πτερίῃ, μαθών, ὡς ἀπελάσας μέλλοι Κροῖσος διασκεδᾶν τὸν στρατόν, βουλευόμενος εὕρισκε πρῆγμά οἱ εἶναι ἐλαύνειν ὡς δύναιτο τάχιστα ἐπὶ τὰς Σάρδις, πρὶν ἢ τὸ δεύτερον ἁλισθῆναι τῶν Λυδῶν τὴν δύναμιν. ὡς δέ οἱ ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίεε κατὰ τάχος· ἐλάσας γὰρ τὸν στρατὸν ἐς τὴν Λυδίην αὐτὸς ἄγγελος Κροίσῳ ἐληλύθεε. ἐνθαῦτα Κροῖσος ἐς

10 Λακεδαιμονίοισι Schaefer: λακεδαιμονίουσ α 16 ὃς] ὅσος van Herwerden | αὐτῷ Schenkl | ἀπεὶσ P: α*φεὶσ A ἀφεὶς B 78,3—4 ὥσπερ καὶ ἦν del. Cobet 5 τῶν ἐξηγητέων del. Scheer 13 ἦν del. Matthiae 79,4 δύναιτο α, om. β | ἐπὶ τὰσ σάρδισ α, om. β | πρὶν ἢ α ὅκωσ πρὶν ἢ (πρινὴ V) β 5 τῶν λυδῶν τὴν δύναμιν α τὴν τῶν λυδῶν δύναμιν αὐτὸς ἐπικαταλάβοι β 6 γὰρ α, om. β 7 αὐτὸς ἄγγελος] αὐτάγγελος Cobet.

ἀπορίην πολλὴν ἀπιγμένος, ὡς οἱ παρὰ δόξαν ἔσχε τὰ πρήγματα ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε, ὅμως τοὺς Λυδοὺς ἐξῆγε ἐς μάχην. ἦν δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἔθνος οὐδὲν ἐν τῇ Ἀσίῃ οὔτε ἀνδρηιότερον οὔτε ἀλκιμώτερον τοῦ Λυδίου. ἡ δὲ μάχη σφέων ἦν ἀπ᾽ ἵππων, δόρατά τε ἐφόρεον μεγάλα, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἱππεύεσθαι ἀγαθοί. ἐς τὸ πεδίον δὲ συνελθόντων τοῦτο, τὸ πρὸ τοῦ ἄστεός 80
ἐστι τοῦ Σαρδιηνοῦ, ἐὸν μέγα τε καὶ ψιλόν (διὰ δὲ αὐτοῦ ποταμοὶ ῥέοντες καὶ ἄλλοι καὶ Ὕλλος συρρήγνυσι ἐς τὸν μέγιστον, καλεόμενον δὲ Ἕρμον, ὃς ἐξ ὄρεος ἱροῦ μητρὸς Δινδυμήνης ῥέων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν κατὰ Φωκαίην πόλιν), ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος ὡς εἶδε τοὺς Λυδοὺς ἐς μάχην τασσομένους, καταρρωδήσας τὴν ἵππον, ἐποίησε, Ἁρπάγου ὑποθεμένου ἀνδρὸς Μήδου, τοιόνδε· ὅσαι τῷ στρατῷ τῷ ἑωυτοῦ εἵποντο σιτοφόροι τε καὶ σκευοφόροι κάμηλοι, ταύτας πάσας ἁλίσας καὶ ἀπελὼν τὰ ἄχθεα, ἄνδρας ἐπ᾽ αὐτὰς ἀνέβησε ἱππάδα στολὴν ἐσταλμένους, σκευάσας δὲ αὐτοὺς προσέταξε τῆς ἄλλης στρατιῆς προϊέναι πρὸς τὴν Κροίσου ἵππον, τῇ δὲ καμήλῳ ἕπεσθαι τὸν πεζὸν στρατὸν ἐκέλευε, ὄπισθε δὲ τοῦ πεζοῦ ἐπέταξε τὴν πᾶσαν ἵππον. ὡς δέ οἱ πάντες διετετάχατο, παραίνεσε τῶν μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φειδομένους, κτείνειν πάντα τὸν ἐμποδὼν γινόμενον, Κροῖσον δὲ αὐτὸν μὴ κτείνειν, μηδὲ ἢν συλλαμβανόμενος ἀμύνηται. ταῦτα μὲν παραίνεσε, τὰς δὲ καμήλους ἔταξε ἀντία τῆς ἵππου τῶνδε εἵνεκεν· κάμηλον ἵππος φοβέεται, καὶ οὐκ ἀνέχεται οὔτε τὴν ἰδέην αὐτοῦ ὁρέων, οὔτε τὴν ὀδμὴν ὀσφραινόμενος. αὐτοῦ δὴ ὦν τούτου εἵνεκεν ἐσεσόφιστο, ἵνα τῷ Κροίσῳ ἄχρηστον ᾖ τὸ ἱππικόν, τῷ δή τι καὶ ἐπεῖχε ἐλλάμψεσθαι ὁ Λυδός. ὡς δὲ καὶ συνήισαν ἐς τὴν μάχην, ἐνθαῦτα ὡς ὤσφροντο τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι καὶ εἶδον αὐτάς, ὀπίσω ἀνέστρεφον, διέ-

11 ἀπ᾽ Wesseling: ἀφ (ἀμφ᾽ R) 12 δόρατά: δούρατά 80,2 ψιλὸν α ὑψηλὸν β 3 ὕλλοσ α ἕλλοσ β 4 ὄρεοσ α οὔρεοσ β 5 φωκαίην α φωκίην β 6 εἶδε α ἴδε β 9 ἀπελὼν Aldus: ἀφελὼν 10 ἀνέβησε α ἔβησεν β | ἐσταλμένους Schaefer: ἐνεσταλμένουσ 15 γινόμενον α γενόμενον β 16 μηδὲ α μὴ δ᾽ β 19 ἰδέην αὐτοῦ α ἰδέαν αὐτῆσ β | ὀσφραινόμενοσ α εὐφραινόμενοσ β 20 εἵνεκεν α ἕνεκεν β 21 λυδὸσ α αὐτὸσ β 22 συνήισαν: συνήεσαν | ὡσ α, om. β | ὤσφροντο Krüger: ὤσφραντο 23 εἶδον α ἰδόντεσ β.

φθαρτό τε τῷ Κροίσῳ ἡ ἐλπίς. οὐ μέντοι οἵ γε Λυδοὶ τὸ ἐνθεῦτεν δειλοὶ ἦσαν· ἀλλ᾽ ὡς ἔμαθον τὸ γινόμενον, ἀποθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, πεζοὶ τοῖσι Πέρσῃσι συνέβαλλον. χρόνῳ δέ, πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Λυδοί, κατειληθέντες δὲ ἐς τὸ τεῖχος ἐπολιορκέοντο ὑπὸ τῶν Περσέων.

81 Τοῖσι μὲν δὴ κατεστήκεε πολιορκίη. Κροῖσος δὲ δοκέων οἱ χρόνον ἐπὶ μακρὸν ἔσεσθαι τὴν πολιορκίην, ἔπεμπε ἐκ τοῦ τείχεος ἄλλους ἀγγέλους ἐς τὰς συμμαχίας· οἱ μὲν γὰρ πρότερον διεπέμποντο, ἐς πέμπτον μῆνα προερέοντες συλλέγεσθαι ἐς Σάρδις, τούτους δὲ ἐξέπεμπε τὴν ταχίστην δέεσθαι βοη-
82 θέειν, ὡς πολιορκεομένου Κροίσου. ἔς τε δὴ ὦν τὰς ἄλλας ἔπεμπε συμμαχίας, καὶ δὴ καὶ ἐς Λακεδαίμονα. τοῖσι δὲ καὶ αὐτοῖσι [τοῖσι Σπαρτιήτῃσι] κατ᾽ αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον συνεπεπτώκεε ἔρις ἐοῦσα πρὸς Ἀργείους περὶ χώρου καλεομένου Θυρέης· τὰς γὰρ Θυρέας ταύτας, ἐούσας τῆς Ἀργολίδος μοίρης, ἀποταμόμενοι ἔσχον οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἦν δὲ καὶ ἡ μέχρι Μαλέων ἡ πρὸς ἑσπέρην Ἀργείων, ἥ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ χώρη καὶ ἡ Κυθηρίη νῆσος καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων. βοηθησάντων δὲ Ἀργείων τῇ σφετέρῃ ἀποταμνομένῃ, ἐνθαῦτα συνέβησαν ἐς λόγους συνελθόντες, ὥστε τριηκοσίους ἑκατέρων μαχέσασθαι, ὁκότεροι δ᾽ ἂν περιγένωνται, τούτων εἶναι τὸν χῶρον· τὸ δὲ πλῆθος τοῦ στρατοῦ ἀπαλλάσσεσθαι ἑκάτερον ἐς τὴν ἑωυτοῦ, μηδὲ παραμένειν ἀγωνιζομένων, τῶνδε εἵνεκεν, ἵνα μὴ παρεόντων τῶν στρατοπέδων, ὁρῶντες οἱ ἕτεροι ἑσσουμένους τοὺς σφετέρους, ἐπαμύνοιεν. συνθέμενοι ταῦτα ἀπαλλάσσοντο, λογάδες δὲ ἑκατέρων ὑπολειφθέντες συνέβαλον. μαχομένων δέ σφεων καὶ γινομένων ἰσοπαλέων, ὑπελείποντο ἐξ ἀνδρῶν ἑξακοσίων τρεῖς, Ἀργείων μὲν Ἀλκήνωρ τε καὶ Χρομίος, Λακεδαιμονίων δὲ Ὀθρυάδης· ὑπελείφθησαν δὲ οὗτοι νυκτὸς ἐπελθούσης. οἱ μὲν δὴ δύο τῶν Ἀργείων, ὡς

---

28 περσέων α περσῶν β 81,2 μακρὸν α μακρότερον β 4 πρότε[illegible]ι Abicht | συλλέγεσθαι α τὸ συλλέγεσθαι β 82,3 τοῖσι Σπαρτιήτῃσι del. Cobet | τοῖσι α, om. β 7 κυθηρίη α κυθαρίη β | νῆσος del. van Herwerden 11 τούτων α τουτέων β 12 ἑκατέρου Stein | ἐσ α εἰσ β 17 ὑπελείποντο CP: ὑπελίποντο.

νενικηκότες, ἔθεον ἐς τὸ Ἄργος· ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων Ὀθρυάδης, σκυλεύσας τοὺς Ἀργείων νεκροὺς καὶ προσφορήσας τὰ ὅπλα πρὸς τὸ ἑωυτοῦ στρατόπεδον, ἐν τῇ τάξι εἶχε ἑωυτόν. ἡμέρῃ δὲ δευτέρῃ παρῆσαν πυνθανόμενοι ἀμφότεροι. τέως μὲν δὴ αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔφασαν νικᾶν, λέγοντες οἳ μέν, ὡς ἑωυτῶν πλεῦνες περιγεγόνασι, οἳ δέ, τοὺς μὲν ἀποφαίνοντες πεφευγότας, τὸν δὲ σφέτερον παραμείναντα καὶ σκυλεύσαντα τοὺς ἐκείνων νεκρούς· τέλος δὲ ἐκ τῆς ἔριδος συμπεσόντες ἐμάχοντο, πεσόντων δὲ καὶ ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι. Ἀργεῖοι μέν νυν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κατακειράμενοι τὰς κεφαλάς, πρότερον ἐπάναγκες κομῶντες, ἐποιήσαντο νόμον τε καὶ κατάρην, μὴ πρότερον θρέψειν κόμην Ἀργείων μηδένα, μηδὲ τὰς γυναῖκάς σφι χρυσοφορήσειν, πρὶν Θυρέας ἀνασώσωνται. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ ἐναντία τούτων ἔθεντο νόμον· οὐ γὰρ κομῶντες πρὸ τοῦ ἀπὸ τούτου κομᾶν. τὸν δὲ ἕνα λέγουσι τὸν περιλειφθέντα τῶν τριηκοσίων, Ὀθρυάδην, αἰσχυνόμενον ἀπονοστέειν ἐς Σπάρτην, τῶν οἱ συλλοχιτέων διεφθαρμένων, αὐτοῦ μιν ἐν τῇσι Θυρέῃσι καταχρήσασθαι ἑωυτόν.

Τοιούτων δὲ τοῖσι Σπαρτιήτῃσι ἐνεστεώτων πρηγμάτων, ἧκε 83
ὁ Σαρδιηνὸς κῆρυξ, δεόμενος Κροίσῳ βοηθέειν πολιορκεομένῳ.
οἳ δὲ ὅμως, ἐπείτε ἐπύθοντο τοῦ κήρυκος, ὁρμέατο βοηθέειν.
καί σφι ἤδη παρεσκευασμένοισι, καὶ νεῶν ἐουσέων ἑτοίμων,
ἦλθε ἄλλη ἀγγελίη, ὡς ἡλώκοι τὸ τεῖχος τῶν Λυδῶν, καὶ ἔχοιτο
Κροῖσος ζωγρηθείς. οὕτω δὴ οὗτοι μέν, συμφορὴν ποιησά- 84
μενοι μεγάλην, ἐπέπαυντο, Σάρδιες δὲ ἥλωσαν ὧδε. ἐπειδὴ
τεσσερεσκαιδεκάτη ἐγένετο ἡμέρη πολιορκεομένῳ Κροίσῳ, Κῦρος
τῇ στρατιῇ τῇ ἑωυτοῦ, διαπέμψας ἱππέας, προεῖπε, τῷ πρώτῳ
ἐπιβάντι τοῦ τείχεος δῶρα δώσειν. μετὰ δὲ τοῦτο, πειρησαμένης
τῆς στρατιῆς, ὡς οὐ προεχώρεε, ἐνθαῦτα τῶν ἄλλων πεπαυμένων,
ἀνὴρ Μάρδος ἐπειρᾶτο προσβαίνων, τῷ οὔνομα ἦν Ὑροιάδης,

22 τάξι: τάξει 31 μηδένα α, om. β | σφι α, om. β 32 πρὶν α πρὶν ἂν β 33 πρὸ τοῦ Schenkl προτοῦ τὸ Cobet: πρὸ τούτου 83,1 ἐνεστεώτων α ἐνισταμένων τῶν β 84,2 ἥλωσαν α ἡλώκεσαν β 3 τεσσερεσκαιδεκάτη: τεσσαρεσκαιδεκάτη 5 δώσειν <μεγάλα> Stein | πειρησαμένησ α πειρασαμένησ β 6 προεχώρεε α προσεχώρεεν β.

κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος, τῇ οὐδεὶς ἐτέτακτο φύλακος· οὐ γὰρ ἦν δεινόν, κατὰ τοῦτο μὴ ἁλῷ κοτέ. ἀπότομός τε γάρ ἐστι ταύτῃ ἡ ἀκρόπολις καὶ ἄμαχος· τῇ οὐδὲ Μήλης, ὁ πρότερον βασιλεὺς Σαρδίων, μούνῃ οὐ περιήνεικε τὸν λέοντα, τόν οἱ ἡ παλλακὴ ἔτεκε, Τελμησσέων δικασάντων, ὡς περιενειχθέντος τοῦ λέοντος τὸ τεῖχος, ἔσονται Σάρδιες ἀνάλωτοι. ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος περιενείκας, τῇ ἦν ἐπίμαχον [τὸ χωρίον] τῆς ἀκροπόλιος, κατηλόγησε τοῦτο, ὡς ἐὸν ἄμαχόν τε καὶ ἀπότομον· ἔστι δὲ πρὸς τοῦ Τμώλου τετραμμένον τῆς πόλιος. ὁ ὦν δὴ Ὑροιάδης οὗτος ὁ Μάρδος, ἰδὼν τῇ προτεραίῃ τῶν τινα Λυδῶν κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ἐπὶ κυνέην ἄνωθεν κατακυλισθεῖσαν καὶ ἀνελόμενον, ἐφράσθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο· τότε δὲ δὴ αὐτός τε ἀναβεβήκεε, καὶ κατ᾽ αὐτὸν ἄλλοι Περσέων ἀνέβαινον· προσβάντων δὲ συχνῶν, οὕτω δὴ Σάρδιές τε ἡλώκεσαν καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἐπορθέετο.

85 *Κατ᾽ αὐτὸν δὲ Κροῖσον τάδε ἐγίνετο. ἦν οἱ παῖς, τοῦ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην, τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεικής, ἄφωνος δέ. ἐν τῇ ὦν παρελθούσῃ εὐεστοῖ ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς αὐτὸν ἐπεποιήκεε, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενος, καὶ δὴ καὶ ἐς Δελφοὺς περὶ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε χρησομένους. ἡ δὲ Πυθίη οἱ εἶπε τάδε·*

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
μὴ βούλου πολύευκτον ἰὴν ἀνὰ δώματ᾽ ἀκούειν
παιδὸς φθεγγομένου. τὸ δέ σοι πολὺ λώιον ἀμφὶς
ἔμμεναι· αὐδήσει γὰρ ἐν ἤματι πρῶτον ἀνόλβῳ.

ἁλισκομένου δὴ τοῦ τείχεος, ἤιε γὰρ τῶν τις Περσέων ἀλλογνώσας Κροῖσον ὡς ἀποκτενέων, Κροῖσος μέν νυν ὁρέων ἐπιόντα ὑπὸ τῆς παρεούσης συμφορῆς παρημελήκεε, οὐδέ τί οἱ διέφερε πληγέντι ἀποθανεῖν· ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος, ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην, ὑπὸ δέους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν, εἶπε

---

10 *πρότερον α πρότεροσ β* 11 *παλλακὴ α παλακὴ β* 12 *τελμησσέων α τελμισέων β* 14 *τὸ χωρίον* del. Krüger 15 *τοῦτο* Reiske: *τούτου* | *ὡς — ἀπότομον* del. van Herwerden 15—16 *τὸν Τμῶλον* Reiske 16 *οὗτος* Reiske: *αὐτὸσ* 17 *τῶν β τὸν α* 19 *αὐτόσ α ὁ αὐτόσ β* 85,3 *εὐεστοῖ α εὐθηνία β* 7 *βούλου α βούλευ β* 10 *δὴ α δὲ β* | *ἀλλογνώσασ α ἄλλον γνώσασ β* 13 *ἀποθανεῖν: ἀποθανέειν* 14 *κακοῦ α κου β.*

δέ "ὤνθρωπε, μὴ κτεῖνε Κροῖσον." οὗτος μὲν δὴ τοῦτο πρῶτον ἐφθέγξατο, μετὰ δὲ τοῦτο ἤδη ἐφώνεε τὸν πάντα χρόνον τῆς ζόης.

86 Οἱ δὲ Πέρσαι τάς τε δὴ Σάρδις ἔσχον, καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσερεσκαίδεκα, καὶ τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. ὁ δέ, συννήσας πυρὴν μεγάλην, ἀνεβίβασε ἐπ᾽ αὐτὴν τὸν Κροῖσόν τε [ἐν πέδῃσι] δεδεμένον καὶ δὶς ἑπτὰ Λυδῶν παρ᾽ αὐτὸν παῖδας, ἐν νόῳ ἔχων εἴτε δὴ ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεῳ δή, εἴτε καὶ ευχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καὶ πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρήν, βουλόμενος εἰδέναι, εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὴ ποιέειν ταῦτα· τῷ δὲ Κροίσῳ ἑστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ μηδένα εἶναι τῶν ζωόντων ὄλβιον· ὡς δὲ ἄρα μιν προσστῆναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης, ἐς τρὶς ὀνομάσαι 'Σόλων'. καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσαι τοὺς ἑρμηνέας ἐπειρέσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικαλέοιτο, καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν· Κροῖσον δὲ τέως μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἠναγκάζετο, εἰπεῖν "τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν." ὡς δέ σφι ἄσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπειρώτων τὰ λεγόμενα. λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν καὶ ὄχλον παρεχόντων, ἔλεγε δή, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων, ἐὼν Ἀθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειε, οἷα δὴ εἴπας, ὥς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκεέ οἱ, τῇ περ ἐκεῖνος εἶπε, οὐδέν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων, ἢ <οὐκ> ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον, καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι ὀλβίους δοκέοντας εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον

16 ζόησ α ζωῆσ β   86,2 τεσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσερεσκαίδεκα C: τεσσαρεσκαίδεκα καὶ τεσσαρεσκαίδεκα   3 τε α τε καὶ β   5 συννήσασ α συνήσασ β   6 ἐν πέδῃσι δεδεμένον α δεδεμένον ἐν πέδησι β   14 ζωόντων α ζώντων β | προσστῆναι Schweighäuser: προστῆναι   15 ἡσυχίησ α λειποψυχίησ β   18 τέωσ α ἕωσ β   19 εἰρωτώμενον: ἐρωτώμενον | ὡσ α, om. β   25 ἀποβεβήκεέ οἱ Madvig: ἀποβέβηκέ οἱ α ἀποβεβήκεε β   26 <οὐκ> Stein   27 παρὰ] κάρτα Naber.

ταῦτα ἀπηγέεσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἁμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων, τὰ Κροῖσος εἶπε, μεταγνόντα τε καὶ ἐννώσαντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη, πρός τε τούτοισι δείσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον, ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, κελεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροίσου. καὶ τοὺς πειρωμένους
87 οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι. ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν, Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα [ἐπικαλεόμενον], εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστῆναι, καὶ ῥύσασθαί μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. τὸν μὲν δακρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης συνδραμεῖν ἐξαπίνης νέφεα, καὶ χειμῶνά τε καταρραγῆναι, καὶ ὗσαι ὕδατι λαβροτάτῳ, κατασβεσθῆναί τε τὴν πυρήν. οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κῦρον, ὡς εἴη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· "Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε, ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;" ὁ δὲ εἶπε "ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ· αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεός, ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρέεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. ἀλλὰ ταῦτα δαίμονί κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι."

88 Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κῦρος δὲ αὐτὸν λύσας κατῖσέ τε ἐγγὺς ἑωυτοῦ, καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἶχε, ἀπεθώυμαζέ τε ὁρέων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἐόντες πάντες. ὁ δὲ συννοίῃ

---

32 πυρὶ α πυρῇ β 34 κελεύειν B^2: κελεύει | πῦρ del. Stein 87,4 ἐπικαλεόμενον del. Cobet 5 μιν β αὐτὸν α 10 καὶ ἀνὴρ] ἀνὴρ καὶ Stein 15 ἐπαείρας Wesseling: ἐπαήρασ R ἐπαίρας B ἐπάιρασ A ἐπάρας V 18 δαίμονί β δαίμοσί α 88,1 κάτισε β κατεῖσέ α 3 συννοίηι α συνοίη β.

ἐχόμενος ἥσυχος ἦν· μετὰ δὲ ἐπιστραφείς τε καὶ ἰδόμενος τοὺς
Πέρσας τὸ τῶν Λυδῶν ἄστυ κεραΐζοντας εἶπε "ὦ βασιλεῦ, κό-
τερον λέγειν πρὸς σέ, τὰ νοέων τυγχάνω, ἢ σιγᾶν ἐν τῷ παρεόντι
χρεόν;" Κῦρος δέ μιν θαρσέοντα ἐκέλευε λέγειν, ὅ τι βούλοιτο.
ὃ δὲ αὐτὸν εἰρώτα, λέγων "οὗτος ὁ πολλὸς ὅμιλος τί ταῦτα πολλῇ
σπουδῇ ἐργάζεται;" ὃ δὲ εἶπε "πόλιν τε τὴν σὴν διαρπάζει, καὶ
χρήματα τὰ σὰ διαφορέει." Κροῖσος δὲ ἀμείβετο "οὔτε πόλιν
τὴν ἐμήν, οὔτε χρήματα τὰ ἐμὰ διαρπάζει· οὐδὲν γάρ ἐμοὶ ἔτι
τούτων μέτα· ἀλλὰ φέρουσί τε καὶ ἄγουσι τὰ σά." Κύρῳ δὲ 89
ἐπιμελὲς ἐγένετο, τὰ Κροῖσος εἶπε· μεταστησάμενος δὲ τοὺς ἄλ-
λους, εἴρετο Κροῖσον, ὅ τι οἱ ἐνορῴη ἐν τοῖσι ποιευμένοισι. ὃ
δὲ εἶπε "ἐπείτε με θεοὶ ἔδωκαν δοῦλόν σοι, δικαιῶ, εἴ τι ἐνορῶ
πλέον, σημαίνειν σοι. Πέρσαι, φύσιν ἐόντες ὑβρισταί, εἰσὶ ἀχρή-
ματοι. ἢν ὦν σὺ τούτους περιίδῃς διαρπάσαντας καὶ κατασχόν-
τας χρήματα μεγάλα, τάδε τοι ἐξ αὐτῶν ἐπίδοξα γενέσθαι· ὃς
ἂν αὐτῶν πλεῖστα κατάσχῃ, τοῦτον προσδέκεσθαί τοι ἐπαναστη-
σόμενον. νῦν ὦν ποίησον ὧδε, εἴ τοι ἀρέσκει, τὰ ἐγὼ λέγω·
κάτισον τῶν δορυφόρων ἐπὶ πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλάκους, οἳ
λεγόντων πρὸς τοὺς ἐκφέροντας τὰ χρήματα ἀπαιρεόμενοι, ὡς
σφεα ἀναγκαίως ἔχει δεκατευθῆναι τῷ Διί. καὶ σύ τέ σφι οὐκ ἀπε-
χθήσεαι, βίῃ ἀπαιρεόμενος τὰ χρήματα, καὶ ἐκεῖνοι, συγγνόντες
ποιέειν σε δίκαια, ἑκόντες προήσουσι." ταῦτα ἀκούων ὁ Κῦρος ὑπερ- 90
ήδετο, ὥς οἱ ἐδόκεε εὖ ὑποτίθεσθαι· αἰνέσας δὲ πολλὰ καὶ ἐντει-
λάμενος τοῖσι δορυφόροισι, τὰ Κροῖσος ὑπεθήκατο ἐπιτελέειν,
εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε· "Κροῖσε, ἀναρτημένου σεῦ ἀνδρὸς βασι-
λέος χρηστὰ ἔργα καὶ ἔπεα ποιέειν, αἰτέο δόσιν, ἥντινα βούλεαί
τοι γενέσθαι παραυτίκα." ὃ δὲ εἶπε "ὦ δέσποτα, ἐάσας με χαριῇ
μάλιστα τὸν θεὸν τῶν Ἑλλήνων, τὸν ἐγὼ ἐτίμησα θεῶν μάλιστα,
ἐπειρέσθαι, πέμψαντα τάσδε τὰς πέδας, εἰ ἐξαπατᾶν τοὺς εὖ

7 χρεόν Schaefer: χρόνωι χρή A χρόνῳ B χρή β 8 οὗτοσ α οὕτωσ β | πολλῆι α, om. β 10 διαφορέει α διαφθορέει β 89,4 ἔδωκαν α δῶκαν β 6 περιίδηισ α περιείδησ β 9 κάτισον AV² κάθισον BR θάρῖσον V 10 οἵ] οἱ δὲ Cobet 14 προήσουσι Bekker: ποιήσουσι 90,2 εὖ α, om. β 4 ἀναρτημένου α ἀνηρτημένου β 5 δόσιν (δώσιν B¹) α τὴν δόσιν β | ἥντινα Bekker: τήντινα | βούλεαί α βούλεέ β 6 χαριῆι P χαριεῖ α χαριη β 7 τῶν] τὸν A.

ποιοῦντας νόμος ἐστί οἱ." Κῦρος δὲ εἴρετο, ὅ τι οἱ τοῦτο ἐπηγορέων παραιτέοιτο. Κροῖσος δέ οἱ ἐπαλιλλόγησε πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ διάνοιαν, καὶ τῶν χρηστηρίων τὰς ὑποκρίσιας, καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα, καὶ ὡς ἐπαερθεὶς τῷ μαντηίῳ ἐστρατεύσατο ἐπὶ Πέρσας· λέγων δὲ ταῦτα, κατέβαινε αὖτις παραιτεόμενος, ἐπεῖναί οἱ τῷ θεῷ τοῦτο ὀνειδίσαι. Κῦρος δὲ γελάσας εἶπε "καὶ τούτου τεύξεαι παρ' ἐμεῦ, Κροῖσε, καὶ ἄλλου παντός, τοῦ ἂν ἑκάστοτε δέῃ." ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε ὁ Κροῖσος, πέμπων τῶν Λυδῶν ἐς Δελφοὺς ἐνετέλλετο, [τι]θέντας τὰς πέδας ἐπὶ τοῦ νηοῦ τὸν οὐδόν, εἰρωτᾶν, εἰ οὔ τι ἐπαισχύνεται τοῖσι μαντηίοισι ἐπαείρας Κροῖσον στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, ὡς καταπαύσοντα τὴν Κύρου δύναμιν, ἀπ' ἧς οἱ ἀκροθίνια τοιαῦτα γενέσθαι, δεικνύντας τὰς πέδας· ταῦτά τε ἐπειρωτᾶν, καὶ εἰ ἀχαρίστοισι νόμος εἶναι
91 τοῖσι Ἑλληνικοῖσι θεοῖσι. ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι Λυδοῖσι καὶ λέγουσι τὰ ἐντεταλμένα τὴν Πυθίην λέγεται εἰπεῖν τάδε· "τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγεῖν καὶ θεῷ· Κροῖσος δὲ πέμπτου γονέος ἁμαρτάδα ἐξέπλησε, ὃς ἐὼν δορυφόρος Ἡρακλειδέων, δόλῳ γυναικηίῳ ἐπισπόμενος ἐφόνευσε τὸν δεσπότεα, καὶ ἔσχε τὴν ἐκείνου τιμὴν οὐδέν οἱ προσήκουσαν. προθυμεομένου δὲ Λοξίεω, ὅκως ἂν κατὰ τοὺς παῖδας τοῦ Κροίσου γένοιτο τὸ Σαρδίων πάθος, καὶ μὴ κατ' αὐτὸν Κροῖσον, οὐκ οἷός τε ἐγίνετο παραγαγεῖν μοίρας. ὅσον δὲ ἐνέδωκαν αὗται, ἤνυσέ τε καὶ ἐχαρίσατό οἱ· τρία γὰρ ἔτεα ἐπανεβάλετο τὴν Σαρδίων ἅλωσιν, καὶ τοῦτο ἐπιστάσθω Κροῖσος, ὡς ὕστερον τοῖσι ἔτεσι τούτοισι ἁλοὺς τῆς πεπρωμένης. δεύτερα δὲ τούτων καιομένῳ αὐτῷ ἐπήρκεσε. κατὰ δὲ τὸ μαντήιον τὸ γενόμενον οὐκ ὀρθῶς Κροῖσος μέμφεται. προηγόρευε γάρ οἱ Λοξίης, ἢν στρατεύηται

9 ἐπηγορέων Bredow: ἐπηγορεύων 10 ἐπαλιλλόγησε Pollucis (II 120) cod. Paris. alter et Leopardus VII 9: ἐπανηλόγησε 12 ἐπαερθεὶς: ἐπαρθεὶσ 13 αὖτισ β αὖθισ α 14 τοῦτο P: τούτω β τούτωι α 15 ἐμεῦ α ἐμοῦ β 16 ἤκουσε ὁ α ἤκουε β 17 θέντας van Herwerden 18 ἐπαείρας Schaefer: ἐπάιρασ α ἐπάρασ β 21 ταῦτά α τοιαῦτά β 91,3 μοῖραν CP: μοίρην | ἀποφυγεῖν: ἀποφυγέειν 4 γονέοσ α γένεοσ β 7 ὅκωσ α ὅπωσ β τοῦ B¹ β τοὺσ AB² 8 οἷόσ β οἷόν α 9 ἐγίνετο α ἐγένετο β 9—10 ἤνυσέ τε Schaefer: ἠνύσατο 14 στρατεύηται α στρατεύεται β.

ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν αὐτὸν καταλύσειν. τὸν δὲ πρὸς ταῦτα χρῆν, εὖ μέλλοντα βουλεύεσθαι, ἐπειρέσθαι, πέμψαντα, κότερα τὴν ἑωυτοῦ ἢ τὴν Κύρου λέγοι ἀρχήν. οὐ συλλαβὼν δὲ τὸ ῥηθὲν οὐδ᾽ ἐπανειρόμενος ἑωυτὸν αἴτιον ἀποφαινέτω· τῷ καὶ τὸ τελευταῖον χρηστηριαζομένῳ εἶπε [τὰ εἶπε] Λοξίης περὶ ἡμιόνου, οὐδὲ τοῦτο συνέλαβε. ἦν γὰρ δὴ ὁ Κῦρος οὗτος ἡμίονος· ἐκ γὰρ δυῶν οὐκ ὁμοεθνέων ἐγεγόνεε, μητρὸς ἀμείνονος, πατρὸς δὲ ὑποδεεστέρου· ἡ μὲν γὰρ ἦν Μηδὶς καὶ Ἀστυάγεος θυγάτηρ τοῦ Μήδων βασιλέος, ὁ δὲ Πέρσης τε ἦν καὶ ἀρχόμενος ὑπ᾽ ἐκείνοισι, καὶ ἔνερθε ἐὼν τοῖσι ἅπασι, δεσποίνῃ τῇ ἑωυτοῦ συνοίκεε.᾽᾽ ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη ὑπεκρίνατο τοῖσι Λυδοῖσι, οἳ δὲ ἀνήνεικαν ἐς Σάρδις καὶ ἀπήγγειλαν Κροίσῳ. ὁ δὲ ἀκούσας συνέγνω ἑωυτοῦ εἶναι τὴν ἁμαρτάδα καὶ οὐ τοῦ θεοῦ.

Κατὰ μὲν δὴ τὴν Κροίσου τε ἀρχὴν καὶ Ἰωνίης τὴν πρώτην 92
καταστροφὴν ἔσχε οὕτω. Κροίσῳ δὲ ἔστι καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐν τῇ Ἑλλάδι πολλά, καὶ οὐ τὰ εἰρημένα μοῦνα. ἐν μὲν γὰρ Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν τρίπους χρύσεος, τὸν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ, ἐν δὲ Ἐφέσῳ αἵ τε βόες αἱ χρύσεαι καὶ τῶν κιόνων αἱ πολλαί, ἐν δὲ Προνηίης τῆς ἐν Δελφοῖσι ἀσπὶς χρυσέη μεγάλη. ταῦτα μὲν καὶ ἔτι ἐς ἐμὲ ἦν περιεόντα, τὰ δ᾽ ἐξαπόλωλε [τὰ τῶν ἀναθημάτων]· τὰ [δ᾽] ἐν Βραγχίδῃσι τῇσι Μιλησίων ἀναθήματα Κροίσῳ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἶσά τε σταθμὸν καὶ ὅμοια τοῖσι ἐν Δελφοῖσι. τὰ μέν νυν ἔς τε Δελφοὺς καὶ ἐς τοῦ Ἀμφιάρεω ἀνέθηκε, οἰκήιά τε ἐόντα καὶ τῶν πατρωΐων χρημάτων ἀπαρχήν· τὰ δὲ ἄλλα ἀναθήματα ἐξ ἀνδρὸς ἐγένετο οὐσίης ἐχθροῦ, ὅς οἱ, πρὶν ἢ βασιλεῦσαι, ἀντιστασιώτης κατεστήκεε, συσπεύδων Πανταλέοντι γενέσθαι τὴν Λυδῶν ἀρχήν. ὁ δὲ Πανταλέων ἦν Ἀλυάττεω μὲν παῖς, Κροίσου δὲ ἀδελφεὸς οὐκ ὁμομήτριος· Κροῖσος μὲν γὰρ ἐκ Καείρης ἦν γυναικὸς Ἀλυ-

---

15 αὐτὸν α, om. β 16 εὖ α, om. β 17 λέγοι α λέγει β 18 τῷ: ὦι (ὧ) 19 εἶπε V' εἶπε τὰ εἶπε αR 20 τοῦτο α τούτου R τοῦ V | συνέλαβε Aldus: συνέβαλε (-εν V) 21 δυῶν: δυοῖν | μητρὸς <μὲν> Stein 26 κροίςωι α τῶ κροίσω β 92,2 Κροίσῳ —21 εἰρήσθω om. β 8 τὰ τῶν ἀναθημάτων del. Schenkl | δ᾽ del. Schenkl 10 ἐν Δελφοῖσι <ἐόντα, Πέρσαι χρόνῳ ὕστερον συλήσαντες ἐς Σοῦσα ἀπηγάγοντο> Stein.

άττη, Πανταλέων δὲ ἐξ Ἰάδος. ἐπείτε δέ, δόντος τοῦ πατρός, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς ὁ Κροῖσος, τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀντιπρήσσοντα ἐπὶ κνάφου ἕλκων διέφθειρε, τὴν δὲ οὐσίην αὐτοῦ ἔτι πρότερον κατιρώσας, τότε τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἀνέθηκε ἐς τὰ εἴρηται. καὶ περὶ μὲν ἀναθημάτων τοσαῦτα εἰρήσθω.

93 Θώυματα δὲ γῆ <ἡ> Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἷά τε καὶ ἄλλη χώρη, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψήγματος. ἓν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται, χωρὶς τῶν τε Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων· ἔστι αὐτόθι Ἀλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπὶς μέν ἐστι λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο σῆμα χῶμα γῆς. ἐξεργάσαντο δέ μιν οἱ ἀγοραῖοι ἄνθρωποι, καὶ οἱ χειρώνακτες, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι. οὖροι δέ, πέντε ἐόντες, ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν ἐπὶ τοῦ σήματος ἄνω, καί σφι γράμματα ἐνεκεκόλαπτο, τὰ ἕκαστοι ἐξεργάσαντο, καὶ ἐφαίνετο μετρεόμενον τὸ τῶν παιδισκέων ἔργον ἐὸν μέγιστον. τοῦ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἱ θυγατέρες πορνεύονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνάς, ἐς ὃ ἂν συνοικήσωσι, τοῦτο ποιέουσαι· ἐκδίδουσι δ᾽ αὐταὶ ἑωυτάς. ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σήματός εἰσι στάδιοι ἓξ καὶ δύο πλέθρα, τὸ δὲ εὖρός ἐστι πλέθρα τρία καὶ δέκα. λίμνη δὲ ἔχεται τοῦ σήματος μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ αἰείναον εἶναι· καλέεται δὲ
94 αὕτη Γυγαίη. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι. Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν παραπλησίοισι χρέωνται καὶ Ἕλληνες, χωρὶς ἢ ὅτι τὰ θήλεα τέκνα καταπορνεύουσι. πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο. φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας, τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεστεώσας, ἑωυτῶν ἐξεύρημα

---

19 *κνάφου* Hesych. s. u. *ἐπὶ κνάφου ἕλκων*, Wesseling (*γνάφου* Plutarch. moral. p. 858 E): *κναφήϊου* 93,1 *θώυματα α θώυμα β* | <*ἡ*> Schaefer 2 *τε*] *γε* Krüger 3—94,3 *ἓν — καταπορνεύουσι* om. *β* 7 *ἐργαζόμεναι* van Herwerden 13 *ἐκδίδουσι*: *ἐκδιδόασι α* 15 *τρία καὶ δέκα*] *δυώδεκα* Thiersch 94,3 *πρῶτοι δὲ α λυδοὶ γὰρ δὴ καὶ πρῶτοι β* 4 *ἀργύρου — 32 τυρσηνούς α παίγνια πρῶτοι ἐξευρέσθαι λέγονται παρὰ ἑλλήνων, τῶν τε κύβων, καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τησ σφαίρησ καὶ τῶν ἄλλων* (*ἀλέων* V') *πασέων παιγνιέων τὰ εἴδεα πλὴν πεσσῶν* (*πεσῶν* V) (omissis reliquis) *β* 6 *ἐξευρήματα* Cobet.

γενέσθαι· ἅμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρσηνίην ⟨σφέας⟩ ἀποικίσαι, ὧδε περὶ αὐτῶν λέγοντες· ἐπὶ Ἄτυος τοῦ Μάνεω βασιλέος σιτοδείην ἰσχυρὴν ἀνὰ τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι, καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἄκεα δίζησθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. ἐξευρεθῆναι δὴ ὦν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων, καὶ τῆς σφαίρης, καὶ τῶν ἀλλέων πασέων παιγνιέων τὰ εἴδεα, πλὴν πεσσῶν· τούτων γὰρ ὦν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκηιοῦνται Λυδοί. ποιέειν δ᾽ ὧδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας, τὴν μὲν ἑτέρην τῶν ἡμερέων παίζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία, τὴν δὲ ἑτέρην σιτέεσθαι παυομένους τῶν παιγνιέων. τοιούτῳ τρόπῳ διάγειν ἐπ᾽ ἔτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι. ἐπείτε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακόν, ἀλλ᾽ ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλέα αὐτῶν, δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων, κληρῶσαι, τὴν μὲν ἐπὶ μονῇ, τὴν δὲ ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρης, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἑωυτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένῃ τὸν ἑωυτοῦ παῖδα, τῷ οὔνομα εἶναι Τυρσηνόν. λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἑτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρης, [καὶ] καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα, ὅσα σφι ἦν χρηστὰ ἐπίπλοα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιας, καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι τοῦδε. ἀντὶ δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέος τοῦ παιδός, ὅς σφεας ἀνήγαγε, ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους· ὀνομασθῆναι <ὦν> Τυρσηνούς.

Λυδοὶ μὲν δὴ ὑπὸ Πέρσῃσι ἐδεδούλωντο. ἐπιδίζηται δὲ δὴ τὸ 95
ἐνθεῦτεν ἡμῖν ὁ λόγος τόν τε Κῦρον, ὅστις ἐὼν τὴν Κροίσου ἀρχὴν κατεῖλε, καὶ τοὺς Πέρσας, ὅτεῳ τρόπῳ ἡγήσαντο τῆς Ἀσίης. ὡς ὦν Περσέων μετεξέτεροι λέγουσι, οἱ μὴ βουλόμενοι σεμνοῦν τὰ περὶ Κῦρον, ἀλλὰ τὸν ἐόντα λέγειν λόγον, κατὰ ταῦτα γράψω, ἐπιστάμενος περὶ Κύρου καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων ὁδοὺς φῆναι.

8 ⟨σφέας⟩ Schenkl 10 τέως: ἕως α 19 ἔτι del. van Herwerden 25 καὶ om. C 27 χρήσιμα Cobet 32 ⟨ὦν⟩ Schenkl 95, 1 ἐδεδούλωντο α δεδούλωντο β.

Ἀσσυρίων ἀρχόντων τῆς ἄνω Ἀσίης ἐπ᾽ ἔτεα εἴκοσι καὶ πεντακόσια, πρῶτοι ἀπ᾽ αὐτῶν Μῆδοι ἤρξαντο ἀπίστασθαι, καί κως οὗτοι περὶ τῆς ἐλευθερίης μαχεσάμενοι τοῖσι Ἀσσυρίοισι ἐγένοντο ἄνδρες ἀγαθοί, καὶ ἀπωσάμενοι τὴν δουλοσύνην ἐλευθερώθησαν. μετὰ δὲ τούτους καὶ τὰ ἄλλα ἔθνεα ἐποίεε

96 τὠυτὸ τοῖσι Μήδοισι. ἐόντων δὲ αὐτονόμων πάντων ἀνὰ τὴν ἤπειρον, ὧδε αὖτις ἐς τυραννίδας περιῆλθον. ἀνὴρ ἐν τοῖσι Μήδοισι ἐγένετο σοφός, τῷ οὔνομα ἦν Δηιόκης· παῖς δ᾽ ἦν Φραόρτεω. οὗτος ὁ Δηιόκης, ἐρασθεὶς τυραννίδος, ἐποίεε τοιάδε· κατοικημένων τῶν Μήδων κατὰ κώμας, ἐν τῇ ἑωυτοῦ ἐὼν καὶ πρότερον δόκιμος, καὶ μᾶλλόν τι καὶ προθυμότερον δικαιοσύνην ἐπιθέμενος ἤσκεε· καὶ ταῦτα μέντοι ἐούσης ἀνομίης πολλῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Μηδικήν, ἐποίεε, ἐπιστάμενος, ὅτι τῷ δικαίῳ τὸ ἄδικον πολέμιόν ἐστι. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς αὐτῆς κώμης Μῆδοι, ὁρῶντες αὐτοῦ τοὺς τρόπους, δικαστήν μιν ἑωυτῶν αἱρέοντο. ὃ δὲ δή, οἷα μνώμενος ἀρχήν, ἰθύς τε καὶ δίκαιος ἦν, ποιέων τε ταῦτα ἔπαινον εἶχε οὐκ ὀλίγον πρὸς τῶν πολιητέων, οὕτω ὥστε πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇσι ἄλλῃσι κώμῃσι, ὡς Δηιόκης εἴη ἀνὴρ μοῦνος κατὰ τὸ ὀρθὸν δικάζων, πρότερον περιπίπτοντες ἀδίκοισι γνώμῃσι, τότε ἐπείτε ἤκουσαν, ἄσμενοι ἐφοίτων παρὰ τὸν Δηιόκεα καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι, τέλος δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ ἐπετράποντο.

97 πλεῦνος δὲ αἰεὶ γινομένου τοῦ ἐπιφοιτέοντος, οἷα πυνθανομένων τὰς δίκας ἀποβαίνειν κατὰ τὸ ἐόν, γνοὺς ὁ Δηιόκης ἐς ἑωυτὸν πᾶν ἀνακείμενον, οὔτε κατίζειν ἔτι ἤθελε, ἔνθα περ πρότερον προκατίζων ἐδίκαζε οὔτ᾽ ἔφη δικᾶν ἔτι· οὐ γάρ οἱ λυσιτελέειν, τῶν ἑωυτοῦ ἐξημεληκότα, τοῖσι πέλας δι᾽ ἡμέρης δικάζειν. ἐούσης ὦν ἁρπαγῆς καὶ ἀνομίης ἔτι πολλῷ μᾶλλον ἀνὰ τὰς κώμας ἢ πρότερον ἦν, συνελέχθησαν οἱ Μῆδοι ἐς τὠυτό, καὶ ἐδίδοσαν σφίσι λόγον, λέγοντες περὶ τῶν κατηκόντων. ὡς δ᾽

8 Ἀσσυρίων — 96,2 περιῆλθον om. β 2 τυραννίδα Stein | ἐν β, om. α 3 ἐγένετο α, om. β | δ᾽ α δὲ β 4 ἐρασθεὶς — 99, 5 μηδένα α διὰ ὧν τὴν ἑωυτοῦ (ἑαυτοῦ V) εὐνομίην. ἐβασίλευε μήδων. ποιέουσι δὲ ταῦτα οἱ μηδοι· οἰκοδομέουσί τε οἰκοδομήματα μεγάλα, καὶ δορυφόρους αὐτῷ ἐπιτρέπουσιν ἐκ πάντων μήδων καταλέξασθαι πρὸσ τὸ μὴ εἰσιέναι παρὰ βασιλέα μηδένα συγχωρέειν β 7 ἢ πρότερον ἦ del. van Herwerden 12 πολιητέων: πολιτέων α.

ἐγὼ δοκέω, μάλιστα ἔλεγον οἱ τοῦ Δηιόκεω φίλοι „οὐ γὰρ δὴ
τρόπῳ τῷ παρεόντι χρεώμενοι, δυνατοί εἰμεν οἰκέειν τὴν χώρην,
φέρε στήσωμεν ἡμέων αὐτῶν βασιλέα· καὶ οὕτω ἥ τε χώρη
εὐνομήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρεψόμεθα, οὐδὲ ὑπ᾽ ἀνομίης
ἀνάστατοι ἐσόμεθα." ταῦτά κῃ λέγοντες πείθουσι ἑωυτοὺς
βασιλεύεσθαι. αὐτίκα δὲ προβαλλομένων, ὅντινα στήσονται βα- 98
σιλέα, ὁ Δηιόκης ἦν πολλὸς ὑπὸ παντὸς ἀνδρὸς καὶ προβαλ-
λόμενος καὶ αἰνεόμενος, ἐς ὃ τοῦτον καταινέουσι βασιλέα σφίσι
εἶναι. ὃ δ᾽ ἐκέλευε αὐτοὺς οἰκία τε ἑωυτῷ ἄξια τῆς βασιληίης
οἰκοδομῆσαι, καὶ κρατῦναι αὐτὸν δορυφόροισι. ποιεῦσι δὴ ταῦτα
οἱ Μῆδοι· οἰκοδομέουσί τε γὰρ αὐτῷ οἰκία μεγάλα τε καὶ
ἰσχυρά, ἵνα αὐτὸς ἔφρασε τῆς χώρης, καὶ δορυφόρους αὐτῷ ἐπι-
τράπουσι ἐκ πάντων Μήδων καταλέξασθαι. ὃ δέ, ὡς ἔσχε τὴν
ἀρχήν, τοὺς Μήδους ἠνάγκασε ἓν πόλισμα ποιήσασθαι, καὶ
τοῦτο περιστέλλοντας, τῶν ἄλλων ἧσσον ἐπιμέλεσθαι. πειθο-
μένων δὲ καὶ ταῦτα τῶν Μήδων, οἰκοδομέει τείχεα μεγάλα τε
καὶ καρτερά, ταῦτα τὰ νῦν Ἀγβάτανα κέκληται, ἕτερον ἑτέρῳ
κύκλῳ ἐνεστεῶτα. μεμηχάνηται δὲ οὕτω τοῦτο τὸ τεῖχος, ὥστε
ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου κύκλος τοῖσι προμαχεῶσι μούνοισί ἐστι
ὑψηλότερος (τὸ μέν κού τι καὶ τὸ χωρίον συμμαχέει κολωνὸς
ἐών, ὥστε τοιοῦτο εἶναι, τὸ δὲ καὶ μᾶλλόν τι ἐπετηδεύθη) κύ-
κλων ἐόντων τῶν συναπάντων ἑπτά· ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ
τὰ βασιλήια ἔνεστι καὶ οἱ θησαυροί. τὸ δ᾽ αὐτῶν μέγιστόν
ἐστι τεῖχος κατὰ τὸν Ἀθηνέων κύκλον μάλιστά κῃ τὸ μέγαθος.
τοῦ μὲν δὴ πρώτου κύκλου οἱ προμαχεῶνές εἰσι λευκοί, τοῦ δὲ
δευτέρου μέλανες, τρίτου δὲ κύκλου φοινίκεοι, τετάρτου δὲ κυά-
νεοι, πέμπτου δὲ σανδαράκινοι. οὕτω πάντων τῶν κύκλων οἱ
προμαχεῶνες ἠνθισμένοι εἰσὶ φαρμάκοισι· δύο δὲ οἱ τελευταῖοί
εἰσι ὃ μὲν καταργυρωμένους, ὃ δὲ κατακεχρυσωμένους ἔχων τοὺς

98, 1 στήσονται Matthiae: στήσωνται α 5 αυτὸν] ἑωυτὸν Stein 7 ἐπιτράπουσι: ἐπιτρέπουσι (-σιν β) 10 πιθομένων van Herwerden 11 τῶν Μήδων del. idem 15. 16 parenthesin posuit Schenkl 19 Ἀθηνέων Reiske: ἀθηναίων α | μέγαθος Aldus: μέγεθοσ α 21 κύκλου del. van Herwerdon 22 σανδαράκινοι A²: στονδαράκινοι α | οὕτω] τούτων Stein.

99 προμαχεῶνας. ταῦτα μὲν δὴ ὁ Δηιόκης ἑωυτῷ τε ἐτείχεε καὶ
περὶ τὰ ἑωυτοῦ οἰκία, τὸν δὲ ἄλλον δῆμον πέριξ ἐκέλευε [τὸ
τεῖχος] οἰκέειν. οἰκοδομηθέντων δὲ πάντων, κόσμον τόνδε Δηιό-
κης πρῶτός ἐστι ὁ καταστησάμενος, μήτε εἰσιέναι παρὰ βασιλέα
μηδένα, δι᾽ ἀγγέλων δὲ πάντα χρᾶσθαι, ὁρᾶσθαί τε βασιλέα
ὑπὸ μηδενός, πρός τε τούτοισι ἔτι γελᾶν τε καὶ [ἀντίον] πτύειν
καὶ ἅπασι εἶναι ⟨ἀντίον⟩ τούτου γε αἰσχρόν. ταῦτα δὲ περὶ ἑωυτὸν
ἐσέμνυνε τῶνδε εἵνεκεν, ὅκως ἂν μὴ ὁρῶντες οἱ ὁμήλικες, ἐόντες
σύντροφοί τε ἐκείνῳ, καὶ οἰκίης οὐ φλαυροτέρης, οὐδὲ ἐς ἀνδρα-
γαθίην λειπόμενοι, λυπεοίατο καὶ ἐπιβουλεύοιεν, ἀλλ᾽ ἑτεροῖός
100 σφι δοκέοι εἶναι μὴ ὁρῶσι. ἐπείτε δὲ ταῦτα διεκόσμησε, καὶ
ἐκράτυνε ἑωυτὸν τῇ τυραννίδι, ἦν τὸ δίκαιον φυλάσσων χαλεπός·
καὶ τάς τε δίκας γράφοντες ἔσω παρ᾽ ἐκεῖνον ἐσπέμπεσκον, καὶ
ἐκεῖνος διακρίνων τὰς ἐσφερομένας, ἐκπέμπεσκε. ταῦτα μὲν
κατὰ τὰς δίκας ἐποίεε, τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐκεκοσμέατό οἱ ⟨ὧδε⟩· εἰ
τινα πυνθάνοιτο ὑβρίζοντα, τοῦτον ὅκως μεταπέμψαιτο, κατ᾽
ἀξίην ἑκάστου ἀδικήματος ἐδικαίου, καί οἱ κατάσκοποί τε καὶ
κατήκοοι ἦσαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώρην, τῆς ἦρχε.
101 Δηιόκης μέν νυν τὸ Μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε μοῦνον, καὶ
τούτου ἦρξε· ἔστι δὲ Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαί, Παρητα-
102 κηνοί, Στρούχατες, Ἀριζαντοί, Βούδιοι, Μάγοι. γένεα μὲν δὴ
Μήδων ἐστὶ τοσάδε. Δηιόκεω δὲ παῖς γίνεται Φραόρτης, ὅς,
τελευτήσαντος Δηιόκεω, βασιλεύσαντος τρία καὶ πεντήκοντα ἔτεα,
παρεδέξατο τὴν ἀρχήν, παραδεξάμενος δὲ οὐκ ἀπεχρᾶτο μούνων
Μήδων ἄρχειν, ἀλλὰ στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς Πέρσας πρώτοισί
τε τούτοισι ἐπεθήκατο, καὶ πρώτους Μήδων ὑπηκόους ἐποίησε.
μετὰ δὲ ἔχων δύο ταῦτα ἔθνεα, καὶ ἀμφότερα ἰσχυρά, κατεστρέ-
φετο τὴν Ἀσίην, ἀπ᾽ ἄλλου ἐπ᾽ ἄλλο ἰὼν ἔθνος, ἐς ὃ στρατευ-
σάμενος ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ Ἀσσυρίων τούτους, οἳ Νίνον

99,2 τὸ τεῖχος del. van Herwerden 5 χρᾶσθαι: χρέεσθαι 6 πτύειν ἀντίον β ἀντίον πτύειν α 7 ⟨ἀντίον⟩ τούτου Stein: τοῦτό 8 ἐσέμνυνε τῶνδε εἵνεκεν α ποιέονται β | ἂν α, om. β 9 σύντροφοί — 10 λειπόμενοι α καὶ σύντροφοι ἀγαθοί τε καὶ ἄλκιμοι β 10 ἀλλ᾽ — 100,8 ἦρχε om. β 100,5 τὰ δὲ δὴ] τάδε δὲ Eltz | <ὧδε> van Herwerden 102,2 τοσάδε α τάδε β | δὲ α μὲν β 5 μήδων ἄρχειν α ἄρχειν τῶν μήδων β.

εἶχον καὶ ἦρχον πρότερον πάντων, τότε δὲ ἦσαν μεμουνωμένοι
μὲν συμμάχων, ἅτε ἀπεστεώτων, ἄλλως μέντοι ἑωυτῶν εὖ ἥκοντες·
ἐπὶ τούτους δὴ στρατευσάμενος ὁ Φραόρτης αὐτός τε διεφθάρη,
ἄρξας δύο καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ὁ πολλός.

Φραόρτεω δὲ τελευτήσαντος, ἐξεδέξατο Κυαξάρης, ὁ Φραόρ- 103
τεω τοῦ Δηιόκεω παῖς. οὗτος λέγεται πολλὸν ἔτι γενέσθαι
ἀλκιμώτερος τῶν προγόνων, καὶ πρῶτός τε ἐλόχισε κατὰ τέλεα
τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ πρῶτος διέταξε χωρὶς ἑκάστους εἶναι,
τούς τε αἰχμοφόρους καὶ τοὺς τοξοφόρους καὶ τοὺς ἱππέας·
πρὸ τοῦ δὲ ἀναμὶξ ἦν πάντα ὁμοίως ἀναπεφυρμένα. οὗτος ὁ
τοῖσι Λυδοῖσί ἐστι μαχεσάμενος, ὅτε νὺξ ἡ ἡμέρη ἐγένετό σφι
μαχομένοισι, καὶ ὁ τὴν Ἅλυος ποταμοῦ ἄνω Ἀσίην πᾶσαν συ-
στήσας ἑωυτῷ. συλλέξας δὲ τοὺς ὑπ᾽ ἑωυτῷ ἀρχομένους πάντας,
ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Νίνον, τιμωρέων τε τῷ πατρί, καὶ τὴν πόλιν
ταύτην θέλων ἐξελεῖν. καί οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐνίκησε τοὺς Ἀσ-
συρίους, περικατημένῳ τὴν Νίνον, ἐπῆλθε Σκυθέων στρατὸς μέ-
γας, ἦγε δὲ αὐτοὺς βασιλεὺς ὁ Σκυθέων Μαδύης, Προτοθύεω
παῖς· οἳ ἐσέβαλον μὲν ἐς τὴν Ἀσίην Κιμμερίους ἐκβαλόντες
ἐκ τῆς Εὐρώπης, τούτοισι δὲ ἐπισπόμενοι φεύγουσι οὕτω ἐς τὴν
Μηδικὴν χώρην ἀπίκοντο. ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιή- 104
τιδος ἐπὶ Φᾶσιν ποταμὸν καὶ ἐς Κόλχους τριήκοντα ἡμερέων
εὐζώνῳ ὁδός, ἐκ δὲ τῆς Κολχίδος οὐ πολλὸν ὑπερβῆναι ἐς τὴν
Μηδικήν, ἀλλ᾽ ἓν τὸ διὰ μέσου ἔθνος αὐτῶν ἐστι, Σάσπειρες,
τοῦτο δὲ παραμειβομένοισι εἶναι ἐν τῇ Μηδικῇ. οὐ μέντοι οἵ
γε Σκύθαι ταύτῃ ἐσέβαλον, ἀλλὰ τὴν κατύπερθε ὁδὸν πολλῷ
μακροτέρην ἐκτραπόμενοι, ἐν δεξιῇ ἔχοντες τὸ Καυκάσιον ὄρος.
ἐνθαῦτα οἱ μὲν Μῆδοι συμβαλόντες τοῖσι Σκύθῃσι καὶ ἑσσω-
θέντες τῇ μάχῃ, τῆς ἀρχῆς κατελύθησαν, οἱ δὲ Σκύθαι τὴν
Ἀσίην πᾶσαν ἐπέσχον ἐνθεῦτεν δὲ ἤισαν ἐπ᾽ Αἴγυπτον· καὶ 105
ἐπείτε ἐγένοντο ἐν τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ, Ψαμμήτιχός σφεας
Αἰγύπτου βασιλεὺς ἀντιάσας δώροισί τε καὶ λιτῇσι ἀποτράπει

13 δύο α δύο τε β 103,2 παῖς del. van Herwerden 3 προγενομένων Naber | ἐλόχισε α ἐλόχησε β 7 ἐγένετό σφι α σφι ἐγένετο β 9 συλλέξας —106,10 μοίρης om. β 104,3 εὐζώνῳ ⟨ἀνδρὶ⟩ van Herwerden 4 τὸ del. idem 105,2 Ψαμμήτιχός: ψαμμίτιχοσ α 3 ἀποτράπει: ἀποτρέπει α.

τὸ προσωτέρω μὴ πορεύεσθαι. οἳ δέ, ἐπείτε ἀναχωρέοντες ὀπίσω ἐγίνοντο τῆς Συρίης ἐν Ἀσκάλωνι πόλι, τῶν πλεόνων Σκυθέων παρεξελθόντων ἀσινέων, ὀλίγοι τινὲς αὐτῶν ὑπολειφθέντες ἐσύλησαν τῆς οὐρανίης Ἀφροδίτης τὸ ἱρόν. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἱρόν, ὡς ἐγὼ πυνθανόμενος εὑρίσκω, πάντων ἀρχαιότατον ἱρῶν, ὅσα ταύτης τῆς θεοῦ· καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρῳ ἱρὸν ἐνθεῦτεν ἐγένετο, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι, καὶ τὸ ἐν Κυθήροισι Φοίνικές εἰσι οἱ ἱδρυσάμενοι, ἐκ ταύτης τῆς Συρίης ἐόντες. τοῖσι δὲ τῶν Σκυθέων συλήσασι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἀσκάλωνι καὶ τοῖσι τούτων αἰεὶ ἐκγόνοισι, ἐνέσκηψε ὁ θεὸς θήλεαν νοῦσον, ὥστε ἅμα λέγουσί τε οἱ Σκύθαι διὰ τοῦτό σφεας νοσέειν, καὶ ὁρᾶν παρ᾽ ἑωυτοῖσι τοὺς ἀπικνεομένους ἐς τὴν Σκυθικὴν χώρην ὡς διακέαται, τοὺς καλέουσι ἐνάρεας οἱ Σκύθαι.

106 Ἐπὶ μέν νυν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἔτεα ἦρχον τῆς Ἀσίης οἱ Σκύθαι, καὶ τὰ πάντα σφι ὑπό τε ὕβριος καὶ ὀλιγωρίης ἀνάστατα ἦν· χωρὶς μὲν γὰρ φόρον ἔπρησσον παρ᾽ ἑκάστων, τὸν ἑκάστοισι ἐπέβαλλον, χωρὶς δὲ τοῦ φόρου, ἥρπαζον περιελαύνοντες τοῦτο, ὅ τι ἔχοιεν ἕκαστοι. καὶ τούτων μὲν τοὺς πλεῦνας Κυαξάρης τε καὶ Μῆδοι ξεινίσαντες καὶ καταμεθύσαντες κατεφόνευσαν, καὶ οὕτω ἀνεσώσαντο τὴν ἀρχὴν Μῆδοι, καὶ ἐπεκράτεον, τῶν περ καὶ πρότερον, καὶ τήν τε Νίνον εἷλον (ὡς δὲ εἷλον, ἐν ἑτέροισι λόγοισι δηλώσω) καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ὑποχειρίους ἐποιήσαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης.

107 Μετὰ δὲ ταῦτα Κυαξάρης μέν, βασιλεύσας τεσσεράκοντα ἔτεα, σὺν τοῖσι Σκύθαι ἦρξαν, τελευτᾷ. ἐκδέκεται δὲ Ἀστυάγης, ὁ Κυαξάρεω παῖς, τὴν βασιληίην. καί οἱ ἐγένετο θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἔθετο Μανδάνην· τὴν ἐδόκεε Ἀστυάγης ἐν τῷ ὕπνῳ οὐρῆσαι τοσοῦτον, ὥστε πλῆσαι μὲν τὴν ἑωυτοῦ πόλιν, ἐπικατακλύσαι δὲ καὶ τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ὑπερθέμενος δὲ τῶν Μάγων

5 πόλι del. van Herwerden 7 τὸ ἱρόν del. Cobet 14 παρ᾽ ἑωυτοῖσι τοὺς ἀπικνεομένους] πάρα τοῖσι ἀπικνεομένοισι Schenkl 16 ἐναρέασ α ἀναριεῖς Gomperz **106**,3 φόρον Reiske: φόρων α | τὸν Reiske: τὸ α 4 ἐπέβαλλον] ἐπιβάλλον Dobree | τοῦ φόρου del. van Herwerden 5 ἔχοιεν] τύχοιεν Cobet **107**,1 τεσσεράκοντα A τεσσαράκοντα B β 2 σὺν--ἦρξαν om. β 3 ὁ β, om. α | παῖς del. van Herwerden | τῆι α τὴν β 6 ὑπερθέμενος H. Stephanus· ὑποθέμενοσ

τοῖσι ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον, ἐφοβήθη, παρ' αὐτῶν αὐτὰ ἕκαστα μαθών. μετὰ δὲ τὴν Μανδάνην ταύτην, ἐοῦσαν ἤδη ἀνδρὸς ὡραίην, Μήδων μὲν τῶν ἑωυτοῦ ἀξίων οὐδενὶ διδοῖ γυναῖκα, δεδοικὼς τὴν ὄψιν· ὁ δὲ Πέρσῃ διδοῖ, τῷ οὔνομα ἦν Καμβύσης, τὸν εὕρισκε οἰκίης μὲν ἐόντα ἀγαθῆς, τρόπου δὲ ἡσυχίου, πολλῷ ἔνερθε ἄγων αὐτὸν μέσου ἀνδρὸς Μήδου. συνοι- 108
κεούσης δὲ τῷ Καμβύσῃ τῆς Μανδάνης, ὁ Ἀστυάγης τῷ πρώτῳ ἔτεϊ εἶδε ἄλλην ὄψιν, ἐδόκεε δέ οἱ ἐκ τῶν αἰδοίων τῆς θυγατρὸς ταύτης φῦναι ἄμπελον, τὴν δὲ ἄμπελον ἐπισχεῖν τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἰδὼν δὲ τοῦτο καὶ ὑπερθέμενος τοῖσι ὀνειροπόλοισι, μετεπέμψατο ἐκ τῶν Περσέων τὴν θυγατέρα ἐπίτεκα ἐοῦσαν, ἀπικομένην δὲ ἐφύλασσε, βουλόμενος τὸ γενόμενον ἐξ αὐτῆς διαφθεῖραι· ἐκ γάρ οἱ τῆς ὄψιος οἱ τῶν Μάγων ὀνειροπόλοι ἐσήμαινον, ὅτι μέλλοι ὁ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ γόνος βασιλεύσειν ἀντὶ ἐκείνου. ταῦτα δὴ ὦν φυλασσόμενος ὁ Ἀστυάγης, ὡς ἐγένετο ὁ Κῦρος, καλέσας Ἅρπαγον ἄνδρα οἰκήιον καὶ πιστότατόν τε Μήδων καὶ πάντων ἐπίτροπον τῶν ἑωυτοῦ, ἔλεγέ οἱ τοιάδε· "Ἅρπαγε, πρῆγμα, τὸ ἄν τοι προσθέω, μηδαμῶς παραχρήσῃ, μηδὲ ἐμέ τε παραβάλῃ, καὶ ἄλλους, ἑλόμενος ἐξ ὑστέρης σοὶ αὐτῷ περιπέσῃς· λάβε τὸν Μανδάνη ἔτεκε παῖδα, φέρων δὲ ἐς σεωυτοῦ ἀπόκτεινον, μετὰ δὲ θάψον τρόπῳ ὅτεῳ αὐτὸς βούλεαι." ὁ δὲ ἀμείβεται "ὦ βασιλεῦ, οὔτε ἄλλοτέ κω παρεῖδες ἀνδρὶ τῷδε ἄχαρι οὐδέν, φυλασσόμεθα δὲ ἐς σὲ καὶ ἐς τὸν μετέπειτεν χρόνον μηδὲν ἐξαμαρτεῖν. ἀλλ' εἴ τοι φίλον τοῦτο οὕτω γίνεσθαι, χρὴ δὴ τό γε ἐμὸν ὑπηρετέεσθαι ἐπιτηδέως." τούτοισι ἀμει- 109
ψάμενος ὁ Ἅρπαγος, ὥς οἱ παρεδόθη τὸ παιδίον κεκοσμημένον τὴν ἐπὶ θανάτῳ, ἤιε κλαίων ἐς τὰ οἰκία· παρελθὼν δὲ ἔφραζε τῇ ἑωυτοῦ γυναικὶ τὸν πάντα Ἀστυάγεος ῥηθέντα λόγον. ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν λέγει "νῦν ὦν τί σοι ἐν νόῳ ἐστὶ ποιέειν;" ὁ δὲ

108,6 ἐπίτεκα P: ἐπίτοκα 7 βουλόμενοσ β βουλώμενοσ α | γενόμενον AV pr. γενώμενον B γεννώμενον RV corr. γενησόμενον Tournier 12 τοιάδε α τάδε β 13 μηδαμῶσ α μηδαμᾶ β 14 σοὶ αὐτῶι P: σοὶ ἑωυτῶι α σὺ ἑωυτῷ β 15 τὸν α τὸν ἂν β | σεαυτοῦ α ἑωυτοῦ β 17 παρεῖδεσ α παρίδον β 109,2 παιδίον β πεδίον α 3 ἤιε Schaefer: ἠεί A ἤιει B ἴει β.

ἀμείβεται "οὐ τῇ ἐνετέλλετο Ἀστυάγης, οὐδ' εἰ παραφρονήσει τε καὶ μανέεται κάκιον ἢ νῦν μαίνεται, οὔ οἱ ἔγωγε προσθήσομαι τῇ γνώμῃ, οὐδὲ ἐς φόνον τοιοῦτον ὑπηρετήσω. πολλῶν δὲ εἵνεκα οὐ φονεύσω μιν, καὶ ὅτι αὐτῷ μοι συγγενής ἐστι ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀστυάγης μέν ἐστι γέρων καὶ ἄπαις ἔρσενος γόνου. εἰ δ' ἐθελήσει, τούτου τελευτήσαντος, ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῆναι ἡ τυραννίς, τῆς νῦν τὸν υἱὸν κτείνει δι' ἐμεῦ, ἄλλο τι ἢ λείπεται τὸ ἐνθεῦτεν ἐμοὶ κινδύνων ὁ μέγιστος; ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀσφαλέος εἵνεκα ἐμοὶ δεῖ τοῦτον τελευτᾶν τὸν παῖδα, δεῖ μέντοι τῶν τινα Ἀστυάγεος αὐτοῦ φονέα γενέσθαι καὶ μὴ τῶν ἐμῶν."

110 ταῦτα εἶπε, καὶ αὐτίκα ἄγγελον ἔπεμπε ἐπὶ τῶν βουκόλων τῶν Ἀστυάγεος, τὸν ἠπίστατο νομάς τε ἐπιτηδεοτάτας νέμοντα καὶ ὄρεα θηριωδέστατα· τῷ οὔνομα ἦν Μιτραδάτης. συνοίκεε δὲ ἑωυτοῦ συνδούλῃ, οὔνομα δὲ τῇ γυναικὶ ἦν, τῇ συνοίκεε, Κυνὼ κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, κατὰ δὲ τὴν Μηδικὴν Σπακώ. τὴν γὰρ κύνα καλέουσι σπάκα Μῆδοι. αἱ δὲ ὑπώρεαί εἰσι τῶν ὀρέων, ἔνθα τὰς νομὰς τῶν βοῶν εἶχε οὗτος δὴ ὁ βουκόλος, πρὸς βορέω τε ἀνέμου τῶν Ἀγβατάνων, καὶ πρὸς τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου· ταύτῃ μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρη πρὸς Σασπείρων ὀρεινή ἐστι κάρτα καὶ ὑψηλή τε καὶ ἴδῃσι συνηρεφής, ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώρη ἐστὶ πᾶσα ἄπεδος. ἐπεὶ ὦν ὁ βουκόλος σπουδῇ πολλῇ καλεόμενος ἀπίκετο, ἔλεγε ὁ Ἅρπαγος τάδε· "κελεύει σε Ἀστυάγης τὸ παιδίον τοῦτο λαβόντα θεῖναι ἐς τὸ ἐρημότατον τῶν ὀρέων, ὅκως ἂν τάχιστα διαφθαρείη. καὶ τάδε τοι ἐκέλευσε εἰπεῖν, ἢν μὴ ἀποκτείνῃς αὐτό, ἀλλά τεῳ τρόπῳ περιποιήσῃς, ὀλέθρῳ τῷ κακίστῳ σε διαχρήσεσθαι. ἐπορᾶν δὲ

6 οὐ τῇ Struve: οὐκ ἤ 7 μανέεται: μανεῖται | μαίνεται del. van Herwerden 8 φόνον α φόρον β 10 ἔρσενος α ἄρσενος β 11 δ' ἐθελήσει α δεθελήσει β 12 τῆς: ἧσ 110,1 τῶν βουκόλων τῶν α τὸν βουκόλον τοῦ β 2 ἐπιτηδεοτάτας: ἐπιτηδειοτάτασ 3 ὄρεα α οὔρεα β | μιτραδάτησ α μητραδάτησ β | δὲ α δὲ τῇ (τῇ V) β | τῇ συνοίκεε del. van Herwerden 7 εἶχε α εἶχεν β 9 σασπείρων α σαππείρων β 10 καὶ ὑψηλή—11 βουκόλοσ α, om. β | Μηδικὴ — ἐστὶ del. van Herwerden 12 πολλῆι α ὦν (ὧν V) β | ἔλεγε α καὶ ἔλεγε (ἔλεγεν V') β 13 σε α δε R, om. V' 15 ἀλλ' ὅτεῳ Gomperz 16 περιποιήσῃς Bekker: περιποιήσῃ (περιποιήσει B[1]).

ἐκκείμενον τέταγμαι ἐγώ.” ταῦτα ἀκούσας ὁ βουκόλος καὶ ἀνα- 111
λαβὼν τὸ παιδίον, ἤιε τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδόν, καὶ ἀπικνέεται
ἐς τὴν ἔπαυλιν. τῷ δ᾽ ἄρα καὶ αὐτῷ ἡ γυνή, ἐπίτεξ ἐοῦσα
πᾶσαν ἡμέρην, τότε κως κατὰ δαίμονα τίκτει, οἰχομένου τοῦ
βουκόλου ἐς πόλιν. ἦσαν δὲ ἐν φροντίδι ἀμφότεροι ἀλλήλων
πέρι, ὃ μὲν τοῦ τόκου τῆς γυναικὸς ἀρρωδέων, ἡ δὲ γυνή, ὅ τι
οὐκ ἐωθὼς ὁ Ἅρπαγος μεταπέμψαιτο αὐτῆς τὸν ἄνδρα. ἐπείτε
δὲ ἀπονοστήσας ἐπέστη, οἷα ἐξ ἀέλπτου ἰδοῦσα ἡ γυνή, εἴρετο
προτέρη, ὅ τι μιν οὕτω προθύμως Ἅρπαγος μετεπέμψατο. ὃ
δὲ εἶπε “ὦ γύναι, εἶδόν τε ἐς πόλιν ἐλθὼν καὶ ἤκουσα, τὸ μήτε
ἰδεῖν ὄφελον, μήτε κοτὲ γενέσθαι ἐς δεσπότας τοὺς ἡμετέρους.
οἶκος μὲν πᾶς Ἁρπάγου κλαυθμῷ κατείχετο, ἐγὼ δὲ ἐκπλαγεὶς
ἤια ἔσω. ὡς δὲ τάχιστα ἐσῆλθον, ὁρέω παιδίον προκείμενον,
ἀσπαῖρόν τε καὶ κραυγανώμενον, κεκοσμημένον χρυσῷ τε καὶ
ἐσθῆτι ποικίλῃ. Ἅρπαγος δὲ ὡς εἶδέ με, ἐκέλευε τὴν ταχίστην
ἀναλαβόντα τὸ παιδίον, οἴχεσθαι φέροντα καὶ θεῖναι, ἔνθα θη-
ριωδέστατον εἴη τῶν ὀρέων, φὰς Ἀστυάγεα εἶναι τὸν ταῦτα
ἐπιθέμενόν μοι, πόλλ᾽ ἀπειλήσας, εἰ μή σφεα ποιήσαιμι. καὶ
ἐγὼ ἀναλαβὼν ἔφερον, δοκέων τῶν τινος οἰκετέων εἶναι· οὐ γὰρ
ἄν κοτε κατέδοξα, ἔνθεν γε ἦν. ἐθάμβεον δὲ ὁρέων χρυσῷ τε καὶ
εἵμασι κεκοσμημένον, πρὸς δὲ καὶ κλαυθμὸν κατεστεῶτα ἐμφα-
νέα ἐν Ἁρπάγου. καὶ πρόκατε δὴ κατ᾽ ὁδὸν πυνθάνομαι τὸν
πάντα λόγον θεράποντος, ὃς ἐμὲ προπέμπων ἔξω πόλιος
ἐνεχείρισε τὸ βρέφος· ὡς ἄρα Μανδάνης τε εἴη παῖς τῆς Ἀστυά-
γεος θυγατρὸς καὶ Καμβύσεω τοῦ Κύρου, καί μιν Ἀστυάγης
ἐντέλλεται ἀποκτεῖναι· νῦν τε ὅδε ἐστί.” ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε 112

110,17 τέταγμαι α διατέταγμαι β **111**,4 τότε κωσ α τὸ τέκοσ β 7 ἐωθὼς B A[2] ἐωθὸσ A εωρθωσ β 11 ὄφελον α ὤφελον β | τοὺς α, om. β 14 κραυγανώμενον α κραυγανόμενον β, κραγγανόμενον Lobeck, κλαυθμυριζόμενον Cobet | 16 θηριωδέστατον α θηρι δέστατον β 17 ὀρέων α οὐρέων β | ταῦτα α τοιαῦτα β 18 ἐπιέμενόν Cobet | πόλλ᾽ α πολλὰ β 20 γε ἦν α γενεὴν β 21 κατεστεῶτα CP: καθεστεῶτα (θεστεῶτα V) | ἐμφανέα α, om. β 22 πρόκατε α, om. β 23 ἐμὲ προπέμπων α ἐμπροπέμπων β 24 ἄρα α παρα β 26 ἐστί α ἔστιν β.

ὁ βουκόλος, καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδείκνυε. ἡ δέ, ὡς εἶδε τὸ παιδίον μέγα τε καὶ εὐειδὲς ἐόν, δακρύσασα καὶ λαβομένη τῶν γουνάτων τοῦ ἀνδρός, ἐχρήιζε μηδεμιῇ τέχνῃ ἐκθεῖναί μιν. ὃ δὲ οὐκ ἔφη οἷός τ' εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιέειν· ἐπιφοιτήσειν γὰρ κατασκόπους ἐξ Ἁρπάγου ἐποψομένους, ἀπολέεσθαί τε κάκιστα, ἢν μή σφεα ποιήσῃ. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε ἄρα τὸν ἄνδρα, δεύτερα λέγει ἡ γυνὴ τάδε· "ἐπεὶ τοίνυν οὐ δύναμαί σε πείθειν μὴ ἐκθεῖναι, σὺ δὲ ὧδε ποίησον· εἰ δὴ πᾶσά γε ἀνάγκη ὀφθῆναι ἐκκείμενον, τέτοκα γὰρ καὶ ἐγώ, τέτοκα δὲ τεθνεός, τοῦτο μὲν φέρων πρόθες, τὸν δὲ τῆς Ἀστυάγεος θυγατρὸς παῖδα ὡς ἐξ ἡμέων ἐόντα τρέφωμεν. καὶ οὕτω οὔτε σὺ ἁλώσεαι ἀδικέων τοὺς δεσπότας οὔτε ἡμῖν κακῶς βεβουλευμένα ἔσται· ὅ τε γὰρ τεθνεὼς βασιληίης ταφῆς
113 κυρήσει, καὶ ὁ περιεὼν οὐκ ἀπολέει τὴν ψυχήν." κάρτα τε ἔδοξε τῷ βουκόλῳ πρὸς τὰ παρεόντα εὖ λέγειν ἡ γυνή, καὶ αὐτίκα ἐποίεε ταῦτα· τὸν μὲν ἔφερε θανατώσων παῖδα, τοῦτον μὲν παραδιδοῖ τῇ ἑωυτοῦ γυναικί, τὸν δὲ ἑωυτοῦ, ἐόντα νεκρόν, λαβὼν ἔθηκε ἐς τὸ ἄγγος, ἐν τῷ ἔφερε τὸν ἕτερον· κοσμήσας δὲ τῷ κόσμῳ παντὶ τοῦ ἑτέρου παιδός, φέρων ἐς τὸ ἐρημότατον τῶν ὀρέων τιθεῖ. ὡς δὲ τρίτη ἡμέρη τῷ παιδίῳ ἐκκειμένῳ ἐγένετο, ἤιε ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῶν τινα προβοσκῶν φύλακον αὐτοῦ καταλιπών, ἐλθὼν δὲ ἐς τοῦ Ἁρπάγου ἀποδεικνύναι ἔφη ἕτοιμος εἶναι τοῦ παιδίου τὸν νέκυν. πέμψας δὲ ὁ Ἅρπαγος τῶν ἑωυτοῦ δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους, εἶδέ τε διὰ τούτων, καὶ ἔθαψε τοῦ βουκόλου τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν ἐτέθαπτο· τὸν δὲ ὕστερον τούτων Κῦρον ὀνομασθέντα παραλαβοῦσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, οὔνομα ἄλλο κού τι καὶ οὐ Κῦρον θεμένη.

114 Καὶ ὅτε δὴ ἦν δεκαέτης ὁ παῖς, πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε γενόμενον ἐξέφηνέ μιν. ἔπαιζε ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ, ἐν τῇ ἦσαν καὶ αἱ βουκολίαι αὗται, ἔπαιζε δὲ μετ' ἄλλων ἡλίκων ἐν ὁδῷ. καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἵλοντο ἑωυτῶν βασιλέα εἶναι τοῦτον δὴ τὸν

2 ἐπεδείκνυ van Herwerden 4 ἔχρηιζε α ἔχρηζε β 6 ἐποψομένουσ α κατοψομένουσ β | ἀπολέεσθαί α ἀπολέσθαι β 7 δεύτερα α δεύτερον β 9 γε β, om. α 14 περιεὼν α περιὼν β | ἀπολέει α ἀπολέσει β **113**,3 μὲν α, om. β 7 ὀρέων α οὐρέων β 10 τοῦ α τὸ β 12 ἐτέθαπτο α ἐθάπτετο β **114**,1 δὴ β, om. α 3 ἔπαιζε α ἔπαι β | μετ' α μετὰ β.

τοῦ βουκόλου ἐπίκλησιν παῖδα. ὃ δὲ αὐτῶν διέταξε τοὺς μὲν οἰκίας οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ δορυφόρους εἶναι, τὸν δέ κού τινα αὐτῶν ὀφθαλμὸν βασιλέος εἶναι, τῷ δέ τινι τὰς ἀγγελίας φέρειν ἐδίδου γέρας, ὡς ἑκάστῳ ἔργον προστάσσων. εἷς δὴ τούτων τῶν παίδων συμπαίζων, ἐὼν Ἀρτεμβάρεος παῖς, ἀνδρὸς δοκίμου ἐν Μήδοισι, οὐ γὰρ δὴ ἐποίησε τὸ προσταχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου, ἐκέλευε αὐτὸν τοὺς ἄλλους παῖδας διαλαβεῖν, πειθομένων δὲ τῶν παίδων, ὁ Κῦρος τὸν παῖδα τρηχέως κάρτα περιέσπε μαστιγέων. ὃ δέ, ἐπείτε μετείθη τάχιστα, ὥς γε δὴ ἀνάξια ἑωυτοῦ παθών, μᾶλλόν τι περιημέκτεε, κατελθὼν δὲ ἐς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα ἀποικτίζετο, τῶν ὑπὸ Κύρου ἤντησε, λέγων δὲ οὐ Κύρου (οὐ γάρ κω ἦν τοῦτο τοὔνομα), ἀλλὰ πρὸς τοῦ βουκόλου τοῦ Ἀστυάγεος παιδός. ὁ δὲ Ἀρτεμβάρης ὀργῇ, ὡς εἶχε, ἐλθὼν παρὰ τὸν Ἀστυάγεα, καὶ ἅμα ἀγόμενος τὸν παῖδα, ἀνάρσια πρήγματα ἔφη πεπονθέναι, λέγων "ὦ βασιλεῦ, ὑπὸ τοῦ σοῦ δούλου, βουκόλου δὲ παιδός, ὧδε περιυβρίσμεθα," δεικνὺς τοῦ παιδὸς τοὺς ὤμους.
ἀκούσας δὲ καὶ ἰδὼν ὁ Ἀστυάγης, θέλων τιμωρῆσαι τῷ παιδὶ 115
τιμῆς τῆς Ἀρτεμβάρεος εἵνεκα, μετεπέμπετο τόν τε βουκόλον καὶ τὸν παῖδα. ἐπείτε δὲ παρῆσαν ἀμφότεροι, βλέψας πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ἀστυάγης, ἔφη "σὺ δή, ἐὼν τοῦδε τοιούτου ἐόντος παῖς, ἐτόλμησας τὸν τοῦδε παῖδα, ἐόντος πρώτου παρ᾽ ἐμοί, ἀεικείῃ τοιῇδε περισπεῖν;" ὃ δὲ ἀμείβετο ὧδε· "ὦ δέσποτα, ἐγὼ ταῦτα τοῦτον ἐποίησα σὺν δίκῃ. οἱ γάρ με ἐκ τῆς κώμης παῖδες, τῶν καὶ ὅδε ἦν, παίζοντες σφέων αὐτῶν ἐστήσαντο βασιλέα· ἐδόκεον γάρ σφι εἶναι ἐς τοῦτο ἐπιτηδεότατος. οἱ μέν νυν ἄλλοι παῖδες τὰ ἐπιτασσόμενα ἐπετέλεον, οὗτος δὲ ἀνηκούστεέ τε καὶ λόγον εἶχε οὐδένα, ἐς ὃ ἔλαβε τὴν δίκην. εἰ ὦν δὴ
τοῦδε εἵνεκα ἄξιός τευ κακοῦ εἰμί, ὅδε τοι πάρειμι." ταῦτα 116

5 τοῦ α, om. β 6 τὸν β τῶν α | φέρειν α ἐσ(ἐκ V)φέρειν β | ἑκάστωι α ἑκάστου β 9 παίδων Bekker: παιδίων 11 πιθομένων van Herwerden 12 τῶν παίδων del. idem | περιέσπε α περιέπε β 13 μετείθη α ἐμετείχθη R ἐμετήχθη V ἐμαστίχθη S 15 κύρου α κύρον β 16 κώ ⟨οἱ⟩ van Herwerden **114**,20 δὲ α, om. β τοῦ παιδὸσ τοὺσ ὤμουσ α τοὺς ὤμουσ τοῦ παιδόσ β **115**,6 ἀεικείηι α ἀεικίῃ R ἀκιη V' | ὁ δὲ β ὁ δ' α 9 ἐπιτηδεότατοσ α ἐπιτηδεώτατοσ R ἐπιτηδιώτητος V 12 ὅδε α ὧδέ β.

λέγοντος τοῦ παιδός, τὸν Ἀστυάγεα ἐσήιε ἀνάγνωσις αὐτοῦ, καί οἱ ὅ τε χαρακτὴρ τοῦ προσώπου προσφέρεσθαι ἐδόκεε ἐς ἑωυτόν, καὶ ἡ ὑπόκρισις ἐλευθερωτέρη εἶναι· ὅ τε χρόνος τῆς ἐκθέσιος τῇ ἡλικίῃ τοῦ παιδὸς ἐδόκεε συμβαίνειν. ἐκπλαγεὶς δὲ τούτοισι ἐπὶ χρόνον ἄφθογγος ἦν. μόγις δὲ δή κοτε ἀνενειχθεὶς εἶπε, θέλων ἐκπέμψαι τὸν Ἀρτεμβάρεα, ἵνα τὸν βουκόλον μοῦνον λαβὼν βασανίσῃ, "Ἀρτέμβαρες, ἐγὼ ταῦτα ποιήσω, ὥστε σὲ καὶ τὸν παῖδα τὸν σὸν μηδὲν ἐπιμέμφεσθαι." τὸν μὲν δὴ Ἀρτεμβάρεα ⟨ἐκ⟩πέμπει, τὸν δὲ Κῦρον ἦγον ἔσω οἱ θεράποντες, κελεύσαντος τοῦ Ἀστυάγεος. ἐπεὶ δὲ ὑπελέλειπτο ὁ βουκόλος μοῦνος μουνόθεν, τάδε αὐτὸν εἴρετο ὁ Ἀστυάγης, κόθεν λάβοι τὸν παῖδα, καὶ τίς εἴη ὁ παραδούς. ὃ δὲ ἐξ ἑωυτοῦ τε ἔφη γεγονέναι, καὶ τὴν τεκοῦσαν αὐτὸν ἔτι εἶναι παρ' ἑωυτῷ. Ἀστυάγης δέ μιν οὐκ εὖ βουλεύεσθαι ἔφη, ἐπιθυμέοντα ἐς ἀνάγκας μεγάλας ἀπικνέεσθαι, ἅμα τε λέγων ταῦτα ἐσήμαινε τοῖσι δορυφόροισι λαμβάνειν αὐτόν. ὃ δέ, ἀγόμενος ἐς τὰς ἀνάγκας, οὕτω δὴ ἔφαινε τὸν ἐόντα λόγον· ἀρχόμενος δὲ ἀπ' ἀρχῆς διεξήιε, τῇ ἀληθείῃ χρεώμενος, καὶ κατέβαινε ἐς λιτάς τε καὶ συγγνώμην ἑωυτῷ κελεύων ἔχειν αὐτόν.

117 Ἀστυάγης δέ, τοῦ μὲν βουκόλου τὴν ἀληθείην ἐκφήναντος, λόγον ἤδη καὶ ἐλάσσω ἐποιέετο, Ἁρπάγῳ δὲ καὶ μεγάλως μεμφόμενος, καλέειν αὐτὸν τοὺς δορυφόρους ἐκέλευε. ὡς δέ οἱ παρῆν ὁ Ἅρπαγος, εἴρετό μιν ὁ Ἀστυάγης "Ἅρπαγε, τέῳ δὴ μόρῳ τὸν παῖδα κατεχρήσαο, τόν τοι παρέδωκα ἐκ θυγατρὸς γεγονότα τῆς ἐμῆς;" ὁ δὲ Ἅρπαγος, ὡς εἶδε τὸν βουκόλον ἔνδον ἐόντα, οὐ τράπεται ἐπὶ ψευδέα ὁδόν, ἵνα μὴ ἐλεγχόμενος ἁλίσκηται, ἀλλὰ λέγει τάδε· "ὦ βασιλεῦ, ἐπείτε παρέλαβον τὸ παιδίον, ἐβούλευον σκοπέων, ὅκως σοί τε ποιήσω κατὰ νόον, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ γινόμενος ἀναμάρτητος, μήτε θυγατρὶ τῇ σῇ μήτε αὐτῷ σοὶ

116,2 ἐσήιε Bekker: ἐσήει 3 ἑωυτὸν V' ωὑτὸν R αυτοὺσ α 4 ἐκθέσιοσ α ἐκθέσεοσ (-εως V') β 5 ἐδόκεε del. van Herwerden 6 ἀνενειχθείς: ἀνενεχθεὶσ (ἀναν. V') 8 σὲ α, om. β 10 ἐκπέμπει van Herwerden: πέμπει | ἔσω α εἴσω β 11 ὑπελέλειπτο α ὑπελέλιπτο β | μοῦνοσ μουνόθεν, τάδε α μοῦνοσ μουνοθέντα δὲ β 13 εἴη α εἶ β 14 ἔτι εἶναι β εἶναι ἔτι α 16 συλλαμβάνειν Cobet 18 διεξήιε Schaefer: διεξήει 19 κελεύων α κελεύειν β **117**,7 τράπεται: τρέπεται 9 σκοπέων: σκοπῶν (σκοπὸν V').

εἴην αὐθέντης. ποιέω δὴ ὧδε· καλέσας τὸν βουκόλον τόνδε, παρα-
δίδωμι τὸ παιδίον, φὰς σέ τε εἶναι τὸν κελεύοντα ἀποκτεῖναι
αὐτό. καὶ λέγων τοῦτό γε οὐκ ἐψευδόμην· σὺ γὰρ ἐνετέλλεο οὕτω.
παραδίδωμι μέντοι τῷδε κατὰ τάδε, ἐντειλάμενος θεῖναί μιν ἐς
ἔρημον ὄρος, καὶ παραμένοντα φυλάσσειν, ἄχρι οὗ τελευτήσῃ,
ἀπειλήσας παντοῖα τῷδε, ἢν μὴ τάδε, ἐπιτελέα ποιήσῃ. ἐπείτε
δέ, ποιήσαντος τούτου τὰ κελευόμενα, ἐτελεύτησε τὸ παιδίον,
πέμψας τῶν εὐνούχων τοὺς πιστοτάτους, καὶ εἶδον δι᾽ ἐκείνων,
καὶ ἔθαψά μιν. οὕτως ἔσχε, ὦ βασιλεῦ, περὶ τοῦ πρήγματος
τούτου, καὶ τοιούτῳ μόρῳ ἐχρήσατο ὁ παῖς." Ἅρπαγος μὲν δὴ 118
τὸν ἰθὺν ἔφαινε λόγον· Ἀστυάγης δὲ κρύπτων, τόν οἱ ἐνεῖχε
χόλον διὰ τὸ γεγονός, πρῶτα μέν, κατά περ ἤκουσε αὐτὸς πρὸς
τοῦ βουκόλου τὸ πρῆγμα, πάλιν ἀπηγέετο τῷ Ἁρπάγῳ, μετὰ
δέ, ὥς οἱ ἐπαλιλλόγητο, κατέβαινε λέγων, ὡς περίεστί τε ὁ παῖς
καὶ τὸ γεγονὸς ἔχει καλῶς· "τῷ τε γὰρ πεποιημένῳ" ἔφη λέγων
"ἐς τὸν παῖδα τοῦτον ἔκαμνον μεγάλως, καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ
διαβεβλημένος οὐκ ἐν ἐλαφρῷ ἐποιεύμην. ὡς ὦν τῆς τύχης εὖ
μετεστεώσης, τοῦτο μὲν τὸν σεωυτοῦ παῖδα ἀπόπεμψον παρὰ
τὸν παῖδα τὸν νεήλυδα, τοῦτο δέ (σῶστρα γὰρ τοῦ παιδὸς μέλλω
θύειν, τοῖσι θεῶν τιμὴ αὕτη προσκέεται) πάρισθί μοι ἐπὶ
δεῖπνον." Ἅρπαγος μέν, ὡς ἤκουσε ταῦτα, προσκυνήσας καὶ 119
μεγάλα ποιησάμενος, ὅτι τε ἡ ἁμαρτάς οἱ ἐς δέον ἐγεγόνεε, καὶ
ὅτι ἐπὶ τύχῃσι χρηστῇσι ἐπὶ δεῖπνον ἐκέκλητο, ἤιε ἐς τὰ οἰκία.
ἐσελθὼν δὲ τὴν ταχίστην, ἦν γάρ οἱ παῖς εἷς μοῦνος, ἔτεα τρία
καὶ δέκα κου μάλιστα γεγονώς, τοῦτον ἐκπέμπει, ἰέναι τε κε-
λεύων ἐς Ἀστυάγεος καὶ ποιέειν, ὅ τι ἂν ἐκεῖνος κελεύῃ· αὐτὸς
δὲ περιχαρὴς ἐὼν φράζει τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα. Ἀστυ-
άγης δέ, ὥς οἱ ἀπίκετο ὁ Ἁρπάγου παῖς, σφάξας αὐτόν, καὶ
κατὰ μέλεα διελών, τὰ μὲν ὤπτησε, τὰ δὲ ἥψησε τῶν κρεῶν,
εὔτυκα δὲ ποιησάμενος εἶχε ἕτοιμα. ἐπείτε δέ, τῆς ὥρης γινο-

11 ποιέω CP: ποιῶ 15 ὄροσ α οὖροσ β 19 οὕτωσ α οὕτω β
20 τούτου α, om. β 118,2 ἐνεῖχε H. Stephanus: ἐνείχε (ἐνείχε[ε] V) 3 χό-
λον α λόγον β 5 ἐπαλιλλόγητο A: ἐπαλληλόγητο B ἐπαλλιλόγητο β
8 ὦν α οὖν β 11 πάρισθί α παριθι β 119,2 μέγα Cobet 3 ἐκέκλητο
A β ἐκέκλειτο B[1] 4 ἔτεα α[2]: ἔτη 5 γεγονὼσ β ἔτεα γεγονὼς α
9 ἥψησε α ἕψησε β 10 εὔτυκα α εὔτυκτα β | ἕτοιμα om. V' | ἐπείτε α ἔπειτα β.

μένης τοῦ δείπνου, παρῆσαν, οἵ τε ἄλλοι δαιτυμόνες καὶ ὁ Ἅρπαγος, τοῖσι μὲν ἄλλοισι καὶ αὐτῷ Ἀστυάγεϊ παρετιθέατο τράπεζαι ἐπίπλεαι μηλέων κρεῶν, Ἁρπάγῳ δὲ τοῦ παιδὸς τοῦ ἑωυτοῦ, πλὴν κεφαλῆς τε καὶ ἄκρων χειρῶν τε καὶ ποδῶν, τἆλλα πάντα· ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκειτο ἐπὶ κανέῳ κατακεκαλυμμένα. ὡς δὲ τῷ Ἁρπάγῳ ἐδόκεε ἅλις ἔχειν τῆς βορῆς, Ἀστυάγης εἴρετό μιν, εἰ ἡσθείη τι τῇ θοίνῃ. φαμένου δὲ Ἁρπάγου καὶ κάρτα ἡσθῆναι, παρέφερον, τοῖσι προσέκειτο, τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς κατακεκαλυμμένην καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας· Ἅρπαγον δὲ ἐκέλευον προσστάντες ἀποκαλύπτειν τε καὶ λαβεῖν, τὸ βούλεται αὐτῶν. πειθόμενος δὲ ὁ Ἅρπαγος, καὶ ἀποκαλύπτων, ὁρᾷ τοῦ παιδὸς τὰ λείμματα. ἰδὼν δὲ οὔτε ἐξεπλάγη, ἐντός τε ἑωυτοῦ γίνεται. εἴρετο δὲ αὐτὸν ὁ Ἀστυάγης, εἰ γινώσκοι, ὅτευ θηρίου κρέα βεβρώκοι. ὃ δὲ καὶ γινώσκειν ἔφη, καὶ ἀρεστὸν εἶναι πᾶν, τὸ ἂν βασιλεὺς ἔρδῃ. τούτοισι δὲ ἀμειψάμενος, καὶ ἀναλαβὼν τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν, ἤιε ἐς τὰ οἰκία. ἐνθεῦτεν δὲ ἔμελλε, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἁλίσας θάψειν τὰ πάντα.

120 Ἁρπάγῳ μὲν Ἀστυάγης δίκην ταύτην ἐπέθηκε, Κύρου δὲ πέρι βουλεύων ἐκάλεε τοὺς αὐτοὺς τῶν Μάγων, οἳ τὸ ἐνύπνιόν οἱ ταύτῃ ἔκριναν. ἀπικομένους δὲ εἴρετο ὁ Ἀστυάγης, τῇ ἔκρινάν οἱ τὴν ὄψιν. οἳ δὲ κατὰ ταὐτὰ εἶπαν, λέγοντες ὡς βασιλεῦσαι χρῆν τὸν παῖδα, εἰ ἐπέζωσε καὶ μὴ ἀπέθανε πρότερον. ὃ δὲ ἀμείβεται αὐτοὺς τοισίδε· "ἔστι τε ὁ παῖς καὶ περίεστι, καί μιν ἐπ᾽ ἀγροῦ διαιτώμενον οἱ ἐκ τῆς κώμης παῖδες ἐστήσαντο βασιλέα. ὃ δὲ πάντα, ὅσα περ οἱ ἀληθέϊ λόγῳ βασιλέες, ἐτελέωσε ποιήσας· καὶ γὰρ δορυφόρους καὶ θυρωροὺς καὶ ἀγγεληφόρους καὶ τὰ λοιπὰ πάντα διατάξας ἦρχε. καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνεται φέρειν;" εἶπαν οἱ Μάγοι "εἰ μὲν περίεστί τε καὶ ἐβασίλευσε

13 μηλέων Bredow: μηλείων | τοῦ παιδὸσ τοῦ ἑωυτοῦ α τοῦ ἑωυτοῦ παιδὸσ β 14 κεφαλῆσ A τῆσ κεφαλῆσ B β | χειρῶν τε καὶ ποδῶν del. Scheer | τἆλλα α τὰ ἄλλα β 15 ἐπὶ] ἐν Cobet 20 προσστάντες Schweighäuser: προστάντεσ 21 πιθόμενος, deletis καὶ ἀποκαλύπτων uerbis, van Herwerden **120**,2 ἐκάλεε (ἐκάλεσε B[1]) α ἐκέλευε β 3 ἔκριναν α ἔκριναν οἱ τὴν ὄψιν β | ὁ Ἀστυάγης del. van Herwerden 6 ἀμείβεται α ἀμείβετο β 6.16 τοισίδε: τοῖσδε 9 ἀγγεληφόρουσ α ἀγγελιαφόρουσ β 10 νῦν α, om. β.

ὁ παῖς μὴ ἐκ προνοίης τινός, θάρσει τε τούτου εἵνεκα καὶ θυ-
μὸν ἔχε ἀγαθόν· οὐ γὰρ ἔτι τὸ δεύτερον ἄρξει. παρὰ σμικρὰ
γὰρ καὶ τῶν λογίων ἡμῖν ἔνια κεχώρηκε, καὶ τά γε τῶν ὀνειρά-
των ἐχόμενα, τελέως ἐς ἀσθενὲς ἔρχεται.” ἀμείβεται ὁ Ἀστυάγης
τοισίδε· “καὶ αὐτός, ὦ Μάγοι, ταύτῃ πλεῖστος γνώμην εἰμί,
βασιλέος ὀνομασθέντος τοῦ παιδός, ἐξήκειν τε τὸν ὄνειρον καί
μοι τὸν παῖδα τοῦτον εἶναι δεινὸν ἔτι οὐδέν. ὅμως γε μέντοι
συμβουλεύσατέ μοι, εὖ περισκεψάμενοι, τὰ μέλλει ἀσφαλέστατα
εἶναι οἴκῳ τε τῷ ἐμῷ καὶ ὑμῖν.” εἶπαν πρὸς ταῦτα οἱ Μάγοι
“ὦ βασιλεῦ, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν περὶ πολλοῦ ἐστι κατορθοῦσθαι
ἀρχὴν τὴν σήν. κείνως μὲν γὰρ ἀλλοτριοῦται, ἐς τὸν παῖδα τοῦ-
τον περιιοῦσα, ἐόντα Πέρσην· καὶ ἡμεῖς, ἐόντες Μῆδοι, δουλούμεθά
τε καὶ λόγου οὐδενὸς γινόμεθα πρὸς Περσέων, ἐόντες ξεῖνοι· σέο
δ᾽ ἐνεστεῶτος βασιλέος, ἐόντος πολιήτεω, καὶ ἄρχομεν τὸ μέρος,
καὶ τιμὰς πρὸς σέο μεγάλας ἔχομεν. οὕτω ὦν πάντως ἡμῖν σέο
τε καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς προοπτέον ἐστί. καὶ νῦν εἰ φοβερόν τι
ἐνωρῶμεν, πᾶν ἂν σοι προεφράζομεν. νῦν δὲ ἀποσκήψαντος τοῦ
ἐνυπνίου ἐς φλαῦρον, αὐτοί τε θαρσέομεν καὶ σοὶ ἕτερα τοιαῦτα
παρακελευόμεθα/ τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἐξ ὀφθαλμῶν ἀπόπεμψαι
ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς γειναμένους.” ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀστυάγης 121
ἐχάρη τε καὶ καλέσας τὸν Κῦρον ἔλεγέ οἱ τάδε· “ὦ παῖ, σὲ γὰρ
ἐγὼ δι᾽ ὄψιν ὀνείρου οὐ τελέην ἠδίκεον, τῇ σεωυτοῦ δὲ μοίρῃ
περίεις· νῦν ὦν ἴθι χαίρων ἐς Πέρσας, πομποὺς δὲ ἐγὼ ἅμα
πέμψω. ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ πατέρα τε καὶ μητέρα εὑρήσεις οὐ κατὰ
Μιτραδάτην τε τὸν βουκόλον καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.” ταῦτα 122
εἴπας ὁ Ἀστυάγης ἀποπέμπει τὸν Κῦρον. νοστήσαντα δέ μιν
ἐς τοῦ Καμβύσεω τὰ οἰκία ἐδέξαντο οἱ γειναμένοι· καὶ δεξά-
μενοι, ὡς ἐπύθοντο, μεγάλως ἀσπάζοντο, οἷα δὴ ἐπιστάμενοι
αὐτίκα τότε τελευτῆσαι, ἱστόρεόν τε ὅτεῳ τρόπῳ περιγένοιτο. ὁ δέ
σφι ἔλεγε, φὰς πρὸ τοῦ μὲν οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι πλεῖστον,

12 προνοίησ α προνοίασ β 14 ἡμῖν α ἡμῶν β 18 ἔτι οὐδέν α οὐδὲν ἔτι β 23 περιιοῦσα α περιοῦσα β 25 δ᾽ α δὲ β 27 τε β, om. α 28 ἐνωρῶμεν Lhardy: ἐ(ἐ-V)ωρῶμεν 29 φλαῦρον β φαῦλον α 30 ἀπο-πεμψαι α ἀπόπεμψε β **121**,3 τῆι α τῆσ β | μοίρηι α μοίρησ β **122**,4 ὡς ⟨τίς ἦν⟩ van Herwerden 6 φὰσ α σφεασ β.

κατ᾽ ὁδὸν δὲ πυθέσθαι πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πάθην· ἐπίστασθαι μὲν γὰρ ὡς βουκόλου τοῦ Ἀστυάγεος εἴη παῖς, ἀπὸ δὲ τῆς κεῖθεν ὁδοῦ τὸν πάντα λόγον τῶν πομπῶν πυθέσθαι. τραφῆναι δὲ ἔλεγε ὑπὸ τῆς τοῦ βουκόλου γυναικός, ἤιέ τε ταύτην αἰνέων διὰ παντός, ἦν τέ οἱ ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα ἡ Κυνώ. οἱ δὲ τοκέες παραλαβόντες τὸ οὔνομα τοῦτο, ἵνα θειοτέρως δοκέῃ τοῖσι Πέρσῃσι περιεῖναί σφι ὁ παῖς, κατέβαλον φάτιν, ὡς ἐκκείμενον Κῦρον κύων ἐξέθρεψε. ἐνθεῦτεν μὲν ἡ φάτις αὕτη κεχώρηκε.

123 Κύρῳ δὲ ἀνδρευμένῳ καὶ ἐόντι τῶν ἡλίκων ἀνδρηιοτάτῳ καὶ προσφιλεστάτῳ, προσέκειτο ὁ Ἅρπαγος δῶρα πέμπων, τίσασθαι Ἀστυάγεα ἐπιθυμέων· ἀπ᾽ ἑωυτοῦ γάρ, ἐόντος ἰδιώτεω, οὐκ ἐνώρα τιμωρίην ἐσομένην ἐς Ἀστυάγεα, Κῦρον δὲ ὁρέων ἐπιτρεφόμενον, ἐποιέετο σύμμαχον, τὰς πάθας τὰς Κύρου τῇσι ἑωυτοῦ ὁμοιούμενος. πρὸ δ᾽ ἔτι τούτου τάδε οἱ κατέργαστο· ἐόντος τοῦ Ἀστυάγεος πικροῦ ἐς τοὺς Μήδους, συμμίσγων ἑνὶ ἑκάστῳ ὁ Ἅρπαγος τῶν πρώτων Μήδων, ἀνέπειθε, ὡς χρὴ Κῦρον προστησαμένους, Ἀστυάγεα παῦσαι τῆς βασιληίης. κατεργασμένου δέ οἱ τούτου, καὶ ἐόντος ἑτοίμου, οὕτω δὴ τῷ Κύρῳ διαιτωμένῳ ἐν Πέρσῃσι βουλόμενος ὁ Ἅρπαγος δηλῶσαι τὴν ἑωυτοῦ γνώμην, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε, ἅτε τῶν ὁδῶν φυλασσομένων· ὃ δὲ ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε· λαγὸν μηχανησάμενος, καὶ ἀνασχίσας τούτου τὴν γαστέρα, καὶ οὐδὲν ἀποτίλας, ὡς δὲ εἶχε, οὕτω ἐσέθηκε βυβλίον, γράψας τά οἱ ἐδόκεε· ἀποράψας δὲ τοῦ λαγοῦ τὴν γαστέρα, καὶ δίκτυα δούς, ἅτε θηρευτῇ, τῶν οἰκετέων τῷ πιστοτάτῳ, ἀπέστειλε ἐς τοὺς Πέρσας, ἐντειλάμενός οἱ ἀπὸ γλώσσης, διδόντα τὸν λαγὸν Κύρῳ ἐπειπεῖν, αὐτοχειρίῃ μιν διελεῖν, καὶ

124 μηδένα οἱ ταῦτα ποιεῦντι παρεῖναι. ταῦτά τε δὴ ὦν ἐπιτελέα

---

8 εἴη α ἔστι β 11 τὰ del. Naber 13 κατέβαλον α κατέλαβον β 14 φάτισ β α² φάτησ α¹ **123**,1 ἀνδρηιοτάτῳ Dindorf: ἀνδρειοτάτωι 3 ἀπ᾽ α ἀπὸ δὲ R ἀπὸ V | ἐνώρα: ἐνεώρα 5 τὰσ α τοῦ β | τῇσι α τῇ β 7—8.11 ὁ Ἅρπαγος del. van Herwerden 9 κατεργασμένου α κατεργασαμένου β 11 ὁ β, om. α 12 ὁδῶν α οὐδῶν β 14 ἀποτίλασ α² Portus: ἀποτείλασ | ἐσέθηκε α ἐπέθηκε β 14 et **124**,3 βυβλίον α βιβλίον β **123**,15 ἀποράψας α ἀπορράψασ β 17 ἀπέστελλε α ἀπέστελεν β 18 αὐτοχειρίηι α αὐτοχειρί β 19 ποιεῦντι α ποιεῦν R ποιευντα V'.

ἐγίνετο καὶ ὁ Κῦρος παραλαβὼν τὸν λαγὸν ἀνέσχισε· εὑρὼν δὲ ἐν αὐτῷ τὸ βυβλίον ἐνεόν, λαβὼν ἐπελέγετο, τὰ δὲ γράμματα ἔλεγε τάδε· "ὦ παῖ Καμβύσεω, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορῶσι· οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς τοσοῦτο τύχης ἀπίκευ· σύ νυν Ἀστυάγεα τὸν σεωυτοῦ φονέα τῖσαι. κατὰ μὲν γὰρ τὴν τούτου προθυμίην τέθνηκας, τὸ δὲ κατὰ θεούς τε καὶ ἐμὲ περίεις· τά σε καὶ πάλαι δοκέω πάντα ἐκμεμαθηκέναι, σέο τε αὐτοῦ πέρι ὡς ἐπρήχθη, καὶ οἷα ἐγὼ ὑπ' Ἀστυάγεος πέπονθα, ὅτι σε οὐκ ἀπέκτεινα, ἀλλὰ ἔδωκα τῷ βουκόλῳ. σύ νυν, ἢν βούλῃ ἐμοὶ πείθεσθαι, τῆς περ Ἀστυάγης ἄρχει χώρης, ταύτης ἁπάσης ἄρξεις. Πέρσας γὰρ ἀναπείσας ἀπίστασθαι, στρατηλάτεε ἐπὶ Μήδους· καὶ ἤν τε ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγεος ἀποδεχθέω στρατηγὸς ἀντία σεῦ, ἔστι τοι τὰ σὺ βούλεαι, ἤν τε τῶν τις δοκίμων ἄλλος Μήδων· πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἀποστάντες ἀπ' ἐκείνου, καὶ γενόμενοι πρὸς σέο, Ἀστυάγεα καταιρέειν πειρήσονται. ὡς ὦν ἑτοίμου τοῦ γε ἐνθάδε ἐόντος, ποίεε ταῦτα, καὶ ποίεε κατὰ τάχος." ἀκούσας ταῦτα ὁ 125
Κῦρος ἐφρόντιζε, ὅτεῳ τρόπῳ σοφωτάτῳ Πέρσας ἀναπείσει ἀπίστασθαι. φροντίζων δὲ εὕρισκε ταῦτα καιριώτατα εἶναι <καὶ> ἐποίεε δὴ ταῦτα· γράψας ἐς βυβλίον τὰ ἐβούλετο, ἁλίην τῶν Περσέων ἐποιήσατο· μετὰ δὲ ἀναπτύξας τὸ βυβλίον καὶ ἐπιλεγόμενος, ἔφη Ἀστυάγεά μιν στρατηγὸν Περσέων ἀποδεικνύναι. "νῦν τε," ἔφη λέγων, "ὦ Πέρσαι, προαγορεύω ὑμῖν, παρεῖναι ἕκαστον ἔχοντα δρέπανον." Κῦρος μὲν ταῦτα προηγόρευσε· ἔστι δὲ Περσέων συχνὰ γένεα, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν [ὁ Κῦρος συνάλισε, καὶ ἀνέπεισε ἀπίστασθαι ἀπὸ Μήδων·] ἔστι [δὲ] τάδε, ἐκ τῶν ὦλλοι πάντες ἀρτέαται Πέρσαι· Πασαργάδαι, Μαράφιοι, Μάσπιοι. τούτων Πασαργάδαι εἰσὶ ἄριστοι· ἐν τοῖσι καὶ Ἀχαιμενίδαι εἰσὶ φρήτρη, ἔνθεν οἱ βασιλέες οἱ Περσεῖδαι γεγόνασι. ἄλλοι δὲ Πέρσαι εἰσὶ οἵδε· Πανθιαλαῖοι, Δηρου-

4 ἐπορῶσι α ἐπηρᾶσιν β 5 ἀπίκευ α· ἀπικνεῦς R ἀπικνεῦ V' | σεωυτοῦ B σεαυτοῦ A ἑωυτοῦ β 10 βούλῃι α βούλει β 13 ἀποδεχθέω: ἀποδεχθῶ α ἀποδειχθῶ β | ἀντία σεῦ α ἀντῆσαι β **125**,2 σοφώτατα Naber 3 εὕρισκε β εὑρίσκεται α | <καὶ> codex Askevianus 4 ταῦτα α τάδε β 6 μιν β μὲν α 7 ⟨αὔριον⟩ παρεῖναι Naber 8 προηγόρευε Cobet 9 et **126**,14. **133**,4 αὐτῶν C: αὐτέων 9 ὁ — 10 Μήδων del. Sitzler 10 δὲ del. Sitzler 12 μάσπιοι α μάσιοι β | τούτων C: τουτέων 14 πανθιαλαῖοι α πανθήλε (-αι S) οι β.

σιαῖοι, Γερμάνιοι· οὗτοι μὲν πάντες ἀροτῆρές εἰσι. οἱ δὲ ἄλλοι
126 νομάδες· Δάοι, Μάρδοι, Δροπικοί, Σαγάρτιοι. ὡς δὲ παρῆσαν ἅπαντες ἔχοντες τὸ προειρημένον, ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος (ἦν γάρ τις χῶρος τῆς Περσικῆς ἀκανθώδης ὅσον τε ἐπὶ ὀκτωκαίδεκα σταδίους ἢ εἴκοσι πάντῃ) τοῦτόν σφι τὸν χῶρον προεῖπε ἐξημερῶσαι ἐν ἡμέρῃ. ἐπιτελεσάντων δὲ τῶν Περσέων τὸν προκείμενον ἄεθλον, δεύτερά σφι προεῖπε ἐς τὴν ὑστεραίην παρεῖναι λελουμένους. ἐν δὲ τούτῳ τά τε αἰπόλια καὶ τὰς ποίμνας καὶ τὰ βουκόλια ὁ Κῦρος πάντα τοῦ πατρὸς συναλίσας ἐς τὠυτό, ἔθυε καὶ παρεσκεύαζε ὡς δεξόμενος τὸν Περσέων στρατόν, πρὸς δὲ οἴνῳ τε καὶ σιτίοισι ὡς ἐπιτηδεοτάτοισι. ἀπικομένους δὲ τῇ ὑστεραίῃ τοὺς Πέρσας κατακλίνας ἐς λειμῶνα εὐώχεε. ἐπείτε δὲ ἀπὸ δείπνου ἦσαν, εἴρετό σφεας ὁ Κῦρος, κότερα τὰ τῇ προτεραίῃ εἶχον, ἢ τὰ παρεόντα σφι εἴη αἱρετώτερα. οἳ δὲ ἔφασαν πολλὸν εἶναι αὐτῶν τὸ μέσον· τὴν μὲν γὰρ προτέρην ἡμέρην πάντα σφι κακὰ ἔχειν, τὴν δὲ τότε παρεοῦσαν πάντα ἀγαθά. παραλαβὼν δὲ τοῦτο τὸ ἔπος ὁ Κῦρος παρεγύμνου τὸν πάντα λόγον, λέγων "ἄνδρες Πέρσαι, οὕτως ὑμῖν ἔχει. βουλομένοισι μὲν ἐμέο πείθεσθαι, ἔστι τάδε τε καὶ ἄλλα μυρία ἀγαθά, οὐδένα πόνον δουλοπρεπέα ἔχουσι· μὴ βουλομένοισι δὲ [ἐμέο πείθεσθαι], εἰσὶ ὑμῖν πόνοι τῷ χθιζῷ παραπλήσιοι ἀναρίθμητοι. νῦν ὦν ἐμέο πειθόμενοι, γίνεσθε ἐλεύθεροι. αὐτός τε γὰρ δοκέω θείῃ τύχῃ γεγονὼς τάδε ἐς χεῖρας ἄγεσθαι, καὶ ὑμέας ἥγημαι ἄνδρας Μήδων εἶναι οὐ φαυλοτέρους οὔτε τἆλλα οὔτε τὰ πολέμια. ὡς ὦν ἐχόντων ὧδε, ἀπίστασθε ἀπ' Ἀστυάγεος τὴν ταχίστην."

127 Πέρσαι μέν νυν προστάτεω ἐπιλαβόμενοι, ἄσμενοι ἐλευθεροῦντο, καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι. Ἀστυάγης δὲ ὡς ἐπύθετο Κῦρον ταῦτα πρήσσοντα, πέμψας ἄγγελον ἐκάλεε αὐτόν. ὁ δὲ Κῦρος ἐκέλευε τὸν ἄγγελον ἀπαγγέλλειν, ὅτι

126,2 τισ χῶροσ β τῆσ χώρησ α   8 τὠυτό: τωυτὸν α τὸ ωὐτὸ R τὸ ἑωυτὸ V | ἔθυε Bβ ἔθυσε A   9 δεξόμενοσ α δεξάμενοσ β   9 τὸν B τῶν Aβ   10 ἐπιτηδεοτάτοισι α ἐπιτηδειοτάτοισι (-ιν V) β   12 κότερα — 13 ἔφασαν om. β   18 ἔστι α ἔσται β   19 ἐμέο πείθεσθαι del. Aldus   23 φαυλοτέρους] φλαυροτέρους Bredow | τἆλλα α τὰ ἄλλα β   127,1 μέν α δὲ β.

πρότερον ἥξει παρ᾽ ἐκεῖνον ἢ Ἀστυάγης αὐτὸς βουλήσεται. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀστυάγης Μήδους τε ὥπλισε πάντας, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν ὥστε θεοβλαβὴς ἐὼν Ἅρπαγον ἀπέδεξε, λήθην ποιεύμενος τά μιν ἐόργεε. ὡς δὲ οἱ Μῆδοι στρατευσάμενοι τοῖσι Πέρσῃσι συνέμισγον, οἳ μέν τινες αὐτῶν ἐμάχοντο, ὅσοι μὴ τοῦ λόγου μετέσχον, οἳ δὲ αὐτομόλεον πρὸς τοὺς Πέρσας, οἱ δὲ πλεῖστοι ἐθελοκάκεόν τε καὶ ἔφευγον. διαλυθέντος δὲ τοῦ Μηδικοῦ στρα- 128
τεύματος αἰσχρῶς, ὡς ἐπύθετο τάχιστα ὁ Ἀστυάγης, ἔφη ἀπειλέων τῷ Κύρῳ "ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς Κῦρός γε χαιρήσει." τοσαῦτα εἴπας πρῶτον μὲν τῶν Μάγων τοὺς ὀνειροπόλους, οἵ μιν ἀνέγνωσαν μετεῖναι τὸν Κῦρον, τούτους ἀνεσκολόπισε, μετὰ δὲ ὥπλισε τοὺς ὑπολειφθέντας ἐν τῷ ἄστεϊ τῶν Μήδων, νέους τε καὶ πρεσβύτας ἄνδρας. ἐξαγαγὼν δὲ τούτους καὶ συμβαλὼν τοῖσι Πέρσῃσι, ἑσσώθη· καὶ αὐτός τε Ἀστυάγης ἐζωγρήθη, καὶ τοὺς ἐξήγαγε τῶν Μήδων ἀπέβαλε. ἐόντι δὲ αἰχμαλώτῳ τῷ Ἀστυάγεϊ προσ- 129
στὰς ὁ Ἅρπαγος, κατέχαιρέ τε καὶ κατεκερτόμεε, καὶ ἄλλα λέγων ἐς αὐτὸν θυμαλγέα ἔπεα, καὶ δὴ καὶ εἴρετό μιν πρὸς τὸ ἑωυτοῦ δεῖπνον, τό μιν ἐκεῖνος σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἐθοίνησε, ὅ τι εἴη ἡ ἐκείνου δουλοσύνη ἀντὶ τῆς βασιληίης. ὃ δέ μιν προσιδὼν ἀντείρετο, εἰ ἑωυτοῦ ποιέεται τὸ Κύρου ἔργον. Ἅρπαγος δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, τὸ πρῆγμα δὴ ἑωυτοῦ δικαίως εἶναι. Ἀστυάγης δέ μιν ἀπέφαινε τῷ λόγῳ σκαιότατόν τε καὶ ἀδικώτατον ἐόντα πάντων ἀνθρώπων· σκαιότατον μέν γε, εἰ παρεὸν αὐτῷ βασιλέα γενέσθαι, εἰ δὴ δι᾽ ἑωυτοῦ γε ἐπρήχθη τὰ παρεόντα, ἄλλῳ περιέθηκε τὸ κράτος· ἀδικώτατον δέ, ὅτι τοῦ δείπνου εἵνεκεν Μήδους κατεδούλωσε. εἰ γὰρ δὴ δεῖν πάντως περιθεῖναι ἄλλῳ τέῳ τὴν βασιληίην, καὶ μὴ αὐτὸν ἔχειν, δικαιότερον εἶναι Μήδων τέῳ περιβαλεῖν τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἢ Περσέων. νῦν δὲ Μήδους μέν, ἀναιτίους τούτου ἐόντας, δούλους ἀντὶ δεσποτέων

5 ἥξοι α ἥξει β | Ἀστυάγης del. van Herwerden 7 αὐτῶν α αὐτὸν β 8 ἐόργεε α ἐ(ἐ-V)ώργεεν β | δὲ: δ᾽ 128,3 κῦρόσ α ὁ κυροσ β 5 ὥ(ὦ V)πλισε β ὅπλισε α 8 ἑσσώθη B εσσωθη A ἐσώθη β 129,1 προσστὰς Schweighäuser: προστὰσ 3 πρὸς—4 ἐθοίνησε post κατεκερτόμεε collocat Stein 4 ἐθοίνησε α ἐθοίνισεν β 7 δὴ ἑωυτοῦ β ἑωυτοῦ δὴ α 9 αὐτοῦ Stein 12 δεῖν β δέον α 15 δεσποτέων α δεσποτῶν β.

γεγονέναι· Πέρσας δέ, δούλους ἐόντας τὸ πρὶν Μήδων, νῦν γεγονέναι δεσπότας.

130 Ἀστυάγης μέν νυν, βασιλεύσας ἐπ᾽ ἔτεα πέντε καὶ τριήκοντα, οὕτω τῆς βασιληίης κατεπαύθη. Μῆδοι δὲ ὑπέκυψαν Πέρσῃσι διὰ τὴν τούτου πικρότητα, ἄρξαντες τῆς ἄνω Ἅλυος ποταμοῦ Ἀσίης ἐπ᾽ ἔτεα τριήκοντα καὶ ἑκατὸν δυῶν δέοντα, πάρεξ ἢ ὅσον οἱ Σκύθαι ἦρχον. ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ μετεμέλησέ τέ σφι ταῦτα ποιήσασι, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δαρείου· ἀποστάντες δὲ ὀπίσω κατεστράφθησαν, μάχῃ νικηθέντες. τότε δὲ ἐπὶ Ἀστυάγεος οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Κῦρος ἐπαναστάντες τοῖσι Μήδοισι, ἦρχον τὸ ἀπὸ τούτου τῆς Ἀσίης. Ἀστυάγεα δὲ Κῦρος, κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, εἶχε παρ᾽ ἑωυτῷ, ἐς ὃ ἐτελεύτησε.

Οὕτω δὴ Κῦρος γενόμενός τε καὶ τραφεὶς ἐβασίλευσε καὶ Κροῖσον ὕστερον τούτων ἄρξαντα ἀδικίης κατεστρέψατο, ὡς εἴρηταί μοι πρότερον. τοῦτον δὲ καταστρεψάμενος οὕτω πάσης τῆς Ἀσίης ἦρξε.

131 Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι τοιοισίδε χρεωμένους, ἀγάλματα μὲν καὶ νηοὺς καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ἱδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέρουσι· ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεούς, κατά περ οἱ Ἕλληνες, εἶναι. οἳ δὲ νομίζουσι Διὶ μέν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν ὀρέων ἀναβαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες· θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. τούτοισι μὲν δὴ θύουσι μούνοισι ἀρχῆθεν, ἐπιμεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρά τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων. καλέουσι δὲ Ἀσσύριοι τὴν Ἀφροδίτην
132 Μύλιττα, Ἀράβιοι δὲ Ἀλιλάτ, Πέρσαι δὲ Μίτραν. θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσῃσι περὶ τοὺς εἰρημένους θεοὺς ἥδε κατέστηκε. οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται, οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι, μέλλοντες θύειν· οὐ σπονδῇ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῷ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῇσι. τῶν δὲ

130,1. 4 τριήκοντα α τριάκοντα β 2 κατεπαύθη A corr. β κατεπαύσθη α 7 κατεστράφθησαν α κατεστράφησαν β 11 ἐβασίλευσε α καὶ ἐβασίλευσε β **131**,1 τοιοισίδε (τϊ-R) β τοῖσδε α 3 δοκέειν α δοκέει β 8 θύουσι α, del. β 9 ἐπιμεμαθήκασι — **132**,16 αἱρέει om. β 11 Ἀλιλάτ Selden: ἄλιττα α.

ὡς ἑκάστῳ θύειν θέλῃ, ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος, καλέει τὸν θεόν, ἐστεφανωμένος τὸν τιάραν μυρσίνῃ μάλιστα. ἑωυτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῃ μούνῳ οὔ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά, ὃ δὲ τοῖσι πᾶσι Πέρσῃσι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι καὶ τῷ βασιλέϊ· ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι Πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίνεται. ἐπεὰν δὲ διαμιστύλας κατὰ μέρεα τὸ ἱρήιον ἑψήσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποίην ὡς ἁπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὦν πάντα ⟨τὰ⟩ κρέα. διαθέντος δὲ αὐτοῦ, Μάγος ἀνὴρ παρεστεὼς ἐπαείδει θεογονίην, οἵην δὴ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαοιδήν· ἄνευ γὰρ δὴ Μάγου οὔ σφι νόμος ἐστὶ θυσίας ποιέεσθαι. ἐπισχὼν δὲ ὀλίγον χρόνον, ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα, καὶ χρᾶται, ὅ τι μιν λόγος αἱρέει. ἡμέρην δὲ ἁπασέων 133
μάλιστα ἐκείνην τιμᾶν νομίζουσι, τῇ ἕκαστος ἐγένετο. ἐν ταύτῃ δὲ πλέω δαῖτα τῶν ἄλλων δικαιεῦσι προτίθεσθαι· ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάμηλον καὶ ὄνον προτιθέαται, ὅλους ὀπτοὺς ἐν καμίνοισι· οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. σίτοισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἁλέσι· καὶ διὰ τοῦτό φασι Πέρσαι τοὺς Ἕλληνας σιτεομένους, πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δείπνου παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἄξιον· εἰ δέ τι παραφέροιτο, ἐσθίοντας ἂν οὐ παύεσθαι. οἴνῳ δὲ κάρτα προσκέαται· καί σφι οὐκ ἐμέσαι ἔξεστι, οὐκὶ οὐρῆσαι ἀντίον ἄλλου. ταῦτα μέν νυν οὕτω φυλάσσεται, μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλεύεσθαι τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων· τὸ δ᾽ ἂν ἅδῃ σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑστεραίῃ νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἂν ἐόντες βουλεύωνται. καὶ ἢν μὲν ἅδῃ καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῷ· ἢν δὲ μὴ ἅδῃ, μετίεισι. [τὰ δ᾽ ἂν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγινώσκουσι].

132,5 ἕκαστος Bekker 10 μέρεα] μέλεα Scheer 12 ὦν: ὦν — α | <τὰ> Valckenaer | κρεάδια. θέντος Tournier 13 θεογονίην] θεοῖς uel 14 λέγουσι] θέλουσι Madvig **133**,2 ἐν — 8 παύεσθαι om. β 5 αὐτῶν et 6 προτιθέαται del. van Herwerden 10 κάρτα α πέρσαι κάρτα β | προσκέαται α προσκέανται β 12 νυν α, om. β | μεθυσκόμενοι — **135**,4 θώρηκας om. β 15 ἅδῃ del. van Herwerden 16 αὐτῷ Athenaeus: αὐτέωι α | τὰ — 17 ἐπιδιαγινώσκουσι del. van Herwerden.

134 Ἐντυγχάνοντες δ᾽ ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῷδε ἄν τις
διαγνοίη εἰ ὅμοιοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες· ἀντὶ γὰρ τοῦ προσ-
αγορεύειν ἀλλήλους, φιλέουσι τοῖσι στόμασι· ἢν δὲ ᾖ οὕτερος
ὑποδεέστερος ὀλίγῳ, τὰς παρειὰς φιλέονται· ἢν δὲ πολλῷ ᾖ
οὕτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τὸν ἕτερον. τιμῶσι
δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἑωυτῶν οἰκέοντας μετά γε ἑωυτούς,
δεύτερα δὲ τοὺς δευτέρους· μετὰ δὲ κατὰ λόγον προβαίνοντες
τιμῶσι· ἥκιστα δὲ τοὺς ἑωυτῶν ἑκαστάτω οἰκημένους ἐν τιμῇ
ἄγονται, νομίζοντες ἑωυτοὺς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα
ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον [τῷ λεγομένῳ] τῆς ἀρε-
τῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἑκαστάτω οἰκέοντας ἀπὸ ἑωυτῶν κακί-
στους εἶναι. ἐπὶ δὲ Μήδων ἀρχόντων καὶ ἦρχε τὰ ἔθνεα ἀλλή-
λων, συναπάντων μὲν Μῆδοι καὶ τῶν ἄγχιστα οἰκεόντων σφίσι,
οὗτοι δὲ καὶ τῶν ὁμούρων, οἳ δὲ μάλα τῶν ἐχομένων· κατὰ τὸν
αὐτὸν δὲ λόγον καὶ οἱ Πέρσαι τιμῶσι· προέβαινε γὰρ δὴ τὸ
135 ἔθνος ἄρχον τε καὶ ἐπιτροπεῦον. ξεινικὰ δὲ νόμαια Πέρσαι
προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα,
νομίσαντες τῆς ἑωυτῶν εἶναι καλλίω, φορέουσι, καὶ ἐς τοὺς πο-
λέμους τοὺς Αἰγυπτίους θώρηκας· καὶ εὐπαθείας τε παντο-
δαπὰς πυνθανόμενοι ἐπιτηδεύουσι, καὶ δὴ καί, ἀπ᾽ Ἑλλήνων
μαθόντες, παισὶ μίσγονται. γαμέουσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν πολ-
λὰς μὲν κουριδίας γυναῖκας, πολλῷ δ᾽ ἔτι πλεῦνας παλλακὰς
136 κτῶνται. ἀνδραγαθίη δὲ αὕτη ἀποδέδεκται, μετὰ τὸ μάχεσθαι
εἶναι ἀγαθόν, ὃς ἂν πολλοὺς ἀποδέξῃ παῖδας· τῷ δὲ τοὺς πλεί-
στους ἀποδεικνύντι δῶρα ἐκπέμπει βασιλεὺς ἀνὰ πᾶν ἔτος. τὸ
πολλὸν δ᾽ ἡγέαται ἰσχυρὸν εἶναι. παιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας, ἀπὸ
πενταέτεος ἀρξάμενοι μέχρι εἰκοσαέτεος, τρία μοῦνα, ἱππεύειν καὶ
τοξεύειν καὶ ἀληθίζεσθαι. πρὶν δὲ ἢ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέ

134,1 συντυγχάνοντες Naber 2 οἱ συντυγχάνοντες del. Dietsch 3 φιλέονται τὰ στόματα van Herwerden 4 φίλεονται et 4.5 ᾖ οὕτερος del. idem 8 τιμῶσι del. idem 8.11 ἑκαστάτω: ἑκαστάτωι α 10 τῷ λεγομένῳ] del. Krüger 14 καὶ] αὖ Krüger | μάλα] πάλιν Cobet 15 δὲ] δὴ Stein | προέβαινε — 16 ἐπιτροπεῦον del. Krüger 16 ἀρχόμενον Stein **135**,5 ἐπιτηδεύουσι δὲ καὶ εὐπαθείασ παντοδαπὰσ πυνθανόμενοι β, reliquis omissis usque ad **136**,4 εἶναι 6 δὲ B δ᾽ A | αὐτῶν Bpr. αὐτέων AB corr. **136**,6 ἢ α ἡ β.

εται ἐς ὄψιν τῷ πατρί, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει· τοῦδε
⟨δὲ⟩ εἵνεκα τοῦτο οὕτω ποιέεται, ἵνα, ἢν ἀποθάνῃ τρεφόμενος,
μηδεμίαν ἄσην τῷ πατρὶ προσβάλῃ. αἰνέω μέν νυν τόνδε τὸν 137
νόμον· αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἵνεκα μήτε αὐτὸν
τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν, μήτε τῶν ἄλλων Περσέων μηδένα
τῶν ἑωυτοῦ οἰκετέων ἐπὶ μιῇ αἰτίῃ ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν·
ἀλλὰ λογισάμενος, ἢν εὑρίσκῃ πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα
ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται. ἀποκτεῖναι
δὲ οὐδένα κω λέγουσι τὸν ἑωυτοῦ πατέρα οὐδὲ μητέρα, ἀλλὰ
ὁκόσα ἤδη τοιαῦτα ἐγένετο, πᾶσαν ἀνάγκην φασὶ ἀναζητεόμενα
ταῦτα ἀνευρεθῆναι ἤτοι ὑποβολιμαῖα ἐόντα ἢ μοιχίδια· οὐ
γὰρ δή φασι οἰκὸς εἶναι, τόν γε ἀληθέως τοκέα ὑπὸ τοῦ ἑωυτοῦ
παιδὸς ἀποθνήσκειν. ἅσσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα 138
οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται,
δεύτερα δὲ τὸ ὀφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἵνεκα,
μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι, τὸν ὀφείλοντα καί τι ψεῦδος
λέγειν. ὃς ἂν δὲ τῶν ἀστῶν λέπρην ἢ λεύκην ἔχῃ, ἐς πόλιν οὗτος οὐ
κατέρχεται, οὐδὲ συμμίσγεται τοῖσι ἄλλοισι Πέρσῃσι· φασὶ δέ μιν ἐς
τὸν ἥλιον ἁμαρτόντα τι ταῦτα ἔχειν. ξεῖνον δὲ πάντα, τὸν λαμβανό-
μενον ὑπὸ τούτων, [πολλοὶ] ἐξελαύνουσι ἐκ τῆς χώρης, ⟨πολλοὶ⟩
καὶ τὰς λευκὰς περιστεράς, τὴν αὐτὴν αἰτίην ἐπιφέροντες. ἐς
ποταμὸν δὲ οὔτε ἐνουρέουσι, οὔτε ἐμπτύουσι, οὐ χεῖρας ἐναπονί-
ζονται, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ σέβονται ποταμοὺς
μάλιστα. καὶ τόδε ἄλλο σφι ὧδε συμπέπτωκε γίνεσθαι, τὸ 139
Πέρσας μὲν αὐτοὺς λέληθε, ἡμέας μέντοι οὔ· τὰ οὐνόματά σφι
ἐόντα ὅμοια τοῖσι σώμασι καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, τελευτῶσι
πάντα ἐς τὠυτὸ γράμμα, τὸ Δωριέες μὲν σὰν καλέουσι, Ἴωνες

8 <δὲ> Schweighäuser 9 ἄσην α βλάβην ἀηδῆ β **137**,1 αἰνέω α αἰνέων β 2 εἵνεκα β ἕνεκα α 3 μήτε α μηδένα β 5 ἀλλὰ—11 ἀποθνήσκειν om. β 9 ἂν εὑρεθῆναι Schaefer 10 φασι del. Naber **138**,1 ἅσσα α ὁκόσα β | ἔξεστι α ἔξεστι πέρσῃσιν (-σοισι V) β ὁσίῃ Tournier 2 ἔξεστι del. van Herwerden 3 πολλῶν — 9 ἐπιφέροντες om. β 4 φᾶσι Naber 8 πολλοὶ ante 9 καὶ transposuit Reiz | περιστερὰς ⟨ἐξαιρέουσ⟩. Stein | ἐς — **139**,4 πάντα α καὶ τὸ ἐσ ποταμὸν ἐνουρεειν. ἢ πτύειν ἢ χεῖρασ ἐναποντίζεσθαι. η ἄλλό τι ποιέειν. σέβονται δὲ ποταμοὺσ πάντων μάλιστα. τὰ δὲ οὐνόμχτα τῶν περσέων πάντα τελευτῶσιν β 4 σαν α σᾶν β 5 ἐς — **140**,3 ὡς om. β.

δὲ σίγμα. ἐς τοῦτο διζήμενος εὑρήσεις τελευτῶντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ τὰ μέν, τὰ δ' οὔ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως.

140 Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. τάδε μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σαφηνέως, περὶ τοῦ ἀποθανόντος· ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος ἢ κυνὸς ἑλκυσθῇ. Μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. κατακηρώσαντες δὲ ὦν τὸν νέκυν Πέρσαι γῇ κρύπτουσι. Μάγοι δὲ κεχωρίδαται πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱρέων. οἳ μὲν γὰρ ἁγνεύουσι ἔμψυχον μηδὲν κτείνειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι· οἱ δὲ δὴ Μάγοι αὐτοχειρίῃ πάντα, πλὴν κυνὸς καὶ ἀνθρώπου, κτείνουσι· καὶ ἀγώνισμα μέγα τοῦτο ποιεῦνται, κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκάς τε καὶ ὄφις καὶ τἆλλα ἑρπετὰ καὶ πετεινά. καὶ ἀμφὶ μὲν τῷ νόμῳ τούτῳ ἐχέτω, ὡς καὶ ἀρχὴν ἐνομίσθη. ἄνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

141 Ἴωνες δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς οἱ Λυδοὶ τάχιστα κατεστράφατο ὑπὸ Περσέων, ἔπεμπον ἀγγέλους ἐς Σάρδις παρὰ Κῦρον, ἐθέλοντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι εἶναι τοῖσι καὶ Κροίσῳ ἦσαν κατήκοοι. ὁ δὲ ἀκούσας αὐτῶν τὰ προΐσχοντο, ἔλεξέ σφι λόγον, ἄνδρα, φάς, αὐλητήν, ἰδόντα ἰχθῦς ἐν τῇ θαλάσσῃ, αὐλέειν, δοκέοντά σφεας ἐξελεύσεσθαι ἐς γῆν· ὡς δὲ ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος, λαβεῖν ἀμφίβληστρον, καὶ περιβαλεῖν τε πλῆθος πολλὸν τῶν ἰχθύων καὶ ἐξειρύσαι. ἰδόντα δὲ παλλομένους, εἰπεῖν ἄρα αὐτὸν πρὸς τοὺς ἰχθῦς "παύεσθέ μοι ὀρχεόμενοι, ἐπεὶ οὐδ' ἐμέο αὐλέοντος ἠθέλετε ἐκβαίνειν ὀρχεόμενοι." Κῦρος μὲν τοῦτον τὸν λόγον τοῖσι Ἴωσι καὶ τοῖσι Αἰολεῦσι τῶνδε εἵνεκα ἔλεξε, ὅτι δὴ οἱ Ἴωνες πρότερον, αὐτοῦ Κύρου δεηθέντος δι' ἀγγέλων ἀπίστασθαί σφεας ἀπὸ Κροίσου, οὐκ ἐπείθοντο· τότε δὲ κατεργασμένων τῶν πρηγμάτων, ἦσαν ἕτοιμοι πείθεσθαι Κύρῳ. ὃ μὲν δὴ ὀργῇ ἐχόμενος

140,3 θάπτεται ἀνδρὸσ πέρσεω ὁ α δὲ παρ' αὐτῶν θάπτεται β 4 ἑλκυσθῇ β ἑλκυσθῆναι α | μάγουσ — **177**,5 ἐπιμνήσομαι α ταῦτα μέν νυν οὕτω τελεῖται β 6 δ' Abicht: δὴ α 11 ὄφις: ὄφεισ α **141**,1 κατεστράφατο A²: κατεστρέφατο α 4 et **144**,4 αὐτῶν C: αὐτέων α 4 προΐσχοντο cod. Paris. 134: προέσχοντο B προσέσχοντο A 6 ἐξαλέεσθαι Naber 8 αὐτὸν del. van Herwerden 9 ὀρχεόμενοι del. idem ὀρχησόμενοι Cobet.

ἔλεγέ σφι τάδε. Ἴωνες δέ, ὡς ἤκουσαν τούτων ἀνενειχθέντων ἐς τὰς πόλιας, τείχεά τε περιεβάλοντο ἕκαστοι, καὶ συνελέγοντο ἐς Πανιώνιον οἱ ἄλλοι πλὴν Μιλησίων· πρὸς μούνους γὰρ τούτους ὅρκιον Κῦρος ἐποιήσατο, ἐπ᾽ οἷσί περ ὁ Λυδός. τοῖσι δὲ λοιποῖσι Ἴωσι ἔδοξε κοινῷ λόγῳ πέμπειν ἀγγέλους ἐς Σπάρτην, δεησομένους Ἴωσι τιμωρέειν.

Οἱ δὲ Ἴωνες οὗτοι, τῶν καὶ τὸ Πανιώνιόν ἐστι, τοῦ μὲν 142
οὐρανοῦ καὶ τῶν ὡρέων ἐν τῷ καλλίστῳ ἐτύγχανον ἱδρυσάμενοι πόλιας πάντων ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· οὔτε γὰρ τὰ ἄνω αὐτῆς χωρία τὠυτὸ ποιέει τῇ Ἰωνίῃ, οὔτε τὰ κάτω, [οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἠῶ, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἑσπέρην], τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τε καὶ ὑγροῦ πιεζόμενα, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τε καὶ αὐχμώδεος. γλῶσσαν δὲ οὐ τὴν αὐτὴν οὗτοι νενομίκασι, ἀλλὰ τρόπους τέσσερας παραγωγέων. Μίλητος μὲν αὐτέων πρώτη κέεται πόλις πρὸς μεσαμβρίην, μετὰ δὲ Μυοῦς τε καὶ Πριήνη· αὗται μὲν ἐν τῇ Καρίῃ κατοίκηνται κατὰ ταὐτὰ διαλεγόμεναι σφίσι. αἵδε δὲ ἐν τῇ Λυδίῃ· Ἔφεσος, Κολοφών, Λέβεδος, Τέως, Κλαζομεναί, Φώκαια. αὗται δὲ αἱ πόλιες τῇσι πρότερον λεχθείσῃσι ὁμολογέουσι κατὰ γλῶσσαν οὐδέν, σφίσι δὲ ὁμοφωνέουσι. ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι Ἰάδες πόλιες, τῶν αἱ δύο μὲν νήσους οἰκέαται, Σάμον τε καὶ Χίον, ἡ δὲ μία ἐν τῇ ἠπείρῳ ἵδρυται, Ἐρυθραί. Χῖοι μέν νυν καὶ Ἐρυθραῖοι κατὰ τὠυτὸ διαλέγονται, Σάμιοι δ᾽ ἐπ᾽ ἑωυτῶν μοῦνοι. οὗτοι χαρακτῆρες γλώσσης τέσσερες γίνονται.

Τούτων δὴ ὦν τῶν Ἰώνων οἱ Μιλήσιοι μὲν ἦσαν ἐν σκέπῃ 143
τοῦ φόβου, ὅρκιον ποιησάμενοι. τοῖσι δὲ αὐτῶν νησιώτῃσι ἦν δεινὸν οὐδέν· οὔτε γὰρ Φοίνικες ἦσάν κω Περσέων κατήκοοι, οὔτε αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ναυβάται. ἀπεσχίσθησαν δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἰώνων οὗτοι κατ᾽ ἄλλο μὲν οὐδέν, ἀσθενέος δὲ ἐόντος τοῦ παντὸς τότε Ἑλληνικοῦ γένεος, πολλῷ δὴ ἦν ἀσθενέστατον τῶν ἐθνέων τὸ Ἰωνικὸν καὶ λόγου ἐλαχίστου· ὅτι γὰρ μὴ Ἀθῆναι, ἦν οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μέν νυν ἄλλοι Ἴωνες καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔφυγον τὸ οὔνομα, οὐ βουλόμενοι Ἴωνες

20 Ἴωσι] σφίσι Naber **142**,3 οὔτε — 6 αὐχμώδεος del. Abicht 4 οὔτε — 5 ἑσπέρην del Stein 12 τῇσι ⟨μὲν⟩ van Herwerden 13 σφίσι: σφὶ *α* **143**,6 δὴ Stein: δὲ *α*, del. Abicht 9 ἔφευγον Cobet.

κεκλῆσθαι· ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνονταί μοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐπαι-
σχύνεσθαι τῷ οὐνόματι. αἱ δὲ δυώδεκα πόλιες αὗται τῷ τε
οὐνόματι ἠγάλλοντο, καὶ ἱερὸν ἱδρύσαντο ἐπὶ σφέων αὐτέων, τῷ
οὔνομα ἔθεντο Πανιώνιον· ἐβουλεύσαντο δὲ αὐτοῦ μεταδοῦναι
μηδαμοῖσι ἄλλοισι Ἰώνων (οὐδ᾽ ἐδεήθησαν δὲ οὐδαμοὶ μετασχεῖν,
144 ὅτι τὴ Σμυρναῖοι). κατά περ οἱ ἐκ τῆς πενταπόλιος νῦν χώρης
Δωριέες, πρότερον δὲ ἑξαπόλιος τῆς αὐτῆς ταύτης καλεομένης·
φυλάσσονται ὦν μηδαμοὺς ἐσδέξασθαι τῶν προσοίκων Δωριέων
ἐς τὸ Τριοπικὸν ἱρόν, ἀλλὰ καὶ σφέων αὐτῶν τοὺς περὶ τὸ ἱρὸν
ἀνομήσαντας ἐξεκλήισαν [τῆς μετοχῆς]. ἐν γὰρ τῷ ἀγῶνι τοῦ
Τριοπίου Ἀπόλλωνος ἐτίθεσαν τὸ πάλαι τρίποδας χαλκέους τοῖσι
νικῶσι· καὶ τούτους χρῆν τοὺς λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἱροῦ μὴ ἐκφέρειν,
ἀλλ᾽ αὐτοῦ ἀνατιθέναι τῷ θεῷ. ἀνὴρ ὦν Ἁλικαρνησσεύς, τῷ
οὔνομα ἦν Ἀγασικλέης, νικήσας τὸν νόμον κατηλόγησε· φέρων
δὲ πρὸς τὰ ἑωυτοῦ οἰκία προσεπασσάλευσε τὸν τρίποδα. διὰ
ταύτην τὴν αἰτίην αἱ πέντε πόλιες, Λίνδος, καὶ Ἰήλυσός τε καὶ
Κάμιρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κνίδος, ἐξεκλήισαν [τῆς μετοχῆς] τὴν
145 ἕκτην πόλιν Ἁλικαρνησσόν. τούτοισι μέν νυν οὗτοι ταύτην τὴν
ζημίην ἐπέθηκαν. δυώδεκα δέ μοι δοκέουσι πόλιας ποιήσασθαι
οἱ Ἴωνες, καὶ οὐκ ἐθελῆσαι πλεῦνας ἐσδέξασθαι, τοῦδε εἵνεκα,
ὅτι καί, ὅτε ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον, δυώδεκα ἦν αὐτῶν μέρεα·
κατά περ νῦν Ἀχαιῶν τῶν ἐξελασάντων Ἴωνας δυώδεκά ἐστι
μέρεα· Πελλήνη μέν γε πρώτη πρὸς Σικυῶνος, μετὰ δὲ Αἴγειρα
καὶ Αἰγαί, ἐν τῇ Κρᾶθις ποταμὸς ἀείναός ἐστι, ἀπ᾽ ὅτευ ὁ ἐν
Ἰταλίῃ ποταμὸς τὸ οὔνομα ἔσχε, καὶ Βοῦρα καὶ Ἑλίκη, ἐς τὴν
κατέφυγον Ἴωνες ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ ἑσσωθέντες, καὶ Αἴγιον καὶ
Ῥύπες καὶ Πατρέες καὶ Φαρέες καὶ Ὤλενος, ἐν τῷ Πεῖρος πο-
ταμὸς μέγας ἐστί, καὶ Δύμη καὶ Τριταιέες, οἳ μοῦνοι τούτων
μεσόγαιοι οἰκέουσι. ταῦτα δυώδεκα μέρεα νῦν Ἀχαιῶν ἐστι,
146 καὶ τότε γε Ἰώνων ἦν. τούτων δὴ εἵνεκα καὶ οἱ Ἴωνες δυώδεκα
πόλιας ἐποιήσαντο· ἐπεί, ὥς γέ τι μᾶλλον οὗτοι Ἴωνές εἰσι τῶν ἄλλων
Ἰώνων, ἢ κάλλιόν τι γεγόνασι, μωρίη πολλὴ λέγειν· τῶν Ἄβαντες

12 οὐνόματι: ὀνόματι α 144,3 ὦν] ὡς Sitzler αἰνῶς Stein | ἐσ-
δέξασθαι Abicht: ἐσδέξεσθαι α 5. 12 τῆς μετοχῆς del. van Herwerden
12 κάμιροσ A κάμειροσ B corr. καμεῖρος B pr. 145,6 γε Reiske: τε α
7 ἀείναός: ἀέν(-νν-B)αός α | ἀπ᾽ ὅτευ: ἀπότου α 11 δίμη C: δρύμη α.

μὲν ἐξ Εὐβοίης εἰσὶ οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα, τοῖσι Ἰωνίης μέτα οὐδὲ
τοῦ οὐνόματος οὐδέν· Μινύαι δὲ Ὀρχομένιοί σφιν ἀναμεμίχαται
καὶ Καδμεῖοι καὶ, Δρύοπες καὶ Φωκέες ἀποδάσμιοι καὶ Μολοσ-
σοὶ καὶ Ἀρκάδες Πελασγοὶ, καὶ Δωριέες Ἐπιδαύριοι, ἄλλα τε
ἔθνεα πολλὰ ἀναμεμίχαται· οἱ δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ πρυτανηίου
τοῦ Ἀθηνέων ὁρμηθέντες, καὶ νομίζοντες γενναιότατοι εἶναι
Ἰώνων, οὗτοι δὲ οὐ γυναῖκας ἠγάγοντο ἐς τὴν ἀποικίην, ἀλλὰ
Καείρας ἔσχον, τῶν ἐφόνευσαν τοὺς γονέας. διὰ τοῦτον δὲ τὸν
φόνον αἱ γυναῖκες αὗται, νόμον θέμεναι, σφίσι αὐτῇσι ὅρκους
ἐπήλασαν καὶ παρέδοσαν τῇσι θυγατράσι, μή κοτε ὁμοσιτῆσαι
τοῖσι ἀνδράσι, μηδὲ οὐνόματι βῶσαι τὸν ἑωυτῆς ἄνδρα, τοῦ-
δε εἵνεκα, ὅτι ἐφόνευσαν σφέων τοὺς πατέρας καὶ ἄνδρας καὶ
παῖδας, καὶ ἔπειτεν, ταῦτα ποιήσαντες, αὐτῇσι συνοίκεον. ταῦτα
δὲ ἦν γινόμενα ἐν Μιλήτῳ. βασιλέας δὲ ἐστήσαντο οἳ μὲν αὐτῶν 147
Λυκίους, ἀπὸ Γλαύκου τοῦ Ἱππολόχου γεγονότας, οἳ δὲ Καύκωνας
Πυλίους, ἀπὸ Κόδρου Μελάνθου· οἳ δὲ καὶ συναμφοτέρους. ἀλλὰ
γὰρ περιέχονται τοῦ οὐνόματος μᾶλλόν τι τῶν ἄλλων Ἰώνων·
ἔστωσαν δὴ καὶ οἱ καθαρῶς γεγονότες Ἴωνες. εἰσὶ δὲ πάντες
Ἴωνες, ὅσοι ἀπ᾽ Ἀθηνέων γεγόνασι καὶ Ἀπατούρια ἄγουσι
ὁρτήν· ἄγουσι δὲ πάντες πλὴν Ἐφεσίων καὶ Κολοφωνίων· οὗτοι
γὰρ μοῦνοι Ἰώνων οὐκ ἄγουσι Ἀπατούρια, καὶ οὗτοι κατὰ φόνου
τινὰ σκῆψιν. τὸ δὲ Πανιώνιόν ἐστι τῆς Μυκάλης χῶρος ἱρός, πρὸς 148
ἄρκτον τετραμμένος, κοινῇ ἐξαραιρημένος ὑπὸ Ἰώνων Ποσειδέωνι
Ἑλικωνίῳ. ἡ δὲ Μυκάλη ἐστὶ τῆς ἠπείρου ἄκρη, πρὸς ζέφυρον
ἄνεμον κατήκουσα Σάμῳ, ἐς τὴν συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολίων
Ἴωνες ἄγεσκον ὁρτήν, τῇ ἔθεντο οὔνομα Πανιώνια. πεπόνθασι
δὲ οὔτι μοῦναι αἱ Ἰώνων ὁρταὶ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ Ἑλλήνων πάν-
των ὁμοίως πᾶσαι ἐς τὠυτὸ γράμμα τελευτῶσι, κατά περ τῶν
Περσέων τὰ οὐνόματα.

146,5 *Ὀρχομένιοί σφι* Herold: *ὀρχομενίοισιν α* 8 *ἀναμεμίχαται* del. van Herwerden | *αὐτῶν*: *αὐτέων α* 9 *Ἀθηνέων* Schaefer: *ἀθηναίων α* 14 *οὐνόματι*: *ὀνόματι α* | *τὸν ἑωυτῆς ἄνδρα* del. van Herwerden 16 *ἔπειτεν* Reiz: *ἔπειτε α* **147**,5 *δὴ* Herold: *δὲ α* | *Ἴωνες* del. van Herwerden, qui *εἰσὶ* — 6 *ὅσοι* post 6 *ὅσοι ἀπ᾽ Ἀθ. γεγόνασι·* collocat 6 *Ἀθηνέων*: *ἀθηνῶν α* 7 *ὁρτήν*: *ἑορτήν α* 8 *Ἀπατούρια* del. van Herwerden 9 *τινὰ*] *τινὸς* Schweighäuser **148**,4 <*ἐς θάλασσαν*> *Σάμῳ* <*καταντίον*> Stein 5 *πεπόνθασι*—8 *οὐνόματα* del. Stein.

149 Αὗται μὲν αἱ Ἰάδες πόλιές εἰσι. αἵδε δὲ ⟨αἱ⟩ Αἰολίδες,
Κύμη, ἡ Φρικωνὶς καλεομένη, Λήρισαι, Νέον τεῖχος, Τῆμνος,
Κίλλα, Νότιον, Αἰγιρόεσσα, Πιτάνη, Αἰγαῖαι, Μύρινα, Γρύνεια·
αὗται ἕνδεκα Αἰολέων πόλιες αἱ ἀρχαῖαι. μία γάρ σφεων
παρελύθη ὑπὸ Ἰώνων, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ καὶ αὗται δυώδεκα αἱ
ἐν τῇ ἠπείρῳ. οὗτοι δὲ οἱ Αἰολέες χώρην μὲν ἔτυχον κτίσαντες
150 ἀμείρω Ἰώνων, ὡρέων δὲ ἥκουσαν οὐκ ὁμοίως. Σμύρνην δὲ ὧδε
ἀπέβαλον Αἰολέες. Κολοφωνίους ἄνδρας στάσι ἑσσωθέντας καὶ
ἐκπεσόντας ἐκ τῆς πατρίδος ὑπεδέξαντο. μετὰ δὲ οἱ φυγάδες
τῶν Κολοφωνίων φυλάξαντες τοὺς Σμυρναίους ὁρτὴν ἔξω τείχεος
ποιευμένους Διονύσῳ, τὰς πύλας ἀποκληίσαντες, ἔσχον τὴν πόλιν.
βοηθησάντων δὲ πάντων Αἰολέων, ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο, τὰ
ἔπιπλα ἀποδόντων τῶν Ἰώνων, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιη-
σάντων δὲ ταῦτα Σμυρναίων, ἐπιδιείλοντό σφεας αἱ ἕνδεκα πόλιες,
151 καὶ ἐποιήσαντο σφέων αὐτέων πολιήτας./ αὗται μέν νυν αἱ ἠπει-
ρώτιδες Αἰολίδες πόλιες, ἔξω τῶν ἐν τῇ Ἴδῃ οἰκημένων· κεχωρί-
δαται γὰρ αὗται. αἱ δὲ τὰς νήσους ἔχουσαι πέντε μὲν πόλιες
τὴν Λέσβον νέμονται (τὴν γὰρ ἕκτην ἐν τῇ Λέσβῳ οἰκεομένην
Ἀρίσβαν ἠνδραπόδισαν Μηθυμναῖοι, ἐόντας ὁμαίμους), ἐν Τενέδῳ
δὲ μία οἰκέεται πόλις, καὶ ἐν τῇσι Ἑκατὸν νήσοισι καλεομένῃσι
ἄλλη μία. Λεσβίοισι μέν νυν καὶ Τενεδίοισι, κατά περ Ἰώνων
τοῖσι τὰς νήσους ἔχουσι, ἦν δεινὸν οὐδέν· τῇσι δὲ λοιπῇσι πό-
λισι ἕαδε κοινῇ Ἴωσι ἕπεσθαι, τῇ ἂν οὗτοι ἐξηγέωνται.
152 Ὡς δὲ ἀπίκοντο ἐς τὴν Σπάρτην τῶν Ἰώνων καὶ Αἰολέων
οἱ ἄγγελοι (κατὰ γὰρ δὴ τάχος ἦν ταῦτα πρησσόμενα), εἵλοντο
πρὸ πάντων λέγειν τὸν Φωκαιέα, τῷ οὔνομα ἦν Πύθερμος. ὁ
δὲ πορφύρεόν τε εἷμα περιβαλόμενος, ὡς ἂν πυνθανόμενοι πλεῖ-
στοι συνέλθοιεν Σπαρτιητέων, καὶ καταστὰς ἔλεγε πολλά, τιμω-
ρέειν ἑωυτοῖσι χρηίζων. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἐσήκουον, ἀλλ'
ἀπέδοξέ σφι μὴ τιμωρέειν Ἴωσι. οἳ μὲν δὴ ἀπαλλάσσοντο,

149,1 <αἱ> Aldus 2 *Λήρισα* Cobet | *Τῆμνος* Holsten: *τῆνοσ α* 3 *Αἰγειροῦσσα* Stephanus Byzantius **151**,4 *οἰκημένην* Krüger 5 *μηθυμναῖοι* A² B marg.: *μεθυμναῖοι α* 6 *οἴκηται* Krüger **152**,3 *Φωκαιέα* Bredow: *φωκαέα α* 6 *οὐκ ἐσήκουον* Naber: *οὔκωσ ἤκουον α.*

Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀπωσάμενοι τῶν Ἰώνων τοὺς ἀγγέλους, ὅμως ἀπέστειλαν πεντηκοντέρῳ ἄνδρας, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει, κατασκόπους τῶν τε Κύρου πρηγμάτων καὶ Ἰωνίης. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς Φώκαιαν ἔπεμπον ἐς Σάρδις σφέων αὐτῶν τὸν δοκιμώτατον, τῷ οὔνομα ἦν Λακρίνης, ἀπερέοντα Κύρῳ Λακεδαιμονίων ῥῆσιν, γῆς τῆς Ἑλλάδος μηδεμίαν πόλιν σιναμωρέειν, ὡς αὐτῶν οὐ περιοψομένων. ταῦτα εἰπόντος τοῦ κήρυκος, λέγεται Κῦρον 153
ἐπειρέσθαι τοὺς παρεόντας οἱ Ἑλλήνων, τίνες ἐόντες ἄνθρωποι Λακεδαιμόνιοι καὶ κόσοι πλῆθος, ταῦτα ἑωυτῷ προαγορεύουσι. πυνθανόμενον δέ μιν εἰπεῖν πρὸς τὸν κήρυκα τὸν Σπαρτιήτην "οὐκ ἔδεισά κω ἄνδρας τοιούτους, τοῖσί ἐστι χῶρος ἐν μέσῃ τῇ πόλι ἀποδεδεγμένος, ἐς τὸν συλλεγόμενοι ἀλλήλους ὀμνύντες ἐξαπατῶσι. τοῖσι, ἢν ἐγὼ ὑγιαίνω, οὐ τὰ Ἰώνων πάθεα ἔσται ἔλλεσχα, ἀλλὰ τὰ οἰκήια." ταῦτα ἐς τοὺς πάντας Ἕλληνας ἀπέρριψε ὁ Κῦρος τὰ ἔπεα, ὅτι ἀγορὰς στησάμενοι ὠνῇ τε καὶ πρήσι χρέωνται· αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀγορῇσι οὐδὲν ἐώθασι χρῆσθαι, οὐδέ σφι ἔστι τὸ παράπαν ἀγορή. μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψας τὰς μὲν Σάρδις Ταβάλῳ ἀνδρὶ Πέρσῃ, τὸν δὲ χρυσόν, τόν τε Κροίσου καὶ τὸν τῶν ἄλλων Λυδῶν, Πακτύῃ ἀνδρὶ Λυδῷ κομίζειν, ἀπήλαυνε αὐτὸς ἐς Ἀγβάτανα, Κροῖσόν τε ἅμα ἀγόμενος, καὶ τοὺς Ἴωνας ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιησάμενος τὴν πρώτην εἶναι. ἥ τε γὰρ Βαβυλών οἱ ἦν ἐμπόδιος καὶ τὸ Βάκτριον ἔθνος, καὶ Σάκαι τε καὶ Αἰγύπτιοι, ἐπ᾽ οὓς ἐπεῖχέ τε στρατηλατέειν αὐτός, ἐπὶ δὲ Ἴωνας ἄλλον πέμπειν στρατηγόν.

Ὡς δὲ ἀπήλασε ὁ Κῦρος ἐκ τῶν Σαρδίων, τοὺς Λυδοὺς 154
ἀπέστησε ὁ Πακτύης ἀπό τε Ταβάλου καὶ Κύρου· καταβὰς δὲ ἐπὶ θάλασσαν, ἅτε τὸν χρυσὸν ἔχων πάντα τὸν ἐκ τῶν Σαρδίων, ἐπικούρους τε ἐμισθοῦτο καὶ τοὺς ἐπιθαλασσίους ἀνθρώπους ἔπειθε σὺν ἑωυτῷ στρατεύεσθαι. ἐλάσας δὲ ἐπὶ τὰς Σάρδις ἐπολιόρκεε Τάβαλον, ἀπεργμένον ἐν τῇ ἀκροπόλι. πυθόμενος 155
δὲ κατ᾽ ὁδὸν ταῦτα ὁ Κῦρος εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε· "Κροῖσε, τί ἔσται τέλος τῶν γινομένων τούτων; ἐμοὶ οὐ παύσονται Λυδοί,

12 ἀπερέοντα] ἀγγελέοντα Cobet | ῥῆσιν] ῥήμασι Cobet 153,6 ὀμνύντες Bekker: ὀμοῦντεσ α 9 στησάμενοι Stein: κτησάμενοι α | πρή σι: πρήσει α 15 ⟨ἐπὶ⟩ τοὺς Naber | εἶναι] ἰέναι Naber.

ὡς οἴκασι, πρήγματα παρέχοντες καὶ αὐτοὶ ἔχοντες. φροντίζω, μὴ ἄριστον ᾖ ἐξανδραποδίσασθαί σφεας. ὁμοίως γάρ μοι νῦν γε φαίνομαι πεποιηκέναι ὡς εἴ τις πατέρα ἀποκτείνας τῶν παίδων αὐτοῦ φείσαιτο. ὣς δὲ καὶ ἐγὼ Λυδῶν τὸν μὲν πλέον τι ἢ πατέρα ἐόντα σὲ λαβὼν ἄγω, αὐτοῖσι δὲ Λυδοῖσι τὴν πόλιν παρέδωκα· καὶ ἔπειτα θωυμάζω, εἴ μοι ἀπέστασι." ὃ μὲν δὴ τά περ ἐνόεε, ἔλεγε· ὃ δ' ἀμείβετο τοισίδε, δείσας μὴ ἀναστάτους ποιήσῃ τὰς Σάρδις· "ὦ βασιλεῦ, τὰ μὲν οἰκότα εἴρηκας· σὺ μέντοι μὴ πάντα θυμῷ χρέω, μηδὲ πόλιν ἀρχαίην ἐξαναστήσῃς, ἀναμάρτητον ἐοῦσαν καὶ τῶν πρότερον καὶ τῶν νῦν ἑστεώτων· τὰ μὲν γὰρ πρότερον ἐγώ τε ἔπρηξα, καὶ ἐγὼ κεφαλῇ ἀναμάξας φέρω. τὰ δὲ νῦν παρεόντα, Πακτύης γάρ ἐστι ὁ ἀδικέων, τῷ σὺ ἐπέτρεψας Σάρδις, οὗτος δότω τοι δίκην. Λυδοῖσι δὲ συγγνώμην ἔχων τάδε αὐτοῖσι ἐπίταξον, ὡς μήτε ἀποστέωσι, μήτε δεινοί τοι ἔωσι. ἄπειπε μέν σφι πέμψας ὅπλα ἀρήια μὴ ἐκτῆσθαι, κέλευε δέ σφεας κιθῶνάς τε ὑποδύνειν τοῖσι εἵμασι, καὶ κοθόρνους ὑποδέεσθαι· πρόειπε δ' αὐτοῖσι κιθαρίζειν τε καὶ ψάλλειν καὶ καπηλεύειν παιδεύειν τοὺς παῖδας. καὶ ταχέως σφέας, ὦ βασιλεῦ, γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν ὄψεαι γεγονότας,
156 ὥστε οὐδὲν δεινοί τοι ἔσονται, μὴ ἀποστέωσι." Κροῖσος μὲν δὴ ταῦτά οἱ ὑπετίθετο, αἱρετώτερα ταῦτα εὑρίσκων Λυδοῖσι, ἢ ἀνδραποδισθέντας πρηθῆναί σφεας· ἐπιστάμενος ὅτι, ἢν μὴ ἀξιόχρεον πρόφασιν προτείνῃ, οὐκ ἀναπείσει μιν μεταβουλεύσασθαι, ἀρρωδέων δέ, μὴ καὶ ὕστερόν κοτε οἱ Λυδοί, ἢν τὸ παρεὸν ὑπεκδράμωσι, ἀποστάντες ἀπὸ τῶν Περσέων ἀπόλωνται. Κῦρος δὲ ἡσθεὶς τῇ ὑποθήκῃ, καὶ ὑπεὶς τῆς ὀργῆς, ἔφη οἱ πείθεσθαι. καλέσας δὲ Μαζάρεα ἄνδρα Μῆδον, ταῦτά τέ οἱ ἐνετείλατο προειπεῖν Λυδοῖσι, τὰ ὁ Κροῖσος ὑπετίθετο· καὶ πρὸς ἐξανδραποδίσασθαι τοὺς ἄλλους πάντας, οἳ μετὰ Λυδῶν ἐπὶ Σάρδις ἐστρατεύσαντο, αὐτὸν δὲ Πακτύην πάντως ζῶντα ἀγαγεῖν παρ' ἑωυτόν.

155,4 ⟨τε⟩ παρέχοντες van Herwerden 10 τοισίδε: τοῖσδε *a* 12 χρέω Merzdorf: χρέο *a* | τὰ] τὸ Bekker 14 ἐνεστεώτων Stein 19 ἐκτῆσθαι Bähr: κεκτῆσθαι *a* **156**,3 ἐπιστάμενος ⟨μὲν⟩ Stein 7 πείσεσθαι Herold 9 ὁ] οἱ Cobet.

Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐντειλάμενος ἀπήλαυνε ἐς 157
ἤθεα τὰ Περσέων, Πακτύης δὲ πυθόμενος ἀγχοῦ εἶναι στρατὸν
ἐπ᾽ ἑωυτὸν ἰόντα, δείσας οἴχετο φεύγων ἐς Κύμην. Μαζάρης
δὲ ὁ Μῆδος ἐλάσας ἐπὶ τὰς Σάρδις, τοῦ Κύρου στρατοῦ μοῖραν
ὅσην δή κοτε ἔχων, ὡς οὐκ εὗρε ἔτι ἐόντας τοὺς ἀμφὶ Πακτύην
ἐν Σάρδισι, πρῶτα μὲν τοὺς Λυδοὺς ἠνάγκασε τὰς Κύρου ἐντο-
λὰς ἐπιτελέειν· ἐκ τούτου δὲ κελευσμοσύνης Λυδοὶ τὴν πᾶσαν
δίαιταν τῆς ζόης μετέβαλον. Μαζάρης δὲ μετὰ τοῦτο ἔπεμπε
ἐς τὴν Κύμην ἀγγέλους, ἐκδιδόναι κελεύων Πακτύην· οἱ δὲ
Κυμαῖοι ἔγνωσαν, συμβουλῆς πέρι ἐς θεὸν ἀνοῖσαι τὸν ἐν Βραγ-
χίδῃσι· ἦν γὰρ αὐτόθι μαντήιον ἐκ παλαιοῦ ἱδρυμένον, τῷ
Ἴωνές τε πάντες καὶ Αἰολέες ἐώθεσαν χρᾶσθαι. ὁ δὲ χῶρος
οὗτός ἐστι τῆς Μιλησίης ὑπὲρ Πανόρμου λιμένος. πέμψαντες 158
ὦν οἱ Κυμαῖοι ἐς τοὺς Βραγχίδας θεοπρόπους εἰρώτευν περὶ
Πακτύην, ὁκοῖόν τι ποιέοντες θεοῖσι μέλλοιεν χαριεῖσθαι. ἐπειρω-
τῶσι δέ σφι ταῦτα χρηστήριον ἐγένετο, ἐκδιδόναι Πακτύην Πέρ-
σῃσιν. ταῦτα δὲ ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ὁρμέατο
ἐκδιδόναι. ὁρμωμένου δὲ ταύτῃ τοῦ πλήθεος, Ἀριστόδικος ὁ
Ἡρακλείδεω, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν ἐὼν δόκιμος, ἔσχε μὴ ποιῆσαι
ταῦτα Κυμαίους, ἀπιστέων τε τῷ χρησμῷ, καὶ δοκέων τοὺς θεο-
πρόπους οὐ λέγειν ἀληθέως· ἐς ὅ, τὸ δεύτερον περὶ Πακτύεω
ἐπειρησόμενοι, ἤισαν ἄλλοι θεοπρόποι, τῶν καὶ Ἀριστόδικος ἦν.
ἀπικομένων δὲ ἐς Βραγχίδας, ἐχρηστηριάζετο ἐκ πάντων Ἀριστό- 159
δικος, ἐπειρωτῶν τάδε· „ὦναξ, ἦλθε παρ᾽ ἡμέας ἱκέτης Πακτύης
ὁ Λυδός, φεύγων θάνατον βίαιον πρὸς Περσέων· οἳ δέ μιν
ἐξαιτέονται, προεῖναι Κυμαίους κελεύοντες· ἡμεῖς δὲ δειμαίνοντες
τὴν Περσέων δύναμιν, τὸν ἱκέτην ἐς τόδε οὐ τετολμήκαμεν ἐκδι-
δόναι, πρὶν ἂν τὸ ἀπὸ σεῦ ἡμῖν δηλωθῇ ἀτρεκέως ὁκότερα
ποιέωμεν." ὃ μὲν ταῦτα ἐπειρώτα, ὃ δ᾽ αὖτις τὸν αὐτόν σφι
χρησμὸν ἔφαινε, κελεύων ἐκδιδόναι Πακτύην Πέρσῃσι. πρὸς
ταῦτα ὁ Ἀριστόδικος ἐκ προνοίης ἐποίεε τάδε· περιιὼν τὸν

157,3 *οἴχετο* Bredow: *ᾤχετο α* 5 *οὐκ* Aldus: *οὐχ α* 10 *συμβουλίης* van Herwerden | *ἀνοῖσαι* Bredow: *ἀνῶσαι α* 12 *χρᾶσθαι* Bredow: *χρέεσθαι α* 158,5 *ἀνενειχθέντα* van Herwerden 6 *ὁρμημένου* Stein 10 *ἤισαν*: *ἤιεσαν α.*

νηὸν κύκλῳ, ἐξαίρεε τοὺς στρουθούς, καὶ ἄλλα ὅσα ἦν νενοσσευμένα ὀρνίθων γένεα ἐν τῷ νηῷ. ποιέοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, λέγεται φωνὴν ἐκ τοῦ ἀδύτου γενέσθαι, φέρουσαν μὲν πρὸς τὸν Ἀριστόδικον, λέγουσαν δὲ τάδε· "ἀνοσιώτατε ἀνθρώπων, τί τάδε τολμᾷς ποιέειν; τοὺς ἱκέτας μου ἐκ τοῦ νηοῦ κεραΐζεις;" Ἀριστόδικον δὲ οὐκ ἀπορήσαντα πρὸς ταῦτα εἰπεῖν "ὦναξ, αὐτὸς μὲν οὕτω τοῖσι ἱκέτῃσι βοηθέεις, Κυμαίους δὲ κελεύεις τὸν ἱκέτην ἐκδιδόναι; τὸν δὲ αὖτις ἀμείψασθαι τοισίδε· "ναί, κελεύω, ἵνα γε ἀσεβήσαντες θᾶσσον ἀπόλησθε, ὡς μὴ τὸ λοιπὸν περὶ
160 ἱκετέων ἐκδόσιος ἔλθητε ἐπὶ τὸ χρηστήριον." ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, οὐ βουλόμενοι οὔτε ἐκδόντες ἀπολέσθαι, οὔτε παρ᾽ ἑωυτοῖσι ἔχοντες πολιορκέεσθαι, ἐκπέμπουσι αὐτὸν ἐς Μυτιλήνην. οἱ δὲ Μυτιληναῖοι, ἐπιπέμποντος τοῦ Μαζάρεος ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸν Πακτύην, παρεσκευάζοντο ἐπὶ μισθῷ ὅσῳ δή· οὐ γάρ, ἔχω τοῦτό γε εἰπεῖν ἀτρεκέως· οὐ γὰρ ἐτελεώθη. Κυμαῖοι γάρ, ὡς ἔμαθον ταῦτα πρησσόμενα ἐκ τῶν Μυτιληναίων, πέμψαντες πλοῖον ἐς Λέσβον, ἐκκομίζουσι Πακτύην ἐς Χίον. ἐνθεῦτεν δέ, ἐξ ἱροῦ Ἀθηναίης πολιούχου ἀποσπασθεὶς ὑπὸ Χίων, ἐξεδόθη· ἐξέδοσαν δὲ οἱ Χῖοι ἐπὶ τῷ Ἀταρνέϊ μισθῷ· τοῦ δὲ Ἀταρνέος τούτου ἐστὶ χῶρος τῆς Μυσίης, Λέσβου ἀντίος. Πακτύην μέν νυν παραδεξάμενοι οἱ Πέρσαι εἶχον ἐν φυλακῇ, θέλοντες Κύρῳ ἀποδέξαι. ἦν δὲ χρόνος οὗτος οὐκ ὀλίγος γενόμενος, ὅτε Χίων οὐδεὶς ἐκ τοῦ Ἀταρνέος τούτου οὔτε οὐλὰς κριθέων πρόχυσιν ἐποιέετο θεῶν οὐδενί, οὔτε πέμματα ἐπέσσετο καρποῦ τοῦ ἐνθεῦτεν, ἀπείχετό τε τῶν πάντων ἱρῶν τὰ πάντα ἐκ τῆς χώρης ταύτης γινόμενα.

161 Χῖοι μέν νυν Πακτύην ἐξέδοσαν· Μαζάρης δὲ μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ τοὺς συμπολιορκήσαντας Τάβαλον. καὶ τοῦτο μὲν Πριηνέας ἐξηνδραποδίσατο, τοῦτο δὲ Μαιάνδρου πεδίον πᾶν ἐπέδραμε, ληίην ποιεύμενος τῷ στρατῷ, Μαγνησίην τε

---

10 νενεοσσευμένα Portus 17 τοισίδε: τοῖσδε α | ναί, κελεύω del. Cobet **160**,1 ἀνενειχθέντα van Herwerden 11 τοῦ δὲ Ἀταρνέος τούτου] ὁ δὲ Ἀταρνεὺς οὗτος Krüger 14 γινόμενος Stein 15 οὐλὰς in suspicionem uocauit Stein | κριθέων Bredow: κριθῶν α.

ὡσαύτως. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα νούσῳ τελευτᾷ· ἀποθανόντος 162
δὲ τούτου, Ἅρπαγος κατέβη διάδοχος τῆς στρατηγίης, γένος καὶ
αὐτὸς ἐὼν Μῆδος, τὸν ὁ Μήδων βασιλεὺς Ἀστυάγης ἀνόμῳ
τραπέζῃ ἔδαισε, ὁ τῷ Κύρῳ τὴν βασιληίην συγκατεργασάμενος.
οὗτος ὡνὴρ τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγὸς ἀποδεχθείς, ὡς ἀπίκετο
ἐς τὴν Ἰωνίην, αἵρεε τὰς πόλιας χώμασι· ὅκως γὰρ τειχήρεας
ποιήσειε, τὸ ἐνθεῦτεν χώματα χῶν πρὸς τὰ τείχεα ἐπόρθεε.
πρώτῃ δὲ Φωκαίῃ Ἰωνίης ἐπεχείρησε. οἱ δὲ Φωκαιέες οὗτοι 163
ναυτιλίῃσι μακρῇσι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, καὶ τόν τε Ἀδρίην
καὶ τὴν Τυρσηνίην καὶ τὴν Ἰβηρίην καὶ τὸν Ταρτησσὸν οὗτοί εἰσι οἱ
καταδέξαντες· ἐναυτίλλοντο δὲ οὐ στρογγύλῃσι νηυσί, ἀλλὰ πεν-
τηκοντέροισι. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ταρτησσὸν προσφιλέες ἐγέ-
νοντο τῷ βασιλέϊ τῶν Ταρτησσίων, τῷ οὔνομα μὲν ἦν Ἀργαν-
θώνιος· ἐτυράννευσε δὲ Ταρτησσοῦ ὀγδώκοντα ἔτεα, ἐβίωσε δὲ
⟨τὰ⟩ πάντα εἴκοσι καὶ ἑκατόν. τούτῳ δὴ τῷ ἀνδρὶ προσφιλέες
οἱ Φωκαιέες οὕτω δή τι ἐγένοντο, ὡς τὰ μὲν πρῶτά σφεας
ἐκλιπόντας Ἰωνίην ἐκέλευε τῆς ἑωυτοῦ χώρης οἰκῆσαι, ὅκου βού-
λονται· μετὰ δέ, ὡς τοῦτό γε οὐκ ἔπειθε τοὺς Φωκαιέας, ὁ δὲ
πυθόμενος τὸν Μῆδον παρ' αὐτῶν ὡς αὔξοιτο, ἐδίδου σφι
χρήματα τεῖχος περιβαλέσθαι τὴν πόλιν. ἐδίδου δὲ ἀφειδέως·
καὶ γὰρ καὶ ἡ περίοδος τοῦ τείχεος οὐκ ὀλίγοι στάδιοί εἰσι,
τοῦτο δὲ πᾶν λίθων μεγάλων καὶ εὖ συναρμοσμένων. τὸ μὲν 164
δὴ τεῖχος τοῖσι Φωκαιεῦσι τρόπῳ τοιῷδε ἐξεποιήθη· ὁ δὲ Ἅρ-
παγος, ὡς ἐπήλασε τὴν στρατιήν, ἐπολιόρκεε αὐτούς, προϊσχό-
μενος ἔπεα, ὥς οἱ καταχρᾷ, εἰ βούλονται Φωκαιέες προμαχεῶνα
ἕνα μοῦνον τοῦ τείχεος ἐρεῖψαι καὶ οἴκημα ἓν κατιρῶσαι. οἱ
δὲ Φωκαιέες, περιημεκτέοντες τῇ δουλοσύνῃ, ἔφασαν θέλειν
βουλεύσασθαι ἡμέρην μίαν, καὶ ἔπειτα ὑποκρινέεσθαι· ἐν ᾧ δὲ
βουλεύονται αὐτοί, ἀπαγαγεῖν ἐκεῖνον ἐκέλευον τὴν στρατιὴν ἀπὸ
τοῦ τείχεος. ὁ δ' Ἅρπαγος ἔφη εἰδέναι μὲν εὖ, τὰ ἐκεῖνοι μέλλοιεν
ποιέειν, ὅμως δέ σφι παριέναι βουλεύσασθαι. ἐν ᾧ ὦν ὁ Ἅρ-

162,3 ἀνόμῳ] ἀνοσίῳ Naber 7 ἐπόρθεε] ἐπολιόρκεε idem **163**,7 ὀγδώκοντα: ὀγδοήκοντα α | ἐβίω Cobet 8 ⟨τὰ⟩ πάντα G. Hermann | δὴ Aldus: δὲ α 9 ὡς] ὥστε Cobet **164**,4 ἔπεα ⟨τάδε⟩ Krüger 5 ἐρειψαι A[1]: ἐριψαι α | κατιρῶσαι: κατειρῶσαι α, καταπρῆσαι Naber.

παγος ἀπὸ τοῦ τείχεος ἀπήγαγε τὴν στρατιήν, οἱ Φωκαιέες ἐν τούτῳ κατασπάσαντες τὰς πεντηκοντέρους, ἐσθέμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ ἔπιπλα πάντα, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱρῶν καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅ τι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γραφὴ ἦν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐσθέντες, καὶ αὐτοὶ ἐσβάντες, ἔπλεον ἐπὶ Χίου.

165 τὴν δὲ Φωκαίην ἐρημωθεῖσαν ἀνδρῶν ἔσχον οἱ Πέρσαι. οἱ δὲ Φωκαιέες, ἐπείτε σφι Χῖοι τὰς νήσους τὰς Οἰνούσσας καλεομένας οὐκ ἐβούλοντο ὠνευμένοισι πωλέειν, δειμαίνοντες, μὴ αἳ μὲν ἐμπόριον γένωνται, ἡ δὲ αὐτῶν νῆσος ἀποκληϊσθῇ [τούτου εἵνεκα], πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαιέες ἐστέλλοντο ἐς Κύρνον· ἐν γὰρ τῇ Κύρνῳ εἴκοσι ἔτεσι πρότερον τούτων ἐκ θεοπροπίου ἀνεστήσαντο πόλιν, τῇ οὔνομα ἦν Ἀλαλίη. Ἀργανθώνιος δὲ τηνικαῦτα ἤδη τετελευτήκεε. στελλόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Κύρνον, πρῶτα καταπλεύσαντες ἐς τὴν Φωκαίην, κατεφόνευσαν τῶν Περσέων τὴν φυλακήν, ἣ ἐφρούρεε παραδεξαμένη παρὰ Ἁρπάγου τὴν πόλιν. μετὰ δέ, ὡς τοῦτό σφι ἐξέργαστο, ἐποιήσαντο ἰσχυρὰς κατάρας τῷ ὑπολειπομένῳ ἑωυτῶν τοῦ στόλου. πρὸς δὲ ταύτῃσι καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπόντωσαν, καὶ ὤμοσαν μὴ πρὶν ἐς Φωκαίην ἥξειν, πρὶν ἢ τὸν μύδρον τοῦτον ἀναφῆναι. στελλομένων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τὴν Κύρνον, ὑπὲρ ἡμίσεας τῶν ἀστῶν ἔλαβε πόθος τε καὶ οἶκτος τῆς πόλιος καὶ τῶν ἠθέων τῆς χώρης, ψευδόρκιοι δὲ γενόμενοι ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Φωκαίην. οἳ δὲ αὐτῶν τὸ ὅρκιον ἐφύλασσον, ἀερθέντες ἐκ τῶν Οἰνουσσέων ἔπλεον.

166 ἐπείτε δὲ ἐς τὴν Κύρνον ἀπίκοντο, οἴκεον κοινῇ μετὰ τῶν πρότερον ἀπικομένων ἐπ᾽ ἔτεα πέντε, καὶ ἱρὰ ἐνιδρύσαντο. καί, ἦγον γὰρ δὴ καὶ ἔφερον τοὺς περιοίκους ἅπαντας, στρατεύονται ὦν ἐπ᾽ αὐτοὺς κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι Τυρσηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, νηυσὶ ἑκάτεροι ἑξήκοντα. οἱ δὲ Φωκαιέες πληρώσαντες καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖα, ἐόντα ἀριθμὸν ἑξήκοντα, ἀντίαζον ἐς τὸ Σαρδόνιον καλεόμενον πέλαγος. συμμισγόντων δὲ τῇ ναυμαχίῃ, Καδμείη τις νίκη τοῖσι Φωκαιεῦσι ἐγένετο· αἱ μὲν γὰρ τεσσεράκοντά σφι νέες

14 χωρὶς ⟨ἢ⟩ Valckenaer 165,4 αὐτῶν C: αὐτέων α | τούτου εἵνεκα del. Stein 6 ἐνέκτισαν Schenkl 13 μὴ ⟨μὴν⟩ van Herwerden 14 ἀναφανῆναι Reiske 15 αὐτῶν del. van Herwerden | ὑπερημίσεας Stein 16 τῆς χώρης del. van Herwerden | δὲ] τε Stein 166,4 ὦν del. Stein 9 σφι C: σφίσι α 8.13 νέες: νῆες α.

διεφθάρησαν, αἱ δὲ εἴκοσι αἱ περιεοῦσαι ἦσαν ἄχρηστοι· ἀπεστράφατο γὰρ τοὺς ἐμβόλους. καταπλώσαντες δὲ ἐς τὴν Ἀλαλίην ἀνέλαβον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν, ὅσην οἷαί τε ἐγίνοντο αἱ νέες σφι ἄγειν· καὶ ἔπειτα ἀπέντες τὴν Κύρνον ἔπλεον ἐς Ῥήγιον. τῶν δὲ διαφθαρεισέων νεῶν 167
τοὺς ἄνδρας οἵ τε Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ * * * * ἔλαχόν τε αὐτῶν πολλῷ πλείους καὶ τούτους ἐξαγαγόντες κατέλευσαν. μετὰ δὲ Ἀγυλλαίοισι πάντα τὰ παριόντα τὸν χῶρον, ἐν τῷ οἱ Φωκαιέες καταλευσθέντες ἐκέατο, ἐγίνετο διάστροφα καὶ ἔμπηρα καὶ ἀπόπληκτα, ὁμοίως πρόβατα καὶ ὑποζύγια καὶ ἄνθρωποι. οἱ δὲ Ἀγυλλαῖοι ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, βουλόμενοι ἀκέσασθαι τὴν ἁμαρτάδα. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευσε ποιέειν, τὰ καὶ νῦν οἱ Ἀγυλλαῖοι ἔτι ἐπιτελέουσι· καὶ γὰρ ἐναγίζουσί σφι μεγάλως, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν ἐπίστασι· καὶ οὗτοι μὲν τῶν Φωκαιέων τοιούτῳ μόρῳ διεχρήσαντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἐς τὸ Ῥήγιον καταφυγόντες, ἐνθεῦτεν ὁρμώμενοι, ἐκτήσαντο πόλιν γῆς τῆς Οἰνωτρίης ταύτην, ἥτις νῦν Ὑέλη καλέεται. ἔκτισαν δὲ ταύτην πρὸς ἀνδρὸς Ποσειδωνιήτεω μαθόντες, ὡς τὸν Κύρνον σφι ἡ Πυθίη ἔχρησε κτίσαι ἥρων ἐόντα, ἀλλ' οὐ τὴν νῆσον.

Φωκαίης μέν νυν πέρι τῆς ἐν Ἰωνίῃ οὕτως ἔσχε, παρα- 168
πλήσια δὲ τούτοισι καὶ Τήιοι ἐποίησαν. ἐπείτε γάρ σφεων εἷλε χώματι τὸ τεῖχος Ἅρπαγος, ἐσβάντες πάντες ἐς τὰ πλοῖα, οἴχοντο πλέοντες ἐπὶ τῆς Θρηίκης, καὶ ἐνθαῦτα ἔκτισαν πόλιν Ἄβδηρα, τὴν πρότερος τούτων Κλαζομένιος Τιμήσιος κτίσας οὐκ ἀπόνητο, ἀλλ' ὑπὸ Θρηίκων ἐξελασθεὶς τιμὰς νῦν ὑπὸ Τηίων τῶν ἐν Ἀβδήροισι ὡς ἥρως ἔχει.

Οὗτοι μέν νυν Ἰώνων μοῦνοι, τὴν δουλοσύνην οὐκ ἀνεχόμενοι, 169
ἐξέλιπον τὰς πατρίδας· οἱ δ' ἄλλοι Ἴωνες, πλὴν Μιλησίων,

---

10 *ἀπεστράφατο: ἀπεστρέφατο α* 12 *τά* <*τε*> van Herwerden 13 *ἀπέντες: ἀφέντεσ α* **167**,2 * * * * Reiske, ⟨*πρὸς ἀλλήλους διέλαχον, καὶ οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ἐλάσσονάς τε ἔλαχον καὶ λύτρα πρηξάμενοι ἀπῆκαν, οἱ δὲ Τυρσηνοὶ*⟩ Cobet, <*διέλαχον. καὶ τῶν Τυρσηνῶν οἱ μὲν ἄλλοι ἔλαχον ἕκαστοι ἀνὰ* * *, *οἱ δ' Ἀγυλλαῖοι* Schenkl 3 *πλέους: πλείουσ α πλείστους* Stein 8 *οἱ Ἀγυλλαῖοι* del. van Herwerden 9 *μεγαλωστὶ* idem 12 *ἐκτήσαντο*] *ἔκτισαν* Schweighäuser 14 *Ποσειδωνιήτεω: ποσιδωνιήτεω α* **168**,1 *τῆς ἐν Ἰωνίῃ* del. van Herwerden 4 *Θρηίκης* Bekker: *θρηικίησ α* 6 *ἐξελαθεὶς* P.

διὰ μάχης μὲν ἀπίκοντο Ἁρπάγῳ, κατά περ οἱ ἐκλιπόντες, καὶ ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοί, περὶ τῆς ἑωυτοῦ ἕκαστος μαχόμενοι· ἑσσωθέντες δὲ καὶ ἁλόντες ἔμενον κατὰ χώρην ἕκαστοι, καὶ τὰ ἐπιτασσόμενα ἐπετέλεον. Μιλήσιοι δέ, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, αὐτῷ Κύρῳ ὅρκιον ποιησάμενοι, ἡσυχίην ἦγον. οὕτω δὴ τὸ δεύτερον Ἰωνίη ἐδεδούλωτο. ὡς δὲ τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἴωνας ἐχειρώσατο Ἅρπαγος, οἱ τὰς νήσους ἔχοντες Ἴωνες, καταρρωδήσαντες ταῦτα, σφέας αὐτοὺς ἔδοσαν Κύρῳ.

170 Κεκακωμένων δὲ Ἰώνων καὶ συλλεγομένων οὐδὲν ἧσσον ἐς τὸ Πανιώνιον, πυνθάνομαι γνώμην Βίαντα ἄνδρα Πριηνέα ἀποδέξασθαι Ἴωσι χρησιμωτάτην· τῇ εἰ ἐπείθοντο, παρεῖχε ἂν σφι εὐδαιμονέειν Ἑλλήνων μάλιστα· ὃς ἐκέλευε κοινῷ στόλῳ Ἴωνας ἀερθέντας πλέειν ἐς Σαρδώ, καὶ ἔπειτα πόλιν μίαν κτίζειν πάντων Ἰώνων. καὶ οὕτω ἀπαλλαχθέντας σφέας δουλοσύνης εὐδαιμονήσειν, νήσων τε ἁπασέων μεγίστην νεμομένους καὶ ἄρχοντας ἄλλων· μένουσι δέ σφι ἐν τῇ Ἰωνίῃ οὐκ ἔφη ἐνορᾶν ἐλευθερίην ἔτι ἐσομένην. αὕτη μὲν Βίαντος τοῦ Πριηνέος γνώμη, ἐπὶ διεφθαρμένοισι Ἴωσι γενομένη, χρηστὴ δὲ καί, πρὶν ἢ διαφθαρῆναι Ἰωνίην, Θάλεω ἀνδρὸς Μιλησίου ἐγένετο, τὸ ἀνέκαθεν γένος ἐόντος Φοίνικος, ὃς ἐκέλευε ἓν βουλευτήριον Ἴωνας ἐκτῆσθαι, τὸ δὲ εἶναι ἐν Τέῳ (Τέων γὰρ μέσον εἶναι Ἰωνίης), τὰς δὲ ἄλλας πόλιας οἰκεομένας μηδὲν ἧσσον νομίζεσθαι, κατά περ εἰ δῆμοι εἶεν. οὗτοι μὲν δή σφι γνώμας τοιάσδε ἀπεδέξαντο.

171 Ἅρπαγος δὲ καταστρεψάμενος Ἰωνίην ἐποιέετο στρατηίην ἐπὶ Κᾶρας καὶ Καυνίους καὶ Λυκίους, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας. εἰσὶ δὲ τούτων Κᾶρες μὲν ἀπιγμένοι ἐς τὴν ἤπειρον ἐκ τῶν νήσων. τὸ γὰρ παλαιὸν ἐόντες Μίνω κατήκοοι, καὶ καλεόμενοι Λέλεγες, εἶχον τὰς νήσους, φόρον μὲν οὐδένα ὑποτελέοντες, ὅσον καὶ ἐγὼ δυνατός εἰμι ⟨ἐπὶ⟩ μακρότατον ἐξικέσθαι ἀκοῇ· οἱ δέ, ὅκως Μίνως δέοιτο, ἐπλήρουν οἱ τὰς νέας. ἅτε δὴ Μίνω [τε]

169,4 ἑωυτῶν Stein | μαχόμενος Cobet 10 ταὐτὰ Reiske **170**,3 ἐπίθοντο van Herwerden 5 ἀερθέντας Aldus: αἱρεθέντασ α 7 τε ⟨τὴν⟩ van Herwerden 12 ἐκτῆσθαι B κεκτῆσθαι A 13—14 τὰ δὲ ἄλλα κατὰ πόλιας οἰκεομένους van Herwerden 15 οὗτοι Schaefer: οὕτω α **171**,2 καυνίουσ P: καυκωνίουσ α 4 Μίνω ⟨τε⟩ Jac. Gronovius 6 ⟨ἐπὶ⟩ Werfer 7 τε om. Aldus.

κατεστραμμένου γῆν πολλήν, καὶ εὐτυχέοντος τῷ πολέμῳ, τὸ
Καρικὸν ἦν ἔθνος λογιμώτατον τῶν ἐθνέων ἁπάντων κατὰ τοῦ-
τον ἅμα τὸν χρόνον μακρῷ μάλιστα. καί σφι τριξὰ ἐξευρήματα
ἐγένετο, τοῖσι οἱ Ἕλληνες ἐχρήσαντο· καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ κράνεα
λόφους ἐπιδέεσθαι Κᾶρές εἰσι οἱ καταδέξαντες, καὶ ἐπὶ τὰς
ἀσπίδας τὰ σημήια ποιέεσθαι, καὶ ὄχανα ἀσπίσι οὗτοί εἰσι οἱ
ποιησάμενοι πρῶτοι· τέως δὲ ἄνευ ὀχάνων ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας
πάντες, οἵ περ ἐώθεσαν ἀσπίσι χρᾶσθαι, τελαμῶσι σκυτίνοισι
οἰηκίζοντες, περὶ τοῖσι αὐχέσι τε καὶ τοῖσι ἀριστεροῖσι ὤμοισι
περικείμενοι. μετὰ δὲ τοὺς Κᾶρας χρόνῳ ὕστερον πολλῷ Δω-
ριέες τε καὶ Ἴωνες ἐξανέστησαν ἐκ τῶν νήσων, καὶ οὕτως ἐς
τὴν ἤπειρον ἀπίκοντο. κατὰ μὲν δὴ Κᾶρας οὕτω Κρῆτες λέ-
γουσι γενέσθαι· οὐ μέντοι αὐτοί γε ὁμολογέουσι τούτοισι οἱ Κᾶρες,
ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοὶ ἑωυτοὺς εἶναι αὐτόχθονας ἠπειρώτας, καὶ τῷ
οὐνόματι τῷ αὐτῷ αἰεὶ διαχρεωμένους τῷ περ νῦν. ἀποδείκνυσι δὲ
ἐν Μυλάσοισι Διὸς Καρίου ἱρὸν ἀρχαῖον, τοῦ Μυσοῖσι μὲν καὶ
Λυδοῖσι μέτεστι, ὡς κασιγνήτοισι ἐοῦσι τοῖσι Καρσί· τὸν γὰρ
Λυδὸν καὶ τὸν Μυσὸν λέγουσι εἶναι Καρὸς ἀδελφεούς. τούτοισι
μὲν δὴ μέτεστι, ὅσοι δέ, ἐόντες ἄλλου ἔθνεος, ὁμόγλωσσοι τοῖσι
Καρσὶ ἐγένοντο, τούτοισι δὲ οὐ μέτα. οἱ δὲ Καύνιοι αὐτό- 172
χθονες, δοκέειν ἐμοί, εἰσί· αὐτοὶ μέντοι ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι.
προσκεχωρήκασι δὲ γλῶσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρικὸν ἔθνος, ἢ οἱ
Κᾶρες πρὸς τὸ Καυνικόν (τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖ-
ναι), νόμοισι δὲ χρέωνται κεχωρισμένοισι πολλὸν τῶν τε ἄλλων
ἀνθρώπων καὶ Καρῶν. τοῖσι γὰρ κάλλιστόν ἐστι κατ᾽ ἡλικίην τε
καὶ φιλότητα εἰλαδὸν συγγίνεσθαι ἐς πόσιν, καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ
καὶ παισί. ἱδρυθέντων δέ σφι ἱρῶν ξεινικῶν, μετέπειτα ὥς σφι
ἀπέδοξε (ἔδοξε δὲ τοῖσι πατρίοισι μοῦνον χρᾶσθαι θεοῖσι), ἐν-
δύντες τὰ ὅπλα ἅπαντες Καύνιοι ἡβηδόν, τύπτοντες δόρασι τὸν
ἠέρα, μέχρι οὔρων τῶν Καλυνδικῶν εἵποντο, καὶ ἔφασαν ἐκβάλλειν
τοὺς ξεινικοὺς θεούς. καὶ οὗτοι μὲν τρόποισι τοιούτοισι χρέων- 173
ται, οἱ δὲ Λύκιοι ἐκ Κρήτης τὠρχαῖον γεγόνασι (τὴν γὰρ Κρή-

10 μάλιστα del. Cobet 15 χρᾶσθαι: χρέεσθαι α 16—17 δεξιτεροῖσι ὤμοισι περικειμένοισι Cobet 22 οὐνόματι: ὀνόματι α 172,6 γὰρ del. Stein 9 μετέδοξε, deleto ἔδοξε δὲ Cobet | δὲ Aldus: δὴ α, del. Cobet.

την εἶχον τὸ παλαιὸν πᾶσαν βάρβαροι)· διενειχθέντων δὲ ἐν Κρήτῃ περὶ τῆς βασιληίης τῶν Εὐρώπης παίδων, Σαρπηδόνος τε καὶ Μίνω, ὡς ἐπεκράτησε τῇ στάσι Μίνως, ἐξήλασε αὐτόν τε Σαρπηδόνα καὶ τοὺς στασιώτας αὐτοῦ, οἳ δὲ ἀπωσθέντες ἀπίκοντο τῆς Ἀσίης ἐς γῆν τὴν Μιλυάδα· τὴν γὰρ νῦν Λύκιοι νέμονται, αὕτη τὸ παλαιὸν ἦν Μιλυάς, οἱ δὲ Μιλύαι τότε Σόλυμοι ἐκαλέοντο. ἕως μὲν δὴ αὐτῶν Σαρπηδὼν ἦρχε, οἳ δὲ ἐκαλέοντο, τό πέρ τε ἠνείκαντο οὔνομα καὶ νῦν ἔτι καλέονται ὑπὸ τῶν περιοίκων οἱ Λύκιοι, Τερμίλαι· ὡς δὲ ἐξ Ἀθηνέων Λύκος ὁ Πανδίονος, ἐξελασθεὶς καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ ἀδελφεοῦ Αἰγέος, ἀπίκετο ἐς τοὺς Τερμίλας παρὰ Σαρπηδόνα, οὕτω δὴ κατὰ τοῦ Λύκου τὴν ἐπωνυμίην Λύκιοι ἀνὰ χρόνον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ τὰ μὲν Κρητικοῖσι, τὰ δὲ Καρικοῖσι χρέωνται. ἓν δὲ τόδε ἴδιον νενομίκασι, καὶ οὐδαμοῖσι ἄλλοισι συμφέρονται ἀνθρώπων· καλέουσι ἀπὸ τῶν μητέρων ἑωυτούς, καὶ οὐκὶ ἀπὸ τῶν πατέρων· εἰρομένου δὲ ἑτέρου τὸν πλησίον, τίς εἴη, καταλέξει ἑωυτὸν μητρόθεν, καὶ τῆς μητρὸς ἀνανεμέεται τὰς μητέρας. καὶ ἢν μέν γε γυνὴ ἀστὴ δούλῳ συνοικήσῃ, γενναῖα τὰ τέκνα νενόμισται· ἢν δὲ ἀνὴρ ἀστός, καὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν, γυναῖκα ξείνην ἢ παλλακὴν ἔχῃ, ἄτιμα τὰ τέκνα γίνεται.

174 Οἱ μέν νυν Κᾶρες, οὐδὲν λαμπρὸν ἔργον ἀποδεξάμενοι, ἐδουλώθησαν ὑπὸ Ἁρπάγου οὔτε αὐτοὶ οἱ Κᾶρες ἀποδεξάμενοι οὐδέν, οὔτε ὅσοι Ἑλλήνων ταύτην τὴν χώρην οἰκέουσι. οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι καὶ Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κνίδιοι· ⟨οἳ⟩ τῆς χώρης τῆς σφετέρης τετραμμένης ἐς πόντον, τὸ δὴ Τριόπιον καλέεται, ἀργμένης δὲ ἐκ τῆς Χερσονήσου τῆς Βυβασσίης, ἐούσης τε πάσης τῆς Κνιδίης πλὴν ὀλίγης περιρρόου (τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς βορέην ἄνεμον ὁ Κεραμεικὸς κόλπος ἀπέργει, τὰ δὲ πρὸς νότον ἡ κατὰ Σύμην τε καὶ Ῥόδον θάλασσα), τὸ ὦν δὴ ὀλίγον τοῦτο, ἐὸν ὅσον τε ἐπὶ πέντε στάδια, ὤρυσσον οἱ Κνίδιοι, ἐν ὅσῳ Ἁρ-

173,5 στάσι: στάσει α 9 ἕως Cobet: τέωσ α 11 οἱ Λύκιοι] del. Cobet 12 ἐξελαθεὶς P 18 εἴη] ἐστι Krüger 19 ἀνανεμέεται: ἀνανεμεῖται α | ἢν μέν γε] εἰ μὲν Cobet 174,2 οἱ Κᾶρες del. van Herwerden 4 ⟨οἳ⟩ Bekker 6 Βυβασσίης Isaac Vossius: βυβλεσίησ α 7 περιρρύτου Cobet 8 βορέην: βορῆν α.

παγος τὴν Ἰωνίην κατεστρέφετο, βουλόμενοι νῆσον τὴν χώρην ποιῆσαι. ἐντὸς δὲ πᾶσά σφι ἐγίνετο· τῇ γὰρ ἡ Κνιδίη χώρη ἐς τὴν ἤπειρον τελευτᾷ, ταύτῃ ὁ ἰσθμός ἐστι, τὸν ὤρυσσον. καὶ δὴ πολλῇ χειρὶ ἐργαζομένων τῶν Κνιδίων, μᾶλλον γάρ τι καὶ θειότερον ἐφαίνοντο τιτρώσκεσθαι οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ οἰκότος τά τε ἄλλα τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς θραυομένης τῆς πέτρης, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους ἐπειρησομένους τὸ ἀντίξοον. ἡ δὲ Πυθίη σφι, ὡς αὐτοὶ Κνίδιοι λέγουσι, χρᾷ ἐν τριμέτρῳ τόνῳ τάδε·

ἰσθμὸν δὲ μὴ πυργοῦτε μηδ᾽ ὀρύσσετε·
Ζεὺς γάρ κ᾽ ἔθηκε νῆσον, εἴ κ᾽ ἐβούλετο.

Κνίδιοι μέν, ταῦτα τῆς Πυθίης χρησάσης, τοῦ τε ὀρύγματος ἐπαύσαντο καὶ Ἁρπάγῳ, ἐπιόντι σὺν τῷ στρατῷ, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρέδοσαν.

Ἦσαν δὲ Πηδασέες οἰκέοντες ὑπὲρ Ἁλικαρνησσοῦ μεσόγαιαν· 175
τοῖσι ὅκως τι μέλλοι ἀνεπιτήδεον ἔσεσθαι, αὐτοῖσί τε καὶ τοῖσι περιοίκοισι, ἡ ἱρείη τῆς Ἀθηναίης πώγωνα μέγαν ἴσχει. τρίς σφι τοῦτο ἐγένετο. οὗτοι τῶν περὶ Καρίην ἀνδρῶν μοῦνοί τε ἀντέσχον χρόνον Ἁρπάγῳ, καὶ πρήγματα παρέσχον πλεῖστα, ὄρος τειχίσαντες, τῷ οὔνομά ἐστι Λίδη.

Πηδασέες μέν νυν χρόνῳ ἐξαιρέθησαν· Λύκιοι δέ, ὡς ἐς τὸ 176
Ξάνθιον πεδίον ἤλασε ὁ Ἅρπαγος τὸν στρατόν, ἐπεξιόντες καὶ μαχόμενοι, ὀλίγοι πρὸς πολλούς, ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο· ἑσσωθέντες δὲ καὶ κατειληθέντες ἐς τὸ ἄστυ συνήλισαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν τάς τε γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρήματα καὶ τοὺς οἰκέτας, καὶ ἔπειτα ὑπῆψαν τὴν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτην καίεσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες καὶ συνομόσαντες ὅρκους δεινούς, ἐπεξελθόντες ἀπέθανον πάντες Ξάνθιοι μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων, φαμένων Ξανθίων εἶναι, οἱ πολλοὶ πλὴν ὀγδώκοντα ἱστιέων εἰσὶ ἐπήλυδες· αἱ δὲ ὀγδώκοντα ἱστίαι αὗται ἔτυχον

14 πολλῇ: πολλὴ α 15 οἱ ἐργαζόμενοι del. Gomperz 17 ἐπειρησομένους: ἐπερησομένουσ α 21 εἴ γ᾽ Steger **175**,1 οἰκέοντες: οἰκοῦντεσ α 3 ἱρείη: ἱερείη α | ἴσχε Stein **176**,2 ἐπεξιόντες Bekker: ὑπεξιόντεσ α 6 τὴν ἀκρόπολιν del. van Herwerden 7 ἐπεξελθόντες Bekker: ὑπεξελθόντ σ α 8 Ξάνθιοι del. Cobet.

τηνικαῦτα ἐκδημέουσαι, καὶ οὕτω περιεγένοντο. τὴν μὲν δὴ Ξάνθον οὕτως ἔσχε ὁ Ἅρπαγος, παραπλησίως δὲ καὶ τὴν Καῦνον ἔσχε· καὶ γὰρ οἱ Καύνιοι τοὺς Λυκίους ἐμιμήσαντο τὰ πλέω.

177 *Τὰ μέν νυν κάτω τῆς Ἀσίης Ἅρπαγος ἀνάστατα ἐποίεε, τὰ δὲ ἄνω αὐτῆς αὐτὸς Κῦρος, πᾶν ἔθνος καταστρεφόμενος καὶ οὐδὲν παριείς. τὰ μέν νυν αὐτῶν πλέω παρήσομεν· τὰ δέ οἱ παρέσχε τε πόνον πλεῖστον καὶ ἀξιαπηγητότατά ἐστι, τούτων ἐπιμνήσομαι.*

178 *Κῦρος ἐπείτε τὰ πάντα τῆς ἠπείρου ὑποχείρια ἐποιήσατο, Ἀσσυρίοισι ἐπετίθετο. τῆς δὲ Ἀσσυρίης ἐστὶ μέν κου καὶ ἄλλα πολίσματα μεγάλα πολλά, τὸ δὲ ὀνομαστότατον καὶ ἰσχυρότατον. καὶ ἔνθα σφι Νίνου ἀναστάτου γενομένης τὰ βασιλήια κατεστήκεε, ἦν Βαβυλών, ἐοῦσα τοιαύτη δή τις πόλις. κέεται ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, μέγαθος ἐοῦσα μέτωπον ἕκαστον εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίων, ἐούσης τετραγώνου· οὗτοι στάδιοι τῆς περιόδου τῆς πόλιος γίνονται συνάπαντες ὀγδώκοντα καὶ τετρακόσιοι. τὸ μέν νυν μέγαθος τοσοῦτόν ἐστι τοῦ ἄστεος τοῦ Βαβυλωνίου, ἐκεκόσμητο δὲ ὡς οὐδὲν ἄλλο πόλισμα, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. τάφρος μὲν πρῶτά μιν βαθέα τε καὶ εὐρέα καὶ πλέη ὕδατος περιθέει, μετὰ δὲ τεῖχος πεντήκοντα μὲν πηχέων βασιληίων ἐὸν τὸ εὖρος, ὕψος δὲ διηκοσίων πηχέων· ὁ δὲ βασιλήιος πῆχυς τοῦ μετρίου ἐστὶ πήχεος μέζων*
179 *τρισὶ δακτύλοισι. δεῖ δή με πρὸς τούτοισι ἔτι φράσαι, ἵνα τε ἐκ τῆς τάφρου ἡ γῆ ἀναισιμώθη, καὶ τὸ τεῖχος ὅντινα τρόπον ἔργαστο. ὀρύσσοντες ἅμα τὴν τάφρον ἐπλίνθευον τὴν γῆν τὴν ἐκ τοῦ ὀρύγματος ἐκφερομένην, ἑλκύσαντες δὲ πλίνθους ἱκανάς, ὤπτησαν αὐτὰς ἐν καμίνοισι· μετὰ δὲ τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτῳ θερμῇ, καὶ διὰ τριήκοντα δόμων πλίνθου ταρσοὺς καλάμων διαστοιβάζοντες, ἔδειμαν πρῶτα μὲν τῆς τάφρου τὰ χείλεα,*

176,13 *ἔσχε* del. van Herwerden **177**,2 *αὐτῆς* del. Cobet **178**,1 *κῦροσ α κῦροσ (κύροσ* V) *δὲ β* | *τὰ ⟨ἄλλα⟩ πάντα* Stein | *ὑποχείρια α ὑποχεῖρα β* 7 *τετραγώνου α τετραγώνων β* 8 *μέγαθοσ α μέγεθοσ β* 10 *ἴδμεν* Aldus: *ἴσμεν* | *μιν α*, om. *β* | *βαθέα* d: *βαθεῖα* 11 *εὐρέα* V′ *εὐρεῖα α* R | *καὶ α*, om. *β* 13 *μετρίου*] *ἡμετερείου* Cobet **179**,1 *ἔτι φράσαι* Bekker: *ἐπιφράσαι* | *ἵνα*] *ἔνθα* van Herwerden 4 *ἐκφορεομένην* idem 5 *χρεώμενοι α χρεόμενοι β*.

δεύτερα δὲ αὐτὸ τὸ τεῖχος τὸν αὐτὸν τρόπον. ἐπάνω δὲ τοῦ τείχεος παρὰ τὰ ἔσχατα, οἰκήματα μουνόκωλα ἔδειμαν, τετραμμένα ἐς ἄλληλα· τὸ μέσον δὲ τῶν οἰκημάτων ἔλιπον τεθρίππῳ περιέλασιν. πύλαι δὲ ἐνέστασι πέριξ τοῦ τείχεος ἑκατόν, χάλκεαι πᾶσαι, καὶ σταθμοί τε καὶ ὑπέρθυρα ὡσαύτως. ἔστι δὲ ἄλλη πόλις ἀπέχουσα ὀκτὼ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Βαβυλῶνος· Ἶς οὔνομα αὐτῇ· ἔνθα ἐστὶ ποταμὸς οὐ μέγας· Ἲς καὶ τῷ ποταμῷ τὸ οὔνομα· ἐσβάλλει δὲ οὗτος ἐς τὸν Εὐφρήτην ποταμόν [τὸ ῥέεθρον]. οὗτος ὦν ὁ [Ἶς] ποταμὸς ἅμα τῷ ὕδατι θρόμβους ἀσφάλτου ἀναδιδοῖ πολλούς, ἔνθεν ἡ ἄσφαλτος ἐς τὸ ἐν Βαβυλῶνι τεῖχος ἐκομίσθη. ἐτετείχιστο μέν νυν ἡ Βαβυλὼν τρόπῳ 180
τοιῷδε, ἔστι δὲ δύο φάρσεα τῆς πόλιος. τὸ γὰρ μέσον αὐτῆς ποταμὸς διέργει, τῷ οὔνομά ἐστι Εὐφρήτης. ῥέει δὲ ἐξ Ἀρμενίων, ἐὼν μέγας καὶ βαθὺς καὶ ταχύς· ἐξιεῖ δὲ οὗτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. τὸ ὦν δὴ τεῖχος ἑκάτερον τοὺς ἀγκῶνας ἐς τὸν ποταμὸν ἐλήλαται· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, αἱ ἐπικαμπαὶ παρὰ χεῖλος ἑκάτερον τοῦ ποταμοῦ, αἱμασιὴ πλίνθων ὀπτέων παρατείνει. τὸ δὲ ἄστυ αὐτό, ἐὸν πλῆρες οἰκιέων τριωρόφων τε καὶ τετρωρόφων, κατατέτμηται τὰς ὁδοὺς ἰθέας, τάς τε ἄλλας καὶ τὰς ἐπικαρσίας, τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐχούσας. κατὰ δὴ ὦν ἑκάστην ὁδὸν ἐν τῇ αἱμασιῇ τῇ παρὰ τὸν ποταμὸν πυλίδες ἐπῆσαν, ὅσαι περ αἱ λαῦραι, τοσαῦται ἀριθμόν· ἦσαν δὲ καὶ αὗται χάλκεαι [φέρουσαι καὶ αὐταὶ ἐς αὐτὸν τὸν ποταμόν]. τοῦτο μὲν δὴ τὸ τεῖχος θώρηξ ἐστί, ἕτερον δὲ ἔσωθεν 181
τεῖχος περιθέει, οὐ πολλῷ τεῳ ἀσθενέστερον τοῦ ἑτέρου τείχεος, στεινότερον δέ. ἐν δὲ φάρσεϊ ἑκατέρῳ τῆς πόλιος ἐτετείχιστο,

---

9 τείχεοσ α τείχουσ β 10 ἐσ α εἰσ β 11 ἐνεστᾶσι α ἑστᾶσι β, del. Krüger 13 ἡμερέων α ἡμερῶν β 15 εὐφρήτην CP: εὐφράτην 16 τὸ ῥέεθρον del. Stein | Ἶς del. Cobet **180**,2 δὲ α, om. β 3 διέργει C: διείργει | εὐφρήτης R V corr. εὐφράτησ α V′ 6 αἱ ἐπικαμπαὶ del. van Herwerden 8 οἰκιέων α οἰκιῶν β | τριωρόφων R τριορόφων α V | τε R, om. α V | τετρωρόφων β τετρορόφων α 9 ἰθέας: ἰθείασ 12 ἐπῆσαν α ἐπήεσαν R ἑοικεσαν V ἑστήκεσαν V² S 13 χάλκεαι α χάλκειαι β | φέρουσαι — ποταμόν del. van Herwerden | καὶ αὐταὶ del. Werfer **181**,2 περιθέει: περιθεῖ α, om. β 3 ἐν — **183**,17 πολλά om. β.

ἐν μέσῳ ἐν τῷ μὲν τὰ βασιλήια περιβόλῳ [τε] μεγάλῳ τε καὶ ἰσχυρῷ, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Διὸς Βήλου ἱρὸν χαλκόπυλον, καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι τοῦτο ἐόν, δύο σταδίων πάντῃ, ἐὸν τετράγωνον. ἐν μέσῳ δὲ τοῦ ἱροῦ πύργος στερεὸς οἰκοδόμηται, σταδίου καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος, καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ πύργῳ ἄλλος πύργος ἐπιβέβηκε, καὶ ἕτερος μάλα ἐπὶ τούτῳ, μέχρις οὗ ὀκτὼ πύργων. ἀνάβασις δὲ ἐς αὐτοὺς ἔξωθεν κύκλῳ περὶ πάντας τοὺς πύργους ἔχουσα πεποίηται. μεσοῦντι δέ κου τῆς ἀναβάσιός ἐστι καταγωγή τε καὶ θῶκοι ἀμπαυστήριοι, [ἐν τοῖσι κατίζοντες ἀμπαύονται οἱ ἀναβαίνοντες]. ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ πύργῳ νηὸς ἔπεστι μέγας· ἐν δὲ τῷ νηῷ κλίνη μεγάλη κέεται εὖ ἐστρωμένη, καί οἱ τράπεζα παρακέεται χρυσέη. ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔνι οὐδὲν αὐτόθι ἐνιδρυμένον· οὐδὲ νύκτα οὐδεὶς ἐναυλίζεται ἀνθρώπων, ὅτι μὴ γυνὴ μούνη τῶν ἐπιχωρίων, τὴν ἂν ὁ θεὸς ἕληται ἐκ πασέων, ὡς λέγουσι οἱ

182 Χαλδαῖοι, ἐόντες ἱρέες τούτου τοῦ θεοῦ. φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ οὗτοι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, τὸν θεὸν αὐτὸν φοιτᾶν τε ἐς τὸν νηὸν καὶ ἀμπαύεσθαι ἐπὶ τῆς κλίνης, κατά περ ἐν Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς λέγουσι οἱ Αἰγύπτιοι (καὶ γὰρ δὴ ἐκεῖθι κοιμᾶται ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Θηβαιέος γυνή, ἀμφότεραι δὲ αὗται λέγονται ἀνδρῶν οὐδαμῶν ἐς ὁμιλίην φοιτᾶν), καὶ κατά περ ἐν Πατάροισι τῆς Λυκίης ἡ πρόμαντις τοῦ θεοῦ, ἐπεὰν γένηται· οὐ γὰρ ὦν αἰεί ἐστι χρηστήριον αὐτόθι· ἐπεὰν δὲ γένηται, τότε ὦν συγκατακληίεται τὰς νύκτας ἔσω ἐν τῷ νηῷ.

183 ἔστι δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἱροῦ καὶ ἄλλος κάτω νηός, ἔνθα ἄγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ἔνι κατήμενον χρύσεον, καί οἱ τράπεζα μεγάλη παρακέεται χρυσέη, καὶ τὸ βάθρον οἱ καὶ ὁ θρόνος χρύσεός ἐστι· καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, ταλάντων ὀκτακοσίων χρυσίου πεποίηται ταῦτα. ἔξω δὲ τοῦ νηοῦ βωμός ἐστι χρύσεος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βωμὸς μέγας, ὅκου θύεται τὰ τέλεα τῶν προβάτων· ἐπὶ γὰρ τοῦ χρυσέου βωμοῦ οὐκ ἔξεστι θύειν, ὅτι

4 ἐν μέσῳ del. Oppert, Gobet | τῷ μὲν Jac. Gronovius μὲν τῷ Cobet: τῶι ἦεν α | τε del. Bekker 'post ἰσχυρῷ aliqua interciderunt' Stein 9 μάλα] πάλιν Cobet 12 ἐν—ἀναβαίνοντες del. Naber 182,3 ἀμπαύεσθαι Aldus: ἀναπαύεσθαι α 4 οἱ om. C 9 ἐν τῷ νηῷ del. van Herwerden 183,5 χρυσίου] χρυσοῦ van Herwerden 6 ὄκου: ὅπου α ἐπ' οὗ Stein.

μὴ γαλαθηνὰ μοῦνα, ἐπὶ δὲ τοῦ μέζονος βωμοῦ καὶ καταγίζουσι λιβανωτοῦ χίλια τάλαντα ἔτεος ἑκάστου οἱ Χαλδαῖοι τότε, ἐπεὰν τὴν ὁρτὴν ἄγωσι τῷ θεῷ τούτῳ. ἦν δὲ ἐν τῷ τεμένεϊ τούτῳ ἔτι τὸν χρόνον ἐκεῖνον καὶ ἀνδριὰς δυώδεκα πηχέων, χρύσεος, στερεός. ἐγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον, τὰ δὲ λέγεται ὑπὸ Χαλδαίων, ταῦτα λέγω. τούτῳ τῷ ἀνδριάντι Δαρεῖος μὲν ὁ Ὑστάσπεος ἐπιβουλεύσας οὐκ ἐτόλμησε λαβεῖν, Ξέρξης δὲ ὁ Δαρείου ἔλαβε, καὶ τὸν ἱρέα ἀπέκτεινε, ἀπαγορεύοντα μὴ κινέειν τὸν ἀνδριάντα. τὸ μὲν δὴ ἱρὸν τοῦτο οὕτω κεκόσμηται, ἔστι δὲ καὶ ἴδια ἀναθήματα πολλά.

Τῆς δὲ Βαβυλῶνος ταύτης πολλοὶ μέν κου καὶ ἄλλοι ἐγέ- 184
νοντο βασιλέες, τῶν ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι λόγοισι μνήμην ποιήσομαι, οἳ τὰ τείχεά τε ἐπεκόσμησαν καὶ τὰ ἱρά, ἐν δὲ δὴ καὶ γυναῖκες δύο. ἡ μὲν πρότερον ἄρξασα, τῆς ὕστερον γενεῇσι πέντε πρότερον γενομένη, τῇ οὔνομα ἦν Σεμίραμις, αὕτη μὲν ἀπεδέξατο χώματα ἀνὰ τὸ πεδίον ἐόντα ἀξιοθέητα· πρότερον
δὲ ἐώθεε ὁ ποταμὸς ἀνὰ τὸ πεδίον πᾶν πελαγίζειν. ἡ δὲ δὴ 185
δεύτερον γενομένη ταύτης βασίλεια, τῇ οὔνομα ἦν Νίτωκρις, αὕτη δὲ συνετωτέρη γενομένη τῆς πρότερον ἀρξάσης, τοῦτο μὲν μνημόσυνα ἐλίπετο, τὰ ἐγὼ ἀπηγήσομαι, τοῦτο δὲ τὴν Μήδων ὁρῶσα ἀρχὴν μεγάλην τε καὶ οὐκ ἀτρεμίζουσαν, ⟨ἀλλ'⟩ ἄλλα τε ἀραιρημένα ἄστεα αὐτοῖσι, ἐν δὲ δὴ καὶ τὴν Νίνον, προεφυλάξατο ὅσα ἐδύνατο μάλιστα. πρῶτα μὲν τὸν Εὐφρήτην ποταμόν, ἐόντα πρότερον ἰθύν, ὅς σφι διὰ τῆς πόλιος μέσης ῥέει, τοῦτον ἄνωθεν διώρυχας ὀρύξασα οὕτω δή τι ἐποίησε σκολιόν, ὥστε δὴ τρὶς ἐς τῶν τινα κωμέων τῶν ἐν τῇ Ἀσσυρίῃ ἀπικνέεται ῥέων. τῇ δὲ κώμῃ οὔνομά ἐστι, ἐς τὴν ἀπικνέεται ὁ Εὐφρήτης, Ἀρδέρικκα. καὶ νῦν οἳ ἂν κομίζωνται ἀπὸ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα, καταπλέοντες [ἐς] τὸν Εὐφρήτην ποτα-

184,7 ἐώθεε α ἔωθεν (ἕωθεν V) β 185,1 ἡ δὲ δὴ α ἥδη δὲ ἡ R ἥ δε (ἡδὲ S) δὴ ἡ V' 2 νιτωκρις β νίτρωκρισ α 5 ⟨ἀλλ'⟩ Bekker 7 εὐφρήτην β εὐφράτην α 8 ἐόντα β ῥέοντα α 10 δὴ] καὶ Stein 12 ἐς τὴν ⟨τρὶς⟩, aut ἐς — Εὐφρήτης del. van Herwerden | εὐφρήτησ RV corr. εὐφράτησ α V pr. 12 ἂν κομίζωνται α ἀγκομίζω (-ο- V) νται β 13 ἐς] κατὰ Cobet, del. Schweighäuser.

μόν, τρίς τε ἐς τὴν αὐτὴν ταύτην κώμην παραγίνονται καὶ ἐν τρισὶ ἡμέρῃσι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον ἐποίησε, χῶμα δὲ παρέχωσε παρ' ἑκάτερον τοῦ ποταμοῦ τὸ χεῖλος, ἄξιον θώυματος, μέγαθος καὶ ὕψος ὅσον τι ἐστί. κατύπερθε δὲ πολλῷ Βαβυλῶνος ὤρυσσε ἔλυτρον λίμνῃ, ὀλίγον τι παρατείνουσα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, βάθος μὲν ἐς τὸ ὕδωρ ἀεὶ ὀρύσσουσα, εὖρος δὲ τὸ περίμετρον αὐτοῦ ποιεῦσα εἴκοσί τε καὶ τετρακοσίων σταδίων· τὸν δὲ ὀρυσσόμενον χοῦν ἐκ τούτου τοῦ ὀρύγματος ἀναισίμου, παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ παραχέουσα. ἐπείτε δέ οἱ ὀρώρυκτο, λίθους ἀγαγομένη, κρηπῖδα κύκλῳ περὶ αὐτὴν ἤλασε. ἐποίεε δὲ ἀμφότερα ταῦτα, τόν τε ποταμὸν σκολιὸν καὶ τὸ ὄρυγμα πᾶν ἕλος, ὡς ὅ τε ποταμὸς βραδύτερος εἴη, περὶ καμπὰς πολλὰς ἀγνύμενος, καὶ οἱ πλόοι ἔωσι σκολιοὶ ἐς τὴν Βαβυλῶνα, ἔκ τε τῶν πλόων ἐκδέκηται περίοδος τῆς λίμνης μακρή. κατὰ τοῦτο δὲ ἐργάζετο τῆς χώρης, τῇ αἵ τε ἐσβολαὶ ἦσαν καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐπιμισγόμενοι οἱ Μῆδοι ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα.

186 Ταῦτα μὲν δὴ ἐκ βάθεος περιεβάλετο, τοιήνδε δὲ ἐξ αὐτῶν παρενθήκην ἐποιήσατο. τῆς πόλιος ἐούσης δύο φαρσέων, τοῦ δὲ ποταμοῦ μέσον ἔχοντος, ἐπὶ τῶν πρότερον βασιλέων, ὅκως τις ἐθέλοι ἐκ τοῦ ἑτέρου φάρσεος ἐς τοὔτερον διαβῆναι, χρῆν πλοίῳ διαβαίνειν, καὶ ἦν, ὡς ἐγὼ δοκέω, ὀχληρὸν τοῦτο. αὕτη δὲ καὶ τοῦτο προεῖδε· ἐπείτε γὰρ ὤρυσσε τὸ ἔλυτρον τῇ λίμνῃ, μνημόσυνον τόδε ἄλλο ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἐλίπετο. ἐτάμνετο λίθους περιμήκεας, ὡς δέ οἱ ἦσαν οἱ λίθοι ἕτοιμοι, καὶ τὸ χωρίον ὀρώρυκτο, ἐκτρέψασα τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥέεθρον πᾶν, ἐς τὸ ὤρυσσε χωρίον, ἐν ᾧ ἐπίμπλατο τοῦτο, ἐν τούτῳ ἀπεξηρασμένου τοῦ ἀρχαίου ῥεέθρου, τοῦτο μὲν τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ κατὰ

---

17 μέγαθοσ α R μέγεθοσ V' | κατύπερθε α κατύπερθεν β 18 ὤρυσσε (-υσεν V) β ὄρυσσε α | λίμνηι α λίμνησ β | παρατείνουσα α παρακλίνασα β 22 ὀρώρυκτο Bekker: ὤρυκτο 23 ἀγαγομένη α ἀγομένη β 24 τόν — 25 ἕλος del Gomperz 27 μακρή β μακρόσ α 28 ἐργάζετο Bredow: ἠργάζετο α εἰργάζετο β 186,1 αὐτῶν Aβ αὐτέων B 2 ἐούσης] ἐόντων Reiske 3 πρότερον α προτέρων β 9 ὀρώρυκτο β ὠρώρυκτο α 10 ἐν α τὸ ἐν β.

τὴν πόλιν καὶ τὰς καταβάσιας, τὰς ἐκ τῶν πυλίδων ἐς τὸν ποταμὸν φερούσας, ἀνοικοδόμησε πλίνθοισι ὀπτῇσι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷ τείχεϊ, τοῦτο δὲ κατὰ μέσην κου μάλιστα τὴν πόλιν τοῖσι λίθοισι, τοὺς ὠρύξατο, οἰκοδόμεε γέφυραν, δέουσα τοὺς λίθους σιδήρῳ τε καὶ μολύβδῳ. ἐπιτείνεσκε δὲ ἐπ᾽ αὐτήν, ὅκως μὲν ἡμέρη γένοιτο, ξύλα τετράγωνα, ἐπ᾽ ὧν τὴν διάβασιν ἐποιεῦντο οἱ Βαβυλώνιοι· τὰς δὲ νύκτας τὰ ξύλα ταῦτα ἀπαιρέεσκον τοῦδε εἵνεκα, ἵνα μὴ διαφοιτέοντες τὰς νύκτας κλέπτοιεν παρ᾽ ἀλλήλων. ὡς δὲ τό τε ὀρυχθὲν λίμνη πλήρης ἐγεγόνεε ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ περὶ τὴν γέφυραν ἐκεκόσμητο, τὸν Εὐφρήτην [ποταμὸν] ἐς τὰ ἀρχαῖα ῥέεθρα ἐκ τῆς λίμνης ἐξήγαγε, καὶ οὕτω τὸ ὀρυχθέν, ἕλος γενόμενον, ἐς δέον ἐδόκεε γεγονέναι, καὶ τοῖσι πολιήτῃσι γέφυρα ἦν κατεσκευασμένη.

Ἡ δ᾽ αὐτὴ αὕτη βασίλεια καὶ ἀπάτην τοιήνδε τινὰ ἐμη- 187
χανήσατο. ὑπὲρ τῶν μάλιστα λεωφόρων πυλέων τοῦ ἄστεος τάφον ἑωυτῇ κατεσκευάσατο μετέωρον ἐπιπολῆς αὐτέων τῶν πυλέων, ἐνεκόλαψε δὲ ἐς τὸν τάφον, γράμματα λέγοντα τάδε· "τῶν τις ἐμεῦ ὕστερον γινομένων Βαβυλῶνος, βασιλέων ἢν σπανίσῃ χρημάτων, ἀνοίξας τὸν τάφον, λαβέτω ὁκόσα βούλεται χρήματα· μὴ μέντοι [γε], μὴ σπανίσας γε, ἄλλως ἀνοίξῃ· οὐ γὰρ ἄμεινον." οὗτος ὁ τάφος ἦν ἀκίνητος, μέχρις οὗ ἐς Δαρεῖον περιῆλθε ἡ βασιληίη. Δαρείῳ δὲ καὶ δεινὸν ἐδόκεε εἶναι τῇσι πύλῃσι ταύτῃσι μηδὲν χρῆσθαι· καὶ χρημάτων κειμένων καὶ αὐτῶν [τῶν χρημάτων] ἐπικαλεομένων μὴ οὐ λαβεῖν αὐτά. τῇσι δὲ πύλῃσι ταύτῃσι οὐδὲν ἐχρᾶτο τοῦδε εἵνεκα, ὅτι ὑπὲρ κεφαλῆς οἱ ἐγίνετο ὁ νεκρὸς διεξελαύνοντι. ἀνοίξας δὲ τὸν τάφον εὗρε χρήματα μὲν οὔ, τὸν δὲ νεκρὸν καὶ γράμματα λέγοντα τάδε·

---

12 καταβάσιασ α καταβάσεισ β 13 ἀνοικοδόμησε α ἀνῴ(ἀνὼ-V)κοδόμησε β 18 ἀπαιρέεσκον β ἀπαίρεσκον α 20 [λίμνη] πλῆρες aut λίμνη [πλήρης] van Herwerden 21 εὐφρήτην α εὐφράτην β | ποταμὸν del. van Herwerden 23 τό ⟨τε⟩ Stein | γενόμενον β γινόμενον α 187,1 δ᾽ α δὲ β | αὕτη α, om. β 2 λεωφόρων (-ον Vpr.) B β λαοφόρων A 6 χρημάτων α χρήματα β 7 γε del. Krüger 9 βασιληίη α βασιλήϊα β 10 χρημάτων] γραμμάτων Naber 11 τῶν χρημάτων del. Stein 13 ἐγίνετο α ἐγένοντο β | ἐνεῦρε van Herwerden.

“εἰ μὴ ἄπληστός τε ἔας χρημάτων καὶ αἰσχροκερδής, οὐκ ἂν νεκρῶν θήκας ἀνέῳγες.”

188 Αὕτη μέν νυν ἡ βασίλεια τοιαύτη τις λέγεται γενέσθαι· ὁ δὲ δὴ Κῦρος ἐπὶ ταύτης τῆς γυναικὸς τὸν παῖδα ἐστρατεύετο, ἔχοντά τε τοῦ πατρὸς τοῦ ἑωυτοῦ τοὔνομα Λαβυνήτου καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἀρχήν. στρατεύεται δὲ δὴ βασιλεὺς ὁ μέγας καὶ σιτίοισι εὖ ἐσκευασμένος ἐξ οἴκου καὶ προβάτοισι, καὶ δὴ καὶ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Χοάσπεω ποταμοῦ ἅμα ἄγεται τοῦ παρὰ Σοῦσα ῥέοντος, τοῦ μούνου πίνει βασιλεὺς καὶ ἄλλου οὐδενὸς [ποταμοῦ]. τούτου δὲ [τοῦ Χοάσπεω τοῦ ὕδατος] ἀπεψημένου πολλαὶ κάρτα ἅμαξαι τετράκυκλοι ἡμιόνεαι κομίζουσαι ἐν ἀγγηίοισι ἀργυρέοισι ἕπονται, 189 ὅκῃ ἂν ἐλαύνῃ ἑκάστοτε. ἐπείτε δὲ ὁ Κῦρος πορευόμενος ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα ἐγίνετο ἐπὶ Γύνδῃ ποταμῷ, τοῦ αἱ μὲν πηγαὶ ἐν Ματιηνοῖσι ὄρεσι, ῥέει δὲ διὰ Δαρδανέων, ἐκδιδοῖ δὲ εἰς ἕτερον ποταμὸν Τίγρην, ὁ δὲ παρὰ Ὦπιν πόλιν ῥέων ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκδιδοῖ, τοῦτον δὴ τὸν Γύνδην ποταμὸν ὡς διαβαίνειν ἐπειρᾶτο ὁ Κῦρος, ἐόντα νηυσιπέρητον, ἐνθαῦτά οἱ τῶν τις ἱρῶν ἵππων τῶν λευκῶν ὑπὸ ὕβριος ἐσβὰς ἐς τὸν ποταμόν, διαβαίνειν ἐπειρᾶτο. ὁ δέ μιν συμψήσας ὑποβρύχιον οἰχώκεε φέρων. κάρτα τε δὴ ἐχαλέπαινε τῷ ποταμῷ ὁ Κῦρος τοῦτο ὑβρίσαντι, καί οἱ ἐπηπείλησε, οὕτω δή μιν ἀσθενέα ποιήσειν, ὥστε τοῦ λοιποῦ καὶ γυναῖκάς μιν εὐπετέως, τὸ γόνυ οὐ βρεχούσας, διαβήσεσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀπειλὴν μετεὶς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα στράτευσιν, διαίρεε τὴν στρατιὴν δίχα, διελὼν δὲ κατέτεινε σχοινοτενέας ὑποδέξας διώρυχας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν παρ' ἑκάτερον τὸ χεῖλος τοῦ Γύνδεω τετραμμένας πάντα τρόπον, διατάξας δὲ τὸν στρα-

---

15 ἔασ α ἔεισ β 16 ἀνέωιγεσ α ἀνέωγεσ β **188**,2 τῆς γυναικὸς del. van Herwerden 3 Λαβυνήτου Wesseling: λαβυνίτου 4 δὴ α, om. β 5 ἐσκευασμένος Schweighäuser: ἐσκευασμένοισ β ἐσκευασμένοισι α 6 μούνου A μόνου B μοῦνοσ β 7 ποταμοῦ del. van Herwerden | τοῦ — 8 ὕδατος del. van Herwerden 9 ἡμιόνεαι V' ἡμιόνειαι α ἡμιόνειε R | ἀγγηίοισι: ἀγγείοισι (ἀγκείοισιν Vpr.) 10 ὅκῃ: ὅπηι α ὅπη β | ἐλαύνῃ (-η V) β ἐλαύνησι α ,3 ματιηνοῖσι α μαντιηνοῖσι (-τίοισι S- τίοισῒν V) β | εἰσ α ἐσ β 4 τίγρην α τίγριν β 5 γύνδην β γύδην α, del. Cobet 9 τοῦτο α τούτω β 10 δή ⟨τι⟩ Stein 11 τὸ γόνυ οὐ] μηδὲ τὸ γόνυ van Herwerden | οὐ α μὴ β.

τὸν ὀρύσσειν ἐκέλευε. οἷα δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐργαζομένου, ἤνετο
μὲν τὸ ἔργον, ὅμως μέντοι τὴν θερείην πᾶσαν αὐτοῦ ταύτῃ
διέτριψαν ἐργαζόμενοι.

Ὡς δὲ τὸν Γύνδην ποταμὸν ἐτίσατο Κῦρος, ἐς τριηκοσίας 190
καὶ ἑξήκοντα διώρυχάς μιν διαλαβών, καὶ τὸ δεύτερον ἔαρ ὑπέ-
λαμπε, οὕτω δὴ ἤλαυνε ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι
ἐκστρατευσάμενοι ἔμενον αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ἐλαύνων ἀγχοῦ
τῆς πόλιος, συνέβαλόν τε οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ ἑσσωθέντες τῇ
μάχῃ κατειλήθησαν ἐς τὸ ἄστυ. οἷα δὲ ἐξεπιστάμενοι ἔτι πρό-
τερον τὸν Κῦρον οὐκ ἀτρεμίζοντα, ἀλλ᾽ ὁρῶντες αὐτὸν παντὶ
ἔθνεϊ ὁμοίως ἐπιχειρέοντα, προεσάξαντο σιτία ἐτέων κάρτα πολ-
λῶν. ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν λόγον εἶχον τῆς πολιορκίης οὐδένα,
Κῦρος δὲ ἀπορίῃσι ἐνείχετο, ἅτε χρόνου τε ἐγγινομένου συχνοῦ,
ἀνωτέρω τε οὐδὲν τῶν πρηγμάτων προκοπτομένων. εἴτε δὴ ὦν 191
ἄλλος οἱ ἀπορέοντι ὑπεθήκατο, εἴτε καὶ αὐτὸς ἔμαθε τὸ ποιη-
τέον οἱ ἦν, ἐποίεε δὴ τοιόνδε· τάξας τὴν στρατιὴν ἅπασαν ἐξ
ἐμβολῆς τοῦ ποταμοῦ, τῇ ἐς τὴν πόλιν ἐσβάλλει, καὶ ὄπισθε
αὖτις τῆς πόλιος τάξας ἑτέρους, τῇ ἐξιεῖ ἐκ τῆς πόλιος ὁ ποτα-
μός, προεῖπε τῷ στρατῷ, ὅταν διαβατὸν τὸ ῥέεθρον ἴδωνται
γενόμενον, ἐσιέναι ταύτῃ ἐς τὴν πόλιν. οὕτω τε δὴ τάξας καὶ
κατὰ ταῦτα παραινέσας ἀπήλαυνε αὐτὸς σὺν τῷ ἀχρηίῳ τοῦ
στρατοῦ. ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην, τά περ ἡ τῶν Βαβυ-
λωνίων βασίλεια ἐποίησε κατά τε τὸν ποταμὸν καὶ κατὰ τὴν
λίμνην, ἐποίεε καὶ ὁ Κῦρος ἕτερα τοιαῦτα· τὸν γὰρ ποταμὸν
διώρυχι ἐσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἐοῦσαν ἕλος, τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον
διαβατὸν εἶναι ἐποίησε, ὑπονοστήσαντος τοῦ ποταμοῦ. γενο-
μένου δὲ τούτου τοιούτου, οἱ Πέρσαι, οἵ περ ἐτετάχατο ἐπ᾽
αὐτῷ τούτῳ κατὰ τὸ ῥέεθρον τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ ὑπονε-

---

16 *ἐκέλευε α ἐκέλευσεν β* | *ἤνετο α ἠνύετο β* **190**,1 *ποταμὸν* del. van Herwerden 5 *ἑσσωθέντεσ α ἐσσωθέντεσ β* 7 *ἀλλ᾽ α ἀλλὰ β* | *ὁρῶντες*: *ὁ(ὀ-V)ρέοντεσ* 8 *προεσάξαντο α προσάξαντο β* 11 *ἀνωτέρω β ἀνωτέρωι α* **191**,3 *τὴν στρατιὴν ἅπασαν*] *τῆς στρατιῆς ἀποδασμὸν* van Herwerden | *ἅπασαν*] *ἀπαναστᾶσαν* Stein 4 *ὄπισθε α ὄπισθεν β* 5 *ἐξίει α ἐξήει β* | *ὁ ποταμός* del. van Herwerden 7 *τε α*, om. *β* 11 *ἐποίεε* — 12 *λίμνην* om. *β* 15 *εὐφρήτεω α εὐφράτεω β* | *ποταμοῦ* del. van Herwerden.

νοστηκότος ἀνδρὶ ὡς ἐς μέσον μηρὸν μάλιστά κῃ, κατὰ τοῦτο ἐσήισαν ἐς τὴν Βαβυλῶνα. εἰ μέν νυν προεπύθοντο ἢ ἔμαθον οἱ Βαβυλώνιοι τὸ ἐκ τοῦ Κύρου ποιεύμενον, οἳ δ' ἂν περιιδόντες τοὺς Πέρσας ἐσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν διέφθειραν κάκιστα· κατακληίσαντες γὰρ ἂν πάσας τὰς ἐς τὸν ποταμὸν πυλίδας ἐχούσας καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὰς αἱμασιὰς ἀναβάντες τὰς παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ ἐληλαμένας ἔλαβον ἂν σφεας ὡς ἐν κύρτῃ. νῦν δὲ ἐξ ἀπροσδοκήτου σφι παρέστησαν οἱ Πέρσαι. ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῆς πόλιος, ὡς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ οἰκημένων, τῶν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς πόλιος ἡλωκότων τοὺς τὸ μέσον οἰκέοντας τῶν Βαβυλωνίων οὐ μανθάνειν ἡλωκότας, ἀλλά, τυχεῖν γάρ σφι ἐοῦσαν ὁρτήν, χορεύειν τε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι, ἐς ὃ δὴ καὶ τὸ κάρτα ἐπύθοντο.

Καὶ Βαβυλὼν μὲν οὕτω τότε πρῶτον ἀραίρητο· τὴν δὲ 192
δύναμιν τῶν Βαβυλωνίων πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι δηλώσω, ὅση τις ἐστί, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. βασιλέϊ τῷ μεγάλῳ ἐς τροφὴν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιῆς διαραίρηται, πάρεξ τοῦ φόρου, γῆ πᾶσα, ὅσης ἄρχει. δυώδεκα ὦν μηνῶν ἐόντων ἐς τὸν ἐνιαυτόν, τοὺς τέσσερας [μῆνας] τρέφει μιν ἡ Βαβυλωνίη χώρη, τοὺς δὲ ὀκτὼ τῶν μηνῶν ἡ λοιπὴ πᾶσα Ἀσίη. οὕτω τριτημορίη ἡ Ἀσσυρίη χώρη τῇ δυνάμι τῆς ἄλλης Ἀσίης. καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς χώρης ταύτης, τὴν οἱ Πέρσαι σατραπηίην καλέουσι, ἐστὶ ἁπασέων τῶν ἀρχέων πολλόν τι κρατίστη, ὅκου Τριτανταίχμῃ τῷ Ἀρταβάζου, ἐκ βασιλέος ἔχοντι τὸν νομὸν τοῦτον, ἀργυρίου μὲν προσήιε ἑκάστης ἡμέρης ἀρτάβη μεστή. ἡ δὲ ἀρτάβη, μέτρον ἐὸν Περσικόν, χωρέει μεδίμνου Ἀττικοῦ πλέον χοίνιξι τρισὶ Ἀττι-

16 ἀνδρὶ ὡσ α ἀνδρείωσ β 17 ἐσήισαν α ἐσήεσαν β 18 οἳ δ' ἂν Fr. Palm: οὐδ' ἂν α οὐ μὰν β 20 κατακληισαντεσ α κατακλήσαντεσ β 22 κύρτηι α κύρτω R κύρτηω V κυρτήῳ S 24 μεγάθεοσ α R V corr. μεγέθεος V' 25 τῆς πόλιος del. van Herwerden | ἡλωκότων Bredow: ἑαλωκότων 26 ἡλωκότας Bredow: ἑαλωκότασ 27 ορτὴν α ἑορτὴν β **192**,1 τότε α, om. β 6 τέσσερασ α τέσσαρασ β | μῆνασ α, om. β 7 τῶν μηνῶν del. van Herwerden | τριτημορίη α τριτημοιρίη β 7.8 ἡ ἀσσυρίη α, om. β 8 δυνάμι: δυνάμει 9 σατραπηίην α σατραπίην β 10 ἀρχέων A ἀρχαίων B β | τριτανταίχμηι α τριταίχμῃ (-η V) β 12 προσήιε CP: προσήει | ἐὸν α ἐστι β 13 χωρέει α χωρέον β | ἀττικοῦ β ἀττικῆσ α | πλέον Bekker: πλεῖον.

κῆσι. ἵπποι δέ οἱ αὐτοῦ ἦσαν ἰδίῃ, πάρεξ τῶν πολεμιστέων, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες τὰς θηλέας ὀκτακόσιοι, αἱ δὲ βαινόμεναι ἑξακισχίλιαι καὶ μύριαι· ἀνέβαινε γὰρ ἕκαστος τῶν ἐρσένων τούτων εἴκοσι ἵππους. κυνῶν δὲ Ἰνδικῶν τοσοῦτο δή τι πλῆθος ἐτρέφετο, ὥστε τέσσερες τῶν ἐν τῷ πεδίῳ κῶμαι μεγάλαι, τῶν ἄλλων ἐοῦσαι ἀτελέες, τοῖσι κυσὶ προσετετάχατο σιτία παρέχειν. τοιαῦτα μὲν τῷ ἄρχοντι τῆς Βαβυλῶνος ὑπῆρχε ἐόντα· 193
ἡ δὲ γῆ τῶν Ἀσσυρίων ὕεται μὲν ὀλίγῳ, καὶ τὸ ἐκτρέφον τὴν ῥίζαν τοῦ σίτου ἐστὶ τοῦτο· ἀρδόμενον μέντοι ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἁδρύνεταί τε τὸ λήιον, καὶ παραγίνεται ὁ σῖτος οὐ κατά περ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἀναβαίνοντος ἐς τὰς ἀρούρας, ἀλλὰ χερσί τε καὶ κηλωνηίοισι ἀρδόμενος. ἡ γὰρ Βαβυλωνίη χώρη πᾶσα, κατά περ ἡ Αἰγυπτίη, κατατέτμηται ἐς διώρυχας· καὶ ἡ μεγίστη τῶν διωρύχων ἐστὶ νηυσιπέρητος, πρὸς ἥλιον τετραμμένη τὸν χειμερινόν· ἐσέχει δὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν ἐκ τοῦ Εὐφρήτεω, ἐς τὸν Τίγρην, παρ᾽ ὃν Νίνος πόλις οἴκητο. ἔστι δὲ χωρέων αὕτη πασέων μακρῷ ἀρίστη, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν. τὰ γὰρ δὴ ἄλλα δένδρεα οὐδὲ πειρᾶται ἀρχὴν φέρειν, οὔτε συκέην οὔτε ἄμπελον οὔτε ἐλαίην. τὸν δὲ τῆς Δήμητρος καρπὸν ὧδε ἀγαθὴ ἐκφέρειν ἐστί, ὥστε ἐπὶ διηκόσια μὲν τὸ παράπαν ἀποδιδοῖ, ἐπεὰν δὲ ἄριστα αὐτὴ ἑωυτῆς ἐνείκῃ, ἐπὶ τριηκόσια ἐκφέρει. τὰ δὲ φύλλα αὐτόθι τῶν τε πυρῶν καὶ τῶν κριθέων τὸ πλάτος γίνεται τεσσέρων εὐπετέως δακτύλων. ἐκ δὲ κέγχρου καὶ σησάμου ὅσον τι δένδρον μέγαθος γίνεται, ἐξεπιστάμενος μνήμην οὐ ποιήσομαι, εὖ εἰδώς, ὅτι τοῖσι μὴ ἀπιγμένοισι ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην καὶ τὰ

---

14 ἴδιοι Stein | πολεμιστέων β πολεμιστηρίων α 15 θηλέασ α θηλείασ β | <ἀνα>βαινόμενοι van Herwerden 17 τοσαῦτα Stein 18 τέσσερεσ α τέσσαρεσ β **193**,3 ἀρδόμενον α ἀρδενόμενον β 4 τε A, om. B[1] β 7 ἐς διώρυχας del. Krüger 10 εὐφρήτεω α εὐφράτεω β | ΟΙ[ω]ΚΗΤΟ archetypus οἴκητο Wesseling: οἱ ωικητο α οικώκητο β 11 αὕτη πασέων α πασέων αὕτη β 12 post ἐκφέρειν lacunam indicauit Stein 15 ἐπ᾽ ἐὰν β ἐπειδὰν α | ἄριστα αὐτὴ α αὕτη ἄριστα β 16 ἐκφέρει del. van Herwerden.

εἰρημένα καρπῶν ἐχόμενα ἐς ἀπιστίην πολλὴν ἀπῖκται. χρέωνται δὲ οὐδὲν ἐλαίῳ, ἀλλ' ⟨ἢ⟩ ἐκ τῶν σησάμων ποιεῦντες. εἰσὶ δέ σφι φοίνικες πεφυκότες ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον, οἱ πλεῦνες αὐτῶν καρποφόροι, ἐκ τῶν καὶ σιτία καὶ οἶνον καὶ μέλι ποιεῦνται· τοὺς συκέων τρόπον θεραπεύουσι τά τε ἄλλα, καὶ φοινίκων, τοὺς ἔρσενας Ἕλληνες καλέουσι, τούτων τὸν καρπὸν περιδέουσι τῇσι βαλανηφόροισι τῶν φοινίκων, ἵνα πεπαίνῃ τέ σφι ὁ ψὴν τὴν βάλανον ἐσδύνων, καὶ μὴ ἀπορρέῃ ὁ καρπὸς τοῦ φοίνικος· ψῆνας γὰρ δὴ φέρουσι ἐν τῷ καρπῷ οἱ ἔρσενες, κατά περ δὴ οἱ ὄλυνθοι.

194 Τὸ δὲ ἁπάντων θῶυμα μέγιστόν μοί ἐστι τῶν ταύτῃ, μετά γε αὐτὴν τὴν πόλιν, ἔρχομαι φράσων. τὰ πλοῖα αὐτοῖσί ἐστι τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν πορευόμενα ἐς τὴν Βαβυλῶνα, ἐόντα κυκλοτερέα, πάντα σκύτινα. ἐπεὰν γὰρ ἐν τοῖσι Ἀρμενίοισι, τοῖσι κατύπερθε Ἀσσυρίων οἰκημένοισι, νομέας ἰτέης ταμόμενοι ποιήσωνται, περιτείνουσι τούτοισι διφθέρας στεγαστρίδας ἔξωθεν, ἐδάφεος τρόπον, οὔτε πρύμνην ἀποκρίνοντες, οὔτε πρῴρην συνάγοντες, ἀλλ' ἀσπίδος τρόπον κυκλοτερέα ποιήσαντες, καὶ καλάμης πλήσαντες, πᾶν τὸ πλοῖον τοῦτο ἀπίεισι κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεσθαι, φορτίων πλήσαντες· μάλιστα δὲ βίκους φοινικηίους κατάγουσι οἴνου πλέους. ἰθύνεται δὲ ὑπό τε δύο πλήκτρων καὶ δύο ἀνδρῶν ὀρθῶν ἑστεώτων, καὶ ὃ μὲν ἔσω ἕλκει τὸ πλῆκτρον· ὃ δὲ ἔξω ὠθέει. ποιέεται δὲ καὶ κάρτα μεγάλα ταῦτα τὰ πλοῖα καὶ ἐλάσσω· τὰ δὲ μέγιστα αὐτῶν καὶ πεντακισχιλίων ταλάντων γόμον ἔχει. ἐν ἑκάστῳ δὲ πλοίῳ ὄνος ζωὸς ἔνεστι, ἐν δὲ τοῖσι μέζοσι πλεῦνες. ἐπεὰν ὦν ἀπίκωνται πλέοντες ἐς τὴν

---

21 καρπῶν α καρπὸν β 22 <ἢ> addidit Stein | ποιεῦντεσ α R ποιεῦνται V' | post ποιεῦντες lacunae signa posuit van Herwerden 25 συκέων α συκῶν β 26 ἔρσένασ α S marg. ἕρσενας V ἄρσενας RS | τούτων α τοῦτον β 27 πεπαίνηι τέ α πεπαίνηταί R πεπένηταί V' 28 τοῦ α ὁ τοῦ β | τοῦ φοίνικος del. van Herwerden 29 ἔρσενες α ἕρσενες V ἄρσενες RS | δὴ οἱ β, οἱ α 30 ὄλυνθοι β ὄλονθοι α **194**,1 θῶυμα A θώυμα R θώυμον V' θῶμα B 5 τοῖσι α, om. β | κατύπερθε α κατύπερθεν β 6 ποιήσωνται α ποιήσονται β 8 ἀλλ' β ἀλλὰ α 9 τοῦτο] οὕτω Gomperz | ἀπιεῖσι α ἀπιᾶσι β 10 φοινικηίου Valla 15 ζωὸσ α ζῶσ β.

Βαβυλῶνα, καὶ διαθέωνται τὸν φόρτον, νομέας μὲν τοῦ πλοίου καὶ τὴν καλάμην πᾶσαν ἀπ᾽ ὧν ἐκήρυξαν, τὰς δὲ διφθέρας ἐπισάξαντες ἐπὶ τοὺς ὄνους, ἀπελαύνουσι ἐς τοὺς Ἀρμενίους. ἀνὰ τὸν ποταμὸν γὰρ δὴ οὐκ οἷά τέ ἐστι πλέειν οὐδενὶ τρόπῳ ὑπὸ τάχεος τοῦ ποταμοῦ· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ οὐκ ἐκ ξύλων ποιεῦνται τὰ πλοῖα, ἀλλ᾽ ἐκ διφθερέων. ἐπεὰν δὲ τοὺς ὄνους ἐλαύνοντες ἀπίκωνται ὀπίσω ἐς τοὺς Ἀρμενίους, ἄλλα τρόπῳ τῷ αὐτῷ ποιεῦνται πλοῖα.

Τὰ μὲν δὴ πλοῖα αὐτοῖσί ἐστι τοιαῦτα, ἐσθῆτι δὲ τοιῇδε 195
χρέωνται, κιθῶνι ποδηνεκέϊ λινέῳ, καὶ ἐπὶ τοῦτον ἄλλον εἰρίνεον κιθῶνα ἐπενδύνει, καὶ χλανίδιον λευκὸν περιβαλλόμενος, ὑποδήματα ἔχων ἐπιχώρια, παραπλήσια τῇσι Βοιωτίῃσι ἐμβάσι. κομῶντες δὲ τὰς κεφαλὰς μίτρῃσι ἀναδέονται, μεμυρισμένοι πᾶν τὸ σῶμα. σφρηγῖδα δ᾽ ἕκαστος ἔχει καὶ σκῆπτρον χειροποίητον· ἐπ᾽ ἑκάστῳ δὲ σκήπτρῳ ἔπεστι πεποιημένον ἢ μῆλον ἢ ῥόδον ἢ κρίνον ἢ αἰετὸς ἢ ἄλλο τι· ἄνευ γὰρ ἐπισήμου οὔ σφι νόμος ἐστὶ ἔχειν σκῆπτρον.

Αὕτη μὲν δή σφι ἄρτησις περὶ τὸ σῶμά ἐστι· νόμοι δὲ 196
αὐτοῖσι ὧδε κατέστασι, ὁ μὲν σοφώτατος ὅδε, κατὰ γνώμην τὴν ἡμετέρην, τῷ καὶ Ἰλλυριῶν Ἐνετοὺς πυνθάνομαι χρῆσθαι. κατὰ κώμας ἑκάστας ἅπαξ τοῦ ἔτεος ἑκάστου ἐποιέετο τάδε· ὡς ἂν αἱ παρθένοι γινοίατο γάμων ὡραῖαι, ταύτας ὅκως συναγάγοιεν πάσας, ἐς ἓν χωρίον ἐσάγεσκον ἁλέας· πέριξ δὲ αὐτὰς ἵστατο ὅμιλος ἀνδρῶν, ἀνιστὰς δὲ κατὰ μίαν ἑκάστην κῆρυξ πωλέεσκε, πρῶτα μὲν τὴν εὐειδεστάτην ἐκ πασέων· μετὰ δέ, ὅκως αὕτη εὑροῦσα πολλὸν χρυσίον πρηθείη, ἄλλην ἀνεκήρυσσε, ἣ μετ᾽ ἐκείνην ἔσκε εὐειδεστάτη. ἐπωλέοντο δὲ ἐπὶ συνοικήσι. ὅσοι μὲν δὴ ἔσκον εὐδαίμονες τῶν Βαβυλωνίων ἐπίγαμοι, ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους ἐξωνέοντο τὰς καλλιστευούσας· ὅσοι δὲ τοῦ δή-

17 ⟨τοὺς⟩ τοῖ van Herwerden 18 ἀπ᾽ ὧν C: ἀπον B marg. ἀπιν α ἀπ β **195**,3 ἐπενδύνει, καὶ] ἐπενδύνεται Madvig | περιβαλλόμενοσ α περιβαλλόμενοι β 6 ἕκαστος del. van Herwerden **196**.2 ὧδε] οἵδε Eltz | κατεστέασι CP: κατεστέαται 4—5 ὡς ἂν αἱ] ὅσαι αἰεὶ Stein 5 γενοίατο Aldus 7 ἀνιστὰσ α ἀναστὰσ β 9.17 ἀνεκήρυσσε] ἂν ἐκήρυσσε Stein 10 συνοικήσι: συνοικήσει.

μου ἔσκον ἐπίγαμοι, οὗτοι δὲ εἴδεος μὲν οὐδὲν ἐδέοντο χρηστοῦ, οἳ δ᾽ ἂν χρήματά τε καὶ αἰσχίονας παρθένους ἐλάμβανον. ὡς γὰρ δὴ διεξέλθοι ὁ κῆρυξ πωλέων τὰς εὐειδεστάτας τῶν παρθένων, ἀνίστη ἂν τὴν ἀμορφεστάτην, ἢ εἴ τις αὐτέων ἔμπηρος εἴη, καὶ ταύτην ἀνεκήρυσσε, ὅστις θέλοι, ἐλάχιστον χρυσίον λαβών, συνοικέειν αὐτῇ, ἐς ὃ τῷ τὸ ἐλάχιστον ὑπισταμένῳ προσέκειτο. τὸ δὲ ἂν χρυσίον ἐγίνετο ἀπὸ τῶν εὐειδέων παρθένων, καὶ οὕτως αἱ εὔμορφοι τὰς ἀμόρφους καὶ ἐμπήρους ἐξεδίδοσαν. ἐκδοῦναι δὲ τὴν ἑωυτοῦ θυγατέρα, ὅτεῳ βούλοιτο ἕκαστος, οὐκ ἐξῆν, οὐδὲ ἄνευ ἐγγυητέω ἀπάγεσθαι τὴν παρθένον πριάμενον, ἀλλ᾽ ἐγγυητὰς χρῆν καταστήσαντα, ἦ μὲν συνοικήσειν αὐτῇ, οὕτω ἀνάγεσθαι. εἰ δὲ μὴ συμφεροίατο, ἀποφέρειν τὸ χρυσίον ἔκειτο νόμος. ἐξῆν δὲ καὶ ἐξ ἄλλης ἐλθόντα κώμης τὸν βουλόμενον ὠνέεσθαι. ὁ μέν νυν κάλλιστος νόμος οὗτός σφι ἦν, οὐ μέντοι νῦν γε διετέλεσε ἐών, ἄλλο δέ τι ἐξευρήκασι νεωστί [γενέσθαι, ἵνα μὴ ἀδικοῖεν αὐτάς, μηδ᾽ εἰς ἑτέραν πόλιν ἄγωνται]· ἐπείτε γὰρ ἁλόντες ἐκακώθησαν καὶ οἰκοφθορήθησαν, πᾶς τις τοῦ δήμου, βίου σπανίζων, καταπορνεύει τὰ θήλεα τέκνα.
197 δεύτερος δὲ σοφίῃ ὅδε ἄλλος σφι νόμος κατέστηκε. τοὺς κάμνοντας ἐς τὴν ἀγορὴν ἐκφορέουσι· οὐ γὰρ δὴ χρέωνται ἰητροῖσι· προσιόντες ὦν πρὸς τὸν κάμνοντα συμβουλεύουσι περὶ τῆς νούσου, εἴ τις καὶ αὐτὸς τοιοῦτο ἔπαθε, ὁκοῖον ἂν ἔχῃ ὁ κάμνων, ἢ ἄλλον εἶδε παθόντα, ταῦτα προσιόντες συμβουλεύουσι, καὶ παραινέουσι, ἅσσα αὐτὸς ποιήσας ἐξέφυγε ὁμοίην νοῦσον, ἢ ἄλλον εἶδε ἐκφυγόντα. σιγῇ δὲ παρεξελθεῖν τὸν κάμνοντα οὔ σφι ἔξεστι, πρὶν

14 <τὰς> αἰσχίονας Cobet 15 διεξέλθοι Bergler: οἱ ἐξέλθοι 16 ἢ α, om. β | αὐτέων C: αὐτῶν 17 εἴη Stein: ῇι α ἦε β ἦν van Herwerden | λαβὼν β βαλὼν α 19 ἂν] αὖ G. Hermann 21 ἐκδοῦναι—θυγατέρα om. β 22 ἀπάγεσθαι α ἀπαγαγεσθαι β 23 χρῆν α χρὴ β, del. Cobet | μὲν Reiz: μὴν 24 ἀνάγεσθαι β ἂν ἄγεσθαι α ἀπαγαγέσθαι van Herwerden 27 ⟨μέχρι⟩ νῦν Stein | διετέλεσε B διετέλεσσε A διετέλεεν β διατελέει Cobet 28 ἵνα — ἄγωνται del. Stein, Cobet praeterea γενέσθαι 197, 2 κατέστηκε Schaefer: κατεστήκεε 3 ἐκφορέουσι α ἐκφέρουσιν β 4 νούσου α νόσου β 5 τοιοῦτο α τοιοῦτον β | ἔχηι (-η V) β ἔχοι α 6 ταῦτα—παραινέουσι del. Stein 6. 7 εἶδε] οἶδε Naber 8 δὲ α, om. β | τὸν κάμνοντα α, om. β.

ἂν ἐπείρηται, ἥντινα νοῦσον ἔχει. ταφαὶ δέ σφι ἐν μέλιτι, θρῆ- 198
νοι δὲ παραπλήσιοι τοῖσι ἐν Αἰγύπτῳ. ὁσάκις δ' ἂν μιχθῇ
γυναικὶ τῇ ἑωυτοῦ ἀνὴρ Βαβυλώνιος, περὶ θυμίημα καταγιζό-
μενον ἵζει, ἑτέρωθι δὲ ἡ γυνὴ τὠυτὸ τοῦτο ποιέει, ὄρθρου δὲ
γενομένου, λοῦνται καὶ ἀμφότεροι· ἄγγεος γὰρ οὐδενὸς ἅψονται,
πρὶν ἂν λούσωνται. ταὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ Ἀράβιοι ποιεῦσι. ὁ 199
δὲ δὴ αἴσχιστος τῶν νόμων ἐστὶ τοῖσι Βαβυλωνίοισι ὅδε· δεῖ
πᾶσαν γυναῖκα ἐπιχωρίην ἱζομένην ἐς ἱρὸν Ἀφροδίτης, ἅπαξ ἐν
τῇ ζόῃ μιχθῆναι ἀνδρὶ ξείνῳ. πολλαὶ δὲ καὶ οὐκ ἀξιεύμεναι
ἀναμίσγεσθαι τῇσι ἄλλῃσι, οἷα πλούτῳ ὑπερφρονέουσαι, ἐπὶ
ζευγέων ἐν καμάρῃσι ἐλάσασαι πρὸς τὸ ἱρὸν ἑστᾶσι· θεραπηίη
δέ σφι ὄπισθεν ἕπεται πολλή. αἱ δὲ πλεῦνες ποιεῦσι ὧδε· ἐν
τεμένεϊ Ἀφροδίτης κατέαται, στέφανον περὶ τῇσι κεφαλῇσι ἔχου-
σαι θώμιγγος, πολλαὶ ⟨αἰεὶ⟩ γυναῖκες· αἳ μὲν γὰρ προσέρ-
χονται, αἳ δὲ ἀπέρχονται. σχοινοτενέες δὲ διέξοδοι πάντα τρόπον
ὁδῶν ἔχουσι διὰ τῶν γυναικῶν, δι' ὧν οἱ ξεῖνοι διεξιόντες ἐκλέ-
γονται. ἔνθα ἐπεὰν ἵζηται γυνή, οὐ πρότερον ἀπαλλάσσεται
ἐς τὰ οἰκία, ἤ τίς οἱ ξείνων ἀργύριον ἐμβαλὼν ἐς τὰ γούνατα
μιχθῇ ἔξω τοῦ ἱροῦ. ἐμβαλόντα δὲ δεῖ εἰπεῖν τοσόνδε· "ἐπι-
καλέω τοι τὴν θεὸν Μύλιττα." Μύλιττα δὲ καλέουσι τὴν
Ἀφροδίτην Ἀσσύριοι. τὸ δὲ ἀργύριον μέγαθός ἐστι ὅσον ὦν·
οὐ γὰρ μὴ ἀπώσηται· οὐ γάρ οἱ θέμις ἐστί· γίνεται γὰρ ἱρὸν
τοῦτο τὸ ἀργύριον. τῷ δὲ πρώτῳ ἐμβαλόντι ἕπεται, οὐδὲ ἀπο-
δοκιμᾷ οὐδένα. ἐπεὰν δὲ μιχθῇ, ἀποσιωσαμένη τῇ θεῷ, ἀπαλ-
λάσσεται ἐς τὰ οἰκία, καὶ τὠπὸ τούτου οὐκ οὕτω μέγα τί οἱ
δώσεις, ὥς μιν λάμψεαι. ὅσαι μέν νυν εἴδεός τε ἐπαμμέναι εἰσὶ
καὶ μεγάθεος, ταχὺ ἀπαλλάσσονται· ὅσαι δὲ ἄμορφοι αὐτέων
εἰσί, χρόνον πολλὸν προσμένουσι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκ-
πλῆσαι· καὶ γὰρ τριέτεα καὶ τετραέτεα μετεξέτεραι χρόνον μέ-
νουσι. ἐνιαχῇ δὲ καὶ τῆς Κύπρου ἐστὶ παραπλήσιος τούτῳ
νόμος.

198,5 *καὶ α,* om. *β* 6 *ποιεῦσι α ποιέουσι β* **199** om. *β* 3 *ἐς: εἰσ α* 9 <*αἰεὶ*> van Herwerden 11 *ὁδῶν* del. Schweighäuser 15 *θεὸν* del. van Herwerden 17 *ἀπώσεται* Matthiae 21 *ὥς*] *ᾧ* Krüger.

200 *Νόμοι μὲν δὴ τοῖσι Βαβυλωνίοισι οὗτοι κατέστασι· εἰσὶ δὲ αὐτῶν πατριαὶ τρεῖς, αἳ οὐδὲν ἄλλο σιτέονται εἰ μὴ ἰχθῦς μοῦνον, τοὺς ἐπείτε ἂν θηρεύσαντες αὐήνωσιν πρὸς ἥλιον, ποιεῦσι τάδε· ἐσβάλλουσι ἐς ὅλμον καὶ λεήναντες ὑπέροισι σῶσι διὰ σινδόνος, καὶ ὃς μὲν ἂν βούληται αὐτῶν, ἅτε μᾶζαν μαξάμενος ἔχει, ὃ δὲ ἄρτου τρόπον ὀπτήσας.*

201 *Ὡς δὲ τῷ Κύρῳ καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος κατέργαστο, ἐπεθύμησε Μασσαγέτας ὑπ᾽ ἑωυτῷ ποιήσασθαι. τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο καὶ μέγα λέγεται εἶναι καὶ ἄλκιμον, οἰκημένον δὲ πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολάς, πέρην τοῦ Ἀράξεω ποταμοῦ, ἀντίον δὲ Ἰσσηδόνων ἀνδρῶν. εἰσὶ δὲ οἵτινες καὶ Σκυθικὸν λέγουσι τοῦτο τὸ*
202 *ἔθνος εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης λέγεται καὶ μέζων καὶ ἐλάσσων εἶναι τοῦ Ἴστρου· νήσους δὲ ἐν αὐτῷ, Λέσβῳ μεγάθεα παραπλησίας, συχνάς φασι εἶναι, ἐν δὲ αὐτῇσι ἀνθρώπους, οἳ σιτέονται μὲν ῥίζας τὸ θέρος ὀρύσσοντες παντοίας, καρποὺς δὲ ἀπὸ δενδρέων ἐξευρημένους σφι ἐς φορβὴν κατατίθεσθαι ὡραίους, καὶ τούτους σιτέεσθαι τὴν χειμερινήν. ἄλλα δέ σφι ἐξευρῆσθαι δένδρεα καρποὺς τοιούσδε τινὰς φέροντα, τούς, ἐπείτε ἂν ἐς τὠυτὸ συνέλθωσι κατὰ εἴλας καὶ πῦρ ἀνακαύσωνται, κύκλῳ περιιζομένους ἐπιβάλλειν ἐπὶ τὸ πῦρ· ὀσφραινομένους δὲ καταγιζομένου τοῦ καρποῦ τοῦ ἐπιβαλλομένου μεθύσκεσθαι τῇ ὀδμῇ, κατά περ Ἕλληνας τῷ οἴνῳ, πλεῦνος δὲ ἐπιβαλλομένου τοῦ καρποῦ μᾶλλον μεθύσκεσθαι, ἐς ὃ ἐς ὄρχησίν τε ἀνίστασθαι καὶ ἐς ἀοιδὴν ἀπικνέεσθαι. τούτων μὲν αὕτη λέγεται δίαιτα εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ Ματιηνῶν, ὅθεν περ ὁ Γύνδης, τὸν ἐς τὰς διώρυχας τὰς ἑξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας διέλαβε ὁ Κῦρος· στόμασι δὲ ἐξερεύγεται τεσσεράκοντα, τῶν τὰ πάντα πλὴν ἑνὸς ἐς ἕλεά τε καὶ τενάγεα ἐκδιδοῖ. ἐν τοῖσι ἀν-*

200,1 *μὲν δὴ α δὲ β* 3 *αὐήνωσιν α αὐήν*(-*μ*-V')*ωσι β* 6 *ἔχει*] *ἐσθίει* van Herwerden **201**,2 *μασσαγέτασ α μασαγέτασ β* | *ἑωυτῶι α ἑωυτὸν β* **202**,1 *ἐλάσσων*] *μάσσων* Cobet 2 *δὲ* B*β δ᾽* A | *μεγάθεα α μεγεάθεα β* 3 *αὐτῇσι α αἰτοῖσιν β* 5 *ἀποτίθεσδαι* van Herwerden 7 *τὠυτὸ α τωϋτῶ* R *τὸὐτῶ* V 9 *καταγιζομένου α καταγιαζομένου β* 11 *δὲ β δ᾽ α* | *τοῦ καρποῦ* del. van Herwerden 12 *τε α*, om. *β* 16 *τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β*.

θρώπους κατοικῆσθαι λέγουσι ἰχθῦς ὠμοὺς σιτεομένους, ἐσθῆτι
δὲ νομίζοντας [χρᾶσθαι] φωκέων δέρμασι. τὸ δὲ ἓν τῶν στο-
μάτων τοῦ Ἀράξεω ῥέει διὰ καθαροῦ ἐς τὴν Κασπίην θάλασ-
σαν. ἡ δὲ Κασπίη θάλασσά ἐστιν ἐπ᾽ ἑωυτῆς, οὐ συμμίσγουσα 203
τῇ ἑτέρῃ θαλάσσῃ. τὴν μὲν γὰρ Ἕλληνες ναυτίλλονται πᾶσα
καὶ ἡ ἔξω στηλέων θάλασσα ἡ Ἀτλαντὶς καλεομένη, καὶ ἡ Ἐρυ-
θρή, μία ἐοῦσα τυγχάνει· ἡ δὲ Κασπίη ἐστὶ ἑτέρη ἐπ᾽ ἑωυτῆς,
ἐοῦσα μῆκος μὲν πλόου εἰρεσίῃ χρεωμένῳ πεντεκαίδεκα ἡμερέων,
εὖρος δέ, τῇ εὐρυτάτη ἐστὶ αὐτὴ ἑωυτῆς, ὀκτὼ ἡμερέων. καὶ
τὰ μὲν πρὸς τὴν ἑσπέρην φέροντα τῆς θαλάσσης ταύτης ὁ Καύ-
κασος παρατείνει, ἐὸν ὀρέων καὶ πλήθεϊ μέγιστον καὶ μεγάθεϊ
ὑψηλότατον. ἔθνεα δὲ ἀνθρώπων πολλὰ καὶ παντοῖα ἐν ἑωυτῷ
ἔχει ὁ Καύκασος, τὰ πολλὰ πάντα ἀπ᾽ ὕλης ἀγρίης ζώοντα·
ἐν τοῖσι καὶ δένδρεα φύλλα τοιῆσδε ἰδέης παρεχόμενα εἶναι λέ-
γεται, τὰ τρίβοντάς τε καὶ παραμίσγοντας ὕδωρ, ζώια ἑωυτοῖσι
ἐς τὴν ἐσθῆτα ἐγγράφειν· τὰ δὲ ζώια οὐκ ἐκπλύνεσθαι, ἀλλὰ
συγκαταγηράσκειν τῷ ἄλλῳ, εἰρίῳ κατά περ ἐνυφανθέντα ἀρχήν.
μῖξιν δὲ τούτων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐμφανέα, κατά περ τοῖσι
προβάτοισι.

Τὰ μὲν δὴ πρὸς ἑσπέρην τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς Κα- 204
σπίης καλεομένης ὁ Καύκασος ἀπέργει, τὰ δὲ πρὸς ἠῶ τε καὶ
ἥλιον ἀνατέλλοντα πεδίον ἐκδέκεται, πλῆθος ἄπειρον ἐς ἄποψιν.
τοῦ ὦν δὴ πεδίου τού<του> [μεγάλου] οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν
μετέχουσι οἱ Μασσαγέται, ἐπ᾽ οὓς ὁ Κῦρος ἔσχε προθυμίην
στρατεύσασθαι. πολλά τε γάρ μιν καὶ μεγάλα τὰ ἐπαείροντα
καὶ ἐποτρύνοντα ἦν, πρῶτον μὲν ἡ γένεσις, τὸ δοκέειν πλέον

---

18 κατοικῆσθαι α κατοικεῖσθαι 19 χρᾶσθαι del. van Herwerden **203,**1 ἐστὶν α ἔστϊν V ἔστι R | ἑωυτῆσ α αὐτῆσ β 2 πᾶσα α πᾶσαν β 3 στηλέων α στηλῶν β 5 μὲν α, om. β 6 ἡμερέων del. van Herwerden 7.10 et **204,**2 καύκασοσ α καυκάσιοσ β 8 ἐὸν β ἐὼν α | μεγάθει α μεγάθεϊ R μεγεάθεϊ V′ 10 ἀπ᾽ α ἐξ β 12.13 ζῶια α ζῷα R ζῶα V 15 δὲ α τε β **204,**2 ἀπέργει β ἀπείργει α 4 τού<του> Gomperz: τοῦ | μεγάλου del. Gomperz 4 μοῖραν Bekker: μοίρην 5 μασσαγέται α μασαγέται β | ἔσχε α ἔσκε β 7 < τε > καὶ (an [ἡ γένεσις]?) van Herwerden.

ι εἶναι ἀνθρώπου, δεύτερα δὲ ἡ εὐτυχίη ἡ κατὰ τοὺς πολέμους γενο-
μένη· ὅκῃ γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι Κῦρος, ἀμήχανον ἦν ἐκεῖνο τὸ
205 ἔθνος διαφυγεῖν. ἦν δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος γυνὴ τῶν Μασ-
σαγετέων βασίλεια· Τόμυρίς οἱ ἦν οὔνομα. ταύτην πέμπων ὁ
Κῦρος ἐμνᾶτο τῷ λόγῳ, θέλων γυναῖκα ἥν ἔχειν. ἡ δὲ Τόμυρις,
συνιεῖσα οὐκ αὐτήν μιν μνώμενον, ἀλλὰ τὴν Μασσαγετέων βασι-
ληίην, ἀπείπατο τὴν πρόσοδον. Κῦρος δὲ μετὰ τοῦτο, ὥς οἱ
δόλῳ οὐ προεχώρεε, ἐλάσας ἐπὶ τὸν Ἀράξεα ἐποιέετο ἐκ τοῦ
ἐμφανέος ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας στρατηίην, γεφύρας τε ζευγνύων
ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, διάβασιν τῷ στρατῷ, καὶ πύργους ἐπὶ πλοίων
206 τῶν διαπορθμευόντων τὸν ποταμὸν οἰκοδομεόμενος. ἔχοντι δέ
οἱ τοῦτον τὸν πόνον πέμψασα ἡ Τόμυρις κήρυκα ἔλεγε τάδε·
“ὦ βασιλεῦ Μήδων, παῦσαι σπεύδων τὰ σπεύδεις· οὐ γὰρ ἂν
εἰδείης, εἴ τοι ἐς καιρὸν ἔσται ταῦτα τελεόμενα· παυσάμενος δὲ
βασίλευε τῶν σεωυτοῦ, καὶ ἡμέας ἀνέχευ ὁρέων ἄρχοντας, τῶν
περ ἄρχομεν. οὐκ ὦν ἐθελήσεις ὑποθήκῃσι τῇσίδε χρῆσθαι, ἀλλὰ
πάντως μᾶλλον ἢ δι' ἡσυχίης εἶναι· σὺ δὲ εἰ μεγάλως προθυ-
μέαι Μασσαγετέων πειρηθῆναι, φέρε, μόχθον μέν, τὸν ἔχεις
ζευγνὺς τὸν ποταμόν, ἄπες· σὺ δέ, ἡμέων ἀναχωρησάντων ἀπὸ
τοῦ ποταμοῦ τριῶν ἡμερέων ὁδόν, διάβαινε ἐς τὴν ἡμετέρην. εἰ
δ' ἡμέας βούλεαι ἐσδέξασθαι μᾶλλον ἐς τὴν ὑμετέρην, σὺ τὠυτὸ
τοῦτο ποίει.” ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κῦρος συνεκάλεσε Περσέων
τοὺς πρώτους· συναγείρας δὲ τούτους ἐς μέσον σφι προετίθεε
τὸ πρῆγμα, συμβουλευόμενος, ὁκότερα ποιέῃ. τῶν δὲ κατὰ τὠυ-
τὸ αἱ γνῶμαι συνεξέπιπτον, κελευόντων ἐσδέκεσθαι Τόμυρίν τε
207 καὶ τὸν στρατὸν αὐτῆς ἐς τὴν χώρην. παρεὼν δὲ καὶ μεμφό-
μενος τὴν γνώμην ταύτην Κροῖσος ὁ Λυδὸς ἀπεδείκνυτο ἐναντίην

8 δεύτερα α δεύτερον β | πολέμουσ α πολεμίουσ β | γενομένη α γινομένη β 10 διαφυγεῖν: διαφυγέειν **205**,1.4 μασσαγετέων α μασαγετέων β 2 ταύτην α ταύτη β 3 θέλων — ἔχειν del. Krüger | ἥν] μιν Cobet 4 συνιεῖσα α συνεῖσα β 6 προεχώρεε α προσεχώρεε (-εεν V) β | ἀράξεα α ἀράξην β 7 ζευγνὺς van Herwerden **206**,4 τελεόμενα α τε λεγόμενα β 7 πάντως] πᾶν κως Schweighäuser | δὲ] δὴ Stein | εἰ β ἢν α 8 μασσαγετέων α μασαγετέων β 9 ἄπες: ἄφεσ 11 βούλεαι α βούλεε β 12 ποίει α ποίεε β 14 ποιέῃι α ποιέει β.

τῇ προκειμένῃ γνώμῃ, λέγων τάδε· “ὦ βασιλεῦ, εἶπον μὲν καὶ πρότερόν τοι, ὅτι, ἐπεί με Ζεὺς ἔδωκέ τοι, τὸ ἂν ὁρῶ σφάλμα ἐὸν οἴκῳ τῷ σῷ, κατὰ δύναμιν ἀποτρέψειν· τὰ δέ μοι παθήματα, [τὰ] ἐόντα ἀχάριτα, μαθήματα γέγονεν. εἰ μὲν ἀθάνατος δοκέεις εἶναι, καὶ στρατιῆς τοιαύτης ἄρχειν, οὐδὲν ἂν εἴη πρῆγμα, γνώμας ἐμὲ σοὶ ἀποφαίνεσθαι· εἰ δ᾽ ἔγνωκας, ὅτι ἄνθρωπος καὶ σὺ εἶς, καὶ ἑτέρων τοιῶνδε ἄρχεις, ἐκεῖνο πρῶτον μάθε, ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηίων ἐστὶ πρηγμάτων, περιφερόμενος δὲ οὐκ ἐᾷ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχέειν. ἤδη ὦν ἐγὼ γνώμην ἔχω περὶ τοῦ προκειμένου πρήγματος τὰ ἔμπαλιν ἢ οὗτοι. εἰ γὰρ ἐθελήσομεν ἐσδέξασθαι τοὺς πολεμίους ἐς τὴν χώρην, ὅδε τοι ἐν αὐτῷ κίνδυνος ἔνι· ἑσσωθεὶς μὲν προσαπολλύεις πᾶσαν τὴν ἀρχήν. δῆλα γὰρ δή, ὅτι νικῶντες Μασσαγέται οὐ τὸ ὀπίσω φεύξονται, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀρχὰς τὰς σὰς ἐλῶσι. νικῶν δὲ οὐ νικᾷς τοσοῦτον, ὅσον εἰ διαβὰς ἐς τὴν ἐκείνων, νικῶν Μασσαγέτας, ἕποιο φεύγουσι· τὠυτὸ γὰρ ἀντιθήσω ἐκείνῳ, ὅτι νικήσας τοὺς ἀντιουμένους ἐλᾷς ἰθὺ τῆς ἀρχῆς τῆς Τομύριος. χωρίς τε τοῦ ἀπηγημένου αἰσχρὸν καὶ οὐκ ἀνασχετόν, Κῦρόν γε τὸν Καμβύσεω γυναικὶ εἴξαντα ὑποχωρῆσαι τῆς χώρης. νῦν ὦν μοι δοκέει διαβάντας προελθεῖν, ὅσον ἂν ἐκεῖνοι διεξίωσι, ἐνθεῦτεν δὲ τάδε ποιεῦντας πειρᾶσθαι, ἐκείνων περιγενέσθαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, Μασσαγέται εἰσὶ ἀγαθῶν τε Περσικῶν ἄπειροι καὶ καλῶν μεγάλων ἀπαθέες. τούτοισι ὦν τοῖσι ἀνδράσι, τῶν προβάτων ἀφειδέως πολλὰ κατακόψαντας καὶ σκευάσαντας, προθεῖναι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ ἡμετέρῳ δαῖτα, πρὸς δὲ καὶ κρητῆρας ἀφειδέως οἴνου ἀκρήτου καὶ σιτία παντοῖα· ποιήσαντας δὲ ταῦτα, ὑπολιπομένους τῆς στρατιῆς τὸ φλαυρότατον, τοὺς λοιποὺς αὖτις

207,6 τὰ del. Schweighäuser | γέγονεν β γεγόνεε α | ἀθάνατος <αὐτὸς> Naber 11 ἐγὼ γνώμην ἔχω β ἔχω γνώμην α 14 προσαπολέεις Cobet προσαπόλλυς van Herwerden 17 ὅσον ⟨ἂν⟩ Cobet | νικῶν Μασσαγέτας del. Cobet 18 τοῦτο Dobree | ἀντιουμένουσ α ἐναντιουμένουσ β 19 ἰθὺ C: ἰθὺσ | τομύριοσ α τομύριδοσ β 21 χώρησ α μάχησ β | διαβάντασ α διαβάντα β 22 προελθεῖν α προσελθεῖν β | διεξίωσι] ὑπεξίωσι Stein διεσιέωσι Tournier 23 περιγενέσθαι α περιγίνεσθαι β 24 κακῶν van Herwerden 27 καὶ α, om. β | κρητῆρασ α κρατῆρασ β 28 ὑπολιπομένουσ α ὑπολειπομένουσ β.

ἐξαναχωρέειν ἐπὶ τὸν ποταμόν. ἢν γὰρ ἐγὼ γνώμης μὴ ἁμάρτω, κεῖνοι ἰδόμενοι ἀγαθὰ πολλά, τρέψονταί τε πρὸς αὐτά, καὶ ἡμῖν τὸ ἐνθεῦτεν λείπεται ἀπόδεξις ἔργων μεγάλων."

208 Γνῶμαι μὲν αὗται συνέστασαν· Κῦρος δὲ μετεὶς τὴν προτέρην γνώμην, τὴν Κροίσου δὲ ἑλόμενος, προηγόρευε Τομύρι ἐξαναχωρέειν, ὡς αὐτοῦ διαβησομένου ἐπ᾽ ἐκείνην. ἣ μὲν δὴ ἐξανεχώρεε, κατὰ ὑπέσχετο πρῶτα. Κῦρος δὲ Κροῖσον ἐς τὰς χεῖρας ἐσθεὶς τῷ ἑωυτοῦ παιδὶ Καμβύσῃ, τῷ περ τὴν βασιληίην ἐδίδου, καὶ πολλὰ ἐντειλάμενός οἱ τιμᾶν τε αὐτὸν καὶ εὖ ποιέειν, ἢν ἡ διάβασις ἡ ἐπὶ Μασσαγέτας μὴ ὀρθωθῇ· ταῦτα ἐντειλάμενος καὶ ἀποστείλας τούτους ἐς Πέρσας, αὐτὸς διέβαινε τὸν

209 ποταμὸν καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. ἐπείτε δὲ ἐπεραιώθη τὸν Ἀράξεα, νυκτὸς ἐπελθούσης, εἶδε ὄψιν, εὕδων ἐν τῶν Μασσαγετέων τῇ χώρῃ, τοιήνδε· ἐδόκεε ὁ Κῦρος ἐν τῷ ὕπνῳ ὁρᾶν τῶν Ὑστάσπεος παίδων τὸν πρεσβύτατον ἔχοντα ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας καὶ τουτέων τῇ μὲν τὴν Ἀσίην, τῇ δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπισκιάζειν. Ὑστάσπεϊ δὲ τῷ Ἀρσάμεος, ἐόντι ἀνδρὶ Ἀχαιμενίδῃ, ἦν τῶν παίδων Δαρεῖος πρεσβύτατος, ἐὼν τότε ἡλικίην ἐς εἴκοσί κου μάλιστα ἔτεα, καὶ οὗτος κατελέλειπτο ἐν Πέρσῃσι· οὐ γάρ εἶχέ κω ἡλικίην στρατεύεσθαι. ἐπεὶ ὦν δὴ ἐξηγέρθη ὁ Κῦρος, ἐδίδου λόγον ἑωυτῷ περὶ τῆς ὄψιος. ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μεγάλη εἶναι ἡ ὄψις, καλέσας Ὑστάσπεα καὶ ἀπολαβὼν μοῦνον εἶπε "Ὕστασπες, παῖς σὸς ἐπιβουλεύων ἐμοί τε καὶ τῇ ἐμῇ ἀρχῇ ἥλωκε. ὡς δὲ ταῦτα ἀτρεκέως οἶδα, ἐγὼ σημανέω· ἐμεῦ θεοὶ κήδονται, καί μοι πάντα προδεικνύουσι τὰ ἐπιφερόμενα. ἤδη ὦν ἐν τῇ παροιχομένῃ νυκτὶ εὕδων εἶδον τῶν σῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον ἔχοντα ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας· καὶ τουτέων τῇ μὲν τὴν Ἀσίην, τῇ δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπισκιάζειν. οὔκων ἔστι μηχανὴ ἀπὸ τῆς ὄψιος ταύτης οὐδεμία, τὸ μὴ ἐκεῖνον ἐπιβουλεύειν ἐμοί· σὺ τοίνυν τὴν ταχίστην πορεύεο ὀπίσω ἐς Πέρσας,

31 τε del. Aldus 32 ἀπόδεξισ α ἀπόδειξισ β **208**,2 τομύρι α τόμυριν β 4 κατὰ: καθὰ **209**,1 ἀράξεα α ἀράξην β 3 ὁ Κῦρος del. van Herwerden 6 ὑστάσπεϊ β ὑστάσπηι α | ἀρσάμεοσ α ἀρσάμενοσ β 8 κατελέλειπτο α καταλέλειπτο β 10 ὄψιος R ὄψεως V ὄψισ α 11 ἡ ὄψις del. van Herwerden 13 ἥλωκε Bredow: ἑάλωκε 18 οὐδεμία α οὐδὲ μίη β | ἐκεῖνον] οὐ κεῖνον Dobree 19 τοίνυν β νῦν α.

καὶ ποίεε, ὅκως, ἐπεὰν ἐγὼ τάδε καταστρεψάμενος ἔλθω ἐκεῖ,
ὥς μοι καταστήσεις τὸν παῖδα ἐς ἔλεγχον." Κῦρος μὲν δοκέων 210
οἱ Δαρεῖον ἐπιβουλεύειν, ἔλεγε τάδε· τῷ δ' ὁ δαίμων προέφαινε,
ὡς αὐτὸς μὲν τελευτήσειν αὐτοῦ ταύτῃ μέλλοι, ἡ δὲ βασιληίη
αὐτοῦ περιχωρέοι ἐς Δαρεῖον. ἀμείβεται δὴ ὦν ὁ Ὑστάσπης
τοισίδε· "ὦ βασιλεῦ, μὴ εἴη ἀνὴρ Πέρσης γεγονώς, ὅστις τοι
ἐπιβουλεύσειε· εἰ δ' ἔστι, ἀπόλοιτο ὡς τάχιστα· ὃς ἀντὶ μὲν
δούλων ἐποίησας ἐλευθέρους Πέρσας εἶναι, ἀντὶ δὲ τοῦ ἄρχε-
σθαι ὑπ' ἄλλων, ἄρχειν ἁπάντων. εἰ δέ τίς τοι ὄψις ἀπαγγέλλει,
παῖδα τὸν ἐμὸν νεώτερα βουλεύειν περὶ σέο, ἐγώ τοι παραδί-
δωμι χρῆσθαι αὐτῷ τοῦτο, ὅ τι σὺ βούλεαι." Ὑστάσπης μὲν 211
τούτοισι ἀμειψάμενος καὶ διαβὰς τὸν Ἀράξεα ἤιε ἐς Πέρσας,
φυλάξων Κύρῳ τὸν παῖδα Δαρεῖον. Κῦρος δὲ προελθὼν ἀπὸ
τοῦ Ἀράξεω ἡμέρης ὁδὸν ἐποίεε τὰς Κροίσου ὑποθήκας. μετὰ
δὲ ταῦτα, Κύρου τε καὶ Περσέων τοῦ καθαροῦ στρατοῦ ἀπελάσαντος
ὀπίσω ἐπὶ τὸν Ἀράξεα, λειφθέντος δὲ τοῦ ἀχρηίου, ἐπελθοῦσα
τῶν Μασσαγετέων τριτημορὶς τοῦ στρατοῦ, τούς τε λειφθέντας
τῆς Κύρου στρατιῆς ἐφόνευε ἀλεξομένους, καὶ τὴν προκειμένην
ἰδόντες δαῖτα, ὡς ἐχειρώσαντο τοὺς ἐναντίους, κλιθέντες ἐδαίνυντο,
πληρωθέντες δὲ φορβῆς καὶ οἴνου ηὗδον. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπελθόντες
πολλούς μέν σφεων ἐφόνευσαν, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνας ἐζώγρησαν,
καὶ ἄλλους καὶ τὸν τῆς βασιλείης Τομύριος παῖδα, στρατηγέοντα
Μασσαγετέων, τῷ οὔνομα ἦν Σπαργαπίσης. ἣ δὲ πυθομένη 212
τά τε περὶ τὴν στρατιὴν γεγονότα καὶ τὰ περὶ τὸν παῖδα, πέμ-
πουσα κήρυκα παρὰ Κῦρον, ἔλεγε τάδε· "ἄπληστε αἵματος Κῦρε,

20—21 ἐκεῖ, ὥς μοι καταστήσεις (β, -σηισ α)] ἐκεῖσε, καταστήσεις μοι Cobet **210**,2 τῶ δ' β τῶι δέ οἱ α 4 περιχωρέοι α περιχω(-οRS)ρεύοι β περιχωρήσει Schweighäuser | ἀμείβεται d Aldus *AMEIBETAI* archetypus: ἀμείβεταί οἱ α ἀμείβετ' οἱ β 6 ἐπιβουλεύσειε Krüger: ἐπιβουλεύσει A ἐπιβουλεύει B[1] β | ἀπόλοιτο α ἀπόλλοιτο β 7 δὲ ⟨τοῦ⟩ Reiske **211**,2 Ἀράξεα Aldus: ἀράξην 4 ⟨κατὰ⟩ τὰς Stein 5 ⟨τοῦ⟩ στρατοῦ Krüger | ἀπελάσαντοσ α ἐπελ.ύσαντοσ β 6 ἐπελθοῦσα α ἀπελθοῦσα β 9 ἐδαί-νυντο α δαίνυντο β 12 βασιλείησ α βασιληίησ β | τομύριοσ α τομύρι-δοσ β **212**,3 ἄπληστε α ἄπλειστε β.

μηδὲν ἐπαερθῇς τῷ γεγονότι τῷδε πρήγματι, εἰ ἀμπελίνῳ καρπῷ, τῷ περ αὐτοὶ ἐμπιπλάμενοι μαίνεσθε οὕτως, ὥστε κατιόντος τοῦ οἴνου ἐς τὸ σῶμα ἐπαναπλέειν ὑμῖν ἔπεα κακά, τοιούτῳ φαρμάκῳ δολώσας, ἐκράτησας παιδὸς τοῦ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ οὐ μάχῃ κατὰ τὸ καρτερόν. νῦν ὦν μευ εὖ παραινεούσης ὑπόλαβε τὸν λόγον· ἀποδούς μοι τὸν παῖδα ἄπιθι ἐκ τῆσδε τῆς χώρης ἀζήμιος, Μασσαγετέων τριτημορίδι τοῦ στρατοῦ κατυβρίσας. εἰ δὲ ταῦτα οὐ ποιήσεις, ἥλιον ἐπόμνυμί τοι τὸν Μασσαγετέων δεσπότην,
213 ἦ μέν σε ἐγὼ καὶ ἄπληστον ἐόντα αἵματος κορέσω.” Κῦρος μὲν ἐπέων οὐδένα τούτων ἀνενειχθέντων ἐποιέετο λόγον· ὁ δὲ τῆς βασιλείης Τομύριος παῖς Σπαργαπίσης, ὥς μιν ὅ τε οἶνος ἀνῆκε καὶ ἔμαθε, ἵνα ἦν κακοῦ, δεηθεὶς Κύρου ἐκ τῶν δεσμῶν λυθῆναι, ἔτυχε· ὡς δὲ ἐλύθη τε τάχιστα καὶ τῶν χειρῶν ἐκράτησε,
214 διεργάζεται ἑωυτόν. καὶ δὴ οὗτος μὲν τρόπῳ τοιούτῳ τελευτᾷ· Τόμυρις δέ, ὥς οἱ Κῦρος οὐκ ἐσήκουσε, συλλέξασα πᾶσαν τὴν ἑωυτῆς δύναμιν συνέβαλε Κύρῳ. ταύτην τὴν μάχην, ὅσαι δὴ βαρβάρων ἀνδρῶν μάχαι ἐγένοντο, κρίνω ἰσχυροτάτην γενέσθαι, καὶ δὴ καὶ πυνθάνομαι οὕτω τοῦτο γενόμενον. πρῶτα μὲν γὰρ λέγεται αὐτοὺς διαστάντας ἐς ἀλλήλους τοξεύειν· μετὰ δέ, ὥς σφι τὰ βέλεα ἐξετετόξευτο, συμπεσόντας τῇσι αἰχμῇσί τε καὶ τοῖσι ἐγχειριδίοισι συνέχεσθαι. χρόνον τε δὴ ἐπὶ πολλὸν συνεστάναι μαχομένους, καὶ οὐδετέρους ἐθέλειν φεύγειν· τέλος δὲ οἱ Μασσαγέται περιεγένοντο. ἥ τε δὴ πολλὴ τῆς Περσικῆς στρατιῆς αὐτοῦ ταύτῃ διεφθάρη, καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Κῦρος τελευτᾷ, βασιλεύσας τὰ πάντα ἑνὸς δέοντα τριήκοντα ἔτεα. ἀσκὸν δὲ πλήσασα αἵματος ἀνθρωπηίου Τόμυρις ἐδίζητο ἐν τοῖσι τεθνεῶσι τῶν Περσέων τὸν Κύρου νέκυν, ὡς δὲ εὗρε, ἐναπῆκε αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν

---

4 ἐπαερθῇς Bredow: ἐπαρθηισ(-ῇς V) 5 τῷ] τοῦ Cobet | ἐμπιμπλάμενοι Cobet 6 ἐπαναπλέειν α ἐπαναπνέειν β 11 ΟΥ (c) archetypus οὐ α corr.: σὺ 12 ἦ μέν Schaefer: ἢ (ἢ V) μὴν Αβ ἡμῖν Β | κορέω Cobet **213**,2 ἀνενειχθέντων Αβ ἀνενεχθέντων Β[1] 3 βασιλείησ α βασιληίησ β | τομύριοσ α τομύριδοσ β **214**,2 οἱ α ὁ β | πᾶσαν α, om. β 7 ἐξετετόξευτο α ἐξετοξεύετο β 10 περιεγένοντο β περιεγενέατο α 11 τελευτᾷ del. Cobet 14 ἐναπῆκε(-εν V) β ἐπανῆπτε α.

ἐς τὸν ἀσκόν· λυμαινομένη δὲ τῷ νεκρῷ ἐπέλεγε τάδε· "σὺ μὲν ἐμὲ ζῶσάν τε καὶ νικῶσάν σε μάχῃ ἀπώλεσας, παῖδα τὸν ἐμὸν ἑλὼν δόλῳ· σὲ δ' ἐγώ, κατά περ ἠπείλησα, αἵματος κορέσω." τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν Κύρου τελευτὴν τοῦ βίου, πολλῶν λόγων λεγομένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἴρηται.

Μασσαγέται δὲ ἐσθῆτά τε ὁμοίην τῇ Σκυθικῇ φορέουσι καὶ 215
δίαιταν ἔχουσι. ἱππόται δέ εἰσι καὶ ἄνιπποι (ἀμφοτέρων γὰρ μετέχουσι) καὶ τοξόται τε καὶ αἰχμοφόροι, σαγάρις νομίζοντες ἔχειν. χρυσῷ δὲ καὶ χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται· ὅσα μὲν γὰρ ἐς αἰχμὰς καὶ ἄρδις καὶ σαγάρις, χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται· ὅσα δὲ περὶ κεφαλὴν καὶ ζωστῆρας καὶ μασχαλιστῆρας, χρυσῷ κοσμέονται. ὣς δ' αὕτως τῶν ἵππων τὰ μὲν περὶ τὰ στέρνα χαλκέους θώρηκας περιβάλλουσι, τὰ δὲ περὶ τοὺς χαλινοὺς καὶ στόμια καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδήρῳ δὲ οὐδ' ἀργύρῳ χρέωνται οὐδέν· οὐδὲ γὰρ οὐδέ σφι ἔστι ἐν τῇ χώρῃ, ὁ δὲ χρυσὸς καὶ ὁ χαλκὸς ἄπλετος. νόμοισι δὲ χρέωνται τοιοισίδε· γυ- 216
ναῖκα μὲν γαμέει ἕκαστος, ταύτῃσι δὲ ἐπίκοινα χρέωνται. τὸ γὰρ Σκύθας φασὶ Ἕλληνες ποιέειν, οὐ Σκύθαι εἰσὶ οἱ ποιέοντες, ἀλλὰ Μασσσαγέται· τῆς γὰρ ἐπιθυμήσῃ γυναικὸς Μασσαγέτης ἀνήρ, τὸν φαρετρεῶνα ἀποκρεμάσας πρὸ τῆς ἁμάξης, μίσγεται ἀδεῶς. οὖρος δὲ ἡλικίης σφι πρόκειται ἄλλος μὲν οὐδείς· ἐπεὰν δὲ γέρων γένηται κάρτα, οἱ προσήκοντές οἱ πάντες συνελθόντες θύουσί μιν καὶ ἄλλα πρόβατα ἅμα αὐτῷ, ἑψήσαντες δὲ τὰ κρέα κατευωχέονται. ταῦτα μὲν τὰ ὀλβιώτατά σφι νενόμισται, τὸν δὲ νούσῳ τελευτήσαντα οὐ κατασιτέονται, ἀλλὰ γῇ κρύπτουσι συμφορὴν ποιεύμενοι, ὅτι οὐκ ἵκετο ἐς τὸ τυθῆναι. σπείρουσι δὲ οὐδέν, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων ζώουσι καὶ ἰχθύων· οἳ δὲ ἄφθονοί

---

16 σε μάχηι α ἐσ μάχη (-ην V') β 17 δ' α δὲ β | κορέω Cobet 19 ὅδε α ὧδε β 215,3 αἰχμοφόροι β αἰχμωφόροι α | σαγάρισ α σαγγάρεισ β 4 ἔχειν del. Naber | χρέωνται B χρῶνται Aβ 5 ἄρδισ α φαρέτρασ β | τὰ πάντα del. van Herwerden 6 περὶ del. Stein | χρυσοῦ Krüger 10 οὐδέ del Abicht 216,1 τοιοισίδε: τοιοῖσδε 2 τὸ Bekker: ὃ 4 ἐπιθυμήσηι α ἐπιθυμήσει β <ἂν> ἐπιθυμήσῃ Cobet 5 τὸν φαρετρεῶνα α τῶν φαρετρεῶν β 6 ἀδεῶς] ἀναιδέως van Herwerden 12 ἀλλ' α ἀλλὰ β.

σφι ἐκ τοῦ Ἀράξεω ποταμοῦ παραγίνονται· γαλακτοπῶται δέ εἰσι. θεῶν δὲ μοῦνον ἥλιον σέβονται, τῷ θύουσι ἵππους. νόος δὲ οὗτος τῆς θυσίης· τῶν θεῶν τῷ ταχίστῳ πάντων τῶν θνητῶν τὸ τάχιστον δατέονται.

---

13 ποταμοῦ del. van Herwerden | γαλακτοπῶται Cobet: γαλακτοπόται α R γαλακτιπόται V′ | δέ β δ' α 15 νόος Krüger: νόμοσ (νόμους R) ΗΡΟΔΌΤΟΥ Ā A Ἡροδότου ἱστοριῶν A (ᾱ R) BR.

B.

1 *Τελευτήσαντος δὲ Κύρου παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύσης, Κύρου ἐὼν παῖς καὶ Κασσανδάνης, τῆς Φαρνάσπεω θυγατρός· τῆς προαποθανούσης Κῦρος αὐτός τε μέγα πένθος ἐποιήσατο, καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι, τῶν ἦρχε, πένθος ποιέεσθαι. ταύτης δὴ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης, Ἴωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρωίους ἐόντας ἐνόμιζε, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλους τε παραλαβών, τῶν ἦρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε.*

2 *Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦσαι, ἐνόμιζον ἑωυτοὺς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων· ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθέλησε εἰδέναι, οἵτινες γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑωυτούς. Ψαμμήτιχος δὲ ὡς οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα, τούτου ἀνευρεῖν, οἳ γενοίατο πρῶτοι ἀνθρώπων, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε· παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποίμνια τροφήν τινα τοιήνδε, ἐντειλάμενος μηδένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν φωνὴν ἱέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ᾽ ἑωυτῶν κέεσθαι αὐτά, καὶ τὴν*

ΕΥΤΕΡΠΗ $\overline{B}$ A B ‖ : *ευτέρπηι* B *εὐτέρπη. β′* R **1**,3 *μέγα πένθοσ α πένθοσ μέγα β* 4 *πένθος ποιέεσθαι* del. Naber | *ποιέεσθαι α ποιεῖσθαι β* 5 *δὴ α δὲ β* 6 <*παρ᾽ οὐδὲν*> *ἐνόμιζε* Cobet **2**,1 *ψαμμή-*(-*ι*-Vpr.)*τιχον β ψαμμήτιχος α* 2 *ἐπειδὴ α ἐπεὶ β ἐπείτε* van Herwerden 6 *οἳ*—7 *ἀνθρώπων* del. Cobet 8 *διδοῖ β δίδωσι α* 9 *μηδένα β μηδὲν α*| *μηδεμίαν φωνὴν α φωνὴν μὴ δὲ μίαν β* 10 *κέεσθαι α κεῖσθαι β.*

ὥρην ἐπαγινέειν σφι αἶγας, πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τἆλλα διαπρήσσεσθαι. ταῦτα δὲ ἐποίεέ τε καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος, θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμων κνυζημάτων, ἥντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην· τά περ ὦν καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα βέκκος ἐφώνεον, ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν· ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότῃ ἤγαγε τὰ παιδία κελεύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο, οἵτινες ἀνθρώπων βέκκος τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὕρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. οὕτω συνεχώρησαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιούτῳ σταθμησάμενοι πρήγματι, τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἑωυτῶν. ὧδε μὲν γενέσθαι τῶν ἱρέων τοῦ Ἡφαίστου τοῦ ἐν Μέμφι ἤκουον· Ἕλληνες δὲ λέγουσι ἄλλα τε μάταια πολλά, καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμὼν τὴν δίαιταν οὕτως ἐποιήσατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτῃσι τῇσι γυναιξί.

3 Κατὰ μὲν δὴ τὴν τροφὴν τῶν παιδίων τοσαῦτα ἔλεγον, ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μέμφι, ἐλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἱρεῦσι τοῦ Ἡφαίστου. καὶ δὴ καὶ ἐς Θήβας τε καὶ ἐς Ἡλίου πόλιν αὐτῶν τούτων εἵνεκεν ἐτραπόμην, ἐθέλων εἰδέναι, εἰ συμβήσονται τοῖσι λόγοισι τοῖσι ἐν Μέμφι· οἱ γὰρ Ἡλιοπολῖται λέγονται Αἰγυπτίων εἶναι λογιώτατοι. τὰ μέν νυν θεῖα τῶν ἀπηγημάτων, οἷα ἤκουον, οὐκ εἰμὶ πρόθυμος ἐξηγέεσθαι, ἔξω ἢ τὰ οὐνόματα

11 ἐπαγινέειν: ἐπαγινέην β ἐπάγειν α | σφι α σφίσιν β | πλήσαντα β πλήσαντασ α | γάλακτοσ α τοῦ γάλακτοσ β 12 ἐποίεέ τε α ἐποιέετο RS ποιέετο V | ὁ β, om. α 13 παιδίων α παίδων β 16 ἀνοίγοντι α ἀνοίγοντί τε β | ἐσιόντι α ἐπιόντι β 17.22 βέκκοσ β βεκὸς α 18 φοιτέοντι α φοιτῶντι β 19 ἐπιμελομένωι α ἐπιμελουμένῳ (-ω V) β | σημήνασ β σημάνασ α 23 ἄρτον οὕτω . συνεχώρησαν δὴ Αἰγύπτιοι τοιούτῳ van Herwerden 24 πρεσβυτέρουσ α πρώτουσ β προτέρους van Herwerden 25 ἱρέων α ἱερέων R ἱερεέων V 28 παιδίων β παίδων α | τῇσι α ταῖσ β 3,1 τὴν α, om. β | παιδίων β παίδων α 4 αὐτῶν τούτων β αὐτέων τουτέων α | εἵνεκεν α ἕνεκεν β 5 ἡλιοπολῖται α ἡλιουπολῖται β 6 λογιώτατοι α λογιμώτατοι β.

αὐτῶν μοῦνον, νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἶσον περὶ αὐτῶν ἐπίστασθαι· τὰ δ᾿ ἂν ἐπιμνησθέω αὐτῶν, ὑπὸ τοῦ λόγου ἐξαναγκαζόμενος ἐπιμνησθήσομαι. ὅσα δὲ ἀνθρωπήια πρήγματα, 4
ὧδε ἔλεγον ὁμολογέοντες σφίσι, πρώτους Αἰγυπτίους ἀνθρώπων ἁπάντων ἐξευρεῖν τὸν ἐνιαυτόν, δυώδεκα μέρεα δασαμένους τῶν ὡρέων ἐς αὐτόν. ταῦτα δὲ ἐξευρεῖν ἐκ τῶν ἄστρων ἔλεγον· ἄγουσι δὲ τοσῷδε σοφώτερον Ἑλλήνων, ἐμοὶ δοκέειν, ὅσῳ Ἕλληνες μὲν διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι τῶν ὡρέων εἵνεκεν, Αἰγύπτιοι δὲ τριηκοντημέρους ἄγοντες τοὺς δυώδεκα μῆνας ἐπάγουσι ἀνὰ πᾶν ἔτος πέντε ἡμέρας πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ, καί σφι ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τὠυτὸ περιιὼν παραγίνεται. δυώδεκά τε θεῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρώτους Αἰγυπτίους νομίσαι καὶ Ἕλληνας παρὰ σφέων ἀναλαβεῖν, βωμούς τε καὶ ἀγάλματα καὶ νηοὺς θεοῖσι ἀπονεῖμαι σφέας πρώτους καὶ ζῴα ἐν λίθοισι ἐγγλύψαι. καὶ τούτων μέν νυν τὰ πλέω ἔργῳ ἐδήλουν οὕτω γενόμενα, βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρώπων ἔλεγον Μῖνα. ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἕλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἔνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων, ἐς τὴν ἀνάπλους ἀπὸ θαλάσσης ἑπτὰ ἡμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸν ποταμόν. καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ 5
τῆς χώρης· δῆλα γὰρ δὴ καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δέ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν Ἕλληνες ναυτίλλονται, ἐστὶν Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύτης μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόου, τῆς πέρι ἐκεῖνοι οὐδὲν ἔτι τοιόνδε ἔλεγον, ἔστι δὲ ἕτερον τοιοῦτον. Αἰγύπτου γὰρ φύσις ἐστὶ τῆς χώρης τοιήδε. πρῶτα μὲν προσπλέων ἔτι καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεὶς

8 μοῦνον α μόνον β 9 ἐπιμνησθέω: ἐπιμνησθῶ | ἐξαναγκαζόμενοσ α ἀναγκαζόμενοσ β 10 ἐπιμνήσομαι van Herwerden 4,3 ἐξευρεῖν: ἐξευρέειν 4 ἐξευρεῖν α ἐξευρέειν β | ἄστρων α ἀστέρων β 5 ἐμοὶ δοκέειν α ὡσ ἐμοὶ δοκέει β 6 ἐμβόλιμον <μῆνα> Cobet 7 τριηκοντημέρουσ β τριακονθημέρουσ α 11 ἀναλαβεῖν] παραλαβεῖν uel λαβεῖν Cobet 13 καὶ τούτων α τουτέων β 14 αἰγύπτου α, om. β | ἀνθρώπων β ἄνθρωπον α 15 μῖνα C: μεινα α μῆνα β 17 μοίριοσ α μυριοσ β 5,2 δὴ β, om. α 5 κατύπερθε α καθύπερ β 6 δὲ α δ᾿ β 7 τοιοῦτον β τοιόνδε

καταπειρητηρίην πηλόν τε ἀνοίσεις καὶ ἐν ἕνδεκα ὀργυιῇσιν ἔσεαι. τοῦτο μὲν ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῖ πρόχυσιν τῆς γῆς ἐοῦσαν.

6 αὖτις δὲ αὐτῆς ἐστι Αἰγύπτου μῆκος τὸ παρὰ θάλασσαν ἑξήκοντα σχοῖνοι, κατὰ ἡμεῖς διαιρέομεν εἶναι Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Πλινθινήτεω κόλπου μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ᾽ ἣν τὸ Κάσιον ὄρος τείνει· ταύτης ὦν ἄπο οἱ ἑξήκοντα σχοῖνοί εἰσι. ὅσοι μὲν γὰρ γεωπεῖναί εἰσι ἀνθρώπων, ὀργυιῇσι μεμετρήκασι τὴν χώρην, ὅσοι δὲ ἧσσον γεωπεῖναι, σταδίοισι, οἳ δὲ πολλὴν ἔχουσι, παρασάγγῃσι, οἳ δὲ ἄφθονον λίην, σχοίνοισι. δύναται δὲ ὁ μὲν παρασάγγης τριήκοντα στάδια, ὁ δὲ σχοῖνος ἕκαστος, μέτρον ἐὸν Αἰγύπτιον, ἑξήκοντα στάδια. οὕτω ἂν εἴησαν Αἰγύπτου

7 στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι τὸ παρὰ θάλασσαν. ἐνθεῦτεν μὲν καὶ μέχρι Ἡλίου πόλιος ἐς τὴν μεσόγαιάν ἐστι εὐρέα Αἴγυπτος, ἐοῦσα πᾶσα ὑπτίη τε καὶ ἔνυδρος καὶ ἰλύς. ἔστι δὲ ὁδὸς ἐς τὴν Ἡλίου πόλιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἰόντι παραπλησίη τὸ μῆκος τῇ ἐξ Ἀθηνέων ὁδῷ τῇ ἀπὸ τῶν δυώδεκα θεῶν τοῦ βωμοῦ φερούσῃ ἔς τε Πῖσαν καὶ ἐπὶ τὸν νηὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου. σμικρόν τι τὸ διάφορον εὕροι τις ἂν λογιζόμενος τῶν ὁδῶν τουτέων, τὸ μὴ ἴσας μῆκος εἶναι, οὐ πλέον πεντεκαίδεκα σταδίων· ἡ μὲν γὰρ ἐς Πῖσαν ἐξ Ἀθηνέων καταδεῖ πεντεκαίδεκα σταδίων μὴ εἶναι πεντακοσίων καὶ χιλίων, ἡ δὲ ἐς Ἡλίου πόλιν ἀπὸ θαλάσσης πληροῖ [ἐς] τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.

8 Ἀπὸ δὲ Ἡλίου πόλιος ἄνω ἰόντι στεινή ἐστι Αἴγυπτος. τῇ μὲν γὰρ τῆς Ἀραβίης ὄρος παρατέταται, φέρον ἀπ᾽ ἄρκτου πρὸς μεσαμβρίης τε καὶ νότου, αἰεὶ ἄνω τεῖνον ἐς τὴν Ἐρυθρὴν

---

9 ἐν ἕνδεκα R ἔνδεκα V ἕνδεκα S ἐν δέκα α | ὀργυιῇσιν α ὀργῦῆσιν R 10 τοσοῦτο α τοσοῦτον β 6,1 αὖτισ δὲ αὐτῆσ ἐστι αἰγύπτου α αὐτῆσ δὲ τῆσ αἰγύπτου ἐπὶ β 4 τείνει om. α | ὦν α οὖν β | ἄπο α, om. β 5 γεωπεῖναί α γεωπῖναι β | ὀργυιῇσι α ὀργύιησι β 6 γεωπεῖναι α R γεωπῖναι V 8 μὲν β, om. α | ἕκαστος del. Krüger 7,2 μὲν α, om. β | πολιοσ α πόλεωσ β | μεσόγαιαν α μεσόγεαν β 3 ἔνυδρος Hennicke: ἄνυδρος 4 τὴν β, om. α | ἰόντι α ἀνιόντι β 5.9 ἀθηνέων α ἀθηναίων β 6 πίσαν β πεῖσαν α 7 τὸ διάφορον α διαφέρον β 8 μῆκοσ α, om. β 9 ἐσ α, om. β | πίσαν B[1], in ras. V πεῖσαν AB[2] πᾶσαν R | καταδεῖ α κατὰ δὴ β 10 μὴ α ὡσ μὴ β 11 ἐς del. Madvig 8,3 μεσαμβρίησ α μεσαμβρίη β μεσαμβρίην SV corr. | νότου] νότον SV corr. | ἀεὶ β αἰεὶ α.

καλεομένην θάλασσαν· ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι ἔνεισι αἱ ἐς τὰς πυραμίδας κατατμηθεῖσαι τὰς ἐν Μέμφι. ταύτῃ μὲν λῆγον ἀνακάμπτει ἐς τὰ εἴρηται τὸ ὄρος· τῇ δὲ αὐτὸ ἑωυτοῦ ἐστι μακρότατον, ὡς ἐγὼ ἐπυνθανόμην, δύο μηνῶν αὐτὸ εἶναι [τῆς] ὁδοῦ ἀπὸ ἠοῦς πρὸς ἑσπέρην, τὰ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ λιβανωτοφόρα αὐτοῦ τὰ τέρματα εἶναι. τοῦτο μέν νυν τὸ ὄρος τοιοῦτό ἐστι, τὸ δὲ πρὸς Λιβύης τῆς Αἰγύπτου, [ὄρος ἄλλο πέτρινον τείνει,] ἐν τῷ αἱ πυραμίδες ἔνεισι ⟨ὄρος πέτρινον τείνει⟩, ψάμμῳ κατειλυμένον, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦ Ἀραβίου τὰ πρὸς μεσαμβρίην φέροντα. τὸ ὦν δὴ ἀπὸ Ἡλίου πόλιος οὐκέτι πολλὸν χωρίον ὡς εἶναι Αἰγύπτου, ἀλλ᾽ ὅσον τε ἡμερέων τεσσέρων ⟨καὶ δέκα⟩ ἀναπλόου ἐστὶ στεινὴ Αἴγυπτος ἐοῦσα. τῶν δὲ ὀρέων τῶν εἰρημένων τὸ μεταξὺ πεδιὰς μὲν γῆ, στάδιοι δὲ μάλιστα ἐδόκεόν μοι εἶναι, τῇ στεινότατόν ἐστι, διηκοσίων οὐ πλέους ἐκ τοῦ Ἀραβίου ὄρεος ἐς τὸ Λιβυκὸν καλεόμενον. τὸ δ᾽ ἐνθεῦτεν αὖτις εὐρέα Αἴγυπτός ἐστι. πέφυκε μέν νυν ἡ χώρη αὕτη οὕτως. ἀπὸ δὲ Ἡλίου 9
πόλιος ἐς Θήβας ἐστὶ ἀνάπλοος ἐννέα ἡμερέων, στάδιοι δὲ τῆς ὁδοῦ ἑξήκοντα καὶ ὀκτακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι, σχοίνων ἑνὸς καὶ ὀγδώκοντα ἐόντων. οὗτοι συντιθέμενοι οἱ στάδιοι Αἰγύπτου, τὸ μὲν παρὰ θάλασσαν ἤδη μοι καὶ πρότερον δεδήλωται, ὅτι ἑξακοσίων τέ ἐστι σταδίων καὶ τρισχιλίων, ὅσον δέ τι ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαιαν μέχρι Θηβέων ἐστί, σημανέω· στάδιοι γάρ εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑξακισχίλιοι. τὸ δὲ ἀπὸ Θηβέ-

4 τῶι αἱ α τῶν καὶ β 7 μακρότατον α μακρότερον β | τῆς del. Stein 8 ἠοῖσ α ἕω β | ηῶ α ἕω β 9 τοιοῦτο α τοιοῦτον β 10 ὄρος — τείνει post 11 ἔνεισι ponit Madvig 11 κατειλυμένον α κατειλημμένον β 12 κατὰ τὸν A κατὸν B τεταμένον τὸν R τεταμμένον V′ τετραμμένον Bekker 13 πολλὸν χωρίον α πολλῶν χωρίων β 14 τε ⟨μέχρι⟩ Stein | τεσσέρων α V τεσσάρων R | ⟨καὶ δέκα⟩ Dietsch | ἀνάπλοον Krüger 15 τῶν — μεταξὺ del. Stein | δὲ β, om. α 16 γῆ α γῆσ β 17 πλέουσ α πλείουσ β 18 καλεόμενον α καλεύμενον β | δ᾽ β δὲ α | εὐρέα αἴγυπτοσ ἐστὶ α αἴγυπτοσ εὐρέα ἐστὶ β 9,1 νυν α ὦν (ὦν V) β | οὕτωσ α οὕτω β 2 ἐσ θήβασ ἐστὶ α ἐστὶν ἐσ θήβασ β 3 ὀκτακόσιοι β τετρακόσιοι α | καὶ α, om. β 4 συντιθέμενοι α συντεθειμένοι β | οἱ α, om. β 6 τι α τῇ β 7 ἐσ μεσόγαιαν α, om. β 7.8 θηβέων α θηβαίων β | ἐστί α μεσόγεά ἐστι β.

ων ἐς Ἐλεφαντίνην καλεομένην πόλιν στάδιοι χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοί εἰσι.

10 Ταύτης ὦν τῆς χώρης τῆς εἰρημένης ἡ πολλή, κατά περ οἱ ἱρέες ἔλεγον, ἐδόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. τῶν γὰρ ὀρέων τῶν εἰρημένων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφαίνετό μοι εἶναί κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ γε τὰ περὶ Ἴλιον καὶ Τευθρανίην καὶ Ἔφεσόν τε καὶ Μαιάνδρου πεδίον, ὥς γε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλεῖν· τῶν γὰρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν ἑνὶ τῶν στομάτων τοῦ Νείλου, ἐόντος πενταστόμου, οὐδεὶς αὐτῶν πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆναί ἐστι. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ποταμοί, οὐ κατὰ τὸν Νεῖλον ἐόντες μεγάθεα, οἵτινες ἔργα ἀποδεξάμενοι μεγάλα εἰσί· τῶν ἐγὼ φράσαι ἔχω οὐνόματα καὶ ἄλλων καὶ οὐκ ἥκιστα Ἀχελωίου, ὃς ῥέων δι᾽ Ἀκαρνανίης καὶ ἐξιεὶς ἐς θάλασσαν τῶν Ἐχινάδων
11 νήσων τὰς ἡμισέας ἤδη ἤπειρον πεποίηκε. ἔστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρης, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω, κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης [θαλάσσης], μακρὸς οὕτω δή τι καὶ στεινὸς ὡς ἔρχομαι φράσων· μῆκος μὲν πλόου, ἀρξαμένῳ ἐκ μυχοῦ διεκπλῶσαι ἐς τὴν εὐρέαν θάλασσαν ἡμέραι ἀναισιμοῦνται τεσσεράκοντα εἰρεσίῃ χρεωμένῳ· εὖρος δέ, τῇ εὐρύτατός ἐστι ὁ κόλπος, ἥμισυ ἡμέρης πλόου. ῥηχίη δ᾽ ἐν αὐτῷ καὶ ἄμπωτις ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. ἕτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω γενέσθαι κου, τὸν μὲν ἐκ τῆς βορηίης θαλάσσης [κόλπον] ἐσέχοντα ἐπ᾽ Αἰθιοπίης, τὸν δὲ [Ἀράβιον, τὸν

---

9 χίλιοι α εἴκοσι β **10,**1 ἱρέεσ α ἱερέεσ β 2 ἐδόκεε α ἐδόκεε δὲ β 3 Μέμφιος πόλιοσ Bekker | μεταξὺ ἐφαίνετό α μεταξύ γε, φαίνετό β 4 γε τὰ α τά τε β 5 ὥς γε Schweighäuser: ὥστε α ὡσ β 6 συμβαλεῖν: συμβαλέειν 8 πενταστόμου α ἑπταστόμου β | αὐτῶν del Cobet | συμβληθῆναι α ξυμβληθῆναι β 11 ἀχελώιου α ἀχελώου β 12 ἐξιεὶσ α ἐξιὼν β **11,**3 θαλάσσησ α, om. β | στεινὸσ α στενὸσ β 4 ἀρξαμένῳ (-ω V) β ἀρξαμένου α μυχοῦ α μάχου β 5 εὐρέαν: εὐρείην α εὐρέην β | τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 6 χρεωμένῳ β χρωμένωι α 8 τὴν α ἐπὶ τὴν β 9 κου α, om. β, κοτέ Stein | βορηίησ α βορέησ β 10 κόλπον] del. Krüger | ἐσέχοντα codex monasterii s. Remigii, Reiske: ἔχοντα β ἐσχέοντα α | ἐπ᾽ α ἐπὶ β | Ἀράβιον — 11 λέξων del. Schweighäuser.

ἔρχομαι λέξων,] ἐκ τῆς νοτίης φέροντα ἐπὶ Συρίης, σχεδὸν μὲν
ἀλλήλοισι συντετραίνοντας τοὺς μυχούς, ὀλίγον δέ τι παραλλάσ-
σοντας τῆς χώρης. εἰ ὦν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος
ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ῥέοντος τούτου
χωσθῆναι ἐντός γε δισμυρίων ἐτέων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαί γε
καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν· κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισι-
μωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ ἂν χωσθείη κόλπος
καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ καὶ
οὕτως ἐργατικοῦ; τὰ περὶ Αἴγυπτον ὦν καὶ τοῖσι λέγουσι 12
αὐτὰ πείθομαι, καὶ αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἰδών τε
τὴν Αἴγυπτον προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς κογχύλιά τε φαινό-
μενα ἐπὶ τοῖσι ὄρεσι καὶ ἅλμην ἐπανθέουσαν, ὥστε καὶ τὰς πυρα-
μίδας δηλέεσθαι, καὶ ψάμμον μοῦνον Αἰγύπτου ὄρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ
Μέμφιος ἔχον, πρὸς δὲ τῇ χώρῃ οὔτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρῳ ἐούσῃ
τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὐδὲ τῇ Συρίῃ
(τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύροι νέμονται), ἀλλὰ
μελάγγαιόν τε καὶ καταρρηγνυμένην, ὥστε ἐοῦσαν ἰλύν τε καὶ
πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίης κατενηνειγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. τὴν
δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέρην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην, τὴν δὲ
Ἀραβίην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέρην τε καὶ ὑπόπετρο ἐοῦσαν.
Ἔλεγον δὲ καὶ τόδε μοι μέγα τεκμήριον περὶ τῆς χώρης 13
ταύτης οἱ ἱρέες, ὡς ἐπὶ Μοίριος βασιλέος, ὅκως ἔλθοι ὁ ποτα-
μὸς ἐπὶ ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιστον, ἄρδεσκε Αἴγυπτον τὴν
ἔνερθε Μέμφιος· καὶ Μοίρι οὔκω ἦν ἔτεα εἰνακόσια τετελευτη-
κότι, ὅτε τῶν ἱρέων ταῦτα ἐγὼ ἤκουον. νῦν δὲ ἢν μὴ ἐπ᾽ ἑκκαί-

11 μὲν α, om. β 12 ⟨ἐπ᾽⟩ ἀλλήλοισι Stein | συντετραίνοντασ α συμπεραίνοντασ β 13 ὦν α ὦν δὴ β 14 Ἀράβιον del. van Herwerden 15 μὲν α, om. β | γε καὶ α, τε β 16 χωσθῆναι β ἐκχωσθῆναι α 17 ἐμὲ α με β | ἂν χωσθείη β ἀναχωσθείη α 18 μέζων (-ον B) α μείζων β **12**,3 κάρτα δοκέω α καταδο(-ι- V)κέω β 5 μοῦνον α μόβ νον 6 τῇ χώρῃ del. Stein 7 μὲν β μὴν α 8 Σύροι: σύριοι 9 μελάγγαιόν α μελάγγεόν β | καταρρηγνυμένην α κατερρηγνυμένην β κατερρηγμένην Bekker | ἐοῦσαν α οὖσαν β 10 κατενηνεγμένην α κατανενειγμένην β 11 ἴδμεν β ἴσμεν α **13**,2 μοίριοσ α μύριοσ β 4 μοίρι α μύρισ β | εἰνακόσια τετελευτηκότι α ἐννακόσια τετελευτηκὼσ β 5 ἱρέων α ἱερέων β | ἢν β εἰ α | ἐπ᾽ α ἐπι β.

δεκα ἢ πεντεκαίδεκα πήχεας ἀναβῇ τὸ ἐλάχιστον ὁ ποταμός, οὐκ ὑπερβαίνει ἐς τὴν χώρην. δοκέουσί τέ μοι Αἰγυπτίων οἱ ἔνερθε τῆς λίμνης τῆς Μοίριος οἰκέοντες τά τε ἄλλα χωρία καὶ τὸ καλεόμενον Δέλτα, ἢν οὕτω ἡ χώρη αὕτη κατὰ λόγον ἐπιδιδοῖ ἐς ὕψος καὶ τὸ ὅμοιον ἀποδιδοῖ ἐς αὔξησιν, μὴ κατακλύζοντος αὐτὴν τοῦ Νείλου πείσεσθαι τὸν πάντα χρόνον τὸν ἐπίλοιπον Αἰγύπτιοι τό κοτε αὐτοὶ Ἕλληνας ἔφασαν πείσεσθαι. πυθόμενοι γάρ, ὡς ὕεται πᾶσα ἡ χώρη τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ᾽ οὐ ποταμοῖσι ἄρδεται κατά περ ἡ σφετέρη, ἔφασαν Ἕλληνας ψευσθέντας κοτὲ ἐλπίδος μεγάλης κακῶς πεινήσειν. τὸ δὲ ἔπος τοῦτο ἐθέλει λέγειν ὡς, εἰ μὴ ἐθελήσει σφι ὕειν ὁ θεός, ἀλλὰ αὐχμῷ διαχρᾶσθαι, λιμῷ οἱ Ἕλληνες αἱρεθήσονται· οὐ γὰρ δή σφι ἔστι [ὕδατος] οὐδεμία ἄλλη ἀποστροφὴ ὅτι μὴ ἐκ τοῦ Διὸς
14 μοῦνον. καὶ ταῦτα μὲν ἐς Ἕλληνας Αἰγυπτίοισι ὀρθῶς ἔχοντα εἴρηται· φέρε δὲ νῦν καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὡς ἔχει φράσω. εἴ σφι θέλοι, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, ἡ χώρη ἡ ἔνερθε Μέμφιος (αὕτη γάρ ἐστι ἡ αὐξανομένη) κατὰ λόγον τοῦ παροιχομένου χρόνου [ἐς ὕψος] αὐξάνεσθαι, ἄλλο τι ἢ οἱ ταύτῃ οἰκέοντες [Αἰγυπτίων] πεινήσουσι; εἰ μήτε γε ὕσεταί σφι ἡ χώρη μήτε ὁ ποταμὸς οἷός τ᾽ ἔσται ἐς τὰς ἀρούρας ὑπερβαίνειν. ἦ γὰρ δὴ νῦν γε οὗτοι ἀπονητότατα καρπὸν κομίζονται ἐκ γῆς τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων πάντων καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων· οἳ οὔτε ἀρότρῳ ἀναρηγνύντες αὔλακας ἔχουσι πόνους οὔτε σκάλλοντες οὔτε ἄλλο ἐργαζόμενοι οὐδὲν τῶν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι περὶ λήιον πονέουσι, ἀλλ᾽ ἐπεάν σφι ὁ ποταμὸς αὐτόματος ἐπελθὼν ἄρσῃ τὰς ἀρούρας, ἄρσας δὲ ἀπολίπῃ ὀπίσω, τότε σπείρας ἕκαστος

---

7 οὐκ β οὐχ α | τέ α δέ β 8 τῆσ λίμνησ β λίμνησ α | μοίριοσ α μύριοσ β 9 ἐπιδιδῷ Reiz 10 καὶ—αὔξησιν del. Valckenaer | ἀποδιδῷ Reiz 12 αὐτοὶ ἕλληνασ α ἕλληνασ αὐτοὶ β 13 πυθόμενοι α πυνθανόμενοι β 16 ἐθελήσει α ἐθελήση β | σφι α σφιν β | ἀλλὰ α ἀλλ᾽ β 18 ὕδατος del. Cobet 14,3 θέλοι α ἐθελήσει β 4 αὐξανομένη α αὐξομένη β 5 ἐσ α εἰσ β | ἐς ὕψος del. Gomperz | οἰκέοντες αἰγυπτίων α αἰγυπτίων οἰκέοντεσ β 6 Αἰγυπτίων del. Kallenberg | χώρη α χώρη τὸ (τὰ V′) ἀπὸ διὸσ β 7 τ᾽ α τε β | ἐσ τὰσ α, om. β 8 γῆσ α τῆσ β 9 πάντων α ἁπάντων β 10 ἀναρηγνύντεσ α ἀναρρηγνύντεσ β 11 οἱ ἄλλοι α ὠλλοι β.

τὴν ἑωυτοῦ ἄρουραν ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὗς, ἐπεὰν δὲ καταπατήσῃ τῇσι ὑσὶ τὸ σπέρμα, ἄμητον τὸ ἀπὸ τούτου μένει, ἀποδινήσας δὲ τῇσι ὑσὶ τὸν σῖτον οὕτω κομίζεται.

Εἰ ὦν βουλόμεθα γνώμῃσι τῇσι Ἰώνων χρᾶσθαι τὰ περὶ 15
Αἴγυπτον, οἵ φασι τὸ Δέλτα μοῦνον εἶναι Αἴγυπτον, ἀπὸ Περσέος καλεομένης σκοπιῆς λέγοντες τὸ παρὰ θάλασσαν εἶναι αὐτῆς μέχρι ταριχηίων τῶν Πηλουσιακῶν, τῇ δὴ τεσσεράκοντά εἰσι σχοῖνοι, τὸ δὲ ἀπὸ θαλάσσης λεγόντων ἐς μεσόγαιαν τείνειν αὐτὴν μέχρι Κερκασώρου πόλιος, κατ᾽ ἣν σχίζεται ὁ Νεῖλος ἔς τε Πηλούσιον ῥέων καὶ ἐς Κάνωβον, τὰ δὲ ἄλλα λεγόντων τῆς Αἰγύπτου τὰ μὲν Λιβύης, τὰ δὲ Ἀραβίης εἶναι, ἀποδεικνύοιμεν ἂν τούτῳ τῷ λόγῳ χρεώμενοι Αἰγυπτίοισι οὐκ ἐοῦσαν πρότερον χώρην. ἤδη γάρ σφι τό γε Δέλτα, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Αἰγύπτιοι καὶ ἐμοὶ δοκέει, ἐστὶ κατάρρυτόν τε καὶ νεωστὶ ὡς λόγῳ εἰπεῖν ἀναπεφηνός. εἰ τοίνυν σφι χώρη γε μηδεμία ὑπῆρχε, τί περιεργάζοντο δοκέοντες πρῶτοι ἀνθρώπων γεγονέναι; οὐδὲ ἔδει σφέας ἐς διάπειραν τῶν παιδίων ἰέναι, τίνα γλῶσσαν πρώτην ἀπήσουσι. ἀλλ᾽ οὔτε Αἰγυπτίους δοκέω ἅμα τῷ Δέλτα τῷ ὑπὸ Ἰώνων καλεομένῳ γενέσθαι, αἰεί τε εἶναι ἐξ οὗ ἀνθρώπων γένος ἐγένετο, προϊούσης δὲ τῆς χώρης πολλοὺς μὲν τοὺς ὑπολειπομένους αὐτῶν γενέσθαι πολλοὺς δὲ τοὺς ὑποκαταβαίνοντας. τὸ δ᾽ ὦν πάλαι αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλέετο, τῆς τὸ περίμετρον
στάδιοί εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑξακισχίλιοι. εἰ ὦν ἡμεῖς 16
ὀρθῶς περὶ αὐτῶν γινώσκομεν, Ἴωνες οὐκ εὖ φρονέουσι περὶ Αἰγύπτου· εἰ δὲ ὀρθή ἐστι ἡ γνώμη τῶν Ἰώνων, Ἕλληνάς τε καὶ αὐτοὺς Ἴωνας ἀποδείκνυμι οὐκ ἐπισταμένους λογίζεσθαι, οἵ φασι τρία μόρια εἶναι γῆν πᾶσαν, Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίην καὶ Λιβύην. τέταρτον γάρ δή σφεας δεῖ προσλογίζεσθαι Αἰγύπτου τὸ Δέλτα,

15 ἄμητον τὸ α τὸ (τὸν V) ἄμητον β 16 ὑσὶ] βουσὶ Wesseling 15,1 τὰ—2 Αἴγυπτον del. van Herwerden 1 τὰ α, om. β 2 αἴγυπτον α αἰγύπτου β 3 καλεομένησ α καλεομένην β 4 αὐτῆσ α αὐτὴν β | ταριχείων β ταριχίων α | δὴ α δε β | τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 5.7 λεγόντων del. van Herwerden 5 μεσόγαιαν α μεσόγεαν β 6 αὐτὴν β αὐτῶν α 10 ἤδη γάρ] ἦ γὰρ δή Krüger 12 περιεργάζοντο d: περιηργάζοντο α περιεργάζονται β 13 ἔδεέ Borheck 18 γενέσθαι Reiz: γίνεσθαι 16,3 ἡ α, om. β 6 δεῖ A δὴ B, om. β ἔδει Krüger.

εἰ μήτε γέ ἐστι τῆς Ἀσίης μήτε τῆς Λιβύης· οὐ γὰρ δὴ ὁ Νεῖλός γέ ἐστι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ὁ τὴν Ἀσίην οὐρίζων τῇ Λιβύῃ. τοῦ Δέλτα δὲ τούτου κατὰ τὸ ὀξὺ περιρήγνυται ὁ Νεῖλος, ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ Ἀσίης τε καὶ Λιβύης γίνοιτ᾽ ἄν.

17 *Καὶ τὴν μὲν Ἰώνων γνώμην ἀπίεμεν, ἡμεῖς δὲ ὧδέ κῃ περὶ τούτων λέγομεν, Αἴγυπτον μὲν πᾶσαν εἶναι ταύτην τὴν ὑπ᾽ Αἰγυπτίων οἰκεομένην κατά περ Κιλικίην τὴν ὑπὸ Κιλίκων καὶ Ἀσσυρίην τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίων, οὔρισμα δὲ Ἀσίῃ καὶ Λιβύῃ οἴδαμεν οὐδὲν ἐὸν ὀρθῷ λόγῳ εἰ μὴ τοὺς Αἰγυπτίων οὔρους. εἰ δὲ τῷ ὑπ᾽ Ἑλλήνων νενομισμένῳ χρησόμεθα, νομιεῦμεν Αἴγυπτον πᾶσαν ἀρξαμένην ἀπὸ Καταδούπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος δίχα διαιρέεσθαι καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπωνυμιέων ἔχεσθαι· τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς εἶναι τῆς Λιβύης, τὰ δὲ τῆς Ἀσίης. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος ἐκ τῶν Καταδούπων ῥέει μέσην Αἴγυπτον σχίζων ἐς θάλασσαν. μέχρι μέν νυν Κερκασώρου πόλιος ῥέει εἷς ἐὼν ὁ Νεῖλος, τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς πόλιος σχίζεται τριφασίας ὁδούς. καὶ ἡ μὲν πρὸς ἠῶ τράπεται, τὸ καλέεται Πηλούσιον στόμα, ἡ δὲ ἑτέρη τῶν ὁδῶν πρὸς ἑσπέρην ἔχει· τοῦτο δὲ Κανωβικὸν στόμα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἰθέα τῶν ὁδῶν τῷ Νείλῳ ἐστὶν ἥδε· ἄνωθεν φερόμενος ἐς τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα ἀπικνέεται, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου σχίζων μέσον τὸ Δέλτα ἐς θάλασσαν ἐξιεῖ, οὔτε ἐλαχίστην μοῖραν τοῦ ὕδατος παρεχόμενος ταύτῃ οὔτε ἥκιστα ὀνομαστήν· τὸ καλέεται Σεβεννυτικὸν στόμα. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα διφάσια στόματα ἀπὸ τοῦ Σεβεννυτικοῦ ἀποσχισθέντα, φέροντα ἐς θάλασσαν· τοῖσι οὐνόματα κέεται τάδε, τῷ μὲν Σαϊτικὸν αὐτῶν, τῷ δὲ Μενδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον στόμα καὶ τὸ Βουκολικὸν οὐκ ἰθαγενέα στόματά ἐστι, ἀλλ᾽ ὀρυκτά.*

18 *Μαρτυρέει δέ μοι τῇ γνώμῃ, ὅτι τοσαύτη ἐστὶ Αἴγυπτος, ὅσην τινὰ ἐγὼ ἀποδείκνυμι τῷ λόγῳ, καὶ τὸ Ἄμμωνος χρηστή-*

---

7 *εἰ μήτε α εἰ μήτι β* | *τῆς Λιβύης* Wesseling e codice Remigiano 9 *περιρήγνυται α περιρρήγνυται β* 10 *γίνοιτ᾽ β γένοιτ᾽ α* **17**,1 *κῃ* Reiske: *καὶ* 6 *νομιεῦμεν: νομιοῦμεν* 10 *ἐκ α ἀπὸ β* 10 *πόλιος* del. van Herwerden 13 *τράπεται: τρέπεται* | *τὸ α*, om. *β* 14 *δὲ β δ᾽ α* | *ὁδῶν α ὅλων β* 15 *ἰθέα* Cd: *ἰθεῖα α* R *ἰθεῖέα* V′ 18 *οὔτε β οὔτ᾽ α* | *ταύτῃ* (-η V) *β ταύτην α* 23 *ἰθαγενέα α ἰθαιγενέα β* 18,1 *μοι α μου β* 2 *τινὰ β*, om. *α*.

ριον γενόμενον· τὸ ἐγὼ τῆς ἐμεωυτοῦ γνώμης ὕστερον περὶ Αἴ-
γυπτον ἐπυθόμην. οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρέης τε πόλιος καὶ Ἄπιος,
οἰκέοντες Αἰγύπτου τὰ πρόσουρα Λιβύῃ, αὐτοί τε δοκέοντες
εἶναι Λίβυες καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ περὶ τὰ ἱρὰ
θρησκηίῃ, βουλόμενοι θηλέων βοῶν μὴ ἔργεσθαι, ἔπεμψαν ἐς
Ἄμμωνα φάμενοι οὐδὲν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτίοισι κοινὸν εἶναι·
οἰκέειν τε γὰρ ἔξω τοῦ Δέλτα καὶ οὐδὲν ὁμολογέειν αὐτοῖσι,
βούλεσθαί τε πάντων σφίσι ἐξεῖναι γεύεσθαι. ὁ δὲ θεός σφεας
οὐκ ἔα ποιέειν ταῦτα, φὰς Αἴγυπτον εἶναι ταύτην, τὴν ὁ Νεῖλος
ἐπιὼν ἄρδει, καὶ Αἰγυπτίους εἶναι τούτους, οἳ ἔνερθε Ἐλεφαν-
τίνης πόλιος οἰκέοντες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου πίνουσι. οὕτω
σφι ταῦτα ἐχρήσθη. ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος, ἐπεὰν πληθύῃ, οὐ
μοῦνον τὸ Δέλτα, ἀλλὰ καὶ τοῦ Λιβυκοῦ τε λεγομένου χωρίου
εἶναι καὶ τοῦ Ἀραβίου ἐνιαχῇ καὶ ἐπὶ δύο ἡμερέων ἑκατέρωθι
ὁδόν, καὶ πλέον ἔτι τούτου καὶ ἔλασσον.

Τοῦ ποταμοῦ δὲ φύσιος πέρι οὔτε τι τῶν ἱρέων οὔτε ἄλ- 19
λου οὐδενὸς παραλαβεῖν ἐδυνάσθην. πρόθυμος δὲ ἔα τάδε παρ'
αὐτῶν πυθέσθαι, ὅ τι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύων ἀπὸ
τροπέων τῶν θερινέων ἀρξάμενος ἐπὶ ἑκατὸν ἡμέρας, πελάσας
δὲ ἐς τὸν ἀριθμὸν τούτων τῶν ἡμερέων ὀπίσω ἀπέρχεται ἀπο-
λείπων τὸ ῥέεθρον, ὥστε βραχὺς τὸν χειμῶνα ἅπαντα διατελέει
ἐὼν μέχρις οὗ αὖτις τροπέων τῶν θερινέων. τούτων ὦν πέρι
οὐδενὸς οὐδὲν οἷός τε ἐγενόμην παραλαβεῖν [παρὰ] τῶν Αἰγυ-
πτίων, ἱστορέων αὐτοὺς ἥντινα δύναμιν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἔμπαλιν
πεφυκέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν· ταῦτά τε δὴ [τὰ λελεγμένα]
βουλόμενος εἰδέναι ἱστόρεον, καὶ ὅ τι αὔρας ἀποπνεούσας μοῦνος
πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται. ἀλλὰ Ἑλλήνων μέν τινες ἐπί- 20

---

3 τῆς ἐμεωυτοῦ γνώμης Valckenaer: τῇσι ἐμεωυτοῦ γνώμῃσι | περὶ Αἴγυπτον del. Stein 6 ἀχθόμενοι β οὐκ ἀχθόμενοι α 7 θρησκηίῃ: θρησκείηι α θρησκίη β | ἔργεσθαι CP: εἴργεσθαι 8 Ἄμμωνος Kallenberg | οὐδὲν β οὐκ α 9 οὐδὲν ὁμολογέειν] οὐκ ὁμογλωσσέειν van Herwerden 12 εἶναί del. idem | ἔνερθε α ἔνερθεν β 15 μοῦνον: μόνον | χωρίου α χώρου β 17 πλέον α πλεῖν β 19,4 θερινέων α θερινῶν β | πελάσασ β πέλασ α 5 τούτων α τουτέων β 8 παρὰ del. Krüger 10 τὰ λελεγμένα α τὰ λεγόμενα β, del. Krüger 12 πάντων ποταμῶν β ποταμῶν πάντων α.

σημοι βουλόμενοι γενέσθαι σοφίην ἔλεξαν περὶ τοῦ ὕδατος τούτου
τριφασίας ὁδούς· τῶν τὰς μὲν δύο [τῶν ὁδῶν] οὐδ' ἀξιῶ μνησθῆναι
εἰ μὴ ὅσον σημῆναι βουλόμενος μοῦνον· τῶν ἡ ἑτέρη μὲν λέγει
τοὺς ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἰτίους πληθύειν τὸν ποταμόν, κω-
λύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸν Νεῖλον. πολλάκις δὲ ἐτησίαι
μὲν οὔκων ἔπνευσαν, ὁ δὲ Νεῖλος τὠυτὸ ἐργάζεται. πρὸς δέ,
εἰ ἐτησίαι αἴτιοι ἦσαν, χρῆν καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς, ὅσοι
τοῖσι ἐτησίῃσι ἀντίοι ῥέουσι, ὁμοίως πάσχειν καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ
τῷ Νείλῳ, καὶ μᾶλλον ἔτι τοσούτῳ ὅσῳ ἐλάσσονες ἐόντες ἀσθε-
νέστερα τὰ ῥεύματα παρέχονται. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συ-
ρίῃ ποταμοὶ πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἳ οὐδὲν τοιοῦτο πάσχουσι,
21 οἷόν τι καὶ ὁ Νεῖλος. ἡ δ' ἑτέρη ἀνεπιστημονεστέρη μέν ἐστι
τῆς λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν θωμασιωτέρη· ἣ λέγει ἀπὸ τοῦ
Ὠκεανοῦ ῥέοντα αὐτὸν ταῦτα μηχανᾶσθαι, τὸν δὲ Ὠκεανὸν γῆν περὶ
22 πᾶσαν ῥέειν. ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν πολλὸν ἐπιεικεστάτη ἐοῦσα μά-
λιστα ἔψευσται. λέγει γὰρ δὴ οὐδ' αὕτη οὐδέν, φαμένη τὸν Νεῖλον
ῥέειν ἀπὸ τηκομένης χιόνος, ὃς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης διὰ μέσων Αἰ-
θιόπων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. κῶς ὦν δῆτα ῥέοι ἂν ἀπὸ χιόνος,
ἀπὸ τῶν θερμοτάτων ῥέων ἐς τὰ ψυχρότερα; τῶν τὰ πολλά ἐστι
ἀνδρί γε λογίζεσθαι τοιούτων πέρι οἵῳ τε ἐόντι ⟨μαρτύρια⟩, ὡς
οὐδὲ οἰκὸς ἀπὸ χιόνος μιν ῥέειν· πρῶτον μὲν καὶ μέγιστον
[μαρτύριον] οἱ ἄνεμοι παρέχονται πνέοντες ἀπὸ τῶν χωρέων του-
τέων θερμοί· δεύτερον δὲ ὅτι ἄνομβρος ἡ χώρη καὶ ἀκρύσταλλος
διατελέει ἐοῦσα, ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούσῃ πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὗσαι
ἐν πέντε ἡμέρῃσι, ὥστε, εἰ ἐχιόνιζε, ὗετο ἂν ταῦτα τὰ χωρία·
τρίτα δὲ οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τοῦ καύματος μέλανες ἐόντες· ἰκτῖνοι
δὲ καὶ χελιδόνες δι' ἔτεος [ἐόντες] οὐκ ἀπολείπουσι, γέρανοι δὲ

20,3 τῶν ὁδῶν del. Dietsch | οὐδ' β οὐκ α 7 ἐργάζεται⟨ἀεί⟩ Naber 9 κατὰ τὰ αὐτὰ α κατ' αὐτὰ R κατὰ ταυτὰ V′ 12 τοιοῦτο α τοιοῦτον β **21**,1 ἀνεπιστημονεστέρη α ἀνεπιστημοτέρη β 2 θωμασιωτέρη α θωυμασιωτέρη β 3 τὸν δὲ α τὸν δ' β **22**,2 αὕτη Stein: αὐτὴ 4 κῶσ ὦν α κόσον β 5 ῥέων ἐς τὰ ψυχρότερα Stein: τόπων ἐσ τὰ ψυχρότερα α ἐσ τὰ ψυχρότατα ῥέων β 6 γε α, om. β | ⟨μαρτύρια⟩ Schenkl 7 οἰκὸσ R εἰκὸσ α V′ 8 μαρτύριον del. Schenkl | χωρέων α χωρίων β 11 ὗετο α ὗε (ὗεν V′) β 13 ἐόντες] μένοντες Stein, del. Gomperz.

φεύγουσαι τὸν χειμῶνα τὸν ἐν τῇ Σκυθικῇ χώρῃ γινόμενον φοι-
τῶσι ἐς χειμασίην ἐς τοὺς τόπους τούτους. εἰ τοίνυν ἐχιόνιζε
καὶ ὅσον ὦν ταύτην τὴν χώρην, δι᾽ ἧς τε ῥέει καὶ ἐκ τῆς ἄρχεται
ῥέων ὁ Νεῖλος, ἦν ἄν τι τούτων οὐδέν, ὡς ἡ ἀνάγκη ἐλέγχει. ὁ 23
δὲ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέξας ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας οὐκ
ἔχει ἔλεγχον· οὐ γάρ τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐόντα,
Ὅμηρον δὲ ἤ τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιητέων δοκέω τοὔ-
νομα εὑρόντα ἐς ποίησιν ἐσενείκασθαι.

Εἰ δὲ δεῖ μεμψάμενον γνώμας τὰς προκειμένας αὐτὸν περὶ 24
τῶν ἀφανέων γνώμην ἀποδέξασθαι, φράσω δι᾽ ὅτι μοι δοκέει
πληθύεσθαι ὁ Νεῖλος τοῦ θέρεος. τὴν χειμερινὴν ὥρην ἀπε-
λαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διεξόδου ὑπὸ τῶν χειμώνων
ἔρχεται τῆς Λιβύης τὰ ἄνω. ὡς μέν νυν ἐν ἐλαχίστῳ δηλῶσαι,
πᾶν εἴρηται· τῆς γὰρ ἂν ἀγχοτάτω τε ᾖ χώρης οὗτος ὁ θεὸς καὶ
κατὰ ἥντινα, ταύτην οἰκὸς διψῆν τε ὑδάτων μάλιστα καὶ τὰ
ἐγχώρια ῥεύματα μαραίνεσθαι τῶν ποταμῶν. ὡς δὲ ἐν πλέονι 25
λόγῳ δηλῶσαι, ὧδε ἔχει. διεξιὼν τῆς Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ἥλιος
τάδε ποιέει· ἅτε διὰ παντὸς τοῦ χρόνου αἰθρίου τε ἐόντος τοῦ
ἠέρος τοῦ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία καὶ ἀλεεινῆς τῆς χώρης ἐούσης
καὶ ⟨ἄνευ⟩ ἀνέμων ψυχρῶν, διεξιὼν ποιέει οἷόν περ καὶ τὸ
θέρος ἔωθε ποιέειν ἰὼν τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ· ἕλκει γὰρ ἐπ᾽
ἑωυτὸν τὸ ὕδωρ, ἑλκύσας δὲ ἀπωθέει ἐς τὰ ἄνω χωρία, ὑπο-
λαμβάνοντες δὲ οἱ ἄνεμοι καὶ διασκιδνάντες τήκουσι· καὶ εἰσὶ
οἰκότως οἱ ἀπὸ ταύτης τῆς χώρης πνέοντες, ὅ τε νότος καὶ ὁ
λίψ, ἀνέμων πολλὸν τῶν πάντων ὑετιώτατοι. δοκέει δέ μοι
οὐδὲ πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπέτειον ἑκάστοτε ἀποπέμπεσθαι τοῦ
Νείλου ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ὑπολείπεσθαι περὶ ἑωυτόν. πρηϋνο-
μένου δὲ τοῦ χειμῶνος ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τὸν οὐρα-

---

17 τι β, om. α | τούτων α τοιούτων (τοιοῦτον V′) β 23,4 τινα τῶν] τῶν τινα Gomperz | ποιητέων Bβ ποιητῶν A | τοὔνομα α τὸ οὔνομα β 24,5 τὰ α ἐσ τὰ β 6 ἂν α, om. β | ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α | τε ᾖ Stein: γεη β ῆι α 7 οἰκὸσ R εἰκὸσ α V′ 8 μαραίνεσθαι] ἀναξηραίνεσθαι van Herwerden 25,1 πλέονι α πλείονι β 3 ἐόντοσ β, om. α | τοῦ α τὸ β 5 ⟨ἄνευ⟩ Madvig 6 ἔωθε α V ἐώθεε R εἴωθε S 7 ἀπωθέει α ἀπωθεῖ β 10 ὑετιώτατοι A²: ὑετώτατοι.

νὸν ὀπίσω, καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη ὁμοίως ἀπὸ πάντων ἕλκει τῶν
ποταμῶν. τέως δὲ οἱ μὲν ὀμβρίου ὕδατος συμμισγομένου πολ-
λοῦ αὐτοῖσι, ἅτε ὑομένης τε τῆς χώρης καὶ κεχαραδρωμένης,
ῥέουσι μεγάλοι· τοῦ δὲ θέρεος τῶν τε ὄμβρων ἐπιλειπόντων
αὐτοὺς καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἑλκόμενοι ἀσθενέες εἰσί. ὁ δὲ Νεῖλος
ἐὼν ἄνομβρος, ἑλκόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, μοῦνος ποταμῶν
τοῦτον τὸν χρόνον, οἰκότως αὐτὸς ἑωυτοῦ ῥέει πολλῷ ὑποδεέστε-
ρος ἢ τοῦ θέρεος· τότε μὲν γὰρ μετὰ πάντων τῶν ὑδάτων ἶσον
ἕλκεται, τὸν δὲ χειμῶνα μοῦνος πιέζεται. οὕτω τὸν ἥλιον νενό-
26 μικα τούτων αἴτιον εἶναι. αἴτιος δὲ ὁ αὐτὸς οὗτος κατὰ γνώ-
μην τὴν ἐμὴν καὶ τὸν ἠέρα ξηρὸν τὸν ταύτῃ εἶναι, διακαίων
τὴν διέξοδον [αὐτῷ]· οὕτω τῆς Λιβύης τὰ ἄνω θέρος ἀεὶ κατ-
έχει. εἰ δὲ ἡ στάσις ἤλλακτο τῶν ὡρέων, καὶ τοῦ οὐρανοῦ τῇ
μὲν νῦν ὁ βορέης τε καὶ ὁ χειμὼν ἕστασι, ταύτῃ μὲν τοῦ νότου
ἦν ἡ στάσις καὶ τῆς μεσαμβρίης, τῇ δὲ ὁ νότος νῦν ἕστηκε,
ταύτῃ δὲ ὁ βορέης, εἰ ταῦτα οὕτω εἶχε, ὁ ἥλιος ἂν ἀπελαυνό-
μενος ἐκ μέσου τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ βορέω
ἤιε ἂν τὰ ἄνω τῆς Εὐρώπης κατά περ νῦν τῆς Λιβύης ἔρχεται,
διεξιόντα δ᾽ ἄν μιν διὰ πάσης Εὐρώπης ἔλπομαι ποιέειν ἂν
27 τὸν Ἴστρον τά περ νῦν ἐργάζεται τὸν Νεῖλον. τῆς αὔρης δὲ
πέρι, ὅτι οὐκ ἀποπνέει, τήνδε ἔχω γνώμην, ὡς κάρτα ἀπὸ θερ-
μέων χωρέων οὐκ οἰκός ἐστι οὐδὲν ἀποπνέειν, αὔρη δὲ ἀπὸ
ψυχροῦ τινος φιλέει πνέειν.
28 Ταῦτα μέν νυν ἔστω ὡς ἔστι τε καὶ ὡς ἀρχὴν ἐγένετο· τοῦ
δὲ Νείλου τὰς πηγὰς οὔτε Αἰγυπτίων οὔτε Λιβύων οὔτε Ἑλλή-
νων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ἐς λόγους οὐδεὶς ὑπέσχετο εἰδέναι, εἰ

---

15 ὀμβρίου α τοῦ ὀμβρίου R ὀμβρίου τοῦ V′ 16 τε α, om. β 17 δὲ β, om. α 20 οἰκότωσ β εἰκότωσ α 21 τῶν α, om. β 23 τούτων α τούτον R τουτον V′ 26,1 ὁ αὐτὸσ α ωὗτὸς R ἑωυτός V′ 2 ξηρὸν τὸν α, ξηρὸν β | διακαίων α δικαιῶν β 3 αὐτῶι α, om. β | ἀεὶ α αἰεὶ β 4 ὡρέων α ὀρέων R ὀ᾽ρέων V 6 νῦν ἕστηκε β συνέστηκε α 7 οὕτω α οὕτωσ β 10 διεξιόντα α διεξιὼν β | μιν α ἡμῖν β 27,2 ἀποπνέει α ἀποπνέει ἀπὸ τοῦ νείλου β | θερμέων Stein: θερμῶν 3 χωρέων α χώρων β 28,1 ὡσ ἀρχὴν α τὴν ἀρχὴν β 2 δὲ νείλου α νείλου δὲ β | αἰγυπτίων α ἑλλήνων β.

μὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Σάϊ πόλι ὁ γραμματιστὴς τῶν ἱρῶν χρημάτων τῆς Ἀθηναίης. οὗτος δ' ἔμοιγε παίζειν ἐδόκεε φάμενος εἰδέναι ἀτρεκέως. ἔλεγε δὲ ὧδε, εἶναι δύο ὄρεα ἐς ὀξὺ τὰς κορυφὰς ἀπηγμένα, μεταξὺ Συήνης τε [πόλιος] κείμενα τῆς Θηβαΐδος καὶ Ἐλεφαντίνης, οὐνόματα δὲ εἶναι τοῖσι ὄρεσι τῷ μὲν Κρῶφι, τῷ δὲ Μῶφι· τὰς ὦν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου ἐούσας ἀβύσσους ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὀρέων τούτων ῥέειν, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ὕδατος ἐπ' Αἰγύπτου ῥέειν καὶ πρὸς βορέην ἄνεμον, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ἐπ' Αἰθιοπίης τε καὶ νότου. ὡς δὲ ἄβυσσοί εἰσι αἱ πηγαί, ἐς διάπειραν ἔφη τούτου Ψαμμήτιχον Αἰγύπτου βασιλέα ἀπικέσθαι· πολλέων γὰρ αὐτὸν χιλιάδων ὀργυιέων πλεξάμενον κάλον κατεῖναι ταύτῃ καὶ οὐκ ἐξικέσθαι ἐς βυσσόν. οὕτως μὲν δὴ ὁ γραμματιστής, εἰ ἄρα ταῦτα γενόμενα ἔλεγε, ἀπέφαινε, ὡς ἐμὲ κατανοέειν, δίνας τινὰς ταύτῃ ἐούσας ἰσχυρὰς καὶ παλιρροίην, οἷα δὲ ἐμβάλλοντος τοῦ ὕδατος τοῖσι ὄρεσι, μὴ δύνασθαι κατιεμένην καταπειρητηρίην ἐς βυσσὸν ἰέναι. ἄλλου δὲ οὐδενὸς οὐδὲν ἐδυνάμην πυθέσθαι. ἀλλὰ τοσόνδε μὲν 29
ἄλλο ἐπὶ μακρότατον ἐπυθόμην, μέχρι μὲν Ἐλεφαντίνης πόλιος αὐτόπτης ἐλθών, τὸ δ' ἀπὸ τούτου ἀκοῇ ἤδη ἱστορέων. ἀπ' Ἐλεφαντίνης πόλιος ἄνω ἰόντι ἀναντές ἐστι χωρίον· ταύτῃ ὦν δεῖ τὸ πλοῖον διαδήσαντας ἀμφοτέρωθεν κατά περ βοῦν πορεύεσθαι· ἢν δὲ ἀπορραγῇ τὸ πλοῖον, οἴχεται φερόμενον ὑπὸ ἰσχύος τοῦ ῥόου. τὸ δὲ χωρίον τοῦτό ἐστι ἐπ' ἡμέρας τέσσερας πλόος, σκολιὸς δὲ ταύτῃ κατά περ ὁ Μαίανδρος ἐστὶ ὁ Νεῖλος· σχοῖνοι δὲ δυώδεκά εἰσι οὗτοι, τοὺς δεῖ τούτῳ τῷ τρόπῳ διεκ-

4 ἐν Αἰγύπτῳ del. van Herwerden | πόλι α πόλει β 5 δ' α γ' β 7 ἀπηγμένα Bekker: ἀπιγμένα α ἀπηγημένα β | τε πόλιοσ κείμενα α κείμενα πόλιοσ β | πόλιος del. van Herwerden 8 οὐνόματα: ὀνόματα 9 κρῶφι α κρωφὶ R χρωφὶ V' 10 τούτων α τουτέειν β 13 ἔφη del. van Herwerden 14 ὀργυιέων α ὀργυέων β 15 κάλον β κάλων α 16 οὕτω α οὗτοσ β | γενόμενα β γινόμενα α 18 δὲ β, om. α | ἐμβάλλοντος α ἐμβαλόντοσ β 19 βυσσὸν R βυθὸν α V' **29**,2.4 πόλιος del. van Herwerden 3 αὐτόπτης — 4 πόλιος om. B¹ 3 δ' β δὲ A | ἀκοῇ V' ακουῇι AR 5 δεῖ P V corr.: δὴ | διαδήσαντασ α διαδήσαντα (-ν$^{\tau}$ V -ντες S) β | βοῦν ⟨παρέλκοντας ἐκ γῆς⟩ van Herwerden 6 τὸ πλοῖον del. idem | οἴχεται α οἴξεται β 7 τέσσερασ α τέσσαρασ β 9 τῷ (τῶ V) β, om. α.

πλῶσαι. καὶ ἔπειτα ἀπίξεαι ἐς πεδίον λεῖον, ἐν τῷ νῆσον περιρρέει ὁ Νεῖλος· Ταχομψὼ οὔνομα αὐτῇ ἐστι. οἰκέουσι δὲ τὰ ἀπὸ Ἐλεφαντίνης ἄνω Αἰθίοπες ἤδη καὶ τῆς νήσου τὸ ἥμισυ, τὸ δὲ ἥμισυ Αἰγύπτιοι. ἔχεται δὲ τῆς νήσου λίμνη μεγάλη, τὴν πέριξ νομάδες Αἰθίοπες νέμονται· τὴν διεκπλώσας ἐς τοῦ Νείλου τὸ ῥέεθρον ἥξεις, τὸ ἐς τὴν λίμνην ταύτην ἐκδιδοῖ. καὶ ἔπειτα ἀποβὰς παρὰ τὸν ποταμὸν ὁδοιπορίην ποιήσεαι ἡμερέων τεσσεράκοντα· σκόπελοί τε γὰρ ἐν τῷ Νείλῳ ὀξέες ἀνέχουσι καὶ χοιράδες πολλαί εἰσι, δι᾽ ὧν οὐκ οἷά τέ ἐστι πλέειν. διεξελθὼν δὲ ἐν τῇσι τεσσεράκοντα ἡμέρῃσι τοῦτο τὸ χωρίον, αὖτις ἐς ἕτερον πλοῖον ἐσβὰς δυώδεκα ἡμέρας πλεύσεαι, καὶ ἔπειτα ἥξεις ἐς πόλιν μεγάλην τῇ οὔνομά ἐστι Μερόη· λέγεται δὲ αὕτη ἡ πόλις εἶναι μητρόπολις τῶν ἄλλων Αἰθιόπων. οἱ δ᾽ ἐν ταύτῃ Δία θεῶν καὶ Διόνυσον μούνους σέβονται, τούτους τε μεγάλως τιμῶσι, καί σφι μαντήιον Διὸς κατέστηκε. στρατεύονται δέ, ἐπεάν σφεας ὁ θεὸς οὗτος κελεύῃ διὰ θεσπισμάτων, καὶ τῇ

30 ἂν κελεύῃ, ἐκεῖσε. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλιος πλέων ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἄλλῳ ἥξεις ἐς τοὺς αὐτομόλους ἐν ὅσῳ περ ἐξ Ἐλεφαντίνης ἦλθες ἐς τὴν μητρόπολιν τὴν Αἰθιόπων. τοῖσι δὲ αὐτομόλοισι τούτοισι οὔνομά ἐστι Ἀσμάχ, δύναται δὲ τοῦτο τὸ ἔπος κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν οἱ ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς παριστάμενοι βασιλέϊ. ἀπέστησαν δὲ αὗται τέσσερες καὶ εἴκοσι μυριάδες Αἰγυπτίων τῶν μαχίμων ἐς τοὺς Αἰθίοπας τούτους δι᾽ αἰτίην τοιήνδε. ἐπὶ Ψαμμητίχου βασιλέος φυλακαὶ κατέστησαν ἔν τε Ἐλεφαντίνῃ πόλι πρὸς Αἰθιόπων καὶ ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλουσίῃσι ἄλλη [δὲ] πρὸς Ἀραβίων τε καὶ Σύρων καὶ ἐν Μαρέῃ πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἔτι δὲ ἐπ᾽ ἐμεῦ καὶ Περσέων κατὰ ταὐτὰ αἱ φυλακαὶ ἔχουσι ὡς καὶ ἐπὶ Ψαμμητίχου ἦσαν· καὶ γὰρ ἐν Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φρουρέουσι καὶ ἐν Δάφνῃσι. τοὺς ὦν δὴ Αἰγυ-

10 τῶι α ὦ β 12 τὰ α, om. β 17.19 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 17 ἐν α, om. β 20 ἐσβὰσ α ἐμβὰσ β 21 οἴνομα α ὄνομα β 25 δὲ α δ᾽ β 30,3 τὴν αἰθ. α τῶν αἰθ. β 4 ἀσμάχ β ἀσχάμ α 6 τέσσερες P: τέσσαρεσ 9 πόλι α πόλει V′ πόλιος R, del. van Herwerden 10 δὲ del. Bekker | δὴ Eltz | τε β, om. α | σύρων β ἀσσυρίων α | μαρέῃ β μαραίηι α 12 ἐν ἐλεφαντίνηι α ἐλεφαντίνην β.

πτίους τρία ἔτεα φρουρήσαντας ἀπέλυε οὐδεὶς τῆς φρουρῆς· οἳ δὲ βουλευσάμενοι καὶ κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι πάντες ἀπὸ τοῦ Ψαμμητίχου ἀποστάντες ἤισαν ἐς Αἰθιοπίην. Ψαμμήτιχος δὲ πυθόμενος ἐδίωκε· ὡς δὲ κατέλαβε, ἐδέετο πολλὰ λέγων καί σφεας θεοὺς πατρωίους ἀπολιπεῖν οὐκ ἔα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. τῶν δέ τινα λέγεται δέξαντα τὸ αἰδοῖον εἰπεῖν, ἔνθα ἂν τοῦτο ᾖ, ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐνθαῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπείτε ἐς Αἰθιοπίην ἀπίκοντο, δίδουσι σφέας αὐτοὺς τῷ Αἰθιόπων βασιλέϊ. ὃ δέ σφεας τῷδε ἀντιδωρέεται· ἦσάν οἱ διάφοροί τινες γεγονότες τῶν Αἰθιόπων· τούτους ἐκέλευε ἐξελόντας τὴν ἐκείνων γῆν οἰκέειν. τούτων δὲ ἐσοικισθέντων ἐς τοὺς Αἰθίοπας ἡμερώτεροι γεγόνασι Αἰθίοπες, ἤθεα μαθόντες Αἰγύπτια.

Μέχρι μέν νυν τεσσέρων μηνῶν πλόου καὶ ὁδοῦ γινώσκεται 31
ὁ Νεῖλος πάρεξ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ῥεύματος· τοσοῦτοι γὰρ συμβαλλομένῳ μῆνες εὑρίσκονται ἀναισιμούμενοι ἐξ Ἐλεφαντίνης πορευομένῳ ἐς τοὺς αὐτομόλους τούτους. ῥέει δὲ ἀπὸ ἑσπέρης τε καὶ [ἡλίου] δυσμέων. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε οὐδεὶς ἔχει σαφέως φράσαι· ἔρημος γάρ ἐστι ἡ χώρη αὕτη ὑπὸ καύματος. ἀλλὰ 32
τάδε μὲν ἤκουσα ἀνδρῶν Κυρηναίων φαμένων ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὸ Ἄμμωνος χρηστήριον καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους Ἐτεάρχῳ τῷ Ἀμμωνίων βασιλέϊ, καί κως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέσχην περὶ τοῦ Νείλου, ὡς οὐδεὶς αὐτοῦ οἶδε τὰς πηγάς, καὶ τὸν Ἐτέαρχον φάναι ἐλθεῖν κοτε παρ᾽ αὐτὸν Νασαμῶνας ἄνδρας. τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο ἐστὶ μὲν Λιβυκόν, νέμεται δὲ τὴν Σύρτιν τε καὶ τὴν πρὸς ἠῶ χώρην τῆς Σύρτιος οὐκ ἐπὶ πολλόν. ἀπικομένους δὲ τοὺς Νασαμῶνας καὶ εἰρωτωμένους εἴ τι ἔχουσι πλέον λέγειν περὶ τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης, φάναι παρὰ σφίσι γενέσθαι ἀνδρῶν δυναστέων παῖδας ὑβριστάς, τοὺς ἄλλα τε μη-

18 πατρώιουσ α πατρώουσ β 19 τῶν α τὸν β | δέξαντα: δείξαντα 21 αὐτοὺσ P: ἑωυτοὺσ 22 ὁ — 23 Αἰθιόπων om. β 31,1 γινώσκεται α γινώσκεται (γιγν- R) ὃ γινώσκεται (γιγν- R) β 2 τοσοῦτοι Reiske: τοσούτω β οὗτοι α 5 ἡλίου α, om. β 32,2 τάδε β τὰ α 3 λόγουσ β λόγουσ περὶ τοῦ νείλου α 8 ἠῶ R ἠ V η S ἕω α 9 εἰρωτωμένουσ β ἐρωτωμένουσ α.

χανᾶσθαι ἀνδρωθέντας περισσὰ καὶ δὴ καὶ ἀποκληρῶσαι πέντε ἑωυτῶν ὀψομένους τὰ ἔρημα τῆς Λιβύης, καὶ εἴ τι πλέον ἴδοιεν τῶν τὰ μακρότατα ἰδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν κατὰ τὴν βορηίην θάλασσαν ἀπ᾽ Αἰγύπτου ἀρξάμενοι μέχρι Σολόεντος ἄκρης, ἣ τελευταίη τῆς Λιβύης, παρήκουσι παρὰ πᾶσαν Λίβυες καὶ Λιβύων ἔθνεα πολλά, πλὴν ὅσον Ἕλληνες καὶ Φοίνικες ἔχουσι· τὰ δὲ ὑπὲρ θαλάσσης τε καὶ τῶν ἐπὶ θάλασσαν κατηκόντων ἀνθρώπων, [τὰ κατύπερθε] θηριώδης ἐστὶ ἡ Λιβύη· τὰ δὲ κατύπερθε τῆς θηριώδεος ψάμμος τέ ἐστι καὶ ἄνυδρος δεινῶς καὶ ἔρημος πάντων. ἐπεὶ ὦν τοὺς νεηνίας ἀποπεμπομένους ὑπὸ τῶν ἡλίκων, ὕδατί τε καὶ σιτίοισι εὖ ἐξηρτυμένους, ἰέναι τὰ πρῶτα μὲν διὰ τῆς οἰκεομένης, ταύτην δὲ διεξελθόντας ἐς τὴν θηριώδεα ἀπικέσθαι, ἐκ δὲ ταύτης τὴν ἔρημον διεξιέναι, τὴν ὁδὸν ποιευμένους πρὸς ζέφυρον ἄνεμον, διεξελθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέρῃσι ἰδεῖν δή κοτε δένδρεα ἐν πεδίῳ πεφυκότα, καί σφεας προσελθόντας ἅπτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δενδρέων καρποῦ, ἁπτομένοισι δέ σφι ἐπελθεῖν ἄνδρας μικρούς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν, λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας· φωνῆς δὲ οὔτε τι τῆς ἐκείνων τοὺς Νασαμῶνας γινώσκειν οὔτε τι τοὺς ἄγοντας ⟨τῆς⟩ τῶν Νασαμώνων. ἄγειν τε δὴ αὐτοὺς δι᾽ ἑλέων μεγίστων, καὶ διεξελθόντας ταῦτα ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, ἐν τῇ πάντας εἶναι τοῖσι ἄγουσι τὸ μέγαθος ἴσους, χρῶμα δὲ μέλανας. παρὰ δὲ τὴν πόλιν ῥέειν ποταμὸν μέγαν, ῥέειν δὲ ἀπὸ ἑσπέρης αὐτὸν πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα,
33 φαίνεσθαι δὲ ἐν αὐτῷ κροκοδείλους. ὁ μὲν δὴ τοῦ Ἀμμωνίου Ἐτεάρχου λόγος ἐς τοσοῦτό μοι δεδηλώσθω, πλὴν ὅτι ἀπονοστῆσαί τε ἔφασκε τοὺς Νασαμῶνας, ὡς [οἱ] Κυρηναῖοι ἔλεγον, καὶ ἐς τοὺς οὗτοι ἀπίκοντο ἀνθρώπους, γόητας εἶναι ἅπαντας· τὸν

---

14 τῶν τὰ α τῶν om. β 16 ἣ V' ἡ (ἢ B) α ἢ R | τελευταίη Schweighäuser: τελευτᾶι α τελευτᾶ β 18 δὲ α δ᾽ β ἐπὶ β ὑπὲρ α 19 τὰ κατύπερθε del. Krüger: κατύπερθε α κατύπερθεν β 21 ἐπεὶ] εἰπεῖν Reiske 22 ὕδατί β ὕδασί α 29 σφι R σφιν V σφισι α 31 ⟨τῆς⟩ van Herwerden 32 δὴ α, om. β 35 ἀπὸ β ἀπ᾽ α **33**,2 τοσοῦτό Abicht τοῦτό 3 οἱ β, om. α 4 τοὺσ α οὓσ β . ἅπαντασ α πάντασ β.

δὲ δὴ ποταμὸν τοῦτον τὸν παραρέοντα καὶ Ἐτέαρχος συνεβάλ-
λετο εἶναι Νεῖλον· καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος οὕτω αἱρέει. ῥέει γὰρ
ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος καὶ μέσην τάμνων Λιβύην· καὶ ὡς ἐγὼ
συμβάλλομαι τοῖσι ἐμφανέσι τὰ μὴ γινωσκόμενα τεκμαιρόμενος,
τῷ Ἴστρῳ ἐκ τῶν ἴσων μέτρων ὁρμᾶται. Ἴστρος τε γὰρ ποτα-
μὸς ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν καὶ Πυρήνης πόλιος ῥέει μέσην σχί-
ζων τὴν Εὐρώπην. οἱ δὲ Κελτοί εἰσι ἔξω Ἡρακλέων στηλέων,
ὁμουρέουσι δὲ Κυνησίοισι, οἳ ἔσχατοι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι
τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἴστρος ἐς θά-
λασσαν [ῥέων] τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου [διὰ πάσης Εὐρώπης],
τῇ Ἰστρίην οἱ Μιλησίων οἰκέουσι ἄποικοι. ὁ μὲν δὴ Ἴστρος, 34
ῥέει γὰρ δι᾽ οἰκεομένης, πρὸς πολλῶν γινώσκεται, περὶ δὲ τῶν
τοῦ Νείλου πηγέων οὐδεὶς ⟨οὐδὲν⟩ ἔχει λέγειν· ἀοίκητός τε γὰρ
καὶ ἔρημός ἐστι ἡ Λιβύη, δι᾽ ἧς ῥέει. περὶ δὲ τοῦ ῥεύματος
αὐτοῦ, ἐπ᾽ ὅσον μακρότατον ἱστορεῦντα ἦν ἐξικέσθαι, εἴρηται·
ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὀρεινῆς Κιλικίης
μάλιστά κῃ ἀντίη κέεται· ἐνθεῦτεν δὲ ἐς Σινώπην τὴν ἐν τῷ
Εὐξείνῳ πόντῳ πέντε ⟨καὶ δέκα⟩ ἡμερέων ἰθέα ὁδὸς εὐζώνῳ
ἀνδρί· ἡ δὲ Σινώπη τῷ Ἴστρῳ ἐκδιδόντι ἐς θάλασσαν ἀντίον
κέεται. οὕτω τὸν Νεῖλον δοκέω διὰ πάσης τῆς Λιβύης διεξ-
ιόντα ἐξισοῦσθαι τῷ Ἴστρῳ.

Νείλου μέν νυν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω· ἔρχομαι δὲ περὶ 35
Αἰγύπτου μηκυνέων τὸν λόγον, ὅτι πλεῖστα θωμάσια ἔχει [ἢ ἡ
ἄλλη πᾶσα χώρη] καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν
χώρην· τούτων εἵνεκα πλέω περὶ αὐτῆς εἰρήσεται.

Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίῳ
καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοί,
τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο

---

5 παραρέοντα α παραρρέοντα β | συνεβάλλετο β συνεβάλετο α 9 ποταμὸς del. van Herwerden 10 πόλιος del. idem 11 ἡρακλέων β ἡρακλείων α 14 ῥέων et διὰ πάσης Εὐρώπης del. Valckenaer **34**,3 ⟨οὐδὲν⟩ van Herwerden | γὰρ καὶ ἔρημόσ ἐστι α γάρ ἐστι καὶ ἔρημοσ β 5 ἐπ᾽ ὅσον] ὅσον ἐπὶ Krüger 6 ὀρεινῆσ α ὀρινῆσ β 8 ιέ (XV) Mahaffy: πέντε | ἰθέα: εὐθεῖα 10 τῆσ β, om. α **35**,2 πλεῖστα α πλέω β | θωμάσια α θωυμάσια β | ἢ—3 χώρη del. Stein 5 ἑτεροίωι α ἕτεροι β 6 ἢ—ποταμοὶ del. van Herwerden.

ἤθεά τε καὶ νόμους· ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἴκους ἐόντες ὑφαίνουσι· ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην ὠθεόντες, Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων. οὐρέουσι αἱ μὲν γυναῖκες ὀρθαί, οἱ δὲ ἄνδρες κατήμενοι. εὐμαρείῃ χρέωνται ἐν τοῖσι οἴκοισι, ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσι ὁδοῖσι, ἐπιλέγοντες, ὡς τὰ μὲν αἰσχρά, ἀναγκαῖα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ ποιέειν χρεόν, τὰ δὲ μὴ αἰσχρὰ ἀναφανδόν. ἱρᾶται γυνὴ μὲν οὐδεμία οὔτε ἔρσενος θεοῦ οὔτε θηλέης, ἄνδρες δὲ πάντων τε καὶ πασέων. τρέφειν τοὺς τοκέας τοῖσι μὲν παισὶ οὐδεμία ἀνάγκη μὴ βουλομένοισι, τῇσι δὲ θυγατράσι
36 πᾶσα ἀνάγκη καὶ μὴ βουλομένῃσι. οἱ ἱρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομέουσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυροῦνται. τοῖσι ⟨μὲν⟩ ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος ἅμα κήδεϊ κεκάρθαι τὰς κεφαλὰς τοὺς μάλιστα ἱκνέεται, Αἰγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνίεισι τὰς τρίχας αὔξεσθαι τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ, τέως ἐξυρημένοι. τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων <ἡ> δίαιτα ἀποκέκριται, Αἰγυπτίοισι δὲ ὁμοῦ θηρίοισι ἡ δίαιτά ἐστι. ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθέων ὦλλοι ζώουσι, Αἰγυπτίων δὲ τῷ ποιευμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόην ὄνειδος μέγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ ὀλυρέων ποιεῦνται σιτία, τὰς ζειὰς μετεξέτεροι καλέουσι. φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, τὸν δὲ πηλὸν τῇσι χερσί [καὶ τὴν κόπρον ἀναιρέονται]. τὰ αἰδοῖα ὦλλοι μὲν ἐῶσι ὡς ἐγένοντο, πλὴν ὅσοι ἀπὸ τούτων ἔμαθον, Αἰγύπτιοι δὲ περιτάμνονται. εἵματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἓν ἑκάστη. τῶν ἱστίων τοὺς κρίκους καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἔξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἔσωθεν. γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι Ἕλληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ

9 ἐόντεσ] ἔχοντες Cobet 13 κατήμενοι α καθήμενοι β | εὐμαρείῃ: εὐμαρέῃ(-η V) 14 τῇσι α τοῖσιν β 15 ποιέειν α ποιεῖν β 16 ἱρᾶται α ἱρὰ τὲ β | οὐδεμία α οὐδὲ μίη β | θυγατράσι α θυγατρῇσι R θυγατροῖσι V 36,2 κομέουσι α κομόουσιν R κομόωσιν V′ | ξυροῦνται α ξυρῶντε R ξηρῶνται V′ | ⟨μὲν⟩ van Herwerden 6 ⟨ἡ⟩ Schaefer 8 κριθέων α κριθῶν β | ὦλλοι α ἄλλοι β ἄλλοι ⟨μὲν⟩ van Herwerden 9 ὀλυρέων α ὀλλυρέων β 10 ζειὰσ β ζεὰσ α 11 καὶ τὴν κόπρον ἀναιρέονται α, om. β 12 ωλλοι α ὦλλοι R ἄλλοι V′.

φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα αὐτοὶ μέν φασι ἐπὶ δεξιὰ ποιέειν, Ἕλληνας δὲ ἐπ᾽ ἀριστερά. διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἱρά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέεται.

Θεοσεβέες δὲ περισσῶς ἐόντες μάλιστα πάντων ἀνθρώπων 37
νόμοισι τοιοισίδε χρέωνται. ἐκ χαλκέων ποτηρίων πίνουσι, διασμῶντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην, οὐκ ὃ μέν, ὃ δ᾽ οὔ, ἀλλὰ πάντες. εἵματα δὲ λίνεα φορέουσι αἰεὶ νεόπλυτα, ἐπιτηδεύοντες τοῦτο μάλιστα. τά τε αἰδοῖα περιτάμνονται καθαρειότητος εἵνεκεν, προτιμῶντες καθαροὶ εἶναι ἢ εὐπρεπέστεροι. οἱ δὲ ἱρέες ξυρῶνται πᾶν τὸ σῶμα διὰ τρίτης ἡμέρης, ἵνα μήτε φθεὶρ μήτε ἄλλο μυσαρὸν μηδὲν ἐγγίνηταί σφι θεραπεύουσι τοὺς θεούς. ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἱ ἱρέες λινέην μούνην καὶ ὑποδήματα βύβλινα· ἄλλην δέ σφι ἐσθῆτα οὐκ ἔξεστι λαβεῖν οὐδὲ ὑποδήματα ἄλλα. λοῦνται δὲ δὶς τῆς ἡμέρης ἑκάστης ψυχρῷ καὶ δὶς ἑκάστης νυκτός, ἄλλας τε θρῃσκηίας ἐπιτελέουσι μυρίας ὡς εἰπεῖν λόγῳ. πάσχουσι δὲ καὶ ἀγαθὰ οὐκ ὀλίγα· οὔτε τι γὰρ τῶν οἰκηίων τρίβουσι οὔτε δαπανῶνται, ἀλλὰ καὶ σιτία σφί ἐστι ἱρὰ πεσσόμενα, καὶ κρεῶν βοέων καὶ χηνέων πλῆθός τι ἑκάστῳ γίνεται πολλὸν ἡμέρης ἑκάστης, δίδοται δέ σφι καὶ οἶνος ἀμπέλινος. ἰχθύων δὲ οὔ σφι ἔξεστι πάσασθαι. κυάμους δὲ οὔτε τι μάλα σπείρουσι Αἰγύπτιοι ἐν τῇ χώρῃ, τούς τε γενομένους οὔτε τρώγουσι οὔτε ἕψοντες πατέονται· οἱ δὲ δὴ ἱρέες οὐδὲ ὁρῶντες ἀνέχονται, νομίζοντες οὐ καθαρὸν εἶναί μιν ὄσπριον. ἱρᾶται δὲ οὐκ εἷς ἑκάστου τῶν θεῶν, ἀλλὰ πολλοί, τῶν εἷς ἐστι ἀρχιερεός· ἐπεὰν δέ τις ἀποθάνῃ, τούτου ὁ παῖς ἀντικατίσταται.

Τοὺς δὲ βοῦς τοὺς ἔρσενας τοῦ Ἐπάφου εἶναι νομίζουσι, 38
καὶ τούτου εἵνεκα δοκιμάζουσι αὐτοὺς ὧδε· τρίχα ἢν καὶ μίαν ἴδηται ἐπεοῦσαν μέλαιναν, οὐ καθαρὸν εἶναι νομίζει. δίζηται

---

19 ποιεῦντεσ β ποιέοντεσ α 37,2 τοιοισίδε α τοιοῖσδε β 3 οὐκ α οὐχ β 5 καθαρειότητοσ α καθαριότητοσ β 6 καθαροὶ] καθαρώτεροι Naber, καθαρειότεροι van Herwerden 8 σφι β σφισι α 9 οἱ ἱρέες del. van Herwerden 10 λαβεῖν α βαλεῖν β 11 δὶσ α δίσ τε β 12 θρῃσκείασ α θρησκηίασ(-σκίασ V′) β 13 τι α, om. β 18 γινομένους Stein 19 πατέονται α δατέονται A² β 21 οὐκ P: οὐχ(οὐδ᾽ Vpr.) | ἀρχιερεός: ἀρχιέρεωσ α ἀρχιερεύσ β 22 ὁ α, om. β | ἀντικατίσταται α ἀντικαθίσταται β 38,3 ἐπεοῦσαν α ἐνεοῦσαν β.

δὲ ταῦτα ἐπὶ τούτῳ τεταγμένος τῶν τις ἱρέων καὶ ὀρθοῦ ἑστεῶ-
τος τοῦ κτήνεος καὶ ὑπτίου, καὶ τὴν γλῶσσαν ἐξειρύσας,
εἰ καθαρὴ τῶν προκειμένων σημηίων, τὰ ἐγὼ ἐν ἄλλῳ
λόγῳ ἐρέω· κατορᾷ δὲ καὶ τὰς τρίχας τῆς οὐρῆς, εἰ κατὰ φύσιν
ἔχει πεφυκυίας. ἢν δὲ τούτων πάντων ᾖ καθαρός, σημαίνεται
βύβλῳ περὶ τὰ κέρεα εἱλίσσων, καὶ ἔπειτα γῆν σημαντρίδα ἐπι-
πλάσας ἐπιβάλλει τὸν δακτύλιον· καὶ οὕτω ἀπάγουσι. ἀσή-
39 μαντον δὲ θύσαντι θάνατος ἡ ζημίη ἐπικέεται. δοκιμάζεται
μέν νυν τὸ κτῆνος τρόπῳ τοιῷδε, θυσίη δέ σφι ἥδε κατέστηκε·
ἀγαγόντες τὸ σεσημασμένον κτῆνος πρὸς τὸν βωμόν, ὅκου ἂν
θύωσι, πῦρ ἀνακαίουσι, ἔπειτα δὲ ἐπ᾽ αὐτοῦ οἶνον
κατὰ τοῦ ἱρηίου ἐπισπείσαντες καὶ ἐπικαλέσαντες τὸν θεὸν
σφάζουσι, σφάξαντες δὲ ἀποτάμνουσι τὴν κεφαλήν. σῶμα
μὲν δὴ τοῦ κτήνεος δείρουσι, κεφαλῇ δὲ κείνῃ πολλὰ καταρη-
σάμενοι φέρουσι, τοῖσι μὲν ἂν ᾖ ἀγορὴ καὶ Ἕλληνές σφιν ἔωσι
ἐπιδήμιοι ἔμποροι, οἳ δὲ φέροντες ἐς τὴν ἀγορὴν ἀπ᾽ ὦν ἔδοντο,
τοῖσι δὲ ἂν μὴ παρέωσι Ἕλληνες, οἳ δ᾽ ἐκβάλλουσι ἐς τὸν πο-
ταμόν. καταρῶνται δὲ τάδε λέγοντες τῇσι κεφαλῇσι, εἴ τι μέλλοι
ἢ σφίσι τοῖσι θύουσι ἢ Αἰγύπτῳ τῇ συναπάσῃ κακὸν γενέσθαι,
ἐς κεφαλὴν ταύτην τραπέσθαι. κατὰ μέν νυν τὰς κεφαλὰς τῶν
θυομένων κτηνέων καὶ τὴν ἐπίσπεισιν τοῦ οἴνου πάντες Αἰ-
γύπτιοι νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται ὁμοίως ἐς πάντα τὰ
ἱρά, καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ νόμου οὐδὲ ἄλλου οὐδενὸς ἐμψύχου
40 κεφαλῆς γεύσεται Αἰγυπτίων οὐδείς. ἡ δὲ δὴ ἐξαίρεσις τῶν
ἱρῶν καὶ ἡ καῦσις ἄλλη περὶ ἄλλο ἱρόν σφι κατέστηκε. τὴν δ᾽
ὦν μεγίστην τε δαίμονα ἥγηνται εἶναι καὶ μεγίστην οἱ ὁρτὴν
ἀνάγουσι, ταύτην ἔρχομαι ἐρέων. ἐπεὰν προνηστεύσωσι τῇ Ἴσι

4 τούτωι α τοῦτο β 5 ὑπτίου ⟨κειμένου⟩ van Herwerden 9 εἱλίσσων α ἑλίσσων (ἑλ. R) β 11 ζημίη α ζημία β 39,4 θύωσι α θύσωσι β | πῦρ ἀνακαίουσι Schaefer: πυρὴν καίουσι | δὲ α, om. β 7 δὴ β, om. α | δείρουσι α δέρουσι β | καταρησάμενοι α καταρησόμενοι β 8 σφιν β σφισι α 9 ἐπιδήμιοι α ἐπίδημοι β | δὲ α δ᾽ β 10 παρέωσι α παρεῶσιν β 11 μέλλοι α μέλλει β 12 τοῖσι θύουσι del. van Herwerden | γίνεσθαι Cobet 16 οὐδὲ ἄλλου α, om. β 40,3 ὦν α ὡσ β 5 post ἐρέων lacunam indicauit Stein 4—5 ἐπὴν προν(-μν- R) ηστεύσωσι(-εύουσι V) τῇσϊ (τῇισι P). καὶ ἐπὴν κατεύξω(-ο-V′)νται θύουσι τὰν βῶν. καὶ ἀποδείραντεσ β ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὸν βοῦν κατευξάμενοι α.

καὶ ἐπεὰν κατεύξωνται, θύουσι τὸν βοῦν, καὶ ἀποδείραντες κοιλίην μὲν κείνην πᾶσαν ἐξ ὧν εἷλον, σπλάγχνα δὲ αὐτοῦ λείπουσι ἐν τῷ σώματι καὶ τὴν πιμελήν, σκέλεα δὲ ἀποτάμνουσι καὶ τὴν ὀσφὺν ἄκρην καὶ τοὺς ὤμους τε καὶ τὸν τράχηλον. ταῦτα δὲ ποιήσαντες τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοὸς πιμπλᾶσι ἄρτων καθαρῶν καὶ μέλιτος καὶ ἀσταφίδος καὶ σύκων καὶ λιβανωτοῦ καὶ σμύρνης καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων, πλήσαντες δὲ τούτων καταγίζουσι, ἔλαιον ἄφθονον καταχέοντες, [προνηστεύσαντες δὲ θύουσι] καιομένων δὲ τῶν ἱρῶν τύπτονται πάντες· ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται, δαῖτα προτίθενται τὰ ἐλίποντο τῶν ἱρῶν. τοὺς μέν νυν καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας καὶ τοὺς μό- 41
σχους οἱ πάντες Αἰγύπτιοι θύουσι, τὰς δὲ θηλέας οὔ σφι ἔξεστι θύειν, ἀλλὰ ἱραί εἰσι τῆς Ἴσιος· τὸ γὰρ τῆς Ἴσιος ἄγαλμα ἐὸν γυναικήιον βούκερών ἐστι, κατά περ Ἕλληνες τὴν Ἰοῦν γράφουσι, καὶ τὰς βοῦς τὰς θηλέας Αἰγύπτιοι πάντες ὁμοίως σέβονται προβάτων πάντων μάλιστα μακρῷ. τῶν εἵνεκα οὔτε ἀνὴρ Αἰγύπτιος οὔτε γυνὴ ἄνδρα Ἕλληνα φιλήσειεν ἂν τῷ στόματι, οὐδὲ μαχαίρῃ ἀνδρὸς Ἕλληνος χρήσεται οὐδὲ ὀβελοῖσι οὐδὲ λέβητι, οὐδὲ κρέως καθαροῦ βοὸς διατετμημένου Ἑλληνικῇ μαχαίρῃ γεύσεται. θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας βοῦς τρόπον τόνδε· τὰς μὲν θηλέας ἐς τὸν ποταμὸν ἀπίεισι, τοὺς δὲ ἔρσενας κατορύσσουσι ἕκαστοι ἐν τοῖσι προαστείοισι, τὸ κέρας τὸ ἕτερον ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερέχοντα σημηίου εἵνεκεν· ἐπεὰν δὲ σαπῇ καὶ προσίῃ ὁ τεταγμένος χρόνος, ἀπικνέεται ἐς ἑκάστην πόλιν βᾶρις ἐκ τῆς Προσωπίτιδος καλευμένης νήσου. ἡ δ' ἔστι μὲν ἐν τῷ Δέλτα, περίμετρον δὲ αὐτῆς εἰσὶ σχοῖνοι ἐννέα. ἐν ταύτῃ ὦν τῇ [Προσωπίτιδι] νήσῳ ἔνεισι μὲν καὶ ἄλλαι πόλιες συχναί, ἐκ τῆς δὲ αἱ βάριες παραγίνονται ἀναιρησόμεναι τὰ ὀστέα τῶν βοῶν, οὔνομα τῇ πόλι Ἀτάρβηχις, ἐν δ' αὐτῇ Ἀφροδίτης ἱρὸν ἅγιον ἵδρυται. ἐκ ταύτης τῆς πόλιος πλανῶνται πολλοὶ ἄλλοι ἐς

12 καταχέοντεσ α καταχέαντεσ β | προνηστεύσαντες δὲ θύουσι del. Cobet **41**,6 εἵνεκεν ⟨τῆς θυσίης⟩ van Herwerden | οὔτε α οὔτ' β 7 οὐδὲ α οὐδ' β 10 γεύσεται α χρήσεται β 11 ἀπίεισι: ἀπιᾶσι 13 εἵνεκεν α εἵνεκα β 15 καλευμένησ α καλεομένησ β 16 περίμετρον α περίμετροσ β | δὲ β δ' α 17 Προσωπίτιδι del. Cobet | πόλιεσ α πόλισ R πόλεισ V 18 βάριεσ: βάρισ.

ἄλλας πόλις, ἀνορύξαντες δὲ τὰ ὀστέα ἀπάγουσι [καὶ θάπτουσι] ἐς ἕνα χῶρον πάντες. κατὰ ταὐτὰ δὲ τοῖσι καὶ τἆλλα κτήνεα θάπτουσι ἀποθνήσκοντα· καὶ γὰρ περὶ ταῦτα οὕτω σφι νενομοθέτηται· κτείνουσι γὰρ δὴ οὐδὲ ταῦτα.

42 *Ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Θηβαιέος ἵδρυνται ἱρὸν ἢ νομοῦ τοῦ Θηβαίου εἰσί, οὗτοι μὲν πάντες ὀΐων ἀπεχόμενοι αἶγας θύουσι. θεοὺς γὰρ δὴ οὐ τοὺς αὐτοὺς ἅπαντες ὁμοίως Αἰγύπτιοι [σέβονται], πλὴν Ἴσιός τε καὶ Ὀσίριος, τὸν δὴ Διόνυσον εἶναι λέγουσι· τούτους δὲ ὁμοίως ἅπαντες σέβονται. ὅσοι δὲ τοῦ Μένδητος ἔκτηνται ἱρὸν ἢ νομοῦ τοῦ Μενδησίου εἰσί, οὗτοι δὲ αἰγῶν ἀπεχόμενοι ὄϊς θύουσι. Θηβαῖοι μέν νυν καὶ ὅσοι διὰ τούτους ὀΐων ἀπέχονται, διὰ τάδε λέγουσι τὸν νόμον τόνδε σφίσι τεθῆναι. Ἡρακλέα θελῆσαι πάντως ἰδέσθαι τὸν Δία, καὶ τὸν οὐκ ἐθέλειν ὀφθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ· τέλος δέ, ἐπείτε λιπαρέειν τὸν Ἡρακλέα, τὸν Δία μηχανήσασθαι ⟨τάδε⟩· κριὸν ἐκδείραντα προσχέσθαι τε τὴν κεφαλὴν ἀποταμόντα τοῦ κριοῦ καὶ ἐνδύντα τὸ νάκος οὕτω οἱ ἑωυτὸν ἐπιδέξαι. ἀπὸ τούτου κριοπρόσωπον [τοῦ Διὸς] τὤγαλμα ποιεῦσι Αἰγύπτιοι, ἀπὸ δὲ Αἰγυπτίων ⟨ἔμαθον⟩ Ἀμμώνιοι, ἐόντες Αἰγυπτίων τε καὶ Αἰθιόπων ἄποικοι καὶ φωνὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες. δοκέειν δέ μοι, καὶ τὸ οὔνομα Ἀμμώνιοι ἀπὸ τοῦδε σφίσι τὴν ἐπωνυμίην ἐποιήσαντο· Ἀμοῦν γὰρ Αἰγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. τοὺς δὲ κριοὺς οὐ θύουσι Θηβαῖοι, ἀλλ᾽ εἰσί σφι ἱροὶ διὰ τοῦτο. μιῇ δὲ ἡμέρῃ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ὁρτῇ τοῦ Διός, κριὸν ἕνα κατακόψαντες καὶ ἀποδείραντες κατὰ τὠυτὸ ἐνδύουσι τὤγαλμα τοῦ Διός, καὶ ἔπειτα ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλέος προσάγουσι πρὸς*

---

21 *πόλισ α πόλιασ β* | *καὶ θάπτουσι* del. van Herwerden 22 *ἕνα χῶρον α ἓν χωρίον β* 42,1 *θηβαιέοσ β θηβαίου α* 2 *μὲν β μέν νυν α* 3 *ἅπαντεσ ὁμοίωσ αἰγύπτιοι σέβονται α σέβονται ἅπαντεσ ὁμοίωσ* (*ὅμ. ἅπ.* R) *αἰγύπτιοι β* | *σέβονται* del. Kallenberg 4 *ὀσίριοσ β ὀσίριδοσ α* 8 *τούτουσ α τούτου* R *τούτω* V *τούτων* S | *σφίσι* S: *σφι* 11 ⟨*τάδε*⟩ Herold 12 *προσχέσθαι* P pr.: *προέχεσθαι α προεκθέσθαι β* 13 *ἐπιδέξαι α ἐπιδεῖξαι β* 14 *τοῦ διὸσ τὤγαλμα α τὤγαλμα τοῦ διὸσ β* 15 ⟨*ἔμαθον*⟩ Cobet 17 *τοῦδε*] *τοῦ Διὸς* Stein | *σφίσι* Stein: *σφι* | *τὴν* del. van Herwerden 18 *ἀμοῖν α ἀμμοῦν β* 21 *τὠυτὸ α ταῦτα β* 22 *ἄλλο ἄγαλμα α ἄγαλμα ἄλλο β* | *ἡρακλέοσ β ἡρακλέουσ α.*

αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντες τὸν κριὸν καὶ ἔπειτα ἐν ἱρῇ θήκῃ θάπτουσι αὐτόν.

Ἡρακλέος δὲ πέρι τόνδε τὸν λόγον ἤκουσα, ὅτι εἴη τῶν δυώδεκα θεῶν. τοῦ ἑτέρου δὲ πέρι Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες οἴδασι, οὐδαμῇ Αἰγύπτου ἐδυνάσθην ἀκοῦσαι. καὶ μὲν ὅτι γε οὐ παρ᾽ Ἑλλήνων ἔλαβον τὸ οὔνομα Αἰγύπτιοι [τοῦ Ἡρακλέος], ἀλλ᾽ Ἕλληνες μᾶλλον παρ᾽ Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων [οὗτοι] οἱ θέμενοι τῷ Ἀμφιτρύωνος γόνῳ τοὔνομα Ἡρακλέα, πολλά μοι καὶ ἄλλα τεκμήριά ἐστι τοῦτο οὕτω ἔχειν, ἐν δὲ καὶ τόδε, ὅτι τε τοῦ Ἡρακλέος τούτου οἱ γονέες ἀμφότεροι ἦσαν Ἀμφιτρύων καὶ Ἀλκμήνη γεγονότες τὸ ἀνέκαθεν ἀπ᾽ Αἰγύπτου, καὶ διότι Αἰγύπτιοι οὔτε Ποσειδέωνος οὔτε Διοσκούρων τὰ οὐνόματά φασι εἰδέναι, οὐδέ σφι θεοὶ οὗτοι ἐν τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀποδεδέχαται. καὶ μὲν εἴ γε παρ᾽ Ἑλλήνων ἔλαβον οὔνομά τευ δαίμονος, τούτων οὐκ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα ἔμελλον μνήμην ἕξειν, εἴ περ καὶ τότε ναυτιλίῃσι ἐχρέωντο καὶ ἦσαν Ἑλλήνων τινὲς ναυτίλοι, ὡς ἔλπομαί τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἱρέει· ὥστε τούτων ἂν καὶ μᾶλλον τῶν θεῶν τὰ οὐνόματα ἐξεπιστέατο Αἰγύπτιοι ἢ τοῦ Ἡρακλέος. ἀλλά τις ἀρχαῖός ἐστι θεὸς Αἰγυπτίοισι Ἡρακλέης· ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτεά ἐστι ἑπτακισχίλια καὶ μύρια ἐς Ἄμασιν βασιλεύσαντα, ἐπείτε ἐκ τῶν ὀκτὼ θεῶν οἱ δυώδεκα θεοὶ ἐγένοντο, τῶν Ἡρακλέα ἕνα νομίζουσι. 43

καὶ θέλων δὲ τούτων πέρι σαφές τι εἰδέναι ἐξ ὧν οἷόν τε ἦν, ἔπλευσα καὶ ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, πυνθανόμενος αὐτόθι εἶναι ἱρὸν Ἡρακλέος ἅγιον. καὶ εἶδον πλουσίως κατεσκευασμένον ἄλλοισί τε πολλοῖσι ἀναθήμασι, καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν στῆλαι δύο, ἡ μὲν χρυσοῦ ἀπέφθου, ἡ δὲ σμαράγδου λίθου λάμποντος τὰς 44

23 ἅπαντεσ α πάντεσ β 43,1 τὸν α, om. β | ὅτι α ὡσ β 2 οἴδασι] ἴσασι Cobet 3.11 μὲν] μὴν Stein 4 Αἰγύπτιοι τοῦ ἡρακλέοσ α τοῦ ἡρακλέοσ αἰγύπτιοι β | τοῦ Ἡρακλέος del. Cobet | ἀλλ᾽ α ἀλλὰ β 5 οὗτοι del. Krüger 6 τοὔνομα α οὔνομα β 7 τοῦτο οὕτω ἔχειν del. Cobet | ἐν Aldus: ἓν 9 διότι] ὅτι van Herwerden 10 διοσκούρων α διοσκόρου R δῖος κόρ^ων V 12 οὐκ β, om. α 13 ⟨αὐτοὶ⟩ τότε Stein | καὶ ἦσαν del. van Herwerden 14 ναυτίλοι del. idem 15 ἐξεπιστέατο α ἐξεπιστέαντο β 16 τοῦ] τὸ Krüger | ἀρχαῖόσ ἐστι α ἐστὶν ἀρχαῖοσ β 19 δυώ(-ό- B) δεκα α δώδεκα β | τῶν α τὸν V', om. R | ἕνα ⟨εἶναι⟩ Abicht | νομίζουσι εἶναι. θέλων Bekker 44,1 ἐξ ὧν] ἐκ τῶν van Herwerden 3 εἶδον C: ἴδον 5 σμαράγδου AV corr., μαράγδου Bβ.

νύκτας ⟨θωμαστὴ⟩ μέγαθος. ἐς λόγους δὲ ἐλθὼν τοῖσι ἱρεῦσι τοῦ θεοῦ εἰρόμην, ὁκόσος χρόνος εἴη, ἐξ οὗ σφι τὸ ἱρὸν ἵδρυται. εὗρον δὲ οὐδὲ τούτους τοῖσι Ἕλλησι συμφερομένους· ἔφασαν γὰρ ἅμα Τύρῳ οἰκιζομένῃ καὶ τὸ ἱρὸν τοῦ θεοῦ ἱδρυθῆναι, εἶναι δὲ ἔτεα ἀπ᾽ οὗ Τύρον οἰκέουσι τριηκόσια καὶ δισχίλια. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἱρὸν Ἡρακλέος ἐπωνυμίην ἔχοντος Θασίου εἶναι. ἀπικόμην δὲ καὶ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὗρον ἱρὸν Ἡρακλέος ὑπὸ Φοινίκων ἱδρυμένον, οἳ κατ᾽ Εὐρώπης ζήτησιν ἐκπλώσαντες Θάσον ἔκτισαν· καὶ ταῦτα καὶ πέντε γενεῇσι ἀνδρῶν πρότερά ἐστι ἢ τὸν Ἀμφιτρύωνος Ἡρακλέα ἐν τῇ Ἑλλάδι γενέσθαι. τὰ μέν νυν ἱστορημένα δηλοῖ σαφέως παλαιὸν θεὸν Ἡρακλέα ἐόντα· καὶ δοκέουσι δέ μοι οὗτοι ὀρθότατα Ἑλλήνων ποιέειν, οἳ διξὰ Ἡράκλεια ἱδρυσάμενοι ἔκτηνται, καὶ τῷ μὲν ὡς ἀθανάτῳ Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίην θύουσι, τῷ δὲ ἑτέρῳ ὡς ἥρωι ἐναγί-
45 ζουσι. λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀνεπισκέπτως οἱ Ἕλληνες, εὐήθης δὲ αὐτῶν καὶ ὅδε ὁ μῦθός ἐστι, τὸν περὶ τοῦ Ἡρακλέος λέγουσι, ὡς αὐτὸν ἀπικόμενον ἐς Αἴγυπτον στέψαντες οἱ Αἰγύπτιοι ὑπὸ πομπῆς ἐξῆγον ὡς θύσοντες τῷ Διί· τὸν δὲ τέως μὲν ἡσυχίην ἔχειν, ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ πρὸς τῷ βωμῷ κατάρχοντο, ἐς ἀλκὴν τραπόμενον πάντας σφέας καταφονεῦσαι. ἐμοὶ μέν νυν δοκέουσι ταῦτα λέγοντες τῆς Αἰγυπτίων φύσιος καὶ τῶν νόμων πάμπαν ἀπείρως ἔχειν [οἱ Ἕλληνες]· τοῖσι γὰρ οὐδὲ κτήνεα ὁσίη θύειν ἐστὶ χωρὶς οἴων καὶ ἐρσένων βοῶν καὶ μόσχων, ὅσοι ἂν καθαροὶ ἔωσι, καὶ χηνῶν, κῶς ἂν οὗτοι ἀνθρώπους θύοιεν; ἔτι δὲ ἕνα ἐόντα τὸν Ἡρακλέα καὶ ἔτι ἄνθρωπον, ὡς δή φασι, κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φονεῦσαι; καὶ περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα ἡμῖν εἰποῦσι καὶ παρὰ τῶν θεῶν καὶ παρὰ τῶν ἡρώων εὐμενείη εἴη.

46 Τὰς δὲ δὴ αἶγας καὶ τοὺς τράγους τῶνδε εἵνεκα οὐ θύουσι Αἰγυπτίων οἱ εἰρημένοι. τὸν Πᾶνα τῶν ὀκτὼ θεῶν λογίζονται

6 ⟨θωμαστὴ⟩ μέγαθος Schenkl μέγα φῶς Reiske 10 ἀπ᾽ Schäfer: ἀφ᾽ εἶδον: ἴδον 14 καὶ πέντε α πέντε β 19 δὲ] δὴ Stein 45,1 ἀνεπισκέπτως] ἀπερισκέπτως van Herwerden 5 αὐτοῦ α αὐτοὶ β 7 ⟨οἱ⟩ ταῦτα Cobet 8 οἱ Ἕλληνες del. Cobet 9 οἴων Valckenaer οἰῶν C: ὑῶν | ἂν β ἐὰν α 11 ἐόντα β ὄντα α 12 ἔχει β ἔχειν α 13 εὐμενείη: εὐμένεια α εὐμενέα β 46,1 δὲ β τε α.

εἶναι οἱ Μενδήσιοι, τοὺς δὲ ὀκτὼ θεοὺς τούτους προτέρους τῶν δυώδεκα θεῶν φασι γενέσθαι. γράφουσί τε δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς τὤγαλμα κατά περ Ἕλληνες, αἰγοπρόσωπον καὶ τραγοσκελέα, οὔτι τοιοῦτον νομίζοντες εἶναί μιν, ἀλλ᾽ ὅμοιον τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι· ὅτευ δὲ εἵνεκα τοιοῦτον γράφουσι αὐτόν, οὔ μοι ἥδιόν ἐστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντας τοὺς αἶγας οἱ Μενδήσιοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἔρσενας τῶν θηλέων, καὶ τούτων οἱ αἰπόλοι τιμὰς μέζονας ἔχουσι· ἐκ δὲ τούτων εἷς μάλιστα, ὅστις ἐπεὰν ἀποθάνῃ, πένθος μέγα παντὶ τῷ Μενδησίῳ νομῷ τίθεται. καλέεται δὲ ὅ τε τράγος καὶ ὁ Πὰν Αἰγυπτιστὶ Μένδης. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ ἐπ᾽ ἐμεῦ τοῦτο τὸ τέρας· γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναφανδόν. τοῦτο ἐς ἐπίδεξιν ἀνθρώπων ἀπίκετο.

Ὗν δὲ Αἰγύπτιοι μιαρὸν ἥγηνται θηρίον εἶναι· καὶ τοῦτο 47
μέν, ἤν τις ψαύσῃ αὐτῶν παριὼν ὑός, αὐτοῖσι τοῖσι ἱματίοισι ἀπ᾽ ὦν ἔβαψε ἑωυτὸν βὰς ἐς τὸν ποταμόν· τοῦτο δὲ οἱ συβῶται ἐόντες Αἰγύπτιοι ἐγγενέες ἐς ἱρὸν οὐδὲν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐσέρχονται μοῦνοι πάντων, οὐδέ σφι ἐκδίδοσθαι οὐδεὶς θυγατέρα ἐθέλει οὐδ᾽ ἄγεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἐκδίδονταί τε οἱ συβῶται καὶ ἄγονται ἐξ ἀλλήλων. τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι θεοῖσι θύειν ὗ οὐ δικαιεῦσι Αἰγύπτιοι, Σελήνῃ δὲ καὶ Διονύσῳ μούνοισι τοῦ αὐτοῦ χρόνου τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ τοὺς ὗς θύσαντες πατέονται τῶν κρεῶν. διότι δὲ τοὺς ὗς ἐν μὲν τῇσι ἄλλῃσι ὁρτῇσι ἀπεστυγήκασι, ἐν δὲ ταύτῃ θύουσι, ἔστι μὲν λόγος περὶ αὐτοῦ ὑπ᾽ Αἰγυπτίων λεγόμενος, ἐμοὶ μέντοι ἐπισταμένῳ οὐκ εὐπρεπέστερός ἐστι λέγεσθαι. θυσίη δὲ ἥδε τῶν ὑῶν τῇ Σελήνῃ ποιέεται· ἐπεὰν θύσῃ, τὴν οὐρὴν ἄκρην καὶ τὸν σπλῆνα καὶ τὸν ἐπίπλοον συνθεὶς ὁμοῦ κατ᾽ ὦν ἐκάλυψε πάσῃ τοῦ κτήνεος τῇ πιμελῇ τῇ περὶ τὴν νηδὺν γινομένῃ, καὶ ἔπειτα καταγίζει πυρί· τὰ δὲ

5 καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ β, om. α 7 ἀλλ᾽ β ἀλλὰ α 8 εἵνεκα: ἕνεκα | γράφουσί ⟨τε καὶ γλύφουσι⟩ van Herwerden 11 εἷς] ἕνα Stein 15 ἐπίδεξιν BRV[2] ἐπίδειξιν Apr. SV[1] ἐπίλεξιν van Herwerden 47,2 μὲν α μὴ β 3 ἀπ᾽ ὦν α ἀπιὼν β 5 οὐδεὶσ θυγατέρα α θυγατέρα οὐδεὶσ β 6 αὐτῶν α αὐτέων β 9 τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ del. Cobet | τοὺς del. Gomperz, τοὺς ὗς del. Stein 11 μὲν α, om. β 13 ἥδε] ὧδε Naber.

ἄλλα κρέα σιτέονται ἐν τῇ πανσελήνῳ, ἐν τῇ ἂν τὰ ἱρὰ θύωσιν· ἐν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ οὐκ ἂν ἔτι γευσαίατο. οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὑπ᾽ ἀσθενείης βίου σταιτίνας πλάσαντες ὗς καὶ ὀπτήσαντες ταύτας θύουσι.

48 Τῷ δὲ Διονύσῳ τῆς ὁρτῆς τῇ δορπίῃ χοῖρον πρὸ τῶν θυρέων σφάξας ἕκαστος διδοῖ ἀποφέρεσθαι τὸν χοῖρον αὐτῷ τῷ ἀποδομένῳ τῶν συβωτέων. τὴν δὲ ἄλλην ἀνάγουσι ὁρτὴν τῷ Διονύσῳ οἱ Αἰγύπτιοι, πλὴν χορῶν, κατὰ ταὐτὰ σχεδὸν πάντα Ἕλλησι· ἀντὶ δὲ φαλλῶν ἄλλα σφί ἐστι ἐξευρημένα, ὅσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα νευρόσπαστα, τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας γυναῖκες, νεῦον τὸ αἰδοῖον, οὐ πολλῷ τεῳ ἔλασσον ἐὸν τοῦ ἄλλου σώματος. προηγέεται δὲ αὐλός, αἳ δὲ ἕπονται ἀείδουσαι τὸν Διόνυσον. διότι δὲ μέζον τε ἔχει τὸ αἰδοῖον καὶ κινέει μοῦνον τοῦ σώματος, ἔστι
49 λόγος περὶ αὐτοῦ ἱρὸς λεγόμενος. ἤδη ὦν δοκέει μοι Μελάμπους ὁ Ἀμυθέωνος τῆς θυσίης ταύτης οὐκ εἶναι ἀδαής, ἀλλ᾽ ἔμπειρος· Ἕλλησι γὰρ δὴ Μελάμπους ἐστὶ ὁ ἐξηγησάμενος τοῦ Διονύσου τό τε οὔνομα καὶ τὴν θυσίην καὶ τὴν πομπὴν τοῦ φαλλοῦ. ἀτρεκέως μὲν οὐ πάντα συλλαβὼν τὸν λόγον ἔφηνε, ἀλλ᾽ οἱ ἐπιγενόμενοι τούτῳ σοφισταὶ μεζόνως ἐξέφηναν· τὸν δ᾽ ὦν φαλλὸν τὸν τῷ Διονύσῳ πεμπόμενον Μελάμπους ἐστὶ ὁ κατηγησάμενος, καὶ ἀπὸ τούτου μαθόντες ποιεῦσι τὰ ποιεῦσι Ἕλληνες. ἐγὼ μέν νύν φημι Μελάμποδα γενόμενον ἄνδρα σοφὸν μαντικήν τε ἑωυτῷ συστῆσαι, καὶ πυθόμενον ἀπ᾽ Αἰγύπτου, ἄλλα τε πολλὰ ἐσηγήσασθαι Ἕλλησι καὶ τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, ὀλίγα αὐτῶν παραλλάξαντα. οὐ γὰρ δὴ συμπεσεῖν γε φήσω τά τε ἐν Αἰγύπτῳ ποιεύμενα τῷ θεῷ καὶ τὰ ἐν τοῖσι Ἕλλησι· ὁμότροπα γὰρ ἂν ἦν τοῖσι Ἕλλησι, καὶ οὐ νεωστὶ ἐσηγμένα. οὐ

---

17 κρέα α, om. β | θύωσι (-ιν V) β θύσωσιν α ⟨οὕτω⟩ θύουσι Naber 19 βίου σταιτίνας α βιούσ τε τινὰσ β 48,1 τῆι α τῆσ τη β 3 συβωτέων β συβυτέων α 4 οἱ β, om. α | χορῶν α χαίρων β 5 ἄλλα σφί (ἀλλά σφϊν V) β ἀλλά σφισι α 10 ἱρὸσ λεγόμενοσ α προσλεγόμενοσ β 49,4 τε α, om. β 6 ἐπιγενόμενοι β ἐπιγινόμενοι α 8 κατηγησάμενοσ α ἀπηγησάμενοσ β | ποιεῦσι τὰ ποιεῦσι (-ιν V) β ποιέουσι τὰ ποιέουσιν α 10 ἀπ᾽ β ἀπὸ α 14 ὁμότροφα de la Barre | ἂν α, om. β | ἐσηγμένα P: ἐσαγμένα α ἐνηγμένα R ἐσΗγημένα V′.

μὲν οὐδὲ φήσω, ὅκως Αἰγύπτιοι παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον ἢ τοῦτο
ἢ ἄλλο κού τι νόμαιον. πυθέσθαι δέ μοι δοκέει μάλιστα Με-
λάμπους τὰ περὶ τὸν Διόνυσον παρὰ Κάδμου τε τοῦ Τυρίου
καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ἀπικομένων ἐς τὴν νῦν Βοιω-
τίην καλεομένην χώρην.

Σχεδὸν δὲ καὶ πάντων τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν ἐξ Αἰγύ- 50
πτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων
ἥκει, πυνθανόμενος οὕτω εὑρίσκω ἐόν· δοκέω δ' ὦν μάλιστα ἀπ'
Αἰγύπτου ἀπῖχθαι. ὅτι γὰρ δὴ μὴ Ποσειδέωνος καὶ Διοσκού-
ρων, ὡς καὶ πρότερόν μοι ταῦτα εἴρηται, καὶ Ἥρης καὶ Ἱστίης
καὶ Θέμιος καὶ Χαρίτων καὶ Νηρηίδων, τῶν ἄλλων θεῶν
Αἰγυπτίοισι αἰεί κοτε τὰ οὐνόματά ἐστι ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δέ,
τὰ λέγουσι αὐτοὶ Αἰγύπτιοι. τῶν δὲ οὔ φασι θεῶν γινώσκειν
τὰ οὐνόματα, οὗτοι δέ μοι δοκέουσι ὑπὸ Πελασγῶν ὀνομασθῆ-
ναι πλὴν Ποσειδέωνος· τοῦτον δὲ τὸν θεὸν παρὰ Λιβύων ἐπύ-
θοντο· οὐδαμοὶ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς Ποσειδέωνος οὔνομα ἔκτηνται,
εἰ μὴ Λίβυες· καὶ τιμῶσι τὸν θεὸν τοῦτον αἰεί. νομίζουσι δ'
ὦν Αἰγύπτιοι οὐδ' ἥρωσι οὐδέν. ταῦτα μέν νυν καὶ ἄλλα πρὸς 51
τούτοισι, τὰ ἐγὼ φράσω, Ἕλληνες ἀπ' Αἰγυπτίων νενομίκασι
τοῦ δὲ Ἑρμέω τὰ ἀγάλματα ὀρθὰ ἔχειν τὰ αἰδοῖα ποιεῦντες
οὐκ ἀπ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι, ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν πρῶτοι
μὲν Ἑλλήνων ἁπάντων Ἀθηναῖοι παραλαβόντες, παρὰ δὲ τού-
των ὧλλοι. Ἀθηναίοισι γὰρ ἤδη τηνικαῦτα ἐς Ἕλληνας τελέουσι
Πελασγοὶ σύνοικοι ἐγένοντο ἐν τῇ χώρῃ, ὅθεν περ καὶ Ἕλληνες
ἤρξαντο νομισθῆναι. ὅστις δὲ τὰ Καβείρων ὄργια μεμύηται, τὰ
Σαμοθρήικες ἐπιτελέουσι παραλαβόντες παρὰ Πελασγῶν, οὗτος
ὡνὴρ οἶδε, τὸ λέγω· τὴν γὰρ Σαμοθρηίκην οἴκεον πρότερον Πε-
λασγοὶ οὗτοι, οἵ περ Ἀθηναίοισι σύνοικοι ἐγένοντο, καὶ παρὰ

15 μὲν β μὴν α 16 μάλιστα α, om. β 17 τυρίου α τυρίων R $τυρε^{ων'}$ V τύρεω S 50,2 διότι] ὅτι van Herwerden 6 θέμιοσ β θέμιδοσ α | τῶν α καὶ τῶν β 11 ἔκτηνται C corr. P: κέκτηνται 12 καὶ — αἰεί del Stein 13 οὐδ' ἥρωσι α οὐ δὴ δρῶσιν β 51,2 ⟨μαθόντες⟩ νενομίκασι van Herwerden 3.12 — 13 ἔχειν τὰ] ἔχοντα idem | ποιεῦντεσ et 4 μεμαθήκασι del. idem 6 ἤδη α δὴ R, om. V' 7—8 καὶ Ἕλληνες ἤρξαντο] ἀν' Ἕλληνας ἤρξατο van Herwerden 8 νομισθῆναι] ὀνομασθῆναι Naber 10 σαμοθρήικην α σαμοθρήκην β.

τούτων [Σαμοθρήικες] τὰ ὄργια παραλαμβάνουσι. ὀρθὰ ὦν ἔχειν τὰ αἰδοῖα τἀγάλματα τοῦ Ἑρμέω, Ἀθηναῖοι πρῶτοι Ἑλλήνων, μαθόντες παρὰ Πελασγῶν, ἐποιήσαντο· οἱ δὲ Πελασγοὶ ἱρόν τινα λόγον περὶ αὐτοῦ ἔλεξαν, τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαμοθρηίκῃ μυστη-

52 ρίοισι δεδήλωται. ἔθυον δὲ πάντα πρότερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπευχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσας, ἐπωνυμίην δὲ οὐδ' οὔνομα ἐποιεῦντο οὐδενὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἀκηκόεσάν κω. θεοὺς δὲ προσωνόμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νομὰς εἶχον. ἔπειτα δέ, χρόνου πολλοῦ διεξελθόντος, ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπιγμένα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, Διονύσου δὲ ὕστερον πολλῷ [ἐπύθοντο]. καὶ μετὰ χρόνον ἐχρηστηριάζοντο περὶ τῶν οὐνομάτων ἐν Δωδώνῃ· τὸ γὰρ δὴ μαντήιον τοῦτο νενόμισται ἀρχαιότατον τῶν ἐν Ἕλλησι χρηστηρίων εἶναι, καὶ ἦν τὸν χρόνον τοῦτον μοῦνον. ἐπεὶ ὦν ἐχρηστηριάζοντο ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοί, εἰ ἀνέλωνται τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἥκοντα, ἀνεῖλε τὸ μαντήιον χρᾶσθαι. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τοῦ χρόνου ἔθυον, τοῖσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι· παρὰ δὲ

53 Πελασγῶν Ἕλληνες ἐδέξαντο ὕστερον. ἔνθεν δὲ ἐγένοντο ἕκαστος τῶν θεῶν, εἴτε ἀεὶ ἦσαν πάντες, ὁκοῖοί τέ τινες τὰ εἴδεα. οὐκ ἠπιστέατο μέχρι οὗ πρώην τε καὶ χθές, ὡς εἰπεῖν λόγῳ, Ἡσίοδον γὰρ καὶ Ὅμηρον ἡλικίην τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μευ πρεσβυτέρους γενέσθαι, καὶ οὐ πλέοσι· οὗτοι δέ εἰσιν οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες, καὶ εἴδεα αὐτῶν σημήναντες. οἱ δὲ πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν

---

12 τὰ ὄργια σαμοθρήικεσ α σαμοθρήικεσ τὰ ὄργια β 13 τἀγάλματα β τὰ ἀγάλματα α 15 σαμοθρήικηι α σαμοθρήκη V σαμοθράκη R 16 δηλοῦται van Herwerden 52,3 ἐποιεῦντο] ἐτίθεντο van Herwerden | ἀκηκόεσάν κω. θεοὺσ α ἀκήκοεσ (-εν R) ἄν κοθεν οἵσ β 5 ἔπειτα β ἐπείτε α 6 διεξελθόντοσ α διελθόντοσ β | ἀπιγμένα R ἀπηγμένα V ἀπικόμενα α 8 ἐπύθοντο del. van Herwerden 11 ἐπείτε van Herwerden | ὦν α οὖν β 12 τὰ ἀπὸ α ἀπὸ β 14 χρεώμενοι α χρώμενοι β 15 ἐδέξαντο β ἐξεδέξαντο α 53,1 ἔνθεν α ὅθεν β 2 εἴτε β εἴτε δ' α 3 πρώην β πρὶν α 5 δέ εἰσιν (-σι R) β δ' εἰσὶν α 8 πρότερον α πρότεροι β.

γενέσθαι ὕστερον, ἔμοιγε δοκέειν, ἐγένοντο. τούτων τὰ μὲν πρῶτα
αἱ Δωδωνίδες ἱέρειαι λέγουσι, τὰ δὲ ὕστερα, τὰ ἐς Ἡσίοδόν τε
καὶ Ὅμηρον ἔχοντα, ἐγὼ λέγω.

Χρηστηρίων δὲ πέρι, τοῦ τε ἐν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ, 54
τόνδε Αἰγύπτιοι λόγον λέγουσι. ἔφασαν οἱ ἱρέες τοῦ Θηβαιέος
Διὸς δύο γυναῖκας ἱερείας ἐκ Θηβέων ἐξαχθῆναι ὑπὸ Φοινίκων·
καὶ τὴν μὲν αὐτέων πυθέσθαι ἐς Λιβύην πρηθεῖσαν, τὴν δὲ
ἐς τοὺς Ἕλληνας· ταύτας δὲ τὰς γυναῖκας εἶναι τὰς ἱδρυσαμέ-
νας τὰ μαντήια πρώτας ἐν τοῖσι εἰρημένοισι ἔθνεσι. εἰρομένου
δέ μευ, ὁκόθεν οὕτω ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγουσι, ἔφασαν πρὸς
ταῦτα, ζήτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν γυναικῶν
τουτέων· καὶ ἀνευρεῖν μέν σφεας οὐ δυνατοὶ γενέσθαι, πυθέ-
σθαι δὲ ὕστερον ταῦτα περὶ αὐτέων, τά περ δὴ ἔλεγον. ταῦτα 55
μέν νυν τῶν ἐν Θήβῃσι ἱερέων ἤκουον, τάδε δὲ Δωδωναίων φασὶ
αἱ προμάντιες· δύο πελειάδας μελαίνας ἐκ Θηβέων τῶν Αἰγυ-
πτιέων ἀναπταμένας, τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ παρὰ
σφέας ἀπικέσθαι. ἱζομένην δέ μιν ἐπὶ φηγὸν αὐδάξασθαι φωνῇ
ἀνθρωπηίῃ, ὡς χρεὸν εἴη μαντήιον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι, καὶ
αὐτοὺς ⟨ἐπεὶ⟩ ὑπολαβεῖν θεῖον εἶναι τὸ ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖσι,
ἐκ τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ἐς τοὺς Λίβυας οἰχομένην πελειάδα
λέγουσι Ἄμμωνος χρηστήριον κελεῦσαι τοὺς Λίβυας ποιέειν·
ἔστι δὲ καὶ τοῦτο Διός. Δωδωναίων δὲ αἱ ἱέρειαι, τῶν τῇ πρε-
σβυτάτῃ οὔνομα ἦν Προμένεια, τῇ δὲ μετὰ ταύτην Τιμαρέτη, τῇ
δὲ νεωτάτῃ Νικάνδρη, ἔλεγον ταῦτα· συνωμολόγεον δέ σφι καὶ
οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι οἱ περὶ τὸ ἱρόν. ἐγὼ δ' ἔχω περὶ αὐτέων
γνώμην τήνδε. εἰ ἀληθέως οἱ Φοίνικες ἐξήγαγον τὰς ἱερὰς γυ- 56

---

9 ἔμοιγε α ἐμοὶ β 10 ἱέρειαι α ἱρήϊαι β | ὕστερα α ὕστερον β
54,1 τοῦ τε α τῶν τε β 2 θηβαιέοσ α θηβαέοσ β 3 ἱερείασ α ἱρη-
ίασ β | θηβέων α θηβαίων β 5 ἱδρυσαμένασ α ἱδρυμένασ β 7 οὕτω α
οὕτωσ (οὗτοσ V) β 8 ἀπὸ] ὑπὸ Cobet 55,2 ἱερέων β ἱρέων α | τάδε α
τὰ β | δωδωναίων α δωδωνέων (δωνέων V) β 2 θηβέων A θηβαίων B
θηβ$\overset{\varepsilon}{\text{α}}$ίων R θηβεαίων V θηβάέων S 3 ἀναπταμένασ β ἀναπτομένασ α
6 ἀνθρωπηίηι α ἀνθρωπίη β 7 ⟨ἐπεὶ⟩ Schenkl 8 δὲ β δ' α 10 αἱ α,
om. β | ἱέρειαι α ἱρήιαι β 11 μετὰ ταύτην α μετ' αὐτὴν β 12 καὶ
οἱ α καὶ β 56,1 ἱερὰσ β ἱρὰσ α.

ναῖκας, καὶ τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέδοντο, δοκέειν ἐμοί, ἡ γυνὴ αὕτη τῆς νῦν Ἑλλάδος, πρότερον δὲ Πελασγίης καλευμένης τῆς αὐτῆς ταύτης, πρηθῆναι ἐς Θεσπρωτούς· ἔπειτα δουλεύουσα αὐτόθι ἱδρύσασθαι ὑπὸ φηγῷ πεφυκυίῃ ἱρὸν Διός, ὥσπερ ἦν οἰκὸς ἀμφιπολεύουσαν ἐν Θήβῃσι ἱρὸν Διός, ἔνθα ἀπίκετο, ἐνθαῦτα μνήμην αὐτοῦ ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου χρηστήριον κατηγήσατο, ἐπείτε συνέλαβε τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν. φάναι δέ οἱ ἀδελφεὴν ἐν Λιβύῃ πεπρῆσθαι ὑπὸ
57τῶν αὐτῶν Φοινίκων, ὑπ᾽ ὧν καὶ αὐτὴ ἐπρήθη. πελειάδες δέ μοι δοκέουσι κληθῆναι πρὸς Δωδωναίων ἐπὶ τοῦδε αἱ γυναῖκες, διότι βάρβαροι ἦσαν· ἐδόκεον δέ σφι ὁμοίως ὄρνισι φθέγγεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον τὴν πελειάδα ἀνθρωπηίῃ φωνῇ αὐδάξασθαι λέγουσι, ἐπείτε συνετά σφι ηὔδα ἡ γυνή· ἕως δὲ ἐβαρβάριζε, ὄρνιθος τρόπον ἐδόκεέ σφι φθέγγεσθαι, ἐπεὶ τέῳ ἂν τρόπῳ πελειάς γε ἀνθρωπηίῃ φωνῇ φθέγξαιτο; μέλαιναν δὲ λέγοντες εἶναι τὴν πελειάδα σημαίνουσι, ὅτι Αἰγυπτίη ἡ γυνὴ ἦν. ἡ δὲ μαντηίη, ἥ τε ἐν Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι καὶ ἐν Δωδώνῃ, παραπλήσιαι ἀλλήλῃσι τυγχάνουσι ἐοῦσαι. ἔστι δὲ
58καὶ τῶν ἱρῶν ἡ μαντικὴ ἀπ᾽ Αἰγύπτου ἀπιγμένη. πανηγύρις δὲ ἄρα καὶ πομπὰς καὶ προσαγωγὰς πρῶτοι ἀνθρώπων Αἰγύπτιοί εἰσι οἱ ποιησάμενοι, καὶ παρὰ τούτων Ἕλληνες μεμαθήκασι. τεκμήριον δέ μοι τούτου τόδε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ πολλοῦ τευ χρόνου ποιεύμεναι, αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ νεωστὶ ἐποιήθησαν.

59 Πανηγυρίζουσι δὲ Αἰγύπτιοι οὐκ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, πανηγύρις δὲ συχνάς, μάλιστα μὲν καὶ προθυμότατα ἐς Βούβαστιν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, δεύτερα ἐς Βούσιριν πόλιν τῇ Ἴσι· ἐν ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλι ἐστὶ μέγιστον Ἴσιος ἱρόν, ἵδρυται δὲ ἡ πόλις

3 δοκέει S 4 θεσπρωτοὺσ α θεπρωτοὺσ β 5 δουλεύο υσα α δουλεύουσαν β 6 ⟨εὖ⟩ πεφυκυίῃ Valckenaer | ἀμφιπολεύσασαν Bekker 7 ἱρὸν διὸσ α διὸσ ἱρὸν β 57,4.7 ἀνθρωπηίηι α ἀνθρωπίη β 5 δὲ β δ᾽ α 6 ἂν τρόπῳ Cobet: τρόπῳ ἂν β τρόπωι α 7 γε α, om. β 9 καὶ ⟨ἡ⟩ Stein 11 ἱρῶν β ἱρέων α 58,1 πανηγύρισ: πανηγύρεισ α πανηγύριασ β 59,1 οὐκ β οὐχ α | πανηγύρισ α πανηγύριασ β 2 ἐσ α τὰ ἐσ β | βούβαστιν β βούβαστον α 3 πόλιν α τὴν πόλιν β, del. van Herwerden | ⟨δὲ⟩ ἐς Stein | ἴσι α ἴση β.

αὕτη τῆς Αἰγύπτου ἐν μέσῳ τῷ Δέλτα· Ἶσις δέ ἐστι κατὰ τὴν
Ἑλλήνων γλῶσσαν Δημήτηρ. τρίτα δὲ ἐς Σάϊν πόλιν τῇ Ἀθη-
ναίῃ πανηγυρίζουσι, τέταρτα δὲ ἐς Ἡλίου πόλιν τῷ Ἡλίῳ,
πέμπτα δὲ ἐς Βουτοῦν πόλιν τῇ Λητοῖ, ἕκτα δὲ ἐς Πάπρημιν
πόλιν τῷ Ἄρεϊ. ἐς μέν νυν Βούβαστιν [πόλιν] ἐπεὰν κομίζωνται, 60
ποιεῦσι τοιάδε. πλέουσί τε γὰρ δὴ ἅμα ἄνδρες γυναιξί, καὶ
πολλόν τι πλῆθος ἑκατέρων ἐν ἑκάστῃ βάρι· αἳ μέν τινες τῶν
γυναικῶν κρόταλα ἔχουσαι κροταλίζουσι, οἳ δὲ αὐλέουσι κατὰ
πάντα τὸν πλόον, αἱ δὲ λοιπαὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἀείδουσι
καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι. ἐπεὰν δὲ πλέοντες κατά τινα πόλιν
ἄλλην γένωνται, ἐγχρίμψαντες τὴν βᾶριν τῇ γῇ ποιεῦσι τοιάδε·
αἳ μέν τινες τῶν γυναικῶν ποιεῦσι, τά περ εἴρηκα· αἳ δὲ τω-
θάζουσι βοῶσαι τὰς ἐν τῇ πόλι ταύτῃ γυναῖκας, αἳ δὲ ὀρχέον-
ται, αἳ δὲ ἀνασύρονται ἀνιστάμεναι. ταῦτα παρὰ πᾶσαν πόλιν
παραποταμίην ποιεῦσι. ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὴν Βούβαστιν,
ὁρτάζουσι μεγάλας ἀνάγοντες θυσίας, καὶ οἶνος ἀμπέλινος ἀναισι-
μοῦται πλέων ἐν τῇ ὁρτῇ ταύτῃ ἢ ἐν τῷ ἅπαντι ἐνιαυτῷ τῷ
ἐπιλοίπῳ. συμφοιτῶσι δέ, ὅ τι ἀνὴρ καὶ γυνή ἐστι, πλὴν παι-
δίων, καὶ ἐς ἑβδομήκοντα μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι.
ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ποιέεται, ἐν δὲ Βουσίρι πόλι ὡς ἀνάγουσι 61
τῇ Ἴσι τὴν ὁρτήν, εἴρηται πρότερόν μοι. τύπτονται μὲν γὰρ
δὴ μετὰ τὴν θυσίην πάντες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολλαὶ
ἀνθρώπων· τὸν δὲ τύπτονται, οὔ μοι ὅσιόν ἐστι λέγειν. ὅσοι
δὲ Καρῶν εἰσι ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες, οὗτοι δὲ τοσούτῳ ἔτι
πλέω ποιεῦσι τούτων, ὅσῳ καὶ τὰ μέτωπα κόπτονται μαχαί-
ρῃσι· καὶ τούτῳ εἰσὶ δῆλοι, ὅτι εἰσὶ ξεῖνοι καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι.
ἐς Σάϊν δὲ πόλιν ἐπεὰν συλλεχθέωσι τῇσι θυσίῃσι, ἐν τῇ νυκτὶ 62
λύχνα καίουσι πάντες πολλὰ ὑπαίθρια περὶ τὰ δώματα κύκλῳ.

---

6 δὲ β δ' α 8 πάπρημιν α πρῆμιν R πατρῆμιν S πρήμ^{ην} V 9 ἄρεϊ β ἄρηϊ α 60,1.11 βούβαστιν β βούβαστον α 1 πόλιν α, om. β 9.10 δὲ α δ' β 11 ποιεῦσι(-ιν V) β ποιέουσι α 12 ὁρτάζουσι β ἑορτάζουσι α 61,1 πόλι del. van Herwerden 2 μὲν α, om. β 4 τὸν α τῶ A^{2}R τὸ ὦ V' 6 ποιεῦσι α ποιέουσι β 62,1 πόλιν del. van Herwerden | συλλεχθέωσι α συλλεχθῶσι β | τῆς θυσίης Schweighäuser | τῇ (τῆ V) β τινι α.

τὰ δὲ λύχνα ἐστὶ ἐμβάφια ἔμπλεα ἁλὸς καὶ ἐλαίου, ἐπιπολῆς δὲ ἔπεστι αὐτὸ τὸ ἐλλύχνιον. καὶ τοῦτο καίεται παννύχιον, καὶ τῇ ὁρτῇ οὔνομα κέεται λυχνοκαΐη. οἳ δ᾽ ἂν μὴ ἔλθωσι τῶν Αἰγυπτίων ἐς τὴν πανήγυριν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν νύκτα τῆς θυσίης καίουσι καὶ αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα· καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σάϊ μούνῃ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον. ὅτευ δὲ εἵνεκα φῶς ἔλαχε καὶ τιμὴν ἡ νὺξ αὕτη, ἔστι ἱρὸς περὶ αὐ-
63 τοῦ λόγος λεγόμενος. ἐς δὲ Ἡλίου τε πόλιν καὶ Βουτοῦν θυσίας μούνας ἐπιτελέουσι φοιτέοντες. ἐν δὲ Παπρήμι θυσίας μὲν καὶ ἱρά, κατά περ καὶ τῇ ἄλλῃ ποιεῦσι· εὖτ᾽ ἂν δὲ γίνηται καταφερὴς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μέν τινες τῶν ἱρέων περὶ τὤγαλμα πεπονέαται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτῶν, ξύλων κορύνας ἔχοντες, ἑστᾶσι τοῦ ἱροῦ ἐν τῇ ἐσόδῳ· ἄλλοι δὲ εὐχωλὰς ἐπιτελέοντες, πλεῦνες χιλίων ἀνδρῶν, ἕκαστοι ἔχοντες ξύλα καὶ οὗτοι, ἐπὶ τὰ ἕτερα ἁλέες ἑστᾶσι. τὸ δὲ ἄγαλμα, ἐὸν ἐν νηῷ μικρῷ ξυλίνῳ κατακεχρυσωμένῳ, προεκκομίζουσι τῇ προτεραίῃ ἐς ἄλλο οἴκημα ἱρόν. οἱ μὲν δὴ ὀλίγοι οἱ περὶ τὤγαλμα λελειμμένοι ἕλκουσι τετράκυκλον ἅμαξαν, ἄγουσαν τὸν νηόν τε καὶ τὸ ἐν τῷ νηῷ ἐνεὸν ἄγαλμα, οἳ δὲ οὐκ ἐῶσι ἐν τοῖσι προπυλαίοισι ἑστεῶτες ἐσιέναι, οἱ δὲ εὐχωλιμαῖοι, τιμωρέοντες τῷ θεῷ, παίουσι αὐτοὺς ἀλεξομένους. ἐνθαῦτα μάχη ξύλοισι καρτερὴ γίνεται, κεφαλάς τε συναράσσονται, καὶ ὡς ἐγὼ δοκέω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσι ἐκ τῶν τρωμάτων· οὐ μέντοι οἵ γε Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἀποθνήσκειν οὐδένα. τὴν δὲ πανήγυριν ταύτην ἐκ τοῦδε νομίσαι φασὶ οἱ ἐπιχώριοι· οἰκέειν ἐν τῷ ἱρῷ τούτῳ τοῦ Ἄρεος τὴν μητέρα· καὶ τὸν Ἄρεα ἀπότροπον γενόμενον ἐλθεῖν ἐξανδρωμένον ἐθέλοντα τῇ μητρὶ συμμῖξαι· καὶ τοὺς προπόλους τῆς μητρός, οἷα οὐκ ὀπωπότας αὐτὸν πρότερον, οὐ περιορᾶν παριέναι, ἀλλὰ ἀπερύκειν· τὸν δὲ ἐξ ἄλλης πόλιος ἀγαγόμενον ἀνθρώπους, τοὺς

---

7 τῆς θυσίης del. Krüger 8 ὅτευ β ὅτου α 9 εἵνεκα α ἕνεκα β **63**,1 τε β, om. α 2 φοιτέοντεσ α φοιτῶντεσ β 3 ποιεῦσι α ποιέουσι β | δὲ V δὴ α, om. R | γίνηται α γένηται β 4 τὤγαλμα β τὸ ἄγαλμα α 5 αὐτῶν α αὐτέων ἐκ β 6 δὲ β τε α | ἐπιτελέοντεσ α ἀποτελέοντεσ β 7 ἕκαστοι del. van Herwerden 9 προτεραίηι α προτέρῃ β 13 ἀλεξομένουσ β ἀλεξόμενοι α 21 ἀλλὰ α ἀλλ᾽ β 22 δὲ α δ᾽ β.

τε προπόλους τρηχέως περισπεῖν καὶ ἐσελθεῖν παρὰ τὴν μητέρα. ἀπὸ τούτου τῷ Ἄρεϊ ταύτην τὴν πληγὴν ἐν τῇ ὁρτῇ νενομικέναι φασί.

Καὶ τὸ μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἱροῖσι, μηδὲ ἀλούτους ἀπὸ 64 γυναικῶν ἐς ἱρὰ ἐσιέναι οὗτοί εἰσι οἱ πρῶτοι θρησκεύσαντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι σχεδὸν πάντες ἄνθρωποι, πλὴν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων, μίσγονται ἐν ἱροῖσι καὶ ἀπὸ γυναικῶν [ἀνιστάμενοι] ἄλουτοι ἐσέρχονται ἐς ἱρόν, νομίζοντες ἀνθρώπους εἶναι κατά περ τὰ ἄλλα κτήνεα· καὶ γὰρ τὰ ἄλλα κτήνεα ὁρᾶν καὶ ὀρνίθων γένεα ὀχευόμενα ἔν τε τοῖσι νηοῖσι τῶν θεῶν καὶ ἐν τοῖσι τεμένεσι· εἰ ὦν εἶναι τῷ θεῷ τοῦτο μὴ φίλον, οὐκ ἂν οὐδὲ τὰ κτήνεα ποιέειν. οὗτοι μέν νυν τοιαῦτα ἐπιλέγοντες ποιεῦσι 65 ἔμοιγε οὐκ ἀρεστά· Αἰγύπτιοι δὲ θρησκεύουσι περισσῶς τά τε ἄλλα περὶ τὰ ἱρὰ καὶ δὴ καὶ τάδε. ἐοῦσα ἡ Αἴγυπτος ὅμουρος τῇ Λιβύῃ οὐ μάλα θηριώδης ἐστί· τὰ δὲ ἐόντα σφι ἅπαντα ἱρὰ νενόμισται, καὶ τὰ μὲν σύντροφα [αὐτοῖσι] τοῖσι ἀνθρώποισι, τὰ δὲ οὔ. τῶν δὲ εἵνεκεν ἀνεῖται [τὰ] ἱρὰ εἰ λέγοιμι, καταβαίην ἂν τῷ λόγῳ ἐς τὰ θεῖα πρήγματα, τὰ ἐγὼ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι· τὰ δὲ καὶ εἴρηκα αὐτῶν ἐπιψαύσας, ἀναγκαίῃ καταλαμβανόμενος εἶπον. νόμος δέ ἐστι περὶ τῶν θηρίων ὧδε ἔχων· μελεδωνοὶ ἀποδεδέχαται τῆς τροφῆς χωρὶς ἑκάστων, καὶ ἔρσενες καὶ θήλεαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδέκεται τὴν τιμήν. οἱ δὲ ἐν τῇσι πόλισι ἕκαστοι εὐχὰς τάσδε σφι ἀποτελέουσι ****. εὐχόμενοι τῷ θεῷ, τοῦ ἂν ᾖ τὸ θηρίον, ξυροῦντες τῶν παιδίων ἢ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν ἢ τὸ ἥμισυ ἢ τὸ τρίτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἱστᾶσι σταθμῷ πρὸς ἀργύριον τὰς τρίχας· τὸ δ' ἂν ἑλκύσῃ, τοῦτο τῇ μελεδωνῷ τῶν θηρίων διδοῖ, ἣ δὲ ἀντ' αὐτοῦ τάμνουσα ἰχθῦς

64,4 ἀνιστάμενοι del. Naber | ἀνιστάμενοι ἄλυτοι α ἄλουτοι ἀνιστάμενοι β 6 γὰρ τὰ ἄλλα α γὰρ τὰ πάντα β | ἄλλα πάντα van Herwerden 7 γένεα α τέλεα β 65,1 ἐπιλέγοντεσ ποιεῦσι α ποιεῦντεσ ἐπιλέγουσι (-ιν V') β 3 ἡ Bekker: δὲ 4 πάντα ἱρὰ α ἱρὰ ἅπαντα β 5 αὐτοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι del. Cobet 6 τὰ del. Valckenaer | ⟨θηρία⟩ ἱρὰ Stein 8 ἀναγκαίῃ β ἀνάγκηι α 10 ἀποδεδέχαται α ἀποδέχαται β 12 post ἀποτελέουσι e Diodoro I 83 talia fere supplet Stein: ὑπὲρ τῶν παιδίων τῶν ἐκ νούσου σωθέντων 13 ξυροῦντες: ξυρῶντεσ 16 τῆι α τῷ β | δὲ α δ' β.

παρέχει βορὴν τοῖσι θηρίοισι. τροφὴ μὲν δὴ αὐτοῖσι τοιαύτη ἀποδέδεκται· τὸ δ᾽ ἄν τις τῶν θηρίων τούτων ἀποκτείνῃ, ἢν μὲν ἑκών, θάνατος ἡ ζημίη· ἢν δὲ ἀέκων, ἀποτίνει ζημίην, τὴν ἂν οἱ ἱρέες τάξωνται. ὃς δ᾽ ἂν ἶβιν ἢ ἴρηκα ἀποκτείνῃ, ἤν τε
66 ἑκὼν ἤν τε ἀέκων, τεθνάναι ἀνάγκη. πολλῶν δὲ ἐόντων ὁμοτρόφων τοῖσι ἀνθρώποισι θηρίων, πολλῷ ἂν ἔτι πλέω ἐγίνετο, εἰ μὴ κατελάμβανε τοὺς αἰελούρους τοιάδε. ἐπεὰν τέκωσι αἱ θήλεαι, οὐκέτι φοιτῶσι παρὰ τοὺς ἔρσενας· οἳ δὲ διζήμενοι μίσγεσθαι αὐτῇσι οὐκ ἔχουσι. πρὸς ὦν ταῦτα σοφίζονται τάδε· ἁρπάζοντες ἀπὸ τῶν θηλέων καὶ ὑπαιρεόμενοι τὰ τέκνα κτείνουσι, κτείναντες μέντοι οὐ πατέονται. αἳ δὲ στερισκόμενοι τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ἐπιθυμέουσαι, οὕτω δὴ ἀπικνέονται παρὰ τοὺς ἔρσενας· φιλότεκνον γὰρ τὸ θηρίον. πυρκαϊῆς δὲ γενομένης θεῖα πρήγματα καταλαμβάνει τοὺς αἰελούρους· οἱ μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι διαστάντες φυλακὰς ἔχουσι τῶν αἰελούρων, ἀμελήσαντες σβεννύναι τὸ καιόμενον, οἱ δὲ αἰέλουροι, διαδύνοντες καὶ ὑπερθρώσκοντες τοὺς ἀνθρώπους, ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. ταῦτα δὲ γινόμενα πένθεα μεγάλα τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμβάνει. ἐν ὁτέοισι δ᾽ ἂν οἰκίοισι αἰέλουρος ἀποθάνῃ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυροῦνται τὰς ὀφρύας μούνας, παρ᾽ ὁτέοισι δ᾽ ἂν κύων, πᾶν τὸ σῶμα καὶ
67 τὴν κεφαλήν. ἀπάγονται δὲ οἱ αἰέλουροι ἀποθανόντες ἐς ἱρὰς στέγας, ἔνθα θάπτονται ταριχευθέντες, ἐν Βουβάστι πόλι· τὰς δὲ κύνας ἐν τῇ ἑωυτῶν ἕκαστοι πόλι θάπτουσι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. ὡς δὲ αὕτως τῇσι κυσὶ οἱ ἰχνευταὶ θάπτονται. τὰς δὲ μυγαλὰς καὶ τοὺς ἴρηκας ἀπάγουσι ἐς Βουτοῦν [πόλιν], τὰς δὲ

66,1 *ἐόντων α ὄντων β* 2 *πλέω α πλείω β* 3 *αἰελούρουσ α αἰλούρουσ β* 4 *φοιτῶσι α φοιτέουσι β* 5 *ταῦτα α τὰ β* 7 *πατέονται β δατέονται α* 8 *δὴ α*, om. *β* 9 *γὰρ β, δὲ α* | *γενομένησ α γιγνομένης* R *Γ*‖ *γινομένης* V 10 *αἰελούρουσ α αἰλούρουσ β* 11 *τῶν αἰελούρων* del. van Herwerden | *αἰελούρων α αἰλούρων β* 12 *αἰέλουροι* B corr.: *αἴλουροι* | *διαδύνοντες* Cobet: *διαδύοντεσ* | *ὑπερθρωίσκοντεσ* C: *ὑπερθρώσκοντεσ* 13 *ἐσάλλονται β ἅλλονται α* | *ταῦτα δὲ γινόμενα α τούτων δὲ γιγνομένων β* 14 *τοὺσ* A, om. B*β* | *αἰέλουροσ α αἴλουροσ β* 15 *ξυροῦνται α ξυρέονται β* 16 *ὀφρύασ α ὀφρῦσ β* **67**,1 *αἰέλουροι* A[2]B *αἴλουροι* A[1] *β* 2 *πόλι* et 5 *πόλιν* del. van Herwerden 3 *θήκῃσι* A *θήβῃσι* B[1] *θήβῃσιν β* 4 *δὲ α δ᾽ β* 5 *τὰσ—6 πόλιν α*, om. *β*.

ἴβις ἐς Ἑρμέω πόλιν. τὰς δὲ ἄρκτους, ἐούσας σπανίας, καὶ τοὺς λύκους, οὐ πολλῷ τεῳ ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας, αὐτοῦ θάπτουσι, τῇ ἂν εὑρεθέωσι κείμενοι.

Τῶν δὲ κροκοδείλων φύσις ἐστὶ τοιήδε. τοὺς χειμεριωτά- 68 τους μῆνας τέσσερας ἐσθίει οὐδέν, ἐὸν δὲ τετράπουν χερσαῖον καὶ λιμναῖόν ἐστι. τίκτει μὲν γὰρ ᾠὰ ἐν γῇ καὶ ἐκλέπει, καὶ τὸ πολλὸν τῆς ἡμέρης διατρίβει ἐν τῷ ξηρῷ, τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῷ ποταμῷ· θερμότερον γάρ δή ἐστι τὸ ὕδωρ τῆς τε αἰθρίης καὶ τῆς δρόσου. πάντων δὲ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν θνητῶν τοῦτο ἐξ ἐλαχίστου μέγιστον γίνεται· τὰ μὲν γὰρ ᾠὰ χηνέων οὐ πολλῷ μέζονα τίκτει, καὶ ὁ νεοσσὸς κατὰ λόγον τοῦ ᾠοῦ γίνεται, αὐξανόμενος δὲ γίνεται καὶ ἐς ἑπτακαίδεκα πήχεας, καὶ μέζων ἔτι. ἔχει δὲ ὀφθαλμοὺς μὲν ὑός, ὀδόντας δὲ μεγάλους καὶ χαυλιόδοντας [κατὰ λόγον τοῦ σώματος]. γλῶσσαν δὲ μοῦνον θηρίων οὐκ ἔφυσε. οὐδὲ κινέει τὴν κάτω γνάθον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μοῦνον θηρίων τὴν ἄνω γνάθον προσάγει τῇ κάτω. ἔχει δὲ καὶ ὄνυχας καρτεροὺς καὶ δέρμα λεπιδωτὸν ἄρρηκτον ἐπὶ τοῦ νώτου. τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθρίῃ ὀξυδερκέστατον. ἅτε δὴ ὦν ἐν ὕδατι δίαιταν ποιεύμενον, τὸ στόμα ἔνδοθεν φορέει πᾶν μεστὸν βδελλέων. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ὄρνεα καὶ θηρία φεύγει μιν, ὁ δὲ τροχίλος εἰρηναῖόν οἵ ἐστι, ἅτε ὠφελεομένῳ πρὸς αὐτοῦ· ἐπεὰν γὰρ ἐς τὴν γῆν ἐκβῇ ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ κροκόδειλος καὶ ἔπειτα χάνῃ (ἔωθε γὰρ τοῦτο ὡς τὸ ἐπίπαν ποιέειν πρὸς τὸν ζέφυρον), ἐνθαῦτα ὁ τροχίλος ἐσδύνων ἐς τὸ στόμα αὐτοῦ καταπίνει τὰς βδέλλας· ὃ δὲ ὠφελεύμενος ἥδεται καὶ οὐδὲν σίνεται τὸν τροχίλον. τοῖσι μὲν δὴ τῶν Αἰγυπτίων ἱροί εἰσι οἱ κροκό- 69 δειλοι, τοῖσι δὲ οὔ, ἀλλ' ἅτε πολεμίους περιέπουσι. οἱ δὲ περί τε Θήβας καὶ τὴν Μοίριος λίμνην οἰκέοντες καὶ κάρτα ἥγηνται

6 σπανίασ α ἱρὰσ β 7 τεωι α τε β 8 εὑρεθέωσι P: εὑρεθῶσι α R ἑρεθῶσι V' 68,1 ⟨ἡ⟩ φύσις Schaefer 2 τέσσερασ α τέσσαρασ β 5 τε β, om. α 6 ἴδμεν β ἴσμεν α | θνητῶν] θηρίων Cobet 8 μέζονα α μέζω β 8.9 γίνεται α γίγνεται β 11 κατὰ — σώματος del. Gomperz | θηρίων α θηρίον R, om. V' 12 κινέει τὴν κάτω α τὴν κάτω κινεῖ β 13 θηρίων α θηρίον β 15 ἐν ⟨μὲν⟩ van Herwerden 20 ἔωθε α ἐώθεε β τὸ β, om. α 22 ὠφελεύμενοσ α ὠφελεόμενοσ β 69,3 μοίριοσ α μύριοσ β.

αὐτοὺς εἶναι ἱρούς. ἐκ πάντων δὲ ἕνα ἑκάτεροι τρέφουσι κροκό-
δειλον, δεδιδαγμένον εἶναι χειροήθεα, ἀρτήματά τε λίθινα χυτὰ
καὶ χρύσεα ἐς τὰ ὦτα ἐνθέντες, καὶ ἀμφιδέας περὶ τοὺς ἐμ-
προσθίους πόδας, καὶ σιτία ἀποτακτὰ διδόντες καὶ ἱρήια, καὶ
περιέποντες ὡς κάλλιστα ζῶντας· ἀποθανόντας δὲ ταριχεύσαν-
τες θάπτουσι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. οἱ δὲ περὶ Ἐλεφαντίνην πόλιν
οἰκέοντες καὶ ἐσθίουσι αὐτούς, οὐκ ἡγεόμενοι ἱροὺς εἶναι. καλέ-
ονται δὲ οὐ κροκόδειλοι, ἀλλὰ χάμψαι· κροκοδείλους δὲ Ἴωνες
οὐνόμασαν, εἰκάζοντες αὐτῶν τὰ εἴδεα τοῖσι παρὰ σφίσι γινο-
70 μένοισι κροκοδείλοισι τοῖσι ἐν τῇσι αἱμασιῇσι. ἄγραι δέ σφεων
πολλαὶ κατέστασι καὶ παντοῖαι· ἣ δ᾽ ὦν ἔμοιγε δοκέει ἀξιω-
τάτη ἀπηγήσιος εἶναι, ταύτην γράφω. ἐπεὰν νῶτον ὑὸς δελεάσῃ
περὶ ἄγκιστρον, μετιεῖ ἐς μέσον τὸν ποταμόν, αὐτὸς δὲ ἐπὶ
τοῦ χείλεος τοῦ ποταμοῦ ἔχων δέλφακα ζωὴν ταύτην τύπτει.
ἐπακούσας δὲ τῆς φωνῆς ὁ κροκόδειλος ἵεται κατὰ τὴν φωνήν,
ἐντυχὼν δὲ τῷ νώτῳ καταπίνει· οἱ δὲ ἕλκουσι. ἐπεὰν δὲ
ἐξελκυσθῇ ἐς γῆν, πρῶτον ἁπάντων ὁ θηρευτὴρ πηλῷ κατ᾽
ὦν ἔπλασε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς· τοῦτο δὲ ποιήσας κάρτα εὐ-
πετέως τὰ λοιπὰ χειροῦται, μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο σὺν πόνῳ.

71 Οἱ δὲ ἵπποι οἱ ποτάμιοι νομῷ μὲν τῷ Παπρημίτῃ ἱροί εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι οὐκ ἱροί. φύσιν δὲ παρέχονται ἰδέης τοιήνδε· τετράπουν ἐστί, δίχηλον (ὁπλαὶ βοός), σιμόν, λοφιὴν ἔχον ἵππου, χαυλιόδοντας φαῖνον, οὐρὴν ἵππου καὶ φωνήν, μέγαθος ὅσον τε βοῦς ὁ μέγιστος· τὸ δέρμα δ᾽ αὐτοῦ οὕτω δή τι παχύ ἐστι ὥστε αὔου γενομένου ξυστὰ ποιέεσθαι [ἀκόντια] ἐξ αὐτοῦ.

---

5 λίθινα α λιθωτὰ β 6 ἐνθέντεσ α ἐσθέντεσ β | ἐμπροσθίουσ β προσθίουσ α 8.9 ταριχεύσαντεσ θάπτουσι (-ιν V) β θάπτουσι ταριχεύοντεσ α 11 οὐ β οἱ α 70,2 κατεστᾶσι β κατεστέασι α | ἔμοιγε β ἐμοὶ α 3 εἶναι α, om. β | νῶτον α νῶτοσ β | δελεάσῃ] δέλεαρ θῇ van Herwerden 4 δὲ β δ᾽ α 5 ζωὴν β ζόην α 6 τῆς φωνῆς del. Cobet 7 οἱ δὲ ἕλκουσι α, om. β 8 ἐξελκυσθῆι α ἑ(ἐ)λκυσθῇ β | ὁ θηρευτὴρ β ὁ θηρευτὴσ α, del. van Herwerden 10 ποιήσασ δὲ α δὲ ποιήσασ β 71,1 παπρημίτῃ β παπριημίτηι α 3 ὁπλαὶ βοός del. Stein 6 ποιέεσθαι α ποιέεται β 7 ἀκόντια del. Schaefer.

Γίνονται δὲ καὶ ἐνύδριες ἐν τῷ ποταμῷ, τὰς ἱρὰς ἥγηνται εἶναι. νομίζουνι δὲ καὶ τῶν ἰχθύων τὸν καλεύμενον λεπιδωτὸν ἱρὸν εἶναι καὶ τὴν ἔγχελυν, ἱροὺς δὲ τούτους τοῦ Νείλου φασὶ εἶναι, καὶ τῶν ὀρνίθων τοὺς χηναλώπεκας. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος 73 ὄρνις ἱρός, τῷ οὔνομα φοῖνιξ. ἐγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σπάνιος ἐπιφοιτᾷ σφι, δι' ἐτέων, ὡς Ἡλιοπολῖται λέγουσι, πεντακοσίων· φοιτᾶν δὲ τότε φασί, ἐπεάν οἱ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ. ἔστι δέ, εἰ τῇ γραφῇ παρόμοιος, τοσόσδε καὶ τοιόσδε· τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ ἐρυθρά· ἐς τὰ μάλιστα αἰετῷ περιήγησιν ὁμοιότατος καὶ τὸ μέγαθος. τοῦτον δὲ λέγουσι μηχανᾶσθαι τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες· ἐξ Ἀραβίης ὁρμώμενον ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἡλίου κομίζειν τὸν πατέρα ἐν σμύρνῃ ἐμπλάσσοντα καὶ θάπτειν ἐν τοῦ Ἡλίου τῷ ἱρῷ, κομίζειν δὲ οὕτω· πρῶτον τῆς σμύρνης ᾠὸν πλάσσειν ὅσον τε δυνατός ἐστι φέρειν, μετὰ δὲ πειρᾶσθαι αὐτὸ φορέοντα, ἐπεὰν δὲ ἀποπειρηθῇ, οὕτω δὴ κοιλήναντα τὸ ᾠὸν τὸν πατέρα ἐς αὐτὸ ἐντιθέναι, σμύρνῃ δὲ ἄλλῃ ἐμπλάσσειν τοῦτο κατ' ὅ τι τοῦ ᾠοῦ ἐκκοιλήνας ἐνέθηκε τὸν πατέρα· ἐσκειμένου δὲ τοῦ πατρὸς γίνεσθαι τὠυτὸ βάρος· ἐμπλάσαντα δὲ κομίζειν μιν ἐπ' Αἰγύπτου ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἱρόν. ταῦτα μὲν τοῦτον τὸν ὄρνιν λέγουσι ποιέειν.

Εἰσὶ δὲ περὶ Θήβας ἱροὶ ὄφιες, ἀνθρώπων οὐδαμῶς δηλή- 74 μονες, οἳ μεγάθεϊ ἐόντες μικροὶ δύο κέρεα φορέουσι πεφυκότα ἐξ ἄκρης τῆς κεφαλῆς, τοὺς ἀποθανόντας θάπτουσι ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Διός· τούτου γάρ σφεας τοῦ θεοῦ φασι εἶναι ἱρούς. ἔστι 75 δὲ χῶρος τῆς Ἀραβίης κατὰ Βουτοῦν πόλιν μάλιστά κῃ κεί-

---

72,1 ἐνύδριεσ α ἐνιδρύεσ β 2 τῶν V' πάντων α, om. R 73,2 εἶδον β ἴδον α 3 δι' β διὰ α 4 φοιτᾶν α φοιτῆν (-ὴν V) β 5 εἰ V οἱ S ἐν α, om. R 6 χρυσόχροα van Herwerden | πτερῶν α πτερύγων β 7 αἰετῶι α αἰετῶν β 12 τε α, om. β, τι Schweighäuser | ἐστι β εἶναι α | δὲ α, om. β 15 κατότι α καθότι β | ἐκκοιλήνασ α ἐγκοιλήνασ β | ἐσκειμένου α ἐγκειμένου β 16 ἐμπλάσαντα β ἐμπλάσσαντα α 17 μιν A, om. B¹β 74,3 ἀπὸθανόντασ θάπτουσι(-ιν V) β θάπτουσι ἀποθανόντασ α 75,2 Βουτοῦν] Βούβαστιν von Gutschmid | πόλιν del. van Herwerden.

μενος, καὶ ἐς τοῦτο τὸ χωρίον ἦλθον πυνθανόμενος περὶ τῶν πτερωτῶν ὀφίων. ἀπικόμενος δὲ εἶδον ὀστέα ὀφίων καὶ ἀκάνθας πλήθεϊ μὲν ἀδύνατα ἀπηγήσασθαι, σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκανθέων καὶ μεγάλοι καὶ ὑποδεέστεροι καὶ ἐλάσσονες ἔτι τούτων, πολλοὶ δὲ ἦσαν οὗτοι. ἔστι δὲ ὁ χῶρος οὗτος, ἐν τῷ αἱ ἄκανθαι κατακεχύαται, τοιόσδε τις, ἐσβολὴ ἐξ ὀρέων στεινῶν ἐς πεδίον μέγα, τὸ δὲ πεδίον τοῦτο συνάπτει τῷ Αἰγυπτίῳ πεδίῳ. λόγος δέ ἐστι ἅμα τῷ ἔαρι πτερωτοὺς ὄφις ἐκ τῆς Ἀραβίης πέτεσθαι ἐπ᾽ Αἰγύπτου, τὰς δὲ ἴβις [τὰς ὄρνιθας] ἀπαντώσας ἐς τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρης οὐ παριέναι τοὺς ὄφις, ἀλλὰ κατακτείνειν. καὶ τὴν ἶβιν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον τετιμῆσθαι λέγουσι Ἀράβιοι μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίων· ὁμολογέουσι δὲ καὶ Αἰγύ-
76 πτιοι διὰ ταῦτα τιμᾶν τὰς ὄρνιθας ταύτας. εἶδος δὲ τῆς μὲν ἴβιος τόδε· μέλαινα δεινῶς πᾶσα, σκέλεα δὲ φορέει γεράνου, πρόσωπον δὲ ἐς τὰ μάλιστα ἐπίγρυπον, μέγαθος ὅσον κρέξ. τῶν μὲν δὴ μελαινέων τῶν μαχομένων πρὸς τοὺς ὄφις ἥδε ἰδέη, τῶν δ᾽ ἐν ποσὶ μᾶλλον εἱλευμένων τοῖσι ἀνθρώποισι (διξαὶ γὰρ δή εἰσι ἴβιες) ἥδε· ψιλὴ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν δειρὴν πᾶσαν, λευκὴ πτεροῖσι πλὴν κεφαλῆς καὶ αὐχένος καὶ ἄκρων τῶν πτερύγων καὶ τοῦ πυγαίου ἄκρου (ταῦτα δὲ τὰ εἶπον πάντα μέλαινά ἐστι δεινῶς), σκέλεα δὲ καὶ πρόσωπον ἐμφερὴς τῇ ἑτέρῃ· τοῦ δὲ ὄφιος ἡ μορφή, οἵη περ τῶν ὕδρων. πτίλα δὲ οὐ πτερωτὰ φορέει, ἀλλὰ τοῖσι τῆς νυκτερίδος πτεροῖσι μάλιστά κῃ ἐμφερέστατα. τοσαῦτα μὲν θηρίων πέρι ἱρῶν εἰρήσθω.

77 Αὐτῶν δὲ δὴ Αἰγυπτίων οἳ μὲν περὶ τὴν σπειρομένην Αἴγυπτον οἰκέουσι, μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκέοντες μάλιστα λογιώτατοί εἰσι μακρῷ τῶν ἐγὼ ἐς διάπειραν ἀπικό-

---

3 περὶ α, om. β 4 πτε(πε- V)ρωτῶν β, om. α | εἶδον C: ἴδον 5 ἀκανθέων β τῶν θεῶν α 7 τῶι α ῷ β | κατακεχύαται α κατακεχύδαται β 8 στεινὴ Stein 9 πεδίῳ del. van Herwerden 10 δὲ ἐστὶ α δ᾽ ἔστιν β 11 δὲ ἴβισ (ἴβησ B[1]) α δ᾽ ἴβισ (ἴβης R) β | τὰς ὄρνιθας del. Cobet 76,6 εἰσι α εἰσὶν β | ἥδε ψιλή Schweighäuser: ἡ ψιλὴ α ψιλὴν RV ψιλὴ S 7 πτεροῖσι del. van Herwerden | αὐχένοσ β τοῦ αὐχένοσ α 8 τοῦ α, om. β | μέλαινά C: μέλενά R μέλανά αV′ 11 τοῖσι α τῇσι β.

μην. τρόπῳ δὲ ζόης τοιῷδε διαχρέωνται. συρμαΐζουσι τρεῖς ἡμέρας ἐπεξῆς μηνὸς ἑκάστου, ἐμέτοισι θηρώμενοι τὴν ὑγιείην καὶ κλύσμασι, νομίζοντες ἀπὸ τῶν τρεφόντων σιτίων πάσας τὰς νούσους τοῖσι ἀνθρώποισι γίνεσθαι. εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως Αἰγύπτιοι μετὰ Λίβυας ὑγιηρέστατοι πάντων ἀνθρώπων, τῶν ὡρέων ἐμοὶ δοκέειν εἵνεκεν, ὅτι οὐ μεταλλάσσουσι [αἱ ὧραι]· ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νοῦσοι μάλιστα γίνονται, τῶν τε ἄλλων πάντων καὶ δὴ καὶ τῶν ὡρέων [μάλιστα]. ἀρτοφαγέουσι δὲ ἐκ τῶν ὀλυρέων ποιεῦντες ἄρτους, τοὺς ἐκεῖνοι κυλλήστις ὀνομάζουσι. οἴνῳ δὲ ἐκ κριθέων πεποιημένῳ διαχρέωνται· οὐ γάρ σφί εἰσι ἐν τῇ χώρῃ ἄμπελοι. ἰχθύων δὲ τοὺς μὲν πρὸς ἥλιον αὐήναντες ὠμοὺς σιτέονται, τοὺς δὲ ἐξ ἅλμης τεταριχευμένους. ὀρνίθων δὲ τούς τε ὄρτυγας καὶ τὰς νήσσας καὶ τὰ μικρὰ τῶν ὀρνιθίων ὠμὰ σιτέονται προταριχεύσαντες. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἢ ὀρνίθων ἢ ἰχθύων ἐστί σφι ἐχόμενα, χωρὶς ἢ ὁκόσοι σφι ἱροὶ ἀποδεδέχαται, τοὺς λοιποὺς ὀπτοὺς καὶ ἑφθοὺς σιτέονται.

Ἐν δὲ τῇσι συνουσίῃσι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν, ἐπεὰν ἀπὸ δεί- 78
πνου γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῷ ξυλίνῳ ⟨ξύλου καὶ αὐτὸν⟩ πεποιημένον, μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ καὶ ἔργῳ, μέγαθος ὅσον τε πάντῃ πηχυαῖον ἢ δίπηχυν, δεικνὺς δὲ ἑκάστῳ τῶν συμποτέων λέγει "ἐς τοῦτον ὁρέων πῖνέ τε καὶ τέρπευ· ἔσεαι γὰρ ἀποθανὼν τοιοῦτος." ταῦτα μὲν παρὰ τὰ συμπόσια ποι- 79
εῦσι. πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτῶνται· τοῖσι ἄλλα τε ἐπάξιά ἐστι νόμιμα, καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἕν ἐστιν,

---

77,4 ζόησ α ζωῆσ β | διαχρέωνται β δὴ χρέω(-ο-Apr.)νται α 5 ὑγιείην α ὑγείην β 7 νούσουσ α νόσουσ β 8 ὑγιηρέστατοι α ὑγιερέστεροι V ὑγιέστεροι RS | ἀνθρώπων α ἀνδρῶν β 9 ἐμοὶ (μοι S) δοκέειν εἵνεκεν β δοκέειν ἐμοὶ εἵνεκα α | αἱ ὧραι del. van Herwerden 10 μάλιστα γίνονται α γίνονται μάλιστα β 11 τῶν—μάλιστα om. β | μάλιστα del. van Herwerden 12 ὀλυρέων α ἀλλυρέων β 13.16 δὲ α δ' β 17 ὀρνιθίων β ὀρνίθων α 18 ἐστί σφι (-ιν V) β σφι ἐστὶ α 78,1 αὐτῶν α αὐτέων β 2 ξυλίνῳ ⟨ξύλου καὶ αὐτὸν⟩ Schenkl: ξύλινον 4 πάντῃ del. Stein | δίπηχυν α διπλοῦν β 79,2 χρεώμενοι β χρεώμενοσ A^1 χρεώμεν B^1 3 ἐπάξια β ἅπαξ ἃ α | ἕν ἐστι Wesseling: ἔνεστιν | ἐστιν del. van Herwerden.

*Λίνος, ὅσπερ ἔν τε Φοινίκῃ ἀοίδιμός ἐστι καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ
ἄλλῃ, κατὰ μέντοι ἔθνεα οὔνομα ἔχει, συμφέρεται δὲ ὡυτὸς εἶναι,
τὸν οἱ Ἕλληνες Λίνον ὀνομάζοντες ἀείδουσι, ὥστε πολλὰ μὲν
καὶ ἄλλα ἀποθωυμάζειν με τῶν περὶ Αἴγυπτον ἐόντων, ἐν δὲ
δὴ καὶ τὸν Λίνον ὁκόθεν ἔλαβον [τὸ οὔνομα]· φαίνονται δὲ
ἀεί κοτε τοῦτον ἀείδοντες. ἔστι δὲ Αἰγυπτιστὶ ὁ Λίνος καλεύ-
μενος Μανερῶς. ἔφασαν δέ μιν Αἰγύπτιοι τοῦ πρώτου βασι-
λεύσαντος Αἰγύπτου παῖδα μουνογενέα γενέσθαι, ἀποθανόντα
δὲ αὐτὸν ἄωρον θρήνοισι τούτοισι ὑπὸ Αἰγυπτίων τιμηθῆναι,
80 καὶ ἀοιδήν τε ταύτην πρώτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι. συμ-
φέρονται δὲ καὶ τόδε ἄλλο Αἰγύπτιοι Ἑλλήνων μούνοισι Λακε-
δαιμονίοισι· οἱ νεώτεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχά-
νοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτράπονται καὶ ἐπιοῦσι ἐξ ἕδρης
ὑπανιστέαται. τόδε μέντοι ἄλλο Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι συμ-
φέρονται· ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῇσι ὁδοῖσι προσ-
81 κυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα. ἐνδεδύκασι
δὲ κιθῶνας λινέους περὶ τὰ σκέλεα θυσανωτούς, τοὺς καλέουσι
καλασίρις· ἐπὶ τούτοισι δὲ εἰρίνεα εἵματα λευκὰ ἐπαναβληδὸν
φορέουσι. οὐ μέντοι ἔς γε τὰ ἱρὰ ἐσφέρεται εἰρίνεα οὐδὲ συγ-
καταθάπτεταί σφιν· οὐ γὰρ ὅσιον. ὁμολογέουσι δὲ ταῦτα τοῖσι
Ὀρφικοῖσι καλεομένοισι καὶ Βακχικοῖσι, ἐοῦσι δὲ Αἰγυπτίοισι
καὶ Πυθαγορείοισι· οὐδὲ γὰρ τούτων τῶν ὀργίων μετέχοντα
ὅσιόν ἐστι ἐν εἰρινέοισι εἵμασι θαφθῆναι. ἔστι δὲ περὶ αὐτῶν
ἱρὸς λόγος λεγόμενος.*

82 *Καὶ τάδε ἄλλα Αἰγυπτίοισί ἐστι ἐξευρημένα, μείς τε καὶ
ἡμέρη ἑκάστη θεῶν ὅτευ ἐστί, καὶ τῇ ἕκαστος ἡμέρῃ γενόμενος*

---

4 *λίνοσ α*, om. *β* | *τε α τῇ β* 5 *οὔνομα*] *ἄεισμα* J. Lunák 7 *ἐν β ἓν α* 8 *τοῦ Λίνου* Stein | *τὸ οὔνομα* del. Wesseling 9 *ὁ α*, om. *β* 10 *μανερῶσ α μάνεροσ β* 11 *αἰγύπτου α αἰγυπτίων β* 12 *δὲ α δ' β* *ἄωρον β ἄνωρον α* | *τούτοισι* del. Abicht | *ὑπὸ α ὑπ' β* 13 *τε*] *γε* Lhardy, del. van Herwerden | *ταύτην πρώτην α αὐτὴν β* | *μούνην*] *μονίμην* O. Nitzsch 80,5 *ἄλλο* H. Stephanus: *ἄλλοισι* | *Ἑλλήνων* del. Stein 81,2 *τοὺς* Bekker: *οὓσ* 5 *σφιν α* V *σφι* RS | *ὁμολογέουσι α ὁμολογέει β* 6 *Βακχικοῖσι—Αἰγυπτίοισι* om. *α* 7 *Πυθαγορείοισι*: *πυθαγορίοισι*(*-ιν* V') 8 *ἔστι α ἔστιν β* | *θαφθῆναι α ταφῆναι β*.

ὁτέοισι ἐγκυρήσει καὶ ὅκως τελευτήσει καὶ ὁκοῖός τις ἔσται.
καὶ τούτοισι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσι γενόμενοι ἐχρήσαντο.
τέρατά τε πλέω σφιν ἀνεύρηται ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἅπασι ἀνθρώ-
ποισι· γενομένου γὰρ τέρατος φυλάσσουσι γραφόμενοι τὠπο-
βαῖνον, καὶ ἥν κοτε ὕστερον παραπλήσιον τούτῳ γένηται, κατὰ
τὠυτὸ νομίζουσι ἀποβήσεσθαι. μαντικὴ δὲ αὐτοῖσι ὧδε διακέ- 83
εται· ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσκέεται ἡ τέχνη, τῶν δὲ θεῶν
μετεξετέροισι· καὶ γὰρ Ἡρακλέος μαντήιον αὐτόθι ἐστὶ καὶ
Ἀπόλλωνος καὶ Ἀθηναίης καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἄρεος
καὶ Διός, καὶ τό γε μάλιστα ἐν τιμῇ ἄγονται πάντων
τῶν μαντηίων, Λητοῦς ἐν Βουτοῖ πόλι ἐστί. οὐ μέντοι αἵ γε
μαντηίαι σφι κατὰ τὠυτὸ ἕστασι, ἀλλὰ διάφοροί εἰσι. ἡ δὲ 84
ἰητρικὴ κατὰ τάδε σφι δέδασται· μιῆς νούσου ἕκαστος ἰητρός
ἐστι καὶ οὐ πλεόνων. πάντα δ᾽ ἰητρῶν ἐστι πλέα· οἳ μὲν
γὰρ ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατέστασι, οἳ δὲ κεφαλῆς, οἳ δὲ ὀδόντων,
οἳ δὲ τῶν κατὰ νηδύν, οἳ δὲ τῶν ἀφανέων νούσων.

Θρῆνοι δὲ καὶ ταφαί σφεων εἰσὶ αἵδε. τοῖσι ἂν ἀπογένη- 85
ται ἐκ τῶν οἰκίων ἄνθρωπος, τοῦ τις καὶ λόγος ᾖ, τὸ θῆλυ
γένος πᾶν τὸ ἐκ τῶν οἰκίων τούτων κατ᾽ ὦν ἐπλάσατο τὴν κε-
φαλὴν πηλῷ ἢ καὶ τὸ πρόσωπον, κἄπειτεν ἐν τοῖσι οἰκίοισι
λιποῦσαι τὸν νεκρὸν αὐταὶ ἀνὰ τὴν πόλιν στρωφώμεναι τύπτον-
ται ἐπεζωσμέναι καὶ φαίνουσαι τοὺς μαζούς, σὺν δέ σφι αἱ προσ-
ήκουσαι πᾶσαι. ἑτέρωθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπτονται ἐπεζωσμένοι
καὶ οὗτοι. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, οὕτω ἐς τὴν ταρίχευσιν
κομίζουσι. εἰσὶ δὲ οἳ ἐπ᾽ αὐτῷ τούτῳ κατέαται καὶ τέχνην 86
ἔχουσι ταύτην. οὗτοι, ἐπεάν σφι κομισθῇ νεκρός, δεικνύουσι
τοῖσι κομίσασι παραδείγματα νεκρῶν ξύλινα, τῇ γραφῇ μεμιμη-

82,3 ὁτέοισι(-ιν V) β τέοισι α 4 ποιήσι: ποιήσει 5 ἀνεύρηται α εὕρηται β 7 ἥν α εἴ β 83,4 ἀθηναίησ β ἀθήνησ α 5 τό Bekker: ὅ 7 κατεστᾶσι van Herwerden 84,2 νούσου α νόσου β 4 κατεστᾶσι: κατεστέασι 5 τῶν κατὰ β κατὰ α 85,2.3 οἰκίων α οἰκηΐων β 4 ἢ α, om. β 5 αὐταὶ α αὗται β 6 ἐπεζωσμέναι α ὑπεζωμέναι R ὑπεζωσμέναι V 7 ἐπεζωσμένοι α ἐπεζώμενοι β 86,1 καὶ — 2 ταύτην del. van Herwerden 2 δεικνύουσι β δεικνύασι α.

μένα * * *, καὶ τὴν μὲν σπουδαιοτάτην αὐτέων φασὶ εἶναι, τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι τὸ οὔνομα ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι ὀνομάζειν, τὴν δὲ δευτέρην δεικνύουσι ὑποδεεστέρην τε ταύτης καὶ εὐτελεστέρην, τὴν δὲ τρίτην εὐτελεστάτην· φράσαντες δὲ πυνθάνονται παρ᾽ αὐτῶν κατὰ ἥντινα βούλονταί σφι σκευασθῆναι τὸν νεκρόν. οἱ μὲν δὴ ἐκποδὼν μισθῷ ὁμολογήσαντες ἀπαλλάσσονται, οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι ἐν οἰκήμασι ὧδε τὰ σπουδαιότατα ταριχεύουσι. πρῶτα μὲν σκολιῷ σιδήρῳ διὰ τῶν μυξωτήρων ἐξάγουσιν τὸν ἐγκέφαλον, τὰ μὲν αὐτοῦ οὕτω ἐξάγοντες, τὰ δὲ ἐγχέοντες φάρμακα· μετὰ δὲ λίθῳ Αἰθιοπικῷ ὀξέϊ παρασχίσαντες παρὰ τὴν λαπάρην ἐξ ὦν εἷλον τὴν κοιλίην πᾶσαν, ἐκκαθήραντες δὲ αὐτὴν καὶ διηθήσαντες οἴνῳ φοινικηίῳ αὖτις διηθέουσι θυμιήμασι τετριμμένοισι· ἔπειτα τὴν νηδὺν σμύρνης ἀκηράτου τετριμμένης καὶ κασίης καὶ τῶν ἄλλων θυμιημάτων, πλὴν λιβανωτοῦ, πλήσαντες συρράπτουσι ὀπίσω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ταριχεύουσι λίτρῳ κρύψαντες ἡμέρας ἑβδομήκοντα· πλεῦνας δὲ τουτέων οὐκ ἔξεστι ταριχεύειν. ἐπεὰν δὲ παρέλθωσι αἱ ἑβδομήκοντα, λούσαντες τὸν νεκρὸν κατειλίσσουσι πᾶν αὐτοῦ τὸ σῶμα σινδόνος βυσσίνης τελαμῶσι κατατετμημένοισι, ὑποχρίοντες τῷ κόμμι, τῷ δὴ ἀντὶ κόλλης τὰ πολλὰ χρέωνται Αἰγύπτιοι. ἐνθεῦτεν δὲ παραδεξάμενοί μιν οἱ προσήκοντες ποιεῦνται ξύλινον τύπον ἀνθρωποειδέα, ποιησάμενοι δὲ ἐσέργνυσι τὸν νεκρόν, καὶ κατακληίσαντες οὕτω θησαυρίζουσι ἐν οἰκήματι θηκαίῳ, ἱστάντες
87 ὀρθὸν πρὸς τοῖχον. οὕτω μὲν τοὺς τὰ πολυτελέστατα σκευάζουσι νεκρούς, τοὺς δὲ τὰ μέσα βουλομένους, τὴν δὲ πολυτελείην

4 lacunam significauit Stein ‘perierunt talia fere τρία, ὅσαι περ καὶ ταριχεύσιες κατεστᾶσι’ | σπουδαιεστάτην Dindorf | τοῦ α τὸ β 5 τὸ α, om. β | πρήγματι α πράγματι β 6 δεικνύουσι(-ιν V) β δεικνύασι α 10 σπουδαιέστατα Dindorf 11 μυξωτήρων α μυξητήρων R μητήρων V μυκτήρων S | ἐξάγουσιν α ἐξάγουσι β 12 ἐγχέαντες Gomperz 15 αὖτις: αὖθισ 16 ἀκηράτου α ἀκράτου β 17 θυμιημάτων α θυμιωμάτων R θυωμάτων V′ 19 λίτρωι α νίτρω β 20 ἑβδομήκοντα ⟨ἡμέραι⟩ van Herwerden 22 βυσσίνησ α συσσίνης RS συνσίννης V 25 ἐσεργνῦσι α ἐσεργνύουσι β | κατακληίσαντεσ α κατακλήσαντεσ RV κατακλείσαντες S 26 ἐν — 87,2 νεκρούς om. β.

φεύγοντας σκευάζουσι ὧδε· ἐπεὰν [τοὺς] κλυστῆρας πλήσωνται
τοῦ ἀπὸ κέδρου ἀλείφατος γινομένου, ἐν ὦν ἔπλησαν τοῦ νεκροῦ
τὴν κοιλίην, οὔτε ἀνταμόντες αὐτὸν οὔτε ἐξελόντες τὴν νηδύν,
κατὰ δὲ τὴν ἕδρην ἐσηθήσαντες καὶ ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα τῆς
ὀπίσω ὁδοῦ ταριχεύουσι τὰς προκειμένας ἡμέρας, τῇ δὲ τελευταίῃ
ἐξίεισι ἐκ τῆς κοιλίης τὴν κεδρίην, τὴν ἐσῆκαν πρότερον. ἣ δὲ
ἔχει τοσαύτην δύναμιν, ὥστε ἅμα ἑωυτῇ τὴν νηδὺν καὶ τὰ σπλάγ-
χνα κατατετηκότα ἐξάγει· τὰς δὲ σάρκας τὸ λίτρον κατατήκει,
καὶ δὴ λείπεται τοῦ νεκροῦ τὸ δέρμα μοῦνον καὶ τὰ ὀστέα.
ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, ἀπ᾽ ὦν ἔδωκαν οὕτω τὸν νεκρόν,
οὐδὲν ἔτι πρηγματευθέντες. ἡ δὲ τρίτη ταρίχευσίς ἐστιν ἥδε, ἣ τοὺς 88
χρήμασι ἀσθενεστέρους σκευάζει· συρμαίῃ διηθήσαντες τὴν
κοιλίην ταριχεύουσι τὰς ἑβδομήκοντα ἡμέρας καὶ ἔπειτα ἀπ᾽
ὦν ἔδωκαν ἀποφέρεσθαι. τὰς δὲ γυναῖκας τῶν ἐπιφανέων ἀν- 89
δρῶν, ἐπεὰν τελευτήσωσι, οὐ παραυτίκα διδοῦσι ταριχεύειν,
οὐδὲ ὅσαι ἂν ἔωσιν εὐειδέες κάρτα καὶ λόγου πλεῦνος γυναῖκες·
ἀλλ᾽ ἐπεὰν τριταῖαι ἢ τεταρταῖαι γένωνται, οὕτω παραδιδοῦσι
τοῖσι ταριχεύουσι. τοῦτο δὲ ποιεῦσι οὕτω τοῦδε εἵνεκεν, ἵνα μή
σφι οἱ ταριχευταὶ μίσγωνται τῇσι γυναιξί· λαμφθῆναι γάρ τινά
φασι μισγόμενον νεκρῷ προσφάτῳ γυναικός, κατεῖπαι δὲ τὸν
ὁμότεχνον. ὃς δ᾽ ἂν ἢ αὐτῶν Αἰγυπτίων ἢ ξείνων ὁμοίως ὑπὸ 90
κροκοδείλου ἁρπασθεὶς ἢ ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ φαίνηται
τεθνεώς, κατ᾽ ἣν ἂν πόλιν ἐξενειχθῇ, τούτους πᾶσα ἀνάγκη
ἐστὶ ταριχεύσαντας αὐτὸν καὶ περιστείλαντας ὡς κάλλιστα θά-
ψαι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι· οὐδὲ ψαῦσαι ἔξεστι αὐτοῦ ἄλλον οὐδένα
οὔτε τῶν προσηκόντων οὔτε τῶν φίλων, ἀλλά μιν οἱ ἱρέες αὐτοὶ

87,3 τοὺσ α, om. β 6 δὲ β τε α 8 κεδρίην α κέδρην β 10 λίτρον CP: νίτρον 88,1 ἣ α, om. β 3 τὰσ α, om. β 89,3 ἔωσιν: ὦσιν (ὦσι R) | λόγου πλεῦνοσ α λόγοι (R, λο V, λόγου S) πλεῦνες β | γυναῖκες del. van Herwerden 4 ἀπογένωνται idem 5 ποιεῦσι α ποιέουσι(-ιν V) β | εἵνεκεν α εἵνεκα β 6 τῇσι γυναιξί del. van Herwerden | τινὰ φασὶ α φασι τινὰ β 7 κατεῖπαι P: κατεῖπε β κατειπεῖν α 90,2 ἁρπασθεὶς β ἁρπαχθεὶσ α, del. van Herwerden 3 τεθνεώσ α τεθνηώσ β | ἐξενειχθῇ β ἐξενεχθῆι α 5 αὐτοῦ α αὐτῶ β.

οἱ τοῦ Νείλου ἅτε πλέον τι ἢ ἀνθρώπου νεκρὸν χειραπτάζοντες θάπτουσι.

91 Ἑλληνικοῖσι δὲ νομαίοισι φεύγουσι χρᾶσθαι, τὸ δὲ σύμπαν εἰπεῖν, μηδ' ἄλλων [μηδαμὰ] μηδαμῶν ἀνθρώπων νομαίοισι. οἱ μέν νυν ἄλλοι Αἰγύπτιοι οὕτω τοῦτο φυλάσσουσι, ἔστι δὲ Χέμις πόλις μεγάλη νομοῦ τοῦ Θηβαϊκοῦ ἐγγὺς Νέης πόλιος· ἐν ταύτῃ τῇ πόλι ἐστὶ Περσέος τοῦ Δανάης ἱρὸν τετράγωνον, πέριξ δὲ αὐτοῦ φοίνικες πεφύκασι. τὰ δὲ πρόπυλα τοῦ ἱροῦ λίθινά ἐστι κάρτα μεγάλα· ἐπὶ δὲ αὐτοῖσι ἀνδριάντες δύο ἑστᾶσι λίθινοι μεγάλοι. ἐν δὲ τῷ περιβεβλημένῳ τούτῳ νηός τε ἔνι καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῷ ἐνέστηκε τοῦ Περσέος. οὗτοι οἱ Χεμῖται λέγουσι τὸν Περσέα πολλάκις μὲν ἀνὰ τὴν γῆν φαίνεσθαί σφι, πολλάκις δὲ ἔσω τοῦ ἱροῦ, σανδάλιόν τε αὐτοῦ πεφορημένον εὑρίσκεσθαι, ἐὸν τὸ μέγαθος δίπηχυ, τὸ ἐπεὰν φανῇ, εὐθενέειν ἅπασαν Αἴγυπτον. ταῦτα μὲν λέγουσι, ποιεῦσι δὲ τάδε Ἑλληνικὰ τῷ Περσέϊ· ἀγῶνα γυμνικὸν τίθεισι διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα, παρέχοντες ἄεθλα κτήνεα καὶ χλαίνας καὶ δέρματα. εἰρομένου δέ μευ, ὅ τι σφι μούνοισι ἔωθε ὁ Περσεὺς ἐπιφαίνεσθαι καὶ ὅ τι κεχωρίδαται Αἰγυπτίων τῶν ἄλλων, ἀγῶνα γυμνικὸν τιθέντες, ἔφασαν τὸν Περσέα ἐκ τῆς ἑωυτῶν πόλιος γεγονέναι· τὸν γὰρ Δαναὸν καὶ τὸν Λυγκέα ἐόντας Χεμίτας ἐκπλῶσαι ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ δὲ τούτων γενεηλογέοντες κατέβαινον ἐς τὸν Περσέα. ἀπικόμενον δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον κατ' αἰτίην, τὴν καὶ Ἕλληνες λέγουσι, οἴσοντα ἐκ Λιβύης τὴν Γοργοῦς κεφαλήν, ἔφασαν ἐλθεῖν καὶ παρὰ σφέας καὶ ἀναγνῶναι τοὺς συγγενέας πάντας· ἐκμεμαθηκότα δέ μιν ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον τὸ τῆς Χέμμιος οὔνομα, πεπυσμένον παρὰ τῆς μητρός· ἀγῶνα δέ οἱ γυμνικὸν αὐτοῦ κελεύσαντος ἐπιτελέειν.

---

7 οἱ β, om. α | ἀνθρώπου α ἄνθρωπον β | χερσὶ βαστάζοντες Blaydes 91,2 μηδαμὰ α, om. β 3 χέμισ α V χέμμισ R 5 πόλι α πόλει β 6 αὐτοῦ α αὐτὸ β | προπύλαια van Herwerden | τοῦ α, om. β | λίθινά del. Stein 9 ἐνέστηκε] ἕστηκε Cobet | χεμῖται α V χεμμῖται R 10 σφίσι van Herwerden: σφι 12 εὐθενέειν Cobet: εὐθηνέειν 22 τὴν β ἣν α.

92 Ταῦτα μὲν πάντα οἱ κατύπερθε τῶν ἑλέων οἰκέοντες Αἰγύπτιοι νομίζουσι· οἱ δὲ δὴ ἐν τοῖσι ἕλεσι κατοικημένοι τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοισι χρέωνται, τοῖσι καὶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι, καὶ τὰ ἄλλα καὶ γυναικὶ μιῇ ἕκαστος αὐτῶν συνοικέει κατά περ Ἕλληνες, ἀτὰρ πρὸς εὐτελείην τῶν σιτίων τάδε σφι ἄλλα ἐξεύρηται. ἐπεὰν πλήρης γένηται ὁ ποταμὸς καὶ τὰ πεδία πελαγίσῃ, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλά, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν. ταῦτ᾽ ἐπεὰν δρέψωσι, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον καὶ ἔπειτα τὸ ἐκ μέσου τοῦ λωτοῦ, τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερές, πτίσαντες ποιεῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί. ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη καὶ ἐγγλύσσει ἐπιεικέως, ἐὸν στρογγύλον, μέγαθος κατὰ μῆλον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα κρίνεα ῥόδοισι ἐμφερέα, ἐν τῷ ποταμῷ γινόμενα καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ὁ καρπὸς ἐν ἄλλῃ κάλυκι παραφυομένῃ ἐκ τῆς ῥίζης γίνεται, κηρίῳ σφηκῶν ἰδέην ὁμοιότατον· ἐν τούτῳ τρωκτά, ὅσον τε πυρὴν ἐλαίης ἐγγίνεται συχνά, τρώγεται δὲ καὶ ἁπαλὰ ταῦτα καὶ αὖα. τὴν δὲ βύβλον τὴν ἐπέτειον γινομένην ἐπεὰν ἀνασπάσωσι ἐκ τῶν ἑλέων, τὰ μὲν ἄνω αὐτῆς ἀποτάμνοντες ἐς ἄλλο τι τράπουσι, τὸ δὲ κάτω λελειμμένον, ὅσον τε ἐπὶ πῆχυν, τρώγουσι [καὶ πωλέουσι]. οἳ δὲ ἂν καὶ κάρτα βούλωνται χρηστῇ τῇ βύβλῳ χρᾶσθαι, ἐν κλιβάνῳ διαφανέϊ πνίξαντες οὕτω τρώγουσι. οἳ δέ τινες αὐτῶν ζῶσι ἀπὸ τῶν ἰχθύων μοῦνον, τούς, ἐπεὰν λάβωσι καὶ ἐξέλωσι τὴν κοιλίην, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον καὶ ἔπειτα αὔους ἐόντας σιτέονται.

93 Οἱ δὲ ἰχθύες οἱ ἀγελαῖοι ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι οὐ μάλα γίνονται, τρεφόμενοι δὲ ἐν τῇσι λίμνῃσι τοιάδε ποιεῦσι. ἐπεάν σφεας ἐσίῃ οἶστρος κυΐσκεσθαι, ἀγεληδὸν ἐκπλώουσι ἐς θάλασσαν· ἡγέονται δὲ οἱ ἔρσενες ἀποραίνοντες τοῦ θοροῦ, αἳ δὲ

92,1 *οἰκέοντεσ α*, om. *β* 2 *ἕλεσι α ἕλλησι β* 7 *ταῦτ᾽ β ταῦτα α* 9 *τῇ β τῶι α* | *πτίσαντεσ β ὀπτήσαντεσ α* 13 *παραφυομένηι α παραφυομένησ β* 14 *ῥίζησ α γῆσ β* 17 *ἀνασπάσωσι α σπάσωσιν β* 19 *καὶ πωλέουσι* del. Stein | *ἂν καὶ* Gaisford: *ἐὰν καὶ α καὶ ἂν β* 20 *κάρτα βούλωνται α βούλωνται κάρτα β* | *τῆι α*, om. *β* 22 *τῶν* del. van Herwerden 93,2 *ποιεῦσι α ποιέουσι*(-*ιν* V) *β* 4 *ἀποραίνοντεσ α ἀπορραίνοντεσ β*.

ἑπόμεναι ἀνακάπτουσι καὶ ἐξ αὐτοῦ κυΐσκονται. ἐπεὰν δὲ πλήρεες γένωνται ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἀναπλώουσι ὀπίσω ἐς ἤθεα τὰ ἑωυτῶν ἕκαστοι. ἡγέονται μέντοι γε οὐκέτι οἱ αὐτοί, ἀλλὰ τῶν θηλέων γίνεται ἡ ἡγεμονίη. ἡγεύμεναι δὲ ἀγεληδὸν ποιεῦσι, οἷόν περ ἐποίευν οἱ ἔρσενες. τῶν γὰρ ᾠῶν ἀπορραίνουσι κατ' ὀλίγους τῶν κέγχρων, οἱ δὲ ἔρσενες καταπίνουσι ἑπόμενοι. εἰσὶ δὲ οἱ κέγχροι οὗτοι ἰχθύες. ἐκ δὲ τῶν περιγινομένων [καὶ μὴ καταπινομένων] κέγχρων οἱ τρεφόμενοι ἰχθύες γίνονται. οἳ δ' ἂν αὐτῶν ἁλῶσι ἐκπλώοντες ἐς θάλασσαν, φαίνονται τετριμμένοι τὰ ἐπ' ἀριστερὰ τῶν κεφαλέων, οἳ δ' ἂν ὀπίσω ἀναπλώοντες, τὰ ἐπὶ δεξιὰ τετρίφαται. πάσχουσι δὲ ταῦτα διὰ τόδε· ἐχόμενοι τῆς γῆς ἐπ' ἀριστερὰ καταπλώουσι ἐς θάλασσαν, καὶ ἀναπλώοντες ὀπίσω τῆς αὐτῆς ἀντέχονται, ἐγχριμπτόμενοι [καὶ ψαύοντες] ὡς μάλιστα, ἵνα δὴ μὴ ἁμάρτοιεν τῆς ὁδοῦ διὰ τὸν ῥόον. ἐπεὰν δὲ πληθύεσθαι ἄρχηται ὁ Νεῖλος, τά τε κοῖλα τῆς γῆς καὶ τὰ τέλματα τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν πρῶτα ἄρχεται πίμπλασθαι διηθέοντος τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ· καὶ αὐτίκα τε πλέα γίνεται ταῦτα, καὶ παραχρῆμα ἰχθύων σμικρῶν πίμπλαται πάντα. κόθεν δὲ οἰκὸς αὐτοὺς γίνεσθαι, ἐγώ μοι δοκέω κατανοέειν τοῦτο· τοῦ προτέρου ἔτεος ἐπεὰν ἀπολίπῃ ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες ἐντεκόντες ᾠὰ ἐς τὴν ἰλὺν ἅμα τῷ ἐσχάτῳ ὕδατι ἀπαλλάσσονται· ἐπεὰν δὲ περιελθόντος τοῦ χρόνου πάλιν ἐπέλθῃ τὸ ὕδωρ, ἐκ τῶν ᾠῶν τούτων παραυτίκα γίνονται οἱ ἰχθύες οὗτοι.

94 Καὶ περὶ μὲν τοὺς ἰχθύας οὕτω ἔχει. ἀλείφατι δὲ χρέωνται Αἰγυπτίων οἱ περὶ τὰ ἕλεα οἰκέοντες ἀπὸ τῶν σιλλι-

7 γε del. Cobet 9 ἀπορaίνουσι α ἀπορραίνουσι β 10 ἔρσενεσ α ἔρνεεσ β | ἑπόμενοι α ἐρχόμενοι β | εἰσὶ — 11 ἰχθύες del. van Herwerden 11 καὶ μὴ καταπινομένων del. idem 14 κεφαλέων α κεφαλαίων β 17 ἐγχριμπτόμενοι α ἐγχριπτόμενοι β | καὶ ψαύοντες del. van Herwerden 18 δὴ β, om. α | ἁμάρτοιεν α ἁμάρτοιαν(-τιαν R) β 19 πληθύεσθαι α πλήθεσθαι(-σθ^ε V) β πληθύνεσθαι Dindorf 20 τὰ παρὰ α παρὰ β 21 πίπλασθαι A 23 κόθεν δὲ α ὅθεν δεύτερον β | οἰκὸς R: εἰκὸσ 24 κατανοέειν α κατανοεῖν β | ἀπολείπῃ van Herwerden 25 ἰλὺν α λύμνην R ὕλην V' 28 οὗτοι β, om. α 94,1 ἰχθύασ β ἰχθῦσ α | οὕτω α οὕτωσ β 2 αἰγυπτίων α αἰγύπτιοι β.

κυπρίων τοῖ καρποῦ, τὸ καλεῦσι μὲν Αἰγύπτιοι κίκι, ποιεῦσι δὲ ὧδε. παρὰ τὰ χείλεα τῶν τε ποταμῶν καὶ τῶν λιμνέων σπείρουσι τὰ σιλλικύπρια ταῦτα, τὰ ἐν Ἕλλησι αὐτόματα [ἄγρια] φύεται· ταῦτα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ σπειρόμενα καρπὸν φέρει πολλὸν μέν, δυσώδεα δέ· τοῦτον ἐπεὰν συλλέξωνται, οἳ μὲν κόψαντες ἀπιποῦσι, οἳ δὲ καὶ φρύξαντες ἀπέψουσι, καὶ τὸ ἀπορρέον ἀπ᾽ αὐτοῦ συγκομίζονται. ἔστι δὲ πῖον καὶ οὐδὲν ἧσσον τοῦ ἐλαίου τῷ λύχνῳ προσηνές, ὀδμὴν δὲ βαρέαν παρέχεται.

Πρὸς δὲ τοὺς κώνωπας ἀφθόνους ἐόντας τάδε σφί ἐστι 95
μεμηχανημένα. τοὺς μὲν τὰ ἄνω τῶν ἑλέων οἰκέοντας οἱ πύργοι ὠφελέουσι, ἐς τοὺς ἀναβαίνοντες κοιμῶνται· οἱ γὰρ κώνωπες ὑπὸ τῶν ἀνέμων οὐκ οἷοί τέ εἰσιν ὑψοῦ πέτεσθαι. τοῖσι δὲ περὶ τὰ ἕλεα οἰκέουσι τάδε ἀντὶ τῶν πύργων ἄλλα μεμηχάνηται· πᾶς ἀνὴρ αὐτῶν ἀμφίβληστρον ἔκτηται, τῷ τῆς μὲν ἡμέρης ἰχθῦς ἀγρεύει, τὴν δὲ νύκτα τάδε αὐτῷ χρᾶται· ἐν τῇ ἀναπαύεται κοίτῃ, περὶ ταύτην ἵστησι τὸ ἀμφίβληστρον, καὶ ἔπειτα ἐνδὺς [ὑπ᾽ αὐτὸ] κατεύδει. οἱ δὲ κώνωπες, ἢν μὲν ἐν ἱματίῳ ἐνειλιξάμενος εὕδῃ ἢ σινδόνι, διὰ τούτων δάκνουσι, διὰ δὲ τοῦ δικτύου οὐδὲ πειρῶνται ἀρχήν.

Τὰ δὲ δὴ πλοῖά σφι, τοῖσι φορτηγέουσι, ἐστὶ ἐκ τῆς ἀκάν- 96
θης ποιεύμενα, τῆς ἡ μορφὴ μέν ἐστι ὁμοιοτάτη τῷ Κυρηναίῳ λωτῷ, τὸ δὲ δάκρυον κόμμι ἐστί. ἐκ ταύτης ὦν τῆς ἀκάνθης κοψάμενοι ξύλα ὅσον τε διπήχεα, πλινθηδὸν συντίθεισι ναυπηγεύμενοι τρόπον τοιόνδε· περὶ γόμφους πυκνοὺς καὶ μακροὺς περιείρουσι τὰ διπήχεα ξύλα· ἐπεὰν δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ ναυπηγήσωνται, ζυγὰ ἐπιπολῆς τείνουσι αὐτῶν. νομεῦσι δὲ οὐδὲν

---

3 *κίκι β τῆκι α* 4 *τὰ β*, om. *α* 5 *ἄγρια* del. Valckenaer 8 *ἀπιποῦσι(-ιν* V) *β ἀπειποῦσι α* | *φρύξαντες*] *θρύψαντες* Dobree 9 *ἀπ᾽ α*, om. *β* | *συγκομίζονται α συγκομίζουσιν β* 10 *βαρέαν β βαρεῖαν α* 95,3 *τοὺς* Borheck: *οὓσ* 6 *ἔκτηται β κέκτηται β* 6 *τῶι α τὸ β* 7 *τάδε α*, om. *β* 9 *ἐσδὺς* Cobet | *ὑπ᾽ αὐτὸ* del. Kallenberg | *κατεύδει*: *καθεύδει* 10 *ἐνειλιξάμενος*: *ἐνελιξάμενοσ α ἑ(ἐ*-V *εἰ*-S)*λιξάμενοσ β* 96,5 *τοιόνδε α* *τοιόνδε* *τοιοῦτον β* 7 *τείνουσι(-ιν* V) *β τίνουσι α*.

χρέωνται· ἔσωθεν δὲ τὰς ἁρμονίας ἐν ὦν ἐπάκτωσαν τῇ βύβλῳ. πηδάλιον δὲ ἓν ποιεῦνται, καὶ τοῦτο διὰ τῆς τρόπιος διαβύνεται. ἱστῷ δὲ ἀκανθίνῳ χρέωνται, ἱστίοισι δὲ βυβλίνοισι. ταῦτα τὰ πλοῖα ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν οὐ δύναται πλέειν, ἢν μὴ λαμπρὸς ἄνεμος ἐπέχῃ, ἐκ γῆς δὲ παρέλκεται. κατὰ ῥόον δὲ κομίζεται ὧδε· ἔστι ἐκ μυρίκης πεποιημένη θύρη, κατερραμμένη ῥιπὶ καλάμων, καὶ λίθος τετρημένος διτάλαντος μάλιστά κῃ σταθμόν· τούτων τὴν μὲν θύρην δεδεμένην κάλῳ ἔμπροσθε τοῦ πλοίου ἀπιεῖ ἐπιφέρεσθαι, τὸν δὲ λίθον ἄλλῳ κάλῳ ὄπισθε. ἡ μὲν δὴ θύρη τοῦ ῥόου ἐμπίπτοντος χωρέει ταχέως καὶ ἕλκει τὴν βᾶριν (τοῦτο γὰρ δὴ οὔνομά ἐστι τοῖσι πλοίοισι τούτοισι), ὁ δὲ λίθος ὄπισθεν ἐπελκόμενος καὶ ἐὼν ἐν βυσσῷ κατιθύνει τὸν πλόον. ἔστι δέ σφι τὰ πλοῖα ταῦτα πλήθεϊ πολλά, καὶ ἄγει ἔνια πολλὰς χιλιάδας ταλάντων.

97 Ἐπεὰν δὲ ἐπέλθῃ ὁ Νεῖλος τὴν χώρην, αἱ πόλιες μοῦναι φαίνονται ὑπερέχουσαι, μάλιστά κῃ ἐμφερέες τῇσι ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ νήσοισι· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰγύπτου πέλαγος γίνεται, αἱ δὲ πόλιες μοῦναι ὑπερέχουσι. πορθμεύονται ὦν, ἐπεὰν τοῦτο γένηται, οὐκέτι κατὰ τὰ ῥέεθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πεδίου. ἐς μέν γε Μέμφιν ἐκ Ναυκράτιος ἀναπλώοντι παρ᾽ αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνεται ὁ πλόος· ἔστι δὲ οὐκ οὗτος ⟨τὰ πολλά⟩, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα καὶ παρὰ Κερκάσωρον πόλιν· ἐς δὲ Ναύκρατιν ἀπὸ θαλάσσης καὶ Κανώβου διὰ πεδίου πλέων ἥξεις κατ᾽ Ἄνθυλλάν τε πόλιν καὶ τὴν Ἀρχάνδρου

98 καλευμένην. τουτέων δὲ ἡ μὲν Ἄνθυλλα ἐοῦσα λογίμη πόλις

---

9 ἓν α εὖ β | διαβυνέεται Cobet 11 δύναται β δύνανται α 12 κατὰ ῥόον β καταρρόον α 13 ῥιπὶ β ῥίπει α 14 καλάμων α καλάμω β | τετρημένοσ A corr. τετρημμένος R τετριμένος V τετριμμένοσ α 15 ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β 19 ἐπελκόμενοσ β ἑλκόμενοσ β 97,1 δὲ α δ᾽ β | πόλιεσ α πόλισ R πόλεισ V' 4 ὑπερέχουσι α ὑπερέχουσαι β 5 τὰ β, om. α 7 οὐκ β οὐδ᾽ α ⟨καταπλώοντι⟩ οὐκ van Herwerden 8 ὡυτός van Herwerden | ⟨τὰ πολλά⟩ Schenkl 9 ἀπό ⟨τε⟩ Kallenberg 10 τὴν α, om. β.

ἐς ὑποδήματα ἐξαίρετος δίδοται τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος Αἰγύπτου τῇ γυναικί (τοῦτο δὲ γίνεται ἐξ ὅσου ὑπὸ Πέρσῃσί ἐστι Αἴγυπτος), ἡ δὲ ἑτέρη πόλις δοκέει μοι τὸ οὔνομα ἔχειν ἀπὸ τοῦ Δαναοῦ γαμβροῦ, Ἀρχάνδρου τοῦ Φθίου τοῦ Ἀχαιοῦ· καλέεται γὰρ δὴ Ἀρχάνδρου πόλις. εἴη δ᾽ ἂν καὶ ἄλλος τις Ἄρχανδρος, οὐ μέντοι γε Αἰγύπτιον τὸ οὔνομα.

Μέχρι μὲν τούτου ὄψις τε ἐμὴ καὶ γνώμη καὶ ἱστορίη 99 ταῦτα λέγουσά ἐστι, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε Αἰγυπτίους ἔρχομαι λόγους ἐρέων κατὰ τὰ ἤκουον· προσέσται δέ τι αὐτοῖσι καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος.

Τὸν Μῖνα τὸν πρῶτον βασιλεύσαντα Αἰγύπτου οἱ ἱρέες ἔλεγον τοῦτο μὲν ἀπογεφυρῶσαι τὴν Μέμφιν. τὸν γὰρ ποταμὸν πάντα ῥέειν παρὰ τὸ ὄρος τὸ ψάμμινον πρὸς Λιβύης, τὸν δὲ Μῖνα ἄνωθεν, ὅσον τε ἑκατὸν σταδίους ἀπὸ Μέμφιος, τὸν πρὸς μεσαμβρίης ἀγκῶνα προσχώσαντα τὸ μὲν ἀρχαῖον ῥέεθρον ἀποξηρῆναι, τὸν δὲ ποταμὸν ὀχετεῦσαι τὸ μέσον τῶν ὀρέων ῥέειν. ἔτι δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Περσέων ὁ ἀγκὼν οὗτος τοῦ Νείλου, ὡς ἀπεργμένος ῥέῃ ἐν φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχεται, φρασσόμενος ἀνὰ πᾶν ἔτος· εἰ γὰρ ἐθελήσει ῥήξας ὑπερβῆναι ὁ ποταμὸς ταύτῃ, κίνδυνος πάσῃ Μέμφι κατακλυσθῆναί ἐστι. ὡς δὲ τῷ Μῖνι τούτῳ τῷ πρώτῳ γενομένῳ βασιλέϊ χέρσον γεγονέναι τὸ ἀπεργμένον, τοῦτο μὲν ἐν αὐτῷ πόλιν κτίσαι ταύτην, ἥτις νῦν Μέμφις καλέεται· [ἔστι γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ἐν τῷ στεινῷ τῆς Αἰγύπτου] ἔξωθεν δὲ αὐτῆς περιορύξαι λίμνην ἐκ τοῦ ποταμοῦ πρὸς βορέην τε καὶ πρὸς ἑσπέρην (τὸ γὰρ πρὸς τὴν ἠῶ αὐτὸς ὁ,

---

2 *ἀεὶ α αἰεὶ β* 5 *καλέεται—6 πόλις* del. van Herwerden 7 *γε Αἰγύπτιον*] *Αἰγύπτιόν γε* Krüger 99,3 *τὰ* om. d | *δὲ αὐτοῖσί τι α δέ τι καὶ αὐτοῖσι β* 5 *μῖνα α μῆνα β* | *τὸν β*, om. *α* 6 *ἀπογεφυρῶσαι*] *ἀπογεφυρώσασθαι* Stein | *τὴν β καὶ τὴν α* 7 *πάντα*] *πάλαι* Stein | *ψάμμινον α ψίμμινον β* 8 *μῖνα α* V *μῆνα* R | *τὸν α*, om. *β* 9 *μεσαμβρίησ β μεσημβρίησ α* | *ἀποξηρῆναι*: *ἀποξηρᾶναι* 12 *ἀπεργμένοσ β ἀπεγ(χ* A pr.)*όμενοσ α* | *ῥέῃ* Stein: *ῥέει* 14 *ὡσ δὲ τῶι α τῷ* (*τῶ* V) *δὲ β* | *μῖνι α μινὶ β* (*μ*η*νὶ* R) 15 *τῷ—βασιλέϊ* del. van Herwerden 16 *ἐν β*, om. *α* 17 *ἔστι—Αἰγύπτου* del. Abicht.

Νεῖλος ἀπέργει), τοῦτο δὲ τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν ἱδρύσασθαι ἐν αὐτῇ, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιαπηγητότατον.

100 *Μετὰ δὲ τοῦτον κατέλεγον οἱ ἱρέες ἐκ βύβλου ἄλλων βασιλέων τριηκοσίων τε καὶ τριήκοντα οὐνόματα. ἐν τοσαύτῃσι δὲ γενεῇσι ἀνθρώπων ὀκτωκαίδεκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μία δὲ γυνὴ ἐπιχωρίη, οἱ δὲ ἄλλοι ἄνδρες Αἰγύπτιοι. τῇ δὲ γυναικὶ οὔνομα ἦν, ἥτις ἐβασίλευσε, τό περ τῇ Βαβυλωνίῃ, Νίτωκρις· τὴν ἔλεγον τιμωρέουσαν ἀδελφεῷ, τὸν Αἰγύπτιοι βασιλεύοντά σφεων ἀπέκτειναν, ἀποκτείναντες δὲ οὕτω ἐκείνῃ ἀπέδοσαν τὴν βασιληίην, τούτῳ τιμωρέουσαν πολλοὺς Αἰγυπτίων διαφθεῖραι δόλῳ. ποιησαμένην γάρ μιν οἴκημα περίμηκες ὑπόγαιον καινοῦν τῷ λόγῳ, νόῳ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι· καλέσασάν [δέ] μιν Αἰγυπτίων τοὺς μάλιστα μεταιτίους τοῦ φόνου ᾔδεε, πολλοὺς ἱστιᾶν, δαινυμένοισι δὲ ἐπεῖναι τὸν ποταμὸν δι᾽ αὐλῶνος κρυπτοῦ μεγάλου. ταύτης μὲν πέρι τοσαῦτα ἔλεγον, πλὴν ὅτι αὐτήν μιν, ὡς τοῦτο ἐξέργαστο, ῥίψαι ἐς οἴκημα σποδοῦ πλέον, ὅκως ἀτιμώρητος γένηται.*

101 *Τῶν δὲ ἄλλων βασιλέων οὐ γὰρ ἔλεγον οὐδεμίαν ἔργων ἀπόδεξιν κατ᾽ οὐδὲν εἶναι λαμπρότητος, πλὴν ἑνὸς τοῦ ἐσχάτου αὐτῶν Μοίριος· τοῦτον δὲ ἀποδέξασθαι μνημόσυνα τοῦ Ἡφαίστου τὰ πρὸς βορέην ἄνεμον τετραμμένα προπύλαια, λίμνην τε ὀρύξαι, τῆς ἡ περίοδος ὅσων ἐστὶ σταδίων ὕστερον δηλώσω, πυραμίδας τε ἐν αὐτῇ οἰκοδομῆσαι, τῶν τοῦ μεγάθεος πέρι ὁμοῦ αὐτῇ τῇ λίμνῃ ἐπιμνήσομαι· τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι, τῶν δὲ ἄλλων οὐδένα οὐδέν.*

102 *Παραμειψάμενος ὦν τούτους τοῦ ἐπὶ τούτοισι γενομένου βασιλέος, τῷ οὔνομα ἦν Σέσωστρις, τούτου μνήμην ποιήσομαι· τὸν ἔλεγον οἱ ἱρέες πρῶτον μὲν πλοίοισι μακροῖσι ὁρμηθέντα ἐκ τοῦ Ἀραβίου κόλπου τοὺς παρὰ τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν*

100,1 *βύβλον α βίβλον β* 2 *δὲ β*, om. *α* 5 *ἥτις ἐβασίλευσε* del. van Herwerden | *τῇ β ἐν τῆι α* 6 *βασιλεύοντά α βασιλεύσαντά β* 8 *διαφθεῖραι δόλῳ β δόλωι διαφθεῖραι α* 10 *καλέσασαν α καλέεσαν β* | *δὲ*] *δὴ* Krüger, del. Abicht 11 *ᾔδεε α ἤϊδε β* 12 *ἱστιᾶν*: ἑ(ἐ-V)*στιᾶν* 101,2 *κατ᾽*] *καὶ* Stein 3 *μοίριοσ α μύριοσ β* | *Ἡφαιστείου* Kallenberg 4 *βορέην β βορῆν α* 8 *δὲ β δ᾽ α* 102,3 *ἔλεγον α*, om. *β*.

κατοικημένους καταστρέφεσθαι, ἐς ὃ πλέοντά μιν πρόσω ἀπι-
κέσθαι ἐς θάλασσαν οὐκέτι πλωτὴν ὑπὸ βραχέων. ἐνθεῦτεν δὲ
ὡς ὀπίσω ἀπίκετο ἐς Αἴγυπτον, κατὰ τῶν ἱρέων τὴν φάτιν
στρατιὴν πολλὴν [τῶν] λαβὼν ἤλαυνε διὰ τῆς ἠπείρου, πᾶν
ἔθνος τὸ ἐμποδὼν καταστρεφόμενος. ὁτέοισι μέν νυν αὐτῶν
ἀλκίμοισι ἐνετύγχανε καὶ δεινῶς γλιχομένοισι [περὶ] τῆς ἐλευθε-
ρίης, τούτοισι μὲν στήλας ἐνίστη ἐς τὰς χώρας διὰ γραμμάτων
λεγούσας τό τε ἑωυτοῦ οὔνομα καὶ τῆς πάτρης, καὶ ὡς δυνάμι
τῇ ἑωυτοῦ κατεστρέψατό σφεας· ὅτεων δὲ ἀμαχητὶ καὶ εὐπε-
τέως παρέλαβε τὰς πόλιας, τούτοισι δὲ ἐνέγραφε ἐν τῇσι στή-
λῃσι κατὰ ταὐτὰ καὶ τοῖσι ἀνδρηίοισι τῶν ἐθνέων γενομένοισι,
καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυναικὸς προσενέγραφε, δῆλα βουλόμενος
ποιέειν ὡς εἴησαν ἀνάλκιδες. ταῦτα δὲ ποιέων διεξήιε τὴν ἤπει- 103
ρον, ἐς ὃ ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς τούς τε Σκύθας
κατεστρέψατο καὶ τοὺς Θρήικας. ἐς τούτους δέ μοι δοκέει καὶ
προσώτατα ἀπικέσθαι ὁ Αἰγύπτιος στρατός· ἐν μὲν γὰρ τῇ
τούτων χώρῃ φαίνονται σταθεῖσαι αἱ στῆλαι, τὸ δὲ προσωτέρω
τούτων οὐκέτι. ἐνθεῦτεν δὲ ἐπιστρέψας ὀπίσω ἤιε, καὶ ἐπείτε
ἐγίνετο ἐπὶ Φάσι ποταμῷ, οὐκ ἔχω τὸ ἐνθεῦτεν ἀτρεκέως εἰπεῖν,
εἴτε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σέσωστρις ἀποδασάμενος τῆς ἑωυτοῦ
στρατιῆς μόριον ὅσον δὴ [αὐτοῦ] κατέλιπε τῆς χώρης οἰκήτορας,
εἴτε τῶν τινες στρατιωτέων τῇ πλάνῃ αὐτοῦ ἀχθεσθέντες περὶ
Φᾶσιν ποταμὸν κατέμειναν. φαίνονται μὲν γὰρ ἐόντες οἱ Κόλ- 104
χοι Αἰγύπτιοι· νοήσας δὲ πρότερον αὐτὸς ἢ ἀκούσας ἄλλων
λέγω. ὡς δέ μοι ἐν φροντίδι ἐγένετο, εἰρόμην ἀμφοτέρους, καὶ

8 *στρατιὴν πολλὴν* β *πολλὴν στρατιὴν* α | *τῶν* α, om. β, *ἀστῶν* Valckenaer, *Αἰγυπτίων* Schweighäuser, *αὐτῶν* Gaisford, *τῶν* ⟨*ἦρχε*⟩ Stein 9 *ἐμποδῶν* α *ἐμποδὸν* β *ἐμποδὼν* ⟨*γινόμενον*⟩ Stein | *αὐτῶν* Gaisford: *αὐτέων* 10 *καὶ* α, om. β | *γλιχομένοισι*] *γινομένοισι* Cobet | *περὶ* del. van Herwerden 12 *δυνάμι* α *δυνάμει* β 13 ⟨*τε*⟩ *καὶ* van Herwerden 14 *πόλιασ* α *πόλεισ* β 16 *προσενέγραφε* α *προσενέγραψε* β 17 *εἴη-σαν* α *ἦσαν* β **103**,3 *καὶ* α *καὶ οὐ* β 4 *προσωτάτω* Cobet 5 *τὸ* α *τῶ* β | *προσωτέρω* β *προσωτέρωι* α 7 *φάσι* α *φάσει* β | *τὸ ἐντεῦθεν ἀτρεκέωσ* α *ἀτρεκέωσ τὸ ἐνθεῦτεν* β 9 *αὐτοῦ* α, om. β | *κατέλιπε* β *καταλείπει* α 10 *ἀχθεσθέντεσ* α *ἀχθέντεσ* β **104**,1 *οἱ* α, om. β 3 *εἰρόμην* β *ἠρόμην* α.

μᾶλλον οἱ Κόλχοι ἐμεμνέατο τῶν Αἰγυπτίων ἢ οἱ Αἰγύπτιοι τῶν Κόλχων· νομίζειν δ᾽ ἔφασαν Αἰγύπτιοι τῆς Σεσώστριος στρατιῆς εἶναι τοὺς Κόλχους. αὐτὸς δὲ εἴκασα τῇδε, [καὶ] ὅτι μελάγχροές εἰσι καὶ οὐλότριχες. καὶ τοῦτο μὲν ἐς οὐδὲν ἀνήκει· εἰσὶ γὰρ καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι· ἀλλὰ τοισίδε [καὶ] μᾶλλον, ὅτι μοῦνοι πάντων ἀνθρώπων Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες περιτάμνονται ἀπ᾽ ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύροι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσι παρ᾽ Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι, Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα [καὶ] Παρθένιον [ποταμὸν] καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοισι ἀστυγείτονες ἐόντες ἀπὸ Κόλχων φασὶ νεωστὶ μεμαθηκέναι. οὗτοι γάρ εἰσι οἱ περιταμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι, καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι φαίνονται ποιεῦντες κατὰ ταὐτά. αὐτῶν δὲ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιόπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὁκότεροι παρὰ τῶν ἑτέρων ἐξέμαθον· ἀρχαῖον γὰρ δή τι φαίνεται ἐόν. ὡς δὲ ἐπιμισγόμενοι Αἰγύπτῳ ἐξέμαθον, μέγα μοι καὶ τόδε τεκμήριον γίνεται· Φοινίκων ὁκόσοι τῇ Ἑλλάδι ἐπιμίσγονται, οὐκέτι Αἰγυπτίους μιμέονται [κατὰ τὰ αἰδοῖα], ἀλλὰ τῶν ἐπιγινομένων οὐ περιτάμνουσι τὰ αἰδοῖα.

105 φέρε νυν καὶ ἄλλο εἴπω περὶ τῶν Κόλχων, ὡς Αἰγυπτίοισι
προσφερέες εἰσί. λίνον μοῦνοι οὗτοί τε καὶ Αἰγύπτιοι ἐργά-
ζονται κατὰ ταὐτά, καὶ ἡ ζόη πᾶσα καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερής
ἐστι ἀλλήλοισι. λίνον δὲ τὸ μὲν Κολχικὸν ὑπὸ Ἑλλήνων Σαρ-
δονικὸν κέκληται, τὸ μέντοι ἀπ᾽ Αἰγύπτου ἀπικνεύμενον καλέ-
106 εται Αἰγύπτιον. τὰς δὲ στήλας, τὰς ἵστη κατὰ τὰς χώρας

4 αἰγύπτιοι β οἱ αἰγύπτιοι α 6 καὶ del. Schenkl 7 ἀνήκει α ἀφήκει β 8 καὶ α, om. β | ὅτι α οὔτι R οὗτοι V′ 10 σύροι α σύριοι β 12 Σύριοι δὲ ⟨καὶ Παφλαγόνες⟩ van Herwerden | παρθένιον ποταμὸν καὶ α ποταμὸν καὶ παρθένιον β 14 οἱ περιταμνόμενοι ἀνθρώπων α ἀνθρώπων οἱ περιταμνόμενοι β 15 αἰγυπτίοισι α αἰγύπτιοι β 16 ταὐτὰ α αὐτὰ R τὰ αὐτὰ V′ 18 τι α, om. β | δὲ α δ᾽ β 19 τεκμήριον α μαρτύριον β 20 κατὰ τὰ αἰδοῖα del. Gomperz **105**,1 ἄλλο ⟨τι⟩ Cobet 3 κατὰ β καὶ κατὰ α | ταὐτὰ α τὰ αὐτὰ β | ζόη α ζώη β 4 ἀλλήλοισι α ἀλλήλησι (-ιν V) β 4 σαρδονικὸν β σαρδωνικὸν α 5 ἀπικνεύμενον α ἀπικνεόμενον β **106**,1 τὰσ δὲ στήλας β αἱ δὲ στῆλαι α | ἵστη β ἵστα α.

ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς Σέσωστρις, αἱ μὲν πλεῦνες οὐκέτι φαίνονται περιεοῦσαι, ἐν δὲ τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ αὐτὸς ὥρων ἐούσας καὶ τὰ γράμματα τὰ εἰρημένα ἐνεόντα καὶ γυναικὸς αἰδοῖα. εἰσὶ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην δύο τύποι ἐν πέτρῃσι ἐγκεκολαμμένοι τούτου τοῦ ἀνδρός, τῇ τε ἐκ τῆς Ἐφεσίης ἐς Φώκαιαν ἔρχονται, καὶ τῇ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην. ἑκατέρωθι δὲ ἀνὴρ ἐγγέγλυπται, μέγαθος πέμπτης σπιθαμῆς, τῇ μὲν δεξιῇ χειρὶ ἔχων αἰχμήν, τῇ δὲ ἀριστερῇ τόξα, καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὡσαύτως· καὶ γὰρ Αἰγυπτίην καὶ Αἰθιοπίδα ἔχει· ἐκ δὲ τοῦ ὤμου ἐς τὸν ἕτερον [ὦμον] διὰ τῶν στηθέων γράμματα ἱρὰ Αἰγύπτια διήκει ἐγκεκολαμμένα, λέγοντα τάδε· “ἐγὼ τήνδε τὴν χώρην ὤμοισι τοῖσι ἐμοῖσι ἐκτησάμην.” ὅστις δὲ καὶ ὁκόθεν ἐστί, ἐνθαῦτα μὲν οὐ δηλοῖ, ἑτέρωθι δὲ δεδήλωκε. τὰ δὴ καὶ μετεξέτεροι τῶν θεησαμένων Μέμνονος εἰκόνα εἰκάζουσί μιν εἶναι, πολλὸν τῆς ἀληθείης ἀπολελειμμένοι.

Τοῦτον δὴ τὸν Αἰγύπτιον Σέσωστριν ἀναχωρέοντα καὶ ἀνά- 107
γοντα πολλοὺς ἀνθρώπους τῶν ἐθνέων τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, ἔλεγον οἱ ἱρέες, ἐπείτε ἐγίνετο ἀνακομιζόμενος ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλουσίῃσι, τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ, τῷ ἐπέτρεψε Σέσωστρις τὴν Αἴγυπτον, τοῦτον ἐπὶ ξείνια αὐτὸν καλέσαντα καὶ πρὸς αὐτῷ τοὺς παῖδας, περινῆσαι ἔξωθεν τὴν οἰκίην ὕλῃ, περινήσαντα δὲ ὑποπρῆσαι. τὸν δὲ ὡς μαθεῖν τοῦτο, αὐτίκα συμβουλεύεσθαι τῇ γυναικί· καὶ γὰρ δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτὸν ἅμα ἄγεσθαι· τὴν δέ οἱ συμβουλεῦσαι τῶν παίδων ἐόντων ἓξ τοὺς δύο ἐπὶ τὴν πυρὴν ἐκτείναντα γεφυρῶσαι τὸ καιόμενον, αὐτοὺς δ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνων ἐπιβαίνοντας ἐκσώζεσθαι. ταῦτα ποιῆσαι τὸν Σέσωστριν, καὶ δύο μὲν τῶν παίδων κατακαῆναι τρόπῳ

---

3 ὥρων A ὥρον B ὁρῶν RV 7 ἑκατέρωθι α ἑκατέρωθεν β | ἐνέγλυπται Cobet 9 σκευὴν α κατασκευὴν β 10 τοῦ] τοὐτέρου van Herwerden 11 ὦμον del. idem 12 ὤμοισι] ὅπλοισι Cobet 14 θεησαμένων α θειησαμένων β 15 πολλὸν Bredow: πολὺ 107,4 αὐτοῦ β ἑωυτοῦ α | σέσωστρισ β ὁ σέσωστρισ α 6 περινῆσαι α περινηῆσαι β | ὕλῃι α ὕλην β | περινήσαντα α περινηήσαντα β 10 τοὺσ α τὰσ β τοὺς ⟨μὲν⟩ Gomperz | ἐκτεlναντα α ἐκτείνοντα β | καιόμενον α κεόμενον β 11 δ᾽ α δὲ β.

108 τοιούτῳ, [τοὺς δὲ λοιποὺς ἀποσωθῆναι ἅμα τῷ πατρί]. νοστήσας δὲ ὁ Σέσωστρις ἐς τὴν Αἴγυπτον καὶ τισάμενος τὸν ἀδελφεόν, τῷ μὲν ὁμίλῳ, τὸν ἐπηγάγετο τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, τούτῳ μὲν τάδε ἐχρήσατο· τούς τέ οἱ λίθους τοὺς ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλέος κομισθέντας ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρόν, ἐόντας μεγάθεϊ περιμήκεας, οὗτοι ἦσαν οἱ ἑλκύσαντες, καὶ τὰς διώρυχας τὰς νῦν ἐούσας ἐν Αἰγύπτῳ πάσας οὗτοι ἀναγκαζόμενοι ὤρυσσον, ἐποίευν τε οὐκ ἑκόντες Αἴγυπτον, τὸ πρὶν ἐοῦσαν ἱππασίμην καὶ ἁμαξευομένην πᾶσαν, ἐνδεᾶ τούτων. ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ χρόνου Αἴγυπτος ἐοῦσα πεδιὰς πᾶσα ἄνιππος καὶ ἀναμάξευτος γέγονεν· αἴτιαι δὲ τούτων αἱ διώρυχες γεγόνασιν ἐοῦσαι πολλαὶ καὶ παντοίους τρόπους ἔχουσαι. κατέταμνε δὲ τοῦδε εἵνεκα τὴν χώρην ὁ βασιλεύς· ὅσοι τῶν Αἰγυπτίων μὴ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἔκτηντο τὰς πόλις ἀλλ᾽ ἀναμέσους, οὗτοι, ὅκως τε ἀπίοι ὁ ποταμός, σπανίζοντες ὑδάτων πλατυτέροισι
109 ἐχρέωντο τοῖσι πόμασι, ἐκ φρεάτων χρεώμενοι. τούτων μὲν δὴ εἵνεκα κατετμήθη ἡ Αἴγυπτος. κατανεῖμαι δὲ τὴν χώρην Αἰγυπτίοισι ἅπασι τοῦτον ἔλεγον τὸν βασιλέα, κλῆρον ἴσον ἑκάστῳ τετράγωνον διδόντα, καὶ ἀπὸ τούτου τὰς προσόδους ποιήσασθαι, ἐπιτάξαντα ἀποφορὴν ἐπιτελέειν κατ᾽ ἐνιαυτόν. εἰ δέ τινος τοῦ κλήρου ὁ ποταμός τι παρέλοιτο, ἐλθὼν ἂν πρὸς αὐτὸν ἐσήμαινε τὸ γεγενημένον· ὁ δὲ ἔπεμπε τοὺς ἐπισκεψομένους καὶ ἀναμετρήσοντας ὅσῳ ἐλάσσων ὁ χῶρος γέγονεν, ὅκως τοῦ λοιποῦ κατὰ λόγον τῆς τεταγμένης ἀποφορῆς τελέοι. δοκέει δέ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρίη εὑρεθεῖσα ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπανελθεῖν· πόλον μὲν γὰρ καὶ γνώμονα καὶ τὰ δυώδεκα μέρεα τῆς ἡμέρης παρὰ Βαβυλωνίων ἔμαθον οἱ Ἕλληνες.

---

13 *τους—πατρί* del. Gomperz **108**,3 *τῶν—κατεστρέψατο* del. Wesseling 5 *βασιλέοσ β βασιλέωσ α* 8 *ὤρυσσον α ὤρυξαν β* | *ἐποίευν α ἐποίεον β* 9 *ἱππασίμην α ἱππασίην β* 10 *πεδιὰσ πᾶσα β ἅπασα πεδιὰσ α* 16 *ἐχρέωντο α ἐχρέοντο β* | *πόμασι* R *πώμασι α* R corr. *πώματι* V | *χρεώμενοι*] *ἀρυόμενοι* W. Dindorf **109**,1 *δὴ α*, om. *β* 2 *ἡ β*, om. *α* 4 *ἐπιτελέειν β ἀποτελέειν α* 6 *τι α*, om. *β* 8 *γέγονεν α γεγονέναι β* | *τῆς — 9 ἀποφορῆς* del. Krüger 10 *ἐπανελθεῖν*] *ἐπάνω ἐλθεῖν* Schenkl 11 *μέρεα β μέρη α*.

Βασιλεὺς μὲν δὴ οὗτος μοῦνος Αἰγύπτιος Αἰθιοπίης ἦρξε, 110 μνημόσυνα δὲ ἐλίπετο πρὸ τοῦ Ἡφαιστείου ἀνδριάντας λιθίνους, δύο μὲν τριήκοντα πηχέων, ἑωυτόν τε καὶ τὴν γυναῖκα, τοὺς δὲ παῖδας ἐόντας τέσσερας, εἴκοσι πηχέων ἕκαστον. τῶν δὴ ὁ ἱρεὺς τοῦ Ἡφαίστου χρόνῳ μετέπειτα πολλῷ Δαρεῖον τὸν Πέρσην οὐ περιεῖδε ἱστάντα ἔμπροσθε ἀνδριάντα, φὰς οὔ οἱ πεποιῆσθαι ἔργα οἷά περ Σεσώστρι τῷ Αἰγυπτίῳ. Σέσωστριν μὲν γὰρ ἄλλα τε καταστρέψασθαι ἔθνεα οὐκ ἐλάσσω ἐκείνου καὶ δὴ καὶ Σκύθας, Δαρεῖον δὲ οὐ δυνασθῆναι Σκύθας ἑλεῖν· οὔκων δίκαιον εἶναι ἱστάναι ἔμπροσθε τῶν ἐκείνου ἀναθημάτων μὴ οὐκ ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἔργοισι. Δαρεῖον μέν νυν λέγουσι πρὸς ταῦτα συγγνώμην ποιήσασθαι.

Σεσώστριος δὲ τελευτήσαντος ἐκδέξασθαι ἔλεγον τὴν βασι- 111 ληίην τὸν παῖδα αὐτοῦ Φερῶν, τὸν ἀποδέξασθαι μὲν οὐδεμίαν στρατηίην, συνενειχθῆναι δέ οἱ τυφλὸν γενέσθαι διὰ τοιόνδε πρῆγμα. τοῦ ποταμοῦ κατελθόντος μέγιστα δὴ τότε ἐπ᾽ ὀκτωκαίδεκα πήχεας, ὡς ὑπερέβαλε τὰς ἀρούρας, πνεύματος ἐμπεσόντος κυματίης ὁ ποταμὸς ἐγένετο· τὸν δὲ βασιλέα λέγουσι τοῦτον ἀτασθαλίῃ χρησάμενον, λαβόντα αἰχμὴν βαλεῖν ἐς μέσας τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ, μετὰ δὲ αὐτίκα καμόντα αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλωθῆναι. δέκα μὲν δὴ ἔτεα εἶναί μιν τυφλόν, ἑνδεκάτῳ δὲ ἔτεϊ ἀπικέσθαι οἱ μαντήιον ἐκ Βουτοῦς πόλιος ὡς ἐξήκει τέ οἱ ὁ χρόνος τῆς ζημίης καὶ ἀναβλέψει γυναικὸς οὔρῳ νιψάμενος τοὺς ὀφθαλμούς, ἥτις παρὰ τὸν ἑωυτῆς ἄνδρα μοῦνον πεφοίτηκε, ἄλλων ἀνδρῶν ἐοῦσα ἄπειρος. καὶ τὸν πρώτης τῆς ἑωυτοῦ γυναικὸς [πειρᾶσθαι], μετὰ δέ, ὡς οὐκ ἀνέβλεπε, ἐπεξῆς πασέων πειρᾶσθαι· ἀναβλέψαντα δὲ συναγαγεῖν τὰς γυναῖκας, τῶν ἐπειρήθη, πλὴν ἢ τῆς τῷ οὔρῳ νιψάμενος ἀνέβλεψε, ἐς μίαν πόλιν, ἣ νῦν καλέεται Ἐρυθρὴ βῶλος· ἐς ταύτην

110,1 μὲν δὴ οὗτοσ α δὲ οὗτοσ δὴ β | Αἰγύπτου uel Αἰγυπτίων van Herwerden 2 ἡφαιστείου β ἡφαιστίου α 3 τριήκοντα β τριάκοντα α 4 δὴ α δὲ δὴ β 6 περιεῖδε B²: περιΐδε 6.10 ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β 6 οἱ α, om. β 7 σέσωστριν α σέσωστρισ β 9 Δαρεῖον—Σκύθας om. β **111**,2 φερῶν α φέρωνα β | οὐδεμίαν στρατηίην α οὐδὲ μίην στρατιὴν β 7 βαλεῖν: βαλέειν 10 ἔτεϊ del. van Herwerden 14 πειρᾶσθαι del. idem | ἀνέβλεπε α ἀνέβλεψε (-εν V) β 16 ἢ del. Cobet.

συναλίσαντα ὑποπρῆσαι πάσας σὺν αὐτῇ τῇ πόλι. τῆς δὲ νιψάμενος τῷ οὔρῳ ἀνέβλεψε, ταύτην δὲ εἶχε αὐτὸς γυναῖκα. ἀναθήματα δὲ ἀποφυγὼν τὴν πάθην τῶν ὀφθαλμῶν ἄλλα τε ἀνὰ τὰ ἱρὰ πάντα τὰ λόγιμα ἀνέθηκε, καὶ τοῦ γε λόγον μάλιστα ἄξιόν ἐστι ἔχειν, ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἱρὸν ἀξιοθέητα ἀνέθηκε ἔργα, ὀβελοὺς δύο λιθίνους, ἐξ ἑνὸς ἐόντα ἑκάτερον λίθου, μῆκος μὲν ἑκάτερον πηχέων ἑκατόν, εὖρος δὲ ὀκτώ [πηχέων].

112 Τούτου δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιληίην ἔλεγον ἄνδρα Μεμφίτην, τῷ κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν οὔνομα Πρωτέα εἶναι· τοῦ νῦν τέμενός ἐστι ἐν Μέμφι κάρτα καλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, τοῦ Ἡφαιστείου πρὸς νότον ἄνεμον κείμενον. περιοικέουσι δὲ τὸ τέμενος τοῦτο Φοίνικες Τύριοι, καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὁ συνάπας Τυρίων στρατόπεδον. ἔστι δὲ ἐν τῷ τεμένεϊ τοῦ Πρωτέος ἱρόν, τὸ καλέεται ξείνης Ἀφροδίτης· συμβάλλομαι δὲ τοῦτο τὸ ἱρόν, εἶναι Ἑλένης τῆς Τυνδάρεω, καὶ τὸν λόγον ἀκηκοὼς ὡς διαιτήθη Ἑλένη παρὰ Πρωτέϊ, καὶ δὴ καὶ ὅτι ξείνης Ἀφροδίτης ἐπώνυμόν ἐστι· ὅσα γὰρ ἄλλα Ἀφροδίτης ἱρά ἐστι, οὐδαμῶς ξείνης ἐπικαλέεται.

113 ἔλεγον δέ μοι οἱ ἱρέες ἱστορέοντι τὰ περὶ Ἑλένην γενέσθαι ὧδε· Ἀλέξανδρον ἁρπάσαντα Ἑλένην ἐκ Σπάρτης ἀποπλέειν ἐς τὴν ἑωυτοῦ· καί μιν, ὡς ἐγένετο ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐξῶσται ἄνεμοι ἐκβάλλουσι ἐς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, ἐνθεῦτεν δέ (οὐ γὰρ ἀνιεῖ τὰ πνεύματα) ἀπικνέεται ἐς Αἴγυπτον καὶ [Αἰγύπτου] ἐς τὸ νῦν Κανωβικὸν καλεύμενον στόμα τοῦ Νείλου καὶ ἐς Ταριχείας. ἦν δὲ ἐπὶ τῆς ἠιόνος, τὸ καὶ νῦν ἐστι, Ἡρακλέος ἱρόν, ἐς τὸ ἢν καταφυγὼν οἰκέτης ὅτευ ὦν ἀνθρώπων ἐπιβάληται στίγματα ἱρά, ἑωυτὸν διδοὺς τῷ θεῷ, οὐκ ἔξεστι τούτου ἅψασθαι. ὁ νόμος οὗτος διατελέει ἐὼν ὅμοιος [τὸ] μέχρι ἐμεῦ ἀπ' ἀρχῆς. τοῦ ὦν δὴ Ἀλεξάνδρου ἀπιστέαται

---

18 σὺν et τῇ del. van Herwerden 19 ἔσχε Krüger 22 ἔχειν α σχεῖν β 23 ἐόντα α ἐοντασ β 24 πηχέων del. Aldus 112,2 ἑλλήνων β τῶν ἑλλήνων α 6 δὲ β δ' α 10 ἐπώνυμόν β ἐπωνύμιόν α | ἄλλα α ἄλλησ β 11 οὐδαμόθι Stein | ξείνησ α ξείνη β 113,6 Αἰγύπτου del. Schenkl | νῦν α, om. β 7 ἠιόνοσ α κιόνοσ β 8 τὸ: ὃ (ὁ A) | ὀτευῶν Bekker: ὅτεωι siue ὅτεω 9 ἐπιβάληται α ἐπιλάβηται β | ἑωυτὸν α ἑαυτὸν β 11 τὸ del. Kallenberg | τὸ μέχρι ἐμεῦ β μέχρι ἐμεῦ τὸ α.

θεράποντες πυθόμενοι τὸν περὶ τὸ ἱρὸν ἔχοντα νόμον, ἱκέται δὲ ἱζόμενοι τοῦ θεοῦ κατηγόρεον τοῦ Ἀλεξάνδρου, βουλόμενοι βλάπτειν αὐτόν, πάντα λόγον ἐξηγεύμενοι, ὡς εἶχε περὶ τὴν Ἑλένην τε καὶ τὴν ἐς Μενέλεων ἀδικίην· κατηγόρεον δὲ ταῦτα πρός τε τοὺς ἱρέας καὶ τὸν τοῦ στόματος τούτου φύλακον, τῷ οὔνομα ἦν Θῶνις.
ἀκούσας δὲ τούτων ὁ Θῶνις πέμπει τὴν ταχίστην ἐς Μέμφιν 114
παρὰ Πρωτέα ἀγγελίην λέγουσαν τάδε· "ἥκει ξεῖνος, γένος μὲν Τευκρός, ἔργον δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξεργασμένος· ξείνου γὰρ τοῦ ἑωυτοῦ ἐξαπατήσας τὴν γυναῖκα, αὐτήν τε ταύτην ἄγων ἥκει καὶ πολλὰ κάρτα χρήματα, ὑπὸ ἀνέμων ἐς γῆν τὴν σὴν ταύτην ἀπενειχθείς. κότερα δῆτα τοῦτον ἐῶμεν ἀσινέα ἐκπλέειν, ἢ ἀπελώμεθα τὰ ἔχων ἦλθε;" ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ὁ Πρωτεὺς λέγοντα τάδε· "ἄνδρα τοῦτον, ὅστις κοτέ ἐστι ἀνόσια ἐργασμένος ξεῖνον τὸν ἑωυτοῦ, συλλαβόντες ἀπάγετε παρ' ἐμέ, ἵνα εἰδέω ὅ τι κοτὲ καὶ λέξει." ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Θῶνις συλ- 115
λαμβάνει τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὰς νέας αὐτοῦ κατίσχει, μετὰ δὲ αὐτόν τε τοῦτον ἀνήγαγε ἐς Μέμφιν καὶ τὴν Ἑλένην τε καὶ τὰ χρήματα, πρὸς δὲ καὶ τοὺς ἱκέτας. ἀνακομισθέντων δὲ πάντων, εἰρώτα τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεὺς τίς εἴη καὶ ὁκόθεν πλέοι. ὃ δέ οἱ καὶ τὸ γένος κατέλεξε καὶ τῆς πάτρης εἶπε τὸ οὔνομα, καὶ δὴ καὶ τὸν πλόον ἀπηγήσατο ὁκόθεν πλέοι. μετὰ δὲ ὁ Πρωτεὺς εἰρώτα αὐτὸν ὁκόθεν τὴν Ἑλένην λάβοι· πλανωμένου δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ λόγῳ καὶ οὐ λέγοντος τὴν ἀληθείην, ἤλεγχον οἱ γενόμενοι ἱκέται, ἐξηγεύμενοι πάντα λόγον τοῦ ἀδικήματος. τέλος δέ σφι λόγον τόνδε ἐκφαίνει ὁ Πρωτεύς, λέγων ὅτι "[ἐγὼ] εἰ μὴ περὶ πολλοῦ ἡγεύμην μηδένα ξείνων κτείνειν, ὅσοι ὑπ' ἀνέμων ἤδη ἀπολαμφθέντες ἦλθον ἐς χώρην

114,3 ἐξεργασμένοσ α ἐργασάμενοσ β 5 τὴν σὴν β ταύτην α 6 ἀπενειχθεὶσ α ἀπενεχθεὶσ β 7 ἀπελώμεθα Schaefer: ἀφελώ(-ό-R)μεθα 8 λέγοντα α λέγοντασ β λέγων uel τὸν ἐρέοντα van Herwerden | ⟨ὁ⟩ ἀνόσια Krüger | ἐργασμένοσ α ἐξεργασμένοσ β 9 ἀνάγετε Bekker ἄγετε Cobet 10 εἰδέω: εἰδῶ **115**,1 ταῦτα α τοῦτο β 3 ἀνήγαγε α ἀνῆγεν β 5 κόθεν Cobet 11 δέ β δὲ δή α 12 ἐγὼ del. Aldus | ξεῖνον Gomperz 13 ἤδη α δὴ β.

τὴν ἐμήν, ἐγὼ ἄν σε ὑπὲρ τοῦ Ἕλληνος ἐτισάμην, ὅς, ὦ κάκιστε ἀνδρῶν, ξεινίων τυχὼν ἔργον ἀνοσιώτατον ἐργάσαο· παρὰ τοῦ σεωυτοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα ἦλθες. καὶ μάλα ταῦτά τοι οὐκ ἤρκεσε, ἀλλ᾽ ἀναπτερώσας αὐτὴν οἴχεαι ἔχων [ἐκκλέψας]. καὶ οὐδὲ ταῦτά τοι μοῦνα ἤρκεσε, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκία τοῦ ξείνου κεραΐσας ἥκεις. νῦν ὦν ἐπειδὴ περὶ πολλοῦ ἥγημαι μὴ ξεινοκτονέειν, γυναῖκα μὲν ταύτην καὶ τὰ χρήματα οὔ τοι προήσω ἀπάγεσθαι, ἀλλ᾽ αὐτὰ ἐγὼ τῷ Ἕλληνι ξείνῳ φυλάξω, ἐς ὃ ἂν αὐτὸς ἐλθὼν ἐκεῖνος ἀπαγαγέσθαι ἐθέλῃ· αὐτὸν δέ σε καὶ τοὺς σοὺς συμπλόους τριῶν ἡμερέων προαγορεύω ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην τινὰ μετορμίζεσθαι, εἰ δὲ μή, ἅτε πολεμίους περιέψεσθαι."

116 Ἑλένης μὲν ταύτην ἄπιξιν παρὰ Πρωτέα ἔλεγον οἱ ἱρέες γενέσθαι· δοκέει δέ μοι καὶ Ὅμηρος τὸν λόγον τοῦτον πυθέσθαι· ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς τὴν ἐποποιίην εὐπρεπὴς ἦν τῷ ἑτέρῳ, τῷ περ ἐχρήσατο, ἑκὼν μετῆκε αὐτόν, δηλώσας, ὡς καὶ τοῦτον ἐπίσταιτο τὸν λόγον· δῆλον δέ, κατά περ ἐποίησε ἐν Ἰλιάδι (καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ ἀνεπόδισε ἑωυτόν) πλάνην τὴν Ἀλεξάνδρου, ὡς ἀπηνείχθη ἄγων Ἑλένην τῇ τε δὴ ἄλλῃ πλαζόμενος, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπίκετο. ἐπιμέμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεος ἀριστείῃ, λέγει δὲ τὰ ἔπεα ὧδε·

ἔνθ᾽ ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
τὴν ὁδόν, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.

[ἐπιμέμνηται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείῃ ἐν τοισίδε τοῖσι ἔπεσι·

---

14 ὅς, ὦ α ὅσον β 15 ἀνοσιώτατον α ἀνόσιον β 16 ἦλθεσ α ἔχων ἦλθεσ β 17 οἴχεαι α οἴχεται β | ἔχων del. Cobet | ἐκκλέψασ α, om. β 18 τὰ β, om. α 19 ξεινοκτονέειν α ξεινοκτενέειν (ξεινοκτέειν V) β 21 ἂν β ἐὰν α 22 ἐλθὼν ἐκεῖνοσ β ἐλεῖνοσ ἐλθὼν α | ἐθέλῃι α θέλῃ β 23 τῆς ἐμῆς γῆς] γῆς τῆς ἐμῆς Kallenberg | ἐσ α, om. β 24 μετορμίζεσθαι α μετεωρίζεσθαι β **116**,4 ἑκὼν Stein: ἐσο 5 δῆλον] δηλοῖ Gomperz | περ Reiz: γὰρ 9 ὧδε β οὕτω α 11 τὰσ β ἃσ α 12 ἐπιπλοὺς van Herwerden 14 ἐπιμέμνηται — 21 ἑκατόμβας del. Schaefer 14 τοῖσιδε A τοῖσδε B β.

τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
ἐσθλά, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις
Αἰγυπτίη, τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

καὶ τάδε ἕτερα πρὸς Τηλέμαχον Μενέλεως λέγει·

Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔρεξα τεληέσσας ἑκατόμβας.]

ἐν τούτοισι τοῖσι ἔπεσι δηλοῖ, ὅτι ἠπίστατο τὴν ἐς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλάνην· ὁμουρέει γὰρ ἡ Συρίη Αἰγύπτῳ, οἱ δὲ Φοίνικες, τῶν ἐστι ἡ Σιδών, ἐν τῇ Συρίῃ οἰκέουσι. κατὰ ταῦτα 117 δὲ τὰ ἔπεα καὶ τόδε [τὸ χωρίον] οὐκ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα δηλοῖ, ὅτι οὐκ Ὁμήρου τὰ Κύπρια ἔπεά ἐστι, ἀλλ' ἄλλου τινός· ἐν μὲν γὰρ τοῖσι Κυπρίοισι εἴρηται, ὡς τριταῖος ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀπίκετο ἐς τὸ Ἴλιον ἄγων Ἑλένην, εὐαέϊ τε πνεύματι χρησάμενος καὶ θαλάσσῃ λείῃ· ἐν δὲ Ἰλιάδι λέγει, ὡς ἐπλάζετο ἄγων αὐτήν.

Ὅμηρος μέν νυν καὶ τὰ Κύπρια ἔπεα χαιρέτω. εἰρομένου 118 δέ μευ τοὺς ἱρέας, εἰ μάταιον λόγον λέγουσι οἱ Ἕλληνες τὰ περὶ Ἴλιον γενέσθαι ἢ οὔ, ἔφασαν πρὸς ταῦτα τάδε, ἱστορίῃσι φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτοῦ Μενέλεω· ἐλθεῖν μὲν γὰρ μετὰ τὴν Ἑλένης ἁρπαγὴν ἐς τὴν Τευκρίδα γῆν Ἑλλήνων στρατιὴν πολλὴν βοηθεῦσαν Μενέλεῳ, ἐκβᾶσαν δὲ ἐς γῆν καὶ ἱδρυθεῖσαν τὴν στρατιὴν πέμπειν ἐς τὸ Ἴλιον ἀγγέλους, σὺν δέ σφι ἰέναι καὶ αὐτὸν Μενέλεων· τοὺς δ' ἐπείτε ἐσελθεῖν ἐς τὸ τεῖχος, ἀπαιτέειν Ἑλένην τε καὶ τὰ χρήματα, τά οἱ οἴχετο κλέψας Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἀδικημάτων δίκας αἰτέειν· τοὺς δὲ Τευκροὺς τὸν αὐτὸν λόγον λέγειν τότε καὶ μετέπειτα, καὶ ὀμνύντας καὶ ἀνωμοτί, μὴ μὲν ἔχειν Ἑλένην μηδὲ τὰ ἐπικαλεύμενα χρήματα, ἀλλ' εἶναι αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὶ δίκας ὑπέχειν, ἃ Πρωτεὺς ὁ Αἰγύπτιος [βασιλεὺς] ἔχει.

19 μενέλεωσ RS μενέλεοσ α V 21 ἔσχον β ἴσχον α | σφιν ἔρεξα α σφι ῥέξα β **117**,2 τὸ χωρίον del. Valckenaer 3 ἀλλ' β ἀλλὰ α 5 τε β, om. α 7 ἄγων αὐτὴν α αὐτὴν ἄγων β **118**,3 ⟨λέγουσι⟩ γενέσθαι Stein | γενέσθαι del. van Herwerden 4 μὲν β, om. α 5 γῆν β τὴν α 8 δ' α, om. β 9 οἱ α, om. β 14 ἃ] τῶν Struve | βασιλεὺς del. Cobet.

οἱ δὲ Ἕλληνες καταγελᾶσθαι δοκέοντες ὑπ᾽ αὐτῶν οὕτω δὴ ἐπο-
λιόρκεον, ἐς ὃ ἐξεῖλον· ἑλοῦσι δὲ τὸ τεῖχος ὡς οὐκ ἐφαίνετο ἡ
Ἑλένη, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷ προτέρῳ ἐπυνθάνοντο, οὕτω
δὴ πιστεύσαντες τῷ λόγῳ τῷ πρώτῳ οἱ Ἕλληνες αὐτὸν Μενέ-
119 λεων ἀποστέλλουσι παρὰ Πρωτέα. ἀπικόμενος δὲ ὁ Μενέλεως
ἐς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἀναπλώσας ἐς τὴν Μέμφιν, εἴπας τὴν
ἀληθείην τῶν πρηγμάτων, καὶ ξεινίων ἤντησε μεγάλων καὶ
Ἑλένην ἀπαθέα κακῶν ἀπέλαβε, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἑωυτοῦ χρή-
ματα πάντα. τυχὼν μέντοι τούτων ἐγένετο Μενέλεως ἀνὴρ
ἄδικος ἐς Αἰγυπτίους· ἀποπλέειν γὰρ ὁρμημένον αὐτὸν ἶσχον
ἄπλοιαι· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐπὶ πολλὸν τοιοῦτον ἦν, ἐπιτεχνᾶται
πρῆγμα οὐκ ὅσιον· λαβὼν γὰρ δύο παιδία ἀνδρῶν ἐπιχωρίων
ἔντομά σφεα ἐποίησε. μετὰ δὲ ὡς ἐπάϊστος ἐγένετο τοῦτο ἐργα-
σμένος, μισηθείς τε καὶ διωκόμενος οἴχετο φεύγων τῇσι νηυσὶ
ἐπὶ Λιβύης. τὸ ἐνθεῦτεν δὲ ὅκου [ἔτι] ἐτράπετο, οὐκ εἶχον εἰπεῖν
Αἰγύπτιοι· τούτων δὲ τὰ μὲν ἱστορίῃσι ἔφασαν ἐπίστασθαι,
τὰ δὲ παρ᾽ ἑωυτοῖσι γενόμενα ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγειν.

120 Ταῦτα μὲν Αἰγυπτίων οἱ ἱρέες ἔλεγον· ἐγὼ δὲ τῷ λόγῳ τῷ περὶ Ἑλένης λεχθέντι καὶ αὐτὸς προστίθεμαι, τάδε ἐπιλεγόμενος, εἰ ἦν Ἑλένη ἐν Ἰλίῳ, ἀποδοθῆναι ἂν αὐτὴν τοῖσι Ἕλλησι ἤτοι ἑκόντος γε ἢ ἀέκοντος Ἀλεξάνδρου. οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν ὁ Πρίαμος οὐδὲ ὦλλοι οἱ προσήκοντες αὐτῷ, ὥστε τοῖσι σφετέροισι σώμασι καὶ τοῖσι τέκνοισι καὶ τῇ πόλι κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅκως Ἀλέξανδρος Ἑλένῃ συνοικέῃ. εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖσι πρώτοισι χρόνοισι ταῦτα ἐγίνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, ὁκότε συμμίσγοιεν τοῖσι Ἕλλησι, ἀπώλ-

---

16 ἡ β, om. α 18 τῷ λόγῳ—Ἕλληνες del. van Herwerden **119**,7 τοῦτο ἐπὶ α τὸ β 8 πρῆγμα οὐκ ὅσιον α γὰρ πρῆγμα οὐκό(-ού R S) σιον β | ἐπιχωρίων α ἐγχωρίων β 9 ἐργασμένοσ β εἰργασμένοσ β 10 τε α δὲ β | οἴχετο α ὤχετο β 11 ⟨ἰθὺ⟩ ἐπὶ Plutarch. mor. p. 857 | ὅποι Schenkl | ἐτράπετο Abicht: ἔτι ἐτράπετο α ἐτράπετο, ἔτι β 13 ἑωυτοῖσι β ἑαυτοῖσι α **120**,1 μέν ⟨νυν⟩ uel μὲν ⟨δὴ⟩ van Herwerden 3 ἂν α, om. β 4 ἀέκοντος Bredow: ἄκοντοσ 5 ὦλλοι van Herwerden: ἄλλοι (οἱ ἄλλοι V)

λ'

6 τῇ β, om. α | πόλι R πόλει α S πο V 7 ⟨ἂν⟩ ἐβούλοντο van Herwerden 8 ἐπείτε idem.

λυντο, αὐτοῦ δὲ Πριάμου οὐκ ἔστι ὅτε οὐ δύο ἢ τρεῖς ἢ καὶ ἔτι πλέους τῶν παίδων μάχης γινομένης ἀπέθνησκον, εἰ χρή τι τοῖσι ἐποποιοῖσι χρεώμενον λέγειν, τούτων δὲ τοιούτων συμβαινόντων ἐγὼ μὲν ἔλπομαι, εἰ καὶ αὐτὸς Πρίαμος συνοίκεε Ἑλένῃ, ἀποδοῦναι ἂν αὐτὴν τοῖσι Ἀχαιοῖσι, μέλλοντά γε δὴ τῶν παρεόντων κακῶν ἀπαλλαγήσεσθαι. οὐ μὲν οὐδὲ ἡ βασιληίη ἐς Ἀλέξανδρον περιήιε, ὥστε γέροντος Πριάμου ἐόντος ἐπ᾽ ἐκείνῳ τὰ πρήγματα εἶναι, ἀλλὰ Ἕκτωρ καὶ πρεσβύτερος καὶ ἀνὴρ ἐκείνου μᾶλλον ἐὼν ἔμελλε αὐτὴν Πριάμου ἀποθανόντος παραλάμψεσθαι, τὸν οὐ προσῆκε ἀδικέοντι τῷ ἀδελφεῷ ἐπιτράπειν, καὶ ταῦτα μεγάλων κακῶν δι᾽ αὐτὸν συμβαινόντων ἰδίῃ τε αὐτῷ καὶ τοῖσι ἄλλοισι πᾶσι Τρωσί. ἀλλ᾽ οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι, οὐδὲ λέγουσι αὐτοῖσι τὴν ἀληθείην ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες, ὡς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος, ὅκως πανωλεθρίῃ ἀπολόμενοι καταφανὲς τοῦτο τοῖσι ἀνθρώποισι ποιήσωσι, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν. καὶ ταῦτα μὲν τῇ ἐμοὶ δοκέει εἴρηται.

Πρωτέος δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιληίην Ῥαμψίνιτον ἔλεγον, ὃς 121
μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ προπύλαια τὰ πρὸς ἑσπέρην τετραμμένα τοῦ
Ἡφαιστείου, ἀντίους δὲ τῶν προπυλαίων ἔστησε ἀνδριάντας δύο,
ἐόντας τὸ μέγαθος πέντε καὶ εἴκοσι πηχέων, τῶν Αἰγύπτιοι
τὸν μὲν πρὸς βορέω ἑστεῶτα καλέουσι θέρος, τὸν δὲ πρὸς νότον
χειμῶνα· καὶ τὸν μὲν καλέουσι θέρος, τοῦτον μὲν προσκυνέουσί
τε καὶ εὖ ποιέουσι, τὸν δὲ χειμῶνα καλεόμενον τὰ ἔμπαλιν
τούτων ἔρδουσι. πλοῦτον δὲ τούτῳ τῷ βασιλέϊ γενέσθαι ἀργύ- α)
ρου μέγαν, τὸν οὐδένα τῶν ὕστερον ἐπιτραφέντων βασιλέων δύ-
νασθαι ὑπερβαλέσθαι οὐδ᾽ ἐγγὺς ἐλθεῖν. βουλόμενον δὲ αὐτὸν

---

10 οὐ β ἢ α 11 πλέουσ: πλείουσ | γινομένης RV γενομένης α S 13 συνοίκεε α οἴκεεν β 14 ἂν α, om. β 16 ἐπ᾽ α ὑπ᾽ β 17 ἀλλὰ α ἀλλὰ καὶ β 17 καὶ — ἀνὴρ om. α 19 ἐπιτράπειν: ἐπιτρέπειν 21 τε β τε καὶ α τ᾽ ἐκείνῳ Stein 25 ποιήσουσι Cobet 27 ἐμοὶ α, om. β **121**,3 ἡφαιστείου α ἡφαιστίου β 6 καὶ — 7 χειμῶνα β 8 ἀργυρίου van Herwerden 9 ἐπιτραφέντων α ἔτι γραφέντων β 10 ἐγγὺς] ἀγχοῦ van Herwerden.

ἐν ἀσφαλείῃ τὰ χρήματα θησαυρίζειν οἰκοδομέεσθαι οἴκημα λίθινον, τοῦ τῶν τοίχων ἕνα ἐς τὸ ἔξω μέρος τῆς οἰκίης ἔχειν. τὸν δὲ ἐργαζόμενον ἐπιβουλεύοντα τάδε μηχανᾶσθαι· τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἕνα ἐξαιρετὸν εἶναι ἐκ τοῦ τοίχου ῥηιδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν καὶ ὑπὸ ἑνός. ὡς δὲ ἐπετελέσθη τὸ οἴκημα, τὸν μὲν βασιλέα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ, χρόνου δὲ περιιόντος τὸν οἰκοδόμον περὶ τελευτὴν τοῦ βίου ἐόντα ἀνακαλέσασθαι τοὺς παῖδας (εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο), τούτοισι δὲ ἀπηγήσασθαι ὡς ἐκείνων προορῶν, ὅκως βίον ἄφθονον ἔχωσι, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τὸν θησαυρὸν τοῦ βασιλέος· σαφέως δὲ αὐτοῖσι πάντα ἐξηγησάμενον τὰ περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ λίθου δοῦναι τὰ μέτρα αὐτοῦ, λέγοντα ὡς ταῦτα διαφυλάσσοντες ταμίαι τῶν βασιλέος χρημάτων ἔσονται. καὶ τὸν μὲν τελευτῆσαι τὸν βίον, τοὺς δὲ παῖδας οὐκ ἐς μακρὴν ἔργου ἔχεσθαι, ἐλθόντας δὲ ἐπὶ τὰ βασιλήια νυκτὸς καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τῷ οἰκοδομήματι ἀνευρόντας ῥηιδίως μεταχειρίσασθαι καὶ τῶν χρημάτων πολλὰ ἐξενείκασθαι.

β) ὡς δὲ τυχεῖν τὸν βασιλέα ἀνοίξαντα τὸ οἴκημα, θωυμάσαι ἰδόντα τῶν χρημάτων καταδεᾶ τὰ ἀγγήια, οὐκ ἔχειν δὲ ὅντινα ἐπαιτιᾶται τῶν τε σημάντρων ἐόντων σόων καὶ τοῦ οἰκήματος κεκληιμένου. ὡς δὲ αὐτῷ καὶ δὶς καὶ τρὶς ἀνοίξαντι αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι τὰ χρήματα (τοὺς γὰρ κλέπτας οὐκ ἀνιέναι κεραΐζοντας), ποιῆσαί μιν τάδε· πάγας προστάξαι ἐργάσασθαι καὶ ταύτας περὶ τὰ ἀγγήια, ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνῆν, στῆσαι. τῶν δὲ φωρῶν ὥσπερ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ἐλθόντων καὶ ἐσδύντος τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, ἐπεὶ πρὸς τὸ ἄγγος προσῆλθε, ἰθέως τῇ πάγῃ ἐνέχεσθαι. ὡς δὲ γνῶναι αὐτὸν, ἐν οἵῳ κακῷ ἦν, ἰθέως καλέειν τὸν ἀδελφεὸν καὶ δηλοῦν

---

11 *ἀσφαλέϊ* van Herwerden 15 *ὑπὸ ἑνὸσ α ὑπ᾽ ἑνὸσ β* 18 *δὲ α*, om. *β* 20 *οἰκοδομέων β οἰκοδομᾶν α* | *δὲ α δ᾽ β* 23 *βασιλέοσ* R *βασιλέωσ α* V ⟨*τοῦ*⟩ *βασιλέος* van Herwerden 24 *μακρὴν β μακρὸν α* | *ἐλθόντασ β ἐπελθόντασ α* 26 *ἀνευρόντασ α ἐνευρόντασ β* 28 *θωυμάσαι α θωμάσαι β* 29 *ἐπαιτιᾶται α ἀπαιτιᾶται β* 30 *σόων α σώων β* | *κεκλειμένου α κεκλεισμένου β* 31 *αἰεὶ β*, om. *α* 33 *τοῖσι α οἷσι β* 35 *ἐσδύντοσ β ἐνδύντοσ α* | *τοῦ ἑτέρου*] *τοὐτέρου* van Herwerden | *ἐπείτε* idem 36 *ἐνέχεσθαι α ἔχεσθαι β*.

αὐτῷ τὰ παρεόντα, καὶ κελεύειν τὴν ταχίστην ἐσδύντα ἀποταμεῖν αὐτοῦ τὴν κεφαλήν, ὅκως μὴ αὐτὸς ὀφθεὶς καὶ γνωρισθεὶς ὃς εἴη προσαπολέσῃ κἀκεῖνον. τῷ δὲ δόξαι εὖ λέγειν, καὶ ποιῆσαί μιν πεισθέντα ταῦτα, καὶ καταρμόσαντα τὸν λίθον ἀπιέναι ἐπ᾽ οἴκου, φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφεοῦ. ὡς δὲ ἡμέρη γ) ἐγένετο, ἐσελθόντα τὸν βασιλέα ἐς τὸ οἴκημα ἐκπεπλῆχθαι ὁρῶντα τὸ σῶμα τοῦ φωρὸς ἐν τῇ πάγῃ ἄνευ τῆς κεφαλῆς ἐόν, τὸ δὲ οἴκημα ἀσινὲς καὶ οὔτε ἔσοδον οὔτε ἔκδυσιν οὐδεμίαν ἔχον. ἀπορεύμενον δέ μιν τάδε ποιῆσαι· τοῦ φωρὸς τὸν νέκυν κατὰ τοῦ τείχεος κατακρεμάσαι, φυλάκους δὲ αὐτοῦ καταστήσαντα ἐντείλασθαί σφι, τὸν ἂν ἴδωνται ἀποκλαύσαντα ἢ κατοικτισάμενον, συλλαβόντας ἄγειν πρὸς ἑωυτόν. ἀνακρεμαμένου δὲ τοῦ νέκυος τὴν μητέρα δεινῶς φέρειν, λόγους δὲ πρὸς τὸν περιεόντα παῖδα ποιευμένην προστάσσειν αὐτῷ, ὅτεῳ τρόπῳ δύναται, μηχανᾶσθαι ὅκως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσας κομιῇ· εἰ δὲ τούτων ἀμελήσει, ἀπειλέειν αὐτὴν ὡς ἐλθοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα μηνύσει αὐτὸν ἔχοντα τὰ χρήματα. ὡς δὲ δ) χαλεπῶς ἐλαμβάνετο ἡ μήτηρ τοῦ περιεόντος παιδὸς καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὴν λέγων οὐκ ἔπειθε, ἐπιτεχνήσασθαι τοιάδε μιν· ὄνους κατασκευασάμενον καὶ ἀσκοὺς πλήσαντα οἴνου ἐπιθεῖναι ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ ἔπειτα ἐλαύνειν αὐτούς· ὡς δὲ κατὰ τοὺς φυλάσσοντας ἦν τὸν κρεμάμενον νέκυν, ἐπισπάσαντα τῶν ἀσκῶν δύο ἢ τρεῖς ποδεῶνας αὐτὸν λύειν ἀπαμμένους· ὡς δὲ ἔρρεε ὁ οἶνος, τὴν κεφαλήν μιν κόπτεσθαι μεγάλα βοῶντα ὡς οὐκ ἔχοντα πρὸς ὁκοῖον τῶν ὄνων πρῶτον τράπηται. τοὺς δὲ φυλάκους, ὡς ἰδεῖν πολλὸν ῥέοντα τὸν οἶνον, συντρέχειν ἐς τὴν

---

38 κελεύειν α κελεύει β | ἀποταμεῖν α ἀποτάμνειν β 40 προσαπολέει Cobet | κἀκεῖνον α καὶ ἐκεῖνον β 42 φέροντα α ἀπάγοντα β 46 ἔχον. ἀπορεύμενον α ἔχοντα, πορεύμενον (πορευόμενον V′) β 48 καταστήσαντα ἐντείλασθαί α καταστῆσαι· ἐντείλασθαί β | σφι β σφισι α 49 ἑωυτόν α αὐτόν β 52 μηχανᾶσθαι α μηχανήσασθαι β | ὅκωσ β ὅπωσ α 53 κομιῇ Merzdorf: κομιεῖ α κομίσῃ β | ἀπειλέειν β διαπειλέειν α 59 ην α ἦν ἴσον β 60 απαμμένουσ β ἀφαμμένουσ α 61 μεγάλα] μέγα Cobet 62 τῶν ὄνων πρῶτον α πρῶτον τῶν ὄνων β 63 φυλάκουσ α φύλας R φύλακας V′ | πολλὸν: πολὺν.

ὁδὸν ἀγγήια ἔχοντας, καὶ τὸν ἐκκεχυμένον [οἶνον] συγκομίζειν ἐν κέρδεϊ ποιευμένους· τὸν δὲ διαλοιδορέεσθαι πᾶσι ὀργὴν προσποιεύμενον, παραμυθευμένων δὲ αὐτὸν τῶν φυλάκων χρόνῳ πρηΰνεσθαι προσποιέεσθαι καὶ ὑπίεσθαι τῆς ὀργῆς, τέλος δὲ ἐξελάσαι αὐτὸν τοὺς ὄνους ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ κατασκευάζειν. ὡς δὲ λόγους τε πλέους ἐγγίνεσθαι καί τινα καὶ σκῶψαί μιν καὶ ἐς γέλωτα προαγαγέσθαι, ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν ἕνα· τοὺς δὲ αὐτοῦ ὥσπερ εἶχον κατακλιθέντας πίνειν διανοέεσθαι, καὶ ἐκεῖνον παραλαμβάνειν καὶ κελεύειν μετ᾽ ἑωυτῶν μείναντα συμπίνειν· τὸν δὲ πεισθῆναί τε δὴ καὶ καταμεῖναι. ὡς δέ μιν παρὰ τὴν πόσιν φιλοφρόνως ἠσπάζοντο, ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι καὶ ἄλλον τῶν ἀσκῶν· δαψιλέϊ δὲ τῷ ποτῷ χρησαμένους τοὺς φυλάκους ὑπερμεθυσθῆναι καὶ κρατηθέντας ὑπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ ἔνθα περ ἔπινον κατακοιμηθῆναι. τὸν δέ, ὡς πρόσω ἦν τῆς νυκτός, τό τε σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλῦσαι καὶ τῶν φυλάκων ἐπὶ λύμῃ πάντων ξυρῆσαι τὰς δεξιὰς παρηίδας, ἐπιθέντα δὲ τὸν νέκυν ἐπὶ τοὺς ὄνους ἀπελαύνειν ἐπ᾽ οἴκου, ἐπιτελέσαντα
ε) τῇ μητρὶ τὰ προσταχθέντα. τὸν δὲ βασιλέα, ὡς αὐτῷ ἀπηγγέλθη τοῦ φωρὸς ὁ νέκυς ἐκκεκλεμμένος, δεινὰ ποιέειν· πάντως δὲ βουλόμενον εὑρεθῆναι ὅστις κοτὲ εἴη ὁ ταῦτα μηχανώμενος ποιῆσαί μιν τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά· τὴν θυγατέρα τὴν ἑωυτοῦ κατίσαι ἐπ᾽ οἰκήματος, ἐντειλάμενον πάντας τε ὁμοίως προσδέκεσθαι, καί, πρὶν συγγενέσθαι, ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ, ὅ τι δὴ ἐν τῷ βίῳ ἔργασται αὐτῷ σοφώτατον καὶ ἀνοσιώτατον· ὃς δ᾽ ἂν ἀπηγήσηται τὰ περὶ τὸν φῶρα γεγενημένα, τοῦτον συλλαμβάνειν καὶ μὴ ἀπιέναι ἔξω. ὡς δὲ τὴν παῖδα ποιέειν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς προσταχθέντα, τὸν φῶρα πυθόμενον τῶν εἵνεκα ταῦτα ἐπρήσσετο, βουληθέντα πολυτροπίῃ τοῦ βασιλέος

---

64 οἶνον α, om. β 67 ὑπίεσθαι α ὑπίσχεσθαι β 69 πλέους: πλείουσ 69.70 καὶ ἐσ α ἐσ καὶ β 70 προαγαγέσθαι α προσαγαγεῖν (προσαγεῖν V') β 73 δὴ α δεῖ β 74 φιλοφρόνωσ α, om. β 77 κατακοιμηθῆναι α κοιμηθῆναι β 78 καταλῦσαι α κατεκλῦσαι R κακακλῦσαι V 79 πάντων α, om. β | παρηίδασ α παρηϊὰσ β 81 ἀπηγγέλθη α ἀπηγγέλη β 85 κατίσαι α καθίσαι β 86 πρὶν ⟨ἢ⟩ van Herwerden 88 ἀπηγήσηται α ἀπηγήσεται β.

περιγενέσθαι, ποιέειν τάδε· νεκροῦ προσφάτου ἀποταμόντα ἐν τῷ ὤμῳ τὴν χεῖρα ἰέναι [αὐτὸν] ἔχοντα αὐτὴν ὑπὸ τῷ ἱματίῳ, ἐσελθόντα δὲ ὡς τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα, καὶ εἰρωτώμενον τά περ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσασθαι, ὡς ἀνοσιώτατον μὲν εἴη ἐργασμένος, ὅτε τοῦ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ βασιλέος ὑπὸ πάγης ἁλόντος ἀποτάμοι τὴν κεφαλήν, σοφώτατον δέ, ὅτι τοὺς φυλάκους καταμεθύσας καταλύσειε τοῦ ἀδελφεοῦ κρεμάμενον τὸν νέκυν. τὴν δέ, ὡς ἤκουσε, ἅπτεσθαι αὐτοῦ· τὸν δὲ φῶρα ἐν τῷ σκότεϊ προτεῖναι αὐτῇ τοῦ νεκροῦ τὴν χεῖρα· τὴν δὲ ἐπιλαβομένην ἔχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ ἐκείνου τῆς χειρὸς ἀντέχεσθαι· τὸν δὲ φῶρα προέμενον αὐτῇ οἴχεσθαι διὰ θυρέων φεύγοντα. ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα ἀνηνεῖχθαι, ἐκπε- ζ) πλῆχθαι μὲν ἐπὶ τῇ πολυφροσύνῃ τε καὶ τόλμῃ τοῦ ἀνθρώπου, τέλος δὲ διαπέμποντα ἐς πάσας τὰς πόλις ἐπαγγέλλεσθαι ἀδείην τε διδόντα καὶ μεγάλα ὑποδεκόμενον ἐλθόντι ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. τὸν δὲ φῶρα πιστεύσαντα ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν, Ῥαμψίνιτον δὲ μεγάλως θωυμάσαι, καί οἱ τὴν θυγατέρα ταύτην συνοικίσαι, ὡς πλεῖστα ἐπισταμένῳ ἀνθρώπων· Αἰγυπτίους μὲν γὰρ τῶν ἄλλων προκεκρίσθαι, ἐκεῖνον δὲ Αἰγυπτίων.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔλεγον τοῦτον τὸν βασιλέα ζωὸν καταβῆναι 122 κάτω ἐς τὸν οἱ Ἕλληνες ἀίδην νομίζουσι εἶναι, καὶ κεῖθι συγκυβεύειν τῇ Δήμητρι, καὶ τὰ μὲν νικᾶν αὐτήν, τὰ δὲ ἑσσοῦσθαι ὑπ᾽ αὐτῆς, καί μιν πάλιν ἀπικέσθαι δῶρον ἔχοντα παρ᾽ αὐτῆς χειρόμακτρον χρύσεον. ἀπὸ δὲ τῆς Ῥαμψινίτου καταβάσιος, ὡς πάλιν ἀπίκετο, ὁρτὴν δὴ ἀνάγειν Αἰγυπτίους ἔφασαν· τὴν καὶ ἐγὼ οἶδα ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐπιτελέοντας αὐτούς, οὐ

---

93 αὐτὸν del. Cobet 94 ἐσελθόντα α ἐσελθεῖν β 95 μὲν α, om. β 96 ὅτι Madvig 98 καταλύσειε α καταλύσει β | κρεμάμενον β κρεμαμένου α 99 δὲ β δ᾽ α 103 ἀνηνεῖχθαι β ἀνηνείχθη (ἀνηνέχθη B) α 104 μὲν α, om. β | τοῦ ἀνθρώπου α τἀνθρώπου β 105 πόλισ A πόλεισ B πόλιασ β | ἀδείην: ἄδειάν 108 καί οἱ α οἱ καὶ β 122,1 ζωὸν β ζωιὸν α 2 ἅιδην α ἅδην RS ἄδην V | νομίζουσι εἶναι] οὐνομάζουσι van Herwerden | εἶναι om. Athenaeus | κεῖθι α ἐκεῖθι β 4 ἀπικέσθαι α ἄνω ἀπικέσθαι β 5 χειρόμακτρον R χειρόμακτον V χειράμακτρον α 6 ἔφασαν del. Cobet.

μέντοι εἴ γε διὰ ταῦτα ὁρτάζουσι ἔχω λέγειν. φᾶρος δὲ αὐτημερὸν ἐξυφήναντες οἱ ἱρέες κατ᾽ ὦν ἔδησαν ἑνὸς αὐτῶν μίτρῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀγαγόντες δέ μιν ἔχοντα τὸ φᾶρος ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἱρὸν Δήμητρος αὐτοὶ ἀπαλλάσσονται ὀπίσω· τὸν δὲ ἱρέα τοῦτον καταδεδεμένον τοὺς ὀφθαλμοὺς λέγουσι ὑπὸ δύο λύκων ἄγεσθαι ἐς τὸ ἱρὸν τῆς Δήμητρος ἀπέχον τῆς πόλιος εἴκοσι σταδίους, καὶ αὖτις ὀπίσω ἐκ τοῦ ἱροῦ ἀπάγειν μιν τοὺς λύκους ἐς τὠυτὸ χωρίον.

123 τοῖσι μέν νυν ὑπ᾽ Αἰγυπτίων λεγομένοισι χράσθω, ὅτεῳ τὰ τοιαῦτα πιθανά ἐστι· ἐμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν λόγον ὑπόκειται, ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ᾽ ἑκάστων ἀκοῇ γράφω. ἀρχηγετέειν δὲ τῶν κάτω Αἰγύπτιοι λέγουσι Δήμητρα καὶ Διόνυσον. πρῶτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰγύπτιοί εἰσι οἱ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι, τοῦ σώματος δὲ καταφθίνοντος ἐς ἄλλο ζῷον αἰεὶ γινόμενον ἐσδύεται, ἐπεὰν δὲ πάντα περιέλθῃ τὰ χερσαῖα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πετεινά, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνειν, τὴν περιήλυσιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐν τρισχιλίοισι ἔτεσι. τούτῳ τῷ λόγῳ εἰσὶ οἳ Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, οἳ μὲν πρότερον, οἳ δὲ ὕστερον, ὡς ἰδίῳ ἑωυτῶν ἐόντι· τῶν ἐγὼ εἰδὼς τὰ οὐνόματα οὐ γράφω.

124 Μέχρι μέν νυν Ῥαμψινίτου βασιλέος εἶναι ἐν Αἰγύπτῳ πᾶσαν εὐνομίην ἔλεγον καὶ εὐθενέειν Αἴγυπτον μεγάλως, μετὰ δὲ τοῦτον βασιλεύσαντά σφεων Χέοπα ἐς πᾶσαν κακότητα ἐλάσαι· κατακληΐσαντα γάρ μιν πάντα τὰ ἱρὰ πρῶτα μέν σφεας θυσιέων ἀπέρξαι, μετὰ δὲ ἐργάζεσθαι ἑωυτῷ κελεύειν πάντας Αἰγυπτίους. τοῖσι μὲν δὴ ἀποδεδέχθαι ἐκ τῶν λιθοτομιέων τῶν ἐν τῷ Ἀραβίῳ ὄρεϊ, ἐκ τουτέων ἕλκειν λίθους μέχρι τοῦ Νείλου· διαπεραιωθέντας δὲ τὸν ποταμὸν πλοίοισι τοὺς λίθους

8 μέντοι α μὲν β | ὁρτάζουσι α ἑορτάζουσι (-ιν V) β 9 ἐξυφήναντεσ α ἐξυφάναντεσ β 10 μιν α, om. β 11 ἱρὸν α, om. β 12 λέγουσι del. Cobet **123**,3 ὅτι α, om. β | ὑπ᾽ α ὑπὲρ β 4 ἀρχηγετέειν L. Dindorf: ἀρχηγετεύειν 7 ζῷιον α ζῷον β 8 πετηνά van Herwerden 9 ἐσδύνειν β ἐσδύνει α 11 ὕστερον α δεύτερον β **124**,2 εὐθενέειν Cobet: εὐθηνέειν 3 βασιλεύσαντα α βασιλεύοντα β 4 κατακληίσαντα α κατακλήσαντα β 5 θυσιέων β θυσιέων τουτέων α | ἀπέρξαι α ἀπάρξαι β | ἑωυτῶι α ἑωυτοῦ 6 λιθοτομιέων β λιθομέων α.

ἑτέροισι ἔταξε ἐκδέκεσθαι καὶ πρὸς τὸ Λιβυκὸν καλεύμενον ὄρος, πρὸς τοῦτο ἕλκειν. ἐργάζοντο δὲ κατὰ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων αἰεί, τὴν τρίμηνον ἕκαστοι. χρόνον δὲ ἐγγενέσθαι τριβομένῳ τῷ λεῷ δέκα ἔτεα μὲν τῆς ὁδοῦ, κατ᾽ ἣν εἷλκον τοὺς λίθους, τὴν ἔδειμαν ἔργον ἐὸν οὐ πολλῷ τεῳ ἔλασσον τῆς πυραμίδος, ὡς ἐμοὶ δοκέειν (τῆς [γὰρ] μῆκος μέν εἰσι πέντε στάδιοι, εὖρος δὲ δέκα ὀργυιαί, ὕψος δέ, τῇ ὑψηλοτάτη ἐστὶ αὐτὴ ἑωυτῆς, ὀκτὼ ὀργυιαί, λίθου δὲ ξεστοῦ καὶ ζωίων ἐγγεγλυμμένων), ταύτης τε δὴ τὰ δέκα ἔτεα γενέσθαι καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου ἐπ᾽ οὗ ἑστᾶσι αἱ πυραμίδες, τῶν ὑπὸ γῆν οἰκημάτων, τὰς ἐποιέετο θήκας ἑωυτῷ ἐν νήσῳ, διώρυχα τοῦ Νείλου ἐσαγαγών. τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γενέσθαι εἴκοσι ἔτεα ποιευμένῃ, τῆς ἐστι πανταχῇ μέτωπον ἕκαστον ὀκτὼ πλέθρα ἐούσης τετραγώνου καὶ ὕψος ἶσον, λίθου δὲ ξεστοῦ τε καὶ ἁρμοσμένου τὰ μάλιστα· οὐδεὶς τῶν λίθων τριήκοντα ποδῶν ἐλάσσων. ἐποιήθη δὲ ὧδε 125
αὕτη ἡ πυραμίς, ἀναβαθμῶν τρόπον, τὰς μετεξέτεροι κρόσσας, οἱ δὲ βωμίδας ὀνομάζουσι, τοιαύτην τὸ πρῶτον ἐπείτε ἐποίησαν αὐτήν, ἤειρον τοὺς ἐπιλοίπους λίθους μηχανῇσι ξύλων βραχέων πεποιημένῃσι, χαμᾶθεν μὲν ἐπὶ τὸν πρῶτον στοῖχον τῶν ἀναβαθμῶν ἀείροντες· ὅκως δὲ ἀνίοι ὁ λίθος ἐπ᾽ αὐτόν, ἐς ἑτέρην μηχανὴν ἐτίθετο ἑστεῶσαν ἐπὶ τοῦ πρώτου στοίχου, ἀπὸ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν δεύτερον εἵλκετο στοῖχον ἐπ᾽ ἄλλης μηχανῆς· ὅσοι γὰρ δὴ στοῖχοι ἦσαν τῶν ἀναβαθμῶν, τοσαῦται καὶ μηχαναὶ ἦσαν, εἴτε καὶ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἐοῦσαν μίαν τε καὶ εὐβάστακτον μετεφόρεον ἐπὶ στοῖχον ἕκαστον, ὅκως τὸν λίθον ἐξέλοιεν· λελέχθω ⟨γὰρ⟩ ἡμῖν ἐπ᾽ ἀμφότερα, κατά περ λέγεται. ἐξεποιήθη δ᾽ ὦν

---

9 ἐπέταξε Naber 10 ἐργάζοντο B²: ἠργάζοντο α εἰργάζοντο β 11 ἕκαστοι Gomperz: ἑκάστην 12 λεῷ: λαω β ἄλλωι (-ω A) α | εἷλκον: ηιλκον α | εἵλκυντο R εἵλκηντο V εἵλκοντο S 14 γὰρ del. Stein | γὰρ μῆκοσ μὲν β μὲν γὰρ μῆκοσ α 16 ὀργυιαί del. van Herwerden | δὲ β τε α | ζώιων α ζώων β | ἐνεγλυμμένων Cobet 17 ταύτης Reiz: ταύτηι α ταύτη β | τε α δὲ RS δὴ V 18 ἐπ᾽ Aldus: ἐφ᾽ | τῶν del. van Herwerden 125,2 κρόσσασ α κρώσας R κρώσσασ V′ 3 ἐπείτε β ἐπείτ᾽ α 4 ἤειρον α ἠείρων β 6 ἀνίοι α ἂν εἴη β 8 δὲ α δ᾽ ἂν β | εἵλκετο β ἥλκετο α | στοῖχον del. van Herwerden | μηχανῆς ⟨δ᾽ ἐς τὸν τρίτον⟩ Schenkl 11 ἐξέλοιεν] ἕλκοιεν van Herwerden 12 ⟨γὰρ⟩ CP, om. cet. | κατά α καθά β.

τὰ ἀνώτατα αὐτῆς πρῶτα, μετὰ δὲ τὰ ἐχόμενα τούτων ἐξεποίευν,
τελευταῖα δὲ αὐτῆς τὰ ἐπίγαια καὶ τὰ κατωτάτω ἐξεποίησαν.
σεσήμανται δὲ διὰ γραμμάτων Αἰγυπτίων ἐν τῇ πυραμίδι, ὅσα ἔς τε
συρμαίην καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα ἀναισιμώθη τοῖσι ἐργαζομένοι-
σι· καί, ὡς ἐμὲ εὖ μεμνῆσθαι, τὰ ὁ ἑρμηνεύς μοι, ἐπιλεγόμενος τὰ
γράμματα, ἔφη, ἑξακόσια καὶ χίλια τάλαντα ἀργυρίου τετελέ-
σθαι. εἰ δ᾽ ἔστι οὕτως ἔχοντα ταῦτα, κόσα οἰκὸς ἄλλα δεδα-
πανῆσθαί ἐστι ἔς τε σίδηρον, τῷ ἐργάζοντο, καὶ σιτία καὶ
ἐσθῆτα τοῖσι ἐργαζομένοισι· ὁκότε χρόνον μὲν οἰκοδόμεον τὰ ἔργα
τὸν εἰρημένον, ἄλλον δέ, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἐν τῷ τοὺς λίθους ἔτα-
μνον καὶ ἦγον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν ὄρυγμα ἐργάζοντο, οὐκ ὀλίγον χρό-
126 νον. ἐς τοῦτο δὲ ἐλθεῖν Χέοπα κακότητος, ὥστε χρημάτων δεό-
μενον τὴν θυγατέρα τὴν ἑωυτοῦ κατίσαντα ἐπ᾽ οἰκήματος
προστάξαι πρήσσεσθαι ἀργύριον ὁκόσον δή τι· οὐ γὰρ δὴ τοῦτό
γε ἔλεγον. τὴν δὲ τά τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς ⟨προσ⟩ταχθέντα πρήσ-
σεσθαι, ἰδίῃ δὲ καὶ αὐτὴν διανοηθῆναι μνημήιον καταλιπέσθαι,
καὶ τοῦ ἐσιόντος πρὸς αὐτὴν ἑκάστου δέεσθαι, ὅκως ἂν αὐτῇ, ἕνα
λίθον [ἐν τοῖσι ἔργοισι] δωρέοιτο. ἐκ τούτων δὲ τῶν λίθων
ἔφασαν τὴν πυραμίδα οἰκοδομηθῆναι τὴν ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἑστη-
κυῖαν, ἔμπροσθε τῆς μεγάλης πυραμίδος, τῆς ἐστι τὸ κῶλον
ἕκαστον ὅλου καὶ ἡμίσεος πλέθρου.

127 Βασιλεῦσαι δὲ τὸν Χέοπα τοῦτον Αἰγύπτιοι ἔλεγον πεντή-
κοντα ἔτεα, τελευτήσαντος δὲ τούτου ἐκδέξασθαι τὴν βασιληίην
τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Χεφρῆνα· καὶ τοῦτον δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ
διαχρᾶσθαι τῷ ἑτέρῳ, τά τε ἄλλα καὶ πυραμίδα ποιῆσαι, ἐς
μὲν τὰ ἐκείνου μέτρα οὐκ ἀνήκουσαν· ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμεῖς
ἐμετρήσαμεν * * * οὔτε γὰρ ὕπεστι οἰκήματα ὑπὸ γῆν, οὔτε ἐκ

13 ἀνωτάτω Cobet | ἐχόμενα Bekker: ἑπόμενα | ἐξεποίευν del. van Herwerden 14 κατωτάτω β κατωτάτωι α | ἐξεποίησαν del. van Herwerden 19 οἰκὸς: εἰκὸσ 20 ἐστι del. Cobet 20.23 ἐργάζοντο: ἠργάζοντο α εἰργάζοντο β | χρόνον del. van Herwerden **126**,2 κατίσαντα α καθίσαντα β 4 προσταχθέντα Naber | πρήσσεσθαι α πρήσεσθαι R πρήσασθαι V′ 5 καταλείπεσθαι van Herwerden 7 ἐν τοῖσι ἔργοισι del. Valckenaer | δωρέοιτο α δωροῖτο β | 8 ἔφασαν del. van Herwerden 9 ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β | πυραμίδος del. van Herwerden **127**,3 χεφρῆνα α χεβρῖνα R χεβρηίνα V′ 6 * * * Abicht ⟨ἄλλως δὲ ἐνδεεστέρην⟩ Gomperz | ὕπεστι α ὑπέ στι V ἰπέστη RS.

τοῦ Νείλου διῶρυξ ἥκει ἐς αὐτήν, ὥσπερ ἐς τὴν ἑτέρην ῥέουσα· δι' οἰκοδομημένου δὲ αὐλῶνος ἔσω νῆσον περιρέει, ἐν τῇ αὐτὸν λέγουσι κεῖσθαι Χέοπα. ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λίθου Αἰθιοπικοῦ ποικίλου, τεσσεράκοντα πόδας ὑποβὰς τῆς ἑτέρης τὠυτὸ μέγαθος, ἐχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδόμησε. ἑστᾶσι δὲ ἐπὶ λόφου τοῦ αὐτοῦ ἀμφότεραι, μάλιστα ἐς ἑκατὸν πόδας ὑψηλοῦ. βασιλεῦσαι δὲ ἔλεγον Χεφρῆνα ἓξ καὶ πεντήκοντα ἔτεα.
ταῦτα ἓξ τε καὶ ἑκατὸν λογίζονται ἔτεα, ἐν τοῖσι Αἰγυπτίοισί 128
τε πᾶσαν εἶναι κακότητα καὶ τὰ ἱρὰ χρόνου τοσούτου κατακληισθέντα οὐκ ἀνοιχθῆναι. τούτους ὑπὸ μίσεος οὐ κάρτα θέλουσι Αἰγύπτιοι ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰς πυραμίδας καλέουσι ποιμένος Φιλίτιος, ὃς τοῦτον τὸν χρόνον ἔνεμε κτήνεα κατὰ ταῦτα τὰ χωρία.

Μετὰ δὲ τοῦτον βασιλεῦσαι Αἰγύπτου Μυκερῖνον ἔλεγον, 129
Χέοπος παῖδα· τῷ τὰ μὲν τοῦ πατρὸς ἔργα ἀπαδεῖν, τὸν δὲ τά τε ἱρὰ ἀνοῖξαι καὶ τὸν λεὼν τετρυμένον ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀνεῖναι πρὸς ἔργα τε καὶ θυσίας, δίκας δέ σφι πάντων βασιλέων δικαιοτάτας κρίνειν. κατὰ τοῦτο μέν νυν τὸ ἔργον ἁπάντων, ὅσοι ἤδη βασιλέες ἐγένοντο Αἰγυπτίων αἰνέουσι μάλιστα τοῦτον. τά τε ἄλλα γάρ μιν κρίνειν εὖ, καὶ δὴ καὶ τῷ ἐπιμεμφομένῳ ἐκ τῆς δίκης παρ' ἑωυτοῦ διδόντα ἄλλα ἀποπιμπλάναι αὐτοῦ τὸν θυμόν. ἐόντι δὲ ἠπίῳ τῷ Μυκερίνῳ κατὰ τοὺς πολιήτας καὶ ταῦτα ἐπιτηδεύοντι πρῶτον κακῶν ἄρξαι τὴν θυγατέρα ἀποθανοῦσαν αὐτοῦ, τὴν μοῦνόν οἱ εἶναι ἐν τοῖσι οἰκίοισι

---

7 ἐσ τὴν ἑτέρην α ἐστὶν ἑτέρη β 8 περιρρέει β περιρέειν α 9 ὑποδείμασ α ὑποδίμας R ὑποδόμας V′ 10 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β | τῆς — 11 μέγαθος del. van Herwerden 11 τὠυτὸ] τὸ uel ὑπὸ τὸ Stein, κατὰ τὸ van Herwerden | οἰκοδόμησε H. Stephanus: οἰκοδομῆσ | δὲ α δ' β 12 μάλιστά ⟨κῃ⟩ van Herwerden 13 χεφρῆνα α χεβρῆνα R χεβριῆνα V χεβρηίνα S 128,1 τε del. van Herwerden 2 ⟨διὰ⟩ χρόνου Stein | κατακληισθέντα Pd: κατακλησθέντα(-ηθέντα V) β κατακλεισθέντα α 3 κάρτα α καθὰ R κατὰ V′ 129,2 ἀπαδεῖν α ἐπάδϊν R ἐπάδειν V′ 3 λεὼν B²: λεὼ 9 — 10 καί κατὰ τοὺς πολιήτας ταῦτα Schenkl 9 κατὰ] πρὸς van Herwerden 11 τὴν α τὸ β | οἱ α, om. β | οἰκίοισι α οἰκείοισι β.

τέκνον. τὸν δὲ ὑπεραλγήσαντά τε τῷ περιεπεπτώκεε πρήγματι,
καὶ βουλόμενον περισσότερόν τι τῶν ἄλλων θάψαι τὴν θυγα-
τέρα, ποιήσασθαι βοῦν ξυλίνην κοίλην, καὶ ἔπειτα καταχρυσώ-
σαντά μιν ταύτην ἔσω ἐν αὐτῇ θάψαι [ταύτην δὴ τὴν ἀπο-
130 θανοῦσαν θυγατέρα]. αὕτη ὦν ἡ βοῦς γῇ οὐκ ἐκρύφθη, ἀλλ᾽
ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν φανερή, ἐν Σάϊ μὲν πόλι ἐοῦσα, κειμένη δὲ
ἐν τοῖσι βασιληίοισι ἐν οἰκήματι ἠσκημένῳ· θυμιήματα δὲ παρ᾽
αὐτῇ παντοῖα καταγίζουσι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην, νύκτα δὲ ἑκάστην
πάννυχος λύχνος παρακαίεται. ἀγχοῦ δὲ τῆς βοὸς ταύτης ἐν
ἄλλῳ οἰκήματι εἰκόνες τῶν παλλακέων τῶν Μυκερίνου ἕστασι,
ὡς ἔλεγον οἱ ἐν Σάϊ πόλι ἱρέες· ἕστασι μὲν γὰρ ξύλινοι κολοσ-
σοί, ἐοῦσαι ἀριθμὸν ὡς εἴκοσι μάλιστά κῃ, γυμναὶ ἐργασμέναι·
131 αἵτινες μέντοι εἰσί, οὐκ ἔχω εἰπεῖν πλὴν ἢ τὰ λεγόμενα. οἳ δέ
τινες λέγουσι περὶ τῆς βοὸς ταύτης καὶ τῶν κολοσσῶν τόνδε
τὸν λόγον, ὡς Μυκερῖνος ἠράσθη τῆς ἑωυτοῦ θυγατρὸς καὶ ἔπειτα
ἐμίγη οἱ ἀεκούσῃ· μετὰ δὲ λέγουσι, ὡς ἡ παῖς ἀπήγξατο ὑπὸ
ἄχεος, ὃ δέ μιν ἔθαψε ἐν τῇ βοΐ ταύτῃ, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τῶν
ἀμφιπόλων τῶν προδουσέων τὴν θυγατέρα τῷ πατρὶ ἀπέταμε
τὰς χεῖρας, καὶ νῦν τὰς εἰκόνας αὐτέων εἶναι πεπονθυίας, τά
περ αἱ ζωαὶ ἔπαθον. ταῦτα δὲ λέγουσι φλυηρέοντες, ὡς ἐγὼ
δοκέω, τά τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὰς χεῖρας τῶν κολοσ-
σῶν· ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμεῖς ὡρῶμεν, ὅτι ὑπὸ χρόνου τὰς χεῖρας
ἀποβεβλήκασι, αἳ ἐν ποσὶ αὐτέων ἐφαίνοντο ἐοῦσαι ἔτι καὶ ἐς
132 ἐμέ. ἡ δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα κατακέκρυπται φοινικέῳ εἵματι,
τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει κεχρυσωμένα παχέϊ κάρτα
χρυσῷ· μεταξὺ δὲ τῶν κερέων ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμιμημένος
ἔπεστι χρύσεος. ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὀρθή, ἀλλ᾽ ἐν γούνασι κει-
μένη, μέγαθος δέ, ὅση περ μεγάλη βοῦς ζωή. ἐκφέρεται δὲ ἐκ

---

15 ταύτην—16 θυγατέρα del. van Herwerden **130**,1—2 ἀλλ᾽ ἔτι α ἀλλὰ β 2.7 πόλι del. van Herwerden 2 δὲ α δ᾽ β 3 θυμιήματα α θυμιάματα β 4 αὐτῆι α αὐτὴν β 6 τῶν α τοῦ β 7 ξύλιναι Stein **131**,4 λέγουσι del. van Herwerden 6 παραδουσέων idem 7 αὐτέων β αὐτῶν α 8 αἱ del. van Herwerden | ζωαὶ β ζοαὶ α 10 ταύτας Stein | ὡρῶμεν α ὁρῶμεν β 11 ἐφαίνοντο α φαίνονται β **132**,2 φαίνει α ἔνι (ἐνι V) β 4 γούνασι β γόνασι α 5 ζωή β ζοή α.

τοῦ οἰκήματος ἀνὰ πάντα ἔτεα, ἐπεὰν τύπτωνται οἱ Αἰγύπτιοι τὸν οὐκ ὀνομαζόμενον θεὸν ὑπ᾽ ἐμεῦ ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι. τότε ὦν καὶ τὴν βοῦν ἐκφέρουσι ἐς τὸ φῶς· φασὶ γὰρ δὴ αὐτὴν δεηθῆναι τοῦ πατρὸς Μυκερίνου ἀποθνήσκουσαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἅπαξ μιν τὸν ἥλιον κατιδεῖν.

Μετὰ δὲ τῆς θυγατρὸς τὸ πάθος δεύτερα τούτῳ τῷ βασιλέϊ 133
τάδε γενέσθαι· ἐλθεῖν οἱ μαντήιον ἐκ Βουτοῦς πόλιος, ὡς μέλλοι ἓξ ἔτεα μοῦνον βιοὺς τῷ ἑβδόμῳ τελευτήσειν. τὸν δὲ δεινὸν ποιησάμενον πέμψαι ἐς τὸ μαντήιον τῷ θεῷ ὀνείδισμα, ἀντιμεμφόμενον, ὅτι ὁ μὲν αὐτοῦ πατὴρ καὶ πάτρως, ἀποκληίσαντες τὰ ἱρὰ καὶ θεῶν οὐ μεμνημένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους φθείροντες, ἐβίωσαν χρόνον ἐπὶ πολλόν, αὐτὸς δ᾽ εὐσεβέων μέλλοι ταχέως οὕτω τελευτήσειν. ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ δεύτερα ἐλθεῖν ⟨ἔπεα⟩ λέγοντα τούτων εἵνεκα καὶ συνταχύνειν αὐτὸν τὸν βίον· οὐ γὰρ ποιῆσαί μιν τὸ χρεὸν ἦν ποιέειν· δεῖν γὰρ Αἴγυπτον κακοῦσθαι ἐπ᾽ ἔτεα πεντήκοντά τε καὶ ἑκατόν, καὶ τοὺς μὲν δύο τοὺς πρὸ ἐκείνου γενομένους βασιλέας μαθεῖν τοῦτο, κεῖνον δὲ οὔ. ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Μυκερῖνον, ὡς κατακεκριμένων ἤδη οἱ τούτων, λύχνα ποιησάμενον πολλά, ὅκως γίνοιτο νύξ, ἀνάψαντα αὐτὰ πίνειν τε καὶ εὐπαθέειν, οὔτε ἡμέρης οὔτε νυκτὸς ἀνιέντα, ἔς τε τὰ ἕλεα καὶ τὰ ἄλσεα πλανώμενον καὶ ἵνα πυνθάνοιτο εἶναι ἐνηβητήρια ἐπιτηδεότατα. ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο θέλων τὸ μαντήιον ψευδόμενον ἀποδέξαι, ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα ἀντὶ ἓξ ἐτέων γένηται, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι.

Πυραμίδα δὲ καὶ οὗτος ἀπελίπετο, πολλὸν ἐλάσσω τοῦ 134
πατρός, εἴκοσι ποδῶν καταδέουσαν κῶλον ἕκαστον τριῶν πλέθρων, ἐούσης τετραγώνου, λίθου δὲ ἐς τὸ ἥμισυ Αἰθιοπικοῦ·

---

6 *τύπτωνται α τύπτονται β* | *οἱ β*, om. *α* 8 *δὴ β*, om. *α* **133**,2 *πόλιος* del. van Herwerden 3 ⟨*ἔτι*⟩ *ἔτεα* idem 5 *ἀποκλήισαντεσ α ἀποκλήσαντεσ β* 7 *φθείροντεσ α φθείραντεσ β* | *εὐσεβέων β εὐσεβὴσ ἐὼν α* 9 ⟨*ἔπεα*⟩ van Herwerden 10 *χρεὸν*: *χρεὼν* 11 *τε* del. van Herwerden 13 *τοῦτο κεῖνον α τοῦτον. κἀκεῖνον β* 16 *ἕλεα*] *τεμένεα* Naber 18 *ἀποδέξαι*: *ἀποδεῖξαι* 19 *ἐτέων* del. van Herwerden **134**,1 *δὲ καὶ β δὲ α* | *κατελίπετο* Bekker.

τὴν δὴ μετεξέτεροί φασι Ἑλλήνων Ῥοδώπιος ἑταίρης γυναικὸς εἶναι, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. οὐδὲ ὦν οὐδὲ εἰδότες μοι φαίνονται λέγειν οὗτοι, ἥτις ἦν ἡ Ῥοδῶπις· οὐ γὰρ ἄν οἱ πυραμίδα ἀνέθεσαν ποιήσασθαι τοιαύτην, ἐς τὴν ταλάντων χιλιάδες ἀναρίθμητοι, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀναισίμωνται· πρὸς δὲ ὅτι κατὰ Ἄμασιν βασιλεύοντα ἦν ἀκμάζουσα Ῥοδῶπις, ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτον. ἔτεσι γὰρ κάρτα πολλοῖσι ὕστερον τούτων τῶν βασιλέων τῶν τὰς πυραμίδας ταύτας λιπομένων ἦν Ῥοδῶπις, γενεὴν μὲν ἀπὸ Θρηίκης, δούλη δὲ [ἦν] Ἰάδμονος τοῦ Ἡφαιστοπόλιος ἀνδρὸς Σαμίου, σύνδουλος δὲ Αἰσώπου τοῦ λογοποιοῦ. καὶ γὰρ οὗτος Ἰάδμονος ἐγένετο, ὡς διέδεξε τῇδε οὐκ ἥκιστα· ἐπείτε γὰρ πολλάκις κηρυσσόντων Δελφῶν ἐκ θεοπροπίου, ὃς βούλοιτο ποινὴν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀνελέσθαι, ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐφάνη, Ἰάδμονος δὲ παιδὸς παῖς ἄλλος Ἰάδμων ἀνείλετο. οὕτω καὶ
135 Αἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο. Ῥοδῶπις δὲ ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο Ξάνθεω τοῦ Σαμίου κομίσαντός μιν, ἀπικομένη δὲ κατ' ἐργασίην ἐλύθη χρημάτων μεγάλων ὑπὸ ἀνδρὸς Μυτιληναίου Χαράξου τοῦ Σκαμανδρωνύμου παιδός, ἀδελφεοῦ δὲ Σαπφοῦς τῆς μουσοποιοῦ· οὕτω δὴ ἡ Ῥοδῶπις ἐλευθερώθη, καὶ κατέμεινέ τε ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κάρτα ἐπαφρόδιτος γενομένη μεγάλα ἐκτήσατο χρήματα, ὡς ἂν εἶναι Ῥοδῶπιν, ἀτὰρ οὐκ ὥς γε ἐς πυραμίδα τοιαύτην ἐξικέσθαι. τῆς γὰρ τὴν δεκάτην τῶν χρημάτων ἰδέσθαι ἔστι ἔτι καὶ ἐς τόδε παντὶ τῷ βουλομένῳ, [οὐδὲν δεῖ μεγάλα οἱ χρήματα ἀναθεῖναι.] ἐπεθύμησε γὰρ Ῥοδῶπις μνημήιον [ἑωυτῆς] ἐν τῇ Ἑλλάδι καταλιπέσθαι, ποίημα ποιησαμένη τοῦτο, τὸ μὴ τυγχάνει ἄλλῳ ἐξευρημένον καὶ ἀνακείμενον ἐν ἱρῷ, τοῦτο ἀναθεῖναι ἐς Δελφοὺς μνημόσυνον ἑωυτῆς. τῆς ὦν δεκάτης τῶν χρημάτων ποιησαμένη ὀβελοὺς βουπόρους πολλοὺς σιδηρέους,

---

5 *μοι α*, om. *β* 6 *ἂν β*, om. *α* 11 *λιπομένων ἦν* Schaefer: *ἦν λιπομένων β ἦν λειπομένη α* 12 *θρηικησ α θρήκησ β* | *ἦν* del. Cobet 14 *ἔπειτεν* Abicht **135**,2 *Ξάνθου* Cobet | *μιν β*, om. *α* 3 *Μυτιληναίου*: *μιτυληναίου* 5 *ἐλευθερώδη α ἠλευθερώθη β* 6—7 *ὡς ἂν*] *ὅσον* Schenkl, *ἱκανὰ* Stein, del. Krüger | *Ῥοδώπι* Schaefer | *τοιαύτην α τοιήνδε β* 9 *οὐδὲν* — 10 *ἀναθεῖναι* del. Gomperz 10 *ἑωυτῆσ β αὐτῆσ α*, del. van Herwerden 11 *τυγχάνοι* Stein 12 *τοῦτο*—14 *χρημάτων* del. Stein.

ὅσον ἐνεχώρεε ἡ δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφούς· οἳ καὶ νῦν ἔτι συννενέαται, ὄπισθε μὲν τοῦ βωμοῦ, τὸν Χῖοι ἀνέθεσαν, ἀντίον δὲ αὐτοῦ τοῦ νηοῦ. φιλέουσι δέ κως ἐν τῇ Ναυκράτι ἐπαφρόδιτοι γίνεσθαι [αἱ] ἑταῖραι· τοῦτο μὲν γὰρ αὕτη, τῆς πέρι λέγεται ὅδε ὁ λόγος, οὕτω δή τι κλεινὴ ἐγένετο, ὡς καὶ οἱ πάντες Ἕλληνες Ῥοδώπιος τὸ οὔνομα ἐξέμαθον· τοῦτο δὲ ὕστερον ταύτης ⟨ἑτέρη⟩, τῇ οὔνομα ἦν Ἀρχιδίκη, ἀοίδιμος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο, ἧσσον δὲ τῆς ἑτέρης περιλεσχήνευτος. Χάραξος δὲ ὡς λυσάμενος Ῥοδῶπιν ἀπενόστησε ἐς Μυτιλήνην, ἐν μέλεϊ Σαπφὼ πολλὰ κατεκερτόμησέ μιν.

Ῥοδώπιος μέν νυν πέρι πέπαυμαι. μετὰ δὲ Μυκερῖνον 136
γενέσθαι Αἰγύπτου βασιλέα ἔλεγον οἱ ἱρέες Ἄσυχιν, τὸν τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ποιῆσαι τῷ Ἡφαίστῳ προπύλαια, ἐόντα πολλῷ τε κάλλιστα καὶ πολλῷ μέγιστα· ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὰ πάντα προπύλαια τύπους τε ἐγγεγλυμμένους καὶ ἄλλην ὄψιν οἰκοδομημάτων μυρίην, ἐκεῖνα δὲ καὶ μακρῷ μάλιστα. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἔλεγον, ἀμιξίης ἐούσης πολλῆς χρημάτων, γενέσθαι νόμον Αἰγυπτίοισι, ἀποδεικνύντα ἐνέχυρον τοῦ πατρὸς τὸν νέκυν οὕτω λαμβάνειν τὸ χρέος· προστεθῆναι δὲ ἔτι τούτῳ τῷ νόμῳ τόνδε, τὸν διδόντα τὸ χρέος καὶ ἁπάσης κρατέειν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης, τῷ δὲ ὑποτιθέντι τοῦτο τὸ ἐνέχυρον τήνδε ἐπεῖναι ζημίην μὴ βουλομένῳ ἀποδοῦναι τὸ χρέος, μήτε αὐτῷ ἐκείνῳ τελευτήσαντι εἶναι ταφῆς κυρῆσαι μήτ' ἐν [ἐκείνῳ] τῷ πατρωίῳ τάφῳ μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδενί, μήτε ἄλλον μηδένα τῶν ἑωυτοῦ

15 ὅσους van Herwerden | ἡ δεκάτη del. idem 16 συννενέαται α συνέαται β | ὄπισθε α ὄπισθεν β 17 ἀντίον α ἀντίοι β 18 αἱ del. van Herwerden 19 ὁ β, om. α | ὥστε van Herwerden 21 ⟨ἑτέρη⟩ Stein | ἀοίδιμος ⟨μὲν⟩ van Herwerden 22 ἧσσον α κρέσσων β | περιλεσχήνευτοσ α περὶ λέσχην οὗτοσ β 23 λυσάμενοσ α λυσσόμενοσ β | ἐσ β ὡσ α Μυτιλήνην Gaisford: μιτυλήνην | ἐν α, om. β **136**,3 ποιῆσαι α ποιῆσαί μιν β 5 ἐγγεγλυμμένουσ β εὖ γεγλυμμένουσ α ἐνεγλυμμένους Cobet 7 ἀμιξίησ α ἀ(ἀ R)μαξίησ β | ⟨καὶ ἀπορίης⟩ χρημάτων uel [χρημάτων] van Herwerden 9 προστεθῆναι α προστεθεῖναι β 10 τόνδε α τόδε β 12 μήτε R μήτ' V' μὴ δὲ α 13 ἐκείνῳ del. van Herwerden 14 πατρωίῳ Schaefer: πατρώωι uel πατρώω.

ἀπογενόμενον θάψαι. ὑπερβαλέσθαι δὲ βουλόμενον τοῦτον τὸν βασιλέα τοὺς πρότερον ἑωυτοῦ βασιλέας γενομένους Αἰγύπτου μνημόσυνον πυραμίδα λιπέσθαι ἐκ πλίνθων ποιήσαντα, ἐν τῇ γράμματα ἐν λίθῳ ἐγκεκολαμμένα ἐστὶ τάδε λέγοντα· "μή με κατονοσθῇς πρὸς τὰς λιθίνας πυραμίδας· προέχω γὰρ αὐτέων τοσοῦτον, ὅσον ὁ Ζεὺς τῶν ἄλλων θεῶν. κοντῷ γὰρ ὑποτύπτοντες ἐς λίμνην, ὅ τι πρόσσχοιτο τοῦ πηλοῦ τῷ κοντῷ, τοῦτο συλλέγοντες πλίνθους εἴρυσαν καί με τρόπῳ τοιούτῳ ἐξεποίησαν."

137 Τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι. μετὰ δὲ τοῦτον βασιλεῦσαι ἄνδρα τυφλὸν ἐξ Ἀνύσιος πόλιος, τῷ οὔνομα Ἄνυσιν εἶναι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἐλάσαι ἐπ᾽ Αἴγυπτον χειρὶ πολλῇ Αἰθίοπάς τε καὶ Σαβακῶν τὸν Αἰθιόπων βασιλέα. τὸν μὲν δὴ τυφλὸν τοῦτον οἴχεσθαι φεύγοντα ἐς τὰ ἕλεα, τὸν δὲ Αἰθίοπα βασιλεύειν Αἰγύπτου ἐπ᾽ ἔτεα πεντήκοντα, ἐν τοῖσι αὐτὸν τάδε ἀποδέξασθαι· ὅκως τῶν τις Αἰγυπτίων ἁμάρτοι τι, κτείνειν μὲν αὐτῶν οὐδένα ἐθέλειν, τὸν δὲ κατὰ μέγαθος τοῦ ἀδικήματος ἑκάστῳ δικάζειν ἐπιτάσσοντα χώματα χοῦν πρὸς τῇ ἑωυτῶν πόλι, ὅθεν ἕκαστος ἦν τῶν ἀδικεόντων. καὶ οὕτω ἔτι αἱ πόλιες ἐγένοντο ὑψηλότεραι· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐχώσθησαν ὑπὸ τῶν τὰς διώρυχας ὀρυξάντων ἐπὶ Σεσώστριος βασιλέος, δεύτερα δὲ ἐπὶ τοῦ Αἰθίοπος, καὶ κάρτα ὑψηλαὶ ἐγένοντο. ὑψηλέων δὲ καὶ ἑτέρων γενομένων ἐν τῇ Αἰγύπτῳ πολίων, ὡς ἐμοὶ δοκέει, μάλιστα ἡ ἐν Βουβάστι πόλις ἐξεχώσθη, ἐν τῇ καὶ ἱρόν ἐστι Βουβάστιος ἀξιαπηγητότατον· μέζω μὲν γὰρ ἄλλα καὶ πολυδαπανώτερά ἐστι ἱρά, ἡδονὴ δὲ ἰδέσθαι οὐδὲν τούτου μᾶλλον. ἡ δὲ Βούβαστις κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσάν ἐστι Ἄρτεμις.

138 τὸ δ᾽ ἱρὸν αὐτῆς ὧδε ἔχει. πλὴν τῆς ἐσόδου τὸ ἄλλο νῆσός ἐστι· ἐκ γὰρ τοῦ Νείλου διώρυχες ἐσέχουσι οὐ συμμίσγουσαι

18 ἔστι τάδε λέγοντα β τάδε λεγοντά ἐστι α 19 κατονοσθῄισ α κατονομασθῇσ β 21 προσσχοῖτο α προσέχοιτο β **137**,3 ἐπ᾽ α ἐσ β 4 αἰθιοπάσ α αἰθιοπά β | τὸν α τῶν β 8 τι α, om. β | αὐτῶν α αὐτὸν β 9 ἑκάστω β ἑκάστου α 10 πόλι Aldus: πόλει | ἀδικεόντων α οἰκεόντων β 11 ἐξεχώσθησαν van Herwerden 14 γενομένων β τασσομένων α 15 ἡ ἐν β μὲν α | πόλισ β πόλι α 17 ἡδονὴ β ἡδονῆι α | δὲ α δ᾽ β.

ἀλλήλῃσι, ἀλλ᾽ ἄχρι τῆς ἐσόδου τοῦ ἱροῦ ἑκατέρη ἐσέχει, ἣ μὲν τῇ περιρέουσα, ἣ δὲ τῇ, εὖρος ἐοῦσα ἑκατέρη ἑκατὸν ποδῶν, δένδρεσι κατάσκιος. τὰ δὲ προπύλαια ὕψος μὲν δέκα ὀργυιέων ἐστί, τύποισι δὲ ἑξαπήχεσι ἐσκευάδαται ἀξίοισι λόγου. ἐὸν δ᾽ ἐν μέσῃ τῇ πόλι τὸ ἱρὸν κατορᾶται πάντοθεν περιιόντι· ἅτε γὰρ τῆς πόλιος μὲν ἐκκεχωσμένης ὑψοῦ, τοῦ δ᾽ ἱροῦ οὐ κεκινημένου, ὡς ἀρχῆθεν ἐποιήθη, ἔσοπτόν ἐστι. περιθέει δὲ αὐτὸ αἱμασιὴ ἐγγεγλυμμένη τύποισι, ἔστι δὲ ἔσωθεν ἄλσος δενδρέων μεγίστων πεφυτευμένον περὶ νηὸν μέγαν, ἐν τῷ δὴ τὤγαλμα ἔνι· εὖρος δὲ καὶ μῆκος τοῦ ἱροῦ πάντῃ σταδίου ἐστί. κατὰ μὲν δὴ τὴν ἔσοδον ἐστρωμένη ἐστὶ ὁδὸς λίθου ἐπὶ σταδίους τρεῖς μάλιστά κῃ, διὰ τῆς ἀγορῆς φέρουσα ἐς τὸ πρὸς ἠῶ, εὖρος δὲ ὡς τεσσέρων πλέθρων· τῇ δὲ καὶ τῇ τῆς ὁδοῦ δένδρεα οὐρανομήκεα πέφυκε· φέρει δὲ ἐς Ἑρμέω ἱρόν. τὸ μὲν δὴ ἱρὸν τοῦτο οὕτως ἔχει.

Τέλος δὲ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ Αἰθίοπος ὧδε ἔλεγον γενέσθαι· ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε ἰδόντα αὐτὸν οἴχεσθαι φεύγοντα· ἐδόκεέ οἱ ἄνδρα ἐπιστάντα συμβουλεύειν τοὺς ἱρέας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ συλλέξαντα πάντας μέσους διαταμεῖν. ἰδόντα δὲ τὴν ὄψιν ταύτην λέγειν αὐτόν, ὡς πρόφασίν οἱ δοκέοι ταύτην τοὺς θεοὺς προδεικνύναι, ἵνα ἀσεβήσας περὶ τὰ ἱρὰ κακόν τι πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάβοι· οὔκων ποιήσειν ταῦτα, ἀλλὰ γάρ οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν χρόνον, ὁκόσον κεχρῆσθαι ἄρξαντα Αἰγύπτου ἐκχωρήσειν. ἐν γὰρ τῇ Αἰθιοπίῃ ἐόντι αὐτῷ τὰ μαντήια, τοῖσι χρέωνται Αἰθίοπες, ἀνεῖλε, ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγύπτου βασιλεῦσαι ἔτεα πεντήκοντα. ὡς ὦν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήιε καὶ αὐτὸν ἡ ὄψις τοῦ ἐνυπνίου ἐπετάρασσε, ἑκὼν ἀπαλλάσσετο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ὁ Σαβακῶς. 139

138,4 περιρέουσα α περιρρέουσα β 6 ἐσκεύασται van Herwerden 8 ἐκκεχωσμένησ α ἐγκεχωσμένησ β 9 δὲ α, om. β 10 ἐνεγλυμμένη Cobet | τύποισι α τύποισ β 11 πεφυτευμένον α πεφυτευμένων β 13 ἐστὶ ὁδὸσ λίθου α ὁ(ὀ V)δὸσ λίθου ἐστὶν β 15 δὲ β δ᾽ α 16 ἐσ β, om. α **139**,4 διαταμεῖν β διαταμέειν α 5 δοκέοι β δοκέειν α 8 ὁκόσον α οσον β | ἄρξαντα α ἄρχοντα β 10 ὡσ δέοι α ὁ θεός οἱ β 13 σαβακῶσ α σαβάκοσ β.

140 Ὡς δ' ἄρα οἴχεσθαι τὸν Αἰθίοπα ἐξ Αἰγύπτου, αὖτις τὸν τυφλὸν ἄρχειν ἐκ τῶν ἑλέων ἀπικόμενον, ἔνθα πεντήκοντα ἔτεα νῆσον χώσας σποδῷ τε καὶ γῇ οἴκεε· ὅκως γάρ οἱ φοιτᾶν σῖτον ἄγοντας Αἰγυπτίων, ὡς ἑκάστοισι προστετάχθαι, σιγῇ τοῦ Αἰθίοπος, ἐς τὴν δωρεὴν κελεύειν σφέας καὶ σποδὸν κομίζειν. ταύτην τὴν νῆσον οὐδεὶς πρότερον ἐδυνάσθη Ἀμυρταίου ἐξευρεῖν, ἀλλὰ ἔτεα ἐπὶ πλέω ἢ ἑπτακόσια οὐκ οἷοί τε ἦσαν αὐτὴν ἀνευρεῖν οἱ πρότεροι γενόμενοι βασιλέες Ἀμυρταίου. οὔνομα δὲ ταύτῃ τῇ νήσῳ Ἐλβώ, μέγαθος δ' ἐστὶ πάντῃ δέκα σταδίων.

141 Μετὰ δὲ τοῦτον βασιλεῦσαι τὸν ἱρέα τοῦ Ἡφαίστου, τῷ οὔνομα εἶναι Σεθῶν· τὸν ἐν ἀλογίῃσι ἔχειν παραχρησάμενον τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων, ὡς οὐδὲν δεησόμενον αὐτῶν, ἄλλα τε δὴ ἄτιμα ποιεῦντα ἐς αὐτούς, καί σφεας ἀπελέσθαι τὰς ἀρούρας· τοῖσι ἐπὶ τῶν προτέρων βασιλέων δεδόσθαι ἐξαιρέτους ἑκάστῳ δυώδεκα ἀρούρας. μετὰ δὲ ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνειν στρατὸν μέγαν Σαναχάριβον βασιλέα Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων· οὔκων δὴ ἐθέλειν τοὺς μαχίμους τῶν Αἰγυπτίων βοηθέειν. τὸν δ' ἱρέα ἐς ἀπορίην ἀπειλημένον ἐσελθόντα ἐς τὸ μέγαρον πρὸς τὤγαλμα ἀποδύρεσθαι, οἷα κινδυνεύει παθεῖν· ὀλοφυρόμενον δ' ἄρα μιν ἐπελθεῖν ὕπνον, καί οἱ δόξαι ἐν τῇ ὄψι ἐπιστάντα τὸν θεὸν θαρσύνειν, ὡς οὐδὲν πείσεται ἄχαρι ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων στρατόν· αὐτὸς γάρ οἱ πέμψειν τιμωρούς. τούτοισι δή μιν πίσυνον [τοῖσι ἐνυπνίοισι], παραλαβόντα Αἰγυπτίων τοὺς βουλομένους οἱ ἕπεσθαι, στρατοπεδεύσασθαι ἐν Πηλουσίῳ (ταύτῃ γάρ εἰσι αἱ ἐσβολαί)· ἕπεσθαι δέ οἱ τῶν μαχίμων μὲν οὐδένα ἀνδρῶν, καπήλους δὲ καὶ χειρώνακτας καὶ ἀγοραίους ἀνθρώπους. ἐνθαῦτα ἀπικομένους τοὺς ἐναντίους ⟨πολιορκῆσαι τὴν πόλιν·

140,5 κελεύειν ⟨μιν⟩ van Herwerden 6 πρότερος Cobet 8. **141**,5 πρότερον Spengel **141**,2 παραχρησαμένων Spengel | τῶν μαχίμων ⟨τῶν⟩ Kallenberg τὸ μάχιμον Abresch 3 αὐτῶν α αὐτὸν β 5 τοῖσι] τὰς Reiske | προτέρων α πρόσθεν β πρότερον Spengel 6 ἀρούρας del. van Herwerden 7 δὴ α δὲ β 9 ἀπειλημένον Reiske: ἀπειλημμένον 10 παθεῖν Bredow: παθέειν 11 ὄψι α ὄψει β 12 θαρσύνειν α θρασύνειν β 13 πέμψειν β πέμψαι α 14 τοῖσι ἐνυπνίοισι del. Gomperz | ἐνυπνίοισι α αἰγυπτίοισι β 18 τοὺς ἐναντίους ⟨πολιορκῆσαι τὴν πόλιν· ἐξαίφνης δὲ⟩ Schenkl: τοῖσι ἐναντίοισι.

ἐξαίφνης δὲ⟩ αὐτοῖσι ἐπιχυθέντας νυκτὸς μῦς ἀρουραίους, κατὰ μὲν φαγεῖν τοὺς φαρετρεῶνας αὐτῶν, κατὰ δὲ τὰ τόξα, πρὸς δὲ τῶν ἀσπίδων τὰ ὄχανα, ὥστε τῇ ὑστεραίῃ φευγόντων σφέων γυμνῶν [ὅπλων] πεσεῖν πολλούς. καὶ νῦν οὗτος ὁ βασιλεὺς ἕστηκε ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου λίθινος, ἔχων ἐπὶ τῆς χειρὸς μῦν, λέγων διὰ γραμμάτων τάδε· "ἐς ἐμέ τις ὁρέων εὐσεβὴς ἔστω."

Ἐς μὲν τοσόνδε τοῦ λόγου Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ ἱρέες ἔλεγον, 142
ἀποδεικνύντες ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέος ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὸν ἱρέα τοῦτον τὸν τελευταῖον βασιλεύσαντα μίαν τε καὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκοσίας ἀνθρώπων γενεὰς γενομένας, καὶ ἐν ταύτῃσι ἀρχιερέας καὶ βασιλέας ἑκατέρους τοσούτους γενομένους. καίτοι τριηκόσιαι μὲν ἀνδρῶν γενεαὶ δυνέαται μύρια ἔτεα· γενεαὶ γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν ἑκατὸν ἔτεά ἐστι· μιῆς δὲ καὶ τεσσεράκοντα ἔτι τῶν ἐπιλοίπων γενεέων, αἳ ἐπῆσαν τῇσι τριηκοσίῃσι, ἐστὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκόσια καὶ χίλια ἔτεα. οὕτως ἐν μυρίοισί τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι καὶ πρὸς τριηκοσίοισί τε καὶ τεσσεράκοντα ἔλεγον θεὸν ἀνθρωποειδέα οὐδένα γενέσθαι· οὐ μὲν οὐδὲ πρότερον οὐδὲ ὕστερον ἐν τοῖσι ὑπολοίποισι Αἰγύπτου βασιλεῦσι γενομένοισι ἔλεγον οὐδὲν τοιοῦτο. ἐν τοίνυν τούτῳ τῷ χρόνῳ τετράκις ἔλεγον ἐξ ἠθέων τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι· ἔνθα τε νῦν καταδύεται, ἐνθεῦτεν δὶς ἐπαντεῖλαι, καὶ ἔνθεν νῦν ἀνατέλλει, ἐνθαῦτα δὶς καταδῦναι· καὶ οὐδὲν τῶν κατ᾽ Αἴγυπτον ὑπὸ ταῦτα ἑτεροιωθῆναι, οὔτε τὰ ἀπὸ τῆς γῆς οὔτε τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ σφι γινόμενα, οὔτε τὰ ἀμφὶ νούσους οὔτε τὰ κατὰ τοὺς θανάτους. πρότερον δὲ Ἑκαταίῳ τῷ λογοποιῷ ἐν Θήβῃσι γενεηλογήσαντι 143
ἑωυτὸν καὶ ἀναδήσαντι τὴν πατριὴν ἐς ἑκκαιδέκατον θεὸν

19 ἀρουραίουσ α ἀρουριαίουσ β 20 φαγεῖν Bredow: φαγέειν 22 ὅπλων β ἀνόπλων α, del. Stein | πεσεῖν Bredow: πεσέειν 22 ἐν α, om. β **142**,2 βασιλέοσ β βασιλέωσ α 3.7.8.10 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 4 ἀνθρώπων γενεὰσ β γενεὰσ ἀνθρώπων α 5 ἀρχιερέασ α ἀρχιρέασ β | καίτοι α καὶ β 7 ἀνδρῶν γενεαὶ α γενεαὶ ἀνδρῶν β | ἔτι β ἐπὶ α 9 οὕτωσ α οὕτω β 10 πρὸσ β, om. α 11 μὲν β μέντοι α 13 τοιοῦτο α τοιοῦτον β | ἔξω van Herwerden 14 ἀνατεῖλαι] ἀναστῆναι Boeckh | ἔνθα—15 ἐπαντεῖλαι om. β 15 ἐπανατεῖλαι Bekker 16 κατ᾽ α κατὰ β 17 ἀπὸ ... ἀπὸ β ἐκ ... ἐκ α 18 γινόμενα α γενόμενα β | τοὺς del. van Herwerden **143**,2 ἑωυτὸν καὶ ἀναδήσαντι om. β | τὴν β τε τὴν α.

ἐποίησαν οἱ ἱρέες τοῦ Διός, οἷόν τι καὶ ἐμοὶ οὐ γενεηλογήσαντι ἐμεωυτόν· ἐσαγαγόντες ἐς τὸ μέγαρον ἔσω ἐὸν μέγα ἐξηρίθμεον δεικνύντες κολοσσοὺς ξυλίνους τοσούτους, ὅσους περ εἶπον· ἀρχιερεὺς γὰρ ἕκαστος αὐτόθι ἱστᾷ ἐπὶ τῆς ἑωυτοῦ ζόης εἰκόνα ἑωυτοῦ· ἀριθμέοντες ὦν καὶ δεικνύντες οἱ ἱρέες ἐμοὶ ἀπεδείκνυσαν παῖδα πατρὸς ἑωυτῶν ἕκαστον ἐόντα, ἐκ τοῦ ἄγχιστα ἀποθανόντος τῆς εἰκόνος διεξιόντες διὰ πασέων, ἐς ὃ ἀπέδεξαν ἁπάσας αὐτάς. Ἑκαταίῳ δὲ γενεηλογήσαντι ἑωυτὸν καὶ ἀναδήσαντι ἐς ἑκκαιδέκατον θεὸν ἀντεγενεηλόγησαν [ἐπὶ τῇ ἀριθμήσει], οὐ δεκόμενοι παρ' αὐτοῦ ἀπὸ θεοῦ γενέσθαι ἄνθρωπον· ἀντεγενεηλόγησαν δὲ ὧδε, φάμενοι ἕκαστον τῶν κολοσσῶν πίρωμιν ἐκ πιρώμιος γεγονέναι, ἐς ὃ τοὺς πέντε καὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκοσίους ἀπέδεξαν κολοσσούς, καὶ οὔτε ἐς θεὸν οὔτε ἐς ἥρωα ἀνέδησαν αὐτούς. πίρωμις δέ ἐστι
144 κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν καλὸς κἀγαθός. ἤδη ὦν τῶν αἱ εἰκόνες ἦσαν, τοιούτους ἀπεδείκνυσάν σφεας πάντας ἐόντας, θεῶν δὲ πολλὸν ἀπαλλαγμένους. τὸ δὲ πρότερον τῶν ἀνδρῶν τούτων θεοὺς εἶναι τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ ἄρχοντας, οἰκέοντας ἅμα τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ τούτων αἰεὶ ἕνα τὸν κρατέοντα εἶναι· ὕστατον δὲ αὐτῆς βασιλεῦσαι Ὦρον τὸν Ὀσίριος παῖδα, τὸν Ἀπόλλωνα Ἕλληνες ὀνομάζουσι· τοῦτον καταπαύσαντα Τυφῶνα βασιλεῦσαι ὕστατον Αἰγύπτου. Ὄσιρις δέ ἐστι Διόνυσος κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν.

145 Ἐν Ἕλλησι μέν νυν νεώτατοι τῶν θεῶν νομίζονται εἶναι Ἡρακλέης τε καὶ Διόνυσος καὶ Πάν, παρ' Αἰγυπτίοισι δὲ Πὰν μὲν ἀρχαιότατος καὶ τῶν ὀκτὼ τῶν πρώτων λεγομένων θεῶν, Ἡρακλέης δὲ τῶν δευτέρων τῶν δυώδεκα λεγομένων εἶναι,

---

6 ἱστᾶ β ἵσταται α 7 ἐμοὶ α μοι β 8 αὐτῶν Stein 9 διὰ —10 αὐτάς om. α 9 ἐς ὃ Struve: ἐς οὗ V' ἕως οὗ R 11 ἐπὶ τῇ ἀριθμήσει del. Gomperz 13 ἕκαστον α ἑκάστω β 14 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 15 ἀπέδεξαν κολοσσοὺσ α ἀπηρίθμησαν ἀυτοὺσ β | post κολοσσοὺσ add. α: πίρωμιν ἐπονομαζόμενον, post αὐτοὺς β: πίρωμιν ἐκ πιρώμιοσ γενόμενον, del. Stein 16 δέ β δ' α **144**,3 ἀπαλλαγμένουσ α ἀπηλλ(-ηλ-V)αγμένουσ β 4 οἰκέοντασ β οὐκεοντασ α 6 παῖδα del. van Herwerden **145**,2.4 Ἡρακλέης: ἡρακλῆσ | εἶναι om. cod. Paris. 1635.

Διόνυσος δὲ τῶν τρίτων, οἳ ἐκ τῶν δυώδεκα θεῶν ἐγένοντο. Ἡρακλέϊ μὲν δὴ ὅσα αὐτοὶ Αἰγύπτιοί φασι εἶναι ἔτεα ἐς Ἄμασιν βασιλέα, δεδήλωταί μοι πρόσθε· Πανὶ δὲ ἔτι τούτων πλέονα λέγεται εἶναι, Διονύσῳ δ' ἐλάχιστα τούτων, καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια λογίζονται εἶναι ἐς Ἄμασιν βασιλέα. καὶ ταῦτα Αἰγύπτιοι ἀτρεκέως φασὶ ἐπίστασθαι, αἰεί τε λογιζόμενοι καὶ αἰεὶ ἀπογραφόμενοι τὰ ἔτεα. Διονύσῳ μέν νυν τῷ ἐκ Σεμέλης τῆς Κάδμου λεγομένῳ γενέσθαι κατὰ ἑξακόσια ἔτεα καὶ χίλια μάλιστά ἐστι ἐς ἐμέ, Ἡρακλέϊ δὲ τῷ Ἀλκμήνης κατὰ εἰνακόσια ἔτεα· Πανὶ δὲ τῷ ἐκ Πηνελόπης (ἐκ ταύτης γὰρ καὶ Ἑρμέω λέγεται γενέσθαι ὑπὸ Ἑλλήνων ὁ Πάν) ἐλάσσω ἔτεά ἐστι τῶν Τρωικῶν, κατὰ ὀκτακόσια μάλιστα ἐς ἐμέ. τούτων 146
ὦν ἀμφοτέρων πάρεστι χρᾶσθαι τοῖσί τις πείσεται λεγομένοισι μᾶλλον· ἐμοὶ δ' ὦν ἡ περὶ αὐτῶν γνώμη ἀποδέδεκται. εἰ μὲν γὰρ φανεροί τε ἐγένοντο καὶ κατεγήρασαν καὶ οὗτοι ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατά περ Ἡρακλέης ὁ ἐξ Ἀμφιτρύωνος γενόμενος, καὶ δὴ καὶ Διόνυσος ὁ ἐκ Σεμέλης καὶ Πὰν ὁ ἐκ Πηνελόπης [γενόμενος], ἔφη ἄν τις καὶ τούτους ἄλλους γενομένους ἄνδρας ἔχειν τὰ ἐκείνων οὐνόματα τῶν προγεγονότων θεῶν· νῦν δὲ Διόνυσόν τε λέγουσι οἱ Ἕλληνες ὡς αὐτίκα γενόμενον ἐς τὸν μηρὸν ἐνεράψατο Ζεὺς καὶ ἤνεικε ἐς Νύσαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου ἐοῦσαν ἐν τῇ Αἰθιοπίῃ, καὶ Πανός γε πέρι οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν, ὅκῃ ἐτράπετο γενόμενος. δῆλα ὦν μοι γέγονεν, ὅτι ὕστερον ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες τούτων τὰ οὐνόματα ἢ τὰ τῶν ἄλλων θεῶν· ἀπ' οὗ δὲ ἐπύθοντο χρόνου, ἀπὸ τούτου γενεηλογέουσι αὐτῶν τὴν γένεσιν.

Ταῦτα μέν νυν αὐτοὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι· ὅσα δὲ οἵ τε 147
ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι ὁμολογέοντες τοῖσι ἄλλοισι κατὰ ταύτην τὴν χώρην γενέσθαι, ταῦτ' ἤδη φράσω· προσέσται δέ τι αὐτοῖσι καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος.

---

7 πλέονα β πλείονα α   8 δ' α δὲ β   13.16 ⟨κου⟩ μάλιστα van Herwerden   14 εἰνακόσια α ἐννακόσια β | ἔτεα α, om. β | τῶι ἐκ α, τῷ β   16 κατὰ β κατὰ τὰ α   **146**,2 πάρεστι] πέρι ἔστι Stein   5 ἡρακλέησ β ἡρακλῆσ α | γενόμενος del. Cobet   7 γενομένουσ ἄνδρασ β ἄνδρασ γενομένουσ α   9 ἐνερράψατο β ἐράψατο α   12 ὦν μοι ἐγέγονεν β μοι ὦν γέγονε α   **147**,1 τε β, om. α   3 ταῦτ' α ταῦτα β.

Ἐλευθερωθέντες Αἰγύπτιοι μετὰ τὸν ἱρέα τοῦ Ἡφαίστου βασιλεύσαντα (οὐδένα γὰρ χρόνον οἷοί τε ἦσαν ἄνευ βασιλέος διαιτᾶσθαι) ἐστήσαντο δυώδεκα βασιλέας, δυώδεκα μοίρας δασάμενοι Αἴγυπτον πᾶσαν. οὗτοι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι ἐβασίλευον νόμοισι τοισίδε χρεώμενοι, μήτε καταιρέειν ἀλλήλους μήτε πλέον τι δίζησθαι ἔχειν τὸν ἕτερον τοῦ ἑτέρου, εἶναί τε φίλους τὰ μάλιστα. τῶνδε δὲ εἵνεκα τοὺς νόμους τούτους ἐποιέοντο, ἰσχυρῶς περιστέλλοντες· ἐκέχρηστό σφι κατ᾽ ἀρχὰς αὐτίκα ἐνισταμένοισι ἐς τὰς τυραννίδας τὸν χαλκέῃ φιάλῃ σπείσαντα αὐτῶν ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τοῦτον ἁπάσης βασιλεύσειν Αἰγύπτου·

148 *ἐς γὰρ δὴ τὰ πάντα ἱρὰ συνελέγοντο. καὶ δή σφι μνημόσυνα ἔδοξε λιπέσθαι κοινῇ, δόξαν δέ σφι ἐποιήσαντο λαβύρινθον, ὀλίγον ὑπὲρ [τῆς] λίμνης τῆς Μοίριος κατὰ Κροκοδείλων καλεομένην πόλιν μάλιστά κῃ κείμενον· τὸν ἐγὼ ἤδη ** εἶδον λόγου μέζω. εἰ γάρ τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεά τε καὶ ἔργων ἀπόδεξιν συλλογίσαιτο, ἐλάσσονος πόνου τε ἂν καὶ δαπάνης φανείη ἐόντα ⟨ἑνὸς⟩ τοῦ λαβυρίνθου τούτου. καίτοι ἀξιόλογός γε καὶ ὁ ἐν Ἐφέσῳ ἐστὶ νηὸς καὶ ὁ ἐν Σάμῳ. ἦσαν μέν νυν καὶ αἱ πυραμίδες λόγου μέζονες, καὶ πολλῶν ἑκάστη αὐτέων Ἑλληνικῶν ἔργων καὶ μεγάλων ἀνταξίη, ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει. τοῦ γὰρ δυώδεκα μέν εἰσι αὐλαὶ κατάστεγοι, ἀντίπυλοι ἀλλήλῃσι, ἓξ μὲν πρὸς βορέην, ἓξ δὲ πρὸς νότον τετραμμέναι, συνεχέες· τοῖχος δὲ ἔξωθεν ὁ αὐτός σφεας περιέργει. οἰκήματα δ᾽ ἔνεστι διπλᾶ, τὰ μὲν ὑπόγαια, τὰ δὲ μετέωρα ἐπ᾽ ἐκείνοισι, τρισχίλια ἀριθμόν, πεντακοσίων καὶ χιλίων ἑκάτερα. τὰ μέν νυν μετέωρα τῶν οἰκημάτων αὐτοί τε ὡρῶμεν διεξιόντες*

---

6 *οἷοί α οἷω β* 7 *δυώδεκα β ἐσ δυώδεκα α* 9 *τοῖσιδε β τοῖσδε α* 11 *δὲ β*, om. *α* | *ἐποιέοντο α ἐμοὶ ποιεῦντο β* 12 *ἰσχυρᾶ σ α ἰσχυροὺσ β* | *ἐκέχρηστό α ἐκέχρητό β* 13 *αὐτῶν α ἂν τῶν β* 14 *ἐν τῶι α*, om. *β* 15 *ἐσ α ὡς* RS *ὅς* V 148,3 *τῆς* del. Kallenberg | *μοίριος α μύριοσ β* | *κατὰ ⟨τὴν⟩* Cobet 4 lacunam significauit Schenkl | *εἶδον α ἴδον β εὗρον* Stein 5 *μέζω ⟨ἔτι⟩* Naber 7 *⟨ά=ἑνὸς⟩* van Herwerden 8 *νηὸσ α νεὼσ β* 11 *γὰρ* del. Stein | *αὐλαὶ α αἱ αὐλαὶ β* 12 *βορέην β βορέω* (*-ωι* B) *α* 14 *διπλόα* Merzdorf | *ἐπ᾽ α ὑπ᾽ β* 16 *ὡρῶμεν: ὁρῶμεν.*

καὶ αὐτοὶ θεησάμενοι λέγομεν, τὰ δὲ αὐτῶν ὑπόγαια λόγοισι ἐπυνθανόμεθα· οἱ γὰρ ἐπεστεῶτες τῶν Αἰγυπτίων δεικνύναι αὐτὰ οὐδαμῶς ἤθελον, φάμενοι θήκας αὐτόθι εἶναι τῶν τε ἀρχὴν τὸν λαβύρινθον τοῦτον οἰκοδομησαμένων βασιλέων καὶ τῶν ἱρῶν κροκοδείλων. οὕτω τῶν μὲν κάτω πέρι οἰκημάτων ἀκοῇ παραλαβόντες λέγομεν, τὰ δὲ ἄνω μέζονα ἀνθρωπηίων ἔργων αὐτοὶ ὡρῶμεν· αἵ τε γὰρ ἔξοδοι διὰ τῶν στεγέων καὶ οἱ ἑλιγμοὶ διὰ τῶν αὐλέων ἐόντες ποικιλώτατοι θῶμα μυρίον παρείχοντο ἐξ αὐλῆς τε ἐς τὰ οἰκήματα διεξιοῦσι καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς παστάδας, ἐς στέγας τε ἄλλας ἐκ τῶν παστάδων καὶ ἐς αὐλὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὀροφὴ δὲ πάντων τούτων λιθίνη κατά περ οἱ τοῖχοι, οἱ δὲ τοῖχοι τύπων ἐγγεγλυμμένων πλέοι, αὐλὴ δὲ ἑκάστη περίστυλος λίθου λευκοῦ ἁρμοσμένου τὰ μάλιστα. τῆς δὲ γωνίης τελευτῶντος τοῦ λαβυρίνθου ἔχεται πυραμὶς τεσσερακοντόργυιος, ἐν τῇ ζῴα μεγάλα ἐγγέγλυπται· ὁδὸς δ᾽ ἐς αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποίηται.

149 Τοῦ δὲ λαβυρίνθου τούτου ἐόντος τοιούτου, θῶυμα ἔτι μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος καλεομένη λίμνη, παρ᾽ ἣν ὁ λαβύρινθος οὗτος οἰκοδόμηται· τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδου εἰσὶ στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι, σχοίνων ἑξήκοντα ἐόντων, ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ παρὰ θάλασσαν. κεῖται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς βορέην τε καὶ νότον, ἐοῦσα βάθος, τῇ βαθυτάτη αὐτὴ ἑωυτῆς, πεντηκοντόργυιος. ὅτι δὲ χειροποίητός ἐστι καὶ ὀρυκτή, αὐτὴ δηλοῖ· ἐν γὰρ μέσῃ τῇ λίμνῃ μάλιστά κῃ ἑστᾶσι δύο πυραμίδες, τοῦ ὕδατος ὑπερέχουσαι πεντήκοντα ὀργυιὰς ἑκατέρη, καὶ τὸ κατ᾽ ὕδατος οἰκοδόμηται ἕτερον τοσοῦτον, καὶ

---

20 τοῦτον β τούτων α   22 παραλαβόντες del. Krüger   23 ὡραμεν α ὁρῶμεν β | διέξοδοι Stein   24 ελιγμοὶ β ειλιγμένοι α | θῶμα α θώυμα β   26 στέγασ α τέγασ β | ἄλλασ α, om. β   28 οἱ δὲ τοῖχοι α, om. β | ἐγγεγλυμμένων α γεγλυμμένων β ἐνεγλυμμένων Cobet   31 τεσσερακοντόργυιοσ α τεσσαρακοντόργυιοσ β | ἐνέγλυπται Cobet   32 δ᾽ α δὲ β | αὐτὴν—**149**,1 τοιούτου om. β   **149**,2 μοίριοσ α μύριοσ β   3 τῆς περιόδου del. van Herwerden   6 βορέην α βορῆν β   10 τοσοῦτον β τοσοῦτο α.

ἐπ᾽ ἀμφοτέρῃσι ἔπεστι κολοσσὸς λίθινος κατήμενος ἐν θρόνῳ. οὕτω αἱ μὲν πυραμίδες εἰσὶ ἑκατὸν ὀργυιέων, αἱ δ᾽ ἑκατὸν ὀργυιαὶ δίκαιαί εἰσι στάδιον ἑξάπλεθρον, ἑξαπέδου μὲν τῆς ὀργυιῆς μετρεομένης καὶ τετραπήχεος, τῶν ποδῶν μὲν τετραπαλαίστων ἐόντων, τοῦ δὲ πήχεος ἑξαπαλαίστου. τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ αὐθιγενὲς μὲν οὐκ ἔστι (ἄνυδρος γὰρ δὴ δεινῶς ἐστι ⟨ἡ⟩ ταύτῃ), ἐκ τοῦ Νείλου δὲ κατὰ διώρυχα ἐσῆκται, καὶ ἓξ μὲν μῆνας ἔσω ῥέει ἐς τὴν λίμνην, ἓξ δὲ μῆνας ἔξω ἐς τὸν Νεῖλον αὖτις. καὶ ἐπεὰν μὲν ἐκρέῃ ἔξω, ἣ δὲ τότε τοὺς ἓξ μῆνας ἐς τὸ βασιλήιον καταβάλλει ἐπ᾽ ἡμέρην ἑκάστην τάλαντον ἀργυρίου ἐκ τῶν ἰχθύων, ἐπεὰν δὲ ἐσίῃ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν, εἴκοσι μνέας.

150 ἔλεγον δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ὡς ἐς τὴν Σύρτιν τὴν ἐν Λιβύῃ ἐκδιδοῖ ἡ λίμνη αὕτη ὑπὸ γῆν, τετραμμένη τὸ πρὸς ἑσπέρην ἐς τὴν μεσόγαιαν παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ Μέμφιος. ἐπείτε δὲ τοῦ ὀρύγματος τούτου οὐκ ὥρων τὸν χοῦν οὐδαμοῦ ἐόντα, ἐπιμελὲς γὰρ δή μοι ἦν, εἰρόμην τοὺς ἄγχιστα οἰκέοντας τῆς λίμνης, ὅκου εἴη ὁ χοῦς ὁ ἐξορυχθείς. οἳ δὲ ἔφρασάν μοι ἵνα ἐξεφορήθη καὶ εὐπετέως ἔπειθον· ᾔδεα γὰρ λόγῳ καὶ ἐν Νίνῳ τῇ Ἀσσυρίων πόλι γενόμενον ἕτερον τοιοῦτον. τὰ γὰρ Σαρδαναπάλλου τοῦ Νίνου βασιλέος ἐόντα μεγάλα χρήματα καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι καταγαίοισι ἐπενόησαν κλῶπες ἐκφορῆσαι. ἐκ δὴ ὦν τῶν σφετέρων οἰκίων ἀρξάμενοι οἱ κλῶπες ὑπὸ γῆν σταθμεόμενοι ἐς τὰ βασιλήια οἰκία ὤρυσσον, τὸν δὲ χοῦν τὸν ἐκφορεόμενον ἐκ τοῦ ὀρύγματος, ὅκως γίνοιτο νύξ, ἐς τὸν Τίγρην ποταμὸν παραρέοντα τὴν Νίνον ἐξεφόρεον, ἐς ὃ κατεργάσαντο ὅ τι ἐβούλοντο. τοιοῦτον ἕτερον ἤκουσα καὶ ⟨κατὰ⟩ τὸ τῆς ἐν

---

12 οὕτω α τούτω β | δ᾽ α δὲ β 13 μὲν α R δὲ V′, del. Krüger 14 μετρεομένησ α μετρεουμένησ β | τετραπαλάστων van Herwerden 15 ἑξαπαλάστου idem 16 δὴ α, om. β | ἡ add. Reiske 18 μῆνας del. van Herwerden 19 αὖτις: αὖθισ **150**,1 ἐν λιβύη β ἐσ λιβύην α 4 ὥρων α ὅρων β 5 εἰρόμην Wesseling: ἠρόμην α R εἰρήμην V′ 7 λόγω β λόγον A pr.: λόγων A corr. B 8 πόλι R πόλει α πο$^{λ'}$ V | σαρδαναπάλλου α σαρδαναπάλου β 10 καταγαίοισι α καταγέοισιν β | ἐκφορήσειν van Herwerden 11 οἱ κλῶπες del. idem 12 ἐκφορεόμενον α ἐκφερόμενον β 13 ἐκ α τὸν ἐκ β 13 γένοιτο α γίνοιτο β ¦ τίγρην α τίγριν β 14 ποταμὸν ⟨τὸν⟩ Stein 15 κατὰ add. Krüger.

Αἰγύπτῳ λίμνης ὄρυγμα γενέσθαι, πλὴν οὐ νυκτός, ἀλλὰ μετ᾽ ἡμέρην ποιεύμενον· ὀρύσσοντας γὰρ τὸν χοῦν τοὺς Αἰγυπτίους ἐς τὸν Νεῖλον φορέειν· ὃ δὲ ὑπολαμβάνων ἔμελλε διαχέειν. ἡ μέν νυν λίμνη αὕτη οὕτω λέγεται ὀρυχθῆναι.

Τῶν δὲ δυώδεκα βασιλέων δικαιοσύνῃ χρεωμένων, ἀνὰ χρό- 151
νον ὡς ἔθυσαν ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τῇ ὑστάτῃ τῆς ὁρτῆς, μελλόντων κατασπείσειν, ὁ ἀρχιερεὺς ἐξήνεικέ σφι φιάλας χρυσέας, τῇσί περ ἐώθεσαν σπένδειν, ἁμαρτὼν τοῦ ἀριθμοῦ, ἕνδεκα δυώδεκα ἐοῦσι. ἐνθαῦτα ὡς οὐκ εἶχε φιάλην ὁ ἔσχατος ἑστεὼς αὐτῶν Ψαμμήτιχος, περιελόμενος τὴν κυνέην ἐοῦσαν χαλκέην ὑπέσχε καὶ ἔσπενδε. κυνέας δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἐφόρεόν τε βασιλέες καὶ ἐτύγχανον τότε ἔχοντες. Ψαμμήτιχος μέν νυν οὐδενὶ δολερῷ νόῳ χρεώμενος ὑπέσχε τὴν κυνέην· οἳ δὲ φρενὶ λαβόντες τό τε ποιηθὲν ἐκ Ψαμμητίχου καὶ τὸ χρηστήριον, ὅ τι ἐκέχρηστό σφι, τὸν χαλκέῃ σπείσαντα αὐτῶν φιάλῃ τοῦτον βασιλέα ἔσεσθαι μοῦνον Αἰγύπτου, ἀναμνησθέντες τοῦ χρησμοῦ κτεῖναι μὲν οὐκ ἐδικαίωσαν Ψαμμήτιχον, ὡς ἀνεύρισκον βασανίζοντες ἐξ οὐδεμιῆς προνοίης αὐτὸν ποιήσαντα, ἐς δὲ τὰ ἕλεα ἔδοξέ σφι διῶξαι ψιλώσαντας τὰ πλεῖστα τῆς δυνάμιος, ἐκ δὲ τῶν ἑλέων ὁρμώμενον μὴ ἐπιμίσγεσθαι τῇ ἄλλῃ Αἰγύπτῳ. τὸν 152
δὲ Ψαμμήτιχον τοῦτον πρότερον φεύγοντα τὸν Αἰθίοπα Σαβακῶν, ὅς οἱ τὸν πατέρα Νεκῶν ἀπέκτεινε, τοῦτον φεύγοντα τότε ἐς Συρίην, ὡς ἀπαλλάχθη ἐκ τῆς ὄψιος τοῦ ὀνείρου ὁ Αἰθίοψ, κατήγαγον Αἰγυπτίων οὗτοι, οἳ ἐκ νομοῦ τοῦ Σαΐτεώ εἰσι. μετὰ δὲ βασιλεύοντα τὸ δεύτερον πρὸς τῶν ἕνδεκα βασιλέων καταλαμβάνει μιν διὰ τὴν κυνέην φεύγειν ἐς τὰ ἕλεα. ἐπιστάμενος ὦν ὡς περιυβρισμένος εἴη πρὸς αὐτῶν, ἐπενόεε τίσασθαι τοὺς διώξαντας. πέμψαντι δέ οἱ ἐς Βουτοῦν πόλιν ἐς τὸ χρηστήριον

151,2 *ὁρτῆσ β εορτῆσ α* 7 *καὶ β τε καὶ α* 9 *φρενὶ β ἐν φρενὶ α* 11 *ἐκέχρηστό α ἐκέ(οὐ κέ- V')χρητό β* 14 *προνοίησ α αἰτίησ* (-*ας* R) *β* **152,2** *φεύγοντα β*, om. *β* 2.3 *φυγόντα* van Herwerden 3 *νεκῶν* A² marg.: *νέκων β ἑκῶν* A pr. *ἑκὼν* A corr. B 4 *ἀπαλλάχθη* R V corr. *ἀπηλλάχθη α* V pr. 5 *οὗτοι* del. van Herwerden | *σαΐτεώ β σαιτέων α* 8 *ἐπενόεε* R *ἐπενόσεε* V *ἐπενόει α* | *τίσεσθαι* Cobet 9 *οἱ α*, om. *β* | *πόλιν*—10 *Λητοῦς* del. van Herwerden | *ἐσ β ἐν ῆ β*.

τῆς Λητοῦς, ἔνθα δὴ Αἰγυπτίοισί ἐστι μαντήιον ἀψευδέστατον, ἦλθε χρησμός, ὡς τίσις ἥξει ἀπὸ θαλάσσης χαλκέων ἀνδρῶν ἐπιφανέντων. καὶ τῷ μὲν δὴ ἀπιστίη μεγάλη ὑπεκέχυτο χαλκέους οἱ ἄνδρας ἥξειν ἐπικούρους· χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος ἀναγκαίη κατέλαβε Ἴωνάς τε καὶ Κᾶρας ἄνδρας κατὰ ληίην ἐκπλώσαντας ἀπενειχθῆναι ἐς Αἴγυπτον, ἐκβάντας δὲ ἐς γῆν καὶ ὁπλισθέντας χαλκῷ, ἀγγέλλει τῶν τις Αἰγυπτίων ἐς τὰ ἕλεα ἀπικόμενος τῷ Ψαμμητίχῳ, ὡς οὐκ ἰδὼν πρότερον χαλκῷ ἄνδρας ὁπλισθέντας, ὡς χάλκεοι ἄνδρες ἀπιγμένοι ἀπὸ θαλάσσης λεηλατεῦσι τὸ πεδίον. ὁ δὲ μαθὼν τὸ χρηστήριον ἐπιτελεύμενον φίλα τε τοῖσι Ἴωσι καὶ Καρσὶ ποιέεται, καί σφεας μεγάλα ὑπισχνεύμενος πείθει μετ᾽ ἑωυτοῦ γενέσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, οὕτω ἅμα τοῖσι [μετ᾽ ἑωυτοῦ] βουλομένοισι Αἰγυπτίοισι καὶ τοῖσι ἐπικούροισι καταιρέει τοὺς βασιλέας.

153 Κρατήσας δὲ Αἰγύπτου πάσης ὁ Ψαμμήτιχος ἐποίησε τῷ
Ἡφαίστῳ προπύλαια ἐν Μέμφι τὰ πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμένα, αὐλήν τε τῷ Ἄπι, ἐν τῇ τρέφεται ἐπεὰν φανῇ ὁ Ἆπις, οἰκοδόμησε ἐναντίον τῶν προπυλαίων, πᾶσάν τε περίστυλον ἐοῦσαν καὶ τύπων πλέην· ἀντὶ δὲ κιόνων ὑπέστασι κολοσσοὶ δυωδεκαπήχεες τῇ αὐλῇ. ὁ δὲ Ἆπις κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσάν
154 ἐστι Ἔπαφος. τοῖσι δὲ Ἴωσι καὶ τοῖσι Καρσὶ τοῖσι συγκατεργασαμένοισι αὐτῷ ὁ Ψαμμήτιχος δίδωσι χώρους ἐνοικῆσαι ἀντίους ἀλλήλων, τοῦ Νείλου τὸ μέσον ἔχοντος, τοῖσι οὐνόματα ἐτέθη Στρατόπεδα· τούτους τε δή σφι τοὺς χώρους δίδωσι, καὶ τὰ ἄλλα, τὰ ὑπέσχετο, πάντα ἀπέδωκε. καὶ δὴ καὶ παῖδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐκδιδάσκεσθαι· ἀπὸ δὲ τούτων ἐκμαθόντων τὴν γλῶσσαν οἱ νῦν ἑρμηνέες ἐν Αἰγύπτῳ γεγόνασι. οἱ δὲ Ἴωνές τε καὶ οἱ Κᾶρες τούτους τοὺς χώρους οἴκησαν χρόνον ἐπὶ πολλόν· εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ χῶροι πρὸς

---

10 *μαντήιον ἀψευδέστατον α ἀψευδέστατον μαντήιον β* 11 *ἥξει ⟨οἱ⟩* Schaefer 17 *οὐκ β οὐχ α* 20 *καὶ ⟨τοῖσι⟩* van Herwerden 21 *ὑπισχνεύμενοσ β ὑπισχνούμενοσ α* 22 *ἅμα ⟨τε⟩* Stein | *μετ᾽ ἑωυτοῦ* del. Krüger | *Αἰγυπτίων* Stein **153**,3 *ὁ Ἆπις* del. van Herwerden 4 *ἀντίον* idem 7 *ἐστὶ α ἔστιν β* **154**,3 *ἔχοντοσ α ἔχοντασ β* 4 *στρατόπεδα α τὰ στρατόπεδα β* | *τὰ ἄλλα α τἄλλα β* 5 *δὴ καὶ β δὴ α* | *παρέβαλε α παρέλαβεν β* 6 *ἐκδιδάσκεσθαι α διδάσκεσθαι β* 9 *χώρουσ α χρόνουσ β.*

θαλάσσης ὀλίγον ἔνερθε Βουβάστιος πόλιος, ἐπὶ τῷ Πηλουσίῳ καλεομένῳ στόματι τοῦ Νείλου. τούτους μὲν δὴ χρόνῳ ὕστερον βασιλεὺς Ἄμασις ἐξαναστήσας ἐνθεῦτεν κατοίκισε ἐς Μέμφιν, φυλακὴν ἑωυτοῦ ποιεύμενος πρὸς Αἰγυπτίων. τούτων δὲ οἰκισθέντων ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ Ἕλληνες οὕτω ἐπιμισγόμενοι τούτοισι τὰ περὶ Αἴγυπτον γινόμενα ἀπὸ Ψαμμητίχου βασιλέος ἀρξάμενοι πάντα καὶ τὰ ὕστερον ἐπιστάμεθα ἀτρεκέως· πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι κατοικίσθησαν. ἐξ ὧν δὲ ἐξανέστησαν χώρων, ἐν τούτοισι δὴ οἵ τε ὁλκοὶ τῶν νεῶν καὶ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκημάτων τὸ μέχρι ἐμεῦ ἦσαν.

Ψαμμήτιχος μέν νυν οὕτως ἔσχε τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ χρηστη- 155
ρίου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ ἐπεμνήσθην ἤδη, καὶ δὴ λόγον περὶ αὐτοῦ ὡς ἀξίου ἐόντος ποιήσομαι. τὸ γὰρ χρηστήριον τοῦτο [τὸ ἐν Αἰγύπτῳ] ἔστι μὲν Λητοῦς ἱρόν, ἐν πόλι δὲ μεγάλῃ ἱδρυμένον κατὰ τὸ Σεβεννυτικὸν καλεόμενον στόμα τοῦ Νείλου, ἀναπλέοντι ἀπὸ θαλάσσης ἄνω. οὔνομα δὲ τῇ πόλι ταύτῃ, ὅκου τὸ χρηστήριόν ἐστι Βουτώ, ὡς καὶ πρότερον ὠνόμασταί μοι. ἱρὸν δὲ ἔστι ἐν τῇ Βουτοῖ ταύτῃ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος. καὶ ὅ γε νηὸς τῆς Λητοῦς, ἐν τῷ δὴ τὸ χρηστήριον ἔνι, αὐτός τε τυγχάνει ἐὼν μέγας καὶ τὰ προπύλαια ἔχει ἐς ὕψος δέκα ὀργυιέων. τὸ δέ μοι τῶν φανερῶν ἦν θῶμα μέγιστον παρεχόμενον, φράσω· ἔστι ἐν τῷ τεμένεϊ τούτῳ Λητοῦς νηὸς ἐξ ἑνὸς λίθου πεποιημένος ἐς τε ὕψος καὶ ἐς μῆκος, καὶ τοῖχος ἕκαστος τούτοισι ἶσος· τεσσεράκοντα πηχέων τούτων ἑκαστόν ἐστι. τὸ δὲ καταστέγασμα τῆς ὀροφῆς ἄλλος ἐπίκειται
λίθος, ἔχων τὴν παρωροφίδα τετράπηχυν. οὕτω μέν νυν ὁ νηὸς 156

10 πόλιος del. van Herwerden 11 καλεομένωι α καλευμένω β | ὕστερον α ὕστερα β 12 κατοίκισε α κατοίκησεν β 15 γενόμενα Stein 16 καὶ τὰ ὕστερον πάντα Schenkl 18 δὴ] δὲ Eltz 19 ἐρείπια: ἐρίπια | μέχρι α μέχρισ β **155**,1 οὕτωσ α V οὕτω R | τὴν β, om. α 2 δὴ α, om. β 4 τὸ ἐν Αἰγύπτῳ del. Cobet | τὸ β, om. α | πόλι α πόλει β 7 ὅκου— ἐστι del. van Herwerden | ὅκου α ὅπου β 8 δέ ἐστι (-ιν V) β δ' ἐστὶ α 11 ἦν β, om. α | θῶμα α θώυμα β 13 ἐσ α, om. β | καὶ—14 ἶσος del. Stein 14 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β τεσσερεσκαίδεκα Stein | τούτων ἑκαστόν ἐστι del. Stein 16 παρωροφίδα α παροροφίδα β **156**,1 οὕτω] οὗτος Bekker.

τῶν φανερῶν μοι τῶν περὶ τοῦτο τὸ ἱρόν ἐστι θωμαστότατον, τῶν δὲ δεύτερον νῆσος ἡ Χέμις καλευμένη. ἔστι μὲν ἐν λίμνῃ βαθέῃ καὶ πλατέῃ κειμένη παρὰ τὸ ἐν Βουτοῖ ἱρόν, λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων εἶναι αὕτη ἡ νῆσος πλωτή. αὐτὸς μὲν ἔγωγε οὔτε πλέουσαν οὔτε κινηθεῖσαν εἶδον, τέθηπα δὲ ἀκούων, εἰ νῆσος ἀληθέως ἐστὶ πλωτή. ἐν δὴ ὦν ταύτῃ νηός τε Ἀπόλλωνος μέγας ἔνι καὶ βωμοὶ τριφάσιοι ἐνιδρύαται, ἐμπεφύκασι δ' ἐν αὐτῇ φοίνικές τε συχνοὶ καὶ ἄλλα δένδρεα καὶ καρποφόρα καὶ ἄφορα πολλά. λόγον δὲ τόνδε ἐπιλέγοντες οἱ Αἰγύπτιοί φασι εἶναι αὐτὴν πλωτήν, ὡς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ἐούσῃ πρότερον πλωτῇ Λητώ, ἐοῦσα τῶν ὀκτὼ θεῶν τῶν πρώτων γενομένων, οἰκέουσα δὲ ἐν Βουτοῖ πόλι, ἵνα δή οἱ τὸ χρηστήριον τοῦτο ἔστι, Ἀπόλλωνα παρ' Ἴσιος παρακαταθήκην δεξαμένη διέσωσε κατακρύψασα ἐν τῇ νῦν πλωτῇ λεγομένῃ νήσῳ, ὅτε τὸ πᾶν διζήμενος ὁ Τυφῶν ἐπῆλθε, θέλων ἐξευρεῖν τοῦ Ὀσίριος τὸν παῖδα. Ἀπόλλωνα δὲ καὶ Ἄρτεμιν Διονύσου καὶ Ἴσιος λέγουσι εἶναι παῖδας, Λητοῦν δὲ τροφὸν αὐτοῖσι καὶ σώτειραν γενέσθαι. Αἰγυπτιστὶ δὲ Ἀπόλλων μὲν Ὧρος, Δημήτηρ δὲ Ἶσις, Ἄρτεμις δὲ Βούβαστις. ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ οὐδενὸς ἄλλου Αἰσχύλος ὁ Εὐφορίωνος ἥρπασε τὸ ἐγὼ φράσω, μοῦνος δὴ ποιητέων τῶν προγενομένων· ἐποίησε γὰρ Ἄρτεμιν εἶναι θυγατέρα Δήμητρος. τὴν δὲ νῆσον διὰ τοῦτο γενέσθαι πλωτήν. ταῦτα μὲν οὕτω λέγουσι.

157 Ψαμμήτιχος δὲ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου τέσσερα καὶ πεντήκοντα ἔτεα, τῶν τὰ ἑνὸς δέοντα τριήκοντα Ἄζωτον τῆς Συρίης μεγάλην πόλιν προσκατήμενος ἐπολιόρκεε, ἐς ὃ ἐξεῖλε. αὕτη δὲ

---

2 θωμαστότατον α θωυμαστότατον β 3 δεύτερον Gomperz: δευτέρων | ἡ χέμμισ α ἔχεμμις R ἔχεμις V′ 6 εἶδον α ἴδον β 7 δὴ] δὲ Bekker 8 ἐμπεφύκασι α ἐμπεφύασι V′ ἐπεμφύασι R | δ' α δὲ β 9 τε συχναὶ β συχνοὶ α | καὶ καρποφόρα α καρποφόρα β 11 οὐκ ἐούσηι α οἰκεούσῃ β 13 πόλι del. van Herwerden 15 πλωτῆι λεγομένηι α λεγομένῃ πλωτῇ β 17 Ἴσιος] Δήμητρος van Herwerden | λητοῦν β λητὼ α 21 προγενομένων α λεγομένων β **157**,1 τέσσερα α τέσσαρα β 2 ἄζωτον α ἔζωτον V′ ἔζωντον R.

ἡ Ἄζωτος ἁπασέων πολίων ἐπὶ πλεῖστον χρόνον πολιορκεομένη ἀντέσχε τῶν ἡμεῖς ἴδμεν.

158 Ψαμμητίχου δὲ Νεκῶς παῖς ἐγένετο καὶ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου, ὃς τῇ διώρυχι ἐπεχείρησε πρῶτος τῇ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν φερούσῃ, τὴν Δαρεῖος ὁ Πέρσης δεύτερα διώρυξε. τῆς μῆκος μέν ἐστι πλόος ἡμέραι τέσσερες, εὖρος δὲ ὠρύχθη ὥστε τριήρεας δύο πλέειν ὁμοῦ ἐλαστρεομένας. ἦκται δὲ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν, ἦκται δὲ κατύπερθε ὀλίγον Βουβάστιος πόλιος παρὰ Πάτουμον τὴν Ἀραβίην πόλιν, ἐσέχει δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὀρώρυκται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πεδίου τοῦ Αἰγυπτίου τὰ πρὸς Ἀραβίην ἔχοντα· ἔχεται δὲ κατύπερθε τοῦ πεδίου τὸ κατὰ Μέμφιν τεῖνον ὄρος, ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι ἔνεισι· τοῦ ὦν δὴ ὄρεος τούτου παρὰ τὴν ὑπωρέην ἦκται ἡ διῶρυξ ἀπ᾽ ἑσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἠῶ, καὶ ἔπειτα τείνει ἐς διασφάγας, φέρουσα ἀπὸ τοῦ ὄρεος πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον. τῇ δὲ ἐλάχιστόν ἐστι καὶ συντομώτατον ἐκ τῆς βορηίης θαλάσσης ὑπερβῆναι ἐς τὴν νοτίην καὶ Ἐρυθρὴν τὴν αὐτὴν ταύτην καλεομένην, ἀπὸ τοῦ Κασίου ὄρεος τοῦ οὐρίζοντος Αἴγυπτόν τε καὶ Συρίην, ἀπὸ τούτου εἰσὶ στάδιοι ⟨ἀπαρτὶ⟩ χίλιοι ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον. τοῦτο μὲν τὸ συντομώτατον, ἡ δὲ διῶρυξ πολλῷ μακροτέρη, ὅσῳ σκολιωτέρη ἐστί· τὴν ἐπὶ Νεκῶ βασιλέος ὀρύσσοντες Αἰγυπτίων ἀπώλοντο δυώδεκα μυριάδες. Νεκῶς μέν νυν μεταξὺ ὀρύσσων ἐπαύσατο μαντηίου ἐμποδίου γενομένου τοιοῦδε, τῷ βαρβάρῳ αὐτὸν προεργάζεσθαι· βαρβάρους δὲ πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλέουσι τοὺς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους.

159 πανσάμενος δὲ τῆς διώρυχος ὁ Νεκῶς ἐτράπετο πρὸς στρατηίας, καὶ τριήρεες αἳ μὲν

4 ἄζωτοσ α ἔζωτοσ β | πολιορκεομένη α πολιορκευμένη β 158,3 διώρυξε α διόρυξε β 4 μέν β, om. α | τέσσερεσ α τέσσαρεσ β | εὖρος— 5 ἐλαστρεομένας om. β | ὠρύχθη del. Stein 5 ἐσῆκται Stein, ἄρχει Schenkl 6 τὸ – δὲ del. Stein | αὐτὴν α ταύτην β | κατύπερθε α κατ(θ V)ύπερθεν β 7 πόλιος del. van Herwerden 8 ὀρώρυκται Bekker: ὤρυκται α V ὄρυκται R 9 τοῦ—10 πεδίου om. R | αἰγυπτίου α αἰγύπτου V′ 10 τῶι αἱ λιθοτομίαι α ὧ λιθοτομίαι μὲν β 11 ὑπωρέην α ὑπωρείην β 13 φέρουσα α φερούσασ β | μεσαμβρίην β μεσημβρίην α 14 δὲ C: δὴ 17 οὐρίζοντοσ α ὁρίζοντοσ β 18 ⟨ἀπαρτὶ⟩ Bekkeri Anecd. p. 418 ὁ ἀπαρτὶ Schol. Aristoph. Plut. 388. Suid.

ἐπὶ τῇ βορηίῃ θαλάσσῃ ἐποιήθησαν, αἱ δ᾽ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, τῶν ἔτι οἱ ὁλκοὶ ἐπίδηλοι. καὶ ταύτῃσί τε ἐχρᾶτο ἐν τῷ δέοντι, καὶ Σύροισι πεζῇ ὁ Νεκῶς συμβαλὼν ἐν Μαγδώλῳ ἐνίκησε, μετὰ δὲ τὴν μάχην Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης ἐοῦσαν μεγάλην εἷλε. ἐν τῇ δὲ ἐσθῆτι ἔτυχε ταῦτα κατεργασάμενος, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι πέμψας ἐς Βραγχίδας τοὺς Μιλησίων. μετὰ δὲ ἑκκαίδεκα ἔτεα τὰ πάντα ἄρξας τελευτᾷ, τῷ παιδὶ Ψάμμι παραδοὺς τὴν ἀρχήν.

160 Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Ψάμμιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου ἀπίκοντο Ἠλείων ἄγγελοι, αὐχέοντες δικαιότατα καὶ κάλλιστα τιθέναι τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα πάντων ἀνθρώπων, καὶ δοκέοντες παρὰ ταῦτα οὐδ᾽ ἂν τοὺς σοφωτάτους ἀνθρώπων Αἰγυπτίους οὐδὲν ἐπεξευρεῖν. ὡς δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὴν Αἴγυπτον οἱ Ἠλεῖοι ἔλεγον τῶν εἵνεκα ἀπίκοντο, ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς οὗτος συγκαλέεται Αἰγυπτίων τοὺς λεγομένους εἶναι σοφωτάτους. συνελθόντες δὲ οἱ Αἰγύπτιοι ἐπυνθάνοντο τῶν Ἠλείων λεγόντων ἅπαντα τὰ κατήκει σφέας ποιέειν περὶ τὸν ἀγῶνα· ἀπηγησάμενοι δὲ τὰ πάντα ἔφασαν ἥκειν ἐπιμαθησόμενοι, εἴ τι ἔχοιεν Αἰγύπτιοι τούτων δικαιότερον ἐπεξευρεῖν. οἳ δὲ βουλευσάμενοι ἐπειρώτων τοὺς Ἠλείους, εἴ σφιν οἱ πολιῆται ἐναγωνίζονται. οἳ δὲ ἔφασαν καὶ σφέων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὁμοίως τῷ βουλομένῳ ἐξεῖναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφασάν σφεας οὕτω τιθέντας παντὸς τοῦ δικαίου ἡμαρτηκέναι· οὐδεμίαν γὰρ εἶναι μηχανήν, ὅκως οὐ τῷ ἀστῷ ἀγωνιζομένῳ προσθήσονται, ἀδικέοντες τὸν ξεῖνον. ἀλλ᾽ εἰ δὴ βούλονται δικαίως τιθέναι καὶ τούτου εἵνεκα ἀπικοίατο ἐς Αἴγυπτον, ξείνοισι ἀγωνιστῇσι ἐκέλευον τὸν ἀγῶνα τιθέναι, Ἠλείων δὲ μηδενὶ εἶναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦτα μὲν Αἰγύπτιοι Ἠλείοισι ὑπεθήκαντο.

159,3 δ᾽ α δὲ β 4 τῶν α ὧν β | ἐπίδηλοι α εἰσὶ δῆλοι β 5 σύροισι α συρίοισι β 6 μαγδώλωι α μαγδάλῳ R μαγδόλω V′ 9 τοὺσ β τὰσ α | τὰ α, om. β **160**,1 δὴ α, om. β 2 κάλλιστα α μάλιστα β 6 ἀπίκοντο α ἀπίκατο β | συγκαλέει Cobet 9 κατήκει α ἥκει β 12 σφιν α σφι β 13 καὶ τῶν α τῶν β 14.19 ἀγωνίζεσθαι α ἀγωνίσασθαι β 15 οὕτω α οὗτϊ R οὗτι (ι in ras.) V τοῦτο S | πάντως Krüger | οὐδεμίαν α οὐδεμίην β 18 ἀπίκατο van Herwerden 19 ἐξεῖναι Naber.

Ψάμμιος δὲ ἓξ ἔτεα μοῦνον βασιλεύσαντος Αἰγύπτου καὶ 161
στρατευσαμένου ἐς Αἰθιοπίην καὶ μεταυτίκα τελευτήσαντος ἐξεδέξατο Ἀπρίης ὁ Ψάμμιος· ὃς μετὰ Ψαμμήτιχον τὸν ἑωυτοῦ προπάτορα ἐγένετο εὐδαιμονέστατος τῶν πρότερον βασιλέων ἐπ᾽ ἔτεα πέντε καὶ εἴκοσι ἄρξας, ἐν τοῖσι ἐπί τε Σιδῶνα στρατὸν ἤλασε καὶ ἐναυμάχησε τῷ Τυρίῳ. ἐπεὶ δέ οἱ ἔδεε κακῶς γενέσθαι, ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος, τὴν ἐγὼ μεζόνως μὲν ἐν τοῖσι Λιβυκοῖσι λόγοισι ἀπηγήσομαι, μετρίως δ᾽ ἐν τῷ παρεόντι. ἀποπέμψας γὰρ στράτευμα μέγα [ὁ Ἀπρίης] ἐπὶ Κυρηναίους μεγάλως προσέπταισε, Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι ἀπέστησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ, δοκέοντες τὸν Ἀπρίην ἐκ προνοίης αὐτοὺς ἀποπέμψαι ἐς φαινόμενον κακόν, ἵνα δὴ σφέων φθορὴ γένηται, αὐτὸς δὲ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέστερον ἄρχοι. ταῦτα δὲ δεινὰ ποιεύμενοι οὗτοί τε οἱ ἀπονοστήσαντες καὶ οἱ τῶν
ἀπολομένων φίλοι ἀπέστησαν ἐκ τῆς ἰθέης. πυθόμενος δὲ 162
ὁ Ἀπρίης ταῦτα πέμπει ἐπ᾽ αὐτοὺς Ἄμασιν καταπαύσοντα λόγοισι. ὁ δὲ ἐπείτε ἀπικόμενος κατελάμβανε τοὺς Αἰγυπτίους ταῦτα μὴ ποιέειν, λέγοντος αὐτοῦ τῶν τις Αἰγυπτίων ὄπισθε στὰς περιέθηκέ οἱ κυνέην, καὶ περιτιθεὶς ἔφη ἐπὶ βασιληίῃ περιτιθέναι. καὶ τῷ οὔ κως ἀεκούσιον ἐγίνετο τὸ ποιεύμενον, ὡς διεδείκνυε. ἐπείτε γὰρ ἐστήσαντό μιν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἀπεστεῶτες, παρεσκευάζετο ὡς ἐλῶν ἐπὶ τὸν Ἀπρίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀπρίης ἔπεμπε ἐπ᾽ Ἄμασιν ἄνδρα δόκιμον τῶν περὶ ἑωυτὸν Αἰγυπτίων, τῷ οὔνομα ἦν Πατάρβημις, ἐντειλάμενος αὐτῷ ζῶντα Ἄμασιν ἄγειν παρ᾽ ἑωυτόν. ὡς δὲ ἀπικόμενος τὸν Ἄμασιν ἐκάλεε ὁ Πατάρβημις, ὁ Ἄμασις (ἔτυχε γὰρ ἐπ᾽ ἵππου κατήμενος) ἐπαείρας ἀπεματάϊσε, καὶ τοῦτό μιν ἐκέλευε Ἀπρίῃ ἀπάγειν. ὅμως δὲ αὐτὸν ἀξιοῦν τὸν Πατάρβη-

161,5 πέντε α ἔντε β | ἐπί α ἐπεί β 7 ἐγένετο β ἐγίνετο α 9 γὰρ om. V′ | μέγα ἀπρίησ α ὁ ἀπρίησ β | μεγάλωσ β μεγάλωστι α 12 φαινόμενον] πρόοπτον van Herwerden 15 ἰθέης Bekker: ἰθείησ 162,2 ὁ β, om. α 5 οἱ α, om. β 7 διεδείκνυ van Herwerden 10 περὶ ἑωυτὸν α παρ᾽ αυτόν (αὐτῶν V′) β 11 ἄγειν β ἀγαγεῖν α 12 πατάρβημισ α τάρβημισ β 13 ἐπαείρας: ἐπάιρασ α ἐπάρασ β 14 ἄγειν van Herwerden ⟨αὖτις⟩ ἀξιοῦν Cobet.

μιν βασιλέος μεταπεμπομένου ἰέναι πρὸς αὐτόν· τὸν δὲ αὐτῷ ὑποκρίνασθαι ὡς ταῦτα πάλαι παρασκευάζεται ποιέειν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμψεσθαι Ἀπρίην· παρέσεσθαι γὰρ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλους ἄξειν. τὸν δὲ Πατάρβημιν ἔκ τε τῶν λεγομένων οὐκ ἀγνοέειν τὴν διάνοιαν, καὶ παρασκευαζόμενον ὁρῶντα σπουδῇ ἀπιέναι, βουλόμενον τὴν ταχίστην βασιλέϊ δηλῶσαι τὰ πρησσόμενα. ὡς δὲ ἀπικέσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπρίην οὐκ ἄγοντα τὸν Ἄμασιν, οὐδένα λόγον ἑωυτῷ δόντα, ἀλλὰ περιθύμως ἔχοντα περιταμεῖν προστάξαι αὐτοῦ τά τε ὦτα καὶ τὴν ῥῖνα. ἰδόμενοι δ᾽ οἱ λοιποὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἳ ἔτι τὰ ἐκείνου ἐφρόνεον, ἄνδρα τὸν δοκιμώτατον ἑωυτῶν οὕτω αἰσχρῶς λύμῃ διακείμενον, οὐδένα δὴ χρόνον ἐπισχόντες ἀπιστέατο πρὸς τοὺς ἑτέρους
163 καὶ ἐδίδοσαν σφέας αὐτοὺς Ἀμάσι. πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Ἀπρίης ὥπλιζε τοὺς ἐπικούρους καὶ ἤλαυνε ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους· εἶχε δὲ περὶ ἑωυτὸν Κᾶράς τε καὶ Ἴωνας ἄνδρας [ἐπικούρους] τρισμυρίους· ἦν δέ οἱ τὰ βασιλήια ἐν Σάϊ πόλι, μεγάλα ἐόντα καὶ ἀξιοθέητα. καὶ οἵ τε περὶ τὸν Ἀπρίην ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἤισαν καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄμασιν ἐπὶ τοὺς ξείνους· ἔν τε δὴ Μωμέμφι πόλι ἐγένοντο ἀμφότεροι, καὶ πειρήσεσθαι ἔμελλον ἀλλήλων.

164 Ἔστι δὲ Αἰγυπτίων ἑπτὰ γένεα, καὶ τούτων οἳ μὲν ἱρέες, οἳ δὲ μάχιμοι κεκλέαται, οἳ δὲ βουκόλοι, οἳ δὲ συβῶται, οἳ δὲ κάπηλοι, οἳ δὲ ἑρμηνέες, οἳ δὲ κυβερνῆται. γένεα μὲν Αἰγυπτίων τοσαῦτά ἐστι, οὐνόματα δέ σφι κέεται ἀπὸ τῶν τεχνέων. οἱ δὲ μάχιμοι αὐτῶν καλέονται μὲν Καλασίριές τε καὶ Ἑρμοτύβιες, ἐκ νομῶν δὲ τῶνδέ εἰσι· κατὰ γὰρ δὴ νομοὺς Αἴγυπτος
165 ἅπασα διαραίρηται. Ἑρμοτυβίων μὲν οἵδε εἰσὶ νομοί· Βουσι-

---

16 ὑποκρίνασθαι β ὑποκρίνεσθαι α | παρασκευάζεται β παρεσκευάζετο α 17 μέμψεσθαι A² R μέμψασθαι α V' | αὐτὸσ α αὐτὸν β 18 τε τῶν λεγομένων α τῶν τε λόγων β 19 ἀγνοέειν: ἀγνοεῖν 22 ἑωυτῷ Wesseling: αὐτῶι 23 ἀποταμεῖν van Herwerden 25 οὕτω α οὕτωσ β **163**,2 ἐπικούρους del. Cobet 4 πόλι del. van Herwerden 6 ἤισαν α ἦσαν β 7 μωμέμφι β μέμφι α | ἐγένοντο α ἐγίνοντο β **164**,5 μὲν α, om. β 6 κατὰ—**165**,1 εἰσὶ om. R 7 διαραίρηται α διήρηται V'.

*ρίτης, Σαΐτης, Χεμμίτης, Παπρημίτης, νῆσος ἡ Προσωπῖτις καλεο-
μένη, Ναθῶ τὸ ἥμισυ. ἐκ μὲν τούτων τῶν νομῶν Ἑρμοτύβιές εἰσι,
γενόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλείστους ἐγένοντο, ἑκκαίδεκα μυριάδες. καὶ τού-
των βαναυσίης οὐδεὶς δεδάηκε οὐδέν, ἀλλ᾿ ἀνέωνται ἐς τὸ μάχιμον.
Καλασιρίων δὲ οἵδε ἄλλοι νομοί εἰσι· Θηβαῖος, Βουβαστίτης, Ἀφ-* 166
*φθίτης, Τανίτης, Μενδήσιος, Σεβεννύτης, Ἀθριβίτης, Φαρβαϊθίτης,
Θμουίτης, Ὀνουφίτης, Ἀνύσιος, Μυεκφορίτης· οὗτος ὁ νομὸς
ἐν νήσῳ οἰκέει, ἀντίον Βουβάστιος πόλιος. οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ
Καλασιρίων εἰσί, γενόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλείστους ἐγένοντο, πέντε
καὶ εἴκοσι μυριάδες ἀνδρῶν. οὐδὲ τούτοισι ἔξεστι τέχνην ἐπα-
σκῆσαι οὐδεμίαν, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἐπασκέουσι μοῦνα, παῖς
παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενος. εἰ μέν νυν καὶ τοῦτο παρ᾿ Αἰγυ-* 167
*πτίων μεμαθήκασι οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κρῖναι, ὁρῶν
καὶ Θρήικας καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ Λυδοὺς καὶ σχεδὸν
πάντας τοὺς βαρβάρους ἀποτιμοτέρους τῶν ἄλλων ἡγημένους
πολιητέων τοὺς τὰς τέχνας μανθάνοντας καὶ τοὺς ἐκγόνους τού-
των, τοὺς δὲ ἀπαλλαγμένους τῶν χειρωναξιέων γενναίους νομιζο-
μένους εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς ἐς τὸν πόλεμον ἀνειμένους· μεμα-
θήκασι δ᾿ ὦν τοῦτο πάντες οἱ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα Λακεδαι-
μόνιοι. ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνας. γέρεα* 168
*δέ σφι ἦν τάδε ἐξαραιρημένα μούνοισι Αἰγυπτίων πάρεξ τῶν
ἱρέων, ἄρουραι ἐξαίρετοι δυώδεκα ἑκάστῳ ἀτελέες. ἡ δὲ ἄρουρα
ἑκατὸν πηχέων ἐστὶ Αἰγυπτίων πάντη, ὁ δὲ Αἰγύπτιος πῆχυς
τυγχάνει ἴσος ἐὼν τῷ Σαμίῳ. ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι ἅπασι ἦν
ἐξαραιρημένα, τάδε δὲ ἐν περιτροπῇ ἐκαρποῦντο καὶ οὐδαμὰ ὡυτοί.
Καλασιρίων χίλιοι καὶ Ἑρμοτυβίων ⟨χίλιοι⟩ ἄλλοι ἐδορυφόρεον ἐνιαυ-
τὸν ἕκαστοι τὸν βασιλέα· τούτοισι ὦν τάδε πάρεξ τῶν ἀρουρέων*

165,3 *τῶν α*, om. *β* 4 *ὅτε β ὅτ᾿ α* | *ἐγένοντο α γενοίατο β* 5 *ἀνέωνται α ἀνέονται β* **166**,3 *θμουΐτησ ὀνουφίτησ α θουΐτησ. κουφίτησ β* | *ἀνύσιοσ β ἀνύτιοσ α* 4 *ἀντίον α ἀντίον οἱ β* | *πόλιος* del. van Herwerden 5 *ὅτε β ὅτ᾿ α* | *ἐγένοντο: ἐγενέατο* 6 *ἀνδρῶν* del. van Herwerden 8 *τὰ α τε β* | *μοῦνα β μόνα α* **167**,2 *ὁρῶν α ὁρέων β* 4 *τοὺσ α*, om. *β* | *τῶν ἄλλων ἡγημένουσ α ἡγημένουσ τῶν ἄλλων β* 6 *δὲ α δ᾿ β* | *χειρωναξιέων α χειρωναξίων* (*χειροαξίων* V) *β νομιζομένους* del. van Herwerden **168**,2 *ἦν α*, om. *β* 6 *δὲ α δὴ β* 7 *α*(=*χίλιοι*) *ἄλλοι* Schenkl: *ἄλλοι β*, om. *α* 8 *ἕκαστοι α ἕκαστον β ἑκάτεροι* Krüger | *ὦν α δ᾿ ὦν β*.

ἄλλα ἐδίδοτο ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ, ὀπτοῦ σίτου σταθμὸς πέντε μνέαι ἑκάστῳ, κρεῶν βοέων δύο μνέαι, οἴνου τέσσερες ἀρυστῆρες. ταῦτα τοῖσι αἰεὶ δορυφορέουσι ἐδίδοτο.

169 Ἐπείτε δὲ συνιόντες ὅ τε Ἀπρίης ἄγων τοὺς ἐπικούρους καὶ ὁ Ἄμασις πάντας Αἰγυπτίους ἀπίκοντο ἐς Μώμεμφιν πόλιν, συνέβαλον· καὶ ἐμαχέσαντο μὲν εὖ οἱ ξεῖνοι, πλήθεϊ δὲ πολλῷ ἐλάσσονες ἐόντες κατὰ τοῦτο ἑσσώθησαν. Ἀπρίεω δὲ λέγεται εἶναι ἥδε διάνοια, μηδ᾽ ἂν θεόν μιν μηδένα δύνασθαι παῦσαι τῆς βασιληίης· οὕτω ἀσφαλέως ἑωυτῷ ἐδόκεε. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν ἑσσώθη καὶ ζωγρηθεὶς ἀπήχθη ἐς Σάϊν πόλιν, ἐς τὰ ἑωυτοῦ οἰκία πρότερον ἐόντα, τότε δὲ Ἀμάσιος ἤδη βασιλήια. ἐνθαῦτα δὲ τέως μὲν ἐτρέφετο ἐν τοῖσι βασιληίοισι, καί μιν Ἄμασις εὖ περιεῖπε· τέλος δὲ μεμφομένων Αἰγυπτίων ὡς οὐ ποιοῖ δίκαια, τρέφων τὸν σφίσι τε καὶ ἑωυτῷ ἔχθιστον, οὕτω δὴ παραδιδοῖ τὸν Ἀπρίην τοῖσι Αἰγυπτίοισι. οἳ δέ μιν ἀπέπνιξαν, καὶ ἔπειτα ἔθαψαν ἐν τῇσι πατρωίῃσι ταφῇσι· αἳ δέ εἰσι ἐν τῷ ἱρῷ τῆς Ἀθηναίης, ἀγχοτάτω τοῦ μεγάρου, εἰσιόντι ἀριστερῆς χειρός. ἔθαψαν δὲ Σαΐται πάντας τοὺς ἐκ νομοῦ τούτου γενομένους βασιλέας ἔσω ἐν τῷ ἱρῷ. καὶ γὰρ τὸ τοῦ Ἀμάσιος σῆμα ἑκαστέρω μέν ἐστι τοῦ μεγάρου ἢ τὸ τοῦ Ἀπρίεω καὶ τῶν τούτου προπατόρων, ἔστι μέντοι καὶ τοῦτο ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἱροῦ, παστὰς λιθίνη μεγάλη καὶ ἠσκημένη στύλοισί τε φοίνικας [τὰ δένδρεα] μεμιμημένοισι καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ· ἔσω δὲ ἐν τῇ παστάδι διξὰ θυρώματα ἕστηκε, ἐν δὲ
170 τοῖσι θυρώμασι ἡ θήκη ἐστί. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ταφαὶ τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι ἐξαγορεύειν τ᾽ οὔνομα ἐν Σάϊ, ἐν τῷ ἱρῷ τῆς Ἀθηναίης, ὄπισθε τοῦ νηοῦ, παντὸς τοῦ τῆς Ἀθηναίης ἐχόμεναι τοίχου. καὶ ἐν τῷ τεμένεϊ ὀβελοὶ ἑστᾶσι μεγάλοι λίθινοι, λίμνη τέ ἐστι ἐχομένη λιθίνῃ κρηπῖδι κεκο-

169,7 *πόλιν* del. van Herwerden 8 *οἰκία* del. idem | ⟨*μὲν*⟩ *ἐόντα* idem 9 *τέωσ α ἕωσ β ἐν τοῖσι βασιληίοισι* del. van Herwerden 11 *ποιοῖ α* R *ποιεῖ* V′ 14 *μεγάρου* R *μεγάλου α* V | *εἰσιόντι β ἐσιόντι α* 15 ⟨*τοῦ*⟩ *νομοῦ* Schenkl 16 *τὸ α*, om. *β* 17 *σῆμα α*, om. *β* | *ἑκαστέρωι α ἑκατέρω β* | *ἢ* R *ἡ* V′ *ἧι α* | *τὸ τοῦ α*, *τούτου β* 20 *τὰ δένδρεα* del. Cobet **170**,4 *ἐχόμεναι* S: *ἐχόμενον α* R V cum Athenag. legat. 26 | *ὀβελοὶ α ὀβελοῖσιν β*.

σμημένη καὶ ἐργασμένη εὖ κύκλῳ, καὶ μέγαθος, ὡς ἐμοὶ ἐδόκεε,
ὅση περ ἡ ἐν Δήλῳ ἡ τροχοειδὴς καλεομένη. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ 171
ταύτῃ τὰ δείκηλα τῶν παθέων αὐτοῦ νυκτὸς ποιεῦσι, τὰ καλέ-
ουσι μυστήρια Αἰγύπτιοι. περὶ μέν νυν τούτων εἰδότι μοι ἐπὶ
πλέον, ὡς ἕκαστα αὐτῶν ἔχει, εὔστομα κείσθω. καὶ τῆς Δήμη-
τρος τελετῆς πέρι, τὴν οἱ Ἕλληνες θεσμοφόρια καλέουσι, καὶ
ταύτης μοι πέρι εὔστομα κείσθω, πλὴν ὅσον αὐτῆς ὁσίη ἐστὶ
λέγειν. αἱ Δαναοῦ θυγατέρες ἦσαν αἱ τὴν τελετὴν ταύτην ἐξ
Αἰγύπτου ἐξαγαγοῦσαι καὶ διδάξασαι τὰς Πελασγιώτιδας γυ-
ναῖκας· μετὰ δὲ ἐξαναστάσης [πάσης] Πελοποννήσου ὑπὸ Δω-
ριέων ἐξαπώλετο ἡ τελετή, οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων
καὶ οὐκ ἐξαναστάντες Ἀρκάδες διέσωζον αὐτὴν μοῦνοι.

Ἀπρίεω δὲ καταραιρημένου ἐβασίλευσε Ἄμασις, νομοῦ 172
μὲν Σαΐτεω ἐών, ἐκ τῆς δὲ ἦν πόλιος, οὔνομά οἵ ἐστι Σιούφ.
τὰ μὲν δὴ πρῶτα κατώνοντο τὸν Ἄμασιν Αἰγύπτιοι καὶ ἐν
οὐδεμιῇ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον ἅτε δὴ δημότην τὸ πρὶν ἐόντα καὶ
οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος· μετὰ δὲ σοφίῃ αὐτοὺς ὁ Ἄμασις, οὐκ
ἀγνωμοσύνῃ προσηγάγετο. ἦν ἄλλα τέ οἱ ἀγαθὰ μυρία, ἐν δὲ
καὶ ποδανιπτὴρ χρύσεος, ἐν τῷ αὐτός τε ὁ Ἄμασις καὶ οἱ
δαιτυμόνες οἱ πάντες τοὺς πόδας ἑκάστοτε ἐναπενίζοντο· τοῦτον
κατ' ὦν κόψας ἄγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτοῦ ἐποιήσατο, καὶ
ἵδρυσε τῆς πόλιος ὅκου ἦν ἐπιτηδεότατον· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι φοι-
τῶντες πρὸς τὤγαλμα ἐσέβοντο μεγάλως. μαθὼν δὲ ὁ Ἄμασις
τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν ποιεύμενον, συγκαλέσας Αἰγυπτίους ἐξέφηνε
φὰς ἐκ τοῦ ποδανιπτῆρος τὤγαλμα γεγονέναι, ἐς τὸν πρότερον
μὲν τοὺς Αἰγυπτίους ἐνεμέειν τε καὶ ἐνουρέειν καὶ πόδας ἐνα-
πονίζεσθαι, τότε δὲ μεγάλως σέβεσθαι. ἤδη ὦν ἔφη λέγων
ὁμοίως αὐτὸς τῷ ποδανιπτῆρι πεπρηγέναι· εἰ γὰρ πρότερον
εἶναι δημότης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι εἶναι αὐτῶν βασιλεύς· καὶ

6 ἐργασμένη α ἑρμασμένη β 7 δήλωι ἡ α δήλω β **171**,3 νυν α, om. β 9 πάσης del. Stein, τῆς Cobet 11 καὶ οὐκ ἐξαναστάντες del. van Herwerden **172**,1 δὲ β δὲ ὧδε α 3 κατώνοντο α κατόνοντο β 6 εὐγνωμοσύνῃ Aldus | ἄλλα τέ οἱ β οἱ ἄλλα τε α 7 ⟨δὴ⟩ καὶ van Herwerden ὁ Ἄμασις del. idem 8 ἐναπενίζοντο: ἐναπενιζέατο 10 φοιτῶντεσ α φοιτέοντεσ β 14 μὲν α, om. β | ἐνεμέειν Bekker: ἐνεμεῖν | ἐναπονίζεσθαι α ἀπονίζεσθαι β.

173 τιμᾶν τε καὶ προμηθέεσθαι ἑωυτὸν ἐκέλευε. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ προσηγάγετο τοὺς Αἰγυπτίους ὥστε δικαιοῦν δουλεύειν, ἐχρᾶτο δὲ καταστάσι πρηγμάτων τοιῇδε· τὸ μὲν ὄρθριον μέχρι ὅτευ πληθώρης ἀγορῆς προθύμως ἔπρησσε τὰ προσφερόμενα πρήγματα, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἔπινέ τε καὶ κατέσκωπτε τοὺς συμπότας καὶ ἦν μάταιός τε καὶ παιγνιήμων. ἀχθεσθέντες δὲ τούτοισι οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐνουθέτεον αὐτὸν τοιάδε λέγοντες· "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ὀρθῶς σεωυτοῦ προέστηκας, ἐς τὸ ἄγαν φαῦλον προάγων σεωυτόν· σὲ γὰρ ἐχρῆν ἐν θρόνῳ σεμνῷ σεμνὸν θωκέοντα δι᾽ ἡμέρης πρήσσειν τὰ πρήγματα, καὶ οὕτω Αἰγύπτιοί τ᾽ ἂν ἠπιστέατο, ὡς ὑπ᾽ ἀνδρὸς μεγάλου ἄρχονται, καὶ σὺ ἄμεινον ἂν ἤκουες· νῦν δὲ ποιέεις οὐδαμῶς βασιλικά." ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοισίδε αὐτούς· "τὰ τόξα οἱ ἐκτημένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι, ἐντανύουσι, ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι. εἰ γὰρ δὴ τὸν πάντα χρόνον ἐντεταμένα εἴη, ἐκραγείη ἄν, ὥστε ἐς τὸ δέον οὐκ ἂν ἔχοιεν αὐτοῖσι χρᾶσθαι. οὕτω δὲ καὶ ἀνθρώπου κατάστασις· εἰ ἐθέλοι κατεσπουδάσθαι ἀεὶ μηδὲ ἐς παιγνίην τὸ μέρος ἑωυτὸν ἀνιέναι, λάθοι ἂν ἤτοι μανεὶς ἢ ὅ γε ἀπόπληκτος
174 γενόμενος. τὰ ἐγὼ ἐπιστάμενος μέρος ἑκατέρῳ νέμω." ταῦτα μὲν τοὺς φίλους ἀμείψατο. λέγεται δὲ ὁ Ἄμασις, καὶ ὅτε ἦν ἰδιώτης, ὡς φιλοπότης ἦν καὶ φιλοσκώμμων καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος ἀνήρ· ὅκως δέ μιν ἐπιλείποι πίνοντά τε καὶ εὐπαθέοντα τὰ ἐπιτήδεα, κλέπτεσκε ἂν περιιών· οἱ δ᾽ ἄν μιν φάμενοι ἔχειν τὰ σφέτερα χρήματα ἀρνεύμενον ἄγεσκον ἐπὶ μαντήιον, ὅκου ἑκάστοισι εἴη. πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἡλίσκετο ὑπὸ

---

18 ἑωυτὸν β ἑωυτοῦ α **173,2** ἐχρᾶτο α ἐχρῆτο β 3 καταστάσι α καταστάσει β | ὅτευ: ὅτου, del. Krüger 4 πληθώρησ β πληθούσης α 6 ἀχθεσθέντεσ α ἀχθεντεῦντεσ β 7 αὐτοῦ del. van Herwerden 9 προάγων α ἀπάγων β 11 μεγάλου del. Cobet | σὺ ἄμεινον β ἄμεινον σὺ ἂν α 12 ὁ δ᾽ B οὐδ᾽ A β 13 τοισίδε α τοῖσδε β | ἐκτημένοι: κεκτημένοι | μὲν α, om. β 14 ἐντανύουσιν. ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι (-ιν V) β ἐντανύουσι α 15 διαρραγείη van Herwerden 16 χρᾶσθαι β χρῆσθαι α | δὲ Gomperz: δὴ 17 ἐθέλοι Aldus: ἐθέλει | ἀεὶ β αἰεὶ α **174,2** ὁ Ἄμασις del. van Herwerden 3 ἦν καὶ β ἐὼν α 4 ἐπιλείποι α ἐπιλίποι β 5 ἐπιτήδεα CPd: ἐπιτήδεια 7 ἑκάστοισι α ἑκάστοτε β | καὶ ἡλίσκετο Valckenaer: κατηλίσκετο α καταλίσκετο β ἡλίσκετο Cobet.

τῶν μαντηίων, πολλὰ δὲ καὶ ἀποφεύγεσκε. ἐπείτε δὲ καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίησε τοιάδε· ὅσοι μὲν αὐτὸν τῶν θεῶν ἀπέλυσαν μὴ φῶρα εἶναι, τούτων μὲν τῶν ἱρῶν οὔτε ἐπεμέλετο οὔτε ἐς ἐπισκευὴν ἐδίδου οὐδέν, οὐδὲ φοιτῶν ἔθυε ὡς οὐδενὸς ἐοῦσι ἀξίοισι ψευδέα τε μαντήια ἐκτημένοισι· ὅσοι δέ μιν κατέδησαν φῶρα εἶναι, τούτων δὲ ὡς ἀληθέως θεῶν ἐόντων καὶ ἀψευδέα μαντήια παρεχομένων τὰ μάλιστα ἐπεμέλετο. καὶ τοῦτο μὲν ἐν Σάϊ τῇ Ἀθη- 175
ναίῃ προπύλαια θωυμάσια οἷα ἐξεποίησε, πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενος τῷ τε ὕψεϊ καὶ τῷ μεγάθεϊ, ὅσων τε τὸ μέγαθος λίθων ἐστὶ καὶ ὁκοίων τέων· τοῦτο δὲ κολοσσοὺς μεγάλους καὶ ἀνδρόσφιγγας περιμήκεας ἀνέθηκε, λίθους δὲ ἄλλους ἐς ἐπισκευὴν ὑπερφυέας τὸ μέγαθος ἐκόμισε. ἠγάγετο τὲ τούτων τοὺς μὲν ἐκ τῶν κατὰ Μέμφιν ἐουσέων λιθοτομιέων, τοὺς δὲ ὑπερμεγάθεας ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος πλόον καὶ εἴκοσι ἡμερέων ἀπεχούσης ἀπὸ Σάϊος. τὸ δὲ οὐκ ἥκιστα αὐτῶν ἀλλὰ μάλιστα θωυμάζω, ἐστὶ τόδε· οἴκημα μουνόλιθον ἐκόμισε ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος, καὶ τοῦτο ἐκόμιζον μὲν ἐπ᾽ ἔτεα τρία, δισχίλιοι δέ οἱ προσετετάχατο ἄνδρες ἀγωγέες, καὶ οὗτοι ἅπαντες ἦσαν κυβερνῆται. τῆς δὲ στέγης ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωθέν ἐστι εἷς τε καὶ εἴκοσι πήχεες, εὖρος δὲ τεσσερεσκαίδεκα, ὕψος δὲ ὀκτώ. ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωθεν τῆς στέγης τῆς μουνολίθου ἐστί, ἀτὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκος ὀκτωκαίδεκα πηχέων καὶ πυγόνος, τὸ δὲ ὕψος πέντε πηχέων ἐστί. αὕτη τοῦ ἱροῦ κέεται παρὰ τὴν εἴσοδον. ἔσω γάρ μιν ἐς τὸ ἱρόν φασι τῶνδε εἵνεκα οὐκ ἐσελκύσαι· τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς ἑλκομένης τῆς στέγης ἀναστενάξαι, οἷά τε χρόνου ἐγγεγονότος πολλοῦ καὶ ἀχθόμενον τῷ ἔργῳ

---

8 ἀποφεύγεσκε Cobet: ἀπέφευγε α ὑπο(ὑπε- R) φεύγεσκε (-εν V) β 10.14 ἐπεμέλετο α ἐπεμέλλετο β 11 φοιτῶν B β φοιτέων A 13 ἀληθέωσ β ἀληθέων α 175,2 οἷα Abresch: οἱ | ὑπερβαλλόμενοσ B β ὑπερβαλόμενος A 3 τὸ μέγαθος in suspicionem uocat Kallenberg 8.11 πόλιος del. van Herwerden 12 ἅπαντεσ α πάντεσ β 14 τε del. van Herwerden | τεσσερεσκαίδεκα A τεσσαρεσκαίδεκα B β 15 τῆς στέγης τῆς μουνολίθου del. van Herwerden 16 ἀτὰρ α ἃ γὰρ β | ⟨μὲν⟩ μῆκος van Herwerden 18 εἴσοδον α ἔσοδον β 19 τῆς στέγης del. van Herwerden 20 ἐγγεγονότος Schweighäuser: ἐκγεγονότοσ | καὶ ἀχθόμενον β καταχθόμενον α.

τὸν δὲ Ἄμασιν ἐνθύμιον ποιησάμενον οὐκ ἐᾶν ἔτι προσωτέρω ἑλκύσαι. οἳ δέ τινες λέγουσι, ὡς ἄνθρωπος διεφθάρη ὑπ᾽ αὐτῆς τῶν τις αὐτὴν μοχλευόντων, καὶ ἀπὸ τούτου οὐκ ἐσελκυσθῆναι.

176 *ἀνέθηκε δὲ καὶ ἐν τοῖσι ἄλλοισι ἱροῖσι ὁ Ἄμασις πᾶσι τοῖσι ἐλλογίμοισι ἔργα τὸ μέγαθος ἀξιοθέητα, ἐν δὲ καὶ ἐν Μέμφι τὸν ὕπτιον κείμενον κολοσσὸν τοῦ Ἡφαιστείου ἔμπροσθε, τοῦ πόδες πέντε καὶ ἑβδομήκοντά εἰσι τὸ μῆκος. ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ βάθρῳ ἑστᾶσι Αἰθιοπικοῦ ἐόντος λίθου δύο κολοσσοί, εἴκοσι ποδῶν τὸ μέγαθος ἐὼν ἑκάτερος, ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ᾽ ἔνθεν τοῦ μεγάλου. ἔστι δὲ λίθινος ἕτερος τοσοῦτος καὶ ἐν Σάϊ, κείμενος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ἐν Μέμφι. τῇ Ἴσι τε τὸ ἐν Μέμφι ἱρὸν Ἄμασίς ἐστι ὁ ἐξοικοδομήσας, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιοθεητότατον.*

177 *Ἐπ᾽ Ἀμάσιος δὲ βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ τότε εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἁπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας. νόμον τε Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἄμασίς ἐστι ὁ καταστήσας, ἀποδεικνύναι ἔτεος ἑκάστου τῷ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων ὅθεν βιοῦται· μὴ δὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόην ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς αἰεὶ χρέωνται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ.*

178 *Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἄμασις ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνευμένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι· τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν ἐνοικέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλλομένοισι ἔδωκε χώρους ἐνιδρύ-*

---

21 *ἐνθύμιον* Valckenaer: *ἐνθυμιστὸν α ἐσθυμιστὸν β* | *προσωτέρω β προσωτέρωι α* 22 *οἱ β ἤδη α* | *αὐτῆσ α αὐτῆ β* 23 *ἀπὸ τούτου α διὰ τοῦτο β* **176,1** *ὁ—2 ἐλλογίμοισι α*, om. *β* 2 *δὲ* ⟨*δὴ*⟩ Naber 3 *ἡφαιστείου β ἡφαιστίου α ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β* 5 *αἰθιοπικοῦ β τοῦ αὐτοῦ α* | *ἐόντες* Schweighäuser: *ἐόντοσ* 7 *μεγάλου β μεγάρου α* 8 *τῶι α τὸ* R V *τοῦ* S | *ἐν* B *β ἐμ* A pr. | *τῆι ἴσι α λέγουσί β*] **177,5** *τε β δὲ α* 6 *αἰγυπτίων α αἰγύπτιον β* 7 *βιοῦται β βεβαιοῦται α βεβίωται* Stein | *ζόην α ζωὴν β* 9 *ἐσ* ⟨*τόδε*⟩ Stein 10 *αμώιμωι* A | *νόμῳ* del. van Herwerden **178,1** *ὁ β*, om. *α* 4 *ἐνοικέειν β οἰκέειν α*, del. Gomperz | *αὐτόσε* van Herwerden | *χώρουσ β χωρίουσ* (*-οισ* A) *α*.

σασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεοῖσι. τὸ μέν νυν μέγιστον αὐτῶν
τέμενος, καὶ ὀνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον, καλεύ-
μενον δὲ Ἑλλήνιον, αἵδε πόλιές εἰσι αἱ ἱδρυμέναι κοινῇ,
Ἰώνων μὲν Χίος καὶ Τέως καὶ Φώκαια καὶ Κλαζομεναί,
Δωριέων δὲ Ῥόδος καὶ Κνίδος καὶ Ἁλικαρνησσὸς καὶ
Φάσηλις, Αἰολέων δὲ ἡ Μυτιληναίων μούνη. τούτων μέν
ἐστι τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὗ-
ται αἱ πόλιές εἰσι αἱ παρέχουσαι· ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλιες με-
ταποιεῦνται, οὐδέν σφι μετεὸν μεταποιεῦνται. χωρὶς δὲ Αἰγι-
νῆται ἐπὶ ἑωυτῶν ἱδρύσαντο τέμενος Διός, καὶ ἄλλο Σάμιοι
Ἥρης καὶ Μιλήσιοι Ἀπόλλωνος. ἦν δὲ τὸ παλαιὸν μούνη 179
Ναύκρατις ἐμπόριον καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτου· εἰ δέ τις ἐς
τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ὀμόσαι μὴ
μὲν ἑκόντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ
Κανωβικόν· ἢ εἰ μή γε οἷά τε εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν,
τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρις οὗ
ἀπίκοιτο ἐς Ναύκρατιν. οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο.
Ἀμφικτυόνων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν Δελφοῖσι νῦν ἐόντα νηὸν 180
τριηκοσίων ταλάντων ἐξεργάσασθαι (ὁ γὰρ πρότερον ἐὼν αὐτόθι
αὐτόματος κατεκάη), τοὺς Δελφοὺς δὴ ἐπέβαλλε τεταρτημόριον
τοῦ μισθώματος παρασχεῖν. πλανώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ περὶ
τὰς πόλις ἐδωτίναζον, ποιεῦντες δὲ τοῦτο οὐκ ἐλάχιστον ἐξ Αἰ-
γύπτου ἠνείκαντο· Ἄμασις μὲν γάρ σφι ἔδωκε χίλια στυπτη-
ρίης τάλαντα, οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες Ἕλληνες εἴκοσι μνέας.
Κυρηναίοισι δὲ Ἄμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. 181
ἐδικαίωσε δὲ καὶ γῆμαι αὐτόθεν, εἴτ' ἐπιθυμήσας Ἑλληνίδος
γυναικός, εἴτε καὶ ἄλλως φιλότητος Κυρηναίων εἵνεκα· γαμέει

δο
9 κνίσοσ β χίοσ α 10 μυτιληναίων A μιτυληναίων B β 12 αἱ α, om. β | πόλιέσ β πόλισ α | αἱ β, om. α | παρεχόμεναι van Herwerden | ὅσαι α αἱ β | πόλιεσ A β πόλισ B, del. van Herwerden 13 οὐδέν — μεταποιεῦνται β, om. α 14 ἐπὶ α ἐπ' β 15 ἥρης R ἥρησι V ἥρασ α 179,6 ἔδεε del. van Herwerden 7 ἐτετίμητο β ἐτέτμητο α 180,2 ἐξεργάσασθαι β ἐξεργάσθαι α 3 αὐτόματοσ β αὐτομάτωσ α 5 πόλισ α πόλιασ β 7 ἐν α, om. β 181,1 δὲ ἄμασισ (-σι V) β δ' ἐσ ἀλλήλουσ α, fuerat Δ ** AM *** C.

δὲ ὦν, οἳ μὲν λέγουσι Βάττου, οἳ δ' Ἀρκεσίλεω θυγατέρα, οἳ δὲ Κριτοβούλου ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου, τῇ οὔνομα ἦν Λαδίκη· τῇ ἐπείτε συγκλίνοιτο ὁ Ἄμασις, μίσγεσθαι οὐκ οἷός τε ἐγίνετο, τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχρᾶτο. ἐπείτε δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, εἶπε ὁ Ἄμασις πρὸς τὴν Λαδίκην ταύτην καλεομένην "ὦ γύναι, κατά με ἐφάρμαξας, καὶ ἔστι τοι οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐκ ἀπολωλέναι κάκιστα γυναικῶν πασέων." ἡ δὲ Λαδίκη, ἐπείτε οἱ ἀρνευμένῃ οὐδὲν ἐγίνετο πρηΰτερος ὁ Ἄμασις, εὔχεται ἐν τῷ νόῳ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἤν οἱ ὑπ' ἐκείνην τὴν νύκτα μιχθῇ ὁ Ἄμασις, τοῦτο γάρ οἱ κακοῦ εἶναι μῆχος, ἄγαλμά οἱ ἀποπέμψειν ἐς Κυρήνην. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν αὐτίκα οἱ ἐμίχθη ὁ Ἄμασις. καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη, ὁκότε ἔλθοι πρὸς αὐτήν, ἐμίσγετο, καὶ κάρτα μιν ἔστερξε μετὰ τοῦτο. ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τὴν εὐχὴν τῇ θεῷ· ποιησαμένη γὰρ ἄγαλμα ἀπέπεμψε ἐς Κυρήνην, τὸ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν σόον, ἔξω ἱδρυμένον τοῦ Κυρηναίων ἄστεος. ταύτην τὴν Λαδίκην, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης Αἰγύπτου καὶ ἐπύθετο αὐτῆς ἥτις εἴη, ἀπέπεμψε ἀσινέα ἐς Κυρήνην.

182 Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἄμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο μὲν ἐς Κυρήνην ἄγαλμα ἐπίχρυσον Ἀθηναίης καὶ εἰκόνα ἑωυτοῦ γραφῇ εἰκασμένην, τοῦτο δὲ τῇ ἐν Λίνδῳ Ἀθηναίῃ δύο τε ἀγάλματα λίθινα καὶ θώρηκα λίνεον ἀξιοθέητον, τοῦτο δ' ἐς Σάμον τῇ Ἥρῃ εἰκόνας ἑωυτοῦ διφασίας ξυλίνας, αἳ ἐν τῷ νηῷ τῷ μεγάλῳ ἱδρύατο ἔτι καὶ τὸ μέχρις ἐμεῦ, ὄπισθε τῶν θυρέων. ἐς μέν νυν Σάμον ἀνέθηκε κατὰ ξεινίην τὴν ἑωυτοῦ τε καὶ Πολυκράτεος τοῦ Αἰάκεος, ἐς δὲ Λίνδον ξεινίης μὲν οὐδεμιῆς εἵνεκεν, ὅτι δὲ τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Λίνδῳ τὸ τῆς Ἀθη-

---

4 *βάττου* β *βάττεω* α | *οἱδ'* α *τοῦ* β 5.10.16 *λαδίκη* α *δαδίκη* β 6.11 *ὁ* β, om. α 8 *ἐγίνετο* α *ἐγένετο* β | *ὁ* α *δὲ ὁ* β 8.11.12.14 *ὁ Ἄμασις* del. van Herwerden 8.19 *λαδίκην* α *δαδίκην* β 11 *νόῳ* β *νῶι* α 12 *ὑπ'* Schaefer: *ἐπ'* 15 *ἤδη* α *δὴ* β | *ἔλθοι* β *ἔλθοι ἄμασισ* α | *πρὸς*] *παρ'* van Herwerden 18 *ἱδρυμένον* β *τετραμμένον* α 20 *ἥτισ* α *εἴ τι* β 182,1 *ὁ ἄμασισ* α *πέμψασ ὁ ἄμασισ* β 4 *λίνεον* α, om. β 5 *δ'* α *δὲ* β.

ναίης λέγεται τὰς τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας ἱδρύσασθαι προσσχούσας, ὅτε ἀπεδίδρησκον τοὺς Αἰγύπτου παῖδας. ταῦτα μὲν ἀνέθηκε ὁ Ἄμασις, εἷλε δὲ Κύπρον πρῶτος ἀνθρώπων καὶ κατεστρέψατο ἐς φόρου ἀπαγωγήν.

---

10 τοῦ *α*, om. *β* | ἱδρύσασθαι *β* ἱδρῦσθαι *α* | προσσχούσασ *α* προσχούσασ *β* 13 ἀπαγωγήν *α* ἀπαγωγήν· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ἄμασιν καμβύσησ ὁ κύρου ἐστρατεύετο *β*

ΗΡΟΔΟΤΟΥ $\overline{B}$ A *B* B τέλοσ $\overline{\beta}$ ἱστοριῶν ἡροδότου R.

Γ.

Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Ἄμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, 1
ἄγων ἄλλους τε τῶν ἦρχε καὶ Ἑλλήνων Ἴωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι᾽ αἰτίην τοιήνδε· πέμψας Καμβύσης ἐς Αἴγυπτον κήρυκα αἴτεε Ἄμασιν θυγατέρα, αἴτεε δὲ ἐκ βουλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, ὃς μεμφόμενος Ἀμάσιν ἔπρηξε ταῦτα, ὅτι μιν ἐξ ἁπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἰητρῶν ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικός τε καὶ τέκνων ἔκδοτον ἐποίησε ἐς Πέρσας, ὅτε Κῦρος πέμψας παρὰ Ἄμασιν αἴτεε ἰητρὸν ὀφθαλμῶν, ὃς εἴη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. ταῦτα δὴ ἐπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος ἐνῆγε τῇ συμβουλῇ [κελεύων] αἰτέειν τὸν Καμβύσεα Ἄμασιν θυγατέρα, ἵνα ἢ δοὺς ἀνιῷτο ἢ μὴ δοὺς Καμβύσῃ ἀπέχθοιτο. ὁ δὲ Ἄμασις τῇ δυνάμι τῶν Περσέων ἀχθόμενος καὶ ἀρρωδέων οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρνήσασθαι· εὖ γὰρ ἠπίστατο, ὅτι οὐκ ὡς γυναῖκά μιν ἔμελλε Καμβύσης ἕξειν, ἀλλ᾽ ὡς παλακήν. ταῦτα δὴ ἐκλογιζόμενος ἐποίησε τάδε· ἦν Ἀπρίεω τοῦ προτέρου βασιλέος θυγάτηρ κάρτα μεγάλη τε καὶ εὐειδὴς μούνη τοῦ οἴκου λελειμμένη, οὔνομα δέ οἱ ἦν Νίτητις· ταύτην δὴ τὴν παῖδα ὁ Ἄμασις κοσμήσας

ΘΆΛΕΙΑ Γ Α *Γ* | *θάλεια* B *θάλεια* R 1,2 *ἄλλουσ τε β καὶ ἄλλουσ α* 4 *βουλῆσ α συμβουλίησ β* 5 *Ἀμάσι* Lhardy | *ἔπρηξε ταῦτα* del. Cobet 10 *κελεύων* del. Krüger 12 *δυνάμι: δυνάμει* 13 *εὖ γὰρ ἠπίστατο α ἐπίστατο γὰρ β* | *οὐκ β οὐχ α* 14 *παλακήν α* V *παλλακήν* R.

ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ ἀποπέμπει ἐς Πέρσας ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὥς μιν ⟨Καμβύσης⟩ ἠσπάζετο πατρόθεν ὀνομάζων, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ παῖς "ὦ βασιλεῦ, διαβεβλημένος ὑπὸ Ἀμάσιος οὐ μανθάνεις, ὅς ἐμέ σοι κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα διδούς, ἐοῦσαν τῇ ἀληθείῃ Ἀπρίεω, τὸν ἐκεῖνος ἐόντα ἑωυτοῦ δεσπότεα μετ᾽ Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφόνευσε." τοῦτο δὴ τὸ ἔπος καὶ αὕτη ἡ αἰτίη ἐγγενομένη ἤγαγε Καμβύσεα τὸν Κύρου μεγάλως θυμωθέντα ἐπ᾽ Αἴγυπτον· οὕτω μέν νυν λέγουσι Πέρσαι.

2 Αἰγύπτιοι δὲ οἰκηιεῦνται Καμβύσεα, φάμενοί μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίεω θυγατρὸς γενέσθαι· Κῦρον γὰρ εἶναι τὸν πέμψαντα παρὰ Ἄμασιν ἐπὶ τὴν θυγατέρα, ἀλλ᾽ οὐ Καμβύσεα. λέγοντες δὲ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς λέγουσι. οὐ μὲν οὐδὲ λέληθε αὐτούς (εἰ γάρ τινες καὶ ἄλλοι, τὰ Περσέων νόμιμα ἐπιστέαται καὶ Αἰγύπτιοι) ὅτι πρῶτα μὲν νόθον οὔ σφι νόμος ἐστὶ βασιλεῦσαι γνησίου παρεόντος, αὖτις δὲ ὅτι Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυγατρὸς ἦν παῖς Καμβύσης, ἀνδρὸς Ἀχαιμενίδεω, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ τῆς Αἰγυπτίης. ἀλλὰ παρατράπουσι τὸν λόγον προσποιεύμενοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγγενέες εἶναι. καὶ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει.

3 λέγεται δὲ καὶ ὅδε ὁ λόγος, ἐμοὶ μὲν οὐ πιθανός, ὡς τῶν Περσίδων γυναικῶν εἰσελθοῦσά τις παρὰ τὰς Κύρου γυναῖκας, ὡς εἶδε τῇ Κασσανδάνῃ παρεστεῶτα τέκνα εὐειδέα τε καὶ μεγάλα, πολλῷ ἐχρᾶτο τῷ ἐπαίνῳ ὑπερθωυμάζουσα, ἡ δὲ Κασσανδάνη ἐοῦσα τοῦ Κύρου γυνὴ εἶπε τάδε· "τοιῶνδε μέντοι ἐμὲ παίδων μητέρα ἐοῦσαν Κῦρος ἐν ἀτιμίῃ ἔχει, τὴν δὲ ἀπ᾽ Αἰγύπτου ἐπίκτητον ἐν τιμῇ τίθεται." τὴν μὲν ἀχθομένην τῇ Νιτήτι εἰπεῖν ταῦτα, τῶν δέ οἱ παίδων τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν Καμβύσεα "τοιγάρ τοι, ὦ

---

19 ⟨*Καμβύσης*⟩ add. Cobet 22 *ἀληθείῃ β ἀληθείαι α* 23 *δεσπότεα α δεσπότην β* 24 *αἰτίη α αἰτία β* 2,1 *οἰκηιεῦνται* S *οἰκειεῦνται* A *οἰκειοῦνται* B *οἰκοιοῦνται* RV 2 *δὴ α*, om. *β* 5 *μὲν*: *μὴν* | *λέληθε α λέλυθεν β* 6 *νόμιμα α νόμιμα ὀρθῶσ β* 7 *περιεόντος* van Herwerden 9 *οὐκ ἐκ*] *οὐ* van Herwerden 10 *παρατράπουσι*: *παρατρέπουσι* 3,1 *ὁ β*, om. *α* 2 *γυναικῶν* del. van Herwerden | *εἰσελθοῦσα α ἐσελθοῦσα β* 4 *τέκνα α τὰ τέκνα β* 5 *ἐοῦσα — γυνὴ* del. van Herwerden 6 *τάδε α τοιάδε β* | *μητέρα α μητέραν β* 9 *πρεσβύτερον α πρεσβύτατον β* | *τοι α*, om. *β*.

μῆτερ, ἐπεὰν ἐγὼ γένωμαι ἀνήρ, Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω κάτω θήσω, τὰ δὲ κάτω ἄνω." ταῦτα εἰπεῖν αὐτὸν ἔτεα ὡς δέκα κου γεγονότα, καὶ τὰς γυναῖκας ἐν θώυματι γενέσθαι· τὸν δὲ διαμνημονεύοντα οὕτω δή, ἐπείτε ἀνδρώθη καὶ ἔσχε τὴν βασιληίην, ποιήσασθαι τὴν ἐπ' Αἴγυπτον στρατηίην.

4 Συνήνεικε δὲ καὶ ἄλλο τι τοιόνδε πρῆγμα γενέσθαι εἰς τὴν ἐπιστράτευσιν ταύτην. ἦν τῶν ἐπικούρων τῶν Ἀμάσιος ἀνὴρ γένος μὲν Ἁλικαρνησσεύς, οὔνομα δέ οἱ ἦν Φάνης, καὶ γνώμην ἱκανὸς καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος. οὗτος ὁ Φάνης μεμφόμενός κού τι Ἀμάσι ἐκδιδρήσκει πλοίῳ ἐξ Αἰγύπτου, βουλόμενος Καμβύσῃ ἐλθεῖν ἐς λόγους. οἷα δὲ ἐόντα αὐτὸν ἐν τοῖσι ἐπικούροισι λόγου οὐ σμικροῦ ἐπιστάμενόν τε τὰ περὶ Αἴγυπτον ἀτρεκέστατα, μεταδιώκει ὁ Ἄμασις σπουδὴν ποιεύμενος ἑλεῖν, μεταδιώκει δὲ τῶν εὐνούχων τὸν πιστότατον ἀποστείλας τριηρεϊ κατ' αὐτόν, ὃς αἱρέει μιν ἐν Λυκίῃ, ἑλὼν δὲ οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἴγυπτον· σοφίῃ γάρ μιν περιῆλθε ὁ Φάνης· καταμεθύσας γὰρ τοὺς φυλάκους ἀπαλλάσσετο ἐς Πέρσας. ὁρμημένῳ δὲ στρατεύεσθαι Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἀπορέοντι [τὴν ἔλασιν], ὅκως τὴν ἄνυδρον διεκπερᾷ, ἐπελθὼν φράζει μὲν καὶ τἆλλα τὰ Ἀμάσιος πρήγματα, ἐξηγέεται δὲ καὶ τὴν ἔλασιν, ὧδε παραινέων, πέμψαντα παρὰ τὸν Ἀραβίων βασιλέα δέεσθαι τὴν διέξοδόν οἱ

5 ἀσφαλέα παρασχεῖν. μούνῃ δὲ ταύτῃ εἰσὶ φανεραὶ ἐσβολαὶ ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρις οὔρων τῶν Καδύτιος πόλιος γῆ ἐστι Σύρων τῶν Παλαιστίνων καλεομένων· ἀπὸ δὲ Καδύτιος ἐούσης [πόλιος], ὡς ἐμοὶ δοκέει, Σαρδίων οὐ πολλῷ ἐλάσσο-

---

14 στρατηίην β στρατιήν α 4,1 τοιόνδε α τοιοῦτον β | εἰσ α ἐσ β 2 ἐπικούρων τῶν β ἐπικούρων α 3 οἱ ἦν β οἱ α, om. van Herwerden 4 πολέμια β πολεμικὰ α 5 ἐκδιδρήσκει α εἰσ(εἰ-V δια-S)διδρήσκει β εἰσ 6 οἷα α ὁ β 9 τριήρει β τριήρη α | κατ' α κατ' β 11 καταμεθύσασ α θύσασ β 12 ἀπαλλάσσετο α ἀπηλλάσσετο β 13 τὴν ἔλασιν del. Cobet 14 μὲν α μιν β | τἄλλα β τὰ ἄλλα α 16 δίοδόν Cobet 5,1 ἐσβολαὶ α αἱ ἐσβολαὶ β 3 γῆ Gronov: ἣ | σύρων α συρίων β 4 ἐούσησ πόλιοσ α πόλιοσ ἐούσησ β | δοκέει β δοκεῖ α.

νος, ἀπὸ ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ ἐπὶ θαλάσσης μέχρις Ἰηνύσου
πόλιός ἐστι τοῦ Ἀραβίου, ἀπὸ δὲ Ἰηνύσου αὖτις Σύρων μέχρι
Σερβωνίδος λίμνης, παρ᾽ ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θά-
λασσαν· ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος λίμνης, ἐν τῇ λόγος τὸν Τυφῶ
κεκρύφθαι, ἀπὸ ταύτης ἤδη Αἴγυπτος. τὸ δὴ μεταξὺ Ἰηνύσου
πόλιος καὶ Κασίου τε ὄρεος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐὸν
τοῦτο οὐκ ὀλίγον χωρίον, ἀλλὰ ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδόν,
ἄνυδρόν ἐστι δεινῶς. τὸ δὲ ὀλίγοι τῶν ἐς Αἴγυπτον ναυτιλλο- 6
μένων ἐννενώκασι, τοῦτο ἔρχομαι φράσων. ἐς Αἴγυπτον ἐκ τῆς
Ἑλλάδος πάσης καὶ πρὸς ἐκ Φοινίκης κέραμος ἐσάγεται πλή-
ρης οἴνου δι᾽ ἔτεος ἑκάστου, καὶ ἓν κεράμιον οἰνηρὸν ἀριθμῷ
κεινὸν οὐκ ἔστι ὡς λόγῳ εἰπεῖν ἰδέσθαι. κοῦ δῆτα, εἴποι τις
ἄν, ταῦτα ἀναισιμοῦται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω· δεῖ τὸν μὲν δή-
μαρχον ἕκαστον ἐκ τῆς ἑωυτοῦ πόλιος συλλέξαντα πάντα τὸν
κέραμον ἄγειν ἐς Μέμφιν, τοὺς δὲ ἐκ Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ
τὰ ἄνυδρα τῆς Συρίης κομίζειν πλήσαντας ὕδατος. οὕτως ὁ
ἐπιφοιτῶν κέραμος καὶ ἐξαιρεόμενος ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τὸν πα-
λαιὸν κομίζεται ἐς Συρίην. οὕτω μέν νυν Πέρσαι εἰσὶ οἱ τὴν 7
ἐσβολὴν ταύτην παρασκευάσαντες ἐπ᾽ Αἴγυπτον, κατὰ δὴ τὰ
εἰρημένα σάξαντες ὕδατι, ἐπείτε τάχιστα παρέλαβον Αἴγυπτον.
τότε δὲ οὐκ ἐόντος κω ὕδατος ἑτοίμου, Καμβύσης πυθό-
μενος τοῦ Ἁλικαρνησσέος ξείνου, πέμψας παρὰ τὸν Ἀρά-
βιον ἀγγέλους καὶ δεηθεὶς τῆς ἀσφαλείης ἔτυχε, πίστις
δούς τε καὶ δεξάμενος παρ᾽ αὐτοῦ. σέβονται δὲ Ἀράβιοι 8

---

5 ἀπὸ ταύτησ τὰ ἐυπόρια α τὰ ἐμπόρια. ἀπὸ ταύτησ β | ἐπὶ β ἀπὸ α 5.6 ἰηνύσου α ἰκνύσου β 6 τοῦ β τῆσ α | αὖτισ α πόλιοσ β | σύρων: συρίων 8 τῇ β τῆι δὴ α 9 ἤδη β δὴ α | Ἰηνύσου ⟨τε⟩ Stein 10 τε del. Stein | σερβωνίδοσ α σερβωνίτιδοσ β 11 ὁδοῦ uel ὁδός Stein 12 ἄνυδρόν ἐστι α ἔστιν ἄνυδρον β 6,4 δι᾽ ἔτουσ(-εοσ S) β δὶσ τοῖ ἔτεοσ α; fuerat ΔΙΕΤΕΟϹ (ΟΥ superscr.) 5 κεινὸν β κείμενον α | λόγωι α λόγοσ β 6 τῶν μὲν δημάρχων Reiske 10 ἐπιφοιτῶν α ἐπιφοιτέων β 7,3 σάξαντεσ β ἕλξαντεσ α | ἐπείτε τάχιστα α ἐπὶ τὸ χαστὰ β 4 ὕδατοσ ἑτοίμου α ἑτοίμου ὕδατοσ β 5 ἁλικαρνησσέοσ α ἁλικαρνησῆος R ἁλικαρνασῆοσ V′ | ἀράβιον α ἀράβιον βασιλέα β 6 πίστις S: πίστϊ R πιστίεις V πίστεισ α.

πίστις ἀνθρώπων ὅμοια τοῖσι μάλιστα, ποιεῦνται δὲ αὐτὰς τρόπῳ τοιῷδε· τῶν βουλομένων τὰ πιστὰ ποιέεσθαι ἄλλος ἀνήρ, ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέσῳ ἑστεώς, λίθῳ ὀξέϊ τὸ ἔσω τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς δακτύλους τοὺς μεγάλους ἐπιτάμνει τῶν ποιευμένων τὰς πίστις, καὶ ἔπειτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἱματίου ἑκατέρου κροκίδα ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέσῳ κειμένους λίθους ἑπτά· τοῦτο δὲ ποιέων ἐπικαλέει τόν τε Διόνυσον καὶ τὴν Οὐρανίην. ἐπιτελέσαντος δὲ τούτου ταῦτα, ὁ τὰς πίστις ποιησάμενος τοῖσι φίλοισι παρεγγυᾷ τὸν ξεῖνον ἢ καὶ τὸν ἀστόν, ἢν πρὸς ἀστὸν ποιῆται· οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ τὰς πίστις δικαιεῦσι σέβεσθαι. Διόνυσον δὲ θεῶν μοῦνον καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγέονται εἶναι, καὶ τῶν τριχῶν τὴν κουρὴν κείρεσθαί φασι κατά περ αὐτὸν τὸν Διόνυσον κεκάρθαι· κείρονται δὲ περιτρόχαλα, ὑποξυροῦντες τοὺς κροτάφους. ὀνομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον Ὀροτάλτ, τὴν δὲ Οὐρανίην Ἀλιλάτ.

9 *Ἐπεὶ ὦν τὴν πίστιν τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι παρὰ Καμβύσεω ἀπιγμένοισι ἐποιήσατο ὁ Ἀράβιος, ἐμηχανᾶτο τοιάδε· ἀσκοὺς καμήλων πλήσας ὕδατος ἐπέσαξε ἐπὶ τὰς ζωὰς τῶν καμήλων πάσας, τοῦτο δὲ ποιήσας ἤλασε ἐς τὴν ἄνυδρον καὶ ὑπέμενε ἐνθαῦτα τὸν Καμβύσεω στρατόν. οὗτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων εἴρηται, δεῖ δὲ καὶ τὸν ἧσσον πιθανόν, ἐπεί γε δὴ λέγεται, ῥηθῆναι. ποταμός ἐστι μέγας ἐν τῇ Ἀραβίῃ, τῷ οὔνομα Κόρυς, ἐκδιδοῖ δὲ οὗτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἀπὸ τούτου δὴ ὦν τοῦ ποταμοῦ λέγεται τὸν βασιλέα τῶν Ἀραβίων, ῥαψάμενον ὠμοβοέων καὶ ἄλλων δερμάτων ὀχετὸν μήκεϊ ἐξικνεύμενον εἰς τὴν ἄνυδρον, ἀγαγεῖν διὰ δὴ τούτου*

8,2 *πίστισ* β *πίστεισ* α | *τοῖσι* α *τισι* β 5 *τῶν* – 6 *πίστις* del. Cobet | 6 *πίστισ* CP: *πίστεισ* | *ἑκατέρου* α *ἑκάστου* β 7 *κροκύδα* α *κροκίδα* β 8 *τόν τε* β *τε τὸν* α 9.11 *πίστις* R *πίστειο* α V 11 *τὰσ πίστισ δικαιεῦσι σέβεσθαι* α *σέβεσθαι τὰσ πίστισ* (*πίστεις* V) *δικαιεῦσι* β 12 *ἡγέονται* α *ἡγεῦνται* β 14 *περιτρόχαλα* β *ὑποτρόχαλα* α | *ὑποξυροῦντες τοὺς κροτάφους* del. Naber | *ὑποξυροῦντεσ* β *περιξυρῶντεσ* α 15 *ὀροτάλτ* A *ὀροτάλ*τ* B *ὀρατάλ* RV 9,1 *Ἐπείτε* van Herwerden 3 *ζωὰσ* V *ζοὰσ* α, om. R 5 *ὑπέμενε* α *ὑπέμεινεν* β 10 *ῥαψάμενον* β *ἀψάμενον* α | *ὠμοβοέων* β *τῶν ὠμοβοέων* α | *ἄλλων* β *τῶν ἄλλων* α 11 *ἐξικνεύμενον* α *ἐξιχνεύμενον* V *ἐπιχνευμένων* R | *εἰσ* β *ἐσ* α | *τουτο* RV *τούτου* S *τούτων* α.

τὸ ὕδωρ, ἐν δὲ τῇ ἀνύδρῳ μεγάλας δεξαμενὰς ὀρύξασθαι, ἵνα δεκόμεναι τὸ ὕδωρ σῴζωσι. ὁδὸς δ᾽ ἐστὶ δυώδεκα ἡμερέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς ταύτην τὴν ἄνυδρον. ἀγαγεῖν δέ μιν δι᾽ ὀχετῶν τριῶν ἐς τριξὰ χωρία.

Ἐν δὲ τῷ Πηλουσίῳ καλεομένῳ στόματι τοῦ Νείλου ἐστρα- 10
τοπέδευτο Ψαμμήνιτος ὁ Ἀμάσιος παῖς, ὑπομένων Καμβύσεα. Ἄμασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶντα Καμβύσης ἐλάσας ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ἀλλὰ βασιλεύσας ὁ Ἄμασις τέσσερα καὶ τεσσεράκοντα ἔτεα ἀπέθανε, ἐν τοῖσι οὐδέν οἱ μέγα ἀνάρσιον πρῆγμα συνηνείχθη. ἀποθανὼν δὲ καὶ ταριχευθεὶς ἐτάφη ἐν τῇσι ταφῇσι τῇσι ἐν τῷ ἱρῷ, τὰς αὐτὸς οἰκοδομήσατο. ἐπὶ Ψαμμηνίτου δὲ τοῦ Ἀμάσιος βασιλεύοντος Αἰγύπτου φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον δὴ ἐγένετο· ὕσθησαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύπτιαι, οὔτε πρότερον οὐδαμὰ ὑσθεῖσαι οὔτε ὕστερον τὸ μέχρις ἐμεῦ, ὡς λέγουσι αὐτοὶ Θηβαῖοι. οὐ γὰρ δὴ ὕεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τὸ παράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπείτε 11
διεξελάσαντες τὴν ἄνυδρον ἵζοντο πέλας τῶν Αἰγυπτίων ὡς συμβαλέοντες, ἐνθαῦτα οἱ ἐπίκουροι [οἱ] τοῦ Αἰγυπτίου, ἐόντες ἄνδρες Ἕλληνές τε καὶ Κᾶρες, μεμφόμενοι τῷ Φάνῃ ὅτι στρατὸν ἤγαγε ἐπ᾽ Αἴγυπτον ἀλλόθροον, μηχανῶνται πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε· ἦσαν τῷ Φάνῃ παῖδες ἐν Αἰγύπτῳ καταλελειμμένοι ⟨δέκα⟩· τοὺς ἀγαγόντες ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐς ὄψιν τοῦ πατρὸς κρητῆρα ἐν μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων, μετὰ δὲ ἀγινέοντες κατὰ ἕνα ἕκαστον τῶν παίδων ἔσφαζον ἐς τὸν κρητῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξελθόντες [τῶν παίδων] οἶνόν τε καὶ ὕδωρ ἐσεφόρεον ἐς αὐτόν, ἐμπιόντες δὲ τοῦ αἵματος πάντες οἱ ἐπίκουροι οὕτω δὴ συνέβαλον. μάχης δὲ γενομένης καρτερῆς καὶ

---

13 δεκόμεναι del. Mehler | σώζωσι α ποτίζωσιν β 14 ἀγαγεῖν V' ἄγειν α R 15 τριῶν β, om. α 10,1 ἐστρατοπέδευτο Cobet: ἐστρατοπεδεύετο β ἐστρατεύετο α 2 παῖς del. van Herwerden 3 ἐπ᾽ α ἐσ β 4 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 8 βασιλεύοντοσ β βασιλεύσαντοσ α | Αἰγύπτου del. van Herwerden | δὴ α, om. β 9 αἱ β, om. α 11 οὐ α οὔτε β 12 ὕσθησαν β οἴσθησαν α 11,3 οἱ del. Cobet 6 ⟨ί = δέκα⟩ Gomperz 7 τοὶσ α τούτουσ β 10 τῶν παίδων del. van Herwerden 11 ἐσεφόρεον α ἐφόρεον β 11—12 οἱ ἐπίκουροι del. Cobet.

πεσόντων ἀμφοτέρων [τῶν στρατοπέδων] πλήθεϊ πολλῶν ἐτράποντο οἱ Αἰγύπτιοι.

12 Θῶυμα δὲ μέγα εἶδον πυθόμενος παρὰ τῶν ἐπιχωρίων· τῶν γὰρ ὀστέων κεχυμένων χωρὶς ἑκατέρων τῶν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόντων (χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσέων ἐκέετο τὰ ὀστέα, ὡς ἐχωρίσθη κατ᾽ ἀρχάς, ἑτέρωθι δὲ τῶν Αἰγυπτίων), αἱ μὲν τῶν Περσέων κεφαλαί εἰσι ἀσθενέες οὕτω, ὥστε, εἰ θέλεις ψήφῳ μούνῃ βαλεῖν, διατετρανέεις, αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων οὕτω δή τι ἰσχυραί· μόγις ἂν λίθῳ παίσας διαράξειας. αἴτιον δὲ τούτου τόδε ἔλεγον, καὶ ἐμέ γ᾽ εὐπετέως ἔπειθον, ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν αὐτίκα ἀπὸ παιδίων ἀρξάμενοι ξυροῦνται τὰς κεφαλὰς καὶ πρὸς τὸν ἥλιον παχύνεται τὸ ὀστέον. τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἴτιόν ἐστι· Αἰγυπτίων γὰρ ἄν τις ἐλαχίστους ἴδοιτο φαλακροὺς πάντων ἀνθρώπων. τούτοισι μὲν δὴ τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλάς, τοῖσι δὲ Πέρσῃσι, ὅτι ἀσθενέας φορέουσι τὰς κεφαλάς, αἴτιον τόδε· σκιητροφέουσι ἐξ ἀρχῆς πίλους [τιάρας] φορέοντες. ταῦτα μέν νυν τοιαῦτα ἐόντα εἶδον. εἶδον δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια τούτοισι ἐν Παπρήμι τῶν ἅμα Ἀχαιμένεϊ τῷ Δαρείου διαφθαρέντων ὑπ᾽ Ἰνάρω τοῦ Λίβυος.

13 Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὡς ἐτράποντο, ἔφευγον οὐδενὶ κόσμῳ. κατειληθέντων δὲ ἐς Μέμφιν, ἔπεμπε ἀνὰ ποταμὸν Καμβύσης νέα Μυτιληναίην κήρυκα ἄγουσαν ἄνδρα Πέρσην, ἐς ὁμολογίην προκαλεόμενος Αἰγυπτίους. οἱ δὲ ἐπείτε τὴν νέα εἶδον ἐσελθοῦσαν ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκχυθέντες ἁλέες ἐκ τοῦ τείχεος τήν τε νέα διέφθειραν καὶ τοὺς ἄνδρας κρεουργηδὸν δια-

---

13 ἀμφοτέρων β ἐξ ἀμφοτέρων α | τῶν στρατοπέδων del. Gomperz **12,1** δὲ β τε α | εἶδον α ἴδον β 2 τῶν γὰρ α τῶν β | κεχυμένων β περικεχυμένων α 3 ἐκέετο α κέεται β 5 οὕτω α οὕτωσ β | θέλεισ α θέλοισ β 6 βαλεῖν: βαλέειν 7 ⟨ἂς⟩ μόγις Dindorf | διαράξειασ β διαρρήξεισ α 8 γ᾽ α γε β 9 ξυροῦνται: ζυρῶνται 12—13 τοῦτό ἐστι α τοῦτ᾽ ἔστιν β 14 τὰς κεφαλάς del. Aldus 15 ἐξ α τε ἐξ β | τιάρας del. van Herwerden | ἐόντα β, om. α 16 εἶδον. ἴδον V ἴδον R εἶδον α 17 τῶι α τοῦ β | ἵναρω α ἰνάρου β **13,3** μυτιληναίην α μιτυληναίην β 5 εἶδον ἐσελθοῖσαν α ἴδον ἐλθοῦσαν β.

σπάσαντες ἐφόρεον ἐς τὸ τεῖχος. καὶ Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ τοῦτο πολιορκεόμενοι χρόνῳ παρέστησαν, οἱ δὲ προσεχέες Λίβυες δείσαντες τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον γεγονότα παρέδοσαν σφέας αὐτοὺς ἀμαχητὶ καὶ φόρον τε ἐτάξαντο καὶ δῶρα ἔπεμπον. οἱ δὲ Κυρηναῖοι καὶ Βαρκαῖοι, δείσαντες ὁμοίως [ὡς] καὶ οἱ Λίβυες, ἕτερα τοιαῦτα ἐποίησαν. Καμβύσης δὲ τὰ μὲν παρὰ Λιβύων ἐλθόντα δῶρα φιλοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δὲ παρὰ Κυρηναίων ἀπικόμενα μεμφθείς, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ἦν ὀλίγα (ἔπεμψαν γὰρ δὴ πεντακοσίας μνέας ἀργυρίου οἱ Κυρηναῖοι), ταύτας δρασσόμενος αὐτοχειρίῃ διέσπειρε τῇ στρατιῇ.

Ἡμέρῃ δὲ δεκάτῃ, ἀπ᾽ ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐμ Μέμφι 14
Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον ἐπὶ λύμῃ τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον ⟨ὦν⟩ κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ποιέων τοιάδε· στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουληίῃ ἐξέπεμπε ἐπ᾽ ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήιον, συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέος. ὡς δὲ βοῇ τε καὶ κλαυθμῷ παρήισαν αἱ παρθένοι παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀν⟨τ⟩εβόων τε καὶ ἀντέκλαιον ὁρῶντες τὰ τέκνα κεκακωμένα, ὁ δὲ Ψαμμήνιτος προϊδὼν καὶ μαθὼν ἔκυψε ἐς τὴν γῆν. παρεξελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερά οἱ τὸν παῖδα ἔπεμπε μετ᾽ ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἐχόντων, τούς τε αὐχένας κάλῳ δεδεμένους καὶ τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένους

7 ἐφόρεον ἐς] ἐφρούρεον Naber 8 πολιορκεόμενοι β πολιορκούμενοι α 10 οἱ van Herwerden: ὡσ 11 βαρκαῖοι α οἱ βαρκαῖοι β | δείσαντεσ α δείσαντέσ τε | ὡσ β ὰ̈ α, del. Schaefer 12 ἕτερα β, om. α 15 πεντακοσίασ β πεντηκοσίασ α 14,1 ἐμ R ἐν B V′ ε^ν A 4 ⟨ὦν⟩ Cobet διεπειρᾶτο α διεπειρεᾶτο β 6 ἐπ᾽ α ἐσ β | συνέπεμπε α συνέπεμψε β 8 κλαυθμῷ ⟨ἀφθόνῳ⟩ Naber | παρήισαν Reiz: παρήεσαν β παρῆσαν α 9 πάντεσ α πατέρεσ β | ἀντεβόων Dobree: ἀνεβόων 11 ψαμμήνιτοσ προϊδὼν α ψαμμίνιτος (η supra ι) (R ψαμήνιτος V ψαμίνητος S) προσιδὼν β | παρεξελθουσέων β παρελθουσέων α 14 τε α δὲ β | δεδεμένουσ α δεδεμένουσ ἦγον β.

ἤγοντο δὲ ποινὴν τίσοντες Μυτιληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηί· ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ βασιλήιοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἑκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. ὁ δὲ ἰδὼν παρεξιόντας καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιεύντων, τὠυτὸ ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ τῇ θυγατρί. παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνεικε ὥστε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἐόντων ἔχοντά τε οὐδὲν εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν, παριέναι [Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους Αἰγυπτίων]. ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα καὶ καλέσας ὀνομαστὶ τὸν ἑταῖρον ἐπλήξατο τὴν κεφαλήν. ἦσαν δ᾽ ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἳ τὸ ποιεύμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ᾽ ἑκάστῃ ἐξόδῳ Καμβύσῃ ἐσήμαινον. θωυμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιεύμενα, πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν λέγων τάδε· "δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, δι᾽ ὅ τι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὁρῶν κεκακωμένην καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτωχὸν οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας." ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοισίδε· "ὦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκήια ἦν μέζω [κακὰ] ἢ ὥστε ἀνακλαίειν, τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πένθος ἄξιον ἦν δακρύων, ὃς ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν ἐς πτωχηίην ἀπῖκται ἐπὶ γήραος οὐδῷ." καὶ ταῦτα ὡς * * * ἀπενει-

---

15 μυτιληναίων α μιτυληναίων β 18 ἀγόμενον Dindorf: ἡ(ἠ B)γεόμενον 20 ἀνακλαιόντων Naber | καὶ ἐπὶ β ἐπὶ α τῆι α, om. β 23 τε α δὲ β 24 Ψαμμήνιτόν — 25 Αἰγυπτίων del. Schenkl 24 ψαμμήνιτον α ψαμμίνιτον β 25 ψαμμήνιτοσ α ψαμμίνιτοσ β | εἶδε α ἴδεν β 26 ὀνομαστὶ α ὀνόματι β 28 πᾶν α ἅπαν β | ἐξ ἐκείνου ἐπ᾽ ἑκάστηι α ἐπ᾽ ἐκείνου ἐξ ἑκάστου β | παρεξόδῳ van Herwerden | ἐσήμαινον α ἐσήμηνον β 30 ψαμμήνιτε α ψαμμίνι(-η V)τε β | εἰρωτᾶι α ἐρωτᾶ β 31 δι᾽ ὅ τι] τάδε· τί Naber | παῖδα α παῖδα δὲ β 32 στείχοντα d: στίχοντα 33 ἄλλων del. Krüger, τῶν ἀνδρῶν Schenkl | ἐτίμησασ α ἐτίμησασ τούτοισι (-ιν V′) β 34 δ᾽ α δὲ β | τοισίδε: τοῖσδε 35 μέζω α μείζω β | κακὰ del. Cobet, ante ἦν transponit van Herwerden | ἢ β, om. α 37 post ὡς Schenkl addit Καμβύσεα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν | ἀπενειχθῆναι Wehrmann.

χθέντα ὑπὸ τούτου, εὖ δοκέειν σφι εἰρῆσθαι, ὡς λέγεται ὑπ' Αἰγυπτίων· δακρύειν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας· αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἶκτόν τινα, καὶ αὐτίκα κελεύειν τόν τέ οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σῴζειν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἑωυτόν. τὸν μὲν δὴ παῖδα 15 εὗρον οἱ μετιόντες οὐκέτι περιεόντα, ἀλλὰ πρῶτον κατακοπέντα, αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες ἦγον παρὰ Καμβύσεα· ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο ἔχων οὐδὲν βίαιον. εἰ δὲ καὶ ἠπιστήθη μὴ πολυπρηγμονέειν, ἀπέλαβε ἂν Αἴγυπτον ὥστε ἐπιτροπεύειν αὐτῆς, ἐπεὶ τιμᾶν ἐώθασι Πέρσαι τῶν βασιλέων τοὺς παῖδας· τῶν, ἢν καί σφεων ἀποστέωσι, ὅμως τοῖσί γε παισὶ αὐτῶν ἀποδιδοῦσι τὴν ἀρχήν. πολλοῖσι μέν νυν καὶ ἄλλοισι ἔστι σταθμώσασθαι, ὅτι τοῦτο οὕτω νενομίκασι ποιέειν, ἔν δὲ τοῖσδε καὶ Ἰνάρῳ παιδὶ Ἰθαννύρᾳ, ὃς ἀπέλαβε τήν οἱ ὁ πατὴρ εἶχε ἀρχήν, καὶ τῷ Ἀμυρταίου Πανσίρι· καὶ γὰρ οὗτος ἀπέλαβε τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχήν. καίτοι Ἰνάρω τε καὶ Ἀμυρταίου οὐδαμοί κω Πέρσας κακὰ πλέω ἐργάσαντο. νῦν δὲ μηχανώμενος κακὰ ὁ Ψαμμήνιτος ἔλαβε τὸν μισθόν· ἀπιστὰς γὰρ Αἰγυπτίους ἥλω· ἐπείτε δὲ ἐπάϊστος ἐγένετο ὑπὸ Καμβύσεω, αἷμα ταύρου πιὼν ἀπέθανε παραχρῆμα. οὕτω δὴ οὗτος ἐτελεύτησε.

Καμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπίκετο ἐς Σάϊν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἐποίησε. ἐπείτε γὰρ εἰσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω· ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν ἐκέλευε καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν καὶ κεντροῦν τε καὶ 16

38 ὥσ β ὥσ δὲ α | ὑπ' α ὑπὸ β 39 ἐπισπόμενοσ α ἐπισπώμενοσ β 42 σῴζειν C: σώζειν **15**,2 οἱ α αὐτοῦ οἱ β 3 ψαμμήνιτον α ψαμμίνι(-η- V)τον β | ἤγαγον van Herwerden 5 πολυπρηγμονέειν: πολυπρηγμονεῖν α R πολυπρηγμονῶν V' 6 αὐτῆσ α αὐτὴν β 7 ἢν β εἰ α 10 τοῖσδε καὶ Schenkl: καὶ τῶι(τῶ- β)δε | ἰνάρω α ἰναρῶ(-ῶ V) τῶ λίβυοσ β | ἰθαννύρα β θαννύρα α | ὃσ α ὡσ β 12 τε β γε α 13 ἐργάσαντο α ἐργάσατο β 14 ψαμμήνιτοσ α ψαμμίνι(-η- V)τοσ β **16**,1 πόλιν del. van Herwerden 2 εἰσῆλθε (-εν V) β ἐσῆλθε α 4 οἱ β, om. α | μαστιγοῦν α μαστιγοῦν τὸν νέκυν (γένυν V) β 5 κεντροῦν β κεντοῦν α.

τἆλλα πάντα λυμαίνεσθαι. ἐπείτε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῦντες (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς ἅτε τεταριχευμένος ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο), ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐκ ὅσια· Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι ⟨τὸ⟩ πῦρ. τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι μὲν δι᾽ ὅ περ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγοντες νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται ⟨τὸ⟩ πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον, πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν, τά περ ἂν λάβῃ, πλησθὲν δὲ [αὐτὸ] τῆς βορῆς συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ. οὔκων θηρίοισι νόμος οὐδαμῶς σφί ἐστι τὸν νέκυν διδόναι· καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσι, ἵνα μὴ κείμενος ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ. οὕτω δὴ οὐδετέροισι νομιζόμενα ἐνετέλλετο ποιέειν ὁ Καμβύσης. ὡς μέντοι Αἰγύπτιοί λέγουσι, οὐκ Ἄμασις ἦν ὁ ταῦτα παθών, ἀλλὰ [ἄλλος] τῶν τις Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίην Ἀμάσι, τῷ λυμαινόμενοι Πέρσαι ἐδόκεον Ἀμάσι λυμαίνεσθαι. λέγουσι γάρ, ὡς πυθόμενος ἐκ μαντηίου ὁ Ἄμασις τὰ περὶ ἑωυτὸν μέλλοι ἀποθανόντα γίνεσθαι, οὕτω δὴ ἀκεόμενος τὰ ἐπιφερόμενα τὸν μὲν ἄνθρωπον τοῦτον τὸν μαστιγωθέντα ἀποθανόντα ἔθαψε ἐπὶ τῇσι θύρῃσι ἐντὸς τῆς ἑωυτοῦ θήκης, ἑωυτὸν δὲ ἐνετείλατο τῷ παιδὶ ἐν μυχῷ τῆς θήκης ὡς μάλιστα θεῖναι. αἱ μέν νυν ἐκ τοῦ Ἀμάσιος ἐντολαὶ αὗται αἱ ἐς τὴν ταφήν τε καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔχουσαι οὔ μοι δοκέουσι ἀρχὴν γενέσθαι, ἄλλως δ᾽ αὐτὰ Αἰγύπτιοι σεμνοῦν.

17 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβουλεύσατο τριφασίας στρατηίας, ἐπί τε Καρχηδονίους καὶ ἐπὶ Ἀμμωνίους καὶ ἐπὶ τοὺς

---

8 ἐκέλευέ van Herwerden 9 ⟨τὸ⟩ P Stobaeus floril. CXXIII 13 10 κατακαίειν β κατακαίειν τε α κατακαίειν γε Schweighäuser 11 διόπερ α διότι περ β 12 ⟨τὸ⟩ Stobaeus 13 αὐτὸ β αὐτὸν α | τά περ ἂν α τὰ ἄν περ β 14 αὐτὸ del. Abicht 15 σφι (σφίν V) β φησιν α 17 δὴ β, om. α 19 ἄλλος del. Mehler | τῶν τισ β τισ τῶν α | ἔχων α ἔχων τε β 20 τῷ: ὧι (ὧ β) | ἀμάσι R S ἄμασῖ V ἄμασιν α 22 μέλλοι ἀποθανόντα β ἀποθανόντα μέλλοντα α 23 μὲν α, om. β 24 ἐντὸσ α ἐκτὸσ β 26 αἱ α, om. β 28 ἄλλωσ δ᾽ α ἀλλ᾽ ἄλλωσ β 17,1 ὁ καμβύσησ ἐβουλεύσατο α ἐβουλεύσατο ὁ καμβύσησ β.

μακροβίους Αἰθίοπας, οἰκημένους δὲ Λιβύης ἐπὶ τῇ νοτίῃ θα-
λάσσῃ· βουλευομένῳ δέ οἱ ἔδοξε ἐπὶ μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυ-
τικὸν στρατὸν ἀποστέλλειν, ἐπὶ δὲ Ἀμμωνίους τοῦ πεζοῦ απο-
κρίναντα, ἐπὶ δὲ τοὺς Αἰθίοπας κατόπτας πρῶτον, ὀψομένους
τε τὴν ἐν τούτοισι τοῖσι Αἰθίοψι λεγομένην εἶναι ἡλίου τρά-
πεζαν, εἰ ἔστι ἀληθέως, καὶ πρὸς ταύτῃ τὰ ἄλλα κατοψομένους,
δῶρα δὲ τῷ λόγῳ φέροντας τῷ βασιλέϊ αὐτῶν. ἡ δὲ τράπεζα 18
τοῦ ἡλίου τοιήδε τις λέγεται εἶναι· λειμών ἐστι ἐν τῷ προα-
στείῳ ἐπίπλεος κρεῶν ἑφθῶν πάντων τῶν τετραπόδων, ἐς τὸν
τὰς μὲν νύκτας ἐπιτηδεύοντας τιθέναι τὰ κρέα τοὺς ἐν τέλεϊ
ἑκάστους ἐόντας τῶν ἀστῶν, τὰς δὲ ἡμέρας δαίνυσθαι προσιόντα
τὸν βουλόμενον· φάναι δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ταῦτα τὴν γῆν αὐτὴν
ἀναδιδόναι ἑκάστοτε. ἡ μὲν δὴ τράπεζα τοῦ ἡλίου καλεομένη 19
λέγεται εἶναι τοιήδε. Καμβύσῃ δὲ ὡς ἔδοξε πέμπειν τοὺς κατα-
σκόπους, αὐτίκα μετεπέμπετο ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος τῶν Ἰχθυο-
φάγων ἀνδρῶν τοὺς ἐπισταμένους τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν. ἐν
ᾧ δὲ τούτους μετήισαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευε ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα
πλέειν τὸν ναυτικὸν στρατόν. Φοίνικες δὲ οὐκ ἔφασαν ποιή-
σειν ταῦτα· ὁρκίοισί τε γὰρ μεγάλοισι ἐνδεδέσθαι, καὶ οὐκ ἂν
ποιέειν ὅσια ἐπὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἑωυτῶν στρατευόμενοι. Φοι-
νίκων δὲ οὐ βουλομένων οἱ λοιποὶ οὐκ ἀξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρ-
χηδόνιοι μέν νυν οὕτω δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· Καμ-
βύσης γὰρ βίην οὐκ ἐδικαίου προσφέρειν Φοίνιξι, ὅτι σφέας τε
αὐτοὺς ἐδεδώκεσαν Πέρσῃσι καὶ πᾶς ἐκ Φοινίκων ἤρτητο ὁ ναυ-
τικὸς στρατός. δόντες δὲ καὶ Κύπριοι σφέας αὐτοὺς Πέρσῃσ-
ἐστρατεύοντο ἐπ᾽ Αἴγυπτον.

Ἐπείτε δὲ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς Ἐλεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ 20
Ἰχθυοφάγοι, ἔπεμπε αὐτοὺς ἐς τοὺς Αἰθίοπας ἐντειλάμενός τε
τὰ λέγειν χρῆν, καὶ δῶρα φέροντας πορφύρεόν τε εἷμα καὶ χρύ-

6 κατόπτασ πρῶτον α καθόπτασ πρώτουσ β   7 τε α, om. β | τοῖσι Αἰθίοψι del. van Herwerden   9 αἰτῶν α αὐτέων β   18,2 ἐστι del. Stein   3 τὸν α ὃν β   5 ἑκάστοτε Gomperz | δὲ α δ᾽ β   19,2 καμβύσηι α καμβύσησ β   3 πόλιος del. van Herwerden   4 ἐν — 5 μετήισαν om. β   5 μετήισαν Valckenaer: μετῆσαν α   7 τε β, om. α   9 ἐγίνοντο α ἐγένοντο β   20,2 τε β, om. α   3 χρῆν καὶ P: χρῆναι β χρὴ καὶ α.

σεον στρεπτὸν περιαυχένιον καὶ ψέλια καὶ μύρου ἀλάβαστρον
καὶ φοινικηίου οἴνου κάδον. οἱ δὲ Αἰθίοπες οὗτοι, ἐς τοὺς
ἀπέπεμπε ὁ Καμβύσης, λέγονται εἶναι μέγιστοι καὶ κάλλιστοι
ἀνθρώπων πάντων. νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι αὐτούς
φασι κεχωρισμένοισι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ δὴ καὶ κατὰ
τὴν βασιληίην τοιῷδε· τὸν ἂν τῶν ἀστῶν κρίνωσι μέγιστόν τε
εἶναι καὶ κατὰ τὸ μέγαθος ἔχειν τὴν ἰσχύν, τοῦτον. [ἀξιοῦσι]
21 βασιλεύειν. ἐς τούτους δὴ ὦν τοὺς ἄνδρας ὡς ἀπίκοντο οἱ
Ἰχθυοφάγοι, διδόντες τὰ δῶρα τῷ βασιλέϊ αὐτῶν ἔλεγον τάδε·
"βασιλεὺς ὁ Περσέων Καμβύσης, βουλόμενος φίλος καὶ ξεῖνός
τοι γενέσθαι, ἡμέας τε ἀπέπεμψε ἐς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύων,
καὶ δῶρα ταῦτά τοι διδοῖ, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλιστα ἥδεται χρεώ-
μενος." ὁ δὲ Αἰθίοψ μαθών, ὅτι κατόπται ἥκοιεν, λέγει πρὸς
αὐτοὺς τοιάδε· "οὔτε ὁ Περσέων βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἔπεμψε
φέροντας προτιμῶν πολλοῦ ἐμοὶ ξεῖνος γενέσθαι, οὔτε ὑμεῖς λέ-
γετε ἀληθέα (ἥκετε γὰρ κατόπται τῆς ἐμῆς ἀρχῆς), οὔτε ἐκεῖνος
ἀνήρ ἐστι δίκαιος· εἰ γὰρ ἦν [δίκαιος], οὔτ' ἂν ἐπεθύμεε χώ-
ρης ἄλλης ἢ τῆς ἑωυτοῦ, οὔτ' ἂν ἐς δουλοσύνην ἀνθρώπους ἦγε,
ὑπ' ὧν μηδὲν ἠδίκηται. νῦν δὲ αὐτῷ τόξον τόδε διδόντες τάδε
ἔπεα λέγετε. βασιλεὺς ὁ Αἰθιόπων συμβουλεύει τῷ Περσέων
βασιλέϊ, ἐπεὰν οὕτως εὐπετέως ἕλκωσι τόξα Πέρσαι ἐόντα
μεγάθεϊ τοσαῦτα, τότε ἐπ' Αἰθίοπας τοὺς μακροβίους πλήθεϊ
ὑπερβαλλόμενον στρατεύεσθαι· μέχρι δὲ τούτου θεοῖσι εἰδέναι
χάριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον τράπουσι Αἰθιόπων παισὶ γῆν ἄλλην
22 προσκτᾶσθαι τῇ ἑωυτῶν." ταῦτα δὲ εἴπας καὶ ἀνεὶς τὸ τόξον
παρέδωκε τοῖσι ἥκουσι. λαβὼν δὲ τὸ εἷμα τὸ πορφύρεον εἰρώτα,
ὅ τι εἴη καὶ ὅκως πεποιημένον. εἰπάντων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων

4 χρύσεόν ⟨τε⟩ Stein | περιαυχένιον del. Naber 7 ἄλλοισι α ἄλλοισ β 8 φασὶ β καὶ α | καὶ κατὰ α, κατὰ β 9 κρίνωσι α, om. β 10 τὸ β, om. α | ἰσχύν α ἰσχὺν κρίνωσι β | τοῦτον β τοῦτον ἀξιοῦσι α 21,2 τὰ α δὲ R S δὲ τὰ V 3 βουλόμενοσ α τοι βουλόμενοσ β 4 τοι α, om. β 10 δίκαιος del. van Herwerden | ἐπεθύμεε β ἐπεθύμησε α 13 ὁ α, om. β 14 τόξα β τὰ τόξα α 15 μεγάθεϊ α μεγάθη β 16 μέχρι β B μέχρισ A 17 τράπουσι: τρέπουσι (-ιν V) 18 προσκτᾶσθαι α κτᾶσθαι πρὸσ β 22,3.10 εἰπάντων β εἰπόντων α.

τὴν ἀληθείην περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βαφῆς, δολεροὺς μὲν τοὺς ἀνθρώπους ἔφη εἶναι, δολερὰ δὲ αὐτῶν τὰ εἵματα. δεύτερα δὲ τὸν χρύσεον εἰρώτα στρεπτὸν τὸν περιαυχένιον καὶ τὰ ψέλια· ἐξηγεομένων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων τὸν κόσμον αὐτοῦ, γελάσας ὁ βασιλεὺς καὶ νομίσας εἶναί σφεα πέδας εἶπε, ὡς παρ' ἑωυτοῖσί εἰσι ῥωμαλεώτεραι τουτέων [πέδαι]. τρίτον δὲ εἰρώτα τὸ μύρον· εἰπάντων δὲ τῆς ποιήσιος πέρι καὶ ἀλείψιος, τὸν αὐτὸν λόγον τὸν καὶ περὶ τοῦ εἵματος εἶπε. ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπίκετο καὶ ἐπύθετο αὐτοῦ τὴν ποίησιν, ὑπερησθεὶς τῷ πόματι ἐπείρετο, ὅ τι τε σιτέεται ὁ βασιλεὺς καὶ χρόνον ὁκόσον μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης ζώει. οἱ δὲ σιτέεσθαι μὲν τὸν ἄρτον εἶπαν, ἐξηγησάμενοι τῶν πυρῶν τὴν φύσιν, ὀγδώκοντα δὲ ἔτεα ζόης πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκέεσθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Αἰθίοψ οὐδὲν ἔφη θωμάζειν, εἰ σιτεόμενοι κόπρον ἔτεα ὀλίγα ζώουσι· οὐδὲ γὰρ ἂν τοσαῦτα ζώειν δύνασθαί σφεας, εἰ μὴ τῷ πόματι ἀνέφερον, φράζων [τοῖσι Ἰχθυοφάγοισι] τὸν οἶνον· τοῦτο γὰρ ἑωυτοὺς ὑπὸ Περσέων ἑσσοῦσθαι. ἀντειρομένων δὲ 23
τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς ζόης καὶ διαίτης πέρι, ἔτεα μὲν ἐς εἴκοσί τε καὶ ἑκατὸν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀπικνέεσθαι, ὑπερβάλλειν δέ τινας καὶ ταῦτα, σίτησιν δὲ εἶναι κρέα ἑφθὰ καὶ πόμα γάλα. θῶυμα δὲ ποιευμένων τῶν κατασκόπων περὶ τῶν ἐτέων, ἐπὶ κρήνην τινά σφισιν ἡγήσασθαι, ἀπ' ἧς λουόμενοι λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατά περ εἰ ἐλαίου εἴη· ὄζειν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὡς εἰ ἴων. ἀσθενὲς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης οὕτω δή τι

6 χρύσεον Schaefer: χρυσὸν β χρυσοῦν α | στρεπτὸν α τὸν στρεπτὸν β | τὸν περιαυχένιον del. Naber 8 σφεα α σφεασ β 9 ἑωυτοῖσι (-ιν V) β ἑωυτοῖσ α | πέδαι del. Reiske 10 ποιήσιοσ α ποιήσεωσ β 11 καὶ α, om. β 12.19 πώματι Cobet 14 τὸν] αὐτὸν Cobet 15 εἶπαν β εἶπον α 16 ζόησ CP: ζωῆσ 17 οὐδὲν ἔφη β ἔπη οὐδὲν α | θωμάζειν α θωυμάζειν β | κόπρον] καρπὸν σαπρὸν Naber 18 ζώειν δύνασθαί β δύνασθαι ζώειν α 19 ἀνέφερον α ἀναφέρων β | τοῖσι Ἰχθυοφάγοισι del. Krüger | τοῦτο β τούτωι α 23,2 τῶν β τὸν βασιλέα τῶν α | ζόησ α ζωῆσ β | διαίτησ α τῆσ διαίτησ β | μὲν ⟨ἔφη⟩ Krüger 3 ἐσ εἴκοσί τε β (τε om. P.) ἐείκοσι α 4 κρέα β κρέα τε α 5 πῶμα Cobet 6 τινάσφι(η R)σιν β σφι α | λούμενοι Dindorf 7 ἐγίνοντο α γίγνονται R V γίνονται S.

ἔλεγον εἶναι οἱ κατάσκοποι ὥστε μηδὲν οἷόν τ᾽ εἶναι ἐπ᾽ αὐτοῦ ἐπιπλέειν, μήτε ξύλον μήτε τῶν ὅσα ξύλου ἐστὶ ἐλαφρότερα, ἀλλὰ πάντα σφέα χωρέειν ἐς βυσσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τοῦτο εἴ σφί ἐστι ἀληθέως οἷόν τι λέγεται, διὰ τοῦτο ἂν εἶεν, τούτῳ τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλλασσομένων, ἀγαγεῖν σφέας ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἔνθα τοὺς πάντας ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέσθαι. ἔστι δὲ ἐν τούτοισι τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπανιώτατον καὶ τιμιώτατον. θεησάμενοι δὲ καὶ τὸ δεσμωτήριον, ἐθεήσαντο καὶ τὴν τοῦ ἡλίου λεγομένην τράπεζαν.

24 μετὰ δὲ ταύτην τελευταίας ἐθεήσαντο τὰς θήκας αὐτῶν, αἳ λέγονται σκευάζεσθαι ἐξ ὑάλου τρόπῳ τοιῷδε· ἐπεὰν τὸν νεκρὸν ἰσχνήνωσι, εἴτε δὴ κατά περ Αἰγύπτιοι εἴτε ἄλλως κως, γυψώσαντες ἅπαντα αὐτὸν γραφῇ κοσμέουσι, ἐξομοιεῦντες τὸ εἶδος ἐς τὸ δυνατόν, ἔπειτα δέ οἱ περιίστασι στήλην ἐξ ὑάλου πεποιημένην κοίλην· ἣ δέ σφι πολλὴ καὶ εὐεργὸς ὀρύσσεται. ἐν μέσῃ δὲ τῇ στήλῃ ἐνεὼν διαφαίνεται ὁ νέκυς, οὔτε ὀδμὴν οὐδεμίαν ἄχαριν παρεχόμενος οὔτε ἄλλο ἀεικὲς οὐδέν· καὶ ἔχει πάντα φανερὰ ὁμοίως αὐτῷ τῷ νέκυϊ. ἐνιαυτὸν μὲν δὴ ἔχουσι τὴν στήλην ἐν τοῖσι οἰκίοισι οἱ μάλιστα προσήκοντες, πάντων τε ἀπαρχόμενοι καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες· μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκομίσαντες ἵστασι περὶ τὴν πόλιν.

25 Θεησάμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ κατάσκοποι ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω. ἀπαγγειλάντων δὲ ταῦτα τούτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης ὀργὴν ποιησάμενος ἐστρατεύετο ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας, οὔτε παρασκευὴν σίτου οὐδεμίαν παραγγείλας οὔτε λόγον ἑωυτῷ δούς, ὅτι ἐς τὰ ἔσχατα γῆς ἔμελλε στρατεύεσθαι· οἷα δὲ ἐμμανής τε ἐὼν καὶ οὐ φρενήρης, ὡς ἤκουσε τῶν Ἰχθυοφάγων, ἐστρατεύετο,

---

11 βυσσόν α βυθόν β 12 λέγεται β ἐστι λέγεται A λέγεταί ἐστι B 13 ἀγαγεῖν α ἄγειν β 14 ἀνδρῶν del. van Herwerden 17.**24**,1 ἐθεήσαντο α ἐθηήσαντο β 2.5 ἐξ ὑάλου β ἐκ ξύλου α[1] ὑάλου van Herwerden 4 κοσμέουσι β κοσμοῦσι α 6 εὐεργὸσ α εὐεργετῶσ β 7 οὐδεμίαν α οὐδεμίην β 10 τε β, om. α **25**,1 ἀπαλλάσσοντο α ἀπαλλάσσονται β 3 ὀργὴν α ἀρχὴν β 5 γῆστ α ἦσ γῆσ β | δὲ β τε α 6 ἤκουσε β ἤκουε α.

Ἑλλήνων μὲν τοὺς παρεόντας αὐτοῦ ταύτῃ τάξας ὑπομένειν, τὸν δὲ πεζὸν πάντα ἅμα ἀγόμενος. ἐπείτε δὲ πορευόμενος ἐγένετο ἐν Θήβῃσι, ἀπέκρινε τοῦ στρατοῦ ὡς πέντε μυριάδας, καὶ τούτοισι μὲν ἐνετέλλετο Ἀμμωνίους ἐξανδραποδισαμένους τὸ χρηστήριον τὸ τοῦ Διὸς ἐμπρῆσαι, αὐτὸς δὲ τὸν λοιπὸν ἄγων στρατὸν ἤιε ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. πρὶν δὲ τῆς ὁδοῦ τὸ πέμπτον μέρος διεληλυθέναι τὴν στρατιήν, αὐτίκα πάντα αὐτοὺς τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμενα ἐπελελοίπεε, μετὰ δὲ τὰ σιτία καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεσθιόμενα. εἰ μέν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχεε καὶ ἀπῆγε ὀπίσω τὸν στρατόν, ἐπὶ τῇ ἀρχῆθεν γενομένῃ ἁμαρτάδι ἦν ἂν ἀνὴρ σοφός· νῦν δὲ οὐδένα λόγον ποιεύμενος ἤιε αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω. οἱ δὲ στρατιῶται, ἕως μέν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφαγέοντες διέζωον, ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν ψάμμον ἀπίκοντο, δεινὸν ἔργον αὐτῶν τινες ἐργάσαντο· ἐκ δεκάδος γὰρ ἕνα σφέων αὐτῶν ἀποκληρώσαντες κατέφαγον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δείσας τὴν ἀλληλοφαγίην, ἀπεὶς τὸν ἐπ' Αἰθίοπας στόλον ὀπίσω ἐπορεύετο, καὶ ἀπικνέεται ἐς Θήβας πολλοὺς ἀπολέσας τοῦ στρατοῦ. ἐκ Θηβέων δὲ καταβὰς ἐς Μέμφιν τοὺς Ἕλληνας ἀπῆκε ἀποπλέειν. ὁ μὲν ἐπ' 26
Αἰθίοπας στόλος οὕτως ἔπρηξε· οἱ δ' αὐτῶν ἐπ' Ἀμμωνίους ἀποσταλέντες στρατεύεσθαι, ἐπείτε ὁρμηθέντες ἐκ τῶν Θηβέων ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγούς, ἀπικόμενοι μὲν φανεροί εἰσι ἐς Ὄασιν πόλιν, τὴν ἔχουσι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰσχριωνίης φυλῆς λεγόμενοι εἶναι, ἀπέχουσι δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβέων διὰ ψάμμου· ὀνομάζεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν Μακάρων νῆσοι. ἐς μὲν δὴ τοῦτον τὸν χῶρον λέγεται ἀπικέσθαι τὸν στρατόν· τὸ ἐνθεῦτεν δέ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Ἀμμώνιοι καὶ οἱ τούτων ἀκούσαντες, ἄλλοι οὐδένες οὐδὲν ἔχουσι εἰπεῖν

---

7 ταύτῃ β, om. α 8 πορευόμενοσ β στρατευόμενοσ α 9 ἀπέκρινε β ἀπέκρηνε α 12 δὲ] δ' ἢ van Herwerden 17 ἂν α, om. β 18 ἀεὶ β αἰεὶ α 19 διέζωον α διέζων β | ἐπείτε van Herwerden 20 ἐργάσαντο R εἰργάσαντο α V 21 ἀποκληρώσαντεσ α ἀποκληρωθέντεσ β 22 δείσας τὴν ἀλληλοφαγίην del. van Herwerden 24 Θηβέων: Θηβαίων β Θηβῶν α 26,2 οὕτωσ α οὕτω β 3.6 Θηβέων α Θηβαίων β 5 φυλῆσ α φυγῆσ β 8 νῆσοι β νῆσοσ α 10 ἀκούσαντεσ α ἀκούοντεσ β | οὐδένες] οὐδαμοὶ Cobet.

περὶ αὐτῶν· οὔτε γὰρ ἐς τοὺς Ἀμμωνίους ἀπίκοντο οὔτε οπίσω ἐνόστησαν. λέγεται δὲ τάδε ὑπ' αὐτῶν ⟨τῶν⟩ Ἀμμωνίων· ἐπειδὴ ἐκ τῆς Ὀάσιος ταύτης ἰέναι διὰ τῆς ψάμμου ἐπὶ σφέας, γενέσθαι τε αὐτοὺς μεταξύ κου μάλιστα αὐτῶν τε καὶ τῆς Ὀάσιος, ⟨καὶ⟩ ἄριστον αἱρεομένοισι αὐτοῖσι ἐπιπνεῦσαι νότον [μέγαν τε καὶ] ἐξαίσιον, φορέοντα δὲ θῖνας τῆς ψάμμου καταχῶσαί σφεας, καὶ τρόπῳ τοιούτῳ ἀφανισθῆναι. Ἀμμώνιοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι περὶ τῆς στρατιῆς ταύτης.

27 Ἀπιγμένου δὲ Καμβύσεω ἐς Μέμφιν ἐφάνη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἆπις, τὸν Ἕλληνες Ἔπαφον καλέουσι· ἐπιφανέος δὲ τούτου γενομένου αὐτίκα οἱ Αἰγύπτιοι εἵματά τε ἐφόρεον τὰ κάλλιστα καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι. ἰδὼν δὲ ταῦτα τοὺς Αἰγυπτίους ποιεῦντας ὁ Καμβύσης, πάγχυ σφέας καταδόξας ἑωυτοῦ κακῶς πρήξαντος χαρμόσυνα ταῦτα ποιέειν, ἐκάλεε τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Μέμφιος, ἀπικομένων δὲ ἐς ὄψιν εἴρετο, ὅ τι πρότερον μὲν ἐόντος αὐτοῦ ἐν Μέμφι ἐποίευν τοιοῦτον οὐδὲν Αἰγύπτιοι, τότε δὲ ἐπειδὴ αὐτὸς παρείη τῆς στρατιῆς πλῆθός τι ἀποβαλών. οἱ δὲ ἔφραζον, ὥς σφι θεὸς εἴη φανεὶς διὰ χρόνου πολλοῦ ἐωθὼς ἐπιφαίνεσθαι, καὶ ὡς ἐπεὰν φανῇ, τότε πάντες Αἰγύπτιοι κεχαρηκότες ὁρτάζοιεν. ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης ἔφη ψεύδεσθαί

28 σφεας, καὶ ὡς ψευδομένους θανάτῳ ἐζημίου. ἀποκτείνας δὲ τούτους δεύτερα τοὺς ἱρέας ἐκάλεε ἐς ὄψιν. λεγόντων δὲ κατὰ ταὐτὰ τῶν ἱρέων, οὐ λήσειν ἔφη αὐτόν, εἰ θεός τις χειροήθης ἀπιγμένος εἴη Αἰγυπτίοισι. τοσαῦτα δὲ εἴπας ἄγειν ἐκέλευε τὸν Ἆπιν τοὺς ἱρέας. οἱ μὲν δὴ μετήισαν [ἄξοντες]. ὁ δὲ Ἆπις

12 δέ β δὲ καὶ α | τῶν add. Schenkl 14 αυτοὺς del. van Herwerden 15 ⟨καὶ⟩ Stein | αὐτοῖσι (-ιν V) β αὐτέοισι α 27,2 ὁ α, om. β | ἔπαφον καλέουσι α καλέουσιν ἔπαφον β 3 τε β, om. α | ἐφόρεον α ἔφερον β 4 ταῦτα α ταῦτα τότε β 7 ἀπικομένων β ἀπικομένουσ α | ἐόντοσ αὐτοῦ α αὐτοῦ ἐόντοσ β 9 ἐπειδὴ β ἐπεὶ α | αὖτις van Herwerden 10 εἴη φανεὶς] ἐπιφανείη Cobet | ἐωθὼσ α εἰωθὼσ (-ὸσ V) β 28,2 ἱρέασ B ἱ*ρέασ A ἱερέασ β 3 ταὐτὰ α τὰ αὐτὰ β | ἱρέων α ἱερέων β | αὐτὸν] ἑαυτὸν Stein 4 ἄγειν β ἀπάγειν α ἀγαγεῖν van Herwerden 5 ἱρέασ α ἱερέας β | μετῆισαν α μετῆσαν β | ἄξοντες del. Cobet

οὗτος [ὁ Ἔπαφος] γίνεται μόσχος ἐκ βοός, ἥτις οὐκέτι οἵη τε
γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον βαλέσθαι γόνον. Αἰγύπτιοι δὲ λέ-
γουσι σέλας ἐπὶ τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατίσχειν, καί μιν
ἐκ τούτου τίκτειν τὸν Ἆπιν. ἔχει δὲ ὁ μόσχος οὗτος ὁ Ἆπις
καλεόμενος σημήια τοιάδε ἐὼν μέλας, ἐπὶ μὲν τῷ μετώπῳ λευ-
κόν τι τρίγωνον, ἐπὶ δὲ τοῦ νώτου αἰετὸν εἰκασμένον, ἐν δὲ τῇ
οὐρῇ τὰς τρίχας διπλᾶς, ὑπὸ δὲ τῇ γλώσσῃ κάνθαρον. ὡς δὲ 29
ἤγαγον τὸν Ἆπιν οἱ ἱρέες, ὁ Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαργότερος,
σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, θέλων τύψαι τὴν γαστέρα τοῦ
Ἄπιος παίει τὸν μηρόν· γελάσας δὲ εἶπε πρὸς τοὺς ἱρέας "ὦ
κακαὶ κεφαλαί, τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται, ἔναιμοί τε καὶ σαρκώ-
δεες καὶ ἐπαΐοντες σιδηρίων; ἄξιος μὲν Αἰγυπτίων οὗτός
γε ὁ θεός· ἀτάρ τοι ὑμεῖς γε οὐ χαίροντες γέλωτα ἐμὲ θή-
σεσθε." ταῦτα εἴπας ἐνετείλατο τοῖσι ταῦτα πρήσσουσι τοὺς
μὲν ἱρέας ἀπομαστιγῶσαι, Αἰγυπτίων δὲ τῶν ἄλλων τὸν ἂν
λάβωσι ὁρτάζοντα κτείνειν. ὁρτὴ μὲν δὴ διελέλυτο Αἰγυπτίοισι,
οἱ δὲ ἱρέες ἐδικαιεῦντο, ὁ δὲ Ἆπις πεπληγμένος τὸν μηρὸν
ἔφθινε ἐν τῷ ἱρῷ κατακείμενος. καὶ τὸν μὲν τελευτήσαντα ἐκ τοῦ 30
τρώματος ἔθαψαν οἱ ἱρέες λάθρῃ Καμβύσεω· Καμβύσης δέ,
ὡς λέγουσι Αἰγύπτιοι, αὐτίκα διὰ τοῦτο τὸ ἀδίκημα ἐμάνη,
ἐὼν οὐδὲ πρότερον φρενήρης. καὶ πρῶτα μὲν [τῶν κακῶν] ἐξερ-
γάσατο τὸν ἀδελφεὸν Σμέρδιν, ἐόντα πατρὸς καὶ μητρὸς τῆς αὐ-
τῆς, τὸν ἀπέπεμψε ἐς Πέρσας φθόνῳ ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι τὸ τό-
ξον μοῦνος Περσέων ὅσον τε ἐπὶ δύο δακτύλους εἴρυσε, τὸ παρὰ
τοῦ Αἰθίοπος ἤνεικαν οἱ Ἰχθυοφάγοι· τῶν δὲ ἄλλων Περσέων

---

6 ὁ Ἔπαφος del. Naber | ἥτις — τε] ἥντινα — ὁσίη van Herwerden 7 βαλέσθαι β βάλλεσθαι α 8 ἐπὶ τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ α ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν βοῦν β | κατασκήπτειν van Herwerden 9 ὁ μόσχος — 10 καλεόμενος del. van Herwerden 11 τι τρίγωνον Caylus: τετράγωνον 12 ὑπὸ Jablonsky: ἐπὶ 29,2 ὁ α, om. β | ἐὼν ὑπομαργότεροσ α ὑπομαργότεροσ ἐὼν β 5 τοιοῦτοι β οὗτοι οἱ β 6 ἐπαΐοντεσ α εἰσ(ἐσ-S)αΐοντεσ β | μὲν β μέν γε α 7 οὐ ⟨τι⟩ Naber 9 ἀπομαστιγῶσαι α ἀπομαστι γνώσειν β 10 ⟨ἡ⟩ ὁρτὴ Schaefer 11 ἐδικαιεῦντο α ἐδικεῦντο β 12 ἱρῶ β ἱερῶι α 30,4 τῶν κακῶν del. Stein 5 τῶν αὐτῶν van Herwerden 7 τὸ β ὃ α 8 ἤνεικαν α ὃ ἤνεικαν β.

οὐδεὶς οἷός τε ἐγένετο. ἀποιχομένου ὧν ἐς Πέρσας τοῦ Σμέρδιος εἶδεν ὄψιν ὁ Καμβύσης [ἐν τῷ ὕπνῳ] τοιήνδε· ἔδοξέ οἱ ἄγγελον ἐλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν, ὡς ἐν τῷ θρόνῳ τῷ βασιληίῳ ἱζόμενος Σμέρδις τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ ψαύσειε. πρὸς ὧν ταῦτα δείσας περὶ ἑωυτοῦ μή μιν ἀποκτείνας ὁ ἀδελφεὸς ἄρχῃ, πέμπει Πρηξάσπεα [ἐς Πέρσας], ὃς ἦν οἱ ἀνὴρ Περσέων πιστότατος, ἀποκτενέοντά μιν. ὁ δὲ ἀναβὰς ἐς Σοῦσα ἀπέκτεινε Σμέρδιν, οἳ μὲν λέγουσι ἐπ᾽ ἄγρην ἐξαγαγόντα, οἳ δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν προαγαγόντα καταποντῶσαι.

31 *Πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι Καμβύσῃ τῶν κακῶν ἄρξαι τοῦτο, δεύτερα δὲ ἐξεργάσατο τὴν ἀδελφεὴν ἐπισπομένην οἱ ἐς Αἴγυπτον, τῇ καὶ συνοίκεε καὶ ἦν οἱ ἀπ᾽ ἀμφοτέρων ἀδελφεή. ἔγημε δὲ αὐτὴν ὧδε· οὐδαμῶς γὰρ ἐώθεσαν πρότερον τῇσι ἀδελφεῇσι συνοικέειν Πέρσαι· ἠράσθη μιῆς τῶν ἀδελφεῶν Καμβύσης, καὶ ἔπειτα βουλόμενος αὐτὴν γῆμαι, ὅτι οὐκ ἐωθότα ἐπενόεε ποιήσειν, εἴρετο καλέσας τοὺς βασιληίους καλεομένους δικαστάς, εἴ τις ἔστι κελεύων νόμος τὸν βουλόμενον ἀδελφεῇ συνοικέειν. οἱ δὲ βασιλήιοι δικασταὶ κεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περσέων, ἐς ὃ ἀποθάνωσι ἤ σφι παρευρεθῇ τι ἄδικον, μέχρι τούτου· οὗτοι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι δίκας δικάζουσι καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων θεσμῶν γίνονται, καὶ πάντα ἐς τούτους ἀνακέεται. εἰρομένου ὧν τοῦ Καμβύσεω, ὑπεκρίναντο αὐτῷ οὗτοι καὶ δίκαια καὶ ἀσφαλέα, φάμενοι νόμον οὐδένα ἐξευρίσκειν, ὃς κελεύει ἀδελφεῇ συνοικέειν ἀδελφεόν, ἄλλον μέντοι ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ βασιλεύοντι Περσέων ἐξεῖναι ποιέειν τὸ ἂν βούληται. οὕτω οὔτε τὸν νόμον ἔλυσαν, δείσαντες Καμβύσεα, ἵνα τε μὴ αὐτοὶ ἀπόλωνται*

---

9 *τε* β *τ᾽* α   10 *εἶδεν ὄψιν* β *ὄψιν εἶδε* α | *ἐν τῶι ὕπνωι* α, om. β   13 *ἑωυτῷ* Cobet   14 *ἐς Πέρσας* om. V′   17 *προαγαγόντα* R: *προσαγαγόντα* α V   31,2 *ἐπισπο(ω V′)μένην* β *ἑσπομένην* α   3 *ἀπ᾽*] *πρὸς* Cobet   7 *καλεομένουσ* β, om. α   8 *κωλύων* Schenkl   9 *γίνονται περσέων* α *περσέων γίνονται* β   10 *ἐσὸ* A²: *ἐσοῦ* | *ἢ* β *ἦν* α | *τούτου* β *τούτων* α   11 *πέρσῃσι* β, om. α | *δίκασ* α, om. β ⟨*τάς τε*⟩ *δίκας* Stein   12 *ἀνακέεται* α *ἀνάκειται* β   13 *ὑπεκρίναντο* β *ὑπεκρίνοντο* α   14 *νόμον* ⟨*μὲν*⟩ Gomperz | *κωλύει* Schenkl   14–15 *ἀδελφεὸν συνοικέειν ἀδελφεῇ* Gomperz.

τὸν νόμον περιστέλλοντες, παρεξεῦρον ἄλλον νόμον σύμμαχον
τῷ θέλοντι γαμέειν ἀδελφεάς. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης
ἔγημε τὴν ἐρωμένην, μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον ἔσχε
καὶ ἄλλην ἀδελφεήν. τουτέων δῆτα τὴν νεωτέρην ἐπισπομένην
οἱ ἐπ᾽ Αἴγυπτον κτείνει. ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς δι- 32
ξός, ὥσπερ περὶ Σμέρδιος, λέγεται λόγος. Ἕλληνες μὲν λέγουσι
Καμβύσεα συμβαλεῖν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός, θεωρέειν
δὲ καὶ τὴν γυναῖκα ταύτην, νικωμένου δὲ τοῦ σκύλακος ἀδελ-
φεὸν αὐτοῦ [ἄλλον σκύλακα] ἀπορρήξαντα τὸν δεσμὸν παραγε-
νέσθαι οἱ, δύο δὲ γενομένους οὕτω δὴ τοὺς σκύλακας ἐπικρατῆσαι
τοῦ σκύμνου. καὶ τὸν μὲν Καμβύσεα ἥδεσθαι θεώμενον, τὴν δὲ
παρημένην δακρύειν. Καμβύσεα δὲ μαθόντα τοῦτο ἐπειρέσθαι,
δι᾽ ὅ τι δακρύει, τὴν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδοῦσα τὸν σκύλακα τῷ ἀδελ-
φεῷ τιμωρήσαντα δακρύσειε, μνησθεῖσά τε Σμέρδιος καὶ μαθοῦ-
σα ὡς ἐκείνῳ οὐκ εἴη ὁ τιμωρήσων. Ἕλληνες μὲν δὴ διὰ τοῦτο
τὸ ἔπος φασὶ αὐτὴν ἀπολέσθαι ὑπὸ Καμβύσεω, Αἰγύπτιοι δὲ
ὡς τραπέζῃ περικατημένων λαβοῦσαν θρίδακα τὴν γυναῖκα περι-
τῖλαι καὶ ἐπανειρέσθαι τὸν ἄνδρα κότερον περιτετιλμένη ἢ δασέα
ἡ θρίδαξ ἐοῦσα εἴη καλλίων, καὶ τὸν φάναι δασέαν, τὴν δ᾽
εἰπεῖν “ταύτην μέντοι κοτὲ σὺ τὴν θρίδακα ἐμιμήσαο, τὸν Κύ-
ρου οἶκον ἀποψιλώσας.” τὸν δὲ θυμωθέντα ἐμπηδῆσαι αὐτῇ
ἐχούσῃ ἐν γαστρί, καί μιν ἐκτρώσασαν ἀποθανεῖν.

Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκηιοτάτους ὁ Καμβύσης ἐξεμάνη, εἴτε 33
δὴ διὰ τὸν Ἆπιν εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα πολλὰ ἔωθεν ἀνθρώ-
πους κακὰ καταλαμβάνειν· καὶ γάρ τινα ἐκ γενεῆς νοῦσον με-

19 ἀδελφεήν van Herwerden 20 ἐρωμένην α εἰρημένην β 21 καὶ β, om. α | δῆτα α δὴ R δὲ V′ 22 ἐπ᾽] ἐς Cobet **32**,3 συμβαλεῖν: συμβαλέειν α, om. β 5 αὐτοῦ ἄλλον α ἄλλον αὐτοῦ β | ἄλλον σκύλακα del. Naber 8 δακρύειν β δακρύει α 10 καὶ μαθοῦσα α καταμαθοῦσα β 13 περικατημένων β περικατήμενον α | περιτίλαι RS περιτεῖ(-εί- V)λαι α V 14 ἢ δασεῖα ἡ θρίδαξ β ἡ θρίδαξ ἢ δασεῖα α 15 ἐοῦσα β, om. α | δασέαν: δασεῖαν | δ᾽ α δὲ β 16 κοτε σὺ α σύ κοτε β 17 ενπηδῆσαι A **33**,1 οἰκειοτάτουσ β οἰκηίουσ α 2 ἔωθεν β ἐώθεε α 3 κακὰ β, om α | ἐκ α καὶ ἐκ β.

γάλην λέγεται ἔχειν ὁ Καμβύσης, τὴν ἱρὴν ὀνομάζουσί τινες. οὔ νύν τοι ἀεικὲς οὐδὲν ἦν τοῦ σώματος νοῦσον μεγάλην νοσέοντος
34 μηδὲ τὰς φρένας ὑγιαίνειν. τάδε δ᾽ ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσας ἐξεμάνη· λέγεται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν πρὸς Πρηξάσπεα, τὸν ἐτίμα τε μάλιστα καί οἱ τὰς ἀγγελίας ἐσέφερε οὗτος, τούτου τε ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ, τιμὴ δὲ καὶ αὕτη οὐ σμικρή· εἰπεῖν δὲ λέγεται τάδε· "Πρήξασπες, κοῖόν μέ τινα νομίζουσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα, τίνας τε λόγους περὶ ἐμέο ποιεῦνται;" τὸν δὲ εἰπεῖν "ὦ δέσποτα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα μεγάλως ἐπαινέαι, τῇ δὲ φιλοινίῃ σέ φασι πλεόνως προσκέεσθαι." τὸν μὲν δὴ λέγειν ταῦτα περὶ Περσέων, τὸν δὲ θυμωθέντα τοισίδε ἀμείβεσθαι· "νῦν ἄρα μέ φασι Πέρσαι οἴνῳ προσκείμενον παραφρονέειν καὶ οὐκ εἶναι νοήμονα· οὐδ᾽ ἄρα σφέων οἱ πρότεροι λόγοι ἦσαν ἀληθέες." πρότερον γὰρ δὴ ἄρα Περσέων οἱ συνέδρων ἐόντων καὶ Κροίσου, εἴρετο Καμβύσης, κοῖός τις δοκέοι ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα [τελέσαι] Κῦρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο ὡς εἴη ἀμείνων τοῦ πατρός· τά τε γὰρ ἐκείνου πάντα ἔχειν αὐτὸν καὶ προσκτήσασθαι Αἴγυπτόν τε καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρσαι μέν ταῦτα ἔλεγον, Κροῖσος δὲ παρεών τε καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ γινομένῃ κρίσι εἶπε πρὸς τὸν Καμβύσεα τάδε· "ἐμοὶ μέν νυν, ὦ παῖ Κύρου, οὐ δοκέεις ὅμοιος εἶναι τῷ πατρί· οὐ γάρ κώ τοί ἐστι υἱὸς οἷον σὲ ἐκεῖνος κατελίπετο." ἥσθη τε ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης καὶ ἐπαίνεε τὴν Κροίσου κρίσιν.
35 τούτων δὴ ὧν ἐπιμνησθέντα ὀργῇ λέγειν πρὸς τὸν Πρηξάσπεα "σύ νυν μάθε αὐτός, εἴτε λέγουσι Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε αὐτοὶ λέγοντες ταῦτα παραφρονέουσι· ἢν μὲν γὰρ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ τοῦδε ἑστεῶτος ἐν τοῖσι προθύροισι βαλὼν τύχω μέσης τῆς καρδίης,

---

34,1 δ᾽ β, om. α 3 ἐσέφερε Cobet: ἐφόρεε 6 ἐμέο α ἐμεῦ β 8 προσκέεσθαι α προσκεῖσθαι β 9 περὶ Περσέων del. van Herwerden | τοισίδε: τοῖσδε β τοιάδε α 10 οἴνωι α, om β | προσκείμενον α προσκεισάμενον β 12 ἄρα del. Abicht 13 καμβύσησ α ὁ καμβύσησ β 14 τελέσαι del. Negris 16 προσκτήσασθαι β προσεκτῆσθαι α 18 γινομένη β, om. α | κρίσι Schaefer: κρίσει | τάδε α, om. β 21 ἀκούσασ β, om. α **35**,2 αὐτὸσ β, om. α | εἴτε V' εἰ R α 3 ἢν β εἰ α 4 ἑστεῶτοσ α ἑστῶτοσ β | τύχω β τύχοιμι α.

Πέρσαι φανέονται λέγοντες οὐδέν· ἢν δὲ ἁμάρτω, φάναι Πέρσας τε λέγειν ἀληθέα καὶ ἐμὲ μὴ σωφρονέειν." ταῦτα δὲ εἰπόντα καὶ διατείναντα τὸ τόξον βαλεῖν [τὸν παῖδα]· πεσόντος δὲ τοῦ παιδὸς ἀνασχίζειν αὐτὸν κελεύειν καὶ σκέψασθαι τὸ βλῆμα· ὡς δὲ ἐν τῇ καρδίῃ εὑρεθῆναι ἐνεόντα τὸν ὀϊστόν, εἰπεῖν πρὸς τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς γελάσαντα καὶ περιχαρέα γενόμενον "Πρήξασπες, ὡς μὲν ἐγώ τε οὐ μαίνομαι Πέρσαι τε παραφρονέουσι, δῆλά τοι γέγονε· νῦν δέ μοι εἰπέ, τίνα εἶδες ἤδη πάντων ἀνθρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα;" Πρηξάσπεα δὲ ὁρῶντα ἄνδρα οὐ φρενήρεα καὶ περὶ ἑωυτῷ δειμαίνοντα εἰπεῖν "δέσποτα, οὐδ' ἂν αὐτὸν ἔγωγε δοκέω τὸν θεὸν οὕτω ἂν καλῶς βαλεῖν." τότε μὲν ταῦτα ἐξεργάσατο, ἑτέρωθι δὲ Περσέων ὁμοίους τοῖσι πρώτοισι δυώδεκα ἐπ' οὐδεμιῇ αἰτίῃ ἀξιοχρέῳ ἑλὼν ζώοντας ἐπὶ κεφαλὴν κατώρυξε.

Ταῦτα δέ μιν ποιεῦντα ἐδικαίωσε Κροῖσος ὁ Λυδὸς νουθετῆσαι τοισίδε τοῖσι ἔπεσι· "ὦ βασιλεῦ, μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐπίτραπε, ἀλλ' ἴσχε καὶ καταλάμβανε σεωυτόν· ἀγαθόν τοι πρόνοον εἶναι, σοφὸν δὲ ἡ προμηθίη. σὺ δὲ κτείνεις μὲν ἄνδρας σεωυτοῦ πολιήτας ἐπ' οὐδεμιῇ αἰτίῃ ἀξιοχρέῳ ἑλών, κτείνεις δὲ παῖδας. ἢν δὲ πολλὰ τοιαῦτα ποιῇς, ὅρα ὅκως μή σευ ἀποστήσονται Πέρσαι. ἐμοὶ δὲ πατὴρ ⟨ὁ⟩ σὸς Κῦρος ἐνετέλλετο πολλὰ κελεύων σε νουθετέειν καὶ ὑποτίθεσθαι, ὅ τι ἂν εὑρίσκω ἀγαθόν." ὁ μὲν δὴ εὐνοίην φαίνων συνεβούλευέ οἱ ταῦτα· ὁ δ' ἀμείβετο τοισίδε· "σὺ καὶ ἐμοὶ τολμᾷς συμβουλεύειν, ὃς χρηστῶς μὲν τὴν σεωυτοῦ πατρίδα ἐπετρόπευσας, εὖ δὲ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συνεβούλευσας, κελεύων αὐτὸν 36

6 καὶ ἐμὲ β καί με α κἀμὲ Cobet 7.15 βαλεῖν: βαλέειν 7 τὸν παῖδα del. Cobet 9 δὲ β δ' α 11 ἐγώ τε Dobree: ἔγωγε 13 οὕτωσ α οὕτω β 14 ⟨τε τὸν⟩ ἄνδρα van Herwerden | οὐ α, om. β 16 ἐξεργάσατο α ἐξειργάσατο β | ἑτέρωτε Stein 17 ζώοντασ α ζῶντασ β 36,2 τοῖσιδε P: τοῖσδε | τοῖσι α τοῖσ β 3 ἐπίτραπε: ἐπίτρεπε | ἀγαθόν τι β ἀγαθῶν τε α ἀγαθόν τοι Reiske 5 σεωυτοῦ α ἑωυτοῦ β | ἐπ' α ἐπεὶ β 6 ποιῇισ α ποιῇσ β 7 ὁ add. Bekker | ἐνετέλλετο α ἐνετείλατο β 8 κελεύων del. van Herwerden | σε νουθετέειν α νουθετεῖν σε β 9 εὐνοίην: ευνοιαν | συνεβούλευέ α συνεβούλευσε β 10 τοισίδε Reiz: τοῖσδε 11 ὃσ α ὠσ β.

Ἀράξην ποταμὸν διαβάντα ἰέναι ἐπὶ Μασσαγέτας, βουλομένων ἐκείνων διαβαίνειν ἐς τὴν ἡμετέρην, καὶ ἀπὸ μὲν σεωυτὸν ὤλεσας τῆς σεωυτοῦ πατρίδος κακῶς προστάς, ἀπὸ δὲ [ὤλεσας] Κῦρον πειθόμενον σοί· ἀλλ' οὔτι χαίρων, ἐπεί τοι καὶ πάλαι ἐς σὲ προφάσιός τευ ἐδεόμην ἐπιλαβέσθαι." ταῦτα δὲ εἴπας ἐλάμβανε τὰ τόξα ὡς κατατοξεύσων αὐτόν, Κροῖσος δὲ ἀναδραμὼν ἔθεε ἔξω· ὁ δὲ ἐπείτε τοξεῦσαι οὐκ εἶχε, ἐνετείλατο τοῖσι θεράπουσι λαβόντας μιν ἀποκτεῖναι. οἱ δὲ θεράποντες ἐπιστάμενοι τὸν τρόπον αὐτοῦ κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον, ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ ὥστε, εἰ μὲν μεταμελήσει τῷ Καμβύσῃ καὶ ἐπιζητήσει τὸν Κροῖσον, οἳ δὲ ἐκφήναντες [αὐτὸν δῶρα] λάμψονται ζωάγρια Κροίσου, ἢν δὲ μὴ μεταμέληται μηδὲ ποθῇ μιν, τότε καταχρᾶσθαι. ἐπόθησέ τε δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον οὐ πολλῷ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θεράποντες μαθόντες τοῦτο ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ ὡς περιείη. Καμβύσης δὲ Κροίσῳ μὲν συνήδεσθαι ἔφη περιεόντι, ἐκείνους μέντοι τοὺς περιποιήσαντας οὐ καταπροΐξεσθαι ἀλλ' ἀποκτενέειν· καὶ ἐποίησε ταῦτα.

37 Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς συμμάχους ἐξεμαίνετο, μένων ἐν Μέμφι καὶ θήκας τε παλαιὰς ἀνοίγων καὶ σκεπτόμενος τοὺς νεκρούς. ἐς δὲ δὴ καὶ [ἐς] τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν ἦλθε καὶ πολλὰ τῷ ἀγάλματι κατεγέλασε. ἔστι γὰρ τοῦ Ἡφαίστου τὤγαλμα τοῖσι Φοινικηίοισι Παταΐκοισι ἐμφερέστατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῇσι πρῴρῃσι τῶν τριηρέων περιάγουσι,

---

13 ἀράξην α R ἀρξάμ(ην) V ἀράξεα S | ποταμὸν del. van Herwerden 14 ὤλεσας del. Krüger 16 πιθόμενον Cobet 17 ἐπιλαβέσθαι. ταῦτα δὲ om. α 18 ἐλάμβανε α ἐπελάμβανε β | τὰ τόξα β τὸ τόξον α 22 μὲν α, om. β | μεταμελήσει β μεταμελήσηι α | ἐπιζητήσει β ἐπιζητῆι α 23 αὐτὸν α, om. β | δῶρα del. van Herwerden | λάμψονται α λήψονται β 24 μεταμέληται: μεταμελῆ(εῖ V)ται | μηδὲ ποθῆι α μηδέποτε β | καταχρήσασθαι β καταχρῆσθαι α 25 ἐπήγγελλον Schweighäuser 28 τοὺς del. Krüger 29 καταπροΐξεσθαι ἀλλ' α καταπροίζεσθαι ἀλλὰ β 37,1 συμμαχουσ α ξυμμάχουσ β 3 ἐσ β ὡσ α | ἐσ α, om. β 5 τὤγαλμα α τὸ ἄγαλμα β | φοινικηίοισι α φοινικικοῖσι R φοινικοῖσι V' | παταΐκοῖσι α παταίκοισιν β 6 πρῴρησι β A² πρώτηισι α.

ὅς δὲ τούτους μὴ ὄπωπε, ἐγὼ δὲ ⟨ὧδε⟩ σημανέω· πυγμαίου ἀνδρὸς
μίμησίς ἐστι. ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καβείρων τὸ ἱρόν, ἐς τὸ
οὐ θεμιτόν ἐστι ἐσιέναι ἄλλον γε ἢ τὸν ἱρέα· ταῦτα δὲ τὰ
ἀγάλματα καὶ ἐνέπρησε πολλὰ κατασκώψας. ἔστι γὰρ καὶ ταῦτα
ὅμοια τοῖσι τοῦ Ἡφαίστου· τούτου δέ σφεας παῖδας λέγουσι
εἶναι. πανταχῇ ὦν μοι δῆλά ἐστι, ὅτι ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμ- 38
βύσης· οὐ γὰρ ἂν ἱροῖσί τε καὶ νομαίοισι ἐπεχείρησε καταγελᾶν.
εἰ γάρ τις προσθείη πᾶσι ἀνθρώποισι ἐκλέξασθαι [κελεύων]
νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμενοι
ἂν ἑλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἑωυτῶν· οὕτω νομίζουσι πολλόν τι
καλλίστους τοὺς ἑωυτῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι. οὔκων οἰκός ἐστι
ἄλλον γε ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθεσθαι. ὡς
δὲ οὕτω νενομίκασι τὰ περὶ τοὺς νόμους οἱ πάντες ἄνθρωποι, πολ-
λοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεστι σταθμώσασθαι, ἐν δὲ
δὴ καὶ τῷδε. Δαρεῖος ἐπὶ τῆς ἑωυτοῦ ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων
τοὺς παρεόντας εἴρετο, ἐπὶ κόσῳ ἂν χρήματι βουλοίατο τοὺς
πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι· οἳ δὲ ἐπ᾽ οὐδενὶ ἔφα-
σαν ἔρδειν ἂν τοῦτο. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ἰνδῶν
τοὺς καλεομένους Καλατίας, οἳ τοὺς γονέας κατεσθίουσι, εἴρετο,
παρεόντων τῶν Ἑλλήνων καὶ δι᾽ ἑρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγό-
μενα, ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίατ᾽ ἂν τελευτῶντας τοὺς πατέρας
κατακαίειν πυρί· οἳ δὲ ἀμβώσαντες μέγα εὐφημέειν μιν ἐκέ-
λευον. οὕτω μέν νυν ταῦτα νενόμισται, καὶ ὀρθῶς μοι δοκέει
Πίνδαρος ποιῆσαι νόμον πάντων βασιλέα [φήσας] εἶναι.

Καμβύσεω δὲ ἐπ᾽ Αἴγυπτον στρατευομένου ἐποιήσαντο καὶ 39

7 ὄπωπε Schaefer: ὀπώπεε α R ἀπώπεεν V′ | ἐγὼ δὲ ὧδε van Herwerden: ἐγὼ δὲ β ωδε α | πυγμαίου α π(πH V)γμαίω β 8 δὲ α, om. β | καβείρων β καβίρων α 10 γὰρ β δὲ α 11 τοῖσι β, om. α 38,1 πανταχῆι α πολλαχῇ β 2 νομαίοισι α νομίμοισι (-ιν V) β 3 προσθείη α προθειη β | κελεύων del. Krüger 5 πολλόν α πολύ β 6 ἑωυτῶν α αὐτῶν R ἑαυτῶν V′ 7 ἄλλον S, Celsus ap. Origenem c Cels. V 34: ἄλλο | ἢ α δὴ β 8 τὰ — νόμους del. van Herwerden | τὰ β, om. α | οἱ β Celsus, om. α 9 τε] om. Celsus, μὲν Bekker 13 τοῦτο α ταῦτα β 14 καλατίασ β καλλατίασ α 17 εὐφημέειν: εὐφημεῖν 18 μέν β Celsus, om. α 19 φήσας del. Mehler.

Λακεδαιμόνιοι στρατηίην ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεα τὸν Αἰάκεος· ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τριχῇ δασάμενος τὴν πόλιν ⟨τὰ δύο μέρεα⟩ τοῖσι ἀδελφεοῖσι Πανταγνώτῳ καὶ Συλοσῶντι διένειμε, μετὰ δὲ τὸν μὲν αὐτῶν ἀποκτείνας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶντα ἐξελάσας ἔσχε πᾶσαν Σάμον, σχὼν δὲ ξεινίην Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ συνεθήκατο, πέμπων τε δῶρα καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ᾽ ἐκείνου. ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα ηὔξετο καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρεε [εὐτυχέως]. ἔκτητο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας. ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδοὺς τὰ ἔλαβε ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών. συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων ἀραιρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἠπείρου ἄστεα· ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βοηθέοντας Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἷλε, οἳ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὤρυξαν.

40 καί κως τὸν Ἄμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλά οἱ τοῦτ᾽ ἦν ἐπιμελές. πολλῷ δὲ ἔτι πλεῦνός οἱ εὐτυχίης γινομένης γράψας ἐς βυβλίον τάδε ἐπέστειλε ἐς Σάμον· "Ἄμασις Πολυκράτεϊ ὧδε λέγει. ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα· ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν· καί κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν κήδωμαι τὸ μέν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δέ ⟨τι⟩ προσπταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλὰξ πρήσσων ἢ εὐτυχέ-

---

39,3 ἔσχε α εἶχεν R εἶχε V′ 4 ⟨τὰ δύο μέρεα⟩ Cobet 5 διένειμε β ἔνειμε α | αὐτῶν α αὐτέων β 6 σχὼν Stein: ἔχων β ἴσχων α 7 ξεινίην β ξεινηΐην α | συνεθήκατο β φιλίην συνεθήκατο α 8 ἄλλα α ἅμα β 9 ηὔξετο β εὔξετο α 10 ὅκῃ Cobet 11 εὐτυχέως del. van Herwerden | ἔκτητο CP: ἐκέκτητο 15 ἀραιρήκεε Bekker: αιρήκεε 40,3 βυβλίον R βιβλίον V α 5 καὶ ξεῖνον α κἀκεῖνον β 6 ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον β Stobaeus τὸ θεῖον ἐπισταμένωι α 8 μέν τι α μέν τοι R μεν V | ⟨τι⟩ Cobet.

ειν τὰ πάντα. οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος
οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάντα. σύ νυν
ἐμοὶ πειθόμενος ποίησον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φρον-
τίσας τὸ ἂν εὕρῃς ἐόν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ᾽ ᾧ σὺ ἀπολο-
μένῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω ὅκως
μηκέτι ἥξει ἐς ἀνθρώπους· ἤν τε μὴ ἐναλλὰξ ἤδη τὠπὸ τούτου
αἱ εὐτυχίαι τοι τῇσι πάθῃσι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑπο-
κειμένῳ ἀκέο.” ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόῳ λαβὼν 41
ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο Ἄμασις, ἐδίζητο, ἐπ᾽ ᾧ ἂν μάλιστα τὴν
ψυχὴν ἀσηθείη ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων, διζήμενος δὲ εὕρισκε
τόδε· ἦν οἱ σφρηγίς, τὴν ἐφόρεε, χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου
ἐοῦσα, ἔργον δὲ [ἦν] Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. ἐπεὶ ὦν
ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλεῖν, ἐποίεε τοιάδε· πεντηκόντερον πλη-
ρώσας [ἀνδρῶν] ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἐς
τὸ πέλαγος· ὡς δὲ [ἀπὸ] τῆς νήσου ἑκὰς ἐγένετο, περιελόμενος
τὴν σφρηγῖδα πάντων ὁρώντων τῶν συμπλόων ῥίπτει ἐς τὸ πέλα-
γος. τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία
συμφορῇ ἐχρῆτο. πέμπτῃ δὲ ἢ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων τάδε οἱ 42
συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἁλιεὺς λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε καὶ
καλὸν ἠξίου μιν Πολυκράτεϊ δῶρον δοθῆναι· φέρων δὴ ἐπὶ τὰς
θύρας Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν, χωρήσαντος δέ
οἱ τούτου ἔλεγε διδοὺς τὸν ἰχθύν “ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἑλὼν
οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορήν, καίπερ ἐὼν ἀποχειροβίοτος,
ἀλλά μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δή
μιν φέρων δίδωμι.” ὁ δὲ ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι ἀμείβεται τοισίδε·

---

10 ἐσ τέλοσ β Stobaeus floril. CXX 15 ἕτεροσ α 11 νυν α ὦν νῦν β 12 πιθόμενος Cobet 15 ἀνθρώπους] ὀφθαλμούς Naber 16 τοι τῇσι πάθῃσι W. Dindorf: τοι ταῖσ πάθαισ β τοιαυταισι πάθαι(-θε-A^1)σι α 41,1 νόωι α S ἐν νόω R V 2 ὑπετίθετο α ὑποτιθεῖτο β 3 ἀσηθείη β ασθείη α | δὲ β δ᾽ α 5 ἦν del. Cobet | τηλεκλέοσ α τημεκλέοσ β 6 οἱ ἐδόκεε α ἐδό(-ώ-R)κεεν οἱ β | ἀποβαλεῖν: ἀποβαλέειν 7 ἀνδρῶν del. Cobet 8 ἀπὸ del. Mehler 10 ἀπέπλεε α ἐνέπλεεν R ἐπέπλεεν V' 42,3 δοθῆναι] δοῦναι van Herwerden | δὴ α δὲ β 4 ἐθέλειν α θέλειν β 6 ἑων α γε ὦν β 8 τοισίδε: τοῖσδε α τοιάδε R V.

“χάρτα τε εὖ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλέη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καί σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν.” ὁ μὲν δὴ ἁλιεὺς μέγα ποιεύμενος ταῦτα ἤιε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες εὑρίσκουσι ἐν τῇ νηδύι αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγῖδα. ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα, διδόντες δέ οἱ τὴν σφρηγῖδα ἔλεγον ὅτεῳ τρόπῳ εὑρέθη. τὸν δέ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βυβλίον πάντα τὰ ποιήσαντά μιν οἷα καταλελάβηκε, γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε.

43 ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βυβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἧκον ἔμαθε, ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα, ὃς καὶ τὰ ἀποβάλλει εὑρίσκει. πέμψας δέ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. τοῦδε ⟨δὲ⟩ εἵνεκεν ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

44 Ἐπὶ τοῦτον δὴ ὦν τὸν Πολυκράτεα [εὐτυχέοντα τὰ πάντα] ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι, ἐπικαλεσαμένων τῶν μετὰ ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ κτισάντων Σαμίων. πέμψας δὲ κήρυκα λάθρῃ Σαμίων Πολυκράτης παρὰ Καμβύσεα τὸν Κύρου, συλλέγοντα στρατὸν ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ἐδεήθη, ὅκως ἂν καὶ παρ᾽ ἑωυτὸν πέμψας ἐς Σάμον δέοιτο στρατοῦ. Καμβύσης δὲ ἀκούσας τούτων προθύμως ἔπεμπε ἐς Σάμον δεόμενος Πολυκράτεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἑωυτῷ ἐπ᾽ Αἴγυπτον. ὁ δὲ ἐπιλέξας τῶν ἀστῶν τοὺς ὑπώπτευε μάλιστα ἐς ἐπανάστασιν ἀπέπεμπε τεσ-

---

10 σε ἐπὶ δεῖπνον α ἐπὶ δεῖπνον σε β | μέγα α μεγάλα β 11 ταμόντες van Herwerden 13 κεχαρηκότεσ β κεχαρηότεσ α 14 τὴν σφρηγῖδα van Herwerden 15 εἶναι α, om. β 16 βυβλίον R βιβλίον α V | καταλελάβηκε β καταλελαβήκεε α 43,2 τὸ — ἧκον del. van Herwerden βυβλίον β βιβλίον α 5 εὐτυχέων τὰ πάντα del. van Herwerden 7 ⟨δὲ⟩ Reiz | εἵνεκεν α S εἵ(εἴ-V)νεκε R V 44,1 εὐτυχέοντα τὰ πάντα del. van Herwerden 3 πέμψασ—4 πολυκράτησ β πολυκράτησ δὲ πέμψασ α 5 ἑωυτὸν α αὐτὸν β 6 ἐς Σάμον del. van Herwerden 7 ἔπεμψε — δεόμενοσ α ἔπεμπε(-εν V) — δεησόμενοσ β 9 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β τέσσερσι Cobet.

σεράκοντα τριήρεσι, ἐντειλάμενος Καμβύσῃ ὀπίσω τούτους μὴ
ἀποπέμπειν. οἳ μὲν δὴ λέγουσι τοὺς ἀποπεμφθέντας Σαμίων 45
[ὑπὸ Πολυκράτεος] οὐκ ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, ἀλλ' ἐπείτε ἐγέ-
νοντο ἐν Καρπάθῳ πλέοντες, δοῦναι σφίσι λόγον, καί σφι ἁδεῖν
τὸ προσωτέρω μηκέτι πλέειν· οἳ δὲ λέγουσι ἀπικομένους τε ἐς
Αἴγυπτον καὶ φυλασσομένους ἐνθεῦτεν αὐτοὺς ἀποδρῆναι. κατα-
πλέουσι δὲ ἐς τὴν Σάμον Πολυκράτης νηυσὶ ἀντιάσας ἐς μάχην
κατέστη· νικήσαντες δὲ οἱ κατιόντες ἀπέβησαν ἐς τὴν νῆσον,
πεζομαχήσαντες δὲ ἐν αὐτῇ ἑσσώθησαν, καὶ οὕτω δὴ ἔπλεον ἐς
Λακεδαίμονα. εἰσὶ δὲ οἳ λέγουσι τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου νικῆσαι
Πολυκράτεα, λέγοντες ἐμοὶ δοκέειν οὐκ ὀρθῶς· οὐδὲν γὰρ ἔδει
σφέας Λακεδαιμονίους ἐπικαλέεσθαι, εἴ περ αὐτοὶ ἦσαν ἱκανοὶ
Πολυκράτεα παραστήσασθαι. πρὸς δὲ τούτοισι οὐδὲ λόγος αἱρέει,
τῷ ἐπίκουροί τε [μισθωτοὶ] καὶ τοξόται οἰκήιοι ἦσαν πλήθεϊ
πολλοί, τοῦτον ὑπὸ τῶν κατιόντων Σαμίων ἐόντων ὀλίγων ἑσσω-
θῆναι. τῶν δ' ὑπ' ἑωυτῷ ἐόντων πολιητέων τὰ τέκνα καὶ τὰς
γυναῖκας ὁ Πολυκράτης ἐς τοὺς νεωσοίκους συνειλήσας εἶχε ἑτοί-
μως, ἢν ἄρα προδιδῶσι οὗτοι πρὸς τοὺς κατιόντας, ὑποπρῆσαι
αὐτοῖσι τοῖσι νεωσοίκοισι.

Ἐπείτε δὲ οἱ ἐξελασθέντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεος ἀπί- 46
κοντο ἐς τὴν Σπάρτην, καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγον
πολλὰ οἷα κάρτα δεόμενοι. οἳ δέ σφι τῇ πρώτῃ καταστάσι
ὑπεκρίναντο τὰ μὲν πρῶτα λεχθέντα ἐπιλεληθέναι, τὰ δὲ ὕστερα
οὐ συνιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα δεύτερα καταστάντες ἄλλο μὲν
εἶπον οὐδέν, θύλακον δὲ φέροντες ἔφασαν τὸν θύλακον ἀλφίτων
δέεσθαι. οἳ δέ σφι ὑπεκρίναντο τῷ θυλάκῳ περιεργάσθαι·

45,2 ὑπὸ πολυκράτεοσ β, om. α | ἀλλ' α ἀλλὰ β 3 δοῦ(δου-V')ναί σφισι β δοῦναί σφι α 4 προσωτέρω β προσωτέρωι α 6 δὲ ⟨ὧν⟩ Stein 8 ἑσσώθησαν α ἐσώθησαν β | οὕτω α S οὕτωσ R V 11 ἐπικαλέεσθαι α ἐπικαλέσασθαι β 12 τούτοισι α τούτω β 13 τε β, om. α | μισθωτοὶ del. Mehler 14 ἑσσωθῆναι α ἐσωθῆναι β 15 ἑωυτῶι α ἑωυτὸν β | τά ⟨τε⟩ van Herwerden 16 ἑτοίμως Cobet: ἑτοίμουσ **46**,1 Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεος del. Krüger 3 καταστάσι: καταστάσει 4 ἐπιλεληθέναι β Plutarch. moral. p. 232 d ἐπιλελῆσθαι α | ὕστερα V' Plutarchus ὕστατα α R (?) 7 περιεργάσθαι C P: περιείργασθαι α περιεργάσασθαι β.

47 βοηθέειν δ᾽ ὦν ἔδοξε αὐτοῖσι. καὶ ἔπειτα παρασκευασάμενοι ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμον, ὡς μὲν Σάμιοι λέγουσι, εὐεργεσίας ἐκτίνοντες, ὅτι σφι πρότεροι αὐτοὶ νηυσὶ ἐβοήθησαν ἐπὶ Μεσσηνίους· ὡς δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι βουλόμενοι Σαμίοισι ἐστρατεύοντο ὡς τίσασθαι [βουλόμενοι] τοῦ κρητῆρος τῆς ἁρπαγῆς, τὸν ἦγον Κροίσῳ, καὶ τοῦ θώρηκος, τὸν αὐτοῖσι Ἄμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς ἔπεμψε δῶρον. καὶ γὰρ θώρηκα ἐληίσαντο τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ἢ τὸν κρητῆρα οἱ Σάμιοι, ἐόντα μὲν λίνεον καὶ ζωίων ἐνυφασμένων συχνῶν, κεκοσμημένον δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου· τῶν δὲ εἵνεκα θωυμάσαι ἄξιον, ἁρπεδόνη ἑκάστη τοῦ θώρηκος [ποιέει] ἐοῦσα [γὰρ] λεπτὴ ἔχει ἁρπεδόνας ἐν ἑωυτῇ τριηκοσίας καὶ ἑξήκοντα, πάσας φανεράς. τοιοῦτος ἕτερός ἐστι καὶ τὸν ἐν Λίνδῳ ἀνέθηκε τῇ Ἀθηναίῃ Ἄμασις.

48 Συνεπελάβοντο δὲ τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σάμον ὥστε γενέσθαι καὶ Κορίνθιοι προθύμως· ὕβρισμα γὰρ καὶ εἰς τούτους εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων γενόμενον ⟨τρίτῃ⟩ γενεῇ πρότερον τοῦ στρατεύματος τούτου, [κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ κρητῆρος τῇ ἁρπαγῇ γεγονός]. Κερκυραίων γὰρ παῖδας τριηκοσίους ἀνδρῶν τῶν πρώτων Περίανδρος ὁ Κυψέλου ἐς Σάρδις ἀπέπεμψε παρὰ Ἀλυάττεα ἐπ᾽ ἐκτομῇ· προσσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον τῶν ἀγόντων τοὺς παῖδας Κορινθίων, πυθόμενοι οἱ Σάμιοι [τὸν λόγον], ἐπ᾽ οἷσιν ἀγοίατο ἐς Σάρδις, πρῶτα μὲν τοὺς παῖδας ἐδίδαξαν ἱροῦ ἅψασθαι Ἀρτέμιδος· μετὰ δὲ οὐ περιορῶντες ἀπέλκειν τοὺς ἱκέτας ἐκ τοῦ ἱροῦ, σιτίων δὲ τοὺς παῖδας ἐργόντων

8 βοηθέειν α βοηθεῖν β 47,3 ἐκτίνοντες: ἐκτείνοντεσ | αὐτοὶ α αὐτῶν β 4 μεσσηνίουσ α μεσηνίουσ β | λέγουσι del. van Herwerden 5 βουλόμενοι Cobet: δεόμενοι β δεομένοισι α | ἐστρατεύοντο del. van Herwerden 6 βουλόμενοι del. Cobet 9 ζώιων α ζώων β | συχνῶν, κεκοσμημένον δὲ α, om. β 11 ἄξιος van Herwerden | ποιέει et 12 γὰρ del. Krüger 13 λίνδωι α λίδω R λινδῶ V 48,1 ὥστε γενέσθαι del. van Herwerden 3 γ̄ γενεῇ Panofka: γενεῆι (γενεῇ β) 4 κατὰ — 5 γεγονός del. Abicht 5 κερκυραίων A R κερκυρέων B V′ 7 προσσχόντων α προσχόντων V′ | ἐσ α πρὸσ β 8 τὸν λόγον del. Krüger 9 ἐπ᾽ οἷσι ἀγοίατο α ἐπ᾽ οἷσι νάγοιντο R ἐπεὶ συνάγοιντο V 10 περιορῶντεσ α περιρῶντεσ β 11 ἐργόντων α εἰργόντων β.

τῶν Κορινθίων, ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι ὁρτήν, τῇ καὶ νῦν ἔτι χρέων-
ται κατὰ ταὐτά. νυκτὸς γὰρ ἐπιγενομένης, ὅσον χρόνον ἱκέ-
τευον οἱ παῖδες, ἵστασαν χοροὺς παρθένων τε καὶ ἠιθέων, ἱστάν-
τες δὲ τοὺς χοροὺς τρωκτὰ σησάμου τε καὶ μέλιτος ἐποιήσαντο
νόμον φέρεσθαι, ἵνα ἁρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες
ἔχοιεν τροφήν. ἐς τοῦτο δὲ τόδε ἐγίνετο, ἐς ὃ [οἱ Κορίνθιοι]
τῶν παίδων οἱ φύλακοι οἴχοντο ἀπολιπόντες· τοὺς δὲ παῖδας
ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι. εἰ μέν νυν Περιάνδρου τελευ- 49
τήσαντος τοῖσι Κορινθίοισι φίλια ἦν πρὸς τοὺς Κερκυραίους, οἳ
δὲ οὐκ ἂν συνελάβοντο τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σάμον ταύτης
εἵνεκεν τῆς αἰτίης. νῦν δὲ αἰεί, ἐπείτε ἔκτισαν τὴν νῆσον, εἰσὶ
ἀλλήλοισι διάφοροι, ἐόντες ἑωυτοῖσι· τούτων ὦν εἵνεκεν ἀπε-
μνησικάκεον τοῖσι Σαμίοισι οἱ Κορίνθιοι. ἀπέπεμπε δὲ ἐς Σάρ-
δις ἐπ᾽ ἐκτομῇ Περίανδρος τῶν πρώτων Κερκυραίων ἐπιλέξας
τοὺς παῖδας τιμωρεύμενος· πρότεροι γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἦρξαν
ἐς αὐτὸν πρῆγμα ἀτάσθαλον ποιήσαντες. ἐπείτε γὰρ τὴν ἑωυ- 50
τοῦ γυναῖκα Μέλισσαν Περίανδρος ἀπέκτεινε, συμφορὴν τοι-
ήνδε οἱ ἄλλην συνέβη πρὸς τῇ γεγονυίῃ γενέσθαι. ἦσάν οἱ ἐκ
Μελίσσης δύο παῖδες, ἡλικίην ὃ μὲν ἑπτακαίδεκα, ὃ δὲ ὀκτω-
καίδεκα ἔτεα γεγονώς. τούτους ὁ μητροπάτωρ Προκλέης, ἐὼν
Ἐπιδαύρου τύραννος, μεταπεμψάμενος παρ᾽ ἑωυτὸν ἐφιλοφρο-
νέετο, ὡς οἰκὸς ἦν θυγατρὸς ἐόντας τῆς ἑωυτοῦ παῖδας. ἐπείτε
δέ σφεας ἀπεπέμπετο, εἶπε προπέμπων αὐτούς "ἆρα ἴστε, ὦ

12 τῶν β, om. α | οἱ Σάμιοι del. van Herwerden 13 ἱκέτευον α ἱκετεύοντο β 14 παρθένων—15 χοροὺς α, om. β 15 τοὺς χοροὺς del. van Herwerden 17 τόδε β οἱ α τόδε ⟨σφι⟩ Valckenaer | ἐγίνετο α ἐγίνετο, ἔτι ἐσ τωυτὸν β | οἱ Κορίνθιοι del. Cobet 18 οἴχοντο α ὤχοντο β 19 ⟨ὀπίσω⟩ ἀπήγαγον van Herwerden 49,2 τοῖσι κορινθίοισι φίλα ἦν α φίλια (φιλία V) ἦν τοῖσι (τοῖςσι V) κορινθίοισι β 3 συνεπελάβοντο van Herwerden 4 εἰσὶ ἀλλήλοισι] διατελεῦσι Cobet 5 ἐόντες] οἰκήιοι ἐόντες Reiske, ἐρίζοντες uel φθονέοντες Krüger | ἑωυτοῖσι α ἑωυτοί β ἑωυτοῖσι ⟨συγγενέες⟩ Valckenaer, del. Cobet | εἵνεκεν α ἕνεκεν β 6 ἀπέπεμπε B απέπεμπεν A ἔπεμπε β 8 τιμωρεύμενοσ α τιμωρεόμενοσ β | πρότεροι α πρότερον β 50,3 γεγονυίη β γεγονοίηι α 5 ἔτεα α, om. β | Προκλέης Bredow: προκλῆσ 6 ἐφιλοφρονέετο α ἐφιλοφρόνεέ τε β 7 οἰκὸς Bekker: εἰκὸσ | ἐπείτε α ἐπεὶ β.

παῖδες, ὃς ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκτεινε;" τοῦτο τὸ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῷ οὔνομα ἦν Λυκόφρων, ἤλγησε ἀκούσας οὕτως ὥστε ἀπικόμενος ἐς τὴν Κόρινθον ἅτε φονέα τῆς μητρὸς τὸν πατέρα οὔτε προσεῖπε, διαλεγομένῳ τε οὔ [τε] προσδιελέγετο, ἱστορέοντί τε λόγον οὐδένα ἐδίδου. τέλος δέ μιν Περίανδρος θυμῷ ἐχόμενος [ὁ Περί-
51 ανδρος] ἐξελαύνει ἐκ τῶν οἰκίων. ἐξελάσας δὲ τοῦτον ἱστόρεε τὸν πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη. ὃ δέ οἱ ἀπηγέετο ὥς σφεας φιλοφρόνως ἐδέξατο· ἐκείνου δὲ τοῦ ἔπεος, τό σφι ὁ Προκλέης ἀποστέλλων εἶπε, ἅτε οὐ νόῳ λαβών, οὐκ ἐμέμνητο. Περίανδρος δὲ οὐδεμίαν μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὔ σφι ἐκεῖνον ὑποθέσθαι τι, ἐλιπάρεέ τε ἱστορέων· ὃ δὲ ἀναμνησθεὶς εἶπε καὶ τοῦτο. Περίανδρος δὲ νόῳ λαβὼν [καὶ τοῦτο] καὶ μαλακὸν ἐνδιδόναι βουλόμενος οὐδέν, τῇ ὁ ἐξελασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ παῖς δίαιταν ἐποιέετο, ἐς τούτους πέμπων ἄγγελον ἀπηγόρευε μή μιν δέκεσθαι οἰκίοισι. ὃ δὲ ὅκως ἀπελαυνόμενος ἔλθοι εἰς ἄλλην οἰκίην, ἀπηλαύνετ' ἂν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἀπειλέοντός τε τοῦ Περιάνδρου τοῖσι δεξαμένοισι καὶ ἐξέργειν κελεύοντος. ἀπελαυνόμενος δ' ἂν ἤιε ἐπ' ἑτέρην τῶν ἑταίρων· οἳ δὲ ἅτε Περιάνδρου ἐόντα
52 παῖδα, καίπερ δειμαίνοντες, ὅμως ἐδέκοντο. τέλος δὲ ὁ Περίανδρος κήρυγμα ἐποιήσατο, ὃς ἂν ἢ οἰκίοισι ὑποδέξηταί μιν ἢ προσδιαλεχθῇ, ἱρὴν ζημίην τοῦτον τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν, ὅσην δὴ εἴπας. πρὸς ὦν δὴ τοῦτο τὸ κήρυγμα οὔτε τίς οἱ διαλέγεσθαι οὔτε οἰκίοισι δέκεσθαι ἤθελε· πρὸς δὲ οὐδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐδικαίου πειρᾶσθαι ἀπειρημένου, ἀλλὰ διακαρτερέων ἐν τῇσι στοιῇσιν ἐκαλινδέετο. τετάρτῃ δὲ ἡμέρῃ ἰδών μιν ὁ Περίανδρος

11 οὕτωσ α οὕτω β 13 προσεῖπε α προεῖπε β | διαλεγομένωι α διαλεγομένου β | οὐ Aldus οὔ τι Reiz: οὔτε 14 Περίανδρος van Herwerden: περι | θυμωι α θύμωσ β | ὁ Περίανδρος del. van Herwerden | ὁ α οἱ β 15 ἐκ α οἱ ἐκ β 51,1 πρεσβύτερον β πρεσβύτατον α 3 Προκλέης Bredow: προκλῆσ 6 τι, ἐλιπάρεέ α τε ἐλιπάρει β 7 καὶ τοῦτο del. Krüger 8 τῇ: ἧι (ἧ β) | ὑπ' αὐτοῦ α ὑπὸ ἑωυτοῦ β 10 εἰσ β ἐσ α 11 ἀπηλαύνετ' α ἀπελαύνετ' V', om. R 12 ἐξέργειν: ἐξείργειν α V' om. R | δ' β, om. α 52,2 ὑποδέξηταί α δέξηταί β 4 οὔτε ⟨ἔτι⟩ van Herwerden 5 οὐδὲ α οὐδ' β 6 ἀπειρημένον Krüger 7 στοιῇσιν β στοῇισι | δὲ β δ' α.

ἀλουσίῃσί τε καὶ ἀσιτίῃσι συμπεπτωκότα οἴκτειρε· ὑπεὶς δὲ τῆς ὀργῆς ἤιε ἆσσον καὶ ἔλεγε „ὦ παῖ, κότερα τούτων αἱρετώτερά ἐστι, ταῦτα τὰ νῦν ἔχων πρήσσεις, ἢ τὴν τυραννίδα καὶ ⟨τὰ⟩ ἀγαθά, τὰ νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον παραλαμβάνειν; ὃς ἐὼν ἐμός τε παῖς καὶ Κορίνθου τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς ἀλήτην βίον εἵλευ, ἀντιστατέων τε καὶ ὀργῇ χρεώμενος εἰς τόν σε ἥκιστα ἐχρῆν. εἰ γάρ τις συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι γέγονε, ἐξ ἧς ὑποψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις, ἐμοί τε αὕτη γέγονε καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλεῦν μέτοχός εἰμι, ὅσῳ αὐτός σφεα ἐξεργασάμην. σὺ δὲ μαθὼν ὅσῳ φθονέεσθαι κρέσσον ἐστὶ ἢ οἰκτείρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν τι ἐς τοὺς τοκέας καὶ ἐς τοὺς κρέσσονας τεθυμῶσθαι, ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία." Περίανδρος μὲν τούτοισι αὐτὸν κατελάμβανε· ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀμείβεται τὸν πατέρα, ἔφη δέ μιν ἱρὴν ζημίην ὀφείλειν τῷ θεῷ ἑωυτῷ ἐς λόγους ἀπικόμενον. μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄπορόν τι τὸ κακὸν εἴη τοῦ παιδὸς καὶ ἀνίκητον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπεται στείλας πλοῖον ἐς Κέρκυραν· ἐπεκράτεε γὰρ καὶ ταύτης. ἀποστείλας δὲ τοῦτον ὁ Περίανδρος ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν πενθερὸν Προκλέα, ὡς τῶν παρεόντων οἱ πρηγμάτων ἐόντα αἰτιώτατον, καὶ εἷλε μὲν τὴν Ἐπίδαυρον, εἷλε δὲ αὐτὸν Προκλέα καὶ ἐζώγρησε. ἐπεὶ δὲ τοῦ χρόνου προβαί- 53
νοντος ὅ [τε] Περίανδρος παρηβήκεε καὶ συνεγινώσκετο ἑωυτῷ οὐκέτι εἶναι δυνατὸς τὰ πρήγματα ἐπορᾶν τε καὶ διέπειν, πέμψας εἰς τὴν Κέρκυραν ἀπεκάλεε τὸν Λυκόφρονα ἐπὶ τὴν τυραννίδα· ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων ⟨νόον⟩ οὐκ ἐνώρα, ἀλλά οἱ κατεφαίνετο εἶναι νωθέστερος. ὁ δὲ Λυκόφρων οὐδὲ ὑποκρίσιος ἠξίωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην. Περίανδρος δὲ περιεχόμενος τοῦ νεηνίεω δεύτερα ἀπέστειλε ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν ἀδελ-

---

10 ⟨τὰ⟩ Aldus 11 ἐπιτήδεον] ἤπιον van Herwerden 13 εἰσ α ἐσ β | σε del. Cobet 14 γέγονε Krüger ἐγγέγονε Stein: ἐγεγόνεε α ἐγγεγόνεεν β 16 σφεα Bredow: σφε | ἐξεργασάμην β ἐξειργασάμην α 22 τι] τε Stein 24 ὁ Περίανδρος del. van Herwerden 25 οἱ α, om. β 53,2 τε del. Cobet 3 εἶναι δυνατὸσ α δυνατὸσ εἶναι β | πέμψασ ἐσ α πέμπων εἰσ (ἐσ V′) β 4 ἀνεκάλεε van Herwerden 5 ⟨νόον⟩ add. Hirschig | οὐκενώρα β οὔκων ἑώρα α 7 ὑποκρίσιος Abicht: ἀποκρίσιοσ β ἀνακρίσιοσ α 8 ἀπέστειλε α ἀπέστελλεν β.

φερήν, ἑωυτοῦ δὲ θυγατέρα, δοκέων μιν μάλιστα ταύτῃ ἂν πείθεσθαι. ἀπικομένης δὲ [ταύτης] καὶ λεγούσης "ὦ παῖ, βούλεαι τήν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσεῖν καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθέντα μᾶλλον ἢ αὐτός σφεα ἀπελθὼν ἔχειν; ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία, παῦσαι σεωυτὸν ζημιῶν. φιλοτιμίη κτῆμα σκαιόν· μὴ [τῷ] κακῷ [τὸ] κακὸν ἰῶ. πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἐπιεικέστερα προτιθεῖσι, πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρώια διζήμενοι τὰ πατρώια ⟨ἅμα⟩ ἀπέβαλον. τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν, πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταί εἰσι, ὁ δὲ γέρων τε ἤδη καὶ παρηβηκώς· μὴ δῷς τὰ σεωυτοῦ ἀγαθὰ ἄλλοισι." ἣ μὲν δὴ τὰ ἐπαγωγότατα διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἔλεγε πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ὑποκρινόμενος ἔφη οὐδαμὰ ἥξειν ἐς Κόρινθον, ἔστ' ἂν πυνθάνηται περιεόντα τὸν πατέρα. ἀπαγγειλάσης δὲ [ταύτης] ταῦτα, τὸ τρίτον Περίανδρος κήρυκα πέμπει βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἥκειν, ἐκεῖνον δὲ [ἐκέλευε] ἐς Κόρινθον ἀπικόμενον διάδοχον γίνεσθαι τῆς τυραννίδος. καταινέσαντος δ' ἐπὶ τούτοισι τοῦ παιδός, ὁ μὲν Περίανδρος ἐστέλλετο ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ παῖς ἐς τὴν Κόρινθον· μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μή σφι Περίανδρος ἐς τὴν χώρην ἀπίκηται, κτείνουσι τὸν νεηνίσκον. ἀντὶ τούτων μὲν Περίανδρος Κερκυραίους ἐτιμωρέετο.

54 Λακεδαιμόνιοι δὲ στόλῳ μεγάλῳ ὡς ἀπίκοντο, ἐπολιόρκεον Σάμον· προσβαλόντες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος τοῦ μὲν πρὸς θαλάσσῃ ἑστεῶτος πύργου κατὰ τὸ προάστειον τῆς πόλιος ἐπέβησαν, μετὰ δὲ αὐτοῦ βοηθήσαντος Πολυκράτεος χειρὶ πολλῇ ἀπηλάσθησαν. κατὰ δὲ τὸν ἐπάνω πύργον τὸν ἐπὶ τῆς ῥάχιος τοῦ ὄρεος ἐπεόντα

---

10 ταύτηι α ταύτησ β, del. van Herwerden 11 τήν τε α, om. β | πεσεῖν: πεσέειν 12 διαφορηθέντα ⟨ὁρᾶν⟩ Schenkl | σφεα Valckenaer: σφε | κατελθὼν Valckenaer | ἄπιθι α ἄπελθε β 13 φιλοτιμίη α ἡ φιλοτιμίη β 14 τῷ et τὸ del. Cobet 15 μητρῶια A μητρῶα B β 16 πατρῶια α πατρῶα β | ἅμα add. Schenkl | ἀπέβαλον β μετέβαλον α προσαπέβαλον Cobet 17 ἤδη α δὴ R, om. V' | μὴ δῶισ τὰ σεωυτοῦ α μὴ δοῖσ (μηδεὶς R) τὰ ἑωυτοῦ β 19 ὑποκρινόμενος P: ὑποκρινάμενοσ 21 ταύτης del. van Herwerden 23 ἐκέλευε del. Cobet 24 δ' α δὲ R δὲ καὶ V' 25 παῖσ β παῖσ οἱ α 54,3 ἑστεῶτοσ β ἑστῶτοσ α | πύργου ⟨τοῦ⟩ Stein | πόλιοσ α πόλεοσ β | ἐπέβησαν β ὑπερέβησαν α.

ἐπεξῆλθον οἵ τε ἐπίκουροι καὶ αὐτῶν Σαμίων συχνοί, δεξάμενοι
δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπ᾽ ὀλίγον χρόνον ἔφευγον ὀπίσω· οἳ
δὲ ἐπισπόμενοι ἔκτεινον. εἰ μέν νυν οἱ παρεόντες Λακεδαι- 55
μονίων ὅμοιοι ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην Ἀρχίῃ τε καὶ Λυκώπῃ,
αἱρέθη ἂν Σάμος· Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μοῦνοι συνεισπε-
σόντες φεύγουσι ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι Σαμίοισι, καὶ ἀποκληισθέντες
τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ἀπέθανον ἐν τῇ πόλι τῇ Σαμίων. τρίτῳ δὲ ἀπ᾽
Ἀρχίεω τούτου γεγονότι ἄλλῳ Ἀρχίῃ τῷ Σαμίου τοῦ Ἀρχίεω αὐτὸς
ἐν Πιτάνῃ συνεγενόμην (δήμου γὰρ τούτου ἦν), ὃς ξείνων πάντων μά-
λιστα ἐτίμα τε Σαμίους καί οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον οὔνομα τεθῆ-
ναι, ὅτι οἱ ὁ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀριστεύσας ἐτελεύτησε. τιμᾶν δὲ
Σαμίους ἔφη, διότι ταφῆναί οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων.
Λακεδαιμόνιοι δέ, ὥς σφι τεσσεράκοντα ἐγεγόνεσαν ἡμέραι πολι- 56
ορκέουσι Σάμον, ἐς τὸ πρόσω τε οὐδὲν προεκόπτετο τῶν πρηγ-
μάτων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Πελοπόννησον. ὡς δὲ ὁ ματαιότερος
λόγος ὅρμηται, [λέγεται] Πολυκράτεα ἐπιχώριον νόμισμα κόψαντα
πολλὸν μολύβδου καταχρυσώσαντα δοῦναί σφι, τοὺς δὲ δεξαμέ-
νους οὕτω ἀπαλλάσσεσθαι. ταύτην πρώτην στρατηίην ἐς τὴν
Ἀσίην [Λακεδαιμόνιοι] Δωριέες ἐποιήσαντο.

Οἱ δ᾽ ἐπὶ τὸν Πολυκράτεα στρατευσάμενοι Σαμίων, ἐπεὶ 57
οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοὺς ἀπολείπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον
ἐς Σίφνον. χρημάτων γὰρ ἐδέοντο, τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγματα
ἤκμαζε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ νησιωτέων μάλιστα ἐπλούτεον,
ἅτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων καὶ ἀργυρέων μετάλλων,

---

8 ἔκτεινον α ἐκτείνοντεσ β **55**,1 εἰ — παρεόντες om. β 3 αἱρέθη ἂν σάμοσ α αἱρέθησαν σαμίοισ β | συνεισπεσόντεσ α συμ(in ras. V)πεσόντεσ β 5 ἐν—Σαμίων del. van Herwerden | πόλι R πο^λ′ V πόλει α 7 γὰρ τούτου α τἀυτοῦ V′ τἀυτοῦ τοῦ R 8 ἐτίμα τε σαμίουσ β ἐτιμᾶτο σαμίουσ α | οὔνομα β τοὔνομα α 9 οἱ] ἐκείνῳ van Herwerden | Ἀρχίης del. idem 10 ὑπὸ σαμίων α εὖ ὑπὸ σαμίων β **56**,1 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 3 πελοπόννησον A corr. B πελοπόνησον A pr. β 4 λέγεται del. Stein 5 μολύβδου α μολίβδου β 6 οὕτω β οὕτω δὴ α πρώτην β τὴν α | στρατηίην Wesseling: στρατιὴν 7 λακεδαιμόνιοι α λακεδαιμονίοι(-η-V)σι β, del. Cobet **57**,2 ἀπολείπειν β ἀπολιπεῖν α.

οὕτω ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης τῶν γινομένων αὐτόθεν χρημάτων θησαυρὸς ἐν Δελφοῖσι ἀνάκειται ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοισι· αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἑκάστῳ χρήματα διενέμοντο. ὅτε ὦν ἐποιεῦντο τὸν θησαυρόν, ἐχρέωντο τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἷά τέ ἐστι πολλὸν χρόνον παραμένειν· ἡ δὲ Πυθίη ἔχρησέ σφι τάδε·

ἀλλ᾽ ὅταν ἐν Σίφνῳ πρυτανήια λευκὰ γένηται
λεύκοφρύς τ᾽ ἀγορή, τότε δὴ δεῖ φράδμονος ἀνδρὸς
φράσσασθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ᾽ ἐρυθρόν.

τοῖσι δὲ Σιφνίοισι τότε ἦν ἡ ἀγορὴ καὶ τὸ πρυτανήιον Παρίῳ
58 λίθῳ ἠσκημένα. τοῦτον τὸν χρησμὸν οὐκ οἷοί τε ἦσαν γνῶναι, οὔτε τότε ἰθὺς οὔτε τῶν Σαμίων ἀπιγμένων. ἐπείτε γὰρ τάχιστα πρὸς τὴν Σίφνον προσῖσχον οἱ Σάμιοι, ἔπεμπον τῶν νεῶν μίαν πρέσβεας ἄγουσαν ἐς τὴν πόλιν. τὸ δὲ παλαιὸν ἅπασαι αἱ νέες ἦσαν μιλτηλιφέες· καὶ ἦν τοῦτο, τὸ ἡ Πυθίη προηγόρευε τοῖσι Σιφνίοισι, φυλάξασθαι τὸν ξύλινον λόχον [κελεύουσα] καὶ κήρυκα ἐρυθρόν. ἀπικόμενοι ὦν οἱ ἄγγελοι ἐδέοντο τῶν Σιφνίων δέκα τάλαντα σφίσι χρῆσαι· οὐ φασκόντων δὲ χρήσειν [τῶν Σιφνίων] αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς χώρους αὐτῶν ἐπόρθεον. πυθόμενοι δ᾽ ἰθὺς ἧκον οἱ Σίφνιοι βοηθέοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι ἑσσώθησαν, καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκληίσθησαν τοῦ ἄστεος ὑπὸ τῶν Σαμίων· καὶ αὐτοὺς μετὰ ταῦτα ἑκατὸν τάλαντα ἔπρηξαν.
59 παρὰ δὲ Ἑρμιονέων νῆσον ἀντὶ χρημάτων παρέλαβον, Ὑδρέην τὴν ἐπὶ Πελοποννήσῳ, καὶ αὐτὴν Τροιζηνίοισι παρακατέθεντο·

6 γενομένων Krüger 7 ἐν β, om. α 9 ὦν β οὖν α | ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β 10 πολλὸν: πολλὺν R πολὺν α V' 11 σφι α, om. β 14 φράσσασθαι α φράσασθαι β 15 δὲ β τε α | τότε ἦν β ἦν τότε α 58,1 τὸν α γὰρ τὸν β 2.10 ἰθὺσ β εὐθὺσ α 3 προσίσχον α προσίχον β προσέσχον Aldus 4 νέεσ β νῆεσ α 5 ἦσαν α, om. β | μιλτηλιφέεσ P corr.: μιλτηλεφέεσ α μιλτηλοιηφέεσ β 6 φυλάξασθαι α φυλάσσεσθαι β | κελεύουσα del. Cobet 7 οἱ β, om. α οἱ ⟨Σάμιοι⟩ uel οἱ ⟨τῶν Σαμίων⟩ Stein 8 σφισι β A corr. σφι α | τῶν Σιφνίων del. van Herwerden 10 δ᾽ α δὲ β 11 ἑσσώθησαν α ἐσώθησαν β 59,1 δὲ α δ᾽ β | Ὑδρέην: ὑδρέαν β θυρέαν α θυρέην P 2 ἐπὶ β ἐν α | πελοποννήσωι B (S) πελοπονήσωι (ν suprascr.) A πελοπονήσω R V.

αὐτοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἔκτισαν, οὐκ ἐπὶ τοῦτο πλέοντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελῶντες ἐκ τῆς νήσου. ἔμειναν δ᾽ ἐν ταύτῃ καὶ εὐδαιμόνησαν ἐπ᾽ ἔτεα πέντε, ὥστε τὰ ἱρὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ ἐόντα νῦν οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες καὶ τὸν τῆς Δικτύνης νηόν. ἕκτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγινῆται αὐτοὺς ναυμαχίῃ νικήσαντες ἠνδραποδίσαντο μετὰ Κρητῶν, καὶ τῶν νεῶν καπρίους ἐχουσέων τὰς πρῴρας ἠκρωτηρίασαν καὶ ἀνέθεσαν εἰς τὸ ἱρὸν τῆς Ἀθηναίης ἐν Αἰγίνῃ. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἔγκοτον ἔχοντες Σαμίοισι Αἰγινῆται· πρότεροι γὰρ Σάμιοι ἐπ᾽ Ἀμφικράτεος βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ στρατευσάμενοι ἐπ᾽ Αἴγιναν μεγάλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινήτας καὶ ἔπαθον ὑπ᾽ ἐκείνων. ἡ μὲν αἰτίη αὕτη. ἐμήκυνα δὲ περὶ Σαμίων μᾶλλον, ὅτι σφι τρία ἐστὶ μέ- 60
γιστα ἁπάντων Ἑλλήνων ἐξεργασμένα, ὄρεός τε ὑψηλοῦ ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυιάς, τούτου ὄρυγμα κάτωθεν ἀρξάμενον, ἀμφίστομον. τὸ μὲν μῆκος τοῦ ὀρύγματος ἑπτὰ στάδιοί εἰσι, τὸ δὲ ὕψος καὶ εὖρος ὀκτὼ ἑκάτερον πόδες. διὰ παντὸς δὲ αὐτοῦ ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσίπηχυ βάθος ὀρώρυκται, τρίπουν δὲ τὸ εὖρος, δι᾽ οὗ τὸ ὕδωρ ὀχετευόμενον διὰ σωλήνων παραγίνεται ἐς τὴν πόλιν ἀγόμενον ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. ἀρχιτέκτων δὲ τοῦ ὀρύγματος τούτου ἐγένετο Μεγαρεὺς Εὐπαλῖνος Ναυστρόφου. τοῦτο μὲν δὴ ἓν τῶν τριῶν ἐστι, δεύτερον δὲ περὶ λιμένα χῶμα ἐν θαλάσσῃ, βάθος καὶ εἴκοσι ὀργυιέων· μῆκος δὲ τοῦ χώματος μέζον δύο σταδίων. τρίτον δέ σφι ἐξέργασται νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· τοῦ ἀρχιτέκτων πρῶτος ἐγένετο Ῥοῖκος Φίλεω ἐπιχώριος. τούτων εἵνεκεν μᾶλλόν τι περὶ Σαμίων ἐμήκυνα.

---

3 *τοῦτο α τούτω β* 4 *ἐξελῶντες* B[2]: *ἐξελοῦντεσ* 6 *καὶ—7 νηόν* om. S 8 *νεῶν β νηῶν α* | *καπρίουσ α κυπρίουσ β* 9 *ἐχούσας* van Herwerden | *τὰσ α*, om. *β* | *εἰσ β ἐσ α* 10 *Ἀθηναίης*] *Ἀφαίης* Kurz | *ἐν Αἰγίνῃ* del. van Herwerden | *δὲ β δ᾽ α* 11 *Αἰγινῆται* del. van Herwerden | *πρότεροι α πρότερον β* 12 *αἴγιναν α αἰγίνην β* **60**,2 ⟨*ἓν μὲν*⟩ *ὄρεός* [*τε*] van Herwerden 3 *τούτου β τοῦτο τὸ α* 4 *ἀμφίστομον α ἀμφιστόμιον β* | *μὲν α*, om. *β* | *στάδιοί εἰσι α σταδίοισι β* 5 *ἑκάτερον* S: *ἑκάτεροι α* RV 6 *ὀρώρυκται* Gaisford: *ὤρυκται* | *τρίπουν α τριπλουν β* 7 *το α*, om. *β* | *διὰ β διὰ τῶν α διὰ τριῶν* Stein 8 *τοῦ ὀρύγματοσ τούτου α τούτου τοῦ ὀρύγματοσ β* 10 *παρὰ* Mehler: *περὶ* 11 *καὶ* Eltz: *κατὰ* | *τοῦ χώματος* del. van Herwerden 12 *ἐξέργασται α ἐξείργασται β* | *νηῶν* del. Mehler.

61 Καμβύσῃ δὲ τῷ Κύρου χρονίζοντι περὶ Αἴγυπτον καὶ παραφρονήσαντι ἐπανιστέαται ἄνδρες Μάγοι δύο ἀδελφεοί, τῶν τὸν ἕτερον καταλελοίπεε τῶν οἰκίων μελεδωνὸν ὁ Καμβύσης. οὗτος δὴ ὦν οἱ ἐπανέστη μαθών τε τὸν Σμέρδιος θάνατον ὡς κρύπτοιτο γενόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι εἴησαν οἱ ἐπιστάμενοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολλοὶ περιεόντα μιν εἰδείησαν. πρὸς ταῦτα βουλεύσας τάδε ἐπεχείρησε τοῖσι βασιληίοισι. ἦν οἱ ἀδελφεός, τὸν εἶπά οἱ συνεπαναστῆναι, οἰκὼς μάλιστα τὸ εἶδος Σμέρδι τῷ Κύρου, τὸν ὁ Καμβύσης, ἐόντα ἑωυτοῦ ἀδελφεόν, ἀπέκτεινε· ἦν τε δὴ ὅμοιος τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ οὔνομα τὠυτὸ εἶχε [Σμέρδιν]. τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ Μάγος Πατιζείθης ὥς οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει, εἷσε ἄγων ἐς τὸν βασιλήιον θρόνον. ποιήσας δὲ τοῦτο κήρυκας τῇ τε ἄλλῃ διέπεμπε καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον προερέοντα τῷ στρατῷ ὡς Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἀκου-
62 στέα εἴη τοῦ λοιποῦ ἀλλ᾽ οὐ Καμβύσεω. οἵ τε δὴ ὦν ἄλλοι κήρυκες προηγόρευον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὁ ἐπ᾽ Αἴγυπτον ταχθεὶς (εὕρισκε γὰρ Καμβύσεα καὶ τὸν στρατὸν ἐόντα τῆς Συρίης ἐν Ἀγβατάνοισι) προηγόρευε στὰς ἐς μέσον τὰ ἐντεταλμένα ἐκ τοῦ Μάγου. Καμβύσης δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκ τοῦ κήρυκος καὶ ἐλπίσας μιν λέγειν ἀληθέα αὐτός τε προδεδόσθαι ἐκ Πρηξάσπεος (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀποκτενέοντα Σμέρδιν οὐ ποιῆσαι ταῦτα), βλέψας ἐς τὸν Πρηξάσπεα εἶπε "Πρήξασπες, οὕτω μοι διέπρηξας τό τοι προσέθηκα πρῆγμα;" ὁ δὲ εἶπε "ὦ δέσποτα, οὐκ ἔστι [ταῦτα ἀληθέα], ὅκως κοτέ σοι Σμέρδις ἀδελφεὸς

61,3 καταλελοίπεε α καταλέλοιπε β 3 ὁ Καμβύσης del. van Herwerden 4 τε α, om. β 5 εἴησαν β τε ἦσαν α 6 ⟨ἔτι⟩ περιεόντα van Herwerden 8 εἶπά οἱ α εἶπα β 10 ὅμοιοσ β ὅμοιοσ εἶδοσ α | σμέρδι α Δ' σμέρδεϊ β | τὠυτὸ B ταυτὸ A τωυτὸν β 11 σμέρδιν α σμέρδι R S σμερ. V, del. van Herwerden 12 εἷσε (ἷσε Cobet) ἄγων α εἰσάγων (-γει S) β | εἰσ β ἐσ α 14 προερέοντα α προελθόντεσ β 62,4 ἀγβατάνοισι β ἐκβατάνοισι α 5 καμβύσησ δὲ α, om. β | ἀκούσασ ταῦτα α ταῦτα ἀκούσασ β 6 προδεδόσθαι α προδίδοσθαι β 8 ἐσ τὸν πρηξάσπεα εἶπε πρήξασπεσ α εἰσ τὸν πρηξάσπεα· πρήξασπεσ ἔφη β | οὕτω β οὕτοι α 9 διέπρηξασ β διεπράξαο α 10 ταῦτα ἀληθέα del. Cobet | ταῦτα β ταῦτ᾽ α.

ο σὸς ἐπανέστηκε, οὐδὲ ἔκως τι ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς νεῖκός
τοι ἔσται ἢ μέγα ἢ σμικρόν· ἐγὼ γὰρ αὐτός, ποιήσας τὰ σύ με
ἐκέλευες, ἔθαψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμεωυτοῦ. εἰ μέν νυν οἱ τεθνε-
ῶτες ἀνέστασι, προσδέκεό τοι καὶ Ἀστυάγεα τὸν Μῆδον ἐπανα-
στήσεσθαι· εἰ δ᾽ ἔστι ὥσπερ πρὸ τοῦ, οὐ μή τί τοι ἔκ γε ἐκεί-
νου νεώτερον ἀναβλάστῃ. νῦν ὦν μοι δοκέει μεταδιώξαντας
τὸν κήρυκα ἐξετάζειν εἰρωτῶντας, παρ᾽ ὅτεν ἥκων προαγορεύει
ἡμῖν Σμέρδιος βασιλέος ἀκούειν." ταῦτα εἴπαντος Πρηξάσπεος 63
(ἤρεσε γὰρ Καμβύσῃ) αὐτίκα μεταδίωκτος γενόμενος ὁ κῆρυξ ἧκε·
ἀπιγμένον δέ μιν εἴρετο ὁ Πρηξάσπης τάδε· "ὤνθρωπε, φῄς
γὰρ ἥκειν παρὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἄγγελος· νῦν ὦν εἴπας τὴν
ἀληθείην ἄπιθι χαίρων, κότερα αὐτός τοι Σμέρδις φαινόμενος
ἐς ὄψιν ἐνετέλλετο ταῦτα, ἢ τῶν τις ἐκείνου ὑπηρετέων." ὃ δὲ
εἶπε "ἐγὼ Σμέρδιν μὲν τὸν Κύρου, ἐξ ὅτευ βασιλεὺς Καμβύσης
ἤλασε ἐπ᾽ Αἴγυπτον, οὔκω ὄπωπα· ὁ δέ μοι Μάγος, τὸν Καμ-
βύσης ἐπίτροπον τῶν οἰκίων ἀπέδεξε, οὗτος ταῦτα ἐνετείλατο,
φὰς Σμέρδιν τὸν Κύρου εἶναι τὸν ταῦτα ἐπιέμενον εἶπαι πρὸς
ὑμέας." ὃ μὲν δή σφι ἔλεγε οὐδὲν ἐπικατεψευσμένος, Καμβύ-
σης δὲ εἶπε "Πρήξασπες, σὺ μέν, οἷα ἀνὴρ ἀγαθός, ποιήσας
τὸ κελευόμενον αἰτίην ἐκπέφευγας· ἐμοὶ δὲ τίς ἂν εἴη Περσέων
ὁ ἐπανεστεὼς ἐπιβατεύων τοῦ Σμέρδιος οὐνόματος;" ὃ δὲ εἶπε
"ἐγώ μοι δοκέω συνιέναι τὸ γεγονὸς τοῦτο, ὦ βασιλεῦ· οἱ Μά-
γοι εἰσί τοι οἱ ἐπανεστεῶτες, τόν τε ἔλιπες μελεδωνὸν τῶν
οἰκίων, Πατιζείθης, καὶ ὁ τούτου ἀδελφεὸς Σμέρδις." ἐνθαῦτα 64
ἀκούσαντα Καμβύσεα τὸ Σμέρδιος οὔνομα ἔτυψε ἡ ἀληθείη τῶν
τε λόγων καὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὃς ἐδόκεε ἐν τῷ ὕπνῳ ἀπαγγεῖλαί

---

11 ὁ β, om. α 13 ἐκέλευεσ α ἐκέλευσασ β 14 ἀνέστασι (ἀνιστέαται van Herwerden): ἀνεστέασι 16 νεώτερον β νεώτερον κακὸν α | ἀναβλάστηι α ἀναβλαστήσει β | δοκέει B δοκέειν A, om. β | μεταδιώξαντασ α μεταδιώξοντας R μεταδιώξας V′ 17 εἰρωτῶντασ β εἰρωτεῦντασ α 63,1 εἴπαντοσ α ἀκούσασ β 7 ἐξ ὅτευ Struve: ἐξότου α ἐξόσου β 8 ἐπ᾽ β ἐσ α 10 ἐπιέμενον εἶπαι (ἐπιένον εἶπε V εἴποντα ἐρέειν S) β ἐπιθέμενον εἶπαι α 11 ἐπικατεψευσμένοσ α ἐπικαταψευσάμενοσ β 13 περσέων α ἀνὴρ περσέων β 14 οὐνόματοσ: ὀνόματοσ 64,3 ἐν τῷ ὕπνῳ del. van Herwerden | ἀπαγγεῖλαί α ἀγγεῖλαί β.

τινά οἱ ὡς Σμέρδις ἱζόμενος ἐς τὸν βασιλήιον θρόνον ψαύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ. μαθὼν δὲ ὡς μάτην ἀπολωλεκὼς εἴη τὸν ἀδελφεόν, ἀπέκλαιε Σμέρδιν· ἀποκλαύσας δὲ καὶ περιημεκτήσας τῇ ἁπάσῃ συμφορῇ ἀναθρώσκει ἐπὶ τὸν ἵππον, ἐν νόῳ ἔχων τὴν ταχίστην ἐς Σοῦσα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν Μάγον. καί οἱ ἀναθρώσκοντι ἐπὶ τὸν ἵππον τοῦ κολεοῦ τοῦ ξίφεος ὁ μύκης ἀποπίπτει, γυμνωθὲν δὲ τὸ ξίφος παίει τὸν μηρόν· τρωματισθεὶς δὲ κατὰ τὠυτὸ τῇ αὐτὸς πρότερον τὸν τῶν Αἰγυπτίων θεὸν Ἆπιν ἔπληξε, ὥς οἱ καιρίην ἔδοξε τετύφθαι, εἴρετο ὁ Καμβύσης, ὅ τι τῇ πόλι οὔνομα εἴη. οἳ δὲ εἶπαν ὅτι Ἀγβάτανα. τῷ δὲ ἔτι πρότερον ἐκέχρηστο ἐκ Βουτοῦς πόλιος ἐν Ἀγβατάνοισι τελευτήσειν τὸν βίον. ὃ μὲν δὴ ἐν τοῖσι Μηδικοῖσι Ἀγβατάνοισι ἐδόκεε τελευτήσειν γηραιός, ἐν τοῖσί οἱ ἦν τὰ πάντα πρήγματα· τὸ δὲ χρηστήριον ⟨ἐν⟩ τοῖσι ἐν Συρίῃ Ἀγβατάνοισι ἔλεγε ἄρα. καὶ δὴ ὡς τότε ἐπειρόμενος ἐπύθετο τῆς πόλιος τὸ οὔνομα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τοῦ Μάγου ἐκπεπληγμένος καὶ τοῦ τρώματος ἐσωφρόνησε, συλλαβὼν δὲ τὸ θεοπρόπιον εἶπε "ἐνθαῦτα Καμβύσεα τὸν Κύρου ἐστὶ πεπρωμένον τελευτᾶν."

65 *Τότε μὲν τοσαῦτα. ἡμέρῃσι δὲ ὕστερον εἴκοσι μεταπεμψάμενος Περσέων τῶν παρεόντων τοὺς λογιμωτάτους ἔλεγέ σφι τάδε· "ὦ Πέρσαι, καταλελάβηκέ με, τὸ πάντων μάλιστα ἔκρυπτον πρηγμάτων, τοῦτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι. ἐγὼ γὰρ ἐὼν ἐν Αἰγύπτῳ εἶδον ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, τὴν μηδαμὰ ὄφελον ἰδεῖν· ἐδόκεον δέ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ οἴκου ἀγγέλλειν, ὡς Σμέρδις*

---

4 *σμέρδισ* B $^{\sigma}$*μέρδισ* A *σμέρδιοσ* (*μέρδιος* R) *β* | *εἰσ β ἐσ α* 9 *ἐπὶ — ἵππον* del. van Herwerden 11 *τὸν τῶν* α^2: *τὸ τῶν* B^1 *τῶν* A^1 V *τὸν* R S 11 *τὠυτὸ* van Herwerden: *τοῦτο* 12 *καιρίην* Blomfield: *καιρίηι α καιρίη β* 13 *πόλι* P: *πόλει α* RS *πο*$^{\lambda'}$ V | *ὅτι α*, om. *β* | *ἀγβάτανα β ἀκβάτανα α* 14 *τῶι α τὸ β* 15 *ἀγβατάνοισι β ἀκβατάνοισι α*, del. van Herwerden | *τὸν — 16 τελευτήσειν* om. *β* 17 ⟨*ἐν*⟩ add. Krüger 18 *ἐπειρόμενοσ β ἐπειρεόμενοσ α* 19 *συμφορῆσ α τε συμφορῆσ β* **65**,1 *εἴκοσι β ὡσ εἴκοσι α* 4 *ἔκρυπτον α ἔπρησσον β* 5 *ὄφελον* Cd: *ὤφελον* 6 *δέ* del. Krüger.

ἰζόμενος εἰς τὸν βασιλήιον θρόνον ψαίσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ. δείσας δὲ μὴ ἀπαιρεθέω τὴν ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀδελφεοῦ, ἐποίησα ταχύτερα ἢ σοφώτερα· ἐν τῇ γὰρ ἀνθρωπηίῃ φύσι οὐκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γίνεσθαι ἀποτράπειν. ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος Πρηξάσπεα ἀποπέμπω ἐς Σοῦσα ἀποκτενέοντα Σμέρδιν. ἐξεργασθέντος δὲ κακοῦ τοσούτου ἀδεῶς διαιτώμην, οὐδαμὰ ἐπιλεξάμενος, μή κοτέ τίς μοι Σμέρδιος ὑπαραιρημένου ἄλλος ἐπαναστaίη ἀνθρώπων. πάντως δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἁμαρτὼν ἀδελφεοκτόνος τε οὐδὲν δέον γέγονα καὶ τῆς βασιληίης οὐδὲν ἧσσον ἐστέρημαι· Σμέρδις γὰρ δὴ ἦν ὁ Μάγος, τόν μοι ὁ δαίμων προέφαινε ἐν τῇ ὄψι ἐπαναστήσεσθαι. τὸ μὲν δὴ ἔργον ἐξέργασταί μοι, καὶ Σμέρδιν τὸν Κύρου μηκέτι ὑμῖν ἐόντα λογίζεσθε· οἱ δὲ ὑμῖν Μάγοι κρατέουσι τῶν βασιληίων, τόν τε ἔλιπον ἐπίτροπον τῶν οἰκίων καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελφεὸς Σμέρδις. τὸν μέν νυν μάλιστα χρῆν ἐμεῦ αἰσχρὰ πρὸς τῶν Μάγων πεπονθότος τιμωρέειν ἐμοί, οὗτος μὲν ἀνοσίῳ μόρῳ τετελεύτηκε ὑπὸ τῶν ἑωυτοῦ οἰκηιοτάτων· τούτου δὲ μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὦ Πέρσαι, γίνεταί μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι τελευτῶν τὸν βίον· καὶ δὴ [ὑμῖν] τάδε ἐπισκήπτω θεοὺς τοὺς βασιληίους ἐπικαλέων, καὶ πᾶσι ὑμῖν καὶ μάλιστα Ἀχαιμενιδέων τοῖσι παρεοῦσι, μὴ περιιδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν, ἀλλ᾽ εἴτε δόλῳ ἔχουσι αὐτὴν κτησάμενοι, δόλῳ ἀπαιρεθῆναι ὑπὸ ὑμέων, εἴτε καὶ σθένεϊ τεῳ κατεργασάμενοι, [σθένεϊ] κατὰ τὸ καρτερὸν ἀνασώσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν ποιεῦσι ὑμῖν γῆ τε καρπὸν ἐκφέροι καὶ γυναῖκές τε καὶ ποῖμναι τίκτοιεν, ἐοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον ἐλευθέροισι· μὴ ἀνασωσαμένοισι δὲ τὴν ἀρχὴν μηδ᾽ ἐπιχει-

---

7 ἰζόμενοσ α ἑ(ἐ)ζόμενοσ β | εἰσ α ἐσ β | ψαύσειε β A corr. ψαύσει α 9 φύσι: φύσει 10 ἀποτράπειν: ἀποτρέπειν 13 ὑπαραιρημένου α παραιρημένου β, ὑπαναραιρημένου uel ὑπεξαραιρημένου van Herwerden 14 πάντως Krüger: παντὸσ 15 ἀδελφεοκτόνοσ α ἀδελφοκτόνοσ β 17 ὄψι: ὄψει 18 ὑμῖν ἐόντα α ἐόντα ὑμῖν β 20 Σμέρδισ del. van Herwerden 23 οἰκηιοτάτων α οἰκηοτάτων R οἰκειοτάτων V 23—24 τῶν λοιπῶν del. van Herwerden 25 ὑμῖν del. idem 29 ἀπαιρεθῆναι β ἀφαιρεθῆναι α 30 κατεργασάμενοι β κατεργασμένοι α | σθένεϊ del. Mehler 32 καὶ ποῖμναι α, om. β | ἅπαντα α πάντα β 33 μὴ ἀνασωσάμενοι δὲ β μὴ δ᾽ (uel μηδ᾽) ἀνασωσαμένοισι α | τὴν β, om. α | μὴ δ᾽ α μὴ δὲ β.

ρήσασι [ἀνασώζειν] τὰ ἐναντία τούτοισι ἀρῶμαι ὑμῖν γενέσθαι, καὶ πρὸς ἔτι τούτοισι τὸ τέλος Περσέων ἑκάστῳ ἐπιγενέσθαι οἷον ἐμοὶ ἐπιγέγονε." ἅμα τε εἴπας ταῦτα ὁ Καμβύσης ἀπέκλαιε πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πρῆξιν.

66 Πέρσαι δὲ ὡς τὸν βασιλέα εἶδον ἀνακλαύσαντα, πάντες τά τε ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον, ταῦτα κατηρείκοντο, καὶ οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐσφακέλισε τὸ ὀστέον [καὶ ὁ μηρὸς τάχιστα ἐσάπη], ἀπήνεικε Καμβύσεα τὸν Κύρου, βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα ἑπτὰ ἔτεα καὶ πέντε μῆνας, ἄπαιδα δὲ τὸ παράπαν ἐόντα ἔρσενος καὶ θήλεος γόνου. Περσέων δὲ τοῖσι παρεοῦσι ἀπιστίη πολλὴ ὑπεκέχυτο τοὺς Μάγους ἔχειν τὰ πρήγματα, ἀλλ' ἠπιστέατο ἐπὶ διαβολῇ εἰπεῖν Καμβύσεα τὰ εἶπε περὶ τοῦ Σμέρδιος θανάτου, ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὗτοι μέν νυν ἠπιστέατο Σμέρδιν τὸν Κύρου βασιλέα ἐνεστεῶτα· δεινῶς γὰρ καὶ ὁ Πρηξάσπης ἔξαρνος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμέρδιν· οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλὲς Καμβύσεω τετελευτηκότος φάναι τὸν Κύρου υἱὸν ἀπολωλεκέναι αὐτοχειρίῃ.

67 Ὁ δὲ δὴ Μάγος τελευτήσαντος Καμβύσεω ἀδεῶς ἐβασίλευεν, ἐπιβατεύων τοῦ ὁμωνύμου Σμέρδιος τοῦ Κύρου, μῆνας ἑπτὰ τοὺς ἐπιλοίπους Καμβύσῃ ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτεα τῆς πληρώσιος· ἐν τοῖσι ἀπεδέξατο εἰς τοὺς ὑπηκόους πάντας εὐεργεσίας μεγάλας, ὥστε ἀποθανόντος αὐτοῦ πόθον ἔχειν πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, πάρεξ αὐτῶν Περσέων. διαπέμψας γὰρ ὁ Μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῶν ἦρχε, προεῖπε ἀτελείην εἶναι στρατηίης καὶ φόρου ἐπ' ἔτεα τρία.
68 προεῖπε μὲν δὴ ταῦτα αὐτίκα ἐνιστάμενος ἐς τὴν ἀρχήν, ὀγδόῳ δὲ μηνὶ ἐγένετο κατάδηλος

---

34 ἀνασώζειν del. Cobet | ἀρῶμαι—35 τούτοισι om. β 35 ἐπιγενέσθαι β ἐπιγίνεσθαι α 66,1 εἶδον α ἴδον β 2 κατηρείκοντο β κατήρικόν τε α 3 τὸ β τε τὸ α 4 καὶ – ἐσάπη del. Cobet 6 ἔ(ἔ)ρσενοσ β ἄρσενοσ α 8 ἀλλ' α ἀλλὰ β 8.10 ἠπιστέατο α ἐπιστέατο β 11 ἐνεστεῶτα Valckenaer: ἀνεστεῶτα | ὁ α, om. β 12 μὲν α μιν β | ἦν οἱ α οἱ ἦν β 67,1 ἐβασίλευεν β ἐβασίλευσε α 4 τοῖσι α οἷσιν β | εἰσ β ἐσ α 7 ἀτελείην d: ἀτελίην | στρατηίησ α στρατιῆσ β 68,2 ἐνιστάμενοσ β ἀνιστάμενοσ α | κατάδηλοσ α κατάδηλοσ. ὃσ ἦν β.

τρόπῳ τοιῷδε· Ὀτάνης ἦν Φαρνάσπεω μὲν παῖς, γένεϊ δὲ καὶ χρήμασι ὅμοιος τῷ πρώτῳ Περσέων. οὗτος ὁ Ὀτάνης πρῶτος ὑπώπτευσε τὸν Μάγον, ὡς οὐκ εἴη ὁ Κύρου Σμέρδις, ἀλλ᾽ ὅς περ ἦν, τῇδε συμβαλλόμενος, ὅτι τε οὐκ ἐξεφοίτα ἐκ τῆς ἀκροπόλιος καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλεε ἐς ὄψιν ἑωυτῷ οὐδένα τῶν λογίμων Περσέων. ὑποπτεύσας δέ μιν ἐποίεε τάδε· ἔσχε αὐτοῦ Καμβύσης θυγατέρα, τῇ οὔνομα ἦν Φαιδυμίη· τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην εἶχε τότε ὁ Μάγος, καὶ ταύτῃ τε συνοίκεε καὶ τῇσι ἄλλῃσι πάσῃσι τῇσι τοῦ Καμβύσεω γυναιξί. πέμπων δὴ ὦν ὁ Ὀτάνης παρὰ ταύτην τὴν θυγατέρα ἐπυνθάνετο, παρ᾽ ὅτεῳ ἀνθρώπων κοιμῷτο, εἴτε μετὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου εἴτε μετὰ ἄλλου τευ. ἡ δέ οἱ ἀντέπεμπε φαμένη οὐ γινώσκειν· οὔτε γὰρ τὸν Κύρου Σμέρδιν ἰδέσθαι οὐδαμά, οὔτε ὅστις εἴη ὁ συνοικέων αὐτῇ εἰδέναι. ἔπεμπε δεύτερα ὁ Ὀτάνης λέγων "εἰ μὴ αὐτὴ Σμέρδιν τὸν Κύρου γινώσκεις, σὺ δὲ παρὰ Ἀτόσσης πύθευ, ὅτεῳ τούτῳ συνοικέει αὐτή τε ἐκείνη καὶ σύ· πάντως γὰρ δή κου τόν γε
ἑωυτῆς ἀδελφεὸν γινώσκει." ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ θυγά- 69
τηρ "οὔτε Ἀτόσσῃ δύναμαι ἐς λόγους ἐλθεῖν οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν ἰδέσθαι τῶν συγκατημένων γυναικῶν· ἐπείτε γὰρ τάχιστα οὗτος ὤνθρωπος, ὅστις κοτέ ἐστι, παρέλαβε τὴν βασιληίην, διέσπειρε ἡμέας ἄλλην ἄλλῃ τάξας." ἀκούοντι δὲ ταῦτα τῷ Ὀτάνῃ μᾶλλον κατεφαίνετο τὸ πρῆγμα. τρίτην δὲ ἀγγελίην ἐσπέμπει παρ᾽ αὐτὴν λέγουσαν ταῦτα· "ὦ θύγατερ, δεῖ σε γεγονυῖαν εὖ κίνδυνον ἀναλαβέσθαι, τὸν ἂν ὁ πατὴρ ὑποδύνειν κελεύῃ. εἰ γὰρ δὴ μή ἐστι ὁ Κύρου Σμέρδις, ἀλλὰ τὸν καταδοκέω ἐγώ, οὔτοι μιν σοί τε συγκοιμώμενον καὶ τὸ Περσέων κράτος ἔχοντα δεῖ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ δοῦναι δίκην. νῦν ὦν ποίησον

---

5 ὑπώπτευσε R ὑπόπτευσε V' ὑπόπτευσεν α | ὅσ α ὅ β 6 συμβαλλόμενοσ β συμβαλόμενοσ α 9 φαιδυ(-ε-V')μίη β φαιδύμη α 9 δὴ— 10 τότε om. β 10 ταύτηι τε α ταύτη β 12 παρὰ ταύτην β παρ᾽ αὐτον α | τὴν θυγατέρα del. van Herwerden | παρ᾽ α παρὰ β 15 ἰδέσθαι α εἰδέσθαι β 17 τούτωι α, om. β 18 γε β γ᾽ α **69**,2 οὐδεμίαν α οὐδεμίην β 3 συγκατημένων β συγκαθημένων α συγκοιμωμένων Naber 7 τάδε van Herwerden 8 ἀναβαλέσθαι Cobet | κελεύηι A κελεύει B β | εἰ β ἦν α 10 οὔ τι van Herwerden 11 δίκας idem.

τάδε· ἐπεάν σοι συνεύδῃ καὶ μάθῃς αὐτὸν κατυπνωμένον, ἄφασον αὐτοῦ τὰ ὦτα· καὶ ἢν μὲν φαίνηται ἔχων [ὦτα], νόμιζε σεωυτὴν Σμέρδι τῷ Κύρου συνοικέειν, ἢν δὲ μὴ [ἔχων], σὺ δὲ τῷ Μάγῳ [Σμέρδι]." ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ Φαιδυμίη φαμένη κινδυνεύσειν μεγάλως, ἢν ποιῇ ταῦτα· εἰ γὰρ δὴ μὴ τυγχάνει [τὰ] ὦτα, ἐπίλαμπτος δὲ ἀφάσσουσα ἔσται, εὖ εἰδέναι ὡς ἀϊστώσει μιν· ὅμως μέντοι ποιήσειν ταῦτα. ἡ μὲν δὴ ὑπεδέξατο ταῦτα τῷ πατρὶ κατεργάσεσθαι· τοῦ δὲ Μάγου τούτου τοῦ Σμέρδιος Κῦρος ὁ Καμβύσεω ἄρχων τὰ ὦτα ἀπέταμε ἐπ᾽ αἰτίῃ δή τινι οὐ σμικρῇ. ἡ ὦν δὴ Φαιδυμίη [αὕτη ἡ τοῦ Ὀτάνεω θυγάτηρ] πάντα ἐπιτελέουσα τὰ ὑπεδέξατο τῷ πατρί, ἐπείτε αὐτῆς μέρος ἐγίνετο τῆς ἀπίξιος παρὰ τὸν Μάγον (ἐν περιτροπῇ γὰρ δὴ αἱ γυναῖκες φοιτῶσι τοῖσι Πέρσῃσι), ἐλθοῦσα παρ᾽ αὐτὸν ηὗδε, ὑπνωμένου δὲ καρτερῶς τοῦ Μάγου ἤφασε τὰ ὦτα. μαθοῦσα δὲ οὐ χαλεπῶς, ἀλλ᾽ εὐπετέως οὐκ ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὦτα, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε, πέμψασα ἐσήμηνε τῷ πατρὶ τὰ γενόμενα.

70 Ὁ δὲ Ὀτάνης παραλαβὼν Ἀσπαθίνην καὶ Γωβρύην, Περσέων τε πρώτους ἐόντας καὶ ἑαυτῷ ἐπιτηδεοτάτους ἐς πίστιν, ἀπηγήσατο πᾶν τὸ πρῆγμα· οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρα ὑπώπτευον οὕτω τοῦτο ἔχειν, ἀνενείκαντος δὲ τοῦ Ὀτάνεω τοὺς λόγους ἐδέξαντο. καὶ ἔδοξέ σφι ἕκαστον ἄνδρα Περσέων προσεταιρίσασθαι τοῦτον, ὅτεῳ πιστεύει μάλιστα. Ὀτάνης μέν νυν εἰσάγεται Ἰνταφρένεα, Γωβρύης δὲ Μεγάβυζον, Ἀσπαθίνης δὲ Ὑδάρνεα. γεγο-

13 ὦτα del. Cobet 14 ἔχων del. Mehler 15 Σμέρδι del. van Herwerden | φαιδυμίη (R, φαιδυνίη V φαιδιμίη S) β φαιδύμη α 16 κινδυνεύσειν α κινδυνεύειν β | εἰ β ἢν α | τυγχάνει α ἔχων τυγχάνει (-νῃ R) β 17 τὰ del. Cobet | ὦτα β ὦτα ἔχων α 19 ταῦτα α τοῦτο β | κατεργάσεσθαι α κατεργάσασθαι β 19—20 τούτου τοῦ Σμέρδιος del. van Herwerden 20 ἀπέταμε: ἀπέτεμε 21 αὕτη—22 θυγάτηρ del. van Herwerden 23 αὐτῆσ α αὐτῇ β | ἀπίξιοσ α ἀπάξιοσ β 24 φοιτῶσι β φοιτέουσι α 25 τοῦ Μάγου del. van Herwerden | ἤφασε α V pr. ἤφασσε R S V corr. 26 τὸν ἄνδρα del. Gomperz 28 τὰ γενόμενα del. van Herwerden 70,1 ἀσπαθίνην α ἀσπαθήνην R ἀσπαθόνην V' | γωβρύην β γοβρύην α 4 ἀνενείκαντοσ α ἀνείκαντοσ β | ὀτάνεω S ὀτάνεοσ α R V 6 ὅτεῳ Struve: ὅτωι α τῶ β | πιστεύοι van Herwerden | ἐπάγεται Valckenaer | ἰνταφρένεα β ἰνταφέρνεα α.

νότων δὲ τούτων ἓξ παραγίνεται ἐς τὰ Σοῦσα Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπεος, ἐκ Περσέων ἥκων· τούτων γὰρ δὴ ἦν οἱ ὁ πατὴρ ὕπαρχος. ἐπεὶ ὦν οὗτος ἀπίκετο, τοῖσι ἓξ τῶν Περσέων ἔδοξε καὶ Δαρεῖον προσεταιρίσασθαι. συνελθόντες δὲ οὗτοι ἐόντες ἑπτὰ ἐδίδοσάν σφισι λό- 71
γους καὶ πίστις. ἐπείτε δὲ ἐς Δαρεῖον ἀπίκετο γνώμην ἀποφαίνεσθαι, ἔλεγέ σφι τάδε· "ἐγὼ ταῦτα ἐδόκεον μὲν αὐτὸς μοῦνος ἐπίστασθαι, ὅτι τε ὁ Μάγος εἴη ὁ βασιλεύων καὶ Σμέρδις ὁ Κύρου τετελεύτηκε· καὶ αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν ἥκω σπουδῇ ὡς συστήσων ἐπὶ τῷ Μάγῳ θάνατον. ἐπείτε δὲ συνήνεικε ὥστε καὶ ὑμέας εἰδέναι καὶ μὴ μοῦνον ἐμέ, ποιέειν αὐτίκα μοι δοκέει καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι· οὐ γὰρ ἄμεινον." εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ὀτάνης "ὦ παῖ Ὑστάσπεος, εἶς τε πατρὸς ἀγαθοῦ καὶ ἐκφαίνειν οἴκας σεωυτὸν ἐόντα τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἥσσω· τὴν μέντοι ἐπιχείρησιν μὴ οὕτω συντάχυνε ἀβούλως, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸ σωφρονέστερον αὐτὴν λάμβανε· δεῖ γὰρ πλεῦνας γενομένους οὕτω ἐπιχειρέειν." λέγει πρὸς ταῦτα Δαρεῖος "ἄνδρες οἱ παρεόντες, τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἐξ Ὀτάνεω εἰ χρήσεσθε, ἐπίστασθε, ὅτι ἀπολέεσθε κάκιστα· ἐξοίσει γάρ τις πρὸς τὸν Μάγον, ἰδίῃ περιβαλλόμενος ἑωυτῷ κέρδεα. μάλιστα μέν νυν ὠφείλετε ἐπ᾽ ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι ποιέειν ταῦτα· ἐπείτε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῦνας ἐδόκεε καὶ ἐμοὶ ὑπερέθεσθε, ἢ ποιέωμεν σήμερον ἢ ἴστε ὑμῖν ὅτι, ἢν ὑπερπέσῃ ἡ νῦν ἡμέρη, ὡς οὐκ ἄλλος φθὰς ἐμεῦ κατήγορος ἔσται, ἀλλά σφεα αὐτὸς ἐγὼ κατερέω πρὸς τὸν Μάγον."
λέγει πρὸς ταῦτα Ὀτάνης, ἐπειδὴ ὥρα σπερχόμενον Δαρεῖον· 72
"ἐπείτε ἡμέας συνταχύνειν ἀναγκάζεις καὶ ὑπερβάλλεσθαι οὐκ ἐᾷς, ἴθι ἐξηγέο αὐτός, ὅτεῳ τρόπῳ πάριμεν ἐς τὰ βασιλήια καὶ

71,1—2 λόγουσ καὶ πίστεισ (-ις S) β πίστισ καὶ λόγουσ α | λόγον Krüger 2 ἐσ δαρεῖον ἀπίκετο α ἀπίκετο ἐσ δαρεῖον β 3 σφι α σφισι β 5 αὐτοῦ β αὖ α 8 ὑπερβάλλεσθαι β ὑπερβαλέσθαι α 9 οἴκας R ἧκασ V' ἔοικασ α 10 ἐόντα α ὄντα β 11 μὴ β ταύτην μὴ α | οὕτω β οὕτωσ α 14 ὀτάνεω P: ὀτάνεοσ | ἀπολέεσθε V A corr. ἀπολέεσθαι α R 15 ἑωυτῶι α ἑωυτοῦ β, del. van Herwerden 16 βαλόμενοι A βαλλόμενοι B β 18 ποιέωμεν α ποιέομεν β | ὑμέων van Herwerden 19 ὑπερπέσηι α περ πέση β | ὡς del. van Herwerden | ἐμεῦ] ἐμὲ Cobet 20 σφεα β ἀλλά σφεασ α 72,1 ὀτάνησ α ὁ ὀτάνησ β.

ἐπιχειρήσομεν αὐτοῖσι. φυλακὰς γὰρ δὴ διεστεώσας οἶδάς κου καὶ αὐτός, εἰ μὴ ἰδών, ἀλλ' ἀκούσας· τὰς τέῳ τρόπῳ περήσομεν;" ἀμείβεται Δαρεῖος τοισίδε· "Ὀτάνη, ἦ πολλά ἐστι τὰ λόγῳ μὲν οὐκ οἷά τε δηλῶσαι, ἔργῳ δέ· ἄλλα δ' ἐστὶ τὰ λόγῳ μὲν οἷά τε, ἔργον δὲ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται. ὑμεῖς δὲ ἴστε φυλακὰς τὰς κατεστεώσας ἐούσας οὐδὲν χαλεπὰς παρελθεῖν. τοῦτο μὲν γὰρ ἡμέων ἐόντων τοιῶνδε οὐδεὶς ὅστις οὐ παρήσει, τὰ μέν κου καταιδεόμενος ἡμέας, τὰ δέ κου καὶ δειμαίνων· τοῦτο δὲ ἔχω αὐτὸς σκῆψιν εὐπρεπεστάτην τῇ πάριμεν, φὰς ἄρτι τε ἥκειν ἐκ Περσέων καὶ βούλεσθαί τι ἔπος παρὰ τοῦ πατρὸς σημῆναι τῷ βασιλέϊ. ἔνθα γάρ τι δεῖ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω. τοῦ γὰρ αὐτοῦ γλιχόμεθα οἵ τε ψευδόμενοι καὶ οἱ τῇ ἀληθείῃ διαχρεώμενοι· οἳ μέν γε ψεύδονται τότε, ἐπεάν τι μέλλωσι τοῖσι ψεύδεσι πείσαντες κερδήσεσθαι, οἳ δ' ἀληθίζονται, ἵνα τι τῇ ἀληθείῃ ἐπισπάσωνται κέρδος καί τι μᾶλλόν σφιν ἐπιτράπηται. οὕτω οὐ ταὐτὰ ἀσκέοντες τὠυτοῦ περιεχόμεθα. εἰ δὲ μηδὲν κερδήσεσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως ἂν ὅ τε ἀληθιζόμενος ψευδὴς εἴη καὶ ὁ ψευδόμενος ἀληθής. ὃς ἂν μέν νυν τῶν πυλουρῶν ἑκὼν παριῇ, αὐτῷ οἱ ἄμεινον ἐς χρόνον ἔσται· ὃς δ' ἂν ἀντιβαίνειν πειρᾶται, διαδεικνύσθω ἐνθαῦτα ἐὼν πολέμιος, καὶ ἔπειτα ὠσάμενοι ἔσω ἔργου ἐχώμεθα."

73 Λέγει Γωβρύης μετὰ ταῦτα "ἄνδρες φίλοι, ἡμῖν κότε κάλλιον παρέξει ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχήν, ἢ εἴ γε μὴ οἷοί τε ἐσόμεθα [αὐτὴν ἀναλαβεῖν], ἀποθανεῖν; ὅτε γε ἀρχόμεθα μὲν ἐόντες Πέρσαι ὑπὸ Μήδου ἀνδρὸς Μάγου, καὶ τούτου ὦτα οὐκ ἔχοντος. ὅσοι τε ὑμέων Καμβύσῃ νοσέοντι παρεγένοντο, πάντως κου μέμνησθε

4 διεστεώσας: διεστώσασ | οἶδασ β οἶδά α οἶσθά van Herwerden 5 ἀκούσασ α ἀκούων β | τὰς Bekker: ἃσ | περήσομεν α πειρήσομεν β παρίωμεν uel παρέλθωμεν van Herwerden 6 τοισίδε: τοῖσδε | ἦ α, om. β 10 τοιῶνδε β τοίων α 13 ἄρτι α γάρ β 16 τότε om. R, del. van Herwerden 17 δ' α δὲ β 18 τι β, om. α | τι α τισ β | σφιν ἐπιτράπηται β σφισι τράπηται α 19 οὐ β οὖν α 21 πυλουρῶν β πυλωρῶν α 22 παρίῃ β παρείηι α ⟨ἡμέας⟩ παρίῃ van Herwerden 23 διαδεικνύσθω β δεικνύσθω α 24 ἐχώμεθα α ἐχόμεθα β **73**,1 γωβρύησ β γοβρύησ α 2 τε α τ' β 3 αὐτὴν om. Lex. Vindobon. p. 20 | αὐτὴν ἀναλαβεῖν del. Gomperz | γε β γὰρ α 5 νοσέοντι παρεγένοντο α παρεγένοντο νοσέοντι β.

τὰ ἐπέσκηψε Πέρσῃσι τελευτῶν τὸν βίον μὴ πειρωμένοισι ἀνα-
κτᾶσθαι τὴν ἀρχήν· τὰ τότε οὐκ ἐνεδεκόμεθα, ἀλλ' ἐπὶ δια-
βολῇ ἐδοκέομεν εἰπεῖν Καμβύσεα. νῦν ὦν τίθεμαι ψῆφον πεί-
θεσθαι Δαρείῳ καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐκ τοῦ συλλόγου τοῦδε, ἀλλ'
⟨ἢ⟩ ἰόντας ἐπὶ τὸν Μάγον ἰθέως." ταῦτα εἶπε Γωβρύης, καὶ
πάντες ταῦτα αἴνεον.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλεύοντο, ἐγίνετο κατὰ συντυχίην 74
τάδε. τοῖσι Μάγοισι ἔδοξε βουλευομένοισι Πρηξάσπεα φίλον
προσθέσθαι, ὅτι τε ἐπεπόνθεε πρὸς Καμβύσεω ἀνάρσια, ὅς οἱ
τὸν παῖδα τοξεύσας ἀπολωλέκεε, καὶ ὅτι μοῦνος ἠπίστατο τὸν
Σμέρδιος τοῦ Κύρου θάνατον αὐτοχειρίῃ μιν ἀπολέσας, πρὸς δ'
ἔτι ἐόντα ἐν αἴνῃ μεγίστῃ [τὸν Πρηξάσπεα] ἐν Πέρσῃσι. τούτων
δή μιν εἵνεκεν καλέσαντες φίλον προσεκτῶντο πίστι τε λαβόντες
καὶ ὁρκίοισι, ἦ μὲν ἕξειν παρ' ἑωυτῷ μηδ' ἐξοίσειν μηδενὶ ἀν-
θρώπων τὴν ἀπὸ σφέων ἀπάτην ἐς Πέρσας γεγονυῖαν, ὑπι-
σχνεύμενοι τὰ πάντα οἱ μυρία δώσειν. ὑποδεκομένου δὲ τοῦ
Πρηξάσπεος ποιήσειν ταῦτα, ὡς ἀνέπεισάν μιν οἱ Μάγοι, δεύ-
τερα προσέφερον, αὐτοὶ μὲν φάμενοι Πέρσας πάντας συγκαλέ-
ειν ὑπὸ τὸ βασιλήιον τεῖχος, κεῖνον δ' ἐκέλευον ἀναβάντα ἐπὶ
πύργον ἀγορεῦσαι ὡς ὑπὸ τοῦ Κύρου Σμέρδιος ἄρχονται καὶ ὑπ'
οὐδενὸς ἄλλου. ταῦτα δὲ οὕτω ἐνετέλλοντο ὡς πιστοτάτου δῆ-
θεν ἐόντος αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλάκις ἀποδεξαμένου γνώ-
μην ὡς περιείη ὁ Κύρου Σμέρδις, καὶ ἐξαρνησαμένου τὸν φόνον
αὐτοῦ. φαμένου δὲ καὶ ταῦτα ἑτοίμου εἶναι ποιέειν τοῦ Πρη- 75
ξάσπεος, συγκαλέσαντες Πέρσας οἱ Μάγοι ἀνεβίβασαν αὐτὸν

7 ἐνεδεκόμεθα β ἐνεδεχόμεθα α 9 ἀλλ' ἢ ἰόντας Palm: ἀλλ' ἰόν-τας β ἄλλοθι ἰόντας ἢ α 10 γω(γα- V)βρύησ β γοβρύησ α 11 ταῦτα β ταύτῃι α 74,3 ὅτι β διότι α 4 ἠπίστατο α ἢ ἐπίστατο β 6 αἴνῃι α αἰτίῃ β | τὸν Πρηξάσπεα del. van Herwerden 7 πίστι: πίστει (πιστ V) β πίστισ α | καταλαβόντες Schweighäuser 8 μὲν α μὴν β 9 ἀπὸ] ὑπὸ van Herwerden | γεγονυῖαν β γεγονοῖαν α | ὑπισχνεύμενοι: ὑπισχνούμενοι α ὑπισχόμενοι β ὑποσχόμενοί τε van Herwerden | τὰ del. Mehler 10 ὑπο-δεκομένου β ὑποσχομένου α 12 συγκαλέειν α συγκαλέσειν β 13 δ' α δὲ β | ἐκέλευον del. van Herwerden 14 ἀγορεύειν Cobet 16 πολλάκισ α πολλάκισ τε β 17 ὡσ περιείη α ὥσπερ εἴη β.

ἐπὶ πύργον καὶ ἀγορεύειν ἐκέλευον. ὃ δὲ τῶν μὲν ἐκεῖνοι προσεδέοντο αὐτοῦ, τούτων μὲν ἑκὼν ἐπελήθετο, ἀρξάμενος δὲ ἀπ᾽ Ἀχαιμένεος ἐγενεηλόγησε τὴν πατριὴν τὴν Κύρου, μετὰ δὲ ὡς ἐς τοῦτον κατέβη, τελευτῶν ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι, διεξελθὼν δὲ ταῦτα ἐξέφαινε τὴν ἀληθείην, φάμενος πρότερον μὲν κρύπτειν (οὐ γάρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ γενόμενα), ἐν δὲ τῷ παρεόντι ἀναγκαίην μιν καταλαμβάνειν φαίνειν· καὶ δὴ ἔλεγε τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνειε, τοὺς Μάγους δὲ βασιλεύειν. Πέρσῃσι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀνακτησαίατο ὀπίσω τὴν ἀρχὴν καὶ τοὺς Μάγους τισαίατο, ἀπῆκε ἑωυτὸν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω. Πρηξάσπης μέν νυν ἐὼν τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος οὕτω ἐτελεύτησε.

76 Οἱ δὲ δὴ ἑπτὰ τῶν Περσέων ὡς ἐβουλεύσαντο αὐτίκα ἐπιχειρέειν τοῖσι Μάγοισι καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι, ἤισαν εὐξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τῶν περὶ Πρηξάσπεα πρηχθέντων εἰδότες οὐδέν. ἔν τε δὴ τῇ ὁδῷ μέσῃ στείχοντες ἐγίνοντο καὶ τὰ περὶ Πρηξάσπεα γεγονότα ἐπυνθάνοντο. ἐνθαῦτα ἐκστάντες τῆς ὁδοῦ ἐδίδοσαν αὖτις σφίσι λόγους, οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Ὀτάνην πάγχυ κελεύοντες ὑπερβάλλεσθαι μηδὲ οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων ἐπιτίθεσθαι, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρεῖον αὐτίκα τε ἰέναι καὶ τὰ δεδογμένα ποιέειν μηδὲ ὑπερβάλλεσθαι. ὠθιζομένων δ᾽ αὐτῶν ἐφάνη ἰρήκων ἑπτὰ ζεύγεα δύο αἰγυπιῶν ζεύγεα διώκοντα καὶ τίλλοντά τε καὶ ἀμύσσοντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἑπτὰ τήν τε Δαρείου πάντες αἴνεον γνώμην, καὶ ἔπειτα ἤισαν ἐπὶ τὰ βασι-
77 λήια τεθαρσηκότες τοῖσι ὄρνισι. ἐπιστάντων δὲ ἐπὶ τὰς πύλας

75,3 καὶ — ἐκέλευον del. van Herwerden | μὲν Herold: μέν τι (τοι V) 5 τὴν α τοῦ β 9 ἀναγκαίην α ἀναγκαίη β 10 ὡς del. Cobet 11 ἀποκτεῖναι — 12 ἀνακτησοίατο — 13 τισοίατο Cobet 15 τὸν α, om. β 76,4 δὴ β, om. α | στείχοντεσ β στίχοντεσ α | περὶ Πρηξάσπεα del. van Herwerden 6 αὖτισ β αὐτοῖσι α | λόγον van Herwerden 7 ὑπερβαλλέσθαι V ὑπερβαλέσθαι α RS 9 μηδὲ α μὴ δ᾽ β | αὐτῶν del. van Herwerden 10 ζεύγεα δύο αἰγυπιῶν α ζεύγη δύο (δύω V) αἰγυπτιῶν β | διώκοντα α διώκοντά τε β 13 τεθαρσηκότεσ β τεθαρρηκότεσ α 77,1 ἐπιστάντων Cobet: ἐπιστάντεσ β ἐπιστᾶσι α.

ἐγίνετο οἷόν τι Δαρείῳ ἡ γνώμη ἔφερε· καταιδεόμενοι γὰρ οἱ φύλακοι ἄνδρας τοὺς Περσέων πρώτους, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ὑποπτεύοντες ἐξ αὐτῶν ἔσεσθαι, παρίεσαν θείῃ πομπῇ χρεωμένους, οὐδ' ἐπειρώτα οὐδείς. ἐπείτε δὲ καὶ παρῆλθον εἰς τὴν αὐλήν, ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι εὐνούχοισι, οἵ σφεας ἱστόρεον, ὅ τι θέλοντες ἥκοιεν· καὶ ἅμα ἱστορέοντες τούτους τοῖσι πυλουροῖσι ἀπείλεον ὅτι σφέας παρῆκαν, ἶσχόν τε βουλομένους τοὺς ἑπτὰ ἐς τὸ πρόσω παριέναι. οἱ δὲ διακελευσάμενοι καὶ σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια, τούτους μὲν τοὺς ἴσχοντας αὐτοῦ ταύτῃ συγκεντέουσι, αὐτοὶ δὲ ἤισαν δρόμῳ ἐς τὸν ἀνδρεῶνα. οἱ 78
δὲ Μάγοι ἔτυχον ἀμφότεροι τηνικαῦτα ἐόντες τε ἔσω καὶ τὰ ὑπὸ Πρηξάσπεος γενόμενα ἐν βουλῇ ἔχοντες. ἐπεὶ ὦν εἶδον τοὺς εὐνούχους τεθορυβημένους τε καὶ βοῶντας, ἀνά τε ἔδραμον πάλιν ἀμφότεροι, καὶ ὡς ἔμαθον τὸ ποιεύμενον, πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο. ὃ μὲν δὴ αὐτῶν φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος, ὃ δὲ πρὸς τὴν αἰχμὴν ἐτράπετο. ἐνθαῦτα δὴ συνέμισγον ἀλλήλοισι. τῷ μὲν δὴ τὰ τόξα ἀναλαβόντι αὐτῶν, ἐόντων τε ἀγχοῦ τῶν πολεμίων καὶ προσκειμένων, ἦν χρηστὰ οὐδέν· ὁ δ' ἕτερος τῇ αἰχμῇ ἠμύνετο, καὶ τοῦτο μὲν Ἀσπαθίνην παίει ἐς τὸν μηρόν, τοῦτο δὲ Ἰνταφρένεα ἐς τὸν ὀφθαλμόν· καὶ ἐστερήθη μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐκ τοῦ τρώματος ὁ Ἰνταφρένης, οὐ μέντοι ἀπέθανέ γε. τῶν μὲν δὴ Μάγων οὕτερος τρωματίζει τούτους· ὁ δ' ἕτερος, ἐπείτε οἱ τὰ τόξα οὐδὲν χρηστὰ ἐγίνετο, ἦν γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς τὸν ἀνδρεῶνα, ἐς τοῦτον καταφεύγει, θέλων αὐτοῦ προσθεῖναι τὰς θύρας· καί οἱ συνεσπίπτουσιν τῶν ἑπτὰ δύο, Δαρεῖός τε

---

2 ἡ β, om. α 3 τοιοῦτον β τοιοῦτο α 5 οὐδ' α οὐδὲ β | εἰσ β ἐσ α 10 τοὺς ἴσχοντας del. van Herwerden 11 ἤισαν β ἤεσαν α 78,2 ἔσω β εἴσω α 3 ὑπὸ Cobet: ἀπὸ 4 τε καὶ β καὶ α | τε α τ' β 7 ἐνθαῦτα δὴ α ἔνθα δὲ β 9 δ' α δὲ β 10 ἀσπαθίνην A ἀσπαθίμην B ἀσπαθή(-ό- S)νην β | δὲ α δ' β 11 ἰνταφρένεα β ἰνταφέρνεα α 12 ἰνταφρένησ β ἰνταφέρνησ α 13 οὕτεροσ τρωματίζει τούτουσ α ὁ ἕτεροσ τούτουσ τρωματίζει β | δ' α δὲ β 14 χρηστὰ α χρήσιμα β | ἐγίνετο α ἐγένετο β 16 συνεσπίπτουσιν α συνεπ(-εμπ- S)ίπτουσι β.

καὶ Γωβρύης. συμπλακέντος δὲ Γωβρύεω τῷ Μάγῳ ὁ Δαρεῖος ἐπεστεὼς ἠπόρεε οἷα ἐν σκότεϊ, προμηθεόμενος, μὴ πλήξῃ τὸν Γωβρύην. ὁρῶν δέ μιν ἀργὸν ἐπεστεῶτα ὁ Γωβρύης εἴρετο, ὅ τι οὐ χρᾶται τῇ χειρί· ὁ δὲ εἶπε "προμηθεόμενος σέο, μὴ πλήξω." Γωβρύης δὲ ἀμείβετο "ὦθει τὸ ξίφος καὶ δι' ἀμφοτέρων." Δαρεῖος δὲ πειθόμενος ὦσέ τε τὸ ἐγχειρίδιον καὶ ἔτυχέ κως τοῦ
79 Μάγου. ἀποκτείναντες δὲ τοὺς Μάγους καὶ ἀποταμόντες αὐτῶν τὰς κεφαλάς, τοὺς μὲν τρωματίας ἑωυτῶν αὐτοῦ λείπουσι καὶ ἀδυνασίης εἵνεκεν καὶ φυλακῆς τῆς ἀκροπόλιος, οἱ δὲ πέντε αὐτῶν ἔχοντες τῶν Μάγων τὰς κεφαλὰς ἔθεον ἔξω, βοῇ τε καὶ πατάγῳ χρεώμενοι, καὶ Πέρσας τοὺς ἄλλους ἐπεκαλέοντο ἐξηγεόμενοί τε τὸ πρῆγμα καὶ δεικνύοντες τὰς κεφαλάς· καὶ ἅμα ἔκτεινον πάντα τινὰ τῶν Μάγων τὸν ἐν ποσὶ γινόμενον. οἱ δὲ Πέρσαι μαθόντες τὸ γεγονὸς ἐκ τῶν ἑπτὰ καὶ τῶν Μάγων τὴν ἀπάτην, ἐδικαίευν καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιέειν, σπασάμενοι δὲ τὰ ἐγχειρίδια ἔκτεινον, ὅκου τινὰ Μάγον εὕρισκον· εἰ δὲ μὴ νὺξ ἐπελθοῦσα ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα [Μάγον]. ταύτην τὴν ἡμέρην θεραπεύουσι Πέρσαι κοινῇ μάλιστα τῶν ἡμερέων, καὶ ἐν αὐτῇ ὁρτὴν μεγάλην ἄγουσι[, ἣ κέκληται ὑπὸ Περσέων μαγοφόνια]· ἐν τῇ Μάγον οὐδένα ἔξεστι φανῆναι ἐς τὸ φῶς, ἀλλὰ κατ' οἴκους ἑωυτοὺς οἱ Μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμέρην ταύτην.

80 Ἐπείτε δὲ κατέστη ὁ θόρυβος καὶ ἐκ τόσ⟨ου χρόνος⟩ πέντε ἡμερέων ἐγένετο, ἐβουλεύοντο οἱ ἐπαναστάντες τοῖσι Μάγοισι περὶ τῶν πάντων πρηγμάτων, καὶ ἐλέχθησαν λόγοι ἄπιστοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθησαν δ' ὦν. Ὀτάνης μὲν ἐκέλευε ἐς μέσον Πέρ-

---

17.19.21 γωβρύησ β γοβρύησ α | συμπλακέντοσ Pd: συμπλεκέντος | γωβρύεω β γοβρύεω α   18 ἐπεστεὼσ α ἔτι ἑστεὼσ RS ἔστι ἑστεὼς V | ἠπόρεε: ἠπόρει | προμηθεόμενοσ α προθεόμενοσ β   19 γωβρύην β γοβρίην α | ὁρῶν β ὁρέων α   20 δὲ β, om. α   22 πειθόμενοσ β πυθόμενος α | τε β, om. α   79,4 ἔξω β, om. α   8 τό ⟨τε⟩ Wesseling e cod. Askeviano   10 εὑρίσκοιεν Stein   11 Μάγον del. van Herwerden   12 τῶν] πασέων idem   13 ἄγουσι (-ιν V) β ἀνάγουσι α   13 ἣ—14 μαγοφόνια del. Tournier   15 ἀλλὰ—ταύτην del. van Herwerden   80,1 ἐκ τόσου χρόνος van Herwerden: ἐκτὸσ β ἐντὸς α   2 ἐγένετο α ἐγένοντο β.

σησι καταθεῖναι τὰ πρήγματα, λέγων τάδε· “ἐμοὶ δοκέει ἕνα μὲν ἡμέων μούναρχον μηκέτι γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἡδὺ οὔτε ἀγαθόν. εἴδετε μὲν γὰρ τὴν Καμβύσεω ὕβριν ἐπ᾽ ὅσον ἐξῆλθε, μετεσχήκατε δὲ καὶ τῆς τοῦ Μάγου ὕβριος. κῶς δ᾽ ἂν εἴη χρῆμα κατηρτημένον μουναρχίη, τῇ ἔξεστι ἀνευθύνῳ ποιέειν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν πάντων στάντα ἐς ταύτην ἐκτὸς τῶν ἐωθότων νοημάτων στήσειε. ἐγγίνεται μὲν γάρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ ἀρχῆθεν ἐμφύεται ἀνθρώπῳ. δύο δ᾽ ἔχων ταῦτα ἔχει πᾶσαν κακότητα· τὰ μὲν γὰρ ὕβρι κεκορημένος ἔρδει πολλὰ καὶ ἀτάσθαλα, τὰ δὲ φθόνῳ. καίτοι ἄνδρα τύραννον ἄφθονον ἔδει εἶναι, ἔχοντά γε πάντα τὰ ἀγαθά. τὸ δὲ ὑπεναντίον τούτου ἐς τοὺς πολιήτας πέφυκε· φθονέει γὰρ τοῖσι ἀρίστοισι περιεοῦσί τε καὶ ζώουσι, χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοισι τῶν ἀστῶν, διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκεσθαι. ἀναρμοστότατον δὲ πάντων· ἤν τε γὰρ αὐτὸν μετρίως θωμάζῃς, ἄχθεται ὅτι οὐ κάρτα θεραπεύεται, ἤν τε θεραπεύῃ τις κάρτα, ἄχθεται ἅτε θωπί. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρχομαι ἐρέων· νόμαιά τε κινέει πάτρια καὶ βιᾶται γυναῖκας κτείνει τε ἀκρίτους. πλῆθος δὲ ἄρχον πρῶτα μὲν οὔνομα πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην, δεύτερα δὲ τούτων τῶν ὁ μούναρχος ποιέει οὐδέν· πάλῳ μὲν ἀρχὰς ἄρχει, ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλεύματα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τίθεμαι ὦν γνώμην μετέντας ἡμέας μουναρχίην τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἔνι τὰ πάντα.”

Ὀτάνης μὲν δὴ ταύτην τὴν γνώμην ἐσέφερε, Μεγάβυζος δὲ 81

5 ἐμοὶ ⟨μὲν⟩ Krüger 6 γενέσθαι α γίνεσθαι β 7 ἐξῆλθε β ἐπεξῆλθε α προῆλθε van Herwerden | μετεσχήκατε α μετέσχετε β 8 ὕβριος del. van Herwerden | κῶσ β καὶ ὡσ α 9 κατηρτισμένον H. Stephanus ⟨εὖ⟩ κατηρτ. Naber | ἀνυπευθύνῳ van Herwerden 11 ταύτην α ταύτην τὴν ἀρχὴν β | στήσειε α στήσει β 12 ὑπὸ — 14 ὕβρι om. β 15 ἄνδρα R γε ἄνδρα V ἄνδρα γε α | ἔδει β ἔδεε α 16 τούτου α τούτω β 18 ἄριστος B 2 marg. S: ἄριστον α R V 20 θωμάζησ α θωμάζεισ (-ῃς S) β 21 θωπί β θωπείαν α 22 κινέει: κινεῖ 24 δὲ α, om. β 25 ⟨λαχὸν⟩ ἄρχει van Herwerden 26 μετένταs β μεθένταs α 81,1 τὴν β, om. α.

ὀλιγαρχίῃ ἐκέλευε ἐπιτράπειν, λέγων τάδε· “τὰ μὲν Ὀτάνης εἶπε τυραννίδα παύων, λελέχθω κἀμοὶ ταῦτα, τὰ δ᾽ ἐς τὸ πλῆθος ἀνώγων φέρειν τὸ κράτος, γνώμης τῆς ἀρίστης ἡμάρτηκε· ὁμίλου γὰρ ἀχρηίου οὐδέν ἐστι ἀξυνετώτερον οὐδὲ ὑβριστότερον. καίτοι τυράννου ὕβριν φεύγοντας ἄνδρας ἐς δήμου ἀκολάστου ὕβριν πεσεῖν ἐστὶ οὐδαμῶς ἀνασχετόν. ὃ μὲν γὰρ εἴ τι ποιέει, γινώσκων ποιέει, τῷ δὲ οὐδὲ γινώσκειν ἔνι· κῶς γὰρ ἂν γινώσκοι ὃς οὔτ᾽ ἐδιδάχθη οὔτε εἶδε καλὸν οὐδὲν [οὐδ᾽] οἰκήιον, ὠθέει τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ ἴκελος; δήμῳ μέν νυν, οἳ Πέρσῃσι κακὸν νοέουσι, οὗτοι χράσθων, ἡμεῖς δὲ ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων ἐπιλέξαντες ὁμιλίην τούτοισι περιθέωμεν τὸ κράτος· ἐν γὰρ δὴ τούτοισι καὶ αὐτοὶ ἐνεσόμεθα· ἀρίστων δὲ ἀνδρῶν οἰκὸς ἄριστα βουλεύματα γίνεσθαι.”

82 *Μεγάβυζος μὲν δὴ ταύτην γνώμην ἐσέφερε, τρίτος δὲ Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο γνώμην, λέγων “ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα δοκέει ὀρθῶς λέξαι, τὰ δὲ ἐς ὀλιγαρχίην οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων, καὶ πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἐόντων, δήμου τε ἀρίστου καὶ ὀλιγαρχίης καὶ μουνάρχου, πολλῷ τοῦτο προέχειν λέγω. ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν ἄμεινον ἂν φανείη· γνώμῃ γὰρ τοιαύτῃ χρεώμενος ἐπιτροπεύοι ἂν ἀμωμήτως τοῦ πλήθεος, σιγῷτό τε ἂν βουλεύματα ἐπὶ δυσμενέας ἄνδρας οὕτω μάλιστα. ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ πολλοῖσι ἀρετὴν ἐπασκέουσι ἐς τὸ κοινὸν ἔχθεα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι· αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι γνώμῃσί τε νικᾶν ἐς ἔχθεα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται, ἐκ τῶν στάσιες ἐγγίνονται, ἐκ δὲ τῶν στασίων φόνος· ἐκ δὲ τοῦ φόνου ἀπέβη ἐς μουναρχίην, καὶ ἐν τούτῳ διέδεξε, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον.*

---

3 *κἀμοί: καιμοὶ α καὶ ἐμοὶ β* 4 *ἀνώγων* van Herwerden: *ἄνωγε α ἄνωγε κελεύων β* 5 *καίτοι β καὶ α* 6 *πεσεῖν: πεσέειν* 7 *ἐστὶ α ἔστιν β* 8 *οὐδὲ β οὐ α* 9 *οὐδ᾽* del. Valckenaer 10 *ἐμπεσὼν β ἐμπεσὸν α | ἴκελοσ β εἴκελοσ α* 11 *κακὸν α κακῶσ β* 14 *δὲ β τε α* 82,1 *δὴ α,* om. *β* 2 *γνώμην α,* om. *β* | *ἀπεδείκνυτο α ἀπεδείκνυε β* 4 *τῶν λέγω] τῷ λόγῳ* Stobaeus floril. XLVII 24 6 *ἀρίστου ⟨ἄρχοντος⟩* Mehler 12 *ἐκ τῶν: ἐξ ὧν* | *στάσιεσ α στάσεισ β* 13 *στασίων α στάσεων β* 14 *διέδεξε α διέδοξεν β.*

δήμου τε αὖ ἄρχοντος ἀδύνατα μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνεσθαι· κακότητος τοίνυν ἐγγινομένης, [ἐς τὰ κοινὰ] ἔχθεα μὲν οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι κακοῖσι, φιλίαι δὲ ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ συγκύψαντες ποιεῦσι. τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται ἐς ὃ ἂν προστάς τις τοῦ δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτῶν θωυμάζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου, θωυμαζόμενος δὲ ἀν᾽ ὦν ἐφάνη μούναρχος [ἐών]· καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος, ὡς ἡ μουναρχίη κράτιστον. ἑνὶ δὲ ἔπεϊ πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, κόθεν ἡμῖν ἡ ἐλευθερίη ἐγένετο καὶ τεῦ δόντος; κότερα παρὰ δήμου ἢ ὀλιγαρχίης ἢ μουνάρχου; ἔχω τοίνυν γνώμην ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ ἕνα ἄνδρα τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν, χωρίς τε τούτου πατρίους νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ· οὐ γὰρ ἄμεινον."

Γνῶμαι μὲν δὴ τρεῖς αὗται προεκέατο, οἱ δὲ τέσσερες τῶν 83
ἑπτὰ ἀνδρῶν προσέθεντο ταύτῃ. ὡς δὲ ἑσσώθη τῇ γνώμῃ ὁ Ὀτάνης Πέρσῃσι ἰσονομίην σπεύδων ποιῆσαι, ἔλεξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε· "ἄνδρες στασιῶται, δῆλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι, ἤτοι κλήρῳ γε λαχόντα, ἢ ἐπιτρεψάντων τῷ Περσέων πλήθεϊ τὸν ἂν ἐκεῖνο ἕληται, ἢ ἄλλῃ τινὶ μηχανῇ· ἐγὼ μέν νυν ὑμῖν οὐκ ἐναγωνιεῦμαι· οὔτε γὰρ ἄρχειν οὔτε ἄρχεσθαι ἐθέλω· ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐπ᾽ ᾧ τε ὑπ᾽ οὐδενὸς ὑμέων ἄρξομαι, οὔτε αὐτὸς ἐγὼ οὔτε οἱ ἀπ᾽ ἐμεῦ αἰεὶ γινόμενοι." τούτου εἴπαντος ταῦτα ὡς συνεχώρεον οἱ ἓξ ἐπὶ τούτοισι, οὗτος μὲν δή σφι οὐκ ἐνηγωνίζετο, ἀλλ᾽ ἐκ μέσου κατῆστο. καὶ νῦν αὕτη ἡ οἰκίη διατελέει μούνη ἐλευθέρη ἐοῦσα Περσέων, καὶ ἄρχεται τοσαῦτα ὅσα αὐτὴ θέλει, νόμους οὐκ

15 *ἐγγίνεσθαι β ἐγγενέσθαι α* 16 *ἐς τὰ κοινὰ* del. Krüger 17 *τοῖσι κακοῖσι* del. van Herwerden 18 *συγκύψαντες* Stobaeus floril. XLVII 24: *συγκρύ(-ί-* R S)*ψαντεσ* 18 *τοιοῦτο α τοιοῦτον β* 19 *αὖ τούτων* van Herwerden 21 *μούναρχος* Cobet: *μούναρχοσ ἐὼν β ὁ μούναρχοσ α* | *οὗτος*] *οὕτω* Gomperz 24 *δήμου β τοῦ δήμου α* 25 *τοιοῦτο α τοιοῦτον β* **83**,1 *προεκέατο α προσεκέατο β* | *τέσσερες*: *τέσσαρεσ* 4 *συστασιῶται* van Herwerden 5 *λαχόντα β λαχόντων α* 6 *ἐκεῖνο α ἐκεῖνοσ β* 8 *ἐθέλω α θέλω β* 9 *ἄρξομαι α ἄρχεσθαι β* 10 *ταῦτα α*, om. *β* 11 *κατῆστο* Reiz: *καθῆστο* 13 *ἄρχεται α οὔτε ἄρχεται· πλὴν β* *οὐκ α οὐχ β*.

84 ὑπερβαίνουσα τοὺς Περσέων. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἑπτὰ ἐβουλεύοντο, ὡς βασιλέα δικαιότατα στήσονται· καί σφι ἔδοξε Ὀτάνῃ μὲν καὶ τοῖσι ἀπὸ Ὀτάνεω αἰεὶ γινομένοισι, ἢν ἐς ἄλλον τινὰ τῶν ἑπτὰ ἔλθῃ ἡ βασιληίη, ἐξαίρετα δίδοσθαι ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ἔτεος ἑκάστου καὶ τὴν πᾶσαν δωρεήν, ἣ γίνεται ἐν Πέρσῃσι τιμιωτάτη. τοῦδε δὲ εἵνεκεν ἐβούλευσάν οἱ δίδοσθαι ταῦτα, ὅτι ἐβούλευσέ τε πρῶτος τὸ πρῆγμα καὶ συνέστησε αὐτούς. ταῦτα μὲν δὴ Ὀτάνῃ ἐξαίρετα, τάδε δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐβούλευσαν, παριέναι ἐς τὰ βασιλήια πάντα τὸν βουλόμενον τῶν ἑπτὰ ἄνευ ἐσαγγελέος, ἢν μὴ τυγχάνῃ εὕδων μετὰ γυναικὸς βασιλεύς, γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι ἄλλοθεν τῷ βασιλέϊ ἢ ἐκ τῶν συνεπαναστάντων. περὶ δὲ τῆς βασιληίης ἐβουλεύσαντο τοιόνδε· ὅτευ ἂν ὁ ἵππος ἡλίου ἐπανατείλαντος πρῶτος φθέγξηται, ἐν τῷ προαστείῳ αὐτῶν ἐπιβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληίην.

85 Δαρείῳ δὲ ἦν ἱπποκόμος ἀνὴρ σοφός, τῷ οὔνομα ἦν Οἰβάρης. πρὸς τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἐπείτε διελύθησαν, ἔλεξε Δαρεῖος τάδε· "Οἴβαρες, ἡμῖν δέδοκται περὶ τῆς βασιληίης ποιέειν κατὰ τάδε· ὅτευ ἂν ὁ ἵππος πρῶτος φθέγξηται ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι αὐτῶν ἐπαναβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληίην. νῦν ὦν εἴ τινα ἔχεις σοφίην, μηχανῶ ὡς ἂν ἡμεῖς σχῶμεν τοῦτο τὸ γέρας καὶ μὴ ἄλλος τις." ἀμείβεται Οἰβάρης τοισίδε· "εἰ μὲν δή, ὦ δέσποτα, ἐν τούτῳ τοί ἐστι ἢ βασιλέα εἶναι ἢ μή, θάρσει τούτου εἵνεκεν καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν, ὡς βασιλεὺς οὐδεὶς ἄλλος πρὸ σεῦ ἔσται· τοιαῦτα ἔχω φάρμακα." λέγει Δαρεῖος "εἰ τοίνυν τι τοιοῦτον ἔχεις σόφισμα, ὥρη μηχανᾶσθαι καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι, ὡς τῆς ἐπιούσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστι." ἀκούσας ταῦτα ὁ Οἰβάρης ποιέει τοιόνδε· ὡς ἐγίνετο ἡ νύξ, τῶν

14 τοὺσ α τῶν β 84,2 ὡς] ὅκως Cobet 3 ὀτάνεω P: ὀτάνεοσ 4 ἔλθῃ β ἔλθοι α 6 τοῦδε δὲ εἵνεκεν α τούτου δὲ εἵνεκα β 11 τῷ del. van Herwerden | συνεπαναστάντων α συναναστάντων β 12 ἐβουλεύσαντο β ἐβούλευσαν α 13 ἐπανατείλαντοσ β ἐπανατέλλοντοσ α | προαστείω β προαστίωι α 14 βασιληίην α καμβύσεω βασιληΐην β 85,3 κατὰ α, om. β 6 σχῶμεν τοῦτο τὸ α ἔχωμεν τοῦτο β 7 τοισίδε Reiz: τοῖσδε 8 θάρσεε ⟨τε⟩ van Herwerden 12 ὁ α, om. β | ἔσται Naber 13 ἡ α, om. β.

θηλέων ἵππων μίαν, τὴν ὁ Δαρείου ἵππος ἔστεργε μάλιστα,
ταύτην ἀγαγὼν ἐς τὸ προάστειον κατέδησε καὶ ἐπήγαγε τὸν
Δαρείου ἵππον, καὶ τὰ μὲν πολλὰ περιῆγεν ἀγχοῦ [τῇ ἵππῳ],
ἐγχρίμπτων τῇ θηλέῃ· τέλος δὲ ἐπῆκε ὀχεῦσαι [τὸν ἵππον]. ἅμ' 86
ἡμέρῃ δὲ διαφωσκούσῃ οἱ ἕξ, κατὰ συνεθήκαντο, παρῆσαν ἐπὶ
τῶν ἵππων· διεξελαυνόντων δὲ κατὰ τὸ προάστειον, ὡς κατὰ
τοῦτο [τὸ χωρίον] ἐγίνοντο, ἵνα τῆς παροιχομένης νυκτὸς κατεδέ-
δετο ἡ θήλεα ἵππος, ἐνθαῦτα ὁ Δαρείου ἵππος προσδραμὼν
ἐχρεμέτισε· ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τοῦτο ποιήσαντι ἀστραπὴ ἐξ αἰ-
θρίης καὶ βροντὴ ἐγένετο. ἐπιγενόμενα δὲ ταῦτα τῷ Δαρείῳ
ἐτελέωσέ μιν ὥσπερ ἐκ συνθέτου τευ γενόμενα· οἳ δὲ καταθο-
ρόντες ἀπὸ τῶν ἵππων προσεκύνεον τὸν Δαρεῖον. οἳ μὲν δή 87
φασι τὸν Οἰβάρεα ταῦτα μηχανήσασθαι, οἳ δὲ τοιάδε (καὶ γὰρ
ἐπ' ἀμφότερα λέγεται ὑπὸ Περσέων), ὡς τῆς ἵππου ταύτης
τῶν ἄρθρων ἐπιψαύσας τῇ χειρὶ ἔχοι αὐτὴν κρύψας ἐν τῇσι
ἀναξυρίσι· ὡς δὲ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι ἀπίεσθαι μέλλειν τοὺς
ἵππους, τὸν Οἰβάρεα τοῦτον ἐξείραντα τὴν χεῖρα πρὸς τοῦ Δα-
ρείου ἵππου τοὺς μυκτῆρας προσενεῖκαι, τὸν δὲ αἰσθόμενον φρι-
μάξασθαί τε καὶ χρεμετίσαι.

Δαρεῖός τε δὴ ὁ Ὑστάσπεος βασιλεὺς ἀπεδέδεκτο, καί οἱ 88
ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίῃ πάντες κατήκοοι πλὴν Ἀραβίων, Κύρου τε
καταστρεψαμένου καὶ ὕστερον αὖτις Καμβύσεω. Ἀράβιοι δὲ
οὐδαμὰ κατήκουσαν ἐπὶ δουλοσύνῃ Πέρσῃσι, ἀλλὰ ξεῖνοι ἐγένοντο
παρέντες Καμβύσεα ἐπ' Αἴγυπτον· ἀεκόντων γὰρ Ἀραβίων οὐκ
ἂν ἐσβάλοιεν Πέρσαι ἐς Αἴγυπτον. γάμους τε τοὺς πρώτους
ἐγάμεε ⟨ἐν⟩ Πέρσῃσι ὁ Δαρεῖος, Κύρου μὲν δύο θυγατέρας Ἄτοσσάν

15 προάστειον β προάστιον α 16 περιῆ(-ίη-RS)γεν β περιήγαγε α | τῇ ἵππῳ del. Cobet 17 ἐγχρίμπτων α ἐγχρίπτων β | τὸν ἵππον del. Cobet 86,2 διαφωσκούσηι α διαφαυσκούσῃ β | κατὰ ⟨τὰ⟩ Stein | παρῆσαν α παρήϊσαν β 3 προάστειον β προάστιον α 4 τὸ χωρίον del. Krüger 6 ἵππωι α ἵππω β | αἰθρίησ α αἴθρησ β 87,4 τῇσι α τοῖσιν β 5 ἀπίεσθαι α ἀπίσθαι β 6 πρὸσ α προσενεῖκε πρὸσ β 7 προσενεῖκαι α, om. β | φρυάξασθαι van Herwerden 88,7 ⟨ἐν⟩ add. Schweighäuser.

τε καὶ Ἀρτυστώνην, τὴν μὲν Ἄτοσσαν προσυνοικήσασαν Καμβύσῃ τε τῷ ἀδελφεῷ καὶ αὖτις τῷ Μάγῳ, τὴν δὲ Ἀρτυστώνην παρθένον. ἑτέρην δὲ Σμέρδιος τοῦ Κύρου θυγατέρα ἔγημε, τῇ οὔνομα ἦν Πάρμυς· ἔσχε δὲ καὶ τὴν τοῦ Ὀτάνεω θυγατέρα, ἣ τὸν Μάγον κατάδηλον ἐποίησε. δυνάμιός τε πάντα οἱ ἐπιμπλέατο. πρῶτον μέν νυν τύπον ποιησάμενος λίθινον ἔστησε· ζώιον δέ οἱ ἐνῆν ἀνὴρ ἱππεύς, ἐπέγραψε δὲ γράμματα λέγοντα τάδε· “Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπεος σύν τε τοῦ ἵππου τῇ ἀρετῇ” τὸ οὔνομα λέγων “καὶ Οἰβάρεος τοῦ ἱπποκόμου ἐκτήσατο τὴν Περ-
89 σέων βασιληίην.” ποιήσας δὲ ταῦτα ἐν Πέρσῃσι ἀρχὰς κατεστήσατο εἴκοσι, τὰς αὐτοὶ καλέουσι σατραπηίας· καταστήσας δὲ τὰς ἀρχὰς καὶ ἄρχοντας ἐπιστήσας ἐτάξατο φόρους οἱ προσιέναι κατὰ ἔθνεά τε καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι τοὺς πλησιοχώρους προστάσσων, καὶ ὑπερβαίνων τοὺς προσεχέας, τὰ ἑκαστέρω ἄλλοισι ἄλλα ἔθνεα νέμων. ἀρχὰς δὲ καὶ φόρων πρόσοδον τὴν ἐπέτειον κατὰ τάδε διεῖλε· τοῖσι μὲν αὐτῶν ἀργύριον ἀπαγινέουσι εἴρητο Βαβυλώνιον σταθμὸν τάλαντον ἀπαγινέειν, τοῖσι δὲ χρυσίον ἀπαγινέουσι Εὐβοϊκόν. τὸ δὲ Βαβυλώνιον τάλαντον δύναται Εὐβοΐδας ⟨ὀκτὼ καὶ⟩ ἑβδομήκοντα μνέας. ἐπὶ γὰρ Κύρου ἄρχοντος καὶ αὖτις Καμβύσεω ἦν κατεστηκὸς οὐδὲν φόρου πέρι, ἀλλὰ δῶρα ἀγίνεον. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπίταξιν τοῦ φόρου καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα λέγουσι Πέρσαι, ὡς Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος, Καμβύσης δὲ δεσπότης, Κῦρος δὲ πατήρ, ὃ μὲν ὅτι ἐκαπήλευε πάντα τὰ πρήγματα, ὃ δὲ ὅτι χαλεπός τε

---

11 ἔσχε α ἐλέγετο β | ὀτάνεω P: ὀτάνεοσ | θυγατέρα del. van Herwerden 12 πάντα οἱ α οἱ (supra uers. V) πάντα β | ἐπιμπλέατο β ἐπιπλέατο α 13 λίθινον β λίθον α 14 ζῶιον α ζῶον β | οἱ β, om. α 15 τὸ α τοῦ β 89,3 τὰς α, om. β | φόρουσ οἱ (οἳ A) α οἱ φόρουσ β 5 τὰ ἑκαστέρω (-ωι A) ἄλλοισι ἄλλα α ἄλλοισι (-ιν V) ἄλλα τὰ ἑκατέρω β 6 δὲ α, om. β 7 ἐπέτειον α ἐπέτεον β | τάδε α δὲ τάδε RS δὲ V 8 εἴρητο α εἴρετο β | τάλαντον del. van Herwerden 9 χρυσίον β χρυσίου α 10 εὐβοΐδασ post δύναται α, ante μνέασ β | ⟨ὀκτὼ καὶ⟩ Reiz 11 καὶ αὖτισ α κἄὖτις R τ᾽αὖτις V′ | κατεστηκὸσ α κατεστηκὼσ (κατεστεὼς S) β 12 τοῦ α, om. β 13 ταύτηι ἄλλα α ἄλλα ταύτη β 15 πάντα τὰ α τὰ (om. S) πάντα β.

ἦν καὶ ὀλίγωρος, ὃ δὲ ὅτι ἤπιός τε καὶ ἀγαθά σφι πάντα ἐμη-
χανήσατο. ἀπὸ μὲν δὴ Ἰώνων καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ 90
καὶ Αἰολέων καὶ Καρῶν καὶ Λυκίων καὶ Μιλυέων καὶ Παμ-
φύλων (εἷς γὰρ ἦν οἱ τεταγμένος οὗτος φόρος) προσήιε τετρακό-
σια τάλαντα ἀργυρίου. οὗτος μὲν δὴ πρῶτός οἱ νομὸς κατε-
στήκεε, ἀπὸ δὲ Μυσῶν καὶ Λυδῶν καὶ Λασονίων καὶ Καβα-
λίων καὶ Ὑτεννέων πεντακόσια τάλαντα· δεύτερος νομὸς οὗτος.
ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δεξιὰ εἰσπλέοντι καὶ Φρυγῶν
καὶ Θρηίκων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ Παφλαγόνων καὶ Μαριανδυ-
νῶν καὶ Συρίων ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα ἦν φό-
ρος· νομὸς τρίτος οὗτος. ἀπὸ δὲ Κιλίκων ἵπποι τε λευκοὶ ἑξή-
κοντα καὶ τριηκόσιοι, ἑκάστης ἡμέρης εἷς γινόμενος, καὶ τά-
λαντα ἀργυρίου πεντακόσια· τούτων δὲ τεσσεράκοντα μὲν καὶ
ἑκατὸν ἐς τὴν φρουρέουσαν ἵππον τὴν Κιλικίην χώρην ἀναι-
σιμοῦτο, τὰ δὲ τριηκόσια καὶ ἑξήκοντα Δαρείῳ ἐφοίτα·
νομὸς τέταρτος οὗτος. ἀπὸ δὲ Ποσιδηίου πόλιος, τὴν Ἀμφί- 91
λοχος ὁ Ἀμφιάρεω οἴκισε ἐπ' οὔροισι τοῖσι Κιλίκων τε καὶ
Σύρων, ἀρξάμενον ἀπὸ ταύτης μέχρι Αἰγύπτου, πλὴν μοίρης
τῆς Ἀραβίων (ταῦτα γὰρ ἦν ἀτελέα), πεντήκοντα καὶ τριηκόσια
τάλαντα φόρος ἦν· ἔστι δὲ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ Φοινίκη τε πᾶσα
καὶ Συρίη ἡ Παλαιστίνη καλεομένη καὶ Κύπρος· νομὸς πέμ-
πτος οὗτος. ἀπ' Αἰγύπτου δὲ καὶ Λιβύων τῶν προσεχέων
Αἰγύπτῳ καὶ Κυρήνης τε καὶ Βάρκης (ἐς γὰρ τὸν Αἰγύπτιον
νομὸν αὗται ἐκεκοσμέατο) ἑπτακόσια προσήιε τάλαντα, πάρεξ

16 πάντα β τὰ α 90,1 τῶν α, om. β 2 μιλυέων β μηλυέων α 3 προσήϊε β προσήει A προσείη B 4 οὗτοσ μὲν δὴ πρῶτόσ (-ος V) β ὁ μὲν δὴ πρῶτοσ οὗτόσ α 5 λασονίων β ἀλυσονίων α Λυσινίων Stein | Καβαλέων Stein 6 Ὑτεννέων Stein: ὑγεννέων α αὐτενν(-εν- V')έων β 7 εἰσπλέοντι β ἐσπλέοντι α 10 δὲ α, om. β 12 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα | μὲν β, om. α 13 φρουρέουσαν α φορέουσαν β 14 καὶ α, om. β | ἐφοίτα. νομοσ α νομοσ ἐφοίτα β 91,1 ποσιδηΐον β ποσειδηΐον α 2 κιλίκων β κιλικίων α 3 ἀρξάμενος Stein 6 ἡ α, om. β 8 καὶ κυρήνησ β κυρήνησ α | γὰρ τὸν α τὸν γὰρ β 9 ἐκεκοσμέατο β ἐκοσμέατο α | προσήιε β προσήει α.

τοῦ ἐκ τῆς Μοίριος λίμνης γινομένου ἀργυρίου, τὸ ἐγίνετο ἐκ τῶν ἰχθύων· τούτου τε δὴ χωρὶς τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ [ἐπιμετρουμένου] σίτου προσήιε ἑπτακόσια τάλαντα· σίτου γὰρ δυοκαίδεκα μυριάδας Περσέων τε τοῖσι ἐν τῷ Λευκῷ τείχεϊ τῷ ἐν Μέμφι κατοικημένοισι καταμετρέουσι καὶ τοῖσι τούτων ἐπικούροισι· νομὸς ἕκτος οὗτος. Σατταγύδαι δὲ καὶ Γανδάριοι καὶ Δαδίκαι τε καὶ Ἀπαρύται ἐς τὠυτὸ τεταγμένοι ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερον· νομὸς δὲ οὗτος ἕβδομος. ἀπὸ Σούσων δὲ καὶ τῆς ἄλλης Κισσίων χώρης τριηκόσια· νομὸς ὄγδοος οὗτος.

92 ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσσυρίης χίλιά οἱ προσήιε τάλαντα ἀργυρίου καὶ παῖδες ἐκτομίαι πεντακόσιοι· νομὸς εἴνατος οὗτος. ἀπὸ δὲ Ἀγβατάνων καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς καὶ Παρικανίων καὶ Ὀρθοκορυβαντίων πεντήκοντά [τε] καὶ τετρακόσια τάλαντα· νομὸς δέκατος οὗτος. Κάσπιοι δὲ καὶ Πανσίκαι καὶ Παντίμαθοί τε καὶ Δαρεῖται ἐς τὠυτὸ συμφέροντες διηκόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νομὸς ἑνδέκατος οὗτος.

93 ἀπὸ Βακτριανῶν δὲ μέχρι Αἰγλῶν ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν· νομὸς δυωδέκατος οὗτος. ἀπὸ Πακτυϊκῆς δὲ καὶ Ἀρμενίων καὶ τῶν προσεχέων μέχρι τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου τετρακόσια τάλαντα· νομὸς τρίτος καὶ δέκατος οὗτος. ἀπὸ δὲ Σαγαρτίων καὶ Σαραγγέων καὶ Θαμαναίων καὶ Οὐτίων καὶ Μύκων καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοισι οἰκεόντων τῶν ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, ἐν τῇσι τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους κατοικίζει βασιλεύς, ἀπὸ

---

10 μοίριοσ α μύριοσ β | γινομένου α γενομένου β 11 ἐπιμετρουμένου β μετρουμένου α, del. Stein 12 προσήιε β προσήιει α | σίτου β πρὸσ α | δυοκαίδεκα α δυ(δῖ- R)ώδεκα β 13 μυριάδας Reiske: μυριάσι 15 σατταγύδαι α σατταγῦται β | τε β δὲ α 17 δὲ α, om. β 18 ὄγδοοσ οὗτοσ α οὗτοσ ὄγδοοσ β 92,3 εἴνατοσ β ἔνατοσ α 4 παρικανίων α παραικανίων β | ὀρθοκορυβαντίων α ὀρθοκορυβάντων β | τε del. Kallenberg 5 Κάσπειροι Matzat 6 πανσίκαι καὶ A pr. πανσίκαι B A corr. πανσί(-ὶ R -οὶ S) καὶ β Παισίκαι Isaac Vossius | τὠυτὸ α τοῦτο β 93,1 βακτριανῶν δὲ μέχρι αἰγλῶν α δὲ (om. R) βάκτρων μέχρι λίγδων β 2 δυωδέκατοσ β δωδέκατοσ α | πακτυϊκῆσ α πακτυκίησ β 4 σααρτίων β σαργατίων α 5 σαραγγέων β σαραγγαίων α 6 τῇσι] ταῖσι B ταῖσιν A τοῖσι V | νήσοισι α νήσοισ β | τῶν] τῇσι Herold.

τούτων πάντων ἑξακόσια τάλαντα ἐγίνετο φόρος· νομὸς τέταρ-
τος καὶ δέκατος οὗτος. Σάκαι δὲ καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ
διηκόσια ἀπαγίνεον τάλαντα· νομὸς πέμπτος καὶ δέκατος οὗτος.
Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι καὶ Σόγδοι τε καὶ Ἄρειοι τριηκόσια
τάλαντα· νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος οὗτος. Παρικάνιοι δὲ καὶ 94
Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης τετρακόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νο-
μὸς ἕβδομος καὶ δέκατος οὗτος. Ματιηνοῖσι δὲ καὶ Σάσπειρσι
καὶ Ἀλαροδίοισι διηκόσια ἐπετέτακτο τάλαντα· νομὸς ὄγδοος
καὶ δέκατος οὗτος. Μόσχοισι δὲ καὶ Τιβαρηνοῖσι καὶ Μάκρωσι
καὶ Μοσσυνοίκοισι καὶ Μαρσὶ τριηκόσια τάλαντα προείρητο·
νομὸς εἴνατος καὶ δέκατος οὗτος. Ἰνδῶν δὲ πλῆθός τε πολλῷ
πλεῖστόν ἐστι πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀνθρώπων, καὶ φόρον
ἀπαγίνεον πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια
τάλαντα ψήγματος· νομὸς εἰκοστὸς οὗτος. τὸ μὲν δὴ ἀργύριον, 95
τὸ Βαβυλώνιον πρὸς τὸ Εὐβοϊκὸν συμβαλλόμενον τάλαντον, γίνε-
ται ὀγδώκοντα καὶ ὀκτακόσια καὶ εἰνακισχίλια τάλαντα· τὸ
δὲ χρυσίον τρισκαιδεκαστάσιον λογιζόμενον, τὸ ψῆγμα εὑρίσκεται
ἐὸν Εὐβοϊκῶν ταλάντων ὀγδώκοντα καὶ ἑξακοσίων καὶ τετρακισ-
χιλίων. τούτων ὦν πάντων συντιθεμένων τὸ πλῆθος Εὐβοϊκὰ
τάλαντα συνελέγετο ἐς τὸν ἐπέτειον φόρον Δαρείῳ μύρια καὶ
τετρακισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ ἑξήκοντα· τὸ δ' ἔτι τούτων
ἔλασσον ἀπιεὶς οὐ λέγω.

Οὗτος Δαρείῳ προσήιε φόρος ἀπὸ τῆς τε Ἀσίης καὶ τῆς 96
Λιβύης ὀλιγαχόθεν. προϊόντος μέντοι τοῦ χρόνου καὶ ἀπὸ νή-
σων προσήιε ἄλλος φόρος καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσα-
λίης οἰκημένων. τοῦτον τὸν φόρον θησαυρίζει βασιλεὺς τρόπῳ

---

8 τέταρτοσ καὶ δέκατοσ β τεσσαρεσκαιδέκατοσ α 9 Κάσπειροι Reiz 10 ἀπαγίνεον β ἀγίνεον α | πέμπτοσ καὶ δέκατοσ β πεντεκαιδέκατοσ α 94,3 σάσπειρσι V' σάσπεισι R σάρπειρσι α 6 μοσσυνοίκοισι α μοσυνοίκοισι β | Μαρσὶ Isaac Vossius: μάρσοισι α μαρσοῖσ (-οῖσι S) β | προείρητο del. Krüger 7 δὲ α om. β 95,2 γίνεται β εἶναι α 3 ὀγδώκοντα καὶ ὀκτακόσια S in ras., ΘΩΠ S in marg. τεσσε(-α- RV)ράκοντα καὶ πεντακόσια α RV 6 συντιθέμενον Eltz 96,1 προσήϊε β προσήει α 2 προϊόντοσ α προσιόντοσ β.

τοιῷδε· ἐς πίθους κεραμίνους τήξας καταχέει, πλήσας δὲ τὸ ἄγγος περιαιρέει τὸν κέραμον· ἐπεὰν δὲ δεηθῇ χρημάτων, κατακόπτει τοσοῦτο, ὅσου ἂν ἑκάστοτε δέηται.

97 Αὗται μέν νυν ἀρχαί τε ἦσαν καὶ φόρων ἐπιτάξιες· ἡ Περσὶς δὲ χώρη μούνη μοι οὐκ εἴρηται δασμοφόρος· ἀτελέα γὰρ Πέρσαι νέμονται χώρην. οἵδε δὲ φόρον μὲν οὐδένα ἐτάχθησαν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγίνεον· Αἰθίοπες οἱ πρόσουροι Αἰγύπτῳ, τοὺς Καμβύσης ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς μακροβίους Αἰθίοπας κατεστρέψατο, ⟨καὶ οἱ πλησιόχωροι τούτοισι⟩ οἳ περί τε Νύσην τὴν ἱρὴν κατοίκηνται καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγουσι τὰς ὁρτάς· [οὗτοι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ πλησιόχωροι τούτοισι σπέρματι μὲν χρέωνται τῷ αὐτῷ, τῷ καὶ οἱ Καλλαντίαι Ἰνδοί, οἰκήματα δὲ ἔκτηνται κατάγαια.] οὗτοι συναμφότεροι διὰ τρίτου ἔτεος ἀγίνεον, ἀγινέουσι δὲ καὶ τὸ μέχρις ἐμεῦ, δύο χοίνικας ἀπύρου χρυσίου καὶ διηκοσίας φάλαγγας ἐβένου καὶ πέντε παῖδας Αἰθίοπας καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἴκοσι. Κόλχοι δὲ [ἐτάξαντο εἰς τὴν δωρεήν], καὶ οἱ προσεχέες μέχρι Καυκάσιος ὄρεος (ἐς τοῦτο γὰρ τὸ ὄρος ὑπὸ Πέρσῃσι ἄρχεται, τὰ δὲ πρὸς βορέην ἄνεμον τοῦ Καυκάσιος Περσέων οὐδὲν ἔτι φροντίζει), οὗτοι ὦν δῶρα τὰ ἐτάξαντο ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ διὰ πεντετηρίδος ἀγίνεον, ἑκατὸν παῖδας καὶ ἑκατὸν παρθένους. Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον λιβανωτοῦ ἀνὰ πᾶν ἔτος. ταῦτα μὲν οὗτοι δῶρα πάρεξ τοῦ φόρου βασιλέϊ ἐκόμιζον.

98 Τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν πολλὸν οἱ Ἰνδοί, ἀπ' οὗ τὸ

---

5 καταχέει α κατεγχέει β 6 περιαιρέει α καὶ περιαιρέει (- έσει V, -έσας S) β 7 τοσοῦτο α τοσοῦτον β 97,1 νυν β, om. α | ἐπιτάξιεσ α ἐπιτάξεισ β 2 χώρη del. van Herwerden 6 ⟨καὶ οἱ πλησιόχωροι τούτοισι⟩ add. Schenkl 7 οὗτοι — 10 κατάγαια del. Naber 8 τῶι αὐτῶι τῶι καὶ α τούτω. τῶ β 9 καλλαντίαι α καλλιστίαι β | ἔκτηνται B²: κέκτηνται | κατάγαια α κατάγεα β 11 μέχρισ α μέχρι β 12 ἐβένου β ἐβέννου α | Αἰθίοπας del. van Herwerden 13 δὲ V′ δ' α S | ἐτάξαντο β δ'ἔταξάν οἱ α, del. Schenkl | εἰς τὴν δωρεήν del. Gomperz | εἰσ α ἐσ β 14 καυκάσιοσ α καυκάσοιο β 16 βορέην V′ βορῆν α R 17 πεντετηρίδοσ α πεντεετηρίδος R πεντή(τ)ριδος V.

ψῆγμα τῷ βασιλέϊ τὸ εἰρημένον κομίζουσι, τρόπῳ τοιῷδε κτῶνται. ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώρης τὸ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ψάμμος· τῶν γὰρ ἡμεῖς ἴδμεν, τῶν καὶ πέρι ἀτρεκές τι λέγεται, πρῶτοι πρὸς ἠῶ καὶ ἡλίου ἀνατολὰς οἰκέουσι ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἰνδοί· Ἰνδῶν γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἠῶ ἐρημίη ἐστὶ διὰ τὴν ψάμμον. ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνεα Ἰνδῶν καὶ οὐκ ὁμόφωνα σφίσι, καὶ οἳ μὲν αὐτῶν νομάδες εἰσί, οἳ δὲ οὔ, οἳ δὲ ἐν τοῖσι ἕλεσι οἰκέουσι τοῦ ποταμοῦ καὶ ἰχθύας σιτέονται ὠμούς, τοὺς αἱρέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὁρμώμενοι· καλάμου δὲ ἓν γόνυ πλοῖον ἕκαστον ποιέεται. οὗτοι μὲν δὴ τῶν Ἰνδῶν φορέουσι ἐσθῆτα φλοΐνην· ⟨τήν,⟩ ἐπεὰν ἐκ τοῦ ποταμοῦ φλοῦν ἀμήσωνται καὶ κόψωσι, τὸ ἐνθεῦτεν φορμοῦ τρόπον καταπλέξαντες ὡς θώρηκα ἐνδύνουσι. ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἠῶ οἰκέοντες τούτων νο- 99
μάδες εἰσί, κρεῶν ἐδεσταὶ ὠμῶν, καλέονται δὲ Παδαῖοι. νομαίοισι δὲ τοιοισίδε λέγονται χρᾶσθαι· ὃς ἂν κάμῃ τῶν ἀστῶν, ἤν τε γυνὴ ἤν τε ἀνήρ, τὸν μὲν ἄνδρα ἄνδρες οἱ μάλιστά οἱ ὁμιλέοντες κτείνουσι, φάμενοι αὐτὸν τηκόμενον τῇ νούσῳ τὰ κρέα σφίσι διαφθείρειν· ὁ δὲ ἄπαρνός ἐστι μὴ μὲν νοσέειν· οἳ δὲ οὐ συγγινωσκόμενοι ἀποκτείναντες κατευωχέονται. ἣ δὲ ἂν [γυνὴ] κάμῃ, ὡσαύτως αἱ ἐπιχρεώμεναι μάλιστα γυναῖκες ταὐτὰ τοῖσι ἀνδράσι ποιεῦσι. τὸν γὰρ δὴ ἐς γῆρας ἀπικόμενον θύσαντες κατευωχέονται. ἐς δὲ τούτου λόγον οὐ πολλοί τινες αὐτῶν ἀπικνέονται· πρὸ γὰρ τοῦ τὸν ἐς νοῦσον πίπτοντα πάντα κτείνουσι. ἑτέρων 100
δέ ἐστι Ἰνδῶν ὅδε ἄλλος τρόπος· οὔτε κτείνουσι οὐδὲν ἔμψυχον, οὔτε τι σπείρουσι, οὔτε οἰκίας νομίζουσι ἐκτῆσθαι, ποιηφαγέουσι

98,2 τῷ del. van Herwerden | τὸ εἰρημένον κομίζουσι P: οἱ ἰνδοὶ κομίζουσι τὸ εἰρημένον β τὸ εἰρημένον α 4 καὶ β, om. α 6 ἰνδοί β, om. α 10 ὁρμιενόμενοι Naber 11 ἐσθῆτα β ἐσθῆτά τε α 12 φλοΐνην α φλο(φο-R)ιΐνην β | ⟨τήν⟩ add. van Herwerden | ἀμήσωνται β ἀμήσωσι α 14 ἐνδύνουσι (-ιν V′) β ἐνδυνέουσι α 99,1 νομάδεσ α μονάδεσ β 2 ὠμῶν α ἡμῶν β | νομαίοισι α νόμοισι β 3 τοιοῖσιδε S: τοιοῖσδε 6 διαφθείρειν β διαφθείρεσθαι α | ἄπαρνόσ β ἀπαρνεόμενόσ α 7 γυνὴ del. Schenkl 9 ποιεῦσι α ποιέουσι β | γὰρ] δὲ Dobree | ἀπικόμενον α ἀπι(-η-V)κνεόμενον β 11 πρὸ — κτείνουσι del. Krüger | τοῦ α τούτου β 100,3 τι α, om. β | ἐκτῆσθαι del. van Herwerden.

δέ, καὶ αὐτοῖσι ἔστι ὅσον κέγχρος τὸ μέγαθος ἐν κάλυκι, αὐτόματον ἐκ τῆς γῆς γινόμενον, τὸ συλλέγοντες αὐτῇ κάλυκι ἕψουσί τε καὶ σιτέονται. ὃς δ' ἂν ἐς νοῦσον αὐτῶν πέσῃ, ἐλθὼν ἐς τὴν ἔρημον κέεται· φροντίζει δὲ οὐδεὶς οὔτε ἀποθανόντος οὔτε
101 κάμνοντος. μῖξις δὲ τούτων τῶν Ἰνδῶν τῶν κατέλεξα πάντων ἐμφανής ἐστι κατά περ τῶν προβάτων, καὶ τὸ χρῶμα φορέουσι ὅμοιον πάντες καὶ παραπλήσιον Αἰθίοψι. ἡ γονὴ δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπίενται ἐς τὰς γυναῖκας, οὐ κατά περ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐστὶ λευκή, ἀλλὰ μέλαινα κατά περ τὸ χρῶμα· τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπες ἀπίενται [θορήν]. οὗτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἑκαστέρω τῶν Περσέων οἰκέουσι καὶ πρὸς νότου ἀνέμου, καὶ Δαρείου βασιλέος οὐδαμὰ ὑπήκουσαν.

102 Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρῳ τε πόλι καὶ τῇ Πακτυϊκῇ χώρῃ εἰσὶ πρόσουροι, πρὸς ἄρκτου τε καὶ βορέω ἀνέμου κατοικημένοι τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἳ Βακτρίοισι παραπλησίην ἔχουσι δίαιταν· οὗτοι καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ἰνδῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τὸν χρυσὸν στελλόμενοί εἰσι οὗτοι· κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστι ἐρημίη διὰ τὴν ψάμμον. ἐν δὴ ὦν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ καὶ τῇ ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες μεγάθεα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μέζονα· εἰσὶ γὰρ αὐτῶν καὶ παρὰ βασιλέϊ τῷ Περσέων, ἐνθεῦτεν θηρευθέντες. οὗτοι ὦν οἱ μύρμηκες ποιεύμενοι οἴκησιν ὑπὸ γῆν ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον κατά περ οἱ ἐν τοῖσι Ἕλλησι μύρμηκες κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰσὶ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοιότατοι· ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφερομένη ἐστὶ χρυσῖτις. ἐπὶ

---

4 *δὲ β τε α* | *ἐστί ⟨τι⟩* Stein *σιτίον τι* van Herwerden | *κέγχρος α κέρχνος β* 5 *αὐτῇ β αὐτῆι τῆι α* **101**,3 *γονὴ*] *θορὴ* Naber 3.6 *ἀπίενται β ἀπίονται α* 3 *τὴν*—4 *γυναῖκας* del. Naber 6 *θορήν* del. Naber | *ἑκαστέρωι α ἑκατέρω β* **102**,1 *Κασπαπύρῳ* Matzat | *πόλι* R *πόλει α* V 2 *πρόσουροι α πρόσοικοι β* | *κατοικημένοι β κατωικημένοι α* 3 *τῶν β καὶ τῶν α* | *βακτρίοισι α βάκτροισι β* 4 *οἱ β*, om. *α* 5 *ἐστι α ἔστιν β* | *ἐρημίη α ἐρήμη β* 6 *ἐρήμω β ἐρημίηι α* 7 *κυνῶν*] *λύκων* van Herwerden | *ἀλωπέκων β ἀλωπεκέων α* 8 *μέζονα α μείζονα β* | *τῷ* Bekker: *τῶν* 10 *ἀναφορέουσι τὴν α ἀναφέρουσι β* 11 *κατὰ* Krüger: *καὶ* | *τὸ β αὐτοὶ α* 12 *ἀναφορεομένη* van Herwerden.

δὴ ταύτην τὴν ψάμμον στέλλονται ἐς τὴν ἔρημον οἱ Ἰνδοί, ζευ-
ξάμενος ἕκαστος καμήλους τρεῖς, σειρηφόρον μὲν ἑκατέρωθεν ἔρ-
σενα παρέλκειν, θήλεαν δὲ ἐς μέσον· ἐπὶ ταύτην δὴ αὐτὸς ανα-
βαίνει, ἐπιτηδεύσας ὅκως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωτάτων ἀποσπάσας
ζεύξει. αἱ γάρ σφι κάμηλοι ἵππων οὐκ ἥσσονες [ἐς] ταχυτῆτά
εἰσι, χωρὶς δὲ ἄχθεα δυνατώτεραι πολλὸν φέρειν. τὸ μὲν δὴ 103
εἶδος ὁκοῖόν τι ἔχει ἡ κάμηλος, ἐπισταμένοισι τοῖσι Ἕλλησι
οὐ συγγράφω· τὸ δὲ μὴ ἐπιστέαται αὐτῆς, τοῦτο φράσω. κάμη-
λος ἐν τοῖσι ὀπισθίοισι σκέλεσι ἔχει τέσσερας μηροὺς καὶ γού-
νατα τέσσερα, τὰ δὲ αἰδοῖα διὰ τῶν ὀπισθίων σκελέων πρὸς
τὴν οὐρὴν τετραμμένα. οἱ δὲ δὴ Ἰνδοὶ τρόπῳ τοιούτῳ καὶ ζεύξι 104
τοιαύτῃ χρεώμενοι ἐλαύνουσι ἐπὶ τὸν χρυσὸν λελογισμένως ὅκως
[καυμάτων τῶν] θερμοτάτων ἐόντων ἔσονται ἐν τῇ ἁρπαγῇ· ὑπὸ
γὰρ τοῦ καύματος οἱ μύρμηκες ἀφανέες γίνονται ὑπὸ γῆν. θερ-
μότατος δέ ἐστι ὁ ἥλιος τούτοισι τοῖσι ἀνθρώποισι τὸ ἑωθινόν,
οὐ κατά περ τοῖσι ἄλλοισι μεσαμβρίης, ἀλλ᾽ ὑπερτείλας μέχρις
οὗ ἀγορῆς διαλύσιος. τοῦτον δὲ τὸν χρόνον καίει πολλῷ μᾶλλον
ἢ τῇ μεσαμβρίῃ [τὴν Ἑλλάδα], οὕτως ὥστε [ἐν] ὕδατι λόγος αὐ-
τούς ἐστι βρέχεσθαι τηνικαῦτα. μεσοῦσα δὲ ἡ ἡμέρη σχεδὸν
παραπλησίως καίει τούς ⟨τε⟩ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τοὺς Ἰνδούς.
ἀποκλινομένης δὲ τῆς μεσαμβρίης γίνεταί σφι ὁ ἥλιος κατά περ
τοῖσι ἄλλοισι ὁ ἑωθινός· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἀπιὼν ἐπὶ μᾶλλον
ψύχει, ἐς ὃ ἐπὶ δυσμῇσι ἐὼν καὶ τὸ κάρτα ψύχει. ἐπεὰν δὲ 105
ἔλθωσι ἐς τὸν χῶρον οἱ Ἰνδοὶ ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες

14 ἔρσενα α ἔρσενα δὲ β 15 θήλεαν β θήλειαν α | δὴ α δ᾽ β 17 ζεύξει Bekker: ζεύξηι α ζεύξῃ β | ἐς del. Abicht 103,3 συγγάψω van Herwerden 4 τέσσερασ α τέσσαρασ β 5 τέσσερα α τέσσαρα β | δὲ β τε α 104,1 ζεύξι: ζεύξει α R ζεύξῃ V 2 λελογισμένοι van Herwerden | ὅκως Bekker: ὅκωσ (ὅπωσ V) αὐτῶν β ὅκωσ ἂν α 3 καυμάτων τῶν α, om. β 4 γῆν α τὴν γῆν β 5 δέ β δ᾽ α | τὸ—6 ἄλλοισι om. α 6 μεσαμβρίης P: μεσημβρίησ | ὑπερτείλασ α ὑπὲρ τείλησ β 8 μεσαμβρίηι α μεσημβρίῃ β | τὴν Ἑλλάδα del. van Herwerden | ὥστε van Herwerden: ὥστ᾽ ἐν α ὡσ ἐν β 9 ἡ α, om. β 10 ⟨τε⟩ Aldus 11 ἀποκλινο(-ϊο-V)μένησ β ἀποκλιναμένησ α | μεσαμβρίησ α μεσημβρίησ β 12 ὁ α, om. β | ἀπιὼν Schaefer: ἐπιὼν | ἐπὶ β ἔτι α.

ταῦτα τῆς ψάμμου τὴν ταχίστην ἐλαύνουσι ὀπίσω· αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὀδμῇ, ὡς δὴ λέγεται ὑπὸ Περσέων, μαθόντες διώκουσι. εἶναι δὲ ταχυτῆτα οὐδενὶ ἑτέρῳ ὅμοιον, οὕτω ὥστε, εἰ μὴ προλαμβάνειν τοὺς Ἰνδοὺς τῆς ὁδοῦ ἐν ᾧ τοὺς μύρμηκας συλλέγεσθαι, οὐδένα ἄν σφεων ἀποσώζεσθαι. τοὺς μέν νυν ἔρσενας τῶν καμήλων, εἶναι γὰρ ἥσσονας θέειν τῶν θηλέων, παραλύεσθαι ἐπελκομένους συναμφοτέρους· τὰς δὲ θηλέας ἀναμιμνησκομένας τῶν ἔλιπον τέκνων ἐνδιδόναι μαλακὸν οὐδέν. τὸν μὲν δὴ πλέω τοῦ χρυσοῦ οὕτω οἱ Ἰνδοὶ κτῶνται, ὡς Πέρσαι φασί· ἄλλος δὲ σπανιώτερός ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ὀρυσσόμενος.

106 *Αἱ δ᾽ ἐσχατιαί κως τῆς οἰκεομένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατά περ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι κάλλιστα κεκρημένας ἔλαχε. τοῦτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἠῶ ἐσχάτη τῶν οἰκεομένων ἡ Ἰνδική ἐστι, ὥσπερ ὀλίγῳ πρότερον εἴρηκα· ἐν ταύτῃ τοῦτο μὲν τὰ ἔμψυχα, τετράποδά τε καὶ [τὰ] πετεινά, πολλῷ μέζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοισι χωρίοισί ἐστι, πάρεξ τῶν ἵππων (οὗτοι δὲ ἑσσοῦνται ὑπὸ τῶν Μηδικῶν, Νησαίων δὲ καλευμένων ἵππων), τοῦτο δὲ χρυσὸς ἄπλετος αὐτόθι ἐστί, ὃ μὲν ὀρυσσόμενος, ὃ δὲ καταφορεύμενος ὑπὸ ποταμῶν, ὃ δὲ ὥσπερ ἐσήμηνα ἁρπαζόμενος. τὰ δὲ δένδρεα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει καρπὸν εἴρια καλλονῇ τε προφέροντα καὶ ἀρετῇ τῶν ἀπὸ τῶν οἴων· καὶ ἐσθῆτι Ἰνδοὶ*
107 *ἀπὸ τούτων τῶν δενδρέων χρέωνται. πρὸς δ᾽ αὖ μεσαμβρίης ἐσχά-*
τη Ἀραβίη τῶν οἰκεομένων χωρέων ἐστί, ἐν δὲ ταύτῃ λιβα-

105,5 *οὕτω* A *οὕτωι* B *οὕτωσ* β 8 *θέειν*: *θεῖν* | *παραλύεσθαι* β *καὶ παραλύεσθαι* α, del. Dietsch 9 *ἐπελκομένουσ* β *ἐφελκομένουσ* α | *συναμφοτέρους* Schenkl: *οὐκ* (*οὐχ* α) *ὁμοῦ ἀμφοτέρουσ* 10 *ἐνδιδόναι* β *διδόναι* α 11 *οὕτω* β *οὗτοι* α | *οἱ* α, om. β 12 *ὀρυσσόμενος* del. van Herwerden **106**,1 *οἰκεομένης*: *οἰκημένησ* α *οἰκουμένησ* β 2 *ὥρασ* α *χώρασ* β | *κάλλι*^{στ} V *κάλλιστον* α RS | *κεκρημένας*: *κεκριμένασ* β *κεκραμένασ* α 3 *ἠῶ* β *ἕω* α 4 *ὀλίγω* β *ὀλίγον* α 5 *τὰ* del. Schenkl | *πετεινὰ πολλω μέζω* β *πετηνὰ πολλῶι μείζω* α 6 *οὗτοι* H. Stephanus: *τοῦτο* 8 *ὁ δὲ καταφορεύμενοσ* α, om. β 9 *ὑπὸ* α *ὑπὸ τῶν* β 10 *δένδρεα τὰ* α *τὰ δένδρεα* R *δένδρεα* V′ **107**,1 *δ᾽* β *δὲ* α | *μεσαμβρίησ* R *μεσημβρίησ* α V′ 2 *δὲ* α, om. β.

νωτός τέ ἐστι μούνη χωρέων πασέων φυόμενος καὶ σμύρνη καὶ κασίη καὶ κινάμωμον καὶ λήδανον. ταῦτα πάντα πλὴν τῆς σμύρνης δυσπετέως κτῶνται οἱ Ἀράβιοι. τὸν μέν γε λιβανωτὸν συλλέγουσι τὴν στύρακα θυμιῶντες, τὴν ἐς Ἕλληνας Φοίνικες ἐξάγουσι· ταύτην θυμιῶντες λαμβάνουσι· τὰ γὰρ δένδρεα τὰ λιβανωτοφόρα ὄφιες ὑπόπτεροι, μικροὶ τὰ μεγάθεα, ποικίλοι τὰ εἴδεα, φυλάσσουσι πλήθεϊ πολλοὶ περὶ δένδρον ἕκαστον, [οὗτοι οἵ περ ἐπ᾽ Αἴγυπτον ἐπιστρατεύονται], οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ ἀπελαύνονται ἀπὸ τῶν δενδρέων ἢ τῆς στύρακος τῷ καπνῷ.

λέγουσι δὲ καὶ τόδε Ἀράβιοι, ὡς πᾶσα ἂν γῆ ἐπίμπλατο τῶν 108
ὀφίων τούτων, εἰ μὴ γίνεσθαι κατ᾽ αὐτοὺς οἷόν τι καὶ κατὰ τὰς ἐχίδνας [ἠπιστάμην] γίνεσθαι. καί κως τοῦ θείου ἡ προνοίη, ὥσπερ καὶ οἰκός ἐστι, ἐοῦσα σοφή, ὅσα μὲν [γὰρ] ψυχήν τε δειλὰ καὶ ἐδώδιμα, ταῦτα μὲν πάντα πολύγονα πεποίηκε, ἵνα μὴ ἐπιλίπῃ κατεσθιόμενα, ὅσα δὲ σχέτλια καὶ ἀνιηρά, ὀλιγόγονα. τοῦτο μέν, ὅτι ὁ λαγὸς ὑπὸ παντὸς θηρεύεται θηρίου καὶ ὄρνιθος καὶ ἀνθρώπου, οὕτω δή τι πολύγονόν ἐστι· ἐπικυΐσκεται μοῦνον πάντων θηρίων, καὶ τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ τὸ δὲ ψιλόν, τὸ δὲ ἄρτι ἐν τῇσι μήτρῃσι πλάσσεται, τὸ δὲ ἀναιρέεται. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι, ἡ δὲ δὴ λέαινα ἐὸν ἰσχυρότατον καὶ θρασύτατον ⟨θηρίον⟩ ἅπαξ ἐν τῷ βίῳ τίκτει ἕν· τίκτουσα γὰρ συνεκβάλλει τῷ τέκνῳ τὰς μήτρας. τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε ἐστί· ἐπεὰν ὁ σκύμνος ἐν τῇ μητρὶ ἐὼν ἄρχηται διακινεόμενος, ὁ δὲ ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν πάντων ὀξυτάτους ἀμύσσει τὰς μήτρας, αὐξόμενός τε δὴ πολλῷ

3 τε α τ᾽ β 5 δυσπετέωσ β εὐπετέωσ α 6 στύρακα α στύρι(-η·S)κα β | ἐσ α, om. β 7 δένδρεα β δένδρεα ταῦτα α 10 οὗτοι — ἐπιστρατεύονται del. Cobet | ἐπ᾽ α, om. β 11 τῶι α, om. β 108,1 ἐπίμπλατο α ἐπιμπλέετο β | τῶν β, om. α 2 αὐτοὺσ α αὐτοὺσ ἀπηγέοντο β | καὶ κατὰ Schweighäuser: καὶ β κατὰ α 3 ἠπιστάμην del. Krüger 4 ἐοῦσα α, om. β | γὰρ del. H. Stephanus 6 ἐπιλίπῃ β ἐπιλίπηται α | ⟨τε⟩ καὶ van Herwerden | ἀνιηρά α ἀνιητά β 7 λαγὸσ β λαγῶσ α | παντὸσ α ἅπαντοσ β 8 οὕτω — ἐστι del. Cobet 11 τοιοῦτό α τοιοῦτόν β | δὴ β, om. α 12 θρασύτατον ⟨θηρίον⟩ Cobet 14 μητρὶ Bekker: μήτρῃι (η β) 16 αὐξόμενόσ α αὐξανόμενόσ β ἀεξόμενος van Herwerden | τε] δὲ Stein.

μᾶλλον ἐσικνέεται καταγράφων· πέλας τε δὴ ὁ τόκος ἐστί, καὶ
109 τὸ παράπαν λείπεται αὐτέων ὑγιὲς οὐδέν. ὡς δὲ καὶ αἱ ἔχιδναί
τε καὶ οἱ ἐν Ἀραβίοισι ὑπόπτεροι ὄφιες εἰ ἐγίνοντο ὡς ἡ φύσις
αὐτοῖσι ὑπάρχει, οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα ἀνθρώποισι· νῦν δ' ἐπεὰν
θορνύωνται κατὰ ζεύγεα καὶ ἐν αὐτῇ ᾖ ὁ ἔρσην τῇ ἐκποιήσι,
ἀπιεμένου αὐτοῦ τὴν γονὴν ἡ θήλεα ἅπτεται τῆς δειρῆς, καὶ
ἐμφῦσα οὐκ ἀνιεῖ πρὶν ἂν διαφάγῃ. ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀποθνήσκει
τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ, ἡ δὲ θήλεα τίσιν τοιήνδε ἀποτίνει τῷ ἔρσενι·
τῷ γονέϊ τιμωρέοντα ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἐόντα τὰ τέκνα διεσθίει τὴν
μητέρα, διαφαγόντα δὲ τὴν νηδὺν αὐτῆς οὕτω τὴν ἔκδυσιν ποιέε-
ται. οἱ δὲ ἄλλοι ὄφιες ἐόντες ἀνθρώπων οὐ δηλήμονες τίκτουσί
τε ᾠὰ καὶ ἐκλέπουσι πολλόν τι χρῆμα τῶν τέκνων. αἱ μέν νυν
ἔχιδναι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσί, οἱ δὲ ⟨ὄφιες οἱ⟩ ὑπόπτεροι
ἐόντες ἀθρόοι εἰσὶ ἐν τῇ Ἀραβίῃ καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ· κατὰ τοῦ-
το δοκέουσι πολλοὶ εἶναι.

110 Τὸν μὲν δὴ λιβανωτὸν τοῦτον οὕτω κτῶνται Ἀράβιοι, τὴν
δὲ κασίην ὧδε· ἐπεὰν καταδήσωνται βύρσῃσι καὶ δέρμασι ἄλ-
λοισι πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον πλὴν αὐτῶν τῶν ὀφθαλ-
μῶν, ἔρχονται ἐπὶ τὴν κασίην· ἣ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθέῃ,
περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ αὐλίζεταί κου θηρία πτερωτά — τῇσι
νυκτερίσι προσίκελα μάλιστα καὶ τέτριγε δεινὸν καὶ ἐς ἀλκὴν
ἄλκιμα —· τὰ δεῖ ἀπαμυναμένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν οὕτω δρέ-
111 πειν τὴν κασίην. τὸ δὲ δὴ κινάμωμον ἔτι τούτων θωυμαστό-
τερον συλλέγουσι· ὅκου μὲν γὰρ γίνεται καὶ ἥτις μιν γῆ ἡ τρέφουσά
ἐστι, οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν, πλὴν ὅτι λόγῳ ⟨οὐκ⟩ οἰκότι χρεώμενοι

17 ἐπικνέεται Aldus **109**,1 αἱ α, om. β 3 ἂν β, om. α | δ' α δὲ β 4 θορνύωνται α θορνύονται β | ἐκποιήσι: ἐκποιήσει 5 ἀπιεμένου — γονὴν del. van Herwerden | δειρῆσ α δερῆσ β 6 ἂν β, om. α 7 ἀποτίνει (ἀποκτείνει R) β ἀποτείνει α 9 μητέρα β μήτραν α 10 ἐόντεσ β ἐόνεσ α[1] 11 ωιὰ α ᾠὰ β | τέκνων β ὀφίων α | νυν α δή νυν β 12 τὴν α, om. β | ⟨ὄφιες οἱ⟩ add. Schenkl **110**,5 τῇσι α ταῖσ β 6 προσίκελα d: προσείκελα | τετριγότα Krüger 7 ἄλκιμα] πεφυκότα van Herwerden | δεῖ α δὴ β | ἀπαμυναμένουσ V' ἀπαμυνομένουσ α R **111**,1 κινάμωμον A pr. R κιννάμωμον A corr. B V' 3 ὅτι α ἢ β | οὐκ οἰκότι Welcker: οἰκότι α εἰκότι β | χρεώμενοι α χρώμενοι β.

ἐν τοισίδε χωρίοισί φασί τινες αὐτὸ φύεσθαι, ἐν τοῖσι ὁ Διόνυσος ἐτράφη. ὄρνιθας δὲ λέγουσι μεγάλας φορέειν ταῦτα τὰ κάρφεα, τὰ ἡμεῖς ἀπὸ Φοινίκων μαθόντες κινάμωμον καλέομεν, φορέειν δὲ τὰς ὄρνιθας ἐς νεοσσιὰς προσπεπλασμένας ἐκ πηλοῦ πρὸς ἀποκρήμνοισι ὄρεσι, ἔνθα πρόσβασιν ἀνθρώπῳ οὐδεμίαν εἶναι. πρὸς ὦν δὴ ταῦτα τοὺς Ἀραβίους σοφίζεσθαι τάδε, βοῶν τε καὶ ὄνων τῶν ἀπογινομένων καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίων τὰ μέλεα διαταμόντας ὡς μέγιστα κομίζειν ἐς ταῦτα τὰ χωρία, καί σφεα θέντας ἀγχοῦ τῶν νεοσσιέων ἀπαλλάσσεσθαι ἑκὰς αὐτέων· τὰς δὲ ὄρνιθας καταπταμένας αὐτὰ [τῶν ὑποζυγίων μέλεα] ἀναφορέειν ἐπὶ τὰς νεοσσιάς, τὰς δὲ οὐ δυναμένας ἴσχειν καταρρήγνυσθαι ἐπὶ γῆν· τοὺς δ' ἐπιόντας συλλέγειν. οὕτω μὲν τὸ κιννάμωμον συλλεγόμενον ἐκ τούτων ἀπικνέεσθαι ἐς τὰς ἄλλας
χώρας. τὸ δὲ δὴ λήδανον, τὸ Ἀράβιοι καλέουσι λάδανον, ἔτι 112
τούτου θωμασιώτερον γίνεται· ἐν γὰρ δυσοδμοτάτῳ γινόμενον εὐωδέστατόν ἐστι· τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν τράγων ἐν τοῖσι πώγωσι εὑρίσκεται ἐγγινόμενον οἷον γλοιὸς ἀπὸ τῆς ὕλης. χρήσιμον δ' ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐστί, θυμιῶσί τε μάλιστα τοῦτο Ἀράβιοι.

Τοσαῦτα μὲν θυωμάτων πέρι εἰρήσθω, ἀπόζει δὲ τῆς χώρης 113
τῆς Ἀραβίης θεσπέσιον ὡς ἡδύ. δύο δὲ γένεα οἴων σφι ἔστι θώματος ἄξια, τὰ οὐδαμόθι ἑτέρωθί ἐστι· τὸ μὲν αὐτῶν ἕτερον ἔχει τὰς οὐρὰς μακράς, τριῶν πηχέων οὐκ ἐλάσσονας, τὰς εἴ τις ἐπείη σφι ἐπέλκειν, ἕλκεα ἂν ἔχοιεν ἀνατριβομένων πρὸς τῇ

6 κινάμωμον A pr. β κιννάμωμον A corr. B 7 τὰς Stein: τούσ 8 ἀνθρώπωι α ἀνθρώπων β 10 ἀπογενομένων Cobet 11 διαταμόντασ α διατά(έ V')μνοντεσ β 12 θέντασ α R θέντεσ V' | νεοσσιέων α νεοσσιῶν β 13 καταπταμέναѕ β καταπετομένασ α | αὐτὰ Schenkl: τὰ β αὐτῶν τὰ α | τῶν ὑποζυγίων μέλεα β μέλεα τῶν ὑποζυγίων α, del. Gomperz 15 ἐπὶ α εἰσ (ἐς S) β | δ' α δὲ β | μὲν β, om. α 16 ἐκ β δ' ἐκ α 112,1 ἀράβιοι καλέουσι β καλέουσι ἀράβιοι α | ἔτι β ἐκ α 3 αἰγῶν τῶν del. Naber 4 δ' α δὲ R, om. V 113,1 θυωμάτων A[2] marg. θωμάτων α θυμϊαμάτων β 3 αὐτῶν α αὐτέων β 4 τριῶν πηχέων β τριπήχεασ α 5 ἐπείη α ἐπί(-οί- V')ει β | ἀνατριβομένων α ἀνατριβομενέων β | τῇ β, om. α.

γῇ τῶν οὐρέων· νῦν δ᾽ ἅπας τις τῶν ποιμένων ἐπίσταται ξυλουργέειν ἐς τοσοῦτο· ἁμαξίδας γὰρ ποιεῦντες ὑποδέουσι αὐτὰς τῇσι οὐρῇσι, ἑνὸς ἑκάστου κτήνεος τὴν οὐρὴν ἐπὶ ἁμαξίδα [ἑκάστην] καταδέοντες. τὸ δὲ ἕτερον γένος τῶν οἴων τὰς οὐρὰς πλατέας φορέει καὶ ἐπὶ πῆχυν πλάτος.

114 *Ἀποκλινομένης δὲ μεσαμβρίης παρήκει πρὸς ἥλιον δύνοντα ἡ Αἰθιοπίη χώρη ἐσχάτη τῶν οἰκεομένων· αὕτη δὲ χρυσόν τε φέρει πολλὸν καὶ ἐλέφαντας ἀμφιλαφέας καὶ δένδρεα πάντα ἄγρια καὶ ἔβενον καὶ ἄνδρας μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μακροβιωτάτους.*

115 *Αὗται μέν νυν ἔν τε τῇ Ἀσίῃ ἐσχατιαί εἰσι καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ· περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ [τῶν πρὸς ἑσπέρην] ἐσχατιέων ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν· οὔτε γὰρ ἔγωγε ἐνδέκομαι Ἠριδανόν τινα καλέεσθαι πρὸς βαρβάρων ποταμὸν ἐκδιδόντα ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς βορέην ἄνεμον, ἀπ᾽ ὅτευ τὸ ἤλεκτρον φοιτᾶν λόγος ἐστί, οὔτε νήσους οἶδα Κασσιτερίδας ἐούσας, [ἐκ τῶν ὁ κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ]. τοῦτο μὲν γὰρ ὁ Ἠριδανὸς αὐτὸ κατηγορέει τὸ οὔνομα ὡς ἔστι Ἑλληνικὸν καὶ οὐ βάρβαρον, ὑπὸ ποιητέω δέ τινος ποιηθέν· τοῦτο δὲ οὐδενὸς αὐτόπτεω γενομένου δύναμαι ἀκοῦσαι, τοῦτο μελετῶν, ὅκως θάλασσά ἐστι τὰ ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης. ἐξ ἐσχάτης δ᾽ ὦν ὅ τε κασσίτερος ἡμῖν*
116 *φοιτᾷ καὶ τὸ ἤλεκτρον. πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώπης πολλῷ*
τι πλεῖστος χρυσὸς φαίνεται ἐών· ὅκως μὲν γινόμενος, οὐκ ἔχω

---

6 *τῶν ουρέων* del. van Herwerden | *δ᾽ α δὲ β* 7 *τοσοῦτο α τοσοῦτον β* 8 *ἐπὶ α ἐπ᾽ β* | *ἑκάστην* del. Gomperz 10 *φορέει β φορέουσι α* **114**,1 *ἀποκλινομένησ β ἀποκλιναμένησ α* | *μεσαμβρίησ α μεσημβρίησ β* | *ἥλιον δύνο(α- V')ντα β δύνοντα ἥλιον α* 3 *πάντα α ἅπαντα β παντοῖα* Mehler **115**,1 *ἐσχατιαί β ἔσχαταί α* 2 *τῶν πρὸς ἑσπέρην* del. Gomperz 4 *τινα β*, om. *α* 5 *βορέην α βορὴν β* 6 *ἐκ* - 7 *φοιτᾷ* del. Gomperz 7 *ὁ Ἠριδανὸς* del. Cobet 8 *καὶ οὐ βάρβαρον β καὶ οὔτε βαρβαρικὸν* A B^2, om. B^1 | *ποιητέω β ποιητοῦ α* 9 *τοῦτο β οὔτε α* 10 *δύναμαι β, οὐ δύναμαι α* | *μελετῶν α με λέγων β* 11 *τῆσ β*, om. *α* | *ἐσχάτησ α ἐσχάτων β* | *τε β*, om. *α*.

οὐδὲ τοῦτο ἀτρεκέως εἶπαι, λέγεται δὲ ὑπὲκ τῶν γρυπῶν ἁρπάζειν Ἀριμασποὺς ἄνδρας μουνοφθάλμους. πείθομαι δὲ οὐδὲ τοῦτο, ὅκως μουνόφθαλμοι ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίην τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι. αἱ δὲ ὦν ἐσχατιαὶ οἴκασι, περικληίουσαι τὴν ἄλλην χώρην καὶ ἐντὸς ἀπέργουσαι, τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι καὶ σπανιώτατα ἔχειν αὐτά.

Ἔστι δὲ πεδίον ἐν τῇ Ἀσίῃ περικεκλῃιμένον ὄρεϊ πάντοθεν, 117
διασφάγες δὲ τοῦ ὄρεός εἰσι πέντε· τοῦτο τὸ πεδίον ἦν μέν κοτε Χορασμίων, ἐν οὔροισι ἐὸν Χορασμίων τε αὐτῶν καὶ Ὑρκανίων καὶ Πάρθων καὶ Σαραγγέων καὶ Θαμαναίων, ἐπείτε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κράτος, ἐστὶ τοῦ βασιλέος. ἐκ δὴ ὦν τοῦ περικληίοντος ὄρεος τούτου ῥέει ποταμὸς μέγας, οὔνομα δέ οἵ ἐστι Ἄκης. οὗτος πρότερον μὲν ἄρδεσκε διαλελαμμένος πενταχοῦ τούτων τῶν εἰρημένων τὰς χώρας, διὰ διασφάγος ἀγόμενος ἑκάστης ἑκάστοισι, ἐπείτε δὲ ὑπὸ τῷ Πέρσῃ εἰσί, πεπόνθασι τοιόνδε· τὰς διασφάγας τῶν ὀρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς πύλας ἐπ᾽ ἑκάστῃ διασφάγι ἔστησε, ἀποκεκλῃιμένου δὲ τοῦ ὕδατος τῆς ἐξόδου τὸ πεδίον τὸ ἐντὸς τῶν ὀρέων πέλαγος γίνεται, ἐνδιδόντος μὲν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντος δὲ οὐδαμῇ ἐξήλυσιν. οὗτοι ὦν, οἵ περ ἔμπροσθεν ἐώθεσαν χρᾶσθαι τῷ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτῷ χρᾶσθαι συμφορῇ μεγάλῃ διαχρέωνται. τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ θεὸς ὥσπερ καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι, τοῦ δὲ

116,3 εἶπαι α εἶπε β | ὑπὲκ β ὑπὲρ α | ἁρπάζειν αριμασποὺσ α ἀναρπάζειν ἀριμαστοὺσ β 4 μουνοφθάλμουσ α μονοφθάλμουσ β 6 δὲ α δὴ β 7 περικληίουσαι α περικλείουσαι V' περικλήουσαι R 8 αὐτά β αὗται α τὰ αὐτὰ Dietsch, ἁπάντων Stein 117,1 περικεκλῃιμένον α περικεκλη(ει S)σμένον β 3 κοτε α ποτε β | ἐν — Χορασμίων om. α | οὔροισι P corr.: οὔρεσιν β | αὐτῶν α αὐτέων β 4 σαραγγέων α σαραγγαίων β | θαμαναίων β θωμαναίων α 5 τοῦ del. van Herwerden 6 περικλήιοντοσ α περικλῄ(εί S)οντοσ β 7 διαλελαμμένοσ α διαλελαμένοσ β | πενταχοῦ R πανταχοῦ α V πενταχῇ van Herwerden 10 τῶν ὀρέων del. idem 11 ἐπ᾽ β ἐφ᾽ α | διασφάγι del. van Herwerden | ἀποκεκλῃιμένου α αποκεκλη(ει S)σμένου β 12 ἐξόδου α διεξόδου β | το ἐντὸσ α ἐντὸσ β | ἐκδιδόντός Madvig 13 οὐδαμῆι α οὐδαμῇ β 14 οἵ περ ἔμπροσθε α οἱ πέρ CAI (ex ΟΙΠΕΡΕΜ archetypi; οἵ περ R οἱ S πρόσθεν β | ἐώθεσαν α ἐώθασι β | οὐκ] οὐκέτι van Herwerden.

θέρεος σπείροντες μελίνην καὶ σήσαμον χρηίσκονται τῷ ὕδατι. ἐπεὰν ὦν μηδέν σφι παραδιδῶται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τοὺς Πέρσας αὐτοί τε καὶ γυναῖκες, στάντες κατὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλέος βοῶσι ὠρυόμενοι, ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοισι αὐτῶν μάλιστα ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς τοῦτο φερούσας. ἐπεὰν δὲ διάκορος ἡ γῆ σφεων γένηται πίνουσα τὸ ὕδωρ, αὗται μὲν αἱ πύλαι ἀποκληίονται, ἄλλας δ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν ἄλλοισι τοῖσι δεομένοισι μάλιστα τῶν λοιπῶν. ὡς δ' ἐγὼ οἶδα ἀκούσας, χρήματα μεγάλα πρησσόμενος ἀνοίγει, πάρεξ τοῦ φόρου.

118 *Ταῦτα μὲν δὴ ἔχει οὕτω. τῶν δὲ τῷ Μάγῳ ἐπαναστάντων ἑπτὰ ἀνδρῶν, ἕνα [αὐτῶν] Ἰνταφρένεα κατέλαβε ὑβρίσαντα τάδε ἀποθανεῖν αὐτίκα μετὰ τὴν ἐπανάστασιν. ἤθελε ἐς τὰ βασιλήια ἐσελθὼν χρηματίσασθαι τῷ βασιλέϊ· καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ νόμος οὕτω εἶχε, τοῖσι ἐπαναστᾶσι τῷ Μάγῳ ἔσοδον εἶναι παρὰ βασιλέα ἄνευ ἀγγέλου, ἢν μὴ γυναικὶ τυγχάνῃ μισγόμενος βασιλεύς. οὔκων δὴ Ἰνταφρένης ἐδικαίου οὐδένα οἱ ἐσαγγεῖλαι, ἀλλ' ὅτι ἦν τῶν ἑπτά, εἰσιέναι ἤθελε. ὁ δὲ πυλουρὸς καὶ ὁ ἀγγελιηφόρος οὐ περιώρων, φάμενοι τὸν βασιλέα γυναικὶ μίσγεσθαι. ὁ δὲ Ἰνταφρένης δοκέων σφέας ψεύδεα λέγειν ποιέει τοιάδε· σπασάμενος τὸν ἀκινάκεα ἀποτάμνει αὐτῶν τά τε ὦτα καὶ τὰς ῥῖνας, καὶ ἀνείρας περὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου περὶ*
119 *τοὺς αὐχένας σφέων ἔδησε, καὶ ἀπῆκε. οἱ δὲ τῷ βασιλέϊ δεικνύουσι ἑωυτοὺς καὶ τὴν αἰτίην εἶπον, δι' ἣν πεπονθότες εἴησαν.*

---

17 *μελίνην α μελίην β* | *χρηίσκονται* Portus: *χρηΐσκοντο* 18 *μηδέν σφισι α σφι μηδὲν β* 19 *τοῦ* del. van Herwerden 20 *βασιλέοσ β βασιλέωσ α* | *βασιλεὺς* del. van Herwerden | *αὐτῶν α αὐτέων β* 21 *τοῦτο α τούτουσ β* | *φερούσας α φορεούσασ β* 22 *διακορὴς* van Herwerden 23 *ἀποκλήιονται α ἀποκλή(-εί- S ονται β* 23.24 *δ' α δὲ β* **118**,2 *αὐτῶν* del. Schenkl | *ἰνταφρένεα β ἰνταφέρνεα α* 4 *ἐσελθὼν α ἐλθὼν β* | *δὴ καὶ α*, om. *β* 6 *τυγχάνηι α τύχη β* 7 *βασιλεύς* del. van Herwerden | *ἰνταφρένησ* (*ὁ ἰντ.* V') *β ἰνταφέρνησ α* 8 *εἰσιέναι α ἐσιέναι β* | *καὶ ὁ β καὶ α* 9 *ἀγγελιηφόροσ α ἀγγεληφόροσ β* 10 *ἰνταφρένησ β ἰνταφέρνησ α* 12 *ἐνείρας* van Herwerden 13 *ἀπῆκε* (-*εν* V) *β ἀφῆκε α* **119**,1 *δεικνύουσι* (-*ιν* V) *β δεικνύασι α* 2 ⟨*ταῦτα*⟩ *πεπονθότες* van Herwerden.

Δαρεῖος δὲ ἀρρωδήσας, μὴ κοινῷ λόγῳ οἱ ἓξ πεποιηκότες ἔωσι ταῦτα, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον ἀπεπειρᾶτο γνώμης, εἰ συνέπαινοί εἰσι τῷ πεποιημένῳ. ἐπείτε δὲ ἐξέμαθε, ὡς οὐ σὺν κείνοισι εἴη ταῦτα πεποιηκώς, ἔλαβε αὐτόν τε τὸν Ἰνταφρένεα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τοὺς οἰκηίους πάντας, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων μετὰ τῶν συγγενέων μιν ἐπιβουλεύειν οἱ ἐπανάστασιν, συλλαβὼν δέ σφεας ἔδησε τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Ἰνταφρένεος φοιτῶσα ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέος κλαίεσκε ἂν καὶ ὀδυρέσκετο· ποιεῦσα δ᾽ αἰεὶ τὠυτὸ τοῦτο τὸν Δαρεῖον ἔπεισε οἰκτεῖραί μιν, πέμψας δὲ ἄγγελον ἔλεγε τάδε· "ὦ γύναι, βασιλεύς τοι Δαρεῖος διδοῖ ἕνα τῶν δεδεμένων οἰκηίων ῥύσασθαι, τὸν βούλεαι ἐκ πάντων." ἣ δὲ βουλευσαμένη ὑπεκρίνετο τάδε· "εἰ μὲν δή μοι διδοῖ βασιλεὺς ἑνὸς τὴν ψυχήν, αἱρέομαι ἐκ πάντων τὸν ἀδελφεόν." πυθόμενος δὲ Δαρεῖος ταῦτα καὶ θωμάσας τὸν λόγον, πέμψας ἠγόρευε "ὦ γύναι, εἰρωτᾷ σε βασιλεύς, τίνα ἔχουσα γνώμην, τὸν ἄνδρα τε καὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλιποῦσα, τὸν ἀδελφεὸν εἵλευ περιεῖναί τοι, ὃς καὶ ἀλλοτριώτερός τοι τῶν παίδων καὶ ἧσσον κεχαρισμένος τοῦ ἀνδρός ἐστι." ἣ δ᾽ ἀμείβετο τοισίδε· "ὦ βασιλεῦ, ἀνὴρ μὲν ἄν μοι ἄλλος γένοιτο, εἰ δαίμων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀποβάλοιμι· πατρὸς δὲ καὶ μητρὸς οὐκέτι μευ ζωόντων ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρεωμένη ἔλεξα ταῦτα." εὖ τε δὴ ἔδοξε τῷ Δαρείῳ εἰπεῖν ἡ γυνή, καί οἱ ἀπῆκε τοῦτόν τε τὸν παραιτέετο καὶ τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, ἡσθεὶς

---

4 ἀπεπειρᾶτο α ἐπειρᾶτο β 5 ἐξέμαθε α ἔμαθεν β | σὺν κείνοισι Stein: συν εκείνοισι (-ιν V) β συγκειμένοισι α 6 ἰνταφρένεα β ἰνταφέρνεα α 7 τοὺσ παῖδασ β τὸν παῖδα α 10 ἰνταφρένεοσ β ἰνταφέρνεοσ α | βασιλέοσ β βασιλέωσ α 11 ποιεῦσα β ποιοῦσα α | δ᾽ β δὲ α 12 ἔπεισε α ἔπειθεν β 14 βουλευσαμένη α βουλομένη β | ὑπεκρίνετο β ὑπεκρίνατο α 16 θωμάσασ α θωυμάσασ β 19 περιεῖναι β περιιέναι α 19 τοι, ὃσ α τὸ β | ἀλλοτριώτερός Reiske: ἀλλοτριώτατόσ α ἀλλοτριώτατόν β 20 κεχαρισμένοσ α κεχαρισμένον β | δ᾽ α δὲ β 21 τοισίδε: τοῖσδε | ἄν μοι β μοι ἂν α 24 ἔλεξα α ἔλεξε β.

αὐτῇ, τοὺς δὲ ἄλλους ἀπέκτεινε πάντας. τῶν μὲν δὴ ἑπτὰ εἷς αὐτίκα τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἀπολώλεε.

120 Κατὰ δέ κου μάλιστα τὴν Καμβύσεω νοῦσον ἐγίνετο τάδε. ὑπὸ Κύρου κατασταθεὶς ἦν Σαρδίων ὕπαρχος Ὀροίτης ἀνὴρ Πέρσης. οὗτος ἐπεθύμησε πρήγματος οὐκ ὁσίου· οὔτε γάρ τι παθὼν οὔτε ἀκούσας μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου, οὐδὲ ἰδὼν πρότερον, ἐπεθύμεε λαβὼν αὐτὸν ἀπολέσαι, ὡς μὲν οἱ πλεῦνες λέγουσι, διὰ τοιήνδε τινὰ αἰτίην· ἐπὶ τῶν βασιλέος θυρέων κατήμενον τόν τε Ὀροίτεα καὶ ἄλλον Πέρσην, τῷ οὔνομα εἶναι Μιτροβάτεα, νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλείῳ, τούτους ἐκ λόγων εἰς νείκεα συμπεσεῖν, κρινομένων δὲ περὶ ἀρετῆς εἰπεῖν τὸν Μιτροβάτεα τῷ Ὀροίτῃ προφέροντα "σὺ γὰρ ἐν ἀνδρῶν λόγῳ, ὃς βασιλέϊ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σῷ νομῷ προσκειμένην οὐ προσεκτήσαο, ὧδε δή τι ἐοῦσαν εὐπετέα χειρωθῆναι, τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων πεντεκαίδεκα ὁπλίτῃσι ἐπαναστὰς ἔσχε καὶ νῦν αὐτῆς τυραννεύει." οἳ μὲν δή μίν φασι τοῦτο ἀκούσαντα καὶ ἀλγήσαντα τῷ ὀνείδεϊ ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὕτω τὸν εἴπαντα ταῦτα τίσασθαι ὡς Πολυκράτεα πάντως ἀπολέσαι, δι’
121 ὅντινα κακῶς ἤκουσε. οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι πέμψαι Ὀροίτεα ἐς Σάμον κήρυκα ὅτευ δὴ χρήματος δεησόμενον (οὐ γὰρ ὦν δὴ τοῦτό γε λέγεται), καὶ τὸν Πολυκράτεα τυχεῖν κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι, παρεῖναι δέ οἱ καὶ Ἀνακρέοντα τὸν Τήιον· καί κως εἴτ’ ἐκ προνοίης αὐτὸν κατηλογέοντα τὰ Ὀροίτεω πρήγματα, εἴτε καὶ συντυχίη τις τοιαύτη ἐπεγένετο· τόν τε γὰρ κήρυκα τὸν Ὀροίτεω παρελθόντα διαλέγεσθαι, καὶ τὸν Πολυκράτεα (τυχεῖν γὰρ ἀπεστραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον) οὔτε [τι] μεταστραφῆναι

120,2 κατασταθεὶσ α σταθεὶσ β 3 οὐκ β οὐχ α 4 προσ α, om. β 5 οὐδὲ α οὔτε β | ἐπεθύμεε λαβὼν α ἐπεθύμησε λαβων (-ὸν R) β 6 μὲν α οἱ μὲν β | διὰ α, om. β 7 Ὀροίτεα Stein: ὀροίτην | τῶι α τῷ τὸ R τὸ V′ 9 εἰσ β ἐσ α | συμπεσεῖν: συμπεσέειν 11 προσκειμένην β κειμένην α 16 εἴπαντα α εἰπόντα β | διόντινα β διατίνα α **121**,2 δὴ α, om. β 3 γε α, om. β 5 κατηλογέειν van Herwerden | τὰ α, om. β | πρήγματα dèl. Cobet 6 τισ τοιαύτη α τοιαύτη τισ β 8 ἀπεστραμμένον β ἐπεστραμμένον α | τὸν α, om. β | τι del. Schaefer.

οὔτε τι ὑποκρίνασθαι. αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσιαι λέγονται 122
τοῦ θανάτου τοῦ Πολυκράτεος γενέσθαι, πάρεστι δὲ πείθεσθαι ὁκοτέρῃ τις βούλεται αὐτέων. ὁ δὲ ὦν Ὀροίτης ἱζόμενος ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου ποταμοῦ οἰκημένῃ ἔπεμψε Μύρσον τὸν Γύγεω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τοῦ Πολυκράτεος τὸν νόον. Πολυκράτης γάρ ἐστι πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Ἑλλήνων, ὃς θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη, πάρεξ Μίνω τε τοῦ Κνωσσίου καὶ εἰ δή τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξε τῆς θαλάσσης· τῆς δὲ ἀνθρωπηίης λεγομένης γενεῆς Πολυκράτης πρῶτος, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξειν. μαθὼν ὦν ταῦτά μιν διανοεύμενον ὁ Ὀροίτης πέμψας ἀγγελίην ἔλεγε τάδε· "Ὀροίτης Πολυκράτεϊ ὧδε λέγει. πυνθάνομαί σε ἐπιβουλεύειν μὲν πρήγμασι μεγάλοισι, χρήματα δέ τοι οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα. σύ νυν ὧδε ποιήσας ὀρθώσεις μὲν σεωυτόν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ· ἐμοὶ γὰρ βασιλεὺς Καμβύσης ἐπιβουλεύει θάνατον, καί μοι τοῦτο ἐξαγγέλλεται σαφηνέως. σύ νυν ἐμὲ ἐκκομίσας αὐτὸν καὶ χρήματα, τὰ μὲν αὐτῶν αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ ἐμὲ ἔα ἔχειν· εἵνεκέν τε χρημάτων ἄρξεις ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος. εἰ δέ μοι ἀπιστέεις τὰ περὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅστις τοι πιστότατος τυγχάνει ἐών, τῷ ἐγὼ ἀποδέξω." ταῦτα ἀκούσας 123
Πολυκράτης ἥσθη τε καὶ ἐβούλετο· καί κως ἱμείρετο γὰρ χρημάτων μεγάλως, ἀποπέμπει πρῶτα κατοψόμενον Μαιάνδριον Μαιανδρίου ἄνδρα τῶν ἀστῶν, ὅς οἱ ἦν γραμματιστής· ὃς χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων τὸν κόσμον τὸν ἐκ τοῦ ἀνδρεῶνος τοῦ Πολυκράτεος ἐόντα ἀξιοθέητον ἀνέθηκε πάντα ἐς τὸ Ἥραιον. ὁ δὲ Ὀροίτης μαθὼν τὸν κατάσκοπον ἐόντα προσδόκιμον ἐποίεε τοιάδε· λάρνακας ὀκτὼ πληρώσας λίθων πλὴν κάρτα βραχέος

9 τι β, om. α   **122**,4 τῆι α γῇ β | ἔπεμψε β ἔπεμπε α   7 μίνω β μίνωόσ α   10 ⟨τῶν⟩ νήσων van Herwerden   11 πέμψασ α πέμψασ ἐσ β   12 σε V′ δὲ R, om. α   13 μὲν β σε α | χρήματα δέ β καὶ χρήματα α   17—18 δὲ ἐμὲ (ἐμὲ A) α δ' ἐμὲ R δ' V′   18 ἁπάσησ τῆσ α τῆσ ἁπάσησ β   **123**,2 πολυκράτησ α ὁ πολυκράτησ β   5 τούτων α τουτέων β.

τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χείλεα, ἐπιπολῆς τῶν λίθων χρυσὸν ἐπέβαλε,
καταδήσας δὲ τὰς λάρνακας εἶχε ἑτοίμας. ἐλθὼν δὲ ὁ Μαιάν-
124 δριος καὶ θεησάμενος ἀπήγγελλε τῷ Πολυκράτεϊ. ὃ δὲ πολλὰ
μὲν τῶν μαντίων ἀπαγορευόντων πολλὰ δὲ τῶν φίλων ἐστέλ-
λετο αὐτὸς ἀπιέναι, πρὸς δὲ καὶ ἰδούσης τῆς θυγατρὸς ὄψιν
ἐνυπνίου τοιήνδε· ἐδόκεέ οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἠέρι μετέωρον
ἐόντα λοῦσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διός, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου.
ταύτην ἰδοῦσα τὴν ὄψιν παντοίη ἐγίνετο μὴ ἀποδημῆσαι τὸν
Πολυκράτεα παρὰ τὸν Ὀροίτεα, καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτοῦ ἐπὶ
τὴν πεντηκόντερον ἐπεφημίζετο. ὃ δέ οἱ ἠπείλησε, ἢν σῶς ἀπονο-
στήσῃ, πολλόν μιν χρόνον παρθενεύεσθαι. ἣ δὲ ἠρήσατο ἐπι-
τελέα ταῦτα γενέσθαι· βούλεσθαι γὰρ παρθενεύσεσθαι [πλέω]
125 χρόνον ἢ τοῦ πατρὸς ἐστερῆσθαι. Πολυκράτης δὲ πάσης συμ-
βουλῆς ἀλογήσας ἔπλεε παρὰ τὸν Ὀροίτεα, ἅμα ἀγόμενος ἄλ-
λους τε πολλοὺς τῶν ἑταίρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκήδεα τὸν Καλ-
λιφῶντος Κροτωνιήτην ἄνδρα, ἰητρόν τε ἐόντα καὶ τὴν τέχνην
ἀσκέοντα ἄριστα τῶν κατ᾽ ἑωυτόν. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μα-
γνησίην ὁ Πολυκράτης διεφθάρη κακῶς, οὔτε ἑωυτοῦ ἀξίως οὔτε
τῶν ἑωυτοῦ φρονημάτων· ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκοσίων γενό-
μενοι, οὐδὲ εἷς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράννων ἄξιός ἐστι
Πολυκράτεϊ ⟨ἐς⟩ μεγαλοπρεπείην συμβληθῆναι. ἀποκτείνας δέ μιν
οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος Ὀροίτης ἀνεσταύρωσε· τῶν δέ οἱ ἑπο-
μένων ὅσοι μὲν ἦσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἑωυτῷ χάριν
εἰδέναι ἐόντας ἐλευθέρους, ὅσοι δ᾽ ἦσαν ξεῖνοί τε καὶ δοῦλοι
τῶν ἑπομένων, ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιεύμενος εἶχε. Πολυκρά-

---

9 τοῦ α, om. β 11 καὶ θεησάμενοσ α, om. β | ἀπή(-εί-B)γγελλε AR ἀπήγγελε V ἀπήγγειλε S **124**,2 μαντίων α μαντηΐων β 3 αὐτὸσ ἀπιέναι β αὐτόσε α 5 λοῦσθαι β λούεσθαι α 6 ἐγίνετο α ἐγένετο β 8 ἐπεφημίζετο β ἐφημίζετο α 9 παρθενεύσε(-α- R)σθαι β παρθενεύεσθαι α 10 πλέω α πλείω β, del. Schenkl **125**,1 συμβουλῆς van Herwerden: συμβουλίησ 3 ἑταίρων α R corr. ἑτέρων β 6 κακῶσ α R κῶσ V′, del. Cobet 7 συρηκοσίων α συρακοσίων R σαρακοσίων V′ | γενόμενοι α γενόμενοι τύραννοι β 9 ⟨ἐς⟩ add. van Herwerden 10 ἀξίωσ α ἀξίω β 11 ἦσαν σάμιοι α σάμιοι ἦσαν β 12 δ᾽ β δὲ α 13 τῶν ἑπομένων del. Cobet.

της δὲ ἀνακρεμαμενος ἐπετέλεε πᾶσαν τὴν ὄψιν τῆς θυγατρός· ἐλοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διός, ὅκως ὕοι, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνιεὶς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἰκμάδα.

Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐτυχίαι ἐς τοῦτο ἐτελεύτη- 126
σαν [,τῇ οἱ Ἄμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς προεμαντεύσατο]. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Ὀροίτεα Πολυκράτεος τίσιες μετῆλθον. μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσεω θάνατον καὶ τῶν Μάγων τὴν βασιληίην μένων ἐν τῇσι Σάρδισι Ὀροίτης ὠφέλεε μὲν οὐδὲν Πέρσας ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν· ὃ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεα τὸν ἐκ Δασκυλείου ὕπαρχον, ὅς οἱ ὠνείδισε τὰ ἐς Πολυκράτεα ἔχοντα, κατὰ δὲ τοῦ Μιτροβάτεω τὸν παῖδα Κρανάσπην, ἄνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμους, ἄλλα τε ἐξύβρισε παντοῖα, καί τινα καὶ ἀγγαρήιον Δαρείου ἐλθόντα παρ᾽ αὐτόν, ὡς οὐ πρὸς ἡδονήν οἱ ἦν τὰ ἀγγελλόμενα, κτείνει μιν ὀπίσω κομιζόμενον, ἄνδρας οἱ ὑπείσας κατ᾽
ὁδόν, ἀποκτείνας δέ μιν ἠφάνισε αὐτῷ ἵππῳ. Δαρεῖος δὲ ὡς 127
ἔσχε τὴν ἀρχήν, ἐπεθύμεε τὸν Ὀροίτεα τίσασθαι πάντων τῶν ἀδικημάτων εἵνεκεν καὶ μάλιστα Μιτροβάτεω καὶ τοῦ παιδός. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθέης στρατὸν ἐπ᾽ αὐτὸν οὐκ ἐδόκεε πέμπειν ἅτε οἰδεόντων ἔτι τῶν πρηγμάτων, καὶ νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχήν, καὶ τὸν Ὀροίτεα μεγάλην τὴν ἰσχὺν πυνθανόμενος ἔχειν, τὸν χίλιοι μὲν Περσέων ἐδορυφόρεον, εἶχε δὲ νομὸν τόν τε Φρύγιον καὶ Λύδιον καὶ Ἰωνικόν. πρὸς ταῦτα δὴ ὦν ὁ Δαρεῖος τάδε ἐμηχανήσατο. συγκαλέσας Περσέων τοὺς λογιμωτάτους

---

14 ἀνακρεμάμενοσ α ανακεκράμενοσ β **126**,2 τῆι — προεμαντεύσατο α, om. β 4 καὶ] κατὰ Valckenaer 5 ὀροίτησ α ὁ ὀροίτησ β | ὠφέλεε: ὠφέλει 6 ἀπαραιρημένουσ α παραιρη(-ου-V′)μένουσ β 7 ταραχῇ β ἀρχῆι (fuerat *ΑΡ*ΧΗΙ) α | μιτροβάτεα — 9 τοῦ α, om. β 9 μιτροβάτεω τὸν α καὶ τὸν μιτροβάτεω R μιτροβάτεω V | κρανάσπην CP: κρανάπην α κρανάτην β 10 καὶ ἀγγαρήιον (-εῖον R)᾽δαρείου ἐλθόντα β ἀγγεληφόρον ἐλθόντα δαρείου α 12 μιν del. van Herwerden | ὑπείσαο α ὑπεὶσ β ὑπίσας Cobet **127**,3 τῶν α τε τῶν V′ τε R 4 δὴ α γὰρ β | ἰθέης: ἰθείησ 6 μεγάλην β, om. α 9 λογιμωτάτουσ β δοκιμωτάτουσ α.

ἔλεγέ σφι τάδε· "ὦ Πέρσαι, τίς ἄν μοι τοῦτο ὑμέων ὑποστὰς ἐπιτελέσειε σοφίῃ καὶ μὴ βίῃ τε καὶ ὁμίλῳ; ἔνθα γὰρ σοφίης δέει, βίης ἔργον οὐδέν. ὑμέων δὲ ὦν τίς ⟨ἄν⟩ μοι Ὀροίτεα ἢ ζῶντα ἀγάγοι ἢ ἀποκτείνειε; ὃς ὠφέλησε μέν κω Πέρσας οὐδέν, κακὰ δὲ μεγάλα ἔοργε· τοῦτο μὲν δύο ἡμέων ἠίστωσε, Μιτροβάτεά τε καὶ τὸν παῖδα, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνακαλέοντας αὐτὸν καὶ ἐκπεμπομένους ὑπ᾽ ἐμεῦ κτείνει, ὕβριν οὐκ ἀνασχετὸν φαίνων. πρὶν ⟨ἤ⟩ τι ὦν μέζον ἐξεργάσασθαί μιν Πέρσας κακόν, κατα-
128 λαμπτέος ἐστὶ ἡμῖν θανάτῳ." Δαρεῖος μὲν ταῦτα ἐπειρώτα, τῶν δὲ ἄνδρες τριήκοντα ὑπέστησαν, αὐτὸς ἕκαστος ἐθέλων ποιέειν ταῦτα. ἐρίζοντας δὲ Δαρεῖος κατελάμβανε κελεύων πάλλεσθαι· παλλομένων δὲ λαγχάνει ἐκ πάντων Βαγαῖος ὁ Ἀρτόντεω. λαχὼν δὲ ὁ Βαγαῖος ποιέει τοιάδε· βυβλία γραψάμενος πολλὰ καὶ περὶ πολλῶν [ἔχοντα] πρηγμάτων σφρηγῖδά σφι ἐπέβαλε τὴν Δαρείου, μετὰ δὲ ἤιε ἔχων ταῦτα ἐς τὰς Σάρδις. ἀπικόμενος δὲ καὶ Ὀροίτεω ἐς ὄψιν ἐλθών, τῶν βυβλίων ἓν ἕκαστον περιαιρεόμενος ἐδίδου τῷ γραμματιστῇ τῷ βασιληίῳ ἐπιλέγεσθαι· γραμματιστὰς δὲ βασιληίους οἱ πάντες ὕπαρχοι ἔχουσι· ἀποπειρώμενος δὲ τῶν δορυφόρων ἐδίδου τὰ βυβλία ὁ Βαγαῖος, εἰ ἐνδεξαίατο ἀπόστασιν ἀπὸ Ὀροίτεω. ὁρῶν δέ σφεας τά τε βυβλία σεβομένους μεγάλως καὶ τὰ λεγόμενα ἐκ τῶν βυβλίων ἔτι μεζόνως, διδοῖ ἄλλο, ἐν τῷ ἐνῆν ἔπεα τάδε· "ὦ Πέρσαι, βασιλεὺς Δαρεῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ δορυφορέειν Ὀροίτεα." οἱ δὲ ἀκούσαντες τούτων μετῆκάν οἱ τὰς αἰχμάς. ἰδὼν δὲ [τοῦτο] σφέας ὁ Βαγαῖος πειθομένους τῷ βυβλίῳ, ἐνθαῦτα δὴ θαρσήσας τὸ τελευταῖον τῶν βυβλίων διδοῖ τῷ γραμματιστῇ, ἐν τῷ ἐγέγραπτο "βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρσῃσι τοῖσι ἐν Σάρ-

12 δεῖ van Herwerden | τίς ⟨ἄν⟩ Schaefer | ζῶντα α V′ ζώοντα R V corr. 15 τε α, om. β | παῖδα α παῖδα αὐτοῦ β 16 τοὺσ ἐκπεμπομένουσ β πεμπομένουσ α 17 ⟨ἤ⟩ add. van Herwerden 128,2 τῶν β τῶι α | ἐθέλων α θέλων β 5 τοιάδε β τάδε α 5.13 βυβλία: βιβλία 6 ἔχοντα del. van Herwerden 7 τὰσ α, om. β 8 βυβλίων: βιβλίων 12 εἰ α εἴ οἱ β | ἐνδεξοίατο Cobet | ὁρῶν: ὁ(ὀ-V)ρέων 14 βυβλίων α βιβλίων β | μεζόνωσ β μειζόνωσ α 17 τοῦτο del. Abicht | τῷ βυβλίῳ del. van Herwerden | βυβλίωι α βιβλίω β 18 δὴ α, om. β 19 τῶ β ὧι α.

δισι ἐντέλλεται κτείνειν Ὀροίτεα.” οἱ δὲ δορυφόροι ὡς ἤκουσαν
ταῦτα, σπασάμενοι τοὺς ἀκινάκας κτείνουσι παραυτίκα μιν.
οὕτω δὴ Ὀροίτεα [τὸν Πέρσην] Πολυκράτεος [τοῦ Σαμίου] τίσιες
μετῆλθον.

Ἀπικομένων δὲ καὶ ἀνακομισθέντων τῶν Ὀροίτεω χρημά- 129
των ἐς τὰ Σοῦσα, συνήνεικε χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον βασιλέα
Δαρεῖον ἐν ἄγρῃ [θηρίων] ἀποθρώσκοντα ἀπ᾽ ἵππου στραφῆναι
τὸν πόδα. καί κως ἰσχυροτέρως ἐστράφη· ὁ γάρ οἱ ἀστράγαλος
ἐξεχώρησε ἐκ τῶν ἄρθρων. νομίζων δὲ καὶ πρότερον περὶ ἑωυ-
τὸν ἔχειν Αἰγυπτίων τοὺς δοκέοντας εἶναι πρώτους τὴν ἰητρι-
κήν, τούτοισι ἐχρᾶτο. οἳ δὲ στρεβλοῦντες καὶ βιώμενοι τὸν πόδα
κακὸν μέζον ἐργάζοντο. ἐπ᾽ ἑπτὰ μὲν δὴ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύ-
κτας ὑπὸ τοῦ παρεόντος κακοῦ ὁ Δαρεῖος ἀγρυπνίῃσι εἴχετο·
τῇ δὲ δὴ ὀγδόῃ ἡμέρῃ ἔχοντί οἱ φλαύρως, οἷα δὴ παρακούσας
τις πρότερον ἔτι ἐν Σάρδισι τοῦ Κροτωνιήτεω Δημοκήδεος τὴν
τέχνην ἐσαγγέλλει τῷ Δαρείῳ· ὃ δὲ ἄγειν μιν τὴν ταχίστην
παρ᾽ ἑωυτὸν ἐκέλευσε. τὸν δὲ ὡς ἐξεῦρον ἐν τοῖσι Ὀροίτεω
ἀνδραπόδοισι ὅκου δὴ ἀπημελημένον, παρῆγον ἐς μέσον πέδας
τε ἕλκοντα καὶ ῥάκεσι ἐσθημένον. σταθέντα δὲ ἐς μέσον εἰ- 130
ρώτα ὁ Δαρεῖος τὴν τέχνην εἰ ἐπίσταιτο· ὃ δὲ οὐκ ὑπεδέκετο,
ἀρρωδέων μὴ ἑωυτὸν ἐκφήνας τὸ παράπαν τῆς Ἑλλάδος ᾖ ἀπε-
στερημένος. κατεφάνη τε τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν ἐπιστάμενος, καὶ
τοὺς ἀγαγόντας αὐτὸν ἐκέλευσε μάστιγάς τε καὶ κέντρα παρα-
φέρειν ἐς τὸ μέσον. ὃ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ὦν ἐκφαίνει, φὰς ἀτρε-
κέως μὲν οὐκ ἐπίστασθαι, ὁμιλήσας δὲ ἰητρῷ φλαύρως ἔχειν
τὴν τέχνην. μετὰ δέ, ὥς οἱ ἐπέτρεψε, Ἑλληνικοῖσι ἰήμασι χρεώ-
μενος καὶ ἤπια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ προσάγων ὕπνου τέ μιν λαγ-

21 ἀκινάκασ α ἀκινάκεασ β 22 τὸν Πέρσην et τοῦ Σαμίου del. van Herwerden **129**,3 θηρίων β θηρῶν α, del. van Herwerden | ἀπ᾽ α ἀπὸ β 5 ἄρθρων α ἄθρων β 7 ἐχρᾶτο β ἐχρῆτο α 8 ⟨τὸ⟩ κακὸν Cobet | ἐπ᾽ α, om. β 10 οἷα δὴ β, om. α 12 ἐσαγγέλλει (-γέλει V) β ἀγγέλλει α 14 δὴ α δή ποτε β **130**,1.2.6 δὲ α δ᾽ β 4 τε β δὲ α δέ τε Kallenberg 5 ἀγαγόντασ α ἄγοντασ β 6 ἐκφαίνει α ἀνεκφαίνει β 8 οἱ β, om. α 9 ἤπια μετὰ β ἠπιάματα α.

χάνειν ἐποίεε καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγιέα [μιν ἐόντα] ἀπέδεξε, οὐδαμὰ ἔτι ἐλπίζοντα ἀρτίπουν ἔσεσθαι. δωρέεται δή μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος πεδέων χρυσέων δύο ζεύγεσι· ὃ δέ μιν ἐπείρετο, εἴ οἱ διπλήσιον τὸ κακὸν ἐπίτηδες νέμει, ὅτι μιν ὑγιέα ἐποίησε. ἡσθεὶς δὲ τῷ ἔπεϊ ὁ Δαρεῖος ἀποπέμπει μιν παρὰ τὰς ἑωυτοῦ γυναῖκας. παράγοντες δὲ οἱ εὐνοῦχοι ἔλεγον πρὸς τὰς γυναῖκας, ὡς βασιλέϊ οὗτος εἴη, ὃς τὴν ψυχὴν ἀπέδωκε. ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων ἑκάστη φιάλῃ ⟨ἐς⟩ τοῦ χρυσοῦ τὴν θήκην ἐδωρέετο τὸν Δημοκήδεα οὕτω δή τι δαψιλέϊ δωρεῇ, ὡς τοὺς ἀποπίπτοντας ἀπὸ τῶν φιαλέων στατῆρας ἑπόμενος ὁ οἰκέτης, τῷ οὔνομα ἦν Σκίτων, ἀνελέγετο καί οἱ χρῆμα πολλόν τι χρυσοῦ συνελέχθη.

131 Ὁ δὲ Δημοκήδης οὗτος ὧδε ἐκ Κρότωνος ἀπιγμένος Πολυκράτεϊ ὡμίλησε· πατρὶ συνείχετο ἐν τῇ Κρότωνι ὀργὴν χαλεπῷ· τοῦτον ἐπείτε οὐκ ἐδύνατο φέρειν, ἀπολιπὼν οἴχετο ἐς Αἴγιναν. καταστὰς δὲ ἐς ταύτην πρώτῳ ἔτεϊ ὑπερεβάλετο τοὺς πρώτους ἰητρούς, ἀσκευής περ ἐὼν [καὶ ἔχων οὐδὲν] τῶν ὅσα περὶ τὴν τέχνην ἐστὶ ἐργαλήια. καί μιν δευτέρῳ ἔτεϊ ταλάντου Αἰγινῆται δημοσίῃ μισθοῦνται, τρίτῳ δὲ ἔτεϊ Ἀθηναῖοι ἑκατὸν μνέων, τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ Πολυκράτης δυῶν ταλάντων. οὕτω μὲν ἀπίκετο ἐς τὴν Σάμον, καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἥκιστα Κροτωνιῆται ἰητροὶ εὐδοκίμησαν· [ἐγένετο γὰρ ὦν τοῦτο ὅτε πρῶτοι μὲν Κροτωνιῆται ἰητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι, δεύτεροι δὲ Κυρηναῖοι. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον χρόνον καὶ Ἀργεῖοι
132 ἤκουον μουσικὴν εἶναι Ἑλλήνων πρῶτοι]. τότε δὴ ὁ Δημοκήδης
ἐν τοῖσι Σούσοισι ἐξιησάμενος Δαρεῖον οἶκόν τε μέγιστον εἶχε

---

10 *μιν ἐόντα* del. van Herwerden | *ἐόντα β ὄντα α* 15 *πρὸς* — 16 *γυναῖκας* del. van Herwerden 17.20 *χρυσίου* idem 17 *⟨ἐς⟩* add. Porson | *τὴν θήκην β σὺν θήκηι α* 18 *ἐδωρέετο α ἐδωρέατο β* | *δαψιλεῖ α δαψιλῆϊ β* | *ὡς*] *ὥστε* van Herwerden **131**,2 *ἐν τῇ Κρότωνι* del. van Herwerden | *τῇ β*, om. *α* 3 *οἴχετο β ᾤχετο α* 4 *πρώτωι α τῷ πρώτῳ β* | *πρώτουσ β ἄλλουσ α* 5 *καὶ — οὐδὲν* del. van Herwerden 6 *ἐστὶ α*, om. *β* 7.8 *ἔτεϊ* del. van Herwerden 9 *κροτωνιῆται β κροτωνοῆται α* 10 *ἐγένετο* — 13 *πρῶτοι* del. Abicht 12 *τοῦτον β*, om. *α* **132**,1 *δὴ α δὲ β*.

καὶ ὁμοτράπεζος βασιλέϊ ἐγεγόνεε, πλήν τε ἑνὸς τοῦ ἐς Ἕλληνας ἀπιέναι πάντα τἆλλά οἱ παρῆν. καὶ τοῦτο μὲν τοὺς Αἰγυπτίους ἰητρούς, οἳ βασιλέα πρότερον ἰῶντο, μέλλοντας ἀνασκολοπιεῖσθαι διότι ὑπὸ Ἕλληνος ἰητροῦ ἑσσώθησαν, τούτους βασιλέα παραιτησάμενος ἐρρύσατο· τοῦτο δὲ μάντιν Ἠλεῖον Πολυκράτεϊ ἐπισπόμενον καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδραπόδοισι [ἐρρύσατο]. ἦν δὲ μέγιστον πρῆγμα Δημοκήδης παρὰ βασιλέϊ.

Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα τάδε ἄλλα συνήνεικε γενέ- 133
σθαι. Ἀτόσσῃ τῇ Κύρου μὲν θυγατρὶ Δαρείου δὲ γυναικὶ ἐπὶ
τοῦ μαστοῦ ἔφυ φῦμα, μετὰ δὲ ἐκραγὲν ἐνέμετο πρόσω. ὅσον
μὲν δὴ χρόνον ἦν ἔλασσον, ἣ δὲ κρύπτουσα καὶ αἰσχυνομένη
ἔφραζε οὐδενί· ἐπείτε δὲ ἐν κακῷ ἦν, μετεπέμψατο τὸν Δημοκή-
δεα καί οἱ ἐπέδεξε. ὃ δὲ φὰς ὑγιέα ποιήσειν ἐξορκοῖ μιν ἦ μέν οἱ
ἀντυπουργήσειν ἐκείνην τοῦτο, τὸ ἂν αὐτῆς δεηθῇ· δεήσεσθαι
δὲ οὐδενὸς τῶν ὅσα ἐς αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα. ὡς δὲ ἄρα μιν 134
μετὰ ταῦτα ἰώμενος ὑγιέα ἀπέδεξε, ἐνθαῦτα δὴ διδαχθεῖσα ὑπὸ
τοῦ Δημοκήδεος ἡ Ἄτοσσα προσέφερε ἐν τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον
τοιόνδε· „ὦ βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν τοσαύτην κάτησαι, οὔτε τι
ἔθνος προσκτώμενος οὔτε δύναμιν Πέρσῃσι. οἰκὸς δέ ἐστι ἄνδρα
καὶ νέον καὶ χρημάτων μεγάλων δεσπότην φαίνεσθαί τι ἀποδεικνύμενον, ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι, ὅτι ὑπ' ἀνδρὸς ἄρχονται. ἐπ' ἀμφότερα δέ τοι φέρει ταῦτα ποιέειν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσαι ἐπιστέωνται ἄνδρα εἶναι τὸν προεστεῶτα, καὶ ἵνα τρίβωνται πολέμῳ μηδὲ σχολὴν ἄγοντες ἐπιβουλεύωσί τοι. νῦν γὰρ ἄν τι καὶ ἀποδέξαιο ἔργον, ἕως νέος εἶς ἡλικίην· αὐξομένῳ γὰρ τῷ σώματι συναύξονται καὶ αἱ φρένες, γηράσκοντι δὲ συγγηρά-

3 τοῦ ἐσ α τούτου τοὺσ β 5 ἀνασκολοπιεῖσθαι α ἀνασκ(-ἀνακ- R)ολοπίζεσθαι β 6 διότι β ὅτι α | εσσώθησαν α ἑσώθησαν β 7 ἐρρύσατο. del. van Herwerden **133**,6 ἐπέδεξε (-εν V) β ἐπέδειξε α 7 τὸ β ὃ α 8 ἐσ α, om. β **134**,2 ταῦτα α ταῦτά μιν β 4 κάτησαι β κάθησαι α 5 δὲ β δ' α 7 ὑπ' α ὑπὸ β 9 προεστεῶτα R προεστῶτα α V' 11 αὐξομένωι α αὐξανομένω β.

σκουσι καὶ ἐς τὰ πρήγματα πάντα ἀπαμβλύνονται.” ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ διδαχῆς ἔλεγε, ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοισίδε· “ὦ γύναι, πάντα, ὅσα περ αὐτὸς ἐπινοέω ποιήσειν εἴρηκας· ἐγὼ γὰρ βεβούλευμαι ζεύξας γέφυραν ἐκ τῆσδε τῆς ἠπείρου ἐς τὴν ἑτέρην [ἤπειρον] ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι· καὶ ταῦτα ὀλίγου χρόνου ἔσται τελεύμενα.” λέγει Ἄτοσσα τάδε· “ὅρα νυν, ἐπὶ Σκύθας μὲν τὴν πρώτην ἰέναι ἔασον· οὗτοι γάρ, ἐπεὰν σὺ βούλῃ, ἔσονταί τοι· σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι. ἐπιθυμέω γὰρ λόγῳ πυνθανομένη Λακαίνας τέ μοι γενέσθαι θεραπαίνας καὶ Ἀργείας καὶ Ἀττικὰς καὶ Κορινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα ἐπιτηδεότατον ἀνδρῶν πάντων δέξαι τε ἕκαστα τῆς Ἑλλάδος καὶ κατηγήσασθαι, τοῦτον ὅς σευ τὸν πόδα ἐξιήσατο.” ἀμείβεται Δαρεῖος “ὦ γύναι, ἐπεὶ τοίνυν τοι δοκέει τῆς Ἑλλάδος ἡμέας πρῶτα ἀποπειρᾶσθαι, κατασκόπους μοι δοκέει Περσέων πρῶτον ἄμεινον εἶναι ὁμοῦ τούτῳ, τῷ σὺ λέγεις πέμψαι ἐς αὐτούς, οἳ μαθόντες καὶ ἰδόντες ἐξαγγελέουσι ἕκαστα αὐτῶν ἡμῖν· καὶ ἔπειτα ἐξεπιστάμενος ἐπ᾽ αὐτοὺς τρέψομαι.” ταῦτα εἶπε καὶ ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίεε.

135 ἐπείτε γὰρ τάχιστα ἡμέρη ἐπέλαμψε, καλέσας Περσέων ἄνδρας δοκίμους πεντεκαίδεκα ἐνετέλλετό σφι ἑπομένους Δημοκήδεϊ διεξελθεῖν τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος, ὅκως τε μὴ διαδρήσεταί σφεας ὁ Δημοκήδης, ἀλλά μιν πάντως ὀπίσω ἀπάξουσι. ἐντειλάμενος δὲ τούτοισι ταῦτα, δεύτερα καλέσας αὐτὸν Δημοκήδεα ἐδέετο αὐτοῦ, ὅκως ἐξηγησάμενος πᾶσαν καὶ ἐπιδέξας τὴν Ἑλλάδα τοῖσι Πέρσῃσι ὀπίσω ἥξει· δῶρα δέ μιν τῷ πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφεοῖσι ἐκέλευε πάντα τὰ ἐκείνου ἔπιπλα λαβόντα

---

14 δ᾽ α δὲ β | τοισίδε: τοῖσδε 16 ἤπειρον del Cobet 17 ἐπὶ β ἐσ α 18 μὲν α, om. β 19 ἰέναι] εἶναι Bekker 22 αττικὰσ α ἀττικάσ τε β 23 δέξαι: δεῖξαί | κατηγήσασθαι α καταγήσασθαι β 26 πρῶτον α πρῶτον μὲν β 27 ἐξαγγελέουσι ἕκαστα α ἕκαστα ἐξαγγελέουσιν β **135**,1 ἔπος τε β τ᾽ ἔπος τ᾽ ἔφα α 5 ἀπάξουσι (-ιν V) β ἀπάξωσι α 6 καλέσασ αὐτὸν α αὐτὸν καλέσασ β 7 ἐπιδέξασ: ἐπιδείξασ 8 τοῖσι πέρσηισι α τῆσι πέρσησι (-ιν V) β | τῷ ⟨τε⟩ van Herwerden.

ἄγειν, φὰς ἄλλα οἱ πολλαπλήσια ἀντιδώσειν· πρὸς δὲ [ἐς τὰ
δῶρα] ὁλκάδα οἱ ἔφη συμβαλέεσθαι πλήσας ἀγαθῶν παντοίων,
τὴν ἅμα οἱ πλεύσεσθαι. Δαρεῖος μὲν δή, δοκέειν ἐμοί, ἀπ᾽
οὐδενὸς δολεροῦ νόου ἐπαγγέλλετό οἱ ταῦτα· Δημοκήδης δὲ δείσας,
μή εὑ ἐκπειρῷτο Δαρεῖος, οὔτι ἐπιδραμὼν πάντα τὰ διδόμενα
ἐδέκετο, ἀλλὰ τὰ μὲν ἑωυτοῦ κατὰ χώρην ἔφη καταλείψειν, ἵνα
ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι, τὴν μέντοι ὁλκάδα [τήν οἱ Δαρεῖος
ἐπαγγέλλετο ἐς τὴν δωρεὴν τοῖσι ἀδελφεοῖσι], δέκεσθαι [ἔφη].
ἐντειλάμενος δὲ καὶ τούτῳ ταῦτα ὁ Δαρεῖος ἀποστέλλει αὐτοὺς
ἐπὶ θάλασσαν. καταβάντες δὲ οὗτοι ἐς Φοινίκην καὶ Φοινίκης 136
ἐς Σιδῶνα πόλιν αὐτίκα μὲν τριήρεας δύο ἐπλήρωσαν, ἅμα δὲ
αὐτῇσι καὶ γαῦλον μέγαν παντοίων ἀγαθῶν· παρεσκευασμένοι
δὲ πάντα ἔπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, προσίσχοντες δὲ αὐτῆς τὰ
παραθαλάσσια ἐθηεῦντο καὶ ἀπεγράφοντο, ἐς ὃ τὰ πολλὰ αὐτῆς
καὶ ὀνομαστότατα θεησάμενοι ἀπίκοντο τῆς Ἰταλίης ἐς Τάραντα.
ἐνθαῦτα δὲ ἐκ χρησμοσύνης τῆς Δημοκήδεος Ἀριστοφιλίδης τῶν
Ταραντίνων ὁ βασιλεὺς τοῦτο μὲν τὰ πηδάλια παρέλυσε τῶν
Μηδικέων νεῶν, τοῦτο δὲ αὐτοὺς τοὺς Πέρσας εἶρξε ὡς κατα-
σκόπους δῆθεν ἐόντας. ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἔπασχον, ὁ Δημο-
κήδης ἐς τὴν Κρότωνα ἀπικνέεται. ἀπιγμένου δὲ ἤδη τούτου
ἐς τὴν ἑωυτοῦ ὁ Ἀριστοφιλίδης ἔλυσε τοὺς Πέρσας, καὶ τὰ
παρέλαβε τῶν νεῶν ἀπέδωκέ σφι. πλέοντες δὲ ἐνθεῦτεν οἱ Πέρ- 137
σαι καὶ διώκοντες Δημοκήδεα ἀπικνέονται ἐς τὴν Κρότωνα,

10 πολλαπλήσια: πολαπλήσια V παραπλήσια S πολλαπλάσια α R | ἐς τὰ δῶρα del. Gomperz 11 συμβαλέεσθαι β συμβαλέσθαι α | παντοίων β πάντων α 12 πλεύσεσθαι α πλεύσασθαι β 13 ἐπαγγέλλετό α ἀπαγγέλλετό β 15 καταλείψειν α καταλείπειν β 16 ἔχοι β ἔχηι α | τὴν — 17 ἀδελφεοῖσι et 17 ἔφη del. van Herwerden 16 οἱ Aldus: ο | 17 ἐπαγγέλλετο α ἐπαγγέλλεται β | ἐς — 17 ἀδελφεοῖσι del. Gomperz 18 ἀποστέλλει α ἀπέστελλεν β **136**,1 οὗτοι β οὕτω α | καὶ α καὶ ἐκ β 2 πόλιν del. van Herwerden 3 παρεσκευασμένοι α παρασκευασ(-ευσ- V)άμενοι β 4 προσίσχοντεσ α προΐσχοντεσ β 5 ἐθηε῀ντο α θειεῦντο β 6 ὀνομαστότατα β ὀνομαστὰ α 7 χρησμοσύνης Herold: χρηστώνησ α κρότωνοσ β 9 ειρξε α εἶρξεν β.

εὑρόντες δέ μιν ἀγοράζοντα ἅπτοντο αὐτοῦ. τῶν δὲ Κροτωνιητέων οἳ μὲν καταρρωδέοντες τὰ Περσικὰ πρήγματα προϊέναι ἕτοιμοι ἦσαν, οἳ δὲ ἀντάπτοντό τε καὶ τοῖσι σκυτάλοισι ἔπαιον τοὺς Πέρσας προϊσχομένους ἔπεα τάδε· „ἄνδρες Κροτωνιῆται, ὁρᾶτε τὰ ποιέετε. ἄνδρα βασιλέος δρηπέτην γενόμενον ἐξαιρέεσθε. καὶ κῶς ταῦτα βασιλέϊ Δαρείῳ ἐκχρήσει περιυβρίσθαι; κῶς δὲ ὑμῖν τὰ ποιεύμενα ἕξει καλῶς, ἢν ἀπέλησθε ἡμέας; ἐπὶ τίνα δὲ τῆσδε προτέρην στρατευσόμεθα πόλιν; τίνα δὲ προτέρην ἀνδραποδίζεσθαι πειρησόμεθα;" ταῦτα λέγοντες τοὺς Κροτωνιήτας οὔκων ἔπειθον, ἀλλ᾽ ἐξαιρεθέντες τε τὸν Δημοκήδεα καὶ τὸν γαῦλον τὸν ἅμα ἤγοντο ἀπαιρεθέντες ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην, οὐδ᾽ ἔτι ἐζήτησαν τὸ προσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ἀπικόμενοι ἐκμαθεῖν, ἐστερημένοι τοῦ ἡγεμόνος. τοσόνδε μέντοι ἐνετείλατό σφι Δημοκήδης ἀναγομένοισι, κελεύων εἰπεῖν σφεας Δαρείῳ ὅτι ἅρμοσται τὴν Μίλωνος θυγατέρα Δημοκήδης γυναῖκα. τοῦ γὰρ δὴ παλαιστέω Μίλωνος ἦν οὔνομα πολλὸν παρὰ βασιλέϊ· κατὰ δὲ τοῦτό μοι δοκέει σπεῦσαι τὸν γάμον τοῦτον τελέσας χρήματα μεγάλα Δημοκήδης, ἵνα φανῇ πρὸς Δαρείου
138 ἐὼν καὶ ἐν τῇ ἑωυτοῦ δόκιμος. ἀναχθέντες δὲ ἐκ τῆς Κρότωνος οἱ Πέρσαι ἐκπίπτουσι τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰηπυγίην, καί σφεας δουλεύοντας ἐνθαῦτα Γίλλος ἀνὴρ Ταραντῖνος φυγὰς ῥυσάμενος ἀπήγαγε παρὰ βασιλέα Δαρεῖον. ὁ δὲ ἀντὶ τούτων ἕτοιμος ἦν διδόναι τοῦτο ὅ τι βούλοιτο αὐτός. Γίλλος δὲ αἱρέεται κάτοδόν οἱ ἐς Τάραντα γενέσθαι, προαπηγησάμενος τὴν συμφορήν· ἵνα δὲ μὴ συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἢν δι᾽ αὐτὸν στόλος μέγας πλέῃ ἐπὶ τὴν Ἰταλίην, Κνιδίους μούνους ἀποχρᾶν οἱ ἔφη τοὺς κατάγοντας γίνεσθαι, δοκέων ἀπὸ τούτων ἐόντων τοῖσι Ταραν-

---

137,5 *τε καὶ β καὶ α* 8 *καὶ β*, om. *α* | *Δαρείῳ* del. van Herwerden | 9 *ὑμῖν—ἕξει α*, om. *β* | *ἢν—ἡμέας* del. van Herwerden | *ἀπέλησθε β ἀφέλησθε* (-*αι* A) *α* 11 *ταῦτα α ταῦτα δὲ β* 12 *ἔπειθον α ἔπιθον β* 13 *ἀπαιρεθέντεσ β ἀφαιρεθέντεσ α* 14 *τὸ προσωτέροι α τῷ προσωτέρω β* 16 *κελεύων* et *σφεας* del. Cobet 17 *Δημοκήδης* del. idem **138,**8 *μούνουσ* B V *μόνουσ* A R S 9 *ἀπὸ*] *ὑπὸ* Krüger.

τίνοισι φίλων μάλιστα δὴ τὴν κάτοδόν οἱ ἔσεσθαι. Δαρεῖος δὲ ὑποδεξάμενος ἐπετέλεε· πέμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κνίδον κατάγειν σφέας ἐκέλευε Γίλλον ἐς Τάραντα. πειθόμενοι δὲ Δαρείῳ Κνίδιοι Ταραντίνους οὔκων ἔπειθον, βίην δὲ ἀδύνατοι ἦσαν προσφέρειν. ταῦτα μέν νυν οὕτω ἐπρήχθη· οὗτοι δὲ πρῶτοι ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπίκοντο Πέρσαι, καὶ οὗτοι διὰ τοιόνδε πρῆγμα κατάσκοποι ἐγένοντο.

Μετὰ δὲ ταῦτα Σάμον βασιλεὺς Δαρεῖος αἱρέει, πολίων 139
πασέων πρώτην Ἑλληνίδων καὶ βαρβάρων, διὰ τοιήνδε τινὰ αἰτίην. Καμβύσεω τοῦ Κύρου στρατευομένου ἐπ᾽ Αἴγυπτον ἄλλοι τε συχνοὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἳ μέν, ὡς οἰκός, κατ᾽ ἐμπορίην, οἳ δὲ στρατευόμενοι, οἳ δέ τινες καὶ αὐτῆς τῆς χώρης θεηταί· τῶν ἦν καὶ Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος, Πολυκράτεός τε ἐὼν ἀδελφεὸς καὶ φεύγων ἐκ Σάμου. τοῦτον τὸν Συλοσῶντα κατέλαβε εὐτυχίη τις τοιήδε. λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλόμενος πυρρὴν ἠγόραζε ἐν τῇ Μέμφι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος, δορυφόρος τε ἐὼν Καμβύσεω καὶ λόγου οὐδενός κω μεγάλου, ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος καὶ αὐτὴν προσελθὼν ὠνέετο, ὁ δὲ Συλοσῶν ὁρῶν τὸν Δαρεῖον μεγάλως ἐπιθυμέοντα τῆς χλανίδος, θείῃ τύχῃ χρεώμενος λέγει “ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν οὐδενὸς χρήματος, δίδωμι δὲ ἄλλως, εἴ περ οὕτω δεῖ γενέσθαι πάντως [τοι].” αἰνέσας ταῦτα ὁ Δαρεῖος παραλαμβάνει τὸ εἷμα. ὁ 140
μὲν δὴ Συλοσῶν ἠπίστατό οἱ τοῦτο ἀπολωλέναι δι᾽ εὐηθείην. ὡς δὲ τοῦ χρόνου προβαίνοντος Καμβύσης τε ἀπέθανε καὶ τῷ Μάγῳ ἐπανέστησαν οἱ ἑπτὰ καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ Δαρεῖος τὴν βασιληίην ἔσχε, πυνθάνεται ὁ Συλοσῶν, ὡς ἡ βασιληίη περιεληλύθοι ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα, τῷ κοτὲ αὐτὸς ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ

10 δὴ S δὲ RV, om. α 14 ἐπρήχθη α ἐστάθη β 15 οὗτοι] τοιοῦτο van Herwerden 139,5 οἱ δὲ στρατευόμενοι β στρατευόμενοι α, quod del. Kallenberg 9—10 πυρρὴν καὶ περιβαλόμενος van Herwerden 12 ὁρῶν α ὁρέων β 14 οὕτω α οὗτοι RV τοῦτο S 15 τοι del. Dietsch | αἰνέσασ α αἰνέσασ δὲ β 140,2 οἱ τοῦτο β τοῦτό οἱ α | εὐηθείην α εὐηθίην β 6 ἐσ β ὡσ α | ἔδωκε ἐν αἰγύπτωι α ἐν αἰγύπτω ἔδωκε β.

δεηθέντι τὸ εἷμα. ἀναβὰς δὲ ἐς τὰ Σοῦσα ἵζετο ἐς τὰ πρόθυρα τῶν βασιλέος οἰκίων καὶ ἔφη Δαρείου εὐεργέτης εἶναι. ἀγγέλλει ταῦτα ἀκούσας ὁ πυλουρὸς τῷ βασιλέϊ· ὃ δὲ θωυμάσας λέγει πρὸς αὐτόν "καὶ τίς ἐστι Ἑλλήνων εὐεργέτης, τῷ ἐγὼ προαιδεῦμαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων, ἀναβέβηκε δ᾽ ἤ τις ἢ οὐδείς κω παρ᾽ ἡμέας αὐτῶν, ἔχω δὲ χρέος ὡς εἰπεῖν οὐδὲν ἀνδρὸς Ἕλληνος. ὅμως δὲ αὐτὸν παράγετε ἔσω, ἵνα εἰδέω τί θέλων λέγει ταῦτα." παρῆγε ὁ πυλουρὸς τὸν Συλοσῶντα, στάντα δὲ ἐς μέσον εἰρώτων οἱ ἑρμηνέες τίς τε εἴη καὶ τί ποιήσας εὐεργέτης φησὶ εἶναι βασιλέος. εἶπε ὦν ὁ Συλοσῶν πάντα τὰ περὶ τὴν χλανίδα γενόμενα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη κεῖνος ὁ δούς. ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Δαρεῖος "ὦ γενναιότατε ἀνδρῶν, σὺ κεῖνος εἷς, ὃς ἐμοὶ οὐδεμίαν ἔχοντί κω δύναμιν ἔδωκας, εἰ καὶ σμικρά, ἀλλ᾽ ὦν ἴση γε ἡ χάρις ⟨καὶ⟩ εἰ νῦν κοθέν τι μέγα λάβοιμι. ἀντ᾽ ὧν τοι χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἄπλετον δίδωμι, ὥς μή κοτέ τοι μεταμελήσῃ Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος εὖ ποιήσαντι." λέγει πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσῶν "ἐμοὶ μήτε χρυσόν, ὦ βασιλεῦ, μήτε ἄργυρον δίδου, ἀλλ᾽ ἀνασωσάμενός μοι δὸς τὴν πατρίδα Σάμον, τὴν νῦν ἀδελφεοῦ τοῦ ἐμοῦ Πολυκράτεος ἀποθανόντος ὑπὸ Ὀροίτεω ἔχει δοῦλος ἡμέτερος· ταύτην μοι δὸς ἄνευ τε
141 φόνου καὶ ἐξανδραποδίσιος." ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος ἀπέστελλε στρατιήν τε καὶ στρατηγὸν Ὀτάνεα ἀνδρῶν τῶν ἑπτὰ γενόμενον, ἐντειλάμενος, ὅσων ἐδεήθη ὁ Συλοσῶν, ταῦτά οἱ ποιέειν ἐπιτελέα. καταβὰς δὲ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὁ Ὀτάνης ἔστελλε τὴν στρατιήν.

142 Τῆς δὲ Σάμου Μαιάνδριος ὁ Μαιανδρίου εἶχε τὸ κράτος, ἐπιτροπαίην παρὰ Πολυκράτεος λαβὼν τὴν ἀρχήν· τῷ δικαιο-

10 πρὸς αὐτόν del. van Herwerden | εὐεργέτης del. Stein | τῷ Stein: ωι (ὧ β) 11 ἔχω Cobet | δ᾽ ἤ α δέ β 12 ὥσ β, om. α 16 φησὶ α φήσεισ R φήσειϊ V 18 δαρεῖοσ α ὁ δαρεῖοσ β | εἷς Stein: εἶ α ἦ β 20 ⟨καὶ⟩ εἰ van Herwerden: εἰ β ὁμοίωσ ὥσ εἰ α 21 ἀντ᾽ Stein: ἀνθ᾽ 22 μεταμελήσῃ A² R μεταμελήσει α V 23 μήτε β μήτ᾽ α 24 ἀλλ᾽ α ἀλλὰ β | δὸς α R, om. V′ 26 ταύτην — 27 ἐξανδραποδίσιοσ α, om. β **141**,2 ἀνδρῶν — γενόμενον del. van Herwerden **142**,2 ἐπιτροπαίην β ἐπιτροπέειν α: *ΕΠΙΤΡΟΠΕΗΝ* archetypus.

τάτῳ ἀνδρῶν βουλομένῳ γενέσθαι οὐκ ἐξεγένετο. ἐπειδὴ γάρ οἱ ἐξαγγέλθη ὁ Πολυκράτεος θάνατος, ἐποίεε τοιάδε· πρῶτα μὲν Διὸς ἐλευθερίου βωμὸν ἱδρύσατο, καὶ τέμενος περὶ αὐτὸν οὔρισε τοῦτο, τὸ νῦν ἐν τῷ προαστείῳ ἐστί· μετὰ δέ, ὥς οἱ ἐπεποίητο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν ἀστῶν ἔλεξε τάδε· "ἐμοί, ὡς ἴστε καὶ ὑμεῖς, σκῆπτρον καὶ δύναμις πᾶσα ἡ Πολυκράτεος ἐπιτέτραπται, καί μοι παρέχει νῦν ὑμέων ἄρχειν. ἐγὼ δὲ τὰ τῷ πέλας ἐπιπλήσσω, αὐτὸς κατὰ δύναμιν οὐ ποιήσω· οὔτε γάρ μοι Πολυκράτης ἤρεσκε δεσπόζων ἀνδρῶν ὁμοίων ἑωυτῷ, οὔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιέει. Πολυκράτης μέν νυν ἐξέπλησε μοῖραν τὴν ἑωυτοῦ, ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τὴν ἀρχὴν τιθεὶς ἰσονομίην ὑμῖν προαγορεύω. τοσάδε μέντοι δικαιῶ γέρεα ἐμεωυτῷ γενέσθαι, ἐκ μέν γε τῶν Πολυκράτεος χρημάτων ἐξαίρετα ἓξ τάλαντά [μοι γενέσθαι], ἱερωσύνην δὲ πρὸς τούτοισι αἱρεῦμαι αὐτῷ τέ μοι καὶ τοῖσι ἀπ᾽ ἐμεῦ αἰεὶ γινομένοισι τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου· τῷ αὐτός τε ἱρὸν ἱδρυσάμην καὶ αὐτὸς τὴν ἐλευθερίην ὑμῖν περιτίθημι." ὃ μὲν δὴ ταῦτα τοῖσι Σαμίοισι ἐπαγγέλλετο· τῶν δέ τις ἐξαναστὰς εἶπε "ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἄξιος εἶς σύ γε ἡμέων ἄρχειν, γεγονώς τε κακῶς καὶ ἐὼν ὄλεθρος· ἀλλὰ μᾶλλον ὅκως λόγον δώσεις τῶν μετεχείρισας χρημάτων." ταῦτα εἶπε ἐὼν ἐν 143
τοῖσι ἀστοῖσι δόκιμος, τῷ οὔνομα ἦν Τελέσαρχος. Μαιάνδριος δὲ νόῳ λαβών, ὡς εἰ μετήσει τὴν ἀρχήν, ἄλλος τις ἀντ᾽ αὐτοῦ τύραννος καταστήσεται, οὐ δή τι ἐν νόῳ εἶχε μετιέναι αὐτήν, ἀλλ᾽ ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον ὡς δὴ λόγον τῶν χρημάτων δώσων, συνέλαβέ σφεας καὶ κατέδησε. οἳ μὲν δὴ ἐδεδέατο, Μαιάνδριον δὲ μετὰ ταῦτα κατέλαβε νοῦσος. ἐλπίζων δέ μιν ἀποθανέεσθαι ὁ ἀδελφεός, τῷ

6 οἱ β, om. α, οἱ ⟨ταῦτα⟩ Stein 7 ἐκκλησίην β ἐκκλησίαν α ἁλίην van Herwerden | ἔλεξε α ἔλεγε β 9 τὰ τῶι α ταὐτῶ β 16 μοι γενέσθαι del. van Herwerden | ἱερωσύνην δὲ α ἱερεωσύνην τε β | αὐτῶι τ᾽ἐμοὶ α ἐμοί τε αὐτῶ β 18 αὐτὸσ β, om. α 19 ἐπαγγέλλετο α ἐπηγγέλλετο β 20 τῶν β τῶι α | εἷς Schaefer: εἶ 21 κακῶσ α κακὸσ β 22 δώσεισ α δώ(-δό- R)σησ β.

οὔνομα ἦν Λυκάρητος, ἵνα εὐπετεστέρως κατάσχῃ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ πρήγματα, κατακτείνει τοὺς δεσμώτας πάντας· οὐ γὰρ δή, ὡς οἴκασι, ἐβούλοντο εἶναι ἐλεύθεροι.

144 Ἐπειδὴ ὦν ἀπίκοντο ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρσαι κατάγοντες Συλοσῶντα, οὔτε τίς σφι χεῖρας ἀνταείρετο, ὑπόσπονδοί τε ἔφασαν εἶναι ἕτοιμοι οἱ τοῦ Μαιανδρίου στασιῶται καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος ἐκχωρῆσαι ἐκ τῆς νήσου. καταινέσαντος δ' ἐπὶ τούτοισι Ὀτάνεω καὶ σπεισαμένου, τῶν Περσέων οἱ πλείστου ἄξιοι θρόνους θέμενοι κατεναντίον τῆς ἀκροπόλιος κατέατο.

145 Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράννῳ ἦν ἀδελφεὸς ὑπομαργότερος, τῷ οὔνομα ἦν Χαρίλεως· οὗτος ὅ τι δὴ ἐξαμαρτὼν ἐν γοργύρῃ ἐδέδετο· καὶ δὴ τότε ἐπακούσας τε τὰ πρησσόμενα καὶ διακύψας διὰ τῆς γοργύρης, ὡς εἶδε τοὺς Πέρσας εἰρηναίως κατημένους, ἐβόα τε καὶ ἔφη λέγων Μαιανδρίῳ θέλειν ἐλθεῖν ἐς λόγους. ἐπακούσας δὲ ὁ Μαιάνδριος λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἄγειν παρ' ἑωυτόν· ὡς δὲ ἄχθη τάχιστα, λοιδορέων τε καὶ κακίζων μιν ἀνέπειθε ἐπιθέσθαι τοῖσι Πέρσῃσι, λέγων τοιάδε· "ἐμὲ μέν, ὦ κάκιστε ἀνδρῶν, ἐόντα σεωυτοῦ ἀδελφεὸν καὶ ἀδικήσαντα οὐδὲν ἄξιον δεσμοῦ δήσας γοργύρης ἠξίωσας· ὁρῶν δὲ τοὺς Πέρσας ἐκβάλλοντάς τέ σε καὶ ἄνοικον ποιέοντας οὐ τολμᾷς τίσασθαι, οὕτω δή τι ἐόντας εὐπετέας χειρωθῆναι. ἀλλ' εἴ τοι σύ σφεας καταρρώδηκας, ἐμοὶ δὸς τοὺς ἐπικούρους, καί σφεας ἐγὼ τιμωρήσομαι τῆς ἐνθάδε ἀπίξιος· αὐτὸν δέ σε ἐκπέμψαι ἐκ τῆς
146 νήσου ἕτοιμός εἰμι." ταῦτα ἔλεξε ὁ Χαρίλεως· Μαιάνδριος δὲ ὑπέλαβε τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης

143,10 ante *οὐ* lacunam statuit Sitzler 11 *ἐβούλοντο* Stein: *ἐβουλέατο* **144**,1 *ἐπειδὴ β ἐπεὶ δὲ α* 2 *οὔτε α ἀεί τέ β* | *σφι χεῖρασ ἀνταείρεται α χεῖρά σφισιν* (*σφιν* R) *ἀνατ' εἴ(ἀεί-* R)*ρετο β* | *τε α τ' β* 3 *ἕτοιμοι α*, om. *β* | *οἵ* ⟨*τε*⟩ Stein | *στασιῶται β στρατιῶται α*, *συστασιῶται* van Herwerden 4 *δ' α δὲ β* 5 *ὀτάνεω* P Aldus: *ὀτάνεοσ* 6 *καταντίον* van Herwerden | *κατέατο* Stein: *ἐκατέατο β ἐκαθέατο α* **145**,1 *τῷ τυράννῳ* del. van Herwerden 2 *χαρίλεωσ α χαρίλλοσ β* 3 *τότε α*, om. *β* 4 *γοργύρησ α γοργύρη β* 5 *τε καὶ ἔφη* del. van Herwerden 10 *ὁρῶν*: *ὁρέων* 11 *τέ α*, om. *β* | *ποιέοντασ α ποιευντασ β* **146**,1 *ταῦτα β ταῦτα δὲ α* | *χαρίλεωσ α χαρίληοσ β*.

ἀπικόμενος ὡς δόξαι τὴν ἑωυτοῦ δύναμιν περιέσεσθαι τῆς βασιλέος, ἀλλὰ φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀπονητὶ ἔμελλε ἀπολάμψεσθαι ἀκέραιον τὴν πόλιν. ἐρεθίσας ὦν τοὺς Πέρσας ἤθελε ὡς ἀσθενέστατα ποιῆσαι τὰ Σάμια πρήγματα καὶ οὕτω παραδιδόναι, εὖ ἐξεπιστάμενος ὡς παθόντες οἱ Πέρσαι κακῶς προσεμπικρανέεσθαι ἔμελλον τοῖσι Σαμίοισι, εἰδώς τε ἑωυτῷ ἀσφαλέα ἔκδυσιν ἐοῦσαν ἐκ τῆς νήσου τότε ἐπεὰν αὐτὸς βούληται· ἐπεποίητο γάρ οἱ κρυπτὴ διῶρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλιος φέρουσα ἐπὶ θάλασσαν. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαιάνδριος ἐκπλέει ἐκ τῆς Σάμου· τοὺς δ' ἐπικούρους πάντας ὁπλίσας ὁ Χαρίλεως καὶ ἀναπετάσας τὰς πύλας ἐξῆκε ἐπὶ τοὺς Πέρσας οὔτε προσδεκομένους τοιοῦτο οὐδὲν δοκέοντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι. ἐμπεσόντες δὲ οἱ ἐπίκουροι τῶν Περσέων τοὺς διφροφορευμένους τε καὶ λόγου πλείστου ἐόντας ἔκτεινον. καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα ἐποίευν, ἡ δὲ ἄλλη στρατιὴ ἡ Περσικὴ ἐπεβοήθεε· πιεζεύμενοι δὲ οἱ ἐπίκουροι ὀπίσω κατειλήθησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν.

Ὀτάνης δὲ ὁ στρατηγὸς ἰδὼν πάθος μέγα Πέρσας πεπονθότας, τὰς 147
μὲν ἐντολὰς τὰς Δαρεῖός οἱ ἀποστέλλων ἐνετέλλετο, μήτε κτείνειν μηδένα Σαμίων μήτε ἀνδραποδίζεσθαι ἀπαθέα τε κακῶν ἀποδοῦναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι, τούτων μὲν τῶν ἐντολέων μεμνημένος ἐπελανθάνετο, ὃ δὲ παρήγγειλε τῇ στρατιῇ πάντα, τὸν ἂν λάβωσι, καὶ ἄνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως κτείνειν. ἐνθαῦτα τῆς στρατιῆς οἳ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκεον, οἳ δὲ ἔκτεινον πάντα τὸν ἐμποδὼν γινόμενον, ὁμοίως ἔν τε ἱρῷ καὶ ἔξω ἱροῦ.

Μαιάνδριος δὲ ἀποδρὰς ἐκ τῆς Σάμου ἐκπλέει ἐς Λακε- 148
δαίμονα· ἀπικόμενος δὲ ἐς αὐτὴν καὶ ἀνενεικάμενος τὰ ἔχων ἐξεχώρησε ἐποίεε τοιάδε· ὅκως ποτήρια ἀργύρεά τε καὶ χρύσεα

3 ὥστε van Herwerden 6 ὡσ α ἐσ β 7 κακῶσ β, om. α 8 προσεμπικρανέεσθαι α πάροσ ἐμπικρανέε(-έσε-V)σθαι β πρὸς αὐτῶν ἐμπ. Stein 11 ἐκπλέει α ἐκπλεῖ β 13 καὶ del. Krüger 14 τοιοῦτο α τοιοῦτον β | δὴ] ἤδη Stein 147,1 τὰς μὲν ἐντολὰσ Cobet: ἐντολάς τε | οἱ β, om. α 5 ἐπελήθετο van Herwerden 8 ἱροῦ del. idem 148,1 δὲ β δ' α 2 ἀνενεικάμενοσ α ἐνενεικάμενοσ β 3 τε β, om. α.

προθεῖτο, οἱ μὲν θεράποντες αὐτοῦ ἐξέσμων αὐτά, ὁ δ᾽ ἂν τὸν
χρόνον τοῦτον τῷ Κλεομένεϊ τῷ Ἀναξανδρίδεω ἐν λόγοισι ἐών,
βασιλεύοντι Σπάρτης, προῆγέ μιν ἐς τὰ οἰκία· ὅκως δὲ ἴδοιτο
Κλεομένης τὰ ποτήρια, ἀπεθώμαζέ τε καὶ ἐξεπλήσσετο· ὁ δὲ
ἂν ἐκέλευε αὐτὸν ἀποφέρεσθαι αὐτῶν ὅσα βούλοιτο. τοῦτο καὶ
δὶς καὶ τρὶς εἴπαντος Μαιανδρίου ὁ Κλεομένης δικαιότατος ἀν-
δρῶν γίνεται, ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ ἐδικαίου, μαθὼν δὲ
ὡς ἄλλοισι διδοὺς τῶν ἀστῶν εὑρήσεται τιμωρίην, βὰς ἐπὶ τοὺς
ἐφόρους ἄμεινον εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ τὸν ξεῖνον τὸν Σάμιον
ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀναπείσῃ ἢ αὐτὸν
ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρτιητέων κακὸν γενέσθαι. οἳ δ᾽ ὑπακούσαντες
149 ἐξεκήρυξαν Μαιάνδριον. τὴν δὲ Σάμον σαγηνεύσαντες οἱ Πέρ-
σαι παρέδοσαν Συλοσῶντι ἔρημον ἐοῦσαν ἀνδρῶν. ὑστέρῳ μέν-
τοι χρόνῳ καὶ συγκατοίκισε αὐτὴν ὁ στρατηγὸς Ὀτάνης ἔκ τε
ὄψιος ὀνείρου καὶ νούσου, ἥ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδοῖα.
150 Ἐπὶ δὲ Σάμον στρατεύματος ναυτικοῦ οἰχομένου Βαβυλώ-
νιοι ἀπέστησαν, κάρτα εὖ παρεσκευασμένοι· ἐν ὅσῳ γὰρ ὅ τε
Μάγος ἦρχε καὶ οἱ ἑπτὰ ἐπανέστησαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ
χρόνῳ καὶ τῇ ταραχῇ ἐς τὴν πολιορκίην παρεσκευάζοντο. καί
κως ταῦτα ποιεῦντες ἐλάνθανον. ἐπείτε δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος
ἀπέστησαν, ἐποίησαν τοιόνδε· τὰς μητέρας ἐξελόντες, γυναῖκα
ἕκαστος μίαν προσεξαιρέετο, τὴν ἐβούλετο ἐκ τῶν ἑωυτοῦ οἰκίων,
τὰς δὲ λοιπὰς ἁπάσας συναγαγόντες ἀπέπνιξαν· τὴν δὲ μίαν
ἕκαστος σιτοποιὸν ἐξαιρέετο· ἀπέπνιξαν δὲ αὐτάς, ἵνα μή σφεων
151 τὸν σῖτον ἀναισιμώσωσι. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος καὶ
συλλέξας πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ δύναμιν ἐστρατεύετο ἐπ᾽ αὐτούς,
ἐπελάσας δὲ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα ἐπολιόρκεεν φροντίζοντας οὐδὲν

---

4 προθεῖτο] προθέοιτο Bredow 7 ὁ β ὅσ α 10 ὅσ α, om. β 11 διδοὺσ α διαδιδοῖ β 13 πελοποννήσου α πελοπονήσου β | ἢ β, om. α 15 ἐξεκήρυξαν—149.1 σαγηνεύσαντες om. β 3 συγκατοίκισε α συγκατοίκησεν β 4 νούσου α νόσου β | ἥν van Herwerden, τῇ Krüger 150,4 τὴν α, om. β | παρεσκευάδατο CP 151,2 πᾶσαν α ἅπασαν β 3 ἐπολιόρκεεν α ἐπολιόρκεε β.

τῆς πολιορκίης. ἀναβαίνοντες γὰρ ἐπὶ τοὺς προμαχεῶνας τοῦ
τείχεος οἱ Βαβυλώνιοι κατωρχέοντό ⟨τε⟩ καὶ κατέσκωπτον Δα-
ρεῖον καὶ τὴν στρατιὴν αὐτοῦ, καί τις αὐτῶν εἶπε τοῦτο τὸ
ἔπος· "τί κάτησθε, ὦ Πέρσαι, ἐνθαῦτα, ἀλλ' οὐκ ἀπαλλάσ-
σεσθε; τότε γὰρ αἱρήσετε ἡμέας, ἐπεὰν ἡμίονοι τέκωσι." τοῦτο
εἶπε τῶν τις Βαβυλωνίων οὐδαμὰ ἐλπίζων ἂν ἡμίονον τεκεῖν.
ἑπτὰ δὲ μηνῶν καὶ ἐνιαυτοῦ διεληλυθότος ἤδη ὁ Δαρεῖός τε 152
ἤσχαλλε καὶ ἡ στρατιὴ πᾶσα οὐ δυνατὴ ἐοῦσα ἑλεῖν τοὺς Βα-
βυλωνίους. καίτοι πάντα ⟨τε⟩ σοφίσματα καὶ πάσας μηχανὰς
ἐπεποιήκεε ἐς αὐτοὺς Δαρεῖος· ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐδύνατο ἑλεῖν σφεας,
ἄλλοισί τε σοφίσμασι πειρησάμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κῦρος εἷλέ
σφεας, [καὶ τούτῳ ἐπειρήθη]. ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἦσαν ἐν φυλα-
κῇσι οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδέ σφεας οἷός τε ἦν ἑλεῖν. ἐνθαῦτα εἰκο- 153
στῷ μηνὶ Ζωπύρῳ τῷ Μεγαβύζου, τούτου ὃς τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν
ἐγένετο τῶν τὸν Μάγον κατελόντων, [τούτου τοῦ Μεγαβύζου παιδὶ
Ζωπύρῳ] ἐγένετο τέρας τόδε· τῶν οἱ σιτοφόρων ἡμιόνων μία
ἔτεκε. ὡς δέ οἱ ἐξαγγέλθη καὶ ὑπὸ ἀπιστίης αὐτὸς ὁ Ζώπυρος
εἶδε τὸ βρέφος, ἀπείπας τοῖσι δούλοισι μηδενὶ φράζειν τὸ γε-
γονὸς ἐβουλεύετο. καί οἱ πρὸς τὰ τοῦ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὃς
κατ' ἀρχὰς ἔφησε, ἐπεάν περ ἡμίονοι τέκωσι, τότε τὸ τεῖχος
ἁλώσεσθαι, πρὸς ταύτην τὴν φήμην Ζωπύρῳ ἐδόκεε εἶναι ἁλώ-
σιμος ἡ Βαβυλών· σὺν γὰρ θεῷ ἐκεῖνόν τε εἰπεῖν καὶ ἑωυτῷ
τεκεῖν τὴν ἡμίονον. ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μόρσιμον εἶναι ἤδη τῇ 154
Βαβυλῶνι ἁλίσκεσθαι, προσελθὼν Δαρείου ἀπεπυνθάνετο, εἰ περὶ
πολλοῦ κάρτα ποιέεται τὴν Βαβυλῶνα ἑλεῖν. πυθόμενος δὲ
ὡς πολλοῦ τιμῷτο, ἄλλο ἐβουλεύετο, ὅκως αὐτός τε ἔσται ὁ ἑλὼν

---

4 *τῆς πολιορκίης* del. van Herwerden 5 ⟨*τε*⟩ *καὶ* van Herwerden 7 *κάτησθε*: *κάθησθε* 152,3 ⟨*τε*⟩ add. Stein 4 *ἐπεποιήκεε* B *ἐπεποίηκε* A *ἐποιή*(*ἐποί-* R)*κεεν* β 6 *καὶ τούτῳ ἐπειρήθη* del. van Herwerden | *τού-τωι* α *τοῦτο* β 7 *τε* α *τ'* β 153,2.3 *μεγαβύζου* B β *μεγαβύξου* A 2 *τούτου* β, om. α 3 *τούτου*—4 *Ζωπύρῳ* del. Schenkl | *τούτου τοῦ* β *τού-τωι τῶι* α 6 *δούλοισι* β *ἰδοῦσι* α 9 *φήμην* α *φημιν* β 10 *ἡ* α *ἤδη ἡ* β 154,1 *εἶναι ἤδη* α *ἤδη εἶναι* β 2 *δαρείου* α *δαρεῖον* β *Δαρείῳ* Aldus 4 *ἐβουλεύετο* α *βουλεύεται* β.

αὐτὴν καὶ ἑωυτοῦ τὸ ἔργον ἔσται· κάρτα γὰρ ἐν Πέρσῃσι αἱ ἀγαθοεργίαι ἐς τὸ πρόσω μεγάθεος τιμῶνται. ἄλλῳ μέν νυν οὐκ ἐφράζετο ἔργῳ δυνατὸς εἶναί μιν ὑποχειρίην ποιῆσαι, εἰ δὲ ἑωυτὸν λωβησάμενος αὐτομολήσειε ἐς αὐτούς. ἐνθαῦτα ἐν ἐλαφρῷ ποιησάμενος ἑωυτὸν λωβᾶται λώβην ἀνήκεστον· ἀποταμὼν γὰρ ἑωυτοῦ τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα καὶ τὴν κόμην κακῶς
155 περικείρας καὶ μαστιγώσας ἦλθε παρὰ Δαρεῖον. Δαρεῖος δὲ κάρτα βαρέως ἤνεικε ἰδὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελωβημένον· ἔκ τε τοῦ θρόνου ἀναπηδήσας ἀνέβωσέ τε καὶ εἴρετό μιν, ὅστις εἴη ὁ λωβησάμενος καὶ ὅ τι ποιήσαντα. ὃ δὲ εἶπε "οὐκ ἔστι οὗτος ὡνήρ, ὅτι μὴ σύ, τῷ ἐστὶ δύναμις τοσαύτη ἐμὲ δὴ ὧδε διαθεῖναι· οὐδέ τις ἀλλοτρίων, ὦ βασιλεῦ, τάδε ἔργασται, ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ ἐμεωυτόν, δεινόν τι ποιεύμενος Ἀσσυρίους Πέρσῃσι καταγελᾶν." ὃ δ' ἀμείβετο "ὦ σχετλιώτατε ἀνδρῶν, ἔργῳ τῷ αἰσχίστῳ οὔνομα τὸ κάλλιστον ἔθευ, φὰς διὰ τοὺς πολιορκεομένους σεωυτὸν ἀνηκέστως διαθεῖναι. τί δ', ὦ μάταιε, λελωβημένου σεῦ θᾶσσον οἱ πολέμιοι παραστήσονται; κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν σεωυτὸν διαφθείρας;" ὃ δὲ εἶπε "εἰ μέν τοι ὑπερετίθεα τὰ ἔμελλον ποιήσειν, οὐκ ἄν με περιεῖδες· νῦν δ' ἐπ' ἐμεωυτοῦ βαλόμενος ἔπρηξα. ἤδη ὦν ἢν μή ⟨τι⟩ τῶν σῶν ⟨ἐν⟩δεήσῃ, αἱρέομεν Βαβυλῶνα. ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἔχω αὐτομολήσω ἐς τὸ τεῖχος καὶ φήσω πρὸς αὐτοὺς ὡς ὑπὸ σεῦ τάδε πέπονθα· καὶ δοκέω, πείσας σφέας ταῦτα ἔχειν οὕτω τεύξεσθαι στρατιῆς. σὺ δέ,

5 πέρσησι β τοῖσι πέρσῃισι α 6 ἀγαθοεργίαι β ἀγαθουργίαι α ἀγαθοεργίαι ⟨αἱ⟩ Stein 7 νυν β, om. α | ὑποχειρίην β αὐτοχειρίην 8 δὲ β δ' α 10 ἑωυτοῦ τὴν ῥῖνα α τὴν ῥινα ἑωυτοῦ β | κακῶς] ἀεικέως Stein **155,2** ἔκ α καὶ ἔκ β 3 ἀναπηδήσασ α πηδήσασ β | τε β, om. α 5 ωνὴρ α ἀνὴρ β 6 οὐδέ α οὔτε β | ⟨τῶν⟩ τις Krüger | ἀλλοτρίων] ἄλλος ἀνθρώπων Stein | ὦ βασιλεῦ τάδε εἴ(ἔ- Aldus)ργασται α τάδε· εἴργασται βασιλεῦ β 9 πολιορκεομένουσ α πολιορκουμένουσ R πολιορκευμένουσ V 10 δ' β, om. α 11 κῶσ β πῶσ α | ἐξέπλωσασ α ἐξάμβλωσασ β 12 τοι^{σ} Bβ τοι A 13 δ' α δὲ β 14 βαλόμενοσ α βαλλόμενοσ β | ⟨τι⟩ add. Stein | ἐνδεήσῃ Stein: δεήσῃ β δεήσει α 16 πέπονθα β ἔπαθον α.

ἀπ᾽ ἧς ἂν ἡμέρης ἐγὼ ἐσέλθω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκάτην ἡμέρην τῆς σεωυτοῦ στρατιῆς, τῆς οὐδεμία ἔσται ὤρη ἀπολλυμένης, ταύτης χιλίους τάξον κατὰ τὰς Σεμιράμιος καλεομένας πύλας· μετὰ δὲ αὖτις ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐς ἑβδόμην ἄλλους μοι τάξον δισχιλίους κατὰ τὰς Νινίων καλεομένας πύλας· ἀπὸ δὲ τῆς ἑβδόμης διαλιπὼν εἴκοσι ἡμέρας, [καὶ] ἔπειτα ἄλλους κάτισον ἀγαγὼν κατὰ τὰς Χαλδαίων καλεομένας πύλας, τετρακισχιλίους. ἐχόντων δὲ μήτε οἱ πρότεροι μηδὲν τῶν ἀμυνούντων μήτε οὗτοι πλὴν ἐγχειριδίων· τοῦτο δὲ ἐᾶν ἔχειν. μετὰ δὲ τὴν εἰκοστὴν ἡμέρην ἰθέως τὴν μὲν ἄλλην στρατιὴν κελεύειν πέριξ προσβάλλειν πρὸς τὸ τεῖχος, Πέρσας δέ μοι τάξον κατά τε τὰς Βηλίδας καλεομένας καὶ Κισσίας πύλας. ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμέο μεγάλα ἔργα ἀποδεξαμένου τά τε ἄλλα ἐπιτρέψονται ἐμοὶ Βαβυλώνιοι καὶ δὴ καὶ τῶν πυλέων τὰς βαλανάγρας· τὸ δὲ ἐνθεῦτεν ἐμοί τε καὶ Πέρσῃσι μελήσει [τάδε ποιέειν]." ταῦτα ἐντει- 156
λάμενος ἤιε ἐπὶ τὰς πύλας, ἐπιστρεφόμενος ὡς δὴ ἀληθέως αὐτόμολος. ὁρῶντες δὲ ἀπὸ τῶν πύργων οἱ κατὰ τοῦτο τεταγμένοι κατέτρεχον κάτω καὶ ὀλίγον τι παρακλίναντες τὴν ἑτέρην πύλην εἰρώτων, τίς τε εἴη καὶ ὅτευ δεόμενος ἥκοι. ὁ δέ σφι ἠγόρευε, ὡς εἴη τε Ζώπυρος καὶ αὐτομολέοι ἐς ἐκείνους. ἦγον δή μιν οἱ πυλουροί, ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων· καταστὰς δὲ ἐπ᾽ αὐτὰ κατοικτίζετο, φὰς ὑπὸ Δαρείου πεπονθέναι τὰ ἐπεπόνθεε ὑπ᾽ ἑωυτοῦ, παθεῖν δὲ ταῦτα διότι συμβουλεῦσαί οἱ ἀπανιστάναι τὴν στρατιήν, ἐπείτε δὴ οὐδεὶς πόρος ἐφαίνετο τῆς ἁλώσιος. "νῦν τε" ἔφη

19 σεωυτοῦ α ἑωυτοῦ β | οὐδὲ μία α μηδεμία β | ὡρη α ὥρη β 22 τὰσ α τῆσ β 23 διαλιπὼν α διαλείπειν β | καὶ del. Abicht 24 καλεομένασ πύλασ α πύλασ καλεομένασ β 25 ἀμυνόντων Schweighäuser 26 ταῦτα van Herwerden 28 τε α, om. β 29 ⟨τὰς⟩ Κισσίας Cobet 30 ἐπιτρέψονται β A² ἐπιτράψονται α 32 τάδε] τὰ δεῖ Reiske | τάδε ποιέειν del. Cobet **156**,2 ἐπὶ α πρὸσ β | ⟨πυκνὰ⟩ ἐπιστρεφόμενος van Herwerden 3 ὁρῶντεσ α ὁρέοντεσ β 4 τι α, om. β 5 τίς] ὅστις van Herwerden 7 πυλουροί α πυλωροὶ β 11 δὴ Schweighäuser: δὲ α R, om. V.

*λέγων "ἐγὼ ὑμῖν, ὦ Βαβυλώνιοι, ἥκω μέγιστον ἀγαθόν, Δαρείῳ
δὲ καὶ τῇ στρατιῇ μέγιστον κακόν· οὐ γὰρ δὴ ἐμέ γε ὧδε λω-
βησάμενος καταπροΐξεται· ἐπίσταμαι δ' αὐτοῦ πάσας τὰς διεξ-*
157 *όδους τῶν βουλευμάτων." τοιαῦτα ἔλεγε. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι
ὁρῶντες ἄνδρα τὸν ἐν Πέρσῃσι δοκιμώτατον ῥινός τε καὶ ὤτων
ἐστερημένον, μάστιξί τε ⟨λελωβημένον⟩ καὶ αἵματι ἀναπεφυρμένον,
πάγχυ ἐλπίσαντες λέγειν μιν ἀληθέα καί σφι ἥκειν σύμμαχον,
ἐπιτράπεσθαι ἕτοιμοι ἦσαν τῶν ἐδέετό σφεων· ἐδέετο δὲ στρατιῆς.
ὃ δὲ ἐπείτε αὐτῶν τοῦτο παρέλαβε, ἐποίεε τά περ τῷ Δαρείῳ
συνεθήκατο· ἐξαγαγὼν γὰρ τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ τὴν στρατιὴν τῶν
Βαβυλωνίων καὶ κυκλωσάμενος τοὺς χιλίους, τοὺς πρώτους ἐνε-
τείλατο Δαρείῳ τάξαι, τούτους κατεφόνευσε. μαθόντες δέ μιν
οἱ Βαβυλώνιοι τοῖσι ἔπεσι τὰ ἔργα παρεχόμενον ὅμοια, πάγχυ
περιχαρέες ἐόντες πᾶν δὴ ἕτοιμοι ἦσαν ὑπηρετέειν. ὃ δὲ δια-
λιπὼν ἡμέρας τὰς συγκειμένας, αὖτις ἐπιλεξάμενος τῶν Βαβυ-
λωνίων ἐξήγαγε καὶ κατεφόνευσε τῶν Δαρείου στρατιωτέων τοὺς
δισχιλίους. ἰδόντες δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι πάν-
τες Ζώπυρον εἶχον ἐν στόμασι [αἰνέοντες]. ὃ δὲ αὖτις διαλι-
πὼν τὰς συγκειμένας ἡμέρας ἐξήγαγε ἐς τὸ προειρημένον, καὶ
κυκλωσάμενος κατεφόνευσε τοὺς τετρακισχιλίους. ὡς δὲ καὶ
τοῦτό ⟨οἱ⟩ κατέργαστο, πάντα δὴ ἦν [ἐν] τοῖσι Βαβυλωνίοισι
Ζώπυρος, καὶ στρατάρχης τε οὗτός σφι καὶ τειχοφύλαξ ἀπεδέ-*
158 *δεκτο. προσβολὴν δὲ Δαρείου κατὰ τὰ συγκείμενα ποιευμένου
πέριξ τὸ τεῖχος, ἐνθαῦτα δὴ πάντα τὸν δόλον ὁ Ζώπυρος ἐξέ-
φαινε. οἱ μὲν γὰρ Βαβυλώνιοι ἀναβάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος ἠμύ-
νοντο τὴν Δαρείου στρατιὴν προσβάλλουσαν, ὁ δὲ Ζώπυρος τάς
τε Κισσίας καὶ τὰς Βηλίδας καλεομένας πύλας ἀναπετάσας*

---

12 *ὑμῖν ⟨μέν⟩* van Herwerden 13 *στρατιῇ β στρατιῆι καὶ πέρσῃσι α* | *μέγιστον* del. van Herwerden **157**,3 *μάστιξί τε ⟨λελωβημένον⟩* van Herwerden 9 *τάξαι α*, om. *β* 14 *πάντεσ α πάντα β* 15 *αἰνέοντες* del. van Herwerden 18 *⟨οἱ⟩* add. Cobet | *κατέργαστο α κατεργάσατο β* | *ἐν* del. Cobet 19 *στρατάρχησ β στρατιάρχησ α* | *ἀπεδέδεκτο α ἀπεδέκετο β* **158**,5 *τὰσ β*, om. *α*.

ἐσῆκε τοὺς Πέρσας ἐς τὸ τεῖχος. τῶν δὲ Βαβυλωνίων οἳ μὲν εἶδον τὸ ποιηθέν, οὗτοι μὲν ἔφευγον ἐς τοῦ Διὸς τοῦ Βήλου τὸ ἱρόν· οἳ δὲ οὐκ εἶδον, ἔμενον ἐν τῇ ἑωυτοῦ τάξι ἕκαστος, ἐς ὃ δὴ καὶ οὗτοι ἔμαθον προδεδομένοι.

Βαβυλὼν μέν νυν οὕτω τὸ δεύτερον αἱρέθη· Δαρεῖος δὲ 159
ἐπείτε ἐκράτησε τῶν Βαβυλωνίων, τοῦτο μέν σφεων τὸ τεῖχος περιεῖλε καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε (τὸ γὰρ πρότερον ἑλὼν Κῦρος τὴν Βαβυλῶνα ἐποίησε τούτων οὐδέτερον), τοῦτο δὲ ὁ Δαρεῖος τῶν ἀνδρῶν τοὺς κορυφαίους μάλιστα ἐς τρισχιλίους ἀνεσκολόπισε, τοῖσι δὲ λοιποῖσι Βαβυλωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκέειν. ὡς δ᾽ ἕξουσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώνιοι, ἵνα σφι γενεὴ ὑπογίνηται, τάδε Δαρεῖος προϊδὼν ἐποίησε· τὰς γὰρ ἑωυτῶν, ὡς καὶ κατ᾽ ἀρχὰς δεδήλωται, ἀπέπνιξαν οἱ Βαβυλώνιοι τοῦ σίτου προορῶντες· ἐπέταξε τοῖσι περιοίκοισι ἔθνεσι γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατιστάναι, ὅσας δὴ ἑκάστοισι ἐπιτάσσων, ὥστε πέντε μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε. ἐκ τουτέων δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι γεγόνασι.

Ζωπύρου δὲ οὐδεὶς ἀγαθοεργίην Περσέων ὑπερεβάλετο παρὰ 160
Δαρείῳ κριτῇ, οὔτε τῶν ὕστερον γενομένων οὔτε τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κῦρος μοῦνος· τούτῳ γὰρ οὐδεὶς Περσέων ἠξίωσέ κω ἑωυτὸν συμβαλεῖν. πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγεται γνώμην τήνδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιτο ἂν Ζώπυρον εἶναι ἀπαθέα τῆς ἀεικείης μᾶλλον ἢ Βαβυλῶνάς οἱ εἴκοσι πρὸς τῇ ἐούσῃ προσγενέσθαι. ἐτίμησε δέ μιν μεγάλως· καὶ γὰρ δῶρά οἱ ἀνὰ πᾶν

---

6 ἐσῆκε] ἐσέφρηκε van Herwerden 7 μὲν β, om. α 8 τάξι α τάξει β **159**,2 τό ⟨τε⟩ van Herwerden 5 μάλιστά ⟨κῃ⟩ idem 6 τοῖσι δὲ λοιποῖσι βαβυλωνίοισι α τοῖσ δὲ λοιποῖσ βαβυλωνίοισ β 7 ἐνοικέειν van Herwerden | ὡς] ὅκως Cobet | δ᾽ α δὲ β 8 γενεὴ Bekker: γένη- | ἐπιγίνηται Krüger 10 προορῶντεσ β προορέοντεσ α 11 γυναῖκασ β γυναῖκα α | κατιστάναι β καθιστάναι α | ὅσασ δὴ β, om. α 12 τῶν γυναικῶν del. van Herwerden **160**,1 ἀγαθοεργίην β ἀγαθοεργείην α 2 οὔτε . . . οὔτε β οὐδὲ . . . οὐδὲ α 3 μοῦνοσ β μόνοσ α 4 συμβαλεῖν: συμβαλέειν | δαρεῖον β, om. α 5 ἀεικείησ α ἀϊκίησ β.

ἔτος ἐδίδου τὰ Πέρσῃσι ἐστὶ τιμιώτατα, καὶ τὴν Βαβυλῶνά οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέχρι τῆς ἐκείνου ζόης, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπέδωκε. Ζωπύρου δὲ τούτου γίνεται Μεγάβυζος, ὃς ἐν Αἰγύπτῳ ἀντία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐστρατήγησε· Μεγαβύζου δὲ τούτου γίνεται Ζώπυρος, ὃς ἐς Ἀθήνας ηὐτομόλησε ἐκ Περσέων.

---

8 *τὰ β ταῦτα τὰ α* 9 *ζόησ* A B corr. R *ζώησ* B pr. V 10 *μεγάβυζος* B R *μεγάβυξοσ* A V 12 *μεγαβύζου β* B *μεγαβύξου* A | *ηὐτομόλησε α αὐτομόλησε β* 13 *περσέων α περσέων. μετὰ δὲ τὴν βαβυλῶνοσ αἵρεσιν β.*

ΗΡΟΔΟΤΟΥ Γ̄ α ἡροδότου ἱστοριῶν τρίτη R.

Δ.

Μετὰ δὲ τὴν Βαβυλῶνος αἵρεσιν ἐγένετο ἐπὶ Σκύθας [αὐ-] 1
τοῦ Δαρείου ἔλασις. ἀνθεύσης γὰρ τῆς Ἀσίης ἀνδράσι καὶ
χρημάτων μεγάλων συνιόντων, ἐπεθύμησε ὁ Δαρεῖος τίσασθαι
Σκύθας, ὅτι ἐκεῖνοι πρότεροι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Μηδικὴν καὶ
νικήσαντες μάχῃ τοὺς ἀντιουμένους ὑπῆρξαν ἀδικίης. τῆς γὰρ
ἄνω Ἀσίης ἦρξαν, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἔτεα
δυῶν δέοντα τριήκοντα. Κιμμερίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἐσέβαλον
ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδους· οὗτοι γὰρ
πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι ἦρχον τῆς Ἀσίης. τοὺς δὲ Σκύθας
ἀποδημήσαντας ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα καὶ διὰ χρόνου τοσούτου
κατιόντας ἐς τὴν σφετέρην ἐξεδέξατο οὐκ ἐλάσσων πόνος τοῦ
Μηδικοῦ· εὗρον γὰρ ἀντιουμένην σφι στρατιὴν οὐκ ὀλίγην· αἱ
γὰρ τῶν Σκυθέων γυναῖκες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον
πολλόν, ἐφοίτων παρὰ τοὺς δούλους. τοὺς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι 2
πάντας τυφλοῦσι τοῦ γάλακτος εἵνεκεν ⟨τοῦ τῶν ἵππων⟩ τοῦ πίνου-
σι· ⟨(οὐ γὰρ ἀρόται εἰσί, ἀλλὰ νομάδες)· ἀμέλγουσι δὲ⟩ ποιεῦντες

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ Δ̄ α λόγος δʹ R **1**,1 ἐγένετο ἐπὶ σκύθασ α ἐπὶ σκύθασ ἐγένετο β 2 τοῦ Cobet: αὐτοῦ 4 πρότεροι β πρῶτον α πρότερον van Herwerden, del. Cobet | ἐσβαλ(-λλ- V)όντεσ β ἐμβαλόντεσ α 12 σφίσι Stein 14 ἐφοίτων β ἐφοίτεον α **2**,1 τοὺσ δὲ δούλουσ οἱ α οὓσ β 2 πάντασ τυφλοῦσι α τυφλοῦσι πάντασ β | εἵνεκεν α εἵ(εἴ- V)νεκα β | ⟨τοῦ τῶν ἵππων⟩ add. Schenkl 3 οὐ — νομάδες ex u. 13 huc transposuit Stein | ⟨ἀμέλγουσι δὲ⟩ add. Schenkl.

ὧδε· ἐπεὰν φυσητῆρας λάβωσι ὀστεΐνους, αὐλοῖσι προσεμφερεστάτους, τούτους ἐσθέντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρθρα φυσῶσι τοῖσι στόμασι, ἄλλοι δὲ ἄλλων φυσώντων ἀμέλγουσι. φασὶ δὲ τοῦδε εἵνεκα τοῦτο ποιέειν τοῦ τὰς φλέβας τε πίμπλασθαι φυσωμένας τῆς ἵππου καὶ τὸ οὖθαρ κατίεσθαι. ἐπεὰν δὲ ἀμέλξωσι, τὸ γάλα ἐσχέαντες ἐς ξύλινα αγγήια κοῖλα, καὶ πέριξ στήσαντες [τὰ ἀγγήια] τοὺς τυφλούς, δονέουσι [τὸ γάλα]· καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ ἐπιστάμενον ἀπαρύσαντες ἡγεῦνται εἶναι τιμιώτερον, τὸ δ᾽ ὑπιστάμενον ἧσσον τοῦ ἑτέρου. τούτων μὲν εἵνεκα ἅπαντα τὸν ἂν λάβωσι οἱ Σκύ-
3 θαι ἐκτυφλοῦσι· [οὐ γὰρ ἀρόται εἰσί, ἀλλὰ νομάδες]. ἐκ τούτων δὴ ὦν σφι τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπετράφη νεότης· οἳ ἐπείτε ἔμαθον τὴν σφετέρην γένεσιν, ἠντιοῦντο αὐτοῖσι κατιοῦσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ πρῶτα μὲν τὴν χώρην ἀπετάμοντο, τάφρον ὀρυξάμενοι εὐρέαν κατατείνουσαν ἐκ τῶν Ταυρικῶν ὀρέων ἐς τὴν Μαιῆτιν λίμνην, τῇ πέρ ἐστι μεγίστη· μετὰ δὲ πειρωμένοισι ἐσβάλλειν τοῖσι Σκύθῃσι ἀντικατιζόμενοι ἐμάχοντο. γινομένης δὲ μάχης πολλάκις καὶ οὐ δυναμένων οὐδὲν πλέον ἔχειν τῶν Σκυθέων τῇ μάχῃ, εἷς αὐτῶν ἔλεξε τάδε· “οἷα ποιεῦμεν, ἄνδρες Σκύθαι· δούλοισι τοῖσι ἡμετέροισι μαχόμενοι αὐτοί τε κτεινόμενοι ἐλάσσονες γινόμεθα καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἐλασσόνων τὸ λοιπὸν ἄρξομεν. νῦν ὦν μοι δοκέει αἰχμὰς μὲν καὶ τόξα μετ-

4 φυση(-σι- B)τῆρασ α φυσσητῆ(φυσσῆ- V)ρασ β 6 τοῖσ στόμασι α, om. β | ἄλλων del. Cobet | φυσώντων α φυσσώντων R S φυσσόντων V 7 εἵ(εἷ- V)νεκα β ἕνεκα α | ποιέειν β B ποιειν A | τοῦ β, om. α | πίμπλασθαι α ἐμπίπλασθαι β | φυσωμένασ α φυσσω(-ο- V)μένασ β 8 ἀμέλξωσι β ἀμέλγωσι α 9 πέριξ στήσαντες Dobree: περιστήσαντεσ β περιστίξαντεσ α | τὰ ἀγγήια β κατὰ τὰ ἀγγήια α, del. van Herwerden 10 τὸ γάλα del. idem 11 ἡγεῦνται α ἡγέονται β ἡγέαται van Herwerden | τιμιώτερον, τὸ δ᾽ α τιμιώτεροι· τὸ δὲ β 12 οἱ β, om. α 3,1 τούτων α τουτέων β 2 δὴ β δὲ α | ἐπεστράφη β ἐτράφη α 6 Μαιῆτιν: μαιῶτιν | τῇ Dobree: ᾗ 7 ἐσβάλλειν α ἐσβαλεῖν β | ἀντικαθι(-η- V -ε- S)ζόμενοι β ἀντικατιεύμενοι α 9 τῇ μάχῃ del. van Herwerden | κοῖα Krüger 10 αὐτοί τε κτεινόμενοι β, om. α 11 κτεινόμενοι et ἐκείνους κτείνοντες del. van Herwerden.

εἶναι, λαβόντα δὲ ἕκαστον τοῦ ἵππου τὴν μάστιγα ἰέναι ἆσσον αὐτῶν. μέχρι μὲν γὰρ ὥρων ἡμέας ὅπλα ἔχοντας, οἳ δὲ ἐνόμιζον ὅμοιοί τε καὶ ἐξ ὁμοίων ἡμῖν εἶναι· ἐπεὰν δὲ ἴδωνται μάστιγας ἀντὶ ὅπλων ἔχοντας, μαθόντες ὡς εἰσὶ ἡμέτεροι δοῦλοι καὶ συγγνόντες τοῦτο, οὐκ ὑπομενέουσι." ταῦτα ἀκούσαντες οἱ 4
Σκύθαι ἐποίευν ἐπιτελέα· οἳ δ' ἐκπλαγέντες τῷ γινομένῳ τῆς μάχης τε ἐπελάθοντο καὶ ἔφευγον. οὕτως οἱ Σκύθαι τῆς τε Ἀσίης ἦρξαν, καὶ ἐξελασθέντες αὖτις ὑπὸ Μήδων κατῆλθον τρόπῳ τοιούτῳ ἐς τὴν σφετέρην. τῶν δὲ εἵνεκα ὁ Δαρεῖος τίσασθαι βουλόμενος συνήγειρε ἐπ' αὐτοὺς στράτευμα.

Ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι, νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων εἶναι 5
τὸ σφέτερον, τοῦτο δὲ γενέσθαι ὧδε· ἄνδρα γενέσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐούσῃ ἐρήμῳ, τῷ οὔνομα εἶναι Ταργιτάον· τοῦ δὲ Ταργιτάου τούτου τοὺς τοκέας λέγουσι εἶναι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, λέγουσι δ' ὦν, Δία τε καὶ Βορυσθένεος τοῦ ποταμοῦ θυγατέρα. γένεος μὲν τοιούτου δή τινος γενέσθαι τὸν Ταργιτάον, τούτου δὲ γενέσθαι παῖδας τρεῖς, Νιτόξαϊν καὶ Ἀρπόξαϊν καὶ νεώτατον Κολάξαϊν. ἐπὶ τούτων ἀρχόντων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φερόμενα χρύσεα ποιήματα, ἄροτρόν τε καὶ ζυγὸν καὶ σάγαριν καὶ φιάλην, πεσεῖν ἐς τὴν Σκυθικήν· καὶ τῶν ἰδόντα πρῶτον τὸν πρεσβύτατον ἰέναι ἆσσον αὐτῶν βουλόμενον [αὐτὰ] λαβεῖν, τὸν δὲ χρυσὸν ἐπιόντος καίεσθαι· ἀπαλλαχθέντος δὲ τούτου προσιέναι τὸν δεύτερον, καὶ τὸν αὖτις ταὐτὰ ποιέειν. τοὺς μὲν δὴ καιόμενον τὸν χρυσὸν ἀπαλλάσσεσθαι, τρίτῳ δὲ τῷ νεωτάτῳ ἐπελθόντι κατασβῆναι, καί μιν ἐκεῖνον κομίσαι ἐς ἑωυτοῦ· καὶ τοὺς

---

13 λαβόντα δὲ ἕκαστον α λαβόντασ δὲ β   17 οὐκ β οὐχ α   4,2 δ' β δὲ α | τῶι α ἐπὶ τῶ β   3 ἔφυγον Cobet | οὕτωσ α οὕτω β   4 ἐξελαθέντες Aldus   5 τρόπωι τοιούτωι α τοιούτω τρόπω β | δὲ] δὴ Krüger 5,1 ἁπάντων β πάντων α   4 πιστὰ α πιθανὰ β   6 γένεοσ α γένοσ β 7 γενέσθαι παῖδασ α παῖδασ(-δα R) γενέσθαι β | νιτόξαϊν β λιπόξαϊν α 8 ἀρχόντων om. V'   9 σάγαριν α σάγγαριν β   10 τὴν α γῆν τὴν β | τῶν β τὸν α   11 ἰέναι ἆσσον αὐτῶν β ἆσσον ἰέναι α | αὐτὰ α R, om. V' 13 καιομένου τοῦ χρυσοῦ Valckenaer   14 ἀπαλλάσσεσθαι β ἀπώσασθαι α 15 κατασβῆναι β Eustath. Il. p. 513 καταστῆναι α.

πρεσβυτέρους ἀδελφεοὺς πρὸς ταῦτα συγγνόντας τὴν βασιληίην
6 πᾶσαν παραδοῦναι τῷ νεωτάτῳ. ἀπὸ μὲν δὴ Νιτοξάϊος γεγο-
νέναι τούτους τῶν Σκυθέων, οἳ Αὐχάται γένος καλέονται, ἀπὸ
δὲ τοῦ μέσου Ἀρποξάϊος, οἳ Κατίαροί τε καὶ Τράσπιες καλέ-
ονται, ἀπὸ δὲ τοῦ νεωτάτου αὐτῶν τοὺς βασιλέας, οἳ καλέονται
Παραλάται· σύμπασι δὲ εἶναι οὔνομα Σκολότους, ⟨Σκολό⟩του
7 βασιλέος ἐπωνυμίην· Σκύθας δὲ Ἕλληνες ὠνόμασαν. γεγο-
νέναι μέν νυν σφέας ὧδε λέγουσι οἱ Σκύθαι, ἔτεα δέ σφι, ἐπείτε
γεγόνασι, τὰ σύμπαντα [λέγουσι] εἶναι ἀπὸ τοῦ πρώτου βασι-
λέος [Ταργιτάου] ἐς τὴν Δαρείου διάβασιν τὴν ἐπὶ σφέας χιλίων
οὐ πλέω, ἀλλὰ τοσαῦτα. τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν ἱρὸν φυλάσ-
σουσι οἱ βασιλέες τὰ μάλιστα, καὶ θυσίῃσι μεγάλῃσι ἱλασκό-
μενοι μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος. ὃς δ' ἂν ἔχων τὸν χρυσὸν
τὸν ἱρὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίθριος κατακοιμηθῇ, οὗτος λέγεται ὑπὸ
Σκυθέων οὐ διενιαυτίζειν· δίδοσθαι δέ οἱ διὰ τοῦτο ὅσα ἂν
ἵππῳ ἐν ἡμέρῃ μιῇ περιελάσῃ αὐτός. τῆς δὲ χώρης ἐούσης με-
γάλης τριφασίας τὰς βασιληίας τοῖσι παισὶ τοῖσι ἑωυτοῦ κατα-
στήσασθαι Κολάξαϊν, καὶ τουτέων μίαν μεγίστην ποιῆσαι, ἐν
τῇ τὸν χρυσὸν φυλάσσεσθαι. τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορέην
ἄνεμον [λέγουσι] τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρης οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι
προσωτέρω οὔτε ὁρᾶν οὔτε διεξιέναι ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων·
πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἠέρα εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα
εἶναι τὰ ἀποκληίοντα τὴν ὄψιν.

6,1 *νιτοξάϊοσ β λιπυξάιοσ α* 2 *γένος* del. van Herwerden 3 *τράσπιεσ α τράπιοι β* 4 *αὐτῶν α αὐτέων β* | *τοὺς βασιλέας] τοὺς βασιληίους* Wesseling, *τοῦ βασιλέος* Io. le Febvre 5 *Σκολότου* Abicht (*ἐπὶ Σκ.* van Herwerden, *κατὰ Σκ.* Madvig): *τοῦ α*, om. *β* 6 *ἐπω(-ο- V)νυμίην β ὁμωνυμίην α* 7,2 *σφέασ ὧδε β ὧδε σφέασ α* | *ὧδε] οὕτω* Aldus | *σφίσι* Stein 3 *λέγουσι* del. van Herwerden 4 *Ταργιτάου* del. Stein 5 *χρυσὸν β χρόνον α* | *τὸν ἱρὸν β*, om. *α* 6 *τὰ β ἐσ τὰ α* 9 *διενιαυτίζειν α διεναυτίζειν β* 10 *περιελάσηι* A *περιελάισηι* B *περιελάσῃ β* 12 *μεγίστην ποιῆσαι β ποιῆσαι μεγίστην α* 13 *βορέην α βορην β* 14 *ἄνεμον λέγουσι β λέγουσι ἄνεμον α* | *λέγουσι* del. Krüger | *τε α τ' β* 15 *προσωτέρω β προσωτέρωι α* 16 *πλέον] ἀνάπλεον* van Herwerden 17 *ἀποκληίοντα α ἀποκλήοντα β* | *τήν ⟨τε διέξοδον καὶ τὴν⟩ ὄψιν* van Herwerden.

Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπὲρ σφέων τε αὐτῶν καὶ τῆς χώρης τῆς 8
κατύπερθε λέγουσι, Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν Πόντον οἰκέοντες ὧδε.
Ἡρακλέα ἐλαύνοντα τὰς Γηρυόνεω βοῦς ἀπικέσθαι ἐς γῆν ταύτην
ἐοῦσαν ἐρήμην, ἥντινα νῦν Σκύθαι νέμονται. Γηρυόνεα δὲ οἰ-
κέειν ἔξω τοῦ Πόντου, κατοικημένον τὴν Ἕλληνες λέγουσι Ἐρύ-
θειαν νῆσον τὴν πρὸς Γηδείροισι τοῖσι ἔξω Ἡρακλέων στηλέων
ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ. τὸν δὲ Ὠκεανὸν λόγῳ μὲν λέγουσι ἀπὸ ἡλίου
ἀνατολέων ἀρξάμενον γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν, ἔργῳ δὲ οὐκ ἀπο-
δείκνυσι. ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ὡς ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν
Σκυθικὴν χώρην καλεομένην (καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε
καὶ κρυμόν), ἐπειρυσάμενον τὴν λεοντέην κατυπνῶσαι, τὰς δέ
οἱ ἵππους [τὰς ἀπὸ τοῦ ἅρματος] νεμομένας ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
ἀφανισθῆναι θείῃ τύχῃ. ὡς δ' ἐγερθῆναι τὸν Ἡρακλέα, δίζη- 9
σθαι, πάντα δὲ τῆς χώρης ἐπεξελθόντα τέλος ἀπικέσθαι ἐς
τὴν Ὑλαίην καλεομένην γῆν· ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὑρεῖν ἐν ἄντρῳ μι-
ξοπάρθενόν τινα, ἔχιδναν διφυέα, τῆς τὰ μὲν ἄνω ἀπὸ τῶν γλουτῶν
εἶναι γυναικός, τὰ δ' ἔνερθε ὄφιος. ἰδόντα δὲ καὶ θωμάσαντα
ἐπειρέσθαι μιν, εἴ κου ἴδοι ἵππους πλανωμένας· τὴν δὲ φάναι
ἑωυτὴν ἔχειν, καὶ οὐκ ἀποδώσειν ἐκείνῳ πρὶν ἢ οἱ μιχθῇ· τὸν
δὲ Ἡρακλέα μιχθῆναι ἐπὶ τῷ μισθῷ τούτῳ. κείνην τε δὴ
ὑπερβάλλεσθαι ⟨ἀεὶ⟩ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἵππων, βουλομένην ὡς
πλεῖστον χρόνον συνεῖναι τῷ Ἡρακλέϊ, καὶ τὸν κομισάμενον ἐθέ-

---

8,1 ὧδε] οὕτω Cobet | αὐτῶν α αὐτέων β 2 οἰκέοντεσ α οἰκέουσι (-ιν V) β 3 γηρυόνεω βοῦσ ἀπικέσθαι α γη(γο- V)ρυόναο βόασ ἐπικέσθαι β 4 γηρυόνεα α γηρυόνην β 5 ⟨τοῦδε⟩ τοῦ van Herwerden | ἕλληνεσ α οἱ ἕλληνεσ β 6 γηδείροισι β γαδείροισι α | ἔξω β ἔξω ἐπὶ α 9 ἐνθεῦτεν α ἐνθεῦτε R ἔνθέν τε V′ | ὥσ β, om. α 10 σκυθικὴν β σκυθίην α | τε καὶ κρυμὸν α καὶ κρυμμὸν β 11 τὴν β δὲ τὴν α | λεοντέην: λεοντην 12 τὰς — ἅρματος del. van Herwerden | ἀπὸ β ὑπὸ α 13 ἀφανισθῆναι θείηι τύχηι α θείη τύχη ἀφανισθῆναι β 9,1 δ' α δὲ β | δίζησθαί ⟨σφεας⟩ van Herwerden 2 πάντα α τὰ πάντα β 3 καλεομένην γῆν α, om. β 4 τινα α, om. β | γλουτῶν α γλουτέων β 5 δ' ἔνερθε α δὲ ἔνερθεν β | θωμάσαντα β θωυμάσαντα α 6 κου ἴδοι β που εἶδεν α 7 ἑωυτὴν] οἱ αὐτὴν Naber | ἢ β, om. α | μιχθῇ β μιχθῆναι α 8 δὴ α, om. β 9 ⟨ἀεὶ⟩ add. Mehler 10 κομισάμενον ⟨αὐτὰς⟩ Stein.

λειν ἀπαλλάσσεσθαι· τέλος δὲ ἀποδιδοῦσαν αὐτὴν εἰπεῖν "ἵππους μὲν δὴ ταύτας ἀπικομένας ἐνθάδε ἔσωσά τοι ἐγώ, σῶστρα δὲ σὺ παρέσχες· ἔχω γὰρ ἐκ σέο παῖδας τρεῖς. τούτους, ἐπεὰν γένωνται τρόφιες, ὅ τι χρὴ ποιέειν, ἐξηγέο σύ, εἴτε αὐτοῦ κατοικίζω (χώρης γὰρ τῆσδε ἔχω τὸ κράτος αὐτή) εἴτε ἀποπέμπω παρὰ σέ." τὴν μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρωτᾶν, τὸν δὲ [λέγουσι] πρὸς ταῦτα εἰπεῖν "ἐπεὰν ἀνδρωθέντας ἴδῃ τοὺς παῖδας, τάδε ποιεῦσα οὐκ ἂν ἁμαρτάνοις· τὸν μὲν ἂν ὁρᾷς αὐτῶν τόδε τὸ τόξον ὧδε διατεινόμενον καὶ τῷ ζωστῆρι τῷδε κατὰ τάδε ζωννύμενον, τοῦτον μὲν τῆσδε τῆς χώρης οἰκήτορα ποιεῦ· ὃς δ᾽ ἂν τούτων τῶν ἔργων τῶν ἐντέλλομαι λείπηται, ἔκπεμπε ἐκ τῆς χώρης.

10 καὶ ταῦτα ποιεῦσα αὐτή τε εὐφρανέαι καὶ τὰ ἐντεταλμένα ποιήσεις." τὸν μὲν δὴ εἰρύσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον (δύο γὰρ δὴ φορέειν τέως Ἡρακλέα) καὶ τῷ ζωστῆρι προδέξαντα, παραδοῦναι τὸ τόξον τε καὶ τὸν ζωστῆρα ἔχοντα ἐπ᾽ ἄκρης τῆς συμβολῆς φιάλην χρυσέην, δόντα δὲ ἀπαλλάσσεσθαι. τὴν δ᾽, ἐπεί οἱ γενομένους τοὺς παῖδας ἀνδρωθῆναι· τοῦτο μέν σφι οὐνόματα θέσθαι, τῷ μὲν Ἀγάθυρσον αὐτῶν, τῷ δ᾽ ἑπομένῳ Γελωνόν, Σκύθην δὲ τῷ νεωτάτῳ, τοῦτο δὲ τῆς ἐπιστολῆς μεμνημένην αὐτὴν ποιῆσαι τὰ ἐντεταλμένα. καὶ δὴ δύο μέν οἱ τῶν παίδων, τόν τε Ἀγάθυρσον καὶ τὸν Γελωνόν, οὐκ οἵους τε γενομένους ἐξικέσθαι πρὸς τὸν προκείμενον ἄεθλον, οἴχεσθαι ἐκ τῆς χώρης ἐκβληθέντας ὑπὸ τῆς γειναμένης, τὸν δὲ νεώτατον αὐτῶν Σκύθην ἐπιτελέσαντα καταμεῖναι ἐν τῇ χώρῃ. καὶ ἀπὸ

---

13 δὲ β, τε α | ἔχω γὰρ ἐκ σέο β ἐγὼ γὰρ ἐκ σεῦ α | παῖδασ τρεῖσ β τρεῖσ παῖδασ ἔχω α 16 λέγουσι del. Naber 17 ἴδῃ: ἴδηαι | ἴδηαι τοὺσ παῖδασ α τοὺσ παῖδασ ἴδηαι β | ποιεῦσα α ποιέουσα β 18 τὸ β, om. α 19 διατεινόμενον α διατεινάμενον β | κατὰ τάδε ζωννύμενον β καταζωννύμενον α 20 μὲν α μὲν δὴ β | τούτων Pd: τουτέων 21 λείπηται α λίπηται β 10,2 τῶ ζωστῆρι β τὸν ζωστῆρα α | προδέξαντα Wesseling: προδείξαντα β πρὸσ δείξαντα α 3 τό τε τόξον van Herwerden | τε β, om. α 4 δόντα β διδόντα α 5 ἐπείτε van Herwerden 6 θέσθαι α θεῖναι β 8 αὐτὴν del. van Herwerden | δὴ α, om. α | οἱ β, om. α 12 αὐτῶν α αὐτέων β.

*μὲν Σκύθεω τοῦ Ἡρακλέος γενέσθαι τοὺς αἰεὶ βασιλέας γινομένους Σκυθέων, ἀπὸ δὲ τῆς φιάλης ἔτι καὶ ἐς τόδε φιάλας ἐκ τῶν ζωστήρων φορέειν Σκύθας * * * τὸ δὴ μοῦνον μηχανήσασθαι τὴν μητέρα Σκύθῃ. ταῦτα δὲ Ἑλλήνων οἱ τὸν Πόντον οἰκέοντες λέγουσι.*

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἔχων ὧδε, τῷ μάλιστα λεγομένῳ 11
αὐτὸς πρόσκειμαι· Σκύθας τοὺς νομάδας οἰκέοντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ πιεσθέντας ὑπὸ Μασσαγετέων, οἴχεσθαι διαβάντας ποταμὸν Ἀράξην ἐπὶ γῆν τὴν Κιμμερίην (τὴν γὰρ νῦν νέμονται Σκύθαι, αὕτη λέγεται τὸ παλαιὸν εἶναι Κιμμερίων), τοὺς δὲ Κιμμερίους ἐπιόντων Σκυθέων βουλεύεσθαι ὡς στρατοῦ ἐπιόντος μεγάλου, καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων κεχωρισμένας, ἐντόνους μὲν ἀμφοτέρας ⟨εἶναι⟩, ἀμείνω δὲ τὴν τῶν βασιλέων· τὴν μὲν [γὰρ] τοῦ δήμου φέρειν γνώμην ὡς ἀπαλλάσσεσθαι πρῆγμα εἴη μηδὲ πρὸς πολλοὺς δεομένων κινδυνεύειν, τὴν δὲ τῶν βασιλέων διαμάχεσθαι περὶ τῆς χώρης τοῖσι ἐπιοῦσι. οὔκων δὴ ἐθέλειν πείθεσθαι οὔτε τοῖσι βασιλεῦσι τὸν δῆμον οὔτε τῷ δήμῳ τοὺς βασιλέας. τοὺς μὲν δὴ ἀπαλλάσσεσθαι βουλεύεσθαι ἀμαχητὶ τὴν χώρην παραδιδόντας τοῖσι ἐπιοῦσι· τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἑωυτῶν κεῖσθαι ἀποθανόντας μηδὲ συμφεύγειν τῷ δήμῳ, λογισαμένους ὅσα τε ἀγαθὰ πεπόνθασι καὶ ὅσα φεύγοντας ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπίδοξα καταλαμβάνειν. ὡς δὲ δόξαι σφι ταῦτα, διαστάντας καὶ ἀριθμὸν ἴσους γενομένους μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τοὺς μὲν ἀποθανόντας πάντας ὑπ᾽ ἑωυτῶν θάψαι τὸν δῆμον τῶν Κιμμερίων παρὰ ποταμὸν Τύρην (καί σφεων ἔτι δῆλός ἐστι

---

15 lacunae signum posuit van Herwerden | *μηχανήσασθαι* β *μηχανᾶσθαι* α | *τὸ* – 16 *Σκύθῃ* del. Abicht 16 *σκύθη* β *σκύθην* α 11,6 ⟨*τῶν*⟩ *Σκυθέων* van Herwerden 7 ⟨*εἶναι*⟩ add. Schenkl 8 *γὰρ* β *γὰρ δὴ* α, del. Krüger 9 *πρῆγμα* β *πρᾶγμα* α | *εἴη* α *εἰ* β | *μηδὲν* van Herwerden *πρὸσ πολλοὺσ* β *προπολλοῦ* α | *δεομένων* Reiske: *δεόμενον* β *δεόμενα* A B^{2} *γινόμενα* B^{1} 13 *παραδιδόντασ* β *παραδόντασ* α 15 *λογισαμένοις* Cobet 16 *φυγόντας* van Herwerden 17 *καταλαμβάνειν* Reiske: *καταλαμβάνει* | *δὲ δόξαι* α *δ᾽ ἔδοξε* β.

ὁ τάφος), θάψαντας δὲ οὕτω τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρης ποιέεσθαι·
12 Σκύθας δὲ ἐπελθόντας λαβεῖν ἐρήμην τὴν χώρην. καὶ νῦν ἔστι μὲν ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμέρια τείχεα, ἔστι δὲ πορθμήια Κιμμέρια, ἔστι δὲ καὶ χώρη οὔνομα Κιμμερίη, ἔστι δὲ Βόσπορος Κιμμέριος καλεόμενος. φαίνονται δὲ οἱ Κιμμέριοι φυγόντες ἐς τὴν Ἀσίην τοὺς Σκύθας καὶ τὴν χερσόνησον κτίσαντες, ἐν τῇ νῦν Σινώπη πόλις Ἑλλὰς οἴκηται. φανεροὶ δέ εἰσι καὶ οἱ Σκύθαι διώξαντες αὐτοὺς καὶ ἐσβαλόντες ἐς γῆν τὴν Μηδικήν, ἁμαρτόντες τῆς ὁδοῦ. οἱ μὲν γὰρ Κιμμέριοι ἀεὶ τὴν παρὰ θάλασσαν ἔφευγον, οἱ δὲ Σκύθαι ἐν δεξιῇ τὸν Καύκασον ἔχοντες ἐδίωκον, ἐς ὃ ἐσέβαλον ἐς γῆν τὴν Μηδικήν, ἐς μεσόγαιαν τῆς ὁδοῦ τραφθέντες. οὗτος δὲ ἄλλος ξυνὸς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων λεγόμενος λόγος εἴρηται.

13 Ἔφη δὲ Ἀριστέης ὁ Καϋστροβίου ἀνὴρ Προκοννήσιος, ποιέων ἔπεα, ἀπικέσθαι ἐς Ἰσσηδόνας φοιβόλαμπτος γενόμενος, Ἰσσηδόνων δὲ ὑπεροικέειν Ἀριμασποὺς ἄνδρας μουνοφθάλμους, ὑπὲρ δὲ τούτων τοὺς χρυσοφύλακας γρῦπας, τούτων δὲ τοὺς Ὑπερβορέους κατήκοντας ἐπὶ θάλασσαν. τούτους ὦν πάντας πλὴν Ὑπερβορέων, ἀρξάντων Ἀριμασπῶν, ἀεὶ τοῖσι πλησιοχώροισι ἐπιτίθεσθαι, καὶ ὑπὸ μὲν Ἀριμασπῶν ἐξωθέεσθαι ἐκ τῆς χώρης Ἰσσηδόνας, ὑπὸ δὲ Ἰσσηδόνων Σκύθας, Κιμμερίους δὲ οἰκέοντας ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσσῃ ὑπὸ Σκυθέων πιεζομένους ἐκλείπειν τὴν χώρην. οὕτω οὐδὲ οὗτος συμφέρεται περὶ τῆς
14 χώρης ταύτης Σκύθῃσι. καὶ ὅθεν μὲν ἦν Ἀριστέης ὁ ταῦτα

---

21 ἔξοδον α διέξοδον β | ποιέεσθαι α ποιέ(-ή- S)σεσθαι β 22 ἐρήμην τὴν χώρην β τὴν χώρην ἐρήμην α 12,3 χώρη α τῶ χώρω β | ἔστι δὲ Βόσπορος Κιμμέριος καλεόμενος ante ἔστι δὲ καὶ ponit Schenkl | βόσποροσ α βοόσποροσ β 4 φυγόντες Cobet: φεύγοντεσ 5 χερσόνησον α χερόννησον R S χερρόνησον V 6 οἴκηται β οἴκισται α | καὶ α, om. β 7 ἐσβαλόντεσ α ἐμβαλόντεσ β 8 ἀεὶ β αἰεὶ α 10 ἐσ ὃ P: ἐσοῦ α ἔσ τ' β ἐς τὸ Koen | γῆν α, om. β | μεσόγαιαν α μεσόγεαν β 11 τραφθέντεσ (-ασ B[1]) α στραφέντεσ β 13,2 φοιβόλαμπτοσ α φοιβόληπτοσ β 3 δὲ β B[2], om. α 4 τούτων α τουτέων β 6 ἀεὶ α αἰεὶ β 10 ἐκλείπειν α ἐκλιπεῖν β | οὐδὲ α οὐδὲ δὲ R δὲ (δὴ S) οὐδὲ V' 11 σκύθησι post συμφέρεται β.

ποιήσας, εἴρηκα· τὸν δὲ περὶ αὐτοῦ ἤκουον λόγον ἐν Προκοννήσῳ καὶ Κυζίκῳ, λέξω. Ἀριστέην γὰρ λέγουσι, ἐόντα τῶν ἀστῶν οὐδενὸς γένος ὑποδεέστερον, ἐσελθόντα ἐς κναφήιον ἐν Προκοννήσῳ ἀποθανεῖν, καὶ τὸν κναφέα κατακληίσαντα τὸ ἐργαστήριον οἴχεσθαι ἀγγελέοντα τοῖσι προσήκουσι τῷ νεκρῷ. ἐσκεδασμένου δὲ ἤδη τοῦ λόγου ἀνὰ τὴν πόλιν ὡς τεθνεὼς εἴη ὁ Ἀριστέης, ἐς ἀμφισβασίας τοῖσι λέγουσι ἀπικέσθαι ἄνδρα Κυζικηνὸν ἥκοντα ἐξ Ἀρτάκης πόλιος, φάντα συντυχεῖν τέ οἱ ἰόντι ἐπὶ Κυζίκου καὶ ἐς λόγους ἀπικέσθαι. καὶ τοῦτον μὲν ἐντεταμένως ἀμφισβατέειν, τοὺς δὲ προσήκοντας τῷ νεκρῷ ἐπὶ τὸ κναφήιον παρεῖναι ἔχοντας τὰ πρόσφορα ὡς ἀναιρησομένους· ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ οἰκήματος οὔτε τεθνεῶτα οὔτε ζῶντα φαίνεσθαι Ἀριστέην. μετὰ δὲ ἑβδόμῳ ἔτεϊ φανέντα αὐτὸν ἐς Προκόννησον ποιῆσαι τὰ ἔπεα ταῦτα, τὰ νῦν ὑπ' Ἑλλήνων Ἀριμάσπεα καλέεται, ποιήσαντα δὲ ἀφανισθῆναι τὸ δεύτερον. ταῦτα 15
μὲν αἱ πόλιες αὗται λέγουσι, τάδε δὲ οἶδα Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγκυρήσαντα μετὰ τὴν ἀφάνισιν τὴν δευτέρην Ἀριστέω ἔτεσι τεσσεράκοντα καὶ διηκοσίοισι, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος ἐν Προκοννήσῳ τε καὶ Μεταποντίῳ εὕρισκον. Μεταποντῖνοι γάρ φασι αὐτὸν Ἀριστέην φανέντα σφι ἐς τὴν χώρην κελεῦσαι βωμὸν Ἀπόλλωνος ἱδρύσασθαι καὶ Ἀριστέω τοῦ Προκοννησίου ἐπωνυμίην ἔχοντα ἀνδριάντα παρ' αὐτὸν στῆσαι· φάναι γάρ σφι τὸν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτέων μούνοισι δὴ ἀπικέσθαι ἐς τὴν χώρην, καὶ αὐτός οἱ ἕπεσθαι ὁ νῦν ἐὼν Ἀριστέης· τότε δέ, ὅτε

14,2 *ποιήσασ α εἴπασ β* | *εἴρηκα α εἴρηται β* 7 *τεθνεὼσ β τεθνηὼσ α* | *ὁ β*, om. *α* 8 *ἀπικέσθαι β ἀπικνέεσθαι α* 9 *ἀρτάκησ α ἀρτακίησ β* | *ἰόντι α ὄντι* R V *ἐόντι* S 11 *ἀμφισβατέειν*: *ἀμφισβητέειν α ἀμφισβητεῖν β* 16 *τὸ δεύτερον β*, om. *α* 15,2 *μέν* ⟨*νυν*⟩ van Herwerden | *αὗται α αιδε β* | *τάδε β τὰ α* 4 *τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β* | *διηκοσίοισι α τριηκοσίοισι(-ιν* V) *β* 5 ⟨*τὰ*⟩ *ἐν* Reiske | *μεταποντίωι α μεταποντίνοισιν β* 6 *γάρ β*, om. *α* | *αὐτὸν*] *τὸν* van Herwerden | *Ἀριστέην* del. Mehler 6.9 *σφίσι* van Herwerden 7 *ἀπόλλωνοσ β ἀπόλλωνι α* | *ἀριστέω β ἀριστέου α* 8 *ἀνδριάντα α καὶ ἀνδριάντα β* | *στῆσαι β ἱστάναι α* 10 *σπέσθαι* van Herwerden | *δὲ α δέ οι β*.

εἴπετο τῷ θεῷ, εἶναι κόραξ. καὶ τὸν μὲν εἴπαντα ταῦτα ἀφανισθῆναι, σφέας δὲ [Μεταποντῖνοι λέγουσι] ἐς Δελφοὺς πέμψαντας τὸν θεὸν ἐπειρωτᾶν, ὅ τι τὸ φάσμα τοῦ ἀνθρώπου εἴη. τὴν δὲ Πυθίην σφέας κελεύειν πείθεσθαι τῷ φάσματι, πειθομένοισι δὲ ἄμεινον συνοίσεσθαι. καὶ σφέας δεξαμένους ταῦτα ποιῆσαι ἐπιτελέα. καὶ νῦν ἕστηκε ἀνδριὰς ἐπωνυμίην ἔχων Ἀριστέω παρ᾽ αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τοῦ Ἀπόλλωνος, πέριξ δὲ αὐτὸν δάφναι ἑστᾶσι· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἵδρυται. Ἀριστέω μέν νυν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω.

16 Τῆς δὲ γῆς, τῆς πέρι ὅδε ὁ λόγος ὅρμηται [λέγεσθαι], οὐδεὶς οἶδε ἀτρεκέως, ὅ τι τὸ κατύπερθέ ἐστι· οὐδενὸς γὰρ δὴ αὐτόπτεω εἰδέναι φαμένου δύναμαι πυθέσθαι· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, τοῦ περ ὀλίγῳ πρότερον τούτων μνήμην ἐποιεύμην, οὐδὲ οὗτος προσωτέρω Ἰσσηδόνων αὐτὸς ἐν τοῖσι ἔπεσι ποιέων ἔφησε ἀπικέσθαι, ἀλλὰ τὰ κατύπερθε ἔλεγε ἀκοῇ, φὰς Ἰσσηδόνας εἶναι τοὺς ταῦτα λέγοντας. ἀλλ᾽ ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότατον οἷοί τε ἐγενόμεθα ἐξικέσθαι, πᾶν εἰρήσεται.

17 Ἀπὸ τοῦ Βορυσθενεϊτέων ἐμπορίου (τοῦτο γὰρ τῶν παραθαλασσίων μεσαίτατόν ἐστι πάσης τῆς Σκυθικῆς), ἀπὸ τούτου πρῶτοι Καλλιππίδαι νέμονται ἐόντες Ἑλληνοσκύθαι, ὑπὲρ δὲ τούτων ἄλλο ἔθνος, οἳ Ἀλιζῶνες καλέονται. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιππίδαι τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταὐτὰ Σκύθῃσι ἐπασκέουσι, σῖτον δὲ καὶ σπείρουσι καὶ σιτέονται, καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα

---

11 μὲν β, om. α | εἴπαντα β εἰπόντα α 12 σφέες van Herwerden | Μεταποντῖνοι λέγουσι del. Cobet | πέμψαντες van Herwerden 14 πιθομένοισι idem 15 σφεασ α σφέα β | σφέες δεξάμενοι van Herwerden 17 πέριξ β περὶ α 18 αὐτὸν α αὐτῶν β **16**,1 λέγεσθαι del. Cobet 2 ἀτρεκέως ὅ τι Bekker: ἀτρεκὲσ · ὡσότι α ἀτρεκὲσ ὅτι β 4 περ ὀλίγῳι πρότερον τούτων α πέρι ὀλίγω (ὀλί^Γ V ὀλίγον S) τούτων πρότερον β 5 προσωτέρω β προσωτέρωι α | αὐτὸσ ἐν β ἐν αὐτοῖσι α 6 κατύπερθε α κατύ-(κατῦ- V)περθεν β | ἀκοῇ β, om. α 8 ἐξικέσθαι β ἀκοῆι ἐξικέσθαι α **17**,1 βορυσθενεητέων α βορυσθενϊτέων β 2 σκυθικῆσ β σκυθίησ α 3 ἑλληνοσκύθαι β ἕλληνεσ σκύθαι α 4 τούτων α αὐτέων β | ἀλιζῶνεσ β ἀλαζόνεσ α 6 σῖτον α κατὰ τὰ αὐτὰ R κατὰ ταὐτὰ V κατὰ ταῦτα δὲ S | σκόροδα β σκόρδα α.

καὶ φακοὺς καὶ κέγχρους. ὑπὲρ δὲ Ἀλιζώνων οἰκέουσι Σκύθαι
ἀροτῆρες, οἳ οὐκ ἐπὶ σιτήσι σπείρουσι τὸν σῖτον, ἀλλ' ἐπὶ πρήσι.
τούτων δὲ κατύπερθε οἰκέουσι Νευροί. Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς βο-
ρέην ἄνεμον ἔρημος ἀνθρώπων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. ταῦτα μὲν 18
παρὰ τὸν Ὕπανιν ποταμόν ἐστι ἔθνεα πρὸς ἑσπέρης τοῦ Βο-
ρυσθένεος· ἀτὰρ διαβάντι τὸν Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης πρῶ-
τον μὲν ἡ Ὑλαίη, ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω ἰόντι οἰκέουσι Σκύθαι
γεωργοί, τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ κα-
λέουσι Βορυσθενεΐτας, σφέας δὲ αὐτοὺς Ὀλβιοπολίτας. οὗτοι
ὦν οἱ γεωργοὶ Σκύθαι νέμονται τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠῶ ἐπὶ τρεῖς
ἡμέρας ὁδοῦ, κατήκοντες ἐπὶ ποταμόν, τῷ οὔνομα κεῖται Παντι-
κάπης, τὸ δὲ πρὸς βορέην ἄνεμον πλόον ἀνὰ τὸν Βορυσθένεα
ἡμερέων ἕνδεκα. ἡ δὲ κατύπερθε τούτων ἔρημός ἐστι ἐπὶ πολ-
λόν. μετὰ δὲ τὴν ἔρημον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, ἔθνος ἐὸν ἴδιον
καὶ οὐδαμῶς Σκυθικόν. τὸ δὲ τούτων κατύπερθε ἔρημος ἤδη
ἀληθέως καὶ ἔθνος ἀνθρώπων οὐδέν, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. τὸ δὲ 19
πρὸς τὴν ἠῶ τῶν γεωργῶν τούτων Σκυθέων, διαβάντι τὸν Παν-
τικάπην ποταμόν, νομάδες ἤδη Σκύθαι νέμονται, οὔτ' ἔτι σπεί-
ροντες οὐδὲν οὔτε ἀροῦντες· ψιλὴ δὲ δενδρέων ἡ πᾶσα αὕτη
πλὴν τῆς Ὑλαίης. οἱ δὲ νομάδες οὗτοι τὸ πρὸς τὴν ἠῶ ἡμε-
ρέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χώρην κατατείνουσαν
ἐπὶ ποταμὸν Γέρρον. πέρην δὲ τοῦ Γέρρου ταῦτα δὴ τὰ καλεύ- 20

7 κέγχρουσ α κέγχρη β | ἀλιζώνων R ἀλιζόνων V' ἀλαζόνων α 8 σιτήσι: σιτήσει | τὸν B, om. A β | πρήσι: πρήσει 9 τούτων α τουτεων β | τὸ πρὸσ βορέην α τὰ πρὸσ βορην β 10 ἔρημοσ β ἔρημον α 18,2 ὕπανιν α ὕσπανιν β 4 ἡ α, om. β | ἄνω ἰόντι Herold: ἄνθρωποι α ἄνοι β 5 ἕλληνεσ α οἱ ἕλληνεσ β | οἱ οἰκέοντεσ β οἰκέοντεσ α | ἐπὶ α ὑπὸ β | ποταμῷ del. van Herwerden 6 βορυσθενείτας α βορυσθενίτασ β 7 ἠω β ἕω α 9 βορέην ἄνεμον α βορην νέμονται β 10 ἡ β ἤδη α | ἔρημόσ β ἡ ἔρημοσ α 12 κατύπερθε α κατύπερθεν β | ἔρημοσ β ἔρημον α 13 ἀνθρώπων οὐδέν α οὐδὲν ἀνθρώπων β 19,2 ἠω β ἕω α 3 ποταμόν del. van Herwerden | οὔτ' ἔτι Bekker: οὔτε τι 5 πλὴν β, om. α | οὗτοι α, om. β | ἠω β ἕω α 6 καὶ δέκα del. Rennell | νέμονται α νέμοντα β **20,1** καλεύμενα α καλεόμενα β.

μενα βασιλήιά ἐστι καὶ Σκύθαι οἱ ἄριστοί τε καὶ πλεῖστοι καὶ τοὺς ἄλλους νομίζοντες Σκύθας δούλους σφετέρους εἶναι· κατήκουσι δὲ οὗτοι τὸ μὲν πρὸς μεσαμβρίην ἐς τὴν Ταυρικήν, τὸ δὲ πρὸς ἠῶ ἐπί τε τάφρον, τὴν δὴ οἱ ἐκ τῶν τυφλῶν γενόμενοι ὤρυξαν, καὶ ἐπὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος τὸ ἐμπόριον, τὸ καλέεται Κρημνοί· τὰ δὲ αὐτῶν κατήκουσι ἐπὶ ποταμὸν Τάναϊν. τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορέην ἄνεμον τῶν βασιληίων Σκυθέων οἰκέουσι Μελάγχλαινοι, ἄλλο ἔθνος καὶ οὐ Σκυθικόν. Μελαγχλαίνων δὲ τὸ κατύπερθε λίμναι καὶ ἔρημος ἀνθρώπων, κατʼ ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν.

21 Τάναϊν δὲ ποταμὸν διαβάντι οὐκέτι Σκυθική, ἀλλʼ ἡ μὲν πρώτη τῶν λαξίων Σαυροματέων ἐστί, οἳ ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενοι τῆς Μαιήτιδος λίμνης νέμονται τὸ πρὸς βορέην ἄνεμον, ἡμερέων πεντεκαίδεκα ὁδόν, πᾶσαν ἐοῦσαν ψιλὴν καὶ ἀγρίων καὶ ἡμέρων δενδρέων· ὑπεροικέουσι δὲ τούτων δευτέρην λάξιν ἔχοντες Βουδῖνοι, γῆν νεμόμενοι πᾶσαν δασέαν ὕλῃ παντοίῃ.

22 Βουδίνων δὲ κατύπερθε πρὸς βορέην ἐστὶ πρώτη μὲν ἔρημος ἐπʼ ἡμερέων ἑπτὰ ὁδόν, μετὰ δὲ τὴν ἔρημον ἀποκλίναντι μᾶλλον πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον νέμονται Θυσσαγέται, ἔθνος πολλὸν καὶ ἴδιον· ζῶσι δὲ ἀπὸ θήρης. συνεχέες δὲ τούτοισι ἐν τοῖσι αὐτοῖσι τόποισι κατοικημένοι εἰσί, τοῖσι οὔνομα κεῖται Ἰύρκαι, καὶ οὗτοι ἀπὸ θήρης ζῶντες τρόπῳ τοιῷδε· λοχᾷ ἐπὶ δένδρεον ἀναβάς (τὰ δέ ἐστι πυκνὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώρην)· ἵππος δὲ ἑκάστῳ, δεδιδαγμένος ἐπὶ γαστέρα κεῖσθαι ταπεινότητος εἵνεκα,

---

2 οἱ α, om. β | οἱ ⟨βασιλήιοι⟩ Mehler, οἱ ⟨βασιλήιοι, ἐόντες⟩ van Herwerden 4 κατήκουσι β κατοικοῦσι α | μεσαμβρίην β μεσημβρίην α 5 ἠῶ α ἕω V′ ἕων R | τε β, om. α 6 μαιήτιδοσ β μαιώτιδοσ α 8 βορέην A βορέειν B βορην β 9 Μελάγχλαινοι—Σκυθικόν om. α 10 ἔρημος β ἐρημόσ ἐστι α 11 κατʼ ὅσον α καθόσον β **21**,1 ποταμὸν del. van Herwerden | οὐκέτι α οὐκ ἔστι β 3 μαιήτιδοσ β μαιώτιδοσ α | βορέην α βορην α 5 τούτων P: τουτέων β τούτοισι α: 6 δασέαν: δασείην α R δασέην V′ | ὕλῃ] ἴδῃ Koen **22**,1 βορέην P: βορην 2.11 ἀποκλίναντι β ἀποκλίνοντι α 5 κατοικημένοι εἰσὶ α κατοικημένοισι β 8 ἑκάστωι α ἑκάστω ἔστι β.

ἑτοιμός ἐστι καὶ κύων· ἐπεὰν δὲ ἀπίδῃ τὸ θηρίον ἀπὸ τοῦ δενδρέου, τοξεύσας καὶ ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον διώκει, καὶ ὁ κύων ἕπεται. ὑπὲρ δὲ τούτων τὸ πρὸς τὴν ἠῶ ἀποκλίναντι οἰκέουσι Σκύθαι ἄλλοι, ἀπὸ τῶν βασιληίων Σκυθέων ἀποστάντες καὶ οὕτως ἀπικόμενοι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον.

Μέχρι μὲν δὴ τῆς τούτων τῶν Σκυθέων χώρης ἐστὶ ἡ κατα- 23
λεχθεῖσα πᾶσα πεδιάς τε γῆ καὶ βαθύγαιος, τὸ δ᾽ ἀπὸ τούτου λιθώδης τ᾽ ἐστὶ καὶ τρηχέα. διεξελθόντι δὲ τῆς τρηχέης χῶρον πολλὸν οἰκέουσι ὑπώρεαν ὀρέων ὑψηλῶν ἄνθρωποι λεγόμενοι εἶναι πάντες φαλακροὶ ἐκ γενετῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσενες καὶ θήλεαι ὁμοίως, καὶ σιμοὶ καὶ γένεια ἔχοντες μεγάλα, φωνὴν δὲ ἰδίην ἱέντες, ἐσθῆτι δὲ χρεώμενοι Σκυθικῇ, ζῶντες δὲ ἀπὸ δενδρέων. ποντικὸν μὲν οὔνομα τῷ δενδρέῳ, ἀπὸ τοῦ ζῶσι, μέγαθος δὲ κατὰ συκέην μάλιστά κῃ· καρπὸν δὲ φορέει κυάμῳ ἶσον, πυρῆνα δὲ ἔχει. τοῦτο ἐπεὰν γένηται πέπον, σακκέουσι ἱματίοισι, ἀπορρέει δὲ ἀπ᾽ αὐτοῦ παχὺ καὶ μέλαν· οὔνομα δὲ τῷ ἀπορρέοντί ἐστι ἄσχυ· τοῦτο καὶ λείχουσι καὶ γάλακτι συμμίσγοντες πίνουσι, καὶ ἀπὸ τῆς παχύτητος αὐτοῦ [τῆς τρυγὸς] παλάθας συντίθεισι, καὶ ταύτας σιτέονται. πρόβατα γάρ σφι οὐ πολλά ἐστι· οὐ γάρ τι σπουδαῖαι αἱ νομαὶ αὐτόθι εἰσί. ὑπὸ δενδρέῳ δὲ ἕκαστος κατοίκηται, τὸν μὲν χειμῶνα ἐπεὰν τὸ δένδρεον περικαλύψῃ πίλῳ στεγνῷ λευκῷ, τὸ δὲ θέρος ἄνευ πίλου. τούτους οὐδεὶς ἀδικέει ἀνθρώπων· ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι. οὐδέ τι ἀρήιον ὅπλον ἐκτέαται. καὶ τοῦτο μὲν τοῖσι περιοικέουσι

---

9 ἐστι α, om. β | ἐπεὰν α ἐπειδὰν β 10 δενδρέου β δένδρου α | καὶ ἐπιβὰσ β ἐπιβὰσ α 11 ἕπεται β ἔχεται α | τούτων α τουτέων β | τὸ α τῶ β 13 οὕτωσ α οὕτω β **23**,2 βαθύγαιος Bekker: βαθύγεοσ 3 τ᾽ β, om. α | ἐστὶ del. van Herwerden | τρηχέα Bekker: τρηχεῖα β τρηχέη α | δὲ β δὲ καὶ α | τρηχέησ α τρηχείησ β | χῶρον β χώρησ α 6 θήλεαι α θήλειαι β 8 ποντικὸν α πάντικον V' πάντοικον R | μὲν α, om. β | ἀπὸ τοῦ ζώουσι β ἀπ᾽ οὗ ζῶσι α 10 σακκέουσι α σακκέοισιν β σακέουσι Schaefer 11 δὲ α δ᾽ β 12 ἐστι α ἔστιν β 13 τῆς—αὐτοῦ del. Krüger | τῆς τρυγὸς del. Reiske 14 συντιθεῖσι β συντιθέασι α 15 τι α σφι β | σπουδαῖαι A β σπουδέαι B | αἱ β, om. α 19 ἐκτέαται α ἔκταται β.

οὗτοί εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες, τοῦτο δέ, ὃς ἂν φεύγων καταφύγῃ ἐς τούτους, ὑπ' οὐδενὸς ἀδικέεται· οὔνομα δέ σφί ἐστι Ἀργιππαῖοι.

24 *Μέχρι μέν νυν τῶν φαλακρῶν τούτων πολλὴ περιφάνεια τῆς χώρης ἐστὶ καὶ τῶν ἔμπροσθε ἐθνέων· καὶ γὰρ Σκυθέων τινὲς ἀπικνέονται ἐς αὐτούς, τῶν οὐ χαλεπόν ἐστι πυθέσθαι, καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορυσθένεός τε ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων Ποντικῶν ἐμπορίων. Σκυθέων δὲ οἳ ἂν ἔλθωσι ἐς αὐτούς, δι'*

25 *ἑπτὰ ἑρμηνέων καὶ δι' ἑπτὰ γλωσσέων διαπρήσσονται. μέχρι μὲν δὴ τούτων γινώσκεται, τὸ δὲ τῶν φαλακρῶν κατύπερθεν οὐδεὶς ἀτρεκέως οἶδε φράσαι· ὄρεα γὰρ ὑψηλὰ ἀποτάμνει ἄβατα, καὶ οὐδείς σφεα ὑπερβαίνει· οἱ δὲ φαλακροὶ οὗτοι λέγουσι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, οἰκέειν τὰ ὄρεα αἰγίποδας ἄνδρας, ὑπερβάντι δὲ τούτους [ἀνθρώπους] ἄλλους, οἳ τὴν ἑξάμηνον κατεύδουσι· τοῦτο δὲ οὐκ ἐνδέκομαι ἀρχήν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς ἠῶ τῶν φαλακρῶν γινώσκεται ἀτρεκέως ὑπὸ Ἰσσηδόνων οἰκεόμενον, τὸ μέντοι κατύπερθε πρὸς βορέην ἄνεμον οὐ γινώσκεται, οὔτε τῶν φαλακρῶν οὔτε τῶν Ἰσσηδόνων, εἰ μὴ ὅσα*

26 *αὐτῶν τούτων λεγόντων. νόμοισι δὲ Ἰσσηδόνες τοιοισίδε λέγονται χρᾶσθαι· ἐπεὰν ἀνδρὶ ἀποθάνῃ πατήρ, οἱ προσήκοντες πάντες προσάγουσι πρόβατα, καὶ ἔπειτα ταῦτα θύσαντες καὶ καταταμόντες τὰ κρέα κατατάμνουσι καὶ τὸν τοῦ δεκομένου τεθνεῶτα γονέα, ἀναμίξαντες δὲ πάντα τὰ κρέα δαῖτα προτίθενται. τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ψιλώσαντες καὶ*

---

20 *φεύγων β καταφεύγων α* 22 *ἀργιππαῖοι α ὀργεμπαῖοι* R *ὀργιεμπαῖοι* V′ 24,2 *τῶν ⟨τε⟩* van Herwerden | *ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β* 4 *ἐμπορίου* del. van Herwerden 25,2 *τούτων α τουτέων β* | *κατύπερθεν οὐδεὶσ β οὐδεὶσ κατύπερθε α* | *ἀτρεκέωσ α ἀτρεκὲσ β* | *ὄρεα α ὄρεά τε β* 4 *σφεα β σφεασ α* 5 *οὐ πιστὰ α ἄπιστα* (*-ιτα* V) *β* ¦ *αἰγίποδασ β ἱπποβάτασ α* 6 *ὑπερβάντι α ὑπερβάντα β* | *τούτουσ α τούτουσ τοὺσ β* | *ἀνθρώπους* del. van Herwerden 7 *κατεύδουσι: καθεύδουσιν* A V *καθεύδουσι* B R | *ἀρχήν β τὴν ἀρχήν α* 8 *ἀτρεκέωσ β*, om. *α* 9 *βορέην α βορην β* 10 *τῶν α*, om. *β* 11 *τούτων α τουτέων β* 26,1 *δὲ α*, om. *β* | *τοιοῖσιδε β τοῖσιδε α* 5 *τεθνεῶτα β τεθνηότα α* | *τὰ β*, om. *α*.

ἐκκαθήραντες καταχρυσοῦσι καὶ ἔπειτα ἅτε ἀγάλματι χρέων-
ται, θυσίας μεγάλας ἐπετείους ἐπιτελέοντες. παῖς δὲ πατρὶ
τοῦτο ποιέει, κατά περ Ἕλληνες τὰ γενέσια. ἄλλως δὲ δίκαιοι
καὶ οὗτοι λέγονται εἶναι, ἰσοκρατέες δὲ ὁμοίως αἱ γυναῖκες τοῖσι
ἀνδράσι. γινώσκονται μὲν δὴ καὶ οὗτοι, τὸ δὲ ἀπὸ τούτων τὸ 27
κατύπερθε Ἰσσηδόνες εἰσὶ οἱ λέγοντες τοὺς μουνοφθάλμους ἀν-
θρώπους καὶ τοὺς χρυσοφύλακας γρῦπας εἶναι· παρὰ δὲ τούτων
Σκύθαι παραλαβόντες λέγουσι· παρὰ δὲ Σκυθέων ἡμεῖς οἱ ἄλλοι
νενομίκαμεν, καὶ ὀνομάζομεν αὐτοὺς Σκυθιστὶ Ἀριμασπούς·
ἄριμα γὰρ ἓν καλέουσι Σκύθαι, σποῦ δὲ τὸν ὀφθαλμόν.

Δυσχείμερος δὲ αὕτη ἡ καταλεχθεῖσα πᾶσα χώρη οὕτω δή 28
τί ἐστι, ἔνθα τοὺς μὲν ὀκτὼ τῶν μηνῶν ἀφόρητος οἷος γίνεται
κρυμός, ἐν τοῖσι ὕδωρ ἐκχέας πηλὸν οὐ ποιήσεις, πῦρ δὲ ἀνα-
καίων ποιήσεις [πηλόν]· ἡ δὲ θάλασσα πήγνυται καὶ ὁ Βόσπο-
ρος πᾶς ὁ Κιμμέριος, καὶ ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου οἱ ἐντὸς τάφρης
Σκύθαι κατοικημένοι στρατεύονται καὶ τὰς ἁμάξας ἐπελαύνουσι
πέρην ἐς τοὺς Σίνδους. οὕτω μὲν δὴ τοὺς ὀκτὼ μῆνας διατε-
λέει χειμὼν ἐών, τοὺς δ᾽ ἐπιλοίπους τέσσερας ψύχεα αὐτόθι
ἐστί. κεχώρισται δὲ οὗτος ὁ χειμὼν τοὺς τρόπους ⟨τῶν ἐν⟩ πᾶσι
τοῖσι [ἐν] ἄλλοισι χώροισι γινομένοισι χειμῶσι, ἐν τῷ τὴν μὲν
ὡραίην οὐκ ὕει λόγου ἄξιον οὐδέν, τὸ δὲ θέρος ὕων οὐκ ἀνιεῖ·
βρονταί τε ἦμος τῇ ἄλλῃ γίνονται, τηνικαῦτα μὲν οὐ γίνονται,
θέρεος δὲ ἀμφιλαφέες· ἢν δὲ χειμῶνος βροντὴ γένηται, ὡς τέρας
νενόμισται θωυμάζεσθαι. ὣς δὲ καὶ ἢν σεισμὸς γένηται, ἤν τε
θέρεος ἤν τε χειμῶνος, ἐν τῇ Σκυθικῇ, τέρας νενόμισται. ἵπποι

7 ἐκκαθήραντες: ἐκκαθάραντεσ α καθήραντεσ β | καταχρυσοῦσι β ἀποχρυσοῦσι α | ἅτε α, om. β 10 ὁμοίως del. van Herwerden 27,1 τούτων α τουτέων β 2 κατύπερθε α κατύπερθεν β | τοὶσ β, om. α 3 τοὺσ β, om. α | εἶναι β, om. α | τούτων α τουτέων β 5 αὐτοὺσ α, om. β 28,3 κρυμόσ α κρυμμὸσ β | πηλὸν del. Stein 5 τοῦ α τούτου τοῦ β τάφρησ β τάφρου α 7 Σίνδους Holsten: ινδουσ 8 τέσσερας α τέσσαρασ β 9 οὗτοσ α, om. β | ⟨τῶν ἐν⟩ πᾶσι τοῖσι [ἐν] van Herwerden 10 χώροισι β χωρίοισι α 13 θέρεοσ α θέροσ β 14 καὶ β, om. α 15 θέρεοσ β θέροσ α | τέρασ νεμόμισται α ὡσ τέρασ θωμάζεται β.

δὲ ἀνεχόμενοι φέρουσι τὸν χειμῶνα τοῦτον, ἡμίονοι δὲ οὐδὲ ὄνοι [οὐκ] ἀνέχονται ἀρχήν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἵπποι μὲν ἐν κρυμῷ ἑστε-
29 ῶτες ἀποσφακελίζουσι, ὄνοι δὲ καὶ ἡμίονοι ἀνέχονται. δοκέει δέ μοι καὶ τὸ γένος τῶν βοῶν τὸ κόλον διὰ ταῦτα οὐ φύειν κέρεα αὐτόθι· μαρτυρέει δέ μοι τῇ γνώμῃ καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείῃ ἔχον ὧδε·

καὶ Λιβύην, ὅθι τ᾽ ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι,

ὀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κέρεα. ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ οὐ φύει κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν ἢ φύοντα φύει μόγις.

30 Ἐνθαῦτα μέν νυν διὰ τὰ ψύχεα γίνεται ταῦτα· θωμάζω δέ (προσθήκας γὰρ δή μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίζητο), ὅτι ἐν τῇ Ἠλείῃ πάσῃ χώρῃ οὐ δυνέαται γίνεσθαι ἡμίονοι, οὔτε ψυχροῦ τοῦ χώρου ἐόντος οὔτε ἄλλου φανεροῦ αἰτίου οὐδενός. φασὶ δὲ αὐτοὶ Ἠλεῖοι ἐκ κατάρης τευ οὐ γίνεσθαι σφίσι ἡμιόνους. ἀλλ᾽ ἐπεὰν προσίῃ ἡ ὥρη κυΐσκεσθαι τὰς ἵππους, ἐξελαύνουσι ἐς τοὺς πλησιοχώρους αὐτάς, καὶ ἔπειτά σφι ἐν τῇ τῶν πέλας ἐπίεισι τοὺς ὄνους, ἐς ὃ σχῶσι αἱ ἵπποι ἐν γαστρί· ἔπειτα δὲ ὀπίσω ἀπελαύνουσι.

31 Περὶ δὲ τῶν πτερῶν, τῶν Σκύθαι λέγουσι ἀνάπλεον εἶναι τὸν ἠέρα, καὶ τούτων εἵνεκα οὐκ οἷά τε εἶναι οὔτε ἰδεῖν τὸ πρόσω τῆς ἠπείρου οὔτε διεξιέναι, τήνδε ἔχω περὶ αὐτῶν γνώμην· τὰ κατύπερθε ταύτης τῆς χώρης αἰεὶ νίφεται, ἐλάσσονι δὲ τοῦ θέρεος ἢ τοῦ χειμῶνος, ὥσπερ καὶ οἰκός· ἤδη ὦν ὅστις ἀγχόθεν χιόνα ἁδρὴν πίπτουσαν εἶδε, οἶδε τὸ λέγω· οἶκε γὰρ ἡ χιὼν πτεροῖσι· καὶ διὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐόντα τοιοῦτον ἀνοίκητα τὰ πρὸς βορέην ἐστὶν τῆς ἠπείρου ταύτης.

---

16 οὐδὲ A R, om. B pr. V 17 οὐκ del. Aldus | κρυμῶι α κρυμμῶ β 29,2 κόλον α καθόλον β 3 μοι α μου β | καὶ β, om. α 7.8 φύει β φύειν α 30,2 ἐδίζητο β ἐζήτησε α 3 ηλείηι α ἠλείῃ β | ἡμίονοι β α² ἡμίονι α¹ 5 τευ β, om. α 5 σφισι α σφιν β 6 ἐπεὰν προσίῃ β ἐὰν προσῆι α 7 τουσ α τὰσ β 8 ὃ P pr.: οὗ | σχῶσι α ἔχωσιν β 31,2 εἶναι ⟨καὶ τὴν γῆν καὶ⟩ van Herwerden ¦ οἷα β οἷοί α 3 τῆνδε α τήνδ᾽ β 4 αὐτῶν α αὐτέων β 5 ὥσπερ β α² ὥσπε α¹ 7 οἶκε: ἔοικε 8 βορέην: βορην | ἔστιν α ἐστι β.

τὰ ὦν πτερὰ εἰκάζοντας τὴν χιόνα τοὺς Σκύθας τε καὶ τοὺς
περιοίκους δοκέω λέγειν. ταῦτα μέν νυν τὰ λέγεται μακρότατα
εἴρηται.

Ὑπερβορέων δὲ πέρι ἀνθρώπων οὔτ᾽ ἔτι Σκύθαι λέγουσι 32
οὐδὲν οὔτε τινὲς ἄλλοι τῶν ταύτῃ οἰκημένων, εἰ μὴ ἄρα Ἰσση-
δόνες. ὡς δ᾽ ἐγὼ δοκέω, οὐδ᾽ οὗτοι λέγουσι οὐδέν· ἔλεγον γὰρ
ἂν καὶ Σκύθαι, ὡς περὶ τῶν μουνοφθάλμων λέγουσι. ἀλλ᾽
Ἡσιόδῳ μέν ἐστι περὶ Ὑπερβορέων εἰρημένα, ἔστι δὲ καὶ
Ὁμήρῳ ἐν Ἐπιγόνοισι, εἰ δὴ τῷ ἐόντι γε Ὅμηρος ταῦτα τὰ
ἔπεα ἐποίησε. πολλῷ δέ τι πλεῖστα περὶ αὐτῶν Δήλιοι λέ- 33
γουσι, φάμενοι ἱρὰ ἐνδεδεμένα ἐν καλάμῃ πυρῶν ἐξ Ὑπερβορέων
φερόμενα ἀπικνέεσθαι ἐς Σκύθας, ἀπὸ δὲ Σκυθέων ἤδη δεκο-
μένους αἰεὶ τοὺς πλησιοχώρους ἑκάστους κομίζειν αὐτὰ τὸ πρὸς
ἑσπέρης ἑκαστάτω ἐπὶ τὸν Ἀδρίην, ἐνθεῦτεν δὲ πρὸς μεσαμ-
βρίην προπεμπόμενα πρώτους Δωδωναίους Ἑλλήνων δέκεσθαι,
ἀπὸ δὲ τούτων καταβαίνειν ἐπὶ τὸν Μηλιέα κόλπον καὶ διαπο-
ρεύεσθαι ἐς Εὔβοιαν, πόλιν τε ἐς πόλιν πέμπειν μέχρι Κα-
ρύστου, τὸ δ᾽ ἀπὸ ταύτης ἐκλιπεῖν Ἄνδρον· Καρυστίους
γὰρ εἶναι τοὺς κομίζοντας ἐς Τῆνον, Τηνίους δὲ ἐς
Δῆλον. ἀπικνέεσθαι μέν νυν οὕτω ταῦτα τὰ ἱρὰ λέγουσι ἐς
Δῆλον· πρῶτον δὲ τοὺς Ὑπερβορέους πέμψαι φερούσας τὰ ἱρὰ
δύο κόρας, τὰς ὀνομάζουσι Δήλιοι εἶναι Ὑπερόχην τε καὶ Λαο-
δίκην· ἅμα δὲ αὐτῇσι ἀσφαλείης εἵνεκεν πέμψαι τοὺς Ὑπερ-
βορέους τῶν ἀστῶν ἄνδρας πέντε πομπούς, τούτους, οἳ νῦν Περ-
φερέες καλέονται, τιμὰς μεγάλας ἐν Δήλῳ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ
τοῖσι Ὑπερβορέοισι τοὺς ἀποπεμφθέντας ὀπίσω οὐκ ἀπονο-
στέειν, δεινὰ ποιευμένους εἴ σφεας αἰεὶ καταλάμψεται ἀποστέλ-

---

9 τὴν χιόνα τοὺς σκύθασ β τοὺσ σκύθασ τὴν χιόνα α 32,1 οὔτ᾽ ἔτι van Herwerden: οὔτε τι 2 οὐδὲν β, om. α 3 δ᾽ α δὲ β 4 ἀλλ᾽ α ἀλλὰ β 6 ἐόντι β ὄντι α 7 ἐποίησε α ἐποίησεν ὅμηροσ β 33,1 δέ τι: δ᾽ ἔτι β δὴ α 5 ἑκαστάτω β ἑκαστάτωι α 7 τούτων α τουτέων β 8 τε β δὲ α 9 δ᾽ α δὲ β | ἐκλείπειν Cobet 11 ἀπικνέεσθαι— 12 Δῆλον om. α 12 ὑπερβορέουσ β ὑπερβορείουσ α 14 εἵνεκεν α εἵνεκα β 15 περφερέεσ α περ φέρεσ β.

λοντας μὴ αποδέκεσθαι, οὕτω δὴ φέροντας ἐς τοὺς οὔρους τὰ ἱρὰ ἐνδεδεμένα ἐν πυρῶν καλάμῃ τοῖσι πλησιοχώροισι ἐπισκήπτειν [κελεύοντας] προπέμπειν σφέα ἀπὸ ἑωυτῶν εἰς ἄλλο ἔθνος. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω προπεμπόμενα ἀπικνέεσθαι λέγουσι ἐς Δῆλον· οἶδα δὲ αὐτὸς τούτοισι τοῖσι ἱροῖσι τόδε ποιεύμενον προσφερές, τὰς Θρηίσσας καὶ τὰς Παιονίδας γυναῖκας, ἐπεὰν θύωσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ βασιληίῃ, οὐκ ἄνευ πυρῶν καλάμης θυούσας

34 τὰ ἱρά. καὶ ταῦτα μὲν δὴ οἶδα ταύτας ποιεύσας· τῇσι δὲ παρθένοισι ταύτῃσι τῇσι ἐξ Ὑπερβορέων τελευτησάσῃσι ἐν Δήλῳ κείρονται καὶ αἵ κόραι καὶ οἱ παῖδες οἱ Δηλίων· αἳ μὲν πρὸ γάμου πλόκαμον ἀποταμόμεναι καὶ περὶ ἄτρακτον εἱλίξασαι ἐπὶ τὸ σῆμα τίθεισι (τὸ δὲ σῆμά ἐστιν ἔσω ἐς τὸ Ἀρτεμίσιον ἐσιόντι ἀριστερῆς χειρός, ἐπιπέφυκε δέ οἱ ἐλαίη), ὅσοι δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, περὶ χλόην τινὰ εἱλίξαντες τῶν τριχῶν προτίθεισι

35 καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸ σῆμα. αὗται μὲν δὴ ταύτην τὴν τιμὴν ἔχουσι πρὸς τῶν Δήλου οἰκητόρων. φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ τὴν Ἄργην τε καὶ τὴν Ὦπιν, ἐούσας παρθένους ἐξ Ὑπερβορέων, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους πορευομένας ἀπικέσθαι ἐς Δῆλον ἔτι πρότερον Ὑπερόχης τε καὶ Λαοδίκης. ταύτας μέν νυν τῇ Εἰλειθυίῃ ἀποφερούσας ἀντὶ τοῦ ὠκυτόκου τὸν ἐτάξαντο φόρον ἀπικέσθαι, τὴν δὲ Ἄργην τε καὶ τὴν Ὦπιν ἅμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι ἀπικέσθαι λέγουσι καί σφι τιμὰς ἄλλας δεδόσθαι πρὸς

---

19 ἀποδέκεσθαι α ὑποδέκεσθαι β ὀπίσω δέκεσθαι van Herwerden | οὔρουσ α σούρουσ β 20 ἐνδεδεμένα—καλάμῃ del. van Herwerden | τοῖσι πλησιοχώροισι quidam apud Wesseling: τοὺσ πλησιοχώρουσ 21 κελεύοντας del. Cobet | σφέα R S σφέα V σφέασ α | ἀπὸ α ἀπ᾽ β | εἰσ α ἐσ β 24 θρηίσσας P: θρήσσασ R θρήσασ V′ θρηικίασ α | θύωσι α θύσωσι β 25 θυούσασ β ἐχούσασ α * * ΟΥCΑC archetypus 34,1 μὲν β, om. α | οἶδα ταύτασ β ταύτασ οἶδα α 2 τελευτησάσῃσι α τελευτησάσῃσ β 4 ἀποταμόμεναι Cobet: ἀποταμνόμεναι α ἀποτεμνόμεναι β 6 ἐσιόντι α ἰόντι β | ἐλαίη β ἐλαῖα α | ὅσοι α οἱ β 7 προτιθεῖσι β τιθεῖσι α 35,1 τὴν β, om. α 2 οἱ αὐτοὶ οὗτοι α αὐτοὶ β 5 λαοδίκησ β λαοδόκησ α | εἰλειθυίη V′ εἰλειθύη R εἰλιθυίηι α 6 ὠκυτοκίου Reiske 6 τὴν β, om. α 8 ἀπικέσθαι λέγουσι del. van Herwerden | πρὸσ σφέων α προσφέων β.

σφέων· καὶ γὰρ ἀγείρειν σφι τὰς γυναῖκας, ἐπονομαζούσας τὰ οὐνόματα ἐν τῷ ὕμνῳ τόν σφι Ὠλὴν ἀνὴρ Λύκιος ἐποίησε, παρὰ δὲ σφέων μαθόντας νησιώτας τε καὶ Ἴωνας ὑμνέειν Ὦπίν τε καὶ Ἄργην ὀνομάζοντάς τε καὶ ἀγείροντας (οὗτος δὲ ὁ Ὠλὴν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς ὕμνους ἐποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν τοὺς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ), καὶ τῶν μηρίων καταγιζομένων ἐπὶ τῷ βωμῷ τὴν σποδὸν ταύτην ἐπὶ τὴν θήκην τὴν Ὤπιός τε καὶ Ἄργης ἀναισιμοῦσθαι ἐπιβαλλομένην. ἡ δὲ θήκη αὐτέων ἐστὶ ὄπισθε τοῦ Ἀρτεμισίου, πρὸς ἠῶ τετραμμένη, ἀγχοτάτω τοῦ Κηίων ἱστιητορίου.

Καὶ ταῦτα μὲν Ὑπερβορέων πέρι εἰρήσθω· τὸν γὰρ περὶ 36
Ἀβάριος λόγον τοῦ λεγομένου εἶναι Ὑπερβορέου οὐ λέγω, λέγοντα ὡς τὸν ὀιστὸν περιέφερε κατὰ πᾶσαν γῆν οὐδὲν σιτεόμενος. εἰ δέ εἰσι ὑπερβόρεοί τινες ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότιοι ἄλλοι. γελῶ δὲ ὁρῶν γῆς περιόδους γράψαντας πολλοὺς ἤδη, καὶ οὐδένα νόον ἐχόντως ἐξηγησάμενον· οἳ Ὠκεανόν τε ῥέοντα γράφουσι πέριξ τὴν γῆν, ἐοῦσαν κυκλοτερέα ὡς ἀπὸ τόρνου, καὶ τὴν Ἀσίην τῇ Εὐρώπῃ ποιεύντων ἴσην. ἐν ὀλίγοισι γὰρ ἐγὼ δηλώσω μέγαθός τε ἑκάστης αὐτέων, καὶ οἵη τίς ἐστι ἐς γραφὴν ἑκάστη.

⟨Ἀσίην⟩ Πέρσαι οἰκέουσι κατήκοντες ἐπὶ τὴν νοτίην θά- 37
λασσαν τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην· τούτων δὲ ὑπεροικέουσι πρὸς βορέω ἀνέμου Μῆδοι, Μήδων δὲ Σάσπειρες, Σασπείρων δὲ Κόλχοι κατήκοντες ἐπὶ τὴν βορηίην θάλασσαν, ἐς τὴν Φᾶσις ποταμὸς ἐκδιδοῖ. ταῦτα τέσσερα ἔθνεα οἰκέει ἐκ θαλάσσης ἐς

10 *ἀνὴρ λύκιοσ α λύκιοσ ἀνὴρ β* 15 *σποδὸν* V *α*² *σπονδὸν* RS *ἔποδον α*¹ | *τὴν* Bekker: *τῆσ* 17 *ἀγχοτάτωι α ἀγχοτάτη β* 18 *κηίων ἱστιητορίου α κηῶν ἐστικτορίου β* **36**,2 *ὑπερβορέου β ὑπερβορέω α* | *λέγοντα* Schweighäuser: *λέγων* (del. Reiske) | *λέγων — 3 σιτεόμενος* del. Sitzler 5 *ὁρων α ὁρέων β* 6 *νόον ἐχόντως* Dobree: *νόον ἔχοντασ* 8 *ποιεύντων* del. Herold 9 *ἑκατέρης* Stein | *οἵη τις ἐστι* (*-ιν* V) *β ὅση* (*ὅσηι* B) *τέ ἐστι α* | *ἑκατέρη* van Herwerden **37**,1 *⟨Ἀσίην⟩* add. Schweighäuser 2 *τούτων α τουτέων β* | *δὲ* B *β δ'* A 3 *βορέω ἀνέμου β βορέην ἄνεμον α σάσπειρεσ, σασπείρων α σάπειρεσ· σαπείρων β* 5 *τέσσερα α τὰ τέσσαρα β.*

38 θάλασσαν. ἐνθεῦτεν δὲ τὸ πρὸς ἑσπέρης ἀκταὶ διφάσιαι [ἀπ'
αὐτῆς] κατατείνουσι ἐς θάλασσαν, τὰς ἐγὼ ἀπηγήσομαι· ἔνθεν
μὲν ἡ ἀκτὴ ἡ ἑτέρη τὰ πρὸς βορέην ἀπὸ Φάσιος ἀρξαμένη
παρατέταται εἰς θάλασσαν παρά τε τὸν Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσ-
ποντον μέχρι Σιγείου τοῦ Τρωικοῦ· τὰ δὲ πρὸς νότου ἡ αὐτὴ
αὕτη ἀκτὴ ἀπὸ τοῦ Μυριανδικοῦ κόλπου τοῦ πρὸς Φοινίκῃ
κειμένου τείνει τὰ ἐς θάλασσαν μέχρι Τριοπίου ἄκρης. οἰκέει
39 δ' ἐν τῇ ἀκτῇ ταύτῃ ἔθνεα ἀνθρώπων τριήκοντα. αὕτη μέν νυν ἡ
ἑτέρη τῶν ἀκτέων, ἡ δὲ δὴ ἑτέρη ἀπὸ Περσέων ἀρξαμένη παρα-
τέταται ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν, ἥ τε Περσικὴ καὶ ἀπὸ
ταύτης ἐκδεκομένη ἡ Ἀσσυρίη καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίης ἡ Ἀραβίη·
λήγει δὲ αὕτη, οὐ λήγουσα εἰ μὴ νόμῳ ἐς τὸν κόλπον τὸν
Ἀράβιον, ἐς τὸν Δαρεῖος ἐκ τοῦ Νείλου διώρυχα ἐσήγαγε.
μέχρι μέν νυν Φοινίκης ἀπὸ Περσέων χῶρος πλατὺς καὶ
πολλός ἐστι· τὸ δ' ἀπὸ Φοινίκης παρήκει διὰ τῆσδε τῆς
θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὕτη παρά τε Συρίην τὴν Παλαιστίνην
καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν τελευτᾷ· ἐν τῇ ἔθνεά ἐστι τρία
40 μοῦνα. ταῦτα μὲν ἀπὸ Περσέων τὰ πρὸς ἑσπέρης τῆς Ἀσίης
ἔχοντά ἐστι· τὰ δὲ κατύπερθε Περσέων καὶ Μήδων καὶ Σα-
σπείρων καὶ Κόλχων, τὰ πρὸς ἠῶ τε καὶ ἥλιον ἀνατέλλοντα,
ἔνθεν μὲν ἡ Ἐρυθρὴ παρήκει θάλασσα, πρὸς βορέω δὲ ἡ Κα-
σπίη τε θάλασσα καὶ ὁ Ἀράξης ποταμός, ῥέων πρὸς ἥλιον
ἀνίσχοντα. μέχρι δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκέεται ἡ Ἀσίη· τὸ δὲ ἀπὸ

38,1 ἑσπέρησ α ἑσπέρην β | ἀπ' αὐτῆς del. van Herwerden 3 τὰ πρὸσ βορέην α τὸ πρὸσ βορῆν β 4 εἰς θάλασσαν del. van Herwerden | εἰσ β ἐς α 5 σιγείου β σιγίου α | νότου α νότον β 6 αὕτη α, om. β Μυριανδικοῦ L. Dindorf: μαριανδικοῦ β μαριανδύων α | φοινίκηι α φοινίκην β 7 τὰ ἐς θάλασσαν del. van Herwerden | post ἄκρης lacunam significauit Spengel 8 δ' α δὲ β 39,3 ἐσ α τὸ ἐσ β | καὶ α καὶ ἡ β 4 ἐκδεκομένη α ἐκδομένη R ἐκδεδομένη V | ἡ α, om. β | ἀπὸ α ἀπὸ τῆσ β 5 αὕτη α καὶ αὕτη (αὐτὴ V) β | τὸν κόλπον α κόλπον β 8 δ' α δὲ β 40,1 ἑσπέρησ α ἑσπέρην β 2 ἐστι β, om. α | σασπείρων α σαπείρων β 3 ἥλιον α ἠέλιον β 4 πρὸσ βορέω—5 θάλασσα om. α | ῥέων—6 ἀνίσχοντα del. Borheck 6 ἡ β, om. α.

ταύτης ἔρημος ἤδη τὸ πρὸς τὴν ἠῶ, οὐδὲ ἔχει οὐδεὶς φράσαι
οἷον δή τί ἐστι. τοιαύτη μὲν καὶ τοσαύτη ἡ Ἀσίη ἐστί, ἡ δὲ 41
Λιβύη ἐν τῇ ἀκτῇ τῇ ἑτέρῃ ἐστί· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύη ἤδη
ἐκδέκεται. κατὰ μέν νυν Αἴγυπτον ἡ ἀκτὴ αὕτη στεινή ἐστι (ἀπὸ
γὰρ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν δέκα μυριάδες
εἰσὶ ὀργυιέων, αὗται δ᾽ ἂν εἶεν χίλιοι στάδιοι)· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στει-
νοῦ τούτου κάρτα πλατέα τυγχάνει ἐοῦσα ἡ ἀκτή, ἥτις Λιβύη κέ-
κληται. θωμάζω ὦν τῶν διουρισάντων καὶ διελόντων Λιβύην τε 42
καὶ Ἀσίην καὶ Εὐρώπην· οὐ γὰρ σμικρὰ τὰ διαφέροντα αὐτέων
ἐστί· μήκεϊ μὲν γὰρ παρ᾽ ἀμφοτέρας παρήκει ἡ Εὐρώπη, εὖρεος
δὲ πέρι οὐδὲ συμβάλλειν ἀξίη φαίνεταί μοι εἶναι. Λιβύη μὲν
γὰρ δηλοῖ [ἑωυτὴν] ἐοῦσα περίρρυτος, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς
τὴν Ἀσίην οὐρίζει, Νεκῶ τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέος πρώτου τῶν
ἡμεῖς ἴδμεν καταδέξαντος· ὃς ἐπείτε τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύσ-
σων τὴν ἐκ τοῦ Νείλου διέχουσαν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον, ἀπέ-
πεμψε Φοίνικας ἄνδρας πλοίοισι, ἐντειλάμενος ἐς τὸ ὀπίσω δι᾽
Ἡρακλέων στηλέων διεκπλέειν, ἕως ἐς τὴν βορηίην θάλασσαν
καὶ οὕτως ἐς Αἴγυπτον ἀπικνέεσθαι. ὁρμηθέντες ὦν οἱ Φοί-
νικες ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἔπλεον τὴν νοτίην θάλασσαν·
ὅκως δὲ γίνοιτο φθινόπωρον, προσίσχοντες ἂν σπείρεσκον τὴν
γῆν, ἵνα ἑκάστοτε τῆς Λιβύης πλέοντες γινοίατο, καὶ μένεσκον
τὸν ἄμητον· θερίσαντες δ᾽ ἂν τὸν σῖτον ἔπλεον, ὥστε δύο ἐτέων
διεξελθόντων τρίτῳ ἔτεϊ κάμψαντες Ἡρακλέας στήλας ἀπίκοντο
ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἔλεγον ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά, ἄλλῳ δέ τεῳ, ὡς
περιπλώοντες τὴν Λιβύην τὸν ἥλιον ἔσχον ἐς τὰ δεξιά. οὕτω 43
μὲν αὕτη ἐγνώσθη τὸ πρῶτον, μετὰ δὲ Καρχηδόνιοί εἰσι οἱ

---

7 τὸ α, om. β | ἠῶ β ἕω α | οὐδὲ α οὐδ᾽ β 41,3 στεινή β ἐστὶ ηι α 5 δ᾽ α, om. β 42,1 ⟨τε⟩ καὶ van Herwerden | τε β, om. α 2 σμικρὰ α μικρὰ β | αὐτέων β αὐτῶν α 3 παρ᾽ α, om. β 4 οὐδὲ συμβάλλειν α ου συμβαλέειν β 5 ἑωυτὴν del. Valckenaer | ἐοῦσα β οὖσα α 8 διέχουσαν β ἔχουσαν α 10 διεκπλέειν β ἐκπλέειν α | βορηίην α βορείην β 13 προσίσχοντεσ β προσσχόντεσ α 15 τὸν α, om. β | δ᾽ α δὲ β | ἀπέπλωον van Herwerden 17 ἄλλῳ δέ τεῳ del. van Herwerden | δέ β δὲ δή α 18 τὴν α, om. β | εἶχον Stein.

λέγοντες· ἐπεὶ Σατάσπης γε ὁ Τεάσπιος ἀνὴρ Ἀχαιμενίδης οὐ περιέπλωσε Λιβύην, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεμφθείς, ἀλλὰ δείσας τό τε μῆκος τοῦ πλόου καὶ τὴν ἐρημίην ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπετέλεσε τὸν ἐπέταξέ οἱ ἡ μήτηρ ἄεθλον. θυγατέρα γὰρ Ζωπύρου τοῦ Μεγαβύζου παρθένον ἐβιήσατο· ἔπειτα μέλλοντος αὐτοῦ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην ἀνασκολοπιεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξεω βασιλέος, ἡ μήτηρ τοῦ Σατάσπεος ἐοῦσα Δαρείου ἀδελφεὴ παραιτήσατο, φᾶσά οἱ αὐτὴ μέζω ζημίην ἐπιθήσειν ἤ περ ἐκεῖνον· Λιβύην γάρ οἱ ἀνάγκην ἔσεσθαι περιπλώειν, ἐς ὃ ἂν ἀπίκηται περιπλέων αὐτὴν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον. συγχωρήσαντος δὲ Ξέρξεω ἐπὶ τούτοισι, ὁ Σατάσπης ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον καὶ λαβὼν νέα τε καὶ ναύτας παρὰ τούτων ἔπλεε ἐπὶ Ἡρακλέας στήλας· διεκπλώσας δὲ καὶ κάμψας τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῷ οὔνομα Σολόεις ἐστί, ἔπλεε πρὸς μεσαμβρίην· περήσας δὲ θάλασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι μησί, ἐπείτε τοῦ πλεῦνος αἰεὶ ἔδεε, ἀποστρέψας ὀπίσω ἀπέπλεε ἐς Αἴγυπτον. ἐκ δὲ ταύτης ἀπικόμενος παρὰ βασιλέα Ξέρξεα ἔλεγε φὰς τὰ προσωτάτω ἀνθρώπους σμικροὺς παραπλέειν ἐσθῆτι φοινικηίῃ διαχρεωμένους, οἳ ὅκως σφεῖς καταγοίατο τῇ νηὶ φεύγεσκον πρὸς τὰ ὄρεα καταλείποντες τὰς πόλις· αὐτοὶ δὲ ἀδικέειν οὐδὲν ἐσιόντες, πρόβατα δὲ μοῦνα ἐξ αὐτέων λαμβάνειν. τοῦ δὲ μὴ περιπλῶσαι Λιβύην παντελέως αἴτιον τόδε ἔλεγε, τὸ πλοῖον τὸ πρόσω οὐ δυνατὸν ἔτι εἶναι προβαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχεσθαι. Ξέρξης δὲ οὔ [οἱ]

43,3 *λέγοντες*] *γνόντες* van Herwerden | *τεάσπιοσ α τεάσπειοσ β* 7 *παρθένον ἐβιάσατο β ἐβιήσατο παρθένον α* 9 *ἐοῦσα β οὖσα α* | *παραιτήσατο β παρῃτήσατο α* 11 *ἀπίκηται β ἀφίκηται α* 12 *περιπλέων αὐτὴν* del. van Herwerden 14 *διέπλεε* Stein | *ἐπὶ β παρ' α* 16 *μεσαμβρίην β μεσημβρίην α* 17 *μησί α μήνεσιν β* | *πλεῦνοσ β πλέονοσ α* 19 *ξέρξεα β ξέρξην α* | *φὰσ α σφεασ β* | *προσωτάτω* R V *προσώτατα* S *προσω(-ο-* B*)τάτωι α* 20 *σμικρούς*: *μικροὺσ* | *διαχρεωμένουσ α χρεωμένουσ β* 21 *καταλείποντες* van Herwerden: *καταλιπόντεσ β λείποντεσ α* 22 *πόλισ* A *πόλεισ* B *πόλιασ β* | *ἐσιόντεσ β σίνοντεσ α* | *πρόβατα β βρωτὰ α* 23 *αὐτέων β αὐτῶν α* 24 *παντελέως*: *παντ(πατ-* V*)ελῶσ* | *ἔλεγε β ἐλέγετο α* 25 *ἔτι α ἔστιν β* | *εἶναι β*, om. *α* | *οὔ οἱ α οὐ β* | *οἱ* del. Krüger.

συγγινώσκων λέγειν ἀληθέα, οὐκ ἐπιτελέσαντά τε τὸν προκεί-
μενον ἄεθλον ἀνεσκολόπισε, τὴν ἀρχαίην δίκην ἐπιτιμῶν. τούτου
δὲ τοῦ Σατάσπεος εὐνοῦχος ἀπέδρη ἐς Σάμον, ἐπείτε ἐπύθετο
τάχιστα τὸν δεσπότεα τετελευτηκότα, ἔχων χρήματα μεγάλα, τὰ
Σάμιος ἀνὴρ κατέσχε, τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα ἑκὼν ἐπι-
λήσομαι.

Τῆς δὲ Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξευρέθη, ὃς βου- 44
λόμενος Ἰνδὸν ποταμόν, ὃς κροκοδείλους δεύτερος οὗτος ποτα-
μῶν πάντων παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐς θά-
λασσαν ἐκδιδοῖ, πέμπει πλοίοισι ἄλλους τε τοῖσι ἐπίστευε τὴν
ἀληθείην ἐρέειν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα. οἳ δὲ
ὁρμηθέντες ἐκ Κασπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς
ἔπλεον κατὰ ποταμὸν [πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς] ἐς θά-
λασσαν, διὰ θαλάσσης δὲ πρὸς ἑσπέρην πλέοντες τριηκοστῷ
μηνὶ ἀπικνέονται ἐς τοῦτον τὸν χῶρον, ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων βα-
σιλεὺς τοὺς Φοίνικας τοὺς πρότερον εἶπα ἀπέστειλε περιπλώειν
Λιβύην. μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντας Ἰνδούς τε κατεστρέ-
ψατο Δαρεῖος καὶ τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ ἐχρᾶτο. οὕτως καὶ τῆς
Ἀσίης, πλὴν τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὅμοια
παρεχομένη τῇ Λιβύῃ. ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς οὐδαμῶν φανερή 45
ἐστι γινωσκομένη, οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα οὔτε τὰ πρὸς
βορέην, εἰ περίρρυτός ἐστι· μήκεϊ δὲ γινώσκεται παρ᾽ ἀμφο-
τέρας παρήκουσα. οὐδ᾽ ἔχω συμβαλέσθαι ἐπ᾽ ὅτευ μιῇ ἐούσῃ
γῇ οὐνόματα τριφάσια κέεται, ἐπωνυμίας ἔχοντα γυναικῶν, καὶ
οὐρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγύπτιος ποταμὸς ἐτέθη καὶ
Φᾶσις ὁ Κόλχος (οἳ δὲ Τάναϊν ποταμὸν τὸν Μαιήτην καὶ
πορθμήια τὰ Κιμμέρια λέγουσι), οὐδὲ τῶν διουρισάντων τὰ οὐ-

---

30 ἐπιλήσομαι β ἐπιλήθομαι α 44,2 ὅσ α ὢσ β | ποταμῶν πάντων α πάντων ποταμῶν β 4 ἐκδιδοῖ α ἐσδιδοῖ β 5 δὴ καὶ β δὴ α 5 κασπατύρου α καπύρου R κασταπύρου V 7 κατὰ α κατὰ τὸν β | πρὸς—ἀνατολὰς del. van Herwerden 8 τριηκοστῷ] τρίτῳ van Herwerden 12 οὕτωσ α οὕτω β 13 ἥλιον α ἠέλιον β | τὰ ἄλλα α ἄλλα β 14 παρεχόμενα Krüger 45,3 βορέην β βορῆν α 5 κέ(καί- V)εται β κεῖται α 7 τὸν Μαιήτην] καὶ Μαιῆτιν Schenkl.

νόματα πυθέσθαι, καὶ ὅθεν ἔθεντο τὰς ἐπωνυμίας. ἤδη γὰρ Λιβύη μὲν ἐπὶ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἔχειν τὸ οὔνομα γυναικὸς αὐτόχθονος, ἡ δὲ Ἀσίη ἐπὶ τῆς Προμηθέος γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίην. καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνονται τοῦ οὐνόματος Λυδοί, φάμενοι ἐπὶ Ἀσίεω τοῦ Κότυος τοῦ Μάνεω κεκλῆσθαι τὴν Ἀσίην, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ τῆς Προμηθέος Ἀσίης· ἐπ᾽ ὅτευ καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν κεκλῆσθαι Ἀσιάδα. ἡ δὲ δὴ Εὐρώπη οὔτε εἰ περίρρυτός ἐστι γινώσκεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων, οὔτε ὁκόθεν τὸ οὔνομα ἔλαβε τοῦτο, οὔτε ὅστις οἱ ἦν ὁ θέμενος φαίνεται, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς Τυρίης φήσομεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ οὔνομα τὴν χώρην· πρότερον δὲ ἦν ἄρα ἀνώνυμος ὥσπερ αἱ ἕτεραι. ἀλλ᾽ αὕτη γε ἐκ τῆς Ἀσίης τε φαίνεται ἐοῦσα καὶ οὐκ ἀπικομένη ἐς τὴν γῆν ταύτην, ἥτις νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων Εὐρώπη καλέεται, ἀλλ᾽ ὅσον ἐκ Φοινίκης ἐς Κρήτην, ἐκ Κρήτης δὲ ἐς Λυκίην. ταῦτα μέν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· τοῖσι γὰρ νομιζομένοισι αὐτῶν ⟨οὐνόμασι⟩ χρησόμεθα.

46 Ὁ δὲ Πόντος ὁ Εὔξεινος, ἐπ᾽ ὃν ἐστρατεύετο Δαρεῖος, χωρέων πασέων παρέχεται [ἔξω τοῦ Σκυθικοῦ] ἔθνεα ἀμαθέστατα· οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχομεν προβαλέσθαι σοφίης πέρι οὔτε ἄνδρα λόγιον οἴδαμεν γενόμενον, πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος καὶ Ἀναχάρσιος. τῷ δὲ Σκυθικῷ γένεϊ ἓν μὲν τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπηίων πρηγμάτων σοφώτατα πάντων ἐξεύρηται τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τὰ μέντοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι· τὸ [δὲ] μέγιστον οὕτω σφι ἀνεύρηται, ὥστε ἀποφυγεῖν τε μηδένα ἐπελθόντα ἐπὶ σφέας, μὴ βουλομένους τε ἐξευρεθῆναι καταλαβεῖν μὴ οἷόν τε εἶναι. τοῖσι γὰρ μήτε ἄστεα μήτε

9 ἤδη γὰρ] ἦ γὰρ δὴ Krüger 10.11.13.14 ἐπὶ α ἀπὸ β 12 τὴν ἐπωνυμίην del. van Herwerden 13 κότυοσ α βότυοσ β 15 ἐπ᾽ ὅτευ β ἀπότευ α 16 οὔτε β οὐδ᾽ α 18 τυρίησ β A² συρίησ α 20 αἱ α, om. β 21 τὴν α, om. β 23 λυκίην α λυβίην R λϊβύην V 24 αὐτῶν α αὐτέων β | ⟨οὐνόμασι⟩ add. van Herwerden 46,1 δαρεῖοσ β ὁ δαρεῖοσ α 2 ἔξω τοῦ Σκυθικοῦ del. Gomperz 4 λόγιον α λόγιμον β | γενόμενον α λεγόμενον β 7 δὲ α, om. β 8 ⟨τοῦτο⟩ οὕτω Gomperz | ἀποφυγεῖν α ἀποφεύγειν β | ἐπελθόντα α ἀπελθόντα β 10 γὰρ ⟨ἂν⟩ van Herwerden.

τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται, ζῶντες μὴ ἀπ᾽ ἀρότου, ἀλλ᾽ ἀπὸ κτηνέων, οἰκήματά τέ σφι ᾖ ἐπὶ ζευγέων, κῶς οὐκ ἂν εἴησαν οὗτοι ἄμαχοί τε καὶ ἄποροι προσμίσγειν; ἐξεύρηται δέ σφι ταῦτα τῆς τε γῆς ἐούσης 47 ἐπιτηδέης καὶ τῶν ποταμῶν ἐόντων σφι συμμάχων· ἥ τε γὰρ γῆ ἐοῦσα πεδιὰς αὕτη ποιώδης τε καὶ εὔυδρός ἐστι, ποταμοί τε δι᾽ αὐτῆς ῥέουσι οὐ πολλῷ τεῳ ἀριθμὸν ἐλάσσονες τῶν ἐν Αἰγύπτῳ διωρύχων. ὅσοι δὲ ὀνομαστοί τέ εἰσι αὐτῶν καὶ προσπλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τούτους ὀνομανέω. Ἴστρος μὲν πεντάστομος, μετὰ δὲ Τύρης τε καὶ Ὕπανις καὶ Βορυσθένης καὶ Παντικάπης καὶ Ὑπάκυρις καὶ Γέρρος καὶ Τάναϊς. ῥέουσι δὲ οὗτοι κατὰ τάδε.

Ἴστρος μέν, ἐὼν μέγιστος ποταμῶν πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, 48 ἶσος αἰεὶ αὐτὸς ἑωυτῷ ῥέει καὶ θέρεος καὶ χειμῶνος, πρῶτος δὲ τὸ ἀπ᾽ ἑσπέρης τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέων κατὰ τοιόνδε μέγιστος γέγονε, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων. εἰσὶ δὲ οἵδε οἱ μέγαν αὐτὸν ποιεῦντες, διὰ μέν γε τῆς Σκυθικῆς χώρης πέντε μὲν οἱ ῥέοντες, τόν τε Σκύθαι Πόρατα καλέουσι, Ἕλληνες δὲ Πυρετόν, καὶ ἄλλος Τιαραντὸς καὶ Ἄραρός τε καὶ Νάπαρις καὶ Ὀρδησσός. ὁ μὲν πρῶτος λεχθεὶς τῶν ποταμῶν μέγας καὶ πρὸς ἠῶ ῥέων ἀνακοινοῦται τῷ Ἴστρῳ τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ δεύτερος λεχθεὶς [Τιαραντὸς] πρὸς ἑσπέρην τε μᾶλλον καὶ ἐλάσσων, ὁ δὲ δὴ Ἄραρός τε καὶ ὁ Νάπαρις καὶ ὁ Ὀρδησσὸς διὰ μέσου

---

11 φερέοικοι α φέροικοι β | ἐόντεσ πάντεσ ἔωσι α παντεσ ἔωσι (-σϊν V) ἐόντεσ β 12 μὴ α τε μὴ β | ἀρότου α ἄρτου β 14 προσμίσγειν α προσμίγειν β 47,1 σφι α σφισι β 3 εὔυδρόσ ἐστι α ἔνυδροσ β 4 τέω β τε α 5 ὀνομαστοί α οὐνομαστοὶ β 6 ὀνομανέω α οὐνομανέω β 8 γέρροσ α γέρρισ β | δὲ β γὰρ α | οὗτοι β οἷδε α 48,1 ποταμῶν πάντων α ποταμῶν (-μὸσ R S) ἁπάντων β 4 ἐκδιδόντων α ἐσδιδόντων β | δὴ Stein 5 οἵδε α, om. β | ποιεῦντεσ β ποιέοντεσ α 6 μὲν οἱ ῥέοντες] οἱ συρρέοντες Schenkl | πόρατα (ποратας marg.) α ποратὰ β 7 τιαραντὸσ β || τισάραντοσ α 8 ὀρδησσόσ α ὄρδησος R ὄρδησος V 9 ἀνακοινοῦται τῶι ἴστρωι α τῷ ἴστρῳ ἀνακοι(-κι- V′)νοῦται β 10 Τιαραντὸς del. van Herwerden | ἑσπέρην β ἑσπέρησ α 11 ὁ α, om. β | καὶ ὁ Pd: καὶ | ὀρδησσοσ α ὄρδησοσ R S ὄρδισος (η supra ι) V.

49 τούτων ῥέοντες ἐσβάλλουσι ἐς τὸν Ἴστρον. οὗτοι μὲν αὐθιγενέες Σκυθικοὶ ποταμοὶ συμπληθύουσι αὐτόν, ἐκ δὲ Ἀγαθύρσων Μάρις ποταμὸς ῥέων συμμίσγεται τῷ Ἴστρῳ. ἐκ δὲ τοῦ Αἵμου τῶν κορυφέων τρεῖς ἄλλοι μεγάλοι ῥέοντες πρὸς βορέην ἄνεμον ἐσβάλλουσι ἐς αὐτόν, Ἄτλας καὶ Αὔρας καὶ Τίβισις· διὰ δὲ Θρηίκης καὶ Θρηίκων τῶν Κροβύζων ῥέοντες Ἄθρυς καὶ Νόης καὶ Ἀρτάνης ἐκδιδοῦσι ἐς τὸν Ἴστρον· ἐκ δὲ Παιόνων καὶ ὄρεος Ῥοδόπης Σκίος ποταμὸς μέσον σχίζων τὸν Αἷμον ἐκδιδοῖ ἐς αὐτόν. ἐξ Ἰλλυριῶν δὲ ῥέων πρὸς βορέην ἄνεμον Ἄγγρος ποταμὸς ἐσβάλλει ἐς πεδίον τὸ Τριβαλλικὸν καὶ ἐς ποταμὸν Βρόγγον, ὁ δὲ Βρόγγος ἐς τὸν Ἴστρον· οὕτω ἀμφοτέρους ἐόντας μεγάλους ὁ Ἴστρος δέκεται. ἐκ δὲ τῆς κατύπερθε χώρης Ὀμβρικῶν Κάρπις ποταμὸς καὶ ἄλλος Ἄλπις πρὸς βορέην ἄνεμον καὶ οὗτοι ῥέοντες ἐκδιδοῦσι ἐς αὐτόν· ῥέει γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἴστρος, ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, οἳ ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων μετὰ Κύνητας οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ· ῥέων δὲ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθικῆς ἐσβάλλει.

50 τούτων ὦν τῶν καταλεχθέντων καὶ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομένων τὸ σφέτερον ὕδωρ γίνεται ὁ Ἴστρος ποταμῶν μέγιστος, ἐπεὶ ὕδωρ γε ἓν πρὸς ἓν [συμβάλλειν] ὁ Νεῖλος πλήθεϊ ἐπικρατέει· ἐς γὰρ δὴ τοῦτον οὔτε ποταμὸς οὔτε κρήνη οὐδεμία ἐκδιδοῦσα ἐς πλῆθός οἱ συμβάλλεται. ἶσος δὲ αἰεὶ ῥέει ἔν τε θέρεϊ καὶ χειμῶνι ὁ Ἴστρος κατὰ τοιόνδε τι, ὡς ἐμοὶ δοκέει· τοῦ μὲν χει-

12 ῥέοντεσ β ἰόντεσ α 49,3 ἐκ—5 Τίβισις del. Gatterer 4 ⟨οὐ⟩ μεγάλοι Mannert 4.9.13 βορέην: βορην 5 αὔρασ α λύρασ β | θρηίκησ α θρήκησ β 6 θρηίκων α θρηκῶν α | τῶν α, om. β | κροβύζων β κρωβύζων α | νόησ α νοίασ β 7 ἐκδιδοῦσι α ἐσδιδοῦσι (-σῖν V) β 8 σκίοσ β κίοσ α Ἤσκιοσ Gatterer | μέσον β μέσοσ α | ἐκδιδοῖ β ἐσδιδοῖ α 10 ἐσ α ἐσ τὸ β | τριβαλλικὸν α τριβάλλιον β 13 κάρπισ α κάρμισ β | ἄλπισ β ἄλπισ ποταμὸσ α 14 ἐκδιδοῦσι α ἐσδιδοῦσι (-σῖν V) β 15 πρὸσ β πρὶν α 17 τῆσ β, om. α | σκυθικῆσ β σκυθίησ α 50,1 τούτων α τουτέων β 3 συμβάλλειν del. Krüger | ἐπικρατέει β ἀποκρατέει α 4 ἐκδιδοῦσα A^2: ἐσδιδοῦσα 5 οἱ συμβάλλεται α ἐσ συμβάλλεται β | καὶ α καὶ ἐν β.

μῶνός ἐστι ὅσος περ ἐστί, ὀλίγῳ τε μέζων τῆς ἑωυτοῦ φύσιος γίνεται· ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὕτη τοῦ χειμῶνος πάμπαν ὀλίγῳ, νιφετῷ δὲ πάντα χρᾶται· τοῦ δὲ θέρεος ἡ χιὼν ἡ ἐν τῷ χειμῶνι πεσοῦσα, ἐοῦσα ἀμφιλαφής, τηκομένη πάντοθεν ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἴστρον· αὕτη τε δὴ ἡ χιὼν ἐκδιδοῦσα ἐς αὐτὸν συμπληθύει καὶ ὄμβροι πολλοί τε καὶ λάβροι σὺν αὐτῇ· ὕει γὰρ δὴ τὸ θέρος. ὅσῳ δὲ πλέον ἐπ' ἑωυτὸν ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλκεται ἐν τῷ θέρεϊ ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσούτῳ τὰ συμμισγόμενα τῷ Ἴστρῳ πολλαπλήσιά ἐστι τοῦ θέρεος ἤ περ τοῦ χειμῶνος· ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα ἀντισήκωσις γίνεται, ὥστε ἶσόν μιν αἰεὶ φαίνεσθαι ἐόντα.

Εἷς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν τοῖσι Σκύθῃσί ἐστι ὁ Ἴστρος, 51
μετὰ δὲ τοῦτον Τύρης, ὃς ἀπὸ βορέω μὲν ἀνέμου ὁρμᾶται, ἄρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἣ οὐρίζει τήν τε Σκυθικὴν καὶ τὴν Νευρίδα γῆν. ἐπὶ δὲ τῷ στόματι αὐτοῦ κατοίκηνται Ἕλληνες, οἳ Τυρῖται καλέονται. τρίτος δὲ Ὕπανις ποταμὸς 52
ὁρμᾶται μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν πέριξ νέμονται ἵπποι ἄγριοι λευκοί· καλέεται δὲ ἡ λίμνη αὕτη ὀρθῶς μήτηρ Ὑπάνιος. ἐκ ταύτης ὦν ἀνατέλλων ὁ Ὕπανις ποταμὸς ῥέει ἐπὶ μὲν πέντε ἡμερέων πλόον βραχὺς καὶ γλυκύς ἐστι, ἀπὸ δὲ τούτου πρὸς θαλάσσης τεσσέρων ἡμερέων πλόον πικρὸς αἰνῶς· ἐκδιδοῖ γὰρ ἐς αὐτὸν κρήνη πικρή, οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρή, ἣ μεγάθεϊ σμικρὴ ἐοῦσα κιρνᾷ τὸν Ὕπανιν, ἐόντα ποταμὸν ἐν ὀλίγοισι μέγαν. ἔστι δὲ ἡ κρήνη αὕτη ἐν οὔροισι χώρης τῆς τε ἀροτήρων Σκυθέων καὶ Ἀλιζώνων· οὔνομα δὲ τῇ κρήνῃ καὶ ὅθεν ῥέει τῷ χώρῳ, Σκυθιστὶ μὲν Ἐξαμπαῖος, κατὰ

---

7 μέζων α μείζων β 9 πάντα χρᾶται α τὰ πάντα χρέεται β 10 ἐκδιδοῖ Bredow: ἐσδιδοῖ 11 ἐκδιδοῦσα C: ἐσδιδοῦσα 15 πολλαπλήσιά α πολλαπλάσια β 51,1 τοῖσι β, om. α | ὁ α, om. β 2 ⟨δεύτερος ὁ⟩ Τύρης Stein | βορέω α βορέου β | ἄρχεται β ἔρχεται α 4 τὴν β, om. α 52,5 ποταμὸς del. van Herwerden 7 πικρῶσ αἰνῶσ β πικρὸσ δεινῶσ α 8 μεγάθει (-η V) β μεγέθει α 10 ἀλιζόνων A² R ἀλαζό(-ώ- S)νων α V' 11 ὅθεν ῥέει τῶι χώρωι α τῷ χώρῳ ὅθεν ῥέει β | ἐξαμπαῖοσ β αμαξάμπαιοσ α

δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν Ἱραὶ ὁδοί. συνάγουσι δὲ τὰ τέρματα ὅ τε Τύρης καὶ ὁ Ὕπανις κατὰ Ἀλιζῶνας· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἀποστρέψας ἑκάτερος ῥέει εὐρύνων τὸ μέσον.

53 *Τέταρτος δὲ Βορυσθένης ποταμός, ὅς ἐστι μέγιστός τε μετὰ Ἴστρον τούτων καὶ πολυαρκέστατος κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας οὔτι μοῦνον τῶν Σκυθικῶν ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, πλὴν Νείλου τοῦ Αἰγυπτίου· τούτῳ γὰρ οὐκ οἷά τέ ἐστι συμβαλεῖν ἄλλον ποταμόν· τῶν δὲ λοιπῶν Βορυσθένης ἐστὶ πολυαρκέστατος, ὃς νομάς τε καλλίστας καὶ εὐκομιδεστάτας κτήνεσι παρέχεται ἰχθύας τε ἀρίστους διακριδὸν καὶ πλείστους, πίνεσθαί τε ἥδιστός ἐστι, ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι, σπόρος τε παρ᾽ αὐτὸν ἄριστος γίνεται, ποίη τε, τῇ οὐ σπείρεται ἡ χώρη, βαθυτάτη· ἅλες τε ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ αὐτόματοι πήγνυνται ἄπλετοι· κήτεά τε μεγάλα ἀνάκανθα, τὰ ἀντακαίους καλέουσι, παρέχεται εἰς ταρίχευσιν, ἄλλα τε πολλὰ θωμάσαι ἄξια. μέχρι μέν νυν Γέρρου χώρου, ἐς τὸν τεσσεράκοντα ἡμερέων πλόος ἐστί, γινώσκεται ῥέων ἀπὸ βορέω ἀνέμου· τὸ δὲ κατύπερθε δι᾽ ὧν ῥέει ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔχει φράσαι· φαίνεται δὲ ῥέων δι᾽ ἐρήμου ἐς τῶν γεωργῶν Σκυθέων τὴν χώρην· οὗτοι γὰρ οἱ Σκύθαι παρ᾽ αὐτὸν ἐπὶ δέκα ἡμερέων πλόον νέμονται. μούνου δὲ τούτου τοῦ ποταμοῦ καὶ Νείλου οὐκ ἔχω φράσαι τὰς πηγάς, δοκέω δέ, οὐδὲ οὐδεὶς Ἑλλήνων. ἀγχοῦ τε δὴ θαλάσσης ὁ Βορυσθένης ῥέων γίνεται καί οἱ συμμίσγεται ὁ Ὕπανις ἐς τὠυτὸ ἕλος ἐκδιδούς. τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν*

13 *ἀλάζονασ* (ι *s.l.*) A *ἀλάζονασ α ἀλαζωνασ β* 53,1 *ἐστι μέγιστόσ γε α ἔστι τε μέγιστοσ β* 4 *ἁπάντων β πάντων α* 5 *συμβαλεῖν α συμβάλλειν β* 6 *εὐκομιδεστάτασ α εὐνομιδεστάτασ β* 7 *παρέχεται* ⟨*καὶ*⟩ Stein | *ἰχθύασ α ἰχθύσ β* | *καὶ β*, om. *α* 11 *κήτεά τε α κατηατε β* 12 *εἰσ α ἐσ β* 13 *γέρρου* (*γέρου* S) *τε β γερρέων α Γερρίων* Stein | *τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β τεσσερεσκαίδεκα* Reiz 16 *γεωργῶν β γεωργῶν τῶν α* 18 *τοῦ β*, om. *α* 19 *οὐδὲ α*, om. *β* 21 *ὕπανισ α ὕσπανισ β* | *τὠυτὸ ἕλος* Wesseling: *τὠυτὸ* (*τὸὐτὸ* V) *τέλοσ β τὸ τέλοσ α* | *δὲ μεταξὺ α μεταξὺ δὲ β*.

τούτων, ἐὸν ἔμβολον τῆς χώρης, Ἱππόλεω ἄκρη καλέεται, ἐν δὲ
αὐτῷ ἱρὸν Δήμητρος ἐνίδρυται· πέρην δὲ τοῦ ἱροῦ ἐπὶ τῷ Ὑπάνι
Βορυσθενεῗται κατοίκηνται.

Ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τούτων τῶν ποταμῶν, μετὰ δὲ τούτους 54
πέμπτος ποταμὸς ἄλλος, τῷ οὔνομα Παντικάπης. ῥέει μὲν ὦν
οὗτος ἀπὸ βορέω τε καὶ ἐκ λίμνης, καὶ τὸ μεταξὺ τούτου τε
καὶ τοῦ Βορυσθένεος νέμονται οἱ γεωργοὶ Σκύθαι, ἐκδιδοῖ δὲ
ἐς τὴν Ὑλαίην, παραμειψάμενος δὲ ταύτην τῷ Βορυσθένεϊ συμ-
μίσγεται. ἕκτος δὲ Ὑπάκυρις ποταμός, ὃς ὁρμᾶται μὲν ἐκ λί- 55
μνης, διὰ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθέων ῥέων ἐκδιδοῖ κατὰ
Καρκινῖτιν πόλιν, ἐς δεξιὴν ἀπέργων τήν τε Ὑλαίην καὶ τὸν
Ἀχιλλήιον δρόμον καλεόμενον. ἕβδομος δὲ Γέρρος ποταμὸς ἀπέ- 56
σχισται μὲν ἀπὸ τοῦ Βορυσθένεος κατὰ τοῦτο τῆς χώρης, ἐς ὃ
γινώσκεται ὁ Βορυσθένης· ἀπέσχισται μέν νυν ἐκ τούτου τοῦ
χώρου, οὔνομα δὲ ἔχει, τό περ ὁ χῶρος αὐτός, Γέρρος, ῥέων δὲ
εἰς θάλασσαν οὐρίζει τήν τε τῶν νομάδων χώρην καὶ τὴν τῶν
βασιληίων Σκυθέων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὸν Ὑπάκυριν. ὄγδοος δὲ 57
δὴ Τάναϊς ποταμός, ὃς ῥέει τἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὁρμώ-
μενος, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς μέζω ἔτι λίμνην καλεομένην Μαιῆτιν, ἣ
οὐρίζει Σκύθας τε τοὺς βασιληίους καὶ Σαυρομάτας. ἐς δὲ Τά-
ναϊν τοῦτον ἄλλος ποταμὸς ἐσβάλλει, τῷ οὔνομά ἐστι Ὕργις.

Τοῖσι μὲν δὴ ὀνομαστοῖσι ποταμοῖσι οὕτω δή τι οἱ Σκύ- 58
θαι ἐσκευάδαται, τοῖσι δὲ κτήνεσι ἡ ποίη ⟨ἡ⟩ ἀναφυομένη ἐν
τῇ Σκυθικῇ ἐστι ἐπιχολωτάτη πασέων ποιέων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν·
ἀνοιγομένοισι δὲ τοῖσι κτήνεσι ἔστι σταθμώσασθαι, ὅτι τοῦτο
οὕτως ἔχει.

Τὰ μὲν δὴ μέγιστα οὕτω σφι εὔπορά ἐστι, τὰ δὲ λοιπὰ 59

---

22 ἱππολέω β ἱππολέων α 23 δήμητροσ β μητρὸσ α | ἐπὶ Valckenaer: ὑπὸ 24 βορυσθενεῖται β βορυσθενῖται α 54,2 μὲν ὦν Schenkl: μὲν γὰρ α δὲ β 3 τε καὶ β τε α 5 παραμειψάμενοσ α παραμείψασ β | βορυσθένει α βορυσθένϊ β 55,1 ὑπάκυρισ β ὑπάκαρισ α 3 καρκινῖ(-νῆ- V')τιν β καρκίνιτον α 56,2 ἐς τὸ Struve 4 δὲ β δ' α | δὲ ἐσ α εἰσ β 6 ὑπάκυριν α ἀπήκυριν β 57,2 τἀνέκαθεν α τὰ ἀνέκαθεν β 4 δὲ α δὲ τὸν β 58,2 ἡ ποίη ⟨ἡ⟩ Reiske: ἡ ποίη α ποίη β.

νόμαια κατὰ τάδε σφι διακέεται. θεοὺς μὲν μούνους τοίσδε ἱλάσκονται, Ἱστίην μὲν μάλιστα, ἐπὶ δὲ Δία τε καὶ Γῆν, νομίζοντες τὴν Γῆν τοῦ Διὸς εἶναι γυναῖκα, μετὰ δὲ τούτους Ἀπόλλωνά τε καὶ οὐρανίην Ἀφροδίτην καὶ Ἄρεα καὶ Ἡρακλέα. τούτους μὲν πάντες Σκύθαι νενομίκασι, οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλήιοι Σκύθαι καὶ τῷ Ποσειδέωνι θύουσι. ὀνομάζονται δὲ Σκυθιστὶ Ἱστίη μὲν Ταβιτί, Ζεὺς δὲ ὀρθότατα κατὰ γνώμην γε τὴν ἐμὴν καλεόμενος Παπαῖος, Γῆ δὲ Ἀπί, Ἀπόλλων δὲ Γοιτόσυρος, οὐρανίη δὲ Ἀφροδίτη Ἀργίμπασα, Ποσειδέων δὲ Θαγιμασάδας. ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι ποιέειν πλὴν Ἄρεϊ· τούτῳ δὲ νομίζουσι.

60 *Θυσίη δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε περὶ πάντα τὰ ἱρὰ ὁμοίως, ἐρδομένη ὧδε· τὸ μὲν ἱρήιον αὐτὸ ἐμπεποδισμένον τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἕστηκε, ὁ δὲ θύων ὄπισθε τοῦ κτήνεος ἑστεὼς σπάσας τὴν ἀρχὴν τοῦ στρόφου καταβάλλει μιν, πίπτοντος δὲ [τοῦ ἱρηίου] ἐπικαλέει τὸν θεόν, τῷ ἂν θύῃ, καὶ ἔπειτα βρόχῳ περὶ ὦν ἔβαλε τὸν αὐχένα, σκυταλίδα δὲ ἐμβαλὼν περιάγει καὶ ἀποπνίγει, οὔτε πῦρ ἀνακαύσας οὔτε καταρξάμενος οὔτ' ἐπισπείσας· ἀποπνίξας δὲ καὶ ἀποδείρας τράπεται πρὸς ἕψησιν.*

61 *τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰνῶς ἀξύλου ἐούσης ὧδέ σφι ἐς τὴν ἕψησιν τῶν κρεῶν ἐξεύρηται· ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὰ ἱρήια, γυμνοῦσι τὰ ὀστέα τῶν κρεῶν, ἔπειτα δὲ ἐσβάλλουσι, ἢν μὲν τύχωσι ἔχοντες, ⟨ἐς⟩ λέβητας ἐπιχωρίους, μάλιστα Λεσβίοισι κρητῆρσι προσικέλους, χωρὶς ἢ ὅτι πολλῷ μέζονας· ἐς τούτους ἐσβαλόντες*

---

2 *διακέεται β διάκειται α* 3 *μὲν β δὲ α* | *τε β*, om. *α* 5 *ἄρεα καὶ ἡρακλέα β ἡρακλέα καὶ ἄρεα α* 6 *καλεόμενοι β*, om. *α* 7 *ποσειδέωνι α ποσειδέονι β* | *ὀνομάζονται β οὐνομάζεται α* 9 *γε α*, om. *β* | *ἀπὶ β ἀπία α* 10 *Γοιτόσυρος* Hesychius: *οἰτόσυροσ* | *ἀργίμπασα* R *ἀρτίμπασα* V' *ἀρίππασα α* 11 *Θαγιμασάδας* Stein: *θαγιμασά β θαμιμασάδασ α* 12 *Ἄρεϊ* Stein: *ἄρηι* **60**,1 *πᾶσι α πᾶσα β* | *περὶ*] *παρὰ* Reiske 5 *τοῦ ἱρηίου* del. van Herwerden 6 *καὶ ἀποπνίγει α*, om. *β* 7 *καταρξάμενοσ α κατευξάμενοσ β* **61**,2 *ἐπεὰν β ἐπειδ' ἂν α* 3 *δὲ* (*δ'* S) *β*, om. *α* | *ἐσβάλλουσι* del. Cobet 4 ⟨*ἐς*⟩ *λέβητας* I. Gronov | *Λεσβίοισι* Stein: *λεβίοισι α χλεσβίοισι β* 5 *προσικέλους*: *προσεικέλουσ* | *μέζονας* R S *μείζονασ α* V | *ἐσβαλόντες* Cobet: *ἐσβάλλοντεσ α βαλόντες* R *βαλλοντες* V'.

ἕψουσι ὑποκαίοντες τὰ ὀστέα τῶν ἱρηίων· ἢν δὲ μή σφι παρῇ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρηίων ἐσβαλόντες τὰ κρέα πάντα καὶ παραμίξαντες ὕδωρ ὑποκαίουσι τὰ ὀστέα. τὰ δὲ αἴθεται κάλλιστα, αἱ δὲ γαστέρες χωρέουσι εὐπετέως τὰ κρέα ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων· καὶ οὕτω βοῦς τε ἑωυτὸν ἐξέψει καὶ τἆλλα ἱρήια ἑωυτὸ ἕκαστον. ἐπεὰν δὲ ἑψηθῇ τὰ κρέα, [ὁ θύσας] τῶν κρεῶν καὶ τῶν σπλάγχνων ἀπαρξάμενος ῥίπτει ἐς τὸ ἔμπροσθε. θύουσι δὲ καὶ τἆλλα πρόβατα καὶ ἵππους μάλιστα.

Τοῖσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν οὕτω θύουσι καὶ ταῦτα 62
τῶν κτηνέων, τῷ δὲ Ἄρεϊ ὧδε· κατὰ νομοὺς ἑκάστοισι τῶν ἀρχέων ἐσίδρυταί σφι Ἄρεος ἱρὸν τοιόνδε· φρυγάνων φάκελοι συννενέαται ὅσον τε ἐπὶ σταδίους τρεῖς μῆκος καὶ εὖρος, ὕψος δὲ ἔλασσον· ἄνω δὲ τούτου τετράγωνον ἄπεδον πεποίηται, καὶ τὰ μὲν τρία τῶν κώλων ἐστὶ ἀπότομα, κατὰ δὲ τὸ ἓν ἐπιβατόν. ἔτεος δὲ ἑκάστου ἁμάξας πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐπινέουσι φρυγάνων· ὑπονοστέει γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χειμώνων. ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ ὄγκου ἀκινάκης σιδήρεος ἵδρυται ἀρχαῖος ἑκάστοισι, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τοῦ Ἄρεος τὸ ἄγαλμα. τούτῳ δὲ τῷ ἀκινάκῃ θυσίας ἐπετέους προσάγουσι προβάτων καὶ ἵππων, καὶ δὴ καὶ τοισίδ' ἔτι πλέω θύουσι ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι· ὅσους [δ'] ἂν τῶν πολεμίων ζωγρήσωσι, ἀπὸ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄνδρα ἕνα θύουσι, τρόπῳ οὐ τῷ αὐτῷ [ᾧ] καὶ τὰ πρόβατα ἀλλ' ἑτεροίῳ. ἐπεὰν γὰρ οἶνον ἐπισπείσωσι κατὰ τῶν κεφαλέων, ἀποσφάζουσι τοὺς ἀν-

---

6 ὑποκαίοντεσ A[2] B R S ὑποκέοντεσ A[1] R V 7 λέβησ β ὁ λέβησ α | ἐσβαλόντες Cobet: ἐσβάλλοντεσ 8 ὑποκαίουσι α ὑποκέουσι β 10 ἑωυτὸν β ἑαυτὸν α 11 τἆλλα α τὰ ἄλλα β | ὁ θύσας del. van Herwerden 13 ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β | τἆλλα β τὰ ἄλλα α 62,1 τοῖσι β τοῖσ α | ταῦτα α τἆλλα R τὰ ἄλλα V' 2 δὲ α δὲ δὴ β | Ἄρεϊ Stein: ἄρηι | ἑκάστους Stein 3 ἀρχέων Stein: ἀρχείων α ἀρχαίων β | ἐνίδρυταί Stein
ν
4 συννενέαται B συνενέαται A συνέαταί R V συννέαται S | τε β τ' α 5 ἄπεδον α ἐπίπεδον β 8 ἐπὶ α ὑπὸ β 9 ὄγκον β σηκοῦ α | τοῦτ' α τοῦτό β 10 ἐπετέους Bekker: ἐπετείουσ 11 τοισίδ' Dindorf: τοῖσδε β τοῖσδ' α 12 δ' del. Bekker 13 ἕνα β, om. α; fuerat Ā 14 ᾧ del. Struve | ἀλλ' β ἀλλὰ α 15 κεφαλέων α κεφαλαίων β | ἀποσφάζουσι α σφάξουσι R V σφάξαντες S.

θρώπους ἐς ἄγγος καὶ ἔπειτα ἀνενείκαντες ἄνω ἐπὶ τὸν ὄγκον τῶν φρυγάνων καταχέουσι τὸ αἷμα τοῦ ἀκινάκεω. ἄνω μὲν δὴ φορέουσι τοῦτο, κάτω δὲ παρὰ τὸ ἱρὸν ποιεῦσι τάδε· τῶν ἀποσφαγέντων ἀνδρῶν τοὺς δεξιοὺς ὤμους πάντας ἀποταμόντες σὺν τῇσι χερσὶ ἐς τὸν ἠέρα ἱεισι, καὶ ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα ἀπέρξαντες ἱρήια ἀπαλλάσσονται. χεὶρ δὲ τῇ ἂν πέσῃ κέεται, καὶ χωρὶς ὁ νεκρός.

63 Θυσίαι μέν νυν αὗταί σφι κατέστασι, ὑσὶ δὲ οὗτοι οὐδὲν νομίζουσι, οὐδὲ τρέφειν ἐν τῇ χώρῃ τὸ παράπαν θέλουσι.

64 Τὰ δ' ἐς πόλεμον ἔχοντα ὧδέ σφι διακέαται· ἐπεὰν τὸν πρῶτον ἄνδρα καταβάλῃ ἀνὴρ Σκύθης, τοῦ αἵματος ἐμπίνει· ὅσους δ' ἂν φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τούτων τὰς κεφαλὰς ἀποφέρει τῷ βασιλέϊ· ἀπενείκας μὲν γὰρ κεφαλὴν τῆς ληίης μεταλαμβάνει τὴν ἂν λάβωσι, μὴ ἐνείκας δὲ οὔ. ἀποδείρει δὲ αὐτὴν τρόπῳ τοιῷδε· περιταμὼν κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς ἐκσείει, μετὰ δὲ σαρκίσας βοὸς πλευρῇ δέψει τῇσι χερσί, ὀργάσας δὲ αὐτὸ ἅτε χειρόμακτρον ἔκτηται, ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου τὸν αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τούτου ἐξάπτει καὶ ἀγάλλεται· ὃς γὰρ ἂν πλεῖστα χειρόμακτρα ἔχῃ, ἀνὴρ ἄριστος οὗτος κέκριται. πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐκ τῶν ἀποδαρμάτων καὶ χλαίνας ἐπέν-

---

17 ἀκινάκεω Stein: ἀκινάκεοσ 18 φορέουσι τοῦτο α ἀναφέρουσι ταῦτα β | κάτω A β κάτωι B 19 ἀποταμόντεσ α ἀποτάμνοντεσ β 20 σὺν τῇσι] αὐτῇσι van Herwerden | τὰ ἄλλα α S τἄλλα R V | ἀπέρξαντεσ α ἐπάρξαντεσ β 21 χεὶρ — 22 νεκρός post 20 ἱεισι ponit van Herwerden 21 κέεται: κέαται α κεῖται β 63,1 κατεστᾶσι Stein: κατεστέασι(-ϊν V) | ὑσὶ — 2 θέλουσι in extremo capite 61 ponit Herwerden | ⟨οὐδὲ⟩ οὗτοι Stein 64,1 δ' α δὲ β | διακέαται α διακέεται β 3 δ' α δὲ β 4 ληίησ α λείησ β 5 ἀποδείρει δὲ α ἀποδέρει τὲ R ἀποφέρει τὲ V 6 τῆς κεφαλῆς] τοῦ δέρματος van Herwerden 7 ἐκσείει β A² ἐξίει α | δέψει β δεψεῖ α 8 ὀργάσασ α²: ὀργήσασ β ὀργίσασ α | χειρόμακτρον β χειρώμακτρον α | τῶν β, om. α 10 χειρόμακτρα β δέρματα χειρώμακτρα α, del. Gomperz | ἔχηι A ἔχῃ β ἔχει B 11 ἐπέννυσθαι β ἐφιέννυσθαι A marg. ἐπείνυσθαι α.

νυσθαι ποιεῦσι, συρράπτοντες κατά περ βαίτας· πολλοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τὰς δεξιὰς χεῖρας νεκρῶν ἐόντων ἀποδείραντες αὐτοῖσι ὄνυξι καλύπτρας τῶν φαρετρέων ποιεῦνται· δέρμα δὲ ἀνθρώπου καὶ παχὺ καὶ λαμπρὸν ἦν ἄρα, σχεδὸν δερμάτων πάντων λαμπρότατον λευκότητι. πολλοὶ δὲ καὶ ὅλους ἄνδρας ἐκδείραντες καὶ διατείναντες ἐπὶ ξύλων ἐπ᾽ ἵππων περιφέρουσι.
ταῦτα μὲν δὴ οὕτω σφι νενόμισται, αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλάς, οὔτι 65
πάντων ἀλλὰ τῶν ἐχθίστων, ποιεῦσι τάδε· ἀποπρίσας [ἕκαστος] πᾶν τὸ ἔνερθε τῶν ὀφρύων ἐκκαθαίρει· καὶ ἢν μὲν ᾖ πένης, ὃ δὲ ἔξωθεν ὠμοβοέην μούνην περιτείνας οὕτω χρᾶται, ἢν δὲ πλούσιος, τὴν μὲν ὠμοβοέην περιτείνει, ἔσωθεν δὲ καταχρυσώσας οὕτω χρᾶται ποτηρίῳ. ποιεῦσι δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν οἰκηίων, ἤν σφι διάφοροι γένωνται καὶ ἢν ἐπικρατήσῃ αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλέϊ. ξείνων δέ οἱ ἐλθόντων, τῶν ἂν λόγον ποιῆται, τὰς κεφαλὰς ταύτας παραφέρει, καὶ ἐπιλέγει ὥς οἱ ἐόντες οἰκήιοι πόλεμον προσεθήκαντο καί σφεων αὐτὸς ἐπεκράτησε, ταύτην ἀνδραγαθίην λέγοντες. ἅπαξ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκά- 66
στου ὁ νομάρχης ἕκαστος ἐν τῷ ἑωυτοῦ νομῷ κιρνᾷ κρητῆρα οἴνου, ἀπ᾽ οὗ πίνουσι τῶν Σκυθέων τοῖσι ⟨ἂν⟩ ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἔωσι· τοῖσι δ᾽ ἂν μὴ κατεργασμένον ᾖ τοῦτο, οὐ γεύονται τοῦ οἴνου τούτου, ἀλλ᾽ ἠτιμωμένοι ἀποκατέαται· ὄνειδος δέ σφί ἐστι μέγιστον τοῦτο· ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἄνδρας ἀραιρηκότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σύνδυο κύλικας ἔχοντες πίνουσι ὁμοῦ.

---

12 ποιεῦσι α ποιέουσι β 16 πάντων α πάντων καὶ β 17 ἐπ᾽ β ἐφ᾽ α 65,2 ἕκαστος del. Krüger 5 δὲ β δὲ ἧι α 6 καταχρυσώσασ β περιχρυσώσασ α | ποιεῦσι α ποιέουσι β 7 γένωνται β γίνωνται α | αὐτῶν Reiske 9 ποιῆται α R ποιεῖται V′ 10 προσεθήκαντο α προεθήκαντο β 11 λέγοντεσ α λέγεται β 66,1 ἑκάστου del. Krüger 2 ἐν τῷ ἑωυτοῦ ἕκαστος van Herwerden | ἑωυτοῦ β ἑαυτοῦ α | κιρνᾶι α κίρναται β 3 τοῖσι ⟨ἂν⟩ Schweighäuser: τοῖσι α ὅσοι (ὅσιοι V) δὴ β | πολέμιοι α, om. β 4 ἀναραιρημένοι Schweighäuser 5 ἀποκατέαται α ἀποκαθέαται β 6 ἂν β, om. α 7 ἀναραιρηκότες Schweighäuser.

67 *Μάντιες δὲ Σκυθέων εἰσὶ πολλοί, οἳ μαντεύονται ῥάβδοισι ἰτεΐνῃσι πολλῇσι ὧδε· ἐπεὰν φακέλους ῥάβδων μεγάλους ἐνείκωνται, θέντες χαμαὶ [δι]ἐξειλίσσουσι αὐτούς, ἔπειτα κατὰ μίαν ἑκάστην ῥάβδον τιθέντες θεσπίζουσι, ἅμα τε λέγοντες ταῦτα συνειλέουσι τὰς ῥάβδους ὀπίσω καὶ αὖτις κατὰ μίαν συντίθεισι. αὕτη μέν σφι ἡ μαντικὴ πατρωίη ἐστί, οἱ δὲ ἐνάρεες οἱ ἀνδρόγυνοι τὴν Ἀφροδίτην σφι λέγουσι μαντικὴν δοῦναι· φιλύρης ὦν φλοιῷ μαντεύονται· ἐπεὰν τὴν φιλύρην τρίχα σχίσῃ, διαπλέκων*
68 *ἐν τοῖσι δακτύλοισι τοῖσι ἑωυτοῦ καὶ διαλύων χρᾷ. ἐπεὰν δὲ βασιλεὺς ὁ Σκυθέων κάμῃ, μεταπέμπεται τῶν μαντίων ἄνδρας τρεῖς τοὺς εὐδοκιμέοντας μάλιστα, οἳ τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ μαντεύονται· καὶ λέγουσι οὗτοι ὡς τὸ ἐπίπαν μάλιστα τάδε, ὡς τὰς βασιληίας ἱστίας ἐπιώρκηκε ὃς καὶ ὅς, λέγοντες τῶν ἀστῶν τὸν ἂν δὴ λέγωσι. τὰς δὲ βασιληίας ἱστίας νόμος Σκύθῃσι τὰ μάλιστά ἐστι ὀμνύναι τότε, ἐπεὰν τὸν μέγιστον ὅρκον ἐθέλωσι ὀμνύναι. αὐτίκα δὲ διαλελαμμένος ἄγεται οὗτος τὸν ἂν δὴ φῶσι ἐπιορκῆσαι, ἀπιγμένον δὲ ἐλέγχουσι οἱ μάντιες ⟨οἱ μάντιες⟩ ὡς ἐπιορκήσας φαίνεται [ἐν τῇ μαντικῇ] τὰς βασιληίας ἱστίας καὶ διὰ ταῦτα ἀλγέει ὁ βασιλεύς· ὁ δὲ ἀρνέεται, οὐ φάμενος ἐπιορκῆσαι, καὶ δεινολογέεται. ἀρνεομένου δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς μεταπέμπεται ἄλλους διπλησίους μάντιας· καὶ ἢν μὲν καὶ οὗτοι ἐσορῶντες ἐς τὴν μαντικὴν καταδήσωσι ἐπιορκῆσαι, τοῦ δὲ ἰθέως τὴν κεφαλὴν ἀποτάμνουσι, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ διαλαγχάνουσι οἱ πρῶτοι τῶν μαντίων· ἢν δὲ οἱ ἐπελθόντες*

67,3 *ἐξειλίσσουσι* van Herwerden: *διεξελίσσουσι* | *ἔπειτα κατὰ* Schenkl: *καὶ ἐπὶ* 4 *ῥάβδον*] *τῶν ῥάβδων* Gomperz, del. van Herwerden 6 *πατρωίη α πατρώη β* | *ἐνάρεες* Stein: *ναρεεσ β ἐνάριεσ α* | *οἱ β καὶ οἱ α* | *οἱ ἀνδρόγυνοι* del. Naber 7 *⟨δ'⟩ ὦν* Stein 8 *φλοιῷ ⟨ὧδε⟩* van Herwerden | *τρίχα β τρία α* 9 *τοῖσι α*, om. *β* 68,2 *ὁ Σκυθέων* del. Krüger 4 *μάλιστα* del. idem 5 *ἱστίασ β ἱεστίας* A *εστίας* B[1] | *ἐπιώρκησε α ἐπιόρκησε* (-εν V) *β* 6 *δὴ α*, om. *β* 8 *ἐθέλωσι α θέλωσιν* (-σι S) *β* | *διαλελαμμένοσ α διαλελαμένοσ β* | *ἄγεται α*, om. *β* 10 *ἐν τῇ μαντικῇ* del. Gomperz 12 *ἐπιορκῆσαι α ἐφιορκῆσαι β* 14 *ἐς τὴν μαντικὴν* del. Gomperz 16 *ἢν β καὶ ἢν α*.

μάντιες ἀπολύσωσι, ἄλλοι πάρεισι μάντιες καὶ μάλα ἄλλοι· ἢν ὧν οἱ πλεῦνες τὸν ἄνθρωπον ἀπολύσωσι, δέδοκται τοῖσι πρώτοισι τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπόλλυσθαι. ἀπόλλυσι δῆτα αὐτοὺς 69 τρόπῳ τοιῷδε· ἐπεὰν ἅμαξαν φρυγάνων πλήσωσι καὶ ὑποζεύξωσι βοῦς, ἐμποδίσαντες τοὺς μάντιας καὶ χεῖρας ὀπίσω δήσαντες καὶ στομώσαντες κατέργνυσι ἐς μέσα τὰ φρύγανα, ὑποπρήσαντες δὲ αὐτὰ ἀπίεισι φοβήσαντες τοὺς βοῦς. πολλοὶ μὲν δὴ συγκατακαίονται τοῖσι μάντισι βόες, πολλοὶ δὲ περικεκαυμένοι ἀποφεύγουσι, ἐπεὰν αὐτῶν ὁ ῥυμὸς κατακαυθῇ. κατακαίουσι δὲ τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ καὶ δι᾽ ἄλλας αἰτίας τοὺς μάντιας, ψευδομάντιας καλέοντες. τοὺς δ᾽ ἂν ἀποκτείνῃ βασιλεύς, τούτων οὐδὲ τοὺς παῖδας λείπει, ἀλλὰ πάντα τὰ ἔρσενα κτείνει, τὰ δὲ θήλεα οὐκ ἀδικέει.

Ὅρκια δὲ ποιεῦνται Σκύθαι ὧδε πρὸς τοὺς ἂν ποιέωνται· 70 ἐς κύλικα μεγάλην κεραμίνην οἶνον ἐσχέαντες αἷμα συμμίσγουσι τῶν τὰ ὅρκια ταμνομένων, τύψαντες ὑπέατι ἢ ἐπιταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τοῦ σώματος, καὶ ἔπειτα ἀποβάψαντες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκην καὶ ὀϊστοὺς καὶ σάγαριν καὶ ἀκόντιον· ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατεύχονται πολλὰ καὶ ἔπειτα ἀποπίνουσι αὐτοί τε οἱ τὸ ὅρκιον ποιεύμενοι καὶ τῶν ἑπομένων οἱ πλείστου ἄξιοι.

Ταφαὶ δὲ τῶν βασιλέων ἐν Γέρροισί εἰσι [, ἐς ὃ ὁ Βορυ- 71 σθένης ἐστὶ προσπλωτός]· ἐνθαῦτα, ἐπεάν σφι ἀποθάνῃ ὁ βασιλεύς, ὄρυγμα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τετράγωνον, ἕτοιμον δὲ τοῦτο ποιήσαντες ἀναλαμβάνουσι τὸν νεκρόν, κατακεκηρωμένον μὲν τὸ σῶμα, τὴν δὲ νηδὺν ἀνασχισθεῖσαν καὶ καθαρθεῖσαν, πλέην

---

17 μάλα] πάλιν Cobet 18 τοῖσι πρώτοισι . . . αὐτοῖσι] τοὺς πρώτους . . . αὐτοὺς Krüger **69**,1 ἀπολλῦσι α ἀπόλλουσι R ἀπόλυσϊ V | δῆτα α δὲ β 2 τρόπω τοιῶδε β τοιῶιδε τρόπωι α | ἅμαξαν α ἁμαξαν καμάρησ β 3 ⟨τε⟩ τοὺς van Herwerden 4 κατειργνῦσι α κατατείνουσιν (-σι S) β 9 δ᾽ α δὲ β **70**,2 ἐσχέαντεσ β εγχέαντεσ A ἐκχέαντες B 3 τὰ όρκια β τὸ ὅρκιον α | ὑπέατι ἢ β υπέατι ηι α | ἐπιταμόντεσ β ἐπιτάμνοντεσ α 4 σμικρὸν β μικρὸν α 5 σάγαριν α σάγγαριν β | ἐπεὰν— 6 ποιήσωσι del. van Herwerden 6 δὴ Madvig **71**,1 ἐς — 2 προσπλωτός del. Stein.

κυπέρου κεκομμένου καὶ θυμιήματος καὶ σελίνου σπέρματος καὶ ἀννήσου, συνερραμμένην ὀπίσω, καὶ κομίζουσι ἐν ἁμάξῃ ἐς ἄλλο ἔθνος. οἳ δὲ ἂν παραδέξωνται κομισθέντα τὸν νεκρόν, ποιεῦσι τά περ οἱ βασιλήιοι Σκύθαι· τοῦ ὠτὸς ἀποτάμνονται, τρίχας περικείρονται, βραχίονας περιτάμνονται, μέτωπον καὶ ῥῖνα καταμύσσονται, διὰ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς ὀϊστοὺς διαβυνέονται. ἐνθεῦτεν δὲ κομίζουσι ἐν τῇ ἁμάξῃ [τοῦ βασιλέος] τὸν νέκυν ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἄρχουσι· οἳ δέ σφι ἕπονται ἐς τοὺς πρότερον ἦλθον. ἐπεὰν δὲ πάντας περιέλθωσι τὸν νέκυν κομίζοντες, ἔν τε Γέρροισι ἔσχατα κατοικημένοισί εἰσι τῶν ἐθνέων τῶν ἄρχουσι καὶ ἐν τῇσι ταφῇσι, ἔπειτα, ἐπεὰν θέωσι τὸν νέκυν ἐν τῇσι θήκῃσι ἐπὶ στιβάδος, παραπήξαντες αἰχμὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ νεκροῦ ξύλα ὑπερτείνουσι καὶ ἔπειτα ῥιψὶ καταστεγάζουσι, ἐν δὲ τῇ λοιπῇ εὐρυχωρίῃ [τῆς θήκης] τῶν παλλακέων τε μίαν ἀποπνίξαντες θάπτουσι καὶ τὸν οἰνοχόον καὶ μάγειρον καὶ ἱπποκόμον καὶ διήκονον καὶ ἀγγελιηφόρον καὶ ἵππους καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπαρχὰς καὶ φιάλας χρυσέας· ἀργύρῳ δὲ [οὐδὲν] οὐδὲ χαλκῷ χρέωνται. ταῦτα δὲ ποιήσαντες χοῦσι πάντες χῶμα,
72 ἁμιλλώμενοι καὶ προθυμεόμενοι ὡς μέγιστον ποιῆσαι. ἐνιαυτοῦ δὲ περιφερομένου αὖτις ποιεῦσι τοιόνδε· λαβόντες τῶν λοιπῶν θεραπόντων τοὺς ἐπιτηδεοτάτους (οἳ δέ εἰσι Σκύθαι ἐγγενέες· οὗτοι γὰρ θεραπεύουσι τοὺς ἂν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ, ἀργυρώνητοι δὲ οὐκ εἰσί σφι θεράποντες), τούτων ὦν τῶν διηκόνων ἐπεὰν ἀποπνίξωσι πεντήκοντα καὶ ἵππους τοὺς καλλιστεύ-

---

6 κυπείρου Cobet 7 συνερραμμένην R συνερραμένην V συνεραμμένην A συρρεραμμένην B | καὶ β, om. α 9 τρίχας—10 περιτάμνονται β, om. α 11 τῆσ α τῆσ τε β 12 τοῦ βασιλέος om. C | νέκυν α νεκρὸν β 15 τε Γέρροισι Stein: τε τοῖ(τοί- R)σιν β γέρροισι α | εἰσι del. Valckenaer | 16 καὶ ⟨τιθεῖσι⟩ idem | ἔπειτα β καὶ ἔπειτα α 18 ῥιψὶ β ῥίψει α 19 τῆς θήκης del. van Herwerden | παλλακέων α παλακέων β 22 ἁπάντων β πάντων α | οὐδὲν del. Cobet 23 χῶμα β χῶμα μέγα α 24 ἁμιλλώμενοι α ἁ(ἀ- V)μιλλεώμενοι β | καὶ προθυμεόμενοι del. Krüger 72,3 ἐπιτηδεοτάτουσ β ἐπιτηδειοτάτουσ α 6 καλλιστεύοντασ β καλλίστουσ α.

οντας πεντήκοντα, ἐξελόντες αὐτῶν τὴν κοιλίην καὶ καθήραντες ἐμπίπλασι ἀχύρων καὶ συρράπτουσι· ἀψῖδος δὲ ἥμισυ ἐπὶ δύο ξύλα στήσαντες ὕπτιον καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς ἀψῖδος ἐπ᾽ ἕτερα δύο, καταπήξαντες τρόπῳ τοιούτῳ πολλὰ ταῦτα, ἔπειτα τῶν ἵππων κατὰ μήκεα ξύλα παχέα διελάσαντες μέχρι τῶν τραχήλων ἀναβιβάζουσι αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀψῖδας· τῶν δὲ αἱ μὲν πρότεραι ἀψῖδες ὑπέχουσι τοὺς ὤμους τῶν ἵππων, αἱ δὲ ὄπισθε παρὰ τοὺς μηροὺς τὰς γαστέρας ὑπολαμβάνουσι· σκέλεα δὲ ἀμφότερα κατακρέμαται μετέωρα. χαλινοὺς δὲ καὶ στόμια ἐμβαλόντες [ἐς τοὺς ἵππους] κατατείνουσι ἐς τὸ πρόσθεν αὐτῶν, καὶ ἔπειτα ἐκ πασσάλων δέουσι. τῶν δὲ δὴ νεηνίσκων τῶν ἀποπεπνιγμένων τῶν πεντήκοντα ἕνα ἕκαστον ἀναβιβάζουσι ἐπ᾽ ἵππον, ὧδε ἀναβιβάζοντες, ἐπεὰν νεκροῦ ἑκάστου παρὰ τὴν ἄκανθαν ξύλον ὀρθὸν διελάσωσι μέχρι τοῦ τραχήλου· κάτωθεν δὲ ὑπερέχει τοῦ ξύλου τούτου τὸ ἐς τόρμον πήγνυσι τοῦ ἑτέρου ξύλου τοῦ διὰ τοῦ ἵππου. ἐπιστήσαντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα ἱππέας τοιούτους ἀπελαύνουσι. οὕτω 73
μὲν τοὺς βασιλέας θάπτουσι· τοὺς δὲ ἄλλους Σκύθας, ἐπεὰν ἀποθάνωσι, περιάγουσι οἱ ἀγχοτάτω προσήκοντες κατὰ τοὺς φίλους ἐν ἁμάξῃσι κειμένους, τῶν δὲ ἕκαστος ὑποδεκόμενος εὐωχέει τοὺς ἑπομένους, καὶ τῷ νεκρῷ πάντων παρατιθεῖ τῶν καὶ τοῖσι ἄλλοισι· ἡμέρας δὲ τεσσεράκοντα οὕτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται, ἔπειτα θάπτονται. θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι καθαίρον-

---

7 κοιλίην α κοιλίαν β | καθήραντεσ β καθάραντεσ α 9 τῆς ἀψῖδος del. van Herwerden 10 ἐπ᾽ β, om. α 11 κατα β A² καὶ τὰ α 12 ἀναβιβάζουσι (-σιν V) β ἀναβιβάζονται α 13 ἀψῖδες del. van Herwerden | ὑπέχουσι β ὑπερέχουσι α 15 κατακρέμαται α κατακρέμανται β 16 ἐσ α, om. β | ἐς τοὺς ἵππους del. van Herwerden 18 τῶν πεντήκοντα del. idem 19 ἐπ᾽ β ἐπὶ τὸν α 22 πηγνῦσι β πηγνύουσι α | τοῦ διὰ β διὰ α | ἐπιστήσαντεσ α σπείσαντεσ β περιστήσαντες Stein 23 ⟨περὶ⟩ τὸ Reiske | τὸ σῆμα del. Krüger 73,3 ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α 5 πάντων παρατιθεῖ τῶν καὶ τοῖσι (τοῖς V) β ἁπάντων παραπλησίωσ παρατίθησι ὅσα τοῖσι α 6 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 7 ⟨καὶ⟩ ἔπειτα Kallenberg.

ται τρόπῳ τοιῷδε· σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκπλυνάμενοι ποιεῦσι περὶ τὸ σῶμα τάδε· ἐπεὰν ξύλα στήσωσι τρία ἐς ἄλληλα κεκλιμένα, περὶ ταῦτα πίλους εἰρινέους περιτείνουσι, συμφράξαντες δὲ ὡς μάλιστα λίθους ἐκ πυρὸς διαφανέας ἐσβάλλουσι
74 ἐς σκάφην κειμένην ἐν μέσῳ τῶν ξύλων τε καὶ τῶν πίλων. ἔστι δέ σφι κάνναβις φυομένη ἐν τῇ χώρῃ πλὴν παχύτητος καὶ μεγάθεος τῷ λίνῳ ἐμφερεστάτη· ταύτῃ δὲ πολλῷ ὑπερφέρει ἡ κάνναβις. αὕτη καὶ αὐτομάτη καὶ σπειρομένη φύεται, καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήικες μὲν καὶ εἵματα ποιεῦνται τοῖσι λινέοισι ὁμοιότατα· οὐδ᾽ ἄν, ὅστις μὴ κάρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη λίνου ἢ καννάβιός ἐστι· ὃς δὲ μὴ εἶδέ κω τὴν κανναβίδα, λίνεον
75 δοκήσει εἶναι τὸ εἷμα. ταύτης ὦν οἱ Σκύθαι τῆς καννάβιος τὸ σπέρμα ἐπεὰν λάβωσι, ὑποδύνουσι ὑπὸ τοὺς πίλους, καὶ ἔπειτα ἐπιβάλλουσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τοὺς διαφανέας λίθους [τῷ πυρί]· τὸ δὲ θυμιᾶται ἐπιβαλλόμενον καὶ ἀτμίδα παρέχεται τοσαύτην, ὥστε Ἑλληνικὴ οὐδεμία ἂν μιν πυρίη ἀποκρατήσειε. οἱ δὲ Σκύθαι ἀγάμενοι τῇ πυρίῃ ὠρύονται. τοῦτό σφι ἀντὶ λουτροῦ ἐστι· οὐ γὰρ δὴ λοῦνται ὕδατι τὸ παράπαν τὸ σῶμα. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ὕδωρ παραχέουσαι κατασώχουσι περὶ λίθον τρηχὺν τῆς κυπαρίσσου καὶ κέδρου καὶ λιβάνου [ξύλου], καὶ ἔπειτα τὸ κατασωχόμενον τοῦτο παχὺ ἐὸν καταπλάσσονται πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον· καὶ ἅμα μὲν εὐωδίη σφέας ἀπὸ τούτου ἴσχει, ἅμα δὲ ἀπαιρέουσαι τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ τὴν καταπλαστὺν γίνονται καθαραὶ καὶ λαμπραί.

---

10 εἰρι(-η- V pr.)νέουσ β ἐρινέουσ α 11 ἐκ πυρὸσ β ἐκπύρουσ α 74,2 μεγάθεοσ β μεγέθους α 3 λίνωι α λινέω β | ταύτηι α ταῦτα β 5 θρήικεσ α θρῆκεσ β | μὲν del. Krüger | εἵματα ποιεῦνται α ειματοποιεῦνται β 7 λίνεον α λῖνον β 75,3 ἐπιβάλλουσι α ὑποβάλλουσι β | τῷ πυρί del. Cobet 4 θυμιᾶται β θυμιῆται α | ἐπιβαλλόμενον α ὑποβαλλόμενον β 5 κατακρατήσειε van Herwerden | ἀποκρατήσειε—6 πυρίῃ om. β 7 λοῦνται: λούονται 9 λιβάνου α λιβανωτοῦ β | ξύλου del. van Herwerden | ἔπειτα τὸ α ἔπειτά τοι R ἔπει^{τ}τα V 10 ἐὸν β ἐόν· καὶ α 11 εὐωδίη BA^2 ἐωδίη A^1 εὐώ^{δ}δη R εὐω V εὐώδεις S 12 καταπλαστὺν α καταπλαστὴν β 13 ⟨τε⟩ καὶ van Herwerden.

Ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὗτοι αἰνῶς χρᾶσθαι φεύγουσι 76 μή τί γε ὦν ἄλλων, Ἑλληνικοῖσι δὲ καὶ ἥκιστα, ὡς διέδεξαν Ἀναχάρσι τε καὶ δεύτερα αὖτις Σκύλη. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀνάχαρσις ἐπείτε γῆν πολλὴν θεωρήσας καὶ ἀποδεξάμενος κατʼ αὐτὴν σοφίην πολλὴν ἐκομίζετο ἐς ἤθεα τὰ Σκυθέων, πλέων διʼ Ἑλλησπόντου προσίσχει ἐς Κύζικον· καὶ εὗρε γὰρ τῇ Μητρὶ τῶν θεῶν ἀνάγοντας τοὺς Κυζικηνοὺς ὁρτὴν κάρτα μεγαλοπρεπέως, εὔξατο τῇ Μητρὶ ὁ Ἀνάχαρσις, ἢν σῶς καὶ ὑγιὴς ἀπονοστήσῃ ἐς ἑωυτοῦ, θύσειν τε κατὰ ταὐτὰ κατʼ ἃ ὥρα τοὺς Κυζικηνοὺς ποιεῦντας καὶ παννυχίδα στήσειν. ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Σκυθικήν, καταδὺς ἐς τὴν καλεομένην Ὑλαίην (ἡ δʼ ἔστι μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλήιον δρόμον, τυγχάνει δὲ πᾶσα ἐοῦσα δενδρέων παντοίων πλέη), ἐς ταύτην δὴ καταδὺς ὁ Ἀνάχαρσις τὴν ὁρτὴν ἐπετέλεε πᾶσαν τῇ θεῷ, τύμπανόν τε ἔχων καὶ ἐκδησάμενος ἀγάλματα. καὶ τῶν τις Σκυθέων καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα ποιεῦντα ἐσήμηνε τῷ βασιλέϊ Σαυλίῳ· ὃ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπικόμενος ὡς εἶδε τὸν Ἀνάχαρσιν ποιεῦντα ταῦτα, τοξεύσας αὐτὸν ἀπέκτεινε. καὶ νῦν ἤν τις εἴρηται περὶ Ἀναχάρσιος, οὔ φασί μιν Σκύθαι γινώσκειν, διὰ τοῦτο ὅτι ἐξεδήμησέ τε ἐς τὴν Ἑλλάδα καὶ ξεινικοῖσι ἔθεσι διεχρήσατο. ὡς δʼ ἐγὼ ἤκουσα Τύμνεω τοῦ Ἀριαπείθεος ἐπιτρόπου, εἶναι αὐτὸν Ἰδανθύρσου τοῦ Σκυθέων βασιλέος πάτρων, παῖδα δὲ εἶναι Γνούρου τοῦ Λύκου τοῦ Σπαργαπείθεος. εἰ ὦν ταύτης ἦν τῆς οἰκίης ὁ Ἀνάχαρσις, ἴστω ὑπὸ τοῦ ἀδελ-

---

76,1 νομαίοισι α νομέοισι β | αἴνῶσ χρᾶσθαι φεύγουσι β φεύγουσι αἰνῶσ χρᾶσθαι α 2 μή τι γε ὦν] μήτε τέων Krüger | ἄλλων G. Hermann: ἀλλήλων | ἀναχάρσι β ἀνάχαρσίσ α 3 σκύλη β σκύλησ β 5 διʼ P: δὲ R δὲ διʼ α δʼ V′ 7 κάρτα β, om. α | εὔξατο α ηὔξατο β 9 κατʼ ἃ α κατὰ τὰ V′ om. R 10 ἀπίκετο α ἀφίκετο β 13 δὴ β δὲ α | ὁ Ἀνάχαρσις del. van Herwerden | ἐπετέλεε πᾶσαν α πᾶσαν ἐπετέλεε β 15 τῶν τισ α τισ τῶν β 16 σαυλίωι α σαυλαίω β 20 ἔθεσι α ἤθεσι β | δʼ α δὲ β | τύμνεω R τίμνεω V′ τοῦ νεὼ α | ἀριαπείθεοσ α σπαργαπίθεοσ β 21 ἐπιτρόπου R ἐπίτροπον α V′ | ἰδανθύρσου α ἰδανθύρου β 22 εἶναι del. van Herwerden | σπαργαπείθεοσ α σπαργαπίθεοσ β 23 τῆς—25 δὲ ἦν om. β.

φεοῦ ἀποθανών· Ἰδάνθυρσος γὰρ ἦν παῖς Σαυλίου, Σαύλιος δὲ

77 ἦν ὁ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν. καίτοι τινὰ ἤδη ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον, ὡς ὑπὸ τοῦ Σκυθέων βασιλέος Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθεὶς τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς γένοιτο, ὀπίσω τε ἀπονοστήσας φαίη πρὸς τὸν ἀποπέμψαντα Ἕλληνας πάντας ἀσχόλους εἶναι ἐς πᾶσαν σοφίην πλὴν Λακεδαιμονίων, τούτοισι δὲ εἶναι μούνοισι σωφρόνως δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον. ἀλλ᾽ οὗτος μὲν ὁ λόγος ἄλλως πέπαισται ὑπ᾽ αὐτῶν Ἑλλήνων, ὁ δ᾽ ὢν ἀνὴρ ὥσπερ πρότερον εἰρέθη διεφθάρη.

78 Οὗτος μέν νυν οὕτω δὴ ἔπρηξε διὰ ξεινικά τε νόμαια καὶ Ἑλληνικὰς ὁμιλίας. πολλοῖσι δὲ κάρτα ἔτεσι ὕστερον Σκύλης ὁ Ἀριαπείθεος ἔπαθε παραπλήσια τούτῳ. Ἀριαπείθεϊ γὰρ τῷ Σκυθέων βασιλέϊ γίνεται μετ᾽ ἄλλων παίδων Σκύλης· ἐξ Ἰστριηνῆς δὲ γυναικὸς οὗτος γίνεται καὶ οὐδαμῶς ἐγχωρίης· τὸν ἡ μήτηρ αὐτὴ γλῶσσάν τε Ἑλλάδα καὶ γράμματα ἐδίδαξε. μετὰ δὲ χρόνῳ ὕστερον Ἀριαπείθης μὲν τελευτᾷ δόλῳ ὑπὸ Σπαργαπείθεος τοῦ Ἀγαθύρσων βασιλέος, Σκύλης δὲ τήν τε βασιληίην παρέλαβε καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πατρός, τῇ οὔνομα ἦν Ὀποίη· ἦν δὲ αὕτη ἡ Ὀποίη ἀστή, ἐξ ἧς ἦν Ὄρικος Ἀριαπείθεϊ παῖς. βασιλεύων δὲ Σκυθέων ὁ Σκύλης διαίτῃ μὲν οὐδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν ἀπὸ παιδεύσιος τῆς ἐπεπαίδευτο, ἐποίεέ τε τοιοῦτο· εὖτε ἀγάγοι τὴν στρατιὴν τὴν Σκυθέων ἐς τὸ Βορυσθενεϊτέων ἄστυ (οἱ δὲ Βορυσθενεῖται οὗτοι λέγουσι σφέας αὐτοὺς εἶναι Μιλησίους), ἐς τούτους ὅκως ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν

---

24 ἰδάνθυρσοσ β ἰνδάθυρσοσ α | ἦν del. van Herwerden 25 ὁ β, om. α 77,2 τοῦ β τῶν α 6 δὲ β δ᾽ α 7 πέπαισται β πέπλασται α | ὑπ᾽ αὐτῶν] ὑπὸ τῶν Cobet 8 ἐρρέθη van Herwerden 78,1 δὴ α δή τι β ξεινικὰ α ξενικὰ R τὰ ξενικὰ V′ 2 κάρτα ἔτεσι (-σῒν V) β ἔτεσι κάρτα α 3 ἀριαπείθεοσ α ἀριπείθεος R ἀριπάθεοσ V′ | ἀριαπείθει α αριπείθεϊ β τῶι α τῶν β 4 ἰστριηνῆσ A ἰστρηνῆσ B ἰστρίνησ β 5 ἐπιχωρίης Naber 6 αὐτὴ β αὕτη α 7 ἀριαπείθησ α ἀριπείθησ β 10 ὄρικοσ β Herodianus I p. 152,7 Lentz ὄριχοσ α | ἀριαπείθει α ἀριπείθει (-η V) β | 11 μὲν β, om. α 13 ἀπὸ] ὑπὸ Cobet 14 τοιοῦτο α τοιοῦτον β τοιόνδε van Herwerden 16 ἔλθοι α ἔλθη β.

μὲν στρατιὴν καταλίπεσκε ἐν τῷ προαστείῳ, αὐτὸς δὲ ὅκως ἔλθοι ἐς τὸ τεῖχος καὶ τὰς πύλας ἐγκλῄσειε, τὴν στολὴν ἀποθέμενος τὴν Σκυθικὴν λάβεσκε ἂν Ἑλληνίδα ἐσθῆτα, ἔχων δ' ἂν ταύτην ἠγόραζε οὔτε δορυφόρων ἑπομένων οὔτε ἄλλου οὐδενός (τὰς δὲ πύλας ἐφύλασσον, μή τίς μιν Σκυθέων ἴδοι ἔχοντα ταύτην τὴν στολήν), καὶ τὰ ἄλλα ἐχρᾶτο διαίτῃ Ἑλληνικῇ, καὶ θεοῖσι ἱρὰ ἐποίεε κατὰ νόμους τοὺς Ἑλλήνων. ὅτε δὲ διατρίψειε μῆνα ἢ πλέον τούτου, ἀπαλλάσσετο ἐνδὺς τὴν Σκυθικὴν στολήν. ταῦτα ποιέεσκε πλεονάκις, καὶ οἰκία τε ἐδείματο ἐν Βορυσθένεϊ καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ ἐπιχωρίην. ἐπείτε δὲ 79
ἔδεέ οἱ κακῶς γενέσθαι, ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος τοιῆσδε· ἐπεθύμησε Διονύσῳ Βακχείῳ τελεσθῆναι· μέλλοντι δέ οἱ ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελετὴν ἐγένετο φάσμα μέγιστον. ἦν οἱ ἐν Βορυσθενεϊτέων τῇ πόλι οἰκίης μεγάλης καὶ πολυτελέος περιβολή, τῆς καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων μνήμην εἶχον, τὴν πέριξ λευκοῦ λίθου σφίγγες τε καὶ γρῦπες ἕστασαν· ἐς ταύτην ὁ θεὸς ἐνέσκηψε βέλος. καὶ ἡ μὲν κατεκάη πᾶσα, Σκύλης δὲ οὐδὲν τούτου εἵνεκα ἧσσον ἐπετέλεσε τὴν τελετήν. Σκύθαι δὲ τοῦ βακχεύειν πέρι Ἕλλησι ὀνειδίζουσι· οὐ γάρ φασι οἰκὸς εἶναι θεὸν ἐξευρίσκειν τοῦτον, ὅστις μαίνεσθαι ἐνάγει ἀνθρώπους. ἐπείτε δὲ ἐτελέσθη τῷ Βακχείῳ ὁ Σκύλης, διεπρήστευσε τῶν τις Βορυσθενεϊτέων πρὸς τοὺς Σκύθας λέγων "ἡμῖν γὰρ καταγελᾶτε, ὦ Σκύθαι, ὅτι [βακχεύομεν καὶ] ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει·

---

17 καταλείπεσκε R κατελίπεσκε α καταλειπέεσκεν V′ 18 ἐγκληίσειε B A² ἐγκλήσειε A¹ ἐγκλείσειε β 19 ἐσθῆτα del. van Herwerden 20 ἄλλου α λαοῦ β 22 τὰ ἄλλα α τἄλλα V′ ταῦτα R τά ⟨τε⟩ ἄλλα Stein 23 ἐποίεε α ἐποίησε β 24 ἐνδὺς α ἐσδὺς β 25 πλεονάκις β πολλάκις α | καὶ α, om. β 26 ἔγημε] ἠγάγετο van Herwerden 79,2 ἔδεέ β ἔδει α | ἐγένετο A β ἐγίνετο A corr. B 3 Διονύσῳ del. van Herwerden 4 ἐν α ἐν τῷ R V ἐν τῶν S 5 πόλι α πόλη R πόληϊ V 6 ὀλίγωι α ὀλίγον β | τὴν β τήν τε α 9 ἐπετέλεσε τὴν τελετήν α ἐπιτέλεε (ἐπετέλλεε V′) τὴν τελευτὴν R 12 διεπρήστευσέ R V διεπίστευσε S ἐπρήστευσε α διεδρηπέτευσε W. Dindorf | τῶν α, om. β 13 γὰρ α δὲ β 14 βακχεύομεν καὶ del. van Herwerden.

νῦν οὗτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάβηκε, [καὶ βακχεύει] καὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ μαίνεται. εἰ δέ μοι ἀπιστέετε, ἕπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δέξω." εἵποντο τῶν Σκυθέων οἱ προεστεῶτες, καὶ αὐτοὺς ἀναγαγὼν ὁ Βορυσθενεΐτης λάθρῃ ἐπὶ πύργον κατῖσε. ἐπείτε δὲ παρήιε σὺν τῷ θιάσῳ ὁ Σκύλης καὶ εἶδόν μιν βακχεύοντα οἱ Σκύθαι, κάρτα συμφορὴν μεγάλην ἐποιήσαντο,

80 ἐξελθόντες δὲ ἐσήμαινον πάσῃ τῇ στρατιῇ τὰ ἴδοιεν. ὡς δὲ μετὰ ταῦτα ἐξήλαυνε ὁ Σκύλης ἐς ἤθεα τὰ ἑωυτοῦ, οἱ Σκύθαι προστησάμενοι τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Ὀκταμασάδην, γεγονότα ἐκ τῆς Τήρεω θυγατρός, ἐπανιστέατο τῷ Σκύλῃ. ὁ δὲ μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ᾽ ἑωυτῷ καὶ τὴν αἰτίην, δι᾽ ἣν ἐποιέετο, καταφεύγει ἐς τὴν Θρηίκην. πυθόμενος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Θρηίκην. ἐπείτε δὲ ἐπὶ τῷ Ἴστρῳ ἐγένετο, ἠντίασάν μιν οἱ Θρήικες, μελλόντων δὲ αὐτῶν συνάπτειν ἔπεμψε Σιτάλκης παρὰ τὸν Ὀκταμασάδην λέγων τοιάδε· "τί δεῖ ἡμέας ἀλλήλων πειρηθῆναι; εἶς μέν μευ τῆς ἀδελφεῆς παῖς, ἔχεις δέ μευ ἀδελφεόν. σὺ δέ μοι ἀπόδος τοῦτον, καὶ ἐγὼ σοὶ τὸν σὸν Σκύλην παραδίδωμι· στρατιῇ δὲ μήτε σὺ κινδυνεύσῃς μήτ᾽ ἐγώ." ταῦτά οἱ πέμψας ὁ Σιτάλκης ἐπεκηρυκεύετο· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Ὀκταμασάδῃ ἀδελφεὸς Σιτάλκεω πεφευγὼς τοῦτον. ὁ δὲ Ὀκταμασάδης καταινέει ταῦτα, ἐκδοὺς δὲ τὸν ἑωυτοῦ μήτρωα Σιτάλκῃ ἔλαβε τὸν ἀδελφεὸν Σκύλην. καὶ Σιτάλκης μὲν παραλαβὼν τὸν ἀδελφεὸν ἀπήγετο, Σκύλεω δὲ Ὀκταμασάδης αὐτοῦ ταύτῃ ἀπέταμε τὴν κεφαλήν. οὕτω μὲν περιστέλλουσι τὰ σφέτερα νόμαια

---

15 λελάβηκε α λελάκηκε R λελάληκε V′ | καὶ βακκχεύει del. van Herwerden 16 καὶ β τε καὶ α 17 δέξω: δείξω 19 κάτισε α κατεῖσε V R 80,2 ἐξήλαυνε (-εν V) β ἐξέλαυνε α | οἱ α, om. β 6.7 θρηίκην α θρηκίην β 7 ἐγένετο β ἐγίνετο α | ἠντίασάν μιν α ἠντίασά μϊν V ἠντίασάμην R 8 θρήικεσ α θρῆκεσ β | αὐτῶν del. van Herwerden | συνάπτειν β συνάψειν α 9 σιτάλκησ α σιδάλκησ β 10 τῆς ⟨ἐμῆς⟩ van Herwerden | δὴ ἐμοὶ van Herwerden 14 ὀκταμασάδηι B ὀκταμασάδη β ὀκταμασσάδηι A | σιτάλκεω cod. Askevianus: σιτάλκεοσ α σιδάλκεοσ β | τοῦτον β, om. α 15 ἐκδοὺσ β ἐκδιδοὺσ α | μήτρωα α μήτρω β | σιτάλκηι α σιδάλκη β 17 ἀπηγάγετο van Herwerden | αὐτοῦ ταύτηι ἀπέταμε α ἀπετάμε (ἀπέταμεν V) αὐτοῦ ταύτη β.

Σκύθαι, τοῖσι δὲ παρακτωμένοισι ξεινικοὺς νόμους τοιαῦτα ἐπιτίμια διδοῦσι.

81 Πλῆθος δὲ τὸ Σκυθέων οὐκ οἷός τ᾽ ἐγενόμην ἀτρεκέως πυθέσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἤκουον· καὶ γὰρ κάρτα πολλοὺς εἶναί σφεας καὶ ὀλίγους ὡς Σκύθας εἶναι. τοσόνδε μέντοι ἀπέφαινόν μοι ἐς ὄψιν· ἔστι μεταξὺ Βορυσθένεός τε ποταμοῦ καὶ Ὑπάνιος χῶρος, οὔνομα δέ οἵ ἐστι Ἐξαμπαῖος· τοῦ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων μνήμην εἶχον, φάμενος ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικροῦ εἶναι, ἀπ᾽ ἧς τὸ ὕδωρ ἀπορρέον τὸν Ὕπανιν ἄποτον ποιέειν. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ κέεται χαλκήιον, μεγάθεϊ καὶ ἑξαπλήσιον τοῦ ἐπὶ στόματι τοῦ Πόντου κρητῆρος, τὸν Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου ἀνέθηκε. ὃς δὲ μὴ εἶδέ κω τοῦτον, ὧδε δηλώσω· ἑξακοσίους ἀμφορέας εὐπετέως χωρέει τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκήιον, πάχος δὲ τὸ Σκυθικὸν τοῦτο χαλκήιόν ἐστι δακτύλων ἕξ. τοῦτο ὦν ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ἀπὸ ἀρδίων γενέσθαι. βουλόμενον γὰρ τὸν σφέτερον βασιλέα, τῷ οὔνομα εἶναι Ἀριάνταν, [τοῦτον] εἰδέναι τὸ πλῆθος τῶν Σκυθέων κελεύειν μιν πάντας Σκύθας ἄρδιν ἕκαστον μίαν [ἀπὸ τοῦ ὀϊστοῦ] κομίσαι· ὃς δ᾽ ἂν μὴ κομίσῃ, θάνατον ἀπείλεε. κομισθῆναί τε δὴ χρῆμα πολλὸν ἀρδίων καί οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημόσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι· ἐκ τούτων δή μιν τὸ χαλκήιον ποιῆσαι τοῦτο καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἐξαμπαῖον τοῦτον. ταῦτα δὲ περὶ τοῦ πλήθεος τῶν Σκυθέων ἤκουον.

82 Θωυμάσια δὲ ἡ χώρη αὕτη οὐκ ἔχει, χωρὶς ἢ ὅτι ποταμούς

---

19 παραδεκομένοισι van Herwerden 81,1 τὸ] τῶν van Herwerden 4 ὄψιν β ὄψιν, ὡσ α 6 ὀλίγωι α ὀλίγον β 8 ποιέειν α ποιέει β 9.12.13.20 χαλκεῖον α χαλκίον β 9 μεγάθεϊ β μεγάθεοσ α 10 πόντου α πονητοῦ β 12 ⟨τοῦτο⟩ χαλκήιον van Herwerden | τὸ—13 χαλκήιόν del. idem 14 ἀπὸ α, om. β 15 τοῦτον del. Schaefer 16 τῶν β τὸ α 17 ἀπὸ τοῦ ὀϊστοῦ del. Stein 18 δὴ R V δὲ S, om. α 19 αὐτέων α αὐτῶν β | ποιήσαντι β ποιήσασ α 20 τούτων α τουτέων β 21 τῶν β τοῦ α 82,1 θωυμάσια α θωμάσια β | δὲ β δ᾽ α.

τε πολλῷ μεγίστους καὶ ἀριθμὸν πλείστους. τὸ δὲ ἀποθωμάσαι ἄξιον πάρεξ τῶν ποταμῶν καὶ τοῦ μεγάθεος τοῦ πεδίου παρέχεται, εἰρήσεται· ἴχνος Ἡρακλέος φαίνουσι ἐν πέτρῃ ἐνεόν, τὸ οἶκε μὲν βήματι ἀνδρός, ἔστι δὲ τὸ μέγαθος δίπηχυ, παρὰ τὸν Τύρην ποταμόν. τοῦτο μέν νυν τοιοῦτό ἐστι, ἀναβήσομαι δὲ ἐς τὸν κατ᾽ ἀρχὰς ἤια λέξων λόγον.

83 *Παρασκευαζομένου Δαρείου ἐπὶ τοὺς Σκύθας, καὶ περιπέμποντος ἀγγέλους ἐπιτάξοντας τοῖσι μὲν πεζὸν στρατόν, τοῖσι δὲ νέας [παρέχειν], τοῖσι δὲ ζευγνύναι τὸν Θρηίκιον Βόσπορον, Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσπεος, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείου, ἐχρήιζε μηδαμῶς αὐτὸν στρατιὴν ἐπὶ Σκύθας ποιέεσθαι, καταλέγων τῶν Σκυθέων τὴν ἀπορίην. ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἔπειθε συμβουλεύων οἱ χρηστά, ὃ μὲν ἐπέπαυτο, ὃ δέ, ἐπειδή οἱ τὰ ἅπαντα*

84 *παρεσκεύαστο, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν ἐκ Σούσων. ἐνθαῦτα τῶν Περσέων Οἰόβαζος ἐδεήθη Δαρείου τριῶν ἐόντων οἱ παίδων καὶ πάντων στρατευομένων ἕνα αὐτῷ καταλειφθῆναι. ὃ δέ οἱ ἔφη ὡς φίλῳ ἐόντι καὶ μετρίων δεομένῳ πάντας τοὺς παῖδας καταλείψειν. ὁ μὲν δὴ Οἰόβαζος περιχαρὴς ἦν, ἐλπίζων τοὺς υἱέας στρατιῆς ἀπολελύσθαι· ὃ δὲ κελεύει τοὺς ἐπὶ τούτων ἐπεστεῶ-*

85 *τας ἀποκτεῖναι πάντας τοὺς Οἰοβάζου παῖδας. καὶ οὗτοι μὲν ἀποσφαγέντες αὐτοῦ ταύτῃ ἐλείποντο· Δαρεῖος δὲ ἐπείτε πορευόμενος ἐκ Σούσων ἀπίκετο τῆς Καλχηδονίης ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἵνα ἔζευκτο ἡ γέφυρα, ἐνθεῦτεν ἐσβὰς ἐς νέα ἔπλεε ἐπὶ τὰς Κυανέας καλευμένας, τὰς πρότερον πλαγκτὰς Ἕλληνές φασι εἶναι, ἑζόμενος δὲ ἐπὶ ῥίῳ ἐθηεῖτο τὸν Πόντον, ἐόντα ἀξιοθέητον· πε-*

---

2 *τὸ*: *ὃ* 3 *πάρεξ β*: *καὶ πάρεξ α* 5 *οἶκε* RV *ἔοικε α* S 6 *τοιοῦτό α τοιοῦτον β* **83**,1 *περιπέμποντος* Cobet: *ἐπιπέμποντοσ*(-*ας* V) 3 *τοῖσι β τοῖσ α* | *παρέχειν* del. van Herwerden | *τοῖσι β τοῖσ α* | *ζευγνυναι β ζεύγνυσθαι α* 4 *ἐὼν α ὢν β* 5 *ἔχρηιζε α ἐχρηζε β* | *στρατιὴν β στρατηίην α* 7 *δέ β δ᾽ α* | *ἅπαντα α πάντα β* 8 *παρεσκεύαστο β παρασκεύαστο α* **84**,6 *στρατιῆσ α στρατηίησ β* | *κελεύει β ἐκέλευσε α* | *ἐπὶ τούτων β*, om. *α* **85**,2 *ἐλείποντο* d: *ἐλίποντο* 6 *ἱζόμενος* Stein | *ῥίῳ* Corn. de Pauw: *ρωι* (*ἱ* above) A *τῶι ἱρῶι* B *ἱρῶ* R *τὸ ἱρῶ* V.

λαγέων γὰρ ἁπάντων πέφυκε θωυμασιώτατος· τοῦ τὸ μὲν μῆκος στάδιοί εἰσι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι, τὸ δὲ εὖρος, τῇ εὐρύτατος αὐτὸς ἑωυτοῦ, στάδιοι τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι. τούτου τοῦ πελάγεος τὸ στόμα ἐστὶ εὖρος τέσσερες στάδιοι· μῆκος δὲ τοῦ στόματος, ὁ αὐχήν, τὸ δὴ Βόσπορος κέκληται, κατ' ὃ δὴ ἔζευκτο ἡ γέφυρα, ἐπὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν ἐστι· τείνει δ' ἐς τὴν Προποντίδα ὁ Βόσπορος. ἡ δὲ Προποντίς, ἐοῦσα εὖρος μὲν σταδίων πεντακοσίων, μῆκος δὲ τετρακοσίων καὶ χιλίων, καταδιδοῖ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐόντα στεινότητα μὲν ἑπτὰ σταδίους, μῆκος δὲ τετρακοσίους. ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χάσμα πελάγεος, τὸ δὴ Αἰγαῖον καλέεται. μεμέτρηται δὲ ταῦτα 86
ὧδε· νηῦς ἐπίπαν μάλιστά κῃ κατανύει ἐν μακρῇ ἡμέρῃ ὀργυιὰς ἑπτακισμυρίας, νυκτὸς δὲ ἑξακισμυρίας. ἤδη ὦν ἐς μὲν Φᾶσιν ἀπὸ τοῦ στόματος (τοῦτο γάρ ἐστι τοῦ Πόντου μακρότατον) ἡμερέων ἐννέα πλόος ἐστὶ καὶ νυκτῶν ὀκτώ· αὗται ἕνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὀργυιέων γίνονται, ἐκ δὲ τῶν ὀργυιέων τούτων στάδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοί εἰσι. ἐς δὲ Θεμισκύρην τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι ποταμῷ ἐκ τῆς Σινδικῆς (κατὰ τοῦτο γάρ ἐστι τοῦ Πόντου εὐρύτατον) τριῶν τε ἡμερέων καὶ δύο νυκτῶν πλόος· αὗται δὲ τρεῖς μυριάδες καὶ τριήκοντα ὀργυιέων γίνονται, στάδιοι δὲ τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι. ὁ μέν νυν Πόντος οὗτος καὶ Βόσπορός τε καὶ Ἑλλήσποντος οὕτω τέ μοι μεμετρέαται καὶ κατὰ τὰ εἰρημένα πεφύκασι, παρέχεται δὲ καὶ λίμνην ὁ Πόντος οὗτος

---

7 θωυμασιώτατοσ α θωμασιώτατον β | μῆκοσ στάδιοί εἰσι α μῆκόσ εἰσι στάδιοι β 9 τριηκόσιοι S corr.: διηκόσιοι 10 τὸ α, om. β | τέσσερες: τέσσαρεσ 13 δ' α δὲ β 15 ἐκδιδοῖ Cobet | στεινότητα Schweighäuser: στεινότατα β στεινότητι α | ⟨ἐπ'⟩ ἑπτὰ Krüger 16 σταδίων ... τετρακοσίων Stein | ἐκδιδοῖ α ἐσδιδοῖ β 86,2 νηῦσ α νεῦσ (ναῦς S) β | κατανύει α κατανεύει β | μακρῇ ἡμέρῃ β μακρημερίηι α μακρημερίῃ ⟨ἡμέρης μὲν⟩ van Herwerden 3 νυκτὸσ δὲ ἑξακισμυρίασ A^2B νυκτὸσ δὲ ἑξακισμυρίουσ om. A^1 β 4 τοῦ (post ἀπὸ) α, om. β 6 τούτων α τουτέων β 7 θεμισκύρην α θεμίσκυρον R θεμίσκουρον V 8 Σινδικῆς Wesseling: ἰνδικῆσ 9 τε α δὲ β | πλόοσ β πλόον α 11 οὗτος del. van Herwerden 12 τε β, om. α | οὕτω τέ R V οὕτω (sine τέ) S οὗτοί τε α 13 οὗτοσ β, om α.

ἐκδιδοῦσαν ἐς ἑωυτὸν οὐ πολλῷ τεῳ ἐλάσσω ἑωυτοῦ, ἣ Μαιῆτίς τε καλέεται καὶ μήτηρ τοῦ Πόντου.

87 Ὁ δὲ Δαρεῖος ὡς ἐθεήσατο τὸν Πόντον, ἔπλεε ὀπίσω ἐπὶ τὴν γέφυραν, τῆς ἀρχιτέκτων ἐγένετο Μανδροκλέης Σάμιος· θεησάμενος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον στήλας ἔστησε δύο ἐπ᾽ αὐτοῦ λίθου λευκοῦ, ἐνταμὼν γράμματα ἐς μὲν τὴν Ἀσσύρια, ἐς δὲ τὴν Ἑλληνικά, ἔθνεα πάντα, ὅσα περ ἦγε· ἦγε δὲ πάντα τῶν ἦρχε· τούτων μυριάδες ἐξηριθμήθησαν, χωρὶς τοῦ ναυτικοῦ, ἑβδομήκοντα σὺν ἱππεῦσι, νέες δὲ ἑξακόσιαι συνελέχθησαν. τῇσι μέν νυν στήλῃσι ταύτῃσι Βυζάντιοι κομίσαντες ἐς τὴν πόλιν ὕστερον τούτων ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ὀρθωσίης Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἑνὸς λίθου· οὗτος δὲ κατελείφθη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν Βυζαντίῳ, γραμμάτων Ἀσσυρίων πλέος. τοῦ δὲ Βοσπόρου ὁ χῶρος τὸν ἔζευξε βασιλεὺς Δαρεῖος, ὡς ἐμοὶ δοκέειν συμβαλλομένῳ, μέσον ἐστὶ Βυζαντίου τε καὶ τοῦ ἐπὶ στόματι ἱροῦ.

88 Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα, ἡσθεὶς τῇ σχεδίῃ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σάμιον ἐδωρήσατο πᾶσι δέκα· ἀπ᾽ ὧν δὴ Μανδροκλέης ἀπαρχὴν ζῴια γραψάμενος πᾶσαν τὴν ζεῦξιν τοῦ Βοσπόρου καὶ βασιλέα τε Δαρεῖον ἐν προεδρίῃ κατήμενον καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ διαβαίνοντα, ταῦτα γραψάμενος ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἥραιον, ἐπιγράψας τάδε·

Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας ἀνέθηκε
Μανδροκλέης Ἥρῃ μνημόσυνον σχεδίης,
αὐτῷ μὲν στέφανον περιθείς, Σαμίοισι δὲ κῦδος,
Δαρείου βασιλέος ἐκτελέσας κατὰ νοῦν.

89 ταῦτα μέν νυν τοῦ ζεύξαντος τὴν γέφυραν μνημόσυνα ἐγένετο· Δαρεῖος δὲ δωρησάμενος Μανδροκλέα διέβαινε ἐς τὴν Εὐρώπην, τοῖσι Ἴωσι παραγγείλας πλέειν ἐς τὸν Πόντον μέχρι Ἴστρου πο-

14 ἐκδιδοῦσαν α ἐσδιδυῦσαν β | ἑωυτὸν β αὐτὸν α 87,1 ἐθεήσατο α ἐθηήσατο β 2 μανδροκλέησ α μανδροκλῆσ β | θεησάμενοσ α θηησάμενοσ β 3 αὐτοῦ β αὐτὸν α 4 μὲν τὴν α μὲν τὴν ἑτέρην β 10 δὲ β, om. α 12 δοκέειν β δοκέει α 13 μέσον β ἐσ μέσον α | στόματι α στόματοσ β 88,2 πᾶσι] ταλάντοισι Gomperz 3 ζῴια α ζῶα β 7 ⟨μ'⟩ ἀνέθηκε Naber.

ταμοῦ, ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα αὐτὸν περιμένειν, ζευγνύντας τὸν ποταμόν· τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦγον Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Ἑλλησπόντιοι. ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς Κυανέας διεκπλώσας ἔπλεε ἰθὺ τοῦ Ἴστρου, ἀναπλώσας δὲ ἀνὰ ποταμὸν δυῶν ἡμερέων πλόον ἀπὸ θαλάσσης τοῦ ποταμοῦ τὸν αὐχένα, ἐκ τοῦ σχίζεται τὰ στόματα τοῦ Ἴστρου, ἐζεύγνυε. Δαρεῖος δὲ ὡς διέβη τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν σχεδίην, ἐπορεύετο διὰ τῆς Θρηίκης, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρου ποταμοῦ τὰς πηγὰς ἐστρατοπεδεύσατο ἡμέρας τρεῖς. ὁ δὲ Τέαρος λέγεται ὑπὸ τῶν περι- 90
οίκων εἶναι ποταμῶν ἄριστος τά τε ἄλλα ⟨τὰ⟩ ἐς ἄκεσιν φέροντα, καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ ἵπποισι ψώρην ἀκέσασθαι. εἰσὶ δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ δυῶν δέουσαι τεσσεράκοντα, ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ῥέουσαι· καὶ αἳ μὲν αὐτέων εἰσὶ ψυχραί, αἳ δὲ θερμαί. ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτάς ἐστι ἴση ἐξ Ἡραίου τε πόλιος τῆς παρὰ Περίνθῳ καὶ ἐξ Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, δυῶν ἡμερέων ἑκατέρη. ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Τέαρος οὗτος ἐς τὸν Κοντάδεσδον ποταμόν, ὁ δὲ Κοντάδεσδος ἐς τὸν Ἀγριάνην, ὁ δὲ Ἀγριάνης ἐς τὸν Ἕβρον, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν τὴν παρ' Αἴνῳ πόλι. ἐπὶ τοῦτον ὦν τὸν ποτα- 91
μὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρεῖος ὡς ἐστρατοπεδεύσατο, ἡσθεὶς τῷ ποταμῷ στήλην ἔστησε καὶ ἐνθαῦτα, γράμματα ἐγγράψας λέγοντα τάδε· "Τεάρου ποταμοῦ κεφαλαὶ ὕδωρ ἄριστόν τε καὶ κάλλιστον παρέχονται πάντων ποταμῶν· καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀπίκετο ἐλαύνων ἐπὶ Σκύθας στρατὸν ἀνὴρ ἄριστός τε καὶ κάλλιστος πάντων ἀνθρώπων, Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπεος, Περσέων τε καὶ πάσης τῆς ἠπείρου βασιλεύς." ταῦτα δὲ ἐνθαῦτα ἐγράφη.

89,5 ἦγον α, om. β 6 ναυτικὸσ στρατόσ β ναυτικὸσ α 7 ἰθὺ R (S) ἰθοῦ V εὐθὺ α 9 ἐκ τοῦ β ἐξ οὗ α 10 βόσπορον α πόντον β 11 θρήικησ α θρηκίησ β 90,2 ⟨τὰ⟩ ἐς Krüger 3 δὴ καὶ β δὴ α 4 αὐτοῦ α τούτου β | τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 5 αὐτέων α αὐτῶν β 6 δ' α δὲ β 8 κοντάδεσδον α κοντάδεστον β | κοντάδεσ- λ' δοσ α κοντάδεστοσ β 10 πόλι α πόλιν R S πο V 91,2 ἀπικόμενοσ ὁ δαρεῖοσ α ὁ δαρεῖοσ απικόμενοσ β 3 ἐγγράψασ β γράψασ α 6 ἄριστόσ τε καὶ κάλλιστοσ β κάλλιστοσ καὶ ἄριστοσ α 8 ἐνθαῦτα α ἐνταῦθα β | ἐνεγράφη van Herwerden.

92 Δαρεῖος δὲ ἐνθεῦτεν ὁρμηθεὶς ἀπίκετο ἐπ' ἄλλον ποταμόν,
τῷ οὔνομα Ἀρτισκός ἐστι, ὃς διὰ Ὀδρυσέων ῥέει. ἐπὶ τοῦτον
δὴ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ἐποίησε τοιόνδε· ἀποδέξας χωρίον
τῇ στρατιῇ ἐκέλευε πάντα ἄνδρα λίθον ἕνα παρεξιόντα τιθέναι
ἐς τὸ ἀποδεδεγμένον τοῦτο χωρίον. ὡς δὲ ταῦτα ἡ στρατιὴ
ἐπετέλεσε, ἐνθαῦτα κολωνοὺς μεγάλους τῶν λίθων καταλιπὼν
93 ἀπήλαυνε τὴν στρατιήν. πρὶν δὲ ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἴστρον,
πρώτους αἱρέει Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν
Σαλμυδησσὸν ἔχοντες Θρήικες καὶ ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τε καὶ
Μεσαμβρίης πόλιος οἰκημένοι, καλεύμενοι δὲ Σκυρμιάδαι καὶ
Νιψαῖοι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρέδοσαν Δαρείῳ· οἱ δὲ Γέ-
ται πρὸς ἀγνωμοσύνην τραπόμενοι αὐτίκα ἐδουλώθησαν, Θρη-
94 ίκων ἐόντες ἀνδρηιότατοι καὶ δικαιότατοι. ἀθανατίζουσι δὲ
τόνδε τὸν τρόπον· οὔτε ἀποθνήσκειν ἑωυτοὺς νομίζουσι ἰέναι
τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Σάλμοξιν δαίμονα· οἳ δὲ αὐτῶν τὸν
αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζουσι Γεβελέιζιν· διὰ πεντετηρίδος δὲ τὸν
πάλῳ λαχόντα αἰεὶ σφέων αὐτῶν ἀποπέμπουσι ἄγγελον παρὰ
τὸν Σάλμοξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἂν ἑκάστοτε δέωνται. πέμπουσι
δὲ ὧδε· οἳ μὲν αὐτῶν ταχθέντες ἀκόντια τρία ἔχουσι, ἄλλοι δὲ
διαλαβόντες τοῦ ἀποπεμπομένου παρὰ τὸν Σάλμοξιν τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν μετέωρον ῥίπτουσι ἐς τὰς
λόγχας. ἢν μὲν δὴ ἀποθάνῃ ἀναπαρείς, τοῖσι δὲ ἵλεως ὁ θεὸς
δοκέει εἶναι· ἢν δὲ μὴ ἀποθάνῃ, αἰτιῶνται αὐτὸν τὸν ἄγγελον,

92,1 ἐπ' β ἐσ α 2 ἀρτισκός V ἀρτικός R ἀρτίσκος B αρτησκοσ A | ὀδρυσέων β ὀδρυσῶν α 3 χωρίον β χῶρον α 6 μεγάλουσ β μεγάλων α 7 ἀπήλαυνε α ἀπέλαυνε β 93,1 δὲ] δὴ van Herwerden 2 δὴ β, om. α 3 θρῆικεσ α θρῆκεσ β 4 καλεύμενοι α καλέμενοι β | σκυρμιάδαι β Σκυμνιάδαι Ephorus (Stephan. Byz. s. u.) κυρμιάναι α 5 νιψαῖοι V' Herodianus, Stephanus Byz. s. u. Νίψα: νυψαῖοι R μυψαῖοι α | αὐτοὺσ α, om. β 7 ἀνδρηιότατοι: ἀνδρειότατοι 94,3 αὐτῶν α αὐτέων β 4 ὀνομάζουσι Mehler: νομίζουσι | γεβελέϊζιν P: γεβελεΐζειν β βελέϊζιν α | πεντετηρίδοσ α πεντηρίδοσ β πενταετηρίδος van Herwerden | δὲ β τε α 5 ἀεὶ β αἰεί α 7 ⟨ἐπὶ τούτῳ⟩ ταχθέντες Schweighäuser 8 τοῦ ἀποπεμπομένου β τοὺσ ἀποπεμπομένουσ α 9 ῥίπτουσι α ῥιπτεῦσι (-σιν V) β 10 τοῖσι: τοῖσ | ἵ(ἴ- V)λεωσ β ἵλεοσ α.

φάμενοί μιν ἄνδρα κακὸν εἶναι, αἰτιησάμενοι δὲ τοῦτον ἄλλον
ἀποπέμπουσι· [ἐντέλλονται δὲ ἔτι ζῶντι.] οὗτοι οἱ αὐτοὶ Θρή-
ικες καὶ πρὸς βροντήν τε καὶ ἀστραπὴν τοξεύοντες ἄνω πρὸς
τὸν οὐρανὸν ἀπειλέουσι τῷ θεῷ, οὐδένα ἄλλον θεὸν νομίζοντες
εἶναι εἰ μὴ τὸν σφέτερον. ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν τὸν 95
Ἑλλήσποντον οἰκεόντων Ἑλλήνων, τὸν Σάλμοξιν τοῦτον ἐόντα ἄν-
θρωπον δουλεῦσαι ἐν Σάμῳ, δουλεῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μνησάρ-
χου· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸν γενόμενον ἐλεύθερον χρήματα κτήσασθαι
συχνά, κτησάμενον δὲ ἀπελθεῖν ἐς τὴν ἑωυτοῦ. ἅτε δὲ κακο-
βίων τε ἐόντων τῶν Θρηίκων καὶ ὑπαφρονεστέρων, τὸν Σάλμο-
ξιν τοῦτον ἐπιστάμενον δίαιτάν τε Ἰάδα καὶ ἤθεα βαθύτερα ἢ
κατὰ Θρήικας, οἷα Ἕλλησί τε ὁμιλήσαντα καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ
ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ, κατασκευάσασθαι ἀνδρεῶνα,
ἐς τὸν πανδοκεύοντα τῶν ἀστῶν τοὺς πρώτους καὶ εὐωχέοντα
ἀναδιδάσκειν ὡς οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ συμπόται αὐτοῦ οὔτε οἱ ἐκ
τούτων ἀεὶ γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ' ἥξουσι ἐς χῶρον τοῦ-
τον ἵνα αἰεὶ περιεόντες ἕξουσι [τὰ] πάντα ἀγαθά. ἐν ᾧ δὲ
ἐποίεε τὰ καταλεχθέντα καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ κατάγαιον
οἴκημα ἐποιέετο. ὡς δέ οἱ παντελέως εἶχε τὸ οἴκημα, ἐκ μὲν
τῶν Θρηίκων ἠφανίσθη, καταβὰς δὲ κάτω ἐς τὸ κατάγαιον οἴ-
κημα διαιτᾶτο ἐπ' ἔτεα τρία· οἳ δέ μιν [ἐπόθεόν τε καὶ] ἐπέν-
θεον ὡς τεθνεῶτα. τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ ἐφάνη τοῖσι Θρήιξι, καὶ
οὕτω πιθανά σφι ἐγένετο τὰ ἔλεγε ὁ Σάλμοξις. ταῦτά φασί
μιν ποιῆσαι. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τοῦ καταγαίου οἰκήματος οὔτε 96

12 αἰτιησάμενοι β αἰτιασάμενοι α 13 ἐντέλλονται — ζῶντι del. Naber | θρήικεσ α θρῆκεσ β 14 πρὸσ α πρὸσ τὴν β 15 ἀπειλέουσι α ἀπειλεῦσι β 95,2 οἰκεόντων α καὶ πόντον οἰκεόντων β 4 χρήματα β κτήματα α 5 συχνά β μεγάλα α | ἀπελθεῖν α ἐπελθεῖν β 8 θρήικασ α θρῆκασ β 9 Πυθαγόρῃ del. Naber 12 ἀεὶ R αἰεὶ α V' 13 περιεόντεσ α περιόντεσ β | τὰ del. Krüger | τἀγαθά Naber 14 κατάγαιον α κατάγεον β 15 ἐποιέετο—17 οἴκημα om. β 15 παντελέωσ β παντελῶσ α 17 ἐπ' α ἐπὶ β | ἐπόθεόν τε καὶ del. Naber 18 ἀνεφάνη Stein 19 ὁ β, om. α 96,1 τοῦ α τούτου καὶ τοῦ β | καταγαίου α καταγέου β | οὔτε β οὔτ' α.

ἀπιστέω οὔτε ὦν πιστεύω τι λίην, δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τὸν Σάλμοξιν τοῦτον γενέσθαι Πυθαγόρεω. εἴτε δὲ ἐγένετό τις Σάλμοξις ἄνθρωπος, εἴτε ἐστὶ δαίμων τις Γέτῃσι οὗτος ἐπιχώριος, χαιρέτω.

97 Οὗτοι μὲν δὴ τρόπῳ τοιούτῳ χρεώμενοι ὡς ἐχειρώθησαν ὑπὸ Περσέων, εἵποντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ. Δαρεῖος δὲ ὡς ἀπίκετο καὶ ὁ πεζὸς ἅμ᾽ αὐτῷ στρατὸς ἐπὶ τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα διαβάντων πάντων Δαρεῖος ἐκέλευσε τοὺς Ἴωνας τὴν σχεδίην λύσαντας ἕπεσθαι κατ᾽ ἤπειρον ἑωυτῷ καὶ τὸν ἐκ τῶν νεῶν στρατόν. μελλόντων δὲ τῶν Ἰώνων λύειν καὶ ποιέειν τὰ κελευόμενα, Κώης ὁ Ἐρξάνδρου, στρατηγὸς ἐὼν Μυτιληναίων, ἔλεξε Δαρείῳ τάδε, πυθόμενος πρότερον εἴ οἱ φίλον εἴη γνώμην ἀποδέκεσθαι παρὰ τοῦ βουλομένου ἀποδείκνυσθαι· "ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι τῆς οὔτε ἀρηρομένον φανήσεται οὐδὲν οὔτε πόλις οἰκεομένη· σύ νυν γέφυραν ταύτην ἔα κατὰ χώρην ἑστάναι, φυλάκους αὐτῆς λιπὼν τούτους, οἵ περ μιν ἔζευξαν. καὶ ἤν τε κατὰ νόον πρήξωμεν εὑρόντες Σκύθας, ἔστι ἄποδος ἡμῖν, ἤν τε καὶ μή σφεας εὑρεῖν δυνώμεθα, ἥ γε ἄποδος ἡμῖν ἀσφαλής· οὐ γὰρ ἔδεισά κω μὴ ἑσσωθέωμεν ὑπὸ Σκυθέων μάχῃ, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ δυνάμενοί σφεας εὑρεῖν πάθωμέν τι ἀλώμενοι. καὶ τάδε λέγειν φαίη τις ἄν με ἐμεωυτοῦ εἵνεκεν, ὡς καταμενέω· ἐγὼ δὲ γνώμην μὲν τὴν εὕρισκον ἀρίστην σοί, βασιλεῦ, ἐς μέσον φέρω, αὐτὸς μέντοι ἕψομαί τοι καὶ οὐκ ἂν λειφθείην." κάρτα τε ἥσθη τῇ γνώμῃ Δαρεῖος καί μιν ἀμείψατο τοισίδε· "ξεῖνε Λέσβιε, σωθέντος ἐμεῦ ὀπίσω ἐς οἶκον

---

2 οὔτε β οὔτ᾽ α | ὦν α, om. β | τι α, om. β 3 πυθαγόρεω. εἴτε δὲ ἐγένετό τισ α πυθαγόραιων· εἰ δὴ ἐγένετό τισ γε β 4 εἴτ᾽ α εἰ δε β 97,1 οὗτοι α οὕτω β 3 ἅμ᾽ αὐτῶι α, om. β 4 Δαρεῖος del. Mehler | τούς ⟨τε⟩ Stein 6 λύειν καὶ del. van Herwerden 7 ἐρξάνδρου α ῥεξάνδρου β | Μυτιληναίων: μιτυληναίων 10 ἀρηρομένον A² P marg.: ἀρηρε(-η-S)μένον 13 ἔστι—14 ἡμῖν del. van Herwerden 14 (bis) ἄποδοσ α ἄφοδοσ β 14 δυνώμεθα β δυνεώμεθα α 15 κως Krüger 18 ὅκως van Herwerden | καταμενέω β καταμένω α 19 φέρω β φήσω α 21 ἀμείψατο Stein (ἀμείβετο Kallenberg): ἠμείψατο | τοισιδε d: τοῖσδε.

τὸν ἐμὸν ἐπιφάνηθί μοι πάντως, ἵνα σε ἀντὶ χρηστῆς συμβουλῆς χρηστοῖσι ἔργοισι ἀμείψωμαι.” ταῦτα εἴπας καὶ ἀπάψας 98
ἅμματα ἑξήκοντα ἐν ἱμάντι, καλέσας ἐς λόγους τοὺς Ἰώνων τυράννους ἔλεγε τάδε· “ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρότερον γνώμη ἀποδεχθεῖσα ἐς τὴν γέφυραν μετείσθω μοι, ἔχοντες δὲ τὸν ἱμάντα τόνδε ποιέετε τάδε· ἐπεάν με ἴδητε τάχιστα πορευόμενον ἐπὶ Σκύθας, ἀπὸ τούτου ἀρξάμενοι τοῦ χρόνου λύετε ἅμμα ἓν ἑκάστης ἡμέρης· ἢν δὲ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παρέω, ἀλλὰ διεξέλθωσι ὑμῖν αἱ ἡμέραι τῶν ἁμμάτων, ἀποπλέετε ἐς τὴν ὑμετέρην αὐτῶν. μέχρι δὲ τούτου, ἐπείτε οὕτω μετέδοξε, φυλάσσετε τὴν σχεδίην, πᾶσαν προθυμίην σωτηρίης τε καὶ φυλακῆς παρεχόμενοι. ταῦτα δὲ ποιεῦντες ἐμοὶ μεγάλως χαριεῖσθε.” Δαρεῖος μὲν ταῦτα εἴπας ἐς τὸ πρόσω ἠπείγετο.

Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηίκη τὸ ἐς θάλασσαν πρόκειται· 99
κόλπου δὲ ἀγομένου τῆς γῆς ταύτης, ἡ Σκυθική τε ἐκδέκεται καὶ ὁ Ἴστρος ἐκδιδοῖ ἐς αὐτήν, πρὸς εὖρον ἄνεμον τὸ στόμα τετραμμένος. τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου ἔρχομαι σημανέων τὸ πρὸς θάλασσαν αὐτῆς τῆς Σκυθικῆς χώρης ἐς μέτρησιν. ἀπὸ Ἴστρου αὕτη ἤδη ⟨ἡ⟩ ἀρχαίη Σκυθίη ἐστί, πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον κειμένη, μέχρι πόλιος καλεομένης Καρκινίτιδος. τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τὴν μὲν ἐπὶ θάλασσαν τὴν αὐτὴν φέρουσαν, ἐοῦσαν ὀρεινήν τε χώρην καὶ προκειμένην τὸ ἐς Πόντον, νέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος μέχρι χερσονήσου τῆς τρηχέης καλεομένης· αὕτη δὲ ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον κατήκει. ἔστι γὰρ τῆς Σκυθικῆς τὰ δύο μέρεα τῶν οὔρων ἐς θάλασσαν φέροντα, τήν τε πρὸς μεσαμβρίην καὶ τὴν πρὸς τὴν ἠῶ, κατά περ τῆς Ἀττικῆς χώρης· καὶ παραπλήσια ταύτῃ καὶ οἱ Ταῦροι

---

22 ἐπιφάνηθί β ἐπιφάνητί α | συμβουλῆς van Herwerden: συμβουλίησ 23 ἀμείψωμαι α ἀμείψομαι β 98,1 ταῦτα β ταῦτα δὲ α 2 ἰώνων α ἴωνασ β 5 με β ἐμὲ α 7 ἐν β, om. α | διεξέλθωσι(-σῖν V) β διέλθωσι α 10 φυλακῆς ⟨πέρι⟩ Stein 11 ποιεῦντεσ β ποιέοντεσ α 12 ἠπείγετο β ἐπείγετο α 99,1 θρηίκη α θρηκίη β 6 ⟨ἡ⟩ add. Krüger | σκυθίη β σκυθική α 7 καλεομένησ καρκινίτιδοσ β καρκινίτιδοσ καλεομένησ α 13 ἠω β ἕω α 14 χώρησ β, om. α.

νέμονται τῆς Σκυθικῆς, ὡς εἰ τῆς Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοίατο τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακόν, μᾶλλον ἐς τὸν πόντον [τὴν ἄκρην] ἀνέχοντα, τὸν ἀπὸ Θορικοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου· λέγω δὲ ὡς εἶναι ταῦτα σμικρὰ μεγάλοισι συμβαλεῖν. τοιοῦτον ἡ Ταυρική ἐστι. ὃς δὲ τῆς Ἀττικῆς ταῦτα μὴ παραπέπλωκε, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω· ὡς εἰ τῆς Ἰηπυγίης ἄλλο ἔθνος καὶ μὴ Ἰήπυγες ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντεσίου λιμένος ἀποταμοίατο μέχρι Τάραντος καὶ νεμοίατο τὴν ἄκρην. δύο δὲ λέγων ταῦτα πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοισι οἶκε ἡ Ταυρική.

100 τὸ δ' ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς ἤδη Σκύθαι τὰ κατύπερθε τῶν Ταύρων καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης τῆς ἠοίης νέμονται, τοῦ τε Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου τὰ πρὸς ἑσπέρης καὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ, ὃς ἐκδιδοῖ ἐς μυχὸν τῆς λίμνης ταύτης. ἤδη ὦν ἀπὸ μὲν Ἴστρου τὰ κατύπερθε ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα ἀποκληίεται ἡ Σκυθικὴ ὑπὸ πρώτων Ἀγαθύρσων, μετὰ δὲ Νευρῶν,

101 ἔπειτα δὲ Ἀνδροφάγων, τελευταίων δὲ Μελαγχλαίνων. ἔστι ὦν τῆς Σκυθικῆς ὡς ἐούσης τετραγώνου, τῶν δύο μερέων κατηκόντων ἐς θάλασσαν, πάντῃ ἶσον τό τε ἐς τὴν μεσόγαιαν φέρον καὶ τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἴστρου ἐπὶ Βορυσθένεα δέκα ἡμερέων ὁδός, ἀπὸ Βορυσθένεός τε ἐπὶ τὴν λίμνην τὴν Μαιῆτιν ἑτέρων δέκα· καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαιαν ἐς τοὺς Μελαγχλαίνους τοὺς κατύπερθε Σκυθέων οἰκημένους εἴκοσι ἡμερέων ὁδός. ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμερησίη ἀνὰ διηκόσια στάδια συμβέβληταί μοι. οὕτως ἂν εἴη τῆς Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια τετρακισχιλίων σταδίων καὶ τὰ ὄρθια τὰ ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα ἑτέρων τοσούτων σταδίων. ἡ μέν νυν γῆ αὕτη ἐστὶ μέγαθος τοσαύτη.

102 Οἱ δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον, ὡς οὐκ οἷοί τέ εἰσι τὸν

---

17 τὴν ακρην del. Krüger | θορίκου α θωϊκοῦ β 18 δήμου del. van Herwerden | συμβαλεῖν: συμβαλέειν β συμβάλλειν α 21 ἀποταμοίατο β ἀποτεμοίατο α 23 λέγω] σιγέω uel ἐῶ van Herwerden | οἶκε: ἔοικε (-εν V) β ἔοικε μὲν α **100**,1 τὰ uel τά τε Stein: τὸ α, om. β 2 ἠοίησ α ἠοῦσ β | τε α δὲ β 5 κατύπερθε α κατύπερθεν β | ⟨τὰ⟩ ἐς Krüger 6 ἀποκλήιεται α ἀποκλήεται β **101**,5 ἑτερέων Stein 8 ἡ α, om. β 9 τῆσ β πρὸσ α 10 σταδίων del. van Herwerden.

Δαρείου στρατὸν ἰθυμαχίῃ διώσασθαι μοῦνοι, ἔπεμπον ἐς τοὺς
πλησιοχώρους ἀγγέλους· τῶν δὲ καὶ δὴ οἱ βασιλέες συνελθόντες
ἐβουλεύοντο ὡς στρατοῦ ἐπελαύνοντος μεγάλου. ἦσαν δὲ οἱ συνελ-
θόντες βασιλέες Ταύρων καὶ Ἀγαθύρσων καὶ Νευρῶν καὶ Ἀνδρο-
φάγων καὶ Μελαγχλαίνων καὶ Γελωνῶν καὶ Βουδίνων καὶ Σαυρομα-
τέων. τούτων Ταῦροι μὲν νόμοισι τοιοισίδε χρέωνται· θύουσι μὲν 103
τῇ Παρθένῳ τούς τε ναυηγοὺς καὶ τοὺς ἂν λάβωσι Ἑλλήνων ἐπαν-
αχθέντες τρόπῳ τοιῷδε· καταρξάμενοι ῥοπάλῳ παίουσι τὴν κε-
φαλήν. οἳ μὲν δὴ λέγουσι, ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ ὠθέ-
ουσι κάτω (ἐπὶ γὰρ κρημνοῦ ἵδρυται τὸ ἱρόν), τὴν δὲ κεφαλὴν
ἀνασταυροῦσι· οἳ δὲ κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογέουσι, τὸ
μέντοι σῶμα οὐκ ὠθέεσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γῇ
κρύπτεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτην, τῇ θύουσι, λέγουσι αὐτοὶ
Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι. πολεμίους δὲ ἄν-
δρας, τοὺς ἂν χειρώσωνται, ποιεῦσι τάδε· ἀποταμὼν [ἕκαστος]
κεφαλὴν ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία, ἔπειτα ἐπὶ ξύλου μεγάλου
ἀναπείρας ἱστᾷ ὑπὲρ τῆς οἰκίης ὑπερέχουσαν πολλόν, μάλιστα
δὲ ὑπὲρ τῆς καπνοδόκης· φασὶ δὲ τούτους φυλάκους τῆς οἰκίης
πάσης ὑπεραιωρέεσθαι. ζῶσι δὲ ἀπὸ ληίης τε καὶ πολέμου.
Ἀγάθυρσοι δὲ ἁβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ καὶ χρυσοφόροι τὰ μά- 104
λιστα, ἐπίκοινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μῖξιν ποιεῦνται, ἵνα κασί-
γνητοί τε ἀλλήλων [ἔωσι] καὶ οἰκήιοι ἐόντες πάντες μήτε φθόνῳ
μήτ' ἔχθεϊ χρέωνται ἐς ἀλλήλους. τὰ δὲ ἄλλα νόμαια Θρήιξι
προσκεχωρήκασι. Νευροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρέωνται Σκυθικοῖσι, 105
γενεῇ δὲ μιῇ πρότερόν σφεας τῆς Δαρείου στρατηλασίης κατέ-
λαβε ἐκλιπεῖν τὴν χώρην πᾶσαν ὑπὸ ὀφίων· ὄφιας γάρ σφι πολ-
λοὺς μὲν ἡ χώρη ἀνέφαινε, οἱ δὲ πλεῦνες ἄνωθέν σφι ἐκ τῶν ἐρήμων
ἐπέπεσον, ἐς ὃ πιεζόμενοι οἴκησαν μετὰ Βουδίνων τὴν ἑωυτῶν ἐκλι-

102,2 ἰθυμαχίῃ β ἰθὺ μάχηι α 4 ἐπελαύνοντοσ α ἐπιόντοσ β | οἱ β, om. α **103**,1 τοιοῖσιδε RS τοιοῖσδε V α 2 ἐπαναχθέντεσ α ἐπα[εν]ναχθέντασ β 3 καταρξάμενοι α κατευξάμενοι β καταρξαμενοι archetypus 7 ἀπὸ] κατὰ van Herwerden 10 ποιεῦσι α ποίεουσι β | ἕκαστος del. O. Nitzsch **104**,1 ἄνδρεσ β Stobaeus ἀνδρῶν α 3 ἔωσι del. Mehler 4 μήτ' β μήτε α **105**,2 πρότερόν σφεασ β σφεασ πρότερον α 5 ἐσὸ α ἐσοῦ β.

πύντες. κινδυνεύουσι δὲ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι γόητες εἶναι. λέγονται
γὰρ ὑπὸ Σκυθέων καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημένων
ὡς ἔτεος ἑκάστου ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἕκαστος λύκος γίνεται ἡμέ-
ρας ὀλίγας καὶ αὖτις ὀπίσω ἐς τὠυτὸ κατίσταται. ἐμὲ μέν νυν
ταῦτα λέγοντες οὐ πείθουσι, λέγουσι δὲ οὐδὲν ἧσσον, καὶ ὄμνυσι
106 δὲ λέγοντες. Ἀνδροφάγοι δὲ ἀγριώτατα πάντων ἀνθρώπων
ἔχουσι ἤθεα, οὔτε δίκην νομίζοντες οὔτε νόμῳ οὐδενὶ χρεώμενοι.
νομάδες δέ εἰσι, ἐσθῆτα δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίην, γλῶσ-
σαν δὲ ἰδίην ⟨ἔχουσι⟩, ἀνθρωποφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων.
107 Μελάγχλαινοι δὲ εἵματα μὲν μέλανα φορέουσι πάντες, ἐπ᾽ ὧν
καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι, νόμοισι δὲ Σκυθικοῖσι χρέωνται.
108 Βουδῖνοι δέ, ἔθνος ἐὸν μέγα καὶ πολλόν, γλαυκόν τε πᾶν ἰσχυ-
ρῶς ἐστι καὶ πυρρόν. πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται ξυλίνη,
οὔνομα δὲ τῇ πόλι ἐστὶ Γελωνός· τοῦ δὲ τείχεος μέγαθος κῶλον
ἕκαστον τριήκοντα σταδίων ἐστί, ὑψηλὸν δὲ καὶ πᾶν ξύλινον,
καὶ ⟨αἱ⟩ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι καὶ τὰ ἱρά. ἔστι γὰρ δὴ αὐτόθι
Ἑλληνικῶν θεῶν ἱρὰ Ἑλληνικῶς κατεσκευασμένα ἀγάλμασί τε
καὶ βωμοῖσι καὶ νηοῖσι ξυλίνοισι, καὶ τῷ Διονύσῳ τριετηρίδας
ἀνάγουσι καὶ βακχεύουσι. εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τὸ ἀρχαῖον Ἕλ-
ληνες, ἐκ τῶν δὲ ἐμπορίων ἐξαναστάντες οἴκησαν ἐν τοῖσι Βου-
δίνοισι· καὶ γλώσσῃ τὰ μὲν Σκυθικῇ, τὰ δὲ Ἑλληνικῇ χρέωνται.
Βουδῖνοι δὲ οὐ τῇ αὐτῇ γλώσσῃ χρέωνται καὶ Γελωνοί, οὐδὲ
109 δίαιτα ἡ αὐτή. οἱ μὲν γὰρ Βουδῖνοι ἐόντες αὐτόχθονες νομάδες

6 οἱ ἄνθρωποι οὗτοι α ουτοι οἱ ἄνθρωποι β 9 αὖτις: αὖθισ α λυ(λι- R)θεισ β | τωυτὸ β ταυτὰ α | κατίσταται α καθίσταται β 10 ὀμνῦσι δὲ λέγοντεσ α (ἐπομνῦσι Naber) ὀμνύουσι (-σιν V) β **106**,2 οὐδενὶ α οὐδὲν β 3 δὲ β τε α | γλῶσσαν δὲ ἰδίην post χρεώμενοι transponit Cobet 4 ⟨ἔχουσι⟩ add. Reiz | ἀνθρωποφαγέουσι — τούτων huc transposuit Wesseling, antea lecta post ἔχουσι (**107**,2) | ἀνθρωποφαγέουσι β ἀνδροφαγέουσι α | τούτων ⟨τῶν ἐθνέων⟩ Schenkl **107**,1 μέλανα φορέουσι α φορέουσι μέλανα μὲν β | ἐπ᾽ α ἀπ᾽ β **108**,3 πόλι α πόλει β 4 πᾶν α πάνυ β 5 ⟨εἰσὶ δὲ⟩ καὶ Stein | ⟨αἱ⟩ οἰκίαι Reiske 9 ἐξαναστάντεσ β ἐξαναστήσαντέσ α.

τέ εἰσι καὶ φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν ταύτῃ, Γελωνοὶ δὲ γῆς τε ἐργάται καὶ σιτοφάγοι καὶ κήπους ἐκτημένοι, οὐδὲν τὴν ἰδέην ὅμοιοι οὐδὲ τὸ χρῶμα. ὑπὸ μέντοι Ἑλλήνων καλέονται καὶ οἱ Βουδῖνοι Γελωνοί, οὐκ ὀρθῶς καλεόμενοι. ἡ δὲ χώρη σφέων πᾶσά ἐστι δασέα ἴδῃσι παντοίῃσι· ἐν δὲ τῇ ἴδῃ τῇ πλείστῃ ἐστὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλὴ καὶ ἕλος καὶ κάλαμος περὶ αὐτήν. ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδριες ἁλίσκονται καὶ κάστορες καὶ ἄλλα θηρία τετραγωνοπρόσωπα, τῶν τὰ δέρματα παρὰ τὰς σισύρνας παραράπτεται, καὶ οἱ ὄρχιες αὐτοῖσί εἰσι χρήσιμοι ἐς ὑστερέων ἄκεσιν.

Σαυροματέων δὲ πέρι ὧδε λέγεται. ὅτε Ἕλληνες Ἀμαζόσι 110
ἐμαχέσαντο (τὰς δὲ Ἀμαζόνας καλέουσι Σκύθαι Οἰόρπατα, δύναται δὲ τὸ οὔνομα τοῦτο κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν ἀνδροκτόνοι· οἰὸρ γὰρ καλέουσι ἄνδρα, τὸ δὲ πατὰ κτείνειν), τότε λόγος τοὺς Ἕλληνας νικήσαντας τῇ ἐπὶ Θερμώδοντι μάχῃ ἀποπλέειν ἄγοντας τρισὶ πλοίοισι τῶν Ἀμαζόνων ὅσας ἐδυνέατο ζωγρῆσαι, τὰς δὲ ἐν τῷ πελάγεϊ ἐπιθεμένας ἐκκόψαι τοὺς ἄνδρας. πλοῖα δὲ οὐ γινώσκειν αὐτὰς οὐδὲ πηδαλίοισι χρᾶσθαι οὐδὲ ἱστίοισι οὐδὲ εἰρεσίῃ· ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἐξέκοψαν τοὺς ἄνδρας, ἐφέροντο κατὰ κῦμα καὶ ἄνεμον· καὶ ἀπικνέονται τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος ἐπὶ Κρημνούς· οἱ δὲ Κρημνοί εἰσι γῆς τῆς Σκυθέων τῶν ἐλευθέρων. ἐνθαῦτα ἀποβᾶσαι ἀπὸ τῶν πλοίων [αἱ Ἀμαζόνες] ὁδοιπόρεον ἐς τὴν οἰκεομένην. ἐντυχοῦσαι δὲ πρώτῳ ἱπποφορβίῳ τοῦτο διήρπασαν, καὶ ἐπὶ τούτων ἱππαζόμεναι ἐληίζοντο τὰ τῶν Σκυθέων. οἱ 111
δὲ Σκύθαι οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι τὸ πρῆγμα· οὔτε γὰρ φωνὴν οὔτε ἐσθῆτα οὔτε τὸ ἔθνος ἐγίνωσκον, ἀλλ᾽ ἐν θώματι ἦσαν

109,3 τὴν β, om. α   6 δασέα Bekker: δασείη β δασέη α | ἴδῃσι παντοίῃσι α ἴδῃ δὲ παντοίῃ β   8 ἐν δὲ ταύτῃ α ἐκ δὲ ταύτησ β | ἐνύδριεσ α ἐνίδρυεσ β   9 τῶν α ὧν β | σισύρνασ α R σισύρρασ V′   10 αὐτοῖσι α αυτοῦ β   **110**,1 ἀμαζόσι α S ἀμαζο(-ου R)σιν β   2 σκύθαι α οἱ σκύθαι β | οἰόρπατα α αἰορπατα β   4 οἰὸρ α αἰὸρ β   6 ἐδυνέατο: ἠδυνέατο   7 δὲ ἐν τῶι α δ᾽ (δὲ V) ἐν τῶ β   9 ἐπείτε van Herwerden 11 γῆσ α τῆσ γῆσ β   12 αἱ Ἀμαζόνες del. Cobet | ὁδοιπόρεον α ὡδοιπόρεον β | οἰκεομένην β οἰκουμένην α   **111**,2.3 οὔτε ter β οὐδὲ ter α 3 ἀλλ᾽ α ἀλλὰ β.

ὁκόθεν ἔλθοιεν, ἐδόκεον δ' αὐτὰς εἶναι ἄνδρας τὴν πρώτην ἡλικίην ἔχοντας, μάχην τε δὴ πρὸς αὐτὰς ἐποιεῦντο. ἐκ δὲ τῆς μάχης τῶν νεκρῶν ἐκράτησαν οἱ Σκύθαι, καὶ οὕτως ἔγνωσαν ἐούσας γυναῖκας. βουλευομένοισι ὦν αὐτοῖσι ἔδοξε κτείνειν μὲν οὐδενὶ τρόπῳ ἔτι αὐτάς, ἑωυτῶν δὲ τοὺς νεωτάτους ἀποπέμψαι ἐς αὐτάς, πλῆθος εἰκάσαντας ὅσαι περ ἐκεῖναι ἦσαν· τούτους δὲ στρατοπεδεύεσθαι πλησίον ἐκεινέων καὶ ποιέειν τά περ ἂν καὶ ἐκεῖναι ποιέωσι· ἢν δὲ αὐτοὺς διώκωσι, μάχεσθαι μὲν μή, ὑποφεύγειν δέ· ἐπεὰν δὲ παύσωνται, ἐλθόντας αὖτις πλησίον στρατοπεδεύεσθαι. ταῦτα ἐβουλεύσαντο οἱ Σκύθαι βουλόμενοι

112 ἐξ αὐτέων παῖδας ἐκγενήσεσθαι. ἀποπεμφθέντες δὲ οἱ νεηνίσκοι ἐποίευν τὰ ἐντεταλμένα. ἐπεὶ δὲ ἔμαθον αὐτοὺς αἱ Ἀμαζόνες ἐπ' οὐδεμιῇ δηλήσι ἀπιγμένους, ἔων χαίρειν· προσεχώρεον δὲ πλησιαιτέρω τὸ στρατόπεδον τῷ στρατοπέδῳ ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ. εἶχον δὲ οὐδὲν οἰδὲ οἱ νεηνίσκοι, ὥσπερ οὐδὲ αἱ Ἀμαζόνες, εἰ μὴ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἵππους· ἀλλὰ ζόην ἔζωον

113 τὴν αὐτὴν ἐκείνῃσι, θηρεύοντές τε καὶ ληιζόμενοι. ἐποίευν δὲ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μεσαμβρίην τοιόνδε· ἐγίνοντο σποράδες κατὰ μίαν τε καὶ δύο, πρόσω δὴ ἀπ' ἀλληλέων ἐς εὐμαρείην ἀποσκιδνάμεναι. μαθόντες δὲ καὶ οἱ Σκύθαι ἐποίευν τὠυτὸ τοῦτο. καί τις μουνωθεισέων τινὶ αὐτέων ἐνεχρίμπτετο, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπωθέετο, ἀλλὰ περιεῖδε χρήσασθαι. καὶ φωνῆσαι μὲν οὐκ εἶχε (οὐ γὰρ συνίεσαν ἀλλήλων), τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε ἐς τὴν ὑστε-

---

4 ὁκόθεν β οποθεν α | δ' α δὲ β | πρώτην Dietsch: αὐτὴν 6 ουτωσ α οὔτε R V τότε S 7 βουλευομένοισι α βουλομένοισι (-σῖν V) β 10 ἐκεινέων α ἐκείνων β 11 μή α καὶ R V οὐ S 12 αὖτις Reiske: αὐτοὺσ 13 βουλόμενοι α βουλευόμενοι β 14 παῖδασ α, om. β | ἐκγενήσεσθαι Reiske, ἐκγενέσθαι van Herwerden: ἐγγενήσεσθαι 112,2 ἐπεὶ] ἐπείτε van Herwerden 3 οὐδὲ μιῆι α οὐδεμιῇ β | δηλήσι R δηλήσει α V' 4 πλησιαιτέρωι α πλησιωτέρω β 5 οὐδὲ β οὐδ' α | οὐδὲ β, om. α 113,1.4 ἐποίευν β ἐποίεον α 3 δὴ α, om. β | ἀλληλέων α ἀλλήλων β | εὐμαρείην d: εὐμαρίην α R εὐημερίην V' 4 τὠυτὸ α τὸ αὐτὸ β 5 τινὶ αὐτέων ἐνεχρίμπτετο α αὐτῶν τινὶ ἐχρίμπτετο β | ἣ [Ἀμαζὼν] van Herwerden 6 περιεῖδέ ⟨οἱ⟩ idem 7 ἔφραζε α ἔφραξεν β.

ϱαίην ἐλθεῖν ἐς τὠυτὸ χωρίον καὶ ἕτερον ἄγειν, σημαίνουσα δύο γενέσθαι, καὶ αὐτὴ ἑτέρην ἄξειν. ὁ δὲ νεηνίσκος, ἐπεὶ ἀπῆλθε, ἔλεξε ταῦτα πρὸς τοὺς λοιπούς· τῇ δὲ δευτεραίῃ ἦλθε ἐς τὸ χωρίον αὐτός τε οὗτος καὶ ἕτερον ἦγε, καὶ τὴν Ἀμαζόνα εὗρε δευτέρην αὐτὴν ὑπομένουσαν. οἱ δὲ λοιποὶ νεηνίσκοι ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, καὶ αὐτοὶ ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων. μετὰ δὲ συμμίξαντες τὰ στρατόπεδα οἴκεον ὁμοῦ, γυναῖκα 114

ἔχων ἕκαστος ταύτην, τῇ τὸ πρῶτον συνεμίχθη. τὴν δὲ φωνὴν τὴν μὲν τῶν γυναικῶν οἱ ἄνδρες οὐκ ἐδυνέατο μαθεῖν, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες συνέλαβον. ἐπεὶ δὲ συνῆκαν ἀλλήλων, ἔλεξαν πρὸς τὰς Ἀμαζόνας τάδε οἱ ἄνδρες· "ἡμῖν εἰσὶ μὲν τοκέες, εἰσὶ δὲ κτήσιες. νῦν ὦν μηκέτι πλεῦνα χρόνον ζόην τοιήνδε ἔχωμεν, ἀλλ' ἀπελθόντες ἐς τὸ πλῆθος διαιτώμεθα· γυναῖκας δὲ ἕξομεν ὑμέας καὶ οὐδαμὰς ἄλλας." αἳ δὲ πρὸς ταῦτα ἔλεξαν τάδε· "ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα οἰκέειν μετὰ τῶν ὑμετέρων γυναικῶν· οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ νόμαια ἡμῖν τε κἀκείνῃσί ἐστι. ἡμεῖς μὲν τοξεύομέν τε καὶ ἀκοντίζομεν καὶ ἱππαζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικήια οὐκ ἐμάθομεν· αἱ δὲ ὑμέτεραι γυναῖκες τούτων μὲν οὐδὲν τῶν ἡμεῖς κατελέξαμεν ποιεῦσι, ἔργα δὲ γυναικήια ἐργάζονται καὶ μένουσιν ἐν τῇσι ἁμάξῃσι, οὔτ' ἐπὶ θήρην ἰοῦσαι οὔτε ἄλλῃ οὐδαμῇ. οὐκ ἂν ὦν δυναίμεθα ἐκείνῃσι συμφέρεσθαι. ἀλλ' εἰ βούλεσθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας καὶ δοκέειν εἶναι δικαιότατοι, ἐλθόντες παρὰ τοὺς τοκέας ἀπολάχετε τῶν κτημάτων τὸ μέρος, καὶ ἔπειτα ἐλθόντες οἰκέωμεν ἐπὶ ἡμέων αὐτέων." ἐπείθοντο 115

καὶ ἐποίησαν ταῦτα οἱ νεηνίσκοι. ἐπείτε δὲ ἀπολαχόντες τῶν κτημάτων τὸ ἐπιβάλλον ἦλθον ὀπίσω παρὰ τὰς Ἀμαζόνας,

---

9 *γενέσθαι* del. van Herwerden | *αὐτὴ* A *αὐτὴν* B *αὐτὴ ἔφη* β | *ἐπείτε* van Herwerden 13 *ἐκτιλώσαντο* α *ἐκτιλώσαντεσ* β **114**,2 *ἐμίχθη* Gomperz 3 *τὴν μὲν γυναικῶν* α *τῶν γυναικῶν μὲν* R *τῶν μὲν τῶν γυναικῶν* V' 6 *δὲ* α *δὲ καὶ* β | *κτήσιες*: *κτήσεισ* 7 *ἔχωμεν* α *ἔχομεν* β 8 *οὐδαμὰσ* β *οὐδαμέασ* α 10 *τὰ αὐτὰ* β *ταὐτὰ* α | *κακείνῃσί* α *καὶ κείνῃσι* β 11 *τε* α, om. β 14 *καὶ μένουσιν* β *μένουσαι* α | *ἁμάξῃσι, οὔτ'* α *ἁμάξῃσι* (-*σῖν* V) *οὔτε* β 16 *δικαιότατοι* β *δίκαιοι* α 18 *οἰκέωμεν* α *οἰκῶμεν* β | *αὐτέων* β *αὐτῶν* α **115**,1 *ἐπίθοντο* Cobet 2 *καὶ ἐποίησαν* del. Cobet.

ἔλεξάν αἱ γυναῖκες πρὸς αὐτοὺς τάδε· "ἡμέας ἔχει φόβος τε καὶ δέος, ὅκως χρὴ οἰκέειν ἐν τῷδε τῷ χώρῳ, τοῦτο μὲν ὑμέας ἀποστερησάσας πατέρων, τοῦτο δὲ τὴν γῆν τὴν ὑμετέρην δηλησαμένας πολλά. ἀλλ' ἐπείτε ἀξιοῦτε ἡμέας γυναῖκας ἔχειν, τάδε ποιέετε ἅμα ἡμῖν· φέρετε ἐξαναστέωμεν ἐκ τῆς γῆς τῆσδε καὶ
116 περήσαντες Τάναϊν ποταμὸν οἰκέωμεν." ἐπείθοντο καὶ ταῦτα οἱ νεηνίσκοι. διαβάντες δὲ τὸν Τάναϊν ὁδοιπόρεον πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα τριῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος ὁδόν, τριῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος πρὸς βορέην ἄνεμον. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τοῦτον τὸν χῶρον, ἐν τῷ νῦν κατοίκηνται, οἴκησαν τοῦτον. καὶ διαίτῃ ἀπὸ τούτου χρέωνται τῇ παλαιῇ τῶν Σαυροματέων αἱ γυναῖκες, καὶ ἐπὶ θήρην ἐπ' ἵππων ἐκφοιτῶσαι ἅμα τοῖσι ἀνδράσι καὶ χωρὶς τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσαι,
117 καὶ στολὴν τὴν αὐτὴν τοῖσι ἀνδράσι φορέουσαι. φωνῇ δὲ οἱ Σαυρομάται νομίζουσι Σκυθικῇ, σολοικίζοντες αὐτῇ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, ἐπεὶ οὐ χρηστῶς ἐξέμαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ περὶ γάμων δὲ ὧδέ σφι διακέεται· οὐ γαμέεται παρθένος οὐδεμία, πρὶν ἂν τῶν πολεμίων ἄνδρα ἀποκτείνῃ· αἳ δέ τινες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γηραιαί, πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι.

118 Ἐπὶ τούτων ὦν τῶν καταλεχθέντων ἐθνέων τοὺς βασιλέας ἁλισμένους ἀπικόμενοι τῶν Σκυθέων οἱ ἄγγελοι ἔλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπειδή οἱ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ τῇ ἑτέρῃ πάντα κατέστραπται, γέφυραν ζεύξας ἐπὶ τῷ αὐχένι τοῦ Βοσπόρου διαβέβηκε ἐς τήνδε τὴν ἤπειρον, διαβὰς δὲ καὶ καταστρεψάμενος Θρήικας γεφυροῖ ποταμὸν Ἴστρον, βουλόμενος καὶ τάδε πάντα ὑπ' ἑωυτῷ ποιήσασθαι. "ὑμεῖς ὦν μηδενὶ τρόπῳ ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι περιίδητε ἡμέας διαφθαρέντας, ἀλλὰ

---

6 τὴν (in ras. V) γῆν β γῆν α 7 ἐπεὶ uel ἐπεί γε van Herwerden **116**,1 ἐπίθοντο Cobet 4 βορέην β βορῆν α 5 οἴκισαν Naber 7 ἅμα ⟨τε⟩ Stein **117**,2 αὐτῇ del. van Herwerden 3 ἐπεὶ α ὅτι β 5 ἄνδρα ⟨ἕνα⟩ van Herwerden | αὐτέων α αὐτῶν β 6 πρὶν ⟨ἢ⟩ van Herwerden **118**,2 ἁλισμένουσ α ἀλλισμένους R, om. V 6 θρήικασ α θρῆκασ β | ποταμὸν del. van Herwerden 7 ὑπ' β B ὑπὸ A.

τὠυτὸ νοήσαντες ἀντιάζωμεν τὸν ἐπιόντα. οὔκων ποιήσετε ταῦτα; ἡμεῖς μὲν πιεζόμενοι ἢ ἐκλείψομεν τὴν χώρην ἢ μένοντες ὁμολογίῃ χρησόμεθα. τί γὰρ πάθωμεν μὴ βουλομένων ὑμέων τιμωρέειν; ὑμῖν δὲ οὐδὲν ἐπὶ τούτῳ ἔσται ἐλαφρότερον· ἥκει γὰρ ὁ Πέρσης οὐδέν τι μᾶλλον ἐπ᾽ ἡμέας ἢ οὐ καὶ ἐπ᾽ ὑμέας, οὐδέ οἱ καταχρήσει ἡμέας καταστρεψαμένῳ ὑμέων ἀπέχεσθαι. μέγα δὲ ὑμῖν λόγων τῶνδε μαρτύριον ἐρέομεν· εἰ γὰρ ἐπ᾽ ἡμέας μούνους ἐστρατηλάτεε ὁ Πέρσης τίσασθαι τῆς πρόσθε δουλοσύνης βουλόμενος, χρῆν αὐτὸν πάντων τῶν ἄλλων ἀπεχόμενον ἰέναι οὕτω ἐπὶ τὴν ἡμετέρην, καὶ ἂν ἐδήλου πᾶσι ὡς ἐπὶ Σκύθας ἐλαύνει καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς ἄλλους. νῦν δὲ ἐπείτε τάχιστα διέβη ἐς τήνδε τὴν ἤπειρον, τοὺς αἰεὶ ἐμποδὼν γινομένους ἡμεροῦται πάντας· τούς τε δὴ ἄλλους ἔχει ὑπ᾽ ἑωυτῷ Θρήικας καὶ δὴ καὶ τοὺς ἡμῖν ἐόντας πλησιοχώρους Γέτας." ταῦτα Σκυθέων 119
ἐπαγγελλομένων ἐβουλεύοντο οἱ βασιλέες οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνέων ἥκοντες, καί σφεων ἐσχίσθησαν αἱ γνῶμαι. ὁ μὲν Γελωνὸς καὶ ὁ Βουδῖνος καὶ ὁ Σαυρομάτης κατὰ τὠυτὸ γενόμενοι ὑπεδέκοντο Σκύθῃσι τιμωρήσειν, ὁ δὲ Ἀγάθυρσος καὶ Νευρὸς καὶ Ἀνδροφάγος καὶ οἱ τῶν Μελαγχλαίνων καὶ Ταύρων τάδε Σκύθῃσι ὑπεκρίναντο· "εἰ μὲν μὴ ὑμεῖς ἔατε οἱ πρότερον ἀδικήσαντες Πέρσας καὶ ἄρξαντες πολέμου, τούτων δεόμενοι, τῶν νῦν δέεσθε, λέγειν τε ἂν ἐφαίνεσθε ἡμῖν ὀρθά, καὶ ἡμεῖς ὑπακούσαντες τὠυτὸ ἂν ὑμῖν ἐπρήσσομεν· νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἐς τὴν ἐκείνων ἐσβαλόντες γῆν ἄνευ ἡμέων ἐπεκρατέετε Περσέων, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὁ θεὸς παρεδίδου, καὶ ἐκεῖνοι, ἐπεί σφεας ὡυτὸς θεὸς ἐγείρει, τὴν ὁμοίην ὑμῖν ἀποδιδοῦσι. ἡμεῖς δὲ οὔτε τι τότε ἠδικήσαμεν τοὺς ἄνδρας τούτους [οὐδέν], οὔτε νῦν πρότεροι πειρησόμεθα ἀδικέειν. ἢν μέντοι ἐπίῃ καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέρην ἄρξῃ τε ἀδικέων, καὶ ἡμεῖς

---

9 τὠυτὸ α τωυτὸν β 10 ἢ α, om. β 12 τούτῳ Aldus: τοῦτο (διὰ τοῦτο Stein), τι τούτῳ van Herwerden 13 οὐ καὶ ἐπ᾽ α οὐκ ἐπ᾽ R οὐ καὶ π᾽ V καὶ ἐπὶ S 19 ἐλαύνει α ἐλαύνειν β 20 ⟨ἐς⟩ add. Bloomfield | τήνδε τὴν ἤπειρον del. Krüger | ἐμποδὼν β ἐνποδῶν α 21 δὴ α δὲ δὴ β **119**,2 ἀπὸ α ὑπὸ β 6 οἱ β ὁ α 7 πρότεροι Stein 10 δὲ β, om. α | τε α, om. β 14 οὐδέν del. van Herwerden 15 ἐπίῃι α ἐπείη R ἐποίει V | ἄρξῃι α ἄρξει β.

οὐ πεισόμεθα. μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν, μενέομεν παρ᾽ ἡμῖν αὐτοῖσι· ἥκειν γὰρ δοκέομεν οὐκ ἐπ᾽ ἡμέας Πέρσας, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοὺς αἰτί-
120 ους τῆς ἀδικίης γενομένους.ʺ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἐπύθοντο οἱ Σκύθαι, ἐβουλεύοντο ἰθυμαχίην μὲν μηδεμίαν ποιέεσθαι ἐκ τοῦ ἐμφανέος, ὅτε δή σφι οὗτοί γε σύμμαχοι οὐ προσεγίνοντο, ὑπεξιόντες δὲ καὶ ὑπεξελαύνοντες τὰ φρέατα, τὰ παρεξίοιεν αὐτοί, καὶ τὰς κρήνας συγχοῦν, τὴν ποίην τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν, διχοῦ σφέας διελόντες. καὶ πρὸς μὲν τὴν μίαν τῶν μοιρέων, τῆς ἐβασίλευε Σκώπασις, προσχωρέειν Σαυρομάτας· τούτους μὲν δὴ ὑπάγειν, ἢν ἐπὶ τοῦτο τράπηται ὁ Πέρσης, ἰθὺ Ταναΐδος ποταμοῦ παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην ὑποφεύγοντας, ἀπελαύνοντός τε τοῦ Πέρσεω ἐπιόντας διώκειν. αὕτη μέν σφι μία ἦν μοῖρα τῆς βασιληίης, τεταγμένη ταύτην τὴν ὁδόν, ᾗ περ εἴρηται· τὰς δὲ δύο τῶν βασιληίων, τήν τε μεγάλην, τῆς ἦρχε Ἰδάνθυρσος, καὶ τὴν τρίτην, τῆς ἐβασίλευε Τάξακις, συνελθούσας ἐς τὠυτὸ καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βουδίνων προσγενομένων, ἡμέρης καὶ τούτους ὁδῷ προέχοντας τῶν Περσέων ὑπεξάγειν, ὑπιόντας τε καὶ ποιεῦντας τὰ βεβουλευμένα. πρῶτα μέν νυν ὑπάγειν σφέας ἰθὺ τῶν χωρέων τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην, ἵνα καὶ τούτους ἐκπολεμώσωσι· εἰ δὲ μὴ ἑκόντες γε ὑπέδυσαν τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Πέρσας, ἀλλ᾽ ἀέκοντας ἐκπολεμῶσαι· μετὰ δὲ τοῦτο ὑποστρέφειν ἐς τὴν σφετέρην καὶ ἐπιχειρέειν, ἢν δὴ βουλευομένοισι δοκέῃ.

---

16 *οὐ πεισόμεθα α* R *οὐ πεισώμεθα* V *οὐκ οἰσόμεθα* S | *δὲ* ⟨*ου*⟩ van Herwerden 17 *ἐπ᾽ ἡμέασ α ἐπιμέασ β* **120**,1 *ἀνενειχθέντα* van Herwerden 2.3 *ἐκ τοῦ ἐμφανέος* del. idem 3 *ὅτε*] *ὁτι* C P 4 *καὶ ὑπεξελαύνοντες* del. van Herwerden | *τά* ⟨*τε*⟩ idem | *αὐτοί* transponebat idem post *κρήνας* 6 *διχοῦ α διχοὺσ β δίχα* van Herwerden 7 *σκώπασισ α κώπασισ β* | *σαυρομάτασ α σαυρομάτησ β* 12 *βασιληιέων* Schweighäuser | *τῆς* V *ἧσ α*, om. R 13 *τῆσ α* V, om. R 14 *προσγενομένων* Stein: *προσγινομένων α προσγινομένην* V′, om. R 15 *ὑπάγειν, ὑπεξιόντας* Stein 17 *χωρέων τῶν ἀπειπαμένων α χώρων τῶν ἀπιγμένων β* 18 *δὲ α* R *γε* V′ *γὰρ* Stein | *ὑπέδυσαν α ὑπέδησαν β* 19 *ἀλλ᾽ β ἀλλὰ β* | *ἀέκοντας* Stein: *ἄκοντασ* | *ἐκπολεμώσεσθαι* Madvig 20 *τοῦτο* del. van Herwerden 21 *βουλευομένοισι α βουλομένοισι β*.

Ταῦτα οἱ Σκύθαι βουλευσάμενοι ὑπηντίαζον τὴν Δαρείου 121
στρατιήν, προδρόμους ἀποστείλαντες τῶν ἱππέων τοὺς ἀρίστους.
τὰς δὲ ἁμάξας, ἐν τῇσί σφι διαιτᾶτο τὰ τέκνα τε καὶ αἱ γυ-
ναῖκες πᾶσαι, καὶ τὰ πρόβατα πάντα, πλὴν ὅσα σφι ἐς φορβὴν
ἱκανὰ ἦν, τοσαῦτα ὑπολιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῇσι ἁμάξῃσι
προέπεμψαν, ἐντειλάμενοι αἰεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐλαύνειν. ταῦτα 122
μὲν δὴ προεκομίζετο· τῶν δὲ Σκυθέων οἱ πρόδρομοι ὡς εὗρον
τοὺς Πέρσας ὅσον τε τριῶν ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχοντας ἀπὸ τοῦ
Ἴστρου, οὗτοι μὲν τούτους εὑρόντες, ἡμέρης ὁδῷ προέχοντες, ἐστρα-
τοπεδεύοντο τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα λεαίνοντες. οἱ δὲ Πέρσαι
ὡς εἶδον ἐπιφανεῖσαν τῶν Σκυθέων τὴν ἵππον, ἐπήισαν κατὰ
στίβον αἰεὶ ὑπαγόντων· καὶ ἔπειτα (πρὸς γὰρ τὴν μίαν τῶν
μοιρέων ἴθυσαν) οἱ Πέρσαι ἐδίωκον πρὸς ἠῶ τε καὶ ἰθὺ Τα-
νάϊδος. διαβάντων δὲ τούτων τὸν Τάναϊν ποταμὸν οἱ Πέρσαι
ἐπιδιαβάντες ἐδίωκον, ἐς ὃ τῶν Σαυροματέων τὴν χώρην διεξ-
ελθόντες ἀπίκοντο ἐς τὴν τῶν Βουδίνων. ὅσον μὲν δὴ χρόνον 123
οἱ Πέρσαι ἤισαν διὰ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς Σαυρομάτιδος χώ-
ρης, οἳ δὲ εἶχον οὐδὲν σίνεσθαι, ἅτε τῆς χώρης ἐούσης χέρσου·
ἐπείτε δὲ ἐς τὴν τῶν Βουδίνων χώρην ἐσέβαλλον, ἐνθαῦτα δὴ
ἐντυχόντες τῷ ξυλίνῳ τείχεϊ, ἐκλελοιπότων τῶν Βουδίνων καὶ
κεκενωμένου τοῦ τείχεος πάντων, ἐνέπρησαν αὐτό. τοῦτο δὲ
ποιήσαντες εἵποντο αἰεὶ τὸ πρόσω κατὰ στίβον, ἐς ὃ διεξελθόν-
τες ταύτην ἐς τὴν ἔρημον ἀπίκοντο. ἡ δὲ ἔρημος αὕτη ὑπὸ οὐδα-
μῶν νέμεται ἀνδρῶν, κέεται δὲ ὑπὲρ τῆς Βουδίνων χώρης, ἐοῦσα
πλῆθος ἑπτὰ ἡμερέων ὁδοῦ. ὑπὲρ δὲ τῆς ἐρήμου Θυσσαγέται
οἰκέουσι, ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τέσσερες μεγάλοι ῥέοντες διὰ

121,3 διαιτᾶτο β ἐδιαιτᾶτο α | τε β, om. α 4 πᾶσαι α R V πάσασ S πάντα β, om. α 5 ὑπολι(-λει- B)πόμενοι α ἀπολιπόμενοι β **122**,3 τοῦ α, om β 4 προέχοντεσ α προέχοντασ β 8 ἐδίωκον α καὶ ἐδίωκον β | ἰθὺ Stein: τοῦ (ΙΘΥ in archetypo) 9 ποταμὸν del. van Herwerden **123**,2 ἤισαν α ἦσαν β 3 σίνεσθαι α σινέσθαι β 7 διεξελθόντεσ α δὴ ἐξελθόντεσ V' ἐξελθόντες R 8 ἡ — 13 Ὕργις del. Borheck.

Μαιητέων ἐκδίδουσι ἐς τὴν λίμνην τὴν καλεομένην Μαιῆτιν, τοῖσι οὐνόματα κέεται τάδε, Λύκος, Ὄαρος, Τάναϊς, Ὕργις.

124 Ἐπεὶ ὦν ὁ Δαρεῖος ἦλθε ἐς τὴν ἔρημον, παυσάμενος τοῦ
δρόμου ἵδρυσε τὴν στρατιὴν ἐπὶ ποταμῷ Ὀάρῳ. τοῦτο δὲ ποιή-
σας ὀκτὼ τείχεα ἐτείχεε μεγάλα, ἶσον ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα,
σταδίους ὡς ἑξήκοντα μάλιστά κῃ, τῶν ἔτι ἐς ἐμὲ τὰ ἐρείπια
σόα ἦν. ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς ταῦτα ἐτράπετο, οἱ διωκόμενοι
Σκύθαι περιελθόντες τὰ κατύπερθε ὑπέστρεφον ἐς τὴν Σκυθι-
κήν. ἀφανισθέντων δὲ τούτων τὸ παράπαν, ὡς οὐκέτι ἐφαντά-
ζοντό σφι, οὕτω δὴ ὁ Δαρεῖος τείχεα μὲν ἐκεῖνα ἡμίεργα μετῆκε,
αὐτὸς δὲ ὑποστρέψας ἤιε πρὸς ἑσπέρην, δοκέων τούτους τε πάν-
125 τας τοὺς Σκύθας εἶναι καὶ πρὸς ἑσπέρην σφέας φεύγειν. ἐλαύ-
νων δὲ τὴν ταχίστην τὸν στρατὸν ὡς ἐς τὴν Σκυθικὴν ἀπίκετο, ἐνέκυρσε ἀμφοτέρῃσι τῇσι μοίρῃσι τῶν Σκυθέων, ἐντυχὼν δὲ ἐδίωκε ὑπεκφέροντας ἡμέρης ὁδῷ. καί, οὐ γὰρ ἀνίει ἐπιὼν ὁ Δαρεῖος, οἱ Σκύθαι κατὰ τὰ βεβουλευμένα ὑπέφευγον ἐς τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην, πρώτην δὲ ἐς τῶν Μελαγχλαίνων τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐσβαλόντες τούτους ἐτάραξαν οἵ τε Σκύθαι καὶ οἱ Πέρσαι, κατηγέοντο οἱ Σκύθαι ἐς τῶν Ἀνδροφάγων τοὺς χώρους, ταραχθέντων δὲ καὶ τούτων ὑπῆγον ἐπὶ τὴν Νευρίδα, ταρασσομένων δὲ καὶ τούτων ἤισαν ὑποφεύγοντες οἱ Σκύθαι ἐς τοὺς Ἀγαθύρσους. Ἀγάθυρσοι δὲ ὁρῶντες καὶ τοὺς ὁμούρους φεύγοντας ὑπὸ Σκυθέων καὶ τεταραγμένους, πρὶν ἤ σφι ἐμβαλεῖν τοὺς Σκύθας, πέμψαντες κήρυκα ἀπηγόρευον Σκύ-

---

12 μαιητέων α V' μαητέων R | μαιῆτιν α μαῆτιν β | Μαιῆτιν καλεομένην Krüger 13 οὐνόματα β ὀνόματα α | Ὕργις Schaefer: σύργισ α σύργησ β **124,1** Ἐπείτε van Herwerden | παυσάμενοσ β παυσαμένου α 2 ποταμῷ van Herwerden 4 ἐρείπια V' ἐρίπια α R 6 τὰ α, om. β, τὸ Stein 7 τούτων τὸ παράπαν α τὸ παράπαν τούτων β | ἐφαντάζοντό α ἐφαντάζετό β 9 τε β γε α 10 τοὺσ α, om. β **125,2** ὥσ α, om. β 3 ἐνέκυρσε α ἐσ ὃ ἐνέκυρσε (-εν V) β 4 ὑπεκφέροντασ ἡμέρησ ὁδῶι α ἐπεκφέροντασ ἡμέρησ ὁδόν β | ἀνίει β ἀνίεε α 5 οἱ σκύθαι α, om. β 6 πρώτων Eltz 9 οὔρους Stein | ὑπῆγον—10 τούτων om. β 10 ἤισαν β ἤιεσαν B ἤεσαν A | οἱ Σκύθαι del. van Herwerden.

θησι μὴ ἐπιβαίνειν τῶν σφετέρων οὔρων, προλέγοντες ὡς εἰ πειρήσονται ἐσβαλόντες, σφίσι πρῶτα διαμαχήσονται. Ἀγάθυρσοι μὲν προείπαντες ταῦτα ἐβοήθεον ἐπὶ τοὺς οὔρους, ἐρύκειν ἐν νόῳ ἔχοντες τοὺς ἐπιόντας· Μελάγχλαινοι δὲ καὶ Ἀνδροφάγοι καὶ Νευροὶ ἐσβαλόντων τῶν Περσέων ἅμα Σκύθῃσι οὔτε πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο, ἐπιλαθόμενοί τε τῆς ἀπειλῆς ἔφευγον αἰεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐς τὴν ἔρημον τεταραγμένοι. οἱ δὲ Σκύθαι ἐς μὲν τοὺς Ἀγαθύρσους οὐκέτι ἀπείπαντας ἀπικνέοντο· οἳ δὲ ἐκ τῆς Νευρίδος χώρης ἐς τὴν σφετέρην κατηγέοντο τοῖσι Πέρσῃσι.

Ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο καὶ οὐκ ἐπαύετο, πέμψας 126
Δαρεῖος ἱππέα παρὰ τὸν Σκυθέων βασιλέα Ἰδάνθυρσον ἔλεγε
τάδε· "δαιμόνιε ἀνδρῶν, τί φεύγεις αἰεί, ἐξεόν τοι τῶνδε τὰ
ἕτερα ποιέειν; εἰ μὲν γὰρ ἀξιόχρεος δοκέεις εἶναι σεωυτῷ τοῖσι
ἐμοῖσι πρήγμασι ἀντιωθῆναι, σὺ δὲ στάς τε καὶ παυσάμενος
πλάνης μάχεσθαι· εἰ δὲ συγγινώσκεαι εἶναι ἥσσων, σὺ δὲ καὶ
οὕτω παυσάμενος τοῦ δρόμου δεσπότῃ τῷ σῷ δῶρα φέρων γῆν
τε καὶ ὕδωρ ἐλθὲ ἐς λόγους." πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθέων βασιλεὺς 127
Ἰδάνθυρσος λέγει τάδε· "οὕτω τὸ ἐμὸν ἔχει, ὦ Πέρσα. ἐγὼ
οὐδένα κω ἀνθρώπων δείσας ἔφυγον οὔτε πρότερον οὔτε νῦν σὲ
φεύγω· οὐδέ τι νεώτερόν εἰμι ποιήσας νῦν ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐώθεα ποιέειν. ὅ τι δὲ οὐκ αὐτίκα μάχομαί τοι, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημανέω· ἡμῖν οὔτε ἄστεα οὔτε γῆ πεφυτευμένη ἔστι, τῶν πέρι δείσαντες, μὴ ἁλῷ ἢ καρῇ, ταχύτερον ⟨ὑμῖν⟩ συμμίσγοιμεν ἂν ἐς μάχην· εἰ δὲ δέοι πάντως ἐς τοῦτο κατὰ τάχος ἀπικνέεσθαι, τυγχάνουσι ἡμῖν ἐόντες τάφοι πατρώιοι. φέρετε, τούτους ἀνευ-

15 ἐσβάλλοντες Cobet 16 μὲν α δὲ β, μέν νυν van Herwerden 17 νόῳ: νῶι α νῶ β 21 ἀπικνέοντο β ἀπικνέονται α | δὲ β δ' α 126,2 τὸν α τῶν β 4 γὰρ del. Herold 5 πρήγμασι α πράγμασι (-ιν V) β 7 οὕτω] ὧς van Herwerden | τοῦ δρόμου del. idem 127,2 Ἰδάνθυρσος del. idem | λέγει α ἔλεγε β | πέρσα β πέρσαι α 3.4 σὲ φεύγω del. van Herwerden 4 ἐώθεα α ἔωθα β 7 ἁλῷ ἢ Gaisford: ἁλώηι α ἁλοίη β | ὑμῖν (om. R) συμμίσγοιμεν ἂν β ἂν ὑμῖν συμμίσγοιμεν α 8 δεῖ Stein 9 φέρετε α φέρε β.

ρόντες συγχέειν πειρᾶσθε αὐτούς, καὶ γνώσεσθε τότε, εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων εἴτε καὶ οὔ [μαχησόμεθα]. πρότερον δέ, ἢν μὴ ἡμέας λόγος αἱρῇ, οὐ συμμίξομέν τοι. ἀμφὶ μὲν μάχῃ τοσαῦτα εἰρήσθω, δεσπότας δὲ ἐμοὺς ἐγὼ Δία τε νομίζω τὸν ἐμὸν πρόγονον καὶ Ἱστίην τὴν Σκυθέων βασίλειαν μούνους εἶναι. σοὶ δὲ ἀντὶ μὲν δώρων γῆς τε καὶ ὕδατος δῶρα πέμψω τοιαῦτα οἷα σοὶ πρέπει ἐλθεῖν, ἀντὶ δὲ τοῦ ὅτι δεσπότης ἔφησας εἶναι ἐμός, κλαίειν λέγω." [τοῦτό ἐστι ἡ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις].

128 Ὁ μὲν δὴ κῆρυξ οἰχώκεε ἀγγελέων ταῦτα Δαρείῳ, οἱ δὲ Σκυθέων βασιλέες ἀκούσαντες τῆς δουλοσύνης τὸ οὔνομα ὀργῆς ἐπλήσθησαν. τὴν μὲν δὴ μετὰ Σαυροματέων μοῖραν ταχθεῖσαν, τῆς ἦρχε Σκώπασις, πέμπουσι Ἴωσι κελεύοντες ἐς λόγους ἀπικέσθαι, τούτοισι οἳ τὸν Ἴστρον ἐζευγμένον ἐφρούρεον· αὐτῶν δὲ δὲ τοῖσι ὑπολειπομένοισι ἔδοξε πλανᾶν μὲν μηκέτι Πέρσας, σῖτα ἑκάστοτε ἀναιρεομένοισι ἐπιτίθεσθαι. νωμῶντες ὦν σῖτα ἀναιρεομένους τοὺς Δαρείου ἐποίευν τὰ βεβουλευμένα. ἡ μὲν δὴ ἵππος τὴν ἵππον αἰεὶ τράπεσκε ἡ τῶν Σκυθέων, οἱ δὲ τῶν Περσέων ἱππόται φεύγοντες ἐσέπιπτον ἐς τὸν πεζόν, ὁ δὲ πεζὸς ἂν ἐπεκούρεε· οἱ δὲ Σκύθαι ἐσαράξαντες τὴν ἵππον ὑπέστρεφον, τὸν πεζὸν φοβεόμενοι. ἐποιεῦντο δὲ καὶ τὰς νύκτας παραπλησίας
129 προσβολὰς οἱ Σκύθαι. τὸ δὲ τοῖσι Πέρσῃσί τε ἦν σύμμαχον καὶ τοῖσι Σκύθῃσι ἀντίξοον ἐπιτιθεμένοισι τῷ Δαρείου στρατοπέδῳ, θῶυμα μέγιστον ἐρέω [τῶν τε ὄνων ἡ φωνὴ καὶ τῶν ἡμιόνων τὸ εἶδος]. οὔτε γὰρ ὄνον οὔτε ἡμίονον γῆ ἡ Σκυθικὴ φέρει, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται· οὐδὲ ἔστι ἐν τῇ Σκυ-

10 αὐτούς del. van Herwerden 11 περὶ τῶν τάφων del. van Herwerden | μαχησόμεθα del. Naber 13 ἐγὼ διά τε α διά τε ἐγὼ β 14 ἱστίην α ἱστίαν β 16 τοῦ α, om. β 17 τοῦτο—18 ῥῆσις del. Valckenaer 128,3 μοῖραν α μοίρην β 4 σκώπασισ α κώπασισ β 6 σῖτα α σιτία β 7 αἱρεομένοισι Cobet| αἱρεομένους idem 9 ἀεὶ β αἰεὶ α | τράπεσκε: τρέπεσκε | ἡ α, om. β | Σκυθέων ⟨τὴν τῶν Περσέων⟩ Krüger 12 ἐποιεῦντο β ἐποιέοντο α 13 οἱ Σκύθαι del. van Herwerden 129,2 στρατοπέδωι α στρατῷ β 3 θῶυμα α θῶμα β | τῶν—4 εἶδος del., substituit 7 πολλάκις [δὲ]—11 εἶδος Stein 5 μοι δεδήλωται α δεδήλωταί μοι β.

θικῇ πάσῃ χώρῃ τὸ παράπαν οὔτε ὄνος οὔτε ἡμίονος διὰ τὰ ψύχεα.
ὑβρίζοντες ὦν οἱ ὄνοι ἐτάρασσον τὴν ἵππον τῶν Σκυθέων. πολλά-
κις δὲ ἐπελαυνόντων ἐπὶ τοὺς Πέρσας μεταξὺ ὅκως ἀκούσειαν οἱ
ἵπποι τῶν ὄνων τῆς φωνῆς, ἐταράσσοντό τε ὑποστρεφόμενοι καὶ
ἐν θωύματι ἔσκον, ὀρθὰ ἱστάντες τὰ ὦτα, ἅτε οὔτε ἀκούσαντες
πρότερον φωνῆς τοιαύτης οὔτε ἰδόντες εἶδος. ταῦτα μέν νυν 130
ἐπὶ σμικρόν τι ἐφέροντο τοῦ πολέμου. οἱ δὲ Σκύθαι ὅκως τοὺς
Πέρσας ἴδοιεν τεθορυβημένους, ἵνα παραμένοιέν τε ἐπὶ πλέω
χρόνον ἐν τῇ Σκυθικῇ καὶ παραμένοντες ἀνιῴατο τῶν πάν-
των ἐπιδέες ἐόντες, ἐποίεον τοιάδε· ὅκως τῶν προβάτων τῶν
σφετέρων αὐτῶν καταλίποιεν μετὰ τῶν νομέων, αὐτοὶ ἂν ὑπεξ-
ήλαυνον ἐς ἄλλον χῶρον· οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἐπελθόντες λάβε-
σκον τὰ πρόβατα, καὶ λαβόντες ἐπηείροντο ἂν τῷ πεποιημένῳ.
πολλάκις δὲ τοιούτου γινομένου, τέλος Δαρεῖός τε ἐν ἀπορίῃσι 131
εἴχετο, καὶ οἱ Σκυθέων βασιλέες μαθόντες τοῦτο ἔπεμπον κή-
ρυκα δῶρα Δαρείῳ φέροντα ὄρνιθά τε καὶ μῦν καὶ βάτραχον
καὶ ὀϊστοὺς πέντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ δῶρα ἐπειρώ-
των τὸν νόον τῶν διδομένων· ὃ δὲ οὐδὲν ἔφη οἱ ἐπεστάλθαι
ἄλλο ἢ δόντα τὴν ταχίστην ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτοὺς δὲ τοὺς
Πέρσας ἐκέλευε, εἰ σοφοί εἰσι, γνῶναι τὸ θέλει τὰ δῶρα λέγειν.
ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι ἐβουλεύοντο. Δαρείου μέν νυν ἡ 132
γνώμη ἦν Σκύθας ἑωυτῷ διδόναι σφέας τε αὐτοὺς καὶ γῆν τε
καὶ ὕδωρ, εἰκάζων τῇδε, ὡς μῦς μὲν ἐν γῇ γίνεται καρπὸν
τὸν αὐτὸν ἀνθρώπῳ σιτεόμενος, βάτραχος δὲ ἐν ὕδατι, ὄρνις δὲ
μάλιστα οἶκε ἵππῳ, τοὺς δὲ ὀϊστοὺς ὡς τὴν ἑωυτῶν ἀλκὴν πα-
ραδίδουσι. αὕτη μὲν Δαρείῳ ἡ γνώμη ἀπεδέδεκτο, συνεστήκεε

6 πάσηι α πάση V πάσι R, om. S 7 ὑβρίζοντες] βρωμώμενοι van Herwerden 9 ἵπποι α ἱππόται β 10 θωύματι α θώματι β 11 εἶδοσ β τὸ εἶδοσ α 130,1 νυν ⟨οἱ Πέρσαι⟩ Stein 4 ἀνιώιατο α ἀνιῶντο β 5 ἐπιδέες Merzdorf: ἐπιδεέεσ β ἐπιδευέεσ α | ἐποίεον α ἐποίευν β 6 καταλίποιεν A καταλείποιεν Bβ 7 λάβεσκον Schaefer: ἐλάβεσκον 8 ἐπηείροντο Stein: ἐπειρῶντο β ἐπήροντο α 131,3 ὄρνιθά—4 φέροντα om. β 6 ἄλλ' Gomperz 7 θέλει β ἐθέλει α 132,5 οἶκε: ἔοικε (-εν V) 6 ἡ γνώμη ἀπεδέδεκτο β ἀπεδέδεκτο ἡ γνώμη α.

δὲ ταύτῃ [ἡ γνώμῃ] Γωβρύεω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἑπτὰ ἑνὸς τῶν τὸν Μάγον κατελόντων, εἰκάζοντος τὰ δῶρα λέγειν "ἢν μὴ ὄρνιθες γενόμενοι ἀνάπτησθε ἐς τὸν οὐρανόν, ὦ Πέρσαι, ἢ μύες [γενόμενοι] κατὰ τῆς γῆς καταδύητε, ἢ βάτραχοι [γενόμενοι] ἐς τὰς λίμνας ἐσπηδήσητε, οὐκ ἀπονοστήσετε ὀπίσω ὑπὸ τῶνδε τῶν τοξευμάτων [βαλλόμενοι]."

133 Πέρσαι μὲν δὴ τὰ δῶρα εἴκαζον· ἡ δὲ Σκυθέων μία μοῖρα ἡ ταχθεῖσα πρότερον μὲν παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην φρουρέειν, τότε δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον Ἴωσι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπίκετο ἐπὶ τὴν γέφυραν, ἔλεγε τάδε· "ἄνδρες Ἴωνες, ἐλευθερίην [ὑμῖν] ἥκομεν φέροντες, ἤν πέρ γε ἐθέλητε εἰσακούειν. πυνθανόμεθα γὰρ Δαρεῖον ἐντείλασθαι ὑμῖν ἑξήκοντα ἡμέρας μούνας φρουρήσαντας τὴν γέφυραν, αὐτοῦ μὴ παραγενομένου ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὴν ὑμετέρην. νῦν ὦν ὑμεῖς τάδε ποιεῦντες ἐκτὸς μὲν ἔσεσθε πρὸς ἐκείνου αἰτίης, ἐκτὸς δὲ πρὸς ἡμέων· τὰς προκειμένας ἡμέρας παραμείναντες τὸ ἀπὸ τούτου ἀπαλλάσσεσθε." οὗτοι μέν νυν ὑποδεξαμένων Ἰώνων ποιήσειν ταῦτα
134 ὀπίσω τὴν ταχίστην ἠπείγοντο. Πέρσῃσι δὲ μετὰ τὰ δῶρα [τὰ] ἐλθόντα Δαρείῳ ἀντετάχθησαν οἱ ὑπολειφθέντες Σκύθαι πεζῷ καὶ ἵπποισι ὡς συμβαλέοντες. τεταγμένοισι δὲ τοῖσι Σκύθῃσι λαγὸς ἐς τὸ μέσον διήιξε· τῶν δὲ ὡς ἕκαστοι ὥρων τὸν λαγὸν ἐδίωκον. ταραχθέντων δὲ τῶν Σκυθέων καὶ βοῇ χρεωμένων, εἴρετο ὁ Δαρεῖος τῶν ἀντιπολέμων τὸν θόρυβον· πυθόμενος δέ σφεας τὸν λαγὸν διώκοντας, εἶπε ἄρα πρὸς τούς περ ἐώθεε καὶ

---

7 ἡ γνώμη β τῆι γνώμηι ἡ α, del. van Herwerden | γωβρύεω β γοβρύεω α | ἑνὸσ α, om. β 9 ἀναπτῆσθε (-αι B) α ἀναπτήσε(-η-S)σθε β 10 γενόμενοι del. Cobet | καταδύητε α καταδύετε β | γενόμενοι del. Cobet 11 ἐσπηδήσητε α ἐσπηδήσατε β 12 βαλλόμενοι del. Cobet **133**,1 εἴκαζον β ἤικαζον α 4 ἥκομεν ὑμῖν α ὑμῖν ἥκομεν β 5 εἰσακούειν α ἐσακούειν β 7 παραγενο(-ω- R)μένου β παραγινομένου α 8 ὑμετέρην α ὑμετέραν β | ὑμεῖσ α ἡμεῖσ β 12 ἠπείγοντο β ἐπείγοντο α **134**,1 τὰ del. Krüger 4 λαγὸσ α λαγὼς R λαγωος (ὼ) V | διῆιξε α διῆξε β | ἕκαστος ὥρεε van Herwerden | ὥρων α εώρων β | λαγὸν α λαγὼν R λαγωὸν V 6 ἀντιπολέμων β ἀντιπολεμίων α.

τὰ ἄλλα λέγειν· "οὗτοι ὦνδρες ἡμέων πολλὸν καταφρονέουσι, καί μοι νῦν φαίνεται Γωβρύης εἶπαι περὶ τῶν Σκυθικῶν δώρων ὀρθῶς. ὡς ὦν οὕτως ἤδη δοκεόντων καὶ αὐτῷ μοι ἔχειν, βουλῆς ἀγαθῆς δεῖ, ὅκως ἀσφαλέως ἡ κομιδὴ ἡμῖν ἔσται τὸ ὀπίσω." πρὸς ταῦτα Γωβρύης εἶπε "ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ σχεδὸν μὲν καὶ λόγῳ ἠπιστάμην τούτων τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀπορίην, ἐλθὼν δὲ μᾶλλον ἐξέμαθον, ὁρῶν αὐτοὺς ἐμπαίζοντας ἡμῖν. νῦν ὦν μοι δοκέει, ἐπεὰν τάχιστα νὺξ ἐπέλθῃ, ἐκκαύσαντας τὰ πυρὰ ὡς ἐώθαμεν καὶ ἄλλοτε ποιέειν, τῶν στρατιωτέων τοὺς ἀσθενεστάτους ἐς τὰς ταλαιπωρίας ἐξαπατήσαντας καὶ τοὺς ὄνους πάντας καταδήσαντας ἀπαλλάσσεσθαι, πρὶν ἢ καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἰθῦσαι Σκύθας λύσοντας τὴν γέφυραν, ἢ καί τι Ἴωσι δόξαι τὸ ἡμέας οἷόν τε ἔσται ἐξεργάσασθαι."

Γωβρύης μὲν ταῦτα συνεβούλευε, μετὰ δὲ νύξ τε ἐγένετο καὶ 135
Δαρεῖος ἐχρᾶτο τῇ γνώμῃ ταύτῃ· τοὺς μὲν καματηροὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν ἦν ἐλάχιστος ἀπολλυμένων λόγος, καὶ τοὺς ὄνους πάντας καταδήσας κατέλιπε αὐτοῦ ταύτῃ [ἐν τῷ στρατοπέδῳ]· κατέλιπε δὲ τούς τε ὄνους καὶ τοὺς ἀσθενέας τῆς στρατιῆς τῶνδε εἵνεκεν, ἵνα οἱ μὲν ὄνοι βοὴν παρέχωνται· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀσθενείης μὲν εἵνεκεν κατελείποντο, προφάσιος δὲ τῆσδε δηλαδή, ⟨ὡς⟩ αὐτὸς μὲν σὺν τῷ καθαρῷ τοῦ στρατοῦ ἐπιθήσεσθαι μέλλοι τοῖσι Σκύθῃσι, οὗτοι δὲ τὸ στρατόπεδον τοῦτον τὸν χρόνον ῥυοίατο. ταῦτα τοῖσι ὑπολειπομένοισι ὑποθέμενος ὁ Δαρεῖος καὶ πυρὰ ἐκκαύσας τὴν ταχίστην ἠπείγετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. οἱ δὲ ὄνοι ἐρημωθέντες τοῦ ὁμίλου οὕτω μὲν δὴ μᾶλλον πολλῷ ἵεσαν τῆς

---

8 ὦινδρεσ α οἱ ἄνδρεσ β 9 γωβρύησ α V′ βωβρύησ R | εἶπαι (εἶπε V′) β εἰπεῖν α 11 τὸ α, om. β 12 γωβρύησ β γοβρύησ α 15 ἐπεὰν β ἐπὴν α | ἐπέλθῃ β ἔλθηι α 17 καταδήσαντασ α, om. β 18 ἀπαλλάσσεσθαι β ἀπαλλάττεσθαι α 20 ἔσται β, om. α **135**,1 γωβρύησ β γοβρύησ α | ἐγίνετο Stein 4 ταύτηι α, om. β | ἐν τῷ στρατοπέδῳ del. van Herwerden 5.7 εἵνεκεν α εἵνεκα β 7 ὡς add. Reiz 9 ῥυσοίατο Krüger 10 ὑπολειπομένοισι (-ϊν V) β ὑπολελειμμένοισι α 11 ἠπείγ(χ- V)ετο β ἐπείγετο α 12 οὕτω τῶ μὲν δὴ β οὕτω δὴ α | πολλῷ μᾶλλον van Herwerden.

φωνῆς, ἀκούοντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων πάγχυ κατὰ χώρην ἤλπιζον τοὺς Πέρσας εἶναι.

136 ἡμέρης δὲ γενομένης γνόντες οἱ ὑπολειφθέντες ὡς προδεδομένοι εἶεν ὑπὸ Δαρείου, χεῖράς τε προέτεινον τοῖσι Σκύθῃσι καὶ ἔλεγον τὰ κατήκοντα· οἳ δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην συστραφέντες, αἵ τε δύο μοῖραι τῶν Σκυθέων καὶ ἡ μία ⟨καὶ⟩ Σαυρομάται καὶ Βουδῖνοι καὶ Γελωνοί, ἐδίωκον τοὺς Πέρσας ἰθὺ τοῦ Ἴστρου. ἅτε δὲ τοῦ Περσικοῦ μὲν τοῦ πολλοῦ ἐόντος πεζοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς ὁδοὺς οὐκ ἐπισταμένου, ὥστε οὐ τετμημένων τῶν ὁδῶν, τοῦ δὲ Σκυθικοῦ ἱππότεω καὶ τὰ σύντομα τῆς ὁδοῦ ἐπισταμένου, ἁμαρτόντες ἀλλήλων, ἔφθησαν πολλῷ οἱ Σκύθαι τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι. μαθόντες δὲ τοὺς Πέρσας οὔκω ἀπιγμένους ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἐόντας ἐν τῇσι νηυσί "ἄνδρες Ἴωνες, αἵ τε ἡμέραι ὑμῖν τοῦ ἀριθμοῦ διοίχηνται, καὶ οὐ ποιέετε δίκαια ἔτι παραμένοντες. ἀλλ' ἐπεὶ πρότερον δειμαίνοντες ἐμένετε, νῦν λύσαντες τὸν πόρον τὴν ταχίστην ἄπιτε χαίροντες ἐλεύθεροι, θεοῖσί τε καὶ Σκύθῃσι εἰδότες χάριν. τὸν δὲ πρότερον ἐόντα ὑμέων δεσπότην ἡμεῖς παραστησόμεθα οὕτως ὥστε ἐπὶ μηδαμοὺς ἔτι ἀνθρώπους αὐτὸν στρατεύσασθαι."

137 Πρὸς ταῦτα Ἴωνες ἐβουλεύοντο. Μιλτιάδεω μὲν τοῦ Ἀθηναίου, στρατηγέοντος καὶ τυραννεύοντος Χερσονησιτέων τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἦν γνώμη πείθεσθαι Σκύθῃσι καὶ ἐλευθεροῦν Ἰωνίην, Ἱστιαίου δὲ τοῦ Μιλησίου ἐναντίη ταύτῃ, λέγοντος, ὡς νῦν μὲν διὰ Δαρεῖον ἕκαστος αὐτῶν τυραννεύει πόλιος, τῆς Δαρείου δὲ δυνάμιος καταιρεθείσης οὔτε αὐτὸς Μιλησίων οἷός τε ἔσεσθαι ἄρχειν οὔτε ἄλλον οὐδένα οὐδαμῶν· βουλή-

---

13 ἀκούοντεσ β ακούσαντεσ α | χώρην α χώραν β 14 εἶναι] μεῖναι Valckenaer **136**,3 προέτεινον β προετείνοντο α 5 μία ⟨καὶ⟩ Stein 8 τῶν α, om. β 13 ἀριθμοῦ α ἐνιαυτοῦ β ἀρθμίου Meineke | διοί(δϊή- V)χηνται β A² B διοίχ(ε)ονται A [·Η·(m. 2)] 16 ἐόντα ὑμέων β ὑμέων ἐόντα α 17 οὕτωσ α οὕτω β 18 στρατεύσεσθαι Naber **137**,1 μὲν β δὲ α 2 χερσονησιτέων α χερσοννησιτέ(-σιέ- V)ων β [τ] 6 δυνάμιοσ α δυνάμεοσ β 7 τε α τ' β | ἔσεσθαι Reiz: ἔσται | οὐδαμῶν α οὐδαμῶσ β.

σεσθαι γὰρ ἑκάστην τῶν πολίων δημοκρατέεσθαι μᾶλλον
ἢ τυραννεύεσθαι. Ἱστιαίου δὲ γνώμην ταύτην ἀποδεικνυμένου
αὐτίκα πάντες ἦσαν τετραμμένοι [πρὸς ταύτην τὴν γνώμην],
πρότερον τὴν Μιλτιάδεω αἱρεόμενοι. ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ δια- 138
φέροντές τε τὴν ψῆφον καὶ ἐόντες λόγου πρὸς βασιλέος,
Ἑλλησποντίων μὲν τύραννοι Δάφνις τε Ἀβυδηνὸς καὶ Ἵπποκλος
Λαμψακηνὸς καὶ Ἡρόφαντος Παριηνὸς καὶ Μητρόδωρος Προ-
κοννήσιος καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνὸς καὶ Ἀρίστων Βυζάντιος·
οὗτοι μὲν οἱ ἐξ Ἑλλησπόντου, ἀπ᾽ Ἰωνίης δὲ Στράττις τε Χῖος
καὶ Αἰάκης Σάμιος καὶ Λαοδάμας Φωκαιεὺς καὶ Ἱστιαῖος
Μιλήσιος, τοῦ ἦν γνώμη ἡ προκειμένη ἐναντίη τῇ Μιλτιάδεω.
Αἰολέων δὲ παρῆν λόγιμος μοῦνος Ἀρισταγόρης Κυμαῖος. οὗτοι 139
ὦν ἐπείτε τὴν Ἱστιαίου αἱρέοντο γνώμην, ἔδοξέ σφι πρὸς ταύτῃ
τάδε ἔργα τε καὶ ἔπεα προσθεῖναι, τῆς μὲν γεφύρης λύειν τὰ
κατὰ τοὺς Σκύθας ἐόντα, λύειν δὲ ὅσον τόξευμα ἐξικνέεται, ἵνα
καὶ ποιέειν τι δοκέωσι ποιεῦντες μηδὲν καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πει-
ρῴατο βιώμενοι [καὶ βουλόμενοι] διαβῆναι τὸν Ἴστρον κατὰ τὴν
γέφυραν, εἰπεῖν τε λύοντας τῆς γεφύρης τὸ ἐς τὴν Σκυθικὴν
ἔχον ὡς πάντα ποιήσουσι τὰ Σκύθῃσί ἐστι ἐν ἡδονῇ. ταῦτα μὲν
προσέθηκαν τῇ γνώμῃ· μετὰ δὲ ἐκ πάντων ὑπεκρίνατο Ἱστιαῖος
τάδε λέγων· "ἄνδρες Σκύθαι, χρηστὰ ἥκετε φέροντες καὶ ἐς και-
ρὸν ἐπείγεσθε· καὶ τά τε ἀπ᾽ ὑμέων ἡμῖν χρηστῶς ὁδοῦται,
καὶ τὰ ἀπ᾽ ἡμέων ἐς ὑμέας ἐπιτηδέως ὑπηρετέεται. ὡς γὰρ
ὁρᾶτε, [καὶ] λύομεν τὸν πόρον, καὶ προθυμίην πᾶσαν ἕξομεν,
θέλοντες εἶναι ἐλεύθεροι. ἐν ᾧ δὲ ἡμεῖς τάδε λύομεν, ὑμέας
καιρός ἐστι δίζησθαι ἐκείνους, εὑρόντας δὲ ὑπέρ τε ἡμέων καὶ
ὑμέων αὐτῶν τίσασθαι οὕτως ὡς κείνους πρέπει."

---

10 *πρὸς—γνώμην* del. Cobet **138**,2 *τε τὴν α*, om. *β* | *λόγου ⟨πολλοῦ⟩* uel *ἐν λόγῳ* Stein 6 *μὲν β μὲν ἦσαν α* | *στράττισ β στρατίησ α* 7 *αἰάκησ β αἰακίδασ α* | *φωκαιεὺσ α φωκεὺσ β* 8 *τοῦ—Μιλτιάδεω* del. van Herwerden | *ἡ α*, om. *β* **139**,2 *ταύτηι α ταῦτα β* 6 *καὶ βουλόμενοι* om. C | *καὶ — 7 γέφυραν* del. Stein 7 *εἰπεῖν α λυ(λι- S)πεῖν β* | *τε*] *δὲ* Stein 8 *ποιήσουσι α ποιήσωσι β* 13 *καὶ* om. van Herwerden 16 *αὐτῶν β αὐτέων α* | *κείνουσ α ἐκείνοισι β*.

140 Σκύθαι μὲν τὸ δεύτερον Ἴωσι πιστεύοντες λέγειν ἀληθέα ὑπέστρεφον ἐπὶ ζήτησιν τῶν Περσέων, καὶ ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνων διεξόδου. αἴτιοι δὲ τούτου αὐτοὶ οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, τὰς νομὰς τῶν ἵππων τὰς ταύτῃ διαφθείραντες καὶ τὰ ὕδατα συγχώσαντες. εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν, παρεῖχε ἄν σφι, εἰ ἐβούλοντο, εὐπετέως ἐξευρεῖν τοὺς Πέρσας· νῦν δὲ τά σφι ἐδόκεε ἄριστα βεβουλεῦσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν. Σκύθαι μέν νυν τῆς σφετέρης χώρης τῇ χιλός τε τοῖσι ἵπποισι καὶ ὕδατα ἦν, ταύτῃ διεξιόντες ἐδίζηντο τοὺς ἀντιπολέμους, δοκέοντες καὶ ἐκείνους διὰ τοιούτων τὴν ἀπόδρησιν ποιέεσθαι· οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότερον ἑωυτῶν γενόμενον στίβον, τοῦτον φυλάσσοντες ἤισαν, καὶ οὕτω μόγις εὗρον τὸν πόρον. οἷα δὲ νυκτός τε ἀπικόμενοι καὶ λελυμένης τῆς γεφύρης ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίην ἀπίκοντο, μή σφεας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀπολελοι-
141 πότες. ἦν δὲ περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος φωνέων μέγιστον ἀνθρώπων· τοῦτον τὸν ἄνδρα καταστάντα ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ Ἴστρου ἐκέλευε Δαρεῖος καλέειν Ἱστιαῖον Μιλήσιον, ὃ μὲν δὴ ἐποίεε ταῦτα, Ἱστιαῖος δὲ ἐπακούσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι τάς τε νέας ἁπάσας παρεῖχε διαπορθμεύειν τὴν στρατιὴν καὶ
142 τὴν γέφυραν ἔζευξε. Πέρσαι μὲν ὦν οὕτω ἐκφεύγουσι, Σκύθαι δὲ διζήμενοι καὶ τὸ δεύτερον ἥμαρτον τῶν Περσέων, καὶ τοῦτο μέν, ὡς ἐόντας Ἴωνας ἐλευθέρους, κακίστους τε καὶ ἀνανδροτάτους κρίνουσι εἶναι ἁπάντων ἀνθρώπων, τοῦτο δέ, ὡς δούλων Ἰώνων τὸν λόγον ποιεύμενοι, ἀνδράποδα φιλοδέσποτά φασι εἶναι καὶ ἄδρηστα μάλιστα. ταῦτα μὲν δὴ Σκύθῃσι ἐς Ἴωνας ἀπέρριπται.

140,1 πιστεύοντεσ β πιστεύσαντεσ α 3 οἱ Σκύθαι del. van Herwerden 7 βεβουλεῦσθαι α βουλεῦσθαι β 9 ταύτηι α ταύτην β | διεξιόντεσ β διεξελθόντεσ α | ἀντιπολέμουσ β ἀντιπολεμίουσ α 10 τοιούτων α τούτων β 11 δὴ α, om. β 12 οἷα β οἱ α 14 ἀπίκοντο α ἀπίκατο β **141**,4 υπακούσας Bake **142**,3 ἐλευθέρουσ α ἀνελευθέρουσ β 4 ἁπάντων α πάντων β 5 Ἰώνων] ἐόντων Stein | φιλοδεσποτώτατα Naber.

Δαρεῖος δὲ διὰ τῆς Θρηίκης πορευόμενος ἀπίκετο ἐς Ση- 143
στὸν τῆς Χερσονήσου· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸς μὲν διέβη τῇσι νηυσὶ
ἐς τὴν Ἀσίην, λείπει δὲ στρατηγὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μεγάβαζον
ἄνδρα Πέρσην, τῷ Δαρεῖός κοτε ἔδωκε γέρας, τοιόνδε εἴπας ἐν
Πέρσῃσι ἔπος· ὁρμημένου Δαρείου ῥοιὰς τρώγειν, ὡς ἄνοιξε
τάχιστα τὴν πρώτην τῶν ῥοιέων, εἴρετο αὐτὸν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτά-
βανος, ὅ τι βούλοιτ' ἄν οἱ τοσοῦτο πλῆθος γενέσθαι ὅσοι ἐν
τῇ ῥοιῇ κόκκοι· Δαρεῖος δὲ εἶπε Μεγαβάζους ἄν οἱ τοσούτους
ἀριθμὸν γενέσθαι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν Ἑλλάδα ὑπήκοον. ἐν
μὲν δὴ Πέρσῃσι ταῦτά μιν εἴπας ἐτίμα, τότε δὲ αὐτὸν ὑπέλιπε
στρατηγὸν ἔχοντα τῆς στρατιῆς τῆς ἑωυτοῦ ὀκτὼ μυριάδας. οὗτος δὲ 144
ὁ Μεγάβαζος εἴπας τόδε τὸ ἔπος ἐλίπετο ἀθάνατον μνήμην πρὸς
Ἑλλησποντίων· γενόμενος γὰρ ἐν Βυζαντίῳ ἐπύθετο ἑπτακαί-
δεκα ἔτεσι πρότερον Καλχηδονίους κτίσαντας τὴν χώρην Βυζαν-
τίων, πυθόμενος δὲ ἔφη Καλχηδονίους τοῦτον τὸν χρόνον τυγχά-
νειν ἐόντας τυφλούς· οὐ γὰρ ἂν τοῦ καλλίονος παρεόντος κτίζειν
χῶρου τὸν αἰσχίονα ἑλέσθαι[,εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί]. οὗτος δὴ ὦν
τότε ὁ Μεγάβαζος στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλησπον-
τίων τοὺς μὴ μηδίζοντας κατεστρέφετο.

Οὗτος μέν νυν ταῦτα ἔπρησσε, τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον χρόνον 145
ἐγίνετο ἐπὶ Λιβύην ἄλλος στρατιῆς μέγας στόλος, διὰ πρόφα-
σιν, τὴν ἐγὼ ἀπηγήσομαι, προδιηγησάμενος πρότερον τάδε. τῶν
ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπιβατέων παίδων παῖδες ἐξελασθέντες ὑπὸ
Πελασγῶν τῶν ἐκ Βραυρῶνος ληισαμένων τὰς Ἀθηναίων γυ-
ναῖκας, ὑπὸ τούτων ἐξελασθέντες ἐκ Λήμνου οἴχοντο πλέ-
οντες ἐς Λακεδαίμονα, ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ Τηϋγέτῳ πῦρ ἀνέ-
καιον. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἰδόντες ἄγγελον ἔπεμπον πευσόμενοι,

143,1 θρηίκησ α θρήκησ β 2 διέβη α δὴ ἔβη β 5 ὁρμημένου α ὡρμημένου β 6 ῥοιέων β ῥοιῶν α **144**,2 τὸ α, om. β 3 γενόμενοσ β ἐρόμενοσ α | βυζαντίωι α βυζαντιείω β 4 κτίσαντασ α κτήσαντασ β 7 εἰ—τυφλοί del. van Herwerden | δὴ α μὲν δὴ β 8 ὁ α, om. β **145**,4 παίδων παῖδεσ α παῖδεσ παίδων β 4.6 ἐξελασθέντεσ β ἐξελαθέντεσ α 5 βραυρῶνοσ α βαύρωνοσ β 6 τούτων β τούτων δὲ α 7 ἱζόμενοι α ἑ(ἑ- V)ζόμενοι β | πῦρ ἀνέκαιον β πυρὴν ἔκαιον α.

τίνες τε καὶ ὁκόθεν εἰσί· οἱ δὲ τῷ ἀγγέλῳ εἰρωτῶντι ἔλεγον, ὡς εἴησαν μὲν Μινύαι, παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐν τῇ Ἀργοῖ πλεόντων ἡρώων, προσσχόντας δὲ τούτους ἐς Λῆμνον φυτεῦσαι σφέας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκηκοότες τὸν λόγον τῆς γενεῆς τῶν Μινυέων, πέμψαντες τὸ δεύτερον εἰρώτων, τί θέλοντες ἥκοιέν τε ἐς τὴν χώρην καὶ πῦρ αἴθοιεν. οἱ δὲ ἔφασαν ὑπὸ Πελασγῶν ἐκβληθέντες ἥκειν ἐς τοὺς πατέρας· δικαιότατον γὰρ εἶναι οὕτω τοῦτο γίνεσθαι· δέεσθαι δὲ οἰκέειν ἅμα τούτοισι μοῖράν τε τιμέων μετέχοντες καὶ τῆς γῆς ἀπολαχόντες. Λακεδαιμονίοισι δὲ ἕαδε δέκεσθαι τοὺς Μινύας, ἐπ᾽ οἷσι θέλουσι αὐτοί. μάλιστα δὲ ἐνῆγέ σφεας ὥστε ποιέειν ταῦτα τῶν Τυνδαριδέων ἡ ναυτιλίη ἐν τῇ Ἀργοῖ. δεξάμενοι δὲ τοὺς Μινύας γῆς τε μετέδοσαν καὶ ἐς φυλὰς διεδάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα μὲν γάμους
146 ἔγημαν, τὰς δὲ ἐκ Λήμνου ἤγοντο ἐξέδοσαν ἄλλοισι. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος αὐτίκα οἱ Μινύαι ἐξύβρισαν, τῆς τε βασιληίης μεταιτέοντες καὶ ἄλλα ποιέοντες οὐκ ὅσια. τοῖσι ὦν Λακεδαιμονίοισι ἔδοξε αὐτοὺς ἀποκτεῖναι, συλλαβόντες δέ σφεας κατέβαλον ἐς ἑρκτήν. κτείνουσι δὲ τοὺς ἂν κτείνωσι Λακεδαιμόνιοι νυκτός, μετ᾽ ἡμέρην δὲ οὐδένα. ἐπεὶ ὦν ἔμελλόν σφεας καταχρήσασθαι, παραιτήσαντο αἱ γυναῖκες τῶν Μινυέων, ἐοῦσαι ἀσταί τε καὶ τῶν πρώτων Σπαρτιητέων θυγατέρες, ἐσελθεῖν τε ἐς τὴν ἑρκτὴν καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν ἑκάστη τῷ ἑωυτῆς ἀνδρί. οἱ δέ σφεας παρῆκαν, οὐδένα δόλον δοκέοντες ἐξ αὐτέων ἔσεσθαι. αἱ δὲ ἐπείτε ἐσῆλθον, ποιέουσι τοιάδε· πᾶσαν τὴν εἶχον

---

9 ⟨οἵ⟩τινές Cobet | κόθεν van Herwerden 10 μινύαι α μιννύαι β | εἶεν del. van Herwerden 11 προσσχόντασ α προσχόντασ β 12 δὲ β γὰρ α 13 τε α, om. β 16 δὲ α, τε β 17 μετέχοντεσ α μετέχοντασ β | καὶ — ἀπολαχόντες om. β 18 ἕαδε α ἔδεε β | μινύασ α μυ^{αι}νύας R μίνύας V 21 ἐς ⟨τὰς⟩ van Herwerden | διεδάσαντο α διεδέσαντο R διεδαίσαντο V' | αὐτόθεν Stein | μὲν β, om. α 22 ἤγοντο α, om. β, ἠγάγοντο van Herwerden **146**,2 οὐ α, om. β | διελθόντοσ β διεξελθόντοσ α 3 ποιέοντεσ α ποιεῦντεσ β 5.9 ἑρκτὴν α εἱρκτὴν β 7 καταχρήσεσθαι C 9 ἐσελθεῖν β ἐσὸ ἐλθεῖν α 10 δόλον α λόγον β 11 ποιέουσι τοιάδε α ποιεῦσι τάδε β.

ἐσθῆια παραδοῖσαι τοῖσι ἀνδράσι αὐταὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον. οἱ δὲ Μινύαι ἐνδύντες τὴν γυναικηίην ἐσθῆτα, ἅτε γυναῖκες ἐξῄισαν ἔξω, ἐκφυγόντες δὲ τρόπῳ τοιούτῳ ἵζοντο αὖτις ἐς τὸ Τηΰγετον.

Τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον χρόνον Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος τοῦ Τι- 147
σαμενοῦ τοῦ Θερσάνδρου τοῦ Πολυνείκεος ἔστελλε ἐς ἀποικίην ἐκ Λακεδαίμονος. ἦν δὲ ὁ Θήρας οὗτος, γένος ἐὼν Καδμεῖος, τῆς μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι Ἀριστοδήμου παισὶ Εὐρυσθένεϊ καὶ Προκλέϊ· ἐόντων δ᾽ ἔτι τῶν παίδων τούτων νηπίων, ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιληίην. αὐξηθέντων δὲ τῶν ἀδελφιδέων καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχήν, οὕτω δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιεύμενος ἄρχεσθαι ὑπ᾽ ἄλλων, ἐπείτε ἐγεύσατο ἀρχῆς, οὐκ ἔφη μένειν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἀλλ᾽ ἀποπλεύσεσθαι ἐς τοὺς συγγενέας. ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένῃ νήσῳ, πρότερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι Μεμβλιάρεω τοῦ Ποικίλεω ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γὰρ ὁ Ἀγήνορος Εὐρώπην διζήμενος προσέσχε ἐς τὴν νῦν Θήρην καλεομένην· προσσχόντι δὲ εἴτε δή οἱ ἡ χώρη ἤρεσε, εἴτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τοῦτο, καταλείπει γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἄλλους τε τῶν Φοινίκων καὶ δὴ καὶ τῶν ἑωυτοῦ συγγενέων Μεμβλίαρον. οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην ἐπὶ γενεάς, πρὶν ἢ Θήραν
ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαίμονος, ὀκτὼ ἀνδρῶν. ἐπὶ τούτους δὴ ὦν ὁ 148
Θήρας λεὼν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων ἔστελλε, συνοικήσων τούτοισι καὶ οὐδαμῶς ἐξελῶν αὐτοὺς ἀλλὰ κάρτα οἰκηιεύμενος. ἐπείτε δὲ καὶ οἱ Μινύαι ἐκδράντες ἐκ τῆς ἑρκτῆς ἵζοντο ἐς τὸ Τηΰγετον, τῶν Λακεδαιμονίων βουλευομένων σφέας ἀπολλύναι παραιτέεται ὁ Θήρας, ὅκως μήτε φόνος γένηται, αὐτός τε ὑπεδέκετό σφεας ἐξάξειν

14 *τρόπωι τοιούτωι* α *τῶ τρόπω τούτω* β **147**,3 *ἐκ* α, om. β | *ὁ Θήρας* del. van Herwerden 5 *δέτι* β *δὲ ἔτι* α 7 *ἀδελφιδέων* α *ἀδελφεῶν* β 9 *μενεῖν* H. Stephanus ¦ *ἀποπλεύσεσθαι* α *ἀποπλεύσασθαι* β 12 *ἀνδρὸσ φοίνικοσ* α *ἄνδρεσ φοίνικεσ* β 13 *καλεομένην* β *καλεομένη* (-ηι A[1]) α | *προσσχόντι* Schaefer: *προσχόντι* **148**,2 *λεὼν*: *λαὸν* 6 *γενήσεται* Cobet | *τε* α *δὲ* β | *ὑπεδέκετό* del. Cobet | *ἐξάξει* idem.

ἐκ τῆς χώρης. συγχωρησάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, τρισὶ τριηκοντέροισι ἐς τοὺς Μεμβλιάρεω ἀπογόνους ἔπλωσε, οὔτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας, ἀλλ᾽ ὀλίγους τινάς. οἱ γὰρ πλεῦνες αὐτῶν ἐτράποντο ἐς τοὺς Παρωρεάτας καὶ Καύκωνας, τούτους δὲ ἐξελάσαντες ἐκ τῆς χώρης σφέας αὐτοὺς ἓξ μοίρας διεῖλον, καὶ ἔπειτα ἔκτισαν πόλιας τάσδε ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάκιστον, Φρίξας, Πύργον, Ἔπιον, Νούδιον· τούτων δὲ τὰς πλεῦνας ἐπ᾽ ἐμέο Ἠλεῖοι ἐπόρθησαν. τῇ δὲ νήσῳ ἀπὸ

149 τοῦ οἰκιστέω Θήρα ἡ ἐπωνυμίη ἐγένετο. ὁ δὲ παῖς οὐ γὰρ ἔφη οἱ συμπλεύσεσθαι, τοιγαρῶν ἔφη αὐτὸν καταλείψειν ὄϊν ἐν λύκοισι· ἐπὶ τοῦ ἔπεος τούτου οὔνομα τῷ νεηνίσκῳ Οἰόλυκος ἐγένετο, καί κως τοῦτο ἐπεκράτησε. Οἰολύκου δὲ γίνεται Αἰγεύς, ἐπὶ οὗ Αἰγεῖδαι καλέονται, φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. τοῖσι δὲ ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ ἀνδράσι οὐ γὰρ ὑπέμειναν τὰ τέκνα, ἱδρύσαντο ἐκ θεοπροπίου Ἐρινύων τῶν Λαΐου τε καὶ Οἰδιπόδεω ἱρόν· καὶ μετὰ τοῦτο ὑπέμειναν. ⟨συνήνεικε δὲ⟩ τὠυτὸ τοῦτο καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων γεγονόσι.

150 Μέχρι μέν νυν τούτου τοῦ λόγου Λακεδαιμόνιοι Θηραίοισι κατὰ ταὐτὰ λέγουσι, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου μοῦνοι Θηραῖοι ὧδε γενέσθαι λέγουσι. Γρῖννος ὁ Αἰσανίου, ἐὼν Θήρα τούτου ἀπόγονος καὶ βασιλεύων Θήρης τῆς νήσου, ἀπίκετο ἐς Δελφούς, ἄγων ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκατόμβην· εἵποντο δέ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν πολιητέων καὶ δὴ καὶ Βάττος ὁ Πολυμνήστου, ἐὼν γένος Εὐφη-

---

11 αὐτοὺσ β ἑωυτοὺσ α | ἓξ α ἐσ ἓξ β R S ἐς ἐξὺ V 12 ἔπειτα α, om. β 13 λέπρεον α λέπρειον R λέπρϊον V′ | μάκιστον R κάκιστον V′ μάγιστον α | φρίξασ α θριξὰσ β | ἔπιον νούδιον α ἔπειον νούδειον β | τούτων α τουτέων β 14 ἐμέο α ἐμοὶ β | ἀπὸ β ἐπὶ α 15 ἡ α, om. β **149**,2 τοιγαρῶν α τοιγαροῦν β, del. Krüger 3 ἐπὶ α ἀπὸ β | οὔνομα α τὸ οὔνομα β | νεη(-α- V′)νίσκω β νεηνίσκωι τούτωι α 4 τοῦτο β τὸ οὔνομα τοῦτο α 5 ἐπὶ οὗ α ἀπὸ τοῦ (τούτου S) β ἀπ᾽ ὅτεν Gomperz 7 τῶν α τῶ β 8 ὑπέμειναν Stein: ὑπέμεινε | ⟨συνήνεικε δὲ⟩ add. Cobet 9 θήρηι α θήρησι β | γεγονόσι α γεγόνασι β **150**,2 λέγουσι del. van Herwerden 4 Θήρης del. Cobet 5 ἄλλοι β οἱ ἄλλοι α 6 Εὐφημίδης Palmer: εὐθυμίδησ.

μίδης τῶν Μινυέων. χρεωμένῳ δὲ τῷ Γρίννῳ τῷ βασιλέϊ τῶν
Θηραίων περὶ ἄλλων χρᾷ ἡ Πυθίη κτίζειν ἐν Λιβύῃ πόλιν.
ὃ δὲ ἀμείβετο λέγων “ἐγὼ μέν, ὦναξ, πρεσβύτερός τε ἤδη εἰμὶ
καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· σὺ δέ τινα τῶνδε τῶν νεωτέρων κέλευε
ταῦτα ποιέειν.” ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάτ-
τον. τότε μὲν τοσαῦτα, μετὰ δὲ ἀπελθόντες ἀλογίην εἶχον τοῦ
χρηστηρίου, οὔτε Λιβύην εἰδότες, ὅκου γῆς εἴη, οὔτε τολμῶντες
ἐς ἀφανὲς χρῆμα ἀποστέλλειν ἀποικίην. ἑπτὰ δὲ ἐτέων μετὰ 151
ταῦτα οὐκ ὗε τὴν Θήρην, ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα πάντα σφι τὰ ἐν
τῇ νήσῳ πλὴν ἑνὸς ἐξαυάνθη. χρεωμένοισι δὲ τοῖσι Θηραίοισι
προέφερε ἡ Πυθίη τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην. ἐπείτε δὲ κακοῦ
οὐδὲν ἦν σφι μῆχος, πέμπουσι ἐς Κρήτην ἀγγέλους διζημένους,
εἴ τις Κρητῶν ἢ μετοίκων ἀπιγμένος εἴη ἐς Λιβύην. περιπλα-
νώμενοι δὲ αὐτὴν οὗτοι ἀπίκοντο καὶ ἐς Ἴτανον πόλιν, ἐν ταύτῃ
δὲ συμμίσγουσι ἀνδρὶ πορφυρέϊ, τῷ οὔνομα ἦν Κορώβιος, ὃς
ἔφη ὑπ᾽ ἀνέμων ἀπενειχθεὶς ἀπικέσθαι ἐς Λιβύην καὶ Λιβύης
ἐς Πλατέαν νῆσον. μισθῷ δὲ τοῦτον πείσαντες ἦγον ἐς Θήρην,
ἐκ δὲ Θήρης ἔπλεον κατάσκοποι ἄνδρες τὰ πρῶτα οὐ πολλοί·
κατηγησαμένου δὲ τοῦ Κορωβίου ἐς τὴν νῆσον ταύτην δὴ τὴν
Πλατέαν, τὸν μὲν Κορώβιον λείπουσι, σιτία καταλιπόντες ὅσων
δὴ μηνῶν, αὐτοὶ δὲ ἔπλεον τὴν ταχίστην ἀπαγγελέοντες Θηραί-
οισι περὶ τῆς νήσου. ἀποδημεόντων δὲ τούτων πλέω χρόνον 152
τοῦ συγκειμένου τὸν Κορώβιον ἐπέλιπε τὰ πάντα. μετὰ δὲ
νηῦς Σαμίη, τῆς ναύκληρος ἦν Κωλαῖος, πλέουσα ἐπ᾽ Αἰγύ-

7 τῷ βασιλέϊ τῶν Θηραίων del. van Herwerden 9 ἐγὼ α ἐμοὶ β 10 βαρὺς] βραδὺς van Herwerden 11 ταῦτα ποιέειν α ποιέειν τάδε β 13 εἴη α ἢ β 14 χρῆμα α χρήματα β **151**,2 πάντα β ἅπαντά α 5 ἦν σφι α σφι ἦν β | διζησομένους del. van Herwerden 8 συμμίσγουσι α συμμισθοῦσι (-ϊν V) β | κορώβιοσ α κουρώβιοσ β 9 ἀπενειχθεὶς Stein ἀπενεχθεὶσ 10.13 πλατέαν α πλάταιαν β 12 τὴν νῆσον del. van Herwerden 13 Κορώβιον del. idem | καταλιπόντες α παρακαταλιπόντεσ β 14 ἀπαγγελέοντεσ α ἀπαγγέλλοντεσ β **152**,2 δὲ β δὲ ταῦτα α 3 ἐπ᾽ α ἀπ᾽ β.

πτου ἀπηνείχθη ἐς τὴν Πλατέαν ταύτην· πυθόμενοι δὲ οἱ Σάμιοι παρὰ τοῦ Κορωβίου τὸν πάντα λόγον, σιτία οἱ ἐνιαυτοῦ καταλείπουσι. αὐτοὶ δὲ ἀναχθέντες ἐκ τῆς νήσου καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτου ἔπλεον, ἀποφερόμενοι ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ. καὶ οὐ γὰρ ἀνίει τὸ πνεῦμα, Ἡρακλέας στήλας διεκπερήσαντες ἀπίκοντο ἐς Ταρτησσόν, θείῃ πομπῇ χρεώμενοι. τὸ δὲ ἐμπόριον τοῦτο ἦν ἀκήρατον τοῦτον τὸν χρόνον, ὥστε ἀπονοστήσαντες οὗτοι ὀπίσω μέγιστα δὴ Ἑλλήνων πάντων τῶν ἡμεῖς ἀτρεκείην ἴδμεν ἐκ φορτίων ἐκέρδησαν, μετά γε Σώστρατον τὸν Λαοδάμαντος Αἰγινήτην· τούτῳ γὰρ οὐκ οἷά τέ ἐστιν ἐρίσαι ἄλλον. οἱ δὲ Σάμιοι τὴν δεκάτην τῶν ἐπικερδίων ἐξελόντες ἓξ τάλαντα ἐποιήσαντο χαλκήιον κρητῆρος Ἀργολικοῦ τρόπον· πέριξ δὲ αὐτοῦ γρυπῶν κεφαλαὶ πρόκροσσοί εἰσι· καὶ ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἥραιον, ὑποστήσαντες αὐτῷ τρεῖς χαλκέους κολοσσοὺς ἑπταπήχεας, τοῖσι γούνασι ἐρηρεισμένους. Κυρηναίοισι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σαμίους ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου πρῶτα φιλίαι μεγάλαι συνεκρήθη-
153 σαν. οἱ δὲ Θηραῖοι ἐπείτε τὸν Κορώβιον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ ἀπίκοντο ἐς τὴν Θήρην, ἀπήγγελλον, ὥς σφι εἴη νῆσος ἐπὶ Λιβύῃ ἐκτισμένη. Θηραίοισι δὲ ἕαδε ἀδελφεόν τε ἀπ᾽ ἀδελφεοῦ πέμπειν πάλῳ λαχόντα καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἁπάντων ἑπτὰ ἐόντων ἄνδρας ⟨διηκοσίους⟩, εἶναι δέ σφεων καὶ ἡγεμόνα καὶ βασιλέα Βάττον. οὕτω δὴ στέλλουσι δύο πεντηκοντέρους ἐς τὴν Πλατέαν.

154 Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λέγουσι, τὰ δ᾽ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου συμφέρονται ἤδη [Θηραῖοι] Κυρηναίοισι. Κυρηναῖοι γὰρ τὰ περὶ

---

4 *ἀπηνείχθη* A R *ἀπηνέχθη* B V' | *πλατέαν* α *πλάταιαν* β 11 *ἀτρεκείην ἴδμεν* Reiz: *ἀτρεκίην ἴσμεν* 12 *ἐκέρδηναν* van Herwerden 13 *ἐστὶν* β *ἐστι* α | *τὴν δεκάτην* α, om. β 14 *ἐποιησαντο* β *ἐποίησαν* α | *χαλκήιον* α *χαλκίον* β 15 *αὐτοῦ* β *αὐτὸ* α 16 *πρόκροσσοί* α *οἱ πρόκροσσοί* β 18 *ἐρηρεισμένους*: *ἐρηρισμένουσ* 153,2 *ἀπήγγελλον* α R *ἀπήγγελον* V' 4 *λαχόντα* β *λαγχάνοντα* α 5 ⟨*σ̄* = *διηκοσίους*⟩ add. Mahaffy 7 *πλατέαν* α *πλάταιαν* β 154,1 *λέγουσι* ⟨*μοῦνοι*⟩ van Herwerden | *δ᾽* α *δὲ* β 2 *Θηραῖοι* del. van Herwerden | *τὰ* α *τὸ* β.

Βάττον οὐδαμῶς ὁμολογέουσι Θηραίοισι. λέγουσι γὰρ οὕτω· ἔστι τῆς Κρήτης Ὀαξὸς πόλις, ἐν τῇ ἐγένετο Ἐτέαρχος βασιλεύς, ὃς ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήτορι, τῇ οὔνομα ἦν Φρονίμη, ἐπὶ ταύτῃ ἔγημε ἄλλην γυναῖκα. ἣ δὲ ἐπεισελθοῦσα ἐδικαίου εἶναι καὶ τῷ ἔργῳ εἶναι μητρυιὴ τῇ Φρονίμῃ, παρέχουσά τε κακὰ καὶ πᾶν ἐπ᾽ αὐτῇ μηχανωμένη, καὶ τέλος μαχλοσύνην ἐπενείκασά οἱ πείθει τὸν ἄνδρα ταῦτα ἔχειν οὕτω. ὃ δὲ ἀναγνωσθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἔργον οὐκ ὅσιον ἐμηχανᾶτο ἐπὶ τῇ θυγατρί. ἦν γὰρ δὴ Θεμίσων ἀνὴρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Ὀαξῷ· τοῦτον ὁ Ἐτέαρχος παραλαβὼν ἐπὶ ξείνια ἐξορκοῖ ἦ μέν οἱ διηκονήσειν ὅ τι ἂν δεηθῇ. ἐπείτε δὴ ἐξώρκωσε, ἀγαγών οἱ παραδιδοῖ τὴν ἑωυτοῦ θυγατέρα, καὶ ταύτην ἐκέλευε καταποντῶσαι ἀπαγαγόντα. ὁ δὲ Θεμίσων περιημεκτήσας τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὅρκου καὶ διαλυσάμενος τὴν ξεινίην ἐποίεε τοιάδε· παραλαβὼν τὴν παῖδα ἀπέπλεε, ὡς δὲ ἐγίνετο ἐν τῷ πελάγεϊ, ἀποσιεύμενος τὴν ἐξόρκωσιν τοῦ Ἐτεάρχου, σχοινίοισι αὐτὴν διαδήσας κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος, ἀνασπάσας δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Θήρην. ἐνθεῦτεν δὲ τὴν 155
Φρονίμην παραλαβὼν Πολύμνηστος, ἐὼν τῶν Θηραίων ἀνὴρ δόκιμος, ἐπαλλακεύετο. χρόνου δὲ περιιόντος ἐξεγένετό οἱ παῖς ἰσχνόφωνος καὶ τραυλός, τῷ οὔνομα ἐτέθη Βάττος, ὡς Θηραῖοί τε καὶ Κυρηναῖοι λέγουσι, ὡς μέντοι ἐγὼ δοκέω, ἄλλο τι· Βάττος δὲ μετωνομάσθη, ἐπείτε ἐς Λιβύην ἀπίκετο, ἀπό τε τοῦ χρηστηρίου τοῦ γενομένου ἐν Δελφοῖσι αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς τιμῆς, τὴν ἔσχε τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμενος· Λίβυες γὰρ βασιλέα βάττον καλέουσι, καὶ τούτου εἵνεκα δοκέω θεσπίζουσαν τὴν Πυθίην καλέσαι μιν Λιβυκῇ γλώσσῃ, εἰδυῖαν, ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λιβύῃ. ἐπείτε γὰρ ἠνδρώθη οὗτος, ἦλθε ἐς Δελφοὺς περὶ τῆς φωνῆς· ἐπειρωτῶντι δέ οἱ χρᾷ ἡ Πυθίη τάδε·

---

4 τις Krüger | ὀαξὸσ α ἀξὸσ β 5 ἀμήτορι α ἀμητέρι V ἀμητρῒ R 6 δὲ α δ᾽ β | ἐπεισελθοῦσα AS ἐπεσελθοῦσα BRV 8 ἐπενείκασά β ἐπενεγκοῦσά α 11 δὴ α, om. β | ὀαξῶι α ἀξῶ β 15 τοῦ ὅρκου del. van Herwerden 16 τοιάδε α τάδε β 17 ἀποσιεύμενοσ α ἀποσιούμενοσ β 155,3 ἰσχνόφωνοσ β ἰσχόφωνοσ α 7 τὴν β τῆνδ᾽ α.

Βάττ᾽, ἐπὶ φωνὴν ἦλθες· ἄναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων
ἐς Λιβύην πέμπει μηλοτρόφον οἰκιστῆρα,

ὥσπερ εἰ εἴποι Ἑλλάδι γλώσσῃ χρεωμένη "ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ φωνὴν ἦλθες." ὁ δ᾽ ἀμείβετο τοισίδε· "ὦναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον παρὰ σὲ [χρησόμενος] περὶ τῆς φωνῆς, σὺ δέ μοι ἄλλα ἀδύνατα χρᾷς, κελεύων Λιβύην ἀποικίζειν· τέῳ δυνάμι, κοίῃ χειρί;" ταῦτα λέγων οὐκὶ ἔπειθε ἄλλα οἱ χρᾶν· ὡς δὲ κατὰ ταὐτὰ ἐθέσπιζέ οἱ καὶ πρότερον, οἴχετο μεταξὺ ἀπολιπὼν ὁ Βάττος ἐς τὴν
156 Θήρην. μετὰ δὲ αὐτῷ τε τούτῳ καὶ τοῖσι ἄλλοισι Θηραίοισι συνεφέρετο παλιγκότως· ἀγνοεῦντες δὲ τὰς συμφορὰς οἱ Θηραῖοι ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς περὶ τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε συγκτίζουσι Βάττῳ Κυρήνην τῆς Λιβύης ἄμεινον πρήξειν. ἀπέστελλον μετὰ ταῦτα τὸν Βάττον οἱ Θηραῖοι δύο πεντηκοντέροισι. πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Λιβύην οὗτοι, οὐ γὰρ εἶχον, ὅ τι ποιέωσι ἄλλο, ὀπίσω ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Θήρην· οἱ δὲ Θηραῖοι καταγομένους ἔβαλλον καὶ οὐκ ἔων τῇ γῇ προσίσχειν, ἀλλ᾽ ὀπίσω πλώειν ἐκέλευον. οἱ δὲ ἀναγκαζόμενοι ὀπίσω ἀπέπλεον, καὶ ἔκτισαν νῆσον ἐπὶ Λιβύῃ κειμένην τῇ οὔνομα, ὡς καὶ πρότερον εἰρέθη, ἐστὶ Πλατέα. λέγεται δὲ ἴση
157 εἶναι ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηναίων πόλι. ταύτην οἰκέοντες δύο ἔτεα, οὐδὲν γάρ σφι χρηστὸν συνεφέρετο, ἕνα αὐτῶν καταλιπόντες οἱ λοιποὶ πάντες ἀπέπλεον ἐς Δελφούς, ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τὸ χρηστήριον ἐχρέωντο, φάμενοι οἰκέειν τε τὴν Λιβύην καὶ οὐδὲν ἄμεινον πρήσσειν οἰκεῦντες. ἡ δὲ Πυθίη σφι πρὸς ταῦτα χρᾷ τάδε·

---

14 οἰκιστῆρα α οἰκίζοντα RS ὀρκίζοντα V 15 ὥσπερ—16 ἦλθες del. Valckenaer 15 εἰ α, om. β 16 τοισίδε: τοῖσδε 17 χρησόμενος del. van Herwerden | τῆσ α, om. β 18 δυνάμι: δυνάμει 19 οὐκὶ α οὔκη β | οἱ α, om. β | κατὰ ταὐτὰ α καὶ ταῦτα β 20 ὁ Βάττος del. van Herwerden **156**,4 ἔχρησε α ἔχρηζε β 8 ἔβαλλον α ἔβαλον β 10 ἀπέπλεον α ἀπέπλωον V′ ἀπέπλων R 11 πλατέα α πλάταια β 12 πόλι: πόλει α τῇ πόλει β **157**,2 ἑωυτῶν Krüger ⟨σφέων⟩ αὐτῶν Stein: αὐτῶν 3 ἀπέπλεον α ἀπέπλωον R ἀπέπλων V′ 4 ἐχρέωντο A ἐχρέοντο Bβ 5 οἰκεῦντεσ β οἰκέοντεσ α.

αἰ τὺ ἐμεῦ Λιβύην μηλοτρόφον οἶδας ἄμεινον,
μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σευ.

ἀκούσαντες δὲ τούτων οἱ ἀμφὶ τὸν Βάττον ἀπέπλωον ὀπίσω·
οὐ γὰρ δή σφεας ἀπίει ὁ θεὸς τῆς ἀποικίης, πρὶν δὴ ἀπίκων-
ται ἐς αὐτὴν Λιβύην. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν νῆσον καὶ ἀναλα-
βόντες τὸν ἔλιπον, ἔκτισαν αὐτῆς τῆς Λιβύης χῶρον ἀντίον τῆς
νήσου, τῷ οὔνομα ἦν Ἄζιρις, τὸν νάπαι τε κάλλισται ἐπ' ἀμ-
φότερα συγκληίουσι καὶ ποταμὸς τὰ ἐπὶ θάτερα παραρέει. τοῦ- 158
τον οἴκεον τὸν χῶρον ἓξ ἔτεα· ἑβδόμῳ δέ σφεας ἔτεϊ παραιτη-
σάμενοι Λίβυες ὡς ἐς ἀμείνονα χῶρον ἄξουσι, ἀνέγνωσαν ἐκλι-
πεῖν. ἦγον δέ σφεας ἐνθεῦτεν οἱ Λίβυες ἀναστήσαντες πρὸς
ἑσπέρην, καὶ τὸν κάλλιστον τῶν χώρων ἵνα διεξιόντες οἱ Ἕλλη-
νες μὴ ἴδοιεν, συμμετρησάμενοι τὴν ὥρην τῆς ἡμέρης νυκτὸς
παρῆγον. ἔστι δὲ τῷ χώρῳ τούτῳ οὔνομα Ἴρασα. ἀγαγόντες δὲ
σφεας ἐπὶ κρήνην λεγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος εἶπαν „ἄνδρες
Ἕλληνες, ἐνθαῦτα ὑμῖν ἐπιτήδεον οἰκέειν· ἐνθαῦτα γὰρ ὁ οὐρα-
νὸς τέτρηται."

Ἐπὶ μέν νυν Βάττου τε τοῦ οἰκιστέω τῆς ζόης, ἄρξαντος 159
ἐπὶ τεσσεράκοντα ἔτεα, καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀρκεσίλεω, ἄρ-
ξαντος ἑκκαίδεκα ἔτεα, οἴκεον οἱ Κυρηναῖοι ἐόντες τοσοῦτοι,
ὅσοι ἀρχὴν ἐς τὴν ἀποικίην ἐστάλησαν· ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου,
Βάττου τοῦ εὐδαίμονος καλεομένου· Ἕλληνας πάντας ὥρμησε
χρήσασα ἡ Πυθίη πλέειν συνοικήσοντας Κυρηναίοισι Λιβύην·
ἐπεκαλέοντο γὰρ οἱ Κυρηναῖοι ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ. ἔχρησε δὲ
ὧδε ἔχοντα·

---

7 αἴ τυ α ἄστυ β | Λιβύαν μαλοτρόφον Cobet | οἶδας ἄμεινον] οἶσθας ἄρειον van Herwerden 8 μηδ' idem | σοφίαν Cobet 9 δὲ α, om. β 10 σφεασ α σφεα β | δὴ] ἂν van Herwerden 13 τῶι α τῆ β | Ἄζιρις· τὸν Wesseling: ἀζίριστον A β ἀζάριστον B 14 συγκλήιουσι α συγκλή(-κλεί- S)ουσι β 158,2 ἔτεϊ del. van Herwerden | παραφησάμενοι Madvig 3 λίβυεσ β οἱ λίβυεσ α | ἄξουσι α ἥξουσιν β | ἐκλιπεῖν α ἐκλείπειν β 7 παρεξῆγον Aldus 9 ὑμῖν R S V corr. μὲν α V | οὐρανὸς] βουνὸς Valckenaer, qui post τέτρηται lacunam statuit 159,1 βάττου τε α βάττεω β | τῆς ζόης del. van Herwerden 2 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β.

ὃς δέ κεν ἐς Λιβύην πολυήρατον ὕστερον ἔλθῃ
γᾶς ἀναδαιομένας, μετά οἵ ποκά φαμι μελησεῖν.

συλλεχθέντος δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐς τὴν Κυρήνην, περιταμνόμενοι γῆν πολλὴν οἱ περίοικοι Λίβυες καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ οὔνομα ἦν Ἀδικράν, οἷα τῆς τε χώρης στερισκόμενοι καὶ περιυβριζόμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηναίων, πέμψαντες ἐς Αἴγυπτον ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ἀπρίῃ τῷ Αἰγύπτου βασιλέϊ. ὁ δὲ συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλὸν ἔπεμπε ἐπὶ τὴν Κυρήνην. οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἐκστρατευσάμενοι ἐς Ἴρασα [χῶρον] καὶ ἐπὶ κρήνην Θέστιν συνέβαλόν τε τοῖσι Αἰγυπτίοισι καὶ ἐνίκησαν τῇ συμβολῇ. ἅτε γὰρ οὐ πεπειρημένοι πρότερον Αἰγύπτιοι Ἑλλήνων [καὶ] παραχρεώμενοι διεφθάρησαν οὕτω, ὥστε ὀλίγοι τινὲς αὐτῶν ἀπενόστησαν ἐς Αἴγυπτον. ἀντὶ τούτων Αἰγύπτιοι καὶ ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι Ἀπρίῃ ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ.

160 Τούτου δὲ τοῦ Βάττου παῖς γίνεται Ἀρκεσίλεως, ὃς βασιλεύσας πρῶτα τοῖσι ἑωυτοῦ ἀδελφεοῖσι ἐστασίασε, ἐς ὅ μιν οὗτοι ἀπολιπόντες οἴχοντο ἐς ἄλλον χῶρον τῆς Λιβύης καὶ ἐπ᾽ ἑωυτῶν βαλλόμενοι ἔκτισαν πόλιν ταύτην, ἣ τότε καὶ νῦν Βάρκη καλέεται· κτίζοντες δ᾽ ἅμα αὐτὴν ἀπίστασι ἀπὸ τῶν Κυρηναίων τοὺς Λίβυας. μετὰ δὲ Ἀρκεσίλεως ἐς τοὺς ὑποδεξαμένους τε τῶν Λιβύων καὶ ἀποστάντας τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐστρατεύετο· οἱ δὲ Λίβυες δείσαντες αὐτὸν οἴχοντο φεύγοντες πρὸς τοὺς ἠοίους τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως εἵπετο φεύγουσι, ἐς ὃ ἐν Λεύκωνί τε τῆς Λιβύης ἐγίνετο ἐπιδιώκων καὶ ἔδοξε τοῖσι

---

9 κα van Herwerden | Λιβύαν Cobet | ἔλσῃ van Herwerden 13 ἀδικράν, οἷα α ἀδδικρανοία β 15 Αἰγύπτου del. van Herwerden 16 Αἰγυπτίων del. van Herwerden | ἔπεμπε (-εν V) β ἔπεμψε α 17 ἐκστρατευσάμενοι α ἐκστρατοπε(-παι- V)δευσάμενοι β | ἰρασὰ β ἤρασα α | χῶρον del. van Herwerden 18 θέστιν β θέστην α 19 αἰγύπτιοι β οἱ αἰγύπτιοι α 20 καὶ del. van Herwerden 22 καὶ Bekker: κατὰ 160,1 βάττου α RV βάττεω S 1.6.9 Ἀρκεσίλεως: ἀρκεσίλεοσ 2 ἐστασίασε α ἐστασίεσεν β 4 βαλλόμενοι AV′ βαλόμενοι BR 5 δ᾽ β δὲ α | ἀπιστᾶσι α ἀπίστασαν β 9 ἐς ὃ Aldus: ἐσοῦ α ἐσ οὗ β.

Λίβυσι ἐπιθέσθαι οἱ. συμβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τοὺς Κυρη-
ναίους τοσοῦτο, ὥστε ἑπτακισχιλίους ὁπλίτας Κυρηναίων ἐν-
θαῦτα πεσεῖν. μετὰ δὲ τὸ τρῶμα τοῦτο Ἀρκεσίλεων μὲν
κάμνοντά τε καὶ φάρμακον πεπωκότα ὁ ἀδελφεὸς Λέαρχος ἀπο-
πνίγει, Λέαρχον δὲ ἡ γυνὴ ἡ Ἀρκεσίλεω δόλῳ κτείνει, τῇ οὔνομα
ἦν Ἐρυξώ. διεδέξατο δὲ τὴν βασιληίην τοῦ Ἀρκεσίλεω ὁ παῖς 161
Βάττος, χωλός τε ἐὼν καὶ οὐκ ἀρτίπους. οἱ δὲ Κυρηναῖοι πρὸς
τὴν καταλαβοῦσαν συμφορὴν ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς ἐπειρησομέ-
νους, ὅντινα τρόπον καταστησάμενοι κάλλιστα ἂν οἰκέοιεν. ἡ δὲ
Πυθίη ἐκέλευε ἐκ Μαντινέης τῆς Ἀρκάδων καταρτιστῆρα ἀγαγέ-
σθαι. αἴτεον ὦν οἱ Κυρηναῖοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδοσαν ἄνδρα
τῶν ἀστῶν δοκιμώτατον, τῷ οὔνομα ἦν Δημῶναξ. οὗτος ὦν
ὡνὴρ ἀπικόμενος ἐς τὴν Κυρήνην καὶ μαθὼν ἕκαστα τοῦτο μὲν
τριφύλους ἐποίησέ σφεας, τῇδε διαθείς· Θηραίων μὲν καὶ
τῶν περιοίκων μίαν μοῖραν ἐποίησε, ἄλλην δὲ Πελοποννησίων
καὶ Κρητῶν, τρίτην δὲ νησιωτέων πάντων· τοῦτο δὲ τῷ βασι-
λέϊ Βάττῳ τεμένεα ἐξελὼν καὶ ἱρωσύνας τὰ ἄλλα πάντα τὰ
πρότερον εἶχον οἱ βασιλέες ἐς μέσον τῷ δήμῳ ἔθηκε.

Ἐπὶ μὲν δὴ τούτου τοῦ Βάττου οὕτω διετέλεε ἐόντα, ἐπὶ 162
δὲ τοῦ τούτου παιδὸς Ἀρκεσίλεω πολλὴ ταραχὴ περὶ τῶν τι-
μέων ἐγένετο. Ἀρκεσίλεως γὰρ ὁ Βάττου τε τοῦ χωλοῦ καὶ
Φερετίμης οὐκ ἔφη ἀνέξεσθαι κατὰ [τὰ] ὁ Μαντινεὺς Δημῶναξ
ἔταξε, ἀλλὰ ἀπαίτεε τὰ τῶν προγόνων γέρεα. ἐνθεῦτεν στα-
σιάζων ἑσσώθη καὶ ἔφυγε ἐς Σάμον, ἡ δὲ μήτηρ οἱ ἐς Σαλα-
μῖνα τῆς Κύπρου ἔφυγε. τῆς δὲ Σαλαμῖνος τοῦτον τὸν χρόνον

11 συμβαλόντεσ α συμβαλλόντεσ β 12 τοσοῦτο α τοσοῦτον β 13 πεσεῖν α πεσέειν β | Ἀρκεσίλεων: ἀρκεσίλεον 14 πεπωκότα α πεπτωκότα β | λέαρχοσ β αλίαρχοσ α 15 λέαρχον β αλίαρχον α 161,1 τοῦ α τούτου τοῦ R τούτου γὰρ V τούτου παῖς S | ὁ παῖσ α, om. β 2 τε α, om. β 6 ὦν β, om. α 9 μὲν β μὲν γὰρ α 10 μίαν α, om. β | μοῖραν β μοίρην α 12 ἱρωσύνασ α ἱερωσύνασ β 162,2 τοῦ τούτου α τούτου τοῦ β 3 Ἀρκεσίλεως: ἀρκεσίλεοσ 4 τὰ del. Struve.

ἐπεκράτεε Εὐέλθων, ὃς τὸ ἐν Δελφοῖσι θυμιητήριον, ἐὸν ἀξιοθέητον, ἀνέθηκε, τὸ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ κέεται. ἀπικομένη δὲ παρὰ τοῦτον ἡ Φερετίμη ἐδέετο στρατιῆς, ἣ κατάξει σφέας ἐς τὴν Κυρήνην. ὁ δὲ Εὐέλθων πᾶν μᾶλλον ἢ στρατιήν οἱ ἐδίδου· ἣ δὲ λαμβάνουσα τὸ διδόμενον καλὸν μὲν ἔφη καὶ τοῦτο εἶναι, κάλλιον δὲ ἐκεῖνο, τὸ δοῦναί οἱ δεομένῃ στρατιήν· τοῦτο ἐπὶ παντὶ γὰρ τῷ διδομένῳ ἔλεγε, τελευταῖόν οἱ ἐξέπεμψε δῶρον ὁ Εὐέλθων ἄτρακτον χρύσεον καὶ ἠλακάτην, προσῆν δὲ καὶ εἴριον· ἐπειπάσης δὲ αὖτις τῆς Φερετίμης τὠυτὸ ἔπος, ὁ Εὐέλθων ἔφη τοιούτοισι γυναῖκας δωρέεσθαι, ἀλλ᾽ οὐ στρατιῇ·

163 ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως τοῦτον τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σάμῳ συνήγειρε πάντα ἄνδρα ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ· συλλεγομένου δὲ στρατοῦ πολλοῦ, ἐστάλη ἐς Δελφοὺς Ἀρκεσίλεως [χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ] περὶ κατόδου. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ τάδε· "ἐπὶ μὲν τέσσερας Βάττους καὶ Ἀρκεσίλεως τέσσερας, ὀκτὼ ἀνδρῶν γενεάς, διδοῖ ὑμῖν Λοξίης βασιλεύειν Κυρήνης· πλέον μέντοι τούτου οὐδὲ πειρᾶσθαι παραινέει. σὺ μέντοι ἥσυχος εἶναι κατελθὼν ἐς τὴν σεωυτοῦ. ἢν δὲ τὴν κάμινον εὕρῃς πλέην ἀμφορέων, μὴ ἐξοπτήσῃς τοὺς ἀμφορέας, ἀλλ᾽ ἀπόπεμπε κατ᾽ οὖρον· εἰ δὲ ἐξοπτήσεις τὴν κάμινον, μὴ εἰσέλθῃς ἐς τὴν ἀμφίρυτον· εἰ δὲ μή, ἀποθανέαι καὶ αὐτὸς καὶ ταῦρος ὁ καλλιστεύων."

164 ταῦτα ἡ Πυθίη Ἀρκεσίλεῳ χρᾷ. ὃ δὲ παραλαβὼν τοὺς ἐκ τῆς Σάμου κατῆλθε ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ ἐπικρατήσας τῶν πρηγμάτων τοῦ μαντηίου οὐκ ἐμέμνητο, ἀλλὰ δίκας τοὺς ἀντιστασιώτας αἴτεε τῆς ἑωυτοῦ φυγῆς. τῶν δὲ οἳ μὲν τὸ παράπαν ἐκ τῆς χώρης ἀπαλλάσσοντο, τοὺς δέ τινας χειρωσάμενος

12 τὸ ⟨ἀεὶ⟩ Valckenaer 15 ἠλακάτην α ἠλεκάτην β | δὲ α δέ οἱ β 16 ἐπειπάσης S ἐπὶ πάσης RV εἰπάσησ α 163,1 Ἀρκεσίλεως: ἀρκεσίλεοσ 3 Ἀρκεσίλεως: ἀρκεσίλεοσ α ὁ ἀρκεσίλεοσ β, del. van Herwerden | χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ del. idem 5 τέσσερασ α τέσσαρασ β | ἀνδρῶν α, om. β 6 ὑμῖν α ἡμῖν β 8 εὕρῃισ α εὕρεῃσ β 10 εἰσέλθῃσ V' ἐσέλθῃισ (-ῃς R) α R ἀμφίρυτον α ἀμφίρρυτον β 164,1 πυθίη β πυθίῃ α.

ὁ Ἀρκεσίλεως ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ἐπὶ διαφθορῇ. τούτους μέν νυν Κνίδιοι ἀπενειχθέντας πρὸς τὴν σφετέρην ἐρρύσαντο καὶ ἐς Θήρην ἀπέστειλαν· ἑτέρους δέ τινας τῶν Κυρηναίων ἐς πύργον μέγαν Ἀγλωμάχου καταφυγόντας ἰδιωτικὸν ὕλην περινήσας ὁ Ἀρκεσίλεως ἐνέπρησε. μαθὼν δὲ ἐπ᾽ ἐξεργασμένοισι τὸ μαντήιον ἐὸν τοῦτο, ὅτι μιν ἡ Πυθίη οὐκ ἔα εὑρόντα ἐν τῇ καμίνῳ τοὺς ἀμφορέας ἐξοπτῆσαι, εἴργετο ἑκὼν τῆς Κυρηναίων πόλιος, δειμαίνων τε τὸν κεχρημένον θάνατον καὶ δοκέων τὴν ἀμφίρυτον Κυρήνην εἶναι. εἶχε δὲ γυναῖκα συγγενέα ἑωυτοῦ, θυγατέρα δὲ τῶν Βαρκαίων τοῦ βασιλέος, τῷ οὔνομα ἦν Ἀλάζειρ· παρὰ τοῦτον ἀπικνέεται, καί μιν Βαρκαῖοί τε ἄνδρες καὶ τῶν ἐκ Κυρήνης φυγάδων τινὲς καταμαθόντες ἀγοράζοντα κτείνουσι, πρὸς δὲ καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἀλάζειρα. Ἀρκεσίλεως μέν νυν εἴτε ἑκὼν εἴτε ἀέκων ἁμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ ἐξέπλησε μοῖραν τὴν ἑωυτοῦ.

Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τέως μὲν ὁ Ἀρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ 165
διαιτᾶτο ἐξεργασμένος ἑωυτῷ κακόν, ἣ δὲ εἶχε αὐτὴ τοῦ παιδὸς τὰ γέρεα ἐν Κυρήνῃ, καὶ τἆλλα νεμομένη καὶ ἐν βουλῇ παρίζουσα· ἐπείτε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀποθανόντα οἱ τὸν παῖδα, φεύγουσα οἰχώκεε ἐς Αἴγυπτον. ἦσαν γάρ οἱ ἐκ τοῦ Ἀρκεσίλεω εὐεργεσίαι ἐς Καμβύσεα τὸν Κύρου πεποιημέναι· οὗτος γὰρ ἦν ὁ Ἀρκεσίλεως, ὃς Κυρήνην Καμβύσῃ ἔδωκε καὶ φόρον ἐτάξατο. ἀπικομένη δὲ ἐς Αἴγυπτον ἡ Φερετίμη Ἀρυάνδεω ἱκέτις ἵζετο, τιμωρῆσαι ἑωυτῇ κελεύουσα, προϊσχομένη πρόφασιν ὡς διὰ τὸν

6.10 Ἀρκεσίλεως: ἀρκεσίλεοσ 10 ὁ α, om. β 12 εἴργετο Cobet: ἔργετο | ἑκὼν β εκ α | τῆσ β τῆσ τῶν α 13 δειμαίνων α δειμένων β κεχρημένον β κεχρησμένον α | τὴν ἀμφίρρυτον Κυρήνην Schweighäuser: ἀμφίρυτον (ἀμφίρρυτον β) τὴν κυρήνην 15 ἀλαζείρ β ἀλαζίρ α | τε β γέ α 16 καὶ β, om. α 18 ἀλάζειρα β ἀλιζάρα α | ἀρκεσίλεωσ A ἀρκεσίλεος B ἀρκεσίλαοσ β 19 ἀέκων: ἄκων **165**,1 ἕως Dindorf 1.7 Ἀρκεσίλεως: ἀρκεσίλεοσ 2 διαιτᾶτο α διητᾶτο β 3 τἆλλα α τὰ ἄλλα β 8 αἴγυπτον β τὴν αἴγυπτον α | ἀρυάνδεω α ἀριάνδεω β | ἵζετο β ἕζετο α.

166 μηδισμὸν ὁ παῖς οἱ τέθνηκε. ὁ δὲ Ἀρυάνδης ἦν οὗτος τῆς Αἰ-
γύπτου ὕπαρχος ὑπὸ Καμβύσεω κατεστεώς, ὃς ὑστέρῳ χρόνῳ
τούτων παρισούμενος Δαρείῳ διεφθάρη. πυθόμενος γὰρ καὶ
ἰδὼν Δαρεῖον ἐπιθυμέοντα μνημόσυνον [ἑωυτοῦ] λιπέσθαι τοῦτο
τὸ μὴ ἄλλῳ εἴη βασιλέϊ κατεργασμένον, ἐμιμέετο τοῦτον, ἐς ὃ
ἔλαβε τὸν μισθόν. Δαρεῖος μὲν γὰρ χρυσίον καθαρώτατον ἀπε-
ψήσας ἐς τὸ δυνατώτατον νόμισμα ἐκόψατο, Ἀρυάνδης δὲ ἄρχων
Αἰγύπτου ἀργύριον τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεε· καὶ νῦν ἐστὶ ἀργύριον
καθαρώτατον τὸ Ἀρυανδικόν. μαθὼν δὲ Δαρεῖός μιν ταῦτα ποιεῦν-
167 τα, αἰτίην οἱ ἄλλην ἐπενείκας ὥς οἱ ἐπανίσταιτο, ἀπέκτεινε. τότε
δὲ οὗτος ὁ Ἀρυάνδης κατοικτείρας Φερετίμην διδοῖ αὐτῇ στρατὸν
τὸν ἐξ Αἰγύπτου ἅπαντα, καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὸν ναυτικόν·
στρατηγὸν δὲ τοῦ μὲν πεζοῦ Ἄμασιν ἀπέδεξε ἄνδρα Μαράφιον,
τοῦ δὲ ναυτικοῦ Βάδρην ἐόντα Πασαργάδην γένος. πρὶν δὲ ἢ
ἀποστεῖλαι τὴν στρατιήν, ὁ Ἀρυάνδης πέμψας ἐς τὴν Βάρκην
κήρυκα ἐπυνθάνετο, τίς εἴη ὁ Ἀρκεσίλεων ἀποκτείνας. οἱ δὲ
Βαρκαῖοι αὐτοὶ ὑπεδέκοντο πάντες· πολλά τε γὰρ καὶ κακὰ
πάσχειν ὑπ᾽ αὐτοῦ. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀρυάνδης οὕτω δὴ
τὴν στρατιὴν ἀπέστειλε ἅμα τῇ Φερετίμῃ. αὕτη μέν νυν αἰτίη
πρόσχημα τοῦ λόγου ἐγίνετο, ἐπέμπετο δὲ ἡ στρατιή, ὡς ἐμοὶ
δοκέειν, ἐπὶ Λιβύων καταστροφῇ. Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνεα πολλὰ

---

10 *τεθνήκοι* van Herwerden **166**,1 *ἀρυάνδησ α ἀριάνδησ β* 3 *παρισούμενοσ α παρισεύμενοσ β* 4 *ἑωυτοῦ* V′ *ἑαυτοῦ* R *ἑωυτῶι α*, del. van Herwerden 5 *εἴη βασιλεῖ α βασιλεῖ εἴη β* | *ἐμιμέετο τοῦτον α ἐμιμέατο τοῦτο β* | *ἐσ ὃ β ἐσοῦ α* 6 *δαρεῖοσ α ὁ δαρεῖοσ β* | *ἀπεψήσασ α ἀφεψήσασ β* 9 *δαρεῖόσ μιν β μιν δαρεῖοσ α* 10 *ἐπανίσταιτο* Schweighäuser: *ἐπανιστέαιτο α ἐπανιστέατο β* **167**,4 *δὲ τοῦ μὲν α μὲν τοῦ* R S *μὲν τοῦ μὲν* V 5 *βάδρην α μάδρην* (*μάρδην* S) *β* 6 *ὁ α*, om. *β*
ον
7 *Ἀρκεσίλεων*: *ἀρκεσίλεον α* R *αρκεσίλα* V 8 *ὑπεδέκοντο α ὑπεδεκέατο β* 9 *παθεῖν* Stein 10 *ἀπέστειλε α απέστελλε* (-*εν* V′) *β* | ⟨*ἡ*⟩ *αἰτίη* Krüger | ⟨*οἱ*⟩ post *αἰτίη* add. van Herwerden 11 *τοῦ* del. Krüger | *λόγου*] *στόλου* Stein | *ἐπέμπετο β ἀπεπέμπετο α* 12 *δοκέειν α δοκέει β* | *λιβύων β λιβύησ α* | *δὴ α*, om. *β*.

καὶ παντοῖά ἐστι, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα βασιλέος ἦν ὑπήκοα, τὰ δὲ πλέω ἐφρόντιζε [Δαρείου] οὐδέν.

Οἰκέουσι δὲ κατὰ τάδε Λίβυες. ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι 168
πρῶτοι Ἀδυρμαχίδαι Λιβύων κατοίκηνται, οἳ νόμοισι μὲν τὰ πλέω Αἰγυπτίοισι χρέωνται, ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἵην περ οἱ ἄλλοι Λίβυες. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ψέλιον περὶ ἑκατέρῃ τῶν κνημέων φορέουσι χάλκεον· τὰς κεφαλὰς δὲ κομῶσαι, τοὺς φθεῖρας ἐπεὰν λάβωσι τοὺς ἑωυτῆς ἑκάστη ἀντιδάκνει καὶ οὕτω ῥίπτει. οὗτοι δὲ μοῦνοι Λιβύων τοῦτο ἐργάζονται, καὶ τῷ βασιλέϊ μοῦνοι τὰς παρθένους μελλούσας συνοικέειν ἐπιδεικνύουσι· ἣ δὲ ἂν τῷ βασιλέϊ ἀρεστὴ γένηται, ὑπὸ τούτου διαπαρθενεύεται. παρήκουσι δὲ οὗτοι οἱ Ἀδυρμαχίδαι ἀπ' Αἰγύπτου μέχρι λιμένος, τῷ οὔνομα Πλυνός ἐστι. τούτων δὲ ἔχονται Γιλιγάμαι, 169
νεμόμενοι τὸ πρὸς ἑσπέρην [χώρην] μέχρι Ἀφροδισιάδος νήσου. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτου [χώρῳ] ἥ τε Πλατέα νῆσος ἐπικέεται, τὴν ἔκτισαν Κυρηναῖοι, καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ Μενέλαος λιμήν ἐστι καὶ Ἄζιρις, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἴκεον· καὶ τὸ σίλφιον ἄρχεται ἀπὸ τούτου. παρήκει δὲ ἀπὸ Πλατέης νήσου μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιος τὸ σίλφιον. νόμοισι δὲ χρέωνται οὗτοι παραπλησίοισι τοῖσι ἑτέροισι. Γιλιγαμέων δὲ ἔχονται τὸ πρὸς 170
ἑσπέρης Ἀσβύσται· οὗτοι ὑπὲρ Κυρήνης οἰκέουσι. ἐπὶ θάλασσαν δὲ οὐ κατήκουσι [Ἀσβύσται]· τὸ γὰρ παρὰ θάλασσαν Κυ-

---

13 *βασιλέοσ β βασιλέωσ α* 14 *δαρείου β δαρείου βασιλέοσ α,* del. Stein **168**,1 *τάδε α τὰ* V′, om. R 4 *ἑκατέρηι α ἑκάτερον β* 10 *ἀπ' β ἀπὸ α* 11 *πλυνόσ β πλευνόσ α* **169**,1 *Γιλιγάμαι* Stephanus Byz.: *τιλιγάμμαι α γιγάμαι* R *γηγάμαι* V′ 2 *χώρην* del. Stein | *ἀφροδισιάδοσ α ἀφροδησιάδοσ β* 3 *τούτου χώρωι α χώρω τούτω β* | *χώρῳ* del. Stein | *πλατέα α πλάταιαν* R *πλάταια* V′ 4 *κυρηναῖοι β οἱ κυρηναῖοι α* | *μενέλαοσ α μενέλεοσ* RS *μενέλε***ος* V *Μενελάειος* Cobet 5 *ἄζιρισ α ἄζειρισ β* | *ἀπὸ α ἐκ β* 6 *πλατέησ α πλαταίησ β* | *νήσου* del. van Herwerden **170**,1 *Γιλιγαμέων*: *γιλιγαμμέων α γιγαμέων* R *γιγάμεαν* V *γηγαμέων* S 2 *ἀσβύσται* V′ *ἀσβύται α* R *οὗτοι α οὗτοι τοὶ* (*τὸ* S) *β* 3 *ἀσβύσται β ἀσβύται α,* del. van Herwerden | *παρὰ α παρὰ τὴν β.*

ρηναῖοι νέμονται. τεθριπποβάται δὲ οὐκ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα
Λιβύων εἰσί, νόμους δὲ τοὺς πλεῦνας μιμέεσθαι ἐπιτηδεύουσι
171 τοὺς Κυρηναίων. Ἀσβυστέων δὲ ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης Αὐ-
σχίσαι· οὗτοι ὑπὲρ Βάρκης οἰκέουσι, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν
κατ' Εὐεσπερίδας. Αὐσχισέων δὲ κατὰ μέσον τῆς χώρης οἰκέ-
ουσι Κάβαλες, ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατὰ
Ταύχειρα πόλιν τῆς Βαρκαίης· νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρέων-
172 ται τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης. Αὐσχισέων δὲ τούτων τὸ πρὸς
ἑσπέρης ἔχονται Νασαμῶνες, ἔθνος ἐὸν πολλόν, οἳ τὸ θέρος
καταλιπόντες ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ τὰ πρόβατα ἀναβαίνουσι ἐς
Αὔγιλα χῶρον ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας· οἳ δὲ πολλοὶ καὶ
ἀμφιλαφέες πεφύκασι, πάντες ἐόντες καρποφόροι. τοὺς δὲ ἀττε-
λέβους ἐπεὰν θηρεύσωσι, αὐήναντες πρὸς τὸν ἥλιον καταλέουσι
καὶ ἔπειτα ἐπὶ γάλα ἐπιπάσσοντες πίνουσι. γυναῖκας δὲ
νομίζοντες πολλὰς ἔχειν ἕκαστος ἐπίκοινον αὐτέων τὴν μῖξιν
ποιεῦνται, τρόπῳ παραπλησίῳ τῷ καὶ Μασσαγέται· ἐπεὰν
σκίπωνα προστήσωνται, μίσγονται. πρῶτον δὲ γαμέοντος Να-
σαμῶνος ἀνδρὸς νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ διὰ
πάντων διεξελθεῖν τῶν δαιτυμόνων μισγομένην· τῶν δὲ ὡς ἕκα-
στός οἱ μιχθῇ, διδοῖ δῶρον τὸ ἂν ἔχῃ φερόμενος ἐξ οἴκου. ὁρ-
κίοισι δὲ καὶ μαντικῇ χρέωνται τοιῇδε· ὀμνύουσι μὲν τοὺς παρὰ
σφίσι ἄνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι,
τούτους, τῶν τύμβων ἀπτόμενοι· μαντεύονται δὲ ἐπὶ τῶν προ-
γόνων φοιτῶντες τὰ σήματα, καὶ κατευξάμενοι ἐπικατακοιμῶν-

---

5 εἰσί β εἰσίν α 171,1 ἀσβυστέων β ἀσβυτέων α | αὐσχίσαι α αὐχι-σοι β 3 εὐεσπερίδασ β εὐεσπρίδασ α | αὐσχισέων α αὐχισεων β 4 κά-βαλεσ β βάκαλεσ α 5 ταύχειρα β ταύχιρα α 172,1 αὐσχισέων α αὐχι-(-χη- V)σέων β 3 καταλιπόντεσ β καταλείποντεσ α 4 αὔγιλα α αἴ-γιλα β 5 ἀττελέβουσ α ἀττελάβουσ β 7 ἐπὶ β, om. α 8 τὴν β, om. α 9 τῷ del. Stein 11 πρώτηι α πρώτη V' πρώτοι R 12 ἕκαστοσ β εκα-στόι A εκαστό B[1] 13 ὁρκίοισι α ὅρκοισι β 15 σφίσι α σφι (-ιν S) β 16 ⟨καὶ⟩ τούτους O. Nitzsch 16 δὲ β δ' α 17 φοιτῶντεσ (-αις B) α φοιτέο(-έω- R)ντεσ β | ἐπικατακοιμῶνται β ἐπικοιμῶνται α.

ται· τὸ δ' ἂν ἴδῃ [ἐν τῇ ὄψει] ἐνύπνιον, τούτῳ χρᾶται. πίστισι
δὲ τοιῇσίδε χρέωνται· ἐκ τῆς χειρὸς διδοῖ πιεῖν καὶ αὐτὸς ἐκ
τῆς τοῦ ἑτέρου πίνει· ἢν δὲ μὴ ἔχωσι ὑγρὸν μηδέν, οἳ δὲ τῆς
χαμᾶθεν σποδοῦ λαβόντες λείχουσι.

Νασαμῶσι δὲ προσόμουροί εἰσι Ψύλλοι. οὗτοι ἐξαπολώ- 173
λασι τρόπῳ τοιῷδε· ὁ νότος σφιν πνέων [ἄνεμος] τὰ ἔλυτρα
τῶν ὑδάτων ἐξηύηνε, ἡ δὲ χώρη σφι πᾶσα ἐντὸς ἐοῦσα τῆς Σύρ-
τιος ἦν ἄνυδρος· οἳ δὲ βουλευσάμενοι κοινῷ λόγῳ ἐστρατεύοντο
ἐπὶ τὸν νότον (λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Λίβυες), καὶ ἐπείτε
ἐγίνοντο ἐν τῇ ψάμμῳ, πνεύσας ὁ νότος κατέχωσέ σφεας. ἐξα-
πολομένων δὲ τούτων ἔχουσι τὴν χώρην οἱ Νασαμῶνες.

Τούτων δὲ κατύπερθε πρὸς νότον ἄνεμον ἐν τῇ θηριώδεϊ 174
οἰκέουσι Γαράμαντες, οἳ πάντα ἄνθρωπον φεύγουσι καὶ παντὸς
ὁμιλίην, καὶ οὔτε ὅπλον ἐκτέαται ἀρήιον οὐδὲν οὔτε ἀμύνεσθαι
ἐπιστέαται. οὗτοι μὲν δὴ κατύπερθε οἰκέουσι Νασαμώνων, 175
τὸ δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης Μάκαι, οἳ
λόφους κείρονται, τὸ μὲν μέσον τῶν τριχῶν ἀνιέντες αὔξεσθαι,
τὰ δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κείροντες ἐν χροΐ, ἐς δὲ τὸν πόλεμον στρου-
θῶν καταγαίων δορὰς φορέουσι προβλήματα. διὰ δὲ αὐτῶν
Κῖνυψ ποταμὸς ῥέων ἐκ λόφου καλευμένου Χαρίτων ἐς θάλασ-
σαν ἐκδιδοῖ. ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Χαρίτων δασύς ἴδῃσί ἐστι,
ἐούσης τῆς ἄλλης τῆς προκαταλεχθείσης Λιβύης ψιλῆς· ἀπὸ
θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν στάδιοι διηκόσιοί εἰσι. Μακέων δὲ τού- 176
των ἐχόμενοι Γινδᾶνές εἰσι, τῶν αἱ γυναῖκες περισφύρια δερ-
μάτων πολλὰ ἑκάστη φορέει κατὰ τοιόνδε τι, ὡς λέγεται· κατ'
ἄνδρα ἕκαστον μιχθέντα περισφύριον περιδέεται· ἣ δ' ἂν πλεῖ-
στα ἔχῃ, αὕτη ἀρίστη δέδοκται εἶναι ὡς ὑπὸ πλείστων ἀνδρῶν

---

18 ἐν τῇ ὄψει del. van Herwerden | τούτωι α τοῦτο β 19 τοιῃσίδε: τοιῇσδε α τοίῃσι β | πιεῖν α ποιεῖν β 21 χαμᾶθεν α χαμᾶσθε (-εν V) β **173**,1 προσόμουροί α προσόμοροί β | εἰσι] ⟨πάλαι⟩ ἦσαν van Herwerden 2 σφιν α σφι β | ἄνεμος del. Cobet 3 ἐξηύηνε α ἐξηῦνεν β | πᾶσα β ἅπασα α **175**,2 ἑσπέρησ α ἑσπέρην β 4 καὶ ἔνθεν α, om. β 5 φορέουσι β φέρουσι α **176**,1 τούτων β τουτέων α 4 περιδέεται α δέεται β | δ' β δὲ α.

177 φιληθεῖσα. ἀκτὴν δὲ προέχουσαν ἐς τὸν πόντον τούτων τῶν
Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι, οἳ τὸν καρπὸν μοῦνον τοῦ λωτοῦ τρώγοντες ζώουσι. ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπός ἐστι μέγαθος ὅσον τε τῆς σχίνου, γλυκύτητα δὲ τοῦ φοίνικος τῷ καρπῷ προσίκελος. ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον.
178 Λωτοφάγων δὲ τὸ παρὰ θάλασσαν ἔχονται Μάχλυες, λωτῷ μὲν καὶ
οὗτοι χρεώμενοι, ἀτὰρ ἧσσόν γε τῶν πρότερον λεχθέντων. κατήκουσι δὲ ἐπὶ ποταμὸν μέγαν, τῷ οὔνομα Τρίτων ἐστί· ἐκδιδοῖ δὲ οὗτος ἐς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα· ἐν δὲ αὐτῇ νῆσος ἔνι, τῇ οὔνομα Φλά. ταύτην δὲ τὴν νῆσον Λακεδαιμονίοισί φασι λόγιον
179 εἶναι κτίσαι. ἔστι δὲ καὶ ὅδε λόγος λεγόμενος, Ἰήσονα, ἐπείτε
οἱ ἐξεργάσθη ὑπὸ τῷ Πηλίῳ ἡ Ἀργώ, ἐσθέμενον ἐς αὐτὴν ἄλλην τε ἑκατόμβην καὶ δὴ καὶ τρίποδα χάλκεον περιπλώειν Πελοπόννησον, βουλόμενον ἐς Δελφοὺς ἀπικέσθαι. καί μιν, ὡς πλέοντα γενέσθαι κατὰ Μαλέην, ὑπολαβεῖν ἄνεμον βορέην καὶ ἀποφέρειν πρὸς τὴν Λιβύην· πρὶν δὲ κατιδέσθαι γῆν, ἐν τοῖσι βράχεσι γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος. καί οἱ ἀπορέοντι τὴν ἐξαγωγὴν λόγος ἐστὶ φανῆναι Τρίτωνα, καὶ κελεύειν τὸν Ἰήσονα ἑωυτῷ δοῦναι τὸν τρίποδα, φάμενόν σφι καὶ τὸν πόρον δέξειν καὶ ἀπήμονας ἀποστελέειν. πειθομένου δὲ τοῦ Ἰήσονος, οὕτω δὴ τόν τε διέκπλοον τῶν βραχέων δεικνύναι τὸν Τρίτωνά σφι, καὶ τὸν τρίποδα θεῖναι ἐν τῷ ἑωυτοῦ ἱρῷ, ἐπιθεσπίσαντά τε τῷ τρίποδι καὶ τοῖσι σὺν Ἰήσονι σημήναντα τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐπεὰν τὸν τρίποδα κομίσηται τῶν τις ἐκγόνων τῶν ἐν τῇ Ἀργοῖ συμπλεόντων, τότε ἑκατὸν πόλιας οἰκῆσαι περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην Ἑλληνίδας πᾶσαν εἶναι ἀνάγκην. ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς ἐπιχωρίους τῶν Λιβύων κρύψαι τὸν τρίποδα.

177,1 *προέχουσαν α προσέχουσαν β* 4 *προσίκελος* Abicht: *προσείκελοσ* 178,1 *λωτῷ β τῶι λωτῶι α* 5 *λόγιον α λόγον β* 179,5 *βορέην β βορῆν α* 6 *δὲ*] *δ'ἤ* van Herwerden | *βράχεσι α τραχέσι β* 7 *τὴν ἐξαγωγὴν* del. Cobet 9 *δέξειν: δείξειν* 10 *πιθομένου* Cobet 13 *σημήναντα α σημάναντα β* 14 *τῶν τις ἐκγόνων* Wesseling: *πάντων τισ ἐκγόνων β τῶν ἐγγόνων τισ α.*

Τούτων δὲ ἔχονται τῶν Μαχλύων Αὐσέες· οὗτοι δὲ καὶ 180
οἱ Μάχλυες πέριξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκέουσι, τὸ μέσον δέ σφι οὐρίζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυες τὰ ὀπίσω κομῶσι τῆς κεφαλῆς, οἱ δὲ Αὐσέες τὰ ἔμπροσθε. ὁρτῇ δὲ ἐνιαυσίῃ [Ἀθηναίης] αἱ παρθένοι αὐτῶν δίχα διαστᾶσαι μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοισί τε καὶ ξύλοισι, τῇ αὐθιγενέϊ θεῷ λέγουσαι τὰ πάτρια ἀποτελέειν, τὴν Ἀθηναίην καλέομεν. τὰς δὲ ἀποθνησκούσας [τῶν παρθένων] ἐκ τῶν τρωμάτων ψευδοπαρθένους καλέουσι. πρὶν δὲ ἀνεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τάδε ποιεῦσι κοινῇ· παρθένον τὴν καλλιστεύουσαν ἑκάστοτε κοσμήσαντες κυνέῃ τε Κορινθίῃ καὶ πανοπλίῃ Ἑλληνικῇ καὶ ἐπ᾽ ἅρμα ἀναβιβάσαντες περιάγουσι τὴν λίμνην κύκλῳ. ὁτέοισι δὲ τὸ πάλαι ἐκόσμεον τὰς παρθένους πρὶν ἤ σφι Ἕλληνας παροικισθῆναι, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, δοκέω δ᾽ ὦν Αἰγυπτίοισι ὅπλοισι κοσμέεσθαι αὐτάς· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος φημὶ ἀπῖχθαι ἐς τοὺς Ἕλληνας. τὴν δὲ Ἀθηναίην φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης, καί μιν μεμφθεῖσάν τι τῷ πατρὶ δοῦναι ἑωυτὴν τῷ Διί, τὸν δὲ Δία ἑωυτοῦ μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦτα μὲν λέγουσι, μῖξιν δὲ ἐπίκοινον τῶν γυναικῶν ποιέονται, οὔτε συνοικέοντες κτηνηδόν τε μισγόμενοι. ἐπεὰν δὲ γυναικὶ τὸ παιδίον ἁδρὸν γένηται, συμφοιτῶσι ἐς τὠυτὸ οἱ ἄνδρες τρίτου μηνός, καὶ τῷ ἂν οἴκῃ τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τούτου παῖς νομίζεται.

Οὗτοι μὲν οἱ παραθαλάσσιοι τῶν νομάδων Λιβύων εἰρέαται, 181

180,1 *Αὐσέες* Struve, *Αὐσῆες* Valckenaer: *αὐσῆισ α αὐσεῖ* R *αὐσῆς* V *αὐσεῖς* S 4 *Αὐσέες* Stein: *αὐσῆισ* B *αὐσῆσ* A *αὐτῆς* V *αὐσεῖ* R *αὐσεῖσ* S | *ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β* | *δὲ α* V′ *δ᾽* R 5 *Ἀθηναίης* del. van Herwerden 6 *τῇ* V′ *τῶι α τῷ* R 7 *καλέομεν α καλέουσι-* (*-σαι* S) *β* 8 *τῶν παρθένων α παρθένουσ β*, del. van Herwerden 9 *δὲ α δ᾽ β δ᾽ ἢ* van Herwerden | *κοινηι· α .κοινῇ β* 10 *παρθένον α παρθένοι β* | *κυνέῃ: κυνῆι α κυ(κοι-* V′*)νῇ β* 12 *τὴν λίμνην α*, om. *β* | *ὁτέοισι α ὁτέοισ β* 14 *δ᾽ α δὲ β* 16 *δὲ β δ᾽ α* 17 *λίμνης* del. van Herwerden 21 *ἁδρὸν α ἀνδρῶν β* | *συμφοιτῶσι α* R *συμφοιτῶσιν* V′.

ὑπὲρ δὲ τούτων ἐς μεσόγαιαν ἡ θηριώδης ἐστὶ Λιβύη, ὑπὲρ δὲ τῆς θηριώδεος ὀφρύη ψάμμης κατήκει, παρατείνουσα ἀπὸ Θηβέων τῶν Αἰγυπτίων ἐπ᾽ Ἡρακλέας στήλας. ἐν δὲ τῇ ὀφρύῃ ταύτῃ μάλιστα διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ ἁλός ἐστι τρύφεα κατὰ χόνδρους μεγάλους ἐν κολωνοῖσι, καὶ ἐν κορυφῇσι ἑκάστου τοῦ κολωνοῦ ἀνακοντίζει ἐκ μέσου τοῦ ἁλὸς ὕδωρ ψυχρὸν καὶ γλυκύ, περὶ δὲ αὐτὸ ἄνθρωποι οἰκέουσι ἔσχατοι πρὸς τῆς ἐρήμου καὶ ὑπὲρ τῆς θηριώδεος, πρῶτοι μὲν ἀπὸ Θηβέων διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ Ἀμμώνιοι, ἔχοντες τὸ ἱρὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαιέος Διός· καὶ γὰρ [τὸ] ἐν Θήβῃσι, ὡς καὶ πρότερον εἴρηταί μοι, κριοπρόσωπον τοῦ Διὸς τὤγαλμά ἐστι. τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κρηναῖον ἐόν, τὸ τὸν μὲν ὄρθρον γίνεται χλιαρόν, ἀγορῆς δὲ πληθυούσης ψυχρότερον, μεσαμβρίη τέ ἐστι καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυχρόν. τηνικαῦτα δὲ ἄρδουσι τοὺς κήπους· ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρης ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ, ἐς ὃ δύεταί τε ὁ ἥλιος καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρόν· ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὸν ἐς τὸ θερμὸν ἐς μέσας νύκτας πελάζει, τηνικαῦτα δὲ ζέει ἀμβολάδην· παρέρχονταί τε μέσαι νύκτες καὶ ψύχεται μέχρι ἐς ἠῶ. ἐπίκλησιν δὲ αὕτη ἡ κρήνη καλέεται ἡλίου.

182 *Μετὰ δὲ Ἀμμωνίους, διὰ τῆς ὀφρύης τῆς ψάμμου δι᾽ ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, κολωνός τε ἁλός ἐστι ὅμοιος τῷ Ἀμμωνίῳ καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι· τῷ δὲ χώρῳ τούτῳ οὔνομα Αὔγιλά ἐστι. ἐς τοῦτον τὸν χῶρον οἱ Νασαμῶνες ὀπωριεῦν-*
183 *τες τοὺς φοίνικας φοιτῶσι. ἀπὸ δὲ Αὐγίλων διὰ δέκα ἡμερέων ἀλλέων ὁδοῦ ἕτερος ἁλὸς κολωνὸς καὶ ὕδωρ καὶ φοίνικες καρπο-*

181,2 *μεσόγαιαν ἡ α μεσόγεαν β* 3 *ψάμμησ α ψάμμοσ β ψάμμου* Dindorf | *παρατείνουσα β κατατείνουσα α* | *θηβέων: θηβῶν α θηβαίων β* 4 *αἰγυπτίων β αἰγυπτιέων α* 7 *ἀνακοντίζει α ἀνακοντίζειν β* 8 *αὐτὸν* Stein 9 *θηβέων α θηβαίων β* 11 *τὸ* del. Stein 12 *τὤγαλμά α τὸ ἄγαλμά β* 13 *πληθούσης* Krüger 14 *μεσαμβρίη α μεσαμβρίησ β* | *τέ β δέ α* 16 *ἐς ὃ* Reiz: *ἐσοῦ* 17 *ἐπὶ α ἐπεὶ β* | *ἐσ α*, om. *β* **182**,2 *ἁλόσ β ἄλλόσ α* **183**,1 *αὐγίλων α αὐγιλέων β* 2 *ἀλλέων α ἄλλων β* | *ἁλὸσ β ἄλλοσ α.*

φόροι πολλοί, κατά περ καὶ ἐν τοῖσι ἑτέροισι· καὶ ἄνθρωποι οἰκέουσι ἐν αὐτῷ, τοῖσι οὔνομα Γαράμαντές ἐστι, ἔθνος μέγα ἰσχυρῶς, οἳ ἐπὶ τὸν ἅλα γῆν ἐπιφορέοντες οὕτω σπείρουσι. συντομώτατον δ᾽ ἐστὶ ἐς τοὺς Λωτοφάγους, ἐκ τῶν τριήκοντα ἡμερέων ἐς αὐτοὺς ὁδός ἐστι, ἐν τοῖσι καὶ οἱ ὀπισθονόμοι βόες γίνονται. ὀπισθονόμοι δὲ διὰ τόδε εἰσί· τὰ κέρεα ἔχουσι κεκυφότα ἐς τὸ ἔμπροσθε. διὰ τοῦτο ὀπίσω ἀναχωρέοντες νέμονται· ἐς γὰρ τὸ ἔμπροσθεν οὐκ οἷοί τέ εἰσι προεμβαλλόντων ἐς τὴν γῆν τῶν κερέων. ἄλλο δὲ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων βοῶν ὅτι μὴ τοῦτο, καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύτητά τε καὶ τρῖψιν. οἱ Γαράμαντες δὴ οὗτοι τοὺς τρωγοδύτας Αἰθίοπας θηρεύουσι τοῖσι τεθρίπποισι· οἱ γὰρ τρωγοδύται Αἰθίοπες πόδας τάχιστοι ἀνθρώπων πάντων εἰσί, τῶν ἡμεῖς πέρι λόγους ἀποφερομένους ἀκούομεν. σιτέονται δὲ [οἱ τρωγοδύται] ὄφις καὶ σαύρας καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑρπετῶν· γλῶσσαν δὲ οὐδεμιῇ ἄλλῃ παρομοίην νενομίκασι, ἀλλὰ τετρίγασι κατά περ αἱ νυκτερίδες.

Ἀπὸ δὲ Γαραμάντων δι᾽ ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ ἄλλος 184 ἁλός τε κολωνὸς καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι, τοῖσι οὔνομά ἐστι Ἀτάραντες, οἳ ἀνώνυμοί εἰσι μοῦνοι ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· ἁλέσι μὲν γάρ σφί ἐστι Ἀτάραντες οὔνομα, ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ αὐτῶν οὔνομα οὐδὲν κέεται. οὗτοι τῷ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι καταρῶνται καὶ πρὸς τούτοισι πάντα τὰ αἰσχρὰ λοιδορέονται, ὅτι σφέας καίων ἐπιτρίβει, αὐτούς τε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν χώρην αὐτῶν. μετὰ δὲ δι᾽ ἀλλέων δέκα ἡμερέων

---

4 γαράμα(-μο-B)ντέσ α γαράβαντεσ β | ἐστι α ἔστιν β 6 δ᾽ ἐστὶ R δ᾽ ἔστιν V δέ ἐστι α 9 ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β 9 διὰ—10 ἔμπροσθεν om. V′ 9 ὀπίσω ἀναχωρέοντεσ α δὲ ὀπίσω ἐξαναχωρέοντες R 10 τὴν α, om. β 12 τρῖψιν] τρίχωσιν uel θριξί van Herwerden | γαράμαντεσ α γαράβαντεσ β 13 τρωγοδύτασ α¹ τρωγλοδύτασ β α² | θηρεύουσι—14 Αἰθίοπες om. V′ 14 τρωγοδύται α¹ τρωγλοδύται α² τρωγλοδῦται R 15 περι α, om. β 16 οἱ τρωγοδύται α οἱ τρωγλοδῦται β, del. van Herwerden | ὄφισ α ὄφεισ β | σαύρασ β σαύρουσ α 17 παρομοίην α παρομοίη β **184,1** γαραμάντων α γαραβάν(-βά- R)των β 3.4 Ἀτάραντες Salmasius: ἄτλαντεσ 7 λοιδορέονται α λοιδοροῦνται β 8 ἀλλέων α ἄλλων β.

ὁδοῦ ἄλλος κολωνὸς ἁλὸς καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι. ἔχεται δὲ τοῦ ἁλὸς τούτου ὄρος, τῷ οὔνομα Ἄτλας· ἔστι δὲ στεινὸν καὶ κυκλοτερὲς πάντῃ, ὑψηλὸν δὲ οὕτω δή τι λέγεται ὡς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐκ οἷά τε εἶναι ἰδέσθαι· οὐδέκοτε γὰρ αὐτὰς ἀπολείπειν νέφεα οὔτε θέρεος οὔτε χειμῶνος. τοῦτον κίονα τοῦ οὐρανοῦ λέγουσι οἱ ἐπιχώριοι εἶναι. ἐπὶ τούτου τοῦ ὄρεος οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπώνυμοι ἐγένοντο· καλέονται γὰρ δὴ Ἄτλαντες. λέγονται δὲ οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτέεσθαι οὔτε ἐνύπνια ὁρᾶν.

185 Μέχρι μὲν δὴ τῶν Ἀτλάντων τούτων ἔχω τὰ οὐνόματα τῶν ἐν τῇ ὀφρύῃ κατοικημένων καταλέξαι, τὸ δ᾽ ἀπὸ τούτων οὐκέτι. διήκει δ᾽ ὦν ἡ ὀφρύη μέχρι Ἡρακλέων στηλέων καὶ τοῦ ἔξω τουτέων. ἔστι δὲ ἁλός τε μέταλλον ἐν αὐτῇ διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ καὶ ἄνθρωποι οἰκέοντες. τὰ δὲ οἰκία τούτοισι πᾶσι ἐκ τῶν ἁλίνων χόνδρων οἰκοδομέαται. ταῦτα γὰρ ἤδη τῆς Λιβύης ἄνομβρά ἐστι· οὐ γὰρ ἂν ἠδυνέατο μένειν οἱ τοῖχοι ἐόντες ἅλινοι, εἰ ὗε. ὁ δὲ ἅλς αὐτόθι καὶ λευκὸς καὶ πορφύρεος τὸ εἶδος ὀρύσσεται. ὑπὲρ δὲ τῆς ὀφρύης ταύτης, τὸ πρὸς νότον καὶ μεσόγαιαν τῆς Λιβύης, ἔρημος καὶ ἄνυδρος καὶ ἄθηρος καὶ ἄνομβρος καὶ ἄξυλός ἐστι ἡ χώρη, καὶ ἰκμάδος ἐστὶ ἐν αὐτῇ οὐδέν.

186 Οὕτω μὲν μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ᾽ Αἰγύπτου νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλακτοπῶται Λίβυες, καὶ θηλέων τε βοῶν οὔτι γευόμενοι, διότι περ οὐδὲ Αἰγύπτιοι, καὶ ὗς οὐ τρέφοντες. βοῶν μέν νυν θηλέων οὐδ᾽ αἱ Κυρηναίων γυναῖκες δικαιεῦσι πατέεσθαι διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἶσιν, ἀλλὰ καὶ νηστηίας αὐτῇ καὶ ὁρτὰς ἐπιτελέουσι· αἱ δὲ τῶν Βαρκαίων
187 γυναῖκες οὐδὲ ὑῶν πρὸς τῇσι βουσὶ γεύονται. ταῦτα μὲν δὴ

10 οὔνομα β οὔνομά ἐστι α 11.15 δή β, om. α 12 ὡς] ὥστε van Herwerden 13 ἀπολείπειν α ἀπολείφειν V ἀπολείπει R|τοῦτον C: τοῦτο τὸν 16 οὔτε β, οὔτ᾽ α **185**,2 δ᾽ α δὲ β 3 τοῦ Krüger: τὸ 4 ἔστι α ἐν β 7 ἂν α, om. β 9 νότον καὶ β νότου καὶ ἐσ α 10 ἔρημος καὶ ἄθηρος καὶ ἄξυλος καὶ ἄνυδρος καὶ ἄνομβρος van Herwerden **186**,2 γαλακτοπῶται Cobet: γαλακτοπόται 3 οὐδ᾽ α οὐδὲ β 5 πατέεσθαι β ἅπτεσθαι α 6 νηστηίας: νηστείασ|ἐπιτελέουσι α ἐπιτηδεύουσι(-ιν) β.

οὕτω ἔχει, τὸ δὲ πρὸς ἑσπέρης τῆς Τριτωνίδος λίμνης οὐκέτι νομάδες εἰσὶ Λίβυες, οὐδὲ νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρεώμενοι, οὐδὲ κατὰ τὰ παιδία ποιεῦντες οἷόν τι καὶ οἱ νομάδες ἐώθασι ποιέειν. οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πάντες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως τοῦτο εἰπεῖν, ποιεῦσι δὲ αὐτῶν συχνοὶ τοιάδε· τῶν παιδίων τῶν σφετέρων, ἐπεὰν τετραέτεα γένηται, οἰσύπῃ προβάτων καίουσι τὰς ἐν τῇσι κορυφῇσι φλέβας, μετεξέτεροι δὲ αὐτῶν τὰς ἐν τοῖσι κροτάφοισι, τοῦδε εἵνεκα ὡς μή σφεας ἐς τὸν πάντα χρόνον καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆται. καὶ διὰ τοῦτο σφέας λέγουσι εἶναι ὑγιηροτάτους. εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθέως οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγιηρότατοι τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· εἰ μὲν διὰ τοῦτο, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν, ὑγιηρότατοι δ' ὦν εἰσί. ἢν δὲ καίουσι τὰ παιδία σπασμὸς ἐπιγένηται, ἐξεύρηταί σφι ἄκος· τράγου γὰρ οὖρον σπείσαντες ῥύονταί σφεα. λέγω δὲ τὰ λέγουσι αὐτοὶ Λίβυες.

Θυσίαι δὲ τοῖσι νομάσι εἰσὶ αἵδε· ἐπεὰν τοῦ ὠτὸς ἀπάρ- 188
ξωνται τοῦ κτήνεος, ῥιπτέουσι ὑπὲρ τὸν δόμον, τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἀποστρέφουσι τὸν αὐχένα αὐτοῦ· θύουσι δὲ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ μούνοισι. τούτοισι μέν νυν πάντες Λίβυες θύουσι, ἀτὰρ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην νέμοντες τῇ Ἀθηναίῃ μάλιστα,
μετὰ δὲ τῷ Τρίτωνι καὶ τῷ Ποσειδέωνι. τὴν δὲ ἄρα ἐσθῆτα 189
καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηναίης ἐκ τῶν Λιβυσσέων ἐποιήσαντο οἱ Ἕλληνες· πλὴν γὰρ ἢ ὅτι σκυτίνη ἡ ἐσθὴς τῶν Λιβυσσέων ἐστὶ καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇσι

187,2 οὔτω α οὕτωσ β | οὐκέτι α οὐκ ἔστι β 4 ἐώθασι β εἰώθασι α 6 ἀτρεκέωσ τοῦτο α τοῦτο ἀτρεκέωσ β 7 οισύπῃ β οἴσπηι α 10 δηλῆται α δήλεται β 11 ὑγιηροτάτουσ α ὑγικροτάτουσ β 12 ἀληθέωσ β ἀληθῶσ α | οἱ β, om. α | ὑγιηρότατοι α ὑγικρότατοι β 13 ὑγιηρότατοι α ὑγροκότατοι R ὑγικρότατοι V 14 καιόντων van Herwerden 15 σπείσαντες] ἐπισπείσαντες uel ἐπιρραίνοντες uel ἐπισμῶντες idem σφεα β σφεασ α 188,2 δόμον] ὦμον Reiske 189,2 λιβυσσέων α V λιβυσέων R 4 λιβυσσέων β λιβυσέων α | αὐτῇσι R αὐτοῖσιν V αὐτῇ εισι α (fuerat ΑΥΤΕΙCΙ).

οὐκ ὄφιές εἰσι, ἀλλὰ ἱμάντινοι, τὰ δὲ ἄλλα πάντα κατὰ τὠυτὸ ἔσταλται. καὶ δὴ καὶ τὸ οὔνομα κατηγορέει, ὅτι ἐκ Λιβύης ἥκει ἡ στολὴ τῶν Παλλαδίων· αἰγέας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς περὶ τὴν ἐσθῆτα θυσανωτὰς αἱ Λίβυσσαι, κεχριμένας ἐρευθεδάνῳ, ἐκ δὲ τῶν αἰγέων τουτέων αἰγίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. δοκέει δ᾽ ἔμοιγε καὶ ὀλολυγὴ ἐν ἱροῖσι ἐνθαῦτα πρῶτον γενέσθαι· κάρτα γὰρ ταύτῃ χρέωνται καλῶς αἱ Λίβυσσαι. καὶ τέσσερας ἵππους συζευγνύναι παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλ-
190 ληνες μεμαθήκασι. θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας οἱ νομάδες κατά περ οἱ Ἕλληνες, πλὴν Νασαμώνων· οὗτοι δὲ κατημένους θάπτουσι, φυλάσσοντες, ἐπεὰν ἀπιῇ τὴν ψυχήν, ὅκως μιν κατίσουσι μηδὲ ὕπτιος ἀποθανέεται. οἰκήματα δὲ σύμπηκτα ἐξ ἀνθερίκων ἐνειρμένων περὶ σχοίνους ἐστί, καὶ ταῦτα περιφορητά. νόμοισι μὲν τοιούτοισι οὗτοι χρέωνται.

191 Τὸ δὲ πρὸς ἑσπέρης τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ Αὐσέων ἔχονται ἀροτῆρες ἤδη Λίβυες καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσθαι, τοῖσι οὔνομα κέεται Μάξυες· οἳ τὰ ἐπὶ δεξιὰ τῶν κεφαλέων κομῶσι, τὰ δ᾽ ἐπ᾽ ἀριστερὰ κείρουσι, τὸ δὲ σῶμα μίλτῳ χρίονται. φασὶ δὲ οὗτοι εἶναι τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν. ἡ δὲ χώρη αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ τῆς Λιβύης ἡ πρὸς ἑσπέρην πολλῷ θηριωδεστέρη τε καὶ δασυτέρη ἐστὶ τῆς τῶν νομάδων χώρης. ἡ μὲν γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἠῶ τῆς Λιβύης, τὴν οἱ νομάδες νέμουσι, ἐστὶ ταπεινή τε καὶ ψαμμώδης μέχρι τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ, ἡ δὲ ἀπὸ τούτου τὸ πρὸς ἑσπέρης, ἡ τῶν ἀροτήρων, ὀρεινή τε κάρτα καὶ δασέα καὶ θηριώδης· καὶ γὰρ οἱ ὄφιες οἱ ὑπερμεγάθεες καὶ οἱ λέοντες

---

5 ἱμάντινοι, τάδε ἄλλα α, om. β 8 κεχριμένασ B β κεχρισμένασ A 10 ἐν α ἐπὶ β | πρῶτον α πρῶτα β 11 καλῶσ αἱ λίβυσσαι α αἱ λίβυσσαι καὶ χρέωνται καλῶσ β 12 τέσσερασ α τέσσαρασ β **190**,4 κατίσουσι P: κατίσωσι(-ῖν V) | δέ ⟨σφι⟩ Stein 5 ἐνειρμένων α ἀνερμένων RS ἐνερμένων V **191**,2 ἤδη α οἵδε β 3 κομῶσι β κομόωσι α 4 μιλτω χρίονται β χρίονται μίλτωι α 5 εἶναι ⟨ἐκ⟩ uel ⟨ἀπὸ⟩ uel ⟨ἄποικοι⟩ van Herwerden 10 ἑσπέρησ β ἑσπέρην α | ὀρεινή α ὀρϊνή β.

κατὰ τούτους εἰσὶ καὶ οἱ ἐλέφαντές τε καὶ ἄρκτοι καὶ ἀσπίδες τε
καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες καὶ οἱ κυνοκέφαλοι καὶ οἱ ἀκέφαλοι οἱ
ἐν τοῖσι στήθεσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὡς δὴ λέγονταί γε ὑπὸ
Λιβύων, καὶ οἱ ἄγριοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες [ἄγριαι], καὶ ἄλλα
πλήθεϊ πολλὰ θηρία ἀκατάψευστα. κατὰ τοὺς νομάδας δέ ἐστι 192
τούτων οὐδέν, ἀλλ' ἄλλα τοιάδε, πύγαργοι καὶ ζορκάδες καὶ
βουβάλιες καὶ ὄνοι, οὐκ οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες, ἀλλ' ἄλλοι ἄποτοι
(οὐ γὰρ δὴ πίνουσι), καὶ ὄρυες, τῶν τὰ κέρεα τοῖσι φοίνιξι οἱ
πήχεες ποιεῦνται (μέγαθος δὲ τὸ θηρίον τοῦτο κατὰ βοῦν ἐστί),
καὶ βασσάρια καὶ ὕαιναι καὶ ὕστριχες καὶ κριοὶ ἄγριοι καὶ δί-
κτυες καὶ θῶες καὶ πάνθηρες καὶ βόρυες, καὶ κροκόδειλοι ὅσον
τε τριπήχεες χερσαῖοι, τῇσι σαύρῃσι ἐμφερέστατοι, καὶ στρουθοὶ
κατάγαιοι, καὶ ὄφιες σμικροί, κέρας ἓν ἕκαστος ἔχοντες· ταῦτά
τε δὴ αὐτόθι ἐστὶ θηρία καὶ τά περ τῇ ἄλλῃ, πλὴν ἐλάφου
τε καὶ ὑὸς ἀγρίου· ἔλαφος δὲ καὶ ὗς ἄγριος ἐν Λιβύῃ πάμπαν
οὐκ ἔστι. μυῶν δὲ γένεα τριξὰ αὐτόθι ἐστί· οἳ μὲν δίποδες
καλέονται, οἳ δὲ ζεγέριες (τὸ δὲ οὔνομα τοῦτο ἐστὶ μὲν Λιβυ-
κόν, δύναται δὲ κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν βουνοί), οἳ δὲ ἐχῖνες.
εἰσὶ δὲ καὶ γαλαὶ ἐν τῷ σιλφίῳ γινόμεναι, τῇσι Ταρτησσίῃσι
ὁμοιόταται. τοσαῦτα μέν νυν θηρία ἡ τῶν νομάδων Λιβύων
γῆ ἔχει, ὅσον ἡμεῖς ἱστορέοντες ἐπὶ μακρότατον οἷοί τε ἐγενό-
μεθα ἐξικέσθαι.

Μαξύων δὲ Λιβύων Ζαύηκες ἔχονται, τοῖσι αἱ γυναῖκες 193
ἡνιοχεῦσι τὰ ἅρματα ἐς τὸν πόλεμον. τούτων δὲ Γύζαντες ἔχον- 194

---

12 τε α δὲ β 13 οἱ (ante κυν.) α, om. β | καὶ οἱ ἀκέφαλοι α, om. β 14 γε α, om. β 15 ἄγριαι del. van Herwerden 16 πλήθει β πλήθη α | κατάψευστα Reiz, ⟨καὶ κατάψευστα καὶ⟩ ἀκατάψευστα van Herwerden 192,2 ἀλλ' α ἀλλὰ β | τοιάδε α τάδε β | ζορκάδεσ α δορκέεσ β 4 ὄρυγες Schweighäuser | τὰ α κατὰ β 6 βασσάρια α βασάρια β | δίκτυεσ] ἴκτιδες van Herwerden 8 ἐμφερέστατοι β ἐμφερέστατα α 9 σμικροί Gaisford: μικροὶ 10 τε α δὲ β | τά Struve: ἅ 11 τε β, om. α | ἀγρίου β ἀγρίοι α 13 τὸ — 14 βουνοί del. Krüger 13 λιβυστικὸν α λιβυκὸν R λιβυστῖνον V' 14 ἐχῖνεσ β ἐχινέεσ α 17 τε β τ' α 193,1 ζαύηκεσ α ζάβυκεσ β 194,1 τούτων—2 μὲν om. β.

ται, ἐν τοῖσι μέλι πολλὸν μὲν μέλισσαι κατεργάζονται, πολλῷ δ' ἔτι πλέον λέγεται δημιοεργοὺς ἄνδρας ποιέειν. μιλτοῦνται δ' ὦν πάντες οὗτοι καὶ πιθηκοφαγέουσι· οἳ δέ σφι ἄφθονοι

195 ὅσοι ἐν τοῖσι ὄρεσι γίνονται. κατὰ τούτους δὲ λέγουσι Καρχηδόνιοι κεῖσθαι νῆσον, τῇ οὔνομα εἶναι Κύραυιν, μῆκος μὲν διηκοσίων σταδίων, πλάτος δὲ στεινήν, (διαβατὸν ⟨δ'⟩ ἐκ τῆς ἠπείρου) ἐλαιέων τε μεστὴν καὶ ἀμπέλων. λίμνην δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι, ἐκ τῆς παρθένοι τῶν ἐπιχωρίων πτεροῖσι ὀρνίθων κεχριμένοισι πίσσῃ ἐκ τῆς ἰλύος ψῆγμα ἀναφέρουσι χρυσοῦ. ταῦτα εἰ μὲν ἔστι ἀληθέως, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λέγεται γράφω· εἴη δ' ἂν πᾶν, ὅκου καὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης καὶ ὕδατος πίσσαν ἀναφερομένην αὐτὸς ἐγὼ ὥρων. εἰσὶ μὲν καὶ πλεῦνες αἱ λίμναι αὐτόθι, ἡ δ' ὦν μεγίστη αὐτέων ἑβδομήκοντα ποδῶν πάντῃ, βάθος δὲ διόργυιός ἐστι· ἐς ταύτην κοντὸν κατίεισι ἐπ' ἄκρῳ μυρσίνην προσδήσαντες, καὶ ἔπειτα ἀναφέρουσι τῇ μυρσίνῃ πίσσαν, ὀδμὴν μὲν ἔχουσαν ἀσφάλτου, τὰ δ' ἄλλα τῆς Πιερικῆς πίσσης ἀμείνω. ἐσχέουσι δὲ ἐς λάκκον ὀρωρυγμένον ἀγχοῦ τῆς λίμνης· ἐπεὰν δὲ ἀθροΐσωσι συχνήν, οὕτως ἐς τοὺς ἀμφορέας ἐκ τοῦ λάκκου καταχέουσι. ὅ τι δ' ἂν ἐσπέσῃ ἐς τὴν λίμνην, ὑπὸ γῆν ἰὸν ἀναφαίνεται ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἣ δὲ ἀπέχει ὡς τέσσερα στάδια ἀπὸ τῆς λίμνης. οὕτω ὦν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς ἐπὶ Λιβύῃ κειμένης οἰκότα ἐστὶ ἀληθείῃ.

196 Λέγουσι δὲ καὶ τάδε Καρχηδόνιοι. εἶναι τῆς Λιβύης χῶρόν τε καὶ ἀνθρώπους ἔξω Ἡρακλέων στηλέων κατοικημένους· ἐς τοὺς ἐπεὰν ἀπίκωνται καὶ ἐξέλωνται τὰ φορτία, θέντες αὐτὰ ἐπεξῆς παρὰ τὴν κυματωγήν, ἐσβάντες ἐς τὰ πλοῖα τύφειν κα-

---

3 λέγεται α λέγονται β | δημιοεργοὺς: δημιουργοὺσ 4 δ' β δὲ α | ἄφθονοι] ἄφατοι van Herwerden 5 ὄρεσι α οὔρεσι β **195**,2 κύραυιν β κυραύην α 3 ⟨δ'⟩ add. Schenkl 4 ἐλαιέων α ἐλαιῶν β | λίμνην α λιμένα β 5 παρθένοι β αἱ παρθένοι α 8 ⟨τε⟩ καὶ ὕδατος van Herwerden 10 αὐτέων α αὐτῶν β 15 ἀθροΐσωσι] ἁλίσωσι van Herwerden | οὕτωσ α οὕτω β 17 τέσσερα α τέσσαρα β 18 τὰ α τὸ β 19 οἰκότα α R εἰκότα V' **196**,4 κυματώγην α κυματογην β.

πνόν. τοὺς δ᾽ ἐπιχωρίους ἰδομένους τὸν καπνὸν ἰέναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἔπειτα ἀντὶ τῶν φορτίων χρυσὸν τιθέναι καὶ ἐξαναχωρέειν πρόσω ἀπὸ τῶν φορτίων. τοὺς δὲ Καρχηδονίους ἐκβάντας σκέπτεσθαι, καὶ ἢν μὲν φαίνηταί σφιν ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀνελόμενοι ἀπαλλάσσονται, ἢν δὲ μὴ ἄξιος, ἐσβάντες ὀπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται· οἱ δὲ προσελθόντες ἄλλον πρὸς ὧν ἔθηκαν χρυσόν, ἐς ὃ ἂν πείθωσι. ἀδικέειν δὲ οὐδετέρους· οὔτε γὰρ αὐτοὶ τοῦ χρυσοῦ ἅπτεσθαι, πρὶν ἄν σφι ἀπισωθῇ τῇ ἀξίῃ τῶν φορτίων, οὔτ᾽ ἐκείνους τῶν φορτίων [ἅπτεσθαι] πρότερον ἢ αὐτοὶ τὸ χρυσίον λάβωσι.

Οὗτοι μέν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσαι, καὶ 197
τούτων οἱ πολλοὶ βασιλέος τοῦ Μήδων οὔτε τι νῦν οὔτε τότε ἐφρόντιζον [οὐδέν]. τόσον δὲ ἔτι ἔχω εἰπεῖν περὶ τῆς χώρης ταύτης, ὅτι τέσσερα ἔθνεα νέμεται αὐτὴν καὶ οὐ πλέω τούτων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν, καὶ τὰ μὲν δύο αὐτόχθονα τῶν ἐθνέων, τὰ δὲ δύο οὔ, Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες αὐτόχθονες, οἳ μὲν τὰ πρὸς βορέω, οἳ δὲ τὰ πρὸς νότον τῆς Λιβύης οἰκέοντες, Φοίνικες δὲ καὶ Ἕλληνες ἐπήλυδες.

Δοκέει δέ μοι οὐδ᾽ ἀρετὴν εἶναί τις ἡ Λιβύη σπουδαίη, 198
ὥστε ἢ Ἀσίῃ ἢ Εὐρώπῃ παραβληθῆναι, πλὴν Κίνυπος μούνης· τὸ γὰρ δὴ αὐτὸ οὔνομα ἡ γῆ τῷ ποταμῷ ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίη τῇ ἀρίστῃ γέων Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν οὐδὲ οἶκε οὐδὲν τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. μελάγγαιός τε γάρ ἐστι καὶ ἔπυδρος πίδαξι, καὶ οὔτε αὐχμοῦ φροντίζουσα οὐδὲν οὔτε ὄμβρον πλέω πιοῦσα δεδήληται·

---

7 ἀπὸ τῶν φορτίων del. van Herwerden 8 ἐκβάντασ α ἐσβάντασ β | μὲν α, om. β 9 ἀνελόμενοι β ἀπελόμενοι α | μὴ β μὴ εἴη α | ἄξιος del. van Herwerden 10 ὀπίσω ἐσ τὰ πλοῖα β ἐσ τὰ πλοῖα ὀπίσω α | κατέαται α καθέαται β 11 ἄλλον α ἄλλο β | χρυσόν α χρυσίον β | ἐς ὃ Abicht: ἐσοῦ 12 αὐτοὶ Bekker: αὐτοὺσ (-του B') | χρυσοῦ α χρυσίου β 13 τῶν φορτίων del. van Herwerden 14 ἅπτεσθαι del. Cobet 197,3 οὐδέν del. van Herwerden | τοσον α τοσοῦτον β 4 αὐτὴν β ταύτην α 5 ἴδμεν β ἴσμεν α 198,1 ἡ α ἦν (ἐν S) β 4 οἶκε: ἔοικε α ἔοικεν β 5 μελάγγαιός: μελάγγεόσ | ὕπυδρος van Herwerden 6 πλέω α πλέον β | πιοῦσα α ποιοῦ(-εῖ- S)σα B β.

ὕεται γὰρ δὴ ταῦτα τῆς Λιβύης. τῶν δὲ ἐκφορίων τοῦ καρποῦ τὰ αὐτὰ μέτρα τῇ Βαβυλωνίῃ γῇ κατίσταται. ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Εὐεσπερῖται νέμονται· ἐπ᾽ ἑκατοστὰ γάρ, ἐπεὰν αὐτὴ ἑωυτῆς ἄριστα ἐνείκῃ, ἐκφέρει, ἣ δὲ ἐν τῇ Κίνυπι ἐπὶ τριηκόσια.

199 ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρηναίη χώρη, ἐοῦσα ὑψηλοτάτη ταύτης τῆς Λιβύης, τὴν οἱ νομάδες νέμονται, τρεῖς ὥρας ἐν ἑωυτῇ ἀξίας θώματος. πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παραθαλάσσια [τῶν καρπῶν] ⟨μεστὰ⟩ ὀργᾷ ἀμᾶσθαί τε καὶ τρυγᾶσθαι· τούτων τε δὴ συγκεκομισμένων τὰ ὑπὲρ τῶν θαλασσιδίων χώρων ὀργᾷ συγκομίζεσθαι, τὰ βουνοὺς καλέουσι· συγκεκόμισταί τε οὗτος ὁ μέσος καρπός, καὶ ὁ ἐν τῇ κατυπερτάτῃ τῆς γῆς πεπαίνεταί τε καὶ ὀργᾷ, ὥστε ἐκπέποταί τε καὶ καταβέβρωται ὁ πρῶτος καρπὸς καὶ ὁ τελευταῖος συμπαραγίνεται. οὕτω ἐπ᾽ ὀκτὼ μῆνας Κυρηναίους ὀπώρη ἐπέχει. ταῦτα μέν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

200 Οἱ δὲ Φερετίμης τιμωροὶ Πέρσαι ἐπείτε ἐκ τῆς Αἰγύπτου σταλέντες ὑπὸ Ἀρυάνδεω ἀπίκατο ἐς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκεον τὴν πόλιν ἐπαγγελλόμενοι ἐκδιδόναι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου τοῦ Ἀρκεσίλεω· τῶν δὲ πᾶν γὰρ ἦν τὸ πλῆθος μεταίτιον, οὐκ ἐδέκοντο τοὺς λόγους. ἐνθαῦτα δὴ ἐπολιόρκεον τὴν Βάρκην ἐπὶ μῆνας ἐννέα, ὀρύσσοντές τε ὀρύγματα ὑπόγαια φέροντα ἐς τὸ τεῖχος καὶ προσβολὰς καρτερὰς ποιεύμενοι. τὰ μέν νυν ὀρύγματα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρε ἐπιχάλκῳ ἀσπίδι, ὧδε ἐπιφρασθείς· περιφέρων αὐτὴν ἐντὸς τοῦ τείχεος προσῖσχε πρὸς τὸ δάπεδον τῆς πόλιος. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἔσκε κωφὰ πρὸς τὰ προσῖσχε, κατὰ δὲ τὰ ὀρυσσόμενα ἠχέεσκε ὁ χαλκὸς τῆς ἀσπίδος. ἀντορύσσον-

7 ὕεται β οἴεται α 8 τὰ αὐτὰ β ταυτὰ α | Βαβυλωνίηι γῆι α βαβυλῶνι ἡ γῆ β Βαβυλωνίων Wesseling 9 ἑκατοστὰ α ἑκατὸν τὰ β 10 ἐν α, om. β 199,2 τὴν α τῆσ β | ὥρασ α χώρασ β 3 τῶν καρπῶν del. Gomperz | ⟨μεστὰ⟩ add. Schenkl 5 τῶν β, om. α | ὀργᾶ β τὰ μέσα ὀργᾶι α 6 συγκεκόμισταί α συγκεκόμϊταί R συγκεκόσμηταί V' | οὗτοσ β οὕτωσ α 7 ὀργᾶι — 8 τε καὶ α, om. β 9 οὕτω α οὕτωσ β 200,6 ὑπόγαια α ὑπόγεα β 10 τὰ Bekker: ἃ | προσίσχε β προίσχε α 11 ἠχέεσκε Stein: ἤχεσκε (-εν V).

τες δ᾽ ἂν ταύτῃ οἱ Βαρκαῖοι ἔκτεινον τῶν Περσέων τοὺς γεωρυχέοντας. τοῦτο μὲν δὴ οὕτω ἐξευρέθη, τὰς δὲ προσβολὰς ἀπεκρούοντο οἱ Βαρκαῖοι. χρόνον δὲ δὴ πολλὸν τριβομένων καὶ 201
πιπτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ οὐκ ἧσσον τῶν Περσέων, Ἄμασις ὁ στρατηγὸς τοῦ πεζοῦ μηχανᾶται τοιάδε· μαθὼν τοὺς Βαρκαίους ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν οὐκ αἱρετοὶ εἶεν, δόλῳ δὲ αἱρετοί, ποιέει τοιάδε· νυκτὸς τάφρην ὀρύξας εὐρέαν ἐπέτεινε ξύλα ἀσθενέα ὑπὲρ αὐτῆς, κατύπερθε δὲ ἐπιπολῆς τῶν ξύλων χοῦν γῆς ἐπεφόρησε, ποιέων τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσόπεδον. ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἐς λόγους προεκαλέετο τοὺς Βαρκαίους· οἳ δὲ ἀσπαστῶς ὑπήκουσαν, ἐς ὅ σφιν ἕαδε ὁμολογίῃ χρήσασθαι. τὴν δὲ ὁμολογίην ἐποιεῦντο τοιήνδε τινά, ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου τάμνοντες ὅρκια, ἔστ᾽ ἂν ἡ γῆ αὕτη οὕτω ἔχῃ, μενεῖν τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην, καὶ Βαρκαίους τε ὑποτελέειν [φάναι] ἀξίην βασιλέϊ καὶ Πέρσας μηδὲν ἄλλο νεοχμοῦν κατὰ Βαρκαίους. μετὰ δὲ τὸ ὅρκιον Βαρκαῖοι μὲν πιστεύσαντες τούτοισι αὐτοί τε ἐξήισαν ἐκ τοῦ ἄστεος καὶ τῶν πολεμίων ἔων παριέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βουλόμενον, τὰς πάσας πύλας ἀνοίξαντες· οἱ δὲ Πέρσαι καταρήξαντες τὴν κρυπτὴν γέφυραν ἔθεον ἔσω ἐς τὸ τεῖχος. κατέρρηξαν δὲ τοῦδε εἵνεκα τὴν ἐποίησαν γέφυραν, ἵνα ἐμπεδορκέοιεν, ταμόντες τοῖσι Βαρκαίοισι χρόνον μενεῖν αἰεὶ τὸ ὅρκιον ὅσον ἂν ἡ γῆ μένῃ κατὰ τότε εἶχε· καταρήξασι δὲ οὐκέτι ἔμενε τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην. τοὺς μέν νυν αἰτιωτάτους τῶν Βαρκαίων 202
ἡ Φερετίμη, ἐπείτε οἱ ἐκ τῶν Περσέων παρεδόθησαν, ἀνεσκο-

---

12 ἂν β ἐν α 13 οὕτω α οὕτωσ β **201**,3 μηχανᾶται τοιάδε del. Stein 5 αἱρετοί del. van Herwerden | εὐρέαν β εὐρέην α | ἐπέτεινε α ἀπέκτεινε R V ἀπέθηκε S 6 κατύπερθε δὲ ἐπιπολῆσ α κατύπερθεν ἐπὶ πολ(-λλ- V)ῆσ β 8 προεκαλέετο α προσεκαλέετο β 11 οὕτω α οὕτωσ β 11.19 μενεῖν Schenkl: μένειν 12 ὑποτελέειν B R V ὑποτελέην A S | φάναι del. Krüger, φόνου coni. Stein, τοῦ φόνου van Herwerden 14 ἐξήισαν α ἐξήεσαν β 16 πάσασ α ἁπάσασ β | πύλας om. V′ | καταρήξαντεσ α καταρρή(-ύ- V)ξαντεσ β 17 ἔσω β ἔξω α 19 ταμόντες—21 χώρην del. van Herwerden 20 κατὰ Struve: κατὰ τὰ | καταρήξασι α καταρρήξασι β.

λόπισε κύκλῳ τοῦ τείχεος, τῶν δέ σφι γυναικῶν τοὺς μαζοὺς ἀποταμοῦσα περιέστιξε καὶ τούτοισι τὸ τεῖχος· τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων ληίην ἐκέλευε θέσθαι τοὺς Πέρσας, πλὴν ὅσοι αὐτῶν ἦσαν Βαττιάδαι τε καὶ τοῦ φόνου οὐ μεταίτιοι· τούτοισι δὲ τὴν πόλιν ἐπέτρεψε ἡ Φερετίμη.

203 Τοὺς ὦν δὴ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων οἱ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι ἀπήισαν ὀπίσω· καὶ ἐπείτε ἐπὶ τῇ Κυρηναίων πόλι ἐπέστησαν, οἱ Κυρηναῖοι λόγιόν τι ἀποσιεύμενοι διεξῆκαν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἄστεος. διεξιούσης δὲ τῆς στρατιῆς Βάδρης μὲν ὁ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς ἐκέλευε αἱρέειν τὴν πόλιν, Ἄμασις δὲ ὁ τοῦ πεζοῦ οὐκ ἔα· ἐπὶ Βάρκην γὰρ ἀποσταλῆναι μούνην Ἑλληνίδα πόλιν· ἐς ὃ διεξελθοῦσι καὶ ἱζομένοισι ἐπὶ Διὸς Λυκαίου ὄχθον μετεμέλησέ σφι οὐ σχοῦσι τὴν Κυρήνην. καὶ ἐπειρῶντο τὸ δεύτερον παριέναι ἐς αὐτήν· οἱ δὲ Κυρηναῖοι οὐ περιώρων. τοῖσι δὲ Πέρσῃσι οὐδενὸς μαχομένου φόβος ἐνέπεσε, ἀποδραμόντες δὲ ὅσον τε ἑξήκοντα στάδια ἵζοντο· ἱδρυθέντι δὲ τῷ στρατοπέδῳ ταύτῃ ἦλθε παρὰ Ἀρυάνδεω ἄγγελος ἀποκαλέων αὐτούς. οἱ δὲ Πέρσαι Κυρηναίων δεηθέντες ἐπόδιά σφι δοῦναι ἔτυχον, λαβόντες δὲ ταῦτα ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Αἴγυπτον. παραλαβόντες δὲ τὸ ἐνθεῦτεν αὐτοὺς Λίβυες τῆς τε ἐσθῆτος εἵνεκα καὶ τῆς σκευῆς τοὺς ὑπολειπομένους αὐτῶν καὶ ἐπελκομένους ἐφόνευον, ἐς ὃ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο.

204 Οὗτος ὁ Περσέων στρατὸς τῆς Λιβύης ἑκαστάτω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε. τοὺς δὲ ἠνδραποδίσαντο τῶν Βαρκαίων, τούτους δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀνασπάστους ἐποίησαν παρὰ βασι-

202,3 μαζοὺσ α μαστοὺς R μασθοὺσ V 5 ἐκέλευε α ἐκέλευσε β 6 αὐτῶν α αὐτέων β | 203,2 ἀπήισαν Stein: ἀπήεσαν β ἀπίεσαν α 3 πόλι α πόλει β 4 βάδρης R βδρῆς V μάνδρης S βάρησ α 8 οὐ α, om. β 11 δὲ ὅσον τε Schaefer: δὲ ὅσον β τε ὅσον τε A B marg. ὅσον τε B | ⟨πάλιν⟩ ἵζοντο van Herwerden | ιδρυθέντι β ἱδρυνθέντι α 13 ἀνακαλέων van Herwerden | ἐπόδιά Aldus: ἐφόδιά 14 σφίσι Stein 17 ἐπελκομένουσ α ἐφελκομένουσ β | ὃ α οὗ β | ἀπίκοντο α ἀπίκατο β 204,1 ἑκαστάτω β ἑκαστάτωι α 2 ἠνδραποδίσαντο α ἠνδραπόδισαν β 3 ἐποίησαν α ἐποιήσαντο β.

λέα· βασιλεὺς δέ σφι Δαρεῖος ἔδωκε τῆς Βακτρίης χώρης κώμην ἐγκατοικῆσαι. οἱ δὲ τῇ κώμῃ ταύτῃ οὔνομα ἔθεντο Βάρκην, ἥ περ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν οἰκεομένη ἐν γῇ τῇ Βακτρίῃ.

Οὐ μὲν οὐδὲ ἡ Φερετίμη εὖ τὴν ζόην κατέπλεξε. ὡς γὰρ 205
δὴ τάχιστα ἐκ τῆς Λιβύης τισαμένη τοὺς Βαρκαίους ἀπενόστησε ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλέων ἐξέζεσε, ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται. ἡ μὲν δὴ Φερετίμης τῆς Βάττου τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη τιμωρίη ἐγένετο ἐς Βαρκαίους.

205,1 μὲν β μὴν α | οὐδὲ α οὐδ' β | ζόην α ζώην β 4 ἐξέζεσε(-εν V) β Suidas ἔζεσε α, ἐξέζεσε ⟨καὶ διέδεξε⟩ Cobet 5 ἡ] ἐκ Stein | βάττου α βατταίου β 6 βαρκαίουσ α βαρκαίουσ· οἱ δὲ ἐν τῇ εὐρώπῃ τῶν περσέων β.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ Δ̄ ΧΧΧΗΗ Δ̄|ΙΙΙ (= 3253 uersus) α ἱστοριῶν ἡροδότου δ̄ R.

———— ————

ADDENDA ET CORRIGENDA.

In textu lege I **5**,14 [*αὐτῶν*] monente Kallenberg **35**,15 *συμφορὴν δὲ* **67**,20 *ἐς ὅ* **80**,19 *αὐτῆς* **82**,12.**179**,10.**199**,3 *εἰς* **108**,12 *τάδε* **114**,7 *ἐσφέρειν* **116**,10 *πέμπει* II **42**,17 [*τὴν ἐπωνυμίην*] auctore Stein **70**,8 *ἑλκυσθῇ* **114**,8 *λέγων* **141**,22 [*ἀνόπλων*] III **28**,2.5 *ἱερέας* **29**,12 *ἱερῷ* **78**,3 *ἀπὸ* **122**,17 *δ'* IV **7**,14 [*ἄνεμον*] auctore Cobet **25**,7 *κατεύδουσιν* **84**,6 *δ' ἐκέλευε* **94**,9 *ῥιπτεῦσι*

dele I **31**,7 *ὁ* **125**,3 ⟨*καὶ*⟩ II **8**,11 *ὄρος—τείνει* **25**,5 ⟨*ἄνευ*⟩ **70**,7 *οἱ δὲ ἕλκουσι* III **14**,4 ⟨*ὧν*⟩ **91**,17 *δὲ*

tolle uncos I **12**,7 — 8.**87**,4.**90**,17.**144**,5.12. II **8**,10.**94**,5.**135**,9.18.**141**,14. **143**,11—12. III **16**,14.**41**,5.**45**,13.**53**,2.**66**,4.**104**,8 (circum *τὴν Ἑλλάδα*).**115**,2.IV **7**,14.**44**,7

in apparatu lege I **44**,8 *αὐτῷ β* **67**,20 *ἐσὸ* b: *ἐσοῦ* **189**,3 *ὄρεσι* ⟨*εἰσί*⟩ van Herwerden **197**,5 *ἔχῃ β* II **2**,19 *ἐπιμελουμένῳ β* **11**,4 *ἀρξαμένῳ β* **17**,18 *ταύτῃ β* **29**,9 *τῷ β* **62**,1 *τῇ β* **99**,14 *τῷ δὲ β* **134**,2 *τριῶν*] *τεσσέρων* Hultsch **141**,22 *ανοπλων*
ν
γυμνων archetypus III **20**,3 *χρηκαι* archetypus **55**,10

OPERARUM MENDA.

In textu lege I **1**,17 *ἀποπλέοντας* **5**,10 *ἔρχομαι* **7**,1 *τὸ* **32**,23 *ἔχοντος* **56**,12 *Ὄλυμπον* **58**,4—5 *αὔξηται ἐς* **60**,5 *ἔχων* **62**,8 *οὐδένα* **65**,15 *ἔτι* **71**,9 *ἔχοντες* **86**,8 *εὐχὴν* **91**,6 *ἔσχε* **136**,7 *ἔχει* **158** marg. 5 et 10 **159**,2 *-δικος* II **1**,6 *Ἴωνας* **10**,1 *ἱερέες* **18**,8 *Ἄμμωνα* **32**,4 *Ἀμμωνίων* p. 149,1 in marg. **72** **73**,1 *ἄλλος* **124**,12 *ἔτεα* III **1**,5 *Ἄμασιν* **19**,12 *ναυ-* **20**,10 *τοῦτον* sine. **25**,7 *Ἑλλήνων* **32**,17 *αὐτῇ* **41**,5 *ἔργον* IV **25**,7 *κατεύδουσιν·* **32**,4 *ἂν* **33**,19 *ἀποδέκεσθαι,*

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
EDITA CURANTE
CAROLO SCHENKL.

HERODOTI HISTORIAE

RECENSUIT

ALFRED HOLDER.

VOLUMEN II.

EDITIO MAIOR.

VINDOBONAE ET PRAGAE.
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY.

LIPSIAE.
SUMPTUS FECIT G. FREYTAG.

MDCCCLXXXVIII.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

HERODOTI HISTORIAE

RECENSUIT

ALFRED HOLDER.

VOLUMEN II.

EDITIO MAIOR.

VINDOBONAE ET PRAGAE. SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY. | LIPSIAE. SUMPTUS FECIT G. FREYTAG

MDCCCLXXXVIII.

Vindobonae, typis Adolfi Holzhausen.

E.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ Δα- 1
ρείου, τῶν ὁ Μεγάβαζος ἦρχε, πρώτους μὲν Περινθίους Ἑλλησπον-
τίων οὐ βουλομένους ὑπηκόους εἶναι Δαρείου κατεστρέψαντο, περι-
εφθέντας πρότερον καὶ ὑπὸ Παιόνων τρηχέως. οἱ γὰρ ὦν ἀπὸ
Στρυμόνος Παίονες χρήσαντος τοῦ θεοῦ στρατεύεσθαι ἐπὶ Περιν-
θίους, καὶ ἢν μὲν ἀντικατιζόμενοι ἐπικαλέσωνταί σφεας οἱ Περίν-
θιοι ὀνομαστὶ βώσαντες, τοὺς δὲ ἐπιχειρέειν, ἢν δὲ μὴ ἐπιβώσων-
ται, μὴ ἐπιχειρέειν, ἐποίεον [οἱ Παίονες] ταῦτα. ἀντικατιζομένων
δὲ τῶν Περινθίων ἐν τῷ προαστείῳ, ἐνθαῦτα μουνομαχίη τριφασίη
ἐκ προκλήσιός σφι ἐγένετο· καὶ γὰρ ἄνδρα ἀνδρὶ καὶ ἵππον ἵππῳ
συνέβαλον καὶ κύνα κυνί. νικώντων δὲ τὰ δύο τῶν Περινθίων, ὡς
ἐπαιώνιζον κεχαρηκότες, συνεβάλοντο οἱ Παίονες τὸ χρηστήριον
αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ εἶπάν κου παρὰ σφίσι αὐτοῖσι "νῦν ἂν εἴη ὁ
χρησμὸς ἐπιτελεόμενος ἡμῖν, νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον." οὕτω τοῖσι
Περινθίοισι παιωνίσασι ἐπιχειρέουσι οἱ Παίονες, καὶ πολλόν τε
ἐκράτησαν καὶ ἔλιπόν σφεων ὀλίγους. τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παιόνων 2
πρότερον γενόμενα ὧδε ἐγένετο· τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς
ἐλευθερίης γινομένων τῶν Περινθίων οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγά-
βαζος ἐπεκράτησαν πλήθεϊ. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Πέρινθος, ἤλαυνε
τὸν στρατὸν ὁ Μεγάβαζος διὰ τῆς Θρηίκης, πᾶσαν πόλιν καὶ

α = A + B, β = V′ + P oppos. α; V′ = V + S (R deficit)

E | *ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ* B *τερψιχόρη:· πέμπτη* P 1, 8 *οἱ Παίονες* del. Cobet 10 *σφι* (*σφιν* V′) β, om. α 14 *ἐπιτετελεσμένος* Naber | *τὸ* β. om. α 2, 1 *ἀπὸ*] *ὑπὸ* Cobet 2 *ὧδε*] *οὕτω* idem 4 *ἡ* β, om. α 5 *τὸν στρατὸν* del. van Herwerden | *τὸν στρατὸν ὁ μεγάβαζος* β *μεγάβαζος τὸν στρατὸν* α.

πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμερούμενος βασιλέϊ· ταῦτα γάρ
οἱ ἐνετέταλτο ἐκ Δαρείου, Θρηίκην καταστρέφεσθαι.
3 Θρηίκων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι μετά γε Ἰνδοὺς πάντων
ἀνθρώπων. εἰ δὲ ὑπ᾽ ἑνὸς ἄρχοιτο ἢ φρονέοι κατὰ τὠυτό, ἄμαχόν
τ᾽ ἂν εἴη καὶ πολλῷ κράτιστον πάντων ἐθνέων κατὰ γνώμην τὴν
ἐμήν. ἀλλὰ γὰρ τοῦτο ἄπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μή κοτε ἐγγένη-
ται· εἰσὶ δὴ κατὰ τοῦτο ἀσθενέες. οὐνόματα δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ
χώρας ἕκαστοι, νόμοισι δὲ οὗτοι παραπλησίοισι πάντες χρέωνται
κατὰ πάντα, πλὴν Γετέων καὶ Τραυσῶν καὶ τῶν κατύπερθε Κρη-
4 στωναίων οἰκεόντων. τούτων δὲ τὰ μὲν Γέται οἱ ἀθανατίζοντες
ποιεῦσι, εἴρηταί μοι· Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταὐτὰ
τοῖσι ἄλλοισι Θρήιξι ἐπιτελέουσιν, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφίσι
καὶ ἀπογινόμενον ποιεῦσι τοιάδε· τὸν μὲν γενόμενον περιιζόμενοι
οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ ἐπείτε ἐγένετο ἀναπλῆσαι
κακά, ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπήια πάντα πάθεα· τὸν δ᾽ ἀπογενό-
μενον παίζοντές τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων
5 κακῶν ἐξαπαλλαχθείς ἐστι ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ. οἱ δὲ κατύπερθε
Κρηστωναίων ποιεῦσι τοιάδε· ἔχει γυναῖκας ἕκαστος πολλάς· ἐπεὰν
ὦν τις αὐτῶν ἀποθάνῃ, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν καὶ
φίλων σπουδαὶ ἰσχυραὶ περὶ τοῦδε, ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα
ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ἣ δ᾽ ἂν κριθῇ [καὶ τιμηθῇ], ἐγκωμιασθεῖσα ὑπό
τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν σφάζεται ἐς τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκηιοτά-
του ἑωυτῆς, σφαχθεῖσα δὲ συνθάπτεται τῷ ἀνδρί. αἱ δὲ ἄλλαι συμ-
φορὴν μεγάλην ποιεῦνται· ὄνειδος γάρ σφι τοῦτο μέγιστον γίνεται.
6 Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηίκων ἐστὶ ὅδε νόμος· πωλεῦσι τὰ τέκνα
ἐπ᾽ ἐξαγωγῇ. τὰς δὲ παρθένους οὐ φυλάσσουσι, ἀλλ᾽ ἐῶσι τοῖσι αὐταὶ

7 ἐνετέταλτο α ἐντέταλτο β | Θρηίκην καταστρέφεσθαι del. Mehler 3, 1 γε β, om. α 2 ὑπ᾽ ἑνὸσ β ὑφενὸσ α | κατὰ del. Krüger 4 ἐγγένηται β ἓν γένηται α 5 δὲ πολλὰ ἔχουσι β δ᾽ ἔχουσι πολλὰ α 7 κρηστωναίων V κρηστωνέων αP 4, 3 ἐπιτελέουσιν α ἐπιτελέουσι β ἐπιτηδεύουσι Cobet | τόν ⟨τ᾽ ἀεὶ⟩ van Herwerden | σφίσι α σφι β 4 γενόμενον AP γινόμενον BV′ 6 ἀπηγεόμενοι Bekker 5, 2 κρηστωναίων V′ κρηστωνέων αP | τοιάδε α τάδε β 5 καὶ τιμηθῇ del. van Herwerden 6 οἰκηιοτάτου αP corr. οἰκειοτάτου V′ οἰκηϊωτάτου Ppr. 6, 2 δὲ αP μὲν van Herwerden, om. V′ | τοῖσι Struve: οἷσι P οἷσ αV′.

βούλονται ἀνδράσι μίσγεσθαι· τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι.
καὶ ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. καὶ
τὸ μὲν ἐστίχθαι εὐγενὲς κέκριται, τὸ δὲ ἄστικτον ἀγεννές. ἀργὸν
εἶναι κάλλιστον, γῆς δὲ ἐργάτην ἀτιμότατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου
καὶ ληιστύος κάλλιστον. οὗτοι μέν σφεων οἱ ἐπιφανέστατοι νόμοι 7
εἰσί. θεοὺς δὲ σέβονται μούνους τούσδε, Ἄρεα καὶ Διόνυσον καὶ
Ἄρτεμιν. οἱ δὲ βασιλέες αὐτῶν, πάρεξ τῶν ἄλλων πολιητέων, σέ-
βονται Ἑρμέην μάλιστα θεῶν, καὶ ὀμνύουσι μοῦνον τοῦτον, καὶ
λέγουσι γεγονέναι ἀπὸ Ἑρμέω ἑωυτούς. ταφαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι 8
αὐτῶν εἰσὶ αἵδε· τρεῖς μὲν ἡμέρας προτίθεισι τὸν νεκρόν, καὶ
παντοῖα σφάξαντες ἱρήια εὐωχέονται, προκλαύσαντες πρῶτον· ἔπειτα
δὲ θάπτουσι κατακαύσαντες ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες, χῶμα δὲ χέαν-
τες ἀγῶνα τίθεισι παντοῖον, ἐν τῷ τὰ μέγιστα ἄεθλα τίθεται
κατὰ λόγον μουνομαχίης. ταφαὶ μὲν δὴ Θρηΐκων εἰσὶ αἵδε.

Τὸ δὲ πρὸς βορέω ἔτι τῆς χώρης ταύτης οὐδεὶς ἔχει φράσαι 9
τὸ ἀτρεκές, οἵτινές εἰσι ἀνθρώπων οἰκέοντες [αὐτήν], ἀλλὰ [τὰ πέρην
ἤδη τοῦ Ἴστρου] ἔρημος χώρη φαίνεται ἐοῦσα καὶ ἄπειρος. μού-
νους δὲ δύναμαι πυθέσθαι οἰκέοντας πέρην τοῦ Ἴστρου ἀνθρώπους,
τοῖσι οὔνομα εἶναι Σιγύννας, ἐσθῆτι χρεωμένους Μηδικῇ. τοὺς δὲ
ἵππους αὐτῶν εἶναι λασίους ἅπαν τὸ σῶμα, ἐπὶ πέντε δακτύλους
τὸ βάθος τῶν τριχῶν, σμικροὺς δὲ καὶ σιμοὺς καὶ ἀδυνάτους
ἄνδρας φέρειν, ζευγνυμένους δὲ ὑπ᾽ ἅρματα εἶναι ὀξυτάτους· ἁρμα-
τηλατέειν δὲ πρὸς ταῦτα τοὺς ἐπιχωρίους. κατήκειν δὲ τούτων
τοὺς οὔρους ἀγχοῦ Ἐνετῶν τῶν ἐν τῷ Ἀδρίῃ. εἶναι δὲ Μήδων
σφέας ἀποίκους λέγουσι· ὅκως δὲ οὗτοι Μήδων ἄποικοι γεγόνασι,
ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ἐπιφράσασθαι, γένοιτο δ᾽ ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ

3 δὲ αP, om. V′ 4 καὶ αP, om. V′ | τὰς γυναῖκας del. Stein | καὶ αP, om. V′ 5 δὲ AV′P δ᾽ B 6 ζώειν Dindorf 7, 4 Ἑρμέην: ἑρμῆν 8, 2 προτιθεῖσι V′ προτιθέασι αP 4 χώσαντες Naber 5 ἄεθλα β ἆθλα α 6 αἵδε β αὗται α 9, 1 ἔτι τῆσ χώρησ β τῆσ χώρησ ἔτι α 2 ἀνθρώπων β ἄνθρωποι α | αὐτήν del. van Herwerden | τὰ — 3 Ἴστρου del. Stein | τὰ β, om. α 3 ἤδη β, om. α 5 σιγύννασ β σιγύννα α | χρεω(-ο- P)-μένουσ β δὲ χρεωμένουσ α 6 ἐπὶ αP καὶ ἐπὶ V′ 7 τὸ — τριχῶν del. van Herwerden | σμικροὺς: μικροὺσ 8 ὑπ᾽ β ὑφ α | εἶναι del. van Herwerden 11 λέγουσι del. idem.

χρόνῳ. σιγύννας δ᾽ ὦν καλέουσι Λίγυες οἱ ἄνω ὑπὲρ Μασσαλίης
10 οἰκέοντες τοὺς καπήλους, Κύπριοι δὲ τὰ δόρατα. ὡς δὲ Θρήικες
λέγουσι, μέλισσαι κατέχουσι τὰ πέρην τοῦ Ἴστρου, καὶ ὑπὸ τουτέων
οὐκ εἶναι διελθεῖν τὸ προσωτέρω. ἐμοὶ μέν νυν ταῦτα λέγοντες
δοκέουσι λέγειν οὐκ οἰκότα· τὰ γὰρ ζῷα ταῦτα φαίνεται εἶναι
δύσριγα· ἀλλά μοι τὰ ὑπὸ τὴν ἄρκτον ἀοίκητα δοκέει εἶναι διὰ
τὰ ψύχεα. ταῦτα μέν νυν τῆς χώρης ταύτης πέρι λέγεται, τὰ
παραθαλάσσια δ᾽ ὦν αὐτῆς Μεγάβαζος Περσέων κατήκοα ἐποίεε.
11 Δαρεῖος δὲ ὡς διαβὰς τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον ἀπίκετο ἐς
Σάρδις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἱστιαίου τε τοῦ Μιλησίου εὐεργεσίης καὶ
τῆς παραινέσιος τοῦ Μυτιληναίου Κώεω, μεταπεμψάμενος δέ σφεας
ἐς Σάρδις ἐδίδου αὐτοῖσι αἵρεσιν. ὁ μὲν δὴ Ἱστιαῖος, ἅτε τυραν-
νεύων τῆς Μιλήτου, τυραννίδος μὲν οὐδεμιῆς προσεχρήιζε, αἰτέει
δὲ Μύρκινον τὴν Ἠδωνῶν, βουλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι. οὗτος
μὲν δὴ ταύτην αἱρέεται, ὁ δὲ Κώης, οἷά τε οὐ τύραννος δημότης
12 τε ἐών, αἰτέει Μυτιλήνης τυραννεῦσαι. τελεωθέντων δὲ ἀμφοτέ-
ροισι, οὗτοι μὲν κατὰ εἵλοντο ἐτράποντο, Δαρεῖον δὲ συνήνεικε
πρῆγμα τοιόνδε ἰδόμενον ἐπιθυμῆσαι ἐντείλασθαι Μεγαβάζῳ Παίο-
νας ἑλόντα ἀνασπάστους ποιῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίην·
ἦν Πίγρης καὶ Μαστύης ἄνδρες Παίονες, οἳ ἐπείτε Δαρεῖος διέβη
ἐς τὴν Ἀσίην, αὐτοὶ ἐθέλοντες Παιόνων τυραννεύειν ἀπικνέονται
ἐς Σάρδις, ἅμα ἀγόμενοι ἀδελφεὴν μεγάλην τε καὶ εὐειδέα. φυλά-
ξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον ἐς τὸ προάστειον τὸ τῶν Λυ-
δῶν ἐποίησαν τοιόνδε· σκευάσαντες τὴν ἀδελφεὴν ὡς εἶχον ἄριστα,
ἐπ᾽ ὕδωρ ἔπεμπον ἄγγος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν καὶ ἐκ τοῦ βρα-
χίονος ἵππον ἐπέλκουσαν καὶ κλώθουσαν λίνον. ὡς δὲ παρεξήιε

---

13 *Λίγυες* ⟨*μὲν*⟩ van Herwerden | *ἄνω* *α*P, om. V′ **10,** 2 *ὑπὸ* *β* *ὑπὲρ* *α* | *τουτέων* *α*P *τούτων* V′ 3 *προσωτέρω* *β* *προσωτέρωι* *α* 4 *ζῶια* *α* *ζῶα* *β* **11,** 2 *τε τοῦ μιλησίου* *α*P, om. V′ 3 *μυτιληναίου* *α* *μιτυληναίου* *β* 5 *προσέχρηιζε* AP *προσέχρηζε* B *προσέχριζεν* V′ 8 *τε*] *δὲ* Bekker | *μυτιλήνησ* *α* *μιτυλήνησ* *β* **12,** 2 *κατὰ* *α* *κατὰ τὰ* (*τᾶ* V) *β* *κατ᾽ ἃ* Krüger 3 *πρῆγμα* *α* *πρᾶγμα* *β* 4 *ἐκ τῆσ εὐρώπησ ἐσ τὴν ἀσίην* *β* *ἐσ τὴν ἀσίην ἐκ τῆσ εὐρώπησ* *α* 5 *ἦν* del. Valckenaer | *μαστύησ* *β* *μαντύησ* *α* | *οἳ* del. Cobet 11 *κλώθουσαν* *β* *κλῶσαν* *α*.

ἡ γυνή, ἐπιμελὲς τῷ Δαρείῳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ Περσικὰ ἦν οὔτε Λύδια τὰ ποιεύμενα ἐκ τῆς γυναικός, οὔτε πρὸς τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης οὐδαμῶν. ἐπιμελὲς δ' ὥς οἱ ἐγένετο, τῶν δορυφόρων τινὰς πέμπει κελεύων φυλάξαι ὅ τι χρήσεται τῷ ἵππῳ ἡ γυνή. οἳ μὲν δὴ ὄπισθεν εἵποντο· ἣ δὲ ἐπείτε ἀπίκετο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἦρσε τὸν ἵππον, ἄρσασα δὲ καὶ τὸ ἄγγος τοῦ ὕδατος ἐμπλησαμένη τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρεξήιε, φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπέλκουσα
ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν ἵππον καὶ στρέφουσα τὸν ἄτρακτον. θωμάζων 13
δὲ ὁ Δαρεῖος τά τε ἤκουσε ἐκ τῶν κατασκόπων καὶ τὰ αὐτὸς ὥρα, ἄγειν αὐτὴν ἐκέλευε ἑωυτῷ ἐς ὄψιν. ὡς δὲ ἄχθη, παρῆσαν καὶ οἱ ἀδελφεοὶ αὐτῆς οὔ κῃ πρόσω σκοπιὴν ἔχοντες τούτων. εἰρωτῶντος δὲ τοῦ Δαρείου ὁποδαπὴ εἴη, ἔφασαν οἱ νεηνίσκοι εἶναι Παίονες καὶ ἐκείνην εἶναι σφέων ἀδελφεήν. ὃ δ' ἀμείβετο, τίνες δὲ οἱ Παίονες ἄνθρωποί εἰσι καὶ κοῦ γῆς οἰκημένοι, καὶ τί κεῖνοι ἐθέλοντες ἔλθοιεν ἐς Σάρδις. οἳ δέ οἱ ἔφραζον, ὡς ἔλθοιεν μὲν ἐκείνῳ δώσοντες σφέας αὐτούς, εἴη δὲ ἡ Παιονίη ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη, ὁ δὲ Στρυμὼν οὐ πρόσω τοῦ Ἑλλησπόντου, εἴησαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἄποικοι. οἳ μὲν δὴ ταῦτα ἕκαστα ἔλεγον, ὃ δὲ εἰρώτα, εἰ καὶ πᾶσαι εἴησαν αὐτόθι αἱ γυναῖκες οὕτω ἐργάτιδες. οἳ δὲ καὶ τοῦτο ἔφασαν προθύμως οὕτω
ἔχειν· αὐτοῦ γὰρ ὦν τούτου εἵνεκα καὶ ἐποιέετο. ἐνθαῦτα Δαρεῖος 14
γράφει γράμματα πρὸς Μεγάβαζον, τὸν ἔλιπε ἐν τῇ Θρηίκῃ στρατηγόν, ἐντελλόμενος ἐξαναστῆσαι ἐξ ἠθέων Παίονας καὶ παρ' ἑωυτὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτοὺς καὶ τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτῶν. αὐτίκα δὲ ἱππεὺς ἔθεε φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, περαιωθεὶς δὲ διδοῖ τὸ βυβλίον τῷ Μεγαβάζῳ. ὃ δὲ ἐπιλεξάμενος καὶ

---

13 τῶν] ἄλλων Stein 14 δ' β δὲ α 15 χρήσεται α χρήσαιτο β Suidas u. ἐπιμέλεον **13,** 3 ἐκέλευε (-εν V) β ἐκέλευσε α 4 οὔ κῃ αP οὐχὶ V' οὐκὶ Wesseling | τούτων β τουτέων α 5 ὁποδαπὴ α ποδαπὴ P ποταπὴ (-ποὶ S) V' | εἶναι del. van Herwerden 7 δὲ] τε Abicht 11 ἄποικοι del. Krüger | ταῦτα β αὐτὰ α 12 εἴησαν ante αὐτόθι β, in α post γυναῖκεσ 13 οὕτω ἔχειν del. Krüger 14 καὶ β, om. α | ἐπεποίητο Abicht **14,** 2 πρὸσ μεγάβαζον β μεγαβάζωι α 4 τέκνα β τὰ τέκνα α | γυναῖκασ β τὰσ γυναῖκασ α 6 βυβλίον A βιβλίον Bβ | τῷ β, om. α | δὲ βB δ' A.

λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηίκης ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Παιονίην.
15 πυθόμενοι δὲ οἱ Παίονες τοὺς Πέρσας ἐπὶ σφέας ἰέναι, ἁλισθέν-
τες ἐξεστρατεύσαντο πρὸς θαλάσσης, δοκέοντες ταύτῃ ἐπιχειρήσειν
τοὺς Πέρσας ἐσβάλλοντας. οἱ μὲν δὴ Παίονες ἦσαν ἕτοιμοι τὸν
Μεγαβάζου στρατὸν ἐπιόντα ἐρύκειν· οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμενοι
συναλίσθαι τοὺς Παίονας καὶ τὴν πρὸς θαλάσσης ἐσβολὴν φυλάσ-
σοντας, ἔχοντες ἡγεμόνας τὴν ἄνω ὁδὸν τράπονται, λαθόντες δὲ
τοὺς Παίονας ἐσπίπτουσι ἐς τὰς πόλιας αὐτῶν, ἐούσας ἀνδρῶν ἐρή-
μους· οἷα δὲ κεινῇσι ἐπιπεσόντες εὐπετέως κατέσχον. οἱ δὲ Παίονες
ὡς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλιας, αὐτίκα διασκεδασθέντες κατ᾽
ἑωυτοὺς ἕκαστοι ἐτράποντο καὶ παρεδίδοσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι
Πέρσῃσι. οὕτω δὴ Παιόνων Σιριοπαίονές τε καὶ Παιόπλαι καὶ
οἱ μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης ἐξ ἠθέων ἐξαναστάντες ἤγοντο ἐς
16 τὴν Ἀσίην. οἱ δὲ περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος [καὶ Δόβηρας καὶ Ἀγριᾶ-
νας καὶ Ὀδομάντους] καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα οὐκ
ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ὑπὸ Μεγαβάζου. ἐπειρήθη δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ
λίμνῃ κατοικημένους ἐξαιρέειν ὧδε· ἴκρια ἐπὶ σταυρῶν ὑψηλῶν
ἐζευγμένα ἐν μέσῃ ἕστηκε τῇ λίμνῃ, ἔσοδον ἐκ τῆς ἠπείρου στεινὴν
ἔχοντα μιῇ γεφύρῃ. τοὺς δὲ σταυροὺς τοὺς ὑπεστεῶτας τοῖσι
ἰκρίοισι τὸ μέν κου ἀρχαῖον ἔστησαν κοινῇ πάντες οἱ πολιῆται,
μετὰ δὲ νόμῳ χρεώμενοι ἱστᾶσι τοιῷδε· κομίζοντες ἐξ ὄρεος, τῷ
οὔνομά ἐστι Ὄρβηλος, κατὰ γυναῖκα ἑκάστην ὁ γαμέων τρεῖς σταυ-
ροὺς ὑπίστησι· ἄγεται δὲ ἕκαστος συχνὰς γυναῖκας. οἰκέουσι δὲ
τοιοῦτον τρόπον, κρατέων ἕκαστος ἐπὶ τῶν ἰκρίων καλύβης τε, ἐν
τῇ διαιτᾶται, καὶ θύρης καταπακτῆς διὰ τῶν ἰκρίων κάτω φερούσης
ἐς τὴν λίμνην. τὰ δὲ νήπια παιδία δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτῳ,

15, 3 ἐσβάλλοντας van Herwerden: ἐσβαλόντασ β ἐμβάλλοντασ α 4 Μεγαβάζου στρατὸν del. Naber 5 συναλισθέντας Aldus 9 κατ᾽ β καθ α 10 ἑωυτοὺσ α αὐτοὺσ β 11 Σιριοπαίονές Holsten: σι(σει- αP)ροπαιονεσ 16, 1 τὸ β τε α | καὶ — 2 Ὀδομάντους del. Stein 2 αὐτὴν del. van Herwerden 4 κατοικημένους ἐξαιρέειν ὧδε] ἐξαιρέειν κατοικημένους ὧδε Abicht, κατοικημένους ὧδε ἐξαιρέειν Cobet | ὧδε], κατοικημένους δὲ ὧδε Stein 8 ὄρεοσ α οὔρεοσ β 10 συχνὰσ α πολλὰσ β 12 τῇ Struve: ῆι (ῇ) | καταρρακτῆς Reiske, κατεπακτῆς Stein.

μὴ κατακλισθῇ δειμαίνοντες. τοῖσι δὲ ἵπποισι καὶ τοῖσι ὑποζυγίοισι παρέχουσι χόρτον ἰχθῦς· τῶν δὲ πλῆθός ἐστι τοσοῦτο ὥστε, ὅταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίνῃ, κατιεῖ σχοίνῳ σπυρίδα κεινὴν ἐς τὴν λίμνην, καὶ οὐ πολλόν τινα χρόνον ἐπισχὼν ἀνασπᾷ πλήρεα ἰχθύων. τῶν δὲ ἰχθύων ἐστὶ γένεα δύο, τοὺς καλέουσι πάπρακάς τε καὶ τίλωνας.

Παιόνων μὲν δὴ οἱ χειρωθέντες ἤγοντο εἰς τὴν Ἀσίην. Μεγά- 17 *βαζος δὲ ὡς ἐχειρώσατο τοὺς Παίονας, πέμπει ἀγγέλους ἐς Μακεδονίην ἄνδρας ἑπτὰ Πέρσας, οἳ μετ᾽ αὐτὸν ἐκεῖνον ἦσαν δοκιμώτατοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπέμποντο δὲ οὗτοι παρὰ Ἀμύντην αἰτήσοντες γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλέϊ. ἔστι δὲ ἐκ τῆς Πρασιάδος λίμνης σύντομος κάρτα ἐς τὴν Μακεδονίην. πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὕστερον τούτων τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἑκάστης ἐφοίτα, μετὰ δὲ τὸ μέταλλον Δύσωρον καλεόμενον ὄρος ὑπερβάντα εἶναι ἐν Μακεδονίῃ. οἱ ὦν* 18 *Πέρσαι οἱ πεμφθέντες οὗτοι παρὰ τὸν Ἀμύντην ὡς ἀπίκοντο, αἴτεον ἐλθόντες ἐς ὄψιν τὴν Ἀμύντεω Δαρείῳ βασιλέϊ γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὃ δὲ ταῦτά τε ἐδίδου καί σφεας ἐπὶ ξείνια καλέει, παρασκευασάμενος δὲ δεῖπνον μεγαλοπρεπὲς ἐδέκετο τοὺς Πέρσας φιλοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγίνοντο, διαπίνοντες εἶπαν οἱ Πέρσαι τάδε· "ξεῖνε Μακεδών, ἡμῖν νόμος ἐστὶ τοῖσι Πέρσῃσι, ἐπεὰν δεῖπνον προτιθώμεθα μέγα, τότε καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τὰς κουριδίας γυναῖκας ἐσάγεσθαι παρέδρους. σύ νυν, ἐπεί περ προθύμως μὲν ἐδέξαο, μεγάλως δὲ ξεινίζεις, διδοῖς δὲ βασιλέϊ Δαρείῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἕπεο νόμῳ τῷ ἡμετέρῳ." εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης "ὦ Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γέ ἐστι οὐκ οὗτος, ἀλλὰ κεχωρίσθαι ἄνδρας γυναικῶν· ἐπείτε δὲ ὑμεῖς ἐόντες δεσπόται προσχρηίζετε τούτων, παρέσται ὑμῖν καὶ ταῦτα." εἴπας τοσαῦτα ὁ Ἀμύντης μετε-*

---

14 *δὲ β δ᾽ α* 15 *τοσοῦτο α τοσοῦτον β* 16 *καταρρακτὴν* Reiske, *κατεπακτὴν* Stein 17 *κεινὴν β κενὴν α* 17, 4 *παρὰ α παρ᾽ β* 6 *πρῶτα β πρῶτον α* 7 *τὸ* del. van Herwerden | *ἐξ οὗ*] *ἐκ τοῦ* Struve 9 *ὑπερβάντι* Bernhardy 18, 4 *ξείνια α ξεινίαι* P *ξεινίασ* V′ 10 *Δαρείῳ* del. Stein 12 *ἡμῖν γὰρ νόμος* Krüger | *οὐκ β οὐχ α* 13 *ἐπεὶ* van Herwerden | *προσχρηίζετε* (-*αι* B) *α*P *προσχρηζετε* V.

πέμπετο τὰς γυναῖκας. αἳ δ᾽ ἐπείτε καλεόμεναι ἦλθον, ἐπεξῆς ἀντίαι ἵζοντο τοῖσι Πέρσῃσι. ἐνθαῦτα οἱ Πέρσαι ἰδόμενοι γυναῖκας εὐμόρφους ἔλεγον πρὸς Ἀμύντην φάμενοι τὸ ποιηθὲν τοῦτο οὐδὲν εἶναι σοφόν· κρέσσον γὰρ εἶναι ἀρχῆθεν μὴ ἐλθεῖν τὰς γυναῖκας ἢ ἐλθούσας καὶ μὴ παριζομένας ἀντίας ἵζεσθαι ἀλγηδόνας σφι ὀφθαλμῶν. ἀναγκαζόμενος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε παρίζειν· πειθομενέων δὲ τῶν γυναικῶν αὐτίκα οἱ Πέρσαι μαστῶν τε ἅπτοντο οἷα πλεόνως οἰνωμένοι, καί κού τις καὶ φιλέειν ἐπειρᾶτο.

19 Ἀμύντης μὲν δὴ ταῦτα ὁρῶν ἀτρέμας εἶχε, καίπερ δυσφορέων, οἷα ὑπερδειμαίνων τοὺς Πέρσας· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντεω παρεὼν τε καὶ ὁρῶν ταῦτα, ἅτε νέος τε ἐὼν καὶ κακῶν ἀπαθής, οὐδαμῶς ἔτι κατέχειν οἷός τε ἦν, ὥστε δὲ βαρέως φέρων εἶπε πρὸς Ἀμύντην τάδε· "σὺ μέν, ὦ πάτερ, εἶκε τῇ ἡλικίῃ, ἀπιών τε ἀναπαύεο, μηδὲ λιπάρεε τῇ πόσι· ἐγὼ δὲ προσμένων αὐτοῦ τῇδε πάντα τὰ ἐπιτήδεα παρέξω τοῖσι ξείνοισι." πρὸς ταῦτα συνιεὶς Ἀμύντης ὅτι νεώτερα πρήγματα πρήξειν μέλλοι Ἀλέξανδρος, λέγει "ὦ παῖ, σχεδὸν γάρ σευ ἀνακαιομένου συνίημι τοὺς λόγους, ὅτι ἐθέλεις ἐμὲ ἐκπέμψας ποιέειν τι νεώτερον· ἐγὼ ὦν σευ χρηίζω μηδὲν νεοχμῶσαι κατ᾽ ἄνδρας τούτους, ἵνα μὴ ἐξεργάσῃ ἡμέας, ἀλλὰ ἀνέχευ ὁρέων
20 τὰ ποιεύμενα· ἀμφὶ δὲ ἀπόδῳ τῇ ἐμῇ πείσομαί τοι." ὡς δὲ ὁ
Ἀμύντης χρηίσας τούτων οἰχώκεε, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας "γυναικῶν τουτέων, ὦ ξεῖνοι, πολλή ἐστι ὑμῖν εὐπετείη, καὶ εἰ πάσῃσι βούλεσθε μίσγεσθαι καὶ ὁκόσῃσι ὦν αὐτέων. τούτου μὲν πέρι αὐτοὶ ἀποσημανέετε· νῦν δέ, σχεδὸν γὰρ ἤδη τῆς κοίτης ὥρη προσέρχεται ὑμῖν καὶ καλῶς ἔχοντας ὑμέας ὁρῶ μέθης, γυναῖκας ταύτας, εἰ ὑμῖν φίλον ἐστί, ἄπετε λούσασθαι, λουσαμένας δὲ ὀπίσω

---

18 ἀρχὴν van Herwerden 19 καὶ μὴ παριζομένας del. idem | παριζομένασ β παρεζομένασ α 20 σφι β σφίσι α 21 πειθομενέων αP πειθομένων V′ πιθομένων Cobet 19, 1 ὁρῶν: ὁρέων 3 ὁρῶν α ὁρέων β | τε ἐὼν α ὢν β 5 σὺ μὲν ὦ πάτερ β ὦ πάτερ, σὺ μὲν α 6 πόσι α πόσει β 7 συνιεὶσ αP συν^εἰς V συνεὶς S 8 πρήξειν β πρήσσειν α | ἀλέξανδροσ β ὁ ἀλέξανδροσ α 20, 1 ὁ α, om. β 2 χρηίσας P χρήσασ αV′ | λέγει α ἔλεγε P ἔλεγεν V′ 3 πολλή ἐστι ὑμῖν P πολλοὶ ἐν ὑμῖν V′ ἔστι ὑμῖν πολλὴ α 7 ἄπετε: ἄφετε.

προσδέκεσθε.“ εἴπας ταῦτα, συνέπαινοι γὰρ ἦσαν οἱ Πέρσαι, γυ-
ναῖκας μὲν ἐξελθούσας ἀπέπεμπε ἐς τὴν γυναικηίην, αὐτὸς δὲ [ὁ
Ἀλέξανδρος] ἴσους τῇσι γυναιξὶ ἀριθμὸν ἄνδρας λειογενείους τῇ
τῶν γυναικῶν ἐσθῆτι σκευάσας καὶ ἐγχειρίδια δοὺς παρῆγε εἴσω,
παράγων δὲ τούτους ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι τάδε· „ὦ Πέρσαι, οἴκατε
πανδαισίῃ τελέῃ ἱστιῆσθαι· τά τε γὰρ ἄλλα ὅσα εἴχομεν, καὶ πρὸς
τὰ οἷά τε ἦν ἐξευρόντας παρέχειν, πάντα ὑμῖν πάρεστι, καὶ δὴ
καὶ τόδε τὸ πάντων μέγιστον, τάς τε ἑωυτῶν μητέρας καὶ τὰς
ἀδελφεὰς ἐπιδαψιλευόμεθα ὑμῖν, ὡς παντελέως μάθητε τιμώμενοι
πρὸς ἡμέων τῶν πέρ ἐστε ἄξιοι, πρὸς δὲ καὶ βασιλέϊ τῷ πέμψαντι
ἀπαγγείλητε ὡς ἀνὴρ Ἕλλην, Μακεδόνων ὕπαρχος, εὖ ὑμέας ἐδέξατο
καὶ τραπέζῃ καὶ κοίτῃ.“ ταῦτα εἴπας Ἀλέξανδρος παρίζει Πέρσῃ
ἀνδρὶ ἄνδρα Μακεδόνα ὡς γυναῖκα τῷ λόγῳ· οἳ δέ, ἐπείτε σφέων
οἱ Πέρσαι ψαύειν ἐπειρῶντο, διεργάζοντο αὐτούς. καὶ οὗτοι μὲν 21
τούτῳ τῷ μόρῳ διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ θεραπηίη αὐτῶν·
εἵπετο γὰρ δή σφι καὶ ὀχήματα καὶ θεράποντες καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ
παρασκευή· πάντα δὴ ταῦτα ἅμα πᾶσι ἐκείνοισι ἠφάνιστο. μετὰ
δὲ χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον ζήτησις τῶν ἀνδρῶν τούτων μεγάλη
ἐκ τῶν Περσέων ἐγίνετο, καί σφεας Ἀλέξανδρος κατέλαβε σοφίῃ,
χρήματά τε δοὺς πολλὰ καὶ τὴν ἑωυτοῦ ἀδελφεήν, τῇ οὔνομα ἦν
Γυγαίη· δοὺς δὲ ταῦτα κατέλαβε [ὁ Ἀλέξανδρος] Βουβάρῃ ἀνδρὶ
Πέρσῃ, τῶν διζημένων τοὺς ἀπολομένους τῷ στρατηγῷ.
Ὁ μέν νυν τῶν Περσέων τούτων θάνατος οὕτω καταλαμφθεὶς 22
ἐσιγήθη. Ἕλληνας δὲ τούτους εἶναι τοὺς ἀπὸ Περδίκκεω γεγονό-
τας, κατά περ αὐτοὶ λέγουσι, αὐτός τε οὕτω τυγχάνω ἐπιστάμενος,

---

8 προσδέκεσθε PV corr. προσδέκεσθαι αV′ | γυναῖκας] τὰς van Herwerden 9 ὁ Ἀλέξανδρος del. idem 11 παρῆγε (-εν V) β ἦγε α | εἴσω αV′ ἔσω P 13 τελέῃ del. van Herwerden | ἱστιῆσθαι: ἡστιῆσθαι α ει(ἑ- S)-στιῆσθαι β 15 τε α, om. β 16 ἐπιδαψιλευόμεθα β ἐπιδαψιλεύμεθα α | μάθητε β μάθετε α 18 μακεδόνων S: μακεδὼν α μακεδῶν V 19 ἀλέξανδροσ β ὁ ἀλέξανδροσ α 20 τῷ λόγῳ del. Valckenaer 21,4 πᾶσι (-ιν V′) β, om. α | ἠφάνιστο β ἠφανίζετο α 8 ὁ Ἀλέξανδρος del. van Herwerden 9 τῷ στρατηγῷ Valckenaer: τῶν στατηγῶν 22,2 τούτουσ εἶναι β εἶναι τούτουσ α 3 οὕτω del. Krüger.

καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖσι ὄπισθε λόγοισι ἀποδέξω [ὡς εἰσὶ Ἕλληνες], πρὸς δὲ καὶ οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα Ἑλληνοδίκαι οὕτω ἔγνωσαν εἶναι. βουλομένου γὰρ Ἀλεξάνδρου ἀεθλεύειν καὶ καταβάντος ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο, οἱ ἀντιθευσόμενοι Ἑλλήνων ἐξεῖργόν μιν, φάμενοι οὐ βαρβάρων ἀγωνιστέων εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπειδὴ ἀπέδεξε ὡς εἴη Ἀργεῖος, ἐκρίθη τε εἶναι Ἕλλην καὶ ἀγωνιζόμενος στάδιον συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ.

23 Ταῦτα μέν νυν οὕτω κῃ ἐγένετο. Μεγάβαζος δὲ ἄγων τοὺς Παίονας ἀπίκετο ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐνθεῦτεν διαπεραιωθεὶς [ἀπίκετο] ἐς τὰς Σάρδις. ἅτε δὲ τειχέοντος ἤδη Ἱστιαίου τοῦ Μιλησίου τὴν παρὰ Δαρείου αἰτήσας ἔτυχε μισθὸν [δωρεὴν] φυλακῆς τῆς σχεδίης, ἐόντος δὲ τοῦ χώρου τούτου παρὰ Στρυμόνα ποταμόν, τῷ οὔνομά ἐστι Μύρκινος, μαθὼν ὁ Μεγάβαζος τὸ ποιεύμενον ἐκ τοῦ Ἱστιαίου, ὡς ἦλθε τάχιστα ἐς τὰς Σάρδις ἄγων τοὺς Παίονας, ἔλεγε Δαρείῳ τάδε· "ὦ βασιλεῦ, κοῖόν τι χρῆμα ἐποίησας, ἀνδρὶ Ἕλληνι δεινῷ τε καὶ σοφῷ δοὺς ἐγκτίσασθαι πόλιν ἐν Θρηΐκῃ, ἵνα ἴδη τε ναυπηγήσιμός ἐστι ἄφθονος καὶ πολλοὶ κωπέες καὶ μεγάλα ἀργύρια, ὅμιλός τε πολλὸς μὲν Ἕλλην περιοικέει, πολλὸς δὲ βάρβαρος, οἳ προστάτεω ἐπιλαβόμενοι ποιήσουσι τοῦτο, τὸ ἂν κεῖνος ἐξηγέηται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός. σύ νυν τοῦτον τὸν ἄνδρα παῦσον ταῦτα ποιεῦντα, ἵνα μὴ οἰκηίῳ πολέμῳ συνέχῃ. τρόπῳ δὲ ἠπίῳ μεταπεμψάμενος παῦσον· ἐπεὰν δὲ αὐτὸν περιλάβῃς, ποιέειν ὅκως
24 μηκέτι κεῖνος ἐς Ἕλληνας ἀπίξεται." ταῦτα λέγων ὁ Μεγάβαζος
εὐπετέως ἔπειθε Δαρεῖον ὡς εὖ προορῶν τὸ μέλλον γίνεσθαι.
μετὰ δὲ ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὴν Μύρκινον ἔλεγε τάδε·
"'Ἱστιαῖε, βασιλεὺς Δαρεῖος τάδε λέγει· ἐγὼ φροντίζων εὑρίσκω

---

4 ἐν β, om. α | ὡς εἰσὶ Ἕλληνες del. Cobet 5 ἑλληνοδίκαι αP ἑλλήνων καὶ V ἑλλήνων S 6 εἶναι del. van Herwerden | ἀλεξάνδρου γὰρ ἀεθλεύειν ἑλομένου β βουλομένου γὰρ ἀλεξάνδρου ἀεθλεύειν α 23, 3 ἀπίκετο del. van Herwerden | τὰσ αP, om. V′ 4 μισθὸν del. Schaefer | δωρεὴν del. Dobree 9 τε ⟨ἐόντι⟩ Kallenberg | ἐγκτίσασθαι αP ἐγκτήσασθαι V′ | θρήικη α θρήκη V′ 10 μεγάλα ἀργύρια β μέταλλα ἀργύρεα α 14 συνέχηι α συνέχεαι β 15 ποιέειν del. Naber 24, 3 ἄγγελον πέμψασ ὁ δαρεῖοσ ἐσ τὴν μύρκινον β πέμψασ ἄγγελον ἐσ τὴν μύρκινον ὁ δαρεῖοσ α.

ἐμοί τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι οὐδένα [εἶναι] σεῦ ἄνδρα εὐνοέστερον· τοῦτο δὲ οὐ λόγοισι, ἀλλ᾽ ἔργοισι οἶδα μαθών. νῦν ὦν, ἐπινοέω γὰρ πρήγματα μεγάλα κατεργάσασθαι, ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερθέωμαι." τούτοισι τοῖσι ἔπεσι πιστεύσας ὁ Ἱστιαῖος, καὶ ἅμα μέγα ποιεύμενος βασιλέος σύμβουλος γενέσθαι, ἀπίκετο ἐς τὰς Σάρδις. ἀπικομένῳ δέ οἱ ἔλεγε Δαρεῖος τάδε· "Ἱστιαῖε, ἐγώ σε μετεπεμψάμην τῶνδε εἵνεκεν· ἐπείτε τάχιστα ἐνόστησα ἀπὸ Σκυθέων καὶ σύ μοι ἐγένεο ἐξ ὀφθαλμῶν, οὐδέν κω ἄλλο χρῆμα οὕτω ἐν βραχέϊ ἐπεζήτησα ὡς σὲ ἰδεῖν τε καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικέσθαι, ἐγνωκὼς ὅτι κτημάτων πάντων ἐστὶ τιμιώτατον ἀνὴρ φίλος συνετός τε καὶ εὔνοος, τά τοι ἐγὼ καὶ ἀμφότερα συνειδὼς ἔχω μαρτυρέειν ἐς πρήγματα τὰ ἐμά. νῦν ὦν, εὖ γὰρ ἐποίησας ἀπικόμενος, τάδε τοι ἐγὼ προτείνομαι· Μίλητον μὲν ἔα καὶ τὴν νεόκτιστον ἐν Θρηίκῃ πόλιν, σὺ δέ μοι ἑπόμενος ἐς Σοῦσα ἔχε τά περ ἂν ἐγὼ ἔχω, ἐμός τε σύσσιτος ἐὼν καὶ σύμβουλος."
ταῦτα Δαρεῖος εἴπας, καὶ καταστήσας Ἀρταφρένεα ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ 25
ὁμοπάτριον ὕπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπήλαυνε ἐς Σοῦσα ἅμα ἀγόμενος Ἱστιαῖον, Ὀτάνεα δὲ ἀποδέξας στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν, τοῦ τὸν πατέρα Σισάμνην βασιλεὺς Καμβύσης γενόμενον τῶν βασιληίων δικαστέων, ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἄδικον ἐδίκασε, σφάξας ἀπέδειρε πᾶσαν τὴν ἀνθρωπέην, σπαδίξας δὲ αὐτοῦ τὸ δέρμα ἱμάντας ἐξ αὐτοῦ ἔταμε καὶ ἐνέτεινε τὸν θρόνον, ἐς τὸν ἵζων ἐδίκαζε· ἐντανύσας δὲ ὁ Καμβύσης ἀπέδεξε δικαστὴν εἶναι ἀντὶ τοῦ Σισάμνεω, τὸν ἀποκτείνας ἀπέδειρε, τὸν παῖδα τοῦ Σισάμνεω, ἐντειλάμενός οἱ μεμνῆσθαι ἐν τῷ κατίζων θρόνῳ δικάζει.
οὗτος ὦν ὁ Ὀτάνης, ὁ ἐγκατιζόμενος ἐς τοῦτον τὸν θρόνον, τότε 26
διάδοχος γενόμενος Μεγαβάζῳ τῆς στρατηγίης, Βυζαντίους τε εἷλε

5 οὐδένα εἶναι β εἶναι οὐδένα α | εἶναι del. van Herwerden 7 κατεργάσεσθαι Cobet | ἀπικνέο β ἀπίκεό α 10 οἱ PV γε S, om. α 11 εἵνεκεν β εἵνεκα α 13 ἰδεῖν: ἰδέειν 14 μοι] σοι Cobet, τοι Stein 18 θρήικηι α θρήκη V′ 25,1 ἀρταφρένεα α ἀρταφέρνεα β 3 στρατηγὸν εἶναι β εἶναι στρατηγὸν α 6 ἀνθρωπέην Dindorf: ἀνθρωπηΐην 7 αὐτοῦ τὸ δέρμα del. van Herwerden 8 ὁ Καμβύσης del. idem 9 ἀντὶ — ἀπέδειρε del. idem 26,1 ὁ ἐγκατιζόμενος — θρόνον del. van Herwerden.

καὶ Καλχηδονίους, εἷλε δὲ Ἄντανδρον τὴν ἐν τῇ Τρῳάδι γῇ, εἷλε
δὲ Λαμπώνιον, λαβὼν δὲ παρὰ Λεσβίων νέας εἷλε Λῆμνόν τε
27 καὶ Ἴμβρον, ἀμφοτέρας ἔτι τότε ὑπὸ Πελασγῶν οἰκεομένας. οἱ
μὲν δὴ Λήμνιοι καὶ ἐμαχέσαντο εὖ καὶ ἀμυνόμενοι ἀνὰ χρόνον
ἐκακώθησαν, τοῖσι δὲ περιεοῦσι αὐτῶν οἱ Πέρσαι ὕπαρχον ἐπί-
στασι Λυκάρητον τὸν Μαιανδρίου τοῦ βασιλεύσαντος Σάμου ἀδελ-
φεόν. οὗτος ὁ Λυκάρητος ἄρχων ἐν Λήμνῳ τελευτᾷ. *** [αἰτίη
δὲ τούτου ἥδε· πάντας ἠνδραποδίζετο καὶ κατεστρέφετο], τοὺς μὲν
λιποστρατίης ἐπὶ Σκύθας αἰτιώμενος, τοὺς δὲ σίνεσθαι τὸν Δαρείου
στρατὸν ἀπὸ Σκυθέων ὀπίσω ἀποκομιζόμενον.
28 Οὗτος μέν νυν τοσαῦτα ἐξεργάσατο στρατηγήσας, μετὰ δὲ οὐ
πολλὸν χρόνον ἄνεσις κακῶν ἦν, καὶ ἤρχετο τὸ δεύτερον ἐκ Νάξου
τε καὶ Μιλήτου Ἴωσι γίνεσθαι κακά. τοῦτο μὲν γὰρ ἡ Νάξος
εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προέφερε, τοῦτο δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον
ἡ Μίλητος αὐτή τε ἑωυτῆς μάλιστα δὴ τότε ἀκμάσασα καὶ δὴ καὶ
τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα, κατύπερθε δὲ τούτων ἐπὶ δύο γενεὰς
ἀνδρῶν νοσήσασα ἐς τὰ μάλιστα στάσι, μέχρι οὗ μιν Πάριοι κατ-
ήρτισαν· τούτους γὰρ καταρτιστῆρας ἐκ πάντων Ἑλλήνων εἵλοντο
29 οἱ Μιλήσιοι. κατήλλαξαν δέ σφεας ὧδε Πάριοι· ὡς ἀπίκοντο
αὐτῶν ἄνδρες οἱ ἄριστοι ἐς τὴν Μίλητον, ὥρων γὰρ δή σφεας δει-
νῶς οἰκοφθορημένους, ἔφασαν αὐτῶν βούλεσθαι διεξελθεῖν τὴν
χώρην. ποιεῦντες δὲ ταῦτα καὶ διεξιόντες πᾶσαν τὴν Μιλησίην,
ὅκως τινὰ ἴδοιεν ⟨ἐν⟩ ἀνεστηκυίῃ τῇ χώρῃ ἀγρὸν εὖ ἐξεργασμένον,
ἀπεγράφοντο τὸ οὔνομα τοῦ δεσπότεω τοῦ ἀγροῦ. διεξελάσαντες
δὲ πᾶσαν τὴν χώρην καὶ σπανίους εὑρόντες τούτους, ὡς τάχιστα
κατέβησαν ἐς τὸ ἄστυ, ἁλίην ποιησάμενοι ἀπέδεξαν τούτους μὲν

---

3 τρωιάδι P τρωάδι αV′ 27,5 *** lacunam statuit Valckenaer ⟨μισεύμενος ὑπὸ πάντων⟩. Cobet | αἰτίη — 6 κατεστρέφετο del. Stein 7 λιποστρατίησ αP λιποστρατιῆ V′ λιποστρατίου Cobet | σίνασθαι Stein 8 ἀπὸ α τὸν ἀπὸ β 28,1 μέν νυν β δὲ α 2 ἄνεσις de La Barre: ἄνεωσ 3 νάξοσ BV′ νάξιοσ A pr. P 7 στάσι α στάσει β 29,2 οἱ α, om. β 5 ⟨ἐν⟩ add. Reiske 7 ἀνεγράφοντο Dindorf: ἀνεγραφέατο | τὸ οὔνομα α τοὔνομα β 7 τούτους] τοιούτους Stein | τάχιστα κατέβησαν] κατέβησαν τάχιστα van Herwerden.

τὴν πόλιν νέμειν τῶν εὗρον τοὺς ἀγροὺς εὖ ἐξεργασμένους· δοκέειν γὰρ ἔφασαν καὶ τῶν δημοσίων οὕτω δή σφεας ἐπιμελήσεσθαι ὥσπερ τῶν σφετέρων· τοὺς δὲ ἄλλους Μιλησίους [τοὺς πρὶν στασιάζοντας] τούτων ἔταξαν πείθεσθαι.

30 *Πάριοι μέν νυν οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν· τότε δὲ ἐκ τουτέων τῶν πολίων ὧδε ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίῃ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν παχέων ὑπὸ τοῦ δήμου, φυγόντες δὲ ἀπίκοντο ἐς Μίλητον. τῆς δὲ Μιλήτου ἐτύγχανε ἐπίτροπος ἐὼν Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγόρεω, γαμβρός τε ἐὼν καὶ ἀνεψιὸς Ἱστιαίου τοῦ Λυσαγόρεω, τὸν ὁ Δαρεῖος ἐν Σούσοισι κατεῖχε. ὁ γὰρ Ἱστιαῖος τύραννος ἦν Μιλήτου καὶ ἐτύγχανε τοῦτον τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σούσοισι, ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον, ξεῖνοι πρὶν ἐόντες τῷ Ἱστιαίῳ. ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι ἐς τὴν Μίλητον ἐδέοντο τοῦ Ἀρισταγόρεω, εἴ κως αὐτοῖσι παράσχοι δύναμίν τινα καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν ἑωυτῶν. ὃ δὲ ἐπιλεξάμενος ὡς, ἢν δι᾽ αὐτοῦ κατέλθωσι ἐς τὴν πόλιν, ἄρξει τῆς Νάξου, σκῆψιν δὲ ποιεύμενος τὴν ξεινίην τὴν Ἱστιαίου, τόνδε σφι λόγον προσέφερε· „αὐτὸς μὲν ὑμῖν οὐ φερέγγυός εἰμι δύναμιν τοσαύτην παρασχεῖν, ὥστε κατάγειν ἀεκόντων τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων [Ναξίων]· πυνθάνομαι γὰρ ὀκτακισχιλίην ἀσπίδα Ναξίοισι εἶναι καὶ πλοῖα μακρὰ πολλά· μηχανήσομαι δὲ πᾶσαν σπουδὴν ποιεύμενος. ἐπινοέω δὲ τῇδε. Ἀρταφρένης μοι τυγχάνει ἐὼν φίλος· ὁ δὲ Ἀρταφρένης Ὑστάσπεος μέν ἐστι παῖς, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέος ἀδελφεός, τῶν δ᾽ ἐπιθαλασσίων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἄρχει πάντων, ἔχων στρατιήν τε πολλὴν καὶ πολλὰς νέας. τοῦτον ὦν δοκέω τὸν ἄνδρα ποιήσειν τῶν ἂν χρηίζωμεν.“ ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι προσέθεσαν τῷ Ἀρισταγόρῃ πρήσσειν τῇ δύναιτο ἄριστα, καὶ ὑπίσχεσθαι δῶρα [ἐκέλευον] καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ ὡς αὐτοὶ*

---

11 *τοὺς πρὶν στασίαζοντας* del. Gomperz **30**, 1 *οὕτω μιλησίουσ β μιλησίουσ οὕτω α* 6 *ὁ β*, om. *α* 10 *καὶ*] *ὡς* Naber 11 *αὐτοῦ α ἑαυτοῦ* P *ἑωυτοῦ* V′ 12 *τὴν* (ante *ἱστ.*) *β*, om. *α* 13 *λόγον β τὸν λόγον α* | *τοσαύτην παρασχεῖν β παρασχεῖν τοσαύτην α* 15 *Ναξίων* del. van Herwerden 17 *ἀρταφρένησ α*P *ἀρταφέρνησ* V′ 18 *ἀρταφέρνησ β ἀρταφρένησ ὑμῖν α ὑστάσπεοσ α ὑστάσπεω β* 19 *τῶν — Ἀσίῃ* del. van Herwerden 22 *τῇ* Struve: *ἧι* (*ᾗ*) 23 *ἐκέλευον* del. Cobet.

διαλύσοντες, ἐλπίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ἐπιφανέωσι ἐς τὴν Νάξον, πάντα ποιήσειν τοὺς Ναξίους τὰ ἂν αὐτοὶ κελεύωσι, ὡς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας· τῶν γὰρ νήσων τουτέων τῶν Κυκλάδων
31 οὐδεμία κω ἦν ὑπὸ Δαρείῳ. ἀπικόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐς τὰς Σάρδις λέγει πρὸς τὸν Ἀρταφρένεα, ὡς Νάξος εἴη νῆσος μεγάθεϊ μὲν οὐ μεγάλη, ἄλλως δὲ καλή τε καὶ ἀγαθὴ καὶ ἀγχοῦ Ἰωνίης, χρήματα δὲ ἔνι πολλὰ καὶ ἀνδράποδα. "σὺ ὦν ἐπὶ ταύτην τὴν χώρην στρατηλάτεε, κατάγων ἐς αὐτὴν τοὺς φυγάδας [ἐξ αὐτῆς]. καί τοι ταῦτα ποιήσαντι τοῦτο μέν ἐστι ἕτοιμα παρ᾽ ἐμοὶ χρήματα μεγάλα πάρεξ τῶν ἀναισιμωμάτων τῇ σρατιῇ (ταῦτα μὲν γὰρ δίκαια ἡμέας τοὺς ἄγοντας παρέχειν). τοῦτο δὲ νήσους προσκτήσεαι βασιλέϊ αὐτήν τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἠρτημένας, Πάρον καὶ Ἄνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλάδας καλευμένας. ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμώμενος εὐπετέως ἐπιθήσεαι Εὐβοίῃ, νήσῳ μεγάλῃ τε καὶ εὐδαίμονι, οὐκ ἐλάσσονι Κύπρου καὶ κάρτα εὐπετέϊ αἱρεθῆναι. ἀποχρῶσι δὲ ἑκατὸν νέες ταύτας πάσας χειρώσασθαι." ὃ δὲ ἀμείβετο αὐτὸν τοισίδε· "σὺ ἐς οἶκον τὸν βασιλέος ἐξηγητὴς γίνεαι πρηγμάτων ἀγαθῶν, καὶ ταῦτα εὖ παραινέεις πάντα, πλὴν τῶν νεῶν τοῦ ἀριθμοῦ. ἀντὶ δὲ ἑκατὸν νεῶν διηκόσιαί τοι ἕτοιμοι ἔσονται ἅμα τῷ ἔαρι. δεῖ δὲ τούτοισι καὶ αὐτὸν βασιλέα συνέπαινον γίνεσθαι."

32 Ὁ μὲν δὴ Ἀρισταγόρης ὡς ταῦτα ἤκουσε, περιχαρὴς ἐὼν ἀπήιε ἐς Μίλητον· ὁ δὲ Ἀρταφρένης, ὥς οἱ πέμψαντι ἐς Σοῦσα καὶ ὑπερθέντι τὰ ἐκ τοῦ Ἀρισταγόρεω λεγόμενα συνέπαινος καὶ αὐτὸς Δαρεῖος ἐγένετο, παρεσκευάσατο μὲν διηκοσίας τριήρεας, πολλὸν δὲ κάρτα ὅμιλον Περσέων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, στρατηγὸν δὲ τούτων ἀπέδεξε Μεγαβάτην ἄνδρα Πέρσην τῶν Ἀχαιμενιδέων, ἑωυτοῦ τε καὶ Δαρείου ἀνεψιόν, τοῦ Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου

---

24 ἐς τὴν Νάξον del. van Herwerden 31, 2 νῆσοσ β, om. α 4 δὲ ἔνι α δ᾽ ἔχει β 5 φυγάδας] φεύγοντας Kallenberg | ἐξ αὐτῆς] del. Krüger 6 ποιήσοντι et ἔσται van Herwerden 7 δίκαια β δίκαιον α | παρέχειν β παρέχειν ἐστί α 8 προσκτήσεαι (-σαιε V) βασιλει β βασιλεῖ προσκτήσεαι α 10 ἄλλας τὰς] τὰς ἄλλας van Herwerden 12 οὐκ β καὶ οὐκ α | εὐπετει β εὐπετέη α 14 τοισίδε: τοῖσδε | ἐσηγητὴς Madvig 16 δὲ α γὰρ β 32, 1 ἀπήιε α ἀπήιει P ἀπήει V′ 4 ἐγένετο α ἐγίνετο β | τριήρεασ α τριήρεισ β.

Λακεδαιμόνιος, εἰ δὴ ἀληθής γέ ἐστι ὁ λόγος, ὑστέρῳ χρόνῳ τούτων ἡρμόσατο θυγατέρα, ἔρωτα σχὼν τῆς Ἑλλάδος τύραννος γενέσθαι. ἀποδέξας δὲ Μεγαβάτην στρατηγὸν Ἀρταφρένης ἀπέστειλε τὸν στρατὸν παρὰ τὸν Ἀρισταγόρεα. παραλαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης **33**
[ἐκ τῆς Μιλήτου] τόν τε Ἀρισταγόρεα καὶ τὴν Ἰάδα στρατιὴν καὶ τοὺς Ναξίους ἔπλεε πρόφασιν ἐπ' Ἑλλησπόντου, ἐπείτε δὲ ἐγένετο ἐν Χίῳ, ἔσχε τὰς νέας ἐς Καύκασα, ὡς ἐνθεῦτεν βορέῃ ἀνέμῳ ἐς τὴν Νάξον διαβάλοι. καὶ οὐ γὰρ ἔδεε τούτῳ τῷ στόλῳ Ναξίους ἀπολέσθαι, πρῆγμα τοιόνδε συνηνείχθη γενέσθαι. περιιόντος Μεγαβάτεω τὰς ἐπὶ τῶν νεῶν φυλακάς, ἐπὶ νεὸς Μυνδίης ἔτυχε οὐδεὶς φυλάσσων· ὃ δὲ δεινόν τι ποιησάμενος ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρους ἐξευρόντας τὸν ἄρχοντα ταύτης τῆς νεός, τῷ οὔνομα ἦν Σκύλαξ, τοῦτον δῆσαι διὰ θαλαμίης διελόντας τῆς νεὸς κατὰ τοῦτο, ἔξω μὲν κεφαλὴν ποιεῦντας, ἔσω δὲ τὸ σῶμα. δεθέντος δὲ τοῦ Σκύλακος, ἐξαγγέλλει τις τῷ Ἀρισταγόρῃ, ὅτι τὸν ξεῖνόν οἱ τὸν Μύνδιον Μεγαβάτης δήσας λυμαίνοιτο. ὃ δ' ἐλθὼν παραιτέετο τὸν Πέρσην, τυγχάνων δὲ οὐδενὸς τῶν ἐδέετο, αὐτὸς ἐλθὼν ἔλυσε. πυθόμενος δὲ κάρτα δεινὸν ἐποιήσατο ὁ Μεγαβάτης καὶ ἐσπέρχετο τῷ Ἀρισταγόρῃ. ὃ δὲ εἶπε "σοὶ δὲ καὶ τούτοισι [τοῖσι] πρῆγμα[σι] τί ἐστι; οὔ σε ἀπέστειλε Ἀρταφρένης ἐμέο πείθεσθαι καὶ πλέειν τῇ ἂν ἐγὼ κελεύω; τί πολλὰ πρήσσεις;" ταῦτα εἶπε Ἀρισταγόρης. ὃ δὲ θυμωθεὶς τούτοισι, ὡς νὺξ ἐγένετο, ἔπεμπε ἐς Νάξον πλοίῳ ἄνδρας φράσοντας τοῖσι Ναξίοισι πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα. οἱ **34**
γὰρ ὦν Νάξιοι οὐδὲν πάντως προσεδέκοντο ἐπὶ σφέας τὸν στόλον τοῦτον ὁρμήσεσθαι. ἐπεὶ μέντοι ἐπύθοντο, αὐτίκα μὲν ἐσηνείκαντο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ τεῖχος, παρεσκευάσαντο δὲ ὡς πολιορκησόμενοι καὶ σῖτα καὶ ποτά, καὶ τὸ τεῖχος ἐσάξαντο. καὶ οὗτοι μὲν

---

11 ἀρισταγόρεα β ἀρισταγόρην α **33**, 1 ἐκ τῆς μιλήτου τόν τε ἀρισταγόρεα β τόν τε ἀρισταγόρην ἐκ μιλήτου α | ἐκ τῆς Μιλήτου del. Kallenberg 3 πρόφασιν ⟨μὲν⟩ Naber | ἐγένετο α ἐγίνετο β 4 καύκασα α καύκασον β 6 συνηνείχθη α συνενείχθη P συνηνέχθη V′ 10 διέντας van Herwerden 11 ποιεῦντας del. idem 16 τοῖσι πρήγμασι] πρῆγμα Valckenaer 18 ἀρισταγόρης β ὁ ἀρισταγόρης α **34**, 2 οὐδέν ⟨τι⟩ Krüger 3 ἐπείτε van Herwerden 5 καὶ τὸ τεῖχος] κατὰ τάχος Dietsch | ἐσάξαντο] ἐφράξαντο Hoeger, ἐφάρξαντο van Herwerden.

παρεσκευάζοντο ὡς παρεσομένου σφι πολέμου, οἳ δ' ἐπείτε διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νέας ἐς τὴν Νάξον, πρὸς πεφραγμένους προσεφέροντο καὶ ἐπολιόρκεον μῆνας τέσσερας. ὡς δὲ τά τε ἔχοντες ἦλθον χρήματα οἱ Πέρσαι, ταῦτα κατεδεδαπάνητό σφι, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρισταγόρῃ προσαναισίμωτο πολλά, τοῦ πλεῦνός τε ἐδέετο ἡ πολιορκίη, ἐνθαῦτα τείχεα τοῖσι φυγάσι τῶν Ναξίων οἰκοδομήσαντες ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν ἤπειρον, κακῶς πρήσσοντες.

35 Ἀρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπόσχεσιν τῷ Ἀρταφρένεϊ ἐκτελέσαι· ἅμα δὲ ἐπίεζέ μιν ἡ δαπάνη τῆς στρατιῆς ἀπαιτεομένη, ἀρρώδεέ τε τοῦ στρατοῦ πρήξαντος κακῶς καὶ Μεγαβάτῃ διαβεβλημένος, ἐδόκεέ τε τὴν βασιληίην τῆς Μιλήτου ἀπαιρεθήσεσθαι. ἀρρωδέων δὲ τούτων ἕκαστα ἐβουλεύετο ἀπόστασιν· συνέπιπτε γὰρ καὶ τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν ἀπῖχθαι ἐκ Σούσων παρὰ Ἱστιαίου, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Ἀρισταγόρην ἀπὸ βασιλέος. ὁ γὰρ Ἱστιαῖος βουλόμενος τῷ Ἀρισταγόρῃ σημῆναι ἀποστῆναι ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε ἀσφαλέως σημῆναι ὥστε φυλασσομενέων τῶν ὁδῶν, ὃ δὲ τῶν δούλων τὸν πιστότατον ἀποξυρήσας τὴν κεφαλὴν ἔστιξε καὶ ἀνέμεινε ἀναφῦναι τὰς τρίχας, ὡς δὲ ἀνέφυσαν τάχιστα, ἀπέπεμπε ἐς Μίλητον ἐντειλάμενος αὐτῷ ἄλλο μὲν οὐδέν, ἐπεὰν δὲ ἀπίκηται ἐς Μίλητον, κελεύειν Ἀρισταγόρην ξυρήσαντά μιν τὰς τρίχας κατιδέσθαι ἐς τὴν κεφαλήν· τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαινε, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀπόστασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἱστιαῖος ἐποίεε, συμφορὴν ποιεύμενος μεγάλην τὴν ἑωυτοῦ κατοχὴν τὴν ἐν Σούσοισι· ἀποστάσιος ὦν γινομένης πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ θάλασσαν, μὴ δὲ νεώτερόν τι ποιεύσης τῆς Μιλήτου οὐδαμὰ ἐς αὐτὴν ἥξειν ἔτι ἐλογίζετο.

36 Ἱστιαῖος μέν νυν ταῦτα διανοεύμενος ἀπέπεμπε τὸν ἄγγελον, Ἀρισταγόρῃ δὲ συνέπιπτε τοῦ αὐτοῦ χρόνου πάντα ταῦτα συνελθόντα· ἐβουλεύετο ὦν μετὰ τῶν στασιωτέων, ἐκφήνας τήν τε ἑωυτοῦ

11 τε ἐδέετο] τ' ἐνεδέετο ⟨ἔτι⟩ idem 35, 4 ἀπαιρεθήσεσθαι α ἀπαιρήσεσθαι P ἀφαιρεθήσεσθαι V' 5 δὲ] δὴ van Herwerden 6 Σούσων: σουσεων 8 ἀποστῆναι del. Gomperz 10 ἔστιξε β ἔστηξε α 12 ἐπεὰν P ἐπην αV' | Ἀρισταγόρην del. van Herwerden 15 ἐποίεε AP ἐποίησε B^1V' 16 κατοκωχὴν van Herwerden 36, 3 συστασιωτέων idem.

γνώμην καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἱστιαίου ἀπιγμένα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι
πάντες γνώμην κατὰ τὠυτὸ ἐξεφέροντο, κελεύοντες ἀπίστασθαι·
Ἑκαταῖος δ' ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ ἔα πόλεμον βασιλέϊ τῶν
Περσέων ἀναιρέεσθαι, καταλέγων τά τε ἔθνεα πάντα, τῶν ἦρχε
Δαρεῖος, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ. ἐπείτε δὲ οὐκ ἔπειθε, δεύτερα
συνεβούλευε ποιέειν, ὅκως ναυκρατέες [τῆς θαλάσσης] ἔσονται. ἄλλως
μέν νυν οὐδαμῶς ἔφη λέγων ἐνορᾶν ἐσόμενον τοῦτο· ἐπίστασθαι
γὰρ τὴν δύναμιν τῶν Μιλησίων ἐοῦσαν ἀσθενέα· εἰ δὲ τὰ χρή-
ματα καταιρεθείη τὰ ἐκ τοῦ ἱροῦ τοῦ ἐν Βραγχίδῃσι, τὰ Κροῖσος
ὁ Λυδὸς ἀνέθηκε, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ἐπικρατήσειν τῆς θαλάσ-
σης, καὶ οὕτως αὐτούς τε ἕξειν χρήμασι χρᾶσθαι καὶ τοὺς πολε-
μίους οὐ συλήσειν αὐτά. τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μεγάλα, ὡς δε-
δήλωταί μοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λόγων. αὕτη μὲν δὴ οὐκ ἐνίκα
ἡ γνώμη, ἐδόκεε δὲ ὅμως ἀπίστασθαι, ἕνα τε αὐτῶν πλώσαντα ἐς
Μυοῦντα ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νάξου ἀπελθὸν ἐὸν ἐν-
θαῦτα συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιπλέοντας
στρατηγούς. ἀποπεμφθέντος δὲ Ἰητραγόρεω κατ' αὐτὸ τοῦτο καὶ 37
συλλαβόντος δόλῳ Ὀλίατον Ἰβανώλλιος Μυλασσέα καὶ Ἱστιαῖον
Τύμνεω Τερμερέα καὶ Κώην Ἐρξάνδρου, τῷ Δαρεῖος Μυτιλήνην
ἐδωρήσατο, καὶ Ἀρισταγόρην Ἡρακλείδεω Κυμαῖον καὶ ἄλλους συ-
χνούς, οὕτω δὴ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ὁ Ἀρισταγόρης ἀπεστήκεε, πᾶν ἐπὶ
Δαρείῳ μηχανώμενος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετεὶς τὴν τυραννίδα
ἰσονομίην ἐποίεε τῇ Μιλήτῳ, ὡς ἂν ἑκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι
συναπισταίατο, μετὰ δὲ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεε,
τοὺς μὲν ἐξελαύνων τῶν τυράννων, τοὺς δ' ἔλαβε τυράννους ἀπὸ
τῶν νεῶν τῶν συμπλευσασέων ἐπὶ Νάξον, τούτους δὲ φίλα βουλό-
μενος ποιέεσθαι τῇσι πόλισι ἐξεδίδου, ἄλλον ἐς ἄλλην πόλιν παρα-
διδούς, ὅθεν εἴη ἕκαστος. Κώην μέν νυν Μυτιληναῖοι, ἐπείτε 38

6 τῶν] τῷ Bekker | τῶν Περσέων del. Gomperz 9 ναυκρατέες τῆς θαλάσσης] ναυκράτορες Cobet, θαλασσοκράτορες van Herwerden | τῆς θαλάσσης del. Krüger 13 εἶχε] ἔχειν Cobet 14 ⟨τοῖσι⟩ χρήμασι Stein 37, 1 ἀποπεμφθέντοσ β ἀποπεφθέντοσ α 2 ἰβανώλλιοσ α ἰβανώλιοσ β 3 μυτιλήνην α μιτυλήνην β 9 τυράννους del. van Herwerden 11 πόλιν del. idem 38, 1 μυτιληναῖοι α μιτυληναῖοι β.

τάχιστα παρέλαβον, ἐξαγαγόντες κατέλευσαν, Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέ-
τερον αὐτῶν ἀπῆκαν· ὣς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεῦνες ἀπίεσαν. τυ-
ράννων μέν νυν κατάπαυσις ἐγίνετο ἀνὰ τὰς πόλιας· Ἀρισταγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τοὺς τυράννους κατέπαυσε, στρατηγοὺς ἐν
ἑκάστῃ τῶν πολίων κελεύσας ἑκάστους καταστῆσαι, δεύτερα αὐτὸς
ἐς Λακεδαίμονα τριήρεϊ ἀπόστολος ἐγίνετο· ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης
τινός οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι.
39 *Τῆς δὲ Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος οὐκέτι περιεὼν*
ἐβασίλευε, ἀλλὰ ἐτετελευτήκεε, Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδεω εἶχε
τὴν βασιληίην, οὐ κατ᾿ ἀνδραγαθίην σχών, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀνα-
ξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεῆς ἑωυτοῦ θυγατέρα, καὶ ἐούσης
ταύτης οἱ καταθυμίης, παῖδες οὐκ ἐγίνοντο. τούτου δὲ τοιούτου
ἐόντος, οἱ ἔφοροι εἶπαν ἐπικαλεσάμενοι αὐτόν "εἴ τοι σὺ σεωυτοῦ
μὴ προορᾷς, ἀλλ᾿ ἡμῖν τοῦτ᾿ ἐστὶ οὐ περιοπτέον, γένος τὸ Εὐρυ-
σθένεος γενέσθαι ἐξίτηλον. σύ νυν τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἐπείτε
τοι οὐ τίκτει, ἔξεο, ἄλλην δὲ γῆμον· καὶ ποιέων ταῦτα Σπαρτιή-
τῃσι ἁδήσεις." ὁ δ᾿ ἀμείβετο φὰς τούτων οὐδέτερα ποιήσειν, ἐκεί-
νους τε οὐ καλῶς συμβουλεύειν παραινέοντας, τὴν ἔχει γυναῖκα,
ἐοῦσαν ἀναμάρτητον ἑωυτῷ, ταύτην ἀπέντα ἄλλην ἐσαγαγέσθαι·
40 *οὐδέ σφι πείσεσθαι. πρὸς ταῦτα οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες βου-*
λευσάμενοι προσέφερον Ἀναξανδρίδῃ τάδε· "ἐπεὶ τοίνυν τοι περι-
εχόμενόν σε ὁρῶμεν τῆς ἔχεις γυναικός, σὺ δὲ ταῦτα ποίεε, καὶ μὴ
ἀντίβαινε τούτοισι, ἵνα μή τι ἀλλοῖον περὶ σεῦ Σπαρτιῆται βου-
λεύσωνται. γυναικὸς μὲν τῆς ἔχεις οὐ προσδεόμεθά σευ τῆς ἐξέ-
σιος· σὺ δὲ ταύτῃ τε πάντα, ὅσα νῦν παρέχεις, πάρεχε, καὶ ἄλλην
πρὸς ταύτῃ ἐσάγαγε γυναῖκα τεκνοποιόν." ταῦτά κῃ λεγόντων συν-
εχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης, μετὰ δὲ γυναῖκας ἔχων δύο διξὰς ἱστίας
41 *οἴκεε, ποιέων οὐδαμῶς Σπαρτιητικά. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελ-*
θόντος ἡ ἐσύστερον ἐπελθοῦσα γυνὴ τίκτει τὸν δὴ Κλεομένεα τοῦ-
τον. καὶ αὕτη τε ἔφεδρον βασιλέα Σπαρτιήτῃσι ἀπέφαινε, καὶ ἡ

---

3 *ἄλλοι*] *ὦλλοι* Stein **39,** 7 *ἡμῖν ⟨γε⟩* Naber 8 *ἐπεὶ* van Herwerden 9 *ἔξεο* Schaefer: *ἐκσέο* **40,** 3 *ταῦτα*] *τάδε* van Herwerden 7 *ἐσάγαγε*] *ἐσαγάγεο* van Herwerden **41,** 2 *ἐσύστερον ἐπελθοῦσα*] *ὕστερον ἐπεσελθοῦσα* Stein 3 *ἀπέφαινε α* P *ἀπέφανε* V′ *ἀπέφηνε* Stein.

προτέρη γυνή, τὸν πρότερον χρόνον ἄτοκος ἐοῦσα, τότε κως ἐκύησε, συντυχίῃ ταύτῃ χρησαμένη. ἔχουσαν δὲ αὐτὴν ἀληθέϊ λόγῳ οἱ τῆς ἐπελθούσης γυναικὸς οἰκήιοι πυθόμενοι ὤχλεον, φάμενοι αὐτὴν κομπέειν ἄλλως, βουλομένην ὑποβαλέσθαι. δεινὰ δὲ ποιεύντων αὐτῶν, τοῦ χρόνου συντάμνοντος, ὑπ᾽ ἀπιστίης οἱ ἔφοροι τίκτουσαν τὴν γυναῖκα περιιζόμενοι ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὡς ἔτεκε Δωριέα, ἰθέως ἴσχει Λεωνίδην, καὶ μετὰ τοῦτον ἰθέως ἴσχει Κλεόμβροτον· οἱ δὲ καὶ διδύμους λέγουσι Κλεόμβροτον καὶ Λεωνίδην γενέσθαι. ἡ δὲ Κλεομένεα τεκοῦσα [καὶ τὸ δεύτερον ἐπελθοῦσα] γυνή, ἐοῦσα θυγάτηρ Πρινητάδεω τοῦ Δημαρμένου, οὐκέτι ἔτικτε τὸ δεύτερον.

Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης, ὡς λέγεται, ἦν τε οὐ φρενήρης ἀκρο- 42
μανής τε, ὁ δὲ Δωριεὺς ἦν τῶν ἡλίκων πάντων πρῶτος, εὖ τε ἐπίστατο κατ᾽ ἀνδραγαθίην αὐτὸς σχήσων τὴν βασιληίην. ὥστε ὦν οὕτω φρονέων, ἐπειδὴ ὅ τε Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι χρεώμενοι τῷ νόμῳ ἐστήσαντο βασιλέα τὸν πρεσβύτατον Κλεομένεα, ὁ Δωριεὺς δεινόν τε ποιεύμενος καὶ οὐκ ἀξιῶν ὑπὸ Κλεομένεος βασιλεύεσθαι, αἰτήσας λεὼν Σπαρτιήτας ἦγε ἐς ἀποικίην, οὔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος, ἐς ἥντινα γῆν κτίσων ἴῃ, οὔτε ποιήσας οὐδὲν τῶν νομιζομένων. οἷα ⟨δὲ⟩ βαρέως φέρων, ἀπίει ἐς τὴν Λιβύην τὰ πλοῖα· κατηγέοντο δέ οἱ ἄνδρες Θηραῖοι. ἀπικόμενος δὲ ἐς Κίνυπα οἴκισε χῶρον κάλλιστον τῶν Λιβύων παρὰ ποταμόν. ἐξελασθεὶς δὲ ἐνθεῦτεν τρίτῳ ἔτεϊ ὑπὸ Μακέων τε καὶ Λιβύων καὶ Καρχηδονίων ἀπίκετο ἐς Πελοπόννησον.
ἐνθαῦτα δέ οἱ Ἀντιχάρης ἀνὴρ Ἐλεώνιος συνεβούλευσε ἐκ 43
τῶν Λαΐου χρησμῶν Ἡρακλείην τὴν ἐν Σικελίῃ κτίζειν, φὰς τὴν Ἔρυκος χώρην πᾶσαν εἶναι Ἡρακλειδέων, αὐτοῦ Ἡρακλέος κτησα-

---

5 ἔχουσαν] κυέουσαν Cobet 6 ἐπεσελθούσης van Herwerden 8 αὐτῶν del. idem 9 περιιζόμενοι] παριζόμενοι Naber 12 καὶ — ἐπελθοῦσα del. Böttcher | τὸ del. Stein **42**, 3 ἠπίστατο Bredow 7 λεὼν: ληὸν α P λαὸν V′ 9 ⟨δὲ⟩ add. S, ⟨δὴ⟩ Stein 11 θηραῖοι α θηβαῖοι β | Κίνυπα] Λιβύην Stein 12 ⟨τοῦτον τὸν⟩ ποταμόν van Herwerden | ἐξελασθεὶσ β ἐξελαθεὶσ α 13 καὶ del. Niebuhr **43**, 2 τῶν] παλαιῶν Gaisford | Λαΐου Valckenaer, Λάσου Dobree | ἡρακλείην β ἡράκλειαν α Ἡρακλέην Stein | τὴν] γῆν Stein Σικελίῃ: σικελίαι α P σικελία V′.

μένου. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐς Δελφοὺς οἴχετο χρησόμενος τῷ
χρηστηρίῳ, εἰ αἱρέει ἐπ᾽ ἣν στέλλεται χώρην· ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ
αἱρήσειν. παραλαβὼν δὲ Δωριεὺς τὸν στόλον, τὸν καὶ ἐς Λιβύην
44 ἦγε, ἐκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην. τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς λέ-
γουσι Συβαρῖται, σφέας τε αὐτοὺς καὶ Τῆλυν τὸν ἑωυτῶν βασιλέα
ἐπὶ Κρότωνα μέλλειν στρατεύεσθαι, τοὺς δὲ Κροτωνιήτας περιδέας
γενομένους δεηθῆναι Δωριέος σφίσι τιμωρῆσαι καὶ τυχεῖν δεηθέν-
τας· συστρατεύεσθαί τε δὴ ἐπὶ Σύβαριν Δωριέα καὶ συνελεῖν τὴν
Σύβαριν. ταῦτα μέν νυν Συβαρῖται λέγουσι ποιῆσαι Δωριέα τε
καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, Κροτωνιῆται δὲ οὐδένα σφίσι φασὶ ξεῖνον
προσεπιλαβέσθαι τοῦ πρὸς Συβαρίτας πολέμου, εἰ μὴ Καλλίην τῶν
Ἰαμιδέων μάντιν Ἠλεῖον μοῦνον, καὶ τοῦτον τρόπῳ τοιῷδε· παρὰ
Τήλυος τοῦ Συβαριτέων τυράννου ἀποδράντα ἀπικέσθαι παρὰ σφέας,
ἐπείτε οἱ τὰ ἱρὰ οὐ προεχώρεε [χρηστὰ] θυομένῳ ἐπὶ Κρότωνα.
45 ταῦτα δὲ ὦν οὗτοι λέγουσι. μαρτύρια δὲ τούτων ἑκάτεροι ἀπο-
δεικνύουσι τάδε, Συβαρῖται μὲν τέμενός τε καὶ νηὸν ἐόντα παρὰ
τὸν ξηρὸν Κρᾶθιν, τὸν ἱδρύσασθαι συνελόντα τὴν πόλιν Δωριέα λέ-
γουσι Ἀθηναίῃ ἐπωνύμῳ Κραθίῃ, τοῦτο δὲ αὐτοῦ Δωριέος τὸν
θάνατον μαρτύριον μέγιστον ποιεῦνται, ὅτι παρὰ τὰ μεμαντευμένα
ποιέων διεφθάρη· εἰ γὰρ δὴ μὴ παρέπρηξε μηδέν, ἐπ᾽ ὃ δὲ ἐστάλη
ἐποίεε, εἷλε ἂν τὴν Ἐρυκίνην χώρην καὶ ἑλὼν κατέσχε, οὐδ᾽ ἂν
αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη. οἱ δ᾽ αὖ Κροτωνιῆται ἀποδεί-
κνυσι Καλλίῃ μὲν τῷ Ἠλείῳ ἐξαίρετα ἐν γῇ τῇ Κροτωνιήτιδι πολλὰ
δοθέντα, τὰ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐνέμοντο οἱ Καλλίεω ἀπόγονοι, Δωριέϊ
δὲ καὶ τοῖσι Δωριέος ἀπογόνοισι οὐδέν. καίτοι εἰ συνεπελάβετό γε
τοῦ Συβαριτικοῦ πολέμου Δωριεύς, δοθῆναι ἄν οἱ πολλαπλήσια ἢ
Καλλίῃ. ταῦτα μέν νυν ἑκάτεροι αὐτῶν μαρτύρια ἀποφαίνονται·
καὶ πάρεστι, ὁκοτέροισί τις πείθεται αὐτῶν, τούτοισι προσχωρέειν.
46 Συνέπλεον δὲ Δωριέϊ καὶ ἄλλοι συγκτίσται Σπαρτιητέων,

44, 3 περιδέας Merzdorf: περιδέεασ 4 δωριέοσ P δωριέωσ αV′ 11 χρηστὰ del. Krüger | Κρότωνι van Herwerden **45,** 1 ὦν de La Barre: οὐχ (οὐκ P) 3 Κρᾶθιν Wesseling: κράστιν 4 Κραθίῃ Wesseling: κραστίηι (-ηβ) | δωριέος P: δω(δο-V)ριέωσ 6 ὃ β ὧι α 10 Καλλίω van Herwerden 11 δωρίεος P δωρίεωσ αV′ 14 προσχωρέειν PS προσχωρεῖν αV.

Θεσσαλὸς καὶ Παραιβάτης καὶ Κελέης καὶ Εὐρυλέων, οἳ ἐπείτε ἀπίκοντο παντὶ στόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπέθανον μάχῃ ἑσσωθέντες ὑπό τε Φοινίκων καὶ Ἐγεσταίων· μοῦνος δὲ Εὐρυλέων τῶν συγκτιστέων περιεγένετο τούτου τοῦ πάθεος. συλλαβὼν δὲ οὗτος τῆς στρατιῆς τοὺς περιγενομένους ἔσχε Μινώην τὴν Σελινουσίων ἀποικίην, καὶ συνελευθέρου Σελινουσίους τοῦ μουνάρχου Πειθαγόρεω. μετὰ δέ, ὡς τοῦτον κατεῖλε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε Σελινοῦντος, καὶ ἐμουνάρχησε χρόνον ἐπ᾽ ὀλίγον· οἱ γάρ μιν Σελινούσιοι ἐπαναστάντες ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἐπὶ Διὸς ἀγοραίου βωμόν. συνέσπετο δὲ Δωριέϊ καὶ συναπέθανε Φίλιππος ὁ Βουτα- 47 κίδεω Κροτωνιήτης ἀνήρ, ὃς ἁρμοσάμενος Τήλυος τοῦ Συβαρίτεω θυγατέρα ἔφυγε ἐκ Κρότωνος, ψευσθεὶς δὲ τοῦ γάμου οἴχετο πλέων ἐς Κυρήνην, ἐκ ταύτης δὲ ὁρμώμενος συνέσπετο οἰκηίῃ τε τριήρεϊ καὶ οἰκηίῃ ἀνδρῶν δαπάνῃ, ἐών τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιστος Ἑλλήνων τῶν κατ᾽ ἑωυτόν. διὰ δὲ τὸ ἑωυτοῦ κάλλος ἠνείκατο παρὰ Ἐγεσταίων τὰ οὐδεὶς ἄλλος· ἐπὶ γὰρ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἡρώιον ἱδρυσάμενοι θυσίῃσι αὐτὸν ἱλάσκονται.

Δωριεὺς μέν νυν τρόπῳ τοιούτῳ ἐτελεύτησε· εἰ δὲ ἠνέσχετο 48 βασιλευόμενος ὑπὸ Κλεομένεος καὶ κατέμενε ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευσε ἂν Λακεδαίμονος· οὐ γάρ τινα πολλὸν χρόνον ἦρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ᾽ ἀπέθανε ἄπαις, θυγατέρα μούνην λιπών, τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ.

Ἀπικνέεται δὲ ὦν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν 49 Σπάρτην, Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἤιε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πίνακα, ἐν τῷ γῆς ἁπάσης περίοδος ἐνετέτμητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε· "Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωμάσῃς τῆς ἐνθαῦτα ἀπίξιος· τὰ γὰρ κατήκοντά ἐστι τοιαῦτα· Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ᾽ ἐλευθέρων, ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῳ προέστατε τῆς Ἑλλάδος. νῦν ὦν πρὸς

46, 4 ἐγεσταίων a S αἰγεστάων P ἀγ(αι)σται (ε, ων superscr.) V 6 Μινωΐην Cobet **47**, 7 ἐγεσταίων a αἰγεστάων PV **48**, 2 ἐβασίλευσε Krüger: ἐβασίλευε (-εν V).

θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δουλοσύνης, ἄνδρας ὁμαίμονας. εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἷά τε χωρέειν ἐστί· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. ἥ τε μάχη αὐτῶν ἐστὶ τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι. οὕτω εὐπετέες χειρωθῆναί εἰσι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἤπειρον ἐκείνην νεμομένοισι, ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι, ἀπὸ χρυσοῦ ἀρξαμένοισι, ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθὴς ποικίλη καὶ ὑποζύγιά τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω, Ἰώνων μὲν τῶνδε οἵδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώρην ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες." δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετμημένην. "Λυδῶν δέ" ἔφη λέγων [ὁ Ἀρισταγόρης] "οἵδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἠῶ, πολυπροβατώτατοί τε ἐόντες πάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπότατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἥδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἳ πεντακόσια τάλαντα βασιλέϊ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελεῦσι. Κιλίκων δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἵδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι, Ἀρμενίων δὲ Ματιηνοὶ χώρην τήνδε ἔχοντες. ἔχεται δὲ τούτων γῆ ἥδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι· ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν, θαρσέοντες ἤδη τῷ Διὶ πλούτου πέρι ἐρίζετε. ἀλλὰ περὶ μὲν χώρης ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὔρων σμικρῶν χρεόν ἐστι ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρός τε Μεσσηνίους, ἐόντας ἰσοπαλέας, καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργείους, τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστι οὐδὲν οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καί τινα ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον

49, 15 *ἐπὶ*] *περὶ* van Herwerden 17 *τοῖσι συνάπασι*] *συνάπασι τοῖσι* Krüger 19 *ἔχοιτε*] *σχοίητε* Stein, *σχοῖτε* van Herwerden 21 *πολυαργυρώτατοι β πολυαργυρότατοι α* 23 *ὁ Ἀρισταγόρης* del. van Herwerden 24 *πολυπροβατώτατοί β πολυπροβατότατοι α* 25 *Καππαδόκαι* ⟨*οἵδε*⟩ van Herwerden 27 *τῇ* Stein: *ἧι* (*ᾗ β*) 33 *θαρσέοντεσ α θαρρέοντεσ β*.

ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο
τι αἱρήσεσθε;” Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμεί-
βετο τοισίδε· “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην
ὑποκρινέεσθαι.” τότε μὲν ἐς τοσοῦτον ἤλασαν· ἐπείτε δὲ ἡ κυρίη 50
ἡμέρη ἐγένετο τῆς ὑποκρίσιος καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον, εἴρετο
ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὁκοσέων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς
Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τἆλλα ἐὼν
σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χρεὸν γάρ μιν
μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βουλόμενόν γε Σπαρτιήτας ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν
Ἀσίην, λέγει δ᾽ ὧν τριῶν μηνῶν φὰς εἶναι τὴν ἄνοδον. ὃ δὲ ὑπαρ-
πάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν περὶ
τῆς ὁδοῦ, εἶπε “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ
δύντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον εὐεπέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι,
ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν.” ὁ μὲν 51
δὴ Κλεομένης ταῦτα εἴπας ἤιε ἐς τὰ οἰκία, ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λα-
βὼν ἱκετηρίην ἤιε ἐς τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ εἴσω, ἅτε ἱκε-
τεύων, ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα, ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον·
προσεστήκεε γὰρ δὴ τῷ Κλεομένεϊ ἡ θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ·
τοῦτο δέ οἱ καὶ μοῦνον τέκνον ἐτύγχανε ἐὸν ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐννέα
ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπι-
σχεῖν τοῦ παιδίου εἵνεκα. ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο ἐκ
δέκα ταλάντων ὑπισχνεόμενος, ἤν οἱ ἐπιτελέσῃ τῶν ἐδέετο. ἀνα-
νεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων
ὁ Ἀρισταγόρης, ἐς ὃ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ
παιδίον ηὐδάξατο “πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἢν μὴ ἀποστὰς
ἴῃς.” ὅ τε δὴ Κλεομένης ἡσθεὶς τοῦ παιδίου τῇ παραινέσι ἤιε ἐς
ἕτερον οἴκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ
τῆς Σπάρτης, οὐδέ οἱ ἐξεγένετο ἐπὶ πλέον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς
ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

---

39 παρέχον APB[2] παρέχω B[1] παρε$^{\chi}$ V παρεὸν S A marg. 41 τοισίδε: τοῖσδε 42 ὑποκρινέεσθαι Stein: ἀποκρινέεσθαι **50**, 2 ὑποκρίσιος Bekker: ἀποκρίσιοσ 4 ὁδὸς] ἄνοδος Cobet 10 εὐεπέα α P εὐεπέτε$^{\alpha}$ V εὐπετέα S 11 ἀγαγεῖν] ἀναγαγεῖν Gomperz, ἀπάγειν Naber **51**, ὃ Schaefer: οὖ | 11 ὑπεδέδεκτο β ὑποδέδεκτο α ὑποδέκετο Naber 13 παραινέσι: παραινέσει.

52 *Ἔχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὧδε· σταθμοί τε πανταχῇ εἰσὶ βασιλήιοι καὶ καταλύσιες κάλλισται, διὰ οἰκεομένης τε ἡ ὁδὸς ἅπασα καὶ ἀσφαλέος. διὰ μέν γε Λυδίης καὶ Φρυγίης σταθμοὶ τείνοντες εἴκοσί εἰσι, παρασάγγαι δὲ τέσσερες καὶ ἐνενήκοντα καὶ ἥμισυ. ἐκδέκεται δ' ἐκ τῆς Φρυγίης ὁ Ἅλυς ποταμός, ἐπ' ᾧ πύλαι τε ἔπεισι, τὰς διεξελάσαι πᾶσα ἀνάγκη καὶ οὕτω διεκπερᾶν τὸν ποταμόν, καὶ φυλακτήριον μέγα ἐπ' αὐτῷ. διαβάντι δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην καὶ ταύτῃ πορευομένῳ μέχρι οὔρων τῶν Κιλικίων σταθμοὶ δυῶν δέοντές εἰσι τριήκοντα, παρασάγγαι δὲ τέσσερες καὶ ἑκατόν. ἐπὶ δὲ τοῖσι τούτων οὔροισι διξάς τε πύλας διεξελᾷς καὶ διξὰ φυλακτήρια παραμείψεαι. ταῦτα δὲ διεξελάσαντι καὶ διὰ τῆς Κιλικίης ὁδὸν ποιευμένῳ τρεῖς εἰσὶ σταθμοί, παρασάγγαι δὲ πεντεκαίδεκα καὶ ἥμισυ. οὖρος δὲ Κιλικίης ⟨τε⟩ καὶ τῆς Ἀρμενίης ἐστὶ ποταμὸς νηυσιπέρητος, τῷ οὔνομα Εὐφρήτης. ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ σταθμοὶ μέν εἰσι καταγωγέων πεντεκαίδεκα, παρασάγγαι δὲ ἓξ καὶ πεντήκοντα καὶ ἥμισυ, καὶ φυλακτήριον ἐν αὐτοῖσι. ποταμοὶ δὲ νηυσιπέρητοι τέσσερες διὰ ταύτης ῥέουσι, τοὺς πᾶσα ἀνάγκη διαπορθμεῦσαί ἐστι, πρῶτος μὲν Τίγρης, μετὰ δὲ δεύτερός τε καὶ τρίτος Ζάβατος ὀνομαζόμενος, οὐκ ὡυτὸς ἐὼν ποταμὸς οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥέων· ὁ μὲν γὰρ πρότερος αὐτῶν καταλεχθεὶς ἐξ Ἀρμενίων ῥέει, ὁ δ' ὕστερον ἐκ Ματιηνῶν. ὁ δὲ τέταρτος τῶν ποταμῶν οὔνομα ἔχει Γύνδης, τὸν Κῦρος διέλαβέ κοτε ἐς διώρυχας ἑξήκοντα καὶ τριηκοσίας. ἐκ δὲ ταύτης [τῆς Ἀρμενίης] ἐσβάλλοντι ἐς τὴν Ματιηνὴν γῆν σταθμοί εἰσι τέσσερες ⟨καὶ τριήκοντα, παρασάγγαι δὲ ἑπτὰ καὶ τριήκοντα καὶ ἑκατόν⟩. ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν Κισσίην χώρην μεταβαίνοντι ἕνδεκα σταθμοί, παρασάγγαι δὲ δύο καὶ τεσσεράκοντα καὶ ἥμισύ ἐστι ἐπὶ ποταμὸν Χοάσπην, ἐόντα καὶ τοῦτον νηυσιπέρητον, ἐπ' ᾧ Σοῦσα πόλις πεπόλισται.*

52, 5 *δ'* β *δὲ* α 8 *Κιλίκων* Abicht 13 ⟨*τε*⟩ add. Stein 14 *εὐφρήτης* P *εὐφράτησ* αV' 18 *τίγρης* A²: *τίγρισ* V' *πίγρησ* αP 19 *Ζάβατος* H. I. Ch. Weissenborn: *ὡυτὸσ* 20 *πρότερον* d 21 *ὕστερος* Stein 22 *Γύνδην* Krüger 23 *ἐκ* — 24 *τέσσερες* post 16 *αὐτοῖσι* transponebat Stein 23 *τῆς Ἀρμενίης* del. Stein | *ἐσβάλλοντι* S *ἐσβάλλοντοσ* BPV *εσβάλλοντεσ* A 24 *τέσσερες* * * * * Bekker; ⟨*καὶ* — 25 *ἑκατόν*⟩ add. de La Barre.

οὗτοι οἱ πάντες σταθμοί εἰσι ἕνδεκα καὶ ἑκατόν. καταγωγαὶ μέν
νυν σταθμῶν τοσαῦταί εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σοῦσα ἀναβαίνοντι. εἰ 53
δὲ ὀρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἡ βασιληίη τοῖσι παρασάγγησι, καὶ ὁ
παρασάγγης δύναται τριήκοντα στάδια, ὥσπερ οὗτός γε δύναται
ταῦτα, ἐκ Σαρδίων στάδιά ἐστι ἐς τὰ βασιλήια τὰ Μεμνόνια
καλεόμενα πεντακόσια καὶ τρισχίλια καὶ μύρια, παρασαγγέων ἐόντων
πεντήκοντα καὶ τετρακοσίων. πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν στάδια
ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ διεξιοῦσι ἀναισιμοῦνται ἡμέραι ἀπαρτὶ ἐνενήκοντα.
οὕτω τῷ Μιλησίῳ Ἀρισταγόρῃ εἴπαντι πρὸς Κλεομένεα τὸν Λακε- 54
δαιμόνιον, εἶναι τριῶν μηνῶν τὴν ἄνοδον τὴν παρὰ βασιλέα, ὀρθῶς
εἴρητο. εἰ δέ τις τὸ ἀτρεκέστερον τούτων ἔτι δίζηται, ἐγὼ καὶ
τοῦτο σημανέω· τὴν γὰρ ἐξ Ἐφέσου ἐς Σάρδις ὁδὸν δεῖ προσλογί-
σασθαι ταύτῃ. καὶ δὴ λέγω σταδίους εἶναι τοὺς πάντας ἀπὸ
θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούσων (τοῦτο γὰρ Μεμνόνειον
ἄστυ καλέεται) τεσσεράκοντα καὶ τετρακισχιλίους καὶ μυρίους· οἱ
γὰρ ἐξ Ἐφέσου ἐς Σάρδις εἰσὶ τεσσεράκοντα καὶ πεντακόσιοι στά-
διοι, καὶ οὕτω τρισὶ ἡμέρῃσι μηκύνεται ἡ τρίμηνος ὁδός.
Ἀπελαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἤιε ἐς τὰς 55
Ἀθήνας γενομένας τυράννων ὧδε ἐλευθέρας. ἐπεὶ Ἵππαρχον τὸν
Πεισιστράτου, Ἱππίεω δὲ τοῦ τυράννου ἀδελφεόν, ἰδόντα ὄψιν
ἐνυπνίου [τῷ ἑωυτοῦ πάθεϊ] ἐναργεστάτην, κτείνουσι Ἀριστογείτων
καὶ Ἁρμόδιος, γένος ἐόντες τὰ ἀνέκαθεν Γεφυραῖοι, μετὰ ταῦτα
ἐτυραννεύοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἔτεα τέσσερα οὐδὲν ἧσσον, ἀλλὰ καὶ
μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ. ἡ μέν νυν ὄψις τοῦ Ἱππάρχου ἐνυπνίου ἦν 56
ἥδε. ἐν τῇ προτέρῃ νυκτὶ τῶν Παναθηναίων ἐδόκεε ὁ Ἵππαρ-
χος ἄνδρα οἱ ἐπιστάντα μέγαν καὶ εὐειδέα αἰνίσσεσθαι τάδε
τὰ ἔπεα·

τλῆθι λέων ἄτλητα παθὼν τετληότι θυμῷ·
οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

ταῦτα δέ, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, φανερὸς ἦν ὑπερτιθέμενος

53, 4 *ταῦτα*] *τοσαῦτα* van Herwerden 7 *ἐπ'*] *ἐν* Cobet 54, 6 *μεμνόνειον* αP *μεμνόνιον* V′ 8 *στάδιοι* del. van Herwerden 55, 2 *ἐπείτε* van Herwerden 4 *τῷ ἑωυτοῦ πάθεϊ* del. Iacobs 56, 5 *λέων* α *λέον* β.

ὀνειροπόλοισι· μετὰ δὲ ἀπειπάμενος τὴν ὄψιν ἔπεμπε τὴν πομπήν, ἐν τῇ δὴ τελευτᾷ.

57 Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἦσαν οἱ φονέες οἱ Ἱππάρχου, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐγεγόνεσαν ἐξ Ἐρετρίης τὴν ἀρχήν· ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπυνθανόμενος εὑρίσκω, ἦσαν Φοίνικες τῶν σὺν Κάδμῳ ἀπικομένων [Φοινίκων] ἐς γῆν τὴν νῦν Βοιωτίην καλεομένην, οἴκεον δὲ τῆς χώρης ταύτης ἀπολαχόντες τὴν Ταναγρικὴν μοῖραν. ἐνθεῦτεν δὲ Καδμείων πρότερον ἐξαναστάντων ὑπ' Ἀργείων, οἱ Γεφυραῖοι οὗτοι δεύτερα ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξαναστάντες ἐτράποντο ἐπ' Ἀθηνέων. Ἀθηναῖοι δέ σφεας ἐπὶ ῥητοῖσι ἐδέξαντο σφέων αὐτῶν εἶναι πολιήτας, ⟨οὐ⟩ πολλῶν τεῶν καὶ οὐκ ἀξιαπηγήτων ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι.

58 Οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν ἦσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἄλλα τε πολλὰ οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώρην ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἐόντα πρὶν Ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ δοκέειν, πρῶτα μὲν τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέωνται Φοίνικες· μετὰ δὲ χρόνου προβαίνοντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. περιοίκεον δέ σφεας τὰ πολλὰ [τῶν χώρων] τοῦτον τὸν χρόνον Ἑλλήνων Ἴωνες· οἳ παραλαβόντες διδαχῇ παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταρυθμίσαντές σφεων ὀλίγα ἐχρέωντο· χρεώμενοι δὲ ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικήια κεκλῆσθαι. καὶ τὰς βύβλους διφθέρας καλέουσι ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ οἱ Ἴωνες, ὅτι κοτὲ ἐν σπάνι βύβλων ἐχρέωντο διφθέρῃσι αἰγέῃσί τε καὶ οἰέῃσι· ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας διφθέρας
59 γράφουσι. εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς Καδμήια γράμματα ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἰσμηνίου ἐν Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν, ἐπὶ τρίποσι

---

8 ἀπειπάμενος] ἀποπεμψάμενος van Herwerden 57, 4 Φοινίκων del. Stein 9 ⟨οὐ⟩ add. Ed. Meier 58, 2 οἰκίσαντες van Herwerden 3 διδασκάλια P διδασκαλεῖα αV′ 3 ἐοντα β ἐῶντα α 4 δοκέειν α δοκέει PS δοκέοι V 5 μετέβαλον β μετέβαλλον α 7 τῶν χώρων del. Krüger 8 μεταρυθμίσαντεσ α μεταρρυθμίσαντες P μεταρ(-ρρ- S)υθμήσαντεσ V′ 11 βύβλουσ α βίβλουσ β 12 βύβλων α βίβλων β 59, 1 καδμήια P καδμεῖα αV 2 ἰσμηνίου PV ἰσμινίου α | ἐπὶ del. van Herwerden.

τρισὶ ἐγκεκολαμμένα, τὰ πολλὰ ὅμοια ἐόντα τοῖσι Ἰωνικοῖσι. ὁ μὲν
δὴ εἷς τῶν τριπόδων ἐπίγραμμα ἔχει

Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν ἐὼν ἀπὸ Τηλεβοάων.

ταῦτα ἡλικίην εἴη ἂν κατὰ Λάιον τὸν Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου
τοῦ Κάδμου. ἕτερος δὲ τρίπους ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει 60

Σκαῖος πυγμαχέων με ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι
νικήσας ἀνέθηκε τεῒν περικαλλὲς ἄγαλμα.

Σκαῖος δ' ἂν εἴη ὁ Ἱπποκόωντος, εἰ δὴ οὗτός γε ἐστὶ ὁ ἀναθεὶς
καὶ μὴ ἄλλος τὠυτὸ οὔνομα ἔχων τῷ Ἱπποκόωντος, ἡλικίην κατὰ
Οἰδίπουν τὸν Λαΐου. τρίτος δὲ τρίπους λέγει καὶ οὗτος ἐν ἑξα- 61
μέτρῳ ⟨τόνῳ⟩

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸς ἐυσκόπῳ Ἀπόλλωνι
μουναρχέων ἀνέθηκε τεὶν περικαλλὲς ἄγαλμα.

ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ Λαοδάμαντος τοῦ Ἐτεοκλέος μουναρχέοντος
ἐξανιστέαται Καδμεῖοι ὑπ' Ἀργείων καὶ τράπονται ἐς τοὺς Ἐγχε-
λέας. οἱ δὲ Γεφυραῖοι, ὑπολειφθέντες, ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν ἀνα-
χωρέουσι ἐς Ἀθήνας· καί σφι ἱρά ἐστι ἐν Ἀθήνῃσι ἱδρυμένα, τῶν
οὐδὲν μέτα τοῖσι λοιποῖσι Ἀθηναίοισι, ἄλλα τε κεχωρισμένα τῶν
ἄλλων ἱρῶν καὶ δὴ καὶ Ἀχαιίης Δήμητρος ἱρόν τε καὶ ὄργια.

Ἡ μὲν δὴ ὄψις τοῦ Ἱππάρχου ἐνυπνίου, καὶ οἱ Γεφυραῖοι 62
ὅθεν ἐγεγόνεσαν, τῶν ἦσαν οἱ Ἱππάρχου φονέες, ἀπήγηταί μοι·
δεῖ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι ἀναλαβεῖν τὸν κατ' ἀρχὰς ἤια λέξων λό-
γον, ὡς τυράννων ἐλευθερώθησαν Ἀθηναῖοι. Ἱππίεω τυραννεύον-
τος καὶ ἐμπικραινομένου Ἀθηναίοισι διὰ τὸν Ἱππάρχου θάνατον
Ἀλκμεωνίδαι, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι καὶ φεύγοντες Πεισιστρατίδας,
ἐπείτε σφι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Ἀθηναίων φυγάσι πειρωμένοισι κατὰ
τὸ ἰσχυρὸν οὐ προεχώρεε [κάτοδος], ἀλλὰ προσέπταιον μεγάλως,
πειρώμενοι κατιέναι τε καὶ ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, Λειψύδριον τὸ
ὑπὲρ Παιονίης τειχίσαντες, ἐνθαῦτα οἱ Ἀλκμεωνίδαι πᾶν ἐπὶ τοῖσι
Πεισιστρατίδῃσι μηχανώμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μι-

---

3 τρισὶ Dobree: τισι 5 ἐὼν ἀπὸ] νήσων ἄπο Bergk 61, 2 ⟨τόνῳ⟩ add. Stein 3 αὐτὸς Schweighäuser: αὐτὸν 6 τράπονται: τρέπονται 62, 2 τῶν — φονέες del. van Herwerden 3 δὲ PS δὴ Vα δὲ δὴ Stein 8 κάτοδος del. Krüger 9 λειψύδριον C: λιψύδριον.

σθοῦνται τὸν ἐν Δελφοῖσι, τὸν νῦν ἐόντα, τότε δὲ οὔκω, τοῦτον ἐξοικοδομῆσαι. οἷα δὲ χρημάτων εὖ ἥκοντες καὶ ἐόντες ἄνδρες δόκιμοι ἀνέκαθεν ἔτι, τόν τε νηὸν ἐξεργάσαντο τοῦ παραδείγματος κάλλιον, τά τε ἄλλα καὶ συγκειμένου σφι πωρίνου λίθου ποιέειν
63 *τὸν νηόν, Παρίου τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεποίησαν. ὡς ὦν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐν Δελφοῖσι κατήμενοι ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι, ὅκως ἔλθοιεν Σπαρτιητέων ἄνδρες, εἴτε ἰδίῳ στόλῳ εἴτε δημοσίῳ χρησόμενοι, προφέρειν σφι τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῦν. Λακεδαιμόνιοι δέ, ὥς σφι αἰεὶ τὠυτὸ πρόφαντον ἐγίνετο, πέμπουσι Ἀγχιμόλιον τὸν Ἀστέρος, ἐόντα τῶν ἀστῶν ἄνδρα δόκιμον, σὺν στρατῷ ἐξελῶντα Πεισιστρατίδας ἐξ Ἀθηνέων, ὅμως καὶ ξείνους σφι ἐόντας τὰ μάλιστα· τὰ γὰρ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· πέμπουσι δὲ τούτους κατὰ θάλασσαν πλοίοισι. ὃ μὲν δὴ προσσχὼν ἐς Φάληρον τὴν στρατιὴν ἀπέβησε, οἱ δὲ Πεισιστρατίδαι προπυνθανόμενοι ταῦτα ἐπεκαλέοντο ἐκ Θεσσαλίης ἐπικουρίην· ἐπεποίητο γάρ σφι συμμαχίη πρὸς αὐτούς. Θεσσαλοὶ δέ σφι δεομένοισι ἀπέπεμψαν, κοινῇ γνώμῃ χρεώμενοι, χιλίην τε ἵππον καὶ τὸν βασιλέα τὸν σφέτερον Κινέην ἄνδρα Γονναῖον· τοὺς ἐπείτε ἔσχον συμμάχους οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐμηχανῶντο τοιάδε· κείραντες τῶν Φαληρέων τὸ πεδίον καὶ ἱππάσιμον ποιήσαντες τοῦτον τὸν χῶρον ἐπῆκαν τῷ στρατοπέδῳ τὴν ἵππον· ἐμπεσοῦσα δὲ διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμόλιον· τοὺς δὲ περιγενομένους αὐτῶν ἐς τὰς νέας κατεῖρξαν. ὁ μὲν δὴ πρῶτος στόλος ἐκ Λακεδαίμονος οὕτως ἀπήλλαξε, καὶ Ἀγχιμολίου εἰσὶ ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τοῦ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Κυνοσάργεϊ.*

---

12 *νῦν* ⟨*μὲν*⟩ van Herwerden 14 *τε* del. Krüger 15 *συγκείμενον* Krüger **63**, 2 *Ἀθηναῖοι*] *Λακεδαιμόνιοι* Schweighäuser 4 *προφέρειν*] *προφαίνειν* Bekker 7 *ἐξελῶντα* A² P corr.: *ἐξελόντα* 8 *ἀθηνέων α ἀθηναίων β* | *ξείνους* Schaefer: *ξεινίουσ* (*ξεινίου* V) 9 *ἀνδρῶν*] *ἀνθρώπων* Cobet 10 *προσσχὼν α προσχὼν β* 15 *Γονναῖον* Wachsmuth (*Γόννιον* van Herwerden, *Κυτιναῖον* Stein): *κονιαῖον* 16 *ἐμηχανῶντο* Lhardy (*ἐμεμηχανέατο* Matthiae): *ἐμηχανέατο* 20 *κατεῖρξαν α* V′ *κατέρξαν* P *κατήραξαν* Wesseling 21 *Ἀγχιμολίου* ⟨*καὶ τῶν μετ᾽ αὐτοῦ*⟩ Cobet.

Μετὰ δὲ Λακεδαιμόνιοι μέζω στόλον στείλαντες ἀπέπεμψαν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατιῆς ἀποδέξαντες βασιλέα Κλεομένεα τὸν Ἀναξανδρίδεω, οὐκέτι κατὰ θάλασσαν στείλαντες, ἀλλὰ κατ᾿ ἤπειρον· τοῖσι ἐσβαλοῦσι ἐς τὴν Ἀττικὴν χώρην ἡ τῶν Θεσσαλῶν ἵππος πρώτη προσέμιξε καὶ οὐ μετὰ πολλὸν ἐτράπετο, καί σφεων ἔπεσον ὑπὲρ τεσσεράκοντα ἄνδρας· οἱ δὲ περιγενόμενοι ἀπαλλάσσοντο, ὡς εἶχον, ἰθὺ ἐπὶ Θεσσαλίης. Κλεομένης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὸ ἄστυ ἅμα Ἀθηναίων τοῖσι βουλομένοισι εἶναι ἐλευθέροισι ἐπολιόρκεε τοὺς τυράννους ἀπεργμένους ἐν τῷ Πελασγικῷ τείχεϊ. 64 *καὶ οὐδέν τι πάντως ἂν ἐξεῖλον τοὺς Πεισιστρατίδας οἱ* 65 *Λακεδαιμόνιοι· οὔτε γὰρ ἐπέδρην ἐπενόεον ποιήσασθαι, οἵ τε Πεισιστρατίδαι σίτοισι καὶ ποτοῖσι εὖ παρεσκευάδατο· πολιορκήσαντές τε ἂν ἡμέρας ὀλίγας ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν δὲ συντυχίη τοῖσι μὲν κακὴ ἐπεγένετο, τοῖσι δὲ ἡ αὐτὴ αὕτη σύμμαχος· ὑπεκτιθέμενοι γὰρ ἔξω τῆς χώρης οἱ παῖδες τῶν Πεισιστρατιδέων ἥλωσαν. τοῦτο δὲ ὡς ἐγένετο, πάντα αὐτῶν τὰ πρήγματα συνετετάρακτο, παρέστησαν δὲ ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοισι, ἐπ᾿ οἷσι ἐβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε ἐν πέντε ἡμέρῃσι ἐκχωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς. μετὰ δὲ ἐξεχώρησαν ἐς Σίγειον τὸ ἐπὶ τῷ Σκαμάνδρῳ, ἄρξαντες μὲν Ἀθηναίων ἐπ᾿ ἔτεα ἕξ τε καὶ τριήκοντα, ἐόντες δὲ καὶ οὗτοι ἀνέκαθεν Πύλιοί τε καὶ Νηλεῖδαι, ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότες καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρον τε καὶ Μέλανθον, οἳ πρότερον ἐπήλυδες ἐόντες ἐγένοντο Ἀθηναίων βασιλέες. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ τὠυτὸ οὔνομα ἀπεμνημόνευσε Ἱπποκράτης τῷ παιδὶ θέσθαι τὸν Πεισίστρατον, ἐπὶ τοῦ Νέστορος Πεισιστράτου ποιεύμενος τὴν ἐπωνυμίην.*

Οὕτω μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων ἀπαλλάχθησαν· ὅσα δὲ ἐλευθερωθέντες ἔρξαν ἢ ἔπαθον ἀξιόχρεα ἀπηγήσιος, πρὶν ἢ Ἰωνίην τε ἀποστῆναι ἀπὸ Δαρείου καὶ Ἀρισταγόρεα τὸν Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Ἀθήνας χρηίσαι σφέων βοηθέειν, ταῦτα πρῶτα φράσω.

64, 2 *τῆς στρατιῆς* del. van Herwerden 5 *πολλὸν* Bredow: *πολὺ* 6 *ἄνδρας* P *ἄνδρεσ* α V 7 *ἰθὺ* Wesseling: *ἰθὺσ* | *ἐπὶ* del. van Herwerden 8 *ἅμα* β *ἅμ᾿* α **65,** 2 *ποιήσεσθαι* Cobet 9 *σίγειον* PV *σίγιον* α 14 *τὠυτὸ*] *τὸ* Stein 15 *τὸν Πεισίστρατον* del. van Herwerden 20 *χρῆισαι* P *χρῆσαι* αV.

66 Ἀθῆναι, ἐοῦσαι καὶ πρὶν μεγάλαι, τότε ἀπαλλαχθεῖσαι τυράννων ἐγίνοντο μέζονες. ἐν δὲ αὐτῇσι δύο ἄνδρες ἐδυνάστευον, Κλεισθένης τε ἀνὴρ Ἀλκμεωνίδης, ὅς περ δὴ λόγον ἔχει τὴν Πυθίην ἀναπεῖσαι, καὶ Ἰσαγόρης Τισάνδρου, οἰκίης μὲν ἐὼν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ ἔχω φράσαι· θύουσι δὲ οἱ συγγενέες αὐτοῦ Διὶ Καρίῳ. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐστασίασαν περὶ δυνάμιος, ἑσσούμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν δῆμον προσεταιρίζεται. μετὰ δὲ τετραφύλους ἐόντας Ἀθηναίους δεκαφύλους ἐποίησε, τῶν Ἴωνος παίδων Γελέοντος καὶ Αἰγικόρεος καὶ Ἀργάδεω καὶ Ὅπλητος ἀπαλλάξας τὰς ἐπωνυμίας, ἐξευρὼν δὲ ἑτέρων ἡρώων ἐπωνυμίας ἐπιχωρίων, πάρεξ Αἴαντος· τοῦτον δέ, ἅτε ἀστυγείτονα καὶ σύμμαχον, ξεῖνον ἐόντα, προσέθετο.

67 Ταῦτα δέ, δοκέειν ἐμοί, ἐμιμέετο ὁ Κλεισθένης οὗτος τὸν ἑωυτοῦ μητροπάτορα Κλεισθένεα τὸν Σικυῶνος τύραννον. Κλεισθένης γὰρ Ἀργείοισι πολεμήσας τοῦτο μὲν ῥαψῳδοὺς ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὁμηρείων ἐπέων εἵνεκα, ὅτι Ἀργεῖοί τε καὶ Ἄργος τὰ πολλὰ πάντα ὑμνέαται· τοῦτο δέ, ἡρώιον γὰρ ἦν καὶ ἔστι ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων Ἀδρήστου τοῦ Ταλαοῦ, τοῦτον ἐπεθύμησε ὁ Κλεισθένης, ἐόντα Ἀργεῖον, ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρης. ἐλθὼν δὲ ἐς Δελφοὺς ἐχρηστηριάζετο, εἰ ἐκβάλοι τὸν Ἄδρηστον· ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ φᾶσα Ἄδρηστον μὲν εἶναι Σικυωνίων βασιλέα, ἐκεῖνον δὲ λευστῆρα. ἐπεὶ δὲ ὁ θεὸς τοῦτό γε οὐ παρεδίδου, ἀπελθὼν ὀπίσω ἐφρόντιζε μηχανήν, τῇ αὐτὸς ὁ Ἄδρηστος ἀπαλλάξεται. ὡς δέ οἱ ἐξευρῆσθαι ἐδόκεε, πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη θέλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάνιππον τὸν Ἀστακοῦ· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔδοσαν. ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν Μελάνιππον τέμενός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανηίῳ, καί μιν ἵδρυσε ἐνθαῦτα ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ. ἐπηγάγετο δὲ τὸν Μελάνιππον [ὁ Κλεισθένης] (καὶ γὰρ τοῦτο δεῖ ἀπηγήσασθαι) ὡς ἔχθιστον ἐόντα Ἀδρήστῳ, ὃς τόν τε ἀδελφεόν οἱ Μηκιστέα ἀπεκτόνεε καὶ τὸν

66, 2 *ἐγίνοντο* BPV *ἐγένοντο* AS | ⟨*ἔτι*⟩ *μέζονες* van Herwerden 9 *ἀργάδεω β* B *αργάδεωι* A 67, 5 *ἡρῷιον α*P *ἡρῷον* V 8 *ἐκβάλλῃ* Dobree, *ἐκβάλῃ* Cobet 13 *θέλειν α ἐλθεῖν β* | *ἀστακοῦ β ὀστακοῦ α* 16 *ὁ Κλεισθένης* del. van Herwerden.

γαμβρὸν Τυδέα. ἐπείτε δέ οἱ τὸ τέμενος ἀπέδεξε, θυσίας τε καὶ
ὁρτὰς Ἀδρήστου ἀπελόμενος ἔδωκε τῷ Μελανίππῳ. οἱ δὲ Σικυ-
ώνιοι ἐώθεσαν μεγαλωστὶ κάρτα τιμᾶν τὸν Ἄδρηστον· ἡ γὰρ χώρη
ἦν αὕτη Πολύβου, ὁ δὲ Ἄδρηστος ἦν Πολύβου θυγατριδέος, ἄπαις
δὲ Πόλυβος τελευτῶν διδοῖ Ἀδρήστῳ τὴν ἀρχήν. τά τε δὴ ἄλλα
οἱ Σικυώνιοι ἐτίμων τὸν Ἄδρηστον, καὶ δὴ πρὸς τὰ πάθεα αὐτοῦ
τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέραιρον, τὸν μὲν Διόνυσον οὐ τιμῶντες, τὸν
δὲ Ἄδρηστον. Κλεισθένης δὲ χοροὺς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέδωκε,
τὴν δὲ ἄλλην θυσίην τῷ Μελανίππῳ. ταῦτα μὲν ἐς Ἄδρηστόν 68
οἱ ἐπεποίητο, φυλὰς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα δὴ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι
τοῖσι Σικυωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἄλλα οὐνόματα.
ἔνθα καὶ πλεῖστον κατεγέλασε τῶν Σικυωνίων· ἐπὶ γὰρ ὗός τε καὶ
ὄνου τὰς ἐπωνυμίας μετατιθεὶς αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπέθηκε, πλὴν
τῆς ἑωυτοῦ φυλῆς· ταύτῃ δὲ τὸ οὔνομα ἀπὸ τῆς ἑωυτοῦ ἀρχῆς
ἔθετο. οὗτοι μὲν δὴ Ἀρχέλαοι ἐκαλέοντο, ἕτεροι δὲ Ὑᾶται, ἄλλοι
δὲ Ὀνεᾶται, ἕτεροι δὲ Χοιρεᾶται. τούτοισι τοῖσι οὐνόμασι τῶν
φυλέων ἐχρέωντο οἱ Σικυώνιοι, καὶ ἐπὶ Κλεισθένεος ἄρχοντος καὶ
ἐκείνου τεθνεῶτος, ἔτι ἐπ᾽ ἔτεα ἑξήκοντα· μετέπειτα μέντοι λόγον
σφίσι δόντες μετέβαλον ἐς τοὺς Ὑλλέας καὶ Παμφύλους καὶ Δυ-
μανάτας, τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ἐπὶ τοῦ Ἀδρήστου παι-
δὸς Αἰγιαλέος, τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμενοι κεκλῆσθαι Αἰγιαλέας.
Ταῦτα μέν νυν ὁ Σικυώνιος Κλεισθένης ἐπεποιήκεε· ὁ δὲ δὴ 69
Ἀθηναῖος Κλεισθένης, ἐὼν τοῦ Σικυωνίου τούτου θυγατριδέος
καὶ τὸ οὔνομα ἐπὶ τούτου ἔχων, δοκέειν ἐμοὶ καὶ οὗτος ὑπεριδὼν
Ἴωνας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Ἴωσι, τὸν ὁμώνυ-
μον [Κλεισθένεα] ἐμιμήσατο. ὡς γὰρ δὴ τὸν Ἀθηναίων δῆμον
πρότερον ἀπωσμένον τότε πάντων πρὸς τὴν ἑωυτοῦ μοῖραν προσ-
εθήκατο, τὰς φυλὰς μετωνόμασε καὶ ἐποίησε πλεῦνας ἐξ ἐλασσό-
νων· δέκα τε δὴ φυλάρχους ἀντὶ τεσσέρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ

---

24 ⟨καὶ⟩ πρὸς Naber 68, 3 οὐνόματα β ὀνόματα α 5 ὄνου ⟨καὶ χοίρου⟩ Schaefer | ἐπέθηκε β ἐπέθηκεν α 6 ἀπὸ] ἐπὶ van Herwerden 8 οὐνόμασι (-ιν V) β ὀνόμασι α 69, 2 Κλεισθένης et 5 Κλεισθένεα del. Cobet 6 πάντων] ἐπανιὼν K. F. Hermann, ἁπαντῶν Schenkl 8 δέκα δὲ] καὶ δὴ Bake, del. Madvig.

τοὺς δήμους κατένειμε ἐς τὰς φυλάς· ἦν τε, τὸν δῆμον προσθέ-
70 μενος, πολλῷ κατύπερθε τῶν ἀντιστασιωτέων. ἐν τῷ μέρεϊ δὲ ἑσσούμενος ὁ Ἰσαγόρης ἀντιτεχνᾶται τάδε· ἐπικαλέεται Κλεομένεα τὸν Λακεδαιμόνιον, γενόμενον ἑωυτῷ ξεῖνον ἀπὸ τῆς Πεισιστρατιδέων πολιορκίης. τὸν δὲ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν παρὰ τοῦ Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖκα. τὰ μὲν δὴ πρῶτα πέμπων ὁ Κλεομένης ἐς τὰς Ἀθήνας κήρυκα ἐξέβαλλε Κλεισθένεα καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, τοὺς ἐναγέας ἐπιλέγων. ταῦτα δὲ πέμπων ἔλεγε ἐκ διδαχῆς τοῦ Ἰσαγόρεω· οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμεωνίδαι καὶ οἱ συστασιῶται αὐτῶν εἶχον αἰτίην τοῦ φόνου τούτου, αὐτὸς δὲ οὐ μετεῖχε
71 οὐδ᾽ οἱ φίλοι αὐτοῦ. οἱ δ᾽ ἐναγέες Ἀθηναίων ὧδε ὠνομάσθησαν. ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης. οὗτος ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμησε, προσποιησάμενος δὲ ἑταιρηίην τῶν ἡλικιωτέων καταλαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη, οὐ δυνάμενος δὲ ἐπικρατῆσαι ἱκέτης ἵζετο πρὸς τὸ ἄγαλμα. τούτους ἀνίστασι μὲν οἱ πρυτάνιες τῶν ναυκράρων, οἵ περ ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας, ὑπεγγύους πλὴν θανάτου· φονεῦσαι δὲ αὐτοὺς αἰτίη ἔχει Ἀλκμεωνίδας. ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιστράτου ἡλικίης ἐγένετο.

72 Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλλε Κλεισθένεα καὶ τοὺς ἐναγέας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὑπεξέσχε· μετὰ δὲ οὐδὲν ἧσσον παρῆν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεομένης οὐ σὺν μεγάλῃ χειρί, ἀπικόμενος δὲ ἀγηλατέει ἑπτακόσια ἐπίστια Ἀθηναίων, τά οἱ ὑπέθετο ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας δεύτερα τὴν βουλὴν καταλύειν ἐπειρᾶτο, τριηκοσίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρεω στασιώτῃσι τὰς ἀρχὰς ἐνεχείριζε. ἀντισταθείσης δὲ τῆς βουλῆς καὶ οὐ βουλομένης πείθεσθαι, ὅ τε Κλεομένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ στασιῶται αὐτοῦ καταλαμβάνουσι τὴν ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποί, τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπολιόρκεον αὐτοὺς ἡμέρας δύο· τῇ δὲ τρίτῃ ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς χώρης, ὅσοι ἦσαν αὐτῶν Λακεδαιμόνιοι. ἐπετελέετο δὲ τῷ

---

9 *κατένειμε* Stein: *κατένεμε* 70, 8 *ἀλκμεωνίδαι* AP *ἀλκμαιονίδαι* BV 71, 5 *ἀνιστᾶσι* Dindorf: *ἀνιστέασι* | *πρυτάνιες* Bredow: *πρυτάνισ* 72, 4 *ἀγηλάτεε* van Herwerden 7 *ἀντισταθείσης*] *ἀντιταχθείσης* Naber, *ἀντιστάσης* van Herwerden 8 *συστασιῶται* van Herwerden.

Κλεομένεϊ ἡ φήμη· ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν [μέλλων δὴ αὐτὴν κατασχήσειν], ἤιε ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεοῦ ὡς προσερέων· ἡ δὲ ἱρείη ἐξαναστᾶσα ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμεῖψαι, εἶπε "ὦ ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει μηδὲ ἔσιθι ἐς τὸ ἱρόν· οὐ γὰρ θεμιτὸν Δωριεῦσι παριέναι ἐνθαῦτα." ὁ δὲ εἶπε "ὦ γύναι, ἀλλ' οὐ Δωριεύς εἰμι, ἀλλ' Ἀχαιός." ὁ μὲν δὴ τῇ κληδόνι οὐδὲν χρεώμενος ἐπεχείρησέ τε καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων· τοὺς δὲ ἄλλους Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ, ἐν δὲ αὐτοῖσι καὶ Τιμησίθεον τὸν Δελφόν, τοῦ ἔργα χειρῶν τε καὶ λήματος ἔχοιμ' ἂν μέγιστα καταλέξαι. οὗτοι μέν νυν
δεδεμένοι ἐτελεύτησαν. Ἀθηναῖοι δὲ μετὰ ταῦτα Κλεισθένεα καὶ 73
τὰ ἑπτακόσια ἐπίστια τὰ διωχθέντα ὑπὸ Κλεομένεος μεταπεμψάμενοι πέμπουσι ἀγγέλους ἐς Σάρδις, συμμαχίην βουλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας· ἠπιστέατο γὰρ σφίσι πρὸς Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένεα ἐκπεπολεμῶσθαι. ἀπικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδις καὶ λεγόντων τὰ ἐντεταλμένα, Ἀρταφέρνης ὁ Ὑστάσπεος Σαρδίων ὕπαρχος ἐπειρώτα, τίνες ἐόντες ἄνθρωποι καὶ κοῦ γῆς οἰκημένοι δεοίατο Περσέων σύμμαχοι γενέσθαι, πυθόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων ἀπεκορύφου σφι τάδε· εἰ μὲν διδοῦσι βασιλέϊ Δαρείῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι συνετίθετο· εἰ δὲ μὴ διδοῦσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐκέλευε. οἱ δὲ ἄγγελοι ἐπὶ σφέων αὐτῶν βαλόμενοι διδόναι ἔφασαν, βουλόμενοι τὴν συμμαχίην ποιήσασθαι. οὗτοι μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὴν ἑωυτῶν αἰτίας μεγάλας εἶχον.

Κλεομένης δέ, ἐπιστάμενος περιυβρίσθαι ἔπεσι καὶ ἔργοισι ὑπ' 74
Ἀθηναίων, συνέλεγε ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατόν, οὐ φράζων ἐς τὸ συλλέγει, τίσασθαί τε ἐθέλων τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ Ἰσαγόρην [βουλόμενος] τύραννον καταστῆσαι· συνεξῆλθε γάρ οἱ οὗτος ἐκ τῆς ἀκροπόλιος. Κλεομένης τε δὴ στόλῳ μεγάλῳ ἐσέβαλε

12 μέλλων — 13 κατασχήσειν del. idem 20 Δελφόν Paulmier: ἀδελφεόν 21 λήματοσ β λήμματοσ α 73, 4 σφίσι Schweighäuser: σφι | πρὸς del. Schweighäuser 7 κοῦ Stein: ποῖ αP πῆ V′ 11 δίδουσι del. Naber 12 βαλόμενοι BP βαλλόμενοι AV′ 74, 3 τὸν Ἀθηναίων Stein: τὸν ἀθηναῖον α τῶν ἀθηναίων β 4 βουλόμενος del. Cobet.

ἐς Ἐλευσῖνα, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συνθήματος Οἰνόην αἱρέουσι καὶ Ὑσιάς, δήμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς, Χαλκιδέες τε ἐπὶ τὰ ἕτερα ἐσίνοντο ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δέ, καίπερ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐς ὕστερον ἔμελλον μνήμην ποιήσεσθαι, Πελοποννησίοισι δὲ ἐοῦσι ἐν Ἐλευσῖνι ἀντία
75 ἔθεντο τὰ ὅπλα. μελλόντων δὲ συνάψειν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην, Κορίνθιοι μὲν πρῶτοι σφίσι αὐτοῖσι δόντες λόγον, ὡς οὐ ποιοῖεν τὰ δίκαια, μετεβάλλοντό τε καὶ ἀπαλλάσσοντο, μετὰ δὲ Δημάρητος ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὗτος βασιλεὺς Σπαρτιητέων, καὶ συνεξαγαγών τε τὴν στρατιὴν ἐκ Λακεδαίμονος καὶ οὐκ ἐὼν διάφορος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ Κλεομένεϊ. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίης ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ μὴ ἐξεῖναι ἕπεσθαι ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας ἐξιούσης στρατιῆς· τέως γὰρ ἀμφότεροι εἵποντο· παραλυομένου δὲ τούτων τοῦ ἑτέρου καταλείπεσθαι καὶ τῶν Τυνδαριδέων τὸν ἕτερον· πρὸ τοῦ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι ἀμφότεροιν ἐπίκλητοί σφι ἐόντες,
76 εἵποντο. τότε δὴ ἐν τῇ Ἐλευσῖνι ὁρῶντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τούς τε βασιλέας τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ὁμολογέοντας καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἴχοντο καὶ αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι, τέταρτον δὴ τοῦτο ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Δωριέες, δίς τε ἐπὶ πολέμῳ ἐσβαλόντες καὶ δὶς ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦ πλήθεος τοῦ Ἀθηναίων, πρῶτον μὲν ὅτε καὶ Μέγαρα κατοίκισαν (οὗτος ὁ στόλος ⟨ὁ⟩ ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων ὀρθῶς ⟨πρῶτος⟩ ἂν καλέοιτο), δεύτερον δὲ καὶ τρίτον, ὅτε ἐπὶ Πεισιστρατιδέων ἐξέλασιν ὁρμηθέντες ἐκ Σπάρτης ἀπίκοντο, τέταρτον δὲ τότε ὅτε ἐς Ἐλευσῖνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίους ἐσέβαλε· οὕτω τέταρτον τότε Δωριέες ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας.

77 Διαλυθέντος ὦν τοῦ στόλου τούτου ἀκλεῶς, ἐνθαῦτα Ἀθηναῖοι τίνυσθαι βουλόμενοι πρῶτα στρατηίην ποιεῦνται ἐπὶ Χαλκιδέας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδεῦσι βοηθέουσι ἐπὶ τὸν Εὔριπον.

---

8 χώρους del. Schenkl 10 πελοποννησίοισι PA²B corr. πελοπονησίοισι V πελοποννήσιοι α **75**, 3 τὰ del. Stein 8 παραλυομένου CPS παραλυομένων αV 9 τὸν ἕτερον] τοῦ ἑτέρου van Herwerden **76**, 6 ⟨ὁ⟩ add. Schenkl 7 ⟨α′ = πρῶτος⟩ add. Naber **77**, 2 στρατηίην Stein: στρατείην β στρατιὴν α.

Ἀθηναίοισι δὲ ἰδοῦσι τοὺς Βοιωτοὺς ἔδοξε πρότερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδεῦσι ἐπιχειρέειν. συμβάλλουσί τε δὴ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πολλῷ ἐκράτησαν, κάρτα δὲ πολλοὺς φονεύσαντες ἑπτακοσίους αὐτῶν ἐζώγρησαν. τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Εὔβοιαν συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι, νικήσαντες δὲ καὶ τούτους τετρακισχιλίους κληρούχους ἐπὶ τῶν ἱπποβοτέων τῇ χώρῃ λείπουσι· οἱ δ' ἱπποβόται ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. ὅσους δὲ καὶ τούτων ἐζώγρησαν, ἅμα τοῖσι Βοιωτῶν ἐζωγρημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ [ἐς πέδας] δήσαντες· χρόνῳ δὲ ἔλυσάν σφεας, δίμνεως ἀποτιμησάμενοι. τὰς δὲ πέδας αὐτῶν, ἐν τῇσι ἐδεδέατο, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν· αἵ περ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν περιεοῦσαι, κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων πυρὶ ὑπὸ τοῦ Μήδου, ἀντίον δὲ τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἑσπέρην τετραμμένου. καὶ τῶν λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν, ποιησάμενοι τέθριππον χάλκεον· τὸ δὲ ἀριστερῆς χειρὸς ἕστηκε πρῶτα ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλι· ἐπιγέγραπται δέ οἱ τάδε·

ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμου,
δεσμῷ ἐν ἀχλυόεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·
τῶν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' ἔθεσαν.

Ἀθηναῖοι μέν νυν ηὔξηντο· δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἓν μοῦνον, ἀλλὰ 78
πανταχῇ, ἡ ἰσηγορίη ὡς ἐστὶ χρῆμα σπουδαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννευόμενοι μὲν οὐδαμῶν τῶν σφέας περιοικεόντων ἦσαν τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων μακρῷ πρῶτοι ἐγένοντο. δηλοῖ ὦν ταῦτα, ὅτι κατεχόμενοι μὲν ἐθελοκάκεον, ὡς δεσπότῃ ἐργαζόμενοι, ἐλευθερωθέντων δὲ αὐτὸς ἕκαστος ἑωυτῷ προεθυμέετο κατεργάζεσθαι.

Οὗτοι μέν νυν ταῦτα ἔπρησσον, Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα ἐς 79
θεὸν ἔπεμπον, βουλόμενοι τίσασθαι Ἀθηναίους. ἡ δὲ Πυθίη ἀπὸ

---

4 βοιωτοὺς αP βοηθοὺς V′ 6. 8 οἱ Ἀθηναῖοι del. van Herwerden 10 δ' β δὲ α | ἱπποβόται AC corr. P ἱπποβάται B pr. V′ 12 ἐσ πέδασ αP ἐν πέδαισ A²V′, del. Krüger 18 πρῶτα β πρῶτον α 21 ἐν β ἐκ α 22 ἀχλυόεντι β ἀχνυνθέντι α 78,1 κατ' Stein: καθ 5 ἠθελοκάκεον Abicht 6 προεθυμέετο α προθυμέετο β.

σφέων μὲν αὐτῶν οὐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶναι τίσιν, ἐς πολύφημον δὲ
ἐξενείκαντας ἐκέλευε τῶν ἄγχιστα δέεσθαι. ἀπελθόντων ὦν τῶν
θεοπρόπων, ἐξέφερον τὸ χρηστήριον, ἁλίην ποιησάμενοι· ὡς ἐπυν-
θάνοντο δὲ λεγόντων αὐτῶν τῶν ἄγχιστα δέεσθαι, εἶπαν οἱ Θη-
βαῖοι ἀκούσαντες τούτων "οὐκῶν ἄγχιστα ἡμέων οἰκέουσι Τανα-
γραῖοί τε καὶ Κορωναῖοι καὶ Θεσπιέες; καὶ οὗτοί γε ἅμα ἡμῖν ἀεὶ
μαχόμενοι προθύμως συνδιαφέρουσι τὸν πόλεμον· τί δεῖ τούτων
80 *γε δέεσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ τοῦτο ᾖ τὸ χρηστήριον." τοιαῦτα*
ἐπιλεγομένων εἶπε δή κοτε μαθών τις "ἐγώ μοι δοκέω συνιέναι,
τὸ θέλει λέγειν ἡμῖν τὸ μαντήιον. Ἀσωποῦ λέγονται γενέσθαι θυ-
γατέρες Θήβη τε καὶ Αἴγινα· τουτέων ἀδελφεῶν ἐουσέων, δοκέω
ἡμῖν Αἰγινητέων δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι τιμωρητήρων γενέσθαι."
καὶ οὐ γάρ τις ταύτης ἀμείνων γνώμη ἐδόκεε φαίνεσθαι, αὐτίκα
πέμψαντες ἐδέοντο Αἰγινητέων, ἐπικαλεόμενοι κατὰ τὸ χρηστήριόν
σφι βοηθέειν, ὡς ἐόντων ἀγχιστέων· οἱ δέ σφι αἰτέουσι ἐπικουρίην
81 *τοὺς Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν. πειρησαμένων δὲ τῶν Θηβαίων*
κατὰ τὴν συμμαχίην τῶν Αἰακιδέων καὶ τρηχέως περιεφθέντων ὑπὸ
τῶν Ἀθηναίων, αὖτις οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες τοὺς μὲν Αἰακίδας
σφι ἀπεδίδοσαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδέοντο. Αἰγινῆται δὲ εὐδαιμονίῃ
τε μεγάλῃ ἐπαερθέντες καὶ ἔχθρης παλαιῆς ἀναμνησθέντες ἐχού-
σης ἐς Ἀθηναίους, τότε Θηβαίων δεηθέντων πόλεμον ἀκήρυκτον
Ἀθηναίοισι ἐπέφερον· ἐπικειμένων γὰρ αὐτῶν Βοιωτοῖσι, ἐπιπλώ-
σαντες μακρῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀττικήν, κατὰ μὲν ἔσυραν Φάληρον,
κατὰ δὲ τῆς ἄλλης παραλίης πολλοὺς δήμους, ποιεῦντες δὲ ταῦτα
μεγάλως Ἀθηναίους ἐσίνοντο.

82 *Ἡ δὲ ἔχθρη ἡ προοφειλομένη ἐς Ἀθηναίους ἐκ τῶν Αἰγινη-*
τέων ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς τοιῆσδε. Ἐπιδαυρίοισι ἡ γῆ καρπὸν οὐδένα

79, 8 *ἀεὶ α αἰεὶ β* **80,** 1 *τοιαῦτα α τοιαῦτα δὴ β* 2 *συνιέναι τὸ θέλει α συνεῖναι τὸ ἐθέλει β* 3 *μαντήιον α χρηστήριον β* 4 *ἐουσέων α οὐσέων β* 6 *ταύτησ ἀμείνων γνώμη α γνώμη ταύτησ ἀμείνων β* 8 *ἐόντων ἀγχιστέων β ὄντων ἀγχίστων α* 9 *συμπέμπειν β συμπείθειν α* **81,** 3 *αὖτις* Schaefer: *αὖθισ* 5 *ἐπαερθέντες* Stein: *ἐπαρθέντεσ* 9 *ποιεῦντεσ α ποιέοντεσ β* 10 *ἐσίνοντο* A[2]: *ἐσινέοντο β ἐσικνέοντο α* **82,** 2 *τοιῆσδε β τοιήδε α.*

ἀνεδίδου. περὶ ταύτης ὦν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδαύριοι ἐχρέωντο ἐν Δελφοῖσι· ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Δαμίης τε καὶ Αὐξησίης ἀγάλματα ἱδρύσασθαι, καί σφι ἱδρυσαμένοισι ἄμεινον συνοίσεσθαι. ἐπειρώτων ὦν οἱ Ἐπιδαύριοι, κότερα χαλκοῦ ποιέωνται τὰ ἀγάλματα ἢ λίθου· ἡ δὲ Πυθίη οὐδέτερα τούτων ἔα, ἀλλὰ ξύλου ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὦν οἱ Ἐπιδαύριοι Ἀθηναίων ἐλαίην σφι δοῦναι ταμέσθαι, ἱροτάτας δὴ κείνας νομίζοντες εἶναι· λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαῖαι ἦσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατὰ χρόνον ἐκεῖνον [ἢ ἐν Ἀθήναις]. οἳ δὲ ἐπὶ τοισίδε δώσειν ἔφασαν ἐπ᾿ ᾧ ἀπάξουσι ἔτεος ἑκάστου τῇ Ἀθηναίῃ τε τῇ πολιάδι ἱρὰ καὶ τῷ Ἐρεχθέϊ. καταινέσαντες δὲ ἐπὶ τούτοισι οἱ Ἐπιδαύριοι τῶν τε ἐδέοντο ἔτυχον, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἐλαιέων τουτέων ποιησάμενοι ἱδρύσαντο· καὶ ἥ τε γῆ σφι ἔφερε καρπόν, καὶ Ἀθηναίοισι ἐπετέλεον τὰ συνέθεντο.

83 τοῦτον δ᾿ ἔτι τὸν χρόνον καὶ πρὸ τοῦ Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον τά τε ἄλλα καὶ δίκας, διαβαίνοντες ἐς Ἐπίδαυρον, ἐδίδοσάν τε καὶ ἐλάμβανον παρ᾿ ἀλλήλων οἱ Αἰγινῆται. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε νέας τε πηξάμενοι καὶ ἀγνωμοσύνῃ χρησάμενοι ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. ἅτε δὲ ἐόντες διάφοροι ἐδηλέοντο αὐτούς, ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἐόντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τε Δαμίης καὶ τῆς Αὐξησίης ὑπαιρέονται αὐτῶν, καί σφεα ἐκόμισάν τε καὶ ἱδρύσαντο τῆς σφετέρης χώρης ἐς τὴν μεσόγαιαν, τῇ Οἴη μέν ἐστι οὔνομα, στάδια δὲ μάλιστά κῃ ἀπὸ τῆς πόλιος ὡς εἴκοσι ἀπέχει. ἱδρυσάμενοι δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ θυσίῃσί τέ σφεα καὶ χοροῖσι γυναικηίοισι κερτόμοισι ἱλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδεικνυμένων ἑκατέρῃ τῶν δαιμόνων δέκα ἀνδρῶν· κακῶς δὲ ἠγόρευον οἱ

3 ἀνεδίδου β ἐδίδου α | ἐχρέωντο α ἐχρέοντο β 5 σφι (-ιν V) β σφισι α 6 ὦν β, om. α | ποιέωνται α ποιέονται β 7 οὐδετέρου van Herwerden 9 ἱροτάτασ β ἱρωτάτασ α 10 ἐκεῖνον α κεῖνον β | ἢ ἐν ἀθήναισ α ἢ ἀθήνησι (-ιν V) β, del. Cobet 11 τοῖσδε αP τῆσδε V′ 12 δὲ ἐπὶ α δ᾿ ἐπὶ P δὲ V′ 15 καρπὸν β, om. α 83, 2 δ᾿ ἔτι α δέ τι β | ⟨ὡς⟩ καὶ Stein | καὶ πρὸ τοῦ del. van Herwerden | προτοῦ α τὸν πρὸ τούτου β 4 οἱ Αἰγινῆται del. Cobet | τὸ β τότε α | νέας: νῆασ 6 ἅτε δὲ] ἄλλα τε δὴ Cobet | δὲ β δὴ α | δὴ β, om. α 7 τῆσ τε δαμίησ καὶ τῆσ αὐξησίησ β τῆσ δαμίησ τε καὶ αὐξησίησ α, del. Cobet 8 ἐκόμισάν τε β ἐκομίσαντο α 12 κερτόμοισι (-ιν V) β κερτομΐοισι α.

χοροὶ ἄνδρα μὲν οὐδένα, τὰς δὲ ἐπιχωρίας γυναῖκας. ἦσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι αἱ αὐταὶ ἱρουργίαι. εἰσὶ δέ σφι καὶ ἄρρητοι
84 *ἱρουργίαι. κλεφθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων οἱ Ἐπιδαύριοι τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰ συνέθεντο οὐκ ἐπετέλεον. πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμήνιον τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι· οἳ δὲ ἀπέφαινον λόγῳ, ὡς οὐκ ἀδικοῖεν· ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ἐπιτελέειν τὰ συνέθεντο, ἐπεὶ δὲ ἐστερῆσθαι αὐτῶν, οὐ δίκαιοι εἶναι ἀποφέρειν ἔτι, ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας πρήσσεσθαι ἐκέλευον. πρὸς ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Αἴγιναν πέμψαντες ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα· οἳ δὲ Αἰγινῆται ἔφασάν σφίσι τε καὶ*
85 *Ἀθηναίοισι εἶναι οὐδὲν πρῆγμα. Ἀθηναῖοι μέν νυν λέγουσι μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῆναι τριήρεϊ μιῇ τῶν ἀστῶν [τούτους], οἳ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ ἀπικόμενοι ἐς Αἴγιναν τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, ἐπειρῶντο ἐκ τῶν βάθρων ἐξανασπᾶν, ἵνα σφέα ἀνακομίσωνται. οὐ δυναμένους δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ αὐτῶν κρατῆσαι, περιβαλόντας σχοινία ἕλκειν τὰ ἀγάλματα, καί σφι ἕλκουσι βροντήν τε καὶ ἅμα τῇ βροντῇ σεισμὸν ἐπιγενέσθαι· τοὺς δὲ τριηρίτας τοὺς ἕλκοντας ὑπὸ τούτων ἀλλοφρονῆσαι, παθόντας δὲ τοῦτο κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πολεμίους, ἐς ὃ ἐκ πάντων ἕνα λειφθέντα ἀνακομισθῆναι αὐτὸν ἐς Φάληρον.*
86 *Ἀθηναῖοι μέν νυν οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Αἰγινῆται δὲ οὐ μιῇ νηὶ ἀπικέσθαι Ἀθηναίους (μίαν μὲν γὰρ καὶ ὀλίγῳ πλεῦνας μιῆς, καὶ εἴ σφι μὴ ἔτυχον ἐοῦσαι νέες, ἀπαμύνεσθαι ἂν εὐπετέως), ἀλλὰ πολλῇσι νηυσὶ ἐπιπλέειν σφίσι ἐπὶ τὴν χώρην, αὐτοὶ δέ σφι*

14 *τὰσ δὲ* β *τὰσ δ᾽* α 15 *αἱ αὐταὶ* α *αὗται αἱ* β | *ἱρουργίαι* P *ἱροργίαι* α *ἱερουργίαι* V′ | *σφι* BP *σφισι* A, om. V′ 16 *ἱρουργίαι* P *ἱροργίαι* α *ἱερουργίαι* V′, del. van Herwerden. **84**, 1 *τῶνδε* α, om. β 2 *συνέθεντο* α *ξυνέθεντο* β | *οὐκ⟨έτι⟩* Palm 5 *ἐπείτε* van Herwerden | *δίκαιοι* Bekker: *δίκαιον* 6 *πρήσσεσθαι ἐκέλευον* del. Cobet 7 *οἱ* α, om. β **85**, 2 *μιῆι* AP *νιῇ* B *νηὶ* V′ | *τούτουσ* αP *τουτέων* V′, del. Krüger | *οἳ ἀποπεμφθέντες* del. van Herwerden 3 *ἀποπεμφθέντεσ* αP *πεμφθέντεσ* V′ 4 *ἐπειρῶντο* β *πειρᾶν* α 6 *αὐτῶν* α *αὐτέων* β 7 *τῇ βροντῇ* del. van Herwerden 10 *αὐτὸν* del. idem **86**, 1 *μέν νυν οὕτω λέγουσι γενέσθαι* β *μὲν οὕτω γενέσθαι λέγουσι* α 3 *σφίσι* Stein | *νέεσ* β *νῆεσ* α 4 *σφι* (-ϊν V) β *σφισι* α.

εἶξαι καὶ οὐ ναυμαχῆσαι. οὐκ ἔχουσι δὲ τοῦτο διασημῆναι ἀτρεκέως, οὔτε εἰ ἥσσονες συγγινωσκόμενοι εἶναι τῇ ναυμαχίῃ κατὰ τοῦτο εἶξαν, οὔτε εἰ βουλόμενοι ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἐποίησαν. Ἀθηναίους μέν νυν, ἐπείτε σφι οὐδεὶς ἐς μάχην κατίστατο, ἀποβάντας ἀπὸ τῶν νεῶν τραπέσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα, οὐ δυναμένους δὲ ἀνασπάσαι ἐκ τῶν βάθρων αὐτά, οὕτω δὴ περιβαλομένους σχοινία ἕλκειν, ἐς ὃ ἑλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφότερα τὠυτὸ ποιῆσαι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἄλλῳ δέ τεῳ· ἐς γούνατα γάρ σφι αὐτὰ πεσεῖν, καὶ τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον διατελέειν οὕτως ἔχοντα. Ἀθηναίους μὲν δὴ ταῦτα ποιέειν· σφέας δὲ Αἰγινῆται λέγουσι πυθομένους τοὺς Ἀθηναίους, ὡς μέλλοιεν ἐπὶ σφέας στρατεύεσθαι, ἑτοίμους Ἀργείους ποιέεσθαι. τούς τε δὴ Ἀθηναίους ἀποβεβάναι ἐς τὴν Αἰγιναίην, καὶ παρεῖναι βοηθέοντας σφίσι τοὺς Ἀργείους, καὶ λαθεῖν τε ἐξ Ἐπιδαύρου διαβάντας ἐς τὴν νῆσον καὶ οὐ προακηκοόσι τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπιπεσεῖν ὑποταμομένους τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν, ἅμα τε ἐν τούτῳ τὴν βροντήν τε γενέσθαι καὶ τὸν σεισμὸν αὐτοῖσι. λέγεται μέν νυν ὑπ᾽ Ἀργείων τε καὶ Αἰγινητέων 87
τάδε, ὁμολογέεται δὲ καὶ ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἕνα μοῦνον τὸν ἀποσωθέντα αὐτῶν ἐς τὴν Ἀττικὴν γενέσθαι· πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι αὐτῶν τὸ Ἀττικὸν στρατόπεδον διαφθειράντων τὸν ἕνα τοῦτον περιγενέσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ τοῦ δαιμονίου· περιγενέσθαι μέντοι οὐδὲ τοῦτον τὸν ἕνα, ἀλλ᾽ ἀπολέσθαι τρόπῳ τοιῷδε. κομισθεὶς γὰρ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγελλε τὸ πάθος· πυθομένας δὲ τὰς γυναῖκας τῶν ἐπ᾽ Αἴγιναν στρατευσαμένων ἀνδρῶν, δεινόν τι ποιησαμένας κεῖνον μοῦνον ἐξ ἁπάντων σωθῆναι, πέριξ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον λαβούσας καὶ κεντεύσας τῇσι περόνῃσι τῶν ἱματίων εἰρωτᾶν ἑκάστην αὐτέων, ὅκῃ εἴη ὁ ἑωυτῆς ἀνήρ. καὶ τοῦτον μὲν οὕτω διαφθαρῆναι,

5 ναυμαχῆσαι αP διαναυμαχῆσαι β 9 νεῶν β νηῶν α | τραπέσθαι Aldus: τράπεσθαι β τρέπεσθαι α 11 ἐς ὃ cod. Askewianus: ἐσ οὗ 12 ἄλλῳ δέ τεῳ del. van Herwerden | γούνατα S: γόνατα VPα 13 πεσεῖν: πεσέειν 14 Αἰγινῆται λέγουσι del. Cobet 17 παρεῖναι β ἥκειν α | σφίσι α σφι β 19 ἐπιπεσεῖν α ἐπιπεσέειν β 20 ἐπιγενέσθαι Naber 87, 2 τάδε] ταῦτα van Herwerden 6 γὰρ β ἄρα α 7 δὲ del. van Herwerden 11 ὅκῃ (οἴκῃ V) β ὅκου α

Ἀθηναίοισι δὲ ἔτι τοῦ πάθεος δεινότερόν τι δόξαι εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον. ἄλλῳ μὲν δὴ οὐκ ἔχειν, ὅτεῳ ζημιώσωσι τὰς γυναῖκας, τὴν δὲ ἐσθῆτα μετέβαλον αὐτέων ἐς τὴν Ἰάδα· ἐφόρεον γὰρ δὴ πρὸ τοῦ αἱ τῶν Ἀθηναίων γυναῖκες ἐσθῆτα Δωρίδα, τῇ Κορινθίῃ παραπλησιωτάτην· μετέβαλον ὦν ἐς τὸν λίνεον

88 κιθῶνα, ἵνα δὴ περόνῃσι μὴ χρέωνται. ἔστι δὲ ἀληθέϊ λόγῳ χρεωμένοισι οὐκ Ἰὰς αὕτη ἡ ἐσθὴς τὸ παλαιόν, ἀλλὰ Κάειρα, ἐπεὶ ἥ γε Ἑλληνικὴ ἐσθὴς πᾶσα ἡ ἀρχαίη τῶν γυναικῶν ἡ αὐτὴ ἦν, τὴν νῦν Δωρίδα καλέομεν. τοῖσι δὲ Ἀργείοισι καὶ τοῖσι Αἰγινήτῃσι καὶ πρὸς ταῦτα [ἔτι τόδε ποιῆσαι] νόμον εἶναι παρὰ σφίσι ἑκατέροισι τὰς περόνας ἡμιολίας ποιέεσθαι τοῦ τότε κατεστεῶτος μέτρου, καὶ ἐς τὸ ἱρὸν τῶν θεῶν τουτέων περόνας μάλιστα ἀνατιθέναι τὰς γυναῖκας, Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφέρειν πρὸς τὸ ἱρὸν μήτε κέραμον, ἀλλ᾽ ἐκ χυτρίδων ἐπιχωριέων νόμον τὸ λοιπὸν αὐτόθι εἶναι πίνειν.

89 Ἀργείων μέν νυν καὶ Αἰγινητέων αἱ γυναῖκες ἐκ [τε] τόσου κατ᾽ ἔριν τὴν Ἀθηναίων περόνας ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζονας ἢ πρὸ τοῦ, τῆς δὲ ἔχθρης τῆς πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοισι γενομένης ἀρχὴ κατὰ τὰ εἴρηται ἐγένετο. τότε δὴ Θηβαίων ἐπικαλεομένων, προθύμως τῶν περὶ τὰ ἀγάλματα γενομένων ἀναμιμνησκόμενοι οἱ Αἰγινῆται ἐβοήθεον τοῖσι Βοιωτοῖσι. Αἰγινῆταί τε δὴ ἐδήιουν τῆς Ἀττικῆς τὰ παραθαλάσσια, καὶ Ἀθηναίοισι ὁρμημένοισι ἐπ᾽ Αἰγινήτας στρατεύεσθαι ἦλθε μαντήιον ἐκ Δελφῶν, ἐπισχόντας ἀπὸ τοῦ Αἰγινητέων ἀδικίου τριήκοντα ἔτεα, τῷ ἑνὶ καὶ τριηκοστῷ, Αἰακῷ τέμενος ἀποδέξαντας, ἄρχεσθαι τοῦ πρὸς Αἰγινήτας πολέμου, καί σφι χωρήσειν τὰ βούλονται· ἢν δὲ αὐτίκα ἐπιστρατεύωνται, πολλὰ μέν σφεας ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου πείσεσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ποιήσειν, τέλος μέντοι καταστρέψεσθαι. ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν Αἰακῷ τέμενος ἀπέδεξαν τοῦτο, τὸ

---

14 *μεταβαλεῖν* van Herwerden 15 *τῶν* del. Kallenberg 88, 5 *καὶ*] *δόξαι* Stein, del. Abicht | *ἔτι — ποιῆσαι* del. Stein | *ἔτι* del. Abicht 9 *ἐπιχωριέων* α P *ἐπιχωρίων* V′ 89, 1 *τε* del. Eltz 3 *ἀθηναίοισι* β *ἐξ ἀθηναίων* α 4 *δὴ* α P *δὲ* V′ P marg. *δὲ δὴ* Krüger 9 *ἀδικίου* α *αἰκίου* β 11 *ἐπιστρατεύσωνται* Naber 13 *ἀνενειχθέντα* van Herwerden.

νῦν ἐπὶ τῆς ἀγορῆς ἵδρυται, τριήκοντα δὲ ἔτεα οὐκ ἀνέσχοντο ἀκούσαντες, ὅκως χρεὸν εἴη ἐπισχεῖν, πεπονθότας ὑπ᾽ Αἰγινητέων ἀνάρσια. ἐς τιμωρίην δὲ παρασκευαζομένοισι αὐτοῖσι ἐκ Λακεδαιμονίων 90
πρῆγμα ἐγειρόμενον ἐμπόδιον ἐγένετο. πυθόμενοι γὰρ Λακεδαιμόνιοι τά ⟨τε⟩ ἐκ τῶν Ἀλκμεωνιδέων ἐς τὴν Πυθίην μεμηχανημένα καὶ τὰ ἐκ τῆς Πυθίης ἐπὶ σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιστρατίδας συμφορὴν ἐποιεῦντο διπλόην, ὅτι τε ἄνδρας ξείνους σφίσι ἐόντας ἐξεληλάκεσαν ἐκ τῆς ἐκείνων, καὶ ὅτι ταῦτα ποιήσασι χάρις οὐδεμία ἐφαίνετο πρὸς Ἀθηναίων. ἔτι τε πρὸς τούτοισι ἐνῆγόν σφεας οἱ χρησμοὶ λέγοντες πολλά τε καὶ ἀνάρσια ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐξ Ἀθηναίων, τῶν πρότερον μὲν ἦσαν ἀδαέες, τότε δὲ Κλεομένεος κομίσαντος ἐς Σπάρτην ἐξέμαθον. ἐκτήσατο δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλιος τοὺς χρησμούς, τοὺς ἔκτηντο μὲν πρότερον οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐξελαυνόμενοι δὲ ἔλιπον ἐν τῷ ἱρῷ, καταλειφθέντας δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ 91
Λακεδαιμόνιοι τοὺς χρησμοὺς καὶ τοὺς Ἀθηναίους ὥρων αὐξομένους καὶ οὐδαμῶς ἑτοίμους ἐόντας πείθεσθαι σφίσι, νόῳ λαβόντες ὡς ἐλεύθερον μὲν ἐὸν τὸ γένος τὸ Ἀττικὸν ἰσόρροπον τῷ ἑωυτῶν ἂν γίνοιτο, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος ἀσθενὲς καὶ πειθαρχέεσθαι ἕτοιμον· μαθόντες τούτων ἕκαστα μετεπέμποντο Ἱππίην τὸν Πεισιστράτου ἀπὸ Σιγείου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ [ἐς ὃ καταφεύγουσι οἱ Πεισιστρατίδαι]. ἐπείτε δέ σφι Ἱππίης καλεόμενος ἧκε, μεταπεμψάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἔλεγόν σφισι Σπαρτιῆται τάδε· "ἄνδρες σύμμαχοι, συγγινώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασι ὀρθῶς· ἐπαερθέντες γὰρ κιβδήλοισι μαντηίοισι ἄνδρας ξείνους ἐόντας ἡμῖν τὰ μάλιστα καὶ ἀναδεκομένους ὑποχειρίας παρέξειν τὰς Ἀθήνας, τούτους ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάσαμεν, καὶ ἔπειτα

---

16 ὑπ᾽ αP προσ V′ 90, 2 ἐγειρόμενον α γενόμενον β 3 τά ⟨τε⟩ Stein 5 διπλόην: διπλῆν 5 σφισι α σφι (-ιν V) β 8 τε] δὲ Krüger 11 Ἀθηνέων Kallenberg | ἔκτηντο P ἐκέκτηντο αV 12 καταλειφθέντας — 13 ἀνέλαβε del. Gomperz 91, 2 ὥρων α ἑώρεόν P, om. V′ 4 ἂν V′, om. α 5 πειθαρχέειν Cobet 6 τούτων β δὲ τούτων α 7 σιγείου β σιγίου α | ἐς — 8 Πεισιστρατίδαι del. Wesseling 11 ἐπαερθέντες Stein: ἐπαρθέντεσ

ποιήσαντες ταῦτα δήμῳ ἀχαρίστῳ παρεδώκαμεν τὴν πόλιν· ὃς ἐπείτε δι᾽ ἡμέας ἐλευθερωθεὶς ἀνέκυψε, ἡμέας μὲν καὶ τὸν βασιλέα ἡμέων περιυβρίσας ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνεται, ὥς γε ἐκμεμαθήκασι μάλιστα μὲν οἱ περίοικοι αὐτῶν Βοιωτοὶ καὶ Χαλκιδέες, τάχα δέ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθήσεται ἁμαρτών. ἐπείτε δὲ ἐκεῖνα ποιήσαντες ἡμάρτομεν, νῦν πειρησόμεθά σφεας ἅμα ὑμῖν ἀπικόμενοι τίσασθαι· αὐτοῦ γὰρ τούτου εἵνεκεν τόνδε τε Ἱππίην μετεπεμψάμεθα καὶ ὑμέας ἀπὸ τῶν πολίων, ἵνα κοινῷ τε λόγῳ καὶ κοινῷ στόλῳ ἐσαγαγόντες αὐτὸν ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποδῶμεν τὰ ἀπειλόμεθα."

92 Οἳ μὲν ταῦτα ἔλεγον, τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος οὐκ ἐνεδέκετο τοὺς λόγους. οἱ μέν νυν ἄλλοι ἡσυχίην ἦγον, Κορίνθιος δὲ
α) Σωσικλέης ἔλεξε τάδε· "ἦ δὴ ὅ τε οὐρανὸς ἔσται ἔνερθε τῆς γῆς καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἄνθρωποι νομὸν ἐν θαλάσσῃ ἕξουσι καὶ ἰχθύες τὸν πρότερον ἄνθρωποι, ὅτε γε ὑμεῖς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἰσοκρατίας καταλύοντες τυραννίδας ἐς τὰς πόλις κατάγειν παρασκευάζεσθε, τοῦ οὔτε ἀδικώτερον οὐδέν ἐστι κατ᾽ ἀνθρώπους οὔτε μιαιφονώτερον. εἰ γὰρ δὴ τοῦτό γε δοκέει ὑμῖν εἶναι χρηστὸν ὥστε τυραννεύεσθαι τὰς πόλις, αὐτοὶ πρῶτοι τύραννον καταστησάμενοι παρὰ σφίσι αὐτοῖσι, οὕτω καὶ τοῖσι ἄλλοισι δίζησθε κατιστάναι· νῦν δὲ αὐτοὶ ἄπειροι ἐόντες τυράννων, καὶ φυλάσσοντες δεινότατα, τοῦτο ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ γενέσθαι, παραχρᾶσθε ἐς τοὺς συμμάχους. εἰ δὲ αὐτοῦ ἔμπειροι ἔατε κατά περ ἡμεῖς, εἴχετε ἂν περὶ αὐτοῦ γνώμας ἀμείνονας συμβαλέσθαι ἤ περ
β) νῦν. Κορινθίοισι γὰρ ἦν πόλιος κατάστασις τοιήδε· ἦν ὀλιγαρχίη,

14 ταῦτα α, om. β | παρεδώκαμεν τὴν πόλιν β τὴν πόλιν παρεδώκαμεν α 16 ἡμέων β ἡμῶν α | γε Abicht: τε 18 ἁμαρτών del. van Herwerden 19 σφεα Eltz 20 ἀπικόμενοι τίσασθαι αP ἀκεόμενοι V′ 20 τε β τὸν α 22 ἐσάγοντες van Herwerden | τὰ β τὰ καὶ α 92, 3 σωσικλέησ β σωκλέησ α | ἔλεξε αP, ἔλεγε V′ | ἔσται ἔνερθε β ἔνερθε ἔσται α 6 πόλισ α πόλιασ β 7 οὐδέν ἐστι β ἐστι οὐδέν α 9 ὥστε — πόλις del. van Herwerden 10 καὶ ⟨παρὰ⟩ Stein 11 δίζησθε α δίζεσθε β | ἄπειροι ἐόντεσ τυράννων β τυράννων ἄπειροι ἐόντεσ α 12 δεινότατα τοῦτο β τοῦτο δεινότατα α | παραχρᾶσθε (-αι V) β παραχρῆσθε α 14 συμβαλέσθαι α συμβάλλεσθαι β | ἤ περ νῦν del. van Herwerden.

καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον τὴν πόλιν, ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἤγοντο ἐξ ἀλλήλων. Ἀμφίονι δὲ, ἐόντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυγάτηρ χωλή· οὔνομα δέ οἱ ἦν Λάβδα. ταύτην Βακχιαδέων γὰρ οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι, ἴσχει Ἠετίων ὁ Ἐχεκράτεος, δήμου μὲν ἐκ Πέτρης ἐών, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν Λαπίθης τε καὶ Καινείδης. ἐκ δέ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς οὐδ᾽ ἐξ ἄλλης παῖδες ἐγίνοντο. ἐστάλη ὦν ἐς Δελφοὺς περὶ γόνου. ἐσιόντα δὲ αὐτὸν ἰθέως ἡ Πυθίη προσαγορεύει τοισίδε τοῖσι ἔπεσι·

Ἠετίων, οὔτις σε τίει πολύτιτον ἐόντα.
Λάβδα κύει, τέξει δ᾽ ὀλοοίτροχον· ἐν δὲ πεσεῖται
ἀνδράσι μουνάρχοισι, δικαιώσει δὲ Κόρινθον.

ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἠετίωνι ἐξαγγέλλεταί κως τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι τὸ μὲν πρότερον γενόμενον χρηστήριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄσημον, φέρον τε ἐς τὠυτὸ καὶ τὸ τοῦ Ἠετίωνος καὶ λέγον ὧδε·

αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει, τέξει δὲ λέοντα
καρτερὸν ὠμηστήν· πολλῶν δ᾽ ὑπὸ γούνατα λύσει.
ταῦτά νυν εὖ φράζεσθε, Κορίνθιοι, οἳ περὶ καλὴν
Πειρήνην οἰκεῖτε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον.

τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γενόμενον ἦν ἀτέκμαρτον· γ)
τότε δὲ τὸ Ἠετίωνι γενόμενον ὡς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον συνῆκαν ἐὸν συνῳδὸν τῷ Ἠετίωνος. συνέντες δὲ καὶ τοῦτο εἶχον ἐν ἡσυχίῃ, ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα Ἠετίωνι γίνεσθαι γόνον διαφθεῖραι. ὡς δ᾽ ἔτεκε ἡ γυνὴ τάχιστα, πέμπουσι σφέων αὐτῶν δέκα ἐς τὸν δῆμον, ἐν τῷ κατοίκητο Ἠετίων, ἀποκτενέοντας τὸ παιδίον. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέτρην καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἠετίωνος αἴτεον τὸ παιδίον· ἡ δὲ Λάβδα εἰδυῖά τε οὐδέν, τῶν εἵνεκα ἐκεῖνοι ἀπικοίατο, καὶ δοκέουσά σφεας φιλο-

---

16 οὗτοι] οἱ uel οἱ τότε Madvig | ἔνεμον ⟨μὲν⟩ van Herwerden 19 ἐχεκράτεοσ β ἐχεκράτευσ α | ἐκ πέτρησ ἐὼν β ἐὼν ἐκ πέτρησ α 20 καινείδησ A²BP corr. καινίδησ A¹β 23 τοῖσιδε S: τοῖσδε 24 πολύτειτον van Herwerden 25 δ᾽ ὀλοοίτροχον Oenomaus ap. Euseb. praep. euang. V 29: δὲ ὀλοί (ὀλύ- B¹) τροχον 28 χρηστήριον ἐσ κόρινθον β ἐσ κόρινθον χρηστήριον α 34 δὴ β, om. α 35 δὲ τὸ α δὲ τῷ β 39 ἠετίων β ὁ ἠετίων α 41 τοῦ β τὴν α | εἰδυῖά β εἰδοῖά α.

φροσύνης τοῦ πατρὸς εἵνεκα αἰτέειν, φέρουσα ἐνεχείρισε αὐτῶν ἑνί.
τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλευτο κατ᾽ ὁδὸν τὸν πρῶτον αὐτῶν λαβόντα τὸ
παιδίον προσουδίσαι. ἐπεὶ ὦν ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, τὸν λα-
βόντα τῶν ἀνδρῶν θείῃ τύχῃ προσεγέλασε τὸ παιδίον, καὶ τὸν
φρασθέντα τοῦτο οἶκτός τις ἴσχει ἀποκτεῖναι, κατοικτείρας δὲ
παραδιδοῖ τῷ δευτέρῳ, ὁ δὲ τῷ τρίτῳ. οὕτω δὲ διεξῆλθε διὰ
πάντων τῶν δέκα παραδιδόμενον, οὐδενὸς βουλομένου διεργάσασθαι.
ἀποδόντες ὦν ὀπίσω τῇ τεκούσῃ τὸ παιδίον καὶ ἐξελθόντες ἔξω,
ἑστεῶτες ἐπὶ τῶν θυρέων, ἀλλήλων ἅπτοντο καταιτιώμενοι, καὶ
μάλιστα τοῦ πρώτου λαβόντος, ὅτι οὐκ ἐποίησε κατὰ τὰ δεδογ-
μένα, ἐς ὃ δή σφι χρόνου ἐγγινομένου ἔδοξε αὖτις παρελθόντας
δ) πάντας τοῦ φόνου μετίσχειν. ἔδεε δὲ ἐκ τοῦ Ἠετίωνος γόνου
Κορίνθῳ κακὰ ἀναβλαστεῖν. ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα ἤκουε
ἑστεῶσα πρὸς αὐτῇσι τῇσι θύρῃσι· δείσασα δὲ μή σφι μεταδόξῃ
καὶ τὸ δεύτερον λαβόντες τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, φέρουσα κατα-
κρύπτει ἐς τὸ ἀφραστότατόν οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς κυψέλην, ἐπι-
σταμένη, ὡς, εἰ ὑποστρέψαντες ἐς ζήτησιν ἀπικνεοίατο, πάντα ἐρευ-
νήσειν μέλλοιεν· τὰ δὴ καὶ ἐγίνετο. ἐσελθοῦσι δὲ καὶ διζημένοισι
αὐτοῖσι ὡς οὐκ ἐφαίνετο, ἐδόκεε ἀπαλλάσσεσθαι καὶ λέγειν πρὸς
τοὺς ἀποπέμψαντας, ὡς πάντα ποιήσειαν, τὰ ἐκεῖνοι ἐνετείλαντο.
ε) οἳ μὲν δὴ ἀπελθόντες ἔλεγον ταῦτα· Ἠετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ
παῖς ηὐξάνετο, καί οἱ διαφυγόντι τοῦτον τὸν κίνδυνον ἀπὸ τῆς
κυψέλης ἐπωνυμίην Κύψελος οὔνομα ἐτέθη. ἀνδρωθέντι δὲ καὶ
μαντευομένῳ Κυψέλῳ ἐγένετο ἀμφιδέξιον χρηστήριον ἐν Δελφοῖσι,
τῷ πίσυνος γενόμενος ἐπεχείρησέ τε καὶ ἔσχε Κόρινθον. ὁ δὲ
χρησμὸς ὅδε ἦν·

ὄλβιος οὗτος ἀνήρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει,
Κύψελος Ἠετίδης, βασιλεὺς κλειτοῖο Κορίνθου,
αὐτὸς καὶ παῖδες, παίδων γε μὲν οὐκέτι παῖδες.

---

44 τὸ παιδίον om. V′ 53 ἐγγενομένου Stein 54 ἔδεε: ἔδει 56 αὐτῇισι α, om. β 57 κατακρύπτει β κατακρύβει α 59 ἀπικνεοίατο Stein: ἀπικνέοιντο α ἀπίκοιντο P ἀπίκοντο V′ 60 ἐγίνετο αP ἐγένετο V′ | ἐσελθοῦσι β ἐλθοῦσι α | δὲ α γὰρ β 64 ηὐξάνετο αP αὐξάνετο V′ | ἀπὸ] ἐπὶ van Herwerden 69 εἰσαναβαίνει idem 70 κλειτοῖο β κλεινοῖο P κλοιο V′

τὸ μὲν δὴ χρηστήριον τοῦτο ἦν, τυραννεύσας δὲ ὁ Κύψελος τοιοῦτος δή τις ἀνὴρ ἐγένετο· πολλοὺς μὲν Κορινθίων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπεστέρησε, πολλῷ δέ τι πλείστους τῆς ψυχῆς. ἄρξαντος δὲ τούτου ἐπὶ τριήκοντα ἔτεα καὶ διαπλέξαντος τὸν βίον ζ) εὖ, διάδοχός οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς Περίανδρος γίνεται. ὁ τοίνυν Περίανδρος κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἦν ἠπιώτερος τοῦ πατρός, ἐπείτε δὲ ὡμίλησε δι᾽ ἀγγέλων Θρασυβούλῳ τῷ Μιλήτου τυράννῳ, πολλῷ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μιαιφονώτερος. πέμψας γὰρ παρὰ Θρασύβουλον κήρυκα ἐπυνθάνετο, ὅντινα ἂν τρόπον ἀσφαλέστατον καταστησάμενος τῶν πρηγμάτων κάλλιστα τὴν πόλιν ἐπιτροπεύοι. Θρασύβουλος δὲ τὸν ἐλθόντα παρὰ τοῦ Περιάνδρου ἐξῆγε ἔξω τοῦ ἄστεος, ἐσβὰς δὲ ἐς ἄρουραν ἐσπαρμένην ἅμα τε διεξήιε τὸ λήιον, ἐπειρωτῶν τε καὶ ἀναποδίζων τὸν κήρυκα κατὰ τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἄπιξιν, καὶ ἐκόλουε ἀεί, ὅκως τινὰ ἴδοι τῶν ἀσταχύων ὑπερέχοντα, κολούων δὲ ἔρριπτε, ἐς ὃ τοῦ ληίου τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθύτατον διέφθειρε τρόπῳ τοιούτῳ· διεξελθὼν δὲ τὸ χωρίον καὶ ὑποθέμενος ἔπος οὐδὲν ἀποπέμπει τὸν κήρυκα. νοστήσαντος δὲ τοῦ κήρυκος ἐς τὴν Κόρινθον ἦν πρόθυμος πυνθάνεσθαι τὴν ὑποθήκην ὁ Περίανδρος· ὃ δὲ οὐδέν οἱ ἔφη Θρασύβουλον ὑποθέσθαι, θωμάζειν τε αὐτοῦ, παρ᾽ οἷόν μιν ἄνδρα ἀποπέμψειε, ὡς παραπλῆγά τε καὶ τῶν ἑωυτοῦ σινάμωρον, ἀπηγεόμενος τά περ πρὸς Θρασυβούλου ὀπώπεε. Περίανδρος δὲ συνιεὶς τὸ ποιηθὲν καὶ νόῳ σχών, η) ὥς οἱ ὑπετίθετο Θρασύβουλος τοὺς ὑπειρόχους τῶν ἀστῶν φονεύειν, ἐνθαῦτα δὴ πᾶσαν κακότητα ἐξέφαινε ἐς τοὺς πολιήτας. ὅσα γὰρ Κύψελος ἀπέλιπε κτείνων τε καὶ διώκων, Περίανδρός σφεα ἀπετέλεσε, μιῇ δὲ ἡμέρῃ ἀπέδυσε πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας διὰ τὴν ἑωυτοῦ γυναῖκα Μέλισσαν. πέμψαντι γάρ οἱ ἐς Θεσπρωτοὺς ἐπ᾽ Ἀχέροντα ποταμὸν ἀγγέλους ἐπὶ τὸ νεκυομαντήιον παρακαταθήκης πέρι ξεινικῆς οὔτε σημανέειν ἔφη ἡ Μέλισσα ἐπιφανεῖσα

---

73 ἀνὴρ ἐγένετο β ἦν (om. B) ἀνήρ α 74 δέ τι Krüger: δ᾽ ἔτι β δὲ α 80 ἀσφαλέστατον α ἀσφαλέστερον β 85 ἀεὶ α αἰεὶ β | τινὰ α τινὰσ β | ὑπερέχοντα α ὑπερέχοντασ τῶν ἄλλων β 90 θωμάζειν α θωυμάζειν β 93 συνιεὶς] συνεὶς d | σχὼν β ἴσχων α 96 ἀ (ἐ- S) πετέλεσε β ἀπετέλεε α.

οὔτε κατερέειν, ἐν τῷ κέεται χώρῳ ἡ παρακαταθήκη· ῥιγοῦν τε γὰρ καὶ εἶναι γυμνή· τῶν γάρ οἱ συγκατέθαψε εἱμάτων ὄφελος εἶναι οὐδὲν οὐ κατακαυθέντων· μαρτύριον δέ οἱ εἶναι, ὡς ἀληθέα ταῦτα λέγει, ὅτι ἐπὶ ψυχρὸν τὸν ἰπνὸν Περίανδρος τοὺς ἄρτους ἐπέβαλε. ταῦτα δὲ ὡς ὀπίσω ἀπηγγέλθη τῷ Περιάνδρῳ, (πιστὸν γάρ οἱ ἦν τὸ συμβόλαιον, ὃς νεκρῷ ἐούσῃ Μελίσσῃ ἐμίγη), ἰθέως δὴ μετὰ τὴν ἀγγελίην κήρυγμα ἐποιήσατο ἐς τὸ Ἥραιον ἐξιέναι πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας. αἳ μὲν δὴ ὡς ἐς ὁρτὴν ἤισαν κόσμῳ τῷ καλλίστῳ χρεώμεναι, ὃ δ᾽ ὑποστήσας τοὺς δορυφόρους ἀπέδυσέ σφεας πάσας ὁμοίως, τάς τε ἐλευθέρας καὶ τὰς ἀμφιπόλους, συμφορήσας δὲ ἐς ὄρυγμα Μελίσσῃ ἐπευχόμενος κατέκαιε. ταῦτα δέ οἱ ποιήσαντι καὶ τὸ δεύτερον πέμψαντι ἔφρασε τὸ εἴδωλον τὸ Μελίσσης, ἐς τὸν κατέθηκε χῶρον τοῦ ξείνου τὴν παρακαταθήκην. τοιοῦτο μὲν ὑμῖν ἐστι ἡ τυραννίς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοιούτων ἔργων. ἡμέας δὲ τοὺς Κορινθίους τότε αὐτίκα θῶμα μέγα εἶχε, ὅτε ὑμέας εἴδομεν μεταπεμπομένους Ἱππίην, νῦν τε δὴ καὶ μεζόνως θωμάζομεν λέγοντας ταῦτα, ἐπιμαρτυρόμεθά τε ἐπικαλεόμενοι ὑμῖν θεοὺς τοὺς Ἑλληνίους μὴ κατιστάναι τυραννίδας ἐς τὰς πόλις. οὔκων παύσεσθε, ἀλλὰ πειρήσεσθε παρὰ τὸ δίκαιον κατάγοντες Ἱππίην· ἴστε ὑμῖν Κορινθίους γε οὐ συναινέοντας."

93 *Σωσικλέης μὲν ἀπὸ Κορίνθου πρεσβεύων ἔλεξε τάδε, Ἱππίης δὲ αὐτὸν ἀμείβετο τοὺς αὐτοὺς ἐπικαλέσας θεοὺς ἐκείνῳ, ἦ μὲν Κορινθίους μάλιστα πάντων ἐπιποθήσειν Πεισιστρατίδας, ὅταν σφι ἥκωσι ἡμέραι αἱ κύριαι ἀνιᾶσθαι ὑπ᾽ Ἀθηναίων. Ἱππίης μὲν τούτοισι ἀμείψατο οἷα τοὺς χρησμοὺς ἀτρεκέστατα ἀνδρῶν ἐξεπιστάμενος· οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων τέως μὲν εἶχον ἐν ἡσυχίῃ σφέας αὐτούς, ἐπείτε δὲ Σωσικλέος ἤκουσαν εἴπαντος*

---

101 *ἡ παρακαταθήκη* del. van Herwerden 102 *εἱμάτων β ἱματίων α* 103 *κατακαυθέντων* B*β κατακαυσθέντων* A 110 *τε α τ᾽ β* 112 *ἔφρασε α ἔφραζε β* 115 *τό τε* Bekker *τότε* ⟨*τε*⟩ van Herwerden | *θῶμα α θωυμα β* 117 *θωμάζομεν α θωυμάζομεν β* 119 *πόλισ α πόλιασ β* | *παύσεσθε* V′: *ἢν μὴ παύσε* (*η*- P) *σθε α*P 120 *γε β τε α* **93,** 1 *σωσικλέησ β σωκλῆσ α* 2 *ἐπικαλέσασ* (-*ασθ*ε V -*ασθαι* S) *θεοὺσ β θεοὺσ ἐπικαλέσασ α* | *ἐκείνωι α κείνω β* 5 *ἀνδρῶν*] *ἀνθρώπων* van Herwerden 7 *σωσικλέοσ β σωκλέοσ α.*

ἐλευθέρως, ἅπας τις αὐτῶν φωνὴν ῥήξας αἱρέετο τοῦ Κορινθίου
τὴν γνώμην, Λακεδαιμονίοισί τε ἐπεμαρτυρέοντο μὴ ποιέειν μηδὲν
νεώτερον περὶ πόλιν Ἑλληνίδα.
Οὕτω μὲν ταῦτα ἐπαύσθη. Ἱππίῃ δὲ ἐνθεῦτεν ἀπελαυνομένῳ 94
ἐδίδου μὲν Ἀμύντης ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς Ἀνθεμοῦντα, ἐδίδοσαν
δὲ Θεσσαλοὶ Ἰωλκόν. ὁ δὲ τούτων μὲν οὐδέτερα αἱρέετο, ἀνεχώρεε δὲ
ὀπίσω ἐς Σίγειον, τὸ εἷλε Πεισίστρατος αἰχμῇ παρὰ Μυτιληναίων,
κρατήσας δὲ αὐτοῦ κατέστησε τύραννον εἶναι παῖδα [τὸν] ἑωυτοῦ
νόθον Ἡγησίστρατον, γεγονότα ἐξ Ἀργείης γυναικός, ὃς οὐκ ἀμα-
χητὶ εἶχε τὰ παρέλαβε παρὰ Πεισιστράτου. ἐπολέμεον γὰρ ἔκ τε
Ἀχιλληίου πόλιος ὁρμώμενοι καὶ Σιγείου ἐπὶ χρόνον συχνὸν Μυτι-
ληναῖοί τε καὶ Ἀθηναῖοι, οἳ μὲν ἀπαιτέοντες τὴν χώρην, Ἀθηναῖοι
δὲ οὔτε συγγινωσκόμενοι, ἀποδεικνύντες τε λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰο-
λεῦσι μετεὸν τῆς Ἰλιάδος χώρης ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι ἄλλοισι,
ὅσοι Ἑλλήνων συνεπρήξαντο Μενέλεῳ τὰς Ἑλένης ἁρπαγάς. πολε- 95
μεόντων δέ σφεων παντοῖα καὶ ἄλλα ἐγένετο ἐν τῇσι μάχῃσι, ἐν
δὲ δὴ καὶ Ἀλκαῖος ὁ ποιητής, συμβολῆς γενομένης καὶ νικώντων
Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δέ οἱ ὅπλα ἴσχουσι
Ἀθηναῖοι, καί σφεα ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ.
ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος ἐν μέλεϊ ποιήσας ἐπιτιθεῖ ἐς Μυτιλήνην, ἐξ-
αγγελλόμενος τὸ ἑωυτοῦ πάθος Μελανίππῳ ἀνδρὶ ἑταίρῳ. Μυτιλη-
ναίους δὲ καὶ Ἀθηναίους κατήλλαξε Περίανδρος ὁ Κυψέλου· τούτῳ
γὰρ διαιτητῇ ἐπετράποντο· κατήλλαξε δὲ ὧδε, νέμεσθαι ἑκατέρους
τὴν ἔχουσι. Σίγειον μέν νυν οὕτω ἐγένετο ὑπ᾽ Ἀθηναίοισι. Ἱππίης 96
δὲ ἐπείτε ἀπίκετο ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν χρῆμα

---

8 ἐλευθέρωσ ἅπασ β ἐλευθερῶσαι. πᾶσ α 9 τε β τ᾽ α | ἐπεμαρτύροντο d 10 ἑλληνίδα β ἑλλάδα α 94, 1 ταῦτα β τοῦτο α 2 μακεδόνων βασιλεὺσ αP μακεδὼν V′ 4 σίγειον β σίγιον α | μυτιληναίων α μιτυληναίων β 5 τὸν del. Stein 6 γεγονότα α ὄντα β 8 ἀχιλληίου P ἀχιλλείου αV′ | ὁρμώμενοι α ὁρμεόμενοι β | σιγείου β σιγίου α | μυτιληναῖοί α μιτυληναῖοί β 10 ἀποδεικνύντεσ β ἀποδεικνύτεσ α 12 συνεπρήξαντο α συνεπράξαντο β συνεξεπρήξαντο Krüger 95, 5 σφεα α σφε β | σιγείω β σιγίωι α 6 μυτιλήνην α μιτυλήνην β 7 μυτιληναίουσ α μιτυληναίουσ β 9 δὲ ὧδε] δ᾽ ἐπ᾽ ᾧ τε Krüger | ἑκατέρουσ α ἀμφοτέρουσ β 96, 1 σίγειον β σίγιον α 2 τῆσ α, om. β.

ἐκίνεε, διαβάλλων τε τοὺς Ἀθηναίους πρὸς τὸν Ἀρταφρένεα, καὶ ποιέων ἅπαντα, ὅκως αἱ Ἀθῆναι γενοίατο ὑπ᾽ ἑωυτῷ τε καὶ Δαρείῳ. Ἱππίης τε δὴ ταῦτα ἔπρησσε, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι ταῦτα πέμπουσι ἐς Σάρδις ἀγγέλους, οὐκ ἐῶντες τοὺς Πέρσας πείθεσθαι Ἀθηναίων τοῖσι φυγάσι. ὁ δὲ Ἀρταφρένης ἐκέλευέ σφεας, εἰ βουλοίατο σόοι εἶναι, καταδέκεσθαι ὀπίσω Ἱππίην. οὔκων δὴ ἐνεδέκοντο τοὺς λόγους ἀποφερομένους Ἀθηναῖοι· οὐκ ἐνδεκομένοισι δέ σφι ἐδέδοκτο ἐκ τοῦ φανεροῦ τοῖσι Πέρσῃσι πολεμίους εἶναι.

97 Νομίζουσι δὲ ταῦτα καὶ διαβεβλημένοισι ἐς τοὺς Πέρσας, ἐν τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ ὁ Μιλήσιος Ἀρισταγόρης, ὑπὸ Κλεομένεος τοῦ Λακεδαιμονίου ἐξελασθεὶς ἐκ τῆς Σπάρτης, ἀπίκετο ἐς Ἀθήνας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης ταὐτὰ ἔλεγε τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι, εὐπετέες τε χειρωθῆναι εἴησαν. ταῦτά τε δὴ ἔλεγε καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι, καὶ οἰκός σφεας εἴη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα· καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ὑπίσχετο, οἷα κάρτα δεόμενος, ἐς ὃ ἀνέπεισέ σφεας. πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν ἢ ἕνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μοῦνον οὐκ οἷός τε ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθοὺς Ἴωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον· αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροισι.

98 Ἀρισταγόρης δὲ προπλώσας καὶ ἀπικόμενος ἐς τὴν Μίλητον, ἐξευρὼν βούλευμα, ἀπ᾽ οὗ Ἴωσι μὲν οὐδεμία ἔμελλε ὠφελίη ἔσεσθαι,

3 τε τοὺσ α τούσ τε β 7 ἐκέλευέ β ἐκέλευσέ α 9 ἀθηναῖοι β οἱ ἀθηναῖοι α 97, 3 ἐξελασθεὶσ AP ἐξελαθεὶσ BV′ | τῆσ β, om. α 5 ταὐτὰ Schweighäuser: ταῦτα 7 ὡς — εἴησαν del. van Herwerden | εὐπετέεσ β εὐπετέωσ α 8 ταὐτά van Herwerden | τοῖσι] τούτοισι V′ 11 γὰρ] ἄρα Gomperz | διαβάλλειν α διαβαλεῖν β 16 ἀρχὴ κακῶν α ἀρχαὶ κακῶν β ἀρχέκακοι Cobet 98, 1 τὴν β, om. α.

οὐδ᾽ ὦν οὐδὲ τούτου εἵνεκα ἐποίεε, ἀλλ᾽ ὅκως βασιλέα Δαρεῖον λυπήσειε, ἔπεμψε ἐς τὴν Φρυγίην ἄνδρα ἐπὶ τοὺς Παίονας τοὺς ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ αἰχμαλώτους γενομένους ὑπὸ Μεγαβάζου, οἰκέοντας δὲ τῆς Φρυγίης χῶρόν τε καὶ κώμην ἐπ᾽ ἑωυτῶν· ὃς ἐπειδὴ ἀπίκετο ἐς τοὺς Παίονας, ἔλεγε τάδε· "ἄνδρες Παίονες, ἔπεμψέ με Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος σωτηρίην ὑμῖν ὑποθησόμενον, ἤν περ βούλησθε πείθεσθαι. νῦν γὰρ Ἰωνίη πᾶσα ἀπέστηκε ἀπὸ βασιλέος, καὶ ὑμῖν παρέχει σώζεσθαι ἐπὶ τὴν ὑμετέρην αὐτῶν· μέχρι μὲν θαλάσσης αὐτοῖσι ὑμῖν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἡμῖν ἤδη μελήσει." ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Παίονες κάρτα τε ἀσπαστὸν ἐποιήσαντο, καὶ ἀναλαβόντες παῖδας καὶ γυναῖκας ἀπεδίδρησκον ἐπὶ θάλασσαν, οἳ δέ τινες αὐτῶν καὶ κατέμειναν ἀρρωδήσαντες αὐτοῦ. ἐπείτε δὲ οἱ Παίονες ἀπίκοντο ἐπὶ θάλασσαν, ἐνθεῦτεν ἐς Χίον διέβησαν. ἐόντων δὲ ἤδη ἐν Χίῳ, κατὰ πόδας ἐληλύθεε Περσέων ἵππος πολλὴ διώκουσα τοὺς Παίονας. ὡς δὲ οὐ κατέλαβον, ἐπηγγέλλοντο ἐς τὴν Χίον τοῖσι Παίοσι, ὅκως ἂν ὀπίσω ἀπέλθοιεν. οἱ δὲ Παίονες τοὺς λόγους οὐκ ἐνεδέκοντο, ἀλλ᾽ ἐκ Χίου μὲν Χῖοί σφεας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβιοι δὲ ἐς Δορίσκον ἐκόμισαν, ἐνθεῦτεν δὲ πεζῇ κομιζόμενοι ἀπίκοντο ἐς Παιονίην.

Ἀρισταγόρης δέ, ἐπειδὴ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο εἴκοσι νηυσί, 99
ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, οἳ οὐ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐστρατεύοντο, ἀλλὰ τὴν αὐτῶν Μιλησίων, ὀφειλόμενά σφι ἀποδιδόντες (οἱ γὰρ δὴ Μιλήσιοι πρότερον τοῖσι Ἐρετριεῦσι τὸν πρὸς Χαλκιδέας πόλεμον συνδιήνεικαν, ὅτε περ καὶ Χαλκιδεῦσι ἀντία Ἐρετριέων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἐβοήθεον), οὗτοι ὦν ἐπείτε σφι ἀπίκοντο καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηίην ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδις. αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ᾽ ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροπῖνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἑρμό-

---

6 δὲ α, om. β   8 ὁ β, om. α | ὑμῖν ὑποθησόμενον β ὑποθησόμενον ὑμῖν α   9 βούλησθε P βούλεσθε V'A βούλεσθαι B   13 παῖδας] τέκνα V'   21 ἐκόμισαν del. van Herwerden   99, 2. 3 τὴν del. idem   5 συνδιήνεικαν β συνήνεικαν α   9 ἔμενε (ἔμεν V) ἐν μιλήτω β ἐν μιλήτωι ἔμενε α   10 τε α, om. β | ἄλλων ἀστῶν β ἀστῶν ἄλλον α.

100 φαντον. ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἴωνες ἐς Ἔφεσον πλοῖα
μὲν κατέλιπον ἐν Κορησῷ τῆς Ἐφεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ
πολλῇ, ποιεύμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καΰστριον, ἐνθεῦτεν ἐπείτε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο,
αἱρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, αἱρέουσι δὲ χωρὶς τῆς
ἀκροπόλιος τἆλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρτα-
101 φρένης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην. τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι
ἑλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. ἦσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι δ᾽ αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς· τουτέων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ᾽ οἰκίης ἐς οἰκίην ἰὸν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ ἄστυ πᾶν. καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοί τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρεον ἔς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὅς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμώλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἕρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὁ δὲ ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἵ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. οἱ δὲ Ἴωνες ὁρῶντες τοὺς μὲν ἀμυνομένους τῶν πολεμίων, τοὺς δὲ σὺν πλήθεϊ πολλῷ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ ὄρος τὸν Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἕλλησι ἱρά. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἅλυος

100, 2 κορησῶι αP κορη (-ε- S) σσῶ V′ 3 ἡγεμόνασ β ἡγεμόνασ τῆσ ὁδοῦ α 6 ἐρρύετο AP corr. ἐρύετο Ppr. ἐρρύατο BV′ 7 δύναμιν ἀνδρῶν β ἀνδρῶν δύναμιν α **101,** 4 καλάμου PV καλάμη S καλάμουσ α 5 ἐς οἰκίην ἰὸν om. V′ | ἐς P ἐπ᾽ α 7 πόλι α πόλει PS πό(λ′) V 8 ἔχοντες de Pauw: ἔχοντοσ 9 τε β, om. α 12 πακτωλὸν α ποταμὸν β | ἀθροιζόμενοι] ἁλιζόμενοι van Herwerden 14 ὁρῶντεσ α ὁρέοντεσ β | τῶν πολεμίων del. Matthiae 16 τὸν Τμῶλον καλεόμενον del. van Herwerden **102,** 1 καὶ σάρδιεσ β αἱ δὲ σάρδισ α 2 τὸ β τῶι α | οἱ β, om. α | ἀντενεπίμπρασαν AP ἀντεμπίπρασαν B ἀντεπίμπρασαν V′.

ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα, συνηλίζοντο καὶ ἐβοήθεον τοῖσι Λυδοῖσι. καί κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἴωνας εὑρίσκουσι, ἑπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἱρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἑσσώθησαν. καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε ὀνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδην στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνεθέντα· οἳ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλιας.

Τότε μὲν δὴ οὕτω ἠγωνίσαντο. μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ 103 παράπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας, ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ δι᾽ ἀγγέλων Ἀρισταγόρεω, οὐκ ἔφασαν ⟨ἔτι⟩ τιμωρήσειν σφίσι· Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες, οὕτω γάρ σφι ὑπῆρχε πεποιημένα ἐς Δαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἧσσον τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσκευάζοντο. πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλις πάσας τὰς ταύτῃ ὑπ᾽ ἑωυτοῖσι ἐποιήσαντο, ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον Καρίης τὴν πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον, πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχέειν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθελονταί σφι πάντες προσεγένοντο 104 πλὴν Ἀμαθουσίων· ἀπέστησαν γὰρ καὶ οὗτοι ὧδε ἀπὸ Μήδων. ἦν Ὀνήσιλος Γόργου μὲν τοῦ Σαλαμινίων βασιλέος ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσιος δὲ τοῦ Σιρώμου τοῦ Εὐέλθοντος παῖς. οὗτος ὡνὴρ πολλάκις μὲν καὶ πρότερον τὸν Γόργον παρηγορέετο ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλέος, τότε δέ, ὡς καὶ τοὺς Ἴωνας ἐπύθετο ἀπεστάναι, πάγχυ ἐπικείμενος ἐνῆγε· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε τὸν Γόργον, ἐνθαῦτά μιν φυλάξας ἐξελθόντα τὸ ἄστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ Ὀνήσιλος ἅμα τοῖσι ἑωυτοῦ στασιώτῃσι ἀπεκλήισε τῶν πυλέων. Γόργος μὲν δὴ στερη-

---

4 συνηλίζοντο β συνηυλίζοντο α 8 αὐτῶν β αὐτέων α 9 εὐαλκίδην β εὐελκίδην α 11 ἀπέφυγον α αὐτίκα ἀπέφυγον β 103, 2 ἐπικαλεομένου Gronov: ἐπικαλεομένουσ 3 ⟨ἔτι⟩ add. Stein | σφι Stein 5 δὴ α, om. β 7 πόλισ α πόλιασ β 10 ὡς ⟨δ'⟩ van Herwerden 104, 7 ὡς — Γόργον om. V' | γόργον Pα² γόγον α¹ 8 ὁ Ὀνήσιλος del. van Herwerden 9 στασιώτῃισι α στρατιώτῃσι (-ιν V) β συστασιώτῃσι van Herwerden.

θεὶς τῆς πόλιος ἔφευγε ἐς Μήδους, Ὀνήσιλος δὲ ἦρχε Σαλαμῖνος καὶ ἀνέπειθε πάντας Κυπρίους συναπίστασθαι. τοὺς μὲν δὴ ἄλλους ἀνέπεισε, Ἀμαθουσίους δὲ οὐ βουλομένους οἱ πείθεσθαι ἐπολιόρκεε προσκατήμενος.

105 *Ὀνήσιλος μέν νυν ἐπολιόρκεε Ἀμαθοῦντα. βασιλέϊ δὲ Δαρείῳ ὡς ἐξαγγέλθη Σάρδις ἁλούσας ἐμπρησθῆναι ὑπό τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εὖ εἰδότα ὡς οὗτοί γε οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες, εἰρέσθαι οἵτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ δὲ πυθόμενον αἰτῆσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα ὀϊστὸν ἄνω ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καί μιν ἐς τὸν ἠέρα βάλλοντα εἰπεῖν "ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι," εἴπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἑνὶ τῶν θεραπόντων δείπνου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρὶς ἑκάστοτε εἰπεῖν "δέσποτα, μέμνεο τῶν*
106 *Ἀθηναίων." προστάξας δὲ ταῦτα εἶπε, καλέσας ἐς ὄψιν Ἱστιαῖον τὸν Μιλήσιον, τὸν ὁ Δαρεῖος κατεῖχε χρόνον ἤδη πολλόν, "πυνθάνομαι, Ἱστιαῖε, ἐπίτροπον τὸν σόν, τῷ σὺ Μίλητον ἐπέτρεψας, νεώτερα ἐς ἐμὲ πεποιηκέναι πρήγματα· ἄνδρας γάρ μοι ἐκ τῆς ἑτέρης ἠπείρου ἐπαγαγών, καὶ Ἴωνας σὺν αὐτοῖσι τοὺς δώσοντας ἐμοὶ δίκην τῶν ἐποίησαν, τούτους ἀναγνώσας ἅμα ἐκείνοισι ἕπεσθαι, Σαρδίων με ἀπεστέρησε. νῦν ὦν κῶς τοι ταῦτα φαίνεται ἔχειν καλῶς; κῶς δ᾽ ἄνευ τῶν σῶν βουλευμάτων τούτων τι ἐπρήχθη; ὅρα μὴ ἐξ ὑστέρης σεωυτὸν ἐν αἰτίῃ σχῇς." εἶπε πρὸς ταῦτα Ἱστιαῖος "βασιλεῦ, κοῖον ἐφθέγξαο ἔπος, ἐμὲ βουλεῦσαι πρῆγμα ἐκ τοῦ σοί τι ἢ μέγα ἢ σμικρὸν ἔμελλε λυπηρὸν ἀνασχήσειν; τί δ᾽ ἂν ἐπιδιζήμενος ποιοῖμι ταῦτα, τεῦ δὲ ἐνδεὴς ἐών; τῷ πάρα μὲν πάντα ὅσα περ σοί, πάντων δὲ πρὸς σέο βουλευμάτων ἐπακούειν*

---

10 *ἔφυγε* Cobet **105,** 2 *ἐμπρησθῆναι β ἐμπεπρῆσθαι α* 3 *τῆς συλλογῆς* del. van Herwerden 8 *ἐσ* (*εἰς* V) *β πρὸσ α* | *ἀπεῖναι α ἀφεῖναι β* **106,** 2 *τὸν — πολλόν* del. Stein | *ὁ Δαρεῖος* del. van Herwerden | *ἤδη β δὴ α* 6 *δίκας* van Herwerden 7 *ἀπεστέρησε α*P *ἀπεστέρηκε* V′ 8 *δ᾽ β δὲ α* | *τούτων β τοιοῦτόν α* 9 *σεωυτὸν* P *σεαυτὸν α*V | *σχῇσ β ἔχῃισ α* 12 *ποιοῖμι α ποιέοιμι β.*

ἀξιεῦμαι. ἀλλ' εἴπερ τι τοιοῦτον, οἷον σὺ εἴρηκας, πρήσσει ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος, ἴσθι αὐτὸν ἐπ' ἑωυτοῦ βαλλόμενον πεπρηχέναι. ἀρχὴν δὲ ἔγωγε οὐδὲ ἐνδέκομαι τὸν λόγον, ὅκως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος νεώτερον πρήσσουσι περὶ πρήγματα τὰ σά. εἰ δ' ἄρα τι τοιοῦτο ποιεῦσι καὶ σὺ τὸ ἐὸν ἀκήκοας, ὦ βασιλεῦ, μάθε οἷον πρῆγμα ἐργάσαο ἐμὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπαστον ποιήσας. Ἴωνες γὰρ οἴκασι ἐμεῦ ἐξ ὀφθαλμῶν σφι γενομένου ποιῆσαι τῶν πάλαι ἵμερον εἶχον· ἐμέο δ' ἂν ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ οὐδεμία πόλις ὑπεκίνησε. νῦν ὦν ὡς τάχος με ἄπες πορευθῆναι ἐς Ἰωνίην, ἵνα τοι κεῖνά τε πάντα καταρτίσω ἐς τὠυτό, καὶ τὸν Μιλήτου ἐπίτροπον τοῦτον τὸν ταῦτα μηχανησάμενον ἐγχειρίθετον παραδῶ. ταῦτα δὲ κατὰ νόον τὸν σὸν ποιήσας, θεοὺς ἐπόμνυμι τοὺς βασιληίους μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσασθαι τὸν ἔχων κιθῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν ἄν τοι Σαρδὼ νῆσον τὴν μεγίστην δασμοφόρον ποιήσω."
Ἱστιαῖος μὲν λέγων ταῦτα διέβαλλε, Δαρεῖος δὲ ἐπείθετο καί μιν 107
ἀπίει, ἐντειλάμενος, ἐπεὰν τὰ ὑπέσχετό οἱ ἐπιτελέα ποιήσῃ, παραγίνεσθαί οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σοῦσα.

Ἐν ᾧ δὲ ἥ ἀγγελίη τε περὶ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλέα ἀνήιε 108
καὶ Δαρεῖος τὰ περὶ τὸ τόξον ποιήσας Ἱστιαίῳ ἐς λόγους ἦλθε καὶ Ἱστιαῖος μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου ἐκομίζετο ἐπὶ θάλασσαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐγίνετο τάδε. πολιορκέοντι τῷ Σαλαμινίῳ Ὀνησίλῳ Ἀμαθουσίους ἐξαγγέλλεται νηυσὶ στρατιὴν πολλὴν ἄγοντα Περσικὴν Ἀρτύβιον ἄνδρα Πέρσην προσδόκιμον ἐς τὴν Κύπρον εἶναι· πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην ἐπικαλεύμενός σφεας, Ἴωνες δὲ οὐκ ἐς μακρὴν βουλευσάμενοι ἧκον πολλῷ στόλῳ. Ἴωνές τε δὴ παρῆσαν ἐς τὴν Κύπρον, καὶ οἱ Πέρσαι νηυσὶ διαβάντες ἐκ τῆς Κιλικίης ἤισαν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα πεζῇ. τῇσι δὲ νηυσὶ οἱ Φοίνικες περιέπλεον τὴν ἄκρην

---

15 πεπρηχέναι β πεποιηκέναι α, del. van Herwerden 22 με ἄφεσ β ἄφεσ με α | ἄπες Schaefer: ἄφεσ 23 καταρτίσω V' καταρτήσω α P | τὸν — τοῦτον del. van Herwerden 26 ἐκδύσεσθαι Naber 27 τοι β σοι α | νήσων Naber 107, 2 οἱ β, om. α 108, 1 τε περὶ β, om. α 3 μεμετιμένος P corr. μεμετειμένοσ α μεμετημένοσ β 7 ὁ β, om. α 8 ἐπικαλεύμενοσ β ἐπικαλεόμενοσ α 11 περιέπλεον α περιέπλωον β.

109 αἳ καλεῦνται Κληῗδες τῆς Κύπρου. τούτου δὲ τοιούτου γινομένου ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου, συγκαλέσαντες τῶν Ἰώνων τοὺς στρατηγούς, "ἄνδρες Ἴωνες, αἵρεσιν ὑμῖν δίδομεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι ὁκοτέροισι βούλεσθε προσφέρεσθαι, ἢ Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι. εἰ μὲν γὰρ πεζῇ βούλεσθε ταχθέντες Περσέων διαπειρᾶσθαι, ὥρη ἂν εἴη ὑμῖν ἐκβάντας ἐκ τῶν νεῶν τάσσεσθαι πεζῇ, ἡμέας δὲ ἐς τὰς νέας ἐσβαίνειν τὰς ὑμετέρας Φοίνιξι ἀνταγωνιευμένους· εἰ δὲ Φοινίκων μᾶλλον βούλεσθε διαπειρᾶσθαι, ποιέειν χρεόν ἐστι ὑμέας, ὁκότερα ἂν δὴ τούτων ἕλησθε, ὅκως τὸ κατ᾽ ὑμέας ἔσται ἥ τε Ἰωνίη καὶ ἡ Κύπρος ἐλευθέρη." εἶπαν Ἴωνες πρὸς ταῦτα "ἡμέας ἀπέπεμψε τὸ κοινὸν τῶν Ἰώνων φυλάξοντας τὴν θάλασσαν, ἀλλ᾽ οὐκ ἵνα Κυπρίοισι τὰς νέας παραδόντες αὐτοὶ Πέρσῃσι πεζῇ προσφερώμεθα. ἡμεῖς μέν νυν ἐπ᾽ οὗ ἐτάχθημεν, ταύτῃ πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί· ὑμέας δὲ χρεόν ἐστι ἀναμνησθέντας οἷα ἐπάσχετε δουλεύοντες πρὸς τῶν Μήδων, γίνεσθαι ἄνδρας ἀγαθούς."

110 Ἴωνες μὲν τούτοισι ἀμείψαντο· μετὰ δὲ ἡκόντων ἐς τὸ πεδίον τὸ Σαλαμινίων τῶν Περσέων, διέτασσον οἱ βασιλέες τῶν Κυπρίων, τοὺς μὲν ἄλλους Κυπρίους κατὰ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἀντιτάσσοντες, Σαλαμινίων δὲ καὶ Σολίων ἀπολέξαντες τὸ ἄριστον ἀντέτασσον Πέρσῃσι· Ἀρτυβίῳ δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν Περσέων ἐθελοντὴς
111 ἀντετάσσετο Ὀνήσιλος. ἤλαυνε δὲ ἵππον ὁ Ἀρτύβιος δεδιδαγμένον πρὸς ὁπλίτην ἵστασθαι ὀρθόν. πυθόμενος ὦν ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, ἦν γάρ οἱ ὑπασπιστὴς γένος μὲν Κάρ, τὰ δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος καὶ ἄλλως λήματος πλέος, εἶπε πρὸς τοῦτον "πυνθάνομαι τὸν Ἀρτυβίου ἵππον ἱστάμενον ὀρθὸν καὶ ποσὶ καὶ στόματι κατεργάζεσθαι πρὸς τὸν ἂν προσενειχθῇ. σὺ ὦν βουλευσάμενος αὐτίκα εἰπὲ ὁκότερον βούλεαι φυλάξας πλῆξαι, εἴτε τὸν ἵππον εἴτε αὐτὸν

---

12 κλῆιδεσ α κλῆδεσ V′ **109**, 4 ἢ Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι om. V′ 7 ἀνταγωνιευμένουσ α ἀνταγωνϊουμένουσ β 8 ὁκότερα α ὁκότερ᾽ β 10 ἡμέασ β ἡμέασ δὲ α 11 οὐκ: οὐχ 12 πέρσησι πεζῇ β πεζῆι πέρσηισι α 13 ἐπ᾽ οὗ α ὅκου β | εἶναι χρηστοί α χρηστοὶ γενέσθαι β **110**, 3 ἀντιτάσσοντες del. van Herwerden **111**, 2 ἵστασθαι α ἀντιτάσσεσθαι β 3 γένοσ μὲν κὰρ τὰ δὲ α γενόμενοσ μὲν καὶ τὰ β 4 πλέοσ β πλέωσ α 6 προσενειχθῆι α προσενεχθῇ β | αὐτίκα εἰπὲ (εἶπεν V) β εἰπὲ αὐτίκα α.

Ἀρτύβιον.” εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπέων αὐτοῦ “ὦ βασιλεῦ, ἕτοιμος μὲν ἐγώ εἰμι ποιέειν καὶ ἀμφότερα καὶ τὸ ἕτερον αὐτῶν, καὶ πάντως τὸ ἂν ἐπιτάσσῃς σύ· ὡς μέντοι ἔμοιγε δοκέει εἶναι τοῖσι σοῖσι πρήγμασι προσφερέστερον, φράσω. βασιλέα μὲν καὶ στρατηγὸν χρεὸν εἶναί φημι βασιλέϊ τε καὶ στρατηγῷ προσφέρεσθαι. ἤν τε γὰρ κατέλῃς ἄνδρα στρατηγόν, μέγα τοι γίνεται, καὶ δεύτερα, ἢν σὲ ἐκεῖνος, τὸ μὴ γένοιτο, ὑπὸ ἀξιοχρέου καὶ ἀποθανεῖν ἡμίσεα συμφορή· ἡμέας δὲ τοὺς ὑπηρέτας ἑτέροισί τε ὑπηρέτῃσι προσφέρεσθαι καὶ πρὸς ἵππον· τοῦ σὺ τὰς μηχανὰς μηδὲν φοβηθῇς· ἐγὼ γάρ τοι ὑποδέκομαι μή μιν ἀνδρός ἔτι γε μηδενὸς στήσεσθαι ἐναντίον.”

Ταῦτα εἶπε, καὶ μεταυτίκα συνέμισγε τὰ στρατόπεδα πεζῇ 112
καὶ νηυσί. νηυσὶ μέν νυν Ἴωνες ἄκροι γενόμενοι ταύτην τὴν ἡμέρην ὑπερεβάλοντο τοὺς Φοίνικας, καὶ τούτων Σάμιοι ἠρίστευσαν· πεζῇ δέ, ὡς συνῆλθε τὰ στρατόπεδα, συμπεσόντα ἐμάχοντο. κατὰ δὲ τοὺς στρατηγοὺς ἀμφοτέρους τάδε ἐγίνετο· ὡς προσεφέρετο πρὸς τὸν Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτύβιος ἐπὶ τοῦ ἵππου κατήμενος, ὁ Ὀνήσιλος κατὰ τὰ συνεθήκατο τῷ ὑπασπιστῇ παίει προσφερόμενον αὐτὸν τὸν Ἀρτύβιον· ἐπιβαλόντος δὲ τοῦ ἵππου τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν Ὀνησίλου ἀσπίδα, ἐνθαῦτα ὁ Κὰρ δρεπάνῳ πλήξας ἀπαράσσει τοῦ ἵππου τοὺς πόδας. Ἀρτύβιος μὲν δὴ ὁ στρατηγὸς τῶν Περσέων 113
ὁμοῦ τῷ ἵππῳ πίπτει αὐτοῦ ταύτῃ. μαχομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων, Στησήνωρ τύραννος ἐὼν Κουρίου προδιδοῖ ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν περὶ ἑωυτὸν οὐ σμικρήν. οἱ δὲ Κουριέες οὗτοι λέγονται εἶναι Ἀργείων ἄποικοι. προδόντων δὲ τῶν Κουριέων αὐτίκα καὶ τὰ Σαλαμινίων πολεμιστήρια ἅρματα τὠυτὸ τοῖσι Κουριεῦσι ἐποίεον.

8 ὀπέων Dindorf: ὀπάων 9 τὸ ἕτερον] τοὔτερον van Herwerden 10 ἐπιτάσσηισ σὺ P ἐπιτάσῃς V σὺ ἐπιτάσσηισ α 11 προσφερέστερον α προφερέστερον β προσφορέστερον Stein 12 τε β, om. α 13 δεύτερα β δεύτερον α 14 ὑπὸ α ὑπ᾽ β | ἀξιοχρέου Stein: ἀξιόχρεω 112, 4 συνῆλθε αP συνῆλθον V′ | συμπεσόντες Stein 7 τὰ β, om. α | συνεθήκατο C: ξυνεθήκατο | αὐτὸν αP, om. V′ 8 τὴν P τὴν τοῦ αV′ 113, 1 ὁ — Περσέων del. van Herwerden 4 ἑωυτὸν β αὐτὸν α 6 ἐποίεον β ἐποίεε α.

*γινομένων δὲ τούτων κατυπέρτεροι ἦσαν οἱ Πέρσαι τῶν Κυπρίων.
τετραμμένου δὲ τοῦ στρατοπέδου ἄλλοι τε ἔπεσον πολλοὶ καὶ δὴ
καὶ Ὀνήσιλός τε ὁ Χέρσιος, ὅς περ τὴν Κυπρίων ἀπόστασιν
ἔπρηξε, καὶ ὁ Σολίων βασιλεὺς Ἀριστόκυπρος ὁ Φιλοκύπρου, Φιλο-
κύπρου δὲ τούτου, τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπρον*
114 *ἐν ἔπεσι αἴνεσε τυράννων μάλιστα. Ὀνησίλου μέν νυν Ἀμαθούσιοι,
ὅτι σφέας ἐπολιόρκησε, ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν ἐκόμισαν ἐς
Ἀμαθοῦντα καί μιν ἀνεκρέμασαν ὑπὲρ τῶν πυλέων· κρεμαμένης
δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐούσης ἤδη κοίλης, ἑσμὸς μελισσέων ἐσδὺς ἐς
αὐτὴν κηρίων μιν ἐνέπλησε. τούτου δὲ γενομένου τοιούτου, ἐχρέωντο
γὰρ περὶ αὐτῆς οἱ Ἀμαθούσιοι, ἐμαντεύθη σφι τὴν μὲν κεφαλὴν
κατελόντας θάψαι, Ὀνησίλῳ δὲ θύειν ὡς ἥρωϊ ἀνὰ πᾶν ἔτος, καί*
115 *σφι ποιεῦσι ταῦτα ἄμεινον συνοίσεσθαι. Ἀμαθούσιοι μέν νυν
ἐποίευν ταῦτα καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ· Ἴωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμα-
χήσαντες ἐπείτε ἔμαθον τὰ πρήγματα τὰ Ὀνησίλου διεφθαρμένα
καὶ τὰς πόλις τῶν Κυπρίων πολιορκευμένας τὰς ἄλλας πλὴν Σαλα-
μῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ προτέρῳ βασιλέϊ τοὺς Σαλαμινίους
παραδόντας, αὐτίκα μαθόντες οἱ Ἴωνες ταῦτα ἀπέπλεον ἐς τὴν
Ἰωνίην. τῶν δὲ ἐν Κύπρῳ πολίων ἀντέσχε χρόνον ἐπὶ πλεῖστον
πολιορκευμένη Σόλοι, τὴν πέριξ ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος πέμπτῳ
μηνὶ εἷλον οἱ Πέρσαι.*

116 *Κύπριοι μὲν δὴ ἐνιαυτὸν ἐλεύθεροι γενόμενοι αὖτις ἐκ νέης
κατεδεδούλωντο. Δαυρίσης δὲ ἔχων Δαρείου θυγατέρα καὶ Ὑμαίης
τε καὶ Ὀτάνης καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοί, ἔχοντες καὶ οὗτοι
Δαρείου θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τοὺς ἐς Σάρδις στρατευσαμένους
Ἰώνων καὶ ἐσαράξαντές σφεας ἐς τὰς νέας, τῇ μάχῃ ὡς ἐπεκρά-*
117 *τησαν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπιδιελόμενοι τὰς πόλις ἐπόρθεον. Δαυρίσης
μὲν τραπόμενος πρὸς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλις εἷλε μὲν Δάρδανον,*

---

7 *γενόμενον* van Herwerden **114**, 3 *ἀνεκρέμασαν α ἀπεκρέμασαν β* 4 *οὔσησ ἤδη β ἤδη ἐούσησ α* 5 *ἐχρέωντο α ἐχρέ* (*ἐχρί-* S) *οντο β* 6 *μὲν α*, om. *β* **115**, 1 *νυν β*, om. *α* 3 *τὰ* (ante *Ὀν.*) *β*, om. *α* 4 *πόλισ α πόλιασ β* 6 *ἀπέπλεον α ἀπέπλωον β* **116**, 3 *καὶ ἄλλοι β ἄλλοι α* | *καὶ — στρατηγοί* del. van Herwerden 4 *ἐς σάρδις* P *ἐν σάρδισι α ἐν σάρ*[δ] V *ἐν σάρδι* S 6 et **117**, 2 *πόλισ α πόλιασ β*.

εἷλε δὲ Ἄβυδόν τε καὶ Περκώτην καὶ Λάμψακον καὶ Παισόν.
ταύτας μὲν ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστην αἵρεε, ἀπὸ δὲ Παισοῦ ἐλαύνοντί οἱ
ἐπὶ Πάριον πόλιν ἦλθε ἀγγελίη τοὺς Κᾶρας τὠυτὸ Ἴωσι φρονή-
σαντας ἀπεστάναι ἀπὸ Περσέων. ἀποστρέψας ὦν ἐκ τοῦ Ἑλλησ-
πόντου ἤλαυνε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Καρίην. καί κως ταῦτα 118
τοῖσι Καρσὶ ἐξαγγέλθη πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δαυρίσην ἀπικέσθαι.
πυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες συνελέγοντο ἐπὶ Λευκάς τε στήλας καλεο-
μένας καὶ ποταμὸν Μαρσύην, ὃς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδριάδος χώρης ἐς
τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ. συλλεχθέντων δὲ τῶν Καρῶν ἐνθαῦτα ἐγί-
νοντο βουλαὶ ἄλλαι τε πολλαὶ καὶ ἀρίστη γε δοκέουσα εἶναι ἐμοὶ
Πιξωδάρου τοῦ Μαυσώλου ἀνδρὸς Κινδυέος, ὃς τοῦ Κιλίκων βασι-
λέος Συεννέσιος εἶχε θυγατέρα· τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἡ γνώμη ἔφερε
διαβάντας τὸν Μαίανδρον τοὺς Κᾶρας καὶ κατὰ νώτου ἔχοντας τὸν
ποταμὸν οὕτω συμβάλλειν, ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσω φεύγειν οἱ Κᾶρες
αὐτοῦ τε μένειν ἀναγκαζόμενοι γενοίατο ἔτι ἀμείνονες τῆς φύσιος.
αὕτη μέν νυν οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσῃσι κατὰ νώτου
γίνεσθαι τὸν Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι, δηλαδὴ ἢν φυγὴ τῶν
Περσέων γένηται καὶ ἑσσωθέωσι τῇ συμβολῇ, ὡς οὐκ ἀπονοστή-
σουσι ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπίπτοντες. μετὰ δὲ παρεόντων καὶ δια- 119
βάντων τὸν Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐνθαῦτα ἐπὶ τῷ Μαρσύῃ
ποταμῷ συνέβαλόν τε τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες καὶ μάχην ἐμαχέ-
σαντο ἰσχυρὴν καὶ ἐπὶ χρόνον πολλόν, τέλος δὲ ἑσσώθησαν διὰ
πλῆθος. Περσέων μὲν δὴ ἔπεσον ἄνδρες ἐς δισχιλίους, Καρῶν δὲ
ἐς μυρίους. ἐνθεῦτεν δὲ οἱ διαφυγόντες αὐτῶν κατειλήθησαν ἐς
Λάβραυνδα, ἐς Διὸς στρατίου ἱρόν, μέγα τε καὶ ἅγιον ἄλσος πλα-
τανίστων. μοῦνοι δὲ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Κᾶρές εἰσι οἳ Διὶ στρατίῳ

---

3 περκώτην αP corr. περκώπην Ppr.V περιώπην S 4 ἡμέρῃ ἑκάστην Nitzsch: ἡμέρηι ἑκάστηι α ἡμέρησ ἑκάστησ β 5 πόλιν del. van Herwerden | ἦλθε (-εν V) β ἦλθέ οἱ α 118, 2 πρὶν ἢ P πρηνὶ V ἢ α 5 τῶν Καρῶν del. van Herwerden 7 πιξωδάρου α πιξοδάρου β ⟨ἢ⟩ Πιξωδάρου van Herwerden 10 μήτε Stein | οἱ Κᾶρες del. van Herwerden 11 γενοίατο β γινοίατο α 13 ⟨λογιζόμενοι⟩ δηλαδὴ Stein | ἢν α ἵνα ἢν β 119, 3 ποταμῷ del. van Herwerden 4 χρόνον ἐπὶ Krüger 6 αὐτῶν α αὐτέων β 7 λάβραυνδα α λάβρυνδα β 8 ἴδμεν β ἴσμεν α.

θυσίας ἀνάγουσι. κατειληθέντες δὲ ὦν οὗτοι ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο
περὶ σωτηρίης, ὁκότερα [ἢ] παραδόντες σφέας αὐτοὺς Πέρσῃσι ἢ ἐκ-
120 λιπόντες τὸ παράπαν τὴν Ἀσίην ἄμεινον πρήξουσι. βουλευομένοισι
δέ σφι ταῦτα παραγίνονται βοηθέοντες Μιλήσιοί τε καὶ οἱ τούτων
σύμμαχοι· ἐνθαῦτα δὲ τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρες ἐβουλεύοντο
μετῆκαν, οἳ δὲ αὖτις πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀρτέοντο. καὶ ἐπιοῦσί
τε τοῖσι Πέρσῃσι συμβάλλουσι, καὶ μαχεσάμενοι ἐπὶ πλέον ἢ πρό-
τερον ἑσσώθησαν· πεσόντων δὲ τῶν πάντων πολλῶν Μιλήσιοι
121 μάλιστα ἐπλήγησαν. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ τρῶμα ἀνέλαβόν τε καὶ
ἀνεμαχέσαντο οἱ Κᾶρες· πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ὁρμέαται
οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλις σφέων, ἐλόχησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ ὁδόν,
ἐς τὴν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς διεφθάρησαν καὶ αὐτοὶ καὶ
οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάκης· σὺν
δέ σφι ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. τοῦ δὲ λόχου τούτου ἡγε-
μὼν ἦν Ἡρακλείδης Ἰβανώλλιος ἀνὴρ Μυλασσεύς.
122 Οὗτοι μέν νυν τῶν Περσέων οὕτως διεφθάρησαν· Ὑμαίης δὲ
καὶ αὐτὸς ἐὼν τῶν ἐπιδιωξάντων τοὺς ἐς Σάρδις στρατευσαμένους
Ἰώνων, τραπόμενος ἐς τὴν Προποντίδα εἷλε Κίον τὴν Μυσίην·
ταύτην δὲ ἐξελών, ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλήσποντον ἐκλελοιπέναι
Δαυρίσην καὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίης, καταλιπὼν τὴν Προπον-
τίδα ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἦγε τὸν στρατόν, καὶ εἷλε μὲν Αἰολέας
πάντας, ὅσοι τὴν Ἰλιάδα νέμονται, εἷλε δὲ Γέργιθας τοὺς ὑπο-
λειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τευκρῶν· αὐτός τε Ὑμαίης αἱρέων ταῦτα
123 τὰ ἔθνεα νούσῳ τελευτᾷ ἐν τῇ Τρῳάδι. οὗτος μὲν δὴ οὕτω ἐτε-
λεύτησε, Ἀρταφρένης δὲ ὁ Σαρδίων ὕπαρχος καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος
στρατηγὸς ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν προσεχέα Αἰολίδα

---

9 δὲ α, om. β 10 ἢ del. Cobet **120,** 2 τούτων σύμμαχοι α τούτων ξύμμαχοι P σύμμαχοι αὐτέων V′ 5 ἐπιπλέον α ἐπὶ πλεῦν β 6 τῶν πάντων α, om. β | μιλήσιοι (μιλησίων P) μάλιστα β μάλιστα μιλήσιοι α **121,** 3 ἐν Πηδάσῳ H. Stephanus: ἐν πιδάσωι α ἐπὶ δάσωι P ἐπὶ λασοῖσιν V′ 5 δαυρίσησ β λαυρίσησ α | σισιμάκησ α σισαμάκησ P σισαμάγκησ V′ 7 ἰβανώλλιοσ α ἰβανώλιος P εἰβανωλαῖοσ V′ **122,** 3 τῆς Μυσίης Kallenberg 5 δαυρίσην β λαυρίσην α 8 τε α μὲν β γε μὲν Gomperz.

στρατεύεσθαι. Ἰωνίης μέν νυν Κλαζομενὰς αἱρέουσι, Αἰολέων
δὲ Κύμην.

Ἁλισκομενέων δὲ τῶν πολίων, ἦν γὰρ ὡς διέδεξε Ἀρισταγόρης 124
ὁ Μιλήσιος ψυχὴν οὐκ ἄκρος, ὃς ταράξας τὴν Ἰωνίην καὶ ἐγκερα-
σάμενος πρήγματα μεγάλα δρησμὸν ἐβούλευε ὁρῶν ταῦτα· πρὸς δέ
οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφάνη βασιλέα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι· πρὸς ταῦτα
δὴ ὦν συγκαλέσας τοὺς συστασιώτας ἐβουλεύετο, λέγων ὡς ἄμεινον
σφίσι εἴη κρησφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι, ἢν ἄρα ἐξωθέωνται ἐκ
τῆς Μιλήτου, εἴτε δὴ ὦν ἐς Σαρδὼ ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἄγοι ἐς
ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν Ἠδωνῶν, τὴν Ἱστιαῖος ἐτείχεε παρὰ
Δαρείου δωρεὴν λαβών. ταῦτα ἐπειρώτα ὁ Ἀρισταγόρης. Ἑκαταίου 125
μέν νυν τοῦ Ἡγησάνδρου, ἀνδρὸς λογοποιοῦ, τούτων μὲν ἐς οὐδε-
τέρην στέλλειν ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρῳ δὲ τῇ νήσῳ τεῖχος οἰκο-
δομησάμενον ἡσυχίην ἄγειν, ἢν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς Μιλήτου· ἔπειτα δὲ
ἐκ ταύτης ὁρμώμενον κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν 126
δὴ Ἑκαταῖος συνεβούλευε, αὐτῷ δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλείστη γνώμη
ἦν ἐς τὴν Μύρκινον ἀπάγειν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτράπει
Πυθαγόρῃ ἀνδρὶ τῶν ἀστῶν δοκίμῳ, αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα
τὸν βουλόμενον ἔπλεε ἐς τὴν Θρηίκην, καὶ ἔσχε τὴν χώρην ἐπ᾽
ἣν ἐστάλη· ἐκ δὲ ταύτης ὁρμώμενος ἀπόλλυται ὑπὸ Θρηίκων αὐτός
τε ὁ Ἀρισταγόρης καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, πόλιν περικατήμενος καὶ
βουλομένων τῶν Θρηίκων ὑποσπόνδων ἐξιέναι.

124, 1 *ἁλισκομενέων α ἁλισκομένων β* 2 *ὅς* del. Krüger 3 *ὁρῶν α ὁρέων β* 7 *ἄγῃ* Dobree **125**, 2 *τούτων α*P *τούτου* V′ **126**, 2 *πλείστη ἡ* Stein 3 *ἐπιτράπει*: *ἐπιτρέπει* 7 *ὁ Ἀρισταγόρης* del. van Herwerden 8 *βουλομένων*] *συνθεμένων* idem | *ΧΧΗΗ* | *ΗΡΟΔΟΤΟΥ Ε̅* A *ἩΡΟΔΌΤΟΥ ἹΣΤΟΡΙΩ͂Ν Ε̅* | *ΧΧΗΗ* B *ἡροδότου ἱστοριῶν πέμπτη*:· P.

ς·

1 Ἀρισταγόρης μέν νυν Ἰωνίην ἀποστήσας οὕτω τελευτᾷ, Ἱστιαῖος
δὲ ὁ Μιλήτου τύραννος μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου παρῆν ἐς Σάρδις.
ἀπιγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν Σούσων εἴρετο Ἀρταφρένης ὁ Σαρδίων
ὕπαρχος κατὰ κοῖόν τι δοκέοι Ἴωνας ἀπεστάναι. ὃ δὲ οὔτε εἰδέναι
ἔφη ἐθώμαζέ τε τὸ γεγονός, ὡς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρεόντων πρηγ-
μάτων ἐπιστάμενος. ὁ δὲ Ἀρταφρένης ὁρῶν αὐτὸν τεχνάζοντα
εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀτρεκείην τῆς ἀποστάσιος, "οὕτω τοι, Ἱστιαῖε,
ἔχει κατὰ ταῦτα τὰ πρήγματα· τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔρραψας μὲν
2 σύ, ὑπεδήσατο δὲ Ἀρισταγόρης." Ἀρταφρένης μὲν ταῦτα ἐς τὴν
ἀπόστασιν ἔχοντα εἶπε, Ἱστιαῖος δὲ δείσας ὡς συνιέντα Ἀρταφρένεα
ὑπὸ τὴν πρώτην ἐπελθοῦσαν νύκτα ἀπέδρη ἐπὶ θάλασσαν, βασιλέα
Δαρεῖον ἐξηπατηκώς· ὃς Σαρδὼ νῆσον τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος
κατεργάσασθαι ὑπέδυνε τῶν Ἰώνων τὴν ἡγεμονίην τοῦ πρὸς Δα-
ρεῖον πολέμου. διαβὰς δὲ ἐς Χίον ἐδέθη ὑπὸ Χίων, καταγνωσθεὶς
πρὸς αὐτῶν νεώτερα πρήσσειν πρήγματα ἐς ἑωυτοὺς ἐκ Δαρείου.
μαθόντες μέντοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον, ὡς πολέμιος εἴη βασιλέϊ,
3 ἔλυσαν αὐτόν. ἐνθαῦτα δὴ εἰρωτώμενος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἱστιαῖος
κατ᾽ ὅ τι προθύμως οὕτω ἐπέστειλε τῷ Ἀρισταγόρῃ ἀπίστασθαι

α = A + B; β = R + V′; V′ = V + S

ΕΡΑΤΩ ξ A *ΕΡΑΤΩ* B *ἐρατώ.* R **1,** 1 *οὕτω τελευτᾶι* **α** *οὕτωσ ἐτελευτα* **β** 2 *μεμετιμένοσ* **α** *μεμετημένοσ* **β** 3 *εἴρετο* **β** *ἤρετο* **α** 5 *ἐθώμαζέ* **α** *ἐθωύμαζέ* **β** *θωμάζειν* van Herwerden 6 *ὁρῶν* **β** *ὁρέων* **α** **2,** 4 *σαρδω* **α** *σαρδων* **β** | *νῆσον* **α** *νήσων* **β** | *ὑποδεξάμενοσ* **α** *ὑποδεξόμενοσ* **β** 5 *κατεργάσεσθαι* P 7 *πρὸσ* **α** *ὑπ᾽* **β** | *ἑωυτοὺσ* **β** *αὐτοὺσ* **α** 8 *ὡς — βασιλέϊ* del. Cobet **3,** 1 *δὴ* **α** *δὲ* **β** 2 *οὕτω* **α** *οὕτωσ* **β**.

ἀπὸ βασιλέος καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἴωνας ἐξεργασμένος, τὴν μὲν γενομένην αὐτοῖσι αἰτίην οὐ μάλα ἐξέφαινεν, ὃ δὲ ἔλεγέ σφιν, ὡς βασιλεὺς Δαρεῖος ἐβουλεύσατο Φοίνικας μὲν ἐξαναστήσας ἐν τῇ Ἰωνίῃ κατοικίσαι, Ἴωνας δὲ ἐν τῇ Φοινίκῃ, καὶ τούτων εἵνεκα ἐπιστείλειε. οὐδέν τι πάντως ταῦτα βασιλέος βουλευσαμένου ἐδειμάτου τοὺς Ἴωνας.

Μετὰ δὲ ὁ Ἱστιαῖος δι᾽ ἀγγέλου ποιεύμενος Ἑρμίππου ἀνδρὸς 4
Ἀταρνίτεω τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐοῦσι Περσέων ἔπεμπε βυβλία, ὡς προλελεσχηνευμένων αὐτῷ ἀποστάσιος πέρι. ὁ δὲ Ἕρμιππος πρὸς τοὺς μὲν ἀπεπέμφθη, οὐ διδοῖ, φέρων δὲ ἐνεχείρισε τὰ βυβλία Ἀρταφρένεϊ· ὃ δὲ μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν Ἕρμιππον τὰ μὲν παρὰ τοῦ Ἱστιαίου δοῦναι φέροντα τοῖσί περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Περσέων ἀντιπεμπόμενα Ἱστιαίῳ ἑωυτῷ δοῦναι. τούτων δὲ γενομένων φανερῶν ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀρταφρένης.

Περὶ Σάρδις μὲν δὴ ἐγίνετο ταραχή. Ἱστιαῖον δὲ ταύτης ἀπο- 5
σφαλέντα τῆς ἐλπίδος Χῖοι κατῆγον ἐς Μίλητον, αὐτοῦ Ἱστιαίου δεηθέντος. οἱ δὲ Μιλήσιοι, ἄσμενοι ἀπαλλαχθέντες καὶ Ἀρισταγόρεω, οὐδαμῶς πρόθυμοι ἦσαν ἄλλον τύραννον δέκεσθαι ἐς τὴν χώρην, οἷά τε ἐλευθερίης γευσάμενοι. καὶ δὴ νυκτὸς γὰρ ἐούσης βίῃ ἐπειρᾶτο κατιὼν ὁ Ἱστιαῖος ἐς τὴν Μίλητον, τιτρώσκεται τὸν μηρὸν ὑπό τευ τῶν Μιλησίων. ὃ μὲν δὴ ὡς ἀπωστὸς τῆς ἑωυτοῦ γίνεται, ἀπικνέεται ὀπίσω ἐς τὴν Χίον· ἐνθεῦτεν δέ, οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑωυτῷ δοῦναι νέας, διέβη ἐς Μυτιλήνην καὶ ἔπεισε Λεσβίους δοῦναί οἱ νέας. οἳ δὲ πληρώσαντες ὀκτὼ τριήρεας ἔπλεον ἅμα Ἱστιαίῳ ἐς Βυζάντιον, ἐνθαῦτα δὲ ἱζόμενοι τὰς ἐκ τοῦ Πόντου

3 ἐξεργασμένοσ α ἐξεργασάμενοσ β 4 αὐτοῖσι α ἐν αὐτοῖσιν β 6 τῆι α, om. β 7 ⟨ὁ μὲν δὴ⟩ οὐδέν Reiske | ἀδειμάτου τοὺς Ἴωνας del. Dobree 4, 2 ἀταρνίτεω α ἀρτανείτεω β | βυβλία α βιβλία (βλία V) β 3 προλελεσχηνευμένων α προλελεσχηνευμένω β 4 τοὺσ β οὖσ α βυβλία α βιβλία β 5 ἀρταφρένεϊ R ἀρταφρένηι α τῶ ἀρταφρένει V | ἅπαν β πᾶν α 5, 1 ταραχὴ ⟨τοιαύτη uel πολλή⟩ Kallenberg 2 κατῆγον α κατήγαγον β Ἱστιαίου del. van Herwerden 5 τε β, om. α 7 τευ τῶν] τῶν τευ van Herwerden | τῆσ αR ἐκ τῆσ V ἐκ S 9 μυτιλήνην α μιτυ (-η- V) λήνην β 10 δοῦναί οἱ νέας del. van Herwerden.

ἐκπλεούσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον, πλὴν ἢ ὅσοι αὐτῶν Ἱστιαίῳ
ἔφασαν ἕτοιμοι εἶναι πείθεσθαι.
6 Ἱστιαῖος μέν νυν καὶ Μυτιληναῖοι ἐποίευν ταῦτα, ἐπὶ δὲ
Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατὸς προσδόκι-
μος· συστραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἓν ποιή-
σαντες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τἆλλα πολίσματα
περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἦσαν
προθυμότατοι, συνεστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωστὶ κατεστραμ-
7 μένοι καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. οἳ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον
καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστρατεύοντο, Ἴωνες δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα
ἔπεμπον προβούλους σφέων αὐτῶν ἐς Πανιώνιον. ἀπικομένοισι δὲ
τούτοισι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον καὶ βουλευομένοισι ἔδοξε πεζὸν μὲν
στρατὸν μηδένα συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσῃσι, ἀλλὰ τὰ τείχεα ῥύεσθαι
αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολιπομένους μηδε-
μίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς
Λάδην, προναυμαχήσοντας Μιλήτου. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος μικρὴ
8 ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη. μετὰ δὲ ταῦτα πεπληρωμένῃσι
τῇσι νηυσὶ παρῆσαν οἱ Ἴωνες, σὺν δέ σφι καὶ Αἰολέων οἳ Λέσβον
νέμονται. ἐτάσσοντο δὲ ὧδε· τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠῶ εἶχον κέρας
αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα· εἴχοντο δὲ τούτων
Πριηνέες δυώδεκα νηυσὶ καὶ Μυήσιοι τρισὶ νηυσί, Μυησίων δὲ
Τήιοι εἴχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσί, Τηίων δὲ εἴχοντο Χῖοι ἑκα-
τὸν νηυσί· πρὸς δὲ τούτοισι Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φω-
καέες, Ἐρυθραῖοι μὲν ὀκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαέες δὲ τρεῖς·
Φωκαέων δὲ εἴχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ

12 ἐκπλεούσασ α ἐκπλωούσασ β | αὐτῶν CP: αὐτέων β αὐτῶι α 13 πείθεσθαι β πείσεσθαι α 6,1 μυτιληναῖοι (-έοι B) α μιτυληναῖοι β 2 ναυτικός ⟨τε⟩ Stein 7 τε β, om. α 7, 2 ἐστρατεύοντο β ἐστράτευον α 3 προβούλουσ A corr. B προβόλουσ Apr. β | σφέων β σφων α | αὐτῶν α αὐτέων β 5 μηδένα β μὴ α | τὰ τείχεα α τείχεα (τ' εἴα V) β 6 ὑπολιπομένουσ α ὑπολειπομένουσ β 8 μιλήτου β τῆσ μιλήτου α 9 πόλι S: πόλει 8, 2 οἳ λέσβον β ὅσοι τὴν αἰολίδα γῆν α ὅσοι τὴν Λέσβον Stein 3 ἠῶ β ἕω α 4 τούτων α τουτέων β 5 καὶ — νηυσί om. β 5. 6. 7 νηυσί del. van Herwerden 6 (bis) εἴχοντο del. idem 8 φωκαέεσ β φωκέεσ α 9 φωκαέων β φωκέων α.

ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἑσπέρην κέρας Σάμιοι ἑξήκοντα νηυσί. πασέων δὲ τουτέων ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἐγένετο τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσιαι τριήρεες. αὗται μὲν Ἰώνων ἦσαν, τῶν δὲ βαρβάρων 9
τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἦσαν ἑξακόσιαι. ὡς δὲ καὶ αὗται ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην καὶ ὁ πεζός σφι ἅπας παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰάδων νεῶν καταρρώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ οὕτως οὔτε τὴν Μίλητον οἷοί τε ἔωσι ἐξελεῖν μὴ οὐκ ἐόντες ναυκράτορες, πρός τε Δαρείου κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν. ταῦτα ἐπιλεγόμενοι, συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους, οἳ ὑπ᾽ Ἀρισταγόρεω μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας συγκαλέσαντες ἔλεγον τάδε· "ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλέος οἶκον· τοὺς γὰρ ἑωυτοῦ ἕκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. προϊσχόμενοι δὲ ἐπαγγείλασθε τάδε, ὡς πείσονταί τε ἄχαρι οὐδὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν, οὐδέ σφιν οὔτε τὰ ἱρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, οὐδὲ βιαιότερον ἕξουσι οὐδὲν ἢ πρότερον εἶχον. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιήσουσι, οἳ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε ἤδη σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τά πέρ σφεας κατέξει, ὡς ἑσσωθέντες τῇ μάχῃ ἐξανδραποδιεῦνται, καὶ ὡς σφεων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάστους ἐς Βάκτρα, καὶ ὡς τὴν χώρην ἄλλοισι παραδώσομεν." οἳ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα, 10
τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἕκαστος ἐς τοὺς ἑωυτοῦ ἐξαγγελλόμενος. οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὗται αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνῃ τε διεχρέωντο καὶ οὐ προσίεντο τὴν προ-

11 πασέων δὲ τουτέων β πάντων δὲ τούτων α 9, 5 οὕτωσ α οὕτω β 7 συλλέξαντεσ β ἔλεξαν συλλέξαντεσ α 9 ἔφυγον Cobet 11 ἔλεγον β ἔλεγόν σφιν α 12 ἑωυτοῦ β αὐτέων α 13 ἀποσχίζων α ἀποσχίζειν β 14 ἐπαγγείλασθε α ἐ (ἀ- S) παγγέλλεσθε β | τε] τι Krüger 16 ἐμπεπρήσεται α ἐμπρήσεται β 17 οὐ α μὴ β 18 ἤδη α, om. β | ἐπη (-ι- A) ρεάζοντεσ α πηρεάζοντες R ἐπερεάζοντεσ V′ | ⟨καὶ⟩ κατέξει Gomperz | κατέξει, ὡσ ἑσσωθέντεσ α κατάξει (. V) ὡσ ἑ (ἐ- V) σσωθέοντεσ β 19 τοὺς ⟨μὲν⟩ Stein 10, 1 ταῦτα β τάδε α 3 ἐξαγγελλόμενοσ β ἐξαγγελλομένουσ α | τοὺσ β οὓσ α 4 ἀγνω (-ο- B) μοσύνηι α ἀγνωμοσυνη β.

δοσίην, ἑωυτοῖσί τε ἕκαστοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἐξαγγέλλεσθαι.

11 *Ταῦτα μέν νυν ἰθέως ἀπικομένων ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσέων ἐγίνετο· μετὰ δὲ τῶν Ἰώνων συλλεχθέντων ἐς τὴν Λάδην ἐγίνοντο ἀγοραί, καὶ δή κού σφι καὶ ἄλλοι ἠγορόωντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος λέγων τάδε· "ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ δούλοισι, καὶ τούτοισι ὡς δρηπέτῃσι· νῦν ὦν ὑμεῖς ἢν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι, τὸ παραχρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται, οἷοί τε δὲ ἔσεσθε ὑπερβαλόμενοι τοὺς ἐναντίους εἶναι ἐλεύθεροι· εἰ δὲ μαλακίῃ τε καὶ ἀταξίῃ διαχρήσησθε, οὐδεμίαν ὑμέων ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμέας δίκην βασιλέϊ τῆς ἀποστάσιος. ἀλλ' ἐμοί τε πείθεσθε καὶ ἐμοὶ ὑμέας αὐτοὺς ἐπιτρέψατε· καὶ ὑμῖν ἐγώ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδέκομαι ἢ οὐ συμμίξειν τοὺς πολεμίους ἢ συμμίσγοντας*
12 *πολλὸν ἐλασσώσεσθαι." ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ἐπιτράπουσι σφέας αὐτοὺς τῷ Διονυσίῳ. ὁ δὲ ἀνάγων ἑκάστοτε ἐπὶ κέρας τὰς νέας, ὅκως τοῖσι ἐρέτῃσι χρήσαιτο διέκπλοον ποιεύμενος τῇσι νηυσὶ δι' ἀλληλέων καὶ τοὺς ἐπιβάτας ὁπλίσειε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς νέας ἔχεσκε ἐπ' ἀγκυρέων, παρεῖχέ τε τοῖσι Ἴωσι πόνον δι' ἡμέρης. μέχρι μέν νυν ἡμερέων ἑπτὰ ἐπείθοντό τε καὶ ἐποίευν τὸ κελευόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ ταύτῃσι οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαθέες ἐόντες πόνων τοιούτων τετρυμένοι τε ταλαιπωρίῃσί τε καὶ ἡλίῳ, ἔλεξαν πρὸς ἑωυτοὺς τάδε· "τίνα δαιμόνων παραβάντες τάδε ἀναπίμπλαμεν; οἵτινες παραφρονήσαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου ἀνδρὶ Φωκαέϊ ἀλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέψαντες ἡμέας αὐτοὺς ἔχομεν, ὁ δὲ παραλαβὼν ἡμέας λυμαίνεται λύμῃσι ἀνηκέστοισι, καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμέων ἐς νούσους πεπτώκασι, πολλοὶ*

---

5 *ἑωυτοῖσι τε* β *ἑαυτοῖσι δὲ* α 6 *ἐπαγγέλλεσθαι* Naber **11,** 2 *ἐγίνοντο* Bβ *ἐγίνονται* A 3 *ἠγορόωντο* β *ἠγορῶντο* α | *ὁ* α, om. β 4 *ἔχεται*] *ἵσταται* van Herwerden 6 *ὑμεῖσ* β *ἡμεῖσ* α | *ταλαιπωρίασ ἐνδέκεσθαι* β *ταλαιπωρίην δέκεσθαι* α 8 *ὑπερβαλόμενοι* α *ὑπερβαλλόμενοι* β 9 *διαχρήσησθε* α *διαχρήσεσθε* β 10 *πίθεσθε* Cobet 13 *ἐλασσώσεσθαι* (*ἐλασσωσθαι* RS) β *ἐλασσωθήσεσθαι* α **12,** 1 *ἐπιτράπουσι*: *ἐπιτρέπουσι* 6 *τε* α, om. β 10 *παραφρονήσαντες καὶ* del. Tournier 13 *νούσουσ* β *νόσουσ* α.

δὲ ἐπίδοξοι τὠυτὸ τοῦτο πείσεσθαι· πρό τε τούτων τῶν κακῶν ἡμῖν γε κρέσσον καὶ ὅ τι ὦν ἄλλο παθεῖν ἐστι, καὶ τὴν μέλλουσαν δουληίην ὑπομεῖναι, ἥτις ἔσται, μᾶλλον ἢ τῇ παρεούσῃ συνέχεσθαι. φέρετε, τοῦ λοιποῦ μὴ πειθώμεθα αὐτοῦ.“ ταῦτα ἔλεξαν, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι οὐδεὶς ἤθελε, ἀλλ᾽ οἷα στρατιὴ σκηνάς τε πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ ἐσκιητροφέοντο, καὶ ἐσβαίνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐς τὰς νέας οὐδ᾽ ἀναπειρᾶσθαι.

Μαθόντες δὲ ταῦτα γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων οἱ στρατηγοὶ τῶν 13
Σαμίων, ἐνθαῦτα δὴ παρ᾽ Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος ⟨ἐδέκοντο τοὺς λόγους⟩ κείνους τοὺς πρότερον ἔπεμπε [λόγους] Αἰάκης, κελευόντων τῶν Περσέων, δεόμενός σφεων ἐκλιπεῖν τὴν Ἰώνων συμμαχίην· οἱ Σάμιοι ὦν ὁρῶντες ἅμα μὲν ἐοῦσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰώνων [ἐδέκοντο τοὺς λόγους], ἅμα δὲ κατεφαίνετό σφιν εἶναι ἀδύνατα τὰ βασιλέος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι, εὖ γε ἐπιστάμενοι, ὡς, εἰ καὶ τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο [τὸν Δαρεῖον], ἄλλο σφι παρέσται πενταπλήσιον. προφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι, ἐπείτε τάχιστα εἶδον τοὺς Ἴωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστούς, ἐν κέρδεϊ ἐποιεῦντο περιποιῆσαι τά τε ἱρὰ τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. ὁ δὲ Αἰάκης, παρ᾽ ὅτευ τοὺς λόγους ἐδέκοντο, παῖς μὲν ἦν Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκεος, τύραννος δὲ ἐὼν Σάμου ὑπὸ τοῦ Μιλησίου Ἀρισταγόρεω ἀπεστέρητο τὴν ἀρχήν, κατά περ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι.

Τότε ὦν ἐπεὶ ἐπέπλεον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀντανῆγον καὶ 14
αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρας. ὡς δὲ καὶ ἀγχοῦ ἐγίνοντο καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, τὸ ἐνθεῦτεν οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι, οἵτινες τῶν Ἰώνων ἐγίνοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ·

---

14 *δὲ* β *δ᾽* α | *πείσεσθαι* β *πείσεσθαί εἰσι* α 15 *παθεῖν* α *παθέειν* β 18 *οἵως* Krüger 13, 1 *ταῦτα* β *ταῦτα τὰ* α 2 *παρ᾽* α *παρὰ* β | *ἐδέκοντο τοὺς λόγους* ex u. 6 huc transposuit Cobet 3 *λόγους* del. Cobet | *αἰάκησ* β *ὁ αἰάκησ* α, del. van Herwerden 5 *ἅμα μὲν ἐοῦσαν* β *ἐοῦσαν ἅμα μὲν* α 6 *σφιν* αV *σφι* R | *ἀδύνατα* α *ἀδύνατον* β 7 *γε* Gomperz: *τε* β *δὲ* α 8 *τὸν Δαρεῖον* del. Wesseling 10 *ἀρνευμένουσ* β *οὐ βουλομένουσ* α 12 *ὅτευ* β *οὗ* α | *ἐδέκοντο* β *ἐδέκοντο οἱ σάμιοι* α | *ἦν* α, om. β 14, 1 *ἐπέπλεον* α *ἐπέπλωον* R *ἐπέπλων* V′ | *ἀντανῆγον* β *ἀντανήγαγον* α 2 *ἐγίνοντο* αR *ἐγένοντο* V′ 4 *ἐγίνοντο* α *ἐγένοντο* β | *ἢ ἀγαθοὶ* del. Cobet.

ἀλλήλους γὰρ καταιτιῶνται. λέγονται δὲ Σάμιοι ἐνθαῦτα κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκεα, ἀειράμενοι τὰ ἱστία, ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξιος ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἕνδεκα νεῶν. τουτέων δὲ οἱ τριήραρχοι παρέμενον καὶ ἐναυμάχεον, ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι· καί σφι τὸ κοινὸν τὸ Σαμίων ἔδωκε διὰ τοῦτο τὸ πρῆγμα ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν, ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι, καὶ ἔστι αὕτη ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τοὺς προσεχέας φεύγοντας τὠυτὸ ἐποίευν τοῖσι Σαμίοισι· ὣς δὲ καὶ οἱ
15 πλεῦνες τῶν Ἰώνων ἐποίευν τὰ αὐτὰ ταῦτα. τῶν δὲ παραμεινάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν τρηχύτατα Χῖοι, ὡς ἀποδεικνύμενοί τε ἔργα λαμπρὰ καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες. οἳ παρείχοντο μέν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἰρέθη, νέας ἑκατόν, καὶ ἐπ᾽ ἑκάστης αὐτέων ἄνδρας τεσσεράκοντα τῶν ἀστῶν λογάδας ἐπιβατεύοντας. ὁρέοντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν συμμάχων προδιδόντας οὐκ ἐδικαίευν γενέσθαι τοῖσι κακοῖσι αὐτῶν ὅμοιοι, ἀλλὰ μετ᾽ ὀλίγων συμμάχων μεμουνωμένοι, διεκπλέοντες ἐναυμάχεον, ἐς ὃ τῶν πολεμίων ἑλόντες νέας συχνὰς
16 ἀπέβαλον τῶν σφετερέων τὰς πλεῦνας. Χῖοι μὲν δὴ τῇσι λοιπῇσι τῶν νεῶν ἀποφεύγουσι ἐς τὴν ἑωυτῶν· ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἦσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, οὗτοι δέ, ὡς ἐδιώκοντο, καταφυγγάνουσι πρὸς τὴν Μυκάλην. νέας μὲν δὴ αὐτοῦ ταύτῃ ἐποκείλαντες κατέλιπον, οἳ δὲ πεζῇ ἐκομίζοντο διὰ τῆς ἠπείρου. ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἱ Χῖοι, νυκτός τε ἀπίκατο ἐς αὐτὴν καὶ ἐόντων τῇσι γυναιξὶ αὐτόθι θεσμοφορίων, ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἐφέσιοι, οὔτε προακηκοότες ὡς εἶχε περὶ τῶν Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν χώρην ἐσβεβληκότα, πάγχυ σφέας κατα-

5 ἐνθαῦτα A ἐνθεῦτεν B, om. β 6 ἀειράμενοι α αἰράμενοι β 7 ἕνδεκα α δέκα β 8 παρέμενον α ἔμενον β 9 τὸ β τῶν α | ἔδωκε A ἔδοκε B[1] ἐδόκεε β B[2] | διὰ — 10 ἐν om. β 10 γενομένοισι β γινομένοισι α 12 τὠυτὸ R τὸὐτὸ V τὸ αὐτὸ α 13 τὰ αὐτὰ ταῦτα del. Cobet 15, 3 οἳ παρείχοντο μὲν β παρείχοντο μὲν γάρ α 5 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 6 ἐδικαίευν β ἐδικαίουν α | γενέσθαι β γίνεσθαι α 7 αὐτῶν del. Cobet | συμμάχων del. van Herwerden 8 διεκπλέοντεσ α διεκπλώοντεσ β 9 σφετερέων Stein: σφετέρων α σφετέρων νεῶν β 16, 3 οὗτοι β αὐτοὶ α 4 καταφυγγάνουσι β καταφεύγουσι α 6 ἐπεὶ RS ἐπεῒ V ἐπειδὴ α | τε ⟨γὰρ⟩ Stein 9 ἰδόντεσ α οὐδέν RV εἰδόντες S | τε β, om. α.

δόξαντες εἶναι κλῶπας καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς γυναῖκας, ἐξεβοήθεον
πανδημεὶ καὶ ἔκτεινον τοὺς Χίους.

Οὗτοι μέν νυν τοιαύτῃσι περιέπιπτον τύχῃσι· Διονύσιος δὲ 17
ὁ Φωκαεὺς ἐπείτε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πρήγματα διεφθαρμένα,
νέας ἑλὼν τρεῖς τῶν πολεμίων ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν οὐκέτι, εὖ
εἰδώς, ὡς ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ· ὁ δὲ [ἰθέως], ὡς εἶχε,
ἔπλεε ἐς Φοινίκην, γαύλους δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας καὶ χρήματα
λαβὼν πολλὰ ἔπλεε ἐς Σικελίην, ὁρμώμενος δὲ ἐνθεῦτεν ληιστὴς
κατεστήκεε Ἑλλήνων μὲν οὐδενός, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπείτε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἴωνας, τὴν 18
Μίλητον, πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, ὑπορύσσοντες τὰ
τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἱρέουσι κατ᾽ ἄκρης
ἕκτῳ ἔτεϊ ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω· καὶ ἠνδραποδί-
σαντο τὴν πόλιν, ὥστε συμπεσεῖν τὸ πάθος τῷ χρηστηρίῳ τῷ ἐς
Μίλητον γενομένῳ. χρεωμένοισι γὰρ Ἀργείοισι ἐν Δελφοῖσι περὶ 19
σωτηρίης τῆς πόλιος τῆς σφετέρης ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστήριον,
τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργείους φέρον, τὴν δὲ παρενθήκην ἔχρησε
ἐς Μιλησίους. τὸ μέν νυν ἐς τοὺς Ἀργείους ἔχον, ἐπεὰν κατὰ
τοῦτο γένωμαι τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλη-
σίοισι οὐ παρεοῦσι ἔχρησε, ἔχει ὧδε·

καὶ τότε δή, Μίλητε κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
πολλοῖσιν δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ,
σαὶ δ᾽ ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις,
νηοῦ δ᾽ ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, ὅτε γε ἄνδρες μὲν οἱ
πλεῦνες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων κομητέων, γυναῖκες

---

11 πανδημὶ van Herwerden 17, 1 νυν β τοίνυν α 4 ἰθέως del. van Herwerden 5 καταδύσασ α καταλύσασ β 7 κατεστήκεε α κατέστηκεν β καρχηδονίων α καλχηδονίων β | τυρσηνῶν β τυρρηνῶν α 18, 2 ὑπορύσσοντεσ β καὶ ὑπορύσσοντεσ α 3 κατάκρησ α κατάκροσ R κατάκρωσ V 4 ἕκτωι α ἐν τῶ ἕκτω β 5 συμπεσεῖν α συμπεσέειν β 19, 4 τοὺσ β αὐτοὺσ A 7 ἐπιήρανε Nauck 8 πολλοῖσιν (-ι V)] οἰωνοῖς Stein | γενήσῃ β γενήσει α 10 νηοῦ α ναοῦ β 11 ὅτε γε β ὁκότε α.

δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἐγίνοντο, ἱρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύ-
μοισι ὁ νηός τε καὶ τὸ χρηστήριον συληθέντα ἐνεπίμπρατο. τῶν
δ᾽ ἐν τῷ ἱρῷ τούτῳ χρημάτων πολλάκις μνήμην ἑτέρωθι τοῦ λόγου
20 ἐποιησάμην. ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο ἐς
Σοῦσα. βασιλεὺς δέ σφεας Δαρεῖος κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας
κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θαλάσσῃ, ἐν Ἄμπῃ πόλι, παρ᾽
ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρέων ἐς θάλασσαν ἐξιεῖ. τῆς δὲ Μιλησίης
χώρης αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πε-
δίον, τὰ δὲ ὑπεράκρια ἔδοσαν Καρσὶ Πηδασεῦσι ἐκτῆσθαι.

21 Παθοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Περσέων οὐκ ἀπέδοσαν τὴν ὁμοίην Συβαρῖται, οἳ Λᾶόν τε καὶ Σκίδρον οἴκεον τῆς πόλιος ἀπεστερημένοι. Συβάριος γὰρ ἁλούσης ὑπὸ Κροτωνιητέων Μιλήσιοι πάντες ἡβηδὸν ἀπεκείραντο τὰς κεφαλὰς καὶ πένθος μέγα προσεθήκαντο· πόλιες γὰρ αὗται μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀλλήλῃσι ἐξεινώθησαν· οὐδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἁλώσι τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλήτου ἅλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἐζημίωσάν μιν, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήια κακά, χιλίῃσι δραχμῇσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

22 Μίλητος μέν νυν Μιλησίων ἠρήμωτο. Σαμίων δὲ τοῖσί τι ἔχουσι τὸ μὲν ἐς τοὺς Μήδους ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφετέρων ποιηθὲν οὐδαμῶς ἤρεσκε, ἐδόκεε δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην αὐτίκα βουλευομένοισι, πρὶν ἤ σφι ἐς τὴν χώρην ἀπικέσθαι τὸν τύραννον Αἰάκεα, ἐς ἀποικίην ἐκπλέειν μηδὲ μένοντας Μήδοισί τε καὶ Αἰάκεϊ δουλεύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον πέμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγέλους, ἐπεκαλέοντο τοὺς Ἴωνας ἐς Καλὴν ἀκτήν, βουλόμενοι αὐτόθι πόλιν κτίσαι Ἰώνων. ἡ δὲ Καλὴ αὕτη ἀκτὴ καλεομένη ἔστι μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ

---

14 ὁ β καὶ ὁ α 15 ἑτέρωθι α ἑτέροθι β 20, 3 καλεομένη β, om. α | πόλι α πόλλει R πό^λ V 4 παραρέων α παραρρέων β | μιλησίησ β μιλησίων α 21, 5 ἀλλήλῃσι A corr. B[2]: ἀλλήλοισι 7 ἁλώσι: ἁλώσει 11 μηδὲν Krüger 11 τῷ del. Dobree 22, 1 ἠρήμωτο α ἐρήμωτο β | τι α τε β 4 σφι β σφιν α 5 αἰάκεα β αἰάκει α 9 αὕτη ἀκτὴ α ἀκτὴ αὕτη β.

Τυρσηνίην τετραμμένη τῆς Σικελίης. τούτων ὦν ἐπικαλεομένων οἱ Σάμιοι μοῦνοι Ἰώνων ἐστάλησαν, σὺν δέ σφι Μιλησίων οἱ ἐκπεφευγότες. ἐν ᾧ τοιόνδε τι συνήνεικε γενέσθαι·

23 Σάμιοί τε κομιζόμενοι ἐς Σικελίην ἐγίνοντο ἐν Λοκροῖσι τοῖσι Ἐπιζεφυρίοισι, καὶ Ζαγκλαῖοι αὐτοί τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ οὔνομα ἦν Σκύθης, περικατέατο πόλιν τῶν Σικελῶν, ἐξελεῖν βουλόμενοι. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ Ῥηγίου τύραννος Ἀναξίλεως, τότε ἐὼν διάφορος τοῖσι Ζαγκλαίοισι, συμμίξας τοῖσι Σαμίοισι ἀναπείθει, ὡς χρεὸν εἴη Καλὴν μὲν ἀκτήν, ἐπ' ἣν ἔπλεον, ἐᾶν χαίρειν, τὴν δὲ Ζάγκλην σχεῖν, ἐοῦσαν ἔρημον ἀνδρῶν. πειθομένων δὲ τῶν Σαμίων καὶ σχόντων τὴν Ζάγκλην, ἐνθαῦτα οἱ Ζαγκλαῖοι, ὡς ἐπύθοντο ἐχομένην τὴν πόλιν ἑωυτῶν, ἐβοήθεον αὐτῇ καὶ ἐπεκαλέοντο Ἱπποκράτεα τὸν Γέλης τύραννον· ἦν γὰρ δή σφι οὗτος σύμμαχος. ἐπείτε δὲ αὐτοῖσι καὶ ὁ Ἱπποκράτης σὺν τῇ στρατιῇ ἧκε βοηθέων, Σκύθην μὲν τὸν μούναρχον τῶν Ζαγκλαίων ὡς ἀποβαλόντα τὴν πόλιν ὁ Ἱπποκράτης πεδήσας καὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυθογένεα ἐς Ἴνυκα πόλιν ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ λοιποὺς Ζαγκλαίους, κοινολογησάμενος τοῖσι Σαμίοισι καὶ ὅρκους δοὺς καὶ δεξάμενος, προέδωκε. μισθὸς δέ οἱ ἦν εἰρημένος ὅδε ὑπὸ τῶν Σαμίων, πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμίσεα μεταλαβεῖν τῶν ἐν τῇ πόλι, τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἀγρῶν πάντα Ἱπποκράτεα λαγχάνειν. τοὺς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ εἶχε δήσας, τοὺς δὲ κορυφαίους αὐτῶν τριηκοσίους ἔδωκε τοῖσι Σαμίοισι κατασφάξαι· οὐ μέντοι οἵ γε Σάμιοι ἐποίησαν ταῦτα.

24 Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζαγκλαίων μούναρχος ἐκ τῆς Ἴνυκος ἐκδιδρήσκει ἐς Ἱμέρην, ἐκ δὲ ταύτης παρῆν ἐς τὴν Ἀσίην καὶ ἀνέβη παρὰ βασιλέα Δαρεῖον· καί μιν

10 τυρσηνίην RA^2 τυρσινίην V' τυρρηνίην α   11 ἰώνων α ἴωνεσ β | σφι α σφισι β | ἐκπεφευγότεσ βB πεφευγότεσ A   23, 1 ἐν ὧι α, om. β | τοιόνδε (τοῖον δέ V') β τοιόνδε δή α | τε β γὰρ α   2 ἐγίνοντο β ἐγένοντο α | ἐπιζεφυρίοισι α ἐπιζεφύροισι β   4 περικατέατο: περιεκαθέατο   5 ἀναξίλεωσ α ἀναξίλεοσ β | τότε α ὥστε β   6 χρεὸν α χρεὼν β   8 πιθομένων Cobet   10 ἑωυτῶν α, om. β   12 ὁ α, om. β   13 ὡσ β, om. α   14 πεδήσας] ἐν πήδησι δήσας Naber | Ἴνυκα Stephanus Byzantius: ἴνυκον   18 μεταλαβεῖν α λαβεῖν β | πόλι Aldus: πόλει | δ' α δὲ β   24, 2 ἐκ τῆσ β, om. α   3 παρῆν α πέρην β | τὴν β, om. α.

ἐνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιότατον εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ᾽ ἑωυτὸν ἀνέβησαν· καὶ γὰρ παραιτησάμενος βασιλέα ἐς Σικελίην ἀπίκετο καὶ αὖτις ἐκ τῆς Σικελίης ὀπίσω παρὰ βασιλέα, ἐς ὃ γήραϊ μέγα ὄλβιος ἐὼν ἐτελεύτησε ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλαχθέντες Μήδων απονητὶ πόλιν καλλίστην Ζάγκλην περιεβεβλέατο.

25 Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτου γενομένην Φοίνικες κελευσάντων Περσέων κατῆγον ἐς Σάμον Αἰάκεα τὸν Συλοσῶντος, ὡς πολλοῦ τε ἄξιον γενόμενον σφίσι καὶ μεγάλα κατεργασάμενον· καὶ Σαμίοισι μούνοισι τῶν ἀποστάντων ἀπὸ Δαρείου διὰ τὴν ἔκλειψιν τῶν νεῶν τὴν ἐν τῇ ναυμαχίῃ οὔτε ἡ πόλις οὔτε τὰ ἱρὰ ἐνεπρήσθη. Μιλήτου δὲ ἁλούσης αὐτίκα Καρίην ἔσχον οἱ Πέρσαι, τὰς μὲν ἐθελοντὴν τῶν πολίων ὑποκυψάσας, τὰς δὲ ἀνάγκῃ προσηγάγοντο.

26 Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐγίνετο· Ἱστιαίῳ δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐόντι περὶ Βυζάντιον καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰώνων ὁλκάδας ἐκπλεούσας ἐκ τοῦ Πόντου ἐξαγγέλλεται τὰ περὶ Μίλητον γενόμενα. τὰ μὲν δὴ περὶ Ἑλλήσποντον ἔχοντα πρήγματα ἐπιτράπει Βισάλτῃ Ἀπολλοφάνεος παιδὶ Ἀβυδηνῷ, αὐτὸς δὲ ἔχων Λεσβίους ἐς Χίον ἔπλεε, καὶ Χίων φρουρῇ οὐ προσιεμένῃ μιν συνέβαλε ἐν Κοίλοισι καλεομένοισι τῆς Χίης χώρης. τούτων τε δὴ ἐφόνευσε συχνούς, καὶ τῶν λοιπῶν Χίων, οἷα δὴ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ἱστιαῖος ἔχων τοὺς Λεσβίους ἐπεκράτησε, ἐκ Πολίχνης τῆς Χίων ὁρμώ-
27 μενος. φιλέει δέ κως προσημαίνειν, εὖτ᾽ ἂν μέλλῃ μεγάλα κακὰ ἢ πόλι ἢ ἔθνεϊ ἔσεσθαι· καὶ γὰρ Χίοισι πρὸ τούτων σημήια μεγάλα ἐγένετο. τοῦτο μέν σφι πέμψασι ἐς Δελφοὺς χορὸν νεηνιέων ἑκα-

---

4 ἀνδρῶν δικαιότατον α δικαιότατον ἀνδρῶν β | τῆσ α, om. β 7 γήραι α γήρα β | ἐν α, om. β 8 ἀπονητὶ β ἀπονητεὶ α 9 περιεβεβλέατο Bredow: περιεβεβλήατο α περιεβαλέατο β 25, 2 κατήγαγον Cobet 5 τὴν Reiske: τῶν (del. Stein) 6 αὐτίκα α καὶ β 7 ἐθελοντὴν α ἐθελοντιῆ β | προσηγάγοντο α προηγάγοντο β 26,1 οὕτω α οὕτωσ β 2 ἐκπλεούσασ α ἐκπλωούσασ β 4 ἐπιτράπει β ἐπιτρέπει α 5 ἀβυδη (-δι- B) νῶι α ἀβυδινῶ β 7 ἐφόνευσε α ἐφόνευε β 8 δὴ β, om. α 9 τῆσ α τῶν β 27, 1 ἢ β, om. α.

τὸν δύο μοῦνοι τούτων ἀπενόστησαν, τοὺς δὲ ὀκτώ τε καὶ ἐνενή-
κοντα αὐτῶν λοιμὸς ὑπολαβὼν ἀπήνεικε· τοῦτο δὲ ἐν τῇ πόλι τὸν
αὐτὸν τοῦτον χρόνον, ὀλίγον πρὸ τῆς ναυμαχίης, παισὶ γράμματα
διδασκομένοισι ἐνέπεσε ἡ στέγη, ὥστε ἀπ᾽ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι παί-
δων εἷς μοῦνος ἀπέφυγε. ταῦτα μέν σφι σημήια ὁ θεὸς προέδεξε,
μετὰ δὲ ταῦτα ἡ ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε,
ἐπὶ δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεγένετο Ἱστιαῖος Λεσβίους ἄγων· κεκακω-
μένων δὲ τῶν Χίων, καταστροφὴν εὐπετέως αὐτῶν ἐποιήσατο.

Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Ἱστιαῖος ἐστρατεύετο ἐπὶ Θάσον, ἄγων Ἰώνων 28
καὶ Αἰολέων συχνούς. περικατημένῳ δέ οἱ Θάσον ἦλθε ἀγγελίη, ὡς
οἱ Φοίνικες ἀναπλέουσι ἐκ τῆς Μιλήτου ἐπὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην.
πυθόμενος δὲ ταῦτα Θάσον μὲν ἀπόρθητον λείπει, αὐτὸς δὲ ἐς
τὴν Λέσβον ἠπείγετο, ἄγων πᾶσαν τὴν στρατιήν. ἐκ Λέσβου δέ,
λιμαινούσης οἱ τῆς στρατιῆς, πέρην διαβαίνει, ἐκ τοῦ Ἀταρνέος
ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον, τόν τε ἐνθεῦτεν καὶ τὸν ἐκ Καΐκου πεδίου
τὸν τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τούτοισι τοῖσι χωρίοισι ἐτύγχανε ἐὼν
Ἅρπαγος ἀνὴρ Πέρσης στρατηγὸς στρατιῆς οὐκ ὀλίγης· ὅς οἱ ἀπο-
βάντι συμβαλὼν αὐτόν τε Ἱστιαῖον ζωγρίῃ ἔλαβε καὶ τὸν στρατὸν
αὐτοῦ τὸν πλέω διέφθειρε. ἐζωγρήθη δὲ ὁ Ἱστιαῖος ὧδε· ὡς ἐμά- 29
χοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσῃσι ἐν τῇ Μαλήνῃ τῆς Ἀταρνίτιδος
χώρης, οἳ μὲν συνέστασαν χρόνον ἐπὶ πολλόν, ἡ δὲ ἵππος ὕστερον
ὁρμηθεῖσα ἐπιπίπτει τοῖσι Ἕλλησι. τό τε δὴ ἔργον τῆς ἵππου
τοῦτο ἐγένετο, καὶ τετραμμένων τῶν Ἑλλήνων ὁ Ἱστιαῖος ἐλπί-
ζων οὐκ ἀπολέεσθαι ὑπὸ βασιλέος διὰ τὴν παρεοῦσαν ἁμαρ-
τάδα φιλοψυχίην τοιήνδε τινὰ ἀναιρέεται· ὡς φεύγων τε κατε-
λαμβάνετο ὑπὸ ἀνδρὸς Πέρσεω καὶ ὡς καταιρεόμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ
ἔμελλε συγκεντηθήσεσθαι, Περσίδα γλῶσσαν μετιεὶς καταμηνύει

---

5 αὐτῶν β αὐτέων α | πόλι Aldus: πόλει 7 ἐνέπεσε α ἔπεσεν (-ε S) β ἀπ᾽ α, om. β 8 προέδεξε α προσέδεξε β 10 κεκακωμένων δὲ α καὶ κεκακωμένων β 11 αὐτῶν ἐποιήσατο β αὐτέων ἐποιήσαντο α 28, 3 ἀναπλέουσι α ἀναπλώουσι (-ιν V) β 6 λιμαινούσης Reiske: δειμαινούσησ | ἐκ α ἐσ β 29, 2 ἀταρνίτιδοσ α ἀταρνίδοσ R ἀρτανίδοσ V' 3 συνέστασαν α συνέστησαν β 6 ἀπολέεσθαι α ἀπολέσθαι β 8 ὑπὸ α ὑπ᾽ β 9 συγκεντήσεσθαι Krüger | μετιεὶσ β μετεὶσ α.

30 ἑωυτόν, ὡς εἴη Ἱστιαῖος ὁ Μιλήσιος. εἰ μέν νυν, ὡς ἐζωγρήθη,
ἄχθη ἀγόμενος παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, ὁ δὲ οὔτ᾽ ἂν ἔπαθε κακὸν οὐδὲν δοκέειν ἐμοί, ἀπῆκέ τ᾽ ἂν αὐτῷ τὴν αἰτίην· νῦν δέ μιν αὐτῶν τε τούτων εἵνεκα καὶ ἵνα μὴ διαφυγὼν αὖτις μέγας παρὰ βασιλέϊ γένηται, Ἀρταφρένης τε ὁ Σαρδίων ὕπαρχος καὶ ὁ λαβὼν Ἅρπαγος, ὡς ἀπίκετο ἀγόμενος ἐς τὰς Σάρδις, τὸ μὲν αὐτοῦ σῶμα αὐτοῦ ταύτῃ ἀνεσταύρωσαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ταριχεύσαντες ἀνήνεικαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον ἐς Σοῦσα. Δαρεῖος δὲ πυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπαιτιησάμενος τοὺς ταῦτα ποιήσαντας, ὅτι μιν οὐ ζώοντα ἀνήγαγον ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ, τὴν κεφαλὴν τὴν Ἱστιαίου λούσαντάς τε καὶ περιστείλαντας εὖ ἐνετείλατο θάψαι ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἑωυτῷ τε καὶ Πέρσῃσι εὐεργέτεω.

31 Τὰ μὲν περὶ Ἱστιαῖον οὕτως ἔσχε· ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων, χειμερίσας περὶ Μίλητον, τῷ δευτέρῳ ἔτεϊ ὡς ανέπλωσε, αἱρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἠπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. ὅκως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων, ὡς ἑκάστην αἱρέοντες οἱ βάρβαροι ἐσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους. σαγηνεύουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· ἀνὴρ ἀνδρὸς ἁψάμενος τῆς χειρὸς ἐκ θαλάσσης τῆς βορηίης ἐπὶ τὴν νοτίην διήκουσι, καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου διέρχονται ἐκθηρεύοντες τοὺς ἀνθρώπους. αἵρεον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά, πλὴν
32 οὐκ ἐσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ οἷά τε ἦν. ἐνθαῦτα Περ-
σέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπειλάς, τὰς ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἴωσι στρατοπεδευομένοισι ἐναντία σφίσι. ὡς γὰρ δὴ ἐπεκράτησαν τῶν πολίων, παῖδάς τε τοὺς εὐειδεστάτους ἐκλεγόμενοι ἐξέταμνον καὶ ἐποίευν ἀντὶ ⟨τοῦ⟩ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους καὶ παρ-

---

10 ὁ β, om. α 30, 2 ἄχθη αR ἔχθη V, ἀνάχθη Bekker, ἀνήχθη Bredow, ἦλθε Krüger 3 ἀπῆκε β ἀφῆκέ α 6 ἀπίκετο ἀγόμενοσ α ἀγόμενοσ ἀπίκετο β | ἐσ (εἰς V) τὰσ β ἐσ α 7 ταύτηι α, om. β 9 ζώοντα α ζῶντα β 11 εὖ α, om. β 31, 4 ὅκως — νήσων del. van Herwerden | τῶν τινα Krüger 5 ὡς ⟨δ'⟩ van Herwerden 6 τόνδε α τοῦτον β 7 διήκουσι β διήκουσαν α 9 τὰ αὐτά β ταυτά α 10 τε β τ' α 32, 2 ἐπηπείλησαν β ἐπη (ἐπι-) πειλήσαντο α 3 ἐστρατοπεδευμένοις ἀντία van Herwerden 5 ἐξέταμνον καὶ del. van Herwerden | ἐποίευν α ἐποίεον β | ἀντὶ ⟨τοῦ⟩ Valckenaer | ἐνόρχιασ α ἐνόρχασ β.

θένους τὰς καλλιστευούσας ἀνασπάστους παρὰ βασιλέα· ταῦτά τε δὴ ἐποίευν καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἱροῖσι. οὕτω δὴ τὸ τρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δὶς δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

33 *Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ ἐπ᾽ ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἵρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσῃσι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ᾽ ἤπειρον. εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἵδε τοῦ Ἑλλησπόντου, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλιες συχναὶ ἔνεισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηίκης καὶ Σηλυμβρίη τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μέν νυν καὶ οἱ πέρηθε Καλχηδόνιοι οὐδ᾽ ὑπέμειναν ἐπιπλέοντας τοὺς Φοίνικας, ἀλλ᾽ οἴχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην εἴσω ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον, καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μεσαμβρίην οἴκησαν· οἱ δὲ Φοίνικες κατακαύσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς καταλεχθείσας τράπονται ἐπί τε Προκόννησον καὶ Ἀρτάκην, πυρὶ δὲ καὶ ταύτας νείμαντες ἔπλεον αὖτις ἐς τὴν Χερσόνησον ἐξαιρήσοντες τὰς ἐπιλοίπους τῶν πολίων, ὅσας πρότερον προσσχόντες οὐ κατέσυραν. ἐπὶ δὲ Κύζικον οὐδὲ ἔπλωσαν ἀρχήν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τοῦ Φοινίκων ἔσπλου ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλέϊ, Οἰβάρεϊ τῷ Μεγαβάζου ὁμολογήσαντες τῷ ἐν Δασκυλείῳ ὑπάρχῳ.*

34 *Τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίης πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες. ἐτυράννευε δὲ αὐτέων μέχρι τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τοῦ Στησαγόρεω, κτησαμένου τὴν ἀρχὴν ταύτην πρότερον Μιλτιάδεω τοῦ Κυψέλου τρόπῳ τοιῷδε· εἶχον Δόλογκοι Θρήικες τὴν Χερσόνησον ταύτην. οὗτοι ὦν οἱ Δόλογκοι πιεσθέντες*

---

6 *τε α*, om. *β* 8 *δὴ* Aldus: *δὲ β τε α* 9 *ἐπεξῆσ β ἑξῆσ α* **33**, 3 *τοῖσι β*, om. *α* 4 *αἱ α*, om. *β* 5 *ἔνεισι α εἰσὶ β* 6 *θρηίκησ α θρήκησ β* | *σηλυμβρίη α συληβρίη* RS *συλη (ρι, μ superscript) ρίη (ρι in ras.)* V 7 *καλχηδόνιοι β χαλκηδόνιοι α* | *οὐδ᾽ α οὐδὲ β* 8 *σφετέρην εἴσω α πόλιν ἔσω β* 9 *μεσαμβρίην β θηλυμβρίην α* | *οἴκησαν β ωικησαν α, οἴκισαν* Schaefer 10 *καταλεχθείσασ β καταλειφθείσασ α* | *τε α*, om. *β* 11 *ἔπλεον α ἔπλωον β* 13 *πρότερον α*, om. *β* | *προσσχόντες* Schaefer: *προσχόντεσ* 14 *ἔτεϊ* Dobree 15 *ἔσπλου α τούτου ἔσπλου (ἔπλου* V′) *β* | *ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλέϊ* om. *β* **34**, 2 *αὐτέων β αὐτῶν α* 5 *θρῆικεσ α θρῆκεσ β.*

πολέμῳ ὑπὸ Ἀψινθίων ἐς Δελφοὺς ἔπεμψαν τοὺς βασιλέας περὶ
τοῦ πολέμου χρησομένους. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἀνεῖλε οἰκιστὴν ἐπά-
γεσθαι ἐπὶ τὴν χώρην τοῦτον, ὃς ἄν σφεας ἀπιόντας ἐκ τοῦ ἱροῦ
πρῶτος ἐπὶ ξείνια καλέσῃ. ἰόντες δὲ οἱ Δόλογκοι τὴν ἱρὴν ὁδὸν
διὰ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν ἤισαν· καί σφεας ὡς οὐδεὶς ἐκάλεε,
35 ἐκτράπονται ἐπ᾽ Ἀθηνέων. ἐν δὲ τῇσι Ἀθήνῃσι τηνικαῦτα εἶχε
μὲν τὸ πᾶν κράτος Πεισίστρατος, ἀτὰρ ἐδυνάστευέ γε καὶ Μιλτιά-
δης ὁ Κυψέλου ἐὼν οἰκίης τεθριπποτρόφου, τὰ μὲν ἀνέκαθεν ἀπ᾽
Αἰακοῦ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς, τὰ δὲ νεώτερα Ἀθηναῖος, Φιλαίου
τοῦ Αἴαντος παιδός, γενομένου πρώτου τῆς οἰκίης ταύτης Ἀθηναίου.
οὗτος ὁ Μιλτιάδης κατήμενος ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἑωυτοῦ,
ὁρῶν τοὺς Δολόγκους παριόντας, ἐσθῆτα ἔχοντας οὐκ ἐγχωρίην καὶ
αἰχμάς, προσεβώσατο καί σφι προσελθοῦσι ἐπηγγείλατο καταγωγὴν
καὶ ξείνια. οἳ δὲ δεξάμενοι καὶ ξεινισθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐξέφαινον
πᾶν οἱ τὸ μαντήιον, ἐκφήναντες δὲ ἐδέοντο αὐτοῦ τῷ θεῷ μιν
πείθεσθαι. Μιλτιάδεα δὲ ἀκούσαντα παραυτίκα ἔπεισε ὁ λόγος,
οἷα ἀχθόμενόν τε τῇ Πεισιστράτου ἀρχῇ καὶ βουλόμενον ἐκποδὼν
εἶναι. αὐτίκα δὲ ἐστάλη ἐς Δελφούς, ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον,
36 εἰ ποιοῖ τά περ αὐτοῦ οἱ Δόλογκοι προσεδέοντο. κελευούσης δὲ
καὶ τῆς Πυθίης, οὕτω δὴ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου, Ὀλύμπια ἀνα-
ραιρηκὼς πρότερον τούτων τεθρίππῳ, τότε παραλαβὼν Ἀθηναίων
πάντα τὸν βουλόμενον μετέχειν τοῦ στόλου, ἔπλεε ἅμα τοῖσι Δο-
λόγκοισι, καὶ ἔσχε τὴν χώρην· καί μιν οἱ ἐπαγαγόμενοι τύραννον
κατέστησαν. ὃ δὲ πρῶτον μὲν ἀπετείχισε τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερσο-
νήσου ἐκ Καρδίης πόλιος ἐς Πακτύην, ἵνα μὴ ἔχοιέν σφεας οἱ
Ἀψίνθιοι δηλέεσθαι ἐσβάλλοντες ἐς τὴν χώρην. εἰσὶ δὲ οὗτοι

11 ἐκτράπονται β ἐκτρέπονται α, τράπονται van Herwerden | ἀθηνέων AR ἀθηναίων BV′ **35**, 2 γε Reiske: τε α, om. β 4 φιλαίου α φιλέου β 5 παιδός del. van Herwerden | πρώτου τῆσ οἰκίησ ταύτησ α πρώτησ ταύτησ (ταύτης om. V′) τῆσ οἰκίησ β 7 ὁρῶν α ὁρέων β | ἐπιχωρίην van Herwerden 8 προσελθοῦσι α προελθοῦσι (-ῖν V) β 10 οἱ β, om. α 11 μιλτιάδεα α μιλτιάδην β | ὁ α, om. β 14 ποιοῖ β ποιοίη α, ποιῇ Dobree | αὐτοῦ α αὐτοὶ β **36**, 1 δὲ β δὴ α 2 Ὀλυμπιάδα Kallenberg | ἀναραιρηκὼς Stein: ἀναιρηκὼσ β ἀνηιρηκὼσ α 5 ἐπαγαγόμενοι α ἐπαγόμενοι β 6 κατέστησαν β κατεστήσαντο α | ἀπετείχισε β ἐπετείχισε α.

στάδιοι ἓξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ ἰσθμοῦ· ἀπὸ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ
τούτου ἡ Χερσόνησος εἴσω πᾶσά ἐστι σταδίων εἴκοσι καὶ τετρα-
κοσίων τὸ μῆκος. ἀποτειχίσας ὦν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ 37
Μιλτιάδης καὶ τοὺς Ἀψινθίους τρόπῳ τοιούτῳ ὠσάμενος, τῶν λοι-
πῶν πρώτοισι ἐπολέμησε Λαμψακηνοῖσι· καί μιν οἱ Λαμψακηνοὶ
λοχήσαντες αἱρέουσι ζωγρίῃ. ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Λυδῷ
ἐν γνώμῃ γεγονώς· πυθόμενος ὦν ὁ Κροῖσος ταῦτα, πέμπων προ-
ηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μή, σφέας
πίτυος τρόπον ἀπείλεε ἐκτρίψειν. πλανωμένων δὲ τῶν Λαμψακη-
νῶν ἐν τοῖσι λόγοισι, τὸ θέλει τὸ ἔπος εἶπαι, τό σφι ἀπείλησε ὁ
Κροῖσος, πίτυος τρόπον ἐκτρίψειν, μόγις κοτὲ μαθὼν τῶν τις
πρεσβυτέρων εἶπε τὸ ἐόν, ὅτι πίτυς μούνη πάντων δενδρέων ἐκ-
κοπεῖσα βλαστὸν οὐδένα μετιεῖ, ἀλλὰ πανώλεθρος ἐξαπόλλυται.
δείσαντες ὦν οἱ Λαμψακηνοὶ Κροῖσον λύσαντες μετῆκαν Μιλτιά-
δεα. οὗτος μὲν δὴ διὰ Κροῖσον ἐκφεύγει, μετὰ δὲ ταῦτα τελευτᾷ 38
ἄπαις, τὴν ἀρχήν τε καὶ τὰ χρήματα παραδοὺς Στησαγόρῃ τῷ Κί-
μωνος ἀδελφεοῦ [παιδὶ] ὁμομητρίου. καί οἱ τελευτήσαντι Χερσο-
νησῖται θύουσι, ὡς νόμος οἰκιστῇ, καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνι-
κὸν ἐπίστασι, ἐν τῷ Λαμψακηνῶν οὐδενὶ ἐγγίνεται ἀγωνίζεσθαι.
πολέμου δὲ ἐόντος πρὸς Λαμψακηνοὺς καὶ Στησαγόρεα κατέλαβε
ἀποθανεῖν ἄπαιδα, πληγέντα τὴν κεφαλὴν πελέκεϊ ἐν τῷ πρυτα-
νηίῳ πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τῷ λόγῳ, πολεμίου δὲ καὶ ὑπο-
θερμοτέρου τῷ ἔργῳ. τελευτήσαντος δὲ καὶ Στησαγόρεω τρόπῳ 39
τοιῷδε, ἐνθαῦτα Μιλτιάδεα τὸν Κίμωνος, Στησαγόρεω δὲ τοῦ τε-
λευτήσαντος ἀδελφεόν, καταλαμψόμενον τὰ πρήγματα ἐπὶ Χερσονή-
σου ἀποστέλλουσι τριήρεϊ οἱ Πεισιστρατίδαι, οἵ μιν καὶ ἐν Ἀθήνῃσι
ἐποίευν εὖ, ὡς οὐ συνειδότες δῆθεν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ [Κίμωνος]

37, 2 *τοιούτωι α τούτω β* 6 *μιλτιάδεα α μιλτιάδην β* 7 *ἀπείλεε* del. Cobet 8 *τὸ*] *τί* H. Stephanus | *τὸ α*, om. *β* | *εἶπαι* Abicht: *εἶναι* 10 *δενδρέων β δένδρων α* 11 *πανώλεθροσ β πανωλέθρωσ α* 12 *μιλτιάδεα α μιλτιάδην β* **38,** 1 *δὲ α δὲ ταῦτα β* 2 *τε β*, om. *α* 3 *παιδὶ* del. Cobet 5 *ἐκγίνεται* B[2] 6 *ἐόντοσ β ὄντοσ α* | *στησαγόρεα κατέλαβε α στησα(στη-* V*)γόρην κατελάμβανεν β* **39,** 3 ⟨*τὰ*⟩ *ἐπὶ* Stein 5 *αὐτοῦ κίμωνοσ β κίμωνοσ αὐτοῦ α*, *Κίμωνος* del. Stein.

τὸν θάνατον, τὸν ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημανέω ὡς ἐγένετο. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσόνησον εἶχε κατ᾽ οἴκους, τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἐπιτιμέων. οἱ δὲ Χερσονησῖται πυνθανόμενοι ταῦτα συνελέχθησαν ἀπὸ πασέων τῶν πολίων οἱ δυναστεύοντες πάντοθεν, κοινῷ δὲ στόλῳ ἀπικόμενοι ὡς συλλυπηθησόμενοι ἐδέθησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ. Μιλτιάδης τε δὴ ἴσχει τὴν Χερσόνησον, πεντακοσίους βόσκων ἐπικούρους, καὶ γαμέει Ὀλόρου τοῦ Θρηίκων βασιλέος θυγατέρα Ἡγησιπύλην.

40 *Οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης νεωστὶ μὲν ἐληλύθεε ἐς τὴν Χερσόνησον, κατελάμβανε δέ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν κατεχόντων πρηγμάτων χαλεπώτερα. τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτεϊ τούτων Σκύθας ἐκφεύγει· Σκύθαι γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλέος Δαρείου συνεστράφησαν καὶ ἤλασαν μέχρι τῆς Χερσονήσου ταύτης. τούτους ἐπιόντας οὐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης ἔφευγε Χερσόνησον, ἐς ὃ οἵ τε Σκύθαι ἀπαλλάχθησαν καί μιν οἱ Δόλογκοι κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δὴ τρίτῳ ἔτεϊ πρότερον ἐγεγόνεε τῶν τότε μιν*

41 *κατεχόντων. τότε δὲ πυνθανόμενος εἶναι τοὺς Φοίνικας ἐν Τενέδῳ, πληρώσας τριήρεας πέντε χρημάτων τῶν παρεόντων ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ ὥσπερ ὁρμήθη ἐκ Καρδίης πόλιος, ἔπλεε διὰ τοῦ Μέλανος κόλπου· παραμείβετό τε τὴν Χερσόνησον καὶ οἱ Φοίνικές οἱ περιπίπτουσι τῇσι νηυσί. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῇσι τέσσερσι τῶν νεῶν καταφεύγει ἐς Ἴμβρον, τὴν δέ οἱ πέμπτην τῶν νεῶν κατεῖλον διώκοντες οἱ Φοίνικες. τῆς δὲ νεὸς ταύτης ἔτυχε τῶν Μιλτιάδεω παίδων ὁ πρεσβύτατος ἄρχων Μητίοχος, οὐκ ἐκ*

---

7 *κατ᾽ οἴκουσ β κατοίκου α, κατ᾽ οἶκον* Kallenberg 8 *ἐπιτιμέων*] *πενθέων* Cobet 10 *πάντοθεν*] *ἑκάστοθεν* Stein | *συλλυπησόμενοι* Cobet 11 *ὑπ᾽ α*, om. *β* | *δὴ α*, om. *β* 12 *θρηίκων α θρηκῶν* R *θρησκῶν* V 13 *θυγατέρα β τὴν θυγατέρα α* **40**, 1 *δὲ*] *δὴ* Krüger | *ἐληλύθεε* (*-εν* V) *β ἐλήλυθε α* 2 *κατεχόντων β καταλαβόντων α* 3 ⟨*πρὸ*⟩ *τούτων* Stein | *ἐκφεύγει α ἔφευγε β* 4 *ἐρεθισθέντεσ α ἐρετισ* (*-ι-* R) *θέντεσ β* 5 *τῆσ α*, om. *β* 6 *οὐκ*: *οὐχ* | *χερσόνησον β ἀπὸ χερσονήσου α*, om. Cd 7 *ἀπαλλ* (*-αλ-* V) *άχθησαν β ἀπηλλάχθησαν α* | *μιν οἱ β ἐκεῖνον α* **41**, 3 *ὥσπερ*] *ὡς* van Herwerden | *ὁρμήθη α ὡρμήθη β* 4 *παραμείβετό β παρημείβετό α* 6 *τέσσερσι* P: *τέσσαρσι* | *καταφεύγει — 7 νεῶν* om. *β* 7 *εἷλον καταδιώκοντες* Krüger.

τῆς Ὀλόρου τοῦ Θρήικος ἐὼν θυγατρός, ἀλλ᾽ ἐξ ἄλλης· καὶ τοῦτον ἅμα τῇ νηὶ εἷλον οἱ Φοίνικες, καί μιν πυθόμενοι, ὡς εἴη Μιλτιάδεω παῖς, ἀνήγαγον παρὰ βασιλέα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι, ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἴωσι πείθεσθαι κελεύων τοῖσι Σκύθῃσι, ὅτε οἱ Σκύθαι προσεδέοντο λύσαντας τὴν σχεδίην ἀποπλέειν ἐς τὴν ἑωυτῶν. Δαρεῖος δέ, ὡς οἱ Φοίνικες Μητίοχον τὸν Μιλτιάδεω ἀνήγαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν οὐδὲν Μητίοχον, ἀγαθὰ δὲ συχνά· καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτῆσιν ἔδωκε καὶ Περσίδα γυναῖκα, ἐκ τῆς οἱ τέκνα ἐγένετο, τὰ ἐς Πέρσας κεκοσμέαται. Μιλτιάδης δὲ ἐξ Ἴμβρου ἀπικνέεται ἐς τὰς Ἀθήνας.

42 Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τῶν Περσέων οὐδὲν ἐπὶ πλέον ἐγένετο τούτων ἐς νεῖκος φέρον Ἴωσι, ἀλλὰ τάδε μὲν χρήσιμα κάρτα τοῖσι Ἴωσι ἐγένετο τούτου τοῦ ἔτεος· Ἀρταφρένης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, μεταπεμψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολίων, συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν. ταῦτά τε ἠνάγκασε ποιέειν, καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὴ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἑκάστοισι, οἳ κατὰ χώρην διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφρένεος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ ταὐτὰ τὰ καὶ πρότερον εἶχον. καί σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

43 Ἅμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυτικόν, ἡλικίην τε νέος ἐὼν καὶ νεωστὶ γεγαμηκὼς βασιλέος Δαρείου θυγατέρα Ἀρτοζώστρην. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπείτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς

---

9 θρήικοσ α θρηκὸσ β 11 χάριν van Herwerden 13 λύσαντασ α λύσαντεσ β 17 ἐκ τῆσ β ἐξ ἧσ α **42**, 1 ἐπι α ἔτι β 2 χρήσιμα κάρτα β κάρτα-χρήσιμα α 3 ὁ β δὲ α 4 πολίων α πολεμίων β 5 δωσίδικοι V′ δοσίδικοι αR 7 σφέων μετρήσασ β μετρήσασ σφέωνα | τοὺς — 8 στάδια del. Naber 10 ἔτι καὶ α καὶ ἔτι β 11 τὰ del. Stein **43**, 1 παραλελυμένων van Herwerden 3 δὲ α τε β 6 ἐγένετο α ἐγίνετο β.

βὰς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἅμα τῇσι ἄλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον θῶυμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεκομένοισι Ἑλλήνων Περσέων τοῖσι ἑπτὰ Ὀτάνεα γνώμην ἀποδέξασθαι, ὡς χρεὸν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας· τοὺς γὰρ τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας ὁ Μαρδόνιος δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλιας. ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπο-
44 ρεύοντο δὲ ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας. αὗται μὲν ὦν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύνωνται καταστρέφεσθαι τῶν Ἑλληνίδων πολίων, τοῦτο μὲν δὴ τῇσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἤπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμώμενοι τὸν Ἄθων περιέβαλλον. ἐπιπεσὼν δέ σφι περιπλέουσι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθεϊ πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἳ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἁρπαζόμενοι, οἳ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἳ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ
45 ἠπιστέατο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἳ δὲ ῥίγεϊ. ὁ μὲν δὴ

---

7 νεὸσ α νεὼσ β | ἄλλῃισι νηυσί α νέυσὶ β 10 θῶυμα α θῶμα R θαῦμα V′ | ἐνδεκομένοισι Naber 15 πολλὸν B²: πολλῶν | στρατὸσ πολλόσ β πολλὸσ στρατόσ α 17 ἐρέτριαν β ἐρέτρειαν α 44, 3 δύνωνται β δύναιντο α 6 ἤδη ἦν β ἦν ἤδη α 9 ἄθων περιέβαλλον α ἄθω περιέβαλον β | βορέης: βορρῆσ α βορῆς β 10 περιέσπε B περίεσπε RV περιέπεσε S περιέσπεε A 11 ἐκβάλλων α ἐκβαλὼν β | γὰρ κατὰ Abicht: γὰρ α κατα β 14 τῆς — Ἄθων del. van Herwerden 15 οἱ δὲ πρὸσ τὰσ πέτρασ ἀρασσόμενοι post διεφθείροντο u. 16 collocat β | αὐτῶν α αὐτέων β | νέειν RS νέμειν V νεῖν α 16 ἠπιστέατο α ἐπιστέατο β.

ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε, Μαρδονίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καί σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι. οὐ μὲν οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τουτέων Μαρδόνιος, πρὶν ἤ σφεας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ Ἄθων. οὗτος μέν νυν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

Δευτέρῳ δὲ ἔτεϊ τούτων ὁ Δαρεῖος πρῶτα μὲν Θασίους, δια- 46
βληθέντας ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων, ὡς ἀπόστασιν μηχανῴατο, πέμψας ἄγγελον ἐκέλευέ σφεας τὸ τεῖχος περιαιρέειν καὶ τὰς νέας ἐς Ἄβδηρα κομίζειν. οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι, οἷα ὑπὸ Ἱστιαίου τε τοῦ Μιλησίου πολιορκηθέντες καὶ προσόδων ἐουσέων μεγαλέων, ἐχρέωντο τοῖσι χρήμασι νέας τε ναυπηγεύμενοι μακρὰς καὶ τεῖχος ἰσχυρότερον περιβαλλόμενοι. ἡ δὲ πρόσοδός σφι ἐγίνετο ἔκ τε τῆς ἠπείρου καὶ ἀπὸ τῶν μετάλλων. ἐκ μέν γε τῶν ἐκ Σκαπτῆς Ὕλης τῶν χρυσέων μετάλλων τὸ ἐπίπαν ὀγδώκοντα τάλαντα προσήιε, ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ Θάσῳ ἐλάσσω μὲν τούτων, συχνὰ δὲ οὕτω, ὥστε τὸ ἐπίπαν Θασίοισι, ἐοῦσι καρπῶν ἀτελέσι, προσήιε ἀπό τε τῆς ἠπείρου καὶ τῶν μετάλλων ἔτεος ἑκάστου διηκόσια τάλαντα, ὅτε δὲ τὸ
πλεῖστον προσῆλθε, τριηκόσια. εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μέταλλα 47
ταῦτα, καὶ μακρῷ ἦν αὐτῶν θωμασιώτατα, τὰ οἱ Φοίνικες ἀνεῦρον οἱ μετὰ Θάσου κτίσαντες τὴν νῆσον ταύτην, ἥτις νῦν ἐπὶ τοῦ Θάσου τούτου τοῦ Φοίνικος τὸ οὔνομα ἔσχε. τὰ δὲ μέταλλα τὰ Φοινι-

45, 2 δέ ⟨τε⟩ Kallenberg 3 θρήικεσ α θρῆκεσ β 4 δὲ α τε β 5 μὲν β μέντοι α 10 ἀπαλλάχθη α ἀπηλλ (-ηλ-) άχθη β **46**, 1 τούτων α τουτέων β 2 μηχανῴατο: μηχανοίατο 3 τό ⟨τε⟩ Stein 4 οἷα β οἱ α | τε AV, om. BR 5 μεγαλέων β μεγάλων α 6 νέας: ναῦσ 8 ἐκ σκαπτησύλησ α ἐν σκαπτησύλη β 9 χρυσέων α χρυσΐων β 9. 11 προσήιε (-εν V) β προσήει A προσείη B 10 τούτων α τουτέων β | οὕτω α οὕτωσ β 12 τὸ πλεῖστον προσῆλθε β προσῆλθε τὸ πλεῖστον α **47**, 2 θωμασιώτατα β θαυμασιώτατα α 3 ἐπὶ β ἀπὸ α.

κικὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς Θάσου μεταξὺ Αἰνύρων τε χώρου καλεομένου
καὶ Κοινύρων, ἀντίον δὲ Σαμοθρηίκης, ὄρος μέγα ἀνεστραμμένον ἐν
τῇ ζητήσι. τοῦτο μέν νύν ἐστι τοιοῦτον· οἱ δὲ Θάσιοι τῷ βασιλέϊ
κελεύσαντι καὶ τὸ τεῖχος τὸ σφέτερον κατεῖλον καὶ τὰς νέας πάσας
ἐκόμισαν ἐς Ἄβδηρα.

48 Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεπειρᾶτο ὁ Δαρεῖος τῶν Ἑλλήνων, ὅ τι ἐν
νόῳ ἔχοιεν, κότερα πολεμεῖν ἑωυτῷ ἢ παραδιδόναι σφέας αὐτούς.
διέπεμπε ὦν κήρυκας, ἄλλους ἄλλῃ τάξας, ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κελεύων
αἰτέειν βασιλέϊ γῆν τε καὶ ὕδωρ. τούτους μὲν δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα
ἔπεμπε, ἄλλους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἑωυτοῦ δασμοφόρους
πόλιας τὰς παραθαλασσίους, κελεύων νέας τε μακρὰς καὶ ἱππα-
49 γωγὰ πλοῖα ποιέεσθαι. οὗτοί τε δὴ παρεσκευάζοντο ταῦτα, καὶ
τοῖσι ἥκουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι πολλοὶ μὲν ἠπειρωτέων ἔδοσαν,
τὰ προΐσχετο αἰτέων ὁ Πέρσης, πάντες δὲ νησιῶται, ἐς τοὺς ἀπι-
κοίατο αἰτήσοντες. οἵ τε δὴ ἄλλοι νησιῶται διδοῦσι γῆν τε καὶ
ὕδωρ Δαρείῳ καὶ δὴ καὶ Αἰγινῆται. ποιήσασι δέ σφι ταῦτα ἰθέως
Ἀθηναῖοι ἐπεκέατο, δοκέοντές τε ἐπὶ σφίσι ἔχοντας τοὺς Αἰγι-
νήτας δεδωκέναι, ὡς ἅμα τῷ Πέρσῃ ἐπὶ σφέας στρατεύωνται, καὶ
ἄσμενοι προφάσιος ἐπελάβοντο, φοιτῶντές τε ἐς τὴν Σπάρτην
κατηγόρεον Αἰγινητέων, τὰ πεποιήκοιεν προδόντες τὴν Ἑλλάδα.
50 πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίην Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδεω, βασι-
λεὺς ἐὼν Σπαρτιητέων, διέβη ἐς Αἴγιναν, βουλόμενος συλλαβεῖν
Αἰγινητέων τοὺς αἰτιωτάτους. ὡς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνων, ἄλλοι
τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίξοοι τῶν Αἰγινητέων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριὸς
ὁ Πολυκρίτου μάλιστα, ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα ἄξειν χαίροντα
Αἰγινητέων· ἄνευ γάρ μιν Σπαρτιητέων τοῦ κοινοῦ ποιέειν ταῦτα, ὑπ᾽

---

6 κοινύρων α κονύρων β | σαμοθρηίκησ α σαμοθρήκησ β 7 τῆι α, om. β | ζητήσι: ζητήσει 8 πάσασ β τὰσ πάσασ α **48,** 2 νόῳ β νῶι α | πολεμεῖν α πολεμέειν β **49,** 3 τοὺς: οὓσ 5 σφι β σφισι α 6 ἔχοντασ (-εσ V) β ἐπέχοντασ α 7 στρατεύωνται α στρατεύονται β 8 φοιτῶντέσ α φοιτέοντέσ β | τὴν α, om. β 9 αἰγινητέων β τῶν αἰγινητέων α **50,** 1 βασιλεὺσ ἐὼν β βασιλεύων α 3 συλλαμβάνων α συλλαμβάνειν V′P (om. R) 4 αὐτῶ ἐγίνοντο β (om. R) ἐγίνοντο αὐτῶι α 5 ἀπάξειν van Herwerden 6 ὑπ᾽ α ἀπὸ β.

Ἀθηναίων ἀναγνωσθέντα χρήμασι· ἅμα γὰρ ἄν μιν τῷ ἑτέρῳ
βασιλέϊ ἐλθόντα συλλαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστολῆς τῆς
Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης εἴρετο
τὸν Κριόν, ὅ τί οἱ εἴη οὔνομα· ὁ δὲ τὸ ἐὸν ἔφρασε. ὁ δὲ Κλεο-
μένης πρὸς αὐτὸν ἔφη "ἤδη νῦν καταχαλκοῦ, ὦ κριέ, τὰ κέρεα,
ὡς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ."

Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τοῦτον τὸν χρόνον ὑπομένων Δημάρητος 51
ὁ Ἀρίστωνος διέβαλλε τὸν Κλεομένεα, ἐὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος
Σπαρτιητέων, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδεεστέρης, κατ᾽ ἄλλο μὲν οὐδὲν
ὑποδεεστέρης (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γεγόνασι), κατὰ πρεσβυγενείην
δέ κως τετίμηται μᾶλλον ἡ Εὐρυσθένεος. Λακεδαιμόνιοι γὰρ ὁμο- 52
λογέοντες οὐδενὶ ποιητῇ λέγουσι αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν Ἀριστο-
μάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου βασιλεύοντα ἀγαγεῖν σφέας ἐς
ταύτην τὴν χώρην, τὴν νῦν ἐκτέαται, ἀλλ᾽ οὐ τοὺς Ἀριστοδήμου
παῖδας. μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολλὸν Ἀριστοδήμῳ τεκεῖν τὴν γυναῖκα,
τῇ οὔνομα εἶναι Ἀργείην· θυγατέρα δὲ αὐτὴν λέγουσι εἶναι Αὐτε-
σίωνος τοῦ Τισαμενοῦ τοῦ Θερσάνδρου τοῦ Πολυνείκεος· ταύτην δὲ
τεκεῖν δίδυμα, ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀριστόδημον τὰ τέκνα νούσῳ
τελευτᾶν. Λακεδαιμονίους δὲ τοὺς τότε ἐόντας βουλεῦσαι κατὰ
νόμον βασιλέα τῶν παίδων τὸν πρεσβύτερον ποιήσασθαι. οὔκων
δή σφεας ἔχειν, ὁκότερον ἕλωνται, ὥστε καὶ ὁμοίων καὶ ἴσων ἐόν-
των· οὐ δυναμένους δὲ γνῶναι, ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐπειρωτᾶν τὴν
τεκοῦσαν. τὴν δὲ οὐδὲ αὐτὴν φάναι διαγινώσκειν· εἰδυῖαν μὲν καὶ
τὸ κάρτα λέγειν ταῦτα, βουλομένην δέ, εἴ κως ἀμφότεροι γενοίατο
βασιλέες. τοὺς ὦν δὴ Λακεδαιμονίους ἀπορέειν, ἀπορέοντας δὲ
πέμπειν ἐς Δελφοὺς ἐπειρησομένους, ὅ τι χρήσωνται τῷ πρήγματι.
τὴν δὲ Πυθίην κελεύειν σφέας ἀμφότερα τὰ παιδία ἡγήσασθαι

10 οὔνομα β τὸ οὔνομα α | δὲ β δέ οἱ α 51, 2 διέβαλλε R διέβαλε V′α | ἐὼν α, om. β 4 ὑποδεεστέρης del. van Herwerden 5 κωσ β πωσ α 52, 6 εἶναι ἀργείην α ἦν ἀργίνην β 7 δὲ β δὴ α 8 τὸν β, om. α 9 τότε ⟨ἐν τέλεϊ⟩ Stein 12 ἢ καὶ πρὸ τούτου del. van Herwerden 13 οὐδὲ R οὐδὲν V′ οὐδ᾽ α | εἰδυῖαν α εἰδυῖα (-δῖα R) β 14 λέγειν ταῦτα del. Krüger | οὐ βουλομένην Cobet | εἴ κωσ α εἰκὸσ (οἰκὸσ R) ὡσ β 17 κελεύειν σφέασ β σφέασ κελεύειν α | ἡγήσασθαι] στήσασθαι Cobet.

βασιλέας, τιμᾶν δὲ μᾶλλον τὸν γεραίτερον. τὴν μὲν δὴ Πυθίην ταῦτά σφι ἀνελεῖν, τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι ἀπορέουσι οὐδὲν ἧσσον, ὅκως ἐξεύρωσι αὐτῶν τὸν πρεσβύτερον, ὑποθέσθαι ἄνδρα Μεσσήνιον, τῷ οὔνομα εἶναι Πανίτην· ὑποθέσθαι δὲ τοῦτον τὸν Πανίτην τάδε τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, φυλάξαι τὴν γειναμένην, ὁκότερον τῶν παιδίων πρότερον λούει καὶ σιτίζει· καὶ ἢν μὲν κατὰ ταὐτὰ φαίνηται ἀεὶ ποιεῦσα, τοὺς δὲ πᾶν ἕξειν, ὅσον τι καὶ δίζηνται καὶ θέλουσι ἐξευρεῖν, ἢν δὲ πλανᾶται καὶ ἐκείνη ἐναλλὰξ ποιεῦσα, δῆλά σφι ἔσεσθαι, ὡς οὐδὲ ἐκείνη πλέον οὐδὲν οἶδεν, ἐπ᾽ ἄλλην τέ σφεας τραπέσθαι ὁδόν. ἐνθαῦτα δὴ τοὺς Σπαρτιήτας κατὰ τὰς τοῦ Μεσσηνίου ὑποθήκας φυλάξαντας τὴν μητέρα τῶν Ἀριστοδήμου παίδων, λαβεῖν κατὰ ταὐτὰ τιμῶσαν τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λουτροῖσι, οὐκ εἰδυῖαν, τῶν εἵνεκεν ἐφυλάσσετο. λαβόντας δὲ τὸ παιδίον τὸ τιμώμενον πρὸς τῆς γειναμένης, ὡς ἐὸν πρότερον, τρέφειν ἐν τῷ δημοσίῳ· καί οἱ οὔνομα τεθῆναι Εὐρυσθένεα, τῷ δὲ Προκλέα. τούτους ἀνδρωθέντας αὐτούς τε ἀδελφεοὺς ἐόντας λέγουσι διαφόρους εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζόης ἀλλήλοισι, καὶ τοὺς ἀπὸ τούτων γενομένους ὡσαύτως διατελέειν.

53 *Ταῦτα μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι μοῦνοι Ἑλλήνων, τάδε δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων ἐγὼ γράφω, τούτους τοὺς Δωριέων βασιλέας μέχρι μὲν Περσέος τοῦ Δανάης, τοῦ θεοῦ ἀπεόντος, καταλεγομένους ὀρθῶς ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἀποδεικνυμένους, ὡς εἰσὶ Ἕλληνες· ἤδη γὰρ τηνικαῦτα ἐς Ἕλληνας οὗτοι ἐτέλεον. ἔλεξα δὲ μέχρι Περσέος τοῦδε εἵνεκα, ἀλλ᾽ οὐκ ἀνέκαθεν ἔτι ἔλαβον, ὅτι οὐκ ἔπεστι ἐπωνυμίη Περσέϊ οὐδεμία πατρὸς θνητοῦ,*

---

18 *τὸν*] *τὸ* Stein | *γεραίτερον β πρεσβύτερον α* 21 *μεσσήνιον α μεσή-* (-*ί*-V) *νιον β* 23 *παιδίων β παίδων α* 24 *ταὐτὰ α τὰ αὐτὰ β* | *φαίνηται α φαίνεται* R, om. V | *ποιεῦσα α ποιέουσα β* 25 *καὶ θέλουσι ἐξευρεῖν* del. Stein 26 *οὐδὲ β οὐδ᾽ α* 27 *σφέασ τραπέσθαι β τράπεσθαι σφέασ α* 29 ⟨*ἀεὶ*⟩ *τιμῶσαν* van Herwerden 32 *τεθῆναι α τε θεῖναι β* 33 *δὲ α δὲ νεωτέρῳ β* | *αὐτούς τε ἀδελφεοὺς*] *αὐταδελφεοὺς* Naber 34 *ζόησ* BR *ζώησ* Apr. *ζωῆσ* V′ 35 *γενομένουσ β γεινομένουσ* A *γινομένουσ* B 53, 2 *τὰ α*, om. *β* | *ὑπὸ β ὑπ᾽ α* | *τούτουσ β τούτουσ γὰρ δὴ α* 3 *περσέοσ β δὴ περσέοσ α* 4 *καταλεγομένουσ β τοὺσ καταλεγομένουσ α* | *ὑπὸ β ὑπ᾽ α* 6 *δὲ β δὴ α* | *περσέοσ α τοῦ περσέοσ β*.

*ὥσπερ Ἡρακλέϊ Ἀμφιτρύων. ἤδη ὦν ὀρθῷ λόγῳ χρεωμένῳ "μέχρι
Περσέος" ὀρθῶς εἴρηταί μοι· ἀπὸ δὲ Δανάης τῆς Ἀκρισίου κατα-
λέγοντι τοὺς ἄνω αἰεὶ πατέρας αὐτῶν φαινοίατο ἂν ἐόντες οἱ τῶν Δω-
ριέων ἡγεμόνες Αἰγύπτιοι ἰθαγενέες. ταῦτα μέν νυν κατὰ τὰ Ἕλλη-* 54
*νες λέγουσι γεγενεηλόγηται· ὡς δὲ ὁ παρὰ Περσέων λόγος λέγεται,
αὐτὸς ὁ Περσεύς, ἐὼν Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἕλλην, ἀλλ᾽ οὐκ οἱ Περσέος
πρόγονοι· τοὺς δὲ Ἀκρισίου γε πατέρας ὁμολογέοντας κατ᾽ οἰκηιό-
τητα Περσέϊ οὐδέν, τούτους δὲ εἶναι, κατά περ Ἕλληνες λέγουσι,
Αἰγυπτίους.*

Καὶ ταῦτα μέν νυν περὶ τούτων εἰρήσθω· ὅ τι δὲ ἐόντες 55
*Αἰγύπτιοι, καὶ ὅ τι ἀποδεξάμενοι ἔλαβον τὰς Δωριέων βασιληίας,
ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτῶν εἴρηται, ἐάσομεν αὐτά· τὰ δὲ ἄλλοι οὐ
κατέλαβον, τούτων μνήμην ποιήσομαι. γέρεά τε δὴ τάδε τοῖσι βασι-* 56
*λεῦσι Σπαρτιῆται δεδώκασι· ἱερωσύνας δύο, Διός τε Λακεδαίμονος
καὶ Διὸς οὐρανίου, καὶ πόλεμόν γε ἐκφέρειν, ἐπ᾽ ἣν ἂν βούλωνται
χώρην, τούτου δὲ μηδένα εἶναι Σπαρτιητέων διακωλυτήν, εἰ δὲ μή,
αὐτὸν ἐν τῷ ἄγεϊ ἐνέχεσθαι· στρατευομένων δὲ πρώτους ἰέναι
τοὺς βασιλέας, ὑστάτους δὲ ἀπιέναι· ἑκατὸν δὲ ἄνδρας λογάδας
ἐπὶ στρατιῆς φυλάσσειν αὐτούς· προβάτοισι δὲ χρᾶσθαι ἐν τῇσι
ἐξοδίῃσι, ὁκόσοισι ἂν ἐθέλωσι, τῶν δὲ θυομένων ἁπάντων τὰ δέρ-
ματά τε καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν σφέας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια,* 57
*τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηναῖα κατὰ τάδε σφι δέδοται. ἢν θυσίη τις
δημοτελὴς ποιῆται, πρώτους ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἵζειν τοὺς βασιλέας,*

---

9 *καταλέγοντι α καταλέγονται β* 10 *ἀεὶ α αἰεὶ β* | *αὐτῶν α αὐτέων β* | *τῶν* del. Kallenberg **54**, 2 *παρὰ α*, om. *β* 4 *δὲ ἀκρισίου γε α γε ἀκρισίου β* | *οἰκηιότητα α οἰκηότητα β* 5 *ἕλληνεσ λέγουσι α λέγουσιν ἕλληνεσ β* **55**, 1 *νυν α*, om. *β* 3 *εἴρηται β εἰρέαται α* 4 *κατέλαβον* Cobet: *κατελάβοντο* 4 *τούτων α τουτέων β* **56**, 1 *τε α δὲ β* 2 *ἱερωσύνασ* AS *ἱρωσύνασ* B *ἱροσύνασ* RV 3 *γε* (*γ᾽* V) *β*, om. *α* | *ἂν α ἐὰν β* 5 *αὐτὸν* * * * Bresler, *αὐτόν* ⟨*τε καὶ τὸ γένος ἐκείνου* uel *τοὺς ἐκείνου πάντας*⟩ Stein | *στρατευομένων α στρατευομένουσ β* 6 *ἄνδρασ λογάδασ α λογχάδασ β* 7 *στρατιῆσ α στρατιῇ β*, *στρατηΐης* Reiske | *χρᾶσθαι β χρῆσθαι α* 8 *ἐξόδοισι* Cobet | *ἂν β ἂν ὦν α* | *ἁπάντων β πάντων α* **57**, 1 *ἐμπόλεμα* van Herwerden 2 *εἰρηναῖα α εἰρημένα β* | *θυσίη β θυσίην α* 3 *δημοτελὴσ β δημοτελῇ α* | *ποιῆται α ποιέηται β*.

καὶ ἀπὸ τούτων πρῶτον ἄρχεσθαι, διπλήσια νέμοντας ἑκατέρῳ τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτυμόνεσι· καὶ σπονδαρχίας εἶναι τούτων, καὶ τῶν τυθέντων τὰ δέρματα. νεομηνίας δὲ πάσας καὶ ἑβδόμας ἱσταμένου τοῦ μηνὸς δίδοσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου ἱρήιον τέλεον ἑκατέρῳ ἐς Ἀπόλλωνος, καὶ μέδιμνον ἀλφίτων καὶ οἴνου τετάρτην Λακωνικήν, καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι προεδρίας ἐξαιρέτους· καὶ προξείνους ἀποδεικνύναι τούτοισι προσκεῖσθαι τοὺς ἂν ἐθέλωσι τῶν ἀστῶν, καὶ Πυθίους αἱρέεσθαι δύο ἑκάτερον· οἱ δὲ Πύθιοί εἰσι θεοπρόποι ἐς Δελφούς, σιτεόμενοι μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια. μὴ ἐλθοῦσι δὲ τοῖσι βασιλεῦσι ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἀποπέμπεσθαί σφι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοίνικας ἑκατέρῳ καὶ οἴνου κοτύλην, παρεοῦσι δὲ διπλήσια πάντα δίδοσθαι· τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἰδιωτέων κληθέντας ἐπὶ δεῖπνον τιμᾶσθαι. τὰς δὲ μαντηίας τὰς γινομένας τούτους φυλάσσειν, συνειδέναι δὲ καὶ τοὺς Πυθίους. δικάζειν δὲ μούνους τοὺς βασιλέας τοσάδε μοῦνα· πατρούχου τε παρθένου πέρι, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν, ἢν μή περ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ, καὶ ὁδῶν δημοσιέων πέρι· καὶ ἤν τις θετὸν παῖδα ποιέεσθαι ἐθέλῃ, βασιλέων ἐναντίον ποιέεσθαι. καὶ παρίζειν βουλεύουσι τοῖσι γέρουσι, ἐοῦσι δυῶν δέουσι τριήκοντα· ἢν δὲ μὴ ἔλθωσι, τοὺς μάλιστά σφι τῶν γερόντων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλέων γέρεα, δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ τὴν ἑωυτῶν.

58 Ταῦτα μὲν ζῶσι τοῖσι βασιλεῦσι δέδοται ἐκ τοῦ κοινοῦ τῶν Σπαρτιητέων, ἀποθανοῦσι δὲ τάδε· ἱππέες περιαγγέλλουσι τὸ γεγονὸς κατὰ πᾶσαν τὴν Λακωνικήν, κατὰ δὲ τὴν πόλιν γυναῖκες περιιοῦσαι λέβητας κροτέουσι. ἐπεὰν ὦν τοῦτο γίνηται τοιοῦτο, ἀνάγκη ἐξ οἰκίης ἑκάστης ἐλευθέρους δύο καταμιαίνεσθαι, ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα· μὴ ποιήσασι δὲ τοῦτο ζημίαι μεγάλαι ἐπικέαται.

4 πρῶτον αR πρώτων V 5 δαιτυμόνεσι β δαιτυμόνεσσι α 6 τυθέντων α τυ (τι- V′) θέντων προβάτων β | δὲ α δὲ ἀνὰ β | καὶ ἑβδόμασ α, om. β 8 τέλεον α τέλειον β | ἀπόλλωνοσ α ἀπόλλωνα β, Ἀπολλώνια van Herwerden 10 προσκεῖσθαι V′ προκεῖσθαι αR | ἐθέλωσι α θέλωσι β 20 ⟨προσ⟩όδων Naber 21 ἐθέληι α θέλη β 58, 1 τῶν β τοῦ α 4 λέβητασ β λέβητα α | τοιοῦτο α τοιοῦτον β.

νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι κατὰ τῶν βασιλέων τοὺς θανάτους ἐστὶ ὡυτὸς καὶ τοῖσι βαρβάροισι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ· τῶν γὰρ ὦν βαρβάρων οἱ πλεῦνες τῷ αὐτῷ νόμῳ χρέωνται κατὰ τοὺς θανάτους τῶν βασιλέων. ἐπεὰν γὰρ ἀποθάνῃ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἐκ πάσης δεῖ Λακεδαίμονος, χωρὶς Σπαρτιητέων, ἀριθμῷ τῶν περιοίκων ἀναγκαστοὺς ἐς τὸ κῆδος ἰέναι. τούτων ὦν καὶ τῶν εἱλωτέων καὶ αὐτῶν Σπαρτιητέων ἐπεὰν συλλεχθέωσι ἐς τὠυτὸ πολλαὶ χιλιάδες, σύμμιγα τῇσι γυναιξί, κόπτονταί τε τὰ μέτωπα προθύμως καὶ οἰμωγῇ διαχρέωνται ἀπλέτῳ, φάμενοι τὸν ὕστατον αἰεὶ απογενόμενον τῶν βασιλέων, τοῦτον δὴ γενέσθαι ἄριστον. ὃς δ᾽ ἂν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλέων ἀποθάνῃ, τούτῳ δὲ εἴδωλον σκευάσαντες ἐν κλίνῃ εὖ ἐστρωμένῃ ἐκφέρουσι. ἐπεὰν δὲ θάψωσι, ἀγορὴ δέκα ἡμερέων οὐκ ἵσταταί σφι, οὐδ᾽ ἀρχαιρεσίη συνίζει, ἀλλὰ πενθέουσι ταύτας τὰς ἡμέρας.

59 Συμφέρονται δὲ ἄλλο οὗτοι τόδε τοῖσι Πέρσῃσι· ἐπεὰν ἀποθανόντος τοῦ βασιλέος ἄλλος ἐνίστηται βασιλεύς, οὗτος ὁ εἰσιὼν ἐλευθεροῖ, ὅστις τι Σπαρτιητέων τῷ βασιλέϊ ἢ τῷ δημοσίῳ ὤφειλε· ἐν δ᾽ αὖ Πέρσῃσι ὁ κατιστάμενος βασιλεὺς τὸν προοφειλόμενον φόρον μετιεῖ τῇσι πόλισι πάσῃσι. 60 συμφέρονται δὲ καὶ τάδε Αἰγυπτίοισι Λακεδαιμόνιοι· οἱ κήρυκες αὐτῶν καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι ἐκδέκονται τὰς πατρωίας τέχνας, καὶ αὐλητής τε αὐλητέω γίνεται καὶ μάγειρος μαγείρου καὶ κῆρυξ κήρυκος· οὐ κατὰ λαμπροφωνίην ἐπιτιθέμενοι ἄλλοι σφέας παρακληίουσι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἐπιτελέουσι.

61 Ταῦτα μέν δὴ οὕτω γίνεται· τότε δὲ τὸν Κλεομένεα, ἐόντα ἐν τῇ Αἰγίνῃ καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προεργαζόμενον, ὁ Δημά-

8 ὦν α, om. β 9 τῶι αὐτῶι α τωυτῶ β 11 ἀριθμὸν Gomperz 12 ἰέναι α εἶναι β 13 καὶ αὐτῶν στρατιητέων α, om. β 14 τῇσι α τοῖσι β | τὰ μέτωπα om. S 15 ἀεὶ α αἰεὶ β 17 τούτωι α τούτω β, τοῦτον Reiske 19 οὐκ ἵσταται] οὐ κατίσταται Krüger | οὐδ᾽ α οὐδὲ β | ἀρχαιρεσίη] ἀρχαὶ ⟨οὐδὲ γε⟩ρουσίη van Herwerden 59, 1 οὗτοι β, om. α 2 τοῦ — ἐνίστηται om. β | εἰσιὼν α ἐσιὼν β 3 τι α, om. β 4 δ᾽ α τε β | προοφειλόμενον β προσοφειλόμενον α 60, 3 πατρωίασ α πατρώασ β 4 οὐδὲ Krüger 5 παρακληίουσι α παρακλή (-ύ- S) ουσι (-ιν V) β 61, 1 δὲ α δὴ β 2 τῇ ἑλλάδι β ἐν τῆι ἑλλάδι α | προεργαζόμενον Eltz: προσεργαζόμενον.

ρητος διέβαλε, οὐκ Αἰγινητέων οὕτω κηδόμενος, ὡς φθόνῳ καὶ ἄγῃ χρεώμενος. Κλεομένης δὲ νοστήσας ἀπ᾽ Αἰγίνης ἐβούλευε τὸν Δημάρητον παῦσαι τῆς βασιληίης, διὰ πρῆγμα τοιόνδε ἐπίβασιν ἐς αὐτὸν ποιεύμενος. Ἀρίστωνι βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ καὶ γήμαντι γυναῖκας δύο παῖδες οὐκ ἐγίνοντο. καὶ οὐ γὰρ συνεγινώσκετο αὐτὸς τούτων εἶναι αἴτιος, γαμέει τρίτην γυναῖκα· ὧδε δὲ γαμέει. ἦν οἱ φίλος τῶν Σπαρτιητέων ἀνήρ, τῷ προσεκέετο τῶν ἀστῶν μάλιστα ὁ Ἀρίστων. τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐτύγχανε ἐοῦσα γυνὴ καλλίστη μακρῷ τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν, καὶ ταῦτα μέντοι καλλίστη ἐξ αἰσχίστης γενομένη. ἐοῦσαν γάρ μιν τὸ εἶδος φλαύρην ἡ τροφὸς αὐτῆς, οἷα ἀνθρώπων τε ὀλβίων θυγατέρα καὶ δυσειδέα ἐοῦσαν, πρὸς δὲ καὶ ὁρῶσα τοὺς γονέας συμφορὴν τὸ εἶδος αὐτῆς ποιευμένους, ταῦτα ἕκαστα μαθοῦσα ἐπιφράζεται τοιάδε· ἐφόρεε αὐτὴν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην ἐς τὸ τῆς Ἑλένης ἱρόν· τὸ δ᾽ ἐστὶ ἐν τῇ Θεράπνῃ καλεομένῃ, ὕπερθε τοῦ Φοιβηίου ἱροῦ· ὅκως δὲ ἐνείκειε ἡ τροφός, πρός τε τὤγαλμα ἵστα καὶ ἐλίσσετο τὴν θεὸν ἀπαλλάξαι τῆς δυσμορφίης τὸ παιδίον. καὶ δή κοτε ἀπιούσῃ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῇ τροφῷ γυναῖκα λέγεται ἐπιφανῆναι, ἐπιφανεῖσαν δὲ ἐπειρέσθαι μιν ὅ τι φέρει ἐν τῇ ἀγκάλῃ, καὶ τὴν φράσαι, ὡς παιδίον [φορέει], τὴν δὲ κελευσαί οἱ δέξαι, τὴν δὲ οὐ φάναι· ἀπειρῆσθαι γάρ οἱ ἐκ τῶν γειναμένων μηδενὶ ἐπιδεικνύναι· τὴν δὲ πάντως ἑωυτῇ κελεύειν ἐπιδέξαι. ὁρῶσαν δὲ τὴν γυναῖκα περὶ πολλοῦ ποιευμένην ἰδέσθαι, οὕτω δὴ τὴν τροφὸν δέξαι τὸ παιδίον· τὴν δὲ καταψῶσαν τοῦ παιδίου τὴν κεφαλὴν εἶπαι, ὡς καλλιστεύσει πασέων τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. ἀπὸ μὲν δὴ ταύτης τῆς ἡμέρης μεταπεσεῖν τὸ εἶδος. γαμέει δὲ δή μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἄγητος ὁ Ἀλκείδεω,

3 φθόνωι α φθόνω β | ⟨τε⟩ καὶ Stein 4 ἄγηι P corr.: ἄγει β ἄτηι α 6 βασιλεύοντι α βασιλεύοντί τε R βασιλεύοντι τὸ (τ suprascr.) V′ | ἐν σπάρτη β ἐσ σπάρτην 8 τρίτὴν β τὴν τρίτην α 9 προσεκέετο β προσεκέατο α 10 ὁ Ἀρίστων del. van Herwerden 14 ὁρῶσα α ορέουσα β 16 ἡμέρην β ἡμέραν α 17 ἱροῦ del. Krüger | ὅκωσ α ὅπωσ β | ἐνείκειε α ἐνέ (-ή-S)κειεν β 18 τε τὤγαλμα α τὸ ἄγαλμα β 19 ιεροῦ A ἱροῦ B β 21 ἐν — φορέει om. V′ | φορέει R φέρει α, del. Cobet 22. 25 δέξαι Schaefer: δεῖξαι 24 ἐπιδέξαι Schaefer: ἐπιδεῖξαι | ὁρῶσαν β ὁρῶσα α 27 μεταπεσεῖν: μεταπεσέειν 28 δή α, om. β | ἀλκείδεω α ἀλκίδεω β.

οὗτος δὴ ὁ τοῦ Ἀρίστωνος φίλος. τὸν δὲ Ἀρίστωνα ἔκνιζε ἄρα 62
τῆς γυναικὸς ταύτης ὁ ἔρως· μηχανᾶται δὴ τοιάδε· αὐτός τε τῷ
ἑταίρῳ, τοῦ ἦν ἡ γυνὴ αὕτη, ὑποδέκεται δωτίνην δώσειν τῶν ἑωυτοῦ
πάντων ἕν, τὸ ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος ἕληται, καὶ τὸν ἑταῖρον ἑωυτῷ
ἐκέλευε ὡσαύτως τὴν ὁμοίην διδόναι. ὃ δὲ οὐδὲν φοβηθεὶς ἀμφὶ
τῇ γυναικί, ὁρῶν ἐοῦσαν καὶ Ἀρίστωνι γυναῖκα, καταινέει ταῦτα·
ἐπὶ τούτοισι δὲ ⟨σφίσι αὐτοῖσι⟩ ὅρκους ἐπήλασαν. μετὰ δὲ αὐτός
τε ὁ Ἀρίστων ἔδωκε τοῦτο, ὅ τι δὴ ἦν, τὸ εἵλετο τῶν κειμηλίων
τῶν Ἀρίστωνος ὁ Ἄγητος, καὶ αὐτὸς τὴν ὁμοίην ζητῶν φέρεσθαι
παρ' ἐκείνου, ἐνθαῦτα δὴ τοῦ ἑταίρου τὴν γυναῖκα ἐπειρᾶτο ἀπ-
άγεσθαι. ὃ δὲ πλὴν τούτου μούνου τὰ ἄλλα ἔφη καταινέσαι· ἀναγ-
καζόμενος μέντοι τῷ τε ὅρκῳ καὶ τῆς ἀπάτης τῇ παραγωγῇ ἀπιεῖ
ἀπάγεσθαι. οὕτω μὲν δὴ τὴν τρίτην ἐσηγάγετο γυναῖκα ὁ Ἀρίστων, 63
τὴν δευτέρην ἀποπεμψάμενος. ἐν δέ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι καὶ οὐ
πληρώσασα τοὺς δέκα μῆνας ἡ γυνὴ αὕτη τίκτει τοῦτον δὴ τὸν
Δημάρητον. καί τίς οἱ τῶν οἰκετέων ἐν θώκῳ κατημένῳ μετὰ
τῶν ἐφόρων ἐξαγγέλλει, ὥς οἱ παῖς γέγονε. ὃ δὲ ἐπιστάμενός τε
τὸν χρόνον, τῷ ἠγάγετο τὴν γυναῖκα, καὶ ἐπὶ δακτύλων συμβαλλό-
μενος τοὺς μῆνας, εἶπε ἀπομόσας "οὐκ ἂν ἐμὸς εἴη." τοῦτο ἤκου-
σαν μὲν οἱ ἔφοροι, πρῆγμα μέντοι οὐδὲν ἐποιήσαντο τὸ παραυτίκα.
ὁ δὲ παῖς ηὔξετο, καὶ τῷ Ἀρίστωνι τὸ εἰρημένον μετέμελε· παῖδα
γὰρ τὸν Δημάρητον ἐς τὰ μάλιστά οἱ ἐνόμισε εἶναι. Δημάρητον
δὲ αὐτῷ οὔνομα ἔθετο διὰ τόδε· πρότερον τούτων πανδημεὶ Σπαρ-
τιῆται Ἀρίστωνι, ὡς ἀνδρὶ εὐδοκιμέοντι διὰ πάντων δὴ τῶν βασι-
λέων τῶν ἐν Σπάρτῃ γενομένων, ἀρὴν ἐποιήσαντο παῖδα γενέσθαι·
διὰ τοῦτο μέν οἱ τὸ οὔνομα [Δημάρητος] ἐτέθη. χρόνου δὲ προϊόν- 64

---

29 δὴ α δὲ β 62, 2 ὁ β, om. α 3 ἑταί (ἑτέ- B) ρωι α ἑταί (ἑτέ- Vpr.) ρω β | ἦν ἡ γυνὴ β ἡ γυνὴ ἦν α | ὑποδέκεται α ὑποδέκετο R ὑπεδέκετο V 6 ὁρῶν: ὁρέων | ἐοῦσαν ante καὶ β, post γυναῖκα α 7 δὲ ⟨σφίσι αὐτοῖσι⟩ van Herwerden | ἐπήλασαν α ἐπήλασε β 9 ὁ ἄγη (-ι- B) τοσ α, om. β | ζητῶν β ζητέων α 11 μούνου α μόνου β 12 τε α, om. β | ἀπιει β ἀπίησι α, ἐπιεῖ van Herwerden 63, 1. 3 δὴ α, om. β 6 τῷ β ἐξότου α | συμβαλλόμενοσ β συμβαλόμενοσ α 8 τὸ α, om. β 9 δὲ α τε β, δέ τε Kallenberg | ηὔξετο RS εὔξετο α ηὔξατο V | μετέμελε R μετέμελλε Vα 10 οἱ ἐνόμισε α ἐνόμισέ (-έν S) οἱ β 11 αὐτῷ οὔνομα ἔθετο β οὔνομα ἔθετο αὐτῶι α 12 ἀρίστωνι α, om. β.

τος Ἀρίστων μὲν ἀπέθανε, Δημάρητος δὲ ἔσχε τὴν βασιληίην. ἔδεε δέ, ὡς οἶκε, ἀνάπυστα γενόμενα ταῦτα καταπαῦσαι Δημάρητον τῆς βασιληίης, δι' ἃ Κλεομένεϊ διεβλήθη μεγάλως πρότερόν τε ὁ Δημάρητος ἀπαγαγὼν τὴν στρατιὴν ἐξ Ἐλευσῖνος, καὶ δὴ καὶ τότε ἐπ' Αἰγινητέων τοὺς μηδίσαντας διαβάντος Κλεομένεος.

65 *Ὁρμηθεὶς ὦν ἀποτίνυσθαι ὁ Κλεομένης συντίθεται Λευτυχίδῃ τῷ Μενάρεος τοῦ Ἄγιος, ἐόντι οἰκίης τῆς αὐτῆς Δημαρήτῳ, ἐπ' ᾧ τε, ἢν αὐτὸν καταστήσῃ βασιλέα ἀντὶ Δημαρήτου, ἕψεταί οἱ ἐπ' Αἰγινήτας. ὁ δὲ Λευτυχίδης ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημαρήτῳ μάλιστα γεγονὼς διὰ πρῆγμα τοιόνδε· ἁρμοσαμένου Λευτυχίδεω Πέρκαλον τὴν Χίλωνος τοῦ Δημαρμένου θυγατέρα, ὁ Δημάρητος ἐπιβουλεύσας ἀποστερεῖ Λευτυχίδεα τοῦ γάμου, φθάσας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἁρπάσας καὶ σχὼν γυναῖκα. κατὰ τοῦτο μὲν τῷ Λευτυχίδῃ ἡ ἔχθρη ἡ ἐς τὸν Δημάρητον ἐγεγόνεε, τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομένεος προθυμίης ὁ Λευτυχίδης κατόμνυται Δημαρήτῳ, φὰς αὐτὸν οὐκ ἱκνεομένως βασιλεύειν Σπαρτιητέων, οὐκ ἐόντα παῖδα Ἀρίστωνος. μετὰ δὲ τὴν κατωμοσίην ἐδίωκε, ἀνασῴζων ἐκεῖνο τὸ ἔπος, τὸ εἶπε Ἀρίστων τότε, ὅτε οἱ ἐξήγγειλε ὁ οἰκέτης παῖδα γεγονέναι, ὃ δὲ συμβαλόμενος τοὺς μῆνας ἀπώμοσε φὰς οὐκ ἑωυτοῦ μιν εἶναι. τοῦτου δὴ ἐπιβατεύων τοῦ ῥήματος ὁ Λευτυχίδης ἀπέφαινε τὸν Δημάρητον οὔτε ἐξ Ἀρίστωνος γεγονότα οὔτε ἱκνευμένως βασιλεύοντα Σπάρτης, τοὺς ἐφόρους μάρτυρας παρεχόμενος κείνους, οἳ τότε ἐτύγχανον πάρεδροί τε ἐόντες καὶ ἀκούσαντες ταῦτα Ἀρίστω-*
66 *νος. τέλος δέ, ἐόντων περὶ αὐτῶν νεικέων, ἔδοξε Σπαρτιήτῃσι ἐπειρέσθαι τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ Ἀρίστωνος εἴη παῖς ὁ*

64, 2 *Δημάρητος* del. van Herwerden 3 *ἔδεε δὲ ὡσ ἔοικε* α *ἔδεεν ὥσ οἱ καὶ* β | *καταπαῦσαι* α *παῦσαι* β 4 *δι' ἃ* Struve: *διὰ τὸ* β *διὰ τὰ* α, *διὰ το⟨ιήνδε αἰτίην⟩* Stein **65,** 1 *ἀποτίνυσθαι: ἀποτίννυσθαι* 2 *οἰκίησ τῆσ αὐτῆσ* β *τῆσ αὐτῆσ οἰκίησ* α 5 *τῶ δημαρήτω μάλιστα* β *μάλιστα τῶι δημαρήτωι* α | *⟨ἐς τὰ⟩ μάλιστα* Krüger 6 *πρῆγμα τοιόνδε* β *τοιόνδε πρῆγμα* α | *ἁρμοσαμένου* α *ἁρμοσμένου* β 8 *λευτυχίδεα* α *λευτυχίδην* β | *φθὰς* Cobet 10 *ἡ* β, om. α 11 *δημαρήτωι* α *δημαρήτου* RS *δημαρῆ* V 13 *κατωμοσίην* α *κατομοσίην* β 15 *συμβαλόμενοσ* α *συμβαλλόμενοσ* β | *μιν* β, om. α 17 *οὔτε* α *οὔτ'* β 19 *ἐτύγχανον* α *ἔτυχον* β **66,** 2 *ὁ* α, om. β.

Δημάρητος. ἀνοίστου δὲ γενομένου ἐκ προνοίης τῆς Κλεομένεος ἐς τὴν Πυθίην, ἐνθαῦτα προσποιέεται Κλεομένης Κόβωνα τὸν Ἀριστοφάντου, ἄνδρα ἐν Δελφοῖσι δυναστεύοντα μέγιστον, ὁ δὲ Κόβων Περίαλλαν τὴν πρόμαντιν ἀναπείθει, τὰ Κλεομένης ἐβούλετο λέγεσθαι, λέγειν. οὕτω δὴ ἡ Πυθίη ἐπειρωτώντων τῶν θεοπρόπων ἔκρινε μὴ Ἀρίστωνος εἶναι Δημάρητον παῖδα. ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ ἀνάπυστα ἐγένετο ταῦτα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν καὶ Περίαλλα ἡ πρόμαντις ἐπαύσθη τῆς τιμῆς.

Κατὰ μὲν δὴ τὴν Δημαρήτου κατάπαυσιν τῆς βασιληίης οὕτω 67 *ἐγένετο, ἔφευγε δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους ἐκ τοιοῦδε ὀνείδεος. μετὰ τῆς βασιληίης τὴν κατάπαυσιν ὁ Δημάρητος ἦρχε αἱρεθεὶς ἀρχήν. ἦσαν μὲν δὴ γυμνοπαιδίαι, θεωμένου δὲ τοῦ Δημαρήτου ὁ Λευτυχίδης, γεγονὼς ἤδη [αὐτὸς] βασιλεὺς ἀντ᾽ ἐκείνου, πέμψας τὸν θεράποντα, ἐπὶ γέλωτί τε καὶ λάσθῃ εἰρώτα τὸν Δημάρητον, ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν. ὃ δὲ ἀλγήσας τῷ ἐπειρωτήματι εἶπε φὰς αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἤδη πεπειρῆσθαι, κεῖνον δὲ οὔ, τὴν μέντοι ἐπειρώτησιν ταύτην ἄρξειν Λακεδαιμονίοισι ἢ μυρίης κακότητος ἢ μυρίης εὐδαιμονίης. ταῦτα δὲ εἴπας καὶ κατακαλυψάμενος ἤιε ἐκ τοῦ θεήτρου ἐς τὰ ἑωυτοῦ οἰκία, αὐτίκα δὲ παρασκευασάμενος ἔθυε τῷ Διὶ βοῦν, θύσας δὲ τὴν μητέρα ἐκάλεσε. ἀπικομένῃ δὲ τῇ μητρὶ ἐσθεὶς ἐς τὰς χεῖρας [οἱ]* 68 *τῶν σπλάγχνων κατικέτευε, λέγων τοιάδε· "ὦ μῆτερ, θεῶν σε τῶν τε ἄλλων καταπτόμενος ἱκετεύω καὶ τοῦ ἑρκείου Διὸς τοῦδε, φράσαι μοι τὴν ἀληθείην, τίς μεύ ἐστι πατὴρ ὀρθῷ λόγῳ. Λευτυχίδης μὲν γὰρ ἔφη ἐν τοῖσι νείκεσι λέγων κυέουσάν σε ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς οὕτω ἐλθεῖν παρὰ Ἀρίστωνα· οἱ δὲ καὶ τὸν ματαιότερον λόγον λέγοντες φασί σε ἐλθεῖν παρὰ τῶν οἰκετέων τὸν ὀνοφορβόν,*

---

3 *ἀνοίστου* B²: *ἀνωίστου* 6 *περίαλλαν α περίαλλον β* | *τὰ β ἃ α* | *λέγεσθαι* del. Stein 7 *οὕτω δὴ α τοῦτο β* **67,** 1 *τὴν δημαρήτου κατάπαυσιν β δημαρήτου τὴν κατάπαυσιν α* 2 *ἔφευγε β ἔφυγε α* 4 *μὲν δὴ* BA corr. *μὲν* Apr. *δὲ β* 5 *βασιλεὺς* C Ppr. d: *αὐτὸσ βασιλεὺσ β βασιλεὺσ αὐτὸσ α* 8 *ἐπειρωτήματι β ἐπηρωτήματι α* 9 *κεῖνον β ἐκεῖνον α* 12 *ἔθυε τῷ διὶ βοῦν β τῶι διὶ βοῦν ἔθυε α* **68,** 1 *οἱ* del. Cobet 2 *λέγων τοιάδε β τοιάδε λέγων α* 5 *τοῖσι β τοῖσ α* 6 *οὕτωσ ἐλθεῖν α ἐλθεῖν οὕτω β.*

καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνου παῖδα. ἐγὼ ὦν σε μετέρχομαι τῶν θεῶν εἰπεῖν τὠληθές· οὔτε γάρ, εἴ περ πεποίηκάς τι τῶν λεγομένων, μούνη δὴ πεποίηκας, μετὰ πολλέων δέ· ὅ τε λόγος πολλὸς ἐν Σπάρτῃ, ὡς Ἀρίστωνι σπέρμα παιδοποιὸν οὐκ ἐνῆν· τεκεῖν γὰρ ἄν οἱ καὶ
69 *τὰς προτέρας γυναῖκας." ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα ἔλεγε, ἡ δὲ ἀμείβετο τοισίδε· "ὦ παῖ, ἐπείτε με λιτῇσι μετέρχεαι εἰπεῖν τὴν ἀληθείην, πᾶν εἰς σὲ κατειρήσεται τὠληθές. ὥς με ἠγάγετο Ἀρίστων ἐς ἑωυτοῦ, νυκτὶ τρίτῃ [ἀπὸ τῆς πρώτης] ἦλθέ μοι φάσμα εἰδόμενον Ἀρίστωνι, συνευνηθὲν δὲ τοὺς στεφάνους, τοὺς εἶχε, ἐμοὶ περιετίθεε. καὶ τὸ μὲν οἰχώκεε, ἧκε δὲ μετὰ ταῦτα Ἀρίστων. ὡς δέ με εἶδε ἔχουσαν στεφάνους, εἰρώτα, τίς εἴη ὅ μοι δούς· ἐγὼ δὲ ἐφάμην ἐκεῖνον· ὁ δὲ οὐκ ὑπεδέκετο· ἐγὼ δὲ κατωμνύμην φαμένη αὐτὸν οὐ καλῶς ποιέειν ἀπαρνεόμενον· ὀλίγῳ γάρ τι πρότερον ἐλθόντα καὶ συνευνηθέντα δοῦναί μοι τοὺς στεφάνους. ὁρῶν δέ με κατομνυμένην ὁ Ἀρίστων ἔμαθε, ὡς θεῖον εἴη τὸ πρῆγμα. καὶ τοῦτο μὲν οἱ στέφανοι ἐφάνησαν ἐόντες ἐκ τοῦ ἡρωίου τοῦ παρὰ τῇσι θύρῃσι τῇσι αὐλείῃσι ἱδρυμένου, τὸ καλέουσι Ἀστραβάκου, τοῦτο δὲ οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν τοῦτον ἥρωα ἀναίρεον εἶναι. οὕτω, ὦ παῖ, ἔχεις πᾶν, ὅσον τι καὶ ἐβούλεο πυθέσθαι. ἢ γὰρ ἐκ τοῦ ἥρωος τούτου γέγονας, καί τοι πατήρ ἐστι Ἀστράβακος ὁ ἥρως, ἢ Ἀρίστων· ἐν γάρ σε τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἀναιρέομαι. τῇ δέ σευ μάλιστα κατάπτονται οἱ ἐχθροί, λέγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀρίστων, ὅτε αὐτῷ σὺ ἠγγέλθης γεγενημένος, πολλῶν ἀκουόντων οὐ φήσειέ*

---

8 *εἶναι ἐκείνου β ἐκείνου εἶναι α* | *ὦν σε β σε ὦν α* 9 *τὠληθέσ α τὸ ἀληθέσ β* | *λεγομένων*] *ψεγομένων* Naber | ⟨*οὐ*⟩ *μούνη* Naber 10 *πολλέων α πολλῶν β* | *ἐν σπάρτηι α*, om. *β* 69, 1 *ἀμείβετο β ἠμείβετο α* 12 *τοισίδε*: *τοῖσδε* 4 *ἀπὸ τῆς πρώτης* del. van Herwerden 5 *τοὺς* Bekker: *οὓσ* | *περιετίθεε*: *περιετίθει* 6 *ἀρίστων α ὁ ἀρίστων β* 7 *ὅ μοι β μοι ὁ α* 9 *καλῶσ ποιέειν β ποιέειν καλῶσ α* | *ἀπαρνεόμενον α ἀπαρνευόμενον β*, *ἀπαρνεύμενον* Baehr | *ὀλίγωι α*R *ὀλί* V *ὀλίγον* S 10 *ὁρῶν*: *ορέων* 12 *ἡρωίου*: *ἡρώου* 13 *αὐλείῃσι α αὐλῆσιν β* | *ἀστραβάκου β ἀστροβάκου α* 14 *ἀναίρεον α ἀναίρετο* RV *ἀναιρέατο* S 15 *ἐβούλεο β βούλεαι α* 16 *τοι β σοι α* | *ἀστράβακοσ β ἀστρόβακοσ α* 17 *τῇ*] *τὰ* Abicht 18 *αὐτὸσ ὁ α*, om. *β* 19 *αὐτῶι α αὐτῶν* R *αὐτῷ* V | *σὺ α*, om. *β* | *γεγενημένοσ α γενόμενοσ β* | *φήσειέ α φησί β*.

σε ἑωυτοῦ εἶναι (τὸν χρόνον γάρ, [τοὺς δέκα μῆνας,] οὐδέκω ἐξήκειν), ἀϊδρείῃ τῶν τοιούτων κεῖνος τοῦτο ἀπέρριψε τὸ ἔπος. τίκτουσι γὰρ γυναῖκες καὶ ἐννεάμηνα καὶ ἑπτάμηνα, καὶ οὐ πᾶσαι δέκα μῆνας ἐκτελέσασαι· ἐγὼ δὲ σέ, ὦ παῖ, ἑπτάμηνον ἔτεκον. ἔγνω δὲ καὶ αὐτὸς Ἀρίστων οὐ μετὰ πολλὸν χρόνον, ὡς ἀνοίῃ τὸ ἔπος ἐκβάλοι τοῦτο. λόγους δὲ ἄλλους περὶ γενέσιος τῆς σεωυτοῦ μὴ δέκεο· τὰ γὰρ ἀληθέστατα πάντα ἀκήκοας. ἐκ δὲ ὀνοφορβῶν αὐτῷ τε Λευτυχίδῃ καὶ τοῖσι ταῦτα λέγουσι τίκτοιεν αἱ γυναῖκες παῖδας."

ἣ μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγε, ὃ δὲ πυθόμενός τε τὰ ἐβούλετο καὶ ἐπόδια 70
λαβὼν ἐπορεύετο ἐς Ἦλιν, τῷ λόγῳ φὰς ὡς ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑποτοπηθέντες Δημάρητον δρησμῷ ἐπιχειρέειν ἐδίωκον. καί κως ἔφθη ἐς Ζάκυνθον διαβὰς ὁ Δημάρητος ἐκ τῆς Ἤλιδος· ἐπιδιαβάντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοῦ τε ἅπτονται καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ ἀπαιρέοντο. μετὰ δέ, οὐ γὰρ ἐξεδίδοσαν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι, ἐνθεῦτεν διαβαίνει ἐς τὴν Ἀσίην παρὰ βασιλέα Δαρεῖον. ὃ δὲ ὑπεδέξατό τε αὐτὸν μεγαλωστὶ καὶ γῆν τε καὶ πόλιας ἔδωκε. οὕτω ἀπίκετο ἐς τὴν Ἀσίην Δημάρητος καὶ τοιαύτῃ χρησάμενος τύχῃ, ἄλλα τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔργοισί τε καὶ γνώμῃσι ἀπολαμπρυνθείς, ἐν δὲ δὴ καὶ Ὀλυμπιάδα σφι ἀνελόμενος τεθρίππῳ προσέβαλε, μοῦνος τοῦτο πάντων δὴ τῶν γενομένων βασιλέων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας.

Λευτυχίδης δὲ ὁ Μενάρεος Δημαρήτου καταπαυσθέντος διεδέ- 71
ξατο τὴν βασιληίην, καί οἱ γίνεται παῖς Ζευξίδημος, τὸν δὴ Κυνίσκον μετεξέτεροι Σπαρτιητέων ἐκάλεον. οὗτος ὁ Ζευξίδημος οὐκ ἐβασίλευσε Σπάρτης· πρὸ Λευτυχίδεω γὰρ τελευτᾷ, λιπὼν παῖδα

20 τοὺς δέκα μῆνας del. Gomperz 21 ἀϊδρείῃι α ἀϊδρείῃ β 24 αὐτὸσ β αὐτὸσ ὁ α | πολλὸν β πολὺν α | ἀνοίῃι α ἀνοίῃ β, ἀγνοίῃ Valckenaer 25 τοῦτο post ἀνοίῃι α, post ἐκβάλοι β | σεωυτοῦ α ἑωυτοῦ β 26 πάντα β, om. α 27 αἱ α, om. β | παῖδας del. Cobet 70, 2 τὸν λόγον φήνας Kallenberg | φὰσ α φήσασ β | ὡς del. Cobet 3 πορεύεσθαι β πορεύεται α 5 ἐπιδιαβάντεσ β ἐπιβάντεσ α 6 απτονται β ἅπτοντο α 7 αὐτὸν β αὐτοῦ α 9 τε α, om. β | μεγαλωστὶ α μεγάλωσ β | πόλιασ α πόλεισ RV πόλις S 13 προσέβαλε α προσέλαβε β 71, 4 λιπὼν αR καταλιπὼν V'.

Ἀρχίδημον. Λευτυχίδης δὲ στερηθεὶς Ζευξιδήμου γαμέει δευτέρην
γυναῖκα Εὐρυδάμην, ἐοῦσαν Μενίου μὲν ἀδελφεήν, Διακτορίδεω δὲ
θυγατέρα, ἐκ τῆς οἱ ἔρσεν μὲν γίνεται οὐδέν, θυγάτηρ δὲ Λαμ-
πιτώ, τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδήμου γαμέει, δόντος αὐτῷ Λευτυ-
72 χίδεω. οὐ μὲν οὐδὲ Λευτυχίδης κατεγήρα ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ τίσιν
τοιήνδε τινὰ Δημαρήτῳ ἐξέτισε. ἐστρατήγησε Λακεδαιμονίοισι ἐς
Θεσσαλίην, παρεὸν δέ οἱ ὑποχείρια πάντα ποιήσασθαι, ἐδωροδό-
κησε ἀργύριον πολλόν. ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ δὲ ἁλοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ
στρατοπέδῳ, ἐπικατήμενος χειρῖδι πλέῃ ἀργυρίου, ἔφυγε ἐκ Σπάρτης
ὑπὸ δικαστήριον ὑπαχθείς, καὶ τὰ οἰκία οἱ κατεσκάφη· ἔφυγε δὲ
ἐν Τεγέῃ καὶ ἐτελεύτησε [ἐν] ταύτῃ.

73 Ταῦτα μὲν δὴ ἐγένετο χρόνῳ ὕστερον· τότε δὲ ὡς τῷ Κλεο-
μένεϊ ὡδώθη τὸ ἐς τὸν Δημάρητον πρῆγμα, αὐτίκα παραλαβὼν
Λευτυχίδεα ἤιε ἐπὶ τοὺς Αἰγινήτας, δεινόν τινά σφι ἔγκοτον διὰ
τὸν προπηλακισμὸν ἔχων. οὕτω δὴ οὔτε οἱ Αἰγινῆται, ἀμφοτέρων
τῶν βασιλέων ἡκόντων ἐπ᾽ αὐτούς, ἐδικαίευν ἔτι ἀντιβαίνειν, ἐκεῖνοί
τε ἐπιλεξάμενοι ἄνδρας δέκα Αἰγινητέων τοὺς πλείστου ἀξίους
καὶ πλούτῳ καὶ γένεϊ ἦγον, καὶ ἄλλους καὶ δὴ καὶ Κριόν τε τὸν
Πολυκρίτου καὶ Κάσαμβον τὸν Ἀριστοκράτεος, οἵ περ εἶχον μέγι-
στον κράτος· ἀγαγόντες δέ σφεας ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν παραθήκην
κατατίθενται ἐς τοὺς ἐχθίστους Αἰγινήτῃσι Ἀθηναίους.

74 Μετὰ δὲ ταῦτα Κλεομένεα, ἐπάϊστον γενόμενον κακοτεχνήσαντα
ἐς Δημάρητον, δεῖμα ἔλαβε Σπαρτιητέων, καὶ ὑπεξέσχε ἐς Θεσ-
σαλίην. ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀρκαδίην νεώτερα ἔπρησσε
πρήγματα, συνιστὰς τοὺς Ἀρκάδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ, ἄλλους τε
ὅρκους προσάγων σφι ἦ μὲν ἕψεσθαί σφεας αὐτῷ τῇ ἂν ἐξ-

---

6 ἐοῦσαν β τὴν ἐοῦσαν α | μὲν β, om. α | διακτορίδεω α διακτορίω RV διακτορίεω S 72, 2 δημαρή (-ί- A) τωι α δημαρήτω RV δημαρήτου S 3 ὑποχείρια πάντα β πάντα ὑποχείρια α 4 πολλόν Abicht: πολύ 5 χειρῖδι πλέῃ Wesseling: χειρὶ διπλῆι (-ῆ β) 6 ἔφευγε Kallenberg 7 ἐν τεγέῃ β ἐσ τεγέην α | ἐν del. Krüger 73, 2 ὡδώθη αR ὠδώθη V ὠρθώθη S 3 λευτυχίδεα α λευτυχίδην β 5 ἐδικαίευν α ἐδίκευν β 7 καὶ πλούτωι α πλούτω β 9 γῆν om. V′ 10 κατατίθενται β παρατίθενται α 74, 5 σφι β σφιν α | μὴν A μὲν Bβ | τῇ β ἧι α.

ηγῆται, καὶ δὴ καὶ ἐς Νώνακριν πόλιν πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρκάδων
τοὺς προεστεῶτας ἀγινέων ἐξορκοῦν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ ταύτῃ
τῇ πόλι λέγεται εἶναι τῶν Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ, καὶ δὴ καὶ
ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον ἐκ πέτρης στάζει ἐς
ἄγκος, τὸ δὲ ἄγκος αἱμασιῆς τις περιθέει κύκλος. ἡ δὲ Νώνακρις,
ἐν τῇ ἡ πηγὴ αὕτη τυγχάνει ἐοῦσα, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίης πρὸς
Φενεῷ. μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι [Κλεομένεα] ταῦτα πρήσσοντα, 75
κατῆγον αὐτὸν δείσαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην, τοῖσι καὶ
πρότερον ἦρχε. κατελθόντα δὲ αὐτίκα ὑπέλαβε μανίη νοῦσος, ἐόντα
καὶ πρότερον ὑπομαργότερον· ὅκως γάρ τεῳ ἐντύχοι Σπαρτιητέων,
ἐνέχραυε ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ποιεῦντα δὲ αὐτὸν ταῦτα
καὶ παραφρονήσαντα ἔδησαν οἱ προσήκοντες ἐν ξύλῳ· ὁ δὲ δεθεὶς
τὸν φύλακον μουνωθέντα ἰδὼν τῶν ἄλλων αἰτέει μάχαιραν· οὐ
βουλομένου δὲ τὰ πρῶτα [τοῦ φυλάκου] διδόναι ἀπείλεε τά μιν
αὖτις ποιήσει, ἐς ὃ δείσας τὰς ἀπειλὰς ὁ φύλακος (ἦν γὰρ τῶν
τις εἱλωτέων) διδοῖ οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ παραλαβὼν τὸν
σίδηρον ἄρχετο ἐκ τῶν κνημέων ἑωυτὸν λωβώμενος· ἐπιτάμνων
γὰρ κατὰ μῆκος τὰς σάρκας προέβαινεν ἐκ τῶν κνημέων ἐς τοὺς
μηρούς, ἐκ δὲ τῶν μηρῶν ἔς τε τὰ ἰσχία καὶ τὰς λαπάρας, ἐς ὃ
ἐς τὴν γαστέρα ἀπίκετο, καὶ ταύτην καταχορδεύων ἀπέθανε τρόπῳ
τοιούτῳ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, ὅτι τὴν Πυθίην
ἀνέγνωσε τὰ περὶ Δημάρητον [γενόμενα] λέγειν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι

---

7 προεστεῶτασ α προεστωτασ β | ἐξορκοῦν A²: ἐξορκῶν β ἐξόρκου α δὲ] γὰρ Stein 8 πόλι Aldus: πόλει | λέγεταί ⟨τε⟩ van Herwerden | τῶν Ἀρκάδων del. Kallenberg | τῶν α ὑπ' β, ὑπὸ τῶν Wesseling 10 (bis) ἄγκοσ α ἄγγοσ β 75, 1 λακεδαιμόνιοι κλεομένεα β κλεομένεα λακεδαιμόνιοι α Κλεομένεα del. Kallenberg 2 κατήγαγον Cobet 3 αὐτίκα β αὐτὸν αὐτίκα α | μανίη α μανίησ β μανιὰς Cobet 5 ποιεῦντα β ποιέοντα α 6 δὲ α δὴ β 7 αἰτέει α αἴτεε β 8 τὰ πρῶτα [τοῦ φυλάκου] Kallenberg τὰ πρῶτα τοῦ φυλάκου β τοῦ φυλάκου τὰ πρῶτα α 9 αὖτισ CP: αὖθισ (λυθεὶσ B²) | ποιήσει Schweighäuser: ποιήσειεν | γὰρ] δὲ Stein 10 οἱ β, om. α 11 ἑωυτὸν α ἑωυτῷ β 12 προέβαινεν β προύβαινε α 13 τε α, om. β 15 ὅτι α διότι β 16 ἀνέγνωσε α ἀνέγνω β | τὰ α ἐσ τὰ β | δημάρητον β δημαρήτου α | γενόμενα del. Gomperz | γενόμενα λέγειν β λέγειν γενόμενα α.

μοῦνοι λέγουσι, [δι]ότι ἐς Ἐλευσῖνα ἐσβαλὼν ἔκειρε τὸ τέμενος τῶν θεῶν, ὡς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἱροῦ αὐτῶν τοῦ Ἄργου Ἀργείων τοὺς καταφυγόντας ἐκ τῆς μάχης καταγινέων κατέκοπτε καὶ αὐτὸ τὸ ἄλσος ἐν ἀλογίῃ ἔχων ἐνέπρησε.

76 Κλεομένεϊ γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι ἐχρήσθη Ἄργος αἱρήσειν. ἐπείτε δὲ Σπαρτιήτας ἄγων ἀπίκετο ἐπὶ ποταμὸν Ἐρασῖνον, ὃς λέγεται ῥέειν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης (τὴν γὰρ δὴ λίμνην ταύτην ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδοῦσαν ἀναφαίνεσθαι ἐν Ἄργεϊ, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ τὸ ὕδωρ ἤδη τοῦτο ὑπ᾽ Ἀργείων Ἐρασῖνον καλέεσθαι), ἀπικόμενος ὦν ὁ Κλεομένης ἐπὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον ἐσφαγιάζετο αὐτῷ· καὶ οὐ γὰρ ἐκαλλιέρεε οὐδαμῶς διαβαίνειν μιν, ἄγασθαι μὲν ἔφη τοῦ Ἐρασίνου οὐ προδιδόντος τοὺς πολιήτας, Ἀργείους μέντοι οὐδ᾽ ὣς χαιρήσειν. μετὰ δὲ [ταῦτα] ἐξαναχωρήσας τὴν στρατιὴν κατήγαγε ἐς Θυρέην, σφαγιασάμενος δὲ τῇ θαλάσσῃ ταῦρον πλοίοισί σφεας ἤγαγε ἔς τε τὴν Τιρυνθίην χώρην καὶ
77 Ναυπλίην. Ἀργεῖοι δὲ ἐβοήθεον, πυνθανόμενοι ταῦτα, ἐπὶ θάλασσαν· ὡς δὲ ἀγχοῦ μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίρυνθος, χώρῳ δὲ ἐν τούτῳ, τῷ κέεται Σήπεια οὔνομα, μεταίχμιον οὐ μέγα ἀπολιπόντες, ἵζοντο ἀντίοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχην οὐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἱρεθέωσι· καὶ γὰρ δή σφι ἐς τοῦτο τὸ πρῆγμα εἶχε τὸ χρηστήριον, τὸ ἐπίκοινα ἔχρησε ἡ Πυθίη τούτοισί τε καὶ Μιλησίοισι, λέγον ὧδε·

ἀλλ᾽ ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενα νικήσασα
ἐξελάσῃ καὶ κῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρηται,
πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.
ὥς ποτέ τις ἐρέει καὶ ἐπεσσομένων ἀνθρώπων·
δεινὸς ὄφις τριέλικτος ἀπώλετο δουρὶ δαμασθείς.

---

17 μοῦνοι β, om. α | ὅτι van Herwerden 20 ἀλογίηι ἔχων α ἀπορίῃ σχὼν β 76, 2 δὲ β δὴ α 3 στ(τ- B)υμφαλίδοσ α στυμφηλίησ β 4 ἀχανὲς Cobet 6 ὦν β δ᾽ ὦν α 7 ἐκαλλιέρεε α ἐκαλλιέρ(ρρ R)εεν β 9 δὲ Kallenberg: δὲ ταῦτα α ταῦτα δὲ β 11 τε α, om. β | τιρυ(-η- V)νθίην β τυρινθίην α 77, 1 δὲ α δ᾽ β 2 τούτῳ del. Cobet 3 σήπεια β ησίπεια α 4 ἀντίοι β ἀντίον α 5 αἱρεθέωσι α αἱρεθῶσι β 6 ἐπίκοινα α ἐπὶ κοινῇ β 12 τριέλικτος: τριέληκτοσ β ἀέλικτοσ α.

ταῦτα δὴ πάντα συνελθόντα τοῖσι Ἀργείοισι φόβον παρεῖχε. καὶ δή σφι πρὸς ταῦτα ἔδοξε τῷ κήρυκι τῶν πολεμίων χρᾶσθαι, δόξαν δέ σφι ἐποίευν τοιόνδε· ὅκως ὁ Σπαρτιήτης κῆρυξ προσημαίνοι τι Λακεδαιμονίοισι, ἐποίευν καὶ οἱ Ἀργεῖοι τὠυτὸ τοῦτο.

78 μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης ποιεῦντας τοὺς Ἀργείους, ὁκοῖόν τι ὁ σφέτερος κῆρυξ σημήνειε, παραγγέλλει σφι, ὅταν σημήνῃ ὁ κῆρυξ ποιέεσθαι ἄριστον, τότε ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα χωρέειν ἐς τοὺς Ἀργείους. ταῦτα καὶ ἐγένετο ἐπιτελέα ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων· ἄριστον γὰρ ποιευμένοισι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ τοῦ κηρύγματος ἐπεκέατο, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν αὐτῶν, πολλῷ δέ τι πλεῦνας ἐς τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου καταφυγόντας περιιζόμενοι ἐφύλασσον.

79 ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίεε τοιόνδε· ἔχων αὐτομόλους ἄνδρας καὶ πυνθανόμενος τούτων, ἐξεκάλεε πέμπων κήρυκα, ὀνομαστὶ λέγων τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ ἀπεργμένους, ἐξεκάλεε δὲ φὰς αὐτῶν ἔχειν τὰ ἄποινα· ἄποινα δέ ἐστι Πελοποννησίοισι δύο μνέαι τεταγμέναι κατ᾽ ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίνειν. κατὰ πεντήκοντα δὴ ὦν τῶν Ἀργείων ὡς ἑκάστους ἐκκαλεύμενος ὁ Κλεομένης ἔκτεινε. ταῦτα δέ κως γινόμενα ἐλελήθεε τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐν τῷ τεμένεϊ· ἅτε γὰρ πυκνοῦ ἐόντος τοῦ ἄλσεος, οὐκ ὥρων οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτός, ὅ τι ἔπρησσον, πρίν γε δὴ αὐτῶν τις ἀναβὰς ἐπὶ δένδρος κατεῖδε τὸ ποιεύμενον. οὔκων δὴ ἔτι καλεόμενοι ἐξήισαν.

80 ἐνθαῦτα δὴ ὁ Κλεομένης ἐκέλευε πάντα τινὰ τῶν εἱλωτέων περινέειν ὕλῃ τὸ ἄλσος, τῶν δὲ πιθομένων ἐνέπρησε τὸ ἄλσος. καιομένου δὲ ἤδη ἐπείρετο τῶν τινα αὐτομόλων, τίνος εἴη θεῶν τὸ ἄλσος· ὁ δὲ ἔφη Ἄργου εἶναι. ὁ δὲ ὡς ἤκουσε, ἀναστενάξας μέγα εἶπε "ὦ Ἄπολλον χρηστήριε, ἦ μεγάλως με ἠπάτηκας φάμενος Ἄργος αἱρήσειν· συμβάλλομαι δ᾽ ἐξήκειν

---

15 προσημαίνοι α προσημαίνει β 78, 5 ἐγένετο α ἐγίνετο β 7 τι β, om. α 8 περιιζόμενοι β περιεζόμενοι α 79, 2 τούτων β τουτέων α 4 ἱερῶι A ἱρῶι B ἱρῷ β | φάσ α σφεασ β 6 ἑκάστουσ α ἑκάστου β, ἕκαστον van Herwerden 7 ἐκκαλεύμενοσ α ἐκκαλεόμενοσ β 10 δένδροσ α δένδρου β, δένδρεον van Herwerden | κατεῖδε β κατίδε α 11 ἐξήισαν Bekker: ἐξήεσαν (ἐξήιεσαν P) 80, 2 περινέειν α περινεῖν β | πιθομένων Cobet: πειθομένων α πυθομένων β 4 δὲ ἔφη β δ᾽ ἔφη α 5 ἦ β, om. α 6 δ᾽ α δὲ β.

1 μοι τὸ χρηστήριον.” μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κλεομένης τὴν μὲν πλέω
στρατιὴν ἀπῆκε ἀπιέναι ἐς Σπάρτην, χιλίους δὲ αὐτὸς λαβὼν τοὺς
ἀριστέας ἤιε ἐς τὸ Ἥραιον θύσων. βουλόμενον δὲ αὐτὸν θύειν
ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπηγόρευε, φὰς οὐκ ὅσιον εἶναι ξείνῳ
αὐτόθι θύειν. ὁ δὲ Κλεομένης τὸν ἱερέα ἐκέλευε τοὺς εἵλωτας
ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἀπάγοντας μαστιγῶσαι, καὶ αὐτὸς ἔθυσε· ποιήσας
82 δὲ ταῦτα ἀπήιε ἐς τὴν Σπάρτην. νοστήσαντα δέ μιν ὑπῆγον οἱ
ἐχθροὶ ὑπὸ τοὺς ἐφόρους, φάμενοί μιν δωροδοκήσαντα οὐκ ἑλεῖν τὸ
Ἄργος, παρεὸν εὐπετέως μιν ἑλεῖν. ὃ δέ σφι ἔλεξε, οὔτε εἰ
ψευδόμενος οὔτε εἰ ἀληθέα λέγων, ἔχω σαφηνέως εἶπαι, ἔλεξε δ᾽
ὢν φάμενος, ἐπείτε δὴ τὸ τοῦ Ἄργου ἱρὸν εἷλε, δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν τοῦ θεοῦ χρησμόν· πρὸς ὢν ταῦτα οὐ δικαιοῦν
πειρᾶν τῆς πόλιος, πρίν γε δὴ ἱροῖσι χρήσηται καὶ μάθῃ, εἴτε οἱ
ὁ θεὸς παραδιδοῖ, εἴτε οἱ ἐμποδὼν ἕστηκε· καλλιερευμένῳ δὲ ἐν
τῷ Ἡραίῳ ἐκ τοῦ ἀγάλματος τῶν στηθέων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι,
μαθεῖν δὲ αὐτὸς οὕτω τὴν ἀτρεκείην, ὅτι οὐκ αἱρέει τὸ Ἄργος·
εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος ἐξέλαμψε, αἱρέειν ἂν
κατ᾽ ἄκρης τὴν πόλιν, ἐκ τῶν στηθέων δὲ λάμψαντος, πᾶν οἱ
πεποιῆσθαι, ὅσον ὁ θεὸς ἐβούλετο γενέσθαι. ταῦτα δὲ λέγων
πιστά τε καὶ οἰκότα ἐδόκεε Σπαρτιήτῃσι λέγειν, καὶ ἀπέφυγε πολλὸν
τοὺς διώκοντας.

83 Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐχηρώθη οὕτω, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔσχον
πάντα τὰ πρήγματα ἄρχοντές τε καὶ διέποντες, ἐς ὃ ἐπήβησαν
οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. ἔπειτά σφεας οὗτοι, ἀνακτώμενοι
ὀπίσω ἐς ἑωυτοὺς τὸ Ἄργος, ἐξέβαλον· ἐξωθεύμενοι δὲ οἱ δοῦλοι

81, 2 ἐσ σπάρτην α ἐν σπάρτῃ β 4 ἱερεὺσ Apr. ἱρεὺσ BA corr. β | ἀπηγόρευε] ἀπεῖργε Cobet | φὰσ α φάσκων β 5 ἱερέα Apr. ἱρέα A corr. Bβ | ἐκέλευε α ἐκέλευσε β 82, 1 ὑπήγαγον van Herwerden 2 ἑλεῖν β ἑλέειν α 4 σαφηνέωσ α σαφηνέω β | εἶπαι α εἰπεῖν β 5 εἷλε β εἷλον α 8 οἱ β, om. α 9 ἡραίωι α ἡρέω β 10 αὐτὸσ α αὐτοὺσ β | ἀτρεκείην β ἀτρεκίην α | ὅτι α ὡσ β 12 στηθέων δὲ β δὲ στηθέων α | λάμψαντοσ α ἐκλάμψαντοσ β 13 δὲ β, om. α 14 ἀπέφυγε β διέφυγε α 83, 1 ἐχηρώθη α ἐχειρώθη β | αὐτῶν α αὐτέων β 2 τε β, om. α | ἐπήβησαν Valla: ἐπέβησαν 3 ἔπειτα α ἐπεί τε β | οὗτοι: οὕτω α αὐτοὶ β 4 ἐξωθεύμενοι α ἐξωθεώμενοι β.

μάχῃ ἔσχον Τίρυνθα. τέως μὲν δή σφι ἦν ἄρθμια εἰς ἀλλήλους, ἔπειτα δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέανδρος, γένος ἐὼν Φιγαλεὺς ἀπ᾽ Ἀρκαδίης· οὗτος τοὺς δούλους ἀνέγνωσε ἐπιθέσθαι τοῖσι δεσπότῃσι. ἐκ τούτου δὴ πόλεμός σφι ἦν ἐπὶ χρόνον συχνόν, ἐς ὃ δὴ μόγις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν.

84 Ἀργεῖοι μέν νυν διὰ ταῦτα Κλεομένεά φασι μανέντα ἀπολέσθαι κακῶς· αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆταί φασι ἐκ δαιμονίου μὲν οὐδενὸς μανῆναι Κλεομένεα, Σκύθῃσι δὲ ὁμιλήσαντά μιν ἀκρητοπώτην γενέσθαι καὶ ἐκ τούτου μανῆναι. Σκύθας γὰρ τοὺς νομάδας, ἐπείτε σφι Δαρεῖον ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώρην, μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν τίσασθαι, πέμψαντας δὲ ἐς Σπάρτην συμμαχίην τε ποιέεσθαι καὶ συντίθεσθαι, ὡς χρεὸν εἴη, αὐτοὺς μὲν τοὺς Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν πειρᾶν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν, σφέας δὲ τοὺς Σπαρτιήτας κελεύειν ἐξ Ἐφέσου ὁρμωμένους ἀναβαίνειν καὶ ἔπειτα ἐς τὠυτὸ ἀπαντᾶν. Κλεομένεα δὲ λέγουσι, ἡκόντων τῶν Σκυθέων ἐπὶ ταῦτα, ὁμιλέειν σφι μεζόνως, ὁμιλέοντα δὲ μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου μαθεῖν τὴν ἀκρητοποσίην παρ᾽ αὐτῶν· ἐκ τούτου δὲ μανῆναί μιν νομίζουσι Σπαρτιῆται. ἔκ τε τόσου, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπεὰν ζωρότερον βούλωνται πιεῖν, "ἐπισκύθισον" λέγουσι. οὕτω δὴ Σπαρτιῆται τὰ περὶ Κλεομένεα λέγουσι· ἐμοὶ δὲ δοκέει τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρήτῳ ἐκτῖσαι.

85 Τελευτήσαντος δὲ Κλεομένεος, ὡς ἐπύθοντο Αἰγινῆται, ἔπεμπον ἐς Σπάρτην ἀγγέλους καταβωσομένους Λευτυχίδεω περὶ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ὁμήρων ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ δικαστήριον συναγαγόντες ἔγνωσαν περιυβρίσθαι Αἰγινήτας ὑπὸ Λευτυχίδεω, καί μιν κατέκριναν ἔκδοτον ἄγεσθαι ἐς Αἴγιναν ἀντὶ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ἐχομένων ἀνδρῶν. μελλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινητέων τὸν Λευτυχίδεα, εἶπέ σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπεος, ἐὼν ἐν Σπάρτῃ

5 εἰσ α ἐσ β 7 φιγαλεὺσ β φιγασεὺσ α 84, 3 ἀκρητοπώτην α ἀκρητοπότην β 5 ἐσβαλεῖν d | μεμονεναι β μεμηνέναι α 7 τοὺς Σκύθας del. Cobet 8 ἐσβαλεῖν β ἐσβάλλειν α | τοὺς — 9 κελεύειν del. Cobet 10 ἀπαντᾶν AVB[2] ἀπατᾶν B[1]R 11 μεζόνωσ α μειζόνωσ β | ἱκνεομένου α ἱκνευμένου β 12 μιν β, om. α 13 τε τόσου α τοσούτου β 14 πιεῖν Athenaeus, Eustathius: πιέειν α πίνειν β 15 ὁ α, om. β 85, 7 θεαρίδης B[2].

ἀνὴρ δόκιμος· "τί βουλεύεσθε ποιέειν, ἄνδρες Αἰγινῆται; τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιητέων ἔκδοτον γενόμενον ὑπὸ τῶν πολιητέων ἄγειν; εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, ὅκως ἐξ ὑστέρης μή τι ὑμῖν, ἢν ταῦτα πρήσσητε, πανώλεθρον κακὸν ἐς τὴν χώρην ἐσβάλωσι." ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινῆται ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς, ὁμολογίῃ δὲ ἐχρήσαντο τοιῇδε, ἐπισπόμενον Λευτυχίδεα ἐς Ἀθή-
86 νας ἀποδοῦναι Αἰγινήτῃσι τοὺς ἄνδρας. ὡς δὲ ἀπικόμενος Λευτυχίδης ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπαίτεε τὴν παραθήκην, οἱ Ἀθηναῖοι προφάσιας εἷλκον, οὐ βουλόμενοι ἀποδοῦναι, φάντες δύο σφέας ἐόντας βασιλέας παραθέσθαι καὶ οὐ δικαιοῦν τῷ ἑτέρῳ ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἀποδιδόναι· οὐ φαμένων δὲ ἀποδώσειν τῶν Ἀθηναίων,
α) ἔλεξέ σφι Λευτυχίδης τάδε· "ὦ Ἀθηναῖοι, ποιέετε μὲν ὁκότερα βούλεσθε αὐτοί· καὶ γὰρ ἀποδιδόντες ποιέετε ὅσια, καὶ μὴ ἀποδιδόντες τὰ ἐναντία τούτων· ὁκοῖον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συνηνείχθη γενέσθαι περὶ παραθήκης, βούλομαι ὑμῖν εἶπαι. λέγομεν ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῆται γενέσθαι ἐν τῇ Λακεδαίμονι κατὰ τρίτην γενεὴν τὴν ἀπ᾿ ἐμέο Γλαῦκον Ἐπικύδεος παῖδα· τοῦτον τὸν ἄνδρα φαμὲν τά τε ἄλλα πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἄριστα δικαιοσύνης πέρι πάντων, ὅσοι τὴν Λακεδαίμονα τοῦτον τὸν χρόνον οἴκεον. συνενειχθῆναι δέ οἱ ἐν χρόνῳ ἱκνευμένῳ τάδε λέγομεν. ἄνδρα Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Σπάρτην βούλεσθαί οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους, προϊσχόμενον τοιάδε· 'εἰμὶ μὲν Μιλήσιος, ἥκω δὲ τῆς σῆς, Γλαῦκε, δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι. ὡς γὰρ δὴ ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην, τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλός, ἐμεωυτῷ λόγους ἐδίδουν καὶ

---

8 ἀνὴρ δόκιμοσ β δόκιμοσ ἀνήρ α | βουλεύεσθε βA βουλεύεσθαι B ποιέειν, ἄνδρεσ αἰγινῆται α ὦ ἄνδρεσ αἰγινῆται ποιήσειν β 10 ὅκωσ α τὴν ὅκωσ β 11 πρήσσητε α ποιήσητε β 12 ἐσ (ἐκ- S) βάλωσι β ἐμβάλωσι α 13 ἐπισπόμενον αR ἐπισπώμενον V′ 86, 1 λευτυχίδησ α ὁ λευτυχίδησ β 2 παραθήκην β παρακαταθήκην α | οἱ β οἱ δ᾿ α 4 δικαιοῦν α δίκαιον β 7 ποιήσετε van Herwerden 9 παραθήκησ β παρακαταθήκησ α 12 δὴ καὶ α δὴ β 14 συνενειχθῆναι β συνενεχθῆναι α | ἱκνευμένω β ἱκνευομένωι α 15 οἱ β, om. α 16 λόγον van Herwerden 17 δικαιοσύνησ βουλόμενοσ β βουλόμενοσ δικαιοσύνησ α 18 δὴ del. van Herwerden | δὲ ⟨δὴ⟩ idem.

ὅτι ἐπικίνδυνός ἐστι ἀεί κοτε ἡ Ἰωνίη, ἡ δὲ Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἱδρυμένη, καὶ διότι χρήματα οὐδαμὰ τοὺς αὐτοὺς ἔστι ὁρᾶν ἔχοντας. ταῦτά τε ὦν ἐπιλεγομένῳ καὶ βουλευομένῳ ἔδοξέ μοι τὰ ἡμίσεα πάσης τῆς οὐσίης ἐξαργυρώσαντα θέσθαι παρὰ σέ, εὖ ἐξεπισταμένῳ, ὥς μοι κείμενα ἔσται παρὰ σοὶ σόα. σὺ δή μοι καὶ τὰ χρήματα δέξαι καὶ τάδε τὰ σύμβολα σῷζε λαβών· ὃς δ' ἂν ἔχων ταῦτα ἀπαιτέῃ, τούτῳ ἀποδοῦναι." ὁ μὲν δὴ ἀπὸ Μιλήτου β) ἥκων ξεῖνος τοσαῦτα ἔλεξε, Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν παραθήκην ἐπὶ τῷ εἰρημένῳ λόγῳ. χρόνου δὲ πολλοῦ διελθόντος ἦλθον ἐς Σπάρτην τούτου τοῦ παραθεμένου τὰ χρήματα οἱ παῖδες, ἐλθόντες δὲ ἐς λόγους τῷ Γλαύκῳ καὶ ἀποδεικνύντες τὰ σύμβολα ἀπαίτεον τὰ χρήματα· ὃ δὲ διωθέετο ἀντυποκρινόμενος τοιάδε· "οὔτε μέμνημαι τὸ πρῆγμα οὔτε με περιφέρει οὐδὲν εἰδέναι τούτων, τῶν ὑμεῖς λέγετε, βούλομαί τε ἀναμνησθεὶς ποιέειν πᾶν τὸ δίκαιον· καὶ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὀρθῶς ἀποδοῦναι, καὶ εἴ γε ἀρχὴν μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων χρήσομαι ἐς ὑμέας. ταῦτα ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε." οἱ μὲν δὴ Μιλή- γ) σιοι συμφορὴν ποιεύμενοι ἀπαλλάσσοντο, ὡς ἀπεστερημένοι τῶν χρημάτων, Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ. ἐπειρωτῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρηστήριον, εἰ ὅρκῳ τὰ χρήματα ληίσηται, ἡ Πυθίη μετέρχεται τοισίδε τοῖσι ἔπεσι·

Γλαῦκ' Ἐπικυδείδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὕτως
ὅρκῳ νικῆσαι καὶ χρήματα ληίσασθαι.
ὄμνυ, ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὔορκον μένει ἄνδρα.
ἀλλ' ὅρκου πάις ἔστιν, ἀνώνυμος, οὐδ' ἔπι χεῖρες
οὐδὲ πόδες· κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰς ὅ κε πᾶσαν

---

21 διότι] ὅτι idem 23 σέ β σοι α | ἐπισταμένωι α ἐπισταμένω β 24 κείμενα ἔσται α ἔσται κείμενα β | δή μοι α δὲ β 26 ἀπαιτέῃ RS ἀπαιτέει αV 27 παραθήκην β παρακαταθήκην α 30 ἀποδεικνύντεσ α ἀποδεικνύοντεσ β | τὰ del. Gomperz 32 οὐδέ με Bekker | ⟨τι⟩ τούτων Stein 33 τῶν β ὧν α 37 ποιεύμενοι β ποιησάμενοι α | ἀπεστερημένοι α ἀποστερημένοι R ἀπερημένοι V ἀπερριμμένοι S 40 τοισίδε τοῖσι: τοῖσδε τοῖσι α τοῖσι, τοῖσιν R τοῖσιν V τοῖσδε S 41 Γλαῦκ': γλαῦκε 44 ἀνώνυμοσ α ἄνωμοσ (ἀνώμαλος S) β 45 κραιπνὸσ α κραιπνῶσ β.

συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν καὶ οἶκον ἅπαντα.
ἀνδρὸς δ᾽ εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παραιτέετο αὐτῷ σχεῖν τῶν ῥηθέντων. ἡ δὲ Πυθίη ἔφη τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ δ) καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύνασθαι. Γλαῦκος μὲν δὴ μεταπεμψάμενος τοὺς Μιλησίους ξείνους ἀποδιδοῖ σφι τὰ χρήματα. τοῦ δὲ εἵνεκα ὁ λόγος ὅδε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁρμήθη λέγεσθαι ἐς ὑμέας, εἰρήσεται· Γλαύκου νῦν οὔτε τι ἀπόγονον ἔστι οὐδὲν οὔτ᾽ ἱστίη οὐδεμία νομιζομένη εἶναι Γλαύκου, ἐκτέτριπταί τε πρόρριζος ἐκ Σπάρτης. οὕτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέεσθαι περὶ παραθήκης ἄλλο γε ἢ ἀπαιτεόντων ἀποδιδόναι."

87 Λευτυχίδης μὲν εἴπας ταῦτα, ὥς οἱ οὐδὲ οὕτως ἐσήκουον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσετο· οἱ δὲ Αἰγινῆται, πρὶν τῶν πρότερον ἀδικημάτων δοῦναι δίκας, τῶν ἐς Ἀθηναίους ὕβρισαν Θηβαίοισι χαριζόμενοι, ἐποίησαν τοιόνδε· μεμφόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι καὶ ἀξιοῦντες ἀδικέεσθαι, ὡς τιμωρησόμενοι τοὺς Ἀθηναίους παρεσκευάζοντο· καὶ ἦν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι πεντετηρὶς ἐπὶ Σουνίῳ, λοχήσαντες [ὦν] τὴν θεωρίδα νέα εἷλον πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων, λαβόντες δὲ τοὺς ἄνδρας ἔδησαν.

88 Ἀθηναῖοι δὲ παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινητέων οὐκέτι ἀνεβάλλοντο μὴ οὐ τὸ πᾶν μηχανήσασθαι ἐπ᾽ Αἰγινήτῃσι. καὶ ἦν γὰρ Νικόδρομος Κνοίθου καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἀνὴρ δόκιμος, οὗτος μεμφόμενος μὲν τοῖσι Αἰγινήτῃσι ⟨τὴν⟩ προτέρην ἑωυτοῦ ἐξέλασιν ἐκ τῆς νήσου, μαθὼν δὲ τότε τοὺς Ἀθηναίους ἀναρτημένους ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς, συντίθεται Ἀθηναίοισι προδοσίην Αἰγίνης, φράσας ἐν τῇ τε ἡμέρῃ

---

46 ὀλέσῃ Wesseling: ὀλέσει 47 μετόπισθεν α κατόπισθεν β 48 παραιτέετο V παρῃτέετο Rα | αὐτῶι α αὐτῷ β, ἑωυτῷ Stein 49 σχεῖν β ἴσχειν α, ἔχειν Cobet 50 τὸ α, om. β 52 ὁρμήθη α ὡρμήθη β | λέγεσθαι del. Cobet 53 ἱστίη β ἑστίη α | οὐδὲ μία α οὐδὲ μίη β 54 πρόρριζοσ BR πρόριζοσ A προρρίζωσ V προρρίζωσ S 55 διανοέεσθαι β διανοεῖσθαι α | παραθήκησ β παρακαταθήκησ α 87, 1 ἐσήκουον β ἤκουον α 6 καὶ β, om. α | πεντετηρὶσ β πεντήρησ α 7 ὦν del. Stein 88, 2 ἀνεβάλλοντο α ἀνεβάλοντο β 3 μηχανήσασθαι α μηχανᾶσθαι β, μηχανήσεσθαι Kallenberg | κνοίθου α κνούθου β 4 καλεόμενοσ α ἀλεόμενοσ β | μὲν α, om. β 5 τὴν add. Schenkl 6 ἀναρτημένουσ α ἀνηρτημένουσ β 7 τῇ: ἧι (ᾗ β).

ἐπιχειρήσει, καὶ ἐκείνους ἐς τὴν ἥκειν δεήσει βοηθέοντας. μετὰ ταῦτα 89
καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ συνεθήκατο Ἀθηναίοισι ὁ Νικόδρομος τὴν παλαιὴν καλεομένην πόλιν, Ἀθηναῖοι δὲ οὐ παραγίνονται ἐς δέον· οὐ γὰρ ἔτυχον ἐοῦσαι νέες σφι ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινητέων συμβαλεῖν. ἐν ᾧ ὦν Κορινθίων ἐδέοντο χρῆσαί σφι νέας, ἐν τούτῳ διεφθάρη τὰ πρήγματα. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἦσαν γάρ σφι τοῦτον τὸν χρόνον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα, Ἀθηναίοισι δίδουσι δεομένοισι εἴκοσι νέας, δίδουσι δὲ πενταδράχμους ἀποδόμενοι· δωτίνην γὰρ ἐν τῷ νόμῳ οὐκ ἐξῆν δοῦναι. ταύτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὰς σφετέρας, πληρώσαντες ἑβδομήκοντα νέας τὰς ἁπάσας, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Αἴγιναν καὶ ὑστέρησαν ἡμέρῃ μιῇ τῆς συγκειμένης.
Νικόδρομος δέ, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν καιρὸν οὐ παρεγίνοντο, ἐς 90
πλοῖον ἐσβὰς ἐκδιδρήσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης· σὺν δέ οἱ καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Αἰγινητέων ἕσποντο, τοῖσι Ἀθηναῖοι Σούνιον οἰκῆσαι ἔδοσαν. ἐνθεῦτεν δὲ οὗτοι ὁρμώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ
Αἰγινήτας. ταῦτα μὲν δὴ ὕστερον ἐγίνετο· Αἰγινητέων δὲ οἱ παχέες, 91
ἐπαναστάντος τοῦ δήμου σφι ἅμα Νικοδρόμῳ, ἐπεκράτησαν, καὶ ἔπειτά σφεας χειρωσάμενοι ἐξῆγον ἀπολέοντες. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ ἄγος σφι ἐγένετο, τὸ ἐκθύσασθαι οὐκ οἷοί τε ἐγένοντο ἐπιμηχανώμενοι, ἀλλ᾽ ἔφθησαν ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου, ἤ σφι ἵλεων γενέσθαι τὸν θεόν. ἑπτακοσίους γὰρ δὴ τοῦ δήμου ζωγρήσαντες ἐξῆγον ὡς ἀπολέοντες, εἷς δέ τις τούτων ἐκφυγὼν τὰ δεσμὰ καταφεύγει πρὸς πρόθυρα Δήμητρος Θεσμοφόρου, ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπισπαστήρων εἴχετο· οἳ δὲ ἐπείτε μιν ἀποσπάσαι οὐκ οἷοί τε ἀπέλκοντες ἐγίνοντο, ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας ἦγον οὕτω, αἱ χεῖρες δὲ ἐκεῖναι ἐμπεφυκυῖαι ἦσαν τοῖσι ἐπισπαστῆρσι.

---

8 *τὴν: ἣν* **89,** 5 *συμβαλεῖν α συμβαλέειν β* | *σφίσι* Stein 8 *δωτίνην β δωρεὴν α* | *ἐν α,* om. *β* 11 *ὑστερησαν* V′ *ὑστέρισαν* R*α* **90,** 2 *ἐκδιδρήσκει α ἐκδιδράσκει β* | *οἱ καὶ α καὶ οἱ β* | *ἐκ α,* om. *β* 3 *ἕσποντο β εἵποντο α* | *οἰκῆσαι β οἰκίσαι α, ἐνοικῆσαι* Naber **91,** 2 *τοῦ δήμου σφι α σφι τοῦ δήμου β* 3 *ἔπειτά β ἐπείτε α* | *δὲ β*B *τὸν* A 6 *ἵλεων: ἵλεον* | *τὸν β τὴν α* 7 *ὡσ α,* om. *β* 8 *ἐπιλαβόμενοσ β ἐπιλαμβανόμενοσ α* 10 *ἐγίνοντο β ἐγένοντο α* 11 *αἱ α,* om. *β* | *ἐκεῖναι α*V *κεῖναι* R | *ἐπισπαστῆρσι* (*-ρτῆσϊ* V′) *β ἐπισπάστροισι α.*

92 *Ταῦτα μέν νυν σφέας αὐτοὺς οἱ Αἰγινῆται ἐργάσαντο, Ἀθη-
ναίοισι δὲ ἥκουσι ἐναυμάχησαν νηυσὶ ἑβδομήκοντα, ἑσσωθέντες δὲ
τῇ ναυμαχίῃ ἐπεκαλέοντο τοὺς αὐτοὺς καὶ πρότερον, Ἀργείους. καὶ
δή σφι οὗτοι μὲν οὐκέτι βοηθέουσι, μεμφόμενοι, ὅτι Αἰγιναῖαι
νέες, ἀνάγκῃ λαμφθεῖσαι ὑπὸ Κλεομένεος, ἔσχον τε ἐς τὴν Ἀργολίδα
χώρην καὶ συναπέβησαν Λακεδαιμονίοισι· συναπέβησαν δὲ καὶ
ἀπὸ Σικυωνίων νεῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβολῇ· καί σφι ὑπ᾽
Ἀργείων ἐπεβλήθη ζημίη χίλια τάλαντα ἐκτῖσαι, πεντακόσια ἑκα-
τέρους. Σικυώνιοι μέν νυν συγγνόντες ἀδικῆσαι ὡμολόγησαν ἑκατὸν
τάλαντα ἐκτίσαντες ἀζήμιοι εἶναι, Αἰγινῆται δὲ οὔτε συνεγινώ-
σκοντο ἦσάν τε αὐθαδέστεροι. διὰ δὴ ταῦτα δεομένοισι ἀπὸ μὲν
τοῦ δημοσίου οὐδεὶς Ἀργείων ἔτι ἐβοήθεε, ἐθελονταὶ δὲ ἐς χιλίους·
ἦγε δὲ αὐτοὺς στρατηγὸς Εὐρυβάτης, πεντάεθλον ἐπασκήσας. τού-
των οἱ πλεῦνες οὐκ ἀπενόστησαν ὀπίσω, ἀλλ᾽ ἐτελεύτησαν ὑπ᾽
Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ· αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης, μουνο-
μαχίην ἐπασκέων, τρεῖς μὲν ἄνδρας τρόπῳ τοιούτῳ κτείνει, ὑπὸ
93 δὲ τοῦ τετάρτου Σωφάνεος τοῦ Δεκελέος ἀποθνήσκει. Αἰγινῆται
δὲ ἐοῦσι ἀτάκτοισι Ἀθηναίοισι συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ ἐνίκησαν,
καί σφεων νέας τέσσερας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἷλον.*

94 *Ἀθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας· ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἑωυτοῦ ἐποίεε, ὥστε ἀναμιμνήσκοντός τε ἀεὶ τοῦ θεράποντος μεμνῆσθαί μιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ Πεισιστρατιδέων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους, ἅμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρεῖος, ταύτης ἐχόμενος τῆς προφάσιος, καταστρέφεσθαι τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὕδωρ. Μαρδόνιον μὲν δὴ*

92, 1 *αὐτοὺσ* α, om. β 3 *ἐπεκαλέοντο* α *ἐπεκάλεον* β | *τοὺσ αὐτοὺσ* β *τούτουσ αὐτοὺσ οὓσ* α 4 *βοηθέουσι* β *βοηθέουσιν* α | *αἰγίνεαι* α *αἱ αἰγιναῖαι* β 5 *νέεσ* β *νῆεσ* α | *ἀνάγκηι* α *ἀνάγκη* β 8 *ἐπεβλήθη* α *ὑπεβλήθη* β | *ἑκατέρουσ* α *ἑτέρουσ* β 11 *δὴ* β *δὴ ὦν σφι* α 12 *ἐθελονταὶ* α *θελονταὶ* β 13 *εὐρυβάτησ* β *ἀνὴρ ὧι οὔνομα εὐρυβάτησ* α | ⟨*ἀνὴρ*⟩ *πεντάεθλον* Stein *πεντάεθλον* α *πένταθλον* β 14 *ὑπ᾽* α *ὑπὸ* β 16 *ἐπασκέων* corruptum uidetur Kallenbergio | *τοιούτωι* α *τοιῶδε* β **93,** 2 *ἀθηναίοισι* β *τοῖσι ἀθηναίοισι* α 3 *αὐτοῖσι* (-*ιν* V) β *αὐτοῖσι τοῖσι* α **94,** 2 *ἀεὶ* α *αἰεὶ* β 3 *μεμνῆσθαί μιν τῶν Ἀθηναίων* del. van Herwerden 4 *ὁ Δαρεῖος* del. idem.

φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ
στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστελλεν ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας,
Δᾶτίν τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφρένεα τὸν Ἀρταφρένεος
παῖδα, ἀδελφιδέον ἑωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἐξανδραπο-
δίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀνάγειν ἑωυτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδρά-
ποδα. ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες, πορευόμενοι 95
παρὰ βασιλέος, ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδίον, ἅμα
ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα
στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπι-
ταχθεὶς ἑκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἱππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ
προτέρῳ ἔτεϊ προεῖπε τοῖσι ἑωυτοῦ δασμοφόροισι Δαρεῖος ἑτοι-
μάζειν. ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν
στρατὸν ἐσβιβάσαντες, ἔπλεον ἑξακοσίῃσι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην.
ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἤπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησ-
πόντου καὶ τῆς Θρηίκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμώμενοι παρά τε Ἰκάριον
καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δείσαντες
τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ποιεύμενοι ταύτῃ
τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας
ἠνάγκαζε, πρότερον οὐκ ἁλοῦσα. ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος 96
προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην
ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι, μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ
Νάξιοι πρὸς τὰ ὄρεα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. οἱ δὲ
Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ
τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους
ἀνάγοντο.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίευν, οἱ Δήλιοι, ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ 97

---

8 ἀπέστελλεν β ἀπέστειλε α   8. 11 ἐρέτριαν β ἐρέτρειαν α   10 ⟨δὲ⟩ ἑωυτοῦ Stein   11 ἀνάγειν α ἀγαγεῖν β   **95**, 1 οὗτοι οἱ α οὗτοι β   3 τε β, om. α   4 ὁ (ante ἐπ.) α, om. β   5 αἱ α, om. β | τὰσ β ἃσ α   8 ἐσβιβάσαντεσ β ἐσβιβάσαντεσ ἐσ τὰσ νέασ α   9 ἐνθεῦτεν β ἐνθέντεσ α   10 θρηικησ α θρήκησ β | τε ⟨τὸ⟩ uel τὸ Stein   11 δείσαντεσ β δείσαντεσ μάλιστα α   12 προτέρωι α προτέρω β, τρίτῳ πρότερον Dobree | ταύτηι α ταύτη V' ταύτην R   **96**, 2 πρώτην α πρῶτον β   3 πρότερον α προτέρων β, πρότερον ⟨ἔπαθον ὑπ' αὐτῶν, ἐνταῦθα⟩ Stein   7 ἀνήγοντο Bredow.

τὴν Δῆλον, οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆνον. τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεούσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν Δῆλον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἦσαν οἱ Δήλιοι, πέμπων κήρυκα ἠγόρευέ σφι τάδε· "ἄνδρες ἱροί, τί φεύγοντες οἴχεσθε, οὐκ ἐπιτήδεα καταγνόντες κατ᾽ ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω, καί μοι ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε." ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ
98 τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας· μετὰ δὲ τοῦτον ἐνθεῦτεν ἐξαναχθέντα Δῆλος ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον Δήλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. καὶ τοῦτο μέν κου τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου καὶ Ἀρτοξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τουτέων ἐπεξῆς γενεέων, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἴκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ ἀπ᾽ αὐτῶν τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμεόντων. οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινηθῆναι Δῆλον, τὸ πρὶν ἐοῦσαν ἀκίνητον. [καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε·

κινήσω καὶ Δῆλον ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν.]

δύναται δὲ κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν ταῦτα τὰ οὐνόματα, Δαρεῖος ἑρξίης, Ξέρξης ἀρήιος, Ἀρτοξέρξης μέγας ἀρήιος. τούτους μὲν δὴ

97, 3 προπλώσασ β προσπλώσασ α | δῆλον β νῆσον α 4 ῥηναίηι α ρηνέη β 6 κατ᾽ del. van Herwerden | ἐμεῦ β ἐμοῦ α 7 ἐπὶ τοσοῦτό B[2]: ἐπὶ τοσούτω (τοσοῦτόν S) β ἔτι τοσαῦτά α 8 τῇ: ἧι (ἧ β) 10 καὶ ἄπιτε] κάτιτε Cobet 98, 2 ἐρέτριαν β ἐρέτρειαν α 5 μέχρι ἐμεῦ α τὰ μέχρισ ἐμέο οὐ β 6 ἔφηνε (-εν V) β ἔφαινε α 7 ἀρτοξέρξεω (-ωι B) αV ἀρταξέρξεω SR 9 ἀπὸ] ὑπὸ Cobet 10 γενόμενα α γινόμενα β | ἀπ᾽] ὑπ᾽ Cobet 11 πολεμε (-ϊ V -ιζ- S) όντων β πολεμούντων α | οὕτω β οὕτωσ α 12 καὶ — 13 ἐοῦσαν β, om. α 14 δύναται — 17 καλέοιεν del. Wesseling 15 ἑρξίησ β ερξείησ α | μέγα Bekker.

τοὺς βασιλέας ὧδε ἂν ὀρθῶς κατὰ γλῶσσαν τὴν σφετέρην Ἕλληνες καλέοιεν.

Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς ἀπήειραν ἐκ τῆς Δήλου, προσῖσχον πρὸς 99
τὰς νήσους, ἐνθεῦτεν δὲ στρατιήν τε παρελάμβανον καὶ ὁμήρους
τῶν νησιωτέων παῖδας ἐλάμβανον. ὡς δὲ περιπλέοντες τὰς νήσους
προσέσχον καὶ ἐς Κάρυστον (οὐ γὰρ δή σφι οἱ Καρύστιοι οὔτε
ὁμήρους ἐδίδοσαν οὔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλιας ἀστυγείτονας στρατεύε-
σθαι, λέγοντες Ἐρέτριάν τε καὶ Ἀθήνας), ἐνθαῦτα τούτους ἐπολιόρ-
κεόν τε καὶ τὴν γῆν σφεων ἔκειρον, ἐς ὃ καὶ οἱ Καρύστιοι παρ-
έστησαν ἐς τῶν Περσέων τὴν γνώμην. Ἐρετριέες δέ, πυνθανόμενοι 100
τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσαν, Ἀθηναίων
ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο
τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους ⟨τοὺς⟩ κληρουχέοντας
τῶν ἱπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώρην, τούτους σφι διδοῦσι τιμω-
ρούς. τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς [βούλευμα], οἳ μετ-
επέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας ἰδέας. οἳ μὲν γὰρ
αὐτῶν ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης,
ἄλλοι δὲ αὐτῶν, ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσε-
σθαι, προδοσίην ἐσκευάζοντο. μαθὼν δὲ τούτων ἑκάτερα ὡς εἶχε
Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι
ἥκουσι Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό
τε ἀπαλλάσσεσθαί σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλων-
ται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνῃ συμβουλεύσαντι πείθον-
ται. καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὠρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς· 101
οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρης
κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα

99, 1 *ἀπήειραν* Bredow: *ἀπῆραν* | *δήλου β νήσου α* | *προσίσχον* Aldus: *προΐσχοντο β προσίσχοντο α* 2 *δὲ α τε β* 5 *πόλιασ α πόλεισ* R *πο^λ* V | *στρατεύσεσθαι* Dobree 6 *ἐρέτριαν β ἐρέτρειαν α* 7 *ἔκειρον α ἔκειραν β* **100,** 4 ⟨*τοὺς*⟩ add. Krüger 5 *ἱπποβοτέων α ἱπποβότων β* 6 *βούλευμα* del. Cobet 9 *αὐτῶν* del. van Herwerden | *οἴσεσθαι α*, om. *β* 10 *τούτων α τουτέων β* 11 *ὁ β*, om. *α* **101,** 3 *Ταμύνας* Wesseling: *τέμενοσ* | *αἰγίλια β αἰγίλεα α*, *Αἴγιλα* Kallenberg | *ἐς* — 4 *χωρία* del. Kallenberg | *ἐσ β*, om. *α*.

τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο, ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ἐρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν, εἴ κως δὲ διαφυλάξαιεν τὰ τείχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε, ἐπείτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἔπιπτον ἐπὶ ἓξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἑβδόμῃ Εὔφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδίδουσι τοῖσι Πέρσῃσι. οἳ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱερὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

102 Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ἡμέρας ὀλίγας, ἔπλεον ἐς τὴν Ἀττικήν, κατέργοντές τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταὐτὰ τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριέας ἐποίησαν. καὶ ἦν γὰρ Μαραθὼν ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίης, ἐς τοῦτό σφι κατηγέετο Ἱππίης ὁ Πεισιστράτου.

103 Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἦγον δέ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἱπποκράτεος. καὶ αὐτῷ φεύγοντι Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη, καὶ ταύτην μὲν τὴν νίκην ἀνελόμενόν μιν τὠυτὸ ἐξενείκασθαι τῷ ὁμομητρίῳ ἀδελφεῷ Μιλτιάδῃ. μετὰ δὲ τῇ ὑστέρῃ Ὀλυμπιάδι τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι νικῶν παραδιδοῖ Πεισιστράτῳ ἀνακηρυχθῆναι, καὶ τὴν νίκην παρεὶς τούτῳ κατῆλθε ἐπὶ τὰ ἑωυτοῦ ὑπόσπονδος. καί μιν ἀνελόμενον τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι ἄλλην Ὀλυμπιάδα κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ

---

6 μαχέσασθαι β μάχεσθαι α 7 ἐπείτε α ἐπείτ' β 9 μὲν] καὶ Stein 10 Κυνέω Bredow: κυνέου 12 ἱερὰ α ἱρὰ β **102,** 1 ἡμέρασ ὀλίγασ β ὀλίγασ ἡμέρασ α 2 τὴν β γῆν τὴν α | κατέργοντέσ α κατεργάζοντέσ β, κατοργέοντες Dietsch, κατασπέρχοντες Nitzsch 4 μαραθὼν β ἡ μαραθὼν α | ἐπιτηδεότατον β ἐπιτηδειότατον A ἐπιτιδιότατον B 5 ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α **103,** 4 ἀθηνέων α ἀθηναίων β 6 ἀνελόμενόν V' ἀνελόμενός R ἀνελομένωι α | ὁμομητρίωι α ὁμομήτορι β.

τῶν Πεισιστράτου παίδων, οὐκέτι περιεόντος αὐτοῦ Πεισιστράτου· κτείνουσι δὲ οὗτοί μιν κατὰ τὸ πρυτανήιον, νυκτὸς ὑπείσαντες ἄνδρας. τέθαπται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεος, πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ· καταντίον δ᾽ αὐτοῦ αἱ ἵπποι τετάφαται αὗται, αἱ τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἵπποι ἤδη τὠυτὸ τοῦτο Εὐαγόρεω Λάκωνος, πλέω δὲ τουτέων οὐδαμαί. ὁ μὲν δὴ πρεσβύτερος τῶν παίδων Κίμωνι Στησαγόρης ἦν τηνικαῦτα παρὰ τῷ πάτρῳ Μιλτιάδῃ τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ, ὁ δὲ νεώτερος παρ᾽ αὐτῷ Κίμωνι ἐν Ἀθήνῃσι, οὔνομα ἔχων ἀπὸ
τοῦ οἰκιστέω τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδεω Μιλτιάδης. οὗτος δὴ ὢν 104
τότε ὁ Μιλτιάδης, ἥκων ἐκ τῆς Χερσονήσου καὶ ἐκπεφευγὼς διπλόον θάνατον, ἐστρατήγεε Ἀθηναίων. ἅμα μὲν γὰρ οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἴμβρου περὶ πολλοῦ ἐποιεῦντο λαβεῖν τε καὶ ἀναγαγεῖν παρὰ βασιλέα· ἅμα δὲ ἐκφυγόντα τε τούτους καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἑωυτοῦ, δοκέοντά τε εἶναι ἐν σωτηρίῃ ἤδη, τὸ ἐνθεῦτέν μιν οἱ ἐχθροὶ ὑποδεξάμενοι καὶ ὑπὸ δικαστήριον ἀγαγόντες ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀποφυγὼν δὲ καὶ τούτους στρατηγὸς οὕτω Ἀθηναίων ἀπεδέχθη, αἱρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου.
Καὶ πρῶτα μὲν ἐόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστεϊ οἱ στρατηγοὶ ἀπο- 105
πέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φιλιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμην τε καὶ τοῦτο μελετῶντα· τῷ δή, ὡς αὐτός τε ἔλεγε Φιλιππίδης καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελλε, περὶ τὸ Παρθένιον ὄρος τὸ ὑπὲρ Τεγέης ὁ Πὰν περιπίπτει. βώσαντα δὲ τὸ οὔνομα τοῦ Φιλιππίδεω τὸν Πᾶνα Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι, δι᾽ ὅτι ἑωυτοῦ οὐδεμίαν ἐπιμελείην ποιεῦνται, ἐόντος εὔνου Ἀθη-

---

11 *περιεόντοσ α παρεόντοσ β* 12 *τὸ α*, om. *β* | *ὑπίσαντες* Cobet 14 *δ᾽ αὐτοῦ αἱ ἵπποι τεθάφαται α δὲ αὐτοῦ οἱ ἵπποι τετάφαται β* 17 *κίμωνι β τῶι κίμωνι α* 18 *τῶι α τῷ β* | *ἐν α*, om. *β* 20 *μιλτιάδησ α μιλτιάδην β* **104**, 1 *δὴ β δ᾽ α* 2 *διπλόον α διπλοῦν β* 4 *μέχρι α μέχρισ β* 7 *καὶ β*, om. *α* | *δικαστήριον β δικαστήριον αὐτὸν α* | *ὑπαγαγόντες* van Herwerden 8 *χερσονήσωι α χερσωνήσω β* 9 *οὕτω β οὕτωσ α* **105**, 1 *ἐόντεσ ἔτι α ἔτι ἐό(ὄ- S)ντεσ β* 2 *φιλιππίδην β φειδιππίδην α* 3 *ἡμεροδρόμην α*RV *ἡμεροδρόμον* S | *τε β*, om. *α* 4 *τε*] *γε* Krüger | *ἔλεγε* — **106**, 6 *τοῖσι* om. *β* | *Φιλιππίδης*: *φειδιππίδησ α* 6 *Φιλιππίδεω*: *φειδιππίδεω α* 7 *ἐπιμελείην*: *ἐπιμέλειαν α* | *εὐνόου* Koen.

ναίοισι, καὶ πολλαχῇ γενομένου σφι ἤδη χρησίμου, τὰ δ᾽ ἔτι καὶ ἐσομένου. καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι, καταστάντων σφι εὖ ἤδη τῶν πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα ἱδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλι Πανὸς ἱρόν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θυσίῃσι

106 *ἐπετείοισι καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται. τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φιλιππίδης οὗτος, ὅτε πέρ οἱ ἔφη καὶ τὸν Πᾶνα φανῆναι, δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε "ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βοηθῆσαι καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἕλλησι δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρέτριά τε ἠνδραπόδισται καὶ πόλι λογίμῳ ἡ Ἑλλὰς γέγονε ἀσθενεστέρη." ὃ μὲν δή σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἕαδε μὲν βοηθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δέ σφι ἦν τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἱσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτῃ δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου.*

107 *Οὗτοι μέν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον· τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἱππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παροιχομένης νυκτὸς ὄψιν ἰδὼν ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε· ἐδόκεε ὁ Ἱππίης τῇ μητρὶ τῇ ἑωυτοῦ συνευνηθῆναι. συνεβάλετο ὦν ἐκ τοῦ ὀνείρου κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν τελευτήσειν ἐν τῇ ἑωυτοῦ γηραιός. ἐκ μὲν δὴ τῆς ὄψιος συνεβάλετο ταῦτα, τότε δὲ κατηγεόμενος τοῦτο μὲν τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν, τοῦτο δὲ καταγομένας ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὅρμιζε οὗτος, ἐκβάντας τε ἐς γῆν τοὺς βαρβάρους διέτασσε. καί οἱ ταῦτα διέποντι ἐπῆλθε πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μέζον ἢ ὡς ἐώθεε· οἷα δέ οἱ πρεσβυτέρῳ ἐόντι τῶν ὀδόντων οἱ πλεῦνες ἐσείοντο· τούτων ὦν ἕνα τῶν ὀδόν-*

---

8. 9 *σφι* Stein: *σφίσι α* 10 *ἀκροπόλι*: *ἀκροπόλει α* **106**, 2 *Φιλιππίδης*: *φειδιππίδησ α* 7 *πόλι α πόλει β* 8 *ἀπήγγελλε α ἀπάγγελλ* (-*ελ*- V) *ε β* 11 *ἱσταμένου β ἱσταμένη α* | *εἰνάτῃ*] *οἱ* Cobet | *ἔφασαν α*, om. *β* **107**, 3 *ἐν τῷ ὕπνῳ β*, om. *α* | *ὁ α οἱ β* 8 *αἰγίλειαν β αἰγλείην α* 9 *οὗτος* del. van Herwerden 11 *μέζον β μειζόνωσ α* | *οἱ α*, om. *β* 12 *ὦν α*, om. *β* | *τῶν ὀδόντων* del. van Herwerden.

των ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βήξας· ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτοῦ ἐποιέετο πολλὴν σπουδὴν ἐξευρεῖν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετό οἱ ὁ ὀδών, ἀναστενάξας εἶπε πρὸς τοὺς παραστάτας "ἡ γῆ ἥδε οὐκ ἡμετέρη ἐστί, οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσασθαι· ὁκόσον δέ τι μοι μέρος μετῆν, ὁ ὀδὼν μετέχει."

Ἱππίης μὲν δὴ ταύτῃ τὴν ὄψιν συνεβάλετο ἐξεληλυθέναι· 108 Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένεϊ Ἡρακλέος ἐπῆλθον βοηθέοντες Πλαταιέες πανδημεί. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναιρέοντο· ἔδοσαν δὲ ὧδε. πιεζεύμενοι ὑπὸ Θηβαίων οἱ Πλαταιέες ἐδίδοσαν πρῶτα παρατυχοῦσι Κλεομένεϊ τε τῷ Ἀναξανδρίδεω καὶ Λακεδαιμονίοισι σφέας αὐτούς. οἱ δὲ οὐ δεκόμενοι ἔλεγόν σφι τάδε· "ἡμεῖς μὲν ἑκαστέρω τε οἰκέομεν, καὶ ὑμῖν τοιήδε τις γίνοιτ' ἂν ἐπικουρίη ψυχρή· φθαίητε γὰρ ἂν πολλάκις ἐξανδραποδισθέντες ἤ τινα πυθέσθαι ἡμέων. συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν δοῦναι ὑμέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισί τε ἀνδράσι καὶ τιμωρέειν ἐοῦσι οὐ κακοῖσι." ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατὰ εὐνοίην οὕτω τῶν Πλαταιέων, ὡς βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν πόνους συνεστεῶτας Βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι μέν νυν Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβούλευον, οἱ δὲ οὐκ ἠπίστησαν, ἀλλ' Ἀθηναίων ἱρὰ ποιεύντων τοῖσι δυώδεκα θεοῖσι ἱκέται ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐδίδοσαν σφέας αὐτούς. Θηβαῖοι δὲ πυθόμενοι ταῦτα ἐστράτευον ἐπὶ τοὺς Πλαταιέας, Ἀθηναῖοι δέ σφι ἐβοήθεον. μελλόντων δὲ συνάπτειν μάχην Κορίνθιοι οὐ περιεῖδον, παρατυχόντες δὲ καὶ καταλλάξαντες, ἐπιτρεψάντων ἀμφοτέρων, οὔρισαν τὴν χώρην ἐπὶ τοισίδε, ἐὰν Θηβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλο-

14 *πολλὴν σπουδὴν β σπουδὴν πολλὴν α* 15 *παραστάτασ α παριστάντασ β* 16 *ὁκόσον α ὅσον β* | *δέ*] *γάρ* van Herwerden | *δέ τι*] *δ' ἔτι* Stein 108, 1 *ταύτηι α ταῦτά β* 4. 6 *οἱ Πλαταιέες* del. van Herwerden 5 *ἀναι (ἀνε- B) ρέοντο α ἀναιρέατο β, ἀναραιρέατο* Bekker 8 *ἑκαστέρω: ἑκαστέρωι α ἑκατέρω β* 13 *εὐνοίην β τὴν εὔνοιαν α* | *τῶν*] *τὴν* Kallenberg 15 *ταῦτα συνεβούλευον α κατὰ ταῦτα συνεβούλευσαν β* 16 *ποιεύντων β ποιούντων α* | *δυώδεκα: δώδεκα* 18 *ἐστράτευον β ἐστρατεύοντο α* 21 *τοῖσιδε* S: *τοῖσ (τῆσ- R) δε.*

μένους ἐς Βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ ταῦτα γνόντες ἀπαλλάσσοντο, Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιοῦσι ἐπεθήκαντο Βοιωτοί, ἐπιθέμενοι δὲ ἑσσώθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερβάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλαταιεῦσι εἶναι οὔρους, τούτους ὑπερβάντες τὸν Ἀσωπὸν αὐτὸν ἐποιήσαντο οὖρον Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιέας εἶναι καὶ Ὑσιάς. ἔδοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιέες σφέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ, ἧκον δὲ τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθέοντες.

109 Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν οὐκ ἐώντων συμβαλεῖν (ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλεῖν), τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελευόντων. ὡς δὲ δίχα τε ἐγίνοντο καὶ ἐνίκα ἡ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἑνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχέειν (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι ὁμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι), ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε· "ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλῶσαι Ἀθήνας ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷα οὐδὲ Ἁρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων [λείπουσι]. νῦν γὰρ δή, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἥκουσι μέγιστον, καὶ ἢν μέν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδοκται τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἱππίῃ, ἢν δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οἵη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γενέσθαι. κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἷά τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων. ἡμέων τῶν στρατηγῶν, ἐόντων δέκα, δίχα γίνονται αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν κελευόντων συμβαλεῖν, τῶν δὲ οὔ [συμβαλεῖν]. ἢν μέν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί τινα στάσιν μεγάλην διασεί-

---

22 γνόντεσ α ἀναγνόντεσ β 26 αὐτὸν α αὐτῶν β, ποταμὸν Kallenberg **109,** 2 ἐώντων α ἐόντων β | συμβαλεῖν α συμβαλ^λ'ειν V συμβάλλειν R 3 συμβαλεῖν (-έειν S) β συμβάλλειν α, del. Stein 6 ἀθηναῖοι β οἱ ἀθηναῖοι α | ἐποιεῦντο β ἐποίευν α 7 δὲ] τε Reiz 9 μνημόσυνα α μνημόσυνον β 10 οἷα H. Stephanus: οἷον 11 λείπουσι β B λείπουσιν A, del. Stein 13 δέδεκται B[2] 15 πολίων γενέσθαι β πόλεων γίνεσθαι α 16 σέ τοι Eltz: σέ τι α ἔτι β 17 δίχα α διχαὶ β 18 συμβαλεῖν Schenkl: συμβάλλειν β, om. α | συμβαλεῖν (-έειν S) β συμβάλλειν α, del. Abicht 19 τινα α, om. β

σειν ἐμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσαι· ἢν δὲ
συμβάλωμεν, πρίν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέ-
σθαι, θεῶν τὰ ἶσα νεμόντων, οἷοί τέ εἰμεν περιγενέσθαι τῇ συμ-
βολῇ. ταῦτα ὦν πάντα ἐς σὲ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἄρτηται· ἢν
γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔστι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη καὶ
πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἢν δὲ ⟨τῇ⟩ τῶν ἀποσπευδόντων
τὴν συμβολὴν [ἕλῃ], ὑπάρξει τοι τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν τὰ
ἐναντία.” ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον· 110
προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμ-
βάλλειν. μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν,
ὡς ἑκάστου αὐτῶν ἐγίνετο πρυτανηίη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρ-
εδίδοσαν· ὃ δὲ δεκόμενος οὔτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρίν γε δὴ
αὐτοῦ πρυτανηίη ἐγένετο. ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ 111
ἐτάσσοντο ὧδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέ-
ρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε
οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν.
ἡγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο ὡς ἀριθμέοντο αἱ ⟨δέκα⟩ φυλαὶ
ἐχόμεναι ἀλληλέων, τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες τὸ εὐώνυμον
κέρας, Πλαταιέες. ἀπὸ ταύτης γάρ σφι τῆς μάχης, θυσίας Ἀθη-
ναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριας τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινο-
μένας, κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων
γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δέ, τασσομένων τῶν
Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγίνετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον
ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο
ἐπὶ τάξιας ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ
δὲ κέρας ἑκάτερον ἔρρωτο πλήθεϊ. ὡς δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ 112
σφάγια ἐγίνετο καλά, ἐνθαῦτα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ
ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ
μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ. οἱ δὲ Πέρσαι, ὁρῶντες δρόμῳ ἐπιόντας,

---

23 τείνει β τίνει α | ἄρτηται β ἤρτηται α | ἢν ⟨μὲν⟩ Cobet 24 ἔσται Cobet | τε β, om. α 25 ⟨τῇ⟩ add. Cobet 26 ἕλῃ del. Cobet 110, 5 ⟨οὐ⟩ δεκόμενος van Herwerden 111, 3 τότε α, om. β 5 δέκα = ι' add. Cobet 7 θυσίασ ἀθηναίων β ἀθηναίων θυσίασ α 8 τὰσ α, om. β 10 τὰ α, om. β 11 ἐγίνετο β ἐγένετο α 112, 4. 6. 11 ὁρῶντεσ β ὁρέοντεσ α.

παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφε-
ρον καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὁρῶντες αὐτοὺς ἐόντας ὀλίγους, καὶ τούτους
δρόμῳ ἐπειγομένους, οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων.
ταῦτα μέν νυν οἱ βάρβαροι κατείκαζον· Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείτε ἀθρόοι
προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. πρῶτοι μὲν
γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρή-
σαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὁρῶντες καὶ τοὺς
ἄνδρας ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τὸ οὔ-
113 νομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι
χρόνος ἐγίνετο πολλός. καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων
οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο
μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσό-
γαιαν, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιέες.
νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι
δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν, συναγαγόντες τὰ κέρεα, ἐμάχοντο καὶ
ἐνίκων Ἀθηναῖοι. φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἵποντο κόπτοντες,
ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβά-
114 νοντο τῶν νεῶν. καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος
Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ᾽ ἔθανε
τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ
Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα, ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα
ἀποκοπεὶς πελέκεϊ, πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοί τε
115 καὶ ὀνομαστοί. ἑπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιῷδε
Ἀθηναῖοι· τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσάμενοι, καὶ
ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον, τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα,
περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι

6 ἐόντασ β, om. α 10 ἴδμεν β ἴσμεν α 11 τε del. Naber | καὶ — 12 ἐσθημένουσ del. Naber | τοὺς del. Cobet 12 ἐσθημένουσ β ἠσθημένουσ α **113,** 3 τῇ: ἧι (ἧ) 7 κέρεα β κέρεα ἀμφότερα α 8 ἀθηναῖοι β οἱ ἀθηναῖοι α 9 ἐπὶ β ἐσ α | αἴτεον] ἀγίνεον van Herwerden | ἐπελαμβάνοντο α ἐπελάμβανον β **114,** 2 καλλίμαχοσ β, om. α | δ᾽ β δὲ α 3 στησίλεωσ α στησίλεοσ β | κυνέγειροσ α κυναίγειροσ β 4 εὐφορίωνοσ α εὐφρονίωνοσ β | ἐπιλαβόμενοσ β ἐπιλαμβανόμενοσ α | ἀφλάστων β ἀφλαύστων α | νεὸσ α νεὼσ β **115,** 1 τοιῷδε β τοιούτωι α 2 ἐξανακρουσάμενοι α ἀνακρουσάμενοι β 4 περιέπλεον α περιέπλωον β.

ἐς τὸ ἄστυ. αἰτίη δὲ ἔσχεν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς
αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρ-
σῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα, ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί. οὗτοι μὲν δὴ 116
περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἶχον τάχιστα ἐβοή-
θεον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι πρὶν ἢ τοὺς βαρβά-
ρους ἥκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν
Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργεϊ. οἱ δὲ βάρβαροι
τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε
τῶν Ἀθηναίων), ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον
ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην.

Ἐν ταύτῃ τῇ [ἐν Μαραθῶνι] μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων 117
κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο. ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσοῦτοι. συνήνεικε δὲ αὐτόθι θῶμα γενέσθαι τοιόνδε, Ἀθηναῖον ἄνδρα Ἐπίζηλον τὸν Κουφαγόρεω ἐν τῇ συστάσι μαχόμενόν τε καὶ ἄνδρα γινόμενον ἀγαθὸν τῶν ὀμμάτων στερηθῆναι, οὔτε πληγέντα οὐδὲν τοῦ σώματος οὔτε βληθέντα, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζόης διατελέειν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἐόντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν ἤκουσα περὶ τοῦ πάθεος τοιόνδε τινὰ λόγον, ἄνδρα οἱ δοκέειν ὁπλίτην ἀντιστῆναι μέγαν, τοῦ τὸ γένειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σκιάζειν· τὸ δὲ φάσμα τοῦτο ἑωυτὸν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἑωυτοῦ παραστάτην ἀποκτεῖναι. ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπυθόμην λέγειν.

Δᾶτις δὲ πορευόμενος ἅμα τῷ στρατῷ ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπείτε 118
ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ ἥτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, οὐ λέγεται· ὁ δέ, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐπέλαμψε, ζήτησιν

5 αἰτίη β αἰτίην α | ἀθηναίοισι β ἐν ἀθηναίοισι α | ἀλκμεωνιδέων α ἀλκμαιονιδέ(-δαί- V')ων β 6 αὐτοὺσ β αὐτοῖσι α 7 ἀναδέξειν van Herwerden **116**, 2 περιέπλεον α περιέπλωον β | εἶχον α[2] ἦκόν α[1] εἴχοντο β | τάχιστα del. Valckenaer 6 ἐπίνειον α ἐπίνεον β 7 ἀπέπλεον α ἀπέπλωον β **117**, 1 ἐν Μαραθῶνι del. Valckenaer 2 ΗΙΔ̄ΙΔΔΔΙΙ (= δύο καὶ ἐνενήκοντα καὶ ἑκατόν) Cobet | ἑκατὸν β ἑκατὸν καὶ α 4 γενέσθαι τοιόνδε α τοιόνδε γενέσθαι β 5 συστάσι: συστάσει 7 ζόης AR ζώης B ζωῆς V' 8 ἤκουσα περὶ τοῦ πάθεοσ β περὶ τοῦ πάθεοσ ἤκουσα α **118**, 2 ἐγένετο α ἐγίνετο β.

ἐποιέετο τῶν νεῶν, εὑρὼν δὲ ἐν Φοινίσσῃ [νηὶ] ἄγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον ἐπυνθάνετο, ὁκόθεν σεσυλημένον εἴη, πυθόμενος δέ, ἐξ οὗ ἦν ἱροῦ, ἔπλεε τῇ ἑωυτοῦ νηὶ ἐς Δῆλον· καὶ ἀπίκατο γὰρ τηνικαῦτα οἱ Δήλιοι ὀπίσω ἐς τὴν νῆσον, κατατίθεταί τε ἐς τὸ ἱερὸν τὸ ἄγαλμα καὶ ἐντέλλεται τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἄγαλμα ἐς Δήλιον τὸ Θηβαίων· τὸ δ' ἔστι ἐπὶ θαλάσσῃ, Χαλκίδος καταντίον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος ἀπέπλεε, τὸν δὲ ἀνδριάντα τοῦτον Δήλιοι οὐκ ἀπήγαγον, ἀλλά μιν δι' ἐτέων εἴκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ θεοπροπίου ἐκομίσαντο ἐπὶ Δήλιον.

119 Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἀνδραποδισμένους Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφρένης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα. βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπείτε δὲ εἶδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλά σφεας τῆς Κισσίης χώρης κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ, τῷ οὔνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι, τεσσεράκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ φρέατος, τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδέας· καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἅλας καὶ ἔλαιον ἀρύσσονται ἐξ αὐτοῦ τρόπῳ τοιῷδε· ἀντλέεται μὲν κηλωνηίῳ, ἀντὶ δὲ γαυλοῦ ἥμισυ ἀσκοῦ οἱ προσδέδεται· ὑποτύψας δὲ τούτῳ ἀντλέει καὶ ἔπειτα ἐγχέει ἐς δεξαμενήν· ἐκ δὲ ταύτης εἰς ἄλλο διαχεόμενον τράπεται τριφασίας ὁδούς. καὶ ἡ μὲν ἄσφαλτος καὶ οἱ ἅλες πήγνυνται παραυτίκα, τὸ δὲ ἔλαιον οἱ Πέρσαι καλέουσι τοῦτο ῥαδινάκην· ἔστι δὲ μέλαν καὶ ὀδμὴν παρεχόμενον βαρέαν. ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας κατοίκισε βασιλεὺς Δαρεῖος, οἳ καὶ μέχρι ἐμέο εἶχον

---

4 φοινίσσῃ νηὶ β νηὶ φοινίσσηι α, νηὶ om. Suidas 8 ἱερὸν A ἱρὸν Bβ 9 δ' α δὲ β | χαλκίδοσ β χαλκίδεοσ α 119, 1 δατισ β ὁ δᾶτισ α 2 ἐσ β πρὸσ α | ἀνήγαγον β ἤγαγον α 6 ὑποχειρίουσ ἑωυτῶ β ἑωυτῶι ὑποχειρίουσ α 7 κατοίκισε (-ν V) β κατώικισε α 8 ἀρδέρικκα α ἀρδερικά R ἀρδερικκὰ V' 9 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 11 ἀρύσσονται] ἀφύσσονται L. Dindorf 12 οἱ α, om. β 13 ἐσ ἄλλο β εἰσάλω α 16 βαρέαν β βαρεῖαν α 17 βασιλεὺσ δαρεῖοσ α δαρεῖοσ βασιλεὺσ β.

τὴν χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. τὰ μὲν δὴ
περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω.

Λακεδαιμονίων δὲ ἧκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν 120
πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν, οὕτω ὥστε τρι-
ταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὕστεροι δὲ ἀπικόμενοι
τῆς συμβολῆς ἱμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες
δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο. μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους
καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

Θῶμα δέ μοι, καὶ οὐκ ἐνδέκομαι τὸν λόγον, Ἀλκμεωνίδας ἄν 121
κοτε ἀναδέξαι Πέρσῃσι ἐκ συνθήματος ἀσπίδα, βουλομένους ὑπὸ
βαρβάροισί τε εἶναι Ἀθηναίους καὶ ὑπὸ Ἱππίῃ· οἵτινες μᾶλλον ἢ
ὁμοίως Καλλίῃ τῷ Φαινίππου, Ἱππονίκου δὲ πατρί, φαίνονται
μισοτύραννοι ἐόντες. Καλλίης τε γὰρ μοῦνος Ἀθηναίων ἁπάντων
ἐτόλμα, ὅκως Πεισίστρατος ἐκπέσοι ἐκ τῶν Ἀθηνέων, τὰ χρήματα
αὐτοῦ κηρυσσόμενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὠνέεσθαι, καὶ τἆλλα τὰ
ἔχθιστα ἐς αὐτὸν πάντα ἐμηχανᾶτο· [Καλλίεω δὲ τούτου ἄξιον 122
πολλαχοῦ μνήμην ἐστὶ πάντα τινὰ ἔχειν. τοῦτο μὲν γὰρ τὰ προ-
λελεγμένα, ὡς ἀνὴρ ἄκρος ἐλευθερῶν τὴν πατρίδα, τοῦτο δὲ τὰ ἐν
Ὀλυμπίῃ ἐποίησε· ἵππῳ νικήσας, τεθρίππῳ δὲ δεύτερος γενόμενος,
Πύθια δὲ πρότερον ἀνελόμενος, ἐφανερώθη ἐς τοὺς Ἕλληνας πάν-
τας δαπάνῃσι μεγίστῃσι. τοῦτο δὲ κατὰ τὰς ἑωυτοῦ θυγατέρας
ἐούσας τρεῖς, οἷός τις ἀνὴρ ἐγένετο· ἐπειδὴ γὰρ ἐγίνοντο γάμου
ὡραῖαι, ἔδωκέ σφι δωρεὴν μεγαλοπρεπεστάτην, ἐκείνῃσί τε ἐχαρί-
σατο· ἐκ γὰρ πάντων τῶν Ἀθηναίων, τὸν ἑκάστη ἐθέλοι ἄνδρα
ἑωυτῇ ἐκλέξασθαι, ἔδωκε τούτῳ τῷ ἀνδρί.] καὶ οἱ Ἀλκμεωνίδαι 123
ὁμοίως ἢ οὐδὲν ἧσσον τούτου ἦσαν μισοτύραννοι. θῶμα ὦν μοι,

---

19 ἔσχε α ἔσχε (ν supra) R ἔσχεν V | οὕτω β οὕτωσ α 120, 2 τριταῖοι β τριταῖοι μετὰ τὴν πανσέληνον α 3 ἐγένοντο β ἐγίνοντο α 4 θεήσασθαι α θεήσεσθαι β 5 ἐθεήσαντο α ἐθηήσαντο β 121, 1 ἀλκμεωνίδασ α ἀλκμαιονίδασ β 2 κοτε β ποτε α 3 τε β, om. α | Ἀθηναίους del. Cobet 6 ἀθηνέων α ἀθηναίων β 7 κηρυσσόμενα α κηρυσσομένου β 8 ὠνέεσθαι, καὶ τἆλλα α ὀνέεσθαι καὶ τὰ ἄλλα β c. 122 extat in β, om. α 123, 1 ἀλκμεωνίδαι α ἀλκμαιονίδαι β 2 τούτου RV τούτωι A τούτω B, om. S ὦν β οὖν α.

καὶ οὐ προσίεμαι τὴν διαβολήν, τούτους γε ἀναδέξαι ἀσπίδα, οἵτινες ἔφευγόν τε τὸν πάντα χρόνον τοὺς τυράννους, ἐκ μηχανῆς τε τῆς τούτων ἐξέλιπον Πεισιστρατίδαι τὴν τυραννίδα. καὶ οὕτω τὰς Ἀθήνας οὗτοι ἦσαν οἱ ἐλευθερώσαντες πολλῷ μᾶλλον ἤ περ Ἁρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων, ὡς ἐγὼ κρίνω. οἳ μὲν γὰρ ἐξηγρίωσαν τοὺς ὑπολοιποὺς Πεισιστρατιδέων, Ἵππαρχον ἀποκτείναντες, οὐδέ τι μᾶλλον ἔπαυσαν [τοὺς λοιποὺς] τυραννεύοντας, Ἀλκμεωνίδαι δὲ ἐμφανέως ἠλευθέρωσαν, εἰ δὴ οὗτοί γε ἀληθέως ἦσαν οἱ τὴν Πυθίην ἀναπείσαντες προσημαίνειν Λακεδαιμονίοισι ἐλευθεροῦν
124 τὰς Ἀθήνας, ὥς μοι πρότερον δεδήλωται. ἀλλὰ γὰρ ἴσως τι ἐπιμεμφόμενοι Ἀθηναίων τῷ δήμῳ προεδίδοσαν τὴν πατρίδα. οὐ μὲν ὦν ἦσάν σφεων ἄλλοι δοκιμώτεροι ἔν γε Ἀθηναίοισι ἄνδρες, οὐδ' οἳ μᾶλλον ἐτετιμέατο. οὕτω οὐδὲ λόγος αἱρέει, ἀναδεχθῆναι ἔκ γε ἂν τούτων ἀσπίδα ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ. ἀνεδέχθη μὲν γὰρ ἀσπίς, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν· ἐγένετο γάρ· ὃς μέντοι ἦν ὁ ἀναδέξας, οὐκ ἔχω προσωτέρω εἰπεῖν τούτων.

125 Οἱ δὲ Ἀλκμεωνίδαι ἦσαν μὲν καὶ τὰ ἀνέκαθεν λαμπροὶ ἐν τῇσι Ἀθήνῃσι, ἀπὸ δὲ Ἀλκμέωνος καὶ αὖτις Μεγακλέος ἐγένοντο καὶ κάρτα λαμπροί. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀλκμέων ὁ Μεγακλέος τοῖσι ἐκ Σαρδίων Λυδοῖσι παρὰ Κροίσου ἀπικνεομένοισι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι συμπρήκτωρ τε ἐγίνετο καὶ συνελάμβανε προθύμως, καί μιν Κροῖσος πυθόμενος τῶν Λυδῶν, τῶν ἐς τὰ χρηστήρια φοιτεόντων, ἑωυτὸν εὖ ποιέειν, μεταπέμπεται ἐς Σάρδις, ἀπικόμενον δὲ δωρέεται χρυσῷ, τὸν ἂν δύνηται τῷ ἑωυτοῦ σώματι ἐξενείκασθαι ἐσάπαξ. ὁ δὲ Ἀλκμέων πρὸς τὴν δωρεὴν ἐοῦσαν τοιαύτην τοιάδε ἐπιτηδεύσας προσέφερε· ἐνδὺς κιθῶνα μέγαν καὶ

---

3 γε α τε β 8 ὑπολοί(-λι- R)πουσ β λοιποὺσ α 9 τοὺς λοιποὺς del. Wesseling 9 ἀλκμεωνίδαι α ἀλκμαιονίδαι β 10 ἐμφανέωσ β ἐμφανῶσ α **124**, 1 ἐπιμεμφόμενοι α ἐπιμεμφομένω β 3 οὐδ' β οὐδὲ α 5 ἂν β, om. α (δὴ Cobet) | ⟨ἀνδρῶν⟩ τούτων Reiske | ἀνεδέχθη α ἀνεδείχθη β 7 προσω(-ο- V)τέρω β προσωτέρωι α **125**, 1 ἀλκμεω(-ο- B)νίδαι α ἀλκμαιονίδαι RV 2 ἀλκμέωνοσ α ἀλκμαίονοσ β 3. 9 ἀλκμέων α ἀλκμαίων β 4 ἀπικνεομένοισι α ἀπικομένοισι (-ιν V) β 10 μέγαν β, om. α | κιθῶνα α χιτῶνα β.

κόλπον βαθὺν καταλιπόμενος τοῦ κιθῶνος, κοθόρνους τοὺς εὕρισκε εὐρυτάτους ἐόντας ὑποδησάμενος, ἤιε ἐς τὸν θησαυρόν, ἐς τόν οἱ κατηγέοντο. ἐσπεσὼν δὲ ἐς σωρὸν ψήγματος, πρῶτα μὲν παρέσαξε παρὰ τὰς κνήμας τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἐχώρεον οἱ κόθορνοι, μετὰ δὲ τὸν κόλπον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ, καὶ ἐς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος, καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα, ἐξήιε ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ἕλκων μὲν μόγις τοὺς κοθόρνους, παντὶ δέ τεῳ οἰκὼς μᾶλλον ἢ ἀνθρώπῳ· τοῦ τό τε στόμα ἐβέβυστο καὶ πάντα ἐξώγκωτο. ἰδόντα δὲ τὸν Κροῖσον γέλως ἐσῆλθε, καί οἱ πάντα τε ἐκεῖνα διδοῖ καὶ πρὸς ἕτερα δωρέεται οὐκ ἐλάσσω ἐκείνων. οὕτω μὲν ἐπλούτησε ἡ οἰκίη αὕτη μεγάλως, καὶ ὁ Ἀλκμέων οὗτος οὕτω τεθριπποτροφήσας Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται. μετὰ δέ, γενεῇ δευτέρῃ 126
ὕστερον, Κλεισθένης μιν ὁ Σικυώνιος [τύραννος] ἐξήειρε, ὥστε πολλῷ ὀνομαστοτέρην γενέσθαι ἐν τοῖσι Ἕλλησι ἢ πρότερον ἦν. Κλεισθένεϊ γὰρ τῷ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος τοῦ Ἀνδρέω γίνεται θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν Ἀγαρίστη. ταύτην ἠθέλησε, Ἑλλήνων πάντων ἐξευρὼν τὸν ἄριστον, τούτῳ γυναῖκα προσθεῖναι. Ὀλυμπίων ὦν ἐόντων καὶ νικῶν ἐν αὐτοῖσι τεθρίππῳ ὁ Κλεισθένης κήρυγμα ἐποιήσατο, ὅστις Ἑλλήνων ἑωυτὸν ἀξιοῖ Κλεισθένεος γαμβρὸν γενέσθαι, ἥκειν ἐς ἑξηκοστὴν ἡμέρην ἢ καὶ πρότερον ἐς Σικυῶνα, ὡς κυρώσοντος Κλεισθένεος τὸν γάμον ἐν ἐνιαυτῷ, ἀπὸ τῆς ἑξηκοστῆς ἀρξαμένου ἡμέρης. ἐνθαῦτα Ἑλλήνων ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἦσαν

---

11 βαθὺν α πολὺν β | τοῦ κιθῶνοσ α τοῦ χιτῶνοσ β, del. van Herwerden | κοθόρνουσ α κοτόρνουσ β | τοὺσ β οὓσ α ⟨τε⟩ τοὺς Stein 12 τόν β ὅν α 14 κόθορνοι αV κόθρονοι R κότορνοι S 15 χρυσοῦ β τοῦ χρυσοῦ α, del. Stein 16 ἐξήιε (-εν V) β ἐξηιει α 17 μόγισ (μόγις μὲν S) τοὺσ β μεγίστουσ α | κοθόρνουσ αV κοθρόνους R κοτόρνους S 18 οἰκωσ β ἐοικὼσ α 19 ἐξώγκωτο α ἐξόγκωτο β | τε α, om. β 20 ἑτέροισί μιν δωρέεται οὐκ ἐλάσσοσι (-ιν V') ἐκείνων β ἕτερα δωρέεται οὐκ ἐλάσσω κείνων α 21 μὲν — οὕτω om. V' | οἰκίη α οἰκία R | ἀλκμέων α ἀλκμαίων R | οὗτοσ α οὕτως R 22 ὀλυμπιάδα α ὀλύμπια β **126, 2** μιν R μὲν V' αὐτὴν α | τύραννος del. Kallenberg | ἐξήειρε R ἐξῆρε V' ἐξῆρε α 3 ἐν τοῖσι α αὐτοῖσιν β | ἦν β, om. α | κλεισθένει α κλεισθένη β 4 ἀνδρέω β ἀνδρέα α 5 ἠθέλησε β ἐθέλησε α | πάντων β ἁπάντων α 11 ἀρξαμένου ἡμέρησ β ἡμέρησ ἀρξαμένου α.

καὶ πάτρῃ ἐξωγκωμένοι, ἐφοίτων μνηστῆρες· τοῖσι Κλεισθένης καὶ
127 δρόμον καὶ παλαίστρην ποιησάμενος ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἶχε. ἀπὸ
μὲν δὴ Ἰταλίης ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἱπποκράτεος Συβαρίτης, ὃς
ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἷς ἀνὴρ ἀπίκετο (ἡ δὲ Σύβαρις ἤκμαζε
τοῦτον τὸν χρόνον μάλιστα), καὶ Σιρίτης Δάμασος Ἀμύριος τοῦ
σοφοῦ λεγομένου παῖς. οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλίης ἦλθον, ἐκ δὲ τοῦ
κόλπου τοῦ Ἰονίου Ἀμφίμνηστος Ἐπιστρόφου Ἐπιδάμνιος· οὗτος
δὲ ἐκ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε Τιτόρμου τοῦ ὑπερ-
φύντος τε Ἕλληνας ἰσχύι καὶ φυγόντος ἀνθρώπους ἐς τὰς ἐσχατιὰς
τῆς Αἰτωλίδος χώρης, τούτου τοῦ Τιτόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ
δὲ Πελοποννήσου Φείδωνος τοῦ Ἀργείων τυράννου παῖς Λεωκήδης,
Φείδωνος δὲ τοῦ τὰ μέτρα ποιήσαντος Πελοποννησίοισι καὶ ὑβρί-
σαντος μέγιστα δὴ Ἑλλήνων ἁπάντων, ὃς ἐξαναστήσας τοὺς Ἠλείων
ἀγωνοθέτας αὐτὸς τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα ἔθηκε· τούτου τε δὴ
παῖς, καὶ Ἀμίαντος Λυκούργου Ἀρκὰς ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ Ἀζὴν
ἐκ Παίου πόλιος Λαφάνης Εὐφορίωνος τοῦ δεξαμένου τε, ὡς λόγος
ἐν Ἀρκαδίῃ λέγεται, τοὺς Διοσκούρους οἰκίοισι καὶ ἀπὸ τούτου
ξεινοδοκέοντος πάντας ἀνθρώπους, καὶ Ἠλεῖος Ὀνομαστὸς Ἀγαίου.
οὗτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον, ἐκ δὲ Ἀθηνέων ἀπί-
κοντο Μεγακλέης τε ὁ Ἀλκμέωνος, τούτου τοῦ παρὰ Κροῖσον ἀπι-
κομένου, καὶ ἄλλος Ἱπποκλείδης Τισάνδρου, πλούτῳ καὶ εἴδεϊ προ-
φέρων Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετρίης ἀνθεύσης τοῦτον τὸν χρόνον
Λυσανίης· οὗτος δὲ ἀπ' Εὐβοίης μοῦνος. ἐκ δὲ Θεσσαλίης ἦλθε
τῶν Σκοπαδέων Διακτορίδης Κραννώνιος, ἐκ δὲ Μολοσσῶν Ἄλκων.
128 τοσοῦτοι μὲν ἐγένοντο οἱ μνηστῆρες· ἀπικομένων δὲ τούτων ἐς

---

13 αὐτῶι τούτωι α αὐτὸ τοῦτο β **127,** 4 σιρίτησ α σιρι^{τ} V σιρήτησ R | δάμασ ὁ σαμύριοσ α δάμασοσ ἀνύριοσ β 5 ἀπὸ β ἀπ' α | δὲ] δὴ Gomperz 6 κόλπου ⟨μοῦνος⟩ Stein | ἀμφίμνηστοσ α ἀμφίμνηστροσ β 7. 9 τιτόρμου β τιτέρμου α 8 ἰσχύι (-υει B) α ἰσχὺν β 10 παῖσ α, om. β 12 ἁπάντων β πάντων α | τοὺσ α, om. β 15 παιου β πάγου α 17 ηλειοσ α ἥλιοσ β | ἀγαίου α αἰγαίου β 18 πελοποννήσου α πελοπονήσου β | ἀθηνέων α ἀθηναίων β 19 μεγακλέησ α μεγαλοκλέησ β | ἀλκμέωνοσ α ἀλκμαίονοσ β 21 ἀνθεύσησ β ἀνθεούσησ α 22 δὴ ἀπ' Gomperz | ἦλθε β ἦρχε α 23 διακτρορίδησ α διακτορίδος R διακτορι$^{δ'}$ V.

τὴν προειρημένην ἡμέρην, ὁ Κλεισθένης πρῶτα μὲν τὰς πάτρας τε αὐτῶν ἀνεπύθετο καὶ γένος ἑκάστου, μετὰ δὲ κατέχων ἐνιαυτὸν διεπειρᾶτο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίης καὶ τῆς ὀργῆς καὶ παιδεύσιός τε καὶ τρόπου, καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ ἰὼν ἐς συνουσίην καὶ συνάπασι· καὶ ἐς γυμνάσιά τε ἐξαγινέων ὅσοι ἦσαν αὐτῶν νεώτεροι, καὶ τό γε μέγιστον, ἐν τῇ συνεστοῖ διεπειρᾶτο· ὅσον γὰρ κατεῖχε χρόνον αὐτούς, τοῦτον πάντα ἐποίεε καὶ ἅμα ἐξείνιζε μεγαλοπρεπέως. καὶ δή κου μάλιστα τῶν μνηστήρων ἠρέσκοντο οἱ ἀπ᾽ Ἀθηνέων ἀπιγμένοι, καὶ τούτων μᾶλλον Ἱπποκλείδης ὁ Τισάνδρου καὶ κατ᾽ ἀνδραγαθίην ἐκρίνετο, καὶ ὅτι τὸ ἀνέκαθεν τοῖσι ἐν Κορίνθῳ Κυψελίδῃσι ἦν προσήκων. ὡς δὲ ἡ κυρίη ἐγένετο τῶν ἡμερέων 129
τῆς τε κατακλίσιος τοῦ γάμου καὶ ἐκφάσιος αὐτοῦ Κλεισθένεος, τὸν κρίνοι ἐκ πάντων, θύσας βοῦς ἑκατὸν ὁ Κλεισθένης εὐώχεε αὐτούς τε τοὺς μνηστῆρας καὶ Σικυωνίους πάντας. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο, οἱ μνηστῆρες ἔριν εἶχον ἀμφί τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγομένῳ ἐς τὸ μέσον. προϊούσης δὲ τῆς πόσιος κατέχων πολλὸν τοὺς ἄλλους ὁ Ἱπποκλείδης ἐκέλευσέ οἱ τὸν αὐλητὴν αὐλῆσαι ἐμμελείην, πειθομένου δὲ τοῦ αὐλητέω ὀρχήσατο. καί κως ἑωυτῷ μὲν ἀρεστῶς ὀρχέετο, ὁ Κλεισθένης δὲ ὁρῶν ὅλον τὸ πρῆγμα ὑπώπτευε. μετὰ δὲ ἐπισχὼν ὁ Ἱπποκλείδης χρόνον ἐκέλευσέ οἵ τινα τράπεζαν ἐσενεῖκαι, ἐσελθούσης δὲ τῆς τραπέζης πρῶτα μὲν ἐπ᾽ αὐτῆς ὀρχήσατο Λακωνικὰ σχημάτια, μετὰ δὲ ἄλλα Ἀττικά, τὸ τρίτον δὲ τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε. Κλεισθένης δὲ τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα ὀρχεομένου, ἀποστυ-

---

128, 3 ἀνεπύθετο β ἐπύθετο α 4 διεπειρᾶτο α ἐπειρᾶτο β 6 ἐξαγινέων α ἐξάγειν (-γων S) νέων β 7 συνεστοῖ (συνέσει S) β συνεστίηι α, συνιστίῃ Bredow 8 πάντα ⟨τε ταῦτα⟩ Stein | ἐξείνιζε β ἐξένιζε α 9 κου β που α | οἱ ⟨οἱ⟩ Matthiae | ἀθηνέων α ἀθηναίων β 10 καὶ α, om. β 11 ἀνέκαθεν Aldus: ἀνέκαθε 12 κυψελίδῃσι α κυψελίδισιν β 129, 2 κατακλίσιος] ἱστιήσιος Naber, κρίσιος van Herwerden 5 ἐγένοντο β ἐγίνοντο α 7 ἐμμελείην: ἐμμέλειαν 8 πιθομένου Cobet | ὀρχήσατο α ὠρχήσατο β 9 ὀρχέετο β ὠρχέετο α | ὁρῶν: ὁρέων | ὑπώπτευε α ὑπόπτευε β 10 οι β, om. α 11 ἐσενεῖκαι β ἐσενεγκεῖν α | ὀρχήσατο αV' ὠρχήσατο R 12 σχημάτια α ὀρχήματα σχημάτια β.

γέων γαμβρὸν ἄν οἱ ἔτι γενέσθαι Ἱπποκλείδεα διά τήν τε ὄρχησιν καὶ τὴν ἀναιδείην, κατεῖχε ἑωυτόν, οὐ βουλόμενος ἐκραγῆναι ἐς αὐτόν· ὡς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομήσαντα, οὐκέτι κατέχειν δυνάμενος εἶπε "ὦ παῖ Τισάνδρου, ἀπορχήσαό γε μὲν τὸν γάμον."

130 ὁ δὲ Ἱπποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε "οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ." ἀπὸ τούτου μὲν τοῦτο ὀνομάζεται, Κλεισθένης δὲ σιγὴν ποιησάμενος ἔλεξε ἐς μέσον τάδε· "ἄνδρες παιδὸς τῆς ἐμῆς μνηστῆρες, ἐγὼ καὶ πάντας ὑμέας ἐπαινέω, καὶ πᾶσι ὑμῖν, εἰ οἷόν τε εἴη, χαριζοίμην ἄν, μήτ᾽ ἕνα ὑμέων ἐξαίρετον ἀποκρίνων μήτε τοὺς λοιποὺς ἀποδοκιμάζων. ἀλλ᾽ οὐ γὰρ οἷά τέ ἐστι μιῆς πέρι παρθένου βουλεύοντα πᾶσι κατὰ νόον ποιέειν, τοῖσι μὲν ὑμέων ἀπελαυνομένοισι τοῦδε τοῦ γάμου τάλαντον ἀργυρίου ἑκάστῳ δωρεὴν δίδωμι, τῆς ἀξιώσιος εἵνεκα τῆς ἐξ ἐμεῦ γῆμαι καὶ τῆς ἐξ οἴκου ἀποδημίης, τῷ δὲ Ἀλκμέωνος Μεγακλέϊ ἐγγυῶ παῖδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίστην νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίων." φαμένου δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος ἐκεκύρωτο ὁ γάμος Κλεισθένεϊ.

131 Ἀμφὶ μὲν κρίσι τῶν μνηστήρων τοσαῦτα ἐγένετο, καὶ οὕτω Ἀλκμεωνίδαι ἐβώσθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. τούτων δὲ συνοικησάντων γίνεται Κλεισθένης τε ὁ τὰς φυλὰς καὶ τὴν δημοκρατίην Ἀθηναίοισι καταστήσας, ἔχων τὸ οὔνομα ἀπὸ τοῦ μητροπάτορος τοῦ Σικυωνίου· οὗτός τε δὴ γίνεται Μεγακλέϊ καὶ Ἱπποκράτης, ἐκ δὲ Ἱπποκράτεος Μεγακλέης τε ἄλλος καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλεισθένεος Ἀγαρίστης ἔχουσα τὸ οὔνομα, ἣ συνοικήσασά τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονος, καὶ ἔγκυος ἐοῦσα, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἐδόκεε δὲ λέοντα τεκεῖν· καὶ μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας τίκτει Περικλέα Ξανθίππῳ.

132 Μετὰ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρῶμα γενόμενον Μιλτιάδης, καὶ πρότερον εὐδοκιμέων παρὰ Ἀθηναίοισι, τότε μᾶλλον αὔξετο. αἰτή-

---

15 ἄν β, om. α | ἱπποκλείδεα α ἱπποκλείδην β 18 μὲν Stein: μην 19 εἶπε α ἔφη β 130, 2 ὀνομάζεται] νομίζεται Stein 4 τε α τ' V' τϊ τ' R εἴη β ἐστὶ α 5 μήτε ἕνα β μήτ//θένα A μηθένα B 7 τόνδε α τούτου β 9 τῶ δὲ ἀλκμαίονοσ β, om. α 10 μεγακλέϊ β μεγακλέει δὲ α 131, 1 κρίσι P: κρίσει β κρίσιοσ α 2 ἀλκμεωνίδαι α ἀλκμαιονίδαι β 6 μεγακλέησ τε β μεγακλέει τε α 8 ἔγκυοσ α ἔγγυοσ β 9 δὲ α, om. β, δὴ Krüger | μετ' β μετὰ α 132, 2 ⟨καὶ⟩ μᾶλλον Stein.

σας δὲ νέας ἑβδομήκοντα καὶ στρατιήν τε καὶ χρήματα Ἀθηναίους,
οὐ φράσας σφιν ἐπ᾽ ἣν ἐπιστρατεύσεται χώρην, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς
καταπλουτιεῖν, ἤν οἱ ἕπωνται· ἐπὶ γὰρ χώρην τοιαύτην δή τινα
ἄξειν, ὅθεν χρυσὸν εὐπετέως ἄφθονον οἴσονται· λέγων τοιαῦτα
αἴτεε τὰς νέας. Ἀθηναῖοι δὲ τούτοισι ἐπαερθέντες ἔδοσαν. παρα- 133
λαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατιὴν ἔπλεε ἐπὶ Πάρον, πρόφασιν
ἔχων, ὡς οἱ Πάριοι ὑπῆρξαν πρότεροι στρατευόμενοι τριήρεϊ ἐς
Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τοῦτο μὲν δὴ πρόσχημα λόγου ἦν,
ἀτάρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε τοῖσι Παρίοισι διὰ Λυσαγόρεα τὸν
Τισίεω, ἐόντα γένος Πάριον, διαβαλόντα μιν πρὸν Ὑδάρνεα τὸν
Πέρσην. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν ἔπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατιῇ,
ἐπολιόρκεε Παρίους κατειλημένους ἐντὸς τείχεος, καὶ ἐσπέμπων
κήρυκα αἴτεε ἑκατὸν τάλαντα, φάς, ἢν μή οἱ δῶσι, οὐκ ἀπαναστή-
σειν τὴν στρατιήν, πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας. οἱ δὲ Πάριοι, ὅκως μέν
τι δώσουσι Μιλτιάδῃ [ἀργυρίου], οὐδὲ διενοεῦντο, οἳ δέ, ὅκως δια-
φυλάξουσι τὴν πόλιν, τοῦτο ἐμηχανῶντο, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενοι,
καὶ τῇ μάλιστα ἔσκε ἑκάστοτε ἐπίμαχον τοῦ τείχεος, τοῦτο ἅμα
νυκτὶ ἐξηείρετο διπλήσιον τοῦ ἀρχαίου. ἐς μὲν δὴ τοσοῦτο τοῦ 134
λόγου οἱ πάντες Ἕλληνες λέγουσι, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ αὐτοὶ Πάριοι
γενέσθαι ὧδε λέγουσι· Μιλτιάδῃ ἀπορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους αἰχμά-
λωτον γυναῖκα, ἐοῦσαν μὲν Παρίην γένος, οὔνομα δέ οἱ εἶναι Τι-
μοῦν, εἶναι δὲ ὑποζάκορον τῶν χθονίων θεῶν· ταύτην ἐλθοῦσαν
ἐς ὄψιν Μιλτιάδεω συμβουλεῦσαι, εἰ περὶ πολλοῦ ποιέεται Πάρον
ἑλεῖν, τὰ ἂν αὐτὴ ὑποθῆται, ταῦτα ποιέειν. μετὰ δὲ τὴν μὲν ὑπο-

---

4 ἐπιστρατεύσεται (στρατεύσεται S) β ἐπιστρατεύεται α 6 τοσαῦτα Gomperz 7 ἐπαερθέντες: ἐπαρθέντεσ | ἔδοσαν Cobet: παρέδοσαν **133**, 3 ἔχων del. Cobet | πρότεροι ⟨ἀδικίης⟩ Stein | τριήρεϊ β τριήρεσι α 4 λόγων αR λόγου S λό V 5 καὶ α, om. β | λυσαγόρην β λυσαγόρεα α 6 τισίεω α τίσεω β 7 ἐσ τὴν β ἐπ᾽ ἣν α 8 κατειλημένουσ P: κατειλημμένουσ 9 μή οι β μιν οὐ α μὲν οὐ Stein | δῶσι P: δῶσιν αR δω^{σ} V δώσειν S | οὐκ ἀπ (οὐ π- R) αναστήσειν β οὐκ ἀπονοστήσειν α 11 ἀργύριον οὐδὲ α ἀργυρίου οὐδὲν β, οὐδὲ Krüger | διαφυλάξουσι S διαφυλάξωσι αRV 12 τοῦτο om. V′ 14 ἐξηείρετο (ἐξήιρετο P): ἐξήρετο β ἐξῆρτο α **134**, 2 λέγουσι del. van Herwerden 5 ταύτην α ταύτην δὲ β 6 ⟨τὴν⟩ Μιλτιάδεω Kallenberg.

θέσθαι, τὸν δὲ ἀπικόμενον ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν πρὸ τῆς πόλιος ἐόντα, ⟨τὸ⟩ ἕρκος Θεσμοφόρου Δήμητρος ὑπερθορεῖν, οὐ δυνάμενον τὰς θύρας ἀνοῖξαι, ὑπερθορόντα δὲ ἰέναι ἐπὶ τὸ μέγαρον, ὅ τι δὴ ποιήσαντα ἐντός, εἴτε κινήσοντά τι τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὅ τι δή κοτε πρήξοντα· πρὸς τῇσι θύρῃσί τε γενέσθαι, καὶ πρόκατε φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης ὀπίσω τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἵεσθαι, καταθρώσκοντα δὲ τὴν αἱμασιὴν τὸν μηρὸν σπασθῆναι· οἳ δὲ αὐτὸν τὸ

135 γόνυ προσπταῖσαι λέγουσι. Μιλτιάδης μέν νυν φλαύρως ἔχων ἀπέπλεε ὀπίσω, οὔτε χρήματα Ἀθηναίοισι ἄγων οὔτε Πάρον προσκτησάμενος, ἀλλὰ πολιορκήσας τε ἓξ καὶ εἴκοσι ἡμέρας καὶ δηιώσας τὴν νῆσον. Πάριοι δὲ πυθόμενοι, ὡς ἡ ὑποζάκορος τῶν θεῶν Τιμὼ Μιλτιάδῃ κατηγήσατο, βουλόμενοί μιν ἀντὶ τούτων τιμωρήσασθαι, θεοπρόπους πέμπουσι ἐς Δελφούς, ὥς σφεας ἡσυχίη τῆς πολιορκίης ἔσχε· ἔπεμπον δὲ ἐπειρησομένους, εἰ καταχρήσωνται τὴν ὑποζάκορον τῶν θεῶν, ὡς ἐξηγησαμένην τοῖσι ἐχθροῖσι τῆς πατρίδος ἅλωσιν, καὶ τὰ ἐς ἔρσενα γόνον ἄρρητα ἱρὰ ἐκφήνασαν Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἔα, φᾶσα οὐ Τιμοῦν εἶναι τὴν αἰτίην τούτων, ἀλλὰ δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὖ, φανῆναί οἱ τῶν

136 κακῶν κατηγεμόνα. Παρίοισι μὲν δὴ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησε· Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρου Μιλτιάδεα ἀπονοστήσαντα ἔσχον ἐν στόμασι, οἵ τε ἄλλοι καὶ μάλιστα Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρονος, ὃς θανάτου ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης εἵνεκεν. Μιλτιάδης δέ, αὐτὸς μὲν παρεών, οὐκ ἀπελογέετο (ἦν γὰρ ἀδύνατος, ὥστε σηπομένου τοῦ μηροῦ)· προκειμένου δὲ αὐτοῦ ἐν κλίνῃ ὑπεραπελογέοντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τε τῆς ἐν

---

8 ἀπικόμενον β διερχόμενον α, διέρποντα Stein 9 τὸ add. Schaefer | ὑπερθορεῖν α ὑπερθορέειν β 10 ὑπερθορόντα αR ὑπερθορέοντα V | ἐπὶ α ὑπὲρ β | ὅ — 11 ἐντός del. van Herwerden 12 κοτε: ποτε | γίνεσθαι Stein **135**, 3 δηιώσασ α δηώσασ β 5 κατηγήσατο α κατηγήσαιτο β 6 πέμπουσι (-ιν V) ἐσ δελφοὺσ β ἐσ δελφοὺσ πέμπουσι α 8 ὡσ β τὴν α 9 γόνον del. van Herwerden | ἐκφήνασαν CP: ἐκφήνασα α ἐκφήσασαν β 10 μιλτιάδεα α μιλτιάδην β **136**, 1 ἡ πυθίη ἔχρησε α ἔχρησεν ἡ πυθίη β 2 ἐκ πάρου μιλτιάδεα α μιλτιάδην ἐκ πάρου β | στόμασι α στόματι β 4 ὑπαγαγὼν β ἀγαγὼν α | μιλτιάδεα α μιλτιάδην β 5 εἵνεκεν del. van Herwerden 7 αὐτοῦ del. Cobet.

Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπιμεμνημένοι καὶ τὴν Λήμνου αἵρεσιν, ὡς ἑλὼν Λῆμνόν τε καὶ τισάμενος τοὺς Πελασγοὺς παρέδωκε Ἀθηναίοισι. προσγενομένου δὲ τοῦ δήμου αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θανάτου, ζημιώσαντος δὲ κατὰ τὴν ἀδικίην πεντήκοντα ταλάντοισι, Μιλτιάδης μὲν μετὰ ταῦτα, σφακελίσαντος τοῦ μηροῦ καὶ σαπέντος, τελευτᾷ, τὰ δὲ πεντήκοντα τάλαντα ἐξέτισε ὁ παῖς αὐτοῦ Κίμων.

Λῆμνον δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ὧδε ἔσχε. Πελασγοί, ἐπείτε 137 ἐκ τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἀθηναίων ἐξεβλήθησαν, εἴτε ὦν δὴ δικαίως εἴτε ἀδίκως· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λεγόμενα, ὅτι Ἑκαταῖος μὲν ὁ Ἡγησάνδρου ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων ἀδίκως· ἐπείτε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώρην, τήν σφισι αὐτοῖσι ὑπὸ τὸν Ὑμησσὸν ἐοῦσαν ἔδοσαν οἰκῆσαι, μισθὸν τοῦ τείχεος τοῦ περὶ τὴν ἀκρόπολίν κοτε ἐληλαμένου, ταύτην ὡς ἰδεῖν [τοὺς Ἀθηναίους] ἐξεργασμένην εὖ, τὴν πρότερον εἶναι κακήν τε καὶ τοῦ μηδενὸς ἀξίην, λαβεῖν φθόνον τε καὶ ἵμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ἐξελαύνειν αὐτοὺς οὐδεμίαν ἄλλην πρόφασιν προϊσχομένους [τοὺς Ἀθηναίους]. ὡς δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι, δικαίως ἐξελάσαι. κατοικημένους γὰρ τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ τῷ Ὑμησσῷ, ἐνθεῦτεν ὁρμωμένους ἀδικέειν τάδε. φοιτᾶν γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέρας θυγατέρας [τε καὶ τοὺς παῖδας] ἐπ' ὕδωρ ἐπὶ τὴν Ἐννεάκρουνον· οὐ γὰρ εἶναι τοῦτον τὸν χρόνον σφίσι κω οὐδὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι οἰκέτας· ὅκως δὲ ἔλθοιεν αὗται, τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ ὕβριός τε καὶ ὀλιγωρίης βιᾶσθαι σφέας. καὶ ταῦτα μέντοι σφι οὐκ ἀποχρᾶν ποιέειν, ἀλλὰ τέλος καὶ ἐπιβουλεύοντας ἐπιχειρήσειν φανῆναι ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἑωυτοὺς δὲ γενέσθαι τοσούτῳ ἐκείνων ἄνδρας ἀμείνονας, ὅσῳ, παρεὸν αὐτοῖσι ἀποκτεῖναι

8 τὴν — αἵρεσιν del. Valckenaer 9 Λῆμνόν τε] τε Λῆμνον Stein 10 προσγενομένου α προσγινομένου β 11 ταλάντοισι α ταλάντοις R ταλαν^τ V τάλαντα S 12 τοῦ β τε τοῦ α | καὶ σαπέντος del. Cobet 137, 2 ὑπὸ β ὑπ' α 5 σφίσι α σφίσιν RS σφι^σ V, σφι Krüger | αὐτοῖσι αR αὐτοῖσιν V αὐτοὶ Reiske 6 ἐνοικῆσαι Naber, ⟨Πελασγοῖσι⟩ οἰκῆσαι Stein 7 κοτε β ποτε α 7. 10 τοὺς Ἀθηναίους del. Cobet 9 οὕτω β οὕτωσ α 10 οὐδεμίαν β οὐδὲ μίην α 11 ἀθηναῖοι β αὐτοὶ ἀθηναῖοι α 13 τε — παῖδας del. Schaefer (καὶ τοὺς παῖδας om. S) 17 σφι: σφίσι (σφι^σ V) 18 ἐπιχείρησιν B[2] | αὐτοφώρωι α αυτοφόρω β 19 ἑωυτοῖσι Stein.

τοὺς Πελασγούς, ἐπεί σφεας ἔλαβον ἐπιβουλεύοντας, οὐκ ἐθελῆσαι,
ἀλλά σφι προειπεῖν ἐκ τῆς γῆς ἐξιέναι. τοὺς δὲ οὕτω δὴ ἐκχωρή-
σαντας ἄλλα τε σχεῖν χωρία καὶ δὴ καὶ Λῆμνον. ἐκεῖνα μὲν δὴ
138 Ἑκαταῖος ἔλεξε, ταῦτα δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι. οἱ δὲ Πελασγοὶ οὗτοι
Λῆμνον τότε νεμόμενοι καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους τιμωρή-
σασθαι, εὖ τε ἐξεπιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων ὁρτάς, πεντηκοντέρους
κτησάμενοι ἐλόχησαν Ἀρτέμιδι ἐν Βραυρῶνι ἀγούσας ὁρτὴν τὰς τῶν
Ἀθηναίων γυναῖκας, ἐνθεῦτεν δὲ ἁρπάσαντες τουτέων πολλὰς οἴ-
χοντο ἀποπλέοντες, καί σφεας ἐς Λῆμνον ἀγαγόντες παλλακὰς
εἶχον. ὡς δὲ τέκνων αὗται αἱ γυναῖκες ὑπεπλήσθησαν, γλῶσσάν
τε τὴν Ἀττικὴν καὶ τρόπους τοὺς Ἀθηναίων ἐδίδασκον τοὺς παῖ-
δας. οἳ δὲ οὔτε συμμίσγεσθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν
παισὶ ἤθελον, εἴ τε τύπτοιτό τις αὐτῶν ὑπ᾽ ἐκείνων τινός, ἐβοή-
θεόν τε πάντες καὶ ἐτιμώρεον ἀλλήλοισι· καὶ δὴ καὶ ἄρχειν τε
τῶν παίδων οἱ παῖδες ἐδικαίευν καὶ πολλὸν ἐπεκράτεον. μαθόντες
δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ ἑωυτοῖσι λόγους ἐδίδοσαν· καί σφι βου-
λευομένοισι δεινόν τι ἐσέδυνε, εἰ δὴ διαγινώσκοιεν σφίσι τε βοη-
θέειν οἱ παῖδες πρὸς τῶν κουριδιέων γυναικῶν τοὺς παῖδας, καὶ
τούτων αὐτίκα ἄρχειν πειρῴατο, τί δὴ ἀνδρωθέντες δῆθεν ποιή-
σουσι. ἐνθαῦτα ἔδοξέ σφι κτείνειν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τῶν Ἀττι-
κέων γυναικῶν. ποιεῦσι δὴ ταῦτα, προσαπολλύουσι δέ σφεων καὶ
τὰς μητέρας. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ προτέρου τούτων,
τὸ ἐργάσαντο αἱ γυναῖκες, τοὺς ἅμα Θόαντι ἄνδρας σφετέρους ἀπο-
κτείνασαι, νενόμισται ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πάντα
139 Λήμνια καλέεσθαι. ἀποκτείνασι δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι τοὺς σφε-
τέρους παῖδάς τε καὶ γυναῖκας οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε, οὔτε γυναῖκές
τε καὶ ποῖμναι ὁμοίως ἔτικτον καὶ πρὸ τοῦ. πιεζόμενοι δὲ λιμῷ

---

21 σφι β σφισι α 23 ἔλεξε α ἔδοξε β **138,** 2 καὶ βουλόμενοι α, om. β 4 κτησάμενοι α στησάμενοι β | τῶν Ἀθηναίων del. Kallenberg 7 αὗται αἱ γυναῖκεσ α αἱ γυναῖκεσ αὗται β 9 συμμίσγεσθαι α συμμίγνυσθαι β 10 αὐτῶν α αὐτέων β 12 πολλὸν β πολλῶι α 13 λόγον van Herwerden | ἐδίδοσαν α ἔδοσαν β | σφι Stein: σφισι 15 κουριδιέων α κουριδίων β 16 ποιήσουσι α ποιέουσι β 18 δὴ P: δὲ β τε α | σφεων α σφι β 20 τὸ β ὃ α | ἐργάσαντο β ἠργάσαντο α 21 ἀνὰ α γὰρ ἀνὰ β.

καὶ ἀπαιδίῃ ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, λύσιν τινὰ αἰτησόμενοι τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας διδόναι ταύτας, τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσωσι. ἦλθόν τε δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Πελασγοί, καὶ δίκας ἐπαγγέλλοντο [βουλόμενοι διδόναι] παντὸς τοῦ ἀδικήματος. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ πρυτανηίῳ κλίνην στρώσαντες ὡς εἶχον κάλλιστα, καὶ τράπεζαν ἐπιπλέην ἀγαθῶν πάντων παραθέντες, ἐκέλευον τοὺς Πελασγοὺς τὴν χώρην σφίσι παραδιδόναι οὕτω ἔχουσαν. οἱ δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες εἶπαν "ἐπεὰν βορέῃ ἀνέμῳ αὐτημερὸν νηῦς ἐξανύσῃ ἐκ τῆς ὑμετέρης ἐς τὴν ἡμετέρην, τότε παραδώσομεν," ἐπιστάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γενέσθαι· ἡ γὰρ Ἀττικὴ πρὸς νότον κέεται πολλὸν τῆς Λήμνου. τότε μὲν τοσαῦτα· ἔτεσι δὲ κάρτα πολλοῖσι ὕστερον τού- 140
των, ὡς ἡ Χερσόνησος ἡ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐγένετο ὑπ᾽ Ἀθηναίοισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος, ἐτησιέων ἀνέμων κατεστηκότων, νηὶ κατανύσας ἐξ Ἐλαιοῦντος τοῦ ἐν Χερσονήσῳ ἐς Λῆμνον προηγόρευε ἐξιέναι ἐκ τῆς νήσου τοῖσι Πελασγοῖσι, ἀναμιμνήσκων σφέας τὸ χρηστήριον, τὸ οὐδαμὰ ἤλπισαν σφίσι Πελασγοὶ ἐπιτελέεσθαι. Ἡφαιστιέες μέν νυν ἐπείθοντο, Μυριναῖοι δέ, οὐ συγγινωσκόμενοι εἶναι τὴν Χερσόνησον Ἀττικήν, ἐπολιορκέοντο, ἐς ὃ καὶ αὐτοὶ παρέστησαν. οὕτω δὴ τὴν Λῆμνον ἔσχον Ἀθηναῖοί τε καὶ Μιλτιάδης.

139, 6 *τὰσ β ἂσ α* | *δικαιῶσι* Cobet 7 *ἐπαγγέλλοντο β ἐπηγγέλλοντο α* | *βουλόμενοι διδόναι* del. van Herwerden 9 *στρώσαντεσ α στορέσαντεσ β* 10 *παντοίων* Suidas 11 *οὕτω α οὕτωσ β* 12 *εἶπαν α εἶπον β* | *νηυσ ἐξανύση β ἐξανύσηι νηῦσ α* 13 *ἐπιστάμενοι α τοῦτο εἶπαν ἐπιστάμενοι β* **140,** 1 *τοσαῦτα β τοιαῦτα α* 2 *ἐπ᾽ α ἐν β* | *ὑπὸ α ὑπ᾽ β* 3 *ἐτησίων* Abicht | *κατανύσασ α καταλύσας* R *καταλ(λ* m. 2)*τήσας* V *καταστήσας* S 4 *ἐλαιοῦντοσ* A *ἐλεοῦντοσ* B*β* 5 *πελασγοὶ β οἱ πελασγοὶ α* 7 *ἐπείθοντο α ἐπίθοντο* R *ἐπύθοντο* V′ 8 *οὗτοι α αὐτοὶ β* 9 *τὴν α*, om. *β* | *τε α*, om. *β* | *μιλτιάδησ α μιλτιάδησ. ἐπεὶ δὲ ἀγγελίη ἀπίκετο περὶ τῆσ μάχησ β* | *ΗΡΟΔΟΤΟΥ* ϛ A *ΗΡΟΔΟΤΟΥ ἱστοριῶν* ϛ B.

Z.

1 Ἐπεὶ δ᾽ ἡ ἀγγελίη ἀπίκετο περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης παρὰ βασιλέα Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος, καὶ πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδις ἐσβολήν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῷ τε δεινότερα ἐποίεε, καὶ μᾶλλον ὅρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγγέλλετο πέμπων ἀγγέλους κατὰ πόλις, ἑτοιμάζειν στρατιήν, πολλῷ πλέω ἐπιτάσσων ἑκάστοισι, ἢ πρότερον παρεῖχον, καὶ νέας τε καὶ ἵππους καὶ σῖτον καὶ πλοῖα. τούτων δὲ περιαγγελλομένων ἡ Ἀσίη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔτεα, καταλεγομένων δὲ τῶν ἀρίστων, ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [στρατευσομένων] καὶ παρασκευαζομένων. τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγύπτιοι ὑπὸ Καμβύσεω δουλωθέντες ἀπέστησαν ἀπὸ Περσέων. ἐνθαῦτα δὴ καὶ μᾶλλον ὅρμητο καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι.

2 Στελλομένου δὲ Δαρείου ἐπ᾽ Αἴγυπτον καὶ Ἀθήνας, τῶν παίδων αὐτοῦ στάσις ἐγένετο μεγάλη περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς δεῖ μιν ἀποδέξαντα βασιλέα κατὰ τὸν Περσέων νόμον, οὕτω στρατεύεσθαι. ἦσαν γὰρ Δαρείῳ, καὶ πρότερον ἢ βασιλεῦσαι, γεγονότες τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς προτέρης γυναικός, Γωβρύεω θυγατρός, καὶ βασιλεύσαντι ἐξ Ἀτόσσης τῆς Κύρου ἕτεροι τέσσερες. τῶν μὲν δὴ προτέρων ἐπρέ-

---

ΠΟΛΥΜΝΙΑ Z̄ α 1,1 Ἐπεὶ δ᾽ ἡ: ἐπειδὴ R ἐπεὶ (πεὶ V) δὲ αV 3 ἐσ α ἐν β 4 ὅρμητο Stein: ὥρμητο 6 πόλισ α πόλεισ β, πόλις ⟨τε καὶ ἔθνεα⟩ Stein | πλέω (-ω ex ον V) β πλείω (-ωι B) α 7 παρεῖχον β παρέχειν α, παρείχοντο van Herwerden | καὶ ἵππουσ. καὶ σῖτον. καὶ πλοῖα β καὶ σῖτον καὶ ἵππουσ α 8 τούτων β τουτέων α 9 δέ β τε α 10 στρατευσομένων β στρατευομένων α, del. Stein | δὲ α, om. β 12 ὅρμητο α ὥρμητο β | καὶ α, om. β 2,2 ὡσ δεῖ α ὡσ (om. RS) ἔδει β 3 οὕτω α οὕτωσ β 5 γωβρύεω β γοβρύεω α, Γοβρύεω ⟨δὲ⟩ Stein.

σβευε Ἀρτοβαζάνης, τῶν δ᾽ ἐπιγενομένων Ξέρξης. ἐόντες δὲ μητρὸς
οὐ τῆς αὐτῆς ἐστασίαζον, ὁ μὲν Ἀρτοβαζάνης, κατότι πρεσβύτατός
τε εἴη παντὸς τοῦ γόνου, καὶ ὅτι νομιζόμενον εἴη πρὸς πάντων
ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν, Ξέρξης δέ, ὡς Ἀτόσ-
σης τε παῖς εἴη, τῆς Κύρου θυγατρός, καὶ ὅτι Κῦρος εἴη ὁ κτησά-
μενος τοῖσι Πέρσῃσι τὴν ἐλευθερίην. Δαρείου δὲ οὐκ ἀποδεικνυ- 3
μένου κω γνώμην, ἐτύγχανε κατὰ τὠυτὸ τούτοισι καὶ Δημάρητος
ὁ Ἀρίστωνος, ἀναβεβηκὼς ἐς Σοῦσα, ἐστερημένος τε τῆς ἐν Σπάρτῃ
βασιληίης, καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἑωυτῷ ἐκ Λακεδαίμονος. οὗτος
ὡνὴρ πυθόμενος τῶν Δαρείου παίδων τὴν διαφορήν, ἐλθών, ὡς
ἡ φάτις μιν ἔχει, Ξέρξῃ συνεβούλευε λέγειν πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπεσι,
ὡς αὐτὸς μὲν γένοιτο Δαρείῳ ἤδη βασιλεύοντι καὶ ἔχοντι τὸ Περ-
σέων κράτος, Ἀρτοβαζάνης δὲ ἔτι ἰδιώτῃ ἐόντι [Δαρείῳ]· οὔκων
οὔτ᾽ οἰκὸς εἴη οὔτε δίκαιον, ἄλλον τινὰ τὸ γέρας ἔχειν πρὸ ἑωυτοῦ·
ἐπεί γε καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρητος ὑποτιθέμενος, οὕτω νο-
μίζεσθαι, ἢν οἱ μὲν προγεγονότες ἔωσι, πρὶν ἢ τὸν πατέρα σφέων
βασιλεῦσαι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψίγονος ἐπιγένηται, τοῦ ἐπιγενο-
μένου τὴν ἔκδεξιν τῆς βασιληίης γίνεσθαι. χρησαμένου δὲ Ξέρξεω
τῇ Δημαρήτου ὑποθήκῃ, γνοὺς ὁ Δαρεῖος, ὡς λέγοι δίκαια, βασιλέα
μιν ἀπέδεξε. δοκέειν δέ μοι, καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ὑποθήκης ἐβασί-
λευσεν ἂν Ξέρξης· ἡ γὰρ Ἄτοσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος. ἀποδέξας 4
δὲ βασιλέα Πέρσῃσι Ξέρξεα Δαρεῖος ὁρμᾶτο στρατεύεσθαι. ἀλλὰ
γὰρ μετὰ ταῦτά τε καὶ Αἰγύπτου ἀπόστασιν τῷ ὑστέρῳ ἔτεϊ παρα-
σκευαζόμενον συνήνεικε αὐτὸν [Δαρεῖον], βασιλεύσαντα τὰ πάντα
ἔτεα ἓξ τε καὶ τριήκοντα, ἀποθανεῖν, οὐδέ οἱ ἐξεγένετο οὔτε τοὺς
ἀπεστεῶτας Αἰγυπτίους οὔτε Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι.

---

7. 8 ἀρτοβαζάνησ α ἀρταβαζάνησ β | δ᾽ αV δὲ R   8 ἐστασίαζον β ἐστασίασαν α | μὲν β μὲν γὰρ α | κατότι α καθότι β   9 τε εἴη α ἦν β   3, 4 ἐπιβαλὼν β ἐπιβάλλων α   6 συνεβούλευε α συνεβούλευσε β   7 βασιλεύοντί ⟨τε⟩ Stein   8 ἀρτοβαζάνησ B²: ἀρταβαζάνησ | ἔτι α ἐπὶ β   8 Δαρείῳ del. Sitzler   9 οὔτ᾽ β οὔτε α   12 ἐπιγενομένου β ἐπιγινομένου α   14 λέγοι α λέγει β   15 ἐβασίλευσεν (-εῦσ V) β βασιλεῦσαι α   4, 2 ὁρμᾶτο α ὡρμᾶτο β   4 Δαρεῖον del. Stein   5 ἔτεα ἓξ τε καὶ τριήκοντα β ἓξ τε καὶ τριήκοντα ἔτεα α.

5 Ἀποθανόντος δὲ Δαρείου ἡ βασιληίη ἀνεχώρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου Ξέρξην. ὁ τοίνυν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλλάδα οὐδαμῶς πρόθυμος ἦν κατ᾽ ἀρχὰς στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατιῆς ἄγερσιν. παρεὼν δὲ καὶ δυνάμενος παρ᾽ αὐτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω, ὃς ἦν Ξέρξῃ μὲν ἀνεψιός, Δαρείου δὲ ἀδελφεῆς παῖς, τοιούτου λόγου εἴχετο, λέγων "δέσποτα, οὐκ οἰκός ἐστι Ἀθηναίους, ἐργασαμένους πολλὰ ἤδη κακὰ Πέρσας, μὴ οὐ δοῦναι δίκας τῶν ἐποίησαν. ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις, τά περ ἐν χερσὶ ἔχεις· ἡμερώσας δὲ Αἴγυπτον τὴν ἐξυβρίσασαν στρατηλάτεε ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα λόγος τέ σε ἔχῃ πρὸς ἀνθρώπων ἀγαθός, καί τις ὕστερον φυλάσσηται ἐπὶ γῆν τὴν σὴν στρατεύεσθαι." οὗτος μέν οἱ ὁ λόγος ἦν τιμωρός· τούτου δὲ τοῦ λόγου παρενθήκην ποιέσκετο τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλὴς χώρη, καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει τὰ ἥμερα, ἀρετήν τε ἄκρη, βασιλέϊ τε μούνῳ θνη-
6 τῶν ἀξίη ἐκτῆσθαι. ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητὴς ἐών, καὶ θέλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὕπαρχος εἶναι. χρόνῳ δὲ κατεργάσατό τε καὶ ἀνέπεισε Ξέρξην, ὥστε ποιέειν ταῦτα· συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμαχα γενόμενα ἐς τὸ πείθεσθαι Ξέρξην. τοῦτο μὲν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίης παρὰ τῶν Ἀλευαδέων ἀπιγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλέοντο βασιλέα, πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Ἀλευάδαι οὗτοι ἦσαν Θεσσαλίης βασιλέες. τοῦτο δὲ Πεισιστρατιδέων οἱ ἀναβεβηκότες ἐς Σοῦσα, τῶν τε αὐτῶν λόγων ἐχόμενοι, τῶν καὶ Ἀλευάδαι, καὶ δή τι πρὸς τούτοισι ἔτι πλέον προσωρέγοντό οἱ. ἔχοντες Ὀνομάκριτον, ἄνδρα Ἀθηναῖον, χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τῶν Μουσαίου, ἀναβεβήκεσαν, τὴν ἔχθρην προκαταλυσάμενοι. ἐξηλάσθη γὰρ ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισι-

---

5, 1 ἀνεχώρησε α ἀνεχώρησεν β 4 ἄγερσιν P: ἔγερσιν 5 γωβρύεω β γοβρύεω α | ξέρξηι α ξέρξου β 7 ἤδη β δὴ α 8 δίκασ β δίκην α | ἀλλὰ β ἀλλ᾽ εἰ α 12 ὁ αR, om. V' | τούτου δὲ τοῦ] τοῦ δὲ Stein, τούτου β τοῦδε α 13 ποιέσκετο α ἐποιέετο β | χώρη β εἴη χώρη α 14 φέροι Reiske 6, 1 δὲ β, om. α 3 Ξέρξην] μιν Kallenberg | ξέρξεα ὥστε ποιέειν ταῦτα β ὥστε ποιέειν ταῦτα ξέρξην α 4 ἐσ α πρὸσ β | ξέρξην α ξέρξεα β 6 τῆσ α, om. β 9 ἀλευάδαι β οἱ ἀλευάδαι α | ἔτι β ὅτι α 12 προκαταλυσάμενοι β προκαταλυσόμενοι α | ἐξηλάσθη C: ἐξηλάθη | πεισιστράτου ὁ β πεισιστρατίδεω α.

στράτου ὁ Ὀνομάκριτος ἐξ Ἀθηνέων, ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἁλοὺς ὑπὸ Λάσου τοῦ Ἑρμιονέος ἐμποιέων ἐς τὰ Μουσαίου χρησμόν, ὡς αἱ ἐπὶ Λήμνῳ ἐπικείμεναι νῆσοι ἀφανιζοίατο κατὰ τῆς θαλάσσης. διὸ ἐξήλασέ μιν ὁ Ἵππαρχος, πρότερον χρεώμενος τὰ μάλιστα. τότε δὲ συναναβάς, ὅκως ἀπίκοιτο ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος, λεγόντων τῶν Πεισιστρατιδέων περὶ αὐτοῦ σεμνοὺς λόγους, κατέλεγε τῶν χρησμῶν· εἰ μέν τι ἐνέοι σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῶν μὲν ἔλεγε οὐδέν, ὃ δὲ τὰ εὐτυχέστατα ἐκλεγόμενος ἔλεγε, τόν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζευχθῆναι χρεὸν εἴη ὑπ᾽ ἀνδρὸς Πέρσεω τήν τε ἔλασιν ἐξηγεόμενος. οὗτός τε δὴ χρησμῳδέων προσεφέρετο καὶ οἵ τε Πεισιστρατίδαι καὶ οἱ Ἀλευάδαι γνώμας ἀποδεικνύμενοι.

Ὡς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξης στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐν- 7
θαῦτα δευτέρῳ μὲν ἔτεϊ μετὰ τὸν θάνατον τὸν Δαρείου πρῶτα στρατηίην ποιέεται ἐπὶ τοὺς ἀπεστεῶτας. τούτους μέν νυν καταστρεψάμενος, καὶ Αἴγυπτον πολλὸν δουλοτέρην ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείου ἦν, ἐπιτράπει Ἀχαιμένεϊ, ἀδελφεῷ μὲν ἑωυτοῦ, Δαρείου δὲ παιδί. Ἀχαιμένεα μέν νυν ἐπιτροπεύοντα Αἰγύπτου χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσε Ἰνάρως ὁ Ψαμμητίχου, ἀνὴρ Λίβυς. Ξέρξης δὲ 8
μετὰ Αἰγύπτου ἅλωσιν, ὡς ἔμελλε ἐς χεῖρας ἄξεσθαι τὸ στράτευμα τὸ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, σύλλογον ἐπίκλητον Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποιέετο, ἵνα γνώμας τε πύθηται σφέων καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ, τὰ θέλει. ὡς δὲ συνελέχθησαν, ἔλεξε Ξέρξης τάδε· "ἄνδρες α)
Πέρσαι, οὔτ᾽ αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθείς, παραδεξάμενός τε αὐτῷ χρήσομαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδαμά κω ἠτρεμίσαμεν, ἐπείτε παρελάβομεν τὴν ἡγε-

---

13 ἀθηνέων α ἀθηναίων β 15 Λήμνῳ Krüger: λήμνου | ἀφανιοίατο Krüger, ἀφανιεοίατο Naber 16 μίν β μὲν α 19 μέν τι A μέν τοι BR μεν^τ V | ⟨ἐς⟩ σφάλμα Stein 21 χρεὸν α χρεὼν β | ὑπ᾽ α ὑπὸ β 22 χρησμῳδέων: χρησμωδέων | προσεφέρετο β προεφέρετο α 23 καὶ οἱ ἀ(ἐ-V)λευάδαι β, om. α 7, 2 μὲν α μιν β | τὸν δαρείου α δαρείου β 3 στρατηίην Wesseling: στρατιὴν 4 αἴγυπτον β αἴγυπτον πᾶσαν α 5 ἐπιτράπει: ἐπιτρέπει 6 μέν νυν α, om. β 8, 3 τὸ β, om. α 4 τε α, om. β | πᾶσι α πάσῃ β 6 οὔτ᾽ α οὔτε β 8 ἠτρεμίσαμεν α ἠτρεμήσαμεν β.

μονίην τήνδε παρὰ Μήδων, Κύρου κατελόντος Ἀστυάγεα· ἀλλὰ
θεός τε οὕτω ἄγει, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπουσι συμφέρεται
ἐπὶ τὸ ἄμεινον. τὰ μέν νυν Κῦρός τε καὶ Καμβύσης πατήρ τε
ἐμὸς Δαρεῖος κατεργάσαντο καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα, ἐπισταμένοισι
εὖ οὐκ ἄν τις λέγοι. ἐγὼ δέ, ἐπείτε παρέλαβον τὸν θρόνον τοῦτον,
ἐφρόντιζον, ὅκως μὴ λείψομαι τῶν πρότερον γενομένων ἐν τιμῇ
τῇδε μηδὲ ἐλάσσω προσκτήσομαι δύναμιν Πέρσῃσι· φροντίζων δὲ
εὑρίσκω ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν προσγινόμενον χώρην τε, τῆς νῦν
ἐκτήμεθα, οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ φλαυροτέρην παμφορωτέρην τε, ἅμα
δὲ καὶ τιμωρίην τισὶ γινομένην. διὸ ὑμέας νῦν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα, τὸ
β) νοέω πρήσσειν, ὑπερθέωμαι ὑμῖν. μέλλω, ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον,
ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους
τιμωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμόν.
ὡρᾶτε μέν νυν καὶ Δαρεῖον ἰθύοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας
τούτους. ἀλλ᾽ ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ τιμωρή-
σασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπέρ τε ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσέων οὐ πρό-
τερον παύσομαι, πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵ γε
ἐμὲ καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες. πρῶτα μὲν ἐς
Σάρδις ἐλθόντες ἅμα Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ,
[ἀπικόμενοι] ἐνέπρησαν τά τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά· δεύτερα δὲ ἡμέας
οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀποβάντας, ὅτε Δᾶτίς τε καὶ Ἀρτα-
γ) φρένης ἐστρατήγεον, [τὰ] ἐπίστασθέ κου πάντες. τούτων μέντοι
εἵνεκα ἀνάρτημαι ἐπ᾽ αὐτοὺς στρατεύεσθαι, ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι
τοσάδε ἀνευρίσκω λογιζόμενος· εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοισι

9 Ἀστυάγεα Aldus: ἀστυάγην (-ειν B) 10 οὕτω α οὗτοσ β | ἐπ-έπουσι: ἐφέπουσι 12 ⟨τε⟩ καὶ Naber 13 οὐκ del. Tournier | τοῦτον β τοῦτο α 14 λείψομαι P: λείψωμαι 15 μὴ δὲ α μηδ᾽ β | προσκτήσομαι Pd: προσκτήσωμαι 16 ἡμῖν β ἡμῖν τε α, τε ἡμῖν Stein | χώρην β χώρησ α 18 καὶ τιμωρίην τισὶ β τιμωρίην τε καὶ τίσιν α | νῦν α, om. β 22 ὡρᾶτε α ὡράται R ὡρᾶ᾽ V | δαρεῖον β πατέρα τὸν ἐμὸν δαρεῖον α, πατέρα τὸν ἐμὸν [Δαρεῖον] Cobet 25 πρινὴ α πρὶν ἂν ἢ β 26 καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν α ὑπῆρξαν καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν β 27 ἡμετέρωι α ἑτέρω β | ἀπικόμενοι om. Dionysius Halic. de ui dic. in Demosth. 41 29 ἀρταφρένησ β ἀρταφέρνησ α 30 τὰ om. Dionysius | μέντοι] μὲν δὴ Bekker, μὲν Krüger, μὲν τοίνυν Stein 31 αὐτοὺσ β αὐτέουσ α.

πλησιοχώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώρην, γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμουρέουσαν. οὐ γὰρ δὴ χώρην γε οὐδεμίαν κατόψεται ἥλιος ὅμουρον ἐοῦσαν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλά σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώρην θήσω, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης. πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν, οὔτε τινὰ πόλιν ἀνδρῶν [οὐδεμίαν] οὔτε ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν οἷόν τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τούτων τῶν κατέλεξα ὑπεξαραιρημένων. οὕτω οἵ τε ἡμῖν αἴτιοι ἕξουσι δούλιον ζυγὸν οἵ τε ἀναίτιοι. ὑμεῖς δ᾽ ἄν μοι τάδε ποιέοντες χαρίζοισθε· δ) ἐπεὰν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον, ἐς τὸν ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντα τινὰ ὑμέων χρήσει παρεῖναι· ὃς ἂν δὲ ἔχων ἥκῃ παρεσκευασμένον στρατὸν κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα, τὰ τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρου. ποιητέα μέν νυν ταῦτά ἐστι οὕτω· ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλέειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι." ταῦτα εἴπας ἐπαύετο.

Μετ᾽ αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε "ὦ δέσποτα, οὐ μοῦνον εἷς 9 τῶν γενομένων Περσέων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσομένων, ὃς τά τε ἄλλα λέγων ἐπίκεο ἄριστα καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἴωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους οὐκ ἐάσεις καταγελάσαι ἡμῖν ἐόντας ἀναξίους. καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ Αἰθίοπάς τε καὶ Ἀσσυρίους ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδέν, ἀλλὰ δύναμιν προσκτᾶσθαι βουλόμενοι, καταστρεψάμενοι δούλους ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ ὑπάρξαντας ἀδικίης οὐ τιμωρησόμεθα· τί δείσαντες; κοίην πλήθεος συστροφήν; κοίην α) δὲ χρημάτων δύναμιν; τῶν ἐπιστάμεθα μὲν τὴν μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ τὴν δύναμιν ἐοῦσαν ἀσθενέα· ἔχομεν δὲ αὐτῶν παῖδας

34 ⟨τὴν⟩ χώρην Krüger | ὁμουρέουσαν α ὁμορέουσαν β 35 οὐ γὰρ δὴ β οὐδὲ γὰρ ἄλλην β | ὅμουρον ἐοῦσαν β ὁμουρέουσαν α 38 οὐδεμίαν del. van Herwerden | ὑπολείπεσθαι α ὑπολιπέσθαι β 43 ἥκηι παρεσκευασμένον α ἥκει παρασκευασάμενον β 44 δώσω οἱ α οἱ δώσω β 45 ἰδιοβουλέειν β ἰδιοβουλεύειν α 9,1 μοῦνον: μόνον 2 προγενομένων Stein 3 καὶ ⟨ὅτι⟩ idem 4 ἡμῖν α ἡ(ὑ- V')μέων β 7 προσκτᾶσθαι α προσκτήσασθαι β 8 ἀδικίησ α ἀληθῆσ (-θεῖς V) β 9 τιμωρησοίμεθα Naber.

καταστρεψάμενοι, τούτους, οἳ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοικημένοι Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Δωριέες καλέονται. ἐπειρήθην δὲ καὶ αὐτὸς ἤδη ἐπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους ὑπὸ πατρὸς τοῦ σοῦ κελευσθείς, καί μοι μέχρι Μακεδονίης ἐλάσαντι καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι β) ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι οὐδεὶς ἠντιώθη ἐς μάχην. καίτοι γε ἐώθασι Ἕλληνες, ὡς πυνθάνομαι, ἀβουλότατα πολέμους ἵστασθαι ὑπό τε ἀγνωμοσύνης καὶ σκαιότητος. ἐπεὰν γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον προείπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τοῦτο κατιόντες μάχονται, ὥστε σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται· περὶ δὲ τῶν ἑσσουμένων οὐδὲ λέγω ἀρχήν· ἐξώλεες γὰρ δὴ γίνονται. τοὺς χρῆν, ἐόντας ὁμογλώσσους, κήρυξί τε διαχρεωμένους καὶ ἀγγέλοισι καταλαμβάνειν τὰς διαφορὰς καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχῃσι· εἰ δὲ πάντως ἔδεε πολεμεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν χρῆν, τῇ ἑκάτεροί εἰσι δυσχειρωτότατοι, καὶ ταύτῃ πειρᾶν. τρόπῳ τοίνυν οὐ χρηστῷ Ἕλληνες διαχρεώμενοι, ἐμέο ἐλάσαντος μέχρι γ) Μακεδονίης, οὐκ ἦλθον ἐς τούτου λόγον, ὥστε μάχεσθαι. σοὶ δὲ δὴ μέλλει τις, ὦ βασιλεῦ, ἀντιώσεσθαι πόλεμον προφέρων, ἄγοντι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης καὶ νέας τὰς ἁπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο θράσεος ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα· εἰ δὲ ἄρα ἐγώ τε ψευσθείην γνώμῃ καὶ ἐκεῖνοι ἐπαερθέντες ἀβουλίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν ἄν, ὡς εἰμεν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ πολέμια. ἔστω δ' ὦν μηδὲν ἀπείρητον· αὐτόματον γὰρ οὐδέν, ἀλλ' ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι."

10 Μαρδόνιος μὲν τοσαῦτα ἐπιλεήνας τὴν Ξέρξεω γνώμην ἐπέπαυτο· σιωπώντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων καὶ οὐ τολμώντων γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ, Ἀρτάβανος ὁ Ὑστά-

16 ἠντιώθη β ἀντιώθη α | γε ἐώθασι (-ιν V) β εἰώθασι α, ἐώθασί γε Cobet 17 πολέμουσ α πολέμου β 19 προείπωσι α προσεί(προσί- V)πωσιν β | λειότατον β λεότατον α 21 ἑσσουμένων α ἑσσω(ἐσω- V)μένων β 22 τοὺσ α τούτουσ β | διαχρεωμένουσ α διαχρεωμένοισι β 25 χρῆν α χρὴ β | ἑκάτεροί εἰσι α ἑκατέροισι β | δυσχειρωτότατοι BA^{2} δυσχειρώτατοι A^{1} δυσχειρότατοι β 27 μακεδονίησ β μακεδονίησ γῆσ α 30 θράσεοσ α θάρσεοσ β 31 ἐγώ τε Bekker: ἔγωγε α ἐγὼ β | ἐπαερθέντες: ἐπαρθέντεσ α παρεπαρθέντεσ β 33 πολέμια α πολεμήϊα β 34 ἀλλ' α ἀλλὰ β 10, 1 ἐπέπαυτο α ἐπαύετο β.

σπεος, πάτρως ἐὼν Ξέρξῃ, τῷ δὴ καὶ πίσυνος ἐὼν ἔλεγε τάδε· "ὦ βασιλεῦ, μὴ λεχθεισέων μὲν γνωμέων ἀντιέων ἀλλήλῃσι οὐκ α) ἔστι τὴν ἀμείνω αἱρεόμενον ἑλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρᾶσθαι, λεχθεισέων δὲ ἔστι, ὥσπερ τὸν χρυσὸν τὸν ἀκήρατον αὐτὸν μὲν ἐπ᾽ ἑωυτοῦ οὐ διαγινώσκομεν, ἐπεὰν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ, διαγινώσκομεν τὸν ἀμείνω. ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ ἠγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἄνδρας οὐδαμόθι γῆς ἄστυ νέμοντας. ὁ δὲ ἐλπίζων [Σκύθας τοὺς νομάδας] καταστρέψεσθαι ἐμοί τε οὐκ ἐπείθετο, στρατευσάμενός τε πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. σὺ δέ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ᾽ ἄνδρας στρατεύεσθαι πολλὸν ἔτι ἀμείνονας ἢ Σκύθας, οἳ κατὰ θάλασσάν τε ἄριστοι καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. τὸ δὲ αὐτοῖσι ἔνεστι δεινόν, ἐμέ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. ζεύξας φῂς β) τὸν Ἑλλήσποντον ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλλάδα. καὶ δὴ καὶ συνήνεικέ ⟨σε⟩ ἤτοι κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἑσσωθῆναι, ἢ καὶ κατ᾽ ἀμφότερα· οἱ γὰρ ἄνδρες λέγονται εἶναι ἄλκιμοι, πάρεστι δὲ καὶ σταθμώσασθαι, εἰ στρατιήν γε τοσαύτην σὺν Δάτι καὶ Ἀρταφρένεϊ ἐλθοῦσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν χώρην μοῦνοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν. οὔκων ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε. ἀλλ᾽ ἢν τῇσι νηυσὶ ἐμβάλωσι καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ πλέωσι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἔπειτα λύσωσι τὴν γέφυραν, τοῦτο δή, βασιλεῦ, γίνεται δεινόν. ἐγὼ δὲ οὐδεμιῇ σοφίῃ οἰκηίῃ αὐτὸς ταῦτα συμβάλλο- γ) μαι, ἀλλ᾽ οἷόν κοτε ἡμέας ὀλίγου ἐδέησε καταλαβεῖν πάθος, ὅτε πατὴρ ⟨ὁ⟩ σὸς ζεύξας Βόσπορον τὸν Θρηίκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν Ἴστρον διέβη ἐπὶ Σκύθας. τότε παντοῖοι ἐγένοντο Σκύθαι δεόμενοι Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον, τοῖσι ἐπετέτραπτο ἡ φυλακὴ

4 πίσυνοσ α πίσσυνοσ β | ἐὼν] ἦν Krüger 5 ἀλλήλῃσι α ἀλλήλοισιν β 6 ἑλέσθαι] ἔχεσθαι Madvig, ἐπέπεσθαι van Herwerden | χρᾶσθαι β χρῆσθαι α 8 ἐπεὰν — 9 διαγινώσκομεν om. β 10 ἀπηγόρεον Cobet 11 Σκύθας τοὺς νομάδας del. Stein 12 καταστρέψεσθαι B κατεστρέψεσθαι β καταστρέψασθαι A | τε α δὲ β 14 ἔτι β, om. α 18 συνήνεικέ ⟨σε⟩ Stein 21 ⟨τε⟩ καὶ Naber 22 ἀμφοτέρηι σφι ἐχώρησε α ἀμφοτέρησιν (-ι S) ἐχώρησεν (-ε V, -αν S) β 23 ἐμβάλωσι] συμβάλλωσι Cobet, συμβάλωσι Stein 27 ⟨ὁ⟩ σὸς Bekker | ζεύξας ⟨μὲν⟩ Stein | θρηίκιον α θρήκιον β 28 ἐγένοντο α ἐγίνοντο β 29 ἐπετέτραπτο β ἐπιτέτραπτο α.

τῶν γεφυρέων τοῦ Ἴστρου. καὶ τότε γε Ἱστιαῖος, ὁ Μιλήτου τύ-
ραννος, εἰ ἐπέσπετο τῶν ἄλλων τυράννων τῇ γνώμῃ μηδὲ ἠντιώθη,
διέργαστο ἂν τὰ Περσέων πρήγματα. καίτοι καὶ λόγῳ ἀκοῦσαι
δεινόν, ἐπ᾽ ἀνδρί γε ἑνὶ πάντα τὰ βασιλέος πρήγματα γεγενῆσθαι.
δ) σὺ ὦν μὴ βούλευ ἐς κίνδυνον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι μηδε-
μιῆς ἀνάγκης ἐούσης, ἀλλὰ ἐμοὶ πείθευ. νῦν μὲν τὸν σύλλογον τόνδε
διάλυσον· αὖτις δέ, ὅταν τοι δοκῇ, προσκεψάμενος ἐπὶ σεωυτοῦ
προαγόρευε, τά τοι δοκέει εἶναι ἄριστα. τὸ γὰρ εὖ βουλεύεσθαι
κέρδος μέγιστον εὑρίσκω ἐόν· εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναί τι θέλει,
βεβούλευται μὲν οὐδὲν ἧσσον εὖ, ἕσσωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ
βούλευμα· ὁ δὲ βουλευσάμενος αἰσχρῶς, εἴ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιτο,
ε) εὕρημα εὕρηκε, ἧσσον δὲ οὐδέν οἱ κακῶς βεβούλευται. ὁρᾷς τὰ
ὑπερέχοντα ζῶια, ὡς κεραυνοῖ ὁ θεὸς οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ
σμικρὰ οὐδέν μιν κνίζει· ὁρᾷς δέ, ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ
καὶ δένδρεα τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει τὰ βέλεα. φιλέει γὰρ ὁ θεὸς
τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. οὕτω δὲ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπὸ
ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε· ἐπεάν σφι ὁ θεὸς φθονήσας
φόβον ἐμβάλῃ ἢ βροντήν, δι᾽ ὧν ἐφθάρησαν ἀναξίως ἑωυτῶν. οὐ
ζ) γὰρ ἐᾷ φρονέειν μέγα ὁ θεὸς ἄλλον ἢ ἑωυτόν. ἐπειχθῆναι μέν νυν
πᾶν πρῆγμα τίκτει σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φιλέουσι
γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεστι ἀγαθά, εἰ μὴ παραυτίκα δο-
η) κέοντα εἶναι, ἀλλ᾽ ἀνὰ χρόνον ἐξεύροι τις ἄν. σοὶ μὲν δὴ ταῦτα,
ὦ βασιλεῦ, συμβουλεύω· σὺ δέ, ὦ παῖ Γωβρύεω [Μαρδόνιε], παῦ-
σαι λέγων λόγους ματαίους περὶ Ἑλλήνων οὐκ ἐόντων ἀξίων φλαύ-
ρως ἀκούειν. Ἕλληνας γὰρ διαβάλλων ἐπαείρεις αὐτὸν βασιλέα
στρατεύεσθαι· αὐτοῦ δὲ τούτου εἵνεκα δοκέεις μοι πᾶσαν προθυ-

30 τῶν γεφυρέων del. Naber | γε Ἱστιαῖος Stein: γε εἰ ἱστιαῖοσ α ἱστιαῖοσ R ἰαῖοσ V 31 εἰ β, om. α | ἠντιώθη β ἠναντιώθη α 32 διέργαστο α διειέργαστο β 33 γεγενῆσθαι α γενέσθαι β 34 βούλευ P: βούλευε β βουλεύεο α 35 ἀλλὰ α ἀλλ᾽ β | πείθευ α πείθεο β | τόνδε α τῶνδε β 36 δὲ α τε β | δοκῇ AB[2] δοκέηι B[1] δοκέῃ β 38 ἐόν α σόν β 40 ἡ α, om. β 41 δὲ] τε Bekker 42 ζῶια α ζῶα β 43 κνίζει α κνίζειν β 44 τὰ βέλεα α βέλεα β 46 τοιόνδε α τὸ τοιόνδε β 47 ἐφθάρησαν α ἐσφάλησαν β 48 ἐπειχθὲν Siesby 51 ἐξεύροι α εὕροι β 52 γωβρύεω β γοβρύεω α | Μαρδόνιε del. Naber 54 ἐπαείρεις: ἐπαίρεισ.

μίην ἐκτείνειν. μή νυν οὕτω γένηται. διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν τῇ δύο μέν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος. ὁ μὲν γὰρ διαβάλλων ἀδικέει οὐ παρεόντος κατηγορέων, ὁ δὲ ἀδικέει ἀναπειθόμενος, πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ· ὁ δὲ δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου τάδε ἐν αὐτοῖσι ἀδικέεται, διαβληθείς τε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου καὶ νομισθεὶς πρὸς τοῦ ἑτέρου κακὸς εἶναι. ἀλλ᾽ εἰ δὴ δεῖ γε πάντως ϑ) ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς ἐν ἤθεσι τοῖσι Περσέων μενέτω, ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλλομένων τὰ τέκνα, στρατηλάτεε αὐτὸς σὺ ἐπιλεξάμενός τε ἄνδρας, τοὺς ἐθέλεις, καὶ λαβὼν στρατιήν, ὁκόσην τινὰ βούλεαι. καὶ ἢν μέν, τῇ σὺ λέγεις, ἀναβαίνῃ βασιλέϊ τὰ πρήγματα, κτεινέσθων οἱ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσι καὶ ἐγώ· ἢν δέ, τῇ ἐγὼ προλέγω, οἱ σοὶ ταῦτα πασχόντων, σὺν δέ σφι καὶ σύ, ἢν ἀπονοστήσῃς. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν οὐκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως στράτευμα ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούσεσθαί τινά φημι τῶν αὐτοῦ τῇδε ὑπολειπομένων Μαρδόνιον, μέγα τι κακὸν ἐξεργασάμενον Πέρσας, ὑπὸ κυνῶν τε καὶ ὀρνίθων διαφορεύμενον ἤ κου ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων ἤ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων, εἰ μὴ ἄρα καὶ πρότερον κατ᾽ ὁδόν, γνόντα, ἐπ᾽ οἵους ἄνδρας ἀναγινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλέα."

Ἀρτάβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε, Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς ἀμείβεται 11 τοισίδε· "Ἀρτάβανε, πατρὸς εἷς τοῦ ἐμοῦ ἀδελφεός· τοῦτό σε ῥύσεται μηδένα ἄξιον μισθὸν λαβεῖν ἐπέων ματαίων. καί τοι ταύτην τὴν ἀτιμίην προστίθημι ἐόντι κακῷ τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε συστρατεύεσθαι ἔμοιγε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα αὐτοῦ τε μένειν ἅμα τῇσι γυναιξί· ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο, ὅσα περ εἶπα, ἐπιτελέα ποιήσω. μὴ γὰρ εἴην ἐκ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος τοῦ Ἀρσάμεος τοῦ Ἀρια-

---

56 ἐκτείνειν β ἐκτίνειν α 58 ἀδικέει α ἀδικεῖ β | παρεόντοσ PR παρεοῦ (τ) V παρεόντα S παρεόντι α | ἀδικέει del. van Herwerden 61 δεῖ γε α γε δεῖ β 62 στρατεύεσθαι α στρατεύσασθαι β 64 στρατηλάτεε α στρατηλατέειν β 66 ἀναβαίνηι α ἀναβαίνειν R ἀναβαίνει V, ἀποβαίνῃ Cobet 68 σὺν] ἐν Naber 69 ἀνάξεισ α ἂν ἕξεισ β 70 ἀκούσεσθαί α ἀκούσασθαί β 71 ἐξεργασάμενον β ἐξεργασμένον α 72 διαφορεύμενον α διαφορευόμενον β **11**, 2 τοισίδε: τοῖσδε 4 προστίθημι β προτίθημι α | τε β, om. α 7 ἀρσάμεοσ α ἀράμεοσ β | ἀριαράμνεω β ἄρμνεω α.

ϱάμνεω τοῦ Τεΐσπεος τοῦ Κύϱου τοῦ Καμβύσεω τοῦ Τεΐσπεος τοῦ Ἀχαιμένεος γεγονώς, μὴ τιμωϱησάμενος Ἀθηναίους, εὖ ἐπιστάμενος, ὅτι, εἰ ἡμεῖς ἡσυχίην ἄξομεν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα στϱατεύσονται ἐπὶ τὴν ἡμετέϱην, εἰ χϱὴ σταθμώσασθαι τοῖσι ὑπαϱγμένοισι ἐξ ἐκείνων, οἳ Σάϱδις τε ἐνέπϱησαν καὶ ἤλασαν ἐς τὴν Ἀσίην. οὔκων ἐξαναχωϱέειν οὐδετέϱοισι δυνατῶς ἔχει, ἀλλὰ ποιέειν ἢ παθεῖν πϱόκειται ἀγών, ἵνα ἢ τάδε πάντα ὑπὸ Ἕλλησι ἢ ἐκεῖνα πάντα ὑπὸ Πέϱσῃσι γένηται· τὸ γὰϱ μέσον οὐδὲν τῆς ἔχθϱης ἐστί. καλὸν ὦν πϱοπεπονθότας ἡμέας τιμωϱέειν ἤδη γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινόν, τὸ πείσομαι, τοῦτο μάθω, ἐλάσας ἐπ᾽ ἄνδϱας τούτους, τούς γε καὶ Πέλοψ ὁ Φϱύξ, ἐὼν πατέϱων τῶν ἐμῶν δοῦλος, κατεστϱέψατο οὕτω, ὡς καὶ ἐς τόδε αὐτοί τε ὤνθϱωποι καὶ ἡ γῆ αὐτῶν ἐπώνυμοι τοῦ καταστϱεψαμένου καλέονται."

12 Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἐλέγετο, μετὰ δὲ εὐφϱόνη τε ἐγίνετο καὶ Ξέϱξην ἔκνιζε ἡ Ἀϱταβάνου γνώμη· νυκτὶ δὲ βουλὴν διδοὺς πάγχυ εὕϱισκέ οἱ οὐ πϱῆγμα εἶναι στϱατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. δεδογμένων δέ οἱ αὖτις τούτων κατύπνωσε, καὶ δή κου ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν τοιήνδε, ὡς λέγεται ὑπὸ Πεϱσέων· ἐδόκεε ὁ Ξέϱξης ἄνδϱα οἱ ἐπιστάντα μέγαν τε καὶ εὐειδέα εἰπεῖν "μετὰ δὴ βουλεύεαι, ὦ Πέϱσα, στϱάτευμα μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πϱοείπας ἁλίζειν Πέϱσῃσι στϱατόν; οὔτε ὦν μεταβουλευόμενος ποιέεις εὖ, οὔτε ὁ συγγνωσόμενός τοι πάϱα· ἀλλ᾽ ὥσπεϱ τῆς ἡμέϱης ἐβουλεύσαο
13 ποιέειν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν." τὸν μὲν ταῦτα εἴπαντα ἐδόκεε ὁ Ξέϱξης ἀποπτάσθαι, ἡμέϱης δὲ ἐπιλαμψάσης ὀνείϱου μὲν τούτου λόγον οὐδένα ἐποιέετο, ὁ δὲ Πεϱσέων συναλίσας, τοὺς καὶ πϱότεϱον συνέλεξε, ἔλεγέ σφι τάδε· "ἄνδϱες Πέϱσαι, συγγνώμην μοι

8 τεΐσπεοσ α τίσπεοσ β | τοῦ τεΐσπεοσ α, om. β 13 οὐδετέϱοισι δυνατῶσ ἔχει α οὐδετέϱοισ ἱκανῶσ ἔχειν β 14 παθεῖν: παθέειν (πάσχειν van Herwerden) 16 ἡμέασ α ὑμέασ β 17 μάθω] πάθω Naber 18 ὁ α, om. β | πατέϱων τῶν ἐμῶν α ἐμῶν πατέϱων β 19 ὥστε van Herwerden | ὤνθϱωποι β ἄνθϱωποι α 20 αὐτῶν β αὐτέων α **12**, 1 τοσοῦτο α τοσούτω β | ἐγίνετο α ἐγένετο β 5 εἶδε (-εν V) β ἴδε α | τοιῆνδε α ὄψιν R, om. V 8 πέϱσῃσι β πέϱσασ α **13**, 1 εἴπαντα β εἰπόντα α 2 δὲ β δ᾽ α 3 τοὺσ α τοὺσ αὐτοὺσ, τοὺσ β 4 ἔλεγέ β ἔλεξέ α.

ἔχετε, ὅτι ἀγχίστροφα βουλεύομαι· φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεωυτοῦ πρῶτα οὔκω ἀνήκω, καὶ οἱ παρηγορεόμενοι ἐκεῖνα ποιέειν οὐδένα χρόνον μευ ἀπέχονται. ἀκούσαντι μέντοι μοι τῆς Ἀρταβάνου γνώμης παραυτίκα μὲν ἡ νεότης ἐπέζεσε, ὥστε ἀεικέστερα ἀπορρῖψαι ἔπεα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον [ἢ χρεόν]· νῦν μέντοι συγγνοὺς χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ. ὡς ὦν μεταδεδογμένον μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἥσυχοι ἔστε."

Πέρσαι μέν, ὡς ἤκουσαν ταῦτα, κεχαρηκότες προσεκύνεον· 14
νυκτὸς δὲ γενομένης αὖτις τὠυτὸ ὄνειρον ἔλεγε τῷ Ξέρξῃ κατυπνωμένῳ ἐπιστάν "ὦ παῖ Δαρείου, καὶ δὴ φαίνεαι ἐν Πέρσῃσί τε ἀπειπάμενος τὴν στρατηλασίην καὶ τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν οὐδενὶ ποιεύμενος λόγῳ ὡς παρ᾽ οὐδενὸς ἀκούσας; εὖ νυν τόδ᾽ ἴσθι, ἤν περ μὴ αὐτίκα στρατηλατέῃς, τάδε τοι ἐξ αὐτῶν ἀνασχήσει· ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγένεο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω
κατὰ τάχος ἔσεαι." Ξέρξης μὲν περιδεὴς γενόμενος τῇ ὄψι ἀνά 15
τε ἔδραμε ἐκ τῆς κοίτης καὶ πέμπει ἄγγελον Ἀρτάβανον καλέοντα. ἀπικομένῳ δὲ ἔλεγε Ξέρξης τάδε· "Ἀρτάβανε, ἐγὼ τὸ παραυτίκα μὲν οὐκ ἐσωφρόνεον εἴπας ἐς σὲ μάταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκα συμβουλῆς· μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων, ἔγνων δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἐόντα, τὰ σὺ ὑπεθήκαο. οὔκων δυνατός τοί εἰμι ταῦτα ποιέειν βουλόμενος· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωκότι ἐπιφοιτῶν ὄνειρον φαντάζεταί μοι, οὐδαμῶς συνέπαινον ἐὸν ποιέειν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ δὴ ἀπειλῆσαν οἴχεται. εἰ ὦν θεός ἐστι ὁ ἐπιπέμπων καί οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστι γενέσθαι στρατη-

---

6 οὔκω β οὔπω α | παρηγορε(-ρευ- B)όμενοι α παρηγορεύμενοι β 7 μέντοι] μὲν δὴ Bekker 9 ἢ χρεόν del. Naber | χρεόν α χρεών β 10 μεταδεδογμένον β μεταδεδογμένων α 14, 2 ἔλεγε post ὄνειρον β, post κατυπνωμένωι α 4 ποιεύμενοσ β ποιησάμενοσ α 5 τόδ᾽ β τόδε α 7 πολλὸσ α πολὺσ β 15, 1 γενόμενοσ β ἐγένετο α | ὄψι: ὄψει 2 τε α τ᾽ β | ἀρτάβανον β ἐπὶ ἀρτάβανον α | καλέοντα del. Valckenaer 3 δὲ β δέ οἱ α 4 ἐσωφρόνεον β ἐφρόνεον α | ἐσ β, om. α 5 εἵνεκα α εἵνεκε β | συμβουλῆσ β συμβουλίησ α | ἔγνων δὲ del. Mehler 6 οὐδ᾽ ὦν Krüger 7 ποιέειν βουλόμενοσ β βουλόμενοσ ποιέειν α | δὴ β, om. α 8 ἐπιφοιτῶν α ἐπίφοιτον β | συνέπαινον ἐὸν β συνεπαινέον α 9 δὴ ἀπειλῆσαν β διαπειλῆσαν α 10 στρατηλασίην β στρατηλατέειν α.

λασίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεται καὶ σοὶ τὠυτὸ τοῦτο ὄνειρον, ὁμοίως καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον. εὑρίσκω δὲ ὧδε ἂν γινόμενα ταῦτα· εἰ λάβοις τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν, καὶ ἐνδὺς μετὰ τοῦτο ἵζοιο ἐς τὸν ἐμὸν θρόνον, καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κατυπνώσειας."

16 *Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε· Ἀρτάβανος δὲ οὐ τῷ πρώτῳ οἱ*
κελεύσματι πειθόμενος, οἷα οὐκ ἀξιεύμενος ἐς τὸν βασιλήιον θρό-
νον ἵζεσθαι, τέλος, ὡς ἠναγκάζετο, εἴπας τάδε ἐποίεε τὸ κελευό-
α) *μενον· "Ἶσον ἐκεῖνο, ὦ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται, φρονέειν τε εὖ*
καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πείθεσθαι· τὰ σὲ καὶ ἀμφότερα
περιήκοντα ἀνθρώπων κακῶν ὁμιλίαι σφάλλουσι, κατά περ τὴν
πάντων χρησιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν πνεύματα φασὶ ἀνέ-
μων ἐμπίπτοντα οὐ περιορᾶν φύσι τῇ ἑωυτῆς χρᾶσθαι. ἐμὲ δὲ
ἀκούσαντα πρὸς σεῦ κακῶς οὐ τοσοῦτο ἔδακε λύπη, ὅσον γνωμέων
δύο προκειμενέων Πέρσῃσι, τῆς μὲν ὕβριν αὐξανούσης, τῆς δὲ κατα-
παυούσης καὶ λεγούσης, ὡς κακὸν εἴη διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλέον
τι δίζησθαι αἰεὶ ἔχειν τοῦ παρεόντος, τοιουτέων προκειμενέων
γνωμέων, ὅτι τὴν σφαλερωτέρην σεωυτῷ τε καὶ Πέρσῃσι ἀναιρέο.
β) *νῦν ὦν, ἐπειδὴ τέτραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω, φῄς τοι μετιέντι τὸν*
ἐπ' Ἕλληνας στόλον ἐπιφοιτᾶν ὄνειρον θεοῦ τινος πομπῇ, οὐκ
ἐῶντά σε καταλύειν τὸν στόλον. ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά ἐστι, ὦ παῖ, θεῖα.
ἐνύπνια γὰρ τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα τοιαῦτά ἐστι, οἷά σε
ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι πρεσβύτερος ἐών· πεπλανῆσθαι
αὗται μάλιστα ἐώθασι ὄψιες ὀνειράτων, τά τις ἡμέρης φροντί-
ζει· ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ τοῦ ἡμέρας ταύτην τὴν στρατηλασίην καὶ
γ) *τὸ κάρτα εἴχομεν μετὰ χεῖρας. εἰ δὲ ἄρα μή ἐστι τοῦτο τοιοῦτο,*

---

12 *ὁμοίωσ* **α** *ὁμοίωσ ὠσ* **β** | *ὧδ' ἂν γινόμενα* **α** *ὧδε ἀναγινόμενα* **β** **16,** 1 *τῶ πρώτω οἱ* **β** *πρώτωι* **α** 2 *κελεύσματι* **β** *κελεύματι* **α** 8 *φύσι*: *φύσει* | *χρᾶσθαι* **β** *χρῆσθαι* **α** 9 *τοσοῦτο* **α** *τοσοῦτον* **β** 10 *προκειμενέων* **α** *προκειμένων* **β** | *αὐξανούσησ* **α** *αὐξούσησ* **β** 11 *διδάσκειν τὴν ψυχὴν* **α** *τὴν ψυχὴν διδάσκειν* **β** 12 *τοιουτέων* **α** *τουτέων* **β** | *προκειμενέων* **β** *προσκειμενέων* **α** 13 *σφαλερωτέρην* **α** *σφαλερωτάτην* **β** | *αἱρέο* Cobet 14 *τετράψαι* **α** *τετράφθαι* **β** 16 *ἐῶν* Cobet | *ὦ παῖ θεῖα* **α** *θεῖα ὦ παῖ* **β** 19 *αὗται* Reiske: *αὐταὶ* | *ὄψιεσ* **β** *αἱ ὄψιεσ τῶν* **α** | ⟨*περὶ*⟩ *τά* Reiske 21 *ἆρα* **α** *ὅρα* **β** | *τοιοῦτο* **α** *τοιοῦτον* **β**.

οἷον ἐγὼ διαιρέω, ἀλλά τι τοῦ θείου μετέχον, σὺ πᾶν αὐτὸ συλλαβὼν εἴρηκας· φανήτω γὰρ δὴ καὶ ἐμοί, ὡς καὶ σοί, διακελευόμενον. φανῆναι δὲ οὐδὲν μᾶλλόν μοι ὀφείλει ἔχοντι τὴν σὴν ἐσθῆτα ἢ οὒ καὶ τὴν ἐμήν, οὐδέ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ ἢ οὒ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ, εἴ πέρ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει φανῆναι. οὐ γὰρ δὴ ἐς τοσοῦτό γε εὐηθείης ἀνήκει τοῦτο, ὅ τι δή κοτέ ἐστι, τὸ ἐπιφαινόμενόν τοι ἐν τῷ ὕπνῳ, ὥστε δόξει ἐμὲ ὁρῶν σὲ εἶναι, τῇ σῇ ἐσθῆτι τεκμαιρόμενον. εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιήσεται οὐδὲ ἀξιώσει ἐπιφανῆναι, οὔτε ἢν τὴν ἐμὴν ἐσθῆτα ἔχω οὔτε ἢν τὴν σήν, σὲ δὲ ἐπιφοιτήσει, τοῦτο ἤδη μαθητέον ἐστί· εἰ γὰρ δὴ ἐπιφοιτήσει γε συνεχέως, φαίην ἂν καὶ αὐτὸς θεῖον εἶναι. εἰ δέ τοι οὕτω δεδόκηται γίνεσθαι καὶ οὐκ οἷά τε αὐτὸ παρατρέψαι, ἀλλ᾽ ἤδη δεῖ ἐμὲ ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνῶσαι, φέρε, τούτων ἐξ ἐμεῦ ἐπιτελευμένων φανήτω καὶ ἐμοί. μέχρι δὲ τούτου τῇ παρεούσῃ γνώμῃ χρήσομαι."

Τοσαῦτα εἴπας Ἀρτάβανος, ἐλπίζων Ξέρξην ἀποδέξειν λέγοντα 17
οὐδέν, ἐποίεε τὸ κελευόμενον· ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξεω ἐσθῆτα καὶ ἑζόμενος ἐς τὸν βασιλήιον θρόνον, ὡς μετὰ ταῦτα κοῖτον ἐποιέετο, ἦλθέ οἱ κατυπνωμένῳ τὠυτὸ ὄνειρον, τὸ καὶ παρὰ Ξέρξην ἐφοίτα, ὑπερστὰν δὲ τοῦ Ἀρταβάνου εἶπε τάδε· "ἆρα σὺ δὴ κεῖνος εἶς ὁ ἀποσπεύδων Ξέρξην στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὡς δὴ κηδόμενος αὐτοῦ; ἀλλ᾽ οὔτε ἐς τὸ μετέπειτα οὔτε ἐς τὸ παραυτίκα [νῦν] καταπροΐξεαι ἀποτράπων τὸ χρεὸν γενέσθαι, Ξέρξην δὲ τὰ δεῖ ἀνηκουστέοντα παθεῖν, αὐτῷ ἐκείνῳ δεδήλωται." ταῦτά τε ἐδόκεε 18
Ἀρτάβανος τὸ ὄνειρον ἀπειλέειν, καὶ θερμοῖσι σιδηρίοισι ἐκκαίειν

---

22 *θείου* Schweighäuser: *θεοῦ* | *αὐτὸ α αὐτὸσ β* 23 *φανήτω α φανείτω β* | *δὴ α*, om. *β* 25 *οὒ καὶ* Schaefer: *οὐκὶ α οὐχὶ β* 27 *τοσοῦτο α τοσοῦτον β* | *εὐηθείης*: *εὐηθίησ α εὐηθείασ β* | *κοτέ α*, om. *β* 28 *τοι α σοι β* 31 *σὲ δὲ β οὐδὲ α* | *ἐστί* (-*ὶν* V) *β ἔσται α* 34 *ἤδη δεῖ ἐμὲ* Schaefer: *ἤδη ἢ ἐμὲ α ἤδη ἵημι β*, *ἢ δεῖ ἐμὲ* Bekker, *εἰ δὴ δεῖ ἐμὲ* Eltz **17**, 1. **18**, 2 *ἀρτάβανοσ α ὁ ἀρτάβανοσ β* **17**, 3 *ἑζόμενοσ β ἱζόμενοσ α* 4 *ξέρξην α ξέρξεα* (-*ξα* V) *β* 5 *εἶπε ἆρα·* Stein | *τάδε β*, om. *α* | *ἆρα α*R, om. V′ | *κεῖνοσ α ἐκεῖνοσ β* 7 *οὔτε . . . οὔτε β οὔτ᾽ . . . οὔτ᾽ α* | *νῦν* del. Cobet 8 *ἀποτράπων*: *ἀποτρέπων* 9 *παθεῖν β παθέειν α* **18**, 1 *τε β τε* R (*δὴ* supra) *δὴ α* 2 *ἀρτάβανοσ α ὁ ἀρτάβανοσ β* | *τὸ α τὸν β* | *σιδηρίοισι* (-*ιν* V) *β σιδηρείοισι α*.

αὐτοῦ μέλλειν τοὺς ὀφθαλμούς. καὶ ὃς ἀμβώσας μέγα ἀναθρῴσκει, καὶ παριζόμενος Ξέρξῃ, ὡς τὴν ὄψιν οἱ τοῦ ἐνυπνίου διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δεύτερά οἱ λέγει τάδε· "ἐγὼ μέν, ὦ βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσσόνων, οὐκ ἔων σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἴκειν, ἐπιστάμενος, ὡς κακὸν εἴη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν, μεμνημένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτας Κύρου στόλον, ὡς ἔπρηξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ᾽ Αἰθίοπας τὸν Καμβύσεω, συστρατευόμενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ Σκύθας. ἐπιστάμενος ταῦτα γνώμην εἶχον ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται ὁρμή, καὶ Ἕλληνας, ὡς οἶκε, φθορή τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τράπομαι καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι, σὺ δὲ σήμηνον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ πεμπόμενα, χρᾶσθαι δὲ κέλευε τοῖσι ἐκ σέο πρώτοισι προειρημένοισι ἐς τὴν παρασκευήν, ποίεε δὲ οὕτω, ὅκως τοῦ θεοῦ παραδιδόντος τῶν σῶν ἐνδεήσει μηδέν." τούτων λεχθέντων, ἐνθαῦτα ἐπαερθέντες τῇ ὄψι, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, Ξέρξης τε ὑπερετίθετο ταῦτα Πέρσῃσι, καὶ Ἀρτάβανος, ὃς πρότερον ἀποσπεύδων μοῦνος ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερὸς ἦν.

19 Ὁρμημένῳ δὲ Ξέρξῃ στρατηλατέειν μετὰ ταῦτα τρίτη ὄψις ἐν τῷ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν οἱ Μάγοι ἔκριναν ἀκούσαντες φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν δουλεύσειν τέ οἱ πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὄψις ἦν ἥδε· ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἐστεφανῶσθαι ἐλαίης θαλλῷ, ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης τοὺς κλάδους γῆν πᾶσαν ἐπισχεῖν, μετὰ δὲ ἀφανισθῆναι περὶ τῇ κεφαλῇ κείμενον τὸν στέφανον. κρινάντων δὲ ταύτῃ τῶν Μάγων, Περσέων τε τῶν συλλεχθέντων αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν ἑωυτοῦ ἀπελάσας εἶχε προθυμίην πᾶσαν ἐπὶ τοῖσι

---

3 ἀναθρώσκει β ἀνθρώσκει α 8 μεμνημένοσ β μιμνησκόμενοσ α 10 συστρατευσάμενος Stein | ἐπιστάμενος ⟨ὢν⟩ Wesseling 13 οἶκε: ἔοικε | φθορη τις καταλαμβάνει β καταλαμβάνει τισ φθορὴ α 17 ἐνδεήσει β ἐνδεήσηι α 18 λεχθέντων β δὲ λεχθέντων α | ἐπαερθέντες: ἐπαρθέντεσ | ὄψι α ὄψει β 19 ὑπερετίθετο α ὑπερετίθεε β **19**, 1 ὁρμημένωι α ὁρμημένω β | στρατηλατέειν α στρατεύειν β 3 πᾶσαν α, om. β 6 περὶ — κείμενον del. Sitzler | ταύτη β ταῦτα α.

εἰρημένοισι, θέλων αὐτὸς ἕκαστος τὰ προκείμενα δῶρα λαβεῖν, καὶ Ξέρξης τοῦ στρατοῦ οὕτω ἐπάγερσιν ποιέεται, χῶρον πάντα ἐρευνῶν τῆς ἠπείρου. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἁλώσιος ἐπὶ μὲν τέσσερα 20
ἔτεα πλήρεα παραρτέετο στρατιήν τε καὶ τὰ πρόσφορα τῇ στρατιῇ, πέμπτῳ δὲ ἔτεϊ ἀνομένῳ ἐστρατηλάτεε χειρὶ μεγάλῃ πλήθεος. στόλων γάρ, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, πολλῷ δὴ μέγιστος οὗτος ἐγένετο, ὥστε μήτε τὸν Δαρείου τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τοῦτον μηδένα φαίνεσθαι, μήτε τὸν Σκυθικόν, ὅτε Σκύθαι Κιμμερίους διώκοντες ἐς τὴν Μηδικὴν χώρην ἐμβαλόντες σχεδὸν πάντα τὰ ἄνω τῆς Ἀσίης καταστρεψάμενοι ἐνέμοντο, τῶν εἵνεκεν ὕστερον Δαρεῖος ἐτιμωρέετο, μήτε [κατὰ τὰ λεγόμενα] τὸν Ἀτρειδέων ἐς Ἴλιον, μήτε τὸν Μυσῶν τε καὶ Τευκρῶν τὸν πρὸ τῶν Τρωικῶν γενόμενον, οἳ διαβάντες ἐς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον τούς τε Θρήικας κατεστρέψαντο πάντας καὶ ἐπὶ τὸν Ἰόνιον πόντον κατέβησαν, μέχρι τε Πηνειοῦ ποταμοῦ τὸ πρὸς μεσαμβρίης ἤλασαν. αὗται αἱ πᾶσαι οὐδ' ἕτεραι 21
πρὸς ταύτῃσι γενόμεναι στρατηλασίαι μιῆς τῆσδε [οὐκ] ἄξιαι. τί γὰρ οὐκ ἤγαγε ἐκ τῆς Ἀσίης ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης; κοῖον δὲ πινόμενον ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; οἳ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἳ δὲ ἐς πεζὸν ἐτετάχατο, τοῖσι δὲ ἵππος προσετέτακτο, τοῖσι δὲ ἱππαγωγὰ πλοῖα [ἅμα] στρατευομένοισι, τοῖσι δὲ ἐς τὰς γεφύρας μακρὰς νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ σῖτά τε καὶ νέας.

Καὶ τοῦτο μέν, ὡς προσπταισάντων τῶν πρώτων περιπλε- 22
όντων περὶ τὸν Ἄθων, προετοιμάζετο ἐκ τριῶν ἐτέων κου μάλιστα

---

10 οὕτω α οὕτωσ β   20, 1 τέσσερα R τέσσαρα αV   2 παραρτέετο α παρηρτέετο β   4 στόλων β στόλωι α   7 ἐμβαλόντεσ β ἐσβαλόντεσ α   9 μήτε α μὴ δὲ β | κατὰ τὰ λεγόμενα del. Krüger | τὸν α τῶν β   10 τὸν R τῶν V τόν τε α | ἐσ β, om. α   13 τὸ Bekker: τοῦ   21, 1 αἱ α οὐ β | οὐδ' β καὶ οὐδ' εἰ α   2 γενόμεναι β προσγενόμεναι α, προγενόμεναι Stein | οὐκ del. Cobet | τί α τίς β   4 πινόμενον β πινόμενόν μιν α   6 ἅμα β, om. α, τοῖσι Madvig   22, 1 προσ(προ- V)πταισάντων β πταισάντων α | πρώτων] πρότερον Mehler   2 ἄθων α ἄθω β | προετοιμάζετο β προητοιμάζετο α | ἐκ α πρὸ β | κου α καὶ β | μάλιστα ⟨τὰ⟩ Schweighäuser.

ἐς τὸν Ἄθων. ἐν γὰρ Ἐλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ὅρμεον τριήρεες· ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμώμενοι ὤρυσσον ὑπὸ μαστίγων παντοδαποὶ τῆς στρατιῆς, διάδοχοι δ' ἐφοίτων· ὤρυσσον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄθων κατοικημένοι. Βουβάρης δὲ ὁ Μεγαβάζου καὶ Ἀρταχαίης ὁ Ἀρταίου, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπεστάτεον τοῦ ἔργου. ὁ γὰρ Ἄθως ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ ὀνομαστόν, ἐς θάλασσαν κατῆκον, οἰκημένον [ὑπὸ ἀνθρώπων]. τῇ δὲ τελευτᾷ ἐς τὴν ἤπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδές τέ ἐστι καὶ ἰσθμὸς ὡς δυώδεκα σταδίων· πεδίον δὲ τοῦτο καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀντίον Τορώνης. ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, ἐς τὸν τελευτᾷ ὁ Ἄθως, Σάνη, πόλις Ἑλλάς, οἴκηται· αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τοῦ Ἄθω οἰκημέναι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἠπειρωτίδων ὥρμητο ποιέειν· εἰσὶ δὲ αἵδε, Δῖον, Ὀλόφυξος, Ἀκρόθῳον, Θύσσος,
23 Κλεωναί. πόλιες μὲν αὗται, αἳ τὸν Ἄθων νέμονται, ὤρυσσον δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸν χῶρον οἱ βάρβαροι κατὰ ἔθνεα· κατὰ Σάνην πόλιν σχοινοτενὲς ποιησάμενοι, ἐπείτε ἐγίνετο βαθέα ἡ διῶρυξ, οἳ μὲν κατώτατα ἑστεῶτες ὤρυσσον, ἕτεροι δὲ παρεδίδοσαν τὸν αἰεὶ ἐξορυσσόμενον χοῦν ἄλλοισι κατύπερθε ἑστεῶσι ἐπὶ βάθρων, οἳ δ' αὖ ἐκδεκόμενοι ἑτέροισι, ἕως ἀπίκοντο ἐς τοὺς ἀνωτάτω· οὗτοι δὲ ἐξεφόρεόν τε καὶ ἐξέβαλλον. τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι πλὴν Φοινίκων καταρηγνύμενοι οἱ κρημνοὶ τοῦ ὀρύγματος πόνον διπλήσιον παρεῖχον· ἅτε γὰρ τοῦ τε ἄνω [στόματος] καὶ τοῦ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιευμένων, ἔμελλέ σφι τοιοῦτο ἀποβήσεσθαι. οἱ δὲ Φοίνικες σοφίην ἔν τε τοῖσι ἄλλοισι ἔργοισι ἀποδείκνυνται καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ· ἀπολαχόντες γὰρ μόριον, ὅσον αὐτοῖσι ἐπέ-

---

3 ἐλαιοῦντι α ἐλεοῦντι β | ὅρμεον α ὥρμεον β | τριήρεεσ α τριήρεισ β 5 δ' β δὲ α 6 ἀρταίου α ἀρταχαίου β 7 ἐπεστάτεον β ἐπέστασαν α 8 ὑπὸ ἀνθρώπων del. van Herwerden 11 καὶ α καὶ οὐ β 14 ὥρμητο α ὤρμητο V ὅρμητο R 15 ἀκρόθωιον α ἀκρόθωον β | θύσσοσ β θύσσον α **23**, 1 πόλιες: πόλισ α πόλεισ β 3 ἐπείτε Stein, ἐπειδὴ Reiz: ἐπεὶ δὲ | ἐγίνετο αV ἐγένετο R | βαθέα: βαθεῖα 4 κατωτάτω Cobet 5 κατύπερθε α κατύπερθεν β 6 ἀπικνέοντο Stein | ἀνωτάτω β ἀνωτάτωι α 8 καταρηγνύμενοι α καταρρηγνύμενοι β 9 στόματος del. Stein 10 τὰ αὐτὰ α ταὐτὰ β | τοιοῦτο α τοιοῦτον β.

βαλλε, ὤρυσσον τὸ μὲν ἄνω στόμα τῆς διώρυχος ποιεῦντες διπλή-
σιον, ἢ ὅσον ἔδει αὐτὴν τὴν διώρυχα γενέσθαι, προβαίνοντος δὲ
τοῦ ἔργου συνῆγον αἰεί· κάτω τε δὴ ἐγίνετο καὶ ἐξισοῦτο τοῖσι
ἄλλοισι τὸ ἔργον. ἐνθαῦτα δὲ λειμών ἐστι, ἵνα σφι ἀγορή τε ἐγί-
νετο καὶ πρητήριον· σῖτος δέ σφι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης
ἀληλεσμένος. ὡς μὲν ἐμὲ συμβαλλόμενον εὑρίσκειν, μεγαλοφροσύνης 24
εἵνεκεν αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλων τε δύναμιν ἀποδεί-
κνυσθαι καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι· παρεὸν γὰρ μηδένα πόνον λα-
βόντας τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύσαι, ὀρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα
τῇ θαλάσσῃ εὖρος, ὡς δύο τριήρεας πλέειν ὁμοῦ ἐλαστρεομένας.
τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τούτοισι, τοῖσί περ καὶ τὸ ὄρυγμα, προσετέτακτο
καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γεφυρῶσαι.

Ταῦτα μέν νυν οὕτω ἐποίεε, παρεσκευάζετο δὲ καὶ ὅπλα ἐς 25
τὰς γεφύρας βύβλινά τε καὶ λευκολίνου, ἐπιτάξας Φοίνιξί τε καὶ
Αἰγυπτίοισι, καὶ σιτία τῇ στρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμήνειε
ἡ στρατιὴ μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἐλαυνόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ανα-
πυθόμενος δὲ τοὺς χώρους καταβάλλειν ἐκέλευε, ἵνα ἐπιτηδεότατον
εἴη, ἄλλον ἄλλῃ ἀγινέοντας ὁλκάσι τε καὶ πορθμηίοισι ἐκ τῆς
Ἀσίης πανταχόθεν. τὸν δὲ ὦν πλεῖστον ἐς Λευκὴν ἀκτὴν καλεο-
μένην τῆς Θρηίκης ἀγίνεον, οἳ δὲ ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περινθίων,
οἳ δὲ ἐς Δορίσκον, οἳ δὲ ἐς Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, οἳ δὲ ἐς
Μακεδονίην διατεταγμένοι.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τὸν προκείμενον πόρον ἐργάζοντο, ἐν τούτῳ 26
ὁ πεζὸς ἅπας συλλελεγμένος ἅμα Ξέρξῃ ἐπορεύετο ἐς Σάρδις, ἐκ
Κριτάλλων ὁρμηθεὶς τῶν ἐν Καππαδοκίῃ· ἐνθαῦτα γὰρ εἴρητο

---

13 στόμα del. Stein 14 ὅσην van Herwerden 15 ἐξίσωτο Naber 16 δὲ β, om. α | λιμὴν Iacobitz 17 σφι: σφισι | πολλὸσ α πολὺσ β 18 ἀληλεμένος Cobet 24, 2 ἐθέλων α θέλων β 6 τοῖσι δὲ αὐτοῖσι α τοῖσιν αὐτοῖσι δὲ β 25, 1 οὕτω α οὕτωσ β | παρεσκευάζετο β παρεσκευάζοντο α | δὲ α δὲ ἐπὶ β 3 σῖτον Cobet 5 ἐπιτηδεότατον α ἐπιτηδεοτάτην β 6 ἄλλον β ἄλλα α 7 τὸν δὲ ὦν πλεῖστον α τὴν δὴ ὦν πλείστην β, τὸν δὴ ὦν ⟨σῖτον οἳ μὲν⟩ Stein | καλεομένην α καλεόμενον β 8 Θρηίκης: θρήκησ β θρηικίησ α 9 δὲ ἐσ ηιόνα α δ' ἐσ ηιόνα β 26, 1 πόρον β πόνον α | ἐργάζοντο α εἰργάζοντο β 3 ἐν β ἐγ α | γὰρ β, om. α.

συλλέγεσθαι πάντα τὸν κατ᾽ ἤπειρον μέλλοντα ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ
πορεύεσθαι στρατόν. ὃς μέν νυν τῶν ὑπάρχων στρατὸν κάλλιστα
ἐσταλμένον ἀγαγὼν τὰ προκείμενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, οὐκ
ἔχω φράσαι· οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν ἐς κρίσιν τούτου πέρι ἐλθόντας οἶδα.
οἳ δέ, ἐπείτε διαβάντες τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὡμίλησαν τῇ Φρυγίῃ,
δι᾽ αὐτῆς πορευόμενοι παρεγένοντο ἐς Κελαινάς, ἵνα πηγαὶ ἀνα-
δίδουσι Μαιάνδρου ποταμοῦ καὶ ἑτέρου οὐκ ἐλάσσονος ἢ Μαι-
άνδρου, τῷ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Καταρήκτης, ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς
ἀγορῆς τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ· ἐν
τῇ καὶ ὁ τοῦ Σιληνοῦ Μαρσύεω ἀσκὸς [ἐν τῇ πόλι] ἀνακρέμαται,
τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐκδαρέντα ἀνακρεμα-
27 σθῆναι. ἐν ταύτῃ τῇ πόλι ὑποκατήμενος Πύθιος ὁ Ἄτυος, ἀνὴρ
Λυδός ἐξείνισε τὴν βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίστοισι
καὶ αὐτὸν Ξέρξην, χρήματά τε ἐπαγγέλλετο βουλόμενος ἐς τὸν πόλε-
μον παρέχειν. ἐπαγγελλομένου δὲ χρήματα Πυθίου, εἴρετο Ξέρξης
Περσέων τοὺς παρεόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πύθιος καὶ κόσα
χρήματα ἐκτημένος ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα. οἳ δὲ εἶπαν "ὦ βασιλεῦ,
οὗτός ἐστι, ὅς τοι τὸν πατέρα Δαρεῖον ἐδωρήσατο τῇ πλατανίστῳ
τῇ χρυσέῃ καὶ τῇ ἀμπέλῳ· ὃς καὶ νῦν ἐστι πρῶτος ἀνθρώπων
28 πλούτῳ, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, μετὰ σέ." θωμάσας δὲ τῶν ἐπέων τὸ
τελευταῖον Ξέρξης αὐτὸς δεύτερα εἴρετο Πύθιον, ὁκόσα οἱ εἴη χρή-
ματα. ὃ δὲ εἶπε "ὦ βασιλεῦ, οὔτε σε ἀποκρύψω οὔτε σκήψο-
μαι τὸ μὴ εἰδέναι τὴν ἐμεωυτοῦ οὐσίην, ἀλλ᾽ ἐπιστάμενός τοι
ἀτρεκέως καταλέξω. ἐπείτε γὰρ ἐπυθόμην τάχιστά σε ἐπὶ θάλασ-
σαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλληνίδα, βουλόμενός τοι δοῦναι ἐς τὸν

---

7 πέρι ἐλθόντασ α περιελθόντοσ β 9 παρεγένοντο β ἀπίκοντο α 11 καταρήκτησ α καταρρήκτησ β 13 σιληνοῦ α σειληνοῦ β | μαρσυεω β μαρσύου α | ἐν τῇ πόλι del. Valckenaer, ἐν πίτυι Emperius 13. 27,1 πόλι α πόλει β 27,1 ὑποκατήμενος: ὑποκαθήμενοσ | ὁ ἄτυοσ β ἀτρέοσ α 2 τήν ⟨τε⟩ Stein 3 ξέρξην α ξέρξεα β | βουλόμενος ἐς τὸν πόλεμον del. van Herwerden 4 παρέχειν del. idem 6 ἐκτημένος: κεκτημένοσ 8 τῇ ⟨τε⟩ Stein 28,1 τῶν ἐπέων τὸ τελευταῖον α τὸ τελευταῖον τῶν ἐπέων β 2 αὖτις Krüger, αὐτὸν Tournier 5 ἐπυθόμην τάχιστά σε β τάχιστά σε ἐπυθόμην α.

πόλεμον χρήματα ἐξέμαθον, καὶ εὗρον λογιζόμενος ἀργυρίου μὲν
δύο χιλιάδας ἐούσας μοι ταλάντων, χρυσίου δὲ τετρακοσίας μυρι-
άδας στατήρων Δαρεικῶν, ἐπιδεούσας ἑπτὰ χιλιάδων. καὶ τούτοισί
σε ἐγὼ δωρέομαι, αὐτῷ δέ μοι ἀπὸ ἀνδραπόδων τε καὶ γεωπέδων
ἀρκέων ἐστὶ βίος." ὃ μὲν ταῦτα ἔλεγε, Ξέρξης δὲ ἡσθεὶς τοῖσι 29
εἰρημένοισι εἶπε "ξεῖνε Λυδέ, ἐγὼ ἐπείτε ἐξῆλθον τὴν Περσίδα
χώρην, οὐδενὶ ἀνδρὶ συνέμιξα ἐς τόδε, ὅστις ἠθέλησε ξείνια προ-
θεῖναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, οὐδὲ ὅστις ἐς ὄψιν τὴν ἐμὴν καταστὰς
αὐτεπάγγελτος ἐς τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἠθέλησε συμβαλέσθαι χρή-
ματα, ἔξω σεῦ. σὺ δὲ καὶ ἐξείνισας μεγάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν καὶ
χρήματα μεγάλα ἐπαγγέλλεαι. σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτῶν γέρεα τοιάδε
δίδωμι· ξεῖνόν τέ σε ποιεῦμαι ἐμόν, καὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας
τοι τῶν στατήρων ἀποπλήσω παρ' ἐμεωυτοῦ δοὺς τὰς ἑπτὰ χιλιάδας,
ἵνα μή τοι ἐπιδέες ἔωσι αἱ τετρακόσιαι μυριάδες ἑπτὰ χιλιάδων,
ἀλλὰ ᾖ τοι ἀπαρτιλογίη ὑπ' ἐμέο πεπληρωμένη. ἔκτησό τε αὐτός,
τά περ αὐτὸς ἐκτήσαο, ἐπίστασό τε εἶναι αἰεὶ τοιοῦτος· οὐ γάρ
τοι ταῦτα ποιεῦντι οὔτε ἐς τὸ παρεὸν οὔτε ἐς χρόνον μεταμελήσει."

Ταῦτα δὲ εἴπας καὶ ἐπιτελέα ποιήσας ἐπορεύετο αἰεὶ τὸ 30
πρόσω. Ἄνανα δὲ καλεομένην Φρυγῶν πόλιν παραμειβόμενος καὶ
λίμνην, ἐκ τῆς ἅλες γίνονται, ἀπίκετο ἐς Κολοσσάς, πόλιν μεγάλην
Φρυγίης, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς ἐσβάλλων ἀφανίζεται,
ἔπειτα διὰ σταδίων ὡς πέντε μάλιστά κῃ ἀναφαινόμενος ἐκδιδοῖ
καὶ οὗτος ἐς τὸν Μαίανδρον. ἐκ δὲ Κολοσσέων ὁ στρατὸς ὁρμώ-
μενος ἐπὶ τοὺς οὔρους τῶν Φρυγῶν καὶ Λυδῶν ἀπίκετο ἐς Κύδραρα

---

7 *ἐξεμάνθανον* Stein 8 *ἐούσασ μοι α μοι ἐούσασ β* | *χρυσίου β χρυσοῦ α* 9 *χιλιάδων β χιλιαδέων α* 10 *σε* A *γε* B*β* | *γεω* (*γεο-* R)*πέδων β γεωπεδίων α* **29**, 6 *ἐξείνισασ α ξείνισασ β* | *μεγαλωστὶ* van Herwerden 7 *μεγάλα β*, om. *α* 9. 10 *τοι α*, om. *β* 10 *ἐπιδέεσ* Merzdorf: *ἐπιδεέεσ α*R *ἐπιδευέες* V | *ἑπτὰ χιλιάδων* del. van Herwerden 11 *ἀλλὰ α ἀλλ' β* | *ἦι* A *ἦ.* B*β* | *ἐμέο α ἐμέω β* | *ἔκτησό*: *κέκτησο* 12 *αὐτὸσ α*, om. *β* 13 *τοι ταῦτα α τοιαῦτα β* **30**, 1 *δὲ*] *τε* Kallenberg | *αἰεὶ τὸ πρόσω β τὸ πρόσω αἰεί α* 2 *παραμειψάμενος* van Herwerden 3 *ἐκ τῆσ β ἐξ ἧσ α* | *μεγάλην α*, om. *β* 4 *ἐσβάλλων* (*-ον* A) *α ἐμβαλὼν β* 7 *οὔρουσ β ὅρουσ α* | *τῶν φρυγῶν καὶ λυδῶν α τῶν λυδῶν καὶ φρυγῶν β* | ⟨*τε*⟩ *καὶ* Stein | *κύδραρα α κύδρα β.*

πόλιν, ἔνθα στήλη καταπεπηγυῖα, σταθεῖσα δὲ ὑπὸ Κροίσου, κατα-
31 μηνύει διὰ γραμμάτων τοὺς οὔρους. ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε
ἐς τὴν Λυδίην, σχιζομένης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἐς ἀριστερὴν ἐπὶ
Καρίης φερούσης, τῆς δὲ ἐς δεξιὴν ἐς Σάρδις, τῇ καὶ πορευομένῳ
διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα ἀνάγκη γίνεται, καὶ ἰέναι
παρὰ Καλλάτηβον πόλιν, ἐν τῇ ἄνδρες δημιοεργοὶ μέλι ἐκ μυρίκης
τε καὶ πυροῦ ποιεῦσι, ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν εὗρε πλατά-
νιστον, τὴν κάλλεος εἵνεκα δωρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ καὶ μελε-
δωνῷ ἀθανάτῳ [ἀνδρὶ] ἐπιτρέψας δευτέρῃ ἡμέρῃ ἀπίκετο ἐς τῶν
32 Λυδῶν τὸ ἄστυ. ἀπικόμενος δὲ ἐς Σάρδις πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε
κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ προε-
ρέοντας δεῖπνα βασιλέϊ παρασκευάζειν· πλὴν οὔτε ἐς Ἀθήνας οὔτε ἐς
Λακεδαίμονα ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντῃ. τῶνδε
δὲ εἵνεκα τὸ δεύτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι πρότερον
οὐκ ἔδοσαν Δαρείῳ πέμψαντι, τούτους πάγχυ ἐδόκεε τότε δείσαντας
δώσειν· βουλόμενος ὦν αὐτὸ τοῦτο ἐκμαθεῖν ἔπεμπε.
33 Μετὰ δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο ὡς ἐλῶν ἐς Ἄβυδον. οἱ δὲ ἐν
τούτῳ τὸν Ἑλλήσποντον ἐζεύγνυσαν ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐρώπην.
ἔστι δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σηστοῦ τε πόλιος
μεταξὺ καὶ Μαδύτου, ἀκτὴ τρηχέα ἐς θάλασσαν κατήκουσα, Ἀβύδῳ
καταντίον· ἔνθα μετὰ ταῦτα, χρόνῳ ὕστερον οὐ πολλῷ, ἐπὶ Ξαν-
θίππου τοῦ Ἀρίφρονος, στρατηγοῦ Ἀθηναίων, Ἀρταΰκτην, ἄνδρα
Πέρσην, λαβόντες, Σηστοῦ ὕπαρχον, ζῶντα πρὸς σανίδα διεπασ-
σάλευσαν, ὃς καὶ ἐς τοῦ Πρωτεσίλεω τὸ ἱρὸν ἐς Ἐλαιοῦντα ἀγι-
34 νεόμενος γυναῖκας ἀθέμιστα ἔργα ἔρδεσκε. ἐς ταύτην ὦν τὴν ἀκτὴν

---

8 στήλη α ἡ στήλη β **31**, 2 μὲν α, om. β | ἐσ α ἐπ᾽ β 5 καλλάτηβον α καλλάτιβον R καλλάτϊον V 6 πυροῦ α ἐκ πυροῦ β | ποιεῦσι α ποιέουσι β 7 εἵνεκα α εἶναι β | χρυσέωι A χρυσεω β χρυσῶι B | μελεδωνῶι α μελεδωνῷ β 8 ἀθανάτωι α ἀθανάτω β, del. Stein | ἀνδρὶ del. Cobet **32**, 1 δὲ β, om. α 5 τὸ δεύτερον α, om. β 6 ἔδοσαν α ἔπεμψαν β 7 ἔπεμπε β ἀκριβῶσ ἔπεμπε α **33**, 3 τε α, om. β 4 μαδύτου α ἀβύδου β | τρηχέα Abicht: τραχέα R τε τραχέα V παχέα α, πλατέα Stein | Ἀβύδου Krüger 6 Ἀθηναῖοι Stein 7 διεπασσάλευσαν α προσδιεπασσάλευσαν β 8 ἱερὸν A ἱρὸν Bβ | ἐλαιοῦντα α ἐλεοῦντα β 9 ἀθέμιτα ἔργα β ἀθέμιστα α

ἐξ Ἀβύδου ὁρμώμενοι ἐγεφύρουν, τοῖσι προσέκειτο, τὴν μὲν λευ-
κολίνου Φοίνικες, τὴν δὲ βυβλίνην Αἰγύπτιοι. ἔστι δὲ ἑπτὰ στά-
διοι ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον. καὶ δὴ ἐζευγμένου τοῦ πόρου
ἐπιγενόμενος χειμὼν μέγας συνέκοψέ τε ἐκεῖνα πάντα καὶ διέλυσε.
ὡς δ' ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιεύμενος, τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε 35
τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι πληγὰς καὶ κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος
πεδέων ζεῦγος. ἤδη δὲ ἤκουσα, ὡς καὶ στιγέας ἅμα τούτοισι ἀπ-
έπεμψε στίξοντας τὸν Ἑλλήσποντον. ἐνετέλλετο δὲ ὦν ῥαπίζοντας
λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάσθαλα· „ὦ πικρὸν ὕδωρ, δεσπότης τοι
δίκην ἐπιτιθεῖ τήνδε, ὅτι μιν ἠδίκησας, οὐδὲν πρὸς ἐκείνου ἄδικον
παθόν. καὶ βασιλεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεταί σε, ἤν τε σύ γε βούλῃ,
ἤν τε μή· σοὶ δὲ κατὰ δίκην ἄρα οὐδεὶς ἀνθρώπων θύει, ὡς ἐόντι
καὶ θολερῷ καὶ ἁλμυρῷ ποταμῷ." τήν τε δὴ θάλασσαν ἐνετέλλετο
τούτοισι ζημιοῦν, καὶ τῶν ἐπεστεώτων τῇ ζεύξι τοῦ Ἑλλησπόντου ἀπο-
ταμεῖν τὰς κεφαλάς. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίεον, τοῖσι προσέκειτο 36
αὕτη ἡ ἄχαρις τιμή, τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυ-
σαν δὲ ὧδε· πεντηκοντέρους καὶ τριήρεας συνθέντες, ὑπὸ μὲν τὴν
πρὸς τοῦ Εὐξείνου πόντου ἑξήκοντα [τε] καὶ τριηκοσίας, ὑπὸ δὲ τὴν
ἑτέρην τεσσερεσκαίδεκα καὶ τριηκοσίας, τοῦ μὲν Πόντου ἐπικαρσίας,
τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου κατὰ ῥόον, ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον τῶν
ὅπλων· συνθέντες δὲ ἀγκύρας κατῆκαν περιμήκεας, τὰς μὲν πρὸς
τοῦ Πόντου τῆς ἑτέρης τῶν ἀνέμων εἵνεκεν τῶν ἔσωθεν ἐκπνεόν-
των, τῆς δὲ ἑτέρης πρὸς ἑσπέρης τε καὶ τοῦ Αἰγαίου ζεφύρου τε
καὶ νότου εἵνεκα. διέκπλοον δὲ ὑπόφαυσιν κατέλιπον τῶν πεντη-

---

34, 2 ὁρμώμενοι α ὁρμημένοι β   3 δὲ β δ' ἑτέρην τὴν α | ἔστι α εἰσὶ β   4 ἀπαντίον α ἐπ' ἀντίον β | δὴ ἐζευγμένου α διεζευγμένου β   **35**, 2 ἐπικέσθαι corruptum uidetur Kallenbergio   3 πεδέων α πεδῶν β   4 δὲ α δὴ β   5 βάρβαρά α τὰ βάρβαρά β, μέρμερά Naber | τοι α σοι β   9 θολερῷ Markland: δολερῶι (-ρῶ β)   10 ζεύξι: ζεύξει   **36**, 1 προσέκειτο α προσεκέετο β   4 τε del. van Herwerden | ὑπὸ — 5 τριηκοσίας om. β   5 τεσσερεσκαίδεκα βB τεσσαρεσκαίδεκα A   6 ἀνακωχεύηι α ἀνακωχεύει (-η V') β, ἀνακωχεύωσι Reiske   7 κατῆκαν α κατήκασιν R κατήκαν (σι suprascr.) V | πρὸς τοῦ Πόντου τῆς ἑτέρης] τὰς μὲν τῆς ἑτέρης τῆς πρὸς τοῦ Πόντου van Herwerden   9 τῆς δὲ ἑτέρης] τὰς δὲ τῆς van Herwerden | ζεφύρου nescio quis in Allgem. Litteraturzeitung 1802 uol. II p. 226: εὔρου.

κοντέρων καὶ τριηρέων, ἵνα καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βουλόμενος πλέειν πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τοῦ Πόντου ἔξω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες κατέτεινον ἐκ γῆς στρεβλοῦντες ὄνοισι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα, οὐκέτι χωρὶς ἑκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου δασάμενοι ἐς ἑκατέρην, τέσσερα δὲ τῶν βυβλίνων. παχύτης μὲν ἦν ἡ αὐτὴ καὶ καλλονή, κατὰ λόγον δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα, τοῦ τάλαντον ὁ πῆχυς εἷλκε. ἐπειδὴ δὲ ἐγεφυρώθη ὁ πόρος, κορμοὺς ξύλων καταπρίσαντες καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχεδίης τῷ εὖρεϊ κόσμῳ ἐπετίθεσαν κατύπερθε τῶν ὅπλων τοῦ τόνου, θέντες δὲ ἐπεξῆς ἐνθαῦτα αὖτις ἐπεζεύγνυον. ποιήσαντες δὲ ταῦτα ὕλην ἐπεφόρησαν, κόσμῳ δὲ θέντες καὶ τὴν ὕλην γῆν ἐπεφόρησαν, κατανάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβῆται τὰ ὑποζύγια ὁρῶντα τὴν θάλασσαν [καὶ οἱ ἵπποι].

37 *Ὡς δὲ τά τε τῶν γεφυρέων κατεσκεύαστο καὶ τὰ περὶ τὸν Ἄθων, οἵ τε χυτοὶ περὶ τὰ στόματα τῆς διώρυχος, οἳ τῆς ῥηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ ἐμπίμπληται τὰ στόματα τοῦ ὀρύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ διῶρυξ παντελέως πεποιημένη ἀγγέλλετο, ἐνθαῦτα χειμερίσας, ἅμα τῷ ἔαρι παρεσκευασμένος ὁ στρατὸς ἐκ τῶν Σαρδίων ὁρμᾶτο ἐλῶν ἐς Ἄβυδον. ὁρμημένῳ δέ οἱ ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην ἀφανὴς ἦν, οὔτ᾽ ἐπινεφέλων ἐόντων, αἰθρίης τε τὰ μάλιστα, ἀντὶ ἡμέρης τε νὺξ ἐγένετο. ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τοῦτο τῷ Ξέρξῃ ἐπιμελὲς ἐγένετο, καὶ εἴρετο τοὺς Μάγους, τὸ θέλει προφαίνειν τὸ φάσμα. οἳ δὲ ἔφραζον, ὡς Ἕλλησι προδεικνύει ὁ θεὸς ἔκλειψιν τῶν πολίων, λέγοντες ἥλιον εἶναι Ἑλλήνων*

---

11 *τριηρέων* idem incertus: *τριχοῦ* (*τρι*^{χ}. V), *τριηρέων τριχοῦ* Petau 15 *ἦν* del. Reiske | *ἡ αὐτὴ* $α^2$: *αὔτη* 16 *ἦν* del. Kallenberg | *ἦν ἐμβριθέστερα β ἐμβριθέστερα ἦν α* 17 *ἐπειδὴ α ἐπεὶ β* 19 *ἐπετίθεσαν β ἐτίθεσαν α* | *κατύπερθε* (*-εν* V) *β καὶ ὕπερθε α* 22 *φοβῆται α*R *φοβεῖται* V 23 *ὁρῶντα τὴν θάλασσαν β τὴν θάλασσαν ὑπερορῶντα α* | *καὶ οἱ ἵπποι* del. Stein **37**, 1 *τὰ β*, om. *α* 2 *ἄθων α ἄθω β* 3 *ἐμπίπληται β πίμπληται α* 4 *ἀγγέλλετο α ἄγγελτο β* 6 *ὁ*(*ο*- V)*ρμᾶτο α*V *ὡρμᾶτο* R, *ὅρμητο* van Herwerden | *ὁρμημένωι α ὡρμημένω β* 7 *ἐπινεφέλων α ἐπινεφελέων β* 9 *ξέρξηι α ξέρξει* R *ξέρξῃ* V 10 *θέλει β θέλοι α* | *ἔφραζον α ἔφρα*(*ἔφα*- V)*σαν β* 11 *ἥλιον εἶναι α εἶναι ἥλιον β*.

προδέκτορα, σελήνην δὲ σφέων. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης
περιχαρὴς ἐὼν ἐποιέετο τὴν ἔλασιν. ὡς δ᾽ ἐξήλαυνε τὴν στρατιήν, 38
Πύθιος ὁ Λυδός, καταρρωδήσας τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαερ-
θείς τε τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξην ἔλεγε τάδε· "ὦ δέ-
σποτα, χρηίσας ἄν τευ βουλοίμην τυχεῖν, τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγ-
χάνει ἐὸν ὑπουργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γενόμενον." Ξέρξης δὲ πᾶν
μᾶλλον δοκέων μιν χρηίσειν ἢ τὸ ἐδεήθη, ἔφη τε ὑπουργήσειν καὶ
δὴ ἀγορεύειν ἐκέλευε, ὅτευ δέοιτο. ὃ δέ, ἐπείτε ταῦτα ἤκουσε, ἔλεγε
θαρσήσας τάδε· "ὦ δέσποτα, τυγχάνουσί μοι παῖδες ἐόντες πέντε,
καί σφεας καταλαμβάνει πάντας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα. σὺ δέ, ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τόδε ἡλικίης ἥκοντα οἰκτείρας,
τῶν μοι παίδων ἕνα παράλυσον τῆς στρατηΐης, τὸν πρεσβύτατον,
ἵνα αὐτοῦ τε ἐμεῦ καὶ τῶν χρημάτων ᾖ μελεδωνός. τοὺς δὲ τέσσε-
ρας ἄγε ἅμα σεωυτῷ, καὶ πρήξας, τὰ νοέεις, νοστήσειας ὀπίσω."
κάρτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης καὶ ἀμείβετο τοισίδε· "ὦ κακὲ ἄν- 39
θρωπε, σὺ ἐτόλμησας, ἐμεῦ στρατευομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
καὶ ἄγοντος παῖδας ἐμοὺς καὶ ἀδελφεοὺς καὶ οἰκηίους καὶ φίλους,
μνήσασθαι περὶ σέο παιδός, ἐὼν ἐμὸς δοῦλος, τὸν χρῆν πανοικίῃ
αὐτῇ γυναικὶ συνέπεσθαι; εὖ νυν τόδ᾽ ἐξεπίστασο, ὡς ἐν τοῖσι ὠσὶ
τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός, ὃς χρηστὰ μὲν ἀκούσας τέρψιος
ἐμπιπλεῖ τὸ σῶμα, ὑπεναντία δὲ τούτοισι ἀκούσας ἀνοιδέει. ὅτε
μέν νυν χρηστὰ ποιήσας ἕτερα τοιαῦτα ἐπηγγέλλεο, εὐεργεσίῃσι
βασιλέα οὐ καυχήσεαι ὑπερβαλέσθαι· ἐπείτε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον
ἐτράπευ, τὴν μὲν ἀξίην οὐ λάμψεαι, ἐλάσσω δὲ τῆς ἀξίης· σὲ μὲν

12 πυθόμενοσ δὲ ταῦτα β ταῦτα πυθόμενοσ α 38,1 δ᾽ α δὲ β 2 ἐπαερθείς: ἐπαρθείσ 3 ξέρξην α ξέρξεα β 4 χρηίσας: χρήσασ β χρήσαισ α | τευ Süvern: τί τευ α τι σεῦ β 5 ὑπουργῆσαι β ὑποργῆσαι α 6 χρηίσειν: χρήσειν α χρήσην R χρῆ^{σ} V | τό ⟨περ⟩ Stein | ὑπουργήσειν β ὑποργήσειν α 11 στρατηΐης Valckenaer: στρατιῆσ 12 τέσσερασ B τέσσαρασ Aβ 13 ἄγε β ἄγεν α | ὀπίσω Aβ ὀπίσωι B 39,1 ἀμείβετο β ἀμείβεται α | τοισίδε: τοῖσδε 3 οἰκηίουσ α οἰκήους R οικείους V 4 σοῦ Krüger | χρῆν β χρὴ α 5 γυναικὶ β τῆι γυναικὶ α | τόδ᾽ α τόδε β ἐξεπίστασο α ἐξεπίστατο β 6 ἀκούσασι van Herwerden 7 ἐμπιπλεῖ α ἐμπιπλέει β, ἐμπιμπλᾷ van Herwerden | ἀκούσας del. idem 8 ἐπηγγέλλεο α ἐπηγγέλλετο β 9 τὸ β τὸν α 10 ἐτράπευ α ἐτράπετο β.

γὰρ καὶ τοὺς τέσσερας τῶν παίδων ῥύεται τὰ ξείνια· τοῦ δὲ ἑνός, τοῦ περιέχεαι μάλιστα, τῇ ψυχῇ ζημιώσεαι." ὡς δὲ ταῦτα ὑπεκρίνατο, αὐτίκα ἐκέλευε, τοῖσι προσετέτακτο ταῦτα πρήσσειν, τῶν Πυθίου παίδων ἐξευρόντας τὸν πρεσβύτατον μέσον διαταμεῖν, διαταμόντας δὲ τὰ ἡμίτομα διαθεῖναι, τὸ μὲν ἐπὶ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, τὸ δ' ἐπ' ἀριστερά, καὶ ταύτῃ διεξιέναι τὸν στρατόν.

40 Ποιησάντων δὲ τούτων τοῦτο, μετὰ ταῦτα διεξήιε ὁ στρατός. ἡγέοντο δὲ πρῶτοι μὲν οἱ σκευοφόροι τε καὶ τὰ ὑποζύγια, μετὰ δὲ τούτους σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἐθνέων ἀναμίξ, οὐ διακεκριμένοι· τῇ δὲ ὑπερημίσεες ἦσαν, ἐνθαῦτα διελέλειπτο, καὶ οὐ συνέμισγον οὗτοι βασιλέϊ. προηγεῦντο μὲν δὴ ἱππόται χίλιοι, ἐκ Περσέων πάντων ἀπολελεγμένοι· μετὰ δὲ αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγμένοι, τὰς λόγχας κάτω ἐς τὴν γῆν τρέψαντες· μετὰ δὲ ἱροὶ Νησαῖοι καλεόμενοι ἵπποι δέκα, κεκοσμημένοι ὡς κάλλιστα. Νησαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ἐπὶ τοῦδε· ἔστι πεδίον μέγα τῆς Μηδικῆς, τῷ οὔνομά ἐστι Νήσαιον. τοὺς ὦν δὴ ἵππους τοὺς μεγάλους φέρει τὸ πεδίον τοῦτο. ὄπισθε δὲ τούτων τῶν δέκα ἵππων ἅρμα Διὸς ἱρὸν ἐπετέτακτο, τὸ ἵπποι μὲν εἷλκον λευκοὶ ὀκτώ, ὄπισθε δὲ τῶν ἵππων εἵπετο πεζῇ ἡνίοχος, ἐχόμενος τῶν χαλινῶν· οὐδεὶς γὰρ δὴ ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον ἀνθρώπων ἀναβαίνει. τούτου δὲ ὄπισθεν αὐτὸς Ξέρξης ἐπ' ἅρματος ἵππων Νησαίων· παρεβεβήκεε δέ οἱ ἡνίοχος, τῷ οὔνομα ἦν Πατιράμφης, Ὀτάνεω παῖς ἀνδρὸς Πέρσεω.

41 ἐξήλασε μὲν οὕτω ἐκ Σαρδίων Ξέρξης, μετεκβαίνεσκε δέ, ὅκως μιν λόγος αἱρέοι, ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς ἁρμάμαξαν. αὐτοῦ δὲ ὄπισθεν αἰχμοφόροι Περσέων οἱ ἄριστοί τε καὶ γενναιότατοι, χίλιοι, κατὰ νόμον τὰς λόγχας ἔχοντες, μετὰ

---

11 *τέσσερασ* B *τέσσαρασ* A*β* 14 *διαταμεῖν διαταμόντασ α διατεμεῖν διατεμόντασ β* **40**, 1 *τοῦτο β*, om. *α* 3 *σύμμικτοσ β*, om. *α* | *οὐ διακεκριμένοι* del. Valckenaer 4 *συνέμισγον* BR *συνέσμιγον* AV 5 *βασιλέϊ* del. Krüger | *μὲν δὴ α μὲν* (om. R) *γὰρ β* 7 *ἐς τὴν γῆν* del. Kallenberg | *τράποντες* Stein 8 *ἱροὶ α, οἱ β* | *καλεόμενοι α καλευμενοι β* 13 *τῶν β αὖ τῶν α* 14 *ἀναβαίνει β ἐπιβαίνει α* 15 *ἐπ' α ἐφ' β* 16 *παρεβεβήκεε β παραβέβηκε α* 17 *παῖσ ἀνδρὸσ πέρσεω β ἀνδρὸσ πέρσεω παῖσ α* **41**, 1 *οὕτω α οὕτωσ β* 2 *αἱρέοι α ἐξαιρέοι β*.

δὲ ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων ἀπολελεγμένη, μετὰ δὲ τὴν ἵππον ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων ἀπολελεγμένοι μύριοι. οὗτος πεζὸς ἦν· καὶ τούτων χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖσι δόρασι ἀντὶ τῶν σαυρωτήρων ῥοιὰς εἶχον χρυσέας καὶ πέριξ συνεκλήιον τοὺς ἄλλους, οἱ δὲ εἰνακισχίλιοι ἐντὸς τούτων ἐόντες ἀργυρέας ῥοιὰς εἶχον. εἶχον δὲ χρυσέας ῥοιὰς καὶ οἱ ἐς τὴν γῆν τράποντες τὰς λόγχας, καὶ μῆλα οἱ ἄγχιστα ἑπόμενοι Ξέρξῃ. τοῖσι δὲ μυρίοισι ἐπετέτακτο ἵππος Περσέων μυρίη. μετὰ δὲ τὴν ἵππον διελέλειπτο καὶ δύο σταδίους, καὶ ἔπειτα ὁ λοιπὸς ὅμιλος ἤιε ἀναμίξ.

Ἐποιέετο δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίης ὁ στρατὸς ἐπί τε ποτα- 42
μὸν Κάϊκον καὶ γῆν τὴν Μυσίην, ἀπὸ δὲ Καΐκου ὁρμώμενος, Κάνης ὄρος ἔχων ἐν ἀριστερῇ, διὰ τοῦ Ἀταρνέος ἐς Καρήνην πόλιν. ἀπὸ δὲ ταύτης διὰ Θήβης πεδίου ἐπορεύετο, Ἀδραμύτειόν τε πόλιν καὶ Ἄντανδρον τὴν Πελασγίδα παραμειβόμενος. τὴν Ἴδην δὲ λαβών, ἐς ἀριστερὴν χεῖρα ἤιε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πρῶτα μέν οἱ ὑπὸ τῇ Ἴδῃ νύκτα ἀναμείναντι βρονταί τε καὶ πρηστῆρες ἐπεισπίπτουσι, καί τινα αὐτοῦ ταύτῃ συχνὸν ὅμιλον διέφθειραν. ἀπικομένου 43
δὲ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν, ἐπείτε ἐκ Σαρδίων ὁρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ, ἐπέλιπε τὸ ῥέεθρον οὐδ᾽ ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τε καὶ τοῖσι κτήνεσι πινόμενος, ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίκετο Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη ἵμερον ἔχων θεήσασθαι. θεησάμενος δὲ καὶ πυθόμενος ἐκείνων ἕκαστα τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας, χοὰς δὲ οἱ Μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἐχέαντο. ταῦτα δὲ ποιησαμένοισι νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε. ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἐπορεύετο ἐνθεῦτεν, ἐν ἀριστερῇ μὲν ἀπέργων Ῥοίτιον πόλιν καὶ Ὀφρύνειον

---

8 *συνέκλήιον α συνέκληον* V *συνέκληον* R 9 *ἐόντεσ α*, om. *β* 10 *τὴν β*, om. *α* | *τράποντες*: *τρέποντεσ* 12 *διελέλειπτο* Schweighäuser: *διέλειπε β διέλειπέ τε α*, *διελείπετο* Schaefer **42**, 3 *Καρήνην* Steph. Byz. s. u.: *καρίνην β κάρνην α* 4 *ἀδραμυτειόν* V pr. *ἀδραμύττειόν α ἀτραμύτειόν* RV corr. 5 *δὴ* Matzat 7 *ἀναμείναντι*] *μίαν μείναντι* Stein 8 *τινα α τιν᾽ β* **43**, 2 *τὸν β ποταμὸν α* 5 *δὴ α δὲ β* 7 *ἐκείνων α κείνων β* 8 *χοὰσ α χιὰσ β* 9 *ἐνέπεσε* (-εν V) *β ἐσέπεσε α* | *ἡμέρηι δὲ ἐπορεύετο ἐνθεῦτεν α δὲ ἡμέρῃ ἐνθεῦτεν ἐπορεύετο β.*

καὶ Δάρδανον, ἥ περ δὴ Ἀβύδῳ ὅμουρός ἐστι, ἐν δεξιῇ δὲ Γέργιθας
Τευκρούς.
44 Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀβύδῳ, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα
τὸν στρατόν. καὶ προεπεποίητο γὰρ ἐπὶ κολωνοῦ ἐπίτηδες αὐτοῦ
ταύτῃ προεξέδρη λίθου λευκοῦ (ἐποίησαν δὲ Ἀβυδηνοὶ ἐντειλαμέ-
νου πρότερον βασιλέος), ἐνθαῦτα ὡς ἵζετο, κατορῶν ἐπὶ τῆς ἠιόνος
ἐθηεῖτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νέας, θηεύμενος δὲ ἱμέρθη τῶν
νεῶν ἅμιλλαν γινομένην ἰδέσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετό τε καὶ ἐνίκων
45 Φοίνικες Σιδώνιοι, ἥσθη τε τῇ ἁμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ. ὡς δὲ
ὥρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον,
πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων,
ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης ἑωυτὸν ἐμακάρισε, μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσε.
46 μαθὼν δέ μιν Ἀρτάβανος ὁ πάτρως, ὃς τὸ πρῶτον γνώμην ἀπε-
δέξατο ἐλευθέρως οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα, οὗτος ὡνὴρ φρασθεὶς Ξέρξην δακρύσαντα εἴρετο τάδε·
"ὦ βασιλεῦ, ὡς πολλὸν ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε καὶ
ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεωυτὸν δακρύεις." ὁ δὲ εἶπε
"ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι, ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς
ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ἐόντων τοσούτων οὐδεὶς ἐς ἑκα-
τοστὸν ἔτος περιέσται." ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων "ἕτερα τούτου παρὰ
τὴν ζόην πεπόνθαμεν οἰκτρότερα. ἐν γὰρ οὕτω βραχέϊ βίῳ οὐδεὶς
οὕτω ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε, οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων,
τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ οὐκὶ ἅπαξ τεθνάναι βούλεσθαι
μᾶλλον ἢ ζώειν. αἵ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι
συνταράσσουσαι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι
τὸν βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζόης κατα-

---

11 γέργιθασ α γέργιθάσ τε καὶ β **44,1** ἐγένοντο β ἐγένετο α | ἀβύδω β ἀβύδωι μέσηι α 2 αὐτοῦ Abresch: αὐτῶι α αὐτῶ β 3 προεξέδρη α ἐξέδρη β | δὲ α δὲ καὶ β 6 γινομένην α γενομένην β 7 Φοίνικες del. van Herwerden | τε τῇ] τῇ τε idem **46,1** πάτρως ⟨αὐτοῦ⟩ Stein 2 ἐλευθέρωσ α ἐλευθερίωσ β 3 ξέρξην α ξέρξεα β 4 πολλὸν Abicht: πολὺ 9 ζόην α ζώην β | οἰκτρότερα α οἰκτότερα β 11 οὐ α οὐκ β 12 ζώειν α ζῆν β 13 συνταράττουσαι α συνταράσσουσι β 14 οὕτω α οὕτωσ β.

φυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονε, ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών.”

Ξέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων “Ἀρτάβανε, βιοτῆς μέν νυν ἀνθρω- 47
πηίης πέρι, ἐούσης τοιαύτης, οἵην περ σὺ διαιρέαι εἶναι, παυσώμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνώμεθα χρηστὰ ἔχοντες πρήγματα ἐν χερσί· φράσον δέ μοι τόδε· εἴ τοι ἡ ὄψις τοῦ ἐνυπνίου μὴ ἐναργὴς οὕτω ἐφάνη, εἶχες ἂν τὴν ἀρχαίην γνώμην, οὐκ ἐῶν με στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἢ μετέστης ἄν; φέρε μοι τοῦτο ἀτρεκέως εἰπέ.” ὃ δὲ ἀμείβετο λέγων “ὦ βασιλεῦ, ὄψις μὲν ἡ ἐπιφανεῖσα τοῦ ὀνείρου, ὡς βουλόμεθα ἀμφότεροι, τελευτήσειε· ἐγὼ δ᾽ ἔτι καὶ ἐς τόδε δείματός εἰμι ὑπόπλεος οὐδ᾽ ἐντὸς ἐμεωυτοῦ, ἄλλα τε πολλὰ ἐπιλεγόμενος καὶ δὴ καὶ ὁρῶν τοι δύο τὰ μέγιστα πάντων ἐόντα
πολεμιώτατα.” Ξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα ἀμείβετο τοισίδε· “δαιμόνιε 48
ἀνδρῶν, κοῖα ταῦτα λέγεις εἶναι δύο μοι πολεμιώτατα; κότερά τοι ὁ πεζὸς μεμπτὸς κατὰ πλῆθός ἐστι, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέτερον λείψεσθαι τοῦ ἐκείνων ἢ καὶ συναμφότερα ταῦτα; εἰ γάρ τοι ταύτῃ ἐνδεέστερα φαίνεται εἶναι τὰ ἡμέτερα πρήγματα,
στρατοῦ ἂν ἄλλου τις τὴν ταχίστην ἄγερσιν ποιοῖτο.” ὃ δ᾽ ἀμεί- 49
βετο λέγων “ὦ βασιλεῦ, οὔτε στρατὸν τοῦτον, ὅστις γε σύνεσιν ἔχοι, μέμφοιτ᾽ ἂν οὔτε τῶν νεῶν τὸ πλῆθος· ἤν τε πλεῦνας συλλέξῃς, τὰ δύο τοι τὰ λέγω πολλῷ ἔτι πολεμιώτερα γίνεται. τὰ δὲ δύο ταῦτα ἐστὶ γῆ τε καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἔστι λιμὴν τοσοῦτος οὐδαμόθι, ὡς ἐγὼ εἰκάζω, ὅστις ἐγειρομένου χειμῶνος δεξάμενός σευ τοῦτο τὸ ναυτικὸν φερέγγυος ἔσται διασῶσαι

---

15 *αἱρετωτάτη β αἱρετωτάτηι α* 47,3 *μεμνώμεθα* Eustathius Il. p. 767: *μεμνεώμεθα* 6 *ἢ α*, om. *β* | *μοι τοῦτο β τοῦτό μοι α* 7 *δὲ β δ᾽ α* 8 *δ᾽ ἔτι β δὲ α* 9 *ὑπόπλεος* R *ὑπόπλεωσ α*V, *ὑπέρπλεος* van Herwerden 10 *ὁρῶν α ὁρέων β* | *τοι α*, om. *β* | *ἐόντα α ἐόντων β* 48,1 *Ξέρξης* — 2 *πολεμιώτατα* om. V 1 *τοισίδε: τοῖσδε* 2 *εἶναι δύο μοι α μοι εἶναι δύο* R 3 *κατὰ ⟨τὸ⟩* CP 5 *τὸ ἡμέτερον α*, om. *β* 6 *ἐνδεέστερα φαίνεται β φαίνεται ἐνδεέστερα α* 7 *τὴν ταχίστην ἄγερσιν α ἄγερσιν τὴν ταχίστην β* 49,1 *δ᾽ α δὲ β* 2 *στρατοῦ τούτου* Stein 3 *ἔχοι β ἔχει α* | *τε β δὲ α* 6 *τοσοῦτοσ α τοιοῦτοσ β*.

τὰς νέας. καίτοι οὐκὶ ἕνα αὐτὸν δεῖ εἶναι [τὸν λιμένα], ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἤπειρον, παρ᾽ ἣν δὴ κομίζεαι. οὔκων δὴ ἐόντων τοι λιμένων ὑποδεξίων, μάθε, ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι καὶ οὐκὶ ὤνθρωποι τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τῶν δύο τοι τοῦ ἑτέρου εἰρημένου τὸ ἕτερον ἔρχομαι ἐρέων. γῆ [δὲ] πολεμίη τῇδέ τοι κατίσταται· εἰ θέλει τοι μηδὲν ἀντίξοον καταστῆναι, τοσούτῳ τοι γίνεται πολεμιωτέρη ὅσῳ ἂν προβαίνῃς ἑκατέρω, τὸ πρόσω αἰεὶ κλεπτόμενος· εὐπρηξίης δὲ οὐκ ἔστι ἀνθρώποισι οὐδεμία πληθώρη. καὶ δή τοι, ὡς οὐδενὸς ἐναντιευμένου, λέγω τὴν χώρην πλεῦνα ἐν πλέονι χρόνῳ γινομένην λιμὸν τέξεσθαι. ἀνὴρ δὲ οὕτω ἂν εἴη ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἀρρωδέοι, πᾶν ἐπιλεγόμενος πείσε-
50 σθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη." ἀμείβεται Ξέρξης τοισίδε·
"Ἀρτάβανε, οἰκότως μὲν σύ γε τούτων ἕκαστα διαιρέαι, ἀτὰρ μήτε πάντα φοβέο μήτε πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεο. εἰ γὰρ δὴ βούλοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεισφερομένῳ πρήγματι τὸ πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεσθαι, ποιήσειας ἂν οὐδαμὰ οὐδέν· κρέσσον δὲ πάντα θαρσέοντα ἥμισυ τῶν δεινῶν πάσχειν μᾶλλον ἢ πᾶν χρῆμα προδειμαίνοντα μηδαμὰ μηδὲν παθεῖν. εἰ δὲ ἐρίζων πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξεις, σφάλλεσθαι ὀφείλεις ἐν αὐτοῖσι ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεναντία τούτοισι λέξας. τοῦτο μέν νυν ἐπ᾽ ἴσης ἔχει· εἰδέναι δὲ ἄνθρωπον ἐόντα κῶς χρὴ τὸ βέβαιον; δοκέω μὲν οὐδαμῶς. τοῖσι τοίνυν βουλομένοισι ποιέειν ὡς τὸ ἐπίπαν φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα, τοῖσι δὲ ἐπιλεγομένοισί τε πάντα καὶ ὀκνέουσι οὐ μάλα ἐθέλει. ὁρᾷς τὰ Περσέων πρήγματα ἐς ὃ δυνάμιος προκεχώρηκε. εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ἐμεῦ γενόμενοι βασιλέες γνώμῃσι ἐχρέωντο ὁμοίῃσι καὶ

---

8 οὐκὶ ἕνα α οὐχὶ ἕνεκα β | εἶναι α γενέσθαι β | τὸν λιμένα del. Krüger | ἀλλὰ ⟨πολλοὺς⟩ Stein | παρὰ α, om. β 9 δὴ κομίζεαι α δεῖ κομίσαι β | ἐόντων] ἐουσέων Tournier 10 λιμένων del. Tournier 11 οὐκὶ (οὐκ V) β οὐχὶ α 12 δὲ del. Herold 13 κατίσταται α καθίσταται β | θέλει A θέλοι B ἐθέλει R ἐθέλοι V | ἀντίξοον A ἀντίζοον BR et V (ἀντίζωον pr.) 14 ὅσωι α ὅσον β | ἑκατέρω β ἑκαστέρωι α 15 δὲ β γὰρ α 16 ἐναντιευμένου α ἐναντιουμένου β 50,1 τοισίδε: τοῖσδε 4 ἐπεισφερομένω β ἐπεσφερομένωι α, ἐπιφερομένῳ van Herwerden 7 παθεῖν] ποιεῖν Krüger | μὴ τὸ β μήτε α 8 ἀποδέξεισ α ἀποδέξησ β 10 κῶσ α κακῶσ β 12 ὀκνέουσι α ὀκνεῦσι (-ιν V) β.

σύ, ἢ μὴ χρεώμενοι γνώμῃσι τοιαύτῃσι ἄλλους συμβούλους εἶχον
τοιούτους, οὐκ ἄν κοτε εἶδες αὐτὰ ἐς τοῦτο προελθόντα· νῦν δὲ
κινδύνους ἀναρριπτέοντες ἐς τοῦτό σφεα προηγάγοντο. μεγάλα γὰρ
πρήγματα μεγάλοισι κινδύνοισι ἐθέλει καταιρέεσθαι. ἡμεῖς τοίνυν
ὁμοιεύμενοι ἐκείνοισι ὥρην τε τοῦ ἔτεος καλλίστην πορευόμεθα,
καὶ καταστρεψάμενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην νοστήσομεν ὀπίσω, οὔτε
λιμῷ ἐντυχόντες οὐδαμόθι οὔτε ἄλλο ἄχαρι οὐδὲν παθόντες. τοῦτο
μὲν γὰρ αὐτοὶ πολλὴν φορβὴν φερόμενοι πορευόμεθα, τοῦτο δέ,
τῶν ἄν κου ἐπιβέωμεν γῆν καὶ ἔθνος, τούτων τὸν σῖτον ἕξομεν·
ἐπ᾽ ἀροτῆρας δὲ καὶ οὐ νομάδας στρατευόμεθα ἄνδρας." λέγει 51
Ἀρτάβανος μετὰ ταῦτα "ὦ βασιλεῦ, ἐπείτε ἀρρωδέειν οὐδὲν ἐᾷς
πρῆγμα, σὺ δέ μευ συμβουλίην ἔνδεξαι· ἀναγκαίως γὰρ ἔχει περὶ
πολλῶν πρηγμάτων πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι. Κῦρος ὁ Καμβύσεω
Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Ἀθηνέων κατεστρέψατο δασμοφόρον εἶναι
Πέρσῃσι. τούτους ὦν τοὺς ἄνδρας συμβουλεύω τοι μηδεμιῇ μηχανῇ
ἄγειν ἐπὶ τοὺς πατέρας· καὶ γὰρ ἄνευ τούτων οἷοί τέ εἰμεν τῶν
ἐχθρῶν κατυπέρτεροι γίνεσθαι. ἢ γάρ σφεας, ἢν ἕπωνται, δεῖ ἀδι-
κωτάτους γίνεσθαι καταδουλουμένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιοτά-
τους συνελευθεροῦντας. ἀδικώτατοι μέν νυν γινόμενοι οὐδὲν κέρδος
μέγα ἡμῖν προσβάλλουσι, δικαιότατοι δὲ γινόμενοι οἷοί τε δηλή-
σασθαι μεγάλως τὴν σὴν στρατιὴν γίνονται. ἐς θυμὸν ὦν βάλευ
καὶ τὸ παλαιὸν ἔπος, ὡς εὖ εἴρηται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ πᾶν τέλος
καταφαίνεσθαι." ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης "Ἀρτάβανε, τῶν 52
ἀπεφήναο γνωμέων σφάλλεαι κατὰ ταύτην δὴ μάλιστα, ὃς Ἴωνας
φοβέαι μὴ μεταβάλωσι, τῶν ἔχομεν γνῶμα μέγιστον, τῶν σύ
τε μάρτυς γίνεαι καὶ οἱ συστρατευσάμενοι Δαρείῳ ἄλλοι ἐπὶ

---

17 σφεα β σφεασ α | προήγαγον Krüger 19 ἐκείνοισι α κείνοισι (-ιν V) β 23 τούτων α τοῦτον β 51, 2 ἐᾶισ (ἐᾶι A[1]) α ἐᾶσ β 5 Ἀθη-νέων Valla: ἀθηναίων 8 γίνεσθαι α γενέσθαι β 10 οὐδὲν — 11 γινό-μενοι om. β 11 προσβάλλουσι: προβάλλουσι α | δηλήσασθαι μεγάλωσ τὴν σὴν στρατιὴν α τὴν σὴν στρατιὴν δηλῆσαι μεγάλωσ β 12 ὧν βαλεῦ A ὦν βασιλεῦ B[1] ὦ βασιλεῦ β 13 πᾶν τέλοσ α παντελῶσ β 52, 1 πρὸσ β καὶ α, καὶ πρὸς Stein 2 γνωμέων σφάλλεαι α γνώμην σφάλεται β | κατὰ ταύ-την β κατ᾽ αὐτὴν α 3 τῷ σύ Reiske.

Σκύθας, ὅτι ἐπὶ τούτοισι ἡ πᾶσα Περσικὴ στρατιὴ ἐγένετο διαφθεῖραι καὶ περιποιῆσαι· οἳ δὲ δικαιοσύνην καὶ πιστότητα ἐνέδωκαν, ἄχαρι δὲ οὐδέν. πάρεξ δὲ τούτου, ἐν τῇ ἡμετέρῃ καταλιπόντας τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ χρήματα οὐδ᾽ ἐπιλέγεσθαι χρὴ νεώτερόν τι ποιήσειν. οὕτω μηδὲ τοῦτο φοβέο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθὸν σῶζε οἶκόν τε τὸν ἐμὸν καὶ τυραννίδα τὴν ἐμήν· σοὶ γὰρ ἐγὼ μούνῳ ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτράπω."

53 *Ταῦτα εἴπας καὶ Ἀρτάβανον ἀποστείλας ἐς Σοῦσα δεύτερα μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους· ἐπεὶ δέ οἱ παρῆσαν, ἔλεγέ σφι τάδε· "ὦ Πέρσαι, τῶνδ᾽ ἐγὼ ὑμέων χρηίζων συνέλεξα, ἄνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθοὺς καὶ μὴ καταισχύνειν τὰ πρόσθε ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἐόντα μεγάλα τε καὶ πολλοῦ ἄξια, ἀλλ᾽ εἷς τε ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες προθυμίην ἔχωμεν· ξυνὸν γὰρ τοῦτο πᾶσι ἀγαθὸν σπεύδεται. τῶνδε δὲ εἵνεκα προαγορεύω ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου ἐντεταμένως· ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπ᾽ ἄνδρας στρατευόμεθα ἀγαθούς, τῶν ἢν κρατήσωμεν, οὐ μή τις ἡμῖν ἄλλος στρατὸς ἀντιστῇ κοτε ἀνθρώπων. νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, οἳ Περσίδα γῆν λελόγχασι."*

54 *Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην παρεσκευάζοντο ἐς τὴν διάβασιν, τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἀνέμενον τὸν ἥλιον ἐθέλοντες ἰδέσθαι ἀνίσχοντα, θυμιήματά τε παντοῖα ἐπὶ τῶν γεφυρέων καταγίζοντες καὶ μυρσίνῃσι στορνύντες τὴν ὁδόν. ὡς δ᾽ ἐπανέτελλε ὁ ἥλιος, σπένδων ἐκ χρυσέης φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θάλασσαν εὔχετο πρὸς τὸν ἥλιον, μηδεμίαν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ἥ μιν παύσει καταστρέψασθαι τὴν Εὐρώπην πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης γένη-*

---

6 *καὶ* (ante *περ.*)] *ἢ* Naber | *ἐνέδωκαν*] *ἐνεδέξαντο* van Herwerden 8 *τέκνα καὶ α τέκνα β* | *οὐδ᾽ β οὐδὲ α* 9 *ἔχων β ἔχε α* 11 *ἐκ πάντων α*, om. *β* | *ἐπιτράπω β ἐπιτρέπω α* **53**, 1 *ἀποστείλασ α ἀπολύσασ β* 3 *τῶνδ᾽ α τῶνδε β* | *χρήιζων α χρήζων* (-*ω* R) *β* 4 *γίνεσθαι β γενέσθαι α* 5 *πρόσθε α πρόσθεν β* 6 *ἀλλ᾽ β ἀλλὰ α* | *ἔχωμεν α ἔχομεν β* 7 *τοῦτο πᾶσι* (-*ιν* V) *β πᾶσι τοῦτο α* | *σπεύδεται β σπευδέτω α* | *δὴ* Stein 8 *ἐντεταμένωσ α ἐντεταγ*(-*ας*- V)*μένωσ β* 10 *ἡμῖν ἄλλοσ α ἄλλοσ ἡμῖν β* 11 *περσίδα γῆν β πέρσασ α* **54**, 1 *παρεσκευάζοντο β παρεσκευάζετο α* 2 *ἐθέλοντες ἰδέσθαι* del. van Herwerden 3 *μυρσίνῃσι α σμυρσίνῃ β* 6 *παύσει α πάσῃ β* 7 *γενέσθαι* van Herwerden.

ται. εὐξάμενος δὲ ἐσέβαλε τὴν φιάλην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ
χρύσεον κρητῆρα καὶ Περσικὸν ξίφος, τὸν ἀκινάκην καλέουσι.
ταῦτα οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι, οὔτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς
κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος, οὔτε εἰ μετεμέλησέ οἱ τὸν Ἑλλήσποντον
μαστιγώσαντι, καὶ ἀντὶ τούτων τὴν θάλασσαν ἐδωρέετο. ὡς δὲ 55
ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, διέβαινον κατὰ μὲν τὴν ἑτέρην τῶν γεφυρέων
τὴν πρὸς τοῦ Πόντου ὁ πεζός τε καὶ ἡ ἵππος ἅπασα, κατὰ δὲ
τὴν πρὸς τὸ Αἰγαῖον τὰ ὑποζύγια καὶ ἡ θεραπηίη. ἡγέοντο δὲ
πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι, ἐστεφανωμένοι πάντες, μετὰ δὲ
τούτους ὁ σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἐθνέων. ταύτην μὲν τὴν
ἡμέρην οὗτοι, τῇ δὲ ὑστεραίῃ πρῶτοι μὲν οἵ τε ἱππόται καὶ οἱ
τὰς λόγχας κάτω τράποντες· ἐστεφάνωντο δὲ καὶ οὗτοι. μετὰ δὲ
οἵ τε ἵπποι οἱ ἱροὶ καὶ τὸ ἅρμα τὸ ἱρόν, ἐπὶ δὲ αὐτός τε Ξέρξης
καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ οἱ ἱππόται οἱ χίλιοι, ἐπὶ δὲ τούτοισι ὁ
ἄλλος στρατός. καὶ αἱ νέες ἅμα ἀνήγοντο ἐς τὴν ἀπεναντίον. ἤδη
δὲ ἤκουσα καὶ ὕστατον διαβῆναι βασιλέα πάντων.

Ξέρξης δέ, ἐπείτε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθηεῖτο τὸν στρατὸν 56
ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. διέβη δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἐν ἑπτὰ
ἡμέρῃσι καὶ ἐν ἑπτὰ εὐφρόνῃσι, ἐλινύσας οὐδένα χρόνον. ἐνθαῦτα
λέγεται, Ξέρξεω ἤδη διαβεβηκότος τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα εἰπεῖν
Ἑλλησπόντιον "ὦ Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος Πέρσῃ, καὶ οὔνομα
ἀντὶ Διὸς Ξέρξην θέμενος, ἀνάστατον τὴν Ἑλλάδα θέλεις ποιῆσαι,
ἄγων πάντας ἀνθρώπους; καὶ γὰρ ἄνευ τούτων ἐξῆν τοι ποιέειν
ταῦτα."

Ὡς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὁρμημένοισι τέρας σφι ἐφάνη 57
μέγα, τὸ Ξέρξης ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο, καίπερ εὐσύμβλητον
ἐόν· ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγόν. εὐσύμβλητον ὦν τῇδε ἐγένετο, ὅτι
ἔμελλε μὲν ἐλᾶν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαυρότατα καὶ

8 τήν ⟨τε⟩ idem 9 κρητῆρα α κρατῆρα β 55, 4 τὸ β τὸν α | τά ⟨τε⟩ Stein 7 πρῶτοι μὲν α, om. β 8 τράποντες: τρέποντεσ 11 ἀπαντίον van Herwerden 56, 1 ἐπείτε R ἐπεὶ V ἐπεὶ α 6 ξέρξην α ξέρξεα β | θέλεισ α ἐθέλεισ β 7 τούτων α τούτου β | τοι α σοι β 57, 1 ὁρμημένοισι α ὡρμημένοισι β 2 εὐσύμβλητον α συμβλητὸν β 3 ἐγένετο β τοῦτο ἐγένετο α 4 γαυρότατα Cobet | ⟨τε⟩ καὶ Naber.

μεγαλοπρεπέστατα, ὀπίσω δὲ περὶ ἑωυτοῦ τρέχων ἥξειν ἐς τὸν αὐτὸν χῶρον. ἐγένετο δὲ καὶ ἕτερον αὐτῷ τέρας ἐόντι ἐν Σάρδισι· ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διξὰ ἔχουσαν αἰδοῖα, τὰ μὲν ἔρσενος,
58 τὰ δὲ θηλέης· κατύπερθε δὲ ἦν τὰ τοῦ ἔρσενος. τῶν ἀμφοτέρων λόγον οὐδένα ποιησάμενος τὸ πρόσω ἐπορεύετο, σὺν δέ οἱ ὁ πεζὸς στρατός. ὁ δὲ ναυτικὸς ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον πλέων παρὰ γῆν ἐκομίζετο, τὰ ἔμπαλιν πρήσσων τοῦ πεζοῦ. ὃ μὲν γὰρ πρὸς ἑσπέρην ἔπλεε, ἐπὶ Σαρπηδονίης ἄκρης ποιεύμενος τὴν ἄπιξιν, ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένῳ περιμένειν· ὁ δὲ κατ᾽ ἤπειρον στρατὸς πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς Χερσονήσου, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχων τὸν Ἕλλης τάφον τῆς Ἀθάμαντος, ἐν ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν, διὰ μέσης δὲ πορευόμενος πόλιος, τῇ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Ἀγορή. ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων τὸν κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον, καὶ Μέλανα ποταμόν, οὐκ ἀντισχόντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον, ἀλλ᾽ ἐπιλιπόντα, τοῦτον τὸν ποταμὸν διαβάς, ἐπ᾽ οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, ἤιε πρὸς ἑσπέρην, Αἶνόν τε πόλιν Αἰολίδα καὶ Στεντορίδα λίμνην παρεξ-
59 ιών, ἐς ὃ ἀπίκετο ἐς Δορίσκον. ὁ δὲ Δορίσκος ἐστὶ τῆς Θρηίκης αἰγιαλός τε καὶ πεδίον μέγα, διὰ δὲ αὐτοῦ ῥέει ποταμὸς μέγας Ἕβρος· ἐν τῷ τεῖχός τε ἐδέδμητο βασιλήιον τοῦτο, τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Περσέων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκεε ὑπὸ Δαρείου ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐπείτε ἐπὶ Σκύθας ἐστρατεύετο. ἔδοξε ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐναριθμῆσαι τὸν στρατόν, καὶ ἐποίεε ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένας ἐς Δορίσκον οἱ ναύαρχοι, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα Δορίσκῳ ἐκόμισαν, ἐν τῷ Σάλη τε Σαμοθρηικίη πεπόλισται πόλις καὶ Ζώνη, τελευτᾷ δὲ αὐτοῦ Σέρρειον ἄκρη ὀνομαστή. ὁ δὲ χῶρος οὗτος τὸ παλαιὸν ἦν Κικόνων. ἐς τοῦτον τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντες τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελκύσαντες. ὃ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ

---

5 ἑωυτοῦ α ἑωυτῶ β 58, 4 πρὸσ α ἐσ β 59, 1 θρήικησ α θρήκησ β 3 ἐδέδμητο α ἐδεάμητο β | τὸ β, om. α 6 ἐνὰ(ἀνα- R)ριθμῆσαι β ἐξαριθμῆσαι α 7 ταῦτα α τάδε β 9 ἐκόμισαν α ἐκομίσαντο β | σαμοθρηικίη α σαμοθρηκίη β 10 τελευτᾷ Stein: τελευταία | σέρρειον (ει in ras. V) Αβ δὲ ἔρρειον B[1] 11 ἦν α, om. β.

τοῦτον τὸν χρόνον τῆς στρατιῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο. ὅσον μέν νυν 60 ἕκαστοι παρεῖχον πλήθεος ἀριθμόν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν τὸ ἀτρεκές (οὐ γὰρ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων), σύμπαντος δὲ τοῦ στρατοῦ τοῦ πεζοῦ τὸ πλῆθος ἐφάνη ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες. ἐξηρίθμησαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον· συναγαγόντες ἐς ἕνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων, καὶ συννάξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν ἔξωθεν κύκλον· περιγράψαντες δὲ καὶ ἀπέντες τοὺς μυρίους αἱμασιὴν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ εἰς τὸν ὀμφαλόν. ταύτην δὲ ποιήσαντες ἄλλους ἐσεβίβαζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον, μέχρις οὗ πάντας τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν. ἀριθμήσαντες δὲ κατὰ ἔθνεα διέτασσον.

Οἱ δὲ στρατευόμενοι οἵδε ἦσαν, Πέρσαι μὲν ὧδε ἐσκευασμένοι· 61 περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον τιάρας καλεομένους, πίλους ἀπαγέας, περὶ δὲ τὸ σῶμα κιθῶνας χειριδωτοὺς ποικίλους, * * * λεπίδος σιδηρέης ὄψιν ἰχθυοειδέος, περὶ δὲ τὰ σκέλεα ἀναξυρίδας, ἀντὶ δὲ ἀσπίδων γέρρα· ὑπὸ δὲ φαρετρεῶνες ἐκρέμαντο· αἰχμὰς δὲ βραχέας εἶχον, τόξα δὲ μεγάλα, ὀϊστοὺς δὲ καλαμίνους, πρὸς δὲ ἐγχειρίδια παρὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν παραιωρεύμενα ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἄρχοντα παρείχοντο Ὀτάνεα τὸν Ἀμήστριος, πατέρα τῆς Ξέρξεω γυναικός, ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων Κηφῆνες, ὑπὸ μέντοι σφέων αὐτῶν καὶ τῶν περιοίκων Ἀρταῖοι. ἐπεὶ δὲ Περσεὺς ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπίκετο παρὰ Κηφέα τὸν Βήλου, καὶ ἔσχε αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Ἀνδρομέδην, γίνεται αὐτῷ παῖς, τῷ οὔνομα ἔθετο Πέρσην, τοῦτον δὲ αὐτοῦ καταλείπει· ἐτύγχανε γὰρ ἄπαις ἐὼν ὁ Κηφεὺς ἔρσενος γόνου. ἐπὶ τούτου δὴ τὴν ἐπωνυμίην ἔσχον. Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσταλμένοι ἐστρατεύοντο· Μηδικὴ γὰρ 62 αὕτη ἡ σκευή ἐστι καὶ οὐ Περσική. οἱ δὲ Μῆδοι ἄρχοντα μὲν

60, 2 παρείχοντο van Herwerden | πλήθεοσ β πλῆθοσ ἐσ α 5 τόνδε α τοῦτον β | συναγαγόντεσ β συνήγαγόν τε α 6 συννάξαντες Reiske: συνάξαντεσ 7 ἀπέντεσ α ἀφέντεσ β 9 εἰσ α ἐσ β 61, 3 κιθῶνας Aldus: χιτῶνασ | ⟨καὶ θώρηκας⟩ suppleuit I. Chr. Biel, ⟨ὧν ὑπεράνω ἐφόρεον θώρηκας ἀπὸ⟩ Reiske, ⟨ὑπὸ δὲ θώρηκας πεποιημένους⟩ Stein 5 βραχέασ β βραχειασ α 8 ὀτάνεα τὸν ἀμήστριοσ α ὀτάνην τὸν ἀμάστριοσ β 14 δὴ Stein: δὲ

*παρείχοντο Τιγράνην, ἄνδρα Ἀχαιμενίδην, ἐκαλέοντο δὲ πάλαι
πρὸς πάντων Ἄριοι, ἀπικομένης δὲ Μηδείης τῆς Κολχίδος ἐξ
Ἀθηνέων ἐς τοὺς Ἀρίους τούτους μετέβαλον καὶ οὗτοι τὸ οὔνομα.
αὐτοὶ δὲ περὶ σφέων ὧδε λέγουσι Μῆδοι. Κίσσιοι δὲ στρατευό-
μενοι τὰ μὲν ἄλλα κατά περ Πέρσαι ἐσκευάδατο, ἀντὶ δὲ τῶν
πίλων μιτρηφόροι ἦσαν. Κισσίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Ὀτάνεω.
Ὑρκάνιοι δὲ κατά περ Πέρσαι ἐσεσάχατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι*
63 *Μεγάπανον, τὸν Βαβυλῶνος ὕστερον τούτων ἐπιτροπεύσαντα. Ἀσσύ-
ριοι δὲ στρατευόμενοι περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον χάλκεά τε
κράνεα καὶ πεπλεγμένα τρόπον τινὰ βάρβαρον οὐκ εὐαπήγητον,
ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς καὶ ἐγχειρίδια παραπλήσια τῇσι Αἰγυπτίῃσι
εἶχον, πρὸς δὲ ῥόπαλα ξύλων τετυλωμένα σιδήρῳ, καὶ λινέους
θώρηκας. οὗτοι δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ
τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν. [τούτων δὲ μεταξὺ Χαλδαῖοι.]*
64 *ἦρχε δέ σφεων Ὀτάσπης ὁ Ἀρταχαίου. Βάκτριοι δὲ περὶ μὲν
τῇσι κεφαλῇσι ἀγχοτάτω τῶν Μηδικῶν ⟨τιάρας⟩ ἔχοντες ἐστρατεύ-
οντο, τόξα δὲ καλάμινα ἐπιχώρια καὶ αἰχμὰς βραχέας. Σάκαι δὲ
[οἱ Σκύθαι] περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρβασίας ἐς ὀξὺ ἀπηγμένας
ὀρθὰς εἶχον πεπηγυίας, ἀναξυρίδας δὲ ἐνεδεδύκεσαν, τόξα δὲ ἐπι-
χώρια καὶ ἐγχειρίδια, πρὸς δὲ καὶ [ἀξίνας] σαγάρις εἶχον. τούτους
δέ, ἐόντας Σκύθας Ἀμυργίους, Σάκας ἐκάλεον· οἱ γὰρ Πέρσαι
πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακέων*
65 *ἦρχε Ὑστάσπης, ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀτόσσης τῆς Κύρου. Ἰνδοὶ
δὲ εἵματα μὲν ἐνδεδυκότες ἀπὸ ξύλων πεποιημένα, τόξα δὲ καλά-
μινα εἶχον καὶ ὀϊστοὺς καλαμίνους· ἐπὶ δὲ σίδηρος ἦν. ἐσταλμένοι*

62, 3 *ἄνδρα α*, om. *β* 4 *μηδείησ β μηδέησ α* 5 *ἀθηνέων* A *ἀθηναίων* B *β* | *τὸ οὔνομα β τοὔνομα α* 6 *αὐτοὶ δὲ β αὐτοὶ α* 8 *ἀνάφησ α ἀναφάνησ β* **63,** 3 *κράνεα β*, om. *α* | *τρόπον τινὰ α τινὰ τρόπον β* 4 *Αἰγυπτίῃσι ⟨μαχαίρῃσι⟩* Stein 6 *ἐκαλέοντο β καλέονται α* 7 *τούτων — Χαλδαῖοι* del. Stein 8 *Ἀρταχαίεω* Stein **64,** 2 *ἀγχοτάτω β ἀγχότατα α* | *⟨τιήρας⟩* add. van Herwerden 4 *οἱ Σκύθαι* del. idem | *μὲν β*, om. *α* | *ἀπηγμένασ α ἀπιγμένασ β* 5 *ἐνεδεδύκεσαν α ἐνδεδύκεσαν β* 6 *καὶ* (ante *ἀξ.*) *α*, om. *β* | *ἀξίνας* del. Naber | *σαγάρις* C: *σαγάρεισ α σαγγάρεισ β* 7 *ἀ*(*αὐ*- Apr.)*μυργίουσ α εὐμυργίουσ β* | *γὰρ α δὲ β* **65,** 3 *σίδηροσ β σίδηρον α*.

μὲν δὴ ἦσαν οὕτω Ἰνδοί, προσετετάχατο δὲ συστρατευόμενοι Φαρ-
ναζάθρῃ τῷ Ἀρταβάτεω. Ἄριοι δὲ τόξοισι μὲν ἐσκευασμένοι ἦσαν
Μηδικοῖσι, τὰ δὲ ἄλλα, κατά περ Βάκτριοι. Ἀρίων δὲ ἦρχε Σισά- 66
μνης ὁ Ὑδάρνεος. Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σόγδοι τε καὶ
Γανδάριοι καὶ Δαδίκαι, τὴν αὐτὴν σκευὴν ἔχοντες, τὴν καὶ Βάκτριοι,
ἐστρατεύοντο. τούτων δὲ ἦρχον οἵδε· Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων
Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνάκεος, Σόγδων δὲ Ἀζάνης ὁ Ἀρταίου, Γανδα-
ρίων δὲ καὶ Δαδικέων Ἀρτύφιος ὁ Ἀρταβάνου. Κάσπιοι δὲ σι- 67
σύρνας τε ἐνδεδυκότες, καὶ τόξα ἐπιχώρια καλάμινα ἔχοντες καὶ
ἀκινάκας, ἐστρατεύοντο. οὗτοι μὲν οὕτω ἐσκευάδατο, ἡγεμόνα παρ-
εχόμενοι Ἀριόμαρδον τὸν Ἀρτυφίου ἀδελφεόν, Σαράγγαι δὲ εἵματα
μὲν βεβαμμένα ἔχοντες ἐνέπρεπον, πέδιλα δὲ ἐς γόνυ ἀνατείνοντα
εἶχον, τόξα δὲ καὶ αἰχμὰς Μηδικάς. Σαραγγέων δὲ ἦρχε Φερενδάτης
ὁ Μεγαβάζου. Πάκτυες δὲ σισυρνοφόροι τε ἦσαν καὶ τόξα ἐπιχώρια
εἶχον καὶ ἐγχειρίδια. Πάκτυες δὲ ἄρχοντα παρείχοντο Ἀρταΰντην τὸν
Ἰθαμίτρεω. Οὔτιοι δὲ καὶ Μύκοι τε καὶ Παρικάνιοι ἐσκευασμένοι 68
ἦσαν, κατά περ Πάκτυες. τούτων δὲ ἦρχον οἵδε· Οὐτίων μὲν καὶ
Μύκων Ἀρσαμένης ὁ Δαρείου, Παρικανίων δὲ Σιρομίτρης ὁ Οἰο-
βάζου. Ἀράβιοι δὲ ζειρὰς ὑπεζωμένοι ἦσαν, τόξα δὲ παλίντονα 69
εἶχον πρὸς δεξιὰ μακρά. Αἰθίοπες δὲ παρδαλέας τε καὶ λεοντέας
ἐναμμένοι, τόξα δὲ εἶχον ἐκ φοίνικος σπάθης πεποιημένα, μακρά,
τετραπηχέων οὐκ ἐλάσσω, ἐπὶ δὲ καλαμίνους ὀϊστοὺς μικρούς· ἀντὶ
δὲ σιδήρου ἐπῆν λίθος ὀξὺς πεποιημένος, τῷ καὶ τὰς σφρηγῖδας
γλύφουσι· πρὸς δὲ αἰχμὰς εἶχον, ἐπὶ δὲ κέρας δορκάδος ἐπῆν ὀξὺ πε-
ποιημένον, τρόπον λόγχης· εἶχον δὲ καὶ ῥόπαλα τυλωτά. τοῦ δὲ σώ-
ματος τὸ μὲν ἥμισυ ἐξηλείφοντο γύψῳ ἰόντες ἐς μάχην, τὸ δὲ [ἕτερον]

---

4 οὕτω α οὕτωσ β | φαρναζάθρη β φαρναζάθην α 66, 4 μὲν α δὲ β 5 ἀζάνησ α ἀρτάνησ β 6 ἀρτύφιοσ α ἀρτύβιοσ β 67, 3 ἀκινάκασ α ἀκινάκεασ β | οὗτοι μὲν οὕτω β οὕτω μὲν οὗτοι α 4 ἀρτυφίου α ἀρτυβίου β 5 ἔχοντεσ ἐνέπρεπον β ἐνέπρεπον ἔχοντεσ α 8 ἀρταύντην R ἀρταΰτην V ἀρτύντην α 9 Ἰθαμίτρεω Schweighäuser: ἰθαμάτρεω α ἰτραμίτεω β 68, 3 οἰοβάζου α οἰβάζου β 69, 1 ὑπεζωμένοι α ὑπεζωσμένοι β 2 πρὸς — 3 εἶχον om. β | πρὸς δεξιὰ Stein: προσδέξια α 5 ἐπῆν λίθοσ α λίθοσ ἐπῆν β | σφρηγῖδασ α σφραγίδασ β 6 δὲ ἦν κέρας δορκάδος ὀξὺ van Herwerden 8 γύψωι α γύψον β | δὲ van Herwerden: δὲ (δ' V) ἕτερον β δὲ ἄλλο α

ἥμισυ μίλτῳ. Ἀραβίων δὲ καὶ Αἰθιόπων τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου
οἰκημένων ἦρχε Ἀρσάμης, ὁ Δαρείου ⟨τε⟩ καὶ Ἀρτυστώνης, τῆς
Κύρου θυγατρός, τὴν μάλιστα στέρξας τῶν γυναικῶν Δαρεῖος εἰκὼ
70 χρυσέην σφυρήλατον ἐποιήσατο. τῶν μὲν δὴ ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθιό-
πων καὶ Ἀραβίων ἦρχε Ἀρσάμης, οἱ δὲ ἀπὸ ἡλίου ἀνατολέων
Αἰθίοπες (διξοὶ γὰρ δὴ ἐστρατεύοντο) προσετετάχατο τοῖσι Ἰνδοῖσι,
διαλλάσσοντες εἶδος μὲν οὐδὲν τοῖσι ἑτέροισι, φωνὴν δὲ καὶ τρί-
χωμα μοῦνον· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ ἡλίου Αἰθίοπες ἰθύτριχές εἰσι, οἱ
δ᾽ ἐκ τῆς Λιβύης οὐλότατον τρίχωμα ἔχουσι πάντων ἀνθρώπων.
οὗτοι δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης Αἰθίοπες τὰ μὲν πλέω, κατά περ Ἰνδοί,
ἐσεσάχατο, προμετωπίδια δὲ ἵππων εἶχον ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι, σύν
τε τοῖσι ὠσὶ ἐκδεδαρμένα καὶ τῇσι λοφιῇσι· καὶ ἀντὶ μὲν λόφου ἡ
λοφιὴ κατέχρα, τὰ δὲ ὦτα τῶν ἵππων ὀρθὰ πεπηγότα εἶχον· προ-
71 βλήματα δὲ ἀντ᾽ ἀσπίδων ἐποιεῦντο γεράνων δοράς. Λίβυες δὲ
σκευὴν μὲν σκυτίνην ἤισαν ἔχοντες, ἀκοντίοισι δὲ ἐπικαύτοισι χρε-
72 ώμενοι. ἄρχοντα δὲ παρείχοντο Μασσάγην τὸν Ὀαρίζου. Παφλα-
γόνες δὲ ἐστρατεύοντο, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχοντες κράνεα
πεπλεγμένα, ἀσπίδας δὲ μικράς, αἰχμὰς δὲ οὐ μεγάλας, πρὸς δὲ
ἀκόντια καὶ ἐγχειρίδια, περὶ δὲ τοὺς πόδας πέδιλα ἐπιχώρια ἐς
μέσην κνήμην ἀνατείνοντα. Λίγυες δὲ καὶ Ματιηνοί, καὶ Μαριαν-
δυνοί τε καὶ Σύριοι, τὴν αὐτὴν ἔχοντες Παφλαγόσι, ἐστρατεύοντο.
οἱ δὲ Σύριοι οὗτοι ὑπὸ Περσέων Καππαδόκαι καλέονται. Παφλα-
γόνων μέν νυν καὶ Ματιηνῶν Δῶτος ὁ Μεγασίδρου ἦρχε, Μαριαν-
δυνῶν δὲ καὶ Λιγύων καὶ Συρίων Γωβρύης ὁ Δαρείου τε καὶ
73 Ἀρτυστώνης. Φρύγες δὲ ἀγχοτάτω τῆς Παφλαγονικῆς σκευὴν εἶχον,

9 ἀραβίων α ἀρραβίων β 10 ⟨τε⟩ καὶ Stein 70, 2 ἀπὸ α ἀπ᾽ β 4 διαλλάσσοντεσ A διαλάσσοντεσ Bβ 5 ἀπὸ β ἀπ᾽ α 8 προμετωπίδια P: προμετωπίδα (-πι δ᾽ V) β προμετώπια α 9 τῇσι λοφιῇσι β τῆι λοφιῆι α 71, 3 παρείχοντο α εἶχον β | μασσάγην α μασάγγην β | ὀαρίζου α ἀορίζου β 72, 2 ἐστρατεύοντο α, om. β, post κράνεα πεπληγμένα ἔχοντες ponit Kallenberg | ἔχοντεσ κράνεα πεπληγμένα β κράνεα πεπλεγμένα ἔχοντεσ α 3 δὲ β τε α | δὲ οὐ β τε οὐ α 6. 7 Σύριοι Bredow (Eustathius): σύροι 7 οὗτοι β, om. α 8 μεγασίδρου α μεγασίδου β 9 Συρίων Stein: σύρων | γωβρύησ β βρύησ α 73, 1 ἀγχο(-ω-V)τάτω β ἀγχοτάτωι α.

ὀλίγον παραλλάσσοντες. οἱ δὲ Φρύγες, ὡς Μακεδόνες λέγουσι, ἐκα-
λέοντο Βρίγες χρόνον, ὅσον Εὐρωπήιοι ἐόντες σύνοικοι ἦσαν Μακε-
δόσι, μεταβάντες δὲ ἐς τὴν Ἀσίην ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ οὔνομα
μετέβαλον [ἐς Φρύγας]. Ἀρμένιοι δέ, κατά περ Φρύγες, ἐσεσάχατο,
ἐόντες Φρυγῶν ἄποικοι. τούτων συναμφοτέρων ἦρχε Ἀρτόχμης,
Δαρείου ἔχων θυγατέρα. Λυδοὶ δὲ ἀγχοτάτω τῶν Ἑλληνικῶν εἶχον 74
ὅπλα. οἱ δὲ Λυδοὶ Μηίονες ἐκαλεῦντο τὸ πάλαι, ἐπὶ δὲ Λυδοῦ
τοῦ Ἄτυος ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην, μεταβαλόντες τὸ οὔνομα. Μυσοὶ
δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον κράνεα ἐπιχώρια, ἀσπίδας δὲ μι-
κράς, ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο ἐπικαύτοισι. οὗτοι δέ εἰσι Λυδῶν
ἄποικοι, ἀπ᾽ Ὀλύμπου δὲ ὄρεος καλέονται Ὀλυμπιηνοί. Λυδῶν
δὲ καὶ Μυσῶν ἦρχε Ἀρταφρένης ὁ Ἀρταφρένεος, ὃς ἐς Μαραθῶνα
ἐσέβαλε ἅμα Δάτι. Θρήικες δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀλωπεκέας 75
ἔχοντες ἐστρατεύοντο, περὶ δὲ τὸ σῶμα κιθῶνας, ἐπὶ δὲ ζειρὰς
περιβεβλημένοι ποικίλας, περὶ δὲ τοὺς πόδας τε καὶ τὰς κνήμας
πέδιλα νεβρῶν, πρὸς δὲ ἀκόντιά τε καὶ πέλτας καὶ ἐγχειρίδια
μικρά. οὗτοι δὲ διαβάντες μὲν ἐς τὴν Ἀσίην ἐκλήθησαν Βιθυνοί,
τὸ δὲ πρότερον ἐκαλέοντο, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, Στρυμόνιοι, οἰκέοντες
ἐπὶ Στρυμόνι· ἐξαναστῆναι δέ φασι ἐξ ἠθέων ὑπὸ Τευκρῶν τε καὶ
Μυσῶν. Θρηίκων δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βασσάκης ὁ Ἀρτα-
*βάνου. *** ἀσπίδας δὲ ὠμοβοΐνας εἶχον σμικράς, καὶ προβόλους* 76
δύο λυκιοεργέας ἕκαστος εἶχε, ἐπὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χάλκεα·
πρὸς δὲ τοῖσι κράνεσι ὦτά τε καὶ κέρεα προσῆν βοὸς χάλκεα, ἐπῆ-
σαν δὲ καὶ λόφοι· τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι φοινικέοισι κατειλίχατο. ἐν

---

2 *ὀλίγον α ὀλίγην* R *ὀλί* V 3 *βρίγεσ β φρίγεσ α* | *Εὐρωπήιοι* Stein: *εὐρώπειοι α εὐρώπιοι β* | *σύνοικοι ἦσαν β συνοίκησαν α* 5 *ἐς Φρύγας* del. Gomperz 7 *δαρείου ἔχων β ἔχων δαρείου α* 74, 1 *ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α* 2 *μηιόνεσ α μηόνεσ β* | *τὸ β*, om. *α* 3 *τὸ οὔνομα α τοὔνομα β* 6 *ὄρεοσ α οὔρεοσ β* 75, 1 *θρήικεσ α θρῆκεσ β* 2 *κιθῶνασ α χιτῶνασ β* 3 *τὰσ β*, om. *α* 7 *φασὶ ἐξ ἠθέων α ἐξ ἠθέων φασὶν β* 8 *θρήικων α θρηκῶν β* | *βασσάκησ α*R *βαγασσάκησ* V (P) 76, 1 lacunam significauit de Pauw, ⟨*Πισίδαι δὲ*⟩ inserit Stein, ⟨*Καύνιοι δὲ κιθῶνας μὲν ἐνδεδυκότες ποικίλους,*⟩ Sitzler | *σμικρὰσ α μικρὰσ β* 2 *λυκιοεργέας* correxit Athenaeus XI p. 486[e]: *λυκοεργέασ β λυκεργέασ α* 3 *πρὸσ α ἐπὶ β*.

77 τούτοισι τοῖσι ἀνδράσι Ἄρεός ἐστι χρηστήριον. Καβηλέες δὲ οἱ
Μηίονες, Λασόνιοι δὲ καλεύμενοι, τὴν αὐτὴν Κίλιξι εἶχον σκευήν,
τὴν ἐγώ, ἐπεὰν κατὰ τὴν Κιλίκων τάξιν διεξιὼν γένωμαι, τότε
σημανέω. Μιλύαι δὲ αἰχμάς τε βραχέας εἶχον καὶ εἵματα ἐνεπεπορ-
πέατο· εἶχον δὲ αὐτῶν τόξα μετεξέτεροι Λύκια, περὶ δὲ τῇσι
κεφαλῇσι ἐκ διφθερέων πεποιημένας κυνέας. τούτων πάντων ἦρχε
78 Βάδρης ὁ Ὑστάνεος. Μόσχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας
ξυλίνας εἶχον, ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς σμικράς· λόγχαι δὲ ἐπῆσαν
μεγάλαι. Τιβαρηνοὶ δὲ καὶ Μάκρωνες καὶ Μοσσύνοικοι, κατά περ
Μόσχοι, ἐσκευασμένοι ἐστρατεύοντο. τούτους δὲ συνέτασσον ἄρχον-
τες οἵδε· Μόσχους μὲν καὶ Τιβαρηνοὺς Ἀριόμαρδος, ὁ Δαρείου τε
παῖς καὶ Πάρμυος τῆς Σμέρδιος τοῦ Κύρου, Μάκρωνας δὲ καὶ
Μοσσυνοίκους Ἀρταΰκτης ὁ Χοράσμιος, ὃς Σηστὸν τὴν ἐν Ἑλλησ-
79 πόντῳ ἐπετρόπευε. Μᾶρες δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπι-
χώρια πλεκτὰ εἶχον, ἀσπίδας δὲ δερματίνας μικρὰς καὶ ἀκόντια.
Κόλχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ξύλινα, ἀσπίδας δὲ ὠμο-
βοΐνας μικρὰς αἰχμάς τε βραχέας, πρὸς δὲ μαχαίρας εἶχον. Μαρῶν
δὲ καὶ Κόλχων ἦρχε Φαρανδάτης ὁ Τεάσπιος. Ἀλαρόδιοι δὲ καὶ
Σάσπειρες, κατά περ Κόλχοι, ὡπλισμένοι ἐστρατεύοντο. τούτων
80 δὲ Μασίστιος ὁ Σιρομίτρεω ἦρχε. τὰ δὲ νησιωτικὰ ἔθνεα τὰ ἐκ
τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἑπόμενα, νήσων δέ, ἐν τῇσι τοὺς ἀνασπά-
στους καλεομένους κατοικίζει βασιλεύς, ἀγχοτάτω τῶν Μηδικῶν
εἶχον ἐσθῆτά τε καὶ ὅπλα. τούτων δὲ τῶν νησιωτέων ἦρχε Μαρ-
δόντης ὁ Βαγαίου, ὃς ἐν Μυκάλῃ στρατηγέων δευτέρῳ ἔτεϊ τούτων
ἐτελεύτησε ἐν τῇ μάχῃ.
81 Ταῦτα ἦν τὰ κατ' ἤπειρον στρατευόμενά τε ἔθνεα καὶ τεταγ-

77, 1 καβηλέεσ α καμηλέεσ β 2 μηιόνεσ α μηόνεσ β | λασόνιοι P: λασόνειοι α λασίνιοι β 4 μιλύαι α μινύαι β | ἐνεπεπορπέατο α ἐνεπορπέατο β **78**, 2 σμικράσ α μικράσ β 4 συνέτασσον α συνετάσσοντο β 5 ἀξιόμαρδοσ α ἀξιόβαρδοσ β 7 μοσσυνοίκουσ α μοσυνοίκουσ β | ἀρταΰκτησ β αὐτάρκησ β | χοράσμιοσ β χεράσμιοσ α **79**, 3 τήισι κεφαλῆισι α τῆσι κεφαλῆσι β | ⟨εἶχον⟩ κράνεα Kallenberg 5 φαρανδάτησ α φερενδάτησ β 6 ὡπλισμένοι β ὁπλισμένοι α **80**, 3 ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α 4 τούτων α τουτέων β **81**, 1 τε β, om. α.

μένα ἐς τὸν πεζόν. τούτου ὦν τοῦ στρατοῦ ἦρχον οὗτοι, οἵ περ
εἰρέαται, καὶ οἱ διατάξαντες καὶ ἐξαριθμήσαντες οὗτοι ἦσαν καὶ
χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες, ἑκατοντάρχας δὲ καὶ
δεκάρχας οἱ μυριάρχαι. τελέων δὲ καὶ ἐθνέων ἦσαν ἄλλοι σημάν-
τορες. ἦσαν μὲν δὴ οὗτοι, οἵ περ εἰρέαται, ἄρχοντες, ἐστρατήγεον 82
δὲ τούτων τε καὶ τοῦ σύμπαντος στρατοῦ τοῦ πεζοῦ Μαρδόνιός
τε ὁ Γωβρύεω καὶ Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου, τοῦ γνώμην θεμέ-
νου μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ Σμερδομένης ὁ Ὀτάνεω
(Δαρείου ἀμφότεροι οὗτοι ἀδελφεῶν παῖδες, Ξέρξῃ δὲ ἐγίνοντο
ἀνεψιοί) καὶ Μασίστης, ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀτόσσης παῖς, καὶ
Γέργις ὁ Ἀριάζου, καὶ Μεγάβυζος ὁ Ζωπύρου. οὗτοι ἦσαν στρα- 83
τηγοὶ τοῦ σύμπαντος πεζοῦ, χωρὶς τῶν μυρίων· τῶν δὲ μυρίων
τούτων Περσέων τῶν ἀπολελεγμένων ἐστρατήγεε μὲν Ὑδάρνης ὁ
Ὑδάρνεος, ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι ἐπὶ τοῦδε· εἴ
τις αὐτῶν ἐξέλιπε τὸν ἀριθμόν, ἢ θανάτῳ βιηθεὶς ἢ νούσῳ, ἄλλος
ἀνὴρ ἀραίρητο, καὶ ἐγίνοντο οὐδαμὰ οὔτε πλεῦνες μυρίων οὔτε
ἐλάσσονες. κόσμον δὲ πλεῖστον παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι,
καὶ αὐτοὶ ἄριστοι ἦσαν. σκευὴν μὲν τοιαύτην εἶχον, ἥ περ εἴρηται,
χωρὶς δὲ χρυσόν τε πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχοντες ἐνέπρεπον. ἁρμα-
μάξας τε ἅμα ἤγοντο, ἐν δὲ παλλακὰς καὶ θεραπηίην πολλήν τε
καὶ εὖ ἐσκευασμένην. σῖτα δέ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων στρατιωτέων,
κάμηλοί τε καὶ ὑποζύγια ἦγον.

Ἱππεύει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνεα· πλὴν οὐ πάντα παρείχετο ἵππον, 84
ἀλλὰ τοσάδε μοῦνα, Πέρσαι μὲν τὴν αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ
πεζὸς αὐτῶν· πλὴν ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι εἶχον μετεξέτεροι [ἔνιοι]
αὐτῶν καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ἐξεληλαμένα ποιήματα. εἰσὶ δέ τινες 85

2 τὸν β τὸ α | ἦρχον β ἦρχον μὲν α 3 ⟨τε⟩ καὶ Stein 4 δὲ α τε β
82, 3 τε α, om. β | γωβρύεω Aβ γοβρύεω B 4 'καὶ Σμερδομένης ὁ Ὀτάνεω
rectius infra 6 post ἀνεψιοὶ locabuntur' Stein | σμερδομένησ β ζερδομένησ α |
ὀτάνεω P corr.: ὀτάνεοσ 5 Δαρείου — 6 ἀνεψιοί del. Sitzler 6 δαρείου
τε καὶ ἀτόσσησ β ἀτόσσησ τε καὶ δαρείου α 7 γέργισ α γέργησ β | ἀριάζου
β ἀρίζου α | μεγάβυζοσ βB μεγάβυξοσ A 83, 2 πεζοῦ β στρατοῦ πεζοῦ α
4 ἐπὶ β διὰ τάδε ἐπὶ α 5 ἐξέλιπε Aβ ἐξέλειπε B, ἐκλίποι Stein | βιηθεὶσ
α βιαθεὶσ R βιωθεὶς V 6 οὔτε α, om. β 9 χρυσόν τε πολλὸν β πολλὸν
χρυσὸν α 84, 1 ἵππευε Stein 3 μετεξέτεροι β, om. α | ἔνιοι del. Wesseling.

νομάδες ἄνθρωποι, Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν Περσικὸν καὶ φωνῇ, σκευὴν δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποιημένην τῆς τε Περσικῆς καὶ τῆς Πακτυϊκῆς· οἳ παρείχοντο μὲν ἵππον ὀκτακισχιλίην, ὅπλα δὲ οὐ νομίζουσι ἔχειν οὔτε χάλκεα οὔτε σιδήρεα ἔξω ἐγχειριδίων, χρέωνται δὲ σειρῇσι πεπλεγμένῃσι ἐξ ἱμάντων. ταύτῃσι πίσυνοι ἔρχονται ἐς πόλεμον· ἡ δὲ μάχη τούτων τῶν ἀνδρῶν ἥδε· ἐπεὰν συμμίσγωσι τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰς σειρὰς ἐπ᾽ ἄκρῳ βρόχους ἐχούσας· ὅτευ δ᾽ ἂν τύχῃ, ἤν τε ἵππου ἤν τε ἀνθρώπου, ἐπ᾽ ἑωυτὸν
86 ἕλκει· οἳ δὲ ἐν ἕρκεσι ἐμπαλασσόμενοι διαφθείρονται. τούτων μὲν αὕτη ἡ μάχη, καὶ ἐπετετάχατο ἐς τοὺς Πέρσας. Μῆδοι δέ, τήν περ ἐν τῷ πεζῷ, εἶχον σκευήν, καὶ Κίσσιοι ὡσαύτως. Ἰνδοὶ δὲ σκευῇ μὲν ἐσεσάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἤλαυνον δὲ κέλητας καὶ ἅρματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι ἅρμασι ὑπῆσαν ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγριοι. Βάκτριοι δὲ ἐσκευάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κάσπιοι ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτοί, κατά περ ἐν τῷ πεζῷ· ἤλαυνον δὲ καὶ οὗτοι πάντες ἅρματα. ὡς δ᾽ αὔτως Κάσπιοι καὶ Παρικάνιοι ἐσεσάχατο ὁμοίως καὶ ἐν τῷ πεζῷ. Ἀράβιοι δὲ σκευὴν μὲν εἶχον τὴν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἤλαυνον δὲ πάντες καμήλους ταχυτῆτι οὐ λειπομένας ἵππων.

87 Ταῦτα τὰ ἔθνεα μοῦνα ἵππευεν, ἀριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτὼ μυριάδες, πάρεξ τῶν καμήλων καὶ τῶν ἁρμάτων. οἱ μέν νυν ἄλλοι ἱππέες ἐτετάχατο κατὰ τέλεα, Ἀράβιοι δὲ ἔσχατοι ἐπετετάχατο. ἅτε γὰρ τῶν ἵππων οὔτι ἀνεχομένων τὰς καμήλους, ὕστεροι
88 ἐτετάχατο, ἵνα μὴ φοβοῖτο τὸ ἱππικόν. ἵππαρχοι δὲ ἦσαν Ἁρμαμίθρης τε καὶ Τίθαιος, Δάτιος παῖδες. ὁ δὲ τρίτος σφι συνίππαρχος Φαρνούχης κατελέλειπτο ἐν Σάρδισι νοσέων. ὡς γὰρ ὡρμῶντο

85, 2 σαγάρτιοι α σαργάτιοι β | καὶ φωνῇ del. Sitzler 3 φωνῇ β φωνὴ α, φωνῇ ⟨χρέωμενον Περσικῇ⟩ Stein 5 οὐ νομίζουσι α οὐνομάζουσι β | ἔξω ἐγχειριδίων α ἐκτὸσ ἐγχειριδίου β 6 ταύτῃσι α τῇσι β 10 ἐν α, om. β, ὡς ἐν Stein | ἐμπαλασσόμενοι α ἐμπαλλασσόμενοι β 86, 2 ἡ β, om. α 4 τῆι αὐτῆι α τὴν αὐτὴν β 8 αὐτοὶ α οὗτοι β | Κάσπιοι] Κάσπειροι Reiz, Κάσιοι Larcher, Πάκτυες Stein, del. Sitzler 9 ὁμοίως del. van Herwerden 10 τὴν αὐτὴν β αὐτὴν ἣν α | ταχυτῆτι β ταχυτῆτα α 87,1 ἵππευεν β ἱππεύει α 3 ἐτετάχατο β ἐπετετάχατο α 5 φοβοῖτο β φοβέοιτο α 88, 2 σφι α σφίσι β 3 κατελέλειπτο BA corr. R καταλέλειπτο A pr.V.

ἐκ Σαρδίων, ἐπὶ συμφορὴν ἐνέπεσε ἀνεθέλητον. ἐλαύνοντι γάρ οἱ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου ὑπέδραμε κύων, καὶ ὁ ἵππος οὐ προϊδὼν ἐφοβήθη τε καὶ στὰς ὀρθὸς ἀπεσείσατο τὸν Φαρνούχεα, πεσὼν δὲ αἷμά τε ἤμεε καὶ ἐς φθίσιν περιῆλθε ἡ νοῦσος. τὸν δὲ ἵππον αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς ἐποίησαν οἱ οἰκέται, ὡς ἐκέλευε· ἐς τὸν χῶρον, ἐν τῷ περ κατέβαλε τὸν δεσπότην, ἀπαγαγόντες ἐν τοῖσι γούνασι ἀπέταμον τὰ σκέλεα. Φαρνούχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμονίης.

Τῶν δὲ τριηρέων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι 89
καὶ χίλιαι, παρείχοντο δὲ αὐτὰς οἵδε, Φοίνικες μὲν σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ τριηκοσίας, ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας εἶχον ἀγχοτάτω πεποιημένας τρόπον τὸν Ἑλληνικόν, ἐνδεδυκότες δὲ θώρηκας λινέους, ἀσπίδας δὲ ἴτυς οὐκ ἐχούσας εἶχον καὶ ἀκόντια. οὗτοι δὲ οἱ Φοίνικες τὸ παλαιὸν οἴκεον, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπερβάντες τῆς Συρίης οἰκέουσι τὸ παρὰ θάλασσαν. τῆς δὲ Συρίης τοῦτο τὸ χωρίον καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν Παλαιστίνη καλέεται. Αἰγύπτιοι δὲ νέας παρείχοντο διηκοσίας. οὗτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χηλευτά, ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἴτυς μεγάλας ἐχούσας, καὶ δόρατά τε ναύμαχα καὶ τύχους μεγάλους. τὸ δὲ πλῆθος αὐτῶν θωρηκοφόροι ἦσαν, μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον. οὗτοι 90
μὲν οὕτω ἐστάλατο, Κύπριοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ἐσκευασμένοι ὧδε· τὰς μὲν κεφαλὰς εἱλίχατο μίτρῃσι οἱ βασιλέες αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιθῶνας, τὰ δὲ ἄλλα, κατά περ Ἕλληνες. τούτων δὲ τοσάδε ἔθνεά ἐστι· οἳ μὲν ἀπὸ Σαλαμῖνος

---

4 ἐπὶ ⟨τὸν Ἑλλήσποντον, ἐνθαῦτα ἐς⟩ Sitzler | ἐνέπεσε β περιέπεσε α 6 ὀρθὸσ α ὀρθῶσ β 8 οἱ οἰκέται ὡσ ἐκέλευε (-εν V)· ἐσ τὸν χῶρον ἐν τῷ περ κατέβαλε τὸν δεσπότην ἀγαγόντεσ σὺν β ὡσ ἐκέλευε· ἀπαγαγόντεσ οἱ οἰκέται ἐσ τὸν χῶρον ἐν τῶι περ κατέβαλε τὸν δεσπότην ἐν α 9 γούνασι R γόνασι α γόνασῖν V 89, 4 ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α | τρόπου τοῦ Ἑλληνικοῦ van Herwerden 8 τὸ α τὰ β 11 χηλευτά β πλεκτὰ χηλευτὰ α πλεκτὰ χηλευτὰ A² 90, 2 ἐστάλατο Dobree: ἐσταλάδατο β ἐστελάδατο α, ἐστολίδατο Naber 4 κιθῶνασ α χιτῶνασ β, κιτάριας Pollux X 163 5 ἐστι (-ιν V) β εἰσι α.

καὶ Ἀθηνέων, οἱ δὲ ἀπὸ Ἀρκαδίης, οἱ δὲ ἀπὸ Κύθνου, οἱ δὲ
ἀπὸ Φοινίκης, οἱ δὲ ἀπὸ Αἰθιοπίης, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι. Κί-
91 λικες δὲ ἑκατὸν παρείχοντο νέας. οὗτοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι
κράνεα ἐπιχώρια, λαισήια δὲ εἶχον ἀντ᾽ ἀσπίδων, ὠμοβοέης πεποι-
ημένα, καὶ κιθῶνας εἰρινέους ἐνδεδυκότες· δύο δὲ ἀκόντια ἕκαστος
καὶ ξίφος εἶχον, ἀγχοτάτω τῇσι Αἰγυπτίῃσι μαχαίρῃσι πεποιημένα.
οὗτοι τὸ παλαιὸν Ὑπαχαιοὶ ἐκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Κίλικος τοῦ Ἀγή-
νορος, ἀνδρὸς Φοίνικος, ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην. Πάμφυλοι δὲ τριή-
κοντα παρείχοντο νέας Ἑλληνικοῖσι ὅπλοισι ἐσκευασμένοι. οἱ δὲ
Πάμφυλοι οὗτοι εἰσὶ τῶν ἐκ Τροίης ἀποσκεδασθέντων ἅμα Ἀμφι-
92 λόχῳ καὶ Κάλχαντι. Λύκιοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα, θωρη-
κοφόροι τε ἐόντες καὶ κνημιδοφόροι, εἶχον δὲ τόξα κρανέϊνα καὶ
ὀϊστοὺς καλαμίνους ἀπτέρους καὶ ἀκόντια, ἐπὶ δὲ αἰγὸς δέρματα
περὶ τοὺς ὤμους αἰωρεύμενα, περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι πίλους πτε-
ροῖσι περιεστεφανωμένους· ἐγχειρίδια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι
δὲ Τερμίλαι ἐκαλέοντο ἐκ Κρήτης γεγονότες, ἐπὶ δὲ Λύκου τοῦ
93 Πανδίονος, ἀνδρὸς Ἀθηναίου, ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην. Δωριέες δὲ οἱ
ἐκ τῆς Ἀσίης τριήκοντα παρείχοντο νέας, ἔχοντές τε Ἑλληνικὰ
ὅπλα καὶ γεγονότες ἀπὸ Πελοποννήσου. Κᾶρες δὲ ἑβδομήκοντα
παρείχοντο νέας, τὰ μὲν ἄλλα, κατά περ Ἕλληνες, ἐσταλμένοι, εἶχον
δὲ καὶ δρέπανα καὶ ἐγχειρίδια. οὗτοι δὲ οἵτινες πρότερον ἐκαλέ-
οντο, ἐν τοῖσι πρώτοισι τῶν λόγων εἴρηται. Ἴωνες δὲ ἑκατὸν νέας
94 παρείχοντο, ἐσκευασμένοι, ὡς Ἕλληνες. Ἴωνες δέ, ὅσον μὲν χρόνον
ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον τὴν νῦν καλεομένην Ἀχαιίην, καὶ πρὶν ἢ
Δαναόν τε καὶ Ξοῦθον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, ὡς Ἕλληνες
λέγουσι, ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγιαλέες, ἐπὶ δὲ Ἴωνος τοῦ Ξούθου

---

6 ἀθηνέων A corr. (P): ἀθηναίων | δὲ ἀπὸ β δ᾽ ἀπ᾽ α | δὲ ἀπὸ β δ᾽ ἀπὸ α 7 δὲ ἀπὸ β δ᾽ ἀπ᾽ α **91,** 1 δὲ β δ᾽ αὖ α 2 τε] δὲ Stein | εἶχον post 1 κεφαλῇσι transponit Kallenberg 3 καὶ del. Valckenaer 4 ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α | τῇισι αἰγυπτίῃισι μαχαίρῃισι α τῇσι (-ιν V) αἰγυπτίῃ(-ίοι- V)σι β 5 οὗτοι β οὗτοι μὲν α | ἐπὶ α ἀπὸ β 6. 8 πάμφυλοι α παμφύλιοι β 9 ⟨τε⟩ καὶ Kallenberg **92,** 3 δέρματα (-μα̃ᵀ V) β δέρμα α 4 αἰωρεύμενα β αἰωρεύμενον α 5 περιεστεφανωμένουσ α ἐστεφανωμένουσ β **93,** 3 πελοποννήσου α πελοπονήσου β (νν pro ν ubique).

Ἴωνες. νησιῶται δὲ ἑπτακαίδεκα παρείχοντο νέας, ὡπλισμένοι, ὡς 95
Ἕλληνες. καὶ τοῦτο Πελασγικὸν ἔθνος, ὕστερον δὲ Ἰωνικὸν ἐκλήθη
κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ οἱ δυωδεκαπόλιες Ἴωνες οἱ ἀπ᾿ Ἀθηνέων.
Αἰολέες δὲ ἑξήκοντα νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι τε, ὡς Ἕλληνες,
καὶ τὸ πάλαι καλεόμενοι Πελασγοί, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι
δὲ πλὴν Ἀβυδηνῶν (Ἀβυδηνοῖσι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλέος
κατὰ χώρην μένουσι φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων), οἱ δὲ λοιποὶ ⟨οἱ⟩
ἐκ τοῦ Πόντου στρατευόμενοι παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσκευα-
σμένοι δὲ ἦσαν, ὡς Ἕλληνες. οὗτοι δὲ Ἰώνων καὶ Δωριέων ἄποικοι.
Ἐπεβάτευον δὲ ἐπὶ πασέων τῶν νεῶν Πέρσαι καὶ Μῆδοι καὶ 96
Σάκαι. τούτων δὲ ἄριστα πλεούσας παρείχοντο νέας Φοίνικες καὶ
Φοινίκων Σιδώνιοι. τούτοισι πᾶσι καὶ τοῖσι ἐς τὸν πεζὸν τεταγ-
μένοισι αὐτῶν ἐπῆσαν ἑκάστοισι ἐπιχώριοι ἡγεμόνες, τῶν ἐγώ, οὐ
γὰρ ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι ἐς ἱστορίης λόγον, οὐ παραμέμνημαι· οὔτε
γὰρ ἔθνεος ἑκάστου ἐπάξιοι ἦσαν οἱ ἡγεμόνες, ἔν τε ἔθνεϊ ἑκάστῳ,
ὅσαι περ πόλιες, τοσοῦτοι καὶ ἡγεμόνες ἦσαν· εἵποντο δὲ ὡς οὐ
στρατηγοί, ἀλλ᾿ ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι δοῦλοι· ἐπεὶ στρα-
τηγοί γε οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνέων
ἑκάστων, ὅσοι αὐτῶν ἦσαν Πέρσαι, εἰρέαταί μοι. τοῦ δὲ ναυτικοῦ 97
ἐστρατήγεον οἵδε, Ἀριαβίγνης τε ὁ Δαρείου καὶ Πρηξάσπης ὁ
Ἀσπαθίνεω καὶ Μεγάβαζος ὁ Μεγαβάτεω καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρείου·
τῆς μὲν Ἰάδος τε καὶ Καρικῆς στρατιῆς Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρείου τε
παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρός· Αἰγυπτίων δὲ ἐστρατήγεε Ἀχαι-
μένης, Ξέρξεω ἐὼν ἀπ᾿ ἀμφοτέρων ἀδελφεός, τῆς δὲ ἄλλης στρατιῆς
ἐστρατήγεον οἱ δύο. τριηκόντεροι δὲ καὶ πεντηκόντεροι καὶ κέρ-
κουροι καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα [σμικρὰ] συνελθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν

95, 3 κατὰ — Ἀθηνέων del. Gomperz | οἱ α αἱ β | δυώδεκα πόλιεσ β δυωδεκαπόλεεσ α | ἀθηνέων α ἀθηναίων β 4 δὲ β δ᾿ α | ἑ(ἐ- V)ξήκοντα β ἐξήκοτα α 7 ⟨οἱ⟩ ἐκ Wesseling 96, 2 τούτων] πάντων Stein 4 ἐπῆσαν α ἐποίησαν R ἐπήϊσαν V 5 ἐξέργομαι: ἐξείργομαι 6 ἐπάξιοι Portus: ἀπάξιοι 9 γε β τε α | οἵ ⟨τε⟩ Stein 97, 2 οἵδε β, om. α 3 ἀσπαθίνεω α ἀπαθήνεω R ἀσπαθ$\overset{ή}{ι}$νεω V 4 ἰάδοσ α αἰ(ἀοί- R)δοσ β | καρικῆσ α καρίησ β | ὁ β τε ὁ α 5 γωβρύεω β γοβρύεω α 6 ἀπ᾿] πρὸς Cobet 8 σμικρὰ β μακρὰ α, del. Kallenberg.

98 ἐφάνη τρισχίλια. τῶν δὲ ἐπιπλεόντων μετά γε τοὺς στρατηγοὺς
οἵδε ἦσαν ὀνομαστότατοι, Σιδώνιος Τετράμνηστος Ἀνύσου, καὶ
Τύριος Ματτὴν Σιρώμου, καὶ Ἀράδιος Μέρβαλος Ἀγβάλου, καὶ
Κίλιξ Συέννεσις Ὠρομέδοντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα, καὶ
Κύπριοι Γόργος τε ὁ Χέρσιος καὶ Τιμῶναξ ὁ Τιμαγόρεω, καὶ
Καρῶν Ἱστιαῖός τε ὁ Τύμνεω καὶ Πίγρης ὁ Ὑσσελδώμου καὶ Δα-
99 μασίθυμος ὁ Κανδαύλεω. τῶν μέν νυν ἄλλων οὐ παραμέμνημαι
ταξιαρχέων ὡς οὐκ ἀναγκαζόμενος, Ἀρτεμισίης δέ, τῆς μάλιστα
θῶμα ποιεῦμαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσαμένης γυναικός, ἥτις
ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτή τε ἔχουσα τὴν τυραννίδα καὶ παιδὸς
ὑπάρχοντος νεηνίεω ὑπὸ λήματός τε καὶ ἀνδρηίης ἐστρατεύετο,
οὐδεμιῆς οἱ ἐούσης ἀναγκαίης. οὔνομα μὲν δὴ ἦν αὐτῇ Ἀρτεμισίη,
θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιος, γένος δὲ ἐξ Ἁλικαρνησσοῦ τὰ πρὸς
πατρός, τὰ μητρόθεν δὲ Κρῆσσα. ἡγεμόνευε δὲ Ἁλικαρνησσέων τε
καὶ Κῴων καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδνίων, πέντε νέας παρεχομένη.
καὶ συναπάσης τῆς στρατιῆς, μετά γε τὰς Σιδωνίων, νέας εὐδοξο-
τάτας παρείχετο, πάντων δὲ τῶν συμμάχων γνώμας ἀρίστας βασιλέϊ
ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα πολίων ἡγεμονεύειν αὐτήν, τὸ ἔθνος
ἀποφαίνω πᾶν ἐὸν Δωρικόν, Ἁλικαρνησσέας μὲν Τροιζηνίους, τοὺς
δ᾽ ἄλλους Ἐπιδαυρίους. ἐς μὲν τοσόνδε ὁ ναυτικὸς στρατὸς εἴρηται.

100 Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἠριθμήθη τε καὶ διετάχθη ὁ στρατός, ἐπε-
θύμησε αὐτός σφεας διεξελάσας θεήσασθαι. μετὰ δὲ ἐποίεε ταῦτα,
καὶ διεξελαύνων ἐπὶ ἅρματος παρὰ ἔθνος ἓν ἕκαστον ἐπυνθάνετο,
καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί, ἕως ἐξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα ἀπί-
κετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο,

98, 2 ἀνύσου α ἀλλήσου β 3 ματτὴν B ματγὴν A μάπην β | σιρώμου α σιρώνου β | ἀράδιοσ α ἀρίδιοσ β | ἀγβάλου α ἀρβάλου β 5 τιμῶναξ α τιμωνᾶσ β 6 πίγρησ ὁ ὑσσελδώμου α πιγρησσοσ σελδώμου β 99, 1 τῶν — 2 ἀναγκαζόμενος suspecta Steinio 2 ταξιαρχέων β ταξιάρχων α | οὐκ α οὐκὶ β | τῆς del. Stein 5 συνεστρατεύετο Cobet 6 οἱ β, om. α 7 ἐξ β, om. α 9 κώιων α κώων β 13 δὲ β τε α 14 δ᾽ α δὲ V, om. R 100, 1 ἠριθμήθη Schaefer: ἠρίθμησε | τε α, om. β 2 διεξελάσας del. aut διεξελαύνων suasit van Herwerden 3 ἐπὶ α ἐπ᾽ β | παρὰ α παρ᾽ β | ἓν α, om. β.

τῶν νεῶν κατελκυσθεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκ-
βὰς ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς νέα Σιδωνίην ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσέῃ καὶ
παρέπλεε παρὰ τὰς πρῴρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἑκάστας
ὁμοίως ὡς καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος. τὰς δὲ νέας οἱ ναύ-
αρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνε-
κώχευον, τὰς πρῴρας ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδόν, καὶ
ἐξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον. ὁ δ᾽ ἐντὸς τῶν πρω-
ρέων πλέων ἐθηεῖτο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεός, μετ- 101
επέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατευόμενον αὐτῷ ἐπὶ
τὴν Ἑλλάδα, καλέσας δ᾽ αὐτὸν εἴρετο τάδε· "Δημάρητε, νῦν μοί
σε ἡδύ τι ἐστὶ εἰρέσθαι, τὰ θέλω. σὺ εἶς Ἕλλην τε, καί, ὡς ἐγὼ
πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους
ἀπικνεομένων, πόλιος οὔτ᾽ ἐλαχίστης οὔτ᾽ ἀσθενεστάτης. νῦν ὦν μοι
τόδε φράσον, εἰ Ἕλληνες ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι.
οὐ γάρ, ὡς ἐγὼ δοκέω, οὐδ᾽ εἰ πάντες Ἕλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
πρὸς ἑσπέρης οἰκέοντες ἄνθρωποι συλλεχθείησαν, οὐκ ἀξιόμαχοί
εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μὴ ἐόντες ἄρθμιοι. θέλω μέντοι καὶ
τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοῖόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυθέσθαι." ὁ μὲν ταῦτα
εἰρώτα, ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη "βασιλεῦ, κότερα ἀληθείῃ χρήσωμαι
πρὸς σὲ ἢ ἡδονῇ;" ὁ δέ μιν ἀληθείῃ χρήσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδέν
οἱ ἀηδέστερον ἔσεσθαι [ἢ πρότερον ἦν]. ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δη- 102
μάρητος, ἔλεγε τάδε· "βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθείῃ χρήσασθαι πάντως
με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ
ἁλώσεται, τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεί κοτε σύντροφος σύνεστιν, ἀρετὴ

9 ὡσ β, om. α 10 ἀναγαγόντεσ α ἀνάγοντεσ β | τε α, om. β 11 στρέψαντες Naber 12 δ᾽ β δὲ α | ἐντός ⟨τε⟩ Stein **101,** 1 νεὸσ α νεὼσ β 3 δ᾽ α δὲ β 4 τι α, om. β 6 ἀπικνεομένων α ἀπι(-η-)κομένων β | οὔτ᾽ α οὐκ β | οὔτ᾽ ἀσθενεστάτησ α, om. β 8 οἱ α, om. β 10 ⟨μή τι γε⟩ μὴ Tournier 11 ὁκοῖόν — αὐτῶν del. Cobet | λέγεισ περὶ αὐτῶν β περὶ αὐτῶν λέγεισ α 12 χρήσωμαι α χρήσομαι β 13 χρήσασθαι α χρῆσθαι β | φὰσ α, om. β **102,** 2 χρήσασθαι β διαχρήσασθαι α, δὴ χρήσασθαι Stobaeus flor. VII 58 3 με β, om. α, Stobaeus 4 ἀεί κοτε β αἰεί α | σύνεστιν β, Stobaeus ἐστι α.

δὲ ἔπακτός ἐστι, ἀπό τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἡ Ἑλλὰς τήν τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην. αἰνέω μέν νυν πάντας τοὺς Ἕλληνας τοὺς περὶ ἐκείνους τοὺς Δωρικοὺς χώρους οἰκημένος, ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μούνων, πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἔστι ὅκως κοτὲ σοὺς δέξονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι, αὖτις δὲ ὡς ἀντιώσονταί τοι ἐς μάχην, καὶ ἢν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. ἀριθμοῦ δὲ πέρι, μὴ πύθῃ, ὅσοι τινὲς ἐόντες ταῦτα ποιέειν οἷοί τέ εἰσι· ἤν τε γὰρ τύχωσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσονταί τοι, ἤν τε ἐλάσσονες τούτων, ἤν
103 *τε καὶ πλεῦνες.” ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης γελάσας ἔφη “Δημάρητε, οἷον ἐφθέγξαο ἔπος, ἄνδρας χιλίους στρατιῇ τοσῇδε μαχήσεσθαι. ἄγε, εἰπέ μοι· σὺ φὴς τούτων τῶν ἀνδρῶν βασιλεὺς αὐτὸς γενέσθαι· σὺ ὦν ἐθελήσεις αὐτίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δέκα μάχεσθαι; καίτοι εἰ τὸ πολιτικὸν ὑμῖν πᾶν ἐστι τοιοῦτον, οἷον σὺ διαιρέεις, σέ γε, τὸν κείνων βασιλέα, πρέπει πρὸς τὸ διπλήσιον ἀντιτάσσεσθαι κατὰ νόμους τοὺς ὑμετέρους. εἰ γὰρ κείνων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν τῆς στρατιῆς τῆς ἐμῆς ἀντάξιός ἐστι, σὲ δέ γε δίζημαι εἴκοσι εἶναι δίκαιον· καὶ οὕτω μὲν ὀρθοῖτ᾽ ἂν ὁ λόγος ὁ παρὰ σεῦ εἰρημένος. εἰ δὲ τοιοῦτοί τε ἐόντες καὶ μεγάθεα τοσοῦτοι, ὅσοι σύ τε καὶ οἱ παρ᾽ ἐμὲ φοιτῶσι Ἑλλήνων ἐς λόγους, αὐχεῖτε τοσοῦτον, ὅρα, μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος ᾖ. ἐπεὶ φέρε ἴδω παντὶ τῷ οἰκότι· κῶς ἂν δυναίατο χίλιοι ἢ καὶ μύριοι ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἐόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως καὶ μὴ ὑπ᾽ ἑνὸς ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῷδε ἀντιστῆναι; ἐπεί τοι πλεῦνες περὶ ἕνα ἑκα-*

---

5 *ἀπό*] *ὑπό* van Herwerden 6 *τε α*, om. *β* 7 *τοὺσ β*, om. *α* | *ἐκείνουσ α κείνουσ β* 8 *Δωρικοὺς* del. van Herwerden 10 *δέξονται β δέξωνται α* 12 *πάντεσ τὰ σὰ φρονέωσι α τὰ σὰ φρονέωσι πάντεσ β*
103, 2 *μαχήσεσθαι α μαχήσασθαι β* 3 *σὺ α οὐ β* | *αὐτὸς* del. Cobet 4 *ἐθελήσεισ α θέλεισ β* | *μάχεσθαι α μαχήσασθαι* R *μαχέσασθαι* S *μαχήσεσθαι* V 5 *διαιρέεισ α διερέεισ β* 7 *κείνων α ἐκείνων β* 8 *δέ α*, om. *β* 9 *δίκαιον β ἀντάξιον α* | *ὀρθοῖτ᾽ ἂν ὁ λόγοσ ὁ α ὀρθοῖτο ὁ λόγοσ β* | *σεῦ εἰρημένοσ β σέο λεγόμενοσ α* 10 *ὅσοι α οἷοσ β* | *τε β*, om. *α* | *ἐμὲ α ἐμοὶ β* 12 *ᾖ β εἴη α* 14 *κῶσ α πῶσ β* | *ἂν δυναίατο β δυνέατο α* | *ἢ καὶ πεντακισμύριοι α*, om. *β* 15 *περὶ*] *παρὰ* Valckenaer.

στον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἐόντων ἐκείνων πέντε χιλιάδων. ὑπὸ μὲν γὰρ ἑνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον γενοίατ᾽ ἄν, δειμαίνοντες τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἑωυτῶν φύσιν ἀμείνονες, καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι μάστιγι ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἐόντες· ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον οὐκ ἂν ποιέοιεν τούτων οὐδέτερα. δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθεϊ χαλεπῶς ἂν Ἕλληνας Πέρσῃσι μούνοισι μάχεσθαι. ἀλλὰ παρ᾽ ἡμῖν μὲν μούνοισι τοῦτό ἐστι, τὸ σὺ λέγεις, ἔστι γε μέντοι οὐ πολλόν, ἀλλὰ σπάνιον· εἰσὶ γὰρ Περσέων τῶν ἐμῶν αἰχμοφόρων, οἳ ἐθελήσουσι Ἑλλήνων ἀνδράσι τρισὶ ὁμοῦ μάχεσθαι· τῶν σὺ ἐὼν ἄπειρος πολλὰ φλυηρέεις.” πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει “ὦ βασι- 104
λεῦ, ἀρχῆθεν ἠπιστάμην, ὅτι ἀληθείῃ χρεώμενος οὐ φίλα τοι ἐρέω. σὺ δ᾽ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιήτῃσι. καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐστοργὼς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίστεαι, οἵ με τιμήν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρώια ἄπολίν τε καὶ φυγάδα πεποιήκασι, πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε. οὔκων οἰκός ἐστι ἄνδρα τὸν σώφρονα εὐνοίην φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. ἐγὼ δὲ οὔτε δέκα ἀνδράσι ὑπίσχομαι οἷός τε εἶναι μάχεσθαι οὔτε δυοῖσι, ἑκών τε εἶναι οὐδ᾽ ἂν μουνομαχέοιμι. εἰ δὲ ἀναγκαίη εἴη ἢ μέγας τις ὁ ἐποτρύνων ἀγών, μαχοίμην ἂν πάντων ἥδιστα ἑνὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν, οἳ Ἑλλήνων ἕκαστός φησι τριῶν ἄξιος εἶναι. ὣς δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν ἕνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσὶ κακίονες ἀνδρῶν, ἁλέες δὲ ἄριστοι ἀνδρῶν ἁπάντων. ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι· ἔπεστι

---

19 μάστιξι van Herwerden | μάστιγι ἐσ πλεῦνασ α μαστιγέες πλεῦνεσ β | δὲ α τε β | ἐλεύθερον β ἐλευθέρων α 20 ποιέοιεν A ποιέειεν B ποιέειν β | καὶ ἂν] κἂν van Herwerden | ἀνισωθέντασ β ἀν ϊσωθέντασ α 21 ⟨μούνους⟩ μούνοισι Naber 22 μὲν μούνοισι (-ιν V) β, om. α | μούνοισι del. Stein | μέντοι β μὲν α 24 οἳ α εἰ β | ἐθελήσουσι (-ιν V) β θελήσουσι α 25 φλυηρέεισ α φλυηρεῖσ β 104, 3 δ᾽ βB δὲ A | τῶν λόγων α τοὺσ λόγουσ β 4 τὰ β, om. α 5 ἐκείνους ⟨δὲ μισέων uel ἀποστυγέων⟩ Stein 6 πατρώια α πατρῶα β 7 δὲ β τε α | βίον α βίου β 9 ὑπίσχομαι α ὑπόσχομαι β 10 οὔτε δυοῖσι (-ιν V) β οὔτεοισι α | μουνομαχέοιμι α μονομαχέοιμι β 12 φασι Valckenaer 13 ἀντάξιος Naber | μαχόμενοι (μαχο. R) β μαχεόμενοι α 14 ἄριστοι α ἄριστοι (-οί V) εἰσιν β.

γάρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. ποιεῦσι γῶν, τὰ ἂν ἐκεῖνος ἀνώγῃ· ἀνώγει δὲ τὠυτὸ αἰεί, οὐκ ἐῶν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξι ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι. σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τἆλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπόν· νῦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἔλεξα. γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ."

105 "Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο, Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεψε καὶ οὐκ ἐποιήσατο ὀργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ᾽ ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο. τούτῳ δὲ ἐς λόγους ἐλθὼν Ξέρξης, καὶ ὕπαρχον ἐν τῷ Δορίσκῳ [τούτῳ] καταστήσας Μασκάμην τὸν Μεγαδόστεω, τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείου σταθέντα καταπαύσας, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν διὰ τῆς Θρηίκης ἐπὶ

106 τὴν Ἑλλάδα. κατέλιπε δὲ ἄνδρα τοιόνδε Μασκάμην γενόμενον, τῷ μούνῳ Ξέρξης δῶρα πέμπεσκε ὡς ἀριστεύοντι πάντων, ὅσους αὐτὸς κατέστησε ἢ Δαρεῖος ὑπάρχους, πέμπεσκε δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὡς δὲ καὶ Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξεω τοῖσι Μασκαμείοισι ἐκγόνοισι. κατέστασαν γὰρ ἔτι πρότερον ταύτης τῆς ἐλάσιος ὕπαρχοι ἐν τῇ Θρηίκῃ καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου πανταχῇ. οὗτοι ὦν πάντες, οἵ τε ἐκ Θρηίκης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, πλὴν τοῦ ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὕστερον ταύτης τῆς στρατηλασίης ἐξαιρέθησαν· τὸν δὲ ἐν Δορίσκῳ [Μασκάμην] οὐδαμοί κω ἐδυνάσθησαν ἐξελεῖν, πολλῶν πειρησαμένων. διὰ τοῦτο δέ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλεύοντος

107 αἰεὶ ἐν Πέρσῃσι. τῶν δὲ ἐξαιρεθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων οὐδένα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀγαθόν, εἰ μὴ Βόγην μοῦνον τὸν ἐξ Ἠιόνος. τοῦτον δὲ αἰνέων οὐκ ἐπαύετο, καὶ τοὺς περιεόντας

---

16 ὑποδειμαίνουσι] οὗτοι δειμαίνουσι Naber 19 τάξι: τάξει 20 τ᾽ ἄλλα β ἅμα α, ἀλλὰ Reiske | θέλω α ἐθέλω β | δὲ β τε α 21 γένοιτο α γίνοιτο β | νόον τοι α νόμον β **105,** 2 οὐδεμίαν α οὐδεμίην β 4 τούτῳ del. Sitzler | μεγαδόστεω α μεγαλόστεω β 5 σταθέντα] ταχθέντα Naber | θρήικησ α θρήκησ β **106,** 2 μούνω β, om. α | ἀριστεύοντι β ἀρίστωι ὄντι α 4 Μασκάμεω van Herwerden 5 τῇ] τε Stein 6 θρήικηι α θρήκη β | πανταχῇ — 7 Ἑλλησπόντου om. β et C 7 τοῦ β, om. α 8 ἐξαιρέθησαν: ἐξηι(ἐξη- β)ρέθησαν 9 Μασκάμην del. van Herwerden | ἐδυνάσθησαν α ἠδυνάσθησαν β | πειρησαμένων α πειρησομένων β 10 δή Stein 11 αἰεὶ α αἰὲν β **107,** 1 ὑπὸ α ὑπ᾽ β 3 δὲ β δ᾽ α.

αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι παῖδας ἐτίμα μάλιστα, ἐπεὶ καὶ ἄξιος αἴνου μεγάλου ἐγένετο Βόγης· ὅς, ἐπειδὴ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδεω, παρεὸν αὐτῷ ὑπόσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νοστῆσαι ἐς τὴν Ἀσίην, οὐκ ἠθέλησε, μὴ δειλίῃ δόξειε περιεῖναι βασιλέϊ, ἀλλὰ διεκαρτέρεε ἐς τὸ ἔσχατον. ὡς δ᾽ οὐδὲν ἔτι φορβῆς ἐνῆν ἐν τῷ τείχεϊ, συννήσας πυρὴν μεγάλην ἔσφαξε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ ἔπειτα ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ, μετὰ δὲ ταῦτα τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τοῦ ἄστεος καὶ τὸν ἄργυρον ἔσπειρε ἀπὸ τοῦ τείχεος ἐς τὸν Στρυμόνα, ποιήσας δὲ ταῦτα ἑωυτὸν ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ. οὕτω μὲν οὗτος δικαίως αἰνέεται ἔτι καὶ ἐς τόδε ὑπὸ Περσέων.

Ξέρξης δὲ ἐκ τοῦ Δορίσκου ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, τοὺς 108
δὲ αἰεὶ γινομένους ἐμποδὼν συστρατεύεσθαι ἠνάγκαζε. ἐδεδούλωτο γάρ, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἡ μέχρι Θεσσαλίης πᾶσα, καὶ ἦν ὑπὸ βασιλέα δασμοφόρος, Μεγαβάζου τε καταστρεψαμένου καὶ ὕστερον Μαρδονίου. παραμείβετο δὲ πορευόμενος ἐκ Δορίσκου πρῶτα μὲν τὰ Σαμοθρηίκια τείχεα, τῶν ἐσχάτη πεπόλισται πρὸς ἑσπέρης πόλις, τῇ οὔνομά ἐστι Μεσαμβρίη. ἔχεται δὲ ταύτης Θασίων πόλις Στρύμη, διὰ δέ σφεων τοῦ μέσου Λίσος ποταμὸς διαρέει, ὃς τότε οὐκ ἀντέσχε τὸ ὕδωρ παρέχων τῷ Ξέρξεω στρατῷ, ἀλλ᾽ ἐπέλιπε. ἡ δὲ χώρη αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλέετο Γαλλαϊκή, νῦν δὲ Βριαντική· ἔστι μέντοι τῷ δικαιοτάτῳ τῶν λόγων καὶ αὕτη Κικόνων. διαβὰς δὲ τοῦ Λίσου ποταμοῦ τὸ ῥέεθρον ἀπεξηρα- 109
σμένον πόλιας Ἑλληνίδας τάσδε παραμείβετο, Μαρώνειαν, Δίκαιαν, Ἄβδηρα. ταύτας τε δὴ παρεξήιε καὶ κατὰ ταύτας λίμνας ὀνομαστὰς τάσδε, Μαρωνείης μὲν μεταξὺ καὶ Στρύμης κειμένην Ἰσμαρίδα, κατὰ δὲ Δίκαιαν Βιστονίδα, ἐς τὴν ποταμοὶ δύο ἐσίεισι τὸ

4 μάλιστα α, om β 6 ⟨τε⟩ καὶ Stein | παρεὸν α παρεὼν β 9 μεγάλην α, om. β 11 δὲ β, om. α **108**, 4 μεγαβάζου α μεγαβύζου β 6 πρῶτα α πρῶτον β | σαμοθρήικια α σαμοθρήκια β 7 ἑσπέρης Stein: ἑσπέρη β ἑσπέρηι α 9 διαρέει: διαρρέει β διαιρέει α 10 γαλλαϊκὴ β γαλδαϊκὴ α **109**, 2 πόλιασ α πόλεισ β | παραμείβετο β παρημείβετο α 3 ταύτασ β ταῦτά α 5 ἐσιεῖσι Schweighäuser: ἔσεισι | ἐξιεῖσι [τὸ ὕδωρ] van Herwerden.

ὕδωρ, Τραῦσός τε καὶ Κόμψαντος. κατὰ δὲ Ἄβδηρα λίμνην μὲν οὐδεμίαν ἐοῦσαν ὀνομαστὴν παραμείψατο Ξέρξης, ποταμὸν δὲ Νέστον ῥέοντα ἐς θάλασσαν. μετὰ δὲ ταύτας τὰς χώρας ⟨Θασ⟩ίων τὰς ἠπειρώτιδας πόλις παρήιε, τῶν ἐν μιῇ λίμνη ἐοῦσα τυγχάνει ὡσεὶ τριήκοντα σταδίων μάλιστά κῃ τὴν περίοδον, ἰχθυώδης τε καὶ κάρτα ἁλμυρή· ταύτην τὰ ὑποζύγια μοῦνα ἀρδόμενα ἀνεξήρηνε.

110 τῇ δὲ πόλι ταύτῃ οὔνομά ἐστι Πύστιρος. ταύτας μὲν δὴ τὰς πόλιας τὰς παραθαλασσίας τε καὶ Ἑλληνίδας ἐξ εὐωνύμου χειρὸς ἀπέργων παρεξήιε· ἔθνεα δὲ Θρηίκων, δι᾽ ὧν τῆς χώρης ὁδὸν ἐποιέετο, τοσάδε, Παῖτοι, Κίκονες, Βίστονες, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἠδωνοί, Σάτραι. τούτων οἱ μὲν παρὰ θάλασσαν κατοικημένοι ἐν τῇσι νηυσὶ εἵποντο· οἱ δὲ αὐτῶν τὴν μεσόγαιαν οἰκέοντες καταλεχθέντες τε ὑπ᾽ ἐμεῦ, πλὴν Σατρέων, οἱ ἄλλοι πάντες πεζῇ ἀναγκαζόμενοι εἵποντο.

111 Σάτραι δὲ οὐδενός κω ἀνθρώπων ὑπήκοοι ἐγένοντο, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλὰ διατελεῦσι τὸ μέχρι ἐμεῦ αἰεὶ ἐόντες ἐλεύθεροι μοῦνοι Θρηίκων· οἰκέουσί τε γὰρ ὄρεα ὑψηλά, ἴδῃσί τε παντοίῃσι καὶ χιόνι συνηρεφέα, καί εἰσὶ τὰ πολέμια ἄκροι. οὗτοι οἱ τοῦ Διονύσου τὸ μαντήιόν εἰσι ἐκτημένοι. τὸ δὲ μαντήιον τοῦτο ἔστι μὲν ἐπὶ τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλοτάτων, Βησσοὶ δὲ τῶν Σατρέων εἰσὶ οἱ προφητεύοντες τοῦ ἱροῦ, πρόμαντις δὲ ἡ χρέωσα, κατά περ ἐν Δελφοῖσι, καὶ οὐδὲν ποικιλώτερον.

112 Παραμειψάμενος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν εἰρημένην, δεύτερα τούτων παραμείβετο τείχεα τὰ Πιέρων, τῶν ἐνὶ Φάγρης ἐστὶ οὔνομα καὶ ἑτέρῳ Πέργαμος. ταύτῃ μὲν δὴ παρ᾽ αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν ὁδὸν ἐποιέετο, ἐκ δεξιῆς χειρὸς τὸ Πάγγαιον ὄρος ἀπέργων, ἐὸν μέγα τε καὶ ὑψηλόν, ἐν τῷ χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ἔνι μέταλλα, τὰ

6 ὕδωρ α, om. β | Τραῦσός Stein: τραῦόσ β στραῦόσ α | κόμψαντοσ α κόψαντοσ β 8 νέστον α μέστον β | ταύτασ β ταῦτα α | Θασίων Stein: ἰῶν 9 πόλισ α πόλεισ β | ἐοῦσα τυγχάνει ὡσεὶ α τυγχάνει ἐοῦσα ὅση β 12 πόλι α πόλει β | πύστιρος αV πίστυροσ R **110**, 3 θρηίκων R θρηικῶν α θρηΐσκων V | ὁδὸν α, om. β 4 Κίκονες — Σαπαῖοι om. β **111**, 2 διατελεῦσι β διατελέουσι α 3 θρηίκων α θρηκῶν β | τε (post ἴδ.) α, om. β 4 ἐκτημένοι β κεκτημένοι α 5 βησσοὶ α βϊσσοὶ β **112**, 2 παραμείβετο α παρημείβετο β | ἐνὶ Φάγρης Dietsch (καὶ ἐνὶ Φάγρησ Leopardus): καινιφάγρησ 3 παρ᾽ αὐτὰ β παρὰ α.

νέμονται Πίερές τε καὶ Ὀδόμαντοι καὶ μάλιστα Σάτραι. ὑπεροι- 113
κέοντας δὲ τὸ Πάγγαιον πρὸς βορέω ἀνέμου Παίονας, Δόβηράς τε
καὶ Παιόπλας, παρεξιὼν ἤιε πρὸς ἑσπέρην, ἐς ὃ ἀπίκετο ἐπὶ ποτα-
μόν τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ἠιόνα, τῆς ἔτι ζωὸς ἐὼν ἦρχε Βόγης,
τοῦ περ ὀλίγῳ πρότερον τούτων λόγον ἐποιεύμην. ἡ δὲ γῆ αὕτη
ἡ περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος καλέεται Φυλλίς, κατατείνουσα τὰ μὲν
πρὸς ἑσπέρην ἐπὶ ποταμὸν Ἀγγίτην ἐκδιδόντα ἐς τὸν Στρυμόνα,
τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην τείνουσα ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα· ἐς τὸν
οἱ Μάγοι ἐκαλλιερέοντο σφάζοντες ἵππους λευκούς. φαρμακεύσαντες 114
δὲ ταῦτα ἐς τὸν ποταμὸν καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοισι ἐν Ἐννέα
ὁδοῖσι τῇσι Ἠδωνῶν ἐπορεύοντο κατὰ τὰς γεφύρας, τὸν Στρυμόνα
εὑρόντες ἐζευγμένον. Ἐννέα δὲ ὁδοὺς πυνθανόμενοι τὸν χῶρον
τοῦτον καλέεσθαι, τοσούτους ἐν αὐτῷ παῖδάς τε καὶ παρθένους
ἀνδρῶν τῶν ἐπιχωρίων ζώοντας κατώρυσσον. Περσικὸν δὲ τὸ ζώον-
τας κατορύσσειν, ἐπεὶ καὶ Ἄμηστριν, τὴν Ξέρξεω γυναῖκα, πυνθά-
νομαι γηράσασαν δὶς ἑπτὰ Περσέων παῖδας, ἐόντων ἐπιφανέων
ἀνδρῶν, ὑπὲρ ἑωυτῆς τῷ ὑπὸ γῆν λεγομένῳ εἶναι θεῷ ἀντιχαρί-
ζεσθαι κατορύσσουσαν.

Ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος ἐπορεύετο ὁ στρατός, ἐνθαῦτα 115
πρὸς ἡλίου δυσμέων ἐστὶ αἰγιαλός, ἐν τῷ οἰκημένην Ἄργιλον, πόλιν
Ἑλλάδα, παρεξήιε· αὕτη δὲ καὶ ἡ κατύπερθε ταύτης καλέεται
Βισαλτίη. ἐνθεῦτεν δὲ κόλπον τὸν ἐπὶ Ποσιδηίου ἐξ ἀριστερῆς
χειρὸς ἔχων ἤιε διὰ Συλέος πεδίου καλεομένου Στάγειρον, πόλιν
Ἑλλάδα, παραμειβόμενος, καὶ ἀπίκετο ἐς Ἄκανθον, ἅμα ἀγόμενος
τούτων ἕκαστον τῶν ἐθνέων καὶ τῶν περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος οἰκε-
όντων, ὁμοίως καὶ τῶν πρότερον κατέλεξα, τοὺς μὲν παρὰ θάλασ-
σαν ἔχων οἰκημένους ἐν νησοὶ στρατευομένους, τοὺς δ᾽ ὑπὲρ θαλάσ-
σης πεζῇ ἑπομένους. τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην, τῇ βασιλεὺς Ξέρξης τὸν

113, 3 *παιόπλασ β όπλασ α* 4 *ἔτι ζωὸς ἐὼν* del. van Herwerden | *ζωὸσ α ζωιοσ β* 5 *πέρι* Sitzler | *ὀλίγωι α ὀλίγον* R *ὀλῖ* V | *λόγον α λέγων* R *λέ* V 6 *φυλλίσ α φϊλλίσ β* **114,** 3 *τῆσι* (*-ιν* V) *β τοῖσι α* 6 *ἐπιχωρίων α ἐγχωρίων β* | *Περσικὸν* — 7 *κατορύσσειν* om. *α* 9 *γῆν β γῆσ α* **115,** 7 *τούτων* ⟨*τε*⟩ Stein | *ἑκάστων* Reiske 9 *οἰκημένους* del. Sitzler | *δ᾽ α δὲ β.*

στρατὸν ἤλασε, οὔτε συγχέουσι Θρήικες οὔτ᾽ ἐπισπείρουσι, σέβον-
116 ταί τε μεγάλως τὸ μέχρι ἐμεῦ. ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἄκανθον ἀπί-
κετο, ξεινίην τε ὁ Ξέρξης τοῖσι Ἀκανθίοισι προεῖπε ἐδωρήσατό
σφεας ἐσθῆτι Μηδικῇ ἐπαίνεέ τε, ὁρῶν αὐτοὺς προθύμους ἐόν-
117 τας ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων. ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐόν-
τος Ξέρξεω συνήνεικε ὑπὸ νούσου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεστεῶτα τῆς
διώρυχος Ἀρταχαίην, δόκιμον ἐόντα παρὰ Ξέρξῃ καὶ γένος Ἀχαι-
μενίδην, μεγάθεΐ τε μέγιστον ἐόντα Περσέων (ἀπὸ γὰρ πέντε
πηχέων βασιληίων ἀπέλειπε τέσσερας δακτύλους) φωνέοντά τε μέγι-
στον ἀνθρώπων, ὥστε Ξέρξην συμφορὴν ποιησάμενον μεγάλην
ἐξενεῖκαί τε αὐτὸν κάλλιστα καὶ θάψαι· ἐτυμβοχόεε δὲ πᾶσα ἡ
στρατιή. τούτῳ δὲ τῷ Ἀρταχαίῃ θύουσι Ἀκάνθιοι ἐκ θεοπροπίου
ὡς ἥρωι, ἐπονομάζοντες τὸ οὔνομα.
118 Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἀπολομένου Ἀρταχαίεω ἐποιέετο
συμφορήν· οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιὴν καὶ δειπνί-
ζοντες Ξέρξην ἐς πᾶν κακοῦ ἀπίκατο οὕτω, ὥστε ἀνάστατοι ἐκ
τῶν οἴκων ἐγίνοντο, ὅκου γε Θασίοισι ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ
πολίων τῶν σφετερέων δεξαμένοισι τὴν Ξέρξεω στρατιὴν καὶ δει-
πνίσασι Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος ἀραιρημένος, τῶν ἀστῶν ἀνὴρ δόκι-
μος ὅμοια τῷ μάλιστα, ἀπέδεξε ἐς τὸ δεῖπνον τετρακόσια τάλαντα
119 ἀργυρίου τετελεσμένα. ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι ἄλλῃσι
πόλισι οἱ ἐπεστεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον. τὸ γὰρ δεῖπνον
τοιόνδε τι ἐγίνετο, οἷα ἐκ πολλοῦ χρόνου προειρημένον καὶ περὶ
πολλοῦ ποιευμένων· τοῦτο μέν, ὡς ἐπύθοντο τάχιστα τῶν κηρύκων
τῶν περιαγγελλόντων, δασάμενοι σῖτον ἐν τῇσι πόλισι οἱ ἀστοὶ

---

11 συγχοῦσι van Herwerden **116,** 2 ξεινίην α ξεινηίην β 3 ὁρῶν: ορέων (ἀκούων Iac. Marinus van Gent) | αὐτοὺσ β καὶ τοὺσ α 4 ἀκούων] ὀρέων van Gent **117,** 2 ὑπὸ νούσου α, om. β | ἐπεστεῶτα α ἐφεστεῶτα β 3 διώρυχοσ α διώρυχοσ ὑπὸ νού(νό- V)σου β 6 ξέρξην α ξέρξεα β 7 ἐτυμβοχόεε β ἐτυμβόχεε α 8 θύουσι (-ιν V) ἀκάνθιοι β ἀκάνθιοι θύουσι α **118,** 3 οὕτω α οὕτωσ β 4 οἴκων α οἰκίων β | ἐγίνοντο α ἐγένοντο β | γε β, om. α 5 σφετερέων Stein: σφετέρων 6 ὀργέοσ β ὀργέωσ α | ⟨ὑποδοχεὺς⟩ ἀραιρημένος Stein **119,** 1 παραπλησίως del. Krüger 3 τι ἐγίνετο α τοι ἐγένετο β | πολλοῦ ⟨τε⟩ Stein 4 ποιευμένων α ποιεύμενον β | τά-χιστα τῶν κηρύκων α τῶν κηρύκων μάλιστα β.

ἄλευρά τε καὶ ἄλφιτα ἐποίευν πάντες ἐπὶ μῆνας συχνούς· τοῦτο δὲ κτήνεα σιτεύεσκον ἐξευρίσκοντες τιμῆς τὰ κάλλιστα, ἔτρεφόν τε ὄρνιθας χερσαίους καὶ λιμναίους ἔν τε οἰκήμασι καὶ λάκκοισι, ἐς ὑποδοχὰς τοῦ στρατοῦ· τοῦτο δὲ χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ποτήριά τε καὶ κρητῆρας ἐποιεῦντο, καὶ τἆλλα, ὅσα ἐπὶ τράπεζαν τίθεται, πάντα. ταῦτα μὲν αὐτῷ τε βασιλέϊ καὶ τοῖσι ὁμοσίτοισι μετ᾽ ἐκείνου ἐπεποίητο, τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιῇ τὰ ἐς φορβὴν μοῦνα τασσόμενα. ὅκως δὲ ἀπίκοιτο ἡ στρατιή, σκηνὴ μὲν ἔσκε πεπηγυῖα ἑτοίμη, ἐς τὴν αὐτὸς σταθμὸν ποιέσκετο Ξέρξης, ἡ δὲ ἄλλη στρατιὴ ἔσκε ὑπαίθριος. ὡς δὲ δείπνου γίνοιτο ὥρη, οἱ μὲν δεκόμενοι ἔχεσκον πόνον, οἱ δέ, ὅκως πλησθέντες νύκτα αὐτοῦ ἀγάγοιεν, τῇ ὑστεραίῃ τήν τε σκηνὴν ἀνασπάσαντες καὶ τὰ ἔπιπλα πάντα λαβόντες οὕτω ἀπελαύνεσκον, λείποντες οὐδέν, ἀλλὰ φερόμενοι.
120 ἔνθα δὴ Μεγακρέοντος, ἀνδρὸς Ἀβδηρίτεω, ἔπος εὖ εἰρημένον ἐγένετο· ὃς συνεβούλευσε Ἀβδηρίτῃσι πανδημεί, αὐτοὺς καὶ γυναῖκας, ἐλθόντας ἐς τὰ σφέτερα ἱρὰ ἵζεσθαι ἱκέτας τῶν θεῶν παραιτεομένους καὶ τὸ λοιπόν σφι ἀπαμύνειν τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίσεα, τῶν τε παροιχομένων ἔχειν σφι μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης οὐ δὶς ἑκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σῖτον αἱρέεσθαι· παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριστον προείρητο ὅμοια τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξην ἐπιόντα ἢ καταμείναντας κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.

121 Οἱ μὲν δὴ πιεζόμενοι ὅμως τὸ ἐπιτασσόμενον ἐπετέλεον· Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθου, ἐντειλάμενος τοῖσι στρατηγοῖσι τὸν ναυτικὸν στρατὸν ὑπομένειν ἐν Θέρμῃ, ἀπῆκε ἀπ᾽ ἑωυτοῦ πορεύεσθαι τὰς νέας, Θέρμῃ δὲ τῇ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ οἰκημένῃ, ἀπ᾽

---

6 ἐπὶ α, om. β 7 σιτεύεσκον β ἐσίτευον α | τε β, om. α 10 τἆλλα β τὰ ἄλλα α | τίθεται β τιθέαται α 11 ταῦτα μὲν α μὲν ταῦτα β | ὁμοσιτέουσι Stein 14 ποιέσκετο α ἐποιέετο β | ἔσκε β, om. α (μένεσκε Stein) 15 γίνοιτο β ἐγίνετο α | ἔχεσκον πόνον α πόνον ἔχεσκον β 16 ὅκωσ α ὅπωσ β | τῇ β ἐν τῆι α 17 πάντα del. van Herwerden 18 ⟨πάντα⟩ φερόμενοι idem **120,** 2 ἐλέγετο idem | συνεβούλευσε (-εν V) β συνεβούλευε α 3 πανδημεί β πανδημὶ α 6 παροιχομένων α παρεχομένων β **121,** 1 ὅμως (tamen) Valla: ὁμοίωσ 2 τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ Stein 4 ἀπ᾽] ἐπ᾽ Cobet.

ἧς καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει· ταύτῃ γὰρ ἐπυνθάνετο συντομώτατον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκάνθου ὧδε τεταγμένος ὁ στρατὸς ἐκ Δορίσκου τὴν ὁδὸν ἐποιέετο· τρεῖς μοίρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζόν, μίαν αὐτέων ἔταξε παρὰ θάλασσαν ἰέναι ὁμοῦ τῷ ναυτικῷ· ταύτης μὲν δὴ ἐστρατήγεον Μαρδόνιός τε καὶ Μασίστης· ἑτέρη δὲ τεταγμένη ἤιε τοῦ στρατοῦ τριτημορὶς τὴν μεσόγαιαν, τῆς ἐστρατήγεον Τριτανταίχμης τε καὶ Γέργις· ἡ δὲ τρίτη τῶν μοιρέων, μετ᾽ ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς Ξέρξης, ἤιε μὲν τὸ μέσον αὐτῶν, στρατηγοὺς δὲ παρείχετο Σμερδομένεά τε καὶ Μεγάβυζον.

122 Ὁ μέν νυν ναυτικὸς στρατός, ὡς ἀπείθη ὑπὸ Ξέρξεω καὶ διεξέπλωσε τὴν διώρυχα τὴν ἐν τῷ Ἄθῳ γενομένην, διέχουσαν δὲ ἐς κόλπον, ἐν τῷ Ἄσσα τε πόλις καὶ Πίλωρος καὶ Σίγγος καὶ Σάρτη οἴκηνται, ἐνθεῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τουτέων τῶν πολίων στρατιὴν παρέλαβε, ἔπλεε ἀπιέμενος ἐς τὸν Θερμαῖον κόλπον, κάμπτων δὲ Ἄμπελον, τὴν Τορωναίην ἄκρην, παραμείβετο Ἑλληνίδας γε τάσδε πόλις, ἐκ τῶν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε· Τορώνην, Γαληψόν, Σερμύλην,
123 Μηκύβερναν, Ὄλυνθον. ἡ μέν νυν χώρη αὕτη Σιθωνίη καλέεται. ὁ δὲ [ναυτικὸς στρατὸς ὁ Ξέρξεω] συντάμνων ἀπ᾽ Ἀμπέλου ἄκρης ἐπὶ Καναστραῖον ἄκρην, τὸ δὴ πάσης τῆς Παλλήνης ἀνέχει μάλιστα, ἐνθεῦτεν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε ἐκ Ποτιδαίης καὶ Ἀφύτιος καὶ Νέης πόλιος καὶ Αἰγῆς καὶ Θεράμβω καὶ Σκιώνης καὶ Μένδης καὶ Σάνης· αὗται γάρ εἰσι αἱ τὴν νῦν Παλλήνην, πρότερον δὲ Φλέγρην καλεομένην νεμόμεναι. παραπλέων δὲ καὶ ταύτην τὴν χώρην ἔπλεε ἐς τὸ προειρημένον, παραλαμβάνων στρατιὴν καὶ ἐκ τῶν προσεχέων πολίων τῇ Παλλήνῃ, ὁμουρεουσέων δὲ

---

6 συντομώτατον α συντομώτερον β 8 πεζόν β πεζὸν στρατόν α αὐτέων α αὐτῶν β 12 μετ᾽ α μεθ᾽ β 14 τε α, om. β | μεγάβυζον R μεγάβυξον αV 122,1 νυν α, om. β | διεξέπλωσε α διέπλωσε β 3 πίλωροσ β A² πίλδώροσ A a. ras. πίδωροσ B A corr. | σάρτη α σάργη β 5 ἀπιέμενοσ α ἀπικόμενοσ β 6 τορωναίην β κορωναίην α | γε Stein: τε | πόλισ α πόλεισ β 7 γαληψὸν α γαληψών β 8 μηκύβερναν α μηκύρεν (-νν- V) αν β 123,1 σιθωνίη β σιθονίη α 2 ναυτικὸς — Ξέρξεω del. Stein 3 καναστραῖον β καναστραίην α 4 νέασ α τε νέασ β 5 ἀφύτιοσ α ἀφύστιοσ β 9 τῆι παλλήνηι α, om. β | ὁμουρεουσέων α ὁμουρεουσῶν β.

τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ, τῇσι οὐνόματά ἐστι τάδε· Λίπαξος, Κώμβρεια, Αἶσα, Γίγωνος, Κάμψα, Σμίλα, Αἴνεια. ἡ δὲ τουτέων χώρη Κροσσαίη ἔτι καὶ ἐς τόδε καλέεται. ἀπὸ δὲ Αἰνείης, ἐς τὴν ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλις, ἀπὸ ταύτης ἤδη ἐς αὐτόν τε τὸν Θερμαῖον κόλπον ἐγίνετο τῷ ναυτικῷ στρατῷ ⟨ὁ⟩ πλόος καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην, πλέων δὲ ἀπίκετο ἔς τε τὴν προειρημένην Θέρμην καὶ Σίνδον τε πόλιν καὶ Χαλέστρην ἐπὶ τὸν Ἄξιον ποταμόν, ὃς οὐρίζει χώρην τὴν Μυγδονίην τε καὶ Βοττιαιίδα, τῆς ἔχουσι τὸ παρὰ θάλασσαν, στεινὸν χωρίον, πόλιες Ἴχναι τε καὶ Πέλλα.

Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς αὐτοῦ περὶ Ἄξιον ποταμὸν καὶ 124
πόλιν Θέρμην καὶ τὰς μεταξὺ πόλιας τούτων περιμένων βασιλέα
ἐστρατοπεδεύετο, Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ἐπορεύετο ἐκ
τῆς Ἀκάνθου τὴν μεσόγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ, βουλόμενος ἐς τὴν
Θέρμην ἀπικέσθαι. ἐπορεύετο δὲ διὰ τῆς Παιονικῆς καὶ Κρηστωνικῆς ἐπὶ ποταμὸν Ἐχείδωρον, ὃς ἐκ Κρηστωναίων ἀρξάμενος ῥέει
διὰ Μυγδονίης χώρης καὶ ἐξιεῖ παρὰ τὸ ἕλος τὸ ἐπ᾽ Ἀξίῳ ποταμῷ.
πορευομένῳ δὲ ταύτῃ λέοντές οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροισι 125
καμήλοισι. καταφοιτῶντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας καὶ λείποντες
τὰ σφέτερα ἤθεα ἄλλου μὲν οὐδενὸς ἅπτοντο, οὔτε ὑποζυγίου οὔτε
ἀνθρώπου, οἳ δὲ τὰς καμήλους ἐκεράιζον μούνας. θωμάζω δὲ τὸ
αἴτιον, ὅ τι κοτὲ ἦν τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχομένους τοὺς
λέοντας τῇσι καμήλοισι ἐπιτίθεσθαι, τὸ μήτε πρότερον ὀπώπεσαν
θηρίον μήτ᾽ ἐπεπειρέατο αὐτοῦ. εἰσὶ δὲ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία 126
καὶ λέοντες πολλοὶ καὶ βόες ἄγριοι, τῶν τὰ κέρεα ὑπερμεγάθεά ἐστι τὰ ἐς Ἕλληνας φοιτέοντα. οὖρος δὲ τοῖσι λέουσί ἐστι ὅ τε δι᾽ Ἀβδήρων ῥέων ποταμὸς Νέστος καὶ ὁ δι᾽ Ἀκαρνανίης Ἀχελῷος· οὔτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τοῦ Νέστου οὐδαμόθι πάσης τῆς ἔμπροσθε

10 κώμβρεια β κωμβρία α 11 Αἶσα Stein: λισαί | αἴνεια β αἰνία α 12 καὶ β, om. α 13 πόλισ α πόλεισ β 14 ὁ add. Schaefer 17 βοττιαιίδα α βοττηνίδα β | τῆσ α ἧσβ 18 πόλιεσ α πόλισ β | ἰχναί β ἴχνη α
124, 2 πόλιασ α πόλισ β τούτων Abicht: τουτέων 3 ἐστρατοπεδεύετο α ἐστρατοπεδεύοντο β 6 Ἐχείδωρον Isaac Vossius: χείδωρον 7 ⟨τῆς⟩ χώρης Kallenberg
125, 2 καταφοιτῶντεσ α καταφοιτέοντεσ β λιπόντες Cobet, ἐκλιπόντες van Herwerden **126**, 4 ἀχελῶοσ β ῥέων ἀχελῶιοσ α 5 ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β.

*Εὐρώπης ἴδοι τις ἂν λέοντα, οὔτε πρὸς ἑσπέρης τοῦ Ἀχελῴου ἐν τῇ
ἐπιλοίπῳ ἠπείρῳ, ἀλλ᾽ ἐν τῇ μεταξὺ τούτων τῶν ποταμῶν γίνονται.*
127 *Ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπίκετο ὁ Ξέρξης, ἵδρυσε αὐτοῦ τὴν
στρατιήν. ἐπέσχε δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ στρατοπεδευόμενος τὴν παρὰ
θάλασσαν χώρην τοσήνδε· ἀρξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς
Μυγδονίης μέχρι Λυδίεώ τε ποταμοῦ καὶ Ἁλιάκμονος, οἳ οὐρί-
ζουσι γῆν τὴν Βοττιαιίδα τε καὶ Μακεδονίδα, ἐς τὠυτὸ [ῥέεθρον]
τὸ ὕδωρ συμμίσγοντες. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν δὴ ἐν τούτοισι τοῖσι
χωρίοισι οἱ βάρβαροι, τῶν δὲ καταλεχθέντων τούτων ποταμῶν ἐκ
Κρηστωναίων ῥέων Ἐχείδωρος μοῦνος οὐκ ἀντέχρησε τῇ στρατιῇ πινό-*
128 *μενος, ἀλλ᾽ ἐπέλιπε. Ξέρξης δὲ ὁρῶν ἐκ τῆς Θέρμης ὄρεα τὰ Θεσσα-
λικά, τόν τε Ὄλυμπον καὶ τὴν Ὄσσαν, μεγάθεϊ τε ὑπερμήκεα ἐόντα,
διὰ μέσου τε αὐτῶν αὐλῶνα στεινὸν πυνθανόμενος εἶναι, δι᾽ οὗ
ῥέει ὁ Πηνειός, ἀκούων τε εἶναι ταύτῃ ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέρουσαν,
ἐπεθύμησε πλώσας θεήσασθαι τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ὅτι τὴν
ἄνω ὁδὸν ἔμελλε ἐλᾶν διὰ Μακεδόνων τῶν κατύπερθε οἰκημένων ἔς
τε Περραιβοὺς παρὰ Γόννον πόλιν· ταύτῃ γὰρ ἀσφαλέστατον ἐπυν-
θάνετο εἶναι. ὡς δὲ ἐπεθύμησε, καὶ ἐποίεε ταῦτα· ἐσβὰς ἐς Σι-
δωνίην νέα, ἐς τήν περ ἐσέβαινε αἰεί, ὅκως τι ἐθέλοι τοιοῦτο ποι-
ῆσαι, ἀνέδεξε σημήιον καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνάγεσθαι, καταλιπὼν
αὐτοῦ τὸν πεζὸν στρατόν. ἐπεὶ δὲ ἀπίκετο καὶ ἐθεήσατο Ξέρξης
τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ἐν θώματι μεγάλῳ ἐνέσχετο, καλέσας
δὲ τοὺς ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ εἴρετο, εἰ τὸν ποταμὸν ἔστι παρατρέ-*
129 *ψαντα ἑτέρῃ ἐς θάλασσαν ἐξαγαγεῖν. τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ
τὸ παλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥστε γε συγκεκλῃμένην πάντοθεν ὑπερ-*

---

6 *οὔτε α οὐδαμοῦ* R *οὐδαμοῦ. οὔτε* V | *ἀχελώισυ α ἀχελώου β* 7 ⟨*μούνῃ* uel *μούνῃ τῇ μεταξὺ*⟩ *γίνονται* van Herwerden **127**, 3 *ἀπό* ⟨*τε*⟩ Kallenberg 4 *Λοιδίεώ* Cobet 5 *τὴν β*, om. *α* | *ῥέεθρον* del. Kallenberg 7 ⟨*ὁ*⟩ *ἐκ* Valckenaer 8 *κρηστωναίων β κρηστωνέησ α* | *ἐχείδωροσ β χείδωροσ α* | *ἀπέχρησε* Madvig **128**, 1 *ὁρῶν α ὁρέων β* 2 *τε* (ante *ὑπ.*) *α*, om. *β* 4 *εἶναι ταύτῃ β ταύτηι εἶναι α* 6 *κατύπερθε α κατύπερθεν β* | *ἔς τε* d: *ἔστε α ἐσ β*, *ἔστ᾽ ἐπὶ* Stein 7 *γόννον* B A^2 *γόνον β* A^1 9 *τήν β ἥν α* | *ἐσέβαινε* (*-εν* V) *β ἐνέβαινε α* | *τι α τοι β* | *τοιοῦτο α τοιοῦτον β* 11 *ξέρξησ α ὁ ξέρξησ β* 13 *ἡγεμόνασ β κατηγεμόνασ α* **129**, 2 *γε β*, om. *α* | *συγκεκλῃμένην α συγκεκληϊσμένην β*.

μήκεσι ὄρεσι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἠῶ ἔχοντα τό τε Πήλιον ὄρος καὶ ἡ Ὄσσα ἀποκληίει συμμίσγοντα τὰς ὑπωρέας ἀλλήλοισι, τὰ δὲ πρὸς βορέω ἀνέμου ὁ Ὄλυμπος, τὰ δὲ πρὸς ἑσπέρην Πίνδος, τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ ἄνεμον νότον ἡ Ὄθρυς· τὸ μέσον δὲ τούτων τῶν λεχθέντων ὀρέων ἡ Θεσσαλίη ἐστὶ ἐοῦσα κοίλη. ὥστε ὧν ποταμῶν ἐς αὐτὴν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐσβαλλόντων, πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε· Πηνειοῦ καὶ Ἀπιδανοῦ καὶ Ὀνοχώνου καὶ Ἐνιπέος καὶ Παμίσου, οἳ μέν νυν ἐς τὸ πεδίον τοῦτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν ὀρέων τῶν περικληιόντων τὴν Θεσσαλίην ὀνομαζόμενοι δι᾽ ἑνὸς αὐλῶνος καὶ τούτου στεινοῦ ἔκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προσυμμίσγοντες τὸ ὕδωρ πάντες εἰς τὠυτό· ἐπεὰν δὲ συμμιχθέωσι τάχιστα, ἐνθεῦτεν ἤδη ὁ Πηνειὸς τῷ οὐνόματι κατακρατέων ἀνωνύμους τοὺς ἄλλους εἶναι ποιέει. τὸ δὲ παλαιὸν λέγεται, οὐκ ἐόντος κω τοῦ αὐλῶνος καὶ διεκρόου τούτου, τοὺς ποταμοὺς τούτους, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τούτοισι τὴν Βοιβηίδα λίμνην, οὔτε ὀνομάζεσθαι, κατά περ νῦν, ῥέειν τε οὐδὲν ἧσσον ἢ νῦν, ῥέοντας δὲ ποιέειν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλαγος. αὐτοὶ μέν νυν Θεσσαλοί φασι Ποσειδέωνα ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι᾽ οὗ ῥέει ὁ Πηνειός, οἰκότα λέγοντες· ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν σείειν καὶ τὰ διεστεῶτα ὑπὸ σεισμοῦ τοῦ θεοῦ τούτου ἔργα εἶναι, καὶ ἂν ἐκεῖνο ἰδὼν φαίη Ποσειδέωνα ποιῆσαι· ἔστι γὰρ σεισμοῦ ἔργον, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο εἶναι, ἡ διάστασις τῶν ὀρέων. οἱ δὲ κατ- 130
ηγεόμενοι, εἰρομένου Ξέρξεω, εἰ ἔστι ἄλλη ἔξοδος ἐς θάλασσαν τῷ Πηνειῷ, ἐξεπιστάμενοι ἀτρεκέως εἶπον "βασιλεῦ, ποταμῷ τούτῳ οὐκ ἔστι ἄλλη ἐξήλυσις ἐς θάλασσαν κατήκουσα, ἀλλ᾽ ἥδε αὐτή· ὄρεσι γὰρ περιεστεφάνωται πᾶσα Θεσσαλίη." Ξέρξην δὲ λέγεται εἰπεῖν πρὸς ταῦτα "σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ Θεσσαλοί. ταῦτ᾽ ἄρα πρὸ

3 τε β, om. α 4 ἀποκλήιει α ἀποκλήει β | ὑπωρέας R ὑπωρείασ α ἀπωρείας V 5 ὁ β, om. α 8 ὧν α τῶν β 9 ὀνοχώνου αR ὀνοχώρου V 10 νυν del. van Herwerden | ἐσ τὸ πεδίον τοῦτο α ἐκ τῶν πεδίων β 11 περικληόντων β περικληόντων α 13 εἰσ β ἐσ α 14 συμμιχθέωσι α συμμιχθῶσι β 15 παλαιὸν α πάλαι β 19 αὐτὸν Naber 22 διεστεῶτα α διεστῶτα β 23 καὶ ἂν β κἂν α 24 ἐφαίνετο β φαίνεται α 130, 4 αὐτή Abresch: αὔτη.

πολλοῦ ἐφυλάξαντο γνωσιμαχέοντες, καὶ τἆλλα καὶ ὅτι χώρην ἄρα εἶχον εὐαίρετόν τε καὶ ταχυάλωτον. τὸν γὰρ ποταμὸν πρῆγμα ἂν ἦν μοῦνον ἐπεῖναί σφεων ἐπὶ τὴν χώρην, χώματι ἐκ τοῦ αὐλῶνος ἐκβιβάσαντα καὶ παρατρέψαντα, δι' ὧν νῦν ῥέει ῥεέθρων, ὥστε Θεσσαλίην πᾶσαν ἔξω τῶν ὀρέων ὑπόβρυχα γενέσθαι." ταῦτα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς τοὺς Ἀλεύεω παῖδας, ὅτι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐόντες Θεσσαλοὶ ἔδοσαν ἑωυτοὺς βασιλέϊ, δοκέων ὁ Ξέρξης ὑπὸ παντός σφεας τοῦ ἔθνεος ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην. εἴπας δὲ ταῦτα καὶ θεησάμενος ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην.

131 Ὁ μὲν δὴ περὶ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συχνάς· τὸ γὰρ δὴ
ὄρος τὸ Μακεδονικὸν ἔκειρε τῆς στρατιῆς τριτημορίς, ἵνα ταύτῃ
διεξίῃ ἅπασα ἡ στρατιὴ ἐς Περραιβούς· οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀπο-
πεμφθέντες ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ γῆς αἴτησιν ἀπίκατο, οἳ μὲν κεινοί,
132 οἳ δὲ φέροντες γῆν τε καὶ ὕδωρ. τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἐγένοντο
οἵδε· Θεσσαλοί, Δόλοπες, Ἐνιῆνες, Περραιβοί, Λοκροί, Μάγνητες,
Μηλιέες, Ἀχαιοὶ οἱ Φθιῶται καὶ Θηβαῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ πλὴν
Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων. ἐπὶ τούτοισι οἱ Ἕλληνες ἔταμον
ὅρκιον οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλεμον ἀειράμενοι. τὸ δὲ ὅρκιον ὧδε εἶχε,
ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ἕλληνες ἐόντες, μὴ ἀναγκα-
σθέντες, καταστάντων σφι εὖ τῶν πρηγμάτων, τούτους δεκατεῦσαι
τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ. τὸ μὲν δὴ ὅρκιον ὧδε εἶχε τοῖσι Ἕλλησι.
133 Ἐς δὲ Ἀθήνας καὶ Σπάρτην οὐκ ἀπέπεμψε Ξέρξης ἐπὶ γῆς
αἴτησιν κήρυκας τῶνδε εἵνεκα· πρότερον Δαρείου πέμψαντος ἐπ'
αὐτὸ τοῦτο, οἳ μὲν αὐτῶν τοὺς αἰτέοντας ἐς τὸ βάραθρον, οἳ δ'
ἐς φρέαρ ἐσβαλόντες ἐκέλευον γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐκ τούτων φέρειν
παρὰ βασιλέα. τούτων μὲν εἵνεκα οὐκ ἔπεμψε Ξέρξης τοὺς αἰτή-

7 ἐφυλάξαντο α ἐφυλάσσοντο β 10 ῥεέθρων CP: ῥέεθρον 11 ἔσω Schaefer | ὑπόβρυχα β ὑποβρυχεα α, ὑποβρύχια Kallenberg 12 ἑλλήνων ἐόντεσ α ὄντεσ ἑλλήνων β 13 ὁ Ξέρξης del. van Herwerden | ὑπὸ β ἀπὸ α 131, 3 διεξίῃ β διέξηι α | ἅπασα α πᾶσα β | δὴ β, om. α 132, 1 ἐγένοντο α ἐγένετο β 2 ἐνιῆνεσ α αἰνιῆνεσ β | μάγνητεσ α μάγητεσ β 3 πλὴν α τῶν R τὴν V 5 ἀειράμενοι CPd: ἀιράμενοι α ἀ(εύ- V)ράμενοι β 133, 3 αὐτῶν β αὐτέων α 4 ἐσβαλόντεσ α ἐμβαλόντεσ β | τε α, om. β | ἐκ τούτων φέρειν α φέρειν ἐκ τούτων β 5 εἵνεκα οὐκ ἔπεμψε ξέρξησ α εἵνεκε (-εν V) ξέρξησ οὐκ ἔπεμψε β.

σοντας· ὅ τι δὲ τοῖσι Ἀθηναίοισι ταῦτα ποιήσασι τοὺς κήρυκας συνήνεικε ἀνεθέλητον γενέσθαι, οὐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρη καὶ ἡ πόλις ἐδηιώθη. ἀλλὰ τοῦτο οὐ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην δοκέω γενέσθαι. τοῖσι δὲ ὦν Λακεδαιμονίοισι μῆνις κατέσκηψε 134 Ταλθυβίου, τοῦ Ἀγαμέμνονος κήρυκος. ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Ταλθυβίου ἱρόν, εἰσὶ δὲ καὶ ἀπόγονοι Ταλθυβίου, Ταλθυβιάδαι καλεόμενοι, τοῖσι αἱ κηρυκηίαι αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γέρας δέδονται. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖσι Σπαρτιήτῃσι καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύνατο. τοῦτο δ' ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἦν σφι. ἀχθομένων δὲ καὶ συμφορῇ χρεωμένων Λακεδαιμονίων, ἁλίης τε πολλάκις συλλεγομένης καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιευμένων, εἴ τις βούλοιτο Λακεδαιμονίων πρὸ τῆς Σπάρτης ἀποθνήσκειν, Σπερθίης τε ὁ Ἀνηρίστου καὶ Βοῦλις ὁ Νικόλεω, ἄνδρες Σπαρτιῆται φύσι τε γεγονότες εὖ καὶ χρήμασι ἀνήκοντες ἐς τὰ πρῶτα, ἐθελονταὶ ὑπέδυσαν ποινὴν τῖσαι Ξέρξῃ τῶν Δαρείου κηρύκων τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων. οὕτω Σπαρτιῆται τούτους ὡς ἀποθανευμένους ἐς Μήδους ἀπέπεμψαν. αὕτη 135 τε ἡ τόλμα τούτων τῶν ἀνδρῶν θώματος ἀξίη, καὶ τάδε πρὸς τούτοισι τὰ ἔπεα. πορευόμενοι γὰρ ἐς Σοῦσα ἀπικνέονται παρὰ Ὑδάρνεα. ὁ δὲ Ὑδάρνης ἦν μὲν γένος Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τῶν παραθαλασσίων ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ· ὅς σφεας ξείνια προθέμενος ἱστία, ξεινίζων δὲ εἴρετο λέγων τάδε· "ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τί δὴ φεύγετε βασιλέϊ φίλοι γενέσθαι; ὁρᾶτε γάρ, ὡς ἐπίσταται [βασιλεὺς] ἄνδρας ἀγαθοὺς τιμᾶν, ἐς ἐμέ τε καὶ τὰ ἐμὰ πρήγματα ἀποβλέποντες. οὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς, εἰ δοίητε ὑμέας αὐτοὺς βασιλέϊ (δεδόξωσθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ ἄνδρες εἶναι ἀγαθοί), ἕκαστος ἂν ὑμέων ἄρχοι γῆς Ἑλλάδος δόντος βασιλέος." πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε· "Ὕδαρνες, οὐκ ἐξ ἴσου γίνεται ἡ συμβουλίη ἡ ἐς

---

6 τοῖσι β, om. α 7 εἶπαι β εἶπαί τι α 8 ἐδηιώθη α ἐδηώθη β
134, 1 ἐγκατέσκηψε van Herwerden 3 ταλθυβίου β, om. α 4 αἱ ἐκ β ἐκ α | δέδονται α δίδονται β 5 ἐδύνατο] ἐγίνετο Valckenaer 6 δ' α, om. β | δέ ⟨τε⟩ van Herwerden 10 φύσι: φύσει 11 τῖσαι α τίσειν β 12 τῶν Reiske: τῶι α τῶ β **135,** 5 ξείνια α ξένια β 6 λέγων β, om. α 7 δὴ α δεῖ β | γάρ del. Stein 8 βασιλεὺς del. Cobet 10 ἕκαστος] ἑκάτερος Naber.

ἡμέας τείνουσα. τοῦ μὲν γὰρ πεπειρημένος συμβουλεύεις, τοῦ δὲ ἄπειρος ἐών· τὸ μὲν γὰρ δοῦλος εἶναι ἐξεπίστεαι, ἐλευθερίης δὲ οὔκω ἐπειρήθης, οὔτ' εἰ ἔστι γλυκὺ οὔτ' εἰ μή. εἰ γὰρ αὐτῆς πειρήσαιο, οὐκ ἂν δόρασι συμβουλεύοις ἡμῖν περὶ αὐτῆς μάχεσθαι,
136 ἀλλὰ καὶ πελέκεσι.” ταῦτα μὲν Ὑδάρνεα ἀμείψαντο· ἐνθεῦτεν δέ, ὡς ἀνέβησαν ἐς Σοῦσα καὶ βασιλέϊ ἐς ὄψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν τῶν δορυφόρων κελευόντων καὶ ἀνάγκην σφι προσφερόντων προσκυνέειν βασιλέα προσπίπτοντας οὐκ ἔφασαν ὠθεόμενοι πρὸς αὐτῶν ἐπὶ κεφαλὴν ποιήσειν ταῦτα οὐδαμά· οὔτε γάρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνέειν οὔτε κατὰ ταῦτα ἥκειν. ὡς δὲ ἀπεμαχέσαντο τοῦτο, δεύτερά σφι λέγουσι τάδε καὶ λόγου τοιοῦδε ἐχόμενα “ὦ βασιλεῦ Μήδων, ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι ἀντὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων κηρύκων ποινὴν ἐκείνων τίσοντας,” λέγουσι δὲ αὐτοῖσι ταῦτα Ξέρξης ὑπὸ μεγαλοφροσύνης οὐκ ἔφη ὅμοιος ἔσεσθαι Λακεδαιμονίοισι· κείνους μὲν γὰρ συγχέαι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα ἀποκτείναντας κήρυκας· αὐτὸς δέ, τὰ ἐκείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα οὐ ποιήσειν, οὐδ' ἀνταποκτείνας ἐκείνους ἀπολύσειν Λακεδαιμο-
137 νίους τῆς αἰτίης. οὕτω ἡ Ταλθυβίου μῆνις καὶ ταῦτα ποιησάντων Σπαρτιητέων ἐπαύσατο τὸ παραυτίκα, καίπερ ἀπονοστησάντων ἐς Σπάρτην Σπερθίεώ τε καὶ Βούλιος. χρόνῳ δὲ μετέπειτα πολλῷ ἐπηγέρθη κατὰ τὸν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγουσι Λακεδαιμόνιοι. τοῦτό μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαίνεται γενέσθαι. ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ Ταλθυβίου μῆνις οὐδὲ ἐπαύσατο, πρὶν ἢ ἐξῆλθε, τὸ δίκαιον οὕτω ἔφερε· τὸ δὲ

---

13 ἡμέασ β ὑμέασ α | τείνουσα α τίνουσα β 14 τὸ μὲν γὰρ α τοῦ μὲν, β | δὲ β δ' α 15 οὔτ' α οὔτε β 16 περὶ αὐτῆσ μάχεσθαι α μάχεσθαι περὶ αὐτῆσ β **136,** 2 βασιλεῖ α βασιλέοσ (-ως R) β 3 σφι προσφερόντων α προφερόντων σφι β 4 προσπίπτοντας del. van Herwerden | οὐκ ἔφασαν] οὐδ' Valckenaer | πρὸσ β ὑπ' α 5 σφίσι Stein 7 τοῦτο β τούτωι (-ω B) α | τοιοῦδε α δὲ τοιοῦδ' β 9 δὴ Krüger 12 ἀποκτείναντασ β ἀποκτείνοντασ α 13 οὐδ' β οὐδὲ α | ἀνταποκτείνασ α ἀνταποκτείναντασ β **137,** 2 σπαρτιητέων α σπαρτιητέων λακεδαιμονίων β | τὸ S: τοῦ | ἐσ σπάρτην α ἐν σπάρτῃ β 4 ⟨τε⟩ καὶ Stein 5 τοῖσι α τοῖσ β 7 οὐδὲ β οὐδ' α | πρινὴ α πρηνὶ β | ἔφερε· τὸ β . ἐφέρετο α.

συμπεσεῖν ἐς τοὺς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν ἀναβάντων πρὸς βασιλέα διὰ τὴν μῆνιν, ἐς Νικόλαν τε τὸν Βούλιος καὶ ἐς Ἀνήριστον τὸν Σπερθίεω, ὃς εἷλε Ἁλιέας τοὺς ἐκ Τίρυνθος ὁλκάδι καταπλώσας πλήρεϊ ἀνδρῶν, δῆλον ὦν μοι, ὅτι θεῖον ἐγένετο τὸ πρῆγμα [ἐκ τῆς μήνιος]· οἳ πεμφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἄγγελοι ἐς τὴν Ἀσίην, προδοθέντες δὲ ὑπὸ Σιτάλκεω τοῦ Τήρεω, Θρηίκων βασιλέος, καὶ Νυμφοδώρου τοῦ Πυθέω, ἀνδρὸς Ἀβδηρίτεω, ἥλωσαν κατὰ Βισάνθην τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ ἀπαχθέντες ἐς τὴν Ἀττικὴν ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων, μετὰ δὲ αὐτῶν καὶ Ἀριστέας ὁ Ἀδειμάντου, Κορίνθιος ἀνήρ. ταῦτα μέν νυν πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον ἐγένετο τοῦ βασιλέος στόλου, ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

138 Ἡ δὲ στρατηλασίη ἡ βασιλέος οὔνομα μὲν εἶχε, ὡς ἐπ᾽ Ἀθήνας ἐλαύνει, κατίετο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐν ὁμοίῳ πάντες ἐποιεῦντο· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν δόντες γῆν καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ εἶχον θάρσος ὡς οὐδὲν πεισόμενοι ἄχαρι πρὸς τοῦ βαρβάρου· οἱ δὲ οὐ δόντες ἐν δείματι μεγάλῳ κατέστασαν, ἅτε οὔτε νεῶν ἐουσέων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν ἀξιομάχων δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα, οὔτε βουλομένων τῶν πολλῶν ἀντάπτεσθαι τοῦ πολέμου, μηδιζόντων δὲ προθύμως.

139 ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι γνώμην ἀποδέξασθαι ἐπίφθονον μὲν πρὸς τῶν πλεόνων ἀνθρώπων, ὅμως δέ, τῇ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἀληθές, οὐκ ἐπισχήσω. εἰ Ἀθηναῖοι καταρρωδήσαντες τὸν ἐπιόντα κίνδυνον ἐξέλιπον τὴν σφετέρην, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μείναντες ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ξέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασσαν οὐδαμοὶ ἂν ἐπειρῶντο ἀντιεύμενοι βασιλέϊ. εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασσαν μηδεὶς ἠντιοῦτο Ξέρξῃ, κατά γε ἂν τὴν ἤπειρον τοιάδε ἐγίνετο· εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κιθῶνες ἦσαν ἐληλαμένοι διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ

8 τοὺσ β τε τοὺσ α 11 πλήρει α πλήρη β 12 ἐκ τῆς μήνιος del. Gomperz | οἱ β οἱ γὰρ α 17 ἀδειμάντου α δειμάντου β 18 τοῦ α τοῦ τοῦ R τοῦτ^{ος} V 138, 4 ⟨τε⟩ καὶ H. Stephanus 6 κατέστασαν α κατέστησαν β 139, 3 τῶν α, om. β | ἀνθρώπων] Ἑλλήνων Naber | γ᾽ ἐμοὶ Schaefer 7 ἀντιεύμενοι β ἀντιούμενοι α 8 ἠντίωτο Naber | ἂν α, om. β 9 κιθῶνεσ α χιτῶνεσ β.

Πελοποννησίοισι, προδοθέντες ἂν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων οὐκ ἑκόντων, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀναγκαίης, κατὰ πόλις ἁλισκομένων ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ τοῦ βαρβάρου, ἐμουνώθησαν, μουνωθέντες δὲ ἂν καὶ ἀποδεξάμενοι ἔργα μεγάλα ἀπέθανον γενναίως. ἢ ταῦτα ἂν ἔπαθον, ἢ πρὸ τοῦ ὁρῶντες ἂν καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας μηδίζοντας ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξην. καὶ οὕτω ἂν ἐπ᾽ ἀμφότερα ἡ Ἑλλὰς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ ὠφελίην τὴν τῶν τειχέων τῶν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐληλαμένων οὐ δύναμαι πυθέσθαι, ἥτις ἂν ἦν βασιλέος ἐπικρατέοντος τῆς θαλάσσης. νῦν δὲ Ἀθηναίους ἄν τις λέγων σωτῆρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τἀληθέος· οὗτοι γὰρ ἐπὶ ὁκότερα τῶν πρηγμάτων ἐτράποντο, ταῦτα ῥέψειν ἔμελλε· ἑλόμενοι δὲ τὴν Ἑλλάδα περιεῖναι ἐλευθέρην, τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπόν, ὅσον μὴ ἐμήδισε, αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλέα μετά γε θεοὺς ἀνωσάμενοι. οὐδέ σφεας χρηστήρια φοβερὰ ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείναντες ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι.

140 *Πέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους χρηστηριάζεσθαι ἦσαν ἕτοιμοι· καί σφι ποιήσασι περὶ τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες ἵζοντο, χρᾷ ἡ Πυθίη, τῇ οὔνομα ἦν Ἀριστονίκη, τάδε·*

ὦ μέλεοι, τί κάθησθε; λιπὼν φεῦγ᾽ ἔσχατα γαίης
δώματα καὶ πόλιος τροχοειδέος ἄκρα κάρηνα.
οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον οὔτε τὸ σῶμα,
οὔτε πόδες νέατοι οὔτ᾽ ὦν χέρες, οὔτε τι μέσσης
λείπεται, ἀλλ᾽ ἄζηλα πέλει· κατὰ γάρ μιν ἐρείπει
πῦρ τε καὶ ὀξὺς Ἄρης, Συριηγενὲς ἅρμα διώκων.
πολλὰ δὲ κἄλλ᾽ ἀπολεῖ πυργώματα, κοὐ τὸ σὸν οἶον·

---

11 *πόλισ* α *πόλεισ* β 15 *ξέρξην* α *ξέρξεα* β 20 *τἀληθέος* Schaefer: *τἀληθέσ* β *τὸ ἀληθέσ* α 22 *τὸ* Cobet: *τοῦ, τὸ* β *τοῦτο τὸ* α | *αὐτοὶ* α *αὐτοῦ.* β **140,** 3 *ἐσελθόντεσ* α *ἐλθόντεσ* β 5 *φεῦγ᾽*] *φύγ᾽ ἐς* Reiske 7 *μένει* CP: *μενεῖ* | *ἔμπεδον* α *ἔμποδον* β 9 *ἄζηλα*] *ἄϊδηλα* Blomfield | *ἐρείπει* β *ἐρίπει* α 10 *συριηγενὲσ* α *ἀσιηγενὲσ* β 11 *τὸ σὸν οἶον* CP: *τόσον οἶον.*

πολλοὺς δ᾽ ἀθανάτων νηοὺς μαλερῷ πυρὶ δώσει,
οἵ που νῦν ἱδρῶτι ῥεούμενοι ἑστήκασι,
δείματι παλλόμενοι, κατὰ δ᾽ ἀκροτάτοις ὀρόφοισιν
αἷμα μέλαν κέχυται, προϊδὸν κακότητος ἀνάγκας.
ἀλλ᾽ ἴτον ἐξ ἀδύτοιο, κακοῖς δ᾽ ἐπικίδνατε θυμόν.

141 *ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θεοπρόποι συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρέωντο. προβάλλουσι δὲ σφέας αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κακοῦ τοῦ κεχρησμένου, Τίμων ὁ Ἀνδροβούλου, τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὅμοια τῷ μάλιστα, συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίας λαβοῦσι δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας. πειθομένοισι δὲ ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι καὶ λέγουσι "ὦναξ, χρῆσον ἡμῖν ἄμεινόν τι περὶ τῆς πατρίδος, αἰδεσθεὶς τὰς ἱκετηρίας τάσδε, τάς τοι ἥκομεν φέροντες· ἢ οὔ τοι ἄπιμεν ἐκ τοῦ ἀδύτου, ἀλλ᾽ αὐτοῦ τῇδε μενέομεν, ἔστ᾽ ἂν καὶ τελευτήσωμεν", ταῦτα δὲ λέγουσι ἡ πρόμαντις χρᾷ δεύτερα τάδε·*

οὐ δύναται Παλλὰς Δί᾽ Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.
σοὶ δὲ τόδ᾽ αὖτις ἔπος ἐρέω, ἀδάμαντι πελάσσας·
τῶν ἄλλων γὰρ ἁλισκομένων, ὅσα Κέκροπος οὖρος
ἐντὸς ἔχει κευθμών τε Κιθαιρῶνος ζαθέοιο,
τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς
μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τὸ σὲ τέκνα τ᾽ ὀνήσει.
μηδὲ σύ γ᾽ ἱπποσύνην τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα
πολλὸν ἀπ᾽ ἠπείρου στρατὸν ἥσυχος, ἀλλ᾽ ὑποχωρεῖν
νῶτον ἐπιστρέψας· ἔτι τοί ποτε κἀντίος ἔσσῃ.
ὦ θείη Σαλαμίς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν
ἤ που σκιδναμένης Δημήτερος ἢ συνιούσης.

---

12 *νηοὺσ β ναοὺσ α* 14 *δείματι α δείμασι β* | *ἀκροτάτης κορυφῇσι* van Herwerden 15 *ἀνάγκασ β ἀνάγκησ α* 16 *κακοῖσ β κακοῖσι α* | *ἐπικίδνατε*] *ὑποπίτνατε* van Herwerden **141**, 3 *κεχρησμένου α κεχρημένου β* 4 *ἱκετηρίασ β ἱκετηρίην α* 5 *χρᾶσθαι α χρῆσθαι β* 6 *ἄμεινόν τι α τι ἄμεινον β* 9 *μενέομεν β μένομεν α* | *δὲ α*, om. *β* 20 *νῶτον α νότον β* | *τοί*] *οἱ* Stein.

142 ταῦτά σφι ἠπιώτερα γὰρ τῶν προτέρων καὶ ἦν καὶ ἐδόκεε εἶναι, συγγραψάμενοι ἀπαλλάσσοντο ἐς τὰς Ἀθήνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελλον ἐς τὸν δῆμον, γνῶμαι καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐγίνοντο διζημένων τὸ μαντήιον, καὶ αἵδε συνεστηκυῖαι μάλιστα· τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι δοκέειν σφι τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσεσθαι· ἡ γὰρ ἀκρόπολις τὸ πάλαι [τῶν Ἀθηναίων] ῥηχῷ ἐπέφρακτο. οἱ μὲν δὴ κατὰ τὸν φραγμὸν συνεβάλλοντο τοῦτο τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι, οἱ δ᾽ αὖ ἔλεγον τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεόν, καὶ ταύτας παραρτέεσθαι ἐκέλευον τἆλλα ἀπέντας. τοὺς ὦν δὴ τὰς νέας λέγοντας εἶναι τὸ ξύλινον τεῖχος ἔσφαλλε τὰ δύο τὰ τελευταῖα ῥηθέντα ὑπὸ τῆς Πυθίης,

ὦ θείη Σαλαμίς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν
ἤ που σκιδναμένης Δημήτερος ἢ συνιούσης.

κατὰ ταῦτα τὰ ἔπεα συνεχέοντο αἱ γνῶμαι τῶν φαμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι· οἱ γὰρ χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμῖνα δεῖ σφέας ἑσσωθῆναι ναυμαχίην παρα-
143 σκευασαμένους. ἦν δὲ τῶν τις Ἀθηναίων ἀνὴρ ἐς πρώτους νεωστὶ παριών, τῷ οὔνομα μὲν ἦν Θεμιστοκλέης, παῖς δὲ Νεοκλέος ἐκαλέετο. οὗτος ὡνὴρ οὐκ ἔφη πᾶν ὀρθῶς τοὺς χρησμολόγους συμβάλλεσθαι, λέγων τοιάδε· εἰ ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ ἔπος εἰρημένον ἐόντως, οὐκ ἂν οὕτω μιν δοκέειν ἠπίως χρησθῆναι, ἀλλ᾽ ὧδε "ὦ σχετλίη Σαλαμίς" [ἀντὶ τοῦ "ὦ θείη Σαλαμίς"], εἴ πέρ γε ἔμελλον οἱ οἰκήτορες ἀμφ᾽ αὐτῇ τελευτήσειν. ἀλλὰ γὰρ ἐς τοὺς πολεμίους τῷ θεῷ εἰρῆσθαι τὸ χρηστήριον συλλαμβάνοντι κατὰ τὸ ὀρθόν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐς Ἀθηναίους. παρασκευάζεσθαι ὦν αὐτοὺς ὡς ναυμαχήσοντας συνεβούλευε, ὡς τούτου ἐόντος τοῦ ξυλίνου τείχεος. ταύτῃ Θεμι-

---

142, 2 *ἀπαλλάσσοντο ἐσ τὰσ* α *ἀπήϊεσαν ἐσ* β 3 *οἱ θεοπρόποι* del. van Herwerden 4 *ἐγίνοντο* β *γίνονται* α 5 *μετεξέτεροι* β *μετεξέτεροί τε* α | *σφίσι* Stein 6 *τῶν Ἀθηναίων* del. Cobet 7 *κατὰ τὸν φραγμὸν* del. Gomperz | *συνεβάλλοντο* α *συνεβάλοντο* β 8 *εἶναι*] *αἰνίχθαι* van Herwerden 9 *τἆλλα* β *τὰ ἄλλα* α 10 *ἀπέντασ* β *ἀφέντασ* α 11 *τὰ δύο*] *ἔπεα δύο* Stein **143**, 1 *ἦν*: *ἔην* 4 *ἔποσ* α *πάθοσ* β | *ἐόντως* Reiske: *ἐόν κωσ* 5 *οὕτω μιν* α *οὕτωσ ἡμῖν* β | *ἀλλ᾽* β *ἀλλὰ* α 6 *ἀντὶ — Σαλαμίς* del. Cobet 10 *θεμιστοκλέοσ* β *θεμιστοκλέουσ* α.

στοκλέος ἀποφαινομένου Ἀθηναῖοι ταῦτα σφίσι ἔγνωσαν αἱρετώτερα εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ οὐκ ἔων ναυμαχίην ἀρτέεσθαι, τὸ δὲ σύμπαν εἶπαι οὐδὲ χεῖρας ἀνταείρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρην τὴν Ἀττικὴν ἄλλην τινὰ οἰκίζειν. ἑτέρη τε Θεμι- 144
στοκλέϊ γνώμη ἔμπροσθε ταύτης ἐς καιρὸν ἠρίστευσε, ὅτε Ἀθηναίοισι γενομένων χρημάτων μεγάλων ἐν τῷ κοινῷ, τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυρείου, ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχηδὸν ἕκαστος δέκα δραχμάς· τότε Θεμιστοκλέης ἀνέγνωσε Ἀθηναίους τῆς διαιρέσιος ταύτης παυσαμένους νέας τούτων τῶν χρημάτων ποιήσασθαι διηκοσίας ἐς τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων. οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος συστὰς ἔσωσε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκάσας θαλασσίους γενέσθαι Ἀθηναίους. αἳ δέ, ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν, οὐκ ἐχρήσθησαν, ἐς δέον δὲ οὕτω τῇ Ἑλλάδι ἐγένοντο. αὗταί τε δὴ αἱ νέες τοῖσι Ἀθηναίοισι προποιηθεῖσαι ὑπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδεε προσναυπηγέεσθαι. ἔδοξέ τέ σφι μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευομένοισι ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον δέκεσθαι τῇσι νηυσὶ πανδημεί, τῷ θεῷ πειθομένους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι.

Τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐγεγόνεε. συλ- 145
λεγομένων δὲ ἐς τὠυτὸ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα [Ἑλλήνων τῶν] τὰ ἀμείνω φρονεόντων καὶ διδόντων σφίσι λόγον καὶ πίστιν, ἐνθαῦτα ἐδόκεε βουλευομένοισι [αὐτοῖσι] πρῶτον μὲν χρημάτων καταλλάσσεσθαι τάς τε ἔχθρας καὶ τοὺς κατ᾽ ἀλλήλους ἐόντας πολέμους· ἦσαν δὲ πρός τινας καὶ ἄλλους ἐγκεκρημένοι, ὁ δὲ ὦν μέγιστος Ἀθηναίοισί τε καὶ Αἰγινήτῃσι. μετὰ δὲ πυνθανόμενοι Ξέρξην

---

11 ἀθηναῖοι α ἀθηναίοισ β | σφίσι Stein: σφι(-ιν V) 12 μᾶλλον α, om. β 13 εἶπαι Gomperz (εἰπεῖν Stein): εἶναι **144,** 1 θεμιστοκλέι α θεμιστοκλέη β 3 ἐν τῶι κοινῶι α ἐκ τῶν κοινῶν β 4 λαυρείου α λαυρίου β | λάξεσθαι α λέξεσθαι β | ὀρχηδὸν β α² ὀρχιδὸν α¹ 5 ἕκαστος del. Cobet 6 διαιρέσιοσ α διαιρέσεωσ β 7 τὸν (ante πολ.) α, om. β 8 τότε β ἐσ τὸ τότε α 10 οὕτω β τούτωι α 11 νέεσ α νῆεσ β 12 κατὰ Stein 13 δέκεσθαι α ἀναδέκεσθαι β 14 πανδημει β πανδημὶ α **145,** 2 Ἑλλήνων τῶν del. Bekker, traiecit ante περὶ τὴν Schaefer 4 βουλευομένοισι αὐτοῖσι α αὐτοῖσι βουλευομένοισι β | αὐτοῖσι del. Kallenberg | χρημάτων β χρημάτων πάντων α 6 ἐγκεκρημένοι Reiske, συγκεκρημένοι Cobet, ἐνηργμένοι Madvig: ἐγκεχρημένοι.

σὺν τῷ στρατῷ εἶναι ἐν Σάρδισι, ἐβουλεύσαντο κατασκόπους πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίην τῶν βασιλέος πρηγμάτων, ἐς Ἄργος τε ἀγγέλους ὁμαιχμίην συνθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους [πέμπειν] παρὰ Γέλωνα τὸν Δεινομένεος, ἔς τε Κέρκυραν, κελεύσοντας βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους, φρονήσαντες, εἴ κως ἕν τε γένοιτο τὸ Ἑλληνικὸν καὶ [εἰ] συγκύψαντες τὠυτὸ πρήσσοιεν πάντες, ὡς δεινῶν ἐπιόντων ὁμοίως πᾶσι Ἕλλησι. τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν οὐ πολλὸν μέζω.

146 *Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἔδοξε, καταλυσάμενοι τὰς ἔχθρας πρῶτα μὲν κατασκόπους πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς. οἳ δὲ ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδις καὶ καταμαθόντες τὴν βασιλέος στρατιήν, ὡς ἐπάϊστοι ἐγένοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ πεζοῦ στρατοῦ, ἀπήγοντο ὡς ἀπολεύμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατεκέκριτο θάνατος· Ξέρξης δέ, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην πέμπει τῶν τινας δορυφόρων, ἐντειλάμενος, ἢν καταλάβωσι τοὺς κατασκόπους ζῶντας, ἄγειν παρ᾽ ἑωυτόν. ὡς δὲ ἔτι περιεόντας αὐτοὺς κατέλαβον καὶ ἤγαγον ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος, τὸ ἐνθεῦτεν πυθόμενος, ἐπ᾽ οἷσι ἦλθον, ἐκέλευέ σφεας τοὺς δορυφόρους περιάγοντας ἐπιδείκνυσθαι πάντα τε τὸν πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν ἵππον, ἐπεὰν δὲ ταῦτα θηεύμενοι ἔωσι πλήρεες, ἀποπέμπειν, ἐς τὴν*
147 *ἂν αὐτοὶ ἐθέλωσι χώρην, ἀσινέας. ἐπιλέγων δὲ τὸν λόγον τόνδε ταῦτα ἐνετέλλετο, ὡς, εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατάσκοποι, οὔτ᾽ ἂν τὰ ἑωυτοῦ πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἐόντα λόγου μέζω, οὔτ᾽ ἄν τι τοὺς πολεμίους μέγα ἐσίναντο, ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες· νοστησάντων δὲ τούτων ἐς τὴν Ἑλλάδα δοκέειν ἔφη ἀκούσαντας*

---

10 *ὁμαιχμίην β ὁμαιχμίην τε α* 11 *πέμπειν* et 12 *φρονήσαντες* del. Cobet 13 *γένοιτο α γενοίατο β* | *εἰ α*V *οἱ* R, del. Cobet | *πρήξαιεν* Stein 15 ⟨*καὶ*⟩ *οὐδαμῶν* van Herwerden | *τῶν*] *ὅτεων* Cobet **146, 5** *ἀπολεύμενοι β ἀπολούμενοι α* | *κατεκέκριτο α κατακέκριτο β* 6 *τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην α τὴν γνώμην τῶν στρατηγῶν β* 8 *δὲ α δ᾽ β* 9 *ἤγαγον β ἦγον α* 10 *ἐπ᾽ α ἐφ᾽ β* | *ἐκέλευέ α ἐκέλευσέ β* 11 *ἐπιδεικνύναι* Cobet 12 *ἐπεὰν β ἐπὴν α* 13 *ἐθέλωσι α θέλωσι β* **147, 2** *εἰ α ἂν ἦν* R *ἦν* V 3 *οὔτ᾽ β οὔτε α* 4 *ἄν τι* ⟨*αὐτοὶ*⟩ Sitzler | *ἐσίναντο* Stein: *ἐσινέατο*.

τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑωυτοῦ πρήγματα πρὸ τοῦ στόλου τοῦ γινομένου παραδώσειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην, καὶ οὕτως οὐδὲ δεήσειν ἐπ᾽ αὐτοὺς στρατηλατέοντας πρήγματα ἔχειν. οἶκε δὲ αὐτοῦ αὕτη ἡ γνώμη τῇ γε ἄλλῃ· ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρξης εἶδε πλοῖα ἐκ τοῦ Πόντου σιταγωγὰ διεκπλώοντα τὸν Ἑλλήσποντον, ἔς τε Αἴγιναν καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα. οἱ μὲν δὴ πάρεδροι αὐτοῦ, ὡς ἐπύθοντο πολέμια εἶναι τὰ πλοῖα, ἕτοιμοι ἦσαν αἱρέειν αὐτά, ἐσβλέποντες ἐς τὸν βασιλέα, ὁκότε παραγγελέει. ὁ δὲ Ξέρξης εἴρετο αὐτούς, ὄκῃ πλέοιεν· οἳ δὲ εἶπαν "ἐς τοὺς σοὺς πολεμίους, ὦ δέσποτα, σῖτον ἄγοντες." ὃ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη "οὐκῶν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν ἔνθα περ καὶ οὗτοι, τοῖσί τε ἄλλοισι ἐξηρτυμένοι καὶ σίτῳ; τί δῆτα ἀδικέουσι οὗτοι ἡμῖν σιτία παρακομίζοντες;"

148 Οἱ μέν νυν κατάσκοποι οὕτω θεησάμενοί τε καὶ ἀποπεμφθέντες ἐνόστησαν ἐς τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ συνωμόται Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ Πέρσῃ μετὰ τὴν ἀπόπεμψιν τῶν κατασκόπων δεύτερα ἔπεμπον ἐς Ἄργος ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ᾽ ἑωυτοὺς γενέσθαι ὧδε· πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς τὰ ἐκ τοῦ βαρβάρου ἐγειρόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πυθόμενοι δὲ καὶ μαθόντες, ὥς σφεας οἱ Ἕλληνες πειρήσονται παραλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσην, πέμψαι θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρησομένους, ὥς σφι μέλλει ἄριστον ποιέουσι γίνεσθαι· νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνάναι ἑξακισχιλίους ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένεος τοῦ Ἀναξανδρίδεω· τῶν δὴ εἵνεκα πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίην ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι ἀνελεῖν τάδε·

ἐχθρὲ περικτιόνεσσι, φίλ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
εἴσω τὸν προβόλαιον ἔχων πεφυλαγμένος ἧσο
καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· κάρη δὲ τὸ σῶμα σαώσει.

---

7 προδώσειν van Herwerden | σφέας del. idem, σφέας ⟨καὶ⟩ Reiske | οὐδὲ δεήσειν α οὐδεήσειν β 8 οἶκε β ἔοικε α 9 τῇ γε] τῇδε Schweighäuser 15 ἐκεῖ del. Herwerden 16 τε β, om. α | ἐξηρτυμένοι β ἐξηρτημένοι α **148,** 5 ἀγειρόμενα Naber 8 ἐπειρησομένουσ α εἰρησομένουσ β | μέλλει α μέλλοι β 9 ποιέουσι α ποιεῦσι β | γίνεσθαι β γενέσθαι α 10 ὑπό ⟨τε⟩ Kallenberg | τῶν α τῶνδε β 14 κάρη β κάρα α | σαώσει α φυλάξει β.

ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον· μετὰ δέ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἄργος, ἐπελθεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον καὶ λέγειν τὰ ἐντεταλμένα. τοὺς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὡς ἕτοιμοί εἰσι Ἀργεῖοι ποιέειν ταῦτα, τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην σπεισάμενοι Λακεδαιμονίοισι καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίης. καίτοι κατά γε τὸ δίκαιον γίνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωυτῶν,

149 ἀλλ' ὅμως σφι ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι. ταῦτα μὲν λέγουσι τὴν βουλὴν ὑποκρίνασθαι, καίπερ ἀπαγορεύοντός σφι τοῦ χρηστηρίου μὴ ποιέεσθαι τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμμαχίην. σπουδὴν δὲ ἔχειν σπονδὰς γενέσθαι τριηκοντοέτιδας, καίπερ τὸ χρηστήριον φοβεομένοισι, ἵνα δή σφι οἱ παῖδες ἀνδρωθέωσι ἐν τούτοισι τοῖσι ἔτεσι. μὴ δὲ σπονδέων ἐουσέων ἐπιλέγεσθαι, ἢν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς τῷ γεγονότι κακῷ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρσην, μὴ τὸ λοιπὸν ἔωσι Λακεδαιμονίων ὑπήκοοι. τῶν δὲ ἀγγέλων τοὺς ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀμείψασθαι τοισίδε· περὶ μὲν σπονδέων ἀνοίσειν ἐς τοὺς πλεῦνας, περὶ δὲ ἡγεμονίης αὐτοῖσι ἐντετάλθαι ὑποκρίνασθαι, καὶ δὴ λέγειν, σφίσι μὲν εἶναι δύο βασιλέας, Ἀργείοισι δὲ ἕνα· οὔκων δυνατὸν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης οὐδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμονίης, μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν Ἀργεῖον εἶναι κωλύειν οὐδέν. οὕτω δὴ οἱ Ἀργεῖοί φασι οὐκ ἀνασχέσθαι τῶν Σπαρτιητέων τὴν πλεονεξίην, ἀλλ' ἑλέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρχεσθαι ἤ τι ὑπεῖξαι Λακεδαιμονίοισι, προειπεῖν τε τοῖσι ἀγγέλοισι πρὸ δύντος ἡλίου ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Ἀργείων χώρης, εἰ δὲ μή, περιέψεσθαι ὡς πολεμίους.

150 Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοσαῦτα τούτων πέρι λέγουσι· ἔστι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ὡς Ξέρξης ἔπεμψε κήρυκα

15 μετὰ] τότε Stein | ὡς ⟨δὴ⟩ idem 16 δὴ del. idem | ἐπελθεῖν α ἐσελθεῖν β 18 σπεισάμενοι β σπεισόμενοι α 21 σφίσι Stein **149**, 4 καίπερ del. idem 5 φοβεόμενοι idem, φοβεομένους Naber | ἀνδρωθέωσι (-ιν V) β ἀνδρεωθέωσι α 8 τὸ β τὸν α | τοὺσ β τῶν α 9 τῆσ α, om. β | τοῖσιδε Cd: τοῖσδε 11 σφίσι S: σφι 12 τῶν α τὸν β 14 οἱ β, om. α 16 ἀλλ' β ἀλλὰ α | τῶν β, om. α | τι α, om. β 17 τε α δὲ β | δύντοσ α δύνοντοσ β **150**, 1 τούτων περι β περὶ τούτων α.

ἐς Ἄργος, πρότερον ἤ περ ὁρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἐλθόντα δὲ τοῦτον [λέγεται] εἰπεῖν "ἄνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεὺς Ξέρξης τάδε ὑμῖν λέγει· ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσην εἶναι, ἀπ' οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖδα Περσέος τοῦ Δανάης, γεγονότα ἐκ τῆς Κηφέος θυγατρὸς Ἀνδρομέδης. οὕτω ἂν ὦν εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι. οὔτε ὦν ἡμέας οἰκὸς ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἐκστρατεύεσθαι, οὔτε ὑμέας ἄλλοισι τιμωρέοντας ἡμῖν ἀντιξόους γίνεσθαι, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην ἔχοντας κατῆσθαι. ἢν γὰρ ἐμοὶ γένηται κατὰ νόον, οὐδαμοὺς μέζονας ὑμέων ἄξω." ταῦτα ἀκούσαντας Ἀργείους λέγεται πρῆγμα ποιήσασθαι, καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν ἐπαγγελλομένους [μεταιτέειν], ἐπεὶ δέ σφεας παραλαμβάνειν τοὺς Ἕλληνας, οὕτω δὴ ἐπισταμένους, ὅτι οὐ μεταδώσουσι τῆς ἀρχῆς Λακεδαιμόνιοι μεταιτέειν, ἵνα ἐπὶ προφάσιος ἡσυχίην ἄγωσι.

συμπεσεῖν δὲ τούτοισι καὶ τόνδε τὸν λόγον λέγουσί τινες Ἑλλήνων, 151
πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον γενόμενον τούτων· τυχεῖν ἐν Σούσοισι τοῖσι Μεμνονίοισι ἐόντας ἑτέρου πρήγματος εἵνεκα ἀγγέλους Ἀθηναίων, Καλλίην τε τὸν Ἱππονίκου καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀναβάντας, Ἀργείους δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον πέμψαντας καὶ τούτους ἐς Σοῦσα ἀγγέλους εἰρωτᾶν Ἀρτοξέρξην τὸν Ξέρξεω, εἴ σφι ἔτι συμμένει, τὴν πρὸς Ξέρξην φιλίην συνεκεράσαντο, ἢ νομιζοίατο πρὸς αὐτοῦ εἶναι πολέμιοι. βασιλέα δὲ Ἀρτοξέρξην μάλιστα συμμένειν
φάναι, καὶ οὐδεμίαν νομίζειν πόλιν Ἄργεος φιλιωτέρην. εἰ μέν 152
νυν Ξέρξης τε ἀπέπεμψε ταῦτα λέγοντα κήρυκα ἐς Ἄργος καὶ Ἀργείων ἄγγελοι ἀναβάντες ἐς Σοῦσα ἐπειρώτων Ἀρτοξέρξεα περὶ φιλίης, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν, οὐδέ τινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἀποφαίνομαι ἄλλην γε, ἢ τήν περ αὐτοὶ Ἀργεῖοι. ἐπίσταμαι

---

3 ὁρμῆσθαι van Herwerden 4 λέγεται del. Cobet 5 ἀπ' α ἀφ' β 6 γεγονότα ⟨δὲ⟩ Kallenberg 8 ἐκστρατεύεσθαι β στρατεύεσθαι α 9 ἀντιξόουσ β ἀντίξουσ α 10 ἔχοντες κατῆσθε Naber | κατῆσθαι α καθῆσθαι β 11 ἄξω α ἔξω β 13 μεταιτέειν del. Naber 14 τῆσ α τὰ τῆσ β 15 ἄγωσι β ἄγωσιν α 151, 2 πολλοῖσι α πολλοῖσί τε β 6 ἀρτοξέρξην β ἀρτοξέρξεα α | σφίσι van Herwerden | συμμένει Cobet: ἐμμένει β ἐμμένειν ἐθέλουσι α 8 αὐτοῦ β αὐτοὺσ α | συμμένειν Cobet: ἐμμένειν α ἐπιμένειν β 152, 2 τε α, om. β | λέγοντα] ἀγγελέοντα Naber 5 ἀργεῖοι β ἀργεῖοι λέγουσι α.

δὲ τοσοῦτον, ὅτι, εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήια κακὰ ἐς μέσον συνενείκαιεν ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πέλας κακὰ ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτῶν ἀποφεροίατο ὀπίσω, τὰ ἐσηνείκαντο. οὕτω δὴ οὐκ Ἀργείοισι αἴσχιστα πεποίηται. ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαί γε μὲν οὐ παντάπασιν ὀφείλω, καί μοι τοῦτο τὸ ἔπος ἐχέτω εἰς πάντα λόγον· ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἦσαν οἱ ἐπικαλεσάμενοι τὸν Πέρσην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδή σφι πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἑστήκεε, πᾶν δὴ βουλόμενοί σφι εἶναι πρὸ τῆς παρεούσης λύπης.

153 *Τὰ μὲν περὶ Ἀργείων εἴρηται· ἐς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε ἀπίκατο ἄγγελοι ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίξοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ Λακεδαιμονίων Σύαγρος. τοῦ δὲ Γέλωνος τούτου πρόγονος, οἰκήτωρ ὁ ἐν Γέλῃ, ἦν ἐκ νήσου Τήλου τῆς ἐπὶ Τριοπίῳ κειμένης· ὃς κτιζομένης Γέλης ὑπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ῥόδου καὶ Ἀντιοφήμου οὐκ ἐλείφθη. ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι ἱροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἐόντες, Τηλίνεω, ἑνός τευ τῶν προγόνων, κτησαμένου τρόπῳ τοιῷδε· ἐς Μακτώριον, πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλης οἰκημένην, ἔφυγον ἄνδρες Γελῴων στάσι ἑσσωθέντες. τούτους ὦν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλην, ἔχων οὐδεμίαν ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλὰ ἱρὰ τούτων τῶν θεῶν. ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε ἢ αὐτὸς ἐκτήσατο, τοῦτο δὲ οὐκ ἔχω εἰπεῖν· τούτοισι δ᾽ ὦν πίσυνος ἐὼν κατήγαγε, ἐπ᾽ ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἱροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται.*

---

6 *τοσοῦτον β τοσούτωι α* 7 *συνενείκαιεν β συνενείκααν* A[1] *συνενεικαι* B[1] *συνένεικαν* B[2] | *ἀλλάξασθαι α ἀλλάξαι β* | *ἐγκύψαντεσ β ἐσκύψαντεσ α* 9 *ἐσενεικαίατο* Stein | *δὴ α*, om. *β* (*δὲ* Stein) | *οὐδ᾽* Krüger 10 *οὐ α ὦν β* | *παντάπασιν α*V *παντάπασι* R, *πάντα πᾶσι* Hippolytus Dulac 11 *εἰσ β ἐσ α* 13 *πρὸσ β πρὸσ τοὺσ α* 14 *ἑστήκεε α ἕστηκε β* | *σφίσι* Plutarch moral. p. 863 **153**, 2 *συμμίξοντεσ β συμμίξαντεσ α* 4 ⟨*ὁ*⟩ *οἰκήτωρ* ⟨*γενόμενος*⟩ *ἐν Γέλῃ* Stein | *ὁ*] *ἐὼν* Schaefer | *τριοπίωι α τρϊώπεω β* 5 *Ἀντιφήμου* Ios. Scaliger 6 *οἱ α τοῦ οἱ β* 7 *τευ τῶν α τούτων β* 8 *κτησαμένου α κτισαμένου β*, *κτησαμένου* ⟨*τοῦτο τὸ γέρας*⟩ van Herwerden 9 *στάσι*: *στάσει* 11 *ἀλλὰ α ἀλλ᾽ β* | *ἢ* ⟨*εἰ*⟩ Krüger 12 *δὲ β*, om. *α* | *δ᾽ ὦν πίσυνοσ α δὲ ὦν πίσσυνοσ β*.

θῶμά μοι ὦν καὶ τοῦτο γέγονε, πρὸς τὰ πυνθάνομαι, κατεργάσασθαι
Τηλίνην ἔργον τοσοῦτον· τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος
ἀνδρὸς νενόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς καὶ ῥώμης
ἀνδρηίης· ὃ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπ-
εναντία τούτων πεφυκέναι θηλυδρίης τε καὶ μαλακώτερος ἀνήρ.
οὕτω μέν νυν ἐκτήσατο τοῦτο τὸ γέρας· Κλεάνδρου δὲ τοῦ Παν- 154
τάρεος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράννευσε μὲν Γέλης ἑπτὰ
ἔτεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου, ἀνδρὸς Γελῴου, ἐνθαῦτα ἀναλαμ-
βάνει τὴν μουναρχίην Ἱπποκράτης, Κλεάνδρου ἐὼν ἀδελφεός. ἔχοντος
δὲ Ἱπποκράτεος τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων, ἐὼν Τηλίνεω, τοῦ ἱεροφάντεω,
ἀπόγονος, πολλῶν μετ᾽ ἄλλων καὶ Αἰνησιδήμου τοῦ Παταίκου
⟨υἱέος⟩, ὃς ἦν δορυφόρος Ἱπποκράτεος. μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον δι᾽
ἀρετὴν ἀπεδέχθη πάσης τῆς ἵππου εἶναι ἵππαρχος· πολιορκέοντος
γὰρ Ἱπποκράτεος Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους καὶ Ζαγκλαίους τε
καὶ Λεοντίνους καὶ πρὸς Συρηκοσίους τε καὶ τῶν βαρβάρων συχνούς,
ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐν τούτοισι τοῖσι πολέμοισι ἐὼν ὁ Γέλων λαμπρό-
τατος. τῶν δὲ εἶπον πολίων πασέων πλὴν Συρηκουσέων οὐδεμία
πεφεύγεε δουλοσύνην πρὸς Ἱπποκράτεος· Συρηκοσίους δὲ Κορίνθιοί
τε καὶ Κερκυραῖοι ἐρρύσαντο μάχῃ ἑσσωθέντας ἐπὶ ποταμῷ Ἐλώρῳ·
ἐρρύσαντο δὲ οὗτοι ἐπὶ τοισίδε καταλλάξαντες, ἐπ᾽ ᾧ τε Ἱππο-
κράτεϊ Καμάριναν Συρηκοσίους παραδοῦναι· Συρηκοσίων δὲ ἦν
Καμάρινα τὸ ἀρχαῖον. ὡς δὲ καὶ Ἱπποκράτεα τυραννεύσαντα ἴσα 155
ἔτεα τῷ ἀδελφεῷ Κλεάνδρῳ κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλι Ὕβλῃ,
στρατευσάμενον ἐπὶ τοὺς Σικελούς, οὕτω δὴ ὁ Γέλων τῷ λόγῳ
τιμωρέων τοῖσι Ἱπποκράτεος παισί, Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ, οὐ

---

14 ὦν α, om. β | καὶ] κάρτα Krüger | κατεργάσασθαι β κατεργάσθαι α 15 ἅπαντος] ἐπιόντος van Herwerden 16 νενόμικε Classen | γίνεσθαι α γενέσθαι β 154, 1 οὕτω] οὗτος Stein | παντάρεοσ α πανάρεος R παταρέος V 3 γελώιου α γελώου β | ἀναλαμβάνει α λαμβάνει β 4 ἐὼν ἀδελφεόσ β ἀδελφεὸσ ἐών α 5 δὲ β δ' α | ἱεροφάντεω α ἱροφάντεω β 6 πολλῶν ⟨τε⟩ Stein | αἰνησιδήμου α αἰνεσιδήμου β 7 ⟨υἱέος⟩ add. Stein, ⟨Ἀκραγαντίνου ἀνδρός⟩ Sitzler 11 πολέμοισι S: πολεμίοισι (-ιν V) 12 πασέων β τουτέων α, τούτων πασέων Kallenberg | συρηκουσέων α συρηκοσίων β 13 πεφεύγεε Schenkl: πέφευγε Stein 15 τοισίδε: τοῖσδε | καταλλάξαντεσ α καταλέξαντεσ β 155, 4 κλεάνδρω β κασσάνδρωι α.

βουλομένων τῶν πολιητέων κατηκόων ἔτι εἶναι, τῷ ἔργῳ, ὡς ἐπεκράτησε μάχῃ τῶν Γελῴων, ἦρχε αὐτὸς ἀποστερήσας τοὺς Ἱπποκράτεος παῖδας. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ εὕρημα τοὺς γαμόρους καλεομένους τῶν Συρηκοσίων ἐκπεσόντας ὑπό τε τοῦ δήμου καὶ τῶν σφετέρων δούλων, καλεομένων δὲ Κυλλυρίων, ὁ Γέλων καταγαγὼν τούτους ἐκ Κασμένης πόλιος ἐς τὰς Συρηκούσας ἔσχε καὶ ταύτας· ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκοσίων ἐπιόντι Γέλωνι παραδιδοῖ τὴν
156 πόλιν καὶ ἑωυτόν. ὃ δέ, ἐπείτε παρέλαβε τὰς Συρηκούσας, Γέλης μὲν ἐπικρατέων λόγον ἐλάσσω ἐποίεετο, ἐπιτρέψας αὐτὴν Ἱέρωνι, ἀδελφεῷ ἑωυτοῦ, ὃ δὲ τὰς Συρηκούσας ἐκράτυνε, καὶ ἦσάν οἱ πάντα αἱ Συρήκουσαι. αἳ δὲ παραυτίκα ἀνά τ᾽ ἔδραμον καὶ ἔβλαστον. τοῦτο μὲν γὰρ Καμαριναίους ἅπαντας ἐς τὰς Συρηκούσας ἀγαγὼν πολιήτας ἐποίησε, Καμαρίνης δὲ τὸ ἄστυ κατέσκαψε, τοῦτο δὲ Γελῴων ὑπερημίσεας τῶν ἀστῶν τὠυτὸ τοῖσι Καμαριναίοισι ἐποίησε· Μεγαρέας τε τοὺς ἐν Σικελίῃ, ὡς πολιορκεόμενοι ἐς ὁμολογίην προσεχώρησαν, τοὺς μὲν αὐτῶν παχέας, ἀειραμένους τε πόλεμον αὐτῷ καὶ προσδοκῶντας ἀπολέεσθαι διὰ τοῦτο, ἀγαγὼν ἐς τὰς Συρηκούσας πολιήτας ἐποίησε· τὸν δὲ δῆμον τῶν Μεγαρέων, οὐκ ἐόντα μεταίτιον τοῦ πολέμου τούτου οὐδὲ προσδεκόμενον κακὸν οὐδὲν πείσεσθαι, ἀγαγὼν καὶ τούτους ἐς τὰς Συρηκούσας ἀπέδοτο ἐπ᾽ ἐξαγωγῇ ἐκ Σικελίης. τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ Εὐβοέας τοὺς ἐν Σικελίῃ ἐποίησε διακρίνας. ἐποίεε δὲ ταῦτα τούτους ἀμφοτέρους νομίσας δῆμον εἶναι συνοίκημα ἀχαριτώτατον.

157 Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ τύραννος ἐγεγόνεε μέγας ὁ Γέλων· τότε δ᾽, ὡς οἱ ἄγγελοι τῶν Ἑλλήνων ἀπίκατο ἐς τὰς Συρηκούσας, ἐλθόντες

6 γελώιων α γελώων β 9 κυλλυρίων β κιλλυρίων A κυλληρίων B 10 συρηκούσας β συρηκούσσασ α 156, 1 συρηκούσασ β συρηκούσσασ α 2 ἐπικρατέων del. Sitzler 3 ἀδελφεῶ β ἀδελφῶι α | συρηκούσασ β A pr. συρηκούσσασ B A corr. | οἱ πάντα Reiske: ἅπαντα 4 Συρήκουσαι: συρήκουσσαι α συράκουσαι β | ἔβλαστον α ἔκβλαστον β 5. 13 Συρηκούσας: συρηκούσσασ α συρακούσασ β 7 γελώιων α γελώων β 9 ἀειραμένουσ α ἀειρομένουσ β 10 ἀπολέεσθαι α ἀπολέσθαι β | ἀγαγὼν Bekker: ἄγων 11 Συρηκούσας: συρη(-α- B)κούσσασ α συρακούσασ β | πολιήτασ α πολίτασ β 157, 1 ἐγεγόνεε μέγασ ὁ α μέγασ ἐγεγόνεε β | δ᾽ α δὲ β 2 Συρηκούσας: συρηκούσσασ α συρακούσασ β.

αὐτῷ ἐς λόγους ἔλεγον τάδε· "ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ τούτων σύμμαχοι παραλαμψομένους σε πρὸς τὸν βάρβαρον· τὸν γὰρ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάντως κου πυνθάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει, ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἐπάγων πάντα τὸν ἠοῖον στρατὸν [ἐκ τῆς Ἀσίης], στρατηλατήσειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρόσχημα μὲν ποιεύμενος, ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει, ἐν νόῳ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἑωυτῷ ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυνάμιός τε ⟨γὰρ⟩ ἥκεις μεγάλης, καὶ μοῖρά τοι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐλαχίστη μέτα ἄρχοντί γε Σικελίης, βοήθει τε τοῖσι ἐλευθεροῦσι τὴν Ἑλλάδα καὶ συνελευθέρου. ἁλὴς μὲν γὰρ γενομένη πᾶσα ἡ Ἑλλάς, χεὶρ μεγάλη συνάγεται, καὶ ἀξιόμαχοι γινόμεθα τοῖσι ἐπιοῦσι· ἢν δὲ ἡμέων οἳ μὲν καταπροδιδῶσι, οἳ δὲ μὴ θέλωσι τιμωρέειν, τὸ δὲ ὑγιαῖνον τῆς Ἑλλάδος ᾖ ὀλίγον, τοῦτο δὲ ἤδη δεινὸν γίνεται, μὴ πέσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσῃς, ἢν ἡμέας καταστρέψηται ὁ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὡς οὐκὶ ἥξει παρὰ σέ γε, ἀλλὰ πρὸ τούτου φύλαξαι· βοηθέων γὰρ ἡμῖν σεωυτῷ τιμωρέεις. τῷ δὲ εὖ βουλευθέντι πρήγματι τελευτὴ ὡς τὸ ἐπίπαν χρηστὴ ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι." οἳ μὲν ταῦτα ἔλεγον, Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέ- 158
κειτο λέγων τοιάδε· "ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτην ἐτολμήσατε ἐμὲ σύμμαχον ἐπὶ τὸν βάρβαρον παρακαλέοντες ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ ἐμεῦ πρότερον δεηθέντος βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεπάψασθαι, ὅτε μοι πρὸς Καρχηδονίους νεῖκος συνῆπτο, ἐπισκήπτοντός τε τὸν Δωριέος τοῦ Ἀναξανδρίδεω πρὸς Ἐγεσταίων φόνον ἐκπρήξασθαι, ὑποτείνοντός τε τὰ ἐμπόρια συνελευθεροῦν, ἀπ' ὧν ὑμῖν μεγάλαι ὠφελίαι τε καὶ ἐπαυρήσιες γεγόνασι, οὔτε ἐμεῦ εἵνεκα ἦλ-

3 τε καὶ ἀθηναῖοι β, om. α 5 τὰ γὰρ Stein 6 μέλλει α, om. β | καὶ α, om. β 7 ἠοῖον Cobet: ἠῷιον α ἠῷον β | ἐκ τῆς Ἀσίης del. Cobet στρατηλατήσειν α ἐστρατηλάτησεν β 9 νόωι α νῷ β 10 γὰρ add. Bekker | μεγάλως Reiske | τῆσ α, om. β 12 ἁλῆσ β ἀλλῆσ α 13 χεὶρ μεγάλη συνάγεται α χειρὶ μεγάλη συλλέγεται β 14 ἡμέων οἳ μὲν β οἳ μὲν ἡμέων α | θέλωσι α θελήσωσι β 15 δὲ α δὴ β 17 οὐκὶ α οὐχὶ β 19 εὖ α, om. β 20 ἐθέλει α θέλει β 158, 4 αὐτοῦ Naber | δὲ ἐμεῦ β δεμεν α 6 τὸν δωριέοσ β τοῦ δωριέωσ α | ἐγεσταίων α ἐγεστέων β 8 τε β, om. α | ἐπαυρήσιεσ α ἐπαυ(ἐπ$^{\alpha}$- V)ρέσκεσ β.

θετε βοηθήσοντες οὔτε τὸν Δωριέος φόνον ἐκπρηξόμενοι, τό τε κατ᾽ ὑμέας τάδε πάντα ὑπὸ βαρβάροισι νέμεται. ἀλλὰ εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατέστη. νῦν δέ, ἐπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπῖκται ἐς ὑμέας, οὕτω δὴ Γέλωνος μνῆστις γέγονε. ἀτιμίης δὲ πρὸς ὑμέων κυρήσας οὐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἕτοιμός εἰμι βοηθέειν παρεχόμενος διηκοσίας τε τριήρεας καὶ δισμυρίους ὁπλίτας καὶ δισχιλίην ἵππον καὶ δισχιλίους τοξότας καὶ δισχιλίους σφενδονήτας καὶ δισχιλίους ἱπποδρόμους ψιλούς· σῖτόν τε ἁπάσῃ τῇ Ἑλλήνων στρατιῇ, ἔστ᾽ ἂν διαπολεμήσωμεν, ὑποδέκομαι παρέξειν. ἐπὶ δὲ λόγῳ τοιῷδε τάδε ὑπίσχομαι, ἐπ᾽ ᾧ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων ἔσομαι πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐπ᾽ ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὔτ᾽ ἂν αὐτὸς ἔλθοιμι οὔτ᾽ ἂν ἄλλους πέμψαιμι."

159 Ταῦτα ἀκούσας οὔτε ἠνέσχετο ὁ Σύαγρος εἶπέ τε τάδε· "ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειε ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων πυθόμενος Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην ἀπαραιρῆσθαι ὑπὸ Γέλωνός τε καὶ Συρηκοσίων. ἀλλὰ τούτου μὲν τοῦ λόγου μηκέτι μνησθῇς, ὅκως τὴν ἡγεμονίην τοι παραδώσομεν, ἀλλ᾽ εἰ μὲν βούλεαι βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, ἴσθι ἀρξόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων· εἰ δ᾽ ἄρα μὴ δικαιοῖς ἄρχεσθαι, σὺ
160 δὲ μὴ βοηθέειν." πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ἐπειδὴ ὥρα ἀπεστραμμένους τοὺς λόγους τοῦ Συάγρου, τὸν τελευταῖόν σφι τόνδε ἐξέφαινε λόγον· "ὦ ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνείδεα κατιόντα ἀνθρώπῳ φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμόν. σὺ μέντοι ἀποδεξάμενος ὑβρίσματα ἐν τῷ λόγῳ οὔ με ἔπεισας ἀσχήμονα ἐν τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι. ὅκου δὲ ὑμεῖς οὕτω περιέχεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἰκὸς καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμέων περιέχεσθαι, στρατιῆς τε ἐόντα πολλαπλησίης ἡγεμόνα καὶ νεῶν πολλὸν πλεύνων. ἀλλ᾽ ἐπείτε ὑμῖν ὁ λόγος οὕτω προσάντης κατίσταται, ἡμεῖς τι ὑπείξομεν τοῦ ἀρχαίου λόγου. εἰ τοῦ μὲν πεζοῦ ὑμεῖς ἡγέοισθε, τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τοῦ

---

9 βωθέοντες van Herwerden | δωριξοσ β δωριέωσ α | τε α δὲ β 10 ὑμέασ α ὑμᾶς β | πάντα β ἅπαντα α | ἀλλὰ α ἀλλ᾽ β 12 καὶ ἀπῖκται del. Cobet 19 δὲ α τε β 20 bis οὔτ᾽ α bis οὔτε β **159,** 2 οἰμώξειε α οἰμώξειεν β 3 ἀπαραιρῆσθαι α ὑπαιρεῖσθαι β 7 μὴ β μὴ δὲ α | βοηθέειν β βοήθει α **160,** 5 οὔ με (οὔτε V οὐκ S) ἔπεισασ β οὔ με πείσεισ α 7 πολλαπλησίης: πολλαπλασίησ 8 νεῶν πολλὸν: νηῶν πολὺ.

κατὰ θάλασσαν ἡγεμονεύειν, τοῦ πεζοῦ ἐγὼ θέλω. καὶ ἢ τούτοισι ὑμέας χρεόν ἐστι ἀρκέεσθαι, ἢ ἀπιέναι συμμάχων τοιῶνδε ἐρήμους."

Γέλων μὲν δὴ ταῦτα προετείνετο, φθάσας δὲ ὁ Ἀθηναίων ἄγγελος 161
τὸν Λακεδαιμονίων ἀμείβετό μιν τοισίδε· "ὦ βασιλεῦ Συρηκοσίων, οὐκ ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλλὰς ἀπέπεμψε ἡμέας πρὸς σέ, ἀλλὰ στρατιῆς. σὺ δέ, ὅκως μὲν στρατιὴν πέμψεις μὴ ἡγεύμενος τῆς Ἑλλάδος, οὐ προφαίνεις, ὡς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς, γλίχεαι. ὅσον μέν νυν παντὸς τοῦ Ἑλλήνων στρατοῦ ἐδέο ἡγέεσθαι, ἐξήρκεε ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοισι ἡσυχίην ἄγειν, ἐπισταμένοισι, ὡς ὁ Λάκων ἱκανός τοι ἔμελλε ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογεύμενος· ἐπείτε δὲ ἁπάσης ἀπελαυνόμενος δέεαι τῆς ναυτικῆς ἄρχειν, οὕτω ἔχει τοι· οὐδ' ἢν ὁ Λάκων ἐπιῇ τοι ἄρχειν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν· ἡμετέρη γάρ ἐστι αὕτη γε, μὴ αὐτῶν βουλομένων Λακεδαιμονίων. τούτοισι μὲν ὦν ἡγέεσθαι βουλομένοισι οὐκ ἀντιτείνομεν, ἄλλῳ δὲ παρήσομεν οὐδενὶ ναυαρχέειν. μάτην γὰρ ἂν ὧδε πάραλον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἴημεν ἐκτημένοι, εἰ Συρηκοσίοισι ἐόντες Ἀθηναῖοι συγχωρήσομεν τῆς ἡγεμονίης, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσται Ἑλλήνων· τῶν καὶ Ὅμηρος ὁ ἐποποιὸς ἄνδρα ἄριστον ἔφησε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι τάξαι τε καὶ διακοσμῆσαι στρατόν. οὕτω οὐκ ὄνειδος οὐδὲν ἡμῖν ἐστι λέγειν ταῦτα."

ἀμείβετο Γέλων τοισίδε· "ξεῖνε Ἀθηναῖε, ὑμεῖς οἴκατε τοὺς μὲν 162
ἄρχοντας ἔχειν, τοὺς δὲ ἀρξομένους οὐκ ἕξειν. ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲν ὑπιέντες ἔχειν τὸ πᾶν ἐθέλετε, οὐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω ἀπαλλασσόμενοι καὶ ἀγγέλλοντες τῇ Ἑλλάδι, ὅτι ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ ἔαρ αὐτῇ ἐξαραίρηται." οὗτος δὲ ὁ νόος τοῦ ῥή-

---

12 αρκέεσθαι β ἀρέσκεσθαι α | τοσῶνδε Bekker **161**, 1 φθὰς Cobet 2 τὸν α τῶν β | τοισίδε: τοῖσδε α τοιάδε β 3 ἀπέπεμψε α ἀπέπεμψεν β 4 πέμψεισ α πέμψησ β 5 προφαίνεισ α προφαίνη β | στρατηγήσεισ α στρατηγήσησ β 6 ἐδέο: ἐδέου | ἐξήρκεε: ἐξήρκει 9 ⟨τῆς⟩ ἁπάσης Stein | δέεαι α δέη β 13 ἂν ὧδε πάραλον α ὧδέ γε παρ' ἄλλων β 14 ἐκτημένοι α κεκτημένοι β 18 ὄνειδος] ἀεικὲς H. Weil **162**, 1 ἀμείβεται Kallenberg | τοῖσιδε Cd: τοῖσδε | μὲν β, om. α 2 οὐχ ἕξειν α οὐκ ἔχειν β 3 ὑπιέντεσ β ἐπιέντεσ α | ἔχειν α, om. β 5 οὗτος — 9 εἴη del. Wesseling

ματος[, τὸ ἐθέλει λέγειν]· δῆλα γάρ, ὡς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐστι τὸ ἔαρ
δοκιμώτατον, τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων στρατιῆς τὴν ἑωυτοῦ στρατιήν.
στερισκομένην ὦν τὴν Ἑλλάδα τῆς ἑωυτοῦ συμμαχίης εἴκαζε, ὡς
εἰ τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαραιρημένον εἴη.

163 Οἱ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἄγγελοι τοσαῦτα τῷ Γέλωνι χρημα-
τισάμενοι ἀπέπλεον· Γέλων δὲ πρὸς ταῦτα δείσας μὲν περὶ τοῖσι
Ἕλλησι, μὴ οὐ δύνωνται τὸν βάρβαρον ὑπερβαλέσθαι, δεινὸν δὲ
καὶ οὐκ ἀνασχετὸν ποιησάμενος ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἄρχεσθαι
ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος, ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν
ἠμέλησε, ὁ δὲ ἄλλης εἴχετο· ἐπείτε γὰρ τάχιστα ἐπύθετο τὸν
Πέρσην διαβεβηκότα τὸν Ἑλλήσποντον, πέμπει πεντηκοντέροισι
τρισὶ Κάδμον τὸν Σκύθεω, ἄνδρα Κῷον, ἐς Δελφούς, ἔχοντα χρή-
ματα πολλὰ καὶ φιλίους λόγους, καραδοκήσοντα τὴν μάχην, τῇ πε-
σέεται· καὶ ἢν μὲν ὁ βάρβαρος νικᾷ, τά τε χρήματα αὐτῷ διδόναι
καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ, τῶν ἄρχει ὁ Γέλων· ἢν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὀπίσω
164 ἀπάγειν. ὁ δὲ Κάδμος οὗτος πρότερον τούτων παραδεξάμενος
παρὰ πατρὸς τυραννίδα Κῴων εὖ βεβηκυῖαν, ἑκών τε εἶναι καὶ
δεινοῦ ἐπιόντος οὐδενός, ἀλλ᾽ ὑπὸ δικαιοσύνης ἐς μέσον Κῴ-
οισι καταθεὶς τὴν ἀρχὴν οἴχετο ἐς Σικελίην, ἔνθα μετὰ Σαμίων
ἔσχε τε καὶ κατοίκησε πόλιν Ζάγκλην τὴν ἐς Μεσσήνην μεταβα-
λοῦσαν τὸ οὔνομα. τοῦτον δὴ ὁ Γέλων τὸν Κάδμον καὶ τοιούτῳ
τρόπῳ ἀπικόμενον διὰ δικαιοσύνην, τήν οἱ αὐτὸς ἄλλην συνῄδεε
ἐοῦσαν, ἔπεμπε· ὃς ἐπὶ τοῖσι ἄλλοισι δικαίοισι τοῖσι ἐξ ἑωυτοῦ
ἐργασμένοισι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτων ἐλίπετο· κρατήσας γὰρ
μεγάλων χρημάτων, τῶν οἱ Γέλων ἐπετράπετο, παρεὸν κατασχέσθαι
οὐκ ἠθέλησε, ἀλλ᾽ ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίῃ καὶ

---

6 τὸ ἐθέλει λέγειν del. Eltz | τὸ α τόδε β | ὡσ α, om. β 7 στρατιὴν ⟨εἶναι⟩. Schenkl **163**, 1 τοσαῦτα β τοιαῦτα α 3 δύνωνται α δυνέωνται β 6 ἠμέλησε] μετῆκε van Herwerden 8 κῶιον α κῶον β 9 καραδοκήσοντα α καραδοκήσαντα β | τῇ Struve: ἧι (ᾗ β) | πεσέεται α πεσεῖται β **164**, 2 κώιων α κώων β 3 ἀλλ᾽ ὑπὸ β ἀλλὰ ἀπὸ α | κώιοισι α κώοισι β 4 μετὰ β παρὰ α 5 κατοίκησε α οἴκησε β | ἐσ μεσσ(μεσ- V)ήνην β ἐν μεσσήνηι α 6 τὸ οὔνομα β τοὔνομα α 7 συνῄδεε: συνήδεε α ἤδεεν β 8 ἐνεοῦσαν Naber | ἔπεμπε α ἀνέπεμπεν β | ὃς] ὁ δ᾽ Stein.

Ξέρξης οἰχώκεε ἀπελαύνων, καὶ δὴ καὶ ἐκεῖνος ἀπίκετο ἐς τὴν
Σικελίην πάντα τὰ χρήματα ἄγων.

Λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίῃ οἰκημένων, ὡς ὅμως 165
καὶ μέλλων ἄρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ Γέλων ἐβοήθησε ἂν
τοῖσι Ἕλλησι, εἰ μὴ ὑπὸ Θήρωνος τοῦ Αἰνησιδήμου Ἀκραγαντίνων
μουνάρχου, ἐξελασθεὶς ἐξ Ἱμέρης Τήριλλος ὁ Κρινίππου, τύραννος
ἐὼν Ἱμέρης, ἐπῆγε ὑπ᾽ αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον Φοινίκων καὶ Λι-
βύων καὶ Ἰβήρων καὶ Λιγύων καὶ Ἐλισύκων καὶ Σαρδόνων καὶ
Κυρνίων τριήκοντα μυριάδας καὶ στρατηγὸν αὐτῶν Ἀμίλκαν τὸν
Ἄννωνος, Καρχηδονίων ἐόντα βασιλέα, κατὰ ξεινίην τε τὴν ἑωυτοῦ
ὁ Τήριλλος ἀναγνώσας, καὶ μάλιστα διὰ τὴν Ἀναξίλεω τοῦ Κρη-
τίνεω προθυμίην, ὃς Ῥηγίου ἐὼν τύραννος, τὰ ἑωυτοῦ τέκνα δοὺς
ὁμήρους, Ἀμίλκᾳ ἐπῆγε ἐπὶ τὴν Σικελίην τιμωρέων τῷ πενθερῷ·
Τηρίλλου γὰρ εἶχε θυγατέρα Ἀναξίλεως, τῇ οὔνομα ἦν Κυδίππη.
οὕτω δὴ οὐκ οἷόν τε γενόμενον βοηθέειν τὸν Γέλωνα τοῖσι Ἕλλησι
ἀποπέμπειν ἐς Δελφοὺς τὰ χρήματα. πρὸς δὲ καὶ τάδε λέγουσι, 166
ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἔν τε τῇ Σικελίῃ Γέλωνα καὶ Θήρωνα
νικᾶν Ἀμίλκαν τὸν Καρχηδόνιον καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἕλληνας τὸν
Πέρσην. τὸν δὲ Ἀμίλκαν, Καρχηδόνιον ἐόντα πρὸς πατρός, μητρό-
θεν δὲ Συρηκόσιον, βασιλεύσαντά τε κατ᾽ ἀνδραγαθίην Καρχηδονίων,
ὡς ἡ συμβολή τε ἐγίνετο καὶ ὡς ἑσσοῦτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι
πυνθάνομαι· οὔτε γὰρ ζῶντα οὔτε ἀποθανόντα φανῆναι οὐδαμοῦ
γῆς· τὸ πᾶν γὰρ ἐπεξελθεῖν διζήμενον Γέλωνα. ἔστι δὲ ὑπ᾽ αὐτῶν 167
Καρχηδονίων ὅδε λόγος λεγόμενος, οἰκότι χρεωμένων, ὡς οἱ μὲν
βάρβαροι τοῖσι Ἕλλησι ἐμάχοντο ἐξ ἠοῦς ἀρξάμενοι μέχρι δείλης
ὀψίης (ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ λέγεται ἑλκύσαι τὴν σύστασιν), ὁ δὲ Ἀμίλ-
κας ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μένων ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐθύετο καὶ

13 πάντα β ἀπὸ πάντα α, ἅπαντα Wesseling 165, 1 σικελίῃ β τῆι σικελίηι α 3 αἰνησιδήμου α αἰνεσιδήμου β 4 ἐξελασθεὶς: ἐξελαθεὶσ 5 ὑπ᾽ β ἐπ᾽ α 6 ἐλισύκων V ἐλυσίκων R εσιλύκων α | Σαρδονίων Valckenaer 8 ἄννωνοσ α ἄνωνοσ β 9 ἀναξίλεω β ἀξίλεω α 166, 7 πυνθάνομαι del. Cobet 167, 2 οἰκότι Koen: εἰκόνι (-ώνι B) 3 ἐμάχοντο β ἐν τῆι σικελίηι ἐμάχοντο α 4 τοσοῦτο α τοσοῦτον β | λέγεται α λέγειν β, del. Cobet 5 ἐθύετο καὶ del. Abicht 6 καὶ ἐκαλλιερέετο del. Krüger.

ἐκαλλιερέετο ἐπὶ πυρῆς μεγάλης σώματα ὅλα καταγίζων, ἰδὼν δὲ τροπὴν τῶν ἑωυτοῦ γινομένην, ὡς ἔτυχε ἐπισπένδων τοῖσι ἱροῖσι, ὦσε ἑωυτὸν εἰς τὸ πῦρ· οὕτω δὴ κατακαυθέντα ἀφανισθῆναι. ἀφανισθέντι δὲ Ἀμίλκᾳ τρόπῳ εἴτε τοιούτῳ, ὡς Φοίνικες λέγουσι, εἴτε ἑτέρῳ, [ὡς Καρχηδόνιοι καὶ Συρηκόσιοι,] τοῦτο μέν οἱ θύουσι, τοῦτο δὲ μνήματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλισι τῶν ἀποικίδων, ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνι.

168 Τὰ μὲν ἀπὸ Σικελίης τοσαῦτα. Κερκυραῖοι δὲ τάδε ὑποκρινάμενοι τοῖσι ἀγγέλοισι τοιάδε ἐποίησαν· καὶ γὰρ τούτους παρελάμβανον οἱ αὐτοί, οἵ περ ἐς Σικελίην ἀπίκατο, λέγοντες τοὺς αὐτοὺς λόγους, τοὺς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. οἳ δὲ παραυτίκα μὲν ὑπίσχοντο πέμψειν τε καὶ ἀμυνέειν, φράζοντες, ὡς οὔ σφι περιοπτέη ἐστὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπολλυμένη· ἢν γὰρ σφαλῇ, σφεῖς γε οὐδὲν ἄλλο ἢ δουλεύσουσι τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερέων· ἀλλὰ τιμωρητέον εἴη ἐς τὸ δυνατώτατον. ὑπεκρίναντο μὲν οὕτω εὐπρόσωπα· ἐπεὶ δὲ ἔδει βοηθέειν, ἄλλα νοέοντες ἐπλήρωσαν νέας ἑξήκοντα, μόγις δὲ ἀναχθέντες προσέμιξαν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ περὶ Πύλον καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνεκώχευον τὰς νέας, καραδοκέοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον, τῇ πεσέεται, ἀελπτέοντες μὲν τοὺς Ἕλληνας ὑπερβαλέεσθαι, δοκέοντες δὲ τὸν Πέρσην κατακρατήσαντα πολλὸν ἄρξειν πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἐποίευν ὦν ἐπίτηδες, ἵνα ἔχωσι πρὸς τὸν Πέρσην λέγειν τοιάδε· "ὦ βασιλεῦ, ἡμεῖς, παραλαμβανόντων τῶν Ἑλλήνων ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ἔχοντες δύναμιν οὐκ ἐλαχίστην οὐδὲ νέας ἐλαχίστας παρασχόντες ἄν, ἀλλὰ πλείστας μετά γε Ἀθηναίους, οὐκ ἠθελήσαμέν τοι ἀντιοῦσθαι οὐδέ τι ἀποθύμιον ποιῆσαι." τοιαῦτα λέγοντες ἤλπιζον πλέον τι τῶν ἄλλων οἴσεσθαι· τά περ ἂν καὶ ἐγένετο, ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς δὲ τοὺς Ἕλληνάς σφι

8 εἰσ β ἐσ α 9 Ἀμίλκᾳ: ἀμίλκα 10 ὡσ καρχηδόνιοι καὶ συρηκόσιοι α ὡσ καρχηδόνιοι β, del. Stein 11 ἐν πολλῇσι Stein | πόλισι α πόλεσι β | τῶν ἀποικίδων del. Sitzler 168, 3 ἀπίκατο β ἀπίκοντο α 5 ὑπίσχοντο πέμψειν α ὑπέσχοντο πέμπειν β 7 δουλεύσειν Cobet 9 νοέοντεσ α νοεῦντεσ β 10 Πύλον] Τύλον siue Οἴτυλον van Herwerden 12 τῇ: ἧι (ἣ β) | ὑπερβαλέεσθαι V ὑπερβαλέσθαι R ὑπερβάλλεσθαι α 13 πέρσην α ξέρξεα β 14 ὦν β οὖν α 15 λέγειν β, om. α 16 ἡμέασ α, om. β 18 τοι ἐναντιοῦσθαι α σοι ἀντιοῦσθαι β 20 καὶ β, om. α.

σκῆψις ἐπεποίητο, τῇ περ δὴ καὶ ἐχρήσαντο· αἰτιωμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οὐκ ἐβοήθεον, ἔφασαν πληρῶσαι μὲν ἑξήκοντα τριήρεας, ὑπὸ δὲ ἐτησιέων ἀνέμων ὑπερβαλεῖν Μαλέην οὐκ οἷοί τε γενέσθαι· οὕτω οὐκ ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμῖνα, καὶ οὐδεμιῇ κακότητι λειφθῆναι τῆς ναυμαχίης.

Οὗτοι μὲν οὕτω διεκρούσαντο τοὺς Ἕλληνας. Κρῆτες δέ, 169
ἐπείτε σφέας παρελάμβανον οἱ ἐπὶ τούτοισι ταχθέντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιόνδε· πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρώτων, εἴ σφι ἄμεινον τιμωρέουσι γίνεται τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη ὑπεκρίνατο "ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε, ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεῳ τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμικῷ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ ἐκείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης ἁρπασθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα." ταῦτα οἱ Κρῆτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, ἔσχοντο τῆς
τιμωρίης. λέγεται γὰρ Μίνων κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου ἀπικόμενον 170
ἐς Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλευμένην, ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ. ἀνὰ δὲ χρόνον Κρῆτας, θεοῦ σφε ἐποτρύναντος, πάντας πλὴν Πολιχνιτέων τε καὶ Πραισίων, ἀπικομένους στόλῳ μεγάλῳ ἐς Σικανίην πολιορκέειν ἐπ' ἔτεα πέντε πόλιν Καμικόν, τὴν κατ' ἐμὲ Ἀκραγαντῖνοι ἐνέμοντο. τέλος δὲ οὐ δυναμένους οὔτε ἑλεῖν οὔτε παραμένειν λιμῷ συνεστεῶτας, ἀπολιπόντας οἴχεσθαι. ὡς δὲ κατὰ Ἰηπυγίην γενέσθαι πλέοντας, ὑπολαβόντα σφέας χειμῶνα μέγαν ἐκβαλεῖν ἐς τὴν γῆν· συναραχθέντων δὲ τῶν πλοίων, (οὐδεμίαν γάρ σφι ἔτι κομιδὴν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι), ἐνθαῦτα Ὑρίην πόλιν κτίσαντας καταμεῖναί τε καὶ μεταβαλόντας ἀντὶ μὲν Κρητῶν γενέσθαι Ἰήπυγας Μεσσαπίους, ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας ἠπειρώτας. ἀπὸ δὲ Ὑρίης πόλιος τὰς ἄλλας οἰκίσαι, τὰς δὴ Ταραντῖνοι χρόνῳ ὕστερον πολλῷ

---

23 *ὑπερβαλεῖν*: *ὑπερβαλέειν* **169**, 4 *σφίσι* Stein | *γίνεται*] *συνοίσεται* van Herwerden 5 *ἐπιμέμφεσθε α μέμφεσθε β, οὔ τι μέμφεσθε* Reiske 6 *Μενέλεῳ* Wesseling: *μενέλεω β μενελάου α* 8 *ἁρπασθεῖσαν β ἁρπαχθεῖσαν α* 9 *ἔσχοντο α ἀπείχοντο β* **170**, 1 *μίνων* P: *μίνεων α μίνεω β* | *ζήτησιν* ⟨*τὴν*⟩ Kallenberg 2 *καλευμένην β καλεομένην α* 3 *ἀνὰ α ἵνα β* | *σφε*] *σφέας* cod. Askewianus, *σφι* Aldus 10 *ὑρίην β ὑρηδίην α* 11 *τε α*, om. *β* 12 ⟨*τοῦ*⟩ *εἶναι* Cobet | *ὑρίησ β ὑρηλίησ α* 13 *οἰκίσαι* Schaefer: *οἰκῆσαι* | *τὰσ β ἃσ α*.

ἐξανιστάντες προσέπταισαν μεγάλως, ὥστε φόνος Ἑλληνικὸς μέγιστος οὗτος δὴ ἐγένετο πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, αὐτῶν τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίνων, οἳ ὑπὸ Μικύθου τοῦ Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀστῶν καὶ ἀπικόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνοισι ἀπέθανον τρισχίλιοι οὗτοι, αὐτῶν δὲ Ταραντίνων οὐκ ἐπῆν ἀριθμός. ὁ δὲ Μίκυθος, οἰκέτης ἐὼν Ἀναξίλεω, ἐπίτροπος Ῥηγίου καταλέλειπτο, οὗτος ὅς περ ἐκπεσὼν ἐκ Ῥηγίου καὶ Τεγέην τὴν Ἀρκάδων οἰκήσας
171 ἀνέθηκε ἐν Ὀλυμπίῃ τοὺς πολλοὺς ἀνδριάντας. ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίνους τε καὶ Ταραντίνους τοῦ λόγου μοι παρενθήκη γέγονε. ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημωθεῖσαν, ὡς λέγουσι Πραίσιοι, ἐσοικίζεσθαι ἄλλους τε ἀνθρώπους καὶ μάλιστα Ἕλληνας, τρίτῃ δὲ γενεῇ μετὰ Μίνων τελευτήσαντα γενέσθαι τὰ Τρωικά, ἐν τοῖσι οὐ φλαυροτάτους φαίνεσθαι ἐόντας Κρῆτας τιμωροὺς Μενέλεῳ. ἀντὶ τούτων δέ σφι ἀπονοστήσασι ἐκ Τροίης λιμόν τε καὶ λοιμὸν γενέσθαι, καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι προβάτοισι, ἔστε τὸ δεύτερον ἐρημωθείσης Κρήτης μετὰ τῶν ὑπολοίπων τρίτους αὐτὴν νῦν νέμεσθαι Κρῆτας. ἡ μὲν δὴ Πυθίη ὑπομνήσασα ταῦτα ἔσχε βουλομένους τιμωρέειν τοῖσι Ἕλλησι.

172 Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης τὸ πρῶτον ἐμήδισαν, ⟨ὅμ⟩ως ⟨δὲ⟩ διέδεξαν, ὅτι οὔ σφι ἥνδανε, τὰ οἱ Ἀλευάδαι ἐμηχανῶντο. ἐπείτε γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα μέλλοντα διαβαίνειν τὸν Πέρσην ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμπουσι ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἦσαν ἁλισμένοι πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος ἀραιρημένοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεουσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τούτους τῶν Θεσσαλῶν οἱ ἄγγελοι ἔλεγον „ἄνδρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικήν, ἵνα Θεσσαλίη τε καὶ ἡ σύμπασα ᾖ Ἑλλὰς ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου. ἡμεῖς μέν νυν ἕτοιμοί εἶμεν συμφυλάσσειν, πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμέας στρατιὴν

17 ἀστῶν ⟨οὐκ ἐθελόντων ἐξελθεῖν πανδημεί⟩ Sitzler 18 οὗτοι Pingelius: οὕτω | δὲ α γερ R γε V | ἐπῆν: ἐπέην 20 ὅσ περ α ὥσπερ β 171, 5 Μίνων: μίνεω | γενέσθαι β γίνεσθαι α 6 μενελεωι α μενέλεω β | ἀντὶ β ἀπὸ α 9 νέμεσθαι. Κρῆτας μὲν δὴ Stein 172, 1 ὅμως δὲ Schenkl: ὡσ 3 ἐπύθοντο α ἐπυθέατο β 4 πέμπουσι α πέμπουσι γὰρ β 5 ἀπὸ] ὑπὸ Cobet 6 φρονεουσέων α προνοεουσέων β 9 ᾖι post σύμπασα α, ᾖ post πολέμου β | ἐν α, om. β 10 εἶμεν β ἔσμεν α.

πολλήν, ὡς, εἰ μὴ πέμψετε, ἐπίστασθε ἡμέας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ· οὐ γάρ τι προκατημένους τοσοῦτο πρὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος μούνους πρὸ ὑμέων δεῖ ἀπολέσθαι. βοηθέειν δὲ οὐ βουλόμενοι ἀναγκαίην ἡμῖν οὐδεμίαν οἷοί τέ ἐστε προσφέρειν· οὐδαμὰ γὰρ ἀδυνασίης ἀνάγκη κρέσσων ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοί τινα σωτηρίην μηχανώμενοι." ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. οἱ δὲ Ἕλλη- 173
νες πρὸς ταῦτα ἐβουλεύσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατὸν φυλάξοντα τὴν ἐσβολήν. ὡς δὲ συνελέχθη ὁ στρατός, ἔπλεε δι᾽ Εὐρίπου. ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαιίης ἐς Ἄλον, ἀποβὰς ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίην, τὰς νέας αὐτοῦ καταλιπών, καὶ ἀπίκετο ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολήν, ἥ περ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θεσσαλίην φέρει παρὰ ποταμὸν Πηνειόν, μεταξὺ δὲ Ὀλύμπου τε ὄρεος [ἐόντα] καὶ τῆς Ὄσσης. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήνων κατὰ μυρίους ὁπλίτας συλλεγέντες, καί σφι προσῆν ἡ Θεσσαλῶν ἵππος. ἐστρατήγεε δὲ Λακεδαιμονίων μὲν Εὐαίνετος ὁ Καρήνου ἐκ τῶν πολεμάρχων ἀραιρημένος, γένεος μέντοι ἐὼν οὐ τοῦ βασιληίου, Ἀθηναίων δὲ Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος. ἔμειναν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐνθαῦτα· ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀμύντεω, ἀνδρὸς Μακεδόνος, συνεβούλευόν σφι ἀπαλλάσσεσθαι μηδὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ καταπατηθῆναι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ⟨τοῦ⟩ ἐπιόντος, σημαίνοντες τὸ πλῆθος τῆς στρατιῆς καὶ τὰς νέας. ὡς δὲ οὗτοί σφι ταῦτα συνεβούλευον (χρηστὰ γὰρ ἐδόκεον συμβουλεύειν, καί σφιν εὔνοος ἐφαίνετο ἐὼν ὁ Μακεδών), ἐπείθοντο. δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδίη ἦν τὸ πεῖθον, ὡς ἐπύθοντο καὶ ἄλλην ἐοῦσαν ἐσβολὴν ἐς Θεσσαλοὺς κατὰ τὴν ἄνω Μακεδονίην διὰ Περραιβῶν κατὰ Γόννον πόλιν, τῇ περ δὴ καὶ ἐσέβαλε ἡ στρατιὴ ἡ Ξέρξεω. καταβάντες δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὰς νέας ὀπίσω ἐπορεύοντο ἐς τὸν Ἰσθμόν.

---

11 *πέμψετε α πέμψητε β* 12 *τοι* V′ | *τοσοῦτο α τοσοῦτον β* 13 *οὐ βουλόμενοι α βουλομένοισιν β* 14 *οὐδεμίαν α οὐδεμίην β* **173**, 6 *ἥ β ἧι α* 8 *ἐόντα*] del. Stein 9 *ὁπλῖται* C 10 *μὲν α*, om. *β* 11 *ἐκ α*, om. *β* 12 *οὐ* del. Aldus 16 *τοῦ* post *στρατοῦ* add. S | *σημαίνοντας* — 17 *νέας* del. Naber 16 *τῆσ β τε τῆσ α* 18 *ἐὼν α*, om. *β* 19 *ἄλλην α ἄλλη β* 20 *ἐσβολὴν α ἐσβουλὴν β* | *περραιβῶν β περαιβῶν α* 22 *ἐπὶ τὰσ νέασ ὀπίσω α ὀπίσω ἐπὶ τὰσ νέασ β.*

174 Αὕτη ἐγένετο ἡ ἐς Θεσσαλίην στρατηίη, βασιλέος τε μέλλοντος διαβαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίης καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Ἀβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρημωθέντες συμμάχων οὕτω δὴ ἐμήδισαν προθύμως οὐδ᾽ ἔτι ἐνδοιαστῶς, ὥστε ἐν τοῖσι πρήγμασι ἐφαίνοντο βασιλέϊ ἄνδρες ἐόντες χρησιμώτατοι.

175 Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπείτε ἀπίκατο ἐς τὸν Ἰσθμόν, ἐβουλεύοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου, τῇ τε στήσονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἵοισι χώροισι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγίνετο τὴν ἐν Θερμοπύλῃσι ἐσβολὴν φυλάξαι· στεινοτέρη γὰρ ἐφαίνετο ἐοῦσα τῆς ἐς Θεσσαλίην καὶ μία ἀγχοτέρη τε τῆς ἑωυτῶν. τὴν δὲ ἀτραπόν, δι᾽ ἣν ἥλωσαν οἱ ἁλόντες Ἑλλήνων ἐν Θερμοπύλῃσι, οὐδὲ ᾔδεσαν ἐοῦσαν, πρότερον ἤ περ ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο Τρηχινίων. ταύτην ὦν ἐβουλεύσαντο φυλάσσοντες τὴν ἐσβολὴν μὴ παριέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέειν γῆς τῆς Ἱστιαιώτιδος ἐπὶ Ἀρτεμίσιον. ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλλήλων ἐστί, ὥστε πυνθά-
176 νεσθαι τὰ κατὰ ἑκατέρους ἐόντα, οἵ τε χῶροι οὕτως ἔχουσι. τοῦτο μέν, τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐκ τοῦ πελάγεος τοῦ Θρηικίου ἐξ εὐρέος συνάγεται ἐς στεινὸν πόρον τὸν μεταξύ τε ἐόντα νήσου τε Σκιάθου καὶ ἠπείρου Μαγνησίης· ἐκ δὲ τοῦ στεινοῦ τῆς Εὐβοίης ἤδη τὸ Ἀρτεμίσιον δέκεται αἰγιαλός, ἐν δὲ Ἀρτέμιδος ἱρόν. ἡ δὲ αὖ διὰ Τρηχῖνος ἔσοδος ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐστί, τῇ στεινοτάτη, ἡμίπλεθρον. οὐ μέντοι κατὰ τοῦτό γε ἐστὶ τὸ στεινότατον τῆς χώρης τῆς ἄλλης, ἀλλ᾽ ἔμπροσθέ τε Θερμοπυλέων καὶ ὄπισθε, κατά τε Ἀλπηνούς, ὄπισθε ἐόντας, ἐοῦσα ἁμαξιτὸς μούνη, καὶ ἔμπροσθε κατὰ Φοίνικα ποταμὸν ἀγχοῦ Ἀνθήλης πόλιος, ἄλλη ἁμαξιτὸς μούνη. τῶν δὲ Θερμοπυλέων τὸ μὲν πρὸς ἑσπέρης ὄρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον,

---

174, 1 στρατηίη Valckenaer: στρατιή | βασιλέοσ β βασιλέωσ α 3 ἐρημωθέντεσ α ἠρημωθέντεσ β **175**, 2 ἐξ α, om. β | τῇ: ἧι (ἧ β) 3 οἵοισι α οἵοισ β 4 ἐσ θεσσαλίην α ἐν θεσσ(θεσθ- V pr.)αλίη β 5 μία β ἅμα α 6 ᾔιδεσαν α ἤδε β 9 γῆσ α, om. β 11 κατὰ ἑκατέρουσ α κατ᾽ ἑτέρουσ β **176**, 3 πόρον τὸν μεταξύ τε ἐόντα β ἐόντα τὸν πόρον τὸν μεταξὺ α 6 τῇ β ἡ α 7 γέ α γ᾽ β | τὸ del. Krüger | ἄλλης] Μηλίδος Stein 8 ὄπισθε α ὄπισθεν β 9 ἐοῦσα β, om. α 11 τὸ μὲν α, om. β | ἑσπέρησ α ἑσπέρην β.

[ὑψηλόν,] ἀνατεῖνον ἐς τὴν Οἴτην· τὸ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ τῆς ὁδοῦ θάλασσα ὑποδέκεται καὶ τενάγεα. ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ λουτρά, τὰ Χύτρους καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι, καὶ βωμὸς ἵδρυται Ἡρακλέος ἐπ' αὐτοῖσι. ἐδέδμητο δὲ τεῖχος κατὰ ταύτας τὰς ἐσβολάς, καὶ τό γε παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν. ἔδειμαν δὲ Φωκέες τὸ τεῖχος δείσαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσοντες γῆν τὴν Αἰολίδα, τήν περ νῦν ἐκτέαται. ἅτε δὴ πειρωμένων τῶν Θεσσαλῶν καταστρέφεσθαί σφεας, τοῦτο προεφυλάξαντο οἱ Φωκέες, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆκαν ἐπὶ τὴν ἔσοδον, ὡς ἂν χαραδρωθείη ὁ χῶρος, πᾶν μηχανώμενοι, ὅκως μή σφι ἐσβάλοιεν οἱ Θεσσαλοὶ ἐς τὴν χώρην. τὸ μέν νυν τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐδέδμητο, καὶ τὸ πλέον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔκειτο· τοῖσι δὲ αὖτις ὀρθώσασι ἔδοξε ταύτῃ ἀπαμύνειν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὸν βάρβαρον. κώμη δέ ἐστι ἀγχοτάτω τῆς ὁδοῦ, Ἀλπηνοὶ οὔνομα· ἐκ ταύτης δὲ ἐπισιτιεῖσθαι ἐλογίζοντο οἱ Ἕλληνες.

Οἱ μέν νυν χῶροι οὗτοι τοῖσι Ἕλλησι εἶναι ἐφαίνοντο ἐπι- 177
τήδεοι· ἅπαντα γὰρ προσκεψάμενοι καὶ ἐπιλογισθέντες, ὅτι οὔτε πλήθεϊ ἕξουσι χρᾶσθαι οἱ βάρβαροι οὔτε ἵππῳ, ταύτῃ σφι ἔδοξε δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ὡς δὲ ἐπύθοντο τὸν Πέρσην ἐόντα ἐν Πιερίῃ, διαλυθέντες ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐστρατεύοντο αὐτῶν οἳ μὲν ἐς Θερμοπύλας πεζῇ, ἄλλοι δὲ κατὰ θάλασσαν ἐπ' Ἀρτεμίσιον.

Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος ἐβοήθεον διαταχθέντες, Δελφοὶ 178
δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐχρηστηριάζοντο τῷ θεῷ ὑπὲρ ἑωυτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καταρρωδηκότες, καί σφι ἐχρήσθη ἀνέμοισι εὔχεσθαι· μεγάλους γὰρ τούτους ἔσεσθαι τῇ Ἑλλάδι συμμάχους. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι τὸ μαντήιον πρῶτα μὲν Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι

---

12 ὑψηλόν del. Valckenaer | ἠῶ α ἕω β 16 παλαιὸν β τὸ παλαιὸν α 17 οἰκήσοντεσ β οἰκήσαντεσ α 19 τοῦτο α, om. β 21 μηχανώμενοι α μηχανεώμενοι β | ἐσβάλοιεν α ἐμβάλοιεν β 22 οἱ α, om. β | ἐσ β ἐπὶ α | τεῖχοσ τὸ α τεῖχοσ β 23 πλέον β παλαιὸν α 24 ταύτῃ β ταῦτα α 25 ἀγχοτάτω B ἀγχοτάτωι A ἀγχοτάτη R ἀγχοτα^τ V | ἐσόδου Stein 177,1 νυν α οὖν β 2 ἅπαντα β πάντα α 6 ἐσ α ἐν β | πεζῆι α πεζοὶ β | ἐπ' α ἐσ β 178, 1 δι⟨χ⟩α ταχθέντες Naber 2 ὑπέρ ⟨τε⟩ Stein 4 μεγάλουσ α μεγίστουσ β | συμμάχουσ α ξυμμάχουσ β.

εἶναι ἐλευθέροισι ἐξήγγειλαν τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι, καί σφι δεινῶς καταρρωδέουσι τὸν βάρβαρον ἐξαγγείλαντες χάριν ἀθάνατον κατέθεντο. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Δελφοὶ τοῖσι ἀνέμοισι βωμόν τε ἀπέδεξαν ἐν Θυίῃ, τῇ περ τῆς Κηφισοῦ θυγατρὸς Θυίης τὸ τέμενός ἐστι, ἐπ᾿ ἧς καὶ ὁ χῶρος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, καὶ θυσίῃσί σφεας μετήισαν.

179 Δελφοὶ μέν νυν κατὰ τὸ χρηστήριον ἔτι καὶ νῦν τοὺς ἀνέμους
ἱλάσκονται. ὁ δὲ ναυτικὸς Ξέρξεω στρατὸς ὁρμώμενος ἐκ Θέρμης
πόλιος παρέβαλε νηυσὶ τῇσι ἄριστα πλεούσῃσι δέκα ἰθὺ Σκιάθου,
ἔνθα ἦσαν προφυλάσσουσαι νέες τρεῖς Ἑλληνίδες, Τροιζηνίη τε καὶ
Αἰγιναίη καὶ Ἀττική. προϊδόντες δὲ οὗτοι τὰς νέας τῶν βαρ-
180 βάρων ἐς φυγὴν ὅρμησαν. τὴν μὲν δὴ Τροιζηνίην, τῆς ἦρχε Πρη-
ξῖνος, αὐτίκα αἱρέουσι ἐπισπόμενοι οἱ βάρβαροι· καὶ ἔπειτα τῶν
ἐπιβατέων αὐτῆς τὸν καλλιστεύοντα ἀγαγόντες ἐπὶ τὴν πρώρην τῆς
νεὸς ἔσφαξαν, διαδέξιον ποιεύμενοι, τὸν εἷλον τῶν Ἑλλήνων πρῶτον
καὶ κάλλιστον. τῷ δὲ σφαγιασθέντι τούτῳ οὔνομα ἦν Λέων· τάχα
181 δ᾿ ἄν τι καὶ τοῦ οὐνόματος ἐπαύροιτο. ἡ δὲ Αἰγιναίη, τῆς ἐτριη-
ράρχεε Ἀσωνίδης, καί τινά σφι θόρυβον παρέσχε, Πυθέω τοῦ
Ἰσχενόου ἐπιβατεύοντος, ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου ταύτην τὴν
ἡμέρην· ὅς, ἐπειδὴ ἡ νηῦς ἡλίσκετο, ἐς τοῦτο ἀντεῖχε μαχόμενος,
ἐς ὃ κατεκρεουργήθη ἅπας. ὡς δὲ πεσὼν οὐκ ἀπέθανε, ἀλλ᾿ ἦν
ἔμπνοος, οἱ Πέρσαι, οἵ περ ἐπεβάτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, δι᾿ ἀρετὴν
τὴν ἐκείνου περιποιῆσαί μιν περὶ πλείστου ἐποιήσαντο, σμύρνῃ
τε ἰώμενοι τὰ ἕλκεα καὶ σινδόνος βυσσίνης τελαμῶσι κατειλίσσοντες·
καί μιν, ὡς ὀπίσω ἀπίκοντο ἐς τὸ ἑωυτῶν στρατόπεδον, ἐπεδεί-
κνυσαν ἐκπαγλεόμενοι πάσῃ τῇ στρατιῇ, περιέποντες εὖ· τοὺς δὲ

---

9 θυίηι B θυίησ A θύησ β | θυιησ α θύησ β 179, 1 νυν β δὴ α 3 παρέβαλε β παρέλαβε α 180, 1 τῆσ β ἧσ α 3 ἀγαγόντεσ α ἄγοντεσ β | τὴν πρώρην β τῆσ πρώ(πρό- B)ρησ α 4 νεὸσ α νεὼσ β | διαδέξιον] οἰωνὸν δεξιὸν van Herwerden 5 οὔνομα α τοὔνομα β 6 τι β, om. α | οὐνόματος Aldus: ὀνόματοσ 181, 2 ἀσωνίδησ α ἀστωνίδησ β 4 νηῦς: ναῦσ 5 κατεκρεουργήθη β κατεκρεοργήθη α 6 ⟨ἔτι⟩ ἔμπνοος van Herwerden 7 σμύρνῃ β σμύρνῃσί α 8 τὰ ἕλκεα καὶ α καὶ τὰ ἕλκεα. καὶ ἐκ β 9 ἐπεδείκνυσαν α ἐπιδείκνυσαν β 10 ἐκπαγλεόμενοι α ἐκπλαγεόμενοι β | περιέποντεσ α καὶ περιέποντεσ β.

ἄλλους, τοὺς ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ ταύτῃ, περιεῖπον ὡς ἀνδράποδα.
αἱ μὲν δὴ δύο τῶν νεῶν ἐχειρώθησαν· ἡ δὲ τρίτη, τῆς ἐτριη- 182
ράρχεε Φόρμος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φεύγουσα ἐξοκέλλει ἐς τὰς ἐκβολὰς
τοῦ Πηνειοῦ, καὶ τοῦ μὲν σκάφεος ἐκράτησαν οἱ βάρβαροι, τῶν
δὲ ἀνδρῶν οὔ· ὡς γὰρ δὴ τάχιστα ἐπώκειλαν τὴν νέα οἱ Ἀθηναῖοι,
ἀποθορόντες κατὰ Θεσσαλίην πορευόμενοι ἐκομίσθησαν ἐς Ἀθήνας.

Ταῦτα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδευόμενοι πυν- 183
θάνονται διὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου· πυθόμενοι δὲ καὶ καταρρωδή-
σαντες ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου μετορμίζοντο ἐς Χαλκίδα, φυλάξοντες
μὲν τὸν Εὔριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς
Εὐβοίης. τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρβάρων τρεῖς ἐπήλασαν περὶ
τὸ ἕρμα τὸ μεταξὺ ἐὸν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, καλεόμενον
δὲ Μύρμηκα. ἐνθαῦτα οἱ βάρβαροι ἐπειδὴ στήλην λίθου ἐπέ-
θηκαν κομίσαντες ἐπὶ τὸ ἕρμα, ὁρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης, ὥς
σφι τὸ ἐμποδὼν ἐγεγόνεε καθαρόν, ἐπέπλεον πάσῃσι τῇσι νηυσί,
ἕνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν βασιλέος ἐξέλασιν ἐκ Θέρμης.
τὸ δὲ ἕρμα σφι κατηγήσατο ἐὸν ἐν πόρῳ μάλιστα Πάμμων Σκύριος.
πανημερὸν δὲ πλέοντες οἱ βάρβαροι ἐξανύουσι τῆς Μαγνησίης χώρης
ἐπὶ Σηπιάδα τε καὶ τὸν αἰγιαλὸν τὸν μεταξὺ Κασθαναίης τε πό-
λιος ἐόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς.

Μέχρι μέν νυν τούτου τοῦ χώρου καὶ Θερμοπυλέων ἀπαθής 184
τε κακῶν ἦν ὁ στρατός, καὶ πλῆθος ἦν τηνικαῦτα ἔτι, ὡς ἐγὼ
συμβαλλόμενος εὑρίσκω, τὸν μὲν ἐκ τῶν νεῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης,
ἐουσέων ἑπτὰ καὶ διηκοσιέων καὶ χιλιέων, τὸν μὲν ἀρχαῖον ἑκά-
στων τῶν ἐθνέων ἐόντα ὅμιλον τέσσερας καὶ εἴκοσι μυριάδας καὶ

182, 1 ἐχειρώθησαν β οὕτω ἐχειρώθησαν α 2 ἐκβολὰς P (μ above κ): ἐμβολὰς β ἐσβολὰσ α **183,** 1 ἐστρατοπεδευμένοι van Herwerden 2 διὰ β παρὰ α 3 μετορμίζοντο α μετωρμίζοντο β 4 λιπόντες H. Dulac 5 ἐπήλασαν α δοκῶ ἐστάλησαν R ἐπεστάλησαν V 9 ἐμποδῶν α ἐκποδὼν β | ἐπέπλεον α ἔπλεον (-εεν V) β 10 ἡμέρασ β ἡμέρῃσι α 11 ⟨τὸ⟩ ἐὸν Sitzler | ἐν πόρωι α ἐμπόρω β, ἐν ⟨μέσῳ⟩ πόρῳ Naber | πάμμων α πάμμω β 12 πανήμεροι Krüger **184,** 1 νυν α, om. β 2 ἔτι β, om. α 3 τὸν β τῶν α 4 διηκοσιέων α διηκοσίων β 5 ἐόντα ὅμιλον β ὅμιλον ἐόντα α | τέσσερασ B A corr. V corr. τέσσαρασ A pr. V.

πρὸς χιλιάδα τε καὶ τετρακοσίους, ὡς ἀνὰ διηκοσίους ἄνδρας λογιζομένοισι ἐν ἑκάστῃ νηί. ἐπεβάτευον δὲ ἐπὶ τουτέων τῶν νεῶν, χωρὶς ἑκάστων τῶν ἐπιχωρίων ἐπιβατέων, Περσέων τε καὶ Μήδων καὶ Σακέων τριήκοντα ἄνδρες. οὗτος ἄλλος ὅμιλος γίνεται τρισμύριοι καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ πρὸς διηκόσιοι καὶ δέκα. προσθήσω δ' ἔτι τούτῳ καὶ τῷ προτέρῳ ἀριθμῷ τοὺς ἐκ τῶν πεντηκοντέρων, ποιήσας, ὅ τι πλέον ἦν αὐτῶν ἢ ἔλασσον, ἀν' ὀγδώκοντα ἄνδρας ἐνεῖναι. συνελέχθη δὲ ταῦτα τὰ πλοῖα, ὡς καὶ πρότερον εἰρέθη, τρισχίλια. ἤδη ὦν ἄνδρες ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖσι τέσσερες μυριάδες καὶ εἴκοσι. τοῦτο μέν νυν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης ναυτικὸν ἦν, σύμπαν ἐὸν πεντήκοντα μυριάδες καὶ μία, χιλιάδες τε ἔπεισι ἐπὶ ταύτῃσι ἑπτὰ καὶ πρὸς ἑκατοντάδες ἓξ καὶ δεκάς. τοῦ δὲ πεζοῦ ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες ἐγένοντο, τῶν δὲ ἱππέων ὀκτὼ μυριάδες. προσθήσω δ' ἔτι τούτοισι τὰς καμήλους τοὺς ἐλαύνοντας Ἀραβίους καὶ τοὺς τὰ ἅρματα Λίβυας, πλῆθος ποιήσας δισμυρίους ἄνδρας. καὶ δὴ τό τε ἐκ τῶν νεῶν καὶ τοῦ πεζοῦ πλῆθος συντιθέμενον γίνεται διηκόσιαί τε μυριάδες καὶ τριήκοντα καὶ μία, καὶ πρὸς χιλιάδες ἑπτὰ καὶ ἑκατοντάδες ἓξ καὶ δεκάς. τοῦτο μὲν τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίης στράτευμα ἐξαναχθὲν εἴρηται, ἄνευ τε τῆς θεραπηίης τῆς ἑπομένης καὶ τῶν σιταγωγῶν πλοίων καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τούτοισι.

185 τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στράτευμα ἔτι προσλογιστέα τούτῳ παντὶ τῷ ἐξηριθμημένῳ· δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν. νέας μέν νυν οἱ ἀπὸ Θρηίκης Ἕλληνες καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν ἐπικειμένων τῇ Θρηίκῃ παρείχοντο εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐκ μέν νυν τουτέων τῶν νεῶν ἄνδρες τετρακισχίλιοι καὶ δισμύριοι γίνονται. πεζοῦ δέ, τὸν Θρήικες παρείχοντο καὶ Παίονες καὶ Ἐορδοὶ καὶ Βοττιαῖοι καὶ τὸ Χαλκιδικὸν γένος καὶ Βρύγοι καὶ Πίερες καὶ

6 ὡσ ἀνὰ (ἂν B) διηκοσίουσ α, om. β 7 νηί β νεῒ α 10 καὶ δέκα β τε καὶ δέκα α 12 ὅ τι πλέον ἦν αὐτῶν ἢ ἔλασσον α ἔτι πλέον αὐτῶν ἢ ἐλάσσονα β 14 ἄνδρεσ ἂν εἶεν α ἂν ἦν β | τέσσερεσ β B A corr. τέσσαρεσ A pr. 15 νυν β δὴ α 16 τε β δὲ α | ταύτῃσι α ταύτῃ β 17. 23 δεκάσ α δέκα β 19 δέτϊ β δὲ α 22 γίνεται α γίνονται β 24 τε α, om. β **185**, 2 δεῖ R V corr. δῆ V pr. δὴ B δὴ δεῖ A 3. 9 θρηίκησ α θρήκησ β | καὶ ⟨οἱ⟩ Stein | τῶν νήσων α, om. β 4 θρηικηι α θρήκῃ β 5 δισμύριοι α τρισμύριοι β 6 θρήικεσ α θρῆκεσ β.

Μακεδόνες καὶ Περραιβοὶ καὶ Ἐνιῆνες καὶ Δόλοπες καὶ Μάγνητες
καὶ Ἀχαιοὶ καὶ ὅσοι τῆς Θρηίκης τὴν παραλίην νέμονται, τούτων
τῶν ἐθνέων τριήκοντα μυριάδας δοκέω γενέσθαι. αὗται ὦν αἱ
μυριάδες ἐκείνῃσι προστεθεῖσαι τῇσι ἐκ τῆς Ἀσίης, γίνονται αἱ
πᾶσαι ἀνδρῶν αἱ μάχιμοι μυριάδες διηκόσιαι καὶ ἑξήκοντα καὶ
τέσσερες, ἔπεισι δὲ ταύτῃσι ἑκατοντάδες ἑκκαίδεκα καὶ δεκάς. τοῦ 186
μαχίμου δὲ τούτου ἐόντος ἀριθμὸν τοσούτου, τὴν θεραπηίην τὴν
ἑπομένην τούτοισι καὶ τοὺς ἐν τοῖσι σιταγωγοῖσι ἀκάτοισι ἐόντας
καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοισι πλοίοισι τοῖσι ἅμα πλέουσι τῇ στρατιῇ,
τούτους τῶν μαχίμων ἀνδρῶν οὐ δοκέω εἶναι ἐλάσσονας, ἀλλὰ
πλεῦνας. καὶ δή σφεας ποιέω ἴσους ἐκείνοισι εἶναι, καὶ οὔτε
πλεῦνας οὔτε ἐλάσσονας οὐδέν· ἐξισούμενοι δὲ οὗτοι τῷ μαχίμῳ
ἐκπληροῦσι τὰς ἴσας μυριάδας ἐκείνοισι. οὕτω πεντακοσίας τε
μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ καὶ χιλιάδας τρεῖς καὶ ἑκατοντάδας
δύο καὶ δεκάδας δύο ἀνδρῶν ἤγαγε Ξέρξης ὁ Δαρείου μέχρι Σηπι-
άδος καὶ Θερμοπυλέων. οὗτος μὲν δὴ τοῦ συνάπαντος τοῦ Ξέρξεω 187
στρατεύματος ἀριθμός, γυναικῶν δὲ σιτοποιῶν καὶ παλλακέων καὶ
εὐνούχων οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀτρεκέα ἀριθμόν· οὐδ᾽ αὖ ὑποζυγίων τε
καὶ τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀχθοφόρων καὶ κυνῶν Ἰνδικῶν τῶν
ἑπομένων, οὐδ᾽ ἂν τούτων ὑπὸ πλήθεος οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀριθμόν.
ὥστε οὐδέν μοι θῶμα παρίσταται προδοῦναι τὰ ῥέεθρα τῶν πο-
ταμῶν ἔστιν ὧν, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅκως τὰ σιτία ἀντέχρησε, θῶμά μοι,
μυριάσι τοσαύτῃσι. εὑρίσκω γὰρ συμβαλλόμενος, εἰ χοίνικα πυρῶν
ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε καὶ μηδὲν πλέον, ἕνδεκα μυριάδας
μεδίμνων τελεομένας ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ, καὶ πρὸς τριηκοσίους τε
ἄλλους μεδίμνους καὶ τεσσεράκοντα· γυναιξὶ δὲ καὶ εὐνούχοισι καὶ

---

8 περραιβοὶ β περαιβοὶ α | ἐνιῆνεσ α αινιῆνεσ β 11 ἐκείνῃσι α κεί-νῃσι β 13 τέσσερεσ B τέσσαρεσ A τέττ(-τ^τ- V)αρεσ β | ἑκκαίδεκα α ἓξ καὶ δέκα β **186**, 3 τοῖσι Bβ τῇσι A 7 οὐδὲν α οὐδενόσ β 8 ἐκείνοισι — 9 μυριάδας om. V | πεντακοσίασ R (P) πεντηκοσίασ α 9 καὶ ὀκτὼ καὶ α καὶ ὀκτὼ R οκτὼ. καὶ V **187**, 1 συνάπαντοσ α συμπαντοσ β 2 σιτοποιῶν α σιτοποιέων β 6 παρίσταται α περιίσταται β 7 ἔστιν ὧν α ενίων β | ὅκωσ β ὅπωσ α | ἀπέχρησε van Herwerden 9 πλέον α πλέω β 10 τελεομένας ⟨καὶ ἓξ δεκάδας⟩ Sitzler 11 τεσσεράκοντα β τεσσαράκοντα α.

ὑποζυγίοισι καὶ κυσὶ οὐ λογίζομαι. ἀνδρῶν δὲ ἐουσέων τοσουτέων μυριάδων, κάλλεός τε εἵνεκα καὶ μεγάθεος οὐδεὶς αὐτῶν ἀξιονικότερος ἦν αὐτοῦ Ξέρξεω ἔχειν τοῦτο τὸ κράτος.

188 Ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατός, ἐπείτε ὁρμηθεὶς ἔπλεε καὶ κατέσχε τῆς Μαγνησίης χώρης ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν μεταξὺ Κασθαναίης τε πόλιος ἐόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς, αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν ὅρμεον πρὸς γῇ, ἄλλαι δ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνῃσι ἐπ᾽ ἀγκυρέων· ἅτε γὰρ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐόντος οὐ μεγάλου, πρόκροσσαι ὅρμεον τὸ ἐς πόντον καὶ ἐπὶ ὀκτὼ νέας. ταύτην μὲν τὴν εὐφρόνην οὕτω, ἅμα δὲ ὄρθρῳ ἐξ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης τῆς θαλάσσης ζεσάσης ἐπέπεσέ σφι χειμών τε μέγας καὶ πολλὸς ἄνεμος ἀπηλιώτης, τὸν δὴ Ἑλλησποντίην καλέουσι οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκημένοι. ὅσοι μέν νυν αὐτῶν αὐξόμενον ἔμαθον τὸν ἄνεμον, καὶ τοῖσι οὕτω εἶχε ὅρμου, οἳ δ᾽ ἔφθησαν τὸν χειμῶνα ἀνασπάσαντες τὰς νέας, καὶ αὐτοί τε περιῆσαν καὶ αἱ νέες αὐτῶν· ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς μὲν ἐξέφερε πρὸς Ἴπνους καλεομένους τοὺς ἐν Πηλίῳ, τὰς δὲ ἐς τὸν αἰγιαλόν· αἳ δὲ περὶ αὐτὴν τὴν Σηπιάδα περιέπιπτον, αἳ δὲ ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἳ δὲ ἐς Κασθαναίην ἐξε-
189 βράσσοντο· ἦν τε ⟨τὸ⟩ τοῦ χειμῶνος χρῆμα ἀφόρητον. λέγεται δὲ λόγος, ὡς Ἀθηναῖοι τὸν Βορέην ἐκ θεοπροπίου ἐπεκαλέσαντο, ἐλθόντος σφι ἄλλου χρηστηρίου τὸν γαμβρὸν ἐπίκουρον καλέσασθαι. Βορέης δὲ κατὰ τὸν Ἑλλήνων λόγον ἔχει γυναῖκα Ἀττικήν, Ὠρείθυιαν τὴν Ἐρεχθέος. κατὰ δὴ τὸ κῆδος τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φάτις ὅρμηται, συμβαλλόμενοι σφίσι τὸν Βορέην γαμβρὸν εἶναι, ναυλοχέοντες τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χειμῶνα, ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐθύοντό τε καὶ ἐπεκαλέοντο τόν τε

188, 4 ὅρμεον α ὥρμεον β | γῆι α γῆν β | δ᾽ β δὲ α 5 ὅρμεον τὸ Cobet: ὁρμέοντο α ὡρμέοντο β 8 πολλὸσ Pd: πολὺσ | ἑλλησποντίην α ἑλλησποντίαν β 10 νυν β οὖν α | αὐτῶν β, om. α 11 οἱ δ᾽ α οἵδε β 12 αἱ α, om. β 14 περὶ α ἐσ β 15 ἐξεβράσσοντο α ἐξεράσσοντο β 16 τε α δὲ β | ⟨τὸ⟩ τοῦ Cobet 189, 2. 6. 9. 12 Βορέην: βορῆν 4 Βορέης: βορῆσ | τὸν α τῶν β | 4. 9 ωρείθυιαν β ὠρειθυίην α 6 ὅρμηται α ὡρμέατο R ὡρμέα[ετό] V | 6. 12 σφίσι Stein: σφι 7 εὐβοίησ α εὐρώπησ β 8 πρὸ τοῦ van Herwerden | τόν τε α τὸν β.

Βορέην καὶ τὴν Ὠρείθυιαν τιμωρῆσαι σφίσι καὶ διαφθεῖραι τῶν
βαρβάρων τὰς νέας, ὡς καὶ πρότερον περὶ Ἄθων. εἰ μέν νυν
διὰ ταῦτα τοῖσι βαρβάροισι ὁρμέουσι ὁ Βορέης ἐπέπεσε, οὐκ ἔχω
εἰπεῖν· οἱ δ' ὦν Ἀθηναῖοι σφίσι λέγουσι βοηθήσαντα τὸν Βορέην
πρότερον καὶ τότε ἐκεῖνα κατεργάσασθαι, καὶ ἱρὸν ἀπελθόντες
Βορέω ἱδρύσαντο παρὰ ποταμὸν Ἰλισσόν.

Ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ νέας, οἳ ἐλαχίστας, λέγουσι διαφθαρῆναι, 190
τετρακοσιέων οὐκ ἐλάσσονας, ἄνδρας τε ἀναριθμήτους, χρημάτων
τε πλῆθος ἄφθονον· ὥστε Ἀμεινοκλέϊ τῷ Κρητίνεω, ἀνδρὶ Μά-
γνητι, γηουχέοντι περὶ Σηπιάδα μεγάλως ἡ ναυηγίη αὕτη ἐγένετο
χρηστή· ὃς πολλὰ μὲν χρύσεα ποτήρια ὑστέρῳ χρόνῳ ἐκβρασσόμενα
ἀνείλετο, πολλὰ δὲ ἀργύρεα, θησαυρούς τε τῶν Περσέων εὗρε, ἄλλα
τε [χρύσεα] ἄφατα χρήματα περιεβάλετο. ἀλλ' ὃ μὲν τἆλλα οὐκ
εὐτυχέων εὑρήμασι μέγα πλούσιος ἐγένετο· ἦν γάρ τις καὶ τοῦτον
ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα παιδοφόνος. σιταγωγῶν δὲ ὁλκάδων καὶ 191
τῶν ἄλλων πλοίων διαφθειρομένων οὐκ ἐπῆν ἀριθμός· * * * ὥστε
δείσαντες οἱ στρατηγοὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ, μή σφι κεκακωμένοισι
ἐπιθέωνται οἱ Θεσσαλοί, ἕρκος ὑψηλὸν ἐκ τῶν ναυηγίων περι-
εβάλοντο· ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχείμαζε τρεῖς. τέλος δὲ ἔντομά τε ποι-
εῦντες καὶ καταείδοντες βοῇσι τῷ ἀνέμῳ οἱ Μάγοι, πρὸς δὲ τούτοισι
καὶ τῇ Θέτι καὶ τῇσι Νηρηίσι θύοντες, ἔπαυσαν τετάρτῃ ἡμέρῃ, ἢ ἄλλως
κως αὐτὸς ἐθέλων ἐκόπασε. τῇ δὲ Θέτι ἔθυον πυθόμενοι παρὰ τῶν
Ἰώνων τὸν λόγον, ὡς ἐκ τοῦ χώρου τούτου ἁρπασθείη ὑπὸ Πηλέος,
εἴη τε ἅπασα ἡ ἀκτὴ ἡ Σηπιὰς ἐκείνης τε καὶ τῶν ἄλλων Νηρηίδων.

---

9 σφισι α σφι β 10 ἄθων α ἄθω β | νυν α οὖν β 11 ὁ βορέησ β βορῆσ α 12 σφίσι Stein: σφι | βοηθήσαντα β βοηθήσοντα α 13 καὶ πρότερον τότε Stein **190**, 3 Ἀμεινοκλέϊ: ἀμεινοκλέει α ἀμινοκλέη β 4 γηουχέοντι Merzdorf: γηοχέο(-ω- B[1])ντι | αὕτη β, om. α 6 ἀνείλετο α ἀνείλατο β 7 χρύσεα del. Valckenaer | ἄφατα β, om. α | περιεβάλετο α περιεβάλλετο β | τἆλλα β τὰ ἄλλα α 8 ⟨τοῖσι⟩ εὑρήμασι van Herwerden **191**, 2 πλοίων ⟨τῶν⟩ Sitzler | ⟨ἦν δὲ καὶ τούτων πλεῖστος ὁ ἀριθμός,⟩ ante ὥστε supplet idem 3 κεκακωμένοισι α κεκακωμένοισι (-νησιν V) αὐτοῖσι (-ιν V) β 4 ναυηγίων Aldus: ναυηγιέων β ναυαγίων α 6 καταείδοντεσ α κατάδοντεσ β | βοῇσι Madvig: γόησι | τῶ ἀνέμω οἱ μάγοι β οἱ μάγοι τῶι ἀνέμωι α | δὲ β τε α 10 ἀλλέων Stein.

192 Ὁ μὲν δὴ τετάρτη ἡμέρῃ ἐπέπαυτο· τοῖσι δὲ Ἕλλησι οἱ ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν καταδραμόντες δευτέρῃ ἡμέρῃ, ἀπ᾽ ἧς ὁ χειμὼν ὁ πρῶτος ἐγένετο, ἐσήμαινον πάντα τὰ γενόμενα περὶ τὴν ναυηγίην. οἳ δέ, ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι σωτῆρι εὐξάμενοι καὶ σπονδὰς προχέαντες τὴν ταχίστην ὀπίσω ἠπείγοντο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐλπίσαντες ὀλίγας τινάς σφι ἀντιξόους ἔσεσθαι νέας.
193 οἳ μὲν δὴ τὸ δεύτερον ἐλθόντες περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐναυλόχεον, Ποσειδέωνος σωτῆρος ἐπωνυμίην ἀπὸ τούτου ἔτι καὶ ἐς τόδε νομίζοντες· οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἐπαύσατό τε ὁ ἄνεμος καὶ τὸ κῦμα ἔστρωτο, κατασπάσαντες τὰς νέας ἔπλεον παρὰ τὴν ἤπειρον, κάμψαντες δὲ τὴν ἄκρην τῆς Μαγνησίης ἰθέαν ἔπλεον ἐς τὸν κόλπον τὸν ἐπὶ Παγασέων φέροντα. ἔστι δὲ χῶρος ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ τῆς Μαγνησίης, ἔνθα λέγεται τὸν Ἡρακλέα καταλειφθῆναι ὑπὸ Ἰήσονός τε καὶ τῶν συνεταίρων ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπ᾽ ὕδωρ πεμφθέντα, εὖτ᾽ ἐπὶ τὸ κῶας ἔπλεον ἐς Αἶαν· ἐνθεῦτεν γὰρ ἔμελλον ὑδρευσάμενοι ἐς τὸ πέλαγος ἀφήσειν, ἐπὶ τούτου δὲ τῷ χώρῳ οὔνομα γέγονε Ἀφέται. ἐν τούτῳ ὦν ὅρμον οἱ Ξέρξεω ἐποιεῦντο.

194 Πεντεκαίδεκα δὲ τῶν νεῶν τουτέων ἔτυχόν τε ὕσταται πολλὸν ἐξαναχθεῖσαι, καί κως κατεῖδον τὰς ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ τῶν Ἑλλήνων νέας. ἔδοξάν τε δὴ τὰς σφετέρας εἶναι οἱ βάρβαροι, καὶ πλέοντες ἔπεσον ἐς τοὺς πολεμίους· τῶν ἐστρατήγεε ὁ ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὕπαρχος, Σανδώκης ὁ Θαμασίου, τὸν δὴ πρότερον τούτων βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπ᾽ αἰτίῃ τοιῇδε λαβὼν ἀνεσταύρωσε, ἐόντα τῶν βασιληίων δικαστέων· [ὁ Σανδώκης] ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην ἐδίκασε. ἀνακρεμασθέντος ὦν αὐτοῦ, λογιζόμενος ὁ Δαρεῖος εὗρέ οἱ πλέω ἀγαθὰ τῶν ἁμαρτημάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλήιον· εὑρὼν δὲ τοῦτο ὁ Δαρεῖος, καὶ γνούς, ὡς ταχύτερα αὐτὸς ἢ σοφώτερα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε. βασιλέα μὲν δὴ Δαρεῖον οὕτω

192, 6 *τινάσ β*, om. *α* | *ἀντιξόουσ β ἀντίξουσ α* **193,** 2 *ἐναυλόχεον α ἐναυμάχεον β* 5 *ἰθέαν*: *ἰθεῖαν* 7 *τὸν α*, om. *β* 9 *κωῖασ* B | *τὴν αἶαν β αἶαν τὴν κολχίδα α* **194,** 3 *δὴ β*, om. *α* 4 *ἔπεσον β ἐσέπεσον α* | *ὁ β*, om. *α* 5 *δὴ α δὲ β* 7 ⟨*ὅτι*⟩ *ὁ* Aldus | *ὁ Σανδώκης* del. van Herwerden 8 *εὗρέ οἱ β*, om. *α* 10 *ὁ Δαρεῖος* del. van Herwerden 11 *ἐργασμένοσ β ἐργασάμενοσ α* | *δὴ α*, om. *β* | *Δαρεῖον* del. van Herwerden.

*διαφυγὼν μὴ ἀπολέσθαι περιῆν, τότε δὲ ἐς τοὺς Ἕλληνας κατα-
πλώσας ἔμελλε οὐ τὸ δεύτερον διαφυγὼν ἔσεσθαι· ὡς γάρ σφεας
εἶδον προσπλέοντας οἱ Ἕλληνες, μαθόντες αὐτῶν τὴν γινομένην
ἁμαρτάδα, ἐπαναχθέντες εὐπετέως σφέας εἷλον. ἐν τουτέων μιῇ* 195
*Ἀρίδωλις πλέων ἥλω, τύραννος Ἀλαβάνδων τῶν ἐν Καρίῃ, ἐν
ἑτέρῃ δὲ ὁ Πάφιος στρατηγὸς Πενθύλος ὁ Δημονόου, ὃς ἦγε μὲν
δυώδεκα νέας ἐκ Πάφου, ἀποβαλὼν δέ σφεων τὰς ἕνδεκα τῷ
χειμῶνι τῷ γενομένῳ κατὰ Σηπιάδα, μιῇ τῇ περιγενομένῃ κατα-
πλέων ἐπ᾽ Ἀρτεμίσιον ἥλω. τούτους οἱ Ἕλληνες ἐξιστορήσαντες,
τὰ ἐβούλοντο πυθέσθαι ἀπὸ τῆς Ξέρξεω στρατιῆς, ἀποπέμπουσι
δεδεμένους ἐς τὸν Κορινθίων ἰσθμόν.*

Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρβάρων στρατός, πάρεξ τῶν 196
*πεντεκαίδεκα νεῶν, τῶν εἶπον Σανδώκεα στρατηγέειν, ἀπίκετο ἐς
Ἀφέτας. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς πορευθεὶς διὰ Θεσσαλίης καὶ
Ἀχαιίης ἐσβεβληκὼς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιέας, ἐν Θεσσαλίῃ
μὲν ἅμιλλαν ποιησάμενος ἵππων τῶν ἑωυτοῦ, ἀποπειρώμενος καὶ
τῆς Θεσσαλίης ἵππου, πυθόμενος, ὡς ἀρίστη εἴη τῶν ἐν Ἕλλησι·
ἔνθα δὴ αἱ Ἑλληνίδες ἵπποι ἐλείποντο πολλόν. τῶν μέν νυν ἐν
Θεσσαλίῃ ποταμῶν Ὀνόχωνος μοῦνος οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τὸ
ῥέεθρον πινόμενος· τῶν δὲ ἐν Ἀχαιίῃ ποταμῶν ῥεόντων, οὐδὲ ὅστις
μέγιστος αὐτῶν ἐστὶ Ἠπιδανός, οὐδὲ οὗτος ἀντέσχε, εἰ μὴ φλαύρως.*

Ἐς Ἄλον δὲ τῆς Ἀχαιίης ἀπικομένῳ Ξέρξῃ οἱ κατηγεμόνες 197
*τῆς ὁδοῦ βουλόμενοι τὸ πᾶν ἐξηγέεσθαι ἔλεγόν οἱ ἐπιχώριον λόγον,
τὰ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Λαφυστίου Διός, ὡς Ἀθάμας ὁ Αἰόλου ἐμη-
χανήσατο Φρίξῳ μόρον σὺν Ἰνοῖ βουλεύσας, μετέπειτα δὲ ὡς ἐκ
θεοπροπίου Ἀχαιοὶ προτίθεισι τοῖσι ἐκείνου ἀπογόνοισι ἀέθλους
τοιούσδε· ὃς ἂν ᾖ τοῦ γένεος τούτου πρεσβύτατος, τούτῳ ἐπι-*

---

13 *περιέσεσθαι* Reiske, *ἀθῷος ἔσεσθαι* Cobet **195**, 2 *ἀρίδωλισ* α *ἄρδωλισ* β 3 *ὁ Παφίων στρατηγὸς* Kallenberg 7 *τὰ* α *ἃ* β Suidas | *ἐβούλοντο* β *ἠβούλοντο* α **196**, 1 *ὁ* del. Schaefer 2 *νεῶν* β, om. α | *ἀπίκετο* β *ἀπίκοντο* α 5 *μὲν* α *δὲ* β 6 *Θεσσαλῆς* van Herwerden 7 *ἐλείποντο* Bekker: *ἐλίποντο* 8 *ὀνόχωνοσ* α *ονόχονοσ* β | *ἀπέχρησε* α *ἐπέχρησε* β 9 *δὲ* β *δ᾽* α 10 *ὅστισ* α *ὅσπερ* β | *αὐτῶν ἐστι* α *ἐστιν αὐτῶν* β **197**, 1 *ἄλον* α *ἄλλον* β 3 *ἱερὸν* A a. ras. *ἰρὸν* B β A p. ras. | *λαφυστίου* α *ἀφλυστίου* β 6 *ἂν* ⟨*αἰεὶ*⟩ Naber.

τάξαντες ἔργεσθαι τοῦ ληίτου αὐτοὶ φυλακὰς ἔχουσι (λήιτον δὲ καλέουσι τὸ πρυτανήιον Ἀχαιοί)· ἢν δὲ εἰσέλθῃ, οὐκ ἔστι ὅκως ἔξεισι, πρὶν ἢ θύσεσθαι μέλλῃ· ὥς τ᾽ ἔτι πρὸς τούτοισι πολλοὶ ἤδη τούτων μελλόντων θύσεσθαι δείσαντες οἴχοντο ἀποδράντες ἐς ἄλλην χώρην· χρόνου δὲ προϊόντος ὀπίσω κατελθόντες, ἢν ἁλίσκωνται ἐσελθόντες ἐς τὸ πρυτανήιον· ὡς θύεταί τε ἐξηγέοντο στέμμασι πᾶς πυκασθεὶς καὶ ὡς σὺν πομπῇ ἐξαχθείς. ταῦτα δὲ πάσχουσι οἱ Κυτισσώρου, τοῦ Φρίξου παιδός, ἀπόγονοι, διότι καθαρμὸν τῆς χώρης ποιευμένων Ἀχαιῶν ἐκ θεοπροπίου Ἀθάμαντα τὸν Αἰόλου καὶ μελλόντων μιν θύειν ἀπικόμενος οὗτος ὁ Κυτίσσωρος ἐξ Αἴης τῆς Κολχίδος ἐρρύσατο, ποιήσας δὲ τοῦτο τοῖσι ἐπιγενομένοισι ἐξ ἑωυτοῦ μῆνιν τοῦ θεοῦ ἐνέβαλε. Ξέρξης δὲ ταῦτα ἀκούσας, ὡς κατὰ τὸ ἄλσος ἐγένετο, αὐτός τε εἴργετο αὐτοῦ καὶ τῇ στρατιῇ πάσῃ παρήγγειλε, τῶν τε Ἀθάμαντος ἀπογόνων τὴν οἰκίην ὁμοίως καὶ τὸ τέμενος ἐσέβετο.

198 Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ καὶ τὰ ἐν Ἀχαιίῃ· ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χώρων ἤιε ἐς τὴν Μηλίδα παρὰ κόλπον θαλάσσης, ἐν τῷ ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίη ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. περὶ δὲ τὸν κόλπον τοῦτον ἐστὶ χῶρος πεδιεινός, τῇ μὲν εὐρύς, τῇ δὲ καὶ κάρτα στεινός· περὶ δὲ τὸν χῶρον ὄρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικληίει πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι καλεόμεναι. πρώτη μέν νυν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπὸ Ἀχαιίης Ἀντικύρη, παρ᾽ ἣν [ποταμὸς] Σπερχειὸς ῥέων ἐξ Ἐνιήνων ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ἀπὸ δὲ τούτου διὰ εἴκοσί κου σταδίων ἄλλος ποταμός, τῷ οὔνομα κεῖται Δύρας, τὸν βοηθέοντα Ἡρακλέϊ καιομένῳ λόγος ἐστὶ

7 ἔργεσθαι β εἴργεσθαι α | ληίτου Valckenaer: πρυτανηίου 8 ἀχαιοί β οἱ ἀχαιοί α | εἰσέλθη β ἐσέλθηι α 9 μέλληι α μέλλει β 10 τούτων β τούτων τῶν α 12 ἐσελθόντεσ β ἐστέλλοντο α 13 σὺν α, om. β 17 τῆς Κολχίδος del. van Herwerden 19 ταῦτα β ταῦτ᾽ α | ἐγένετο β ἐγίνετο α | εἴργετο β ἔργετο α 21 τὴν οἰκίην ὁμοίωσ α ὁμοίωσ τὴν οἰκίην β 198, 1 καὶ τὰ ἐν α καὶ β 2 χωρέων Stein 3 ῥηχίη α ῥαχίη β 4 πεδιεινὸσ β πεδινόσ α | καὶ α, om. β 5 ἄβατα ⟨τὰ⟩ Reiske | περικλήιει α περικλήει β 6 μηλίδα β μηλιάδα α 7 ἀπὸ α ἀπ᾽ β 8 ποταμὸσ σπερχηϊὸσ β σπερχειὸσ ποταμὸσ α | ποταμὸς del. van Herwerden | ἐνιήνων α αἰνιήνων β 10 ἡρακλεῖ β τῶι ἡρακλεῖ α.

ἀναφανῆναι. ἀπὸ δὲ τούτου δι᾽ ἄλλων εἴκοσι σταδίων ἄλλος πο-
ταμός ἐστι, ὃς καλέεται Μέλας. Τρηχὶς δὲ πόλις ἀπὸ τοῦ Μέ- 199
λανος τούτου ποταμοῦ πέντε στάδια ἀπέχει. ταύτῃ δὲ καὶ εὐρύτατόν
ἐστι πάσης τῆς χώρης ταύτης ἐκ τῶν ὀρέων ἐς θάλασσαν, κατ᾽ ἃ
Τρηχὶς πεπόλισται· δισχίλιά τε γὰρ καὶ δισμύρια πλέθρα τοῦ
πεδίου ἐστί. τοῦ δὲ ὄρεος, τὸ περικληίει τὴν γῆν τὴν Τρηχινίην,
ἔστι διασφὰξ πρὸς μεσαμβρίην Τρηχῖνος, διὰ δὲ τῆς διασφάγος
Ἀσωπὸς ποταμὸς ῥέει παρὰ τὴν ὑπωρέην τοῦ ὄρεος. ἔστι δὲ 200
ἄλλος Φοῖνιξ ποταμὸς οὐ μέγας πρὸς μεσαμβρίην τοῦ Ἀσωποῦ,
ὃς ἐκ τῶν ὀρέων τούτων ῥέων ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδοῖ. κατὰ δὲ
τὸν Φοίνικα ποταμὸν στεινότατόν ἐστι· ἁμαξιτὸς γὰρ μούνη δέ-
δμηται. ἀπὸ δὲ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκαίδεκα στάδιά ἐστι
ἐς Θερμοπύλας. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ Θερμο-
πυλέων κώμη τε ἔστι, τῇ οὔνομα Ἀνθήλη κεῖται, παρ᾽ ἣν δὴ παρα-
ρέων ὁ Ἀσωπὸς ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρύς,
ἐν τῷ Δήμητρός τε ἱρὸν Ἀμφικτυονίδος ἵδρυται καὶ ἕδραι εἰσὶ
Ἀμφικτύοσι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτύονος ἱρόν.

Βασιλεὺς μὲν δὴ Χέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ 201
Τρηχινίῃ, οἱ δὲ [δὴ] Ἕλληνες ἐν τῇ διόδῳ. καλέεται δὲ ὁ χῶρος
οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν
ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. ἐστρατοπεδεύοντο μέν νυν ἑκά-
τεροι ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι, ἐπεκράτεε δὲ ὃ μὲν τῶν πρὸς
Βορέην ἄνεμον ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχῖνος, οἳ δὲ τῶν πρὸς
νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ἠπείρου.

Ἦσαν δὲ οἵδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ 202
τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὁπλῖται καὶ Τεγεητέων καὶ
Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκα-
δίης εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίης χίλιοι·

---

12 καλέεται α καλεῖται β 199, 2 ποταμοῦ del. van Herwerden 5 περι-κλήιει α περικλήει β 7 ὑπωρέην α ὑπώρειαν β | τοῦ ὄρεος del. van Herwerden 200, 4 στεινότατόν α στεινότατόσ β | μούνη α μούνη μία (μία μούνη S) β 5. 6 ποταμοῦ del. van Herwerden 6 Φοίνικός ⟨τε⟩ Stein 7 παραρέων α παραρρέων β 8 αὐτὴν β αὐτῇ α 201, 2 δὴ del. Stein 3 ὑπὸ — 4 Πύλαι om. β 6 Βορέην: βορῆν 7 ⟨τε⟩ καὶ Naber | τὸ α, om. β 202, 4 Ἀρκαδικῆς Kallenberg.

τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλειοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι

203 *καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. πρὸς τούτοισι ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι. αὐτοὶ γάρ σφεας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσαντο, λέγοντες δι᾽ ἀγγέλων, ὡς αὐτοὶ μὲν ἥκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἡ θάλασσά τέ σφι εἴη ἐν φυλακῇ ὑπ᾽ Ἀθηναίων τε φρουρεομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καί σφι εἴη δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ᾽ ἄνθρωπον· εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα οὐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνεμίχθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα· ὀφείλειν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἐόντα θνητόν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν [ἄν]. οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβοήθεον ἐς τὴν Τρηχῖνα.*

204 *Τούτοισι ἦσαν μέν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιας ἑκάστων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδεω τοῦ Λέοντος τοῦ Εὐρυκρατίδεω τοῦ Ἀναξάνδρου τοῦ Εὐρυκράτεος τοῦ Πολυδώρου τοῦ Ἀλκαμένεος τοῦ Τηλέκλου τοῦ Ἀρχέλεω τοῦ Ἡγησίλεω τοῦ Δορύσσου τοῦ Λεωβώτεω τοῦ Ἐχεστράτου τοῦ Ἥγιος τοῦ Εὐρυσθένεος τοῦ Ἀριστοδήμου τοῦ Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου τοῦ Ἡρακλέος, κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ*

205 *ἐξ ἀπροσδοκήτου. διξῶν γάρ οἱ ἐόντων πρεσβυτέρων ἀδελφεῶν, Κλεομένεός τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλατο τῆς φροντίδος περὶ τῆς βασιληίης. ἀποθανόντος δὲ Κλεομένεος ἄπαιδος ἔρσενος γόνου,*

---

6 *φλειοῦντοσ α φλιοῦντος* V *φιλϊοῦντος* R | *Μυκηνέων* Stein, *ἀπὸ Μυκηνέων* van Herwerden **203,** 1 *πρός ⟨τε⟩* Stein 2 *οἱ α*, om. *β* 3 *ἐπεκαλέσαντο α ἐπεκαλέοντο β* 5 *εἶεν β εἰσι α* 6 *τῶν ⟨ἄλλων τῶν⟩* Stein 8 *ἀλλ᾽ β ἀλλὰ α* 9 *ἔσεσθαι*] *γενέσθαι* Naber | *γινομένω* R *γϊ*(*ϊ* in ras. *ε*)*νομένω* V *γεινομένωι α* 11 *ὡσ α*, om. *β* | *πεσεῖν β πεσέειν α* | *ἂν* del. Krüger **204,** 1 *πόλιασ α πόλεισ β* | *ἑκάστοισι* Stein 3 *⟨ὁ⟩ Λακεδαιμόνιος* idem 4 *τοῦ πολυδώρου τοῦ ἀλκαμένεοσ α*, om. *β* 5 *ἀλκαμένεοσ β ἀλκαιμένεοσ α* 6 *Λεωβώτεω* Stein: *λεωβότεω* | *ἥγιοσ α ἡγήσιοσ β*.

Δωριέος τε οὐκέτι ἐόντος, ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίῃ, οὕτω δὴ ἐς Λεωνίδην ἀνέβαινε ἡ βασιληίη, καὶ διότι πρότερος ἐγεγόνεε Κλεομβρότου (οὗτος γὰρ ἦν νεώτατος Ἀναξανδρίδεω παῖς) καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρα· ὃς τότε ἤιε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους, καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἐόντες. παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τοῦδε δὲ εἵνεκα τούτους σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης μούνους Ἑλλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίζειν· παρεκάλεε ὦν ἐς τὸν πόλεμον, θέλων εἰδέναι, εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην. οἳ δὲ ἄλλα φρονέοντες ἔπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμψαν Σπαρ- 206
τιῆται, ἵνα τούτους ὁρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρατεύωνται μηδὲ
καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἢν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους·
μετὰ δέ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδών, ἔμελλον ὁρτάσαντες καὶ
φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βοηθήσειν πανδημί.
ὣς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα
τοιαῦτα ποιήσειν· ἦν γὰρ κατὰ τὠυτὸ Ὀλυμπιὰς τούτοισι τοῖσι
πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὔκων δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακρι-
θήσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον ἔπεμπον τοὺς προδρόμους.
οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσειν· οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι 207
Ἕλληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταρρωδέοντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπερχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους

205, 8 *τοὺς* del. Gomperz 9 *ἀπίκετο β ἀπίκτο α* 10 *ἐς τὸν ἀριθμὸν* del. van Herwerden 11 *δὲ α*, om. *β* | *τούτουσ* R *του*^{τ} V *τούτου α* 14 *ἀπερέουσι α ἀπαίρουσιν β* 15 *ἄλλα φρονέοντεσ β ἀλλοφρονέοντεσ α* **206**, 2 ⟨*ἐς*⟩ *τούτους* Naber | *στρατεύωνται α στρατεύονται β* 4 *κάρνεια α κάρνια β* 5 *βοηθήσειν β βοηθέειν α* | *πανδημί α πανδημεί β* 6 *ἐνένωντο* Reiske: *ἐνενῶντο β ἐνενόωντο α*, *ἐνενόηντο* Merzdorf **207**, 1 *διενένωντο* Reiske: *διενενῶντο β διενενόωντο α* 2 *ἐγένετο α ἐγίνετο β* 5 *περισπερχθέντων* Valckenaer: *περισπερχεόντων*.

ἐς τὰς πόλιας κελεύοντάς σφι ἐπιβοηθέειν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τὸν Μήδων ἀλέξασθαι.

208 Ταῦτα βουλευομένων σφέων, ἔπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ἱππέα ἰδέσθαι ὁκόσοι εἰσὶ καὶ ὅ τι ποιέοιεν. ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἁλισμένη εἴη ταύτῃ στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἴησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης, ἐὼν γένος Ἡρακλείδης. ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὒ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὃ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἔκειτο. ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενιζομένους. ταῦτα δὴ θεώμενος ἐθώμαζε, καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ᾽ ἡσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς· ἀπ-

209 ελθών τε ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τά περ ὀπώπεε, πάντα. ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρεσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοί τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ᾽ αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος, ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἀπικόμενον δέ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων, ἐθέλων μαθεῖν τὸ ποιεύμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. ὃ δὲ εἶπε "ἤκουσας μὲν καὶ πρότερόν μευ, εὖτε ὁρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθευ λέγοντα, τῇ περ ὥρων ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι. ἄκουσον δὲ καὶ νῦν. οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων

---

7 σφι ἐπιβοηθέειν α ἐπιβοηθέειν σφϊν β 8 τὸν α τῶν β 208, 1 σφέων del. van Herwerden 2 ὁκόσοι β ὅσοι α | ἀκηκόεε Aldus: ἠκηκόεε (-οε S) | ἔτι ἐὼν α ἐὼν ἔτι β 11 ἐθώμαζε β ἐθώυμαζε B A corr. ἐνθαύμαζε A pr. 13 ἐκύρησε Valckenaer: ἐνεκύρησε 14 ξέρξην α ξέρξεα β 209, 2 παρεσκευάζοντο β παρασκευάζοιντο α 5 μιν α, om. β 6 μαθεῖν α μαθέειν β 9 τῇπερ Wesseling, κατάπερ Reiske: τά περ (περ R) | ⟨τὰ⟩ πρήγματα Krüger 10 ὦ β, om. α 12 παρασκευάζονται α τερα (τέρασ V) σκευάζονται β | οὕτω ἔχων β ἔχων οὕτω α.

ἐστί· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. ἐπίστασο δέ, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψεαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τὸ σέ, βασιλεῦ, ὑπομενέει χεῖρας ἀνταειρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε καλλίστην τῶν ἐν Ἕλλησι προσφέρεαι καὶ ἄνδρας ἀρίστους." κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα, καὶ δεύτερα ἐπειρώτα, ὅντινα τρόπον τοσοῦτοι ἐόντες τῇ ἑωυτοῦ στρατιῇ μαχήσονται. ὁ δὲ εἶπε "ὦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστῃ, ἢν μὴ ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ, τῇ ἐγὼ λέγω."

Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξην. τέσσερας μὲν δὴ παρ- 210
ῆκεν ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεί σφεας ἀποδρήσεσθαι· πέμπτῃ δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλά οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβουλίῃ διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ᾽ αὐτοὺς Μήδους τε καὶ Κισσίους θυμωθείς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. ὡς δ᾽ ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἕλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ᾽ ἐπεσήισαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυνον, καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. δῆλον δ᾽ ἐποίευν παντί τεῳ καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέϊ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι᾽ ἡμέρης. ἐπείτε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, 211
ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν ὑπεξήισαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήισαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἦρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασόμενοι. ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἕλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά, ἅτε ἐν στεινοπόρῳ μαχόμενοι καὶ δόρασι βραχυτέροισι χρεώμενοι, ἤ περ οἱ Ἕλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε

---

13 σμέονται Valckenaer 14 ἐπίστασο α ἐπίσταο β | τε β γε α 16 καλλίστην β καὶ καλλίστην πόλιν α 18 ἄπιστα ξέρξῃ β ξέρξηι ἄπιστα α | λεγόμενα β λεγόμενα εἶναι α 21 τοι α, om. β | τῇι α ὡσ β 210, 1 παρῆκεν β παρεξῆκε α 2 αἰεί β αἰεί α 3 διαχρεώμενοι α χρεώμενοι β 5 σφεασ α σφε β 6 δ᾽ ἐσέπεσον α δὲ ἐπέπεσον β 7 ἐπεσήισαν α ἐπεσήεσαν β | ἀπήλαυνον β ἀπελαύνοντο α 8 δ᾽ α δὴ β 9 δὲ β δ᾽ α 211, 2 ὑπεξήισαν α ἐπεξήεσαν β | ἐπήισαν α ἐπήεσαν R ἐποίησαν V 3 ὑδάρνησ α ὑρδάνησ β 6 μαχόμενοι β τε χώρωι μαχόμενοι α | βραχυτέροισι α μϊ(μα R)κροτέροισι β 7 πλήθει β πλήθεσι α.

ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι, καί, ὅκως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, ἁλέες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι ὁρῶντες φεύγοντας βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπήισαν· οἳ δ᾽ ἂν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἔπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατὰ
212 τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω. ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα θηεύμενον τρὶς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. τότε μὲν οὕτω ἠγωνίσαντο, τῇ δ᾽ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἵους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρεϊ ἕκαστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ ὄρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπόν. ὡς δὲ οὐδὲν [εὕρισκον] ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι, ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνώρων, ἀπήλαυνον.

213 Ἀπορέοντος δὲ βασιλέος, ὅ τι χρήσηται τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἦλθέ οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἴσεσθαι, ἔφρασέ τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ ὄρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ ὑπομείναντας Ἑλλήνων. ὕστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καί οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων, [τῶν Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων,] ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. χρόνῳ δὲ ὕστερον, κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην, ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχινίου. ὁ δὲ Ἀθηνάδης οὗτος ἀπέκτεινε μὲν Ἐπιάλτην δι᾽ ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὄπισθε λόγοισι σημανέω, ἐτιμήθη

---

11 ὁρῶντεσ β ὁρέοντεσ α 15 ἐσόδου α ὁδοῦ β | καὶ α, om. β **212,2** τῆς μάχης del. van Herwerden 3 οὕτω α οὕτωσ β 4 δ᾽ α δὲ β | ἄμεινον ἀέθλεον α ἀμείνονα ἔθελον β 6 ἔτι α, om. β | ἀνταείρασθαι β ἀνταείρεσθαι α 7 τάξισ α τάξεισ β | ἦσαν καὶ del. van Herwerden 9 εὕρισκον del. Madvig 10 ἀλλοιότερον α ἀλλοιώτερον β **213,1** βασιλέοσ α τοῦ βασιλέοσ β | χρήσηται α χρήσεται β 3 οἴσεσθαι B οἴ//σεσθαι A οἳ ἔσεσθαι β | τὴν διὰ α διὰ β 6 τῶν — 7 συλλεγομένων del. van Herwerden 9 ἐπιάλτην β ἐπιάλτεα α.

μέντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων οὐδὲν ἧσσον. Ἐπιάλτης μὲν οὕτω 214 ὕστερον τούτων ἀπέθανε· ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτης τε ὁ Φαναγόρεω, ἀνὴρ Καρύστιος, καὶ Κορυδαλλὸς Ἀντικυρεύς εἰσι οἱ εἴπαντες πρὸς βασιλέα τούτους τοὺς λόγους καὶ περιηγησάμενοι τὸ ὄρος τοῖσι Πέρσῃσι, οὐδαμῶς ἔμοιγε πιστός. τοῦτο μὲν γὰρ τῷδε χρὴ σταθμώσασθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων Πυλαγόροι ἐπεκήρυξαν οὐκ ἐπὶ Ὀνήτῃ τε καὶ Κορυδαλλῷ ἀργύριον, ἀλλ᾽ ἐπὶ Ἐπιάλτῃ τῷ Τρηχινίῳ, πάντως κου τὸ ἀτρεκέστατον πυθόμενοι· τοῦτο δὲ φεύγοντα Ἐπιάλτην ταύτην τὴν αἰτίην οἴδαμεν. εἰδείη μὲν γὰρ ἂν καὶ ἐὼν μὴ Μηλιεὺς ταύτην τὴν ἀτραπὸν Ὀνήτης, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὡμιληκὼς εἴη· ἀλλ᾽ Ἐπιάλτης γάρ ἐστι ὁ περιηγησάμενος τὸ ὄρος [καὶ] κατὰ τὴν ἀτραπόν, τοῦτον αἴτιον γράφω.

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἤρεσε, τὰ ὑπέσχετο ὁ Ἐπιάλτης κατεργάσεσθαι, 215 αὐτίκα περιχαρὴς γενόμενος ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης. ὁρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἁφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου· ἔκ τε τοσοῦδε κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι. ἔχει 216 δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη· ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, οὔνομα δὲ τῷ ὄρεϊ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τὠυτὸ κεῖται, Ἀνόπαια· τείνει δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ ὄρεος, λήγει δὲ κατά τε Ἀλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς Μηλιέων, καὶ κατὰ Μελαμπύγου τε καλεόμενον λίθον καὶ κατὰ Κερκώπων ἕδρας, τῇ καὶ τὸ στεινότατόν

214, 1 οὕτω α οὕτωσ β 2 δὲ ἕτεροσ λεγόμενοσ λόγοσ α δ᾽ ἕτεροσ λόγοσ λεγόμενοσ β 5 τῶν Ἑλλήνων del. Kallenberg 8 φυγόντα Stein | ⟨διὰ⟩ ταύτην idem | ἴδμεν Cobet 9 ἐὼν μὴ] οὐκ ἐὼν Reiske | Ὀνήτης — 11 ἀτραπόν om. R | Ὀνήτης] τις Cobet 10 ὡμιληκὼς: ὁμιληκὼσ 11 κατὰ CP: καὶ κατὰ **215**, 1 ὁ β, om. α | κατεργάσεσθαι A κατεργάσασθαι B β 3 ὁρμέατο β ὡρμέατο α 4 Μηλιέες del. van Herwerden 7 τοσοῦδε β τόσου δὴ α **216**, 3 τῷ ⟨τε⟩ Stein 4 (bis) ἀνόπαια α ἀνάπαια β 6 μηλιέων β τῶν μηλιέων α | Μελαμπύγου Leopardus: μελάμπυ(-πη- V)γόν | τὸ del. Krüger.

217 ἐστι. κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν καὶ οὕτω ἔχουσαν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες, ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ὄρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. ἠώς τε δὴ διέφαινε καὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ᾽ ἀκρωτηρίῳ τοῦ ὄρεος. κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ ὄρεος ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὁπλῖται, ῥυόμενοί τε τὴν σφετέρην χώρην καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπόν. ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ ὄρεος ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες
218 ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. ἔμαθον δέ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ ὄρος πᾶν ἐὸν δρυῶν ἐπίπλεον. ἦν μὲν δὴ νηνεμίη, ψόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὡς οἰκὸς ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν. ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὅπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ οὐδένα σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταρρωδήσας, μὴ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο Ἐπιάλτην, ὁποδαπὸς εἴη ὁ στρατός, πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ πυκνοῖσι, οἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ὄρεος τὸν κόρυμβον, ἐπιστάμενοι, ὡς ἐπὶ σφέας ὁρμήθησαν ἀρχήν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολεόμενοι. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἳ δὲ κατέβαινον τὸ ὄρος κατὰ τάχος.

219 Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μεγιστίης, ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά, ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἠοῖ σφι θάνατον· ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦισαν οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν

217, 1 οὕτω α οὕτωσ β 4 δὴ β, om. α | διέφαινε α ἔφαινε β | οἳ α, om. β 5 τοῦ ὄρεος del. van Herwerden | δεδήλωται β εἴρηται α 7 ὑπὸ τῶν α ὑπῶν β 8 ἐθελονταὶ α ἐθελοντὶ β 9 ὑποδεξάμενοι — **218,** 1 Φωκέες om. β 2 ἐλάνθανον οἱ πέρσαι α οἱ πέρσαι ἐλάνθανον β 3 ἐπίπλεον β ἐπίπλεων α 4 οἰκὸσ β εἰκὸσ α 7 οὐδένα β οὐδέν α 8 φωκέεσ β οἱ φωκέεσ α, del. Naber 9 ὁποδαπὸσ β ποταπὸσ α | ὁ α, om. β 13 ὁρμήθησαν α ὡρμήθησαν β, ὁρμηθείησαν Stein **219,** 2 ἱερὰ α ἱρά β 3 ἠοῖ α οἶ β | ἐπὶ Valckenaer: ἐπεὶ | ἤϊσαν β ἦσαν α.

Περσέων τὴν περίοδον. οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης. ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες, καί σφεων ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι· οἳ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἳ δὲ ἀντέτεινον. μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἳ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλις ἕκαστοι ἐτράποντο, οἳ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο. λέγεται δὲ ⟨καί⟩, ὡς αὐτός 220
σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἦλθον φυλάξοντες ἀρχήν. ταύτῃ καὶ μᾶλλον τὴν γνώμην [πλεῖστος] εἰμὶ πολλός, Λεωνίδην, ἐπείτε ᾔσθετο τοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαί σφεας ἀπαλλάσσεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη οὐκ ἐξηλείφετο. ἐκέχρητο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτῃσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαίμονα ἀνάστατον ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἢ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέσθαι. ταῦτα δέ σφι ἐν ἔπεσι ἑξαμέτροισι χρᾷ ἔχοντα [λέγοντα] ὧδε·

ὑμῖν δ᾽, ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο,
ἢ μέγα ἄστυ ἐρικυδὲς ὑπ᾽ ἀνδράσι Περσεΐδῃσι
πέρθεται, ἢ τὸ μὲν οὐχί, ἀφ᾽ Ἡρακλέους δὲ γενέθλης
πενθήσει βασιλῆ φθίμενον Λακεδαίμονος οὖρος.
οὐ γὰρ τὸν ταύρων σχήσει μένος οὐδὲ λεόντων
ἀντιβίην· Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος· οὐδέ ἕ φημι
σχήσεσθαι, πρὶν τῶνδ᾽ ἕτερον διὰ πάντα δάσηται.

---

5 διαφαινούσησ α διαφανοῦσ οὔσης β 7 ἐκλιπεῖν α ἐκλείπειν β 220, 1 καί add. Bekker 2 δέ ⟨τε⟩ Kallenberg 3 ἐκλιπεῖν α ἐκλείπειν β 4 τὴν γνώμην Valckenaer: τῆι (τῇ β) γνώμηι (-η β) 5 πλεῖστός del. Gomperz | εἰμι ὄχλοσ β εἰμι α, εἰμὶ πολλός Gomperz 6 συνδιακινδυνεύειν α διακινδυνεύειν β 9 ἐκέχρηστο Aldus 11 ἔσεσθαι β γενέσθαι α 12 σφέων α σφῶν β | ἀπολέσθαι β ἀπολέεσθαι α | χρᾷ ἔχοντα Schweighäuser: ἔχοντα χρᾶι (χρᾶ β) λέγοντα 13 ὧδε] τάδε Schweighäuser 15 ἢ ἄστυ μεγακυδὲς van Herwerden 16 πέρσεται Oenomaus ap. Euseb. praep. euang. V 25 | ἡρακλέουσ α ἡρακλέοσ β 17 οὖρον van Herwerden.

ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην, καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μοῦνον Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους μᾶλλον ἢ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

221 μαρτύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέγονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, ὃς εἵπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστίην τὸν Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον ⟨τὸν⟩ εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπόληταί σφι. ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέλιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἐόντα οἱ μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

222 Οἱ μέν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ, Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι· (κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιεύμενος)· Θεσπιέες δὲ ἑκόντες μάλιστα, οἳ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. ἐστρατήγεε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

223 Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ ὄρεος ἡ κατάβασις συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν, ἤ περ ἡ περίοδός τε καὶ ἀνάβασις. οἵ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξην προσήισαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἕλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεύμενοι, ἤδη πολλῷ μᾶλλον ἢ κατ᾽ ἀρχὰς ἐπεξήισαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος ἐφυλάσσετο, οἳ δὲ ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο. τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἔπιπτον

---

22 *μούνων* Plutarchus moral. p. 865 23 *διενειχθέντας: διενεχθέντασ* | *οὕτω α οὕτωσ β* **221**, 3 *τανέκαθεν β τὰ ἀνέκαθεν α* | *τοῦτον* — 4 *ἐκβαίνειν* del. van Herwerden | *τὸν* add. Bekker 4 *εἴπαντα αV εἰπόντα* RV corr. 6 *ἀπέλιπε β ἀπελίπετο α* **222**, 1 *οἱ β*, om. *α* | *τε α*, om. *β* **223**, 1 *ἀνατείλαντοσ α ἐπανατείλαντοσ β* 2 *⟨τὴν⟩ πρόσοδον* Stein 4 *ἤ β ἢ α* 6 *προσήισαν α προσήεσαν β* | *οἱ α*, om. *β* 7 *ἐπεξήισαν α ἐπεξήεσαν β* 9 '*οἳ δὲ* aptius post *ἡμέρας* legentur' Stein | *στεινόπορα α στεινότερα β*.

πλήθεϊ πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὄπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων
ἔχοντες μάστιγας ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐπ-
οτρύνοντες. πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ
διεφθείροντο, πολλῷ δ᾽ ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ᾽ ἀλλήλων·
ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. ἅτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα
σφίσι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιιόντων τὸ ὄρος, ἀπεδείκνυντο
ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους, παραχρεώμενοί τε
καὶ ἀτέοντες. δόρατα μέν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἤδη ἐτύγ- 224
χανε κατεηγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας. καὶ
Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος,
καὶ ἕτεροι μετ᾽ αὐτοῦ ὀνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν
ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα, ἐπυθόμην δὲ καὶ ἁπάν-
των τῶν τριηκοσίων. καὶ δὴ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε
πολλοὶ καὶ ὀνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβρο-
κόμης τε καὶ Ὑπεράνθης, ἐκ τῆς Ἀρτάνεω θυγατρὸς Φραταγούνης
γεγονότες Δαρείῳ. ὁ δὲ Ἀρτάνης Δαρείου μέν, τοῦ βασιλέος, ἦν
ἀδελφεός, Ὑστάσπεος δὲ τοῦ Ἀρσάμεω παῖς· ὃς καὶ ἐκδιδοὺς
τὴν θυγατέρα Δαρείῳ τὸν οἶκον πάντα τὸν ἑωυτοῦ ἐπέδωκε, ὡς
μούνου οἱ ταύτης ἐούσης τέκνου. Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφεοὶ ἐν- 225
θαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι, ⟨καὶ⟩ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω,
Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγίνετο πολλός, ἐς ὃ
τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναν-
τίους τετράκις. τοῦτο δὲ συνεστήκεε, μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρ-
εγένοντο. ὡς δὲ τούτους ἥκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθεῦτεν

---

14 δ᾽ β δὲ α   15 ante ἅτε Schenkl add. ⟨οἱ δὲ Ἕλληνες λαμπρῶς ἠγωνίζοντο⟩   16 σφίσι Stein: σφι (-ιν V) | ⟨οἱ Λακεδαιμόνιοι⟩ ἀπεδείκνυντο van Herwerden | ἀπεδείκνυντο Cd: ἀπεδείκνυτο α ἐπεδείκνυντο β   18 ἀτέοντεσ α ἀττεέοντεσ β   **224**, 1 πλέοσι α πλεόνεσιν β   2 διεργάζοντο α κατηργάζοντο β   5 ἀξίων del. Krüger   6 περσέων α περσέων τε β   7 πολλοὶ καὶ ὀνομαστοί β ὀνομαστοὶ πολλοὶ δὲ καὶ οὐκ ὀνομαστοί α   8 ἀρτάνεω α ἀτάρνεω β | φραταγούνησ β ρατογούνησ α   9 τοῦ βασιλέος del. van Herwerden   10 ἀρσάμεω β ἀρσάμεοσ α   12 μούνου οἱ ταύτης ἐούσησ β μούνησ οἱ ἐούσησ ταύτησ α   **225**, 1 δὴ α, om. β   2 μαχόμενοι α μαχεόμενοι β | καὶ add. Schaefer   3 τε α δὲ β   4 ὑπεξείρυσαν β ὑπερεξέρυσαν α   5 μέχρι α μέχρισ β.

ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἔς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἵζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἕστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρῃσι, τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίης ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

226 Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης· τὸν τόδε φασὶ εἰπεῖν τὸ ἔπος, πρὶν ἢ συμμῖξαί σφεας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρός τευ τῶν Τρηχινίων, ὡς, ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν ὀϊστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτο πλῆθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δὲ οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοισι εἰπεῖν, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον τὸ Μήδων πλῆθος, ὡς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον
227 ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ. ταῦτα μὲν
καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἔπεά φασι Διηνέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφεοί, Ἀλφεός τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμεε μάλιστα, τῷ οὔνομα ἦν Διθύραμβος Ἁρματίδεω.

228 Θαφθεῖσι δέ σφι αὐτοῦ ταύτῃ, τῇ περ ἔπεσον, καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασι, ἢ ⟨τοὺς⟩ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

7 *νεῖκοσ α νικοσ β* | *ἀνεχώρεον α ἀνεχώρεεν β* 11 *τοῖσι* (*τῇσιν* V) *β τῇισι α* 226, 2 *ἄριστοσ ἀνὴρ β ἀνὴρ ἄριστοσ α* 3 *πυθόμενον α πειθόμενον β* 4 *πρὸς τῶν τευ* van Herwerden | *ἀπιέωσι α ἀφίωσι β* 5 *τοσοῦτο* — 6 *εἶναι* del. van Herwerden | *τοσοῦτο α τοσοῦτον* R *τοσοῦτόν τι* V 6 *τούτοισι α τοῦτο β* 9 *καὶ* — *ἡλίῳ* del. Naber 227, 2 *φασι διηνέκεα α διηνέκεά φασι β* 4 *ἀλφεόσ α ἀδελφεόσ β* 228, 1 *θαφθεῖσι α ταφεῖσι* R *θαπτεῖσι* V | *τοῖσι* ⟨*συνάπασι*⟩ van Herwerden 2 *ἢ α*, om. *β*, *ἢ* ⟨*τοὺς*⟩ Schaefer 4 *μυριάσιν α μυριάσι β* 5 *πελοποννάσου α πελοπονήσου β*.

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρτιήτῃσι ἰδίῃ·

ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τόδε·

μνῆμα τόδε κλειτοῖο Μεγιστία, ὅν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,
μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

ἐπιγράμμασι μέν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσί σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπεός ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράψας.

Δύο δὲ τούτων τῶν τριηκοσίων λέγεται, Εὔρυτόν τε καὶ Ἀρι- 229
στόδημον, παρεὸν αὐτοῖσι ἀμφοτέροισι κοινῷ λόγῳ χρησαμένοισι ἢ ἀποσωθῆναι ὁμοῦ ἐς Σπάρτην, ὡς μεμετιμένοι τε ἦσαν ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὑπὸ Λεωνίδεω καὶ κατεκέατο ἐν Ἀλπηνοῖσι ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ ἔσχατον, ἤ, εἴ γε μὴ ἐβούλοντο νοστῆσαι, ἀποθανεῖν ἅμα τοῖσι ἄλλοισι, παρεόν σφι τούτων τὰ ἕτερα ποιέειν οὐκ ἐθελῆσαι ὁμοφρονέειν, ἀλλὰ γνώμῃ διενειχθέντας Εὔρυτον μέν, πυθόμενον τῶν Περσέων τὴν περίοδον, αἰτήσαντά τε τὰ ὅπλα καὶ ἐνδύντα, ἄγειν αὐτὸν κελεῦσαι τὸν εἵλωτα ἐς τοὺς μαχομένους, ὅκως δὲ αὐτὸν ἤγαγε, τὸν μὲν ἀγαγόντα οἴχεσθαι φεύγοντα, τὸν δὲ ἐσπεσόντα ἐς τὸν ὅμιλον διαφθαρῆναι, Ἀριστόδημον δὲ λιποψυχέοντα λειφθῆναι. εἰ μέν νυν ἢ μοῦνον Ἀριστόδημον ἀλογήσαντα ἀπονοστῆσαι ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμοῦ σφεων ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν γενέσθαι, δοκέειν ἐμοί, οὐκ ἄν σφι Σπαρτιήτας μῆνιν οὐδεμίαν προσθέσθαι· νῦν δὲ τοῦ μὲν αὐτῶν ἀπολομένου, τοῦ δὲ τῆς μὲν αὐτῆς

6 δὴ α, om. β | συνάπασι van Herwerden | ἰδίηι α ἰδίᾳ β 7 ξεῖν' R ξεῖνε αV 10 κλειτοῖο β κλεινοῖο α 14 ἔξω — ἐπίγραμμα del. Krüger 15 τὸ α τοῦ β 16 λεωπρέπεόσ α λεωτρέπεόσ β 229, 3 τε β γε α 5 ἀποθανεῖν: ἀποθανέειν 6 ἐθελῆσαι β ἐθέλησαν α 7 διενειχθέντασ β διενεχθέντασ α 9 ἑωυτὸν Krüger 10 ἀγαγόντα del. van Herwerden 11 φιλοψυχέοντα Valckenaer 12 ἢ Stein: ἦν α, om. β 14 ἐμοὶ α, om. β | προσθέσθαι α προθέσθαι β 15 νῦν β νυνὶ α.

ἐχομένου προφάσιος, οὐκ ἐθελήσαντος δὲ ἀποθνήσκειν, ἀναγκαίως
230 σφι ἔχειν μηνῖσαι μεγάλως Ἀριστοδήμῳ. οἳ μέν νυν οὕτω σωθῆναι
λέγουσι Ἀριστόδημον ἐς Σπάρτην καὶ διὰ πρόφασιν τοιήνδε, οἳ
δὲ ἄγγελον πεμφθέντα ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἐξεὸν αὐτῷ καταλαβεῖν
τὴν μάχην γινομένην οὐκ ἐθελῆσαι, ἀλλ' ὑπομείναντα ἐν τῇ ὁδῷ
περιγενέσθαι, τὸν δὲ συνάγγελον αὐτοῦ ἀπικόμενον ἐς τὴν μάχην
231 ἀποθανεῖν. ἀπονοστήσας δὲ ἐς Λακεδαίμονα Ἀριστόδημος ὄνειδός
τε εἶχε καὶ ἀτιμίην· πάσχων δὲ τοιάδε ἠτίμωτο· οὔτε οἱ πῦρ
οὐδεὶς ἔναυε Σπαρτιητέων οὔτε διελέγετο, ὄνειδός τε εἶχε ὁ τρέσας
232 Ἀριστόδημος καλεόμενος. ἀλλ' ὃ μὲν ἐν τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ
ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἐπενειχθεῖσαν αἰτίην. λέγεται δὲ καὶ ἄλλον
ἀποπεμφθέντα ἄγγελον ἐς Θεσσαλίην τῶν τριηκοσίων τούτων περι-
γενέσθαι, τῷ οὔνομα εἶναι Παντίτην· νοστήσαντα δὲ τοῦτον ἐς
Σπάρτην, ὡς ἠτίμωτο, ἀπάγξασθαι.

233 Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῶν ὁ Λεοντιάδης ἐστρατήγεε, τέως μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐόντες ἐμάχοντο, ὑπ' ἀναγκαίης ἐχόμενοι, πρὸς τὴν βασιλέος στρατιήν· ὡς δὲ εἶδον κατυπέρτερα τῶν Περσέων γινόμενα τὰ πρήγματα, οὕτω δή, τῶν σὺν Λεωνίδῃ Ἑλλήνων ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν κολωνόν, ἀποσχισθέντες τούτων χεῖράς τε προέτεινον καὶ ἤισαν ἆσσον τῶν βαρβάρων, λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων, ὡς καὶ μηδίζουσι καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρώτοισι ἔδοσαν βασιλέϊ, ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης ἐχόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο καὶ ἀναίτιοι εἶεν τοῦ τρώματος τοῦ γεγονότος βασιλέϊ. ὥστε ταῦτα λέγοντες περιεγίνοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τῶν λόγων [τούτων] μάρτυρας. οὐ μέντοι τά γε πάντα εὐτύχησαν· ὡς γὰρ αὐτοὺς ἔλαβον οἱ βάρβαροι ἐλθόντας, τοὺς μέν τινας καὶ ἀπέκτειναν προσιόντας, τοὺς

---

16 οὐκ ἐθελήσαντοσ β οὐ θελήσαντοσ α **230**, 3 καταλαβεῖν τὴν μάχην α τὴν μάχην καταλαβεῖν β **231**, 1 ἀριστόδημοσ β ὁ ἀριστόδημοσ α | ὄνειδόσ τε εἶχε (-εν V) β εἶχε ὄνειδόσ τε α 3 τε] δὲ Stein 4 Ἀριστόδημος del. Naber **232**, 1 τῆι ἐν α τῇσϊ β | πλαταίῃσι α πλαταίησι β 2 ἐπενειχθεῖσαν: ἐπ(ἐξ- R)ενεχθεῖσαν **233**, 2. 8 ἐχόμενοι del. Cobet 3 τῶν περσέων γινόμενα α γινόμενα τῶν περσέων β 4 ἐπειγομένων β ἐπιγενομένων α 7 ἔδοσαν ⟨ἂν⟩ Reiske 9 εἶεν α εἶναι β | βασιλεῖ. ὥστε α βασιλέοσ τε β 10 τῶν λόγων τούτων β τούτων τῶν λόγων α, τῶν λόγων van Herwerden.

δὲ πλεῦνας αὐτῶν κελεύσαντος Ξέρξεω ἔστιζον στίγματα βασιλήια, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεοντιάδεω, τοῦ τὸν παῖδα Εὐρύμαχον χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσαν Πλαταιέες στρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων τετρακοσίων καὶ σχόντα τὸ ἄστυ τὸ Πλαταιέων.

Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ἕλληνες οὕτω ἠγωνίσαντο, Ξέρξης 234
δὲ καλέσας Δημάρητον εἰρώτα ἀρξάμενος ἐνθένδε· "Δημάρητε, ἀνὴρ εἶς ἀγαθός. τεκμαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείῃ· ὅσα γὰρ εἶπας, ἅπαντα ἀπέβη οὕτω. νῦν δέ μοι εἰπέ, κόσοι τινές εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τούτων ὁκόσοι τοιοῦτοι τὰ πολέμια, εἴτε καὶ ἅπαντες." ὁ δ' εἶπε "ὦ βασιλεῦ, πλῆθος μὲν πολλὸν πάντων τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πόλιες πολλαί· τὸ δὲ θέλεις ἐκμαθεῖν, εἰδήσεις. ἔστι ἐν τῇ Λακεδαίμονι Σπάρτη, πόλις ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων μάλιστα, καὶ οὗτοι πάντες εἰσὶ ὅμοιοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσαμένοισι· οἵ γε μὲν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι τούτοισι μὲν οὐκ ὅμοιοι, ἀγαθοὶ δέ." εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρξης "Δημάρητε, τέῳ τρόπῳ ἀπονητότατα τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐπικρατήσομεν; ἴθι ἐξηγέο· σὺ γὰρ ἔχεις αὐτῶν
τὰς διεξόδους τῶν βουλευμάτων, οἷα βασιλεὺς γενόμενος." ὁ δ' 235
ἀμείβετο "ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν δὴ συμβουλεύεαί μοι προθύμως, δίκαιόν με σοί ἐστι φράζειν τὸ ἄριστον· εἰ τῆς ναυτικῆς στρατιῆς νέας τριηκοσίας ἀποστείλειας ἐπὶ τὴν Λάκαιναν χώρην. ἔστι δὲ ἐπ' αὐτῇ νῆσος ἐπικειμένη, τῇ οὔνομά ἐστι Κύθηρα, τὴν Χίλων, ἀνὴρ παρ' ἡμῖν σοφώτατος γενόμενος, κέρδος μέζον ⟨ἂν⟩ ἔφη εἶναι Σπαρτιήτῃσι κατὰ τῆς θαλάσσης καταδεδυκέναι μᾶλλον ἢ ὑπερέχειν, αἰεί τι προσδοκῶν ἀπ' αὐτῆς τοιοῦτο ἔσεσθαι, οἷόν τοι ἐγὼ ἐξηγέομαι, οὔτι τὸν σὸν στόλον προειδώς, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως φοβεόμενος ἀνδρῶν στόλον. ἐκ ταύτης ὦν τῆς νήσου ὁρμώμενοι φοβεόντων τοὺς Λακεδαιμονίους. παροίκου δὲ πολέμου σφι ἐόντος

234, 1 οὕτω ἠγωνίσαντο α οὕτωσ ἠγωνίζοντο β   3 ὅσα] ὡς Cobet | εἶπασ α εἶπεσ β   4 εἰσι α εἰσὶν β   5 κόσοι Cobet   7 πόλιες: πόλισ α πόλεισ β   8 μάλιστά κῃ· οὗτοι Schaefer   11 ἀπονητότατα α ἀπονητοτάτω β
235, 1 δ' ἀμείβετο α δὲ εἶπεν β   4 λάκαιναν α λακεδαίμονα β   5 ἐπικειμένη α κειμένη β | χίλων β χείλων α   6 ἂν add. Stein   8 τοιοῦτο α τοιοῦτον β | τοι α τι β   10 ὦν β, om. α | ὁρμώμενοι ⟨οἵ σοι⟩ Stein   11 φοβεόντων α φερόντων β.

οἰκηίου, οὐδὲν δεινοὶ ἔσονταί τοι, μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἁλισκομένης ὑπὸ τοῦ πεζοῦ βοηθέωσι ταύτῃ. καταδουλωθείσης δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀσθενὲς ἤδη τὸ Λακωνικὸν μοῦνον λείπεται. ἢν δὲ ταῦτα μὴ ποιῇς, τάδε τοι προσδόκα ἔσεσθαι· ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰσθμὸς στεινός· ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων συνομοσάντων ἐπὶ σοὶ μάχας ἰσχυροτέρας ἄλλας τῶν γενομένων προσδέκεο ἔσεσθαί τοι. ἐκεῖνο δὲ ποιήσαντι ἀμαχητὶ ὅ τε ἰσθμὸς οὗτος καὶ αἱ πόλιες προσχωρήσουσι."

236 Λέγει μετὰ τοῦτον Ἀχαιμένης, ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρξεω καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγός, παρατυχών τε τῷ λόγῳ καὶ δείσας, μὴ ἀναγνωσθῇ Ξέρξης ποιέειν ταῦτα· "ὦ βασιλεῦ, ὁρῶ σε ἀνδρὸς ἐνδεκόμενον λόγους, ὃς φθονέει τοι εὖ πρήσσοντι ἢ καὶ προδιδοῖ πρήγματα τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ καὶ τρόποισι τοιούτοισι χρεώμενοι Ἕλληνες χαίρουσι· τοῦ τε εὐτυχέειν φθονέουσι καὶ τὸ κρέσσον στυγέουσι. εἰ δ' ἐπὶ τῇσι παρεούσῃσι τύχῃσι, τῶν νέες νεναυηγήκασι τετρακόσιαι, ἄλλας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τριηκοσίας ἀποπέμψεις περιπλέειν Πελοπόννησον, ἀξιόμαχοί τοι γίνονται οἱ ἀντίπαλοι· ἁλὴς δὲ ἐὼν ὁ ναυτικὸς στρατὸς δυσμεταχείριστός τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀρχὴν οὐκ ἀξιόμαχοί τοι ἔσονται, καὶ πᾶς ὁ ναυτικὸς τῷ πεζῷ ἀρήξει καὶ ὁ πεζὸς τῷ ναυτικῷ, ὁμοῦ πορευόμενος· εἰ δὲ διασπάσεις, οὔτε σὺ ἔσεαι ἐκείνοισι χρήσιμος οὔτε ἐκεῖνοι σοί. τὰ σεωυτοῦ δὲ τιθέμενος εὖ γνώμην ἔχω τὰ τῶν ἀντιπολέμων μὴ ἐπιλέγεσθαι πρήγματα, τῇ τε στήσονται τὸν πόλεμον, τά τε ποιήσουσι, ὅσοι τε πλῆθός εἰσι. ἱκανοὶ γὰρ ἐκεῖνοί γε αὐτοὶ ἑωυτῶν πέρι φροντίζειν εἰσί, ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δέ, ἢν ἴωσι ἀντία Πέρσῃσι ἐς μάχην, οὐδὲν τὸ παρεὸν τρῶμα ἀκεῦνται."

---

12 *οἰκηίου* del. Kallenberg | *ἔσονταί βα*[2] *ἔσοταί α*[1] | *ἑλλάδοσ β ἑλάδοσ α* 14 *ἤδη α δὴ β* | *λείπεται α γίνεται β* 16 *τῷ χώρῳ* del. van Herwerden 19 *πόλιες: πόλεισ β πόλισ α* | *προσχωρήσουσι: προχωρήσουσι* **236**, 3 *ὁρῶ α ὁρέω β* 5 *πρήγματα α τὰ πρήγματα β* 7 *δ' β δὲ α* | *τῶν*] *τῷ* Valckenaer, *ἐκ τῶν* Baehr 9. 11 *τοι β*, om. *α* 11 *ἔσονται α γίνονται β* 13 *ἔσεαι ἐκείνοισι α ἐκείνοισιν* (-*σε* V) *ἔσεαι β* 14 *τιθέμενον* Stein | *ἔχω α ἔχων* (*ἔχε* S) *β* | *ἐπιλέγεσθαι α ἐπιδέχεσθαι β* 18 *οὐδὲν β οὐδὲ ἓν α*, *οὐ μὴ* Stein | *τραῦμα* Apr. | *ἀκεῦνται* Stein (*ἀκέσονται* Reiske): *ἀνιεῦνται*.

ἀμείβεται Ξέρξης τοισίδε· "Ἀχαίμενες, εὖ τέ μοι δοκέεις λέγειν 237
καὶ ποιήσω ταῦτα. Δημάρητος δὲ λέγει μέν, τὰ ἄριστα ἔλπεται
εἶναι ἐμοί, γνώμῃ μέντοι ἑσσοῦται ὑπὸ σεῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε
ἐνδέξομαι, ὅκως οὐκ εὐνοεῖ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσί τε λεγο-
μένοισι πρότερον ἐκ τούτου σταθμώμενος, καὶ τῷ ἐόντι, ὅτι πολι-
ήτης μὲν πολιήτῃ εὖ πρήσσοντι φθονέει καὶ ἔστι δυσμενὴς τῇ
σιγῇ, οὐδ' ἂν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ πολιήτης ἀνὴρ τὰ ἄριστά
οἱ δοκέοντα εἶναι ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι
δέ εἰσι οἱ τοιοῦτοι· ξεῖνος δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσοντί ἐστι εὐμενέ-
στατον πάντων, συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλεύσειε τὰ ἄριστα.
οὕτω ὦν κακολογίης [πέρι] τῆς ἐς Δημάρητον, ἐόντος ἐμοὶ ξείνου,
ἔχεσθαί τινα τοῦ λοιποῦ κελεύω."

Ταῦτα εἴπας Ξέρξης διεξήιε διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ Λεωνίδεω, 238
ἀκηκοώς, ὅτι βασιλεύς τε ἦν καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε
ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν ἀνασταυρῶσαι. δῆλά μοι πολλοῖσι μὲν
καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι, ἐν δὲ καὶ τῷδε οὐκ ἥκιστα γέγονε, ὅτι
βασιλεὺς Ξέρξης πάντων δὴ μάλιστα ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζῶντι Λεω-
νίδῃ· οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα παρενόμησε, ἐπεὶ τιμᾶν
μάλιστα νομίζουσι τῶν ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπων Πέρσαι ἄνδρας ἀγαθοὺς
τὰ πολέμια. οἳ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίευν, τοῖσι ἐπετέτακτο ποιέειν.

Ἄνειμι δὲ ἐκεῖσε τοῦ λόγου, τῇ μοι πρότερον ἐξέλιπε. ἐπύ- 239
θοντο Λακεδαιμόνιοι, ὅτι βασιλεὺς στέλλοιτο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
πρῶτοι, καὶ οὕτω δὴ ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν,
ἔνθα δή σφι ἐχρήσθη, τὰ ὀλίγῳ πρότερον εἶπον· ἐπύθοντο δὲ τρόπῳ
θωυμασίῳ. Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀρίστωνος φυγὼν ἐς Μήδους, ὡς
μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἰκὸς ἐμοὶ συμμάχεται, οὐκ ἦν εὔνοος

237, 1 *τοισίδε: τοῖσδε* 3 *ἑσσοῦται α ἕσσωται β* 6 *τῆι σιγῆι, α τῆ τε γῆ β*, del. van Herwerden 7 *οὐδ' ἂν α οὐδὲν β | τοῦ — ἀνὴρ* del. van Herwerden | *τὰ α*, om. *β* 8 *ἀρετῆσ ἀνήκοι α ἀνήκοι ἀρετῆσ β* 9 *δέ α δ' β | ἐστι α ἔστι μὲν β* 11 *κακολογίησ πέρι β περὶ κακολογίησ α | πέρι* del. Krüger 12 *ἔχεσθαι β περιέχεσθαι α* **238**, 2 *ὅτι β ὠσ ὅτι α | ἐκέλευε* Iacobitz 4 *δὲ ⟨δὴ⟩* van Herwerden 6 *ἂν β*, om. *α | ταῦτα α*, om. *β* 8 *ποιέειν* del. van Herwerden c. **239** del. Krüger 1 *ἐκεῖσε α ἐπ' ἐκεῖνο β | πρότερον β τὸ πρότερον α* 5 *θωυμασίωι α θωμασίω β* 6 *οἰκὸσ α εἰκὸσ β*.

Λακεδαιμονίοισι, πάρεστι δὲ εἰκάζειν, εἴτε εὐνοίῃ ταῦτα ἐποίησε, εἴτε καὶ καταχαίρων· ἐπείτε γὰρ Ξέρξῃ ἔδοξε στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐὼν ἐν Σούσοισι ὁ Δημάρητος καὶ πυθόμενος ταῦτα ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ἐξαγγεῖλαι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶχε σημῆναι· ἐπικίνδυνον γὰρ ἦν, μὴ λαμφθείη· ὁ δὲ μηχανᾶται τοιάδε· δελτίον δίπτυχον λαβὼν τὸν κηρὸν αὐτοῦ ἐξέκνησε, καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ δελτίου ἔγραψε τὴν βασιλέος γνώμην, ποιήσας δὲ ταῦτα ὀπίσω ἐπέτηξε τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα, ἵνα φερόμενον κεινὸν τὸ δελτίον μηδὲν πρῆγμα παρέχοι πρὸς τῶν ὁδοφυλάκων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀπίκετο ἐς τὴν Λακεδαίμονα, οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρίν γε δή σφι, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, Κλεομένεος μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδεω δὲ γυνὴ Γοργὼ ὑπέθετο ἐπιφρασθεῖσα αὐτή, τὸν κηρὸν κνᾶν κελεύουσα, καὶ εὑρήσειν σφέας γράμματα ἐν τῷ ξύλῳ. πειθόμενοι δὲ εὗρον καὶ ἐπελέξαντο, ἔπειτα δὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι ἐπέστειλαν. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται γενέσθαι.

---

8 *ἐπείτε γὰρ α*, om. *β* | *ἔδοξε α ἐδόκεε β* 10 *δὴ β*, om. *α* 13 *τῷ β*, om. *α* | *ἔγραψε α ἔγραφε β* | *βασιλέοσ β βασιλέωσ α* 14 *ἐπέτηξε α ἐπέτεξε* V *ἐπέταξε* R 15 *κεινὸν α*, om. *β* | *παρέχοι α παρέχει β*, *παρέχοι* ⟨*οἱ*⟩ Abresch 19 *ἐκκνᾶν* Naber 20 *πιθόμενοι* van Herwerden | *ἄλλοισι α*, om. *β* 21 *ἩΡΟΔΟΤΟΥ Z α*.

H.

Οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες ἦσαν οἵδε· 1 Ἀθηναῖοι μὲν νέας παρεχόμενοι ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν· ὑπὸ δὲ ἀρετῆς τε καὶ προθυμίης Πλαταιέες, ἄπειροι τῆς ναυτικῆς ἐόντες, συνεπλήρουν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰς νέας· Κορίνθιοι δὲ τεσσεράκοντα νέας παρείχοντο, Μεγαρέες δὲ εἴκοσι. καὶ Χαλκιδέες ἐπλήρουν εἴκοσι, Ἀθηναίων σφι παρεχόντων τὰς νέας, Αἰγινῆται δὲ ὀκτωκαίδεκα, Σικυώνιοι δὲ δυοκαίδεκα, Λακεδαιμόνιοι δὲ δέκα, Ἐπιδαύριοι δὲ ὀκτώ, Ἐρετριέες δὲ ἑπτά, Τροιζήνιοι δὲ πέντε, Στυρέες δὲ δύο, καὶ Κήιοι δύο τε νέας καὶ πεντηκοντέρους δύο· Λοκροὶ δέ σφι οἱ Ὀπούντιοι ἐπεβοήθεον πεντηκοντέρους ἔχοντες ἑπτά.

Ἦσαν μὲν ὦν οὗτοι οἱ στρατευόμενοι ἐπ᾽ Ἀρτεμίσιον, εἴρηται 2 δέ μοι καὶ ὡς τὸ πλῆθος ἕκαστοι τῶν νεῶν παρείχοντο. ἀριθμὸς δὲ τῶν συλλεχθεισέων νεῶν ἐπ᾽ Ἀρτεμίσιον ἦν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, μία καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διηκόσιαι. τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ μέγιστον κράτος ἔχοντα παρείχοντο Σπαρτιῆται Εὐρυβιάδην

ΟΥ̓ΡΑΝΊΑ Η̄ α 1, 1 Οἱ δὲ: Ταῦτα (αὖτα V) μὲν δὴ (δὴ om. R) οὕτω λέγεται γενέσθαι· οἱ δὲ | ἑλλήνων α ἕλληνεσ β | ἐσ α, om. β 2 ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν β ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτά α 5 χαλκιδέεσ α χαλχϊδέεσ β 6 σφι παρεχόντων α παρεχόντων σφι β 7 δυοκαίδεκα α δυώδεκα β 9 στυρέεσ α στυρϊέεσ β | Κήιοι Stein: κεῖοι α κῖοι β | νέασ α νῆασ β 10 ἐπεβοήθεον α ἐπεβώθεον β 2, 1 ὦν: οὖν β, om. α | εἴρηται — 2 παρείχοντο del. van Herwerden 2 ὡς] ὅσον Reiske 2. 3 νεῶν α νηῶν β 4 μία καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διηκόσιαι β διηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ μία α 5 τὸ α, om. β | κράτοσ β κάρτοσ α | εὐρυβιάδην α εὐρυβιάδεα V εὐρυάδεα R.

*Εὐρυκλείδεω· οἱ γὰρ σύμμαχοι οὐκ ἔφασαν, ἢν μὴ ὁ Λάκων ἡγε-
μονεύῃ, Ἀθηναίοισι ἕψεσθαι ἡγεομένοισι, ἀλλὰ λύσειν τὸ μέλλον
3 ἔσεσθαι στράτευμα. ἐγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς λόγος, πρὶν ἢ καὶ ἐς
Σικελίην πέμπειν ἐπὶ συμμαχίην, ὡς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι χρεὸν
εἴη ἐπιτράπειν. ἀντιβάντων δὲ τῶν συμμάχων εἶκον οἱ Ἀθηναῖοι,
μέγα πεποιημένοι περιεῖναι τὴν Ἑλλάδα καὶ γνόντες, εἰ στασιά-
σουσι περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς ἀπολέεται ἡ Ἑλλάς, ὀρθὰ νοεῦντες·
στάσις γὰρ ἔμφυλος πολέμου ὁμοφρονέοντος τοσούτῳ κάκιόν ἐστι,
ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης. ἐπιστάμενοι ὦν αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἀντέτεινον,
ἀλλ' εἶκον, μέχρι ὅσου κάρτα ἐδέοντο αὐτῶν, ὡς διέδεξαν· ὡς γὰρ
δὴ ὠσάμενοι τὸν Πέρσην περὶ τῆς ἐκείνου ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐποι-
εῦντο, πρόφασιν τὴν Πανσανίεω ὕβριν προϊσχόμενοι ἀπείλοντο
τὴν ἡγεμονίην τοὺς Λακεδαιμονίους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον
ἐγένετο.*

4 *Τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι
ὡς εἶδον νέας τε πολλὰς καταχθείσας ἐς τὰς Ἀφέτας καὶ στρατιῆς
ἅπαντα πλέα, ἐπεὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα τῶν βαρ-
βάρων ἀπέβαινε ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον, καταρρωδήσαντες δρησμὸν
ἐβούλευον ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. γνόντες δέ
σφεας οἱ Εὐβοέες ταῦτα βουλευομένους ἐδέοντο Εὐρυβιάδεω προσ-
μεῖναι χρόνον ὀλίγον, ἔστ' ἂν αὐτοὶ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας
ὑπεκθέωνται. ὡς δ' οὐκ ἔπειθον, μεταβάντες τὸν Ἀθηναίων στρα-
τηγὸν πείθουσι Θεμιστοκλέα ἐπὶ μισθῷ τριήκοντα ταλάντοισι, ἐπ' ᾧ
τε καταμείναντες πρὸ τῆς Εὐβοίης ποιήσονται τὴν ναυμαχίην. ὁ δὲ Θε-
5 μιστοκλέης τοὺς Ἕλληνας ἐπισχεῖν ὧδε ποιέει· Εὐρυβιάδῃ τούτων τῶν
χρημάτων μεταδιδοῖ πέντε τάλαντα ὡς παρ' ἑωυτοῦ δῆθεν διδούς.
ὡς δέ οἱ οὗτος ἀνεπέπειστο (Ἀδείμαντος γὰρ ὁ Ὠκύτου Κορίν-*

---

7 *Ἀθηναίοισι*] *ἄλλοισι* Naber 3, 2 *ἐπὶ α ἐπὶ τὴν β* 3 *ἐπιτράπειν: ἐπιτρέπειν* 4 *μέγα τε ποιεύμενοι* Stein | *στασιάσουσι α στασιοῦσι β* 5 *νοεῦντεσ α νοέοντεσ β* 6 *τοσούτωι α τοσοῦτο β* 8 *μέχρι ὅσου α μέχρισ οὗ β* 9 *δὴ ὠσάμενοι*] *διωσάμενοι* Bekker | *πέρσην α πέρσεα β* | *ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β* 4, 2 *νέασ α νῆασ β* | *τὰσ α τοὺσ β* 3 *ἅπαντα α πάντα β* 5 *ἐβούλευον β ἐβουλεύοντο α*, *ἐβούλευον τὸ* Kallenberg 7 ⟨*τὰ*⟩ *τέκνα* van Herwerden 10 *τε α*, om. *β* 5, 3 ⟨*ὁ*⟩ *Κορίνθιος* Suidas u. *ἤσπαιρεν.*

θιος στρατηγὸς τῶν λοιπῶν ἤσπαιρε μοῦνος, φάμενος ἀποπλεύσεσθαί τε ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ οὐ παραμενέειν), πρὸς δὴ τοῦτον εἶπε ὁ Θεμιστοκλέης ἐπομόσας "οὐ σύ γε ἡμέας ἀπολείψεις, ἐπεί τοι ἐγὼ μέζω δῶρα δώσω ἢ βασιλεὺς ἄν τοι ὁ Μήδων πέμψειε ἀπολιπόντι τοὺς συμμάχους." ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε καὶ πέμπει ἐπὶ τὴν νέα τὴν Ἀδειμάντου τάλαντα ἀργυρίου τρία. οὗτοί τε δὴ πληγέντες δώροισι ἀναπεπεισμένοι ἦσαν, καὶ τοῖσι Εὐβοεῦσι ἐκεχάριστο, αὐτός τε ὁ Θεμιστοκλέης ἐκέρδηνε, ἐλάνθανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων, ἀλλ᾽ ἠπιστέατο οἱ μεταλαβόντες τούτων τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀθηνέων ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ.

Οὕτω δὴ κατέμεινάν τε ἐν τῇ Εὐβοίῃ καὶ ἐναυμάχησαν. ἐγέ- 6
νετο δὲ ὧδε· ἐπείτε δὴ ἐς τὰς Ἀφέτας περὶ δείλην πρωίην γινομένην ἀπίκατο οἱ βάρβαροι, πυθόμενοι μὲν ἔτι καὶ πρότερον περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ναυλοχέειν νέας Ἑλληνίδας ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες, πρόθυμοι ἦσαν ἐπιχειρέειν, εἴ κως ἕλοιεν αὐτάς. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἀντίης προσπλέειν οὔ κώ σφι ἐδόκεε τῶνδε εἵνεκα, μή κως ἰδόντες οἱ Ἕλληνες προσπλέοντας ἐς φυγὴν ὁρμήσειαν, φεύγοντάς τε εὐφρόνη καταλαμβάνῃ· καὶ ἔμελλον δῆθεν ἐκφεύξεσθαι, ἔδει δὲ μηδὲ πυρφόρον τῷ ἐκείνων λόγῳ ἐκφυγόντα περιγενέσθαι. πρὸς 7
ταῦτα ὦν τάδε ἐμηχανῶντο· τῶν νεῶν ἁπασέων ἀποκρίναντες διηκοσίας περιέπεμπον ἔξωθεν Σκιάθου, ὡς ἂν μὴ ὀφθείησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλέουσαι Εὔβοιαν κατά τε Καφηρέα καὶ περὶ Γεραιστὸν ἐς τὸν Εὔριπον, ἵνα δὴ περιλάβοιεν, οἱ μὲν ταύτῃ ἀπικόμενοι καὶ φράξαντες αὐτῶν τὴν ὀπίσω φέρουσαν ὁδόν, σφεῖς δὲ ἐπισπόμενοι ἐξ ἐναντίης. ταῦτα βουλευσάμενοι ἀπέπεμπον τῶν

5, 4 στρατηγῶν Kallenberg | τῶν λοιπῶν α, om. β | ἀποπλεύσεσθαι α ἀποπλώσεσθαί β 9 νέα α νῆα β 10 πληγέντεσ β πάντεσ α 11 ἐκέρδηνε α ἐκέρδανεν β 13 Ἀθηνέων Bekker: ἀθηναίων | τούτω β τούτωι τὰ χρήματα α 6, 2 δὴ α, om. β | γινομένην α γενομένην β 4 τὸ β, om. α | νέασ α νῆασ β | τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντεσ α, om. β 6 προσπλέειν α προσπλώειν β | κως Aldus: πωσ α, om. β 7 προσπλέοντασ α προσπλώοντασ β 8 καταλαμβάνηι α καταλάβη β | φεύξεσθαι Stein 9 λόγωι α λόχω β 7, 2 νεῶν α νηῶν β | ἁπασέων R πασέων Vα 3 περιέπεμπον ἔξωθεν α περιέπεμψαν ἔξω β | ὀφθείησαν α ὀφθέωσι (-ιν V) β 4 περιπλέουσαι α περιπλώουσαι β | περὶ γεραιστὸν α γερεστὸν β 5 μὲν α μὲν δὴ β 7 ἐξ ἐναντίησ α ἐξεναντίασ β.

νεῶν τὰς ταχθείσας, αὐτοὶ οὐκ ἐν νόῳ ἔχοντες ταύτης τῆς ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ἐπιθήσεσθαι, οὐδὲ πρότερον ἢ τὸ σύνθημά σφι ἔμελλε φανήσεσθαι παρὰ τῶν περιπλεόντων ὡς ἡκόντων. ταύτας μὲν δὴ περιέπεμπον, τῶν δὲ λοιπέων νεῶν ἐν τῇσι Ἀφέτῃσι ἐποιεῦντο ἀριθμόν.

8 Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν τῷ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποιεῦντο τῶν νεῶν (ἦν γὰρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τούτῳ Σκυλλίης Σκιωναῖος, δύτης τῶν τότε ἀνθρώπων ἄριστος, ὃς καὶ ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Πήλιον γενομένῃ πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων τοῖσι Πέρσῃσι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιεβάλετο), οὗτος ὁ Σκυλλίης ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ᾽ οὐ γάρ οἱ παρέσχε ὡς τότε. ὅτεῳ μὲν δὴ τρόπῳ τὸ ἐνθεῦτεν ἔτι ἀπίκετο ἐς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, θωυμάζω δέ, εἰ τὰ λεγόμενά ἐστι ἀληθέα· λέγεται γάρ, ὡς ἐξ Ἀφετέων δὺς ἐς τὴν θάλασσαν οὐ πρότερον ἀνέσχε, πρὶν ἢ ἀπίκετο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, σταδίους μάλιστά κῃ τούτους ἐς ὀγδώκοντα διὰ τῆς θαλάσσης διεξελθών. λέγεται μέν νυν καὶ ἄλλα ψευδέσι εἴκελα περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, τὰ δὲ μετεξέτερα ἀληθέα· περὶ μέντοι τούτου γνώμη μοι ἀποδεδέχθω πλοίῳ μιν ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. ὡς δὲ ἀπίκετο, αὐτίκα ἐσήμαινε τοῖσι στρατηγοῖσι τήν τε ναυηγίην
9 ὡς γένοιτο καὶ τὰς περιπεμφθείσας τῶν νεῶν περὶ Εὔβοιαν. τοῦτο δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες λόγον σφίσι αὐτοῖσι ἐδίδοσαν. πολλῶν δὲ λεχθέντων ἐνίκα τὴν ἡμέρην ἐκείνην αὐτοῦ μείναντάς τε καὶ αὐλισθέντας, μετέπειτα νύκτα μέσην παρέντας πορεύεσθαι καὶ ἀπαντᾶν τῇσι περιπλεούσῃσι τῶν νεῶν. μετὰ δὲ τοῦτο, ὡς οὐδείς σφι

---

8 νεῶν α νηῶν β   10 περιπλεόντων α περιπλωόντων β   11 λοιπέων α λοιπῶν β | νεῶν ἐν τῇισι ἀφέτῃισι ἐποιεῦντο α νηῶν ἐπὶ τῇσι (-ιν V) ἀφετῇσιν ἐποιέοντο β   8, 1 ἐν τῷ — 2 νεῶν del. van Herwerden | ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β   2 νεῶν α νηῶν β   3 ᾧ van Herwerden   4 τοῖσι α τῇσι β   5 περιεβάλετὸ AR περιεβάλλετο BV   6 αὐτομολήσειν — 7 οἱ om. β   7 ὡς] ἕως Cobet   8 εἰπεῖν α εἶπαι β | θωυμάζω β θωμάζω α   9 ἐστι α ἐστιν β | ὡσ α, om. β   10 ἀνέσχε α ἀνέχειν β   11 τούτουσ ἐσ α, om. β   12 εἴκελα α ἴκελλα β   15 ἐσήμαινε β ἐσήμηνε α   16 περιπεμφθείσασ β α[2] περιπεφθείσασ α[1] | νεῶν α νηῶν β   9, 5 περιπλεούσῃισι α περιπλωούσῃσΐ β | νεῶν α νηῶν β.

ἐπέπλεε, δείλην ὀψίην γινομένην τῆς ἡμέρης φυλάξαντες αὐτοὶ
ἐπανέπλεον ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἀπόπειραν αὐτῶν ποιήσασθαι
βουλόμενοι τῆς τε μάχης καὶ τοῦ διεκπλόου. ὁρῶντες δέ σφεας οἵ τε 10
ἄλλοι στρατιῶται οἱ Ξέρξεω καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐπιπλέοντας νηυσὶ
ὀλίγῃσι, πάγχυ σφι μανίην ἐπενείκαντες, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας,
ἐλπίσαντές σφεας εὐπετέως αἱρήσειν, οἰκότα κάρτα ἐλπίσαντες,
τὰς μέν γε τῶν Ἑλλήνων ὁρῶντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἑωυτῶν
πλήθεΐ τε πολλαπλησίας καὶ ἄμεινον πλεούσας. καταφρονήσαντες
ταῦτα ἐκυκλοῦντο αὐτοὺς ἐς μέσον. ὅσοι μέν νυν τῶν Ἰώνων
ἦσαν εὔνοοι τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντές τε ἐστρατεύοντο, συμφορήν τε
ἐποιεῦντο μεγάλην ὁρῶντες περιεχομένους αὐτοὺς καὶ ἐπιστάμενοι,
ὡς οὐδεὶς αὐτῶν ἀπονοστήσει· οὕτω ἀσθενέα σφι ἐφαίνετο εἶναι
τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα. ὅσοισι δὲ καὶ ἡδομένοισι ἦν τὸ γινό-
μενον, ἅμιλλαν ἐποιεῦντο, ὅκως αὐτὸς ἕκαστος πρῶτος νέα Ἀττικὴν
ἑλὼν παρὰ βασιλέος δῶρα λάμψεται· Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖσι λόγος
ἦν πλεῖστος ἀνὰ τὰ στρατόπεδα. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐσήμηνε, 11
πρῶτα μὲν ἀντίπρωροι τοῖσι βαρβάροισι γενόμενοι ἐς τὸ μέσον
τὰς πρύμνας συνήγαγον, δεύτερα δὲ σημήναντος ἔργου εἴχοντο, ἐν
ὀλίγῳ περ ἀπολαμφθέντες καὶ κατὰ στόμα. ἐνθαῦτα τριήκοντα
νέας αἱρέουσι, καὶ τὸν Γόργου τοῦ Σαλαμινίων βασιλέος ἀδελφεὸν
Φιλάονα τὸν Χέρσιος, λόγιμον ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. πρῶτος
δὲ Ἑλλήνων νέα τῶν πολεμίων εἷλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος, Λυκομήδης
Αἰσχρέω, καὶ τὸ ἀριστήιον ἔλαβε οὗτος. τοὺς δ' ἐν τῇ ναυμαχίῃ
ταύτῃ ἑτεραλκέως ἀγωνιζομένους νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσε. οἱ μὲν
δὴ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλεον, οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς

6 ἐπέπλεε α ἐπέπλωε β 7 ἐπανέπλεον α ἐπανέπλωον β 8 διεκπλόου α διεκπλώου β 10, 1 ὁρῶντεσ α ὁρέοντες R ὁρέοντος V 2 ἐπιπλέοντασ α ἐπιπλώοντασ β 3 ἀνῆγον α ἀνήγαγον β 5 ὁρῶντεσ α ὁρέοντεσ β 6 πολλαπλησίασ α πολλαπλασίασ β | πλεούσασ α πλωούσασ β 8 τε del. van Herwerden 9 ὁρῶντεσ α ὁρέοντεσ β, ⟨τε⟩ ὁρ. van Herwerden 10 ἀπονοστήσει α ἀπονοστήσειν R ἀπονοστῆσ. V 12 ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β | αὐτὸσ ἕκαστοσ α ἕκαστοσ αὐτὸσ β | νέα α νῆα β 11, 2 γενόμενοι α γινόμενοι β 5 νέασ α νῆασ β | αἱρέουσι β αἱρέουσι τῶν βαρβάρων α 6 στρατοπέδω β στρατοπέδωι ἄνδρα α 7 νέα α νῆα β 8 Αἰσχρέω Bredow: αἰσχρέου R αἰσχραίου αV'.

Ἀφέτας, πολλὸν παρὰ δόξαν ἀγωνισάμενοι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ
Ἀντίδωρος Λήμνιος, μοῦνος τῶν σὺν βασιλέϊ Ἑλλήνων ἐόντων,
αὐτομολέει ἐς τοὺς Ἕλληνας, καί οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοῦτο τὸ ἔργον
ἔδοσαν χῶρον ἐν Σαλαμῖνι.

12 Ὡς δὲ εὐφρόνη ἐγεγόνεε, ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον θέρος, ἐγίνετο
δὲ ὕδωρ τε ἄπλετον διὰ πάσης τῆς νυκτὸς καὶ σκληραὶ βρονταὶ
ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ ναυήγια ἐξεφορέοντο ἐς τὰς
Ἀφέτας, καὶ περί τε τὰς πρώρας τῶν νεῶν εἱλέοντο καὶ ἐτάρασσον
τοὺς ταρσοὺς τῶν κωπέων. οἱ δὲ στρατιῶται οἱ ταύτῃ, ἀκούοντες
ταῦτα, ἐς φόβον κατιστέατο, ἐλπίζοντες πάγχυ ἀπολέεσθαι, ἐς οἷα
κακὰ ἧκον. πρὶν γὰρ ἢ καὶ ἀναπνεῦσαί σφεας ἔκ τε τῆς ναυηγίης
καὶ τοῦ χειμῶνος τοῦ γενομένου κατὰ Πήλιον, ὑπέλαβε ναυμαχίη
καρτερή, ἐκ δὲ τῆς ναυμαχίης ὄμβρος τε λάβρος καὶ ῥεύματα ἰσχυρὰ
13 ἐς θάλασσαν ὁρμημένα βρονταί τε σκληραί. καὶ τούτοισι μὲν
τοιαύτη νὺξ ἐγίνετο, τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτῶν περιπλέειν Εὔβοιαν
ἡ αὐτή περ ἐοῦσα νὺξ πολλὸν ἦν ἔτι ἀγριωτέρη, τοσούτῳ ὅσῳ ἐν
πελάγεϊ φερομένοισι ἐπέπιπτε, καὶ τὸ τέλος σφι ἐγένετο ἄχαρι·
ὡς γὰρ δὴ πλέουσι αὐτοῖσι χειμών τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπεγίνετο, ἐοῦσι
κατὰ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίης, φερόμενοι τῷ πνεύματι, καὶ οὐκ εἰ-
δότες τῇ ἐφέροντο, ἐξέπιπτον πρὸς τὰς πέτρας. ἐποιέετό τε πᾶν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅκως ἂν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν, μηδὲ
14 πολλῷ πλέον εἴη. οὗτοι μέν νυν περὶ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίης
διεφθείροντο· οἱ δὲ ἐν Ἀφέτῃσι βάρβαροι, ὥς σφι ἀσμένοισι
ἡμέρη ἐπέλαμψε, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας, καί σφι ἀπεχρᾶτο
κακῶς πρήσσουσι ἡσυχίην ἄγειν ἐν τῷ παρεόντι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι
ἐπεβοήθεον νέες τρεῖς καὶ πεντήκοντα Ἀττικαί. αὗταί τε δή σφεας

---

14 ἔδοσαν β ἔδοσαν αὐτῶι α | χῶρον α χώραν β **12**, 2 τε ἄπλετον α ἄπλετόν τε β 3 ἐξεφορέοντο β ἐξεφέροντο α 4 ἀπάρασσον Emperius 6 ἀπολέεσθαι α ἀπολέσθαι β 8 γενομένου α γινομένου β 9 καρτερή S κρατερή αRV | τε α, om. β | λάβροσ α καρτερὸσ β **13**, 2 ⟨ἡ⟩ νὺξ Schaefer | αὐτῶν β αὐτέων α | περιπλέειν α περιπλώειν β 4 τὸ α, om. β | ἐγένετο β ἐγίνετο α 5 πλέουσι α πλώουσι (-ιν V) β | ⟨ὁ⟩ χειμών van Herwerden 7 ἐφέροντο α ἐξεφέροντο β 8 περσικὸν α περιεὸν β **14**, 2 δὲ β δ' α 3 ἀτρέμασ β ἀτρέμα α | ἀπεχρᾶτο: ἀπεχρέετο β ἀπεχρῆτο α 5 ἐπεβοήθεον νέεσ α ἐπεβώθεον νῆεσ β | τρεῖσ καὶ πεντήκοντα β πεντήκοντα καὶ τρεῖσ α.

ἐπέρρωσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἅμα ἀγγελίη ἐλθοῦσα, ὡς τῶν βαρ-
βάρων οἱ περιπλέοντες τὴν Εὔβοιαν πάντες εἴησαν διεφθαρμένοι
ὑπὸ τοῦ γενομένου χειμῶνος. φυλάξαντες δὴ τὴν αὐτὴν ὥρην,
πλέοντες ἐπέπεσον νηυσὶ Κιλίσσῃσι· ταύτας δὲ διαφθείραντες, ὡς
εὐφρόνη ἐγίνετο, ἀπέπλεον ὀπίσω ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον.

Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ δεινόν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγοὶ τῶν βαρ- 15
βάρων νέας οὕτω σφι ὀλίγας λυμαίνεσθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρξεω δει-
μαίνοντες, οὐκ ἀνέμειναν ἔτι τοὺς Ἕλληνας μάχης ἄρξαι, ἀλλὰ
παρακελευσάμενοι κατὰ μέσον ἡμέρης ἀνῆγον τὰς νέας. συνέπιπτε
δέ, ὥστε τὰς αὐτὰς ταύτας ἡμέρας τάς τε ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας
καὶ τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃσι. ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν τοῖσι
κατὰ θάλασσαν περὶ τοῦ Εὐρίπου, ὥσπερ τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδην
τὴν ἐσβολὴν φυλάσσειν. οἱ μὲν δὴ παρεκελεύοντο, ὅκως μὴ παρή-
σουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα τοὺς βαρβάρους, οἱ δ᾽ ὅκως τὸ Ἑλληνικὸν
στράτευμα διαφθείραντες τοῦ πόρου κρατήσουσι. ὡς δὲ ταξάμενοι
οἱ Ξέρξεω ἐπέπλεον, οἱ Ἕλληνες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τῷ Ἀρτε-
μισίῳ. οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν ἐκυκλεῦντο,
ὡς περιλάβοιεν αὐτούς. ἐνθεῦτεν οἱ Ἕλληνες ἐπανέπλεόν τε καὶ 16
συνέμισγον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ παραπλήσιοι ἀλλήλοισι ἐγίνοντο.
ὁ γὰρ Ξέρξεω στρατὸς ὑπὸ μεγάθεός τε καὶ πλήθεος αὐτὸς ὑπ᾽
ἑωυτοῦ ἔπιπτε, ταρασσομενέων τε τῶν νεῶν καὶ περιπιπτουσέων
περὶ ἀλλήλας· ὅμως μέντοι ἀντεῖχε καὶ οὐκ εἶκε· δεινὸν γὰρ χρῆμα
ἐποιεῦντο, ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τράπεσθαι. πολλαὶ μὲν δὴ
τῶν Ἑλλήνων νέες διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλῷ δ᾽ ἔτι

---

7 περιπλέοντεσ α περιπλώοντεσ β 8 δὴ β δὲ α 9 πλέοντεσ α πλώοντεσ β 10 ἐγίνετο α ἐγένετο β | ἀπέπλεον α ἀπέπλωον β **15**, 1 τι] τε Kallenberg 2 νέασ οὕτω σφι α νῆασ οὕτω σφέασ β 4 παρακελευσάμενοι α παρασκευασάμενοι β | ἀνῆγον τὰς νέασ α ἀνήγαγον τὰσ νῆασ β 5 τὰσ αὐτὰσ ταύτασ ἡμέρασ β ταῖσ αὐταῖσ ἡμέραισ α | τε β, om. α 7 λεωνίδην α λεωνίδεα β 8 παρήσουσι α παρήσωσι (-ῖν V) β 9 δ᾽ α δὲ β 10 κρατήσουσι P: κρατήσωσι (-ιν V) 11 ἐπέπλεον α ἐπέπλωον β 12 νεῶν α νηῶν β | ἐκυκλεῦντο Reiske: ἐκυκλέοντο β ἐκυκλεύοντο α **16**, 1 ἐπανέπλεόν α ἐπανέπλωόν β 2 ἐγίνοντο α ἐγένοντο β 4 ταρασσομενέων β ταρα(παρατα- B)σσομένων α | νεῶν α νηῶν β 6 ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β 7 νέεσ BA^2 νῆεσ β, om. A^1.

πλεῦνες νέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. οὕτω δὲ ἀγωνιζόμενοι διέστησαν χωρὶς ἑκάτεροι.

17 Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Ξέρξεω στρατιωτέων ἠρίστευσαν, οἳ ἄλλα τε ἔργα μεγάλα ἀπεδέξαντο, καὶ νέας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἷλον Ἑλληνίδας πέντε. τῶν δὲ Ἑλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέρην ἠρίστευσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Κλεινίης ὁ Ἀλκιβιάδεω, ὃς δαπάνην οἰκηίην παρεχόμενος ἐστρατεύετο ἀνδράσι τε διηκοσίοισι καὶ οἰκηίῃ νηί.

18 Ὡς δὲ διέστησαν, ἄσμενοι ἑκάτεροι ἐς ὅρμον ἠπείγοντο. οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς διακριθέντες ἐκ τῆς ναυμαχίης ἀπηλλάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεκράτεον, τρηχέως δὲ περιεφθέντες, καὶ οὐκ ἥκιστα Ἀθηναῖοι, τῶν αἱ ἡμίσεαι τῶν νεῶν τετρωμέναι
19 ἦσαν, δρησμὸν δὴ ἐβούλευον ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. νόῳ δὲ λαβὼν Θεμιστοκλέης, ὡς, εἰ ἀπορραγείη ἀπὸ τοῦ βαρβάρου τό τε Ἰωνικὸν φῦλον καὶ τὸ Καρικόν, οἷοί τε εἴησαν ⟨ἂν⟩ τῶν λοιπῶν κατύπερθε γενέσθαι, ἐλαυνόντων τῶν Εὐβοέων πρόβατα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ταύτῃ συλλέξας τοὺς στρατηγοὺς ἔλεγέ σφι, ὡς δοκέοι ἔχειν τινὰ παλάμην, τῇ ἐλπίζοι τῶν βασιλέος συμμάχων ἀποστήσειν τοὺς ἀρίστους. ταῦτα μέν νυν ἐς τοσοῦτο παρεγύμνου, ἐπὶ δὲ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι τάδε ποιητέα εἶναί σφι ἔλεγε, τῶν τε προβάτων τῶν Εὐβοϊκῶν καταθύειν ὅσα τις ἐθέλοι· κρέσσον γὰρ εἶναι τὴν στρατιὴν ἔχειν ἢ τοὺς πολεμίους, παραίνεέ τε προειπεῖν τοῖσι ἑωυτῶν ἑκάστους πῦρ ἀνακαίειν· κομιδῆς δὲ πέρι τὴν ὥρην αὐτῷ μελήσειν, ὥστε ἀσινέας ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα ἤρεσέ σφι ποιέειν, καὶ αὐτίκα πῦρ ἀνακαυσάμενοι ἐτράποντο πρὸς τὰ

---

8 δὲ α τε β   17, 2 ἔργα μεγάλα β μεγάλα ἔργα α | νέασ α νῆασ β 4 κλεινίησ β κλεινίασ α   18, 1 ὡσ δὲ διέστησαν α οἱ δὲ ὡσ διέστασαν β 3 ναυηγίων α ναυγίων R ναυηγιέων V | τρηχέωσ α τρηχέος R τριχέως V 4 ἡμίσεαι Aldus: ἡμίσειαι α ἡμίσεεσ β   19, 2 θεμιστοκλέησ β ὁ θεμιστοκλέησ α   3 ἂν add. Werfer   4 γενέσθαι β γίνεσθαι α   5 . ταύτῃ β ταύτην, α   7 τοσοῦτο α τοσοῦτον β | τοῖσι α τῆσι β   8 εἶναί σφι (-ιν V) β σφι εἶναι α, εἶναι Kallenberg   9 ἐθέλοι α θέλοι β | τὴν ⟨σφετέρην⟩ Stein   11 ἑωυτοῦ ἕκαστον Cobet   13 πυρὰ Cobet | ἀνακαυσάμενοι α καυσόμενοι β | ἐτράποντο β ἐτρέποντο α.

πρόβατα. οἱ γὰρ Εὐβοέες, παραχρησάμενοι τὸν Βάκιδος χρησμὸν 20 ὡς οὐδὲν λέγοντα, οὔτ᾽ ἐξεκομίσαντο οὐδὲν οὔτε προεσάξαντο, ὡς παρεσομένου σφι πολέμου, περιπετέα τε ἐποιήσαντο σφίσι αὐτοῖσι τὰ πρήγματα. Βάκιδι γὰρ ὧδε ἔχει περὶ τούτων ὁ χρησμός·

φράζεο, βαρβαρόφωνος ὅταν ζυγὸν εἰς ἅλα βάλλῃ
βύβλινον, Εὐβοίης ἀπέχειν πολυμηκάδας αἶγας.

τούτοισι δὲ οὐδὲν τοῖσι ἔπεσι χρησαμένοισι ἐν τοῖσι τότε παρεοῦσί τε καὶ προσδοκίμοισι κακοῖσι, παρῆν σφι συμφορῇ χρᾶσθαι πρὸς τὰ μέγιστα.

Οἳ μὲν δὴ ταῦτα ἔπρησσον, παρῆν δὲ ὁ ἐκ Τρηχῖνος κατάσκοπος. 21 ἦν μὲν γὰρ ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ κατάσκοπος Πολύας, γένος Ἀντικυρεύς, τῷ προσετέτακτο, καὶ εἶχε πλοῖον κατῆρες ἕτοιμον, εἰ παλήσειε ὁ ναυτικὸς στρατός, σημαίνειν τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι· ὡς δ᾽ αὔτως ἦν Ἀβρώνιχος ὁ Λυσικλέος, Ἀθηναῖος, καὶ παρὰ Λεωνίδῃ ἕτοιμος τοῖσι ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ ἐοῦσι ἀγγέλλειν τριηκοντέρῳ, ἤν τι καταλαμβάνῃ νεώτερον τὸν πεζόν. οὗτος ὦν ὁ Ἀβρώνιχος ἀπικόμενός σφι ἐσήμαινε τὰ γεγονότα περὶ Λεωνίδην καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ. οἳ δέ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, οὐκέτι ἐς αναβολὰς ἐποιεῦντο τὴν ἀποχώρησιν, ἐκομίζοντο δὲ ὡς ἕκαστοι ετάχθησαν, Κορίνθιοι πρῶτοι, ὕστατοι δὲ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναίων δὲ 22 νέας τὰς ἄριστα πλεούσας ἐπιλεξάμενος Θεμιστοκλέης ἐπορεύετο περὶ τὰ πότιμα ὕδατα, ἐντάμνων ἐν τοῖσι λίθοισι γράμματα, τὰ Ἴωνες, ἐπελθόντες τῇ ὑστεραίῃ ἡμέρῃ ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐπελέξαντο. τὰ δὲ γράμματα τάδε ἔλεγε· "ἄνδρες Ἴωνες, οὐ ποιέετε δίκαια ἐπὶ τοὺς πατέρας στρατευόμενοι καὶ τὴν Ἑλλάδα καταδουλούμενοι. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς ἡμέων γίνεσθε· εἰ δὲ ὑμῖν

20, 2 οὔτ᾽ β οὔτε τι α | προεσάξαντο β προσεσάξαντο α, προεφυλάξαντο Naber 5 βαρβαρόφωνος Valla (barbaricus): βαρβαρόφωνον | ἅλα α ἄλλα β 6 βύβλινον α βύβλιον β | πολὺ μηκάδασ V′ 7 δὲ β, om. α 8 χρᾶσθαι β χρῆσθαι α | πρὸς] ἐς van Herwerden **21,** 3 ἕτοιμον del. Bekker 4 παλήσειε α παλήσιεν β 8 ἐσήμαινε α ἐσήμηνε β | λεωνίδην α λεωνίδεα β 9 ⟨τε⟩ καὶ Kallenberg | ἀμβολὰς Cobet 10 ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β 11 Κορίνθιοι ⟨μὲν⟩ Stein **22,** 2 νέασ α νῆασ β | πλεούσασ α πλωούσασ β 4 τὰ — 5 γράμματα om. β 5 τάδε ἔλεγε α λέγοντα τάδε β 7 γίνεσθε β γίνεσθαι α.

ἐστὶ τοῦτο μὴ δυνατὸν ποιῆσαι, ὑμεῖς δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῖν ἕζεσθε καὶ αὐτοί, καὶ τῶν Καρῶν δέεσθε τὰ αὐτὰ ὑμῖν ποιέειν· εἰ δὲ μηδέτερον τούτων οἷόν τε γίνεσθαι, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀναγκαίης μέζονος κατέζευχθε ἢ ὥστε ἀπίστασθαι, ὑμεῖς γε ἐν τῷ ἔργῳ, ἐπεὰν συμμίσγωμεν, ἐθελοκακέετε, μεμνημένοι, ὅτι ἀπ᾽ ἡμέων γεγόνατε, καὶ ὅτι ἀρχῆθεν ἡ ἔχθρη πρὸς τὸν βάρβαρον ἀπ᾽ ὑμέων ἡμῖν γέγονε." *Θεμιστοκλέης δὲ ταῦτα ἔγραψε, δοκέειν ἐμοί, ἐπ᾽ ἀμφότερα νοέων, ἵνα ἢ λαθόντα τὰ γράμματα βασιλέα Ἴωνας ποιήσῃ μεταβαλεῖν καὶ γενέσθαι πρὸς ἑωυτῶν, ἤ, ἐπείτε ἀνενειχθῇ καὶ διαβληθῇ πρὸς Ξέρξην, ἀπίστους ποιήσῃ τοὺς Ἴωνας καὶ τῶν ναυμαχιέων αὐτοὺς ἀπόσχῃ.*

23 *Θεμιστοκλέης μὲν ταῦτα ἐνέγραψε· τοῖσι δὲ βαρβάροισι αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἦλθε ἀνὴρ Ἱστιαιεύς, ἀγγέλλων τὸν δρησμὸν τὸν ἀπ᾽ Ἀρτεμισίου τῶν Ἑλλήνων. οἱ δ᾽ ὑπ᾽ ἀπιστίης τὸν μὲν ἀγγέλλοντα εἶχον ἐν φυλακῇ, νέας δὲ ταχέας ἀπέστειλαν προκατοψομένας· ἀπαγγειλάντων δὲ τούτων τὰ ἦν, οὕτω δὴ ἅμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ πᾶσα ἡ στρατιὴ ἔπλεε ἁλὴς ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. ἐπισχόντες δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ μέχρι μέσου ἡμέρης, τὸ ἀπὸ τούτου ἔπλεον ἐς Ἱστιαίην. ἀπικόμενοι δὲ τὴν πόλιν ἔσχον τῶν Ἱστιαιέων, καὶ τῆς Ἐλλοπίης μοίρης, γῆς δὲ τῆς Ἱστιαιώτιδος, τὰς παραθαλασσίας κώμας πάσας ἐπέδραμον.*

24 *Ἐνθαῦτα δὲ τούτων ἐόντων, Ξέρξης ἑτοιμασάμενος τὰ περὶ τοὺς νεκροὺς ἔπεμπε ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν κήρυκα. προετοιμάσατο δὲ τάδε· ὅσοι τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωυτοῦ ἦσαν νεκροὶ ἐν Θερμοπύλῃσι (ἦσαν δὲ καὶ δύο μυριάδες), ὑπολιπόμενος τούτων*

8\. 11 *ὑμεῖσ α ὑμέεσ β* 9 *ἕζεσθε α ἔσεσθε β* | *τὰ αὐτὰ α ταυτα β* 10 *ἀναγκαίησ μέζονοσ β ἀνάγκησ μείζονοσ α* 11 *ἀπίστασθαι α μὴ ἀπίστασθαι β* | *γε β δὲ α* 13 *ἡ α*, om. *β* 14 *δὲ α*, om. *β* | *ἔγραψε β ἔγραφε α* 15. 17 *ποιήσηι α ποιήσει β* 15 *μεταβαλεῖν α μεταβαλέειν β* 16 *ἀνενειχθῇ β ἀνενεχθῇ α* 17 *ξέρξην α ξέρξεα β* **23,** 3 *δ᾽ α δὲ β* 4 *νέασ α νῆασ β* | *ταχέας: ταχείασ* 5 *τούτων β τουτέων α* 6 *ἔπλεε* P: *ἔπλωε* (-*εν* V) *β ἐπέπλεε α* | *αλὴσ α ἀλλὴσ β* 8 *ἔπλεον α ἔπλωον β* | *ἱστιαιέων* S: *ἱστιαίων* 9 *ἐλλοπίησ α ελλογίμησ β* | *ἱστιαιώτιδοσ α ἱστιαιήτιδοσ β* | *τὰσ α*, om. *β* **24,** 1 *τὰ α*, om. *β* 2 *στρατὸν α*, om. *β* | *προετοιμάσατο β προητοιμάσατο α* 4 *καὶ*] *ὡς* Naber.

ὡς χιλίους, τοὺς λοιποὺς τάφρους ὀρυξάμενος ἔθαψε, φυλλάδα τε ἐπιβαλὼν καὶ γῆν ἐπαμησάμενος, ἵνα μὴ ὀφθείησαν ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ἱστιαίην ὁ κῆρυξ, σύλλογον ποιησάμενος παντὸς τοῦ στρατοπέδου ἔλεγε τάδε· “ἄνδρες σύμμαχοι, βασιλεὺς Ξέρξης τῷ βουλομένῳ ὑμέων παραδίδωσι, ἐκλιπόντα τὴν τάξιν ἐλθόντα θεήσασθαι, ὅκως μάχεται πρὸς τοὺς ἀνοήτους τῶν ἀνθρώπων, οἳ ἤλπισαν τὴν βασιλέος δύναμιν ὑπερβαλέεσθαι.” ταῦτα 25
ἐπαγγειλαμένου, μετὰ ταῦτα οὐδὲν ἐγίνετο πλοίων σπανιώτερον· οὕτω πολλοὶ ἤθελον θεήσασθαι. διαπεραιωθέντες δὲ ἐθηεῦντο διεξιόντες τοὺς νεκρούς· πάντες δὲ ἠπιστέατο τοὺς κειμένους εἶναι πάντας Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπιέας, ὁρῶντες καὶ τοὺς εἵλωτας. οὐ μὲν οὐδ᾽ ἐλάνθανε τοὺς διαβεβηκότας Ξέρξης ταῦτα πρήξας περὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἑωυτοῦ· καὶ γὰρ δὴ καὶ γελοῖον ἦν· τῶν μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἳ δὲ πάντες ἐκέατο ἀλέες συγκεκομισμένοι ἐς τὠυτὸ χωρίον[, τέσσερες χιλιάδες]. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς θέην ἐτράποντο, τῇ δ᾽ ὑστεραίῃ οἳ μὲν ἀπέπλεον ἐς Ἱστιαίην ἐπὶ τὰς νέας, οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξην ἐς ὁδὸν ὁρμέατο.

Ἧκον δέ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπ᾽ Ἀρκαδίης ὀλίγοι τινές, 26
βίου τε δεόμενοι καὶ ἐνεργοὶ βουλόμενοι εἶναι. ἄγοντες δὲ τούτους ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος ἐπυνθάνοντο οἱ Πέρσαι περὶ τῶν Ἑλλήνων τί ποιέοιεν· εἷς δέ τις πρὸ πάντων ἦν ὁ εἰρωτῶν αὐτοὺς ταῦτα. οἳ δέ σφι ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια ἄγοιεν καὶ θεωροῖεν ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἱππικόν. ὃ δὲ ἐπείρετο, ὅ τι τὸ ἄεθλον εἴη σφι κείμενον, περὶ ὅτευ ἀγωνίζονται· οἳ δ᾽ εἶπον τῆς ἐλαίης τὸν διδόμενον στέφανον. ἐνθαῦτα εἴπας γνώμην γενναιοτάτην Τριταν-

---

6 ἐπιβαλὼν α ἐπιβάλλων β 10 ἐλθόντα β καὶ ἐλθόντα α 11 ὑπερβαλέεσθαι α ὑπερβαλέσθαι β 25, 3 ἐθηεῦντο (ἐθηέοντο V) — 4 δὲ om. R 4 πάντας Cobet 5 πάντας del. idem | ὁρῶντεσ α ὁρέοντεσ β 6 ξέρξησ α ξέρξησ δὲ β 8 νεκροὶ] μοῦνοι Stein 9 τέσσερες χιλιάδες del. Heraeus 10 δ᾽ α δὲ β | ἀπέπλεον α ἀπέπλωον β 11 νέασ α νῆασ β | ξέρξην α ξέρξεα β 26, 4 τί α τὰ R τ^ὰ V | εἰρωτῶν α εἰρωτέων β 5 ἄγοιεν β ἄγουσι α | θεωροῖεν α θεωρέοιεν β 6 τὸ ἄεθλον del. Stein 7 ὅτευ α ὅτεο (-εω V) β | δ᾽ α δὲ β | διδόμενον] ἀοίδιμον Naber | τριτανταίχμησ β τιγράνησ α.

ταίχμης ὁ Ἀρταβάνου δειλίην ὦφλε πρὸς βασιλέος. πυνθανόμενος γὰρ τὸ ἄεθλον ἐὸν στέφανον, ἀλλ᾽ οὐ χρήματα, οὔτε ἠνέσχετο σιγῶν, εἶπέ τε ἐς πάντας τάδε· "παπαῖ, Μαρδόνιε, κοίους ἐπ᾽ ἄνδρας ἤγαγες μαχησομένους ἡμέας, οἳ οὐ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιεῦνται, ἀλλ᾽ ἀρετῆς." τούτῳ μὲν δὴ ταῦτα εἴρητο.

27 Ἐν δὲ τῷ διὰ μέσου χρόνῳ, ἐπείτε τὸ ἐν Θερμοπύλησι τρῶμα ἐγεγόνεε, αὐτίκα Θεσσαλοὶ πέμπουσι κήρυκα ἐς Φωκέας, ἅτε σφι ἔχοντες αἰεὶ χόλον, ἀπὸ δὲ τοῦ ὑστάτου τρώματος καὶ τὸ κάρτα. ἐσβαλόντες γὰρ πανστρατιῇ αὐτοί τε οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν ἐς τοὺς Φωκέας οὐ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον ταύτης τῆς βασιλέος στρατηλασίης, ἑσσώθησαν ὑπὸ τῶν Φωκέων καὶ περιέφθησαν τρηχέως. ἐπείτε γὰρ κατειλήθησαν ἐς τὸν Παρνησὸν οἱ Φωκέες, ἔχοντες μάντιν Τελλίην τὸν Ἠλεῖον, ἐνθαῦτα ὁ Τελλίης οὗτος σοφίζεται αὐτοῖσι τοιόνδε· γυψώσας ἄνδρας ἑξακοσίους τῶν Φωκέων τοὺς ἀρίστους, αὐτούς τε τούτους καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν, νυκτὸς ἐπεθήκατο τοῖσι Θεσσαλοῖσι, προείπας αὐτοῖσι, τὸν ἂν μὴ λευκανθίζοντα ἴδωνται, τοῦτον κτείνειν. τούτους ὦν αἵ τε φυλακαὶ τῶν Θεσσαλῶν πρῶται ἰδοῦσαι ἐφοβήθησαν, δόξασαι ἄλλο τι εἶναι τέρας, καὶ μετὰ τὰς φυλακὰς αὐτὴ ἡ στρατιή, οὕτω ὥστε τετρακισχιλίων κρατῆσαι νεκρῶν καὶ ἀσπίδων Φωκέας, τῶν τὰς μὲν ἡμισέας ἐς Ἄβας ἀνέθεσαν, τὰς δὲ ἐς Δελφούς· ἡ δὲ δεκάτη ἐγένετο τῶν χρημάτων ἐκ ταύτης τῆς μάχης, οἱ μεγάλοι ἀνδριάντες οἱ περὶ τὸν τρίποδα συνεστεῶτες ἔμπροσθε τοῦ νηοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖσι, καὶ
28 ἕτεροι τοιοῦτοι ἐν Ἄβῃσι ἀνακέαται. ταῦτα μέν νυν τὸν πεζὸν ἐργάσαντο τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορκέοντας ἑωυτούς· ἐσβαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώρην τὴν ἵππον αὐτῶν ἐλυμήναντο ἀνηκέστως.

---

9 ὦφλε α ὤφλεε β | πυνθανόμενος α πυθόμενοσ β   10 τὸ ἄεθλον ἐὸν α τὸν ἄεθλον ἐόντα β   11 τε α δὲ β | τάδε α τόδε β   12 τὸν α, om. β   13 ἀλλ᾽ β ἀλλὰ περὶ α   27, 1 ἐπείτε α ἐπεὶ τάχιστα β   2 κήρυκα α κήρυκασ β   3 ἔχοντεσ αR ἐνέχοντεσ V′   6 ἑσσώθησαν α ἐσώθησαν β   7 παρνησὸν α παρνησσὸν β   12 λευκανθίζοντα A[2]: λευκαθίζοντα (λευκανθέντα van Herwerden)   14 τετρακισχιλίων α καὶ τρισχιλίων β   15 ἡμισέασ α ἡμισέασ ἀσπίδασ β   18 τὸν τρίποδα α τοῦ τρίποδοσ β | ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β   19 ἀνακέαται α ἀνακέεται β.

ἐν γὰρ τῇ ἐσβολῇ, ἥ ἐστι κατὰ Ὑάμπολιν, ἐν ταύτῃ τάφρον μεγάλην
ὀρύξαντες ἀμφορέας κεινοὺς ἐς αὐτὴν κατέθηκαν, χοῦν δὲ ἐπιφορή-
σαντες καὶ ὁμοιώσαντες τῷ ἄλλῳ χώρῳ ἐδέκοντο τοὺς Θεσσαλοὺς
ἐσβάλλοντας. οἳ δέ, ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Φωκέας, φερόμενοι
ἐσέπεσον ἐς τοὺς ἀμφορέας. ἐνθαῦτα οἱ ἵπποι τὰ σκέλεα δι-
εφθάρησαν. τούτων δή σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔγκοτον οἱ Θεσσαλοὶ 29
πέμψαντες κήρυκα ἠγόρευον τάδε· "ὦ Φωκέες, ἤδη τι μᾶλλον
γνωσιμαχέετε μὴ εἶναι ὅμοιοι ἡμῖν. πρόσθε τε γὰρ ἐν τοῖσι Ἕλ-
λησι, ὅσον χρόνον ἐκεῖνα ἡμῖν ἥνδανε, πλέον αἰεί κοτε ὑμέων
ἐφερόμεθα, νῦν τε παρὰ τῷ βαρβάρῳ τοσοῦτον δυνάμεθα, ὥστε ἐπ᾽
ἡμῖν ἐστι τῆς γῆς τε ἐστερῆσθαι καὶ πρὸς ἠνδραποδίσθαι ὑμέας.
ἡμεῖς μέντοι τὸ πᾶν ἔχοντες οὐ μνησικακέομεν, ἀλλ᾽ ἡμῖν γενέσθω
ἀντ᾽ αὐτῶν πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ὑμῖν ὑποδεκόμεθα
τὰ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην ἀποτρέψειν." ταῦτά σφι ἐπαγγέλλοντο 30
οἱ Θεσσαλοί. οἱ γὰρ Φωκέες μοῦνοι τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων οὐκ
ἐμήδιζον, κατ᾽ ἄλλο μὲν οὐδέν, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος εὑρίσκω,
κατὰ δὲ τὸ ἔχθος τὸ Θεσσαλῶν· εἰ δὲ Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήνων
ηὖξον, ὡς ἐμοὶ δοκέειν, ἐμήδιζον ἂν οἱ Φωκέες· οἳ ταῦτα ἐπαγγελλο-
μένων Θεσσαλῶν, οὔτε δώσειν ἔφασαν χρήματα, παρέχειν τέ σφι
Θεσσαλοῖσι ὁμοίως μηδίζειν, εἰ ἄλλως βουλοίατο· ἀλλ᾽ οὐκ ἔσεσθαι
ἑκόντες εἶναι προδόται τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπειδὴ δὲ ἀνηνείχθησαν οὗτοι οἱ λόγοι, οὕτω δὴ οἱ Θεσσαλοί, 31
κεχολωμένοι τοῖσι Φωκεῦσι, ἐγένοντο ἡγεμόνες τῷ βαρβάρῳ τῆς
ὁδοῦ. ἐκ μὲν δὴ τῆς Τρηχινίης ἐς τὴν Δωρίδα ἐσέβαλον· τῆς γὰρ
Δωρίδος χώρης ποδεὼν στεινὸς ταύτῃ κατατείνει, ὡς τριήκοντα

28, 4 ὑάμπολιν β ὑάνπολιν α 5 κεινουσ β κενεοὺσ α 7 ἐσβάλλον-τασ A ἐσβαλόντασ B ἐσβαλέοντασ β 8 ἐσέπεσον α ἐνέπεσον β **29,** 3 πρόσθε β πρόσθεν α 4 αἰεί α εἴ β 5 τοσοῦτον α τοσούτω β | ὥστε α ἐστὲ β 6 τε β, om. α 7 ἡμεῖσ α ἡμέεσ β 8 ὑποδεκόμεθα α ἐπι-δεκόμεθα β 9 ἐπιόντα α, om. β **30,** 1 ἐπαγγέλλοντο β ἐπηγγέλλοντο α 5 δοκέει Cobet | οἳ β, om. α 6 ἔφασαν χρήματα β ἔφασαν· χρή-ματα α | παρέχειν τέ β τε παρέχειν α | σφίσι Stein **31,** 1 ἐπειδὴ δὲ α ἐπεὶ δὲ δὴ β 2 φωκεῦσι β φοκεεῦσι α | ἐγένοντο α ἐγίνοντο β 4 τρι-ήκοντα α τριάκοντα β.

σταδίων μάλιστά κῃ εὖρος, κείμενος μεταξὺ τῆς τε Μηλίδος καὶ
Φωκίδος χώρης, ἥ περ ἦν τὸ παλαιὸν Δρυοπίς· ἡ δὲ χώρη αὕτη
ἐστὶ μητρόπολις Δωριέων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ. ταύτην ὦν τὴν
Δωρίδα γῆν οὐκ ἐσίναντο ἐσβαλόντες οἱ βάρβαροι· ἐμήδιζόν τε
32 γάρ, καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι. ὡς δὲ ἐκ τῆς Δωρίδος ἐς τὴν
Φωκίδα ἐσέβαλον, αὐτοὺς μὲν τοὺς Φωκέας οὐκ αἱρέουσι. οἳ μὲν
γὰρ τῶν Φωκέων ἐς τὰ ἄκρα τοῦ Παρνησοῦ ἀνέβησαν. ἔστι δὲ καὶ
ἐπιτηδέη δέξασθαι ὅμιλον τοῦ Παρνησοῦ ἡ κορυφή, κατὰ Νέωνα
πόλιν κειμένη ἐπ᾽ ἑωυτῆς· Τιθορέα οὔνομα αὐτῇ· ἐς τὴν δὴ ἀν-
ηνείκαντο καὶ αὐτοὶ ἀνέβησαν. οἳ δὲ πλεῦνες αὐτῶν ἐς τοὺς Ὀζόλας
Λοκροὺς ἐξεκομίσαντο, ἐς Ἄμφισσαν πόλιν, τὴν ὑπὲρ τοῦ Κρισαίου
πεδίου οἰκεομένην. οἱ δὲ βάρβαροι τὴν χώρην πᾶσαν ἐπέδραμον
τὴν Φωκίδα· Θεσσαλοὶ γὰρ οὕτω ἦγον τὸν στρατόν· ὁκόσα δὲ ἐπ-
έσχον, πάντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειρον, καὶ ἐς τὰς πόλις ἐνιέντες πῦρ
33 καὶ ἐς τὰ ἱρά. πορευόμενοι γὰρ ταύτῃ παρὰ τὸν Κηφισὸν ποταμὸν
ἐδηίουν πάντα, καὶ κατὰ μὲν ἔκαυσαν Δρυμὸν πόλιν, κατὰ δὲ
Χαράδραν καὶ Ἔρωχον καὶ Τεθρώνιον καὶ Ἀμφίκαιαν καὶ Νέωνα
καὶ Πεδιέας καὶ Τριτέας καὶ Ἐλάτειαν καὶ Ὑάμπολιν καὶ Παρα-
ποταμίους καὶ Ἄβας, ἔνθα ἦν ἱρὸν Ἀπόλλωνος πλούσιον, θησαυ-
ροῖσί τε καὶ ἀναθήμασι πολλοῖσι κατεσκευασμένον· ἦν δὲ καὶ τότε
καὶ νῦν ἐστὶ χρηστήριον αὐτόθι· καὶ τοῦτο τὸ ἱρὸν συλήσαντες ἐνέ-
πρησαν. καί τινας διώκοντες εἷλον τῶν Φωκέων πρὸς τοῖσι ὄρεσι,
καὶ γυναῖκάς τινας διέφθειραν μισγόμενοι ὑπὸ πλήθεος.

34 Παραποταμίους δὲ παραμειβόμενοι οἱ βάρβαροι ἀπίκοντο ἐς
Πανοπέας. ἐνθεῦτεν δὲ ἤδη διακρινομένη ἡ στρατιὴ αὐτῶν ἐσχί-

---

5 *μηλίδοσ β μηλιάδοσ α* 6 *ἥ: ἧι α ἣ β* | *δρυοπίσ α δρυοπίησ β* 7 *πελοποννήσωι α πελοπονήσω β* **32**, 1 *δὲ β δ᾽ α* 3 *παρνησοῦ α παρνησσοῦ β* | *ἀνέβησαν — 4 Παρνησοῦ* om. R 4 *παρνη(-νι-* B)*σοῦ α παρνησσοῦ* V 5 *τιθορέα α τιθωρέα β* 7 *κρισαίου α κρισσαίου β* 8 *οἰκημένην* Stein 10 *πόλισ α πόλιασ β* 11 *ἐσ τὰ* (*ἴστὰ* B) *ἱρά α ἔστερα* (*ἕτερα* R) *β* **33**, 1 *ταύτῃ*] *τά τε* Stein | *κηφισὸν α κηφισσὸν β* 2 *ἐδηιουν α ἐδήουν β* 3 *χαράδραν α χαράδρην* R *χαρά*[δρ] V | *τεθρώνιον α τεθρόνιον β* 7 *ἐστι β ἔτι α* | *συλήσαντεσ α συλλήσαντεσ β* 8 *τῶν β*, om. *α* 9 *διέφθειραν α διέφθειρον β* **34**, 1 *παραμειψάμενοι* van Herwerden.

ζετο. τὸ μὲν πλεῖστον καὶ δυνατώτατον τοῦ στρατοῦ ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορευόμενον ἐπ᾽ Ἀθήνας ἐσέβαλε ἐς Βοιωτούς, ἐς γῆν τὴν Ὀρχομενίων. Βοιωτῶν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος ἐμήδιζε, τὰς δὲ πόλις αὐτῶν ἄνδρες Μακεδόνες διατεταγμένοι ἔσωζον, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπεμφθέντες· ἔσωζον δὲ τῇδε, δῆλον βουλόμενοι ποιέειν Ξέρξῃ, ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοιεν. οὗτοι μὲν δὴ τῶν βαρβάρων 35
ταύτῃ ἐτράποντο, ἄλλοι δὲ αὐτῶν, ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμέατο ἐπὶ τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δεξιῇ τὸν Παρνησὸν ἀπέργοντες. ὅσα δὲ καὶ οὗτοι ἐπέσχον τῆς Φωκίδος, πάντα ἐσιναμώρεον· καὶ γὰρ τῶν Πανοπέων τὴν πόλιν ἐνέπρησαν καὶ Δαυλίων καὶ Αἰολιδέων. ἐπορεύοντο δὲ ταύτῃ ἀποσχισθέντες τῆς ἄλλης στρατιῆς τῶνδε εἵνεκα, ὅκως συλήσαντες τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, βασιλέϊ Ξέρξῃ ἀποδέξαιεν τὰ χρήματα. πάντα δ᾽ ἠπίστατο τὰ ἐν τῷ ἱρῷ ὅσα λόγου ἦν ἄξια Ξέρξης, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἄμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἔλιπε, πολλῶν αἰεὶ λεγόντων, καὶ μάλιστα τὰ Κροίσου τοῦ Ἀλυάττεω ἀναθήματα. οἱ δὲ Δελφοὶ πυνθανόμενοι ταῦτα ἐς 36
πᾶσαν ἀρρωδίην ἀπίκατο, ἐν δείματι δὲ μεγάλῳ κατεστεῶτες ἐμαντεύοντο περὶ τῶν ἱρῶν χρημάτων, εἴτε σφέα κατὰ γῆς κατορύξωσι, εἴτε ἐκκομίσωσι ἐς ἄλλην χώρην. ὁ δὲ θεός σφεας οὐκ ἔα κινεῖν, φὰς αὐτὸς ἱκανὸς εἶναι τῶν ἑωυτοῦ προκατῆσθαι. Δελφοὶ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες σφέων αὐτῶν πέρι ἐφρόντιζον. τέκνα μέν νυν καὶ γυναῖκας πέρην ἐς τὴν Ἀχαιίην διέπεμψαν, αὐτῶν δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τοῦ Παρνησοῦ τὰς κορυφάς, καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνείκαντο, οἱ δὲ ἐς Ἄμφισσαν τὴν Λοκρίδα ὑπεξῆλθον. πάντες δὲ ὦν οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πλὴν ἑξήκοντα ἀνδρῶν καὶ τοῦ προφήτεω. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τε ἦσαν οἱ βάρβαροι ἐπιόντες καὶ 37
ἀπώρων τὸ ἱρόν, ἐν τούτῳ ὁ προφήτης, τῷ οὔνομα ἦν Ἀκήρατος, ὁρᾷ πρὸ τοῦ νηοῦ ὅπλα προκείμενα ἔσωθεν ἐκ τοῦ μεγάρου

---

4 ἐπ᾽ *α* ἐσ *β* | Βοιωτοὺς ⟨καὶ Βοιωτῶν⟩ Kallenberg | γῆν τὴν *α* γῆν τῶν *β* 5 πόλισ *α* πόλιασ *β* 7 τῇιδε *α*, om. *β* 35, 3 παρνησὸν *α* παρνησσὸν *β* 6 ταύτῃ *β* ταύτην *α* 7 εἵνεκα *α* εἵνεκεν *β* | τὸ ἐν Δελφοῖσι del. Kallenberg 8 δ᾽ ἠπίστατο *α* δὲ ἐπίστατο *β* | τὰ *α*, om. *β* 36, 1 δὲ δελφοὶ *β* δελφοὶ δὲ *α* 2 δὲ *α* τε *β* 3 σφέα *α* σφεασ *β* 4 εἴτε *α* εἴτ᾽ *β* | κινεῖν *α* κινέειν *β* 8 παρνησοῦ *α* παρνησσοῦ *β* 37, 1 τε *β*, om. *α*.

ἐξενηνειγμένα ἱρά, τῶν οὐκ ὅσιον ἦν ἅπτεσθαι ἀνθρώπων οὐδενί. ὁ μὲν δὴ ἤιε Δελφῶν τοῖσι παρεοῦσι σημανέων τὸ τέρας· οἱ δὲ βάρβαροι ἐπειδὴ ἐγίνοντο ἐπειγόμενοι κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Προνηίης Ἀθηναίης, ἐπιγίνεταί σφι τέρεα ἔτι μέζονα τοῦ πρὶν γενομένου τέρεος. θῶυμα μὲν γὰρ καὶ τοῦτο κάρτα ἐστί, ὅπλα ἀρήια αὐτόματα φανῆναι ἔξω προκείμενα τοῦ νηοῦ· τὰ δὲ δὴ ἐπὶ τούτῳ δεύτερα ἐπιγενόμενα καὶ διὰ πάντων φασμάτων ἄξια θωυμάσαι μάλιστα. ἐπεὶ γὰρ δὴ ἦσαν ἐπιόντες οἱ βάρβαροι κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Προνηίης Ἀθηναίης, ἐν τούτῳ ἐκ μὲν τοῦ οὐρανοῦ κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐνέπιπτον, ἀπὸ δὲ τοῦ Παρνησοῦ ἀπορραγεῖσαι δύο κορυφαὶ ἐφέροντο πολλῷ πατάγῳ ἐς αὐτοὺς καὶ κατέλαβον συχνούς σφεων, ἐκ δὲ τοῦ ἱροῦ τῆς Προ-
38 νηίης βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγίνετο. συμμιγέντων δὲ τούτων πάντων, φόβος τοῖσι βαρβάροισι ἐνεπεπτώκεε. μαθόντες δὲ οἱ Δελφοὶ φεύγοντάς σφεας, ἐπικαταβάντες ἀπέκτειναν πλῆθός τι αὐτῶν. οἱ δὲ περιεόντες ἰθὺ Βοιωτῶν ἔφευγον. ἔλεγον δὲ οἱ ἀπονοστήσαντες οὗτοι τῶν βαρβάρων, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ὡς πρὸς τούτοισι καὶ ἄλλα ὥρων θεῖα· δύο γὰρ ὁπλίτας μεζόνως ἢ κατ' ἀνθρώπων φύσιν ἔχοντας ἕπεσθαί σφι, κτείνοντας καὶ διώκοντας.
39 τούτους δὲ τοὺς δύο Δελφοὶ λέγουσι εἶναι ἐπιχωρίους ἥρωας, Φύλακόν τε καὶ Αὐτόνοον, τῶν τὰ τεμένεά ἐστι περὶ τὸ ἱρόν, Φυλάκου μὲν παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν κατύπερθε τοῦ ἱροῦ τῆς Προνηίης, Αὐτονόου δὲ πέλας τῆς Κασταλίης ὑπὸ τῇ Ὑαμπείῃ κορυφῇ. οἱ δὲ πεσόντες ἀπὸ τοῦ Παρνησοῦ λίθοι ἔτι καὶ ἐς ἡμέας ἦσαν σόοι, ἐν τῷ τεμένεϊ τῆς Προνηίης Ἀθηναίης κείμενοι, ἐς τὸ ἐνέσκηψαν διὰ τῶν βαρβάρων φερόμενοι. τούτων μέν νυν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἀπὸ τοῦ ἱροῦ ἀπαλλαγὴ γίνεται.

---

4 ἐξενηνειγμένα β ἐξενηνεγμένα α | ἱρά] ἀρήια Naber | ἀνθρώπων α ἀνθρώπω β 6 προνη(-νοι- S)ΐησ β προναίησ α 7 γενομένου α γεγενημένου β 7 θώυμα β θῶμα α 8 μὲν α, om. β 9 ἐπιγενόμενα P: ἐπιγινόμενα α γινόμενα β 10 θωυμάσαι β θωμάσαι α 11 προνηΐης R προνοΐησ V' προναίησ α 13 παρνησοῦ α παρνησσοῦ β | ἀπορραγεῖσαι β ἀπορραγῆσαι α 14 κατέβαλον Reiske | προνηΐης R προνοΐης S προνοΐης νηοῦ V 38, 3 τι α τε β 4 ἰθὺ β εὐθὺ α 6 μεζόνως Reiske: μέζονασ 39, 3. 6 προνηΐης R προνοιίησ V' προναίησ α 5 παρνησοῦ α παρνησσοῦ β 6 ἐ(ἀ- B)νέσκηψαν α ἐνεσκήψαντο β.

40 Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, Ἀθηναίων δεηθέντων, ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας. τῶνδε δὲ εἵνεκα προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλεύσωνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι, ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. δοκέοντες γὰρ εὑρήσειν Πελοποννησίους πανδημὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὗρον οὐδὲν ἐόν, οἳ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι, καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τἆλλα δὲ ἀπιέναι. ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσεδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς 41 τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται, σώζειν τὰ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἳ δὲ ἐς Αἴγιναν, οἳ δὲ ἐς Σαλαμῖνα. ἔσπευσαν δὲ ταῦτα [ὑπεκθέσθαι], τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετεῖν, καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἵνεκα οὐκ ἥκιστα· λέγουσι Ἀθηναῖοι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. λέγουσί τε ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὡς ἐόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια [ἐστι] μελιτόεσσα. αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα, ἐν τῷ πρόσθεν αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη, τότε ἦν ἄψαυστος. σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱερείης, μᾶλλόν τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ὡς καὶ τῆς θεοῦ απο-

---

40, 2 κατίσχει α κατασχεῖν β | νέασ α νῆασ β 3 αὐτοὶ α, om. β 6 ποιήσεσθαι β ποιήσασθαι α 7 πανδημὶ α πανδημεὶ β 9 τὴν α καὶ τὴν β, ὡς τὴν Stein 10 τε ποιεομένουσ περιεῖναι α ποιεο(-ευ- R)μένουσ περιεῖναι τε β 11 τἆλλα β τὰ ἄλλα α | πυνθανόμενοι οὕτω δὴ α δὴ πυνθανόμενοι οὕτω β **41,** 3 τὰ β, om. α 5 ὑπεκθέσθαι del. Gomperz 6 ὑπηρετεῖν β ὑπηρετέειν α | εἵνεκα α εἵνεκεν β 7 ὄφιν α σφι β 8 ἐνδιαιτᾶσθαι α ἐνδιαιτέεσθαι β | τε β δὲ α | δὴ καὶ β δὴ α 9 δ' α δὲ β, δὴ Stein | ἐστὶ del. Kallenberg | ἐστι μελιτόεσσα β μελιτόεσσά ἐστι α 10 δ' α δὲ β | ἀναισιμουμένη α ἐναισιμουμένη β 11 ἱερείησ α ἱρείησ β 12 προθυμότερον β πρότερον α | ἐξέλιπον β ἐξέλειπον α | ἀπολελοιπυίησ β ἀπολελοιποίησ α.

λελοιπυίης τὴν ἀκρόπολιν. ὡς δέ σφι πάντα ὑπεξέκειτο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

42 Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ᾽ Ἀρτεμισίου εἰς Σαλαμῖνα κατέσχον τὰς νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι. συνελέχθησάν τε δὴ πολλῷ πλεῦνες νέες ἢ ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχεον, καὶ ἀπὸ πολίων πλεύνων. ναύαρχος μέν νυν ἐπῆν ὡυτὸς ὅς περ ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλείδεω, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιληίου ἐών· νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἄριστα πλεούσας παρείχοντο Ἀθη-
43 ναῖοι. ἐστρατεύοντο δὲ οἵδε· ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακεδαιμόνιοι, ἑκκαίδεκα νέας παρεχόμενοι, Κορίνθιοι δὲ τὸ αὐτὸ πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ καὶ ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ· Σικυώνιοι δὲ πεντεκαίδεκα παρείχοντο νέας, Ἐπιδαύριοι δὲ δέκα, Τροιζήνιοι δὲ πέντε, Ἑρμιονέες δὲ τρεῖς, ἐόντες οὗτοι, πλὴν Ἑρμιονέων Δωρικόν τε καὶ Μακεδνὸν ἔθνος, ἐξ Ἐρινεοῦ τε καὶ Πίνδου καὶ τῆς Δρυοπίδος ὕστατα ὁρμηθέντες. οἱ δὲ Ἑρμιονέες εἰσὶ Δρύοπες, ὑπὸ Ἡρακλέος τε καὶ Μηλιέων ἐκ τῆς νῦν Δωρίδος καλεομένης χώρης ἐξαναστάντες.
44 οὗτοι μέν νυν Πελοποννησίων ἐστρατεύοντο, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἠπείρου, Ἀθηναῖοι μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους παρεχόμενοι νέας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατόν, μοῦνοι· ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ συνεναυμάχησαν Πλαταιέες Ἀθηναίοισι διὰ τοιόνδε τι πρῆγμα· ἀπαλλασσομένων τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀποβάντες ἐς τὴν περαίην τῆς Βοιωτίης χώρης, πρὸς ἐκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετέων. οὗτοι μέν νυν τούτους σώζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθηναῖοι δέ, ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἐχόντων τὴν

---

13 *πάντα ὑπεξέκειτο* α *ὑπεξέκειτο πάντα* β | *ἔπλεον* α *ἔπλωον* β **42**, 1 *ἀπ᾽* α *ἀπὸ* β | *εἰσ* β *ἐσ* α | *νέας, συνέρρεε* α *νῆασ συνέρεε* β 3 *τὸν* α *τῶν* β | *προείρητο* α *εἴρητο* β 4 *νέεσ* α *νῆεσ* β 7 *γε* β, om. α 8 *νέασ* α *νῆασ* β | *πλεούσασ* α *πλωούσασ* β **43**, 2. 4 *νέασ* α *νῆασ* β | *παρεχόμενοι* del. van Herwerden 3 *τὸ* β *ὃ* α, del. Stein | *παρείχοντο* α *παρέσχοντο* β, del. van Herwerden 7 *ἡρακλέοσ* α *ἡρακλέουσ* β **44**, 2 *νέασ* α *νῆασ* β 4 *τι* β, om. α 6 *περαίην* α *πτερίην* β 7 *ἐκκομιδὴν* α *κομιδὴν* β.

νῦν Ἑλλάδα καλεομένην, ἦσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κραναοί,
ἐπὶ δέ Κέκροπος βασιλέος ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι, ἐνδεξαμένου δὲ
Ἐρεχθέος τὴν ἀρχὴν Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν, Ἴωνος δὲ τοῦ
Ξούθου στρατάρχεω γενομένου Ἀθηναίοισι ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου
Ἴωνες. Μεγαρέες δὲ τὠυτὸ πλήρωμα παρείχοντο καὶ ἐπ᾽ Ἀρτε- 45
μισίῳ, Ἀμπρακιῶται δὲ ἑπτὰ νέας ἔχοντες ἐπεβοήθησαν, Λευκάδιοι
δὲ τρεῖς, ἔθνος ἐόντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. νησιωτέων 46
δὲ Αἰγινῆται τριήκοντα παρείχοντο. ἦσαν μέν σφι καὶ ἄλλαι
πεπληρωμέναι νέες, ἀλλὰ τῇσι μὲν τὴν ἑωυτῶν ἐφύλασσον, τριή-
κοντα δὲ τῇσι ἄριστα πλεούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ἐναυμάχησαν. Αἰ-
γινῆται δέ εἰσι Δωριέες ἀπὸ Ἐπιδαύρου· τῇ δὲ νήσῳ πρότερον
οὔνομα ἦν Οἰνώνη. μετὰ δὲ Αἰγινήτας Χαλκιδέες τὰς ἐπ᾽ Ἀρτε-
μισίῳ εἴκοσι παρεχόμενοι, καὶ Ἐρετριέες τὰς ἑπτά· οὗτοι δὲ Ἴωνές
εἰσι. μετὰ δὲ Κήιοι τὰς αὐτὰς παρεχόμενοι, ἔθνος ἐὸν Ἰωνικὸν
ἀπὸ Ἀθηνέων. Νάξιοι δὲ παρείχοντο τέσσερας, ἀποπεμφθέντες
μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πολιητέων, κατά περ ὦλλοι νησι-
ῶται, ἀλογήσαντες δὲ τῶν ἐντολέων, ἀπίκατο ἐς τοὺς Ἕλληνας,
Δημοκρίτου σπεύσαντος, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου καὶ τότε τριηρ-
αρχέοντος. Νάξιοι δέ εἰσι Ἴωνες, ἀπ᾽ Ἀθηνέων γεγονότες. Στυρέες
δὲ τὰς αὐτὰς παρείχοντο νέας τὰς καὶ ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ, Κύθνιοι
δὲ μίαν καὶ πεντηκόντερον, ἐόντες συναμφότεροι οὗτοι Δρύοπες.
καὶ Σερίφιοί τε καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐστρατεύοντο· οὗτοι γὰρ
οὐκ ἔδοσαν μοῦνοι νησιωτέων τῷ βαρβάρῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ. οὗτοι 47
μὲν ἅπαντες ἐντὸς οἰκημένοι Θεσπρωτῶν καὶ Ἀχέροντος ποταμοῦ
ἐστρατεύοντο· Θεσπρωτοὶ γάρ εἰσι ὁμουρέοντες Ἀμπρακιώτῃσι καὶ

9 ὀνομαζόμενοι α οὐνομαζόμενοι β 10 ἐπεκλήθησαν β ἐκλήθησαν α 11 ἐρεχθέοσ α ἐρεχθέωσ β 45,1 παρείχοντο V′ παρεῖχον τὸ α παρείχοντο τὸ R 2 νέασ α νῆασ β | ἐπεβοήθησαν α ἐπεβωήθησαν R ἐπεβώθησαν V 46,2 μέν α μέν νυν β | ἄλλαι ⟨ι′ = δέκα⟩ Cobet 3 νέεσ α νῆεσ β, νέες ⟨δυοκαίδεκα⟩ Stein 4 πλεούσῃσι α πλωούσῃσι (-ῖν V) β 8 Κήιοι: κεῖοι α κῖοι β | ἐὸν α, om. β 9 ἀθηνέων A: ἀθηναίων B β 10 ὦλλοι β οἱ ἄλλοι α 11 ἀπίκατο α ἀπίκοντο β 12 σπεύσαντοσ α πλεύσαντοσ β 13 ἀπ᾽ β ἀπὸ α | γεγονότες del. Kallenberg 14 νέασ α νῆασ β | καὶ β περ α | Κύθνιοι Wesseling: κύ (κί- B) νθιοι 16 ⟨πρὸς δὲ τούτοισι⟩ καὶ Σερίφιοί Stein | σίφνιοι α σίφνιοί τε β 47,2 ἅπαντεσ α πάντεσ β 3 ὁμουρέοντεσ α οἱ ὁμουρέοντεσ β.

Λευκαδίοισι, οἳ ἐξ ἐσχατέων χωρέων ἐστρατεύοντο. τῶν δὲ ἐκτὸς
τούτων οἰκημένων Κροτωνιῆται μοῦνοι ἦσαν, οἳ ἐβοήθησαν τῇ
Ἑλλάδι κινδυνευούσῃ νηῒ μιῇ, τῆς ἦρχε ἀνὴρ τρὶς πυθιονίκης
48 Φάυλλος· Κροτωνιῆται δὲ γένος εἰσὶ Ἀχαιοί. οἱ μέν νυν ἄλλοι
τριήρεας παρεχόμενοι ἐστρατεύοντο, Μήλιοι δὲ καὶ Σίφνιοι καὶ
Σερίφιοι πεντηκοντέρους· Μήλιοι μέν, γένος ἐόντες ἀπὸ Λακε-
δαίμονος, δύο παρείχοντο, Σίφνιοι δὲ καὶ Σερίφιοι, Ἴωνες ἐόντες
ἀπ᾽ Ἀθηνέων, μίαν ἑκάτεροι. ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν,
πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, ὀκτὼ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ τριηκόσιαι.
49 Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν εἰ-
ρημένων πολίων, ἐβουλεύοντο, προθέντος Εὐρυβιάδεω γνώμην ἀπο-
φαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκέοι ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυ-
μαχίην ποιέεσθαι τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί· ἡ γὰρ Ἀττικὴ
ἀπεῖτο ἤδη, τῶν δὲ λοιπέων πέρι προετίθεε. αἱ γνῶμαι δὲ τῶν
λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον, πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώσαντας
ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε,
ὡς, ἢν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἐόντες πολιορκή-
σονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίη οὐδεμία ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ
50 τῷ Ἰσθμῷ ἐς τοὺς ἑωυτῶν ἐξοίσονται. ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοπον-
νήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων, ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἀγγέλλων
ἥκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικήν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι.
ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας
Θεσπιέων τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλελοιπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ
τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἧκέ τε ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντα ἐκεῖνα

4 οἳ α, om. β | δὲ β δ᾽ α 5 ἐβοήθησαν α ἐβώ(-ό- V)θησαν β 6 νηὶ μιῇ β μιῆι νηῒ α | πυθιονίκησ α πυθιόνικοσ β **48,** 1 μέν νυν B μὲν[νυν] A μὲν β 2 παρεχόμενοι α παρέχοντεσ β 3 ἐόντεσ β γεγονότεσ α 5 Ἀθηνέων: ἀθηναίων | νεῶν α νηῶν β 6 ὀκτὼ καὶ ἑβδομήκοντα (πεντήκοντα V) καὶ τριηκόσιαι β τριηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτώ α **49,** 1 ⟨οἱ⟩ ἀπὸ van Herwerden 4 χωρέων α χώρων β 5 ἀπεῖτο α ἀφεῖτο β | λοιπέων α λοιπῶν β | πέρι α, om. β 7 τόνδε α τοῦτον β | ἢν β εἰ α 8 μὲν ἐόντεσ α μενέοντεσ β 9 οὐδεμία P: οὐδὲ μίη | ἐπιφανήσεται α φανήσεται β **50,** 2 ἐληλύθεε Werfer: ἐλήλυθε (-εν V) 5 αὐτῶν α ἐκ τῶν β 6 τὴν α τῶν β.

ἐδηίου. ἐνέπρησε δὲ Θέσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θη-
βαίων, ὅτι οὐκ ἐμήδιζον. ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, 51
ἔνθεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτοῦ διατρίψαντες
μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἑτέροισι μησὶ
ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι. καὶ αἱρέ-
ουσι ἔρημον τὸ ἄστυ, καί τινας ὀλίγους εὑρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων
ἐν τῷ ἱρῷ ἐόντας, ταμίας τε τοῦ ἱεροῦ καὶ πένητας ἀνθρώπους,
οἳ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσί τε καὶ ξύλοισι ἠμύνοντο τοὺς
ἐπιόντας, ἅμα μὲν ὑπ᾽ ἀσθενείης βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλα-
μῖνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι τὸ μαντήιον, τὸ ἡ Πυθίη
σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· αὐτὸ δὴ τοῦτο
εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήιον, καὶ οὐ τὰς νέας. οἱ δὲ 52
Πέρσαι ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν
Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε·
ὅκως στυππεῖον περὶ τοὺς διστοὺς περιθέντες ἅψειαν, ἐτόξευον ἐς
τὸ φράγμα. ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιορκεόμενοι ὅμως ἠμύνοντο,
καίπερ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδε-
δωκότος. οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδέων προσφερόντων περὶ
ὁμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμηχανῶντο καὶ
δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας ὀλοιτρόχους
ἀπίεσαν, ὥστε Ξέρξην ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίῃσι ἐνέχεσθαι, οὐ
δυνάμενόν σφεας ἑλεῖν. χρόνῳ δ᾽ ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δή τις 53
ἔσοδος τοῖσι βαρβάροισι· ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν
τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. ἔμπροσθε
ὦν τῆς ἀκροπόλιος, ὄπισθε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ
οὔτε τις ἐφύλασσε οὔτ᾽ ἂν ἤλπισε, μή κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀνα-
βαίη ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Κέκροπος

---

7 ἐδήιον α ἐδήου β | δὲ θέσπειάν τε α θέσπιαν β 51, 3 μῆνα α, om. β | μησὶ α μήνεσι (-ϊν V) β 6 ἱεροῦ A ἱροῦ B β 9 δὲ α δὲ καὶ β 11 εἶναι α ἔσεσθαι καὶ β | νέασ α νῆασ β 52, 3 ἐπολιόρκεον α ἐπολιορκέοντο β 6 προδεδωκότοσ α προσδεδωκότοσ β 8 ἀντεμηχανῶντο α ἀνεμηχανέοντο β 10 ξέρξην α ξέρξεα β 53, 1 δ᾽ α δὲ β 2 ἔξοδος Gomperz 3 ἐν α ἐπὶ β, γε ἐν Kallenberg | ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β 4 ὦν τῆσ β ὦν πρὸ τῆς α 5 τοῦτο Stein.

θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι [ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν], οἳ μὲν ἐρρίπτεον ἑωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἳ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἱκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

54 *Σχὼν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς Σοῦσα ἄγγελον ἱππέα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἑωυτῷ δὲ ἑπομένους, ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ ὦν ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ*
55 *ἐντεταλμένα. τοῦ δὲ εἵνεκεν τούτων ἐπεμνήσθην, φράσω. ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλι ταύτῃ Ἐρεχθέος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηός, ἐν τῷ ἐλαίη τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ λόγος παρὰ Ἀθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρης μαρτύρια θέσθαι. ταύτην ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλῳ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελευόμενοι ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱερόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναδεδραμηκότα. οὗτοι μέν νυν ταῦτα ἔφρασαν.*

56 *Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφι ἐξηγγέλθη, ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηνέων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον*

---

7 *καίπερ* β *καίτοι περ* α 8 *δὲ* α *δ'* β | *ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν* del. Cobet | *ἐπὶ* α *ἐσ* β 12 *ἱκέτασ* α *οἰκέτασ* β 13 *πᾶσαν* α, om. β 54, 1 *σχὼν δὲ παντελέωσ* α *ἔχων δὲ παντελῶσ* β 2 *εὐπρηξίην* β *εὐπραξίην* α 6 *ἐνετέλλετο ταῦτα* del. Krüger 7 *ἐμπρήσαντι* β *ἐμπρήσα(-ο- B)ντα* α 55, 2 *ἀκροπόλι* α *ἀκροπόλει* β 3 *παρὰ* α *ὑπὸ* β 8 *ἱερὸν* A a. ras. *ἱρὸν* B β A corr. 9 *νυν* α *ὦν* β 56, 1 *ἐξηγγέλθη* α *ἐξαγγέλθη* β | *τὰ* β, om. α 2 *Ἀθηνέων* Bekker: *ἀθηναίων* 3 *ὥστε* β *ὡσ* α.

πρῆγμα, ἀλλ᾽ ἔς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ἱστία ἀείροντο ὡς ἀπο-
θευσόμενοι· τοῖσί τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἐκυρώθη πρὸ τοῦ
᾽Ισθμοῦ ναυμαχέειν. νύξ τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ
συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας. ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικό- 57
μενον ἐπὶ τὴν νέα εἴρετο Μνησίφιλος ἀνὴρ ᾽Αθηναῖος, ὅ τι σφι
εἴη βεβουλευμένον. πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἴη δεδογμένον
ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν ᾽Ισθμὸν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου
ναυμαχέειν, εἶπε· "οὔ τοι ἄρα, ἢν ἀπαείρωσι [τὰς νέας] ἀπὸ Σαλα-
μῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις· κατὰ γὰρ πόλις
ἕκαστοι τρέψονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται
οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν·
ἀπολέεταί τε ἡ ῾Ελλὰς ἀβουλίῃσι. ἀλλ᾽ εἴ τις ἔστι μηχανή, ἴθι
καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἤν κως δύνῃ ἀναγνῶσαι Εὐ-
ρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι ὥστε αὐτοῦ μένειν." κάρτα τε τῷ 58
Θεμιστοκλέϊ ἤρεσε ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος
ἤιε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδεω. ἀπικόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ
κοινόν τι πρῆγμα συμμῖξαι. ὃ δ᾽ αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα
λέγειν, εἴ τι θέλει. ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλέης παριζόμενός οἱ κατα-
λέγει ἐκεῖνά τε πάντα, τὰ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἑωυτοῦ ποιεύμενος,
καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθείς, ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηΐζων ἔκ τε τῆς
νεὸς ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγοὺς ἐς τὸ συνέδριον. ὡς δὲ 59
ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδην προθεῖναι τὸν λόγον τῶν
εἵνεκα συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλὸς ἦν ὁ Θεμιστοκλέης ἐν

---

4. 7 νέασ α νῆασ β 4 ⟨τὰ⟩ ἱστία Iacobitz 5 αὐτῶν α αὐτέων β 6 ἐγίνετο α ἐγένετο β 57, 2 νέα α νῆα β 4. 5 νέασ α νῆασ β 5 οὔ τοι Bekker: οὗτοι β οὔτ᾽ α | ἀπαείρωσι: ἀπαίρωσι | τὰς νέας del. Stein 6 οὐδὲ περὶ μιῆς Plutarchus moral. p. 869 | πόλισ α πόλιασ β 8 μὴ οὐ β οὐ μὴ α 10 εὐρυβιάδην α εὐρυβιάδεα β 11 μεταβουλεύσασθαι ὥστε α μεταβαλέσθαι, ὥστ᾽ β | μένειν α μενέειν β 58, 1 τε β δὲ α, τε δὴ Kallenberg | τῶι α, om. β 3. 4 νέα α νῆα β 3 ἐθέλειν α θέλειν β 4 δ᾽ α δὲ β | ἐκέλευε ἐσβάντα (ἐσβάλοντα B) α ἐμβάντα ἐκέλευε β 5 θέλει α θέλοι β | ὁ α, om. β | παριζόμενόσ β παρεζόμενόσ α | οἱ α γε οἱ β 6 ἐκεῖνά α κεῖνά β 7 ἀνέγνωσέ ⟨μιν⟩ Stein 8 νεὸσ α νηὸσ β | ἐκβῆναι α ἐκβῆναι τὸν εὐρυβιάδεα β 59, 2 ἄρα α, om. β | εὐρυβιάδην α εὐρυβιάδεα β | προθεῖναι β προσθεῖναι α | τὸν del. Cobet 3 πολλὸς: πολὺσ.

τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. λέγοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε "ὦ Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται." ὁ δὲ ἀπολυόμενος ἔφη

60 "οἱ δέ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφανοῦνται." τότε μὲν ἠπίως [πρὸς] τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πρότερον λεχθέντων, ὡς ἐπεὰν ἀπαείρωσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαδρήσονται· παρεόντων γὰρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερέ οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορέειν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου

α) εἴχετο, λέγων τάδε· "ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἢν ἐμοὶ πείθῃ ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναζεύξῃς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νέας. ἀντίθες γὰρ ἑκάτερον ἀκούσας. πρὸς μὲν τῷ Ἰσθμῷ συμβάλλων ἐν πελάγεϊ ἀναπεπταμένῳ ναυμαχήσεις, [ἐς] τὸ ἥκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας· τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγιναν, ἤν περ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. ἅμα γὰρ τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἕψεται καὶ ὁ πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις

β) τε ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. ἢν δὲ τὰ ἐγὼ λέγω ποιήσῃς, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὑρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεινῷ συμβάλλοντες νηυσὶ ὀλίγῃσι πρὸς πολλάς, ἢν τὰ οἰκότα [ἐκ τοῦ πολέμου] ἐκβαίνῃ, πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ ἐν στεινῷ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἐστί, ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἐκείνων. αὖτις δὲ Σαλαμὶς περιγίνεται, ἐς τὴν ἡμῖν ὑπέκκειται τέκνα τε καὶ γυναῖκες. καὶ μὲν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα· ὁμοίως αὐτοῦ τε

---

4 *Κορινθίων* Kallenberg 5 *ὁ α*, om. *β* | *ὦ θεμιστόκλεεσ α θεμιστόκλεισ β* 7 *στεφανοῦνται α στεφανεῦνται β* **60**, 1 *τότε*] *τοῦτο* Naber 2 *πρὸς* del. Krüger | *ἀμείψατο α ἠμείψατο β*, *ἀμείβεται* Krüger, del. Stein 3 *οὐκέτι β ἔτι α* | *ἀπαείρωσι*: *ἀπαίρωσι* (-ϊν V) 5 *κακηγορέειν* Naber 7 *μένων α*, om. *β* 8 *λόγοισι* Krüger: *λέγουσι* (-ιν V) 8. 11 *νέασ α νῆασ β* 10 *ἐς* del. Krüger | *τὸ* Struve: *ὁ* 11 ⟨*ἀνάγειν*⟩ *νέας* Stein *βραδυτέρας* Stein | *ἐλ*(*ἐλλ*- V)*άσσονασ β ἐλάσσονα α* 12 *καὶ τὰ ἄλλα α τἄλλα β* 13 *γὰρ*] *δὲ* Stein 14 *αὐτὸσ α αὐτοὺσ β* 15 *ποιήσῃσ β ποιῇισ α* 16 *συμβάλλοντεσ α συμβαλόντεσ β* 17 *οἰκότα β ἐοικότα α* *ἐκ τοῦ πολέμου* del. Stein 19 *αὖτισ δὲ α αὖθισ β* 20 *ὑπέκκειται α νῦν ἔγκειται β* 21 *περιέχεσθε* A *περιέχεσθαι* B*β*.

μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ, οὐδέ σφεας, εἴ περ εὖ φρονέεις, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. ἢν δέ γε γ)
καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίζω γένηται καὶ νικήσωμεν τῇσι νηυσί, οὔτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι οὔτε προβήσονται ἑκαστέρω τῆς Ἀττικῆς, ἀπίασί τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνῃ καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. οἰκότα μέν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὡς τὸ ἐπίπαν ἐθέλει ⟨εὖ⟩ γίνεσθαι· μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπηίας γνώμας."

Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὖτις ὁ Κορίνθιος [Ἀδείμαντος] 61
ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων τῷ μὴ ἔστι πατρίς, καὶ Εὐρυβιάδην οὐκ ἐῶν ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ἀνδρί· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. ταῦτα δέ οἱ προέφερε, ὅτι ἡλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο Ἀθῆναι. τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε, ἑωυτοῖσί τε ἐδήλου λόγῳ ὡς εἴη καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἤ περ ἐκείνοισι, ἔστ᾽ ἂν διηκόσιαι νέες σφι ἔωσι πεπληρωμέναι· οὐδαμοὺς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι. σημαίνων 62
δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα· "σὺ εἰ ⟨μὲν⟩ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός· εἰ δὲ μή, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα· τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. ἀλλ᾽ ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μέν, ὡς ἔχομεν, ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας κομιεύμεθα ἐς Σῖριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥ περ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι,

---

22 *προ(πρὸς* R)*ναυμαχήσεισ β προναυμαχέεισ α* 23 *γε καὶ α*, om. *β* 24 *ὑμῖν α ἡμῖν β* 25 *ἑκαστέρωι* P: *ἑκατέρωι* (*-ω β*) 29 ⟨*εὖ*⟩ add. Cobet 61, 1 *θεμιστοκλέοσ α θεμιστοκλέουσ β* | *Ἀδείμαντος* del. Stein 2 *εὐρυβιάδην α εὐρυβιάδεα β* 3 *ἐῶν α ἐᾶν β* | *ἀπόλι α ἀπόλιδι β* 5 *προέφερε* (*-εν* V) *β προεφέρετο α* | *ἀθῆναι β αἱ ἀθῆναι α* | *δὴ α δὲ β* 6 *κακὰ α καλὰ β* 7 *μέζων α μέζω β* 8 *νέεσ α νῆεσ β* | *οὐδαμοὺσ α οὐδαμῶσ β* 9 *ἀποκρούσεσθαι β*B *ἀποκρούεσθαι* A 62, 2 *εὐρυβιάδην α εὐρυβιάδεα β* 3 ⟨*μὲν*⟩ add. Werfer 5 *αἱ α*, om. *β* | *νέεσ α νῆεσ β* | *ποιήσεις* P: *ποιήσηισ* (*-ησ β*).

καὶ τὰ λόγια λέγει ὑπ᾽ ἡμέων αὐτὴν δέειν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων.”

63 ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνεδιδάσκετο, μή σφεας ἀπολίπωσι, ἢν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀνάγῃ τὰς νέας· ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. ταύτην δὲ αἱρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας διαναυμαχέειν.

64 Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπείτε Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἡμέρη τε ἐγίνετο καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμὸς ἐγένετο ἔν τε τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. ἔδοξε δέ σφι εὔξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους. ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίευν ταῦτα· εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι, αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν.

65 ”Εφη δὲ Δίκαιος ὁ Θεοκύδεος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φυγάς τε καὶ παρὰ Μήδοισι λόγιμος γενόμενος τοῦτον τὸν χρόνον, ἐπείτε ἐκείρετο ἡ Ἀττικὴ χώρη ὑπὸ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τοῦ Ξέρξεω, ἐοῦσα ἔρημος Ἀθηναίων, τυχεῖν τότε ἐὼν ἅμα Δημαρήτῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἐν τῷ Θριασίῳ πεδίῳ, ἰδεῖν δὲ κονιορτὸν χωρέοντα ἀπὸ Ἐλευσῖνος ὡς ἀνδρῶν μάλιστά κῃ τρισμυρίων, ἀποθωυμάζειν τέ σφεας τὸν κονιορτὸν ὅτεών κοτε εἴη ἀνθρώπων, καὶ πρόκατε φωνῆς ἀκούειν, καί οἱ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν εἶναι τὸν μυστικὸν ἴακχον. εἶναι δ᾽ ἀδαήμονα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Ἐλευσῖνι γινομένων τὸν Δημάρητον, εἰρέσθαι τε αὐτόν, ὅ τι τὸ φθεγγόμενον εἴη τοῦτο. αὐτὸς δὲ εἰπεῖν “Δημάρητε, οὐκ ἔστι ὅκως οὐ μέγα τι σίνος ἔσται τῇ βασι-

---

8 δέειν α δεῖ β **63**, 2 ἀνεδιδάσκετο del. Cobet 3 ἀνάγῃ β ἀγάγηι α 4 νέασ α νῆασ β 5 δὴ S, δὲ ⟨ὧν⟩ Stein **64**, 1 οὕτω α οὗτοι β 3 τε α, om. β 5 ἐποίευν α ἐποίεον β 6 μὲν α, om. β 7 τε καὶ α τὸν R τῶν V 8 νέα α νῆα (-ας R) β **65**, 5 ἀπὸ β ἀπ᾽ α 6 κῃ β κοῦ α | ἀποθωμάζειν τε α ἀποθωϋμάζοντες R ἀποθωυμάζον τέ V 9 ἱερῶν A a. ras. ἱρῶν B β A corr. 10 τε α, om. β | τοῦτο α τοιοῦτον β 11 εἰπεῖν α εἶπε β.

λέος στρατιῇ· τάδε γὰρ ἀρίδηλα, ἐρήμου ἐούσης τῆς Ἀττικῆς, ὅτι θεῖον τὸ φθεγγόμενον, ἀπὸ Ἐλευσῖνος ἰὸν ἐς τιμωρίην Ἀθηναίοισί τε καὶ τοῖσι συμμάχοισι. καὶ ἢν μέν γε κατασκήψῃ ἐς τὴν Πελοπόννησον, κίνδυνος αὐτῷ τε βασιλέϊ καὶ τῇ στρατιῇ τῇ ἐν τῇ ἠπείρῳ ἔσται, ἢν δὲ ἐπὶ τὰς νέας τράπηται τὰς ἐν Σαλαμῖνι, τὸν ναυτικὸν στρατὸν κινδυνεύσει βασιλεὺς ἀποβαλεῖν. τὴν δὲ ὁρτὴν ταύτην ἄγουσι Ἀθηναῖοι [ἀνὰ] πάντα ἔτεα τῇ Δήμητρι καὶ τῇ Κούρῃ, καὶ αὐτῶν τε ὁ βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μυεῖται· καὶ τὴν φωνήν, τῆς ἀκούεις, ἐν ταύτῃ τῇ ὁρτῇ ἰακχάζουσι." πρὸς ταῦτα εἰπεῖν Δημάρητον· "σίγα τε καὶ μηδενὶ ἄλλῳ τὸν λόγον τοῦτον εἴπῃς. ἢν γάρ τοι ἐς βασιλέα ἀνενειχθῇ τὰ ἔπεα ταῦτα, ἀποβαλέεις τὴν κεφαλήν, καί σε οὔτε ἐγὼ δυνήσομαι ῥύσασθαι οὔτ᾽ ἄλλος ἀνθρώπων οὐδὲ εἷς. ἀλλ᾽ ἔχ᾽ ἥσυχος, περὶ δὲ στρατιῆς τῆσδε θεοῖσι μελήσει." τὸν μὲν δὴ ταῦτα παραινέειν, ἐκ δὲ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι νέφος καὶ μεταρσιωθὲν φέρεσθαι ἐπὶ Σαλαμῖνος ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Ἑλλήνων. οὕτω δὲ αὐτοὺς μαθεῖν, ὅτι τὸ ναυτικὸν τὸ Ξέρξεω ἀπολέεσθαι μέλλοι. ταῦτα μὲν Δίκαιος ὁ Θεοκύδεος ἔλεγε, Δημαρήτου τε καὶ ἄλλων μαρτύρων καταπτόμενος.

Οἱ δὲ ἐς τὸν Ξέρξεω ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, ἐπειδὴ ἐκ 66
Τρηχῖνος θεησάμενοι τὸ τρῶμα τὸ Λακωνικὸν διέβησαν ἐς τὴν Ἱστιαίην, ἐπισχόντες ἡμέρας τρεῖς ἔπλεον δι᾽ Εὐρίπου, καὶ ἐν ἑτέρῃσι τρισὶ ἡμέρῃσι ἐγένοντο ἐν Φαλήρῳ. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, οὐκ ἐλάσσονες ἐόντες ἀριθμὸν ἐσέβαλον ἐς τὰς Ἀθήνας, κατά τε ἤπειρον καὶ τῇσι νηυσί, ἢ ἐπί τε Σηπιάδα ἀπίκοντο καὶ ἐς Θερμοπύλας. ἀντιθήσω γὰρ τοῖσί τε ὑπὸ τοῦ χειμῶνος αὐτῶν ἀπολομένοισι καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι καὶ τῇσι ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ ναυ-

---

13 ἀπὸ β ἀπ᾽ α | ἰὸν α ἐὸν β 16 νέασ α νῆασ β 17 ἀποβαλεῖν α ἀποβαλέειν β 18 ἀνὰ del. Kallenberg | τῇ δήμητρι β τῆι μητρὶ α 19 κούρηι A κόρῃ B β 24 οὐδὲ εἷσ α οὐδεὶσ β 25 δη β, om. α 26 μετάρσιον ἀρθὲν Cobet 27 ἐσ β ἐπὶ α | δὴ Stein 28 ἀπολέεσθαι α ἀπολέσθαι β 29 τε β, om. α | ἄλλων α τῶν ἄλλων β 30 καταπτόμενοσ β καθαπτόμενοσ α 66, 1 δὲ α δ᾽ β 3 ἔπλεον α ἔπλωον β | δι᾽ β διὰ α 4 δοκέει Cobet 6 νηυσὶ β νηυσὶ ἀπικόμενοι α.

μαχίῃσι τούσδε τοὺς τότε οὔκω ἑπομένους βασιλέϊ, Μηλιέας καὶ
Δωριέας καὶ Λοκροὺς καὶ Βοιωτοὺς πανστρατιῇ ἑπομένους πλὴν
Θεσπιέων καὶ Πλαταιέων, καὶ μάλα Καρυστίους τε καὶ Ἀνδρίους
καὶ Τηνίους τε καὶ τοὺς λοιποὺς νησιώτας πάντας, πλὴν τῶν πέντε
πολίων, τῶν ἐπεμνήσθην πρότερον τὰ οὐνόματα. ὅσῳ γὰρ δὴ
προέβαινε ἐσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ὁ Πέρσης, τοσούτῳ πλέω ἔθνεά
οἱ εἵπετο.

67 Ἐπεὶ ὦν ἀπίκατο ἐς τὰς Ἀθήνας πάντες οὗτοι πλὴν Παρίων
(Πάριοι δὲ ὑπολειφθέντες ἐν Κύθνῳ ἐκαραδόκεον τὸν πόλεμον κῇ
ἀποβήσεται), οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἀπίκοντο ἐς τὸ Φάληρον, ἐνθαῦτα
κατέβη αὐτὸς Ξέρξης ἐπὶ τὰς νέας, ἐθέλων σφι συμμῖξαί τε καὶ
πυθέσθαι τῶν ἐπιπλεόντων τὰς γνώμας. ἐπεὶ δὲ ἀπικόμενος προ-
ΐζετο, παρῆσαν μετάπεμπτοι οἱ τῶν ἐθνέων τῶν σφετέρων τύραννοι
καὶ ταξίαρχοι ἀπὸ τῶν νεῶν, καὶ ἵζοντο ὥς σφι βασιλεὺς ἑκάστῳ
τιμὴν ἐδεδώκεε, πρῶτος μὲν ὁ Σιδώνιος βασιλεύς, μετὰ δὲ ὁ Τύριος,
ἐπὶ δὲ ὦλλοι. ὡς δὲ κόσμῳ ἐπεξῆς ἵζοντο, πέμψας Ξέρξης Μαρ-
68 δόνιον εἰρώτα, ἀποπειρώμενος ἑκάστου, εἰ ναυμαχίην ποιοῖτο. ἐπεὶ
δὲ περιιὼν εἰρώτα ὁ Μαρδόνιος ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ Σιδωνίου, οἱ
μὲν δὴ ἄλλοι κατὰ τὠυτὸ γνώμην ἐξεφέροντο, κελεύοντες ναυμαχίην
α) ποιέεσθαι, Ἀρτεμισίη δὲ τάδε ἔφη· "εἰπεῖν μοι πρὸς βασιλέα,
Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ τάδε λέγω, οὔτε κακίστη γενομένη ἐν τῇσι ναυ-
μαχίῃσι τῇσι πρὸς Εὐβοίῃ οὔτε ἐλάχιστα ἀποδεξαμένη. δέσποτα,
τὴν δὲ ἐοῦσαν γνώμην με δίκαιόν ἐστι ἀποδείκνυσθαι, τὰ τυγχάνω
φρονέουσα ἄριστα ἐς πρήγματα τὰ σά. καί τοι τάδε λέγω, φείδεο
τῶν νεῶν μηδὲ ναυμαχίην ποιέο· οἱ γὰρ ἄνδρες τῶν σῶν [ἀνδρῶν]

---

12 τε β, om. α 13 ἐπεμνήσθην β ἐπεμνήσθημεν α 14 προέβαινε α προσέβαινε (-εν V) β | ἐσωτέρω β ἐσωτέρωι α 67, 1 ἀπίκατο α ἀπίκετο β 2 κῆι α ἧ β 4 νέασ α νῆασ β | ἐθέλων α θέλων β 5 ἐπιπλεόντων α ἐπιπλωόντων β 7 νεῶν α νηῶν β 8 ἐδεδώκεε α ἐδέ-(ἐδές- V)δωκε β | βασιλεύς del. Cobet 10 ποιέοιτο β ποιοῖντο α 68, 3 δὴ β, om. α | ἄλλοι α ὦλλοι β | ἐξεφέροντο β ἐπεφέροντο α 4 μοι α, om. β 5 κακίστη γενομένη β κακίστην γενομένην α 6 ἀποδεξαμένη P: ἀποδεξαμένην α προσδεξαμένη β 7 δὲ del. Valckenaer 9 νεῶν α νηῶν β | ποιέο α ποίεε β | ἀνδρῶν del. Stein.

κρέσσονες τοσοῦτό εἰσι κατὰ θάλασσαν, ὅσον ἄνδρες γυναικῶν. τί δὲ πάντως δεῖ σε ναυμαχίῃσι ἀνακινδυνεύειν; οὐκ ἔχεις μὲν τὰς Ἀθήνας, τῶν περ εἵνεκα ὁρμήθης στρατεύεσθαι, ἔχεις δὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα; ἐμποδὼν δέ τοι ἵσταται οὐδείς· οἳ δέ τοι ἀντέστησαν, ἀπήλλαξαν οὕτω, ὡς κείνους ἔπρεπε. τῇ δὲ ἐγὼ δοκέω ἀποβήσεσθαι β) τὰ τῶν ἀντιπολέμων πρήγματα, τοῦτο φράσω. ἢν μὲν μὴ ἐπειχθῇς ναυμαχίην ποιεύμενος, ἀλλὰ τὰς νέας αὐτοῦ ἔχῃς πρὸς γῇ μένων, ἢ καὶ προβαίνων ἐς τὴν Πελοπόννησον, εὐπετέως τοι, δέσποτα, χωρήσει τὰ νοέων ἐλήλυθας. οὐ γὰρ οἷοί τε πολλὸν χρόνον εἰσί τοι ἀντέχειν οἱ Ἕλληνες, ἀλλά σφεας διασκεδᾷς, κατὰ πόλις δὲ ἕκαστοι φεύξονται. οὔτε γὰρ σῖτος πάρα σφι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, οὔτε αὐτοὺς οἰκός, ἢν σὺ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλαύνῃς τὸν πεζὸν στρατόν, ἀτρεμιεῖν τοὺς ἐκεῖθεν αὐτῶν ἥκοντας, οὐδέ σφι μελήσει πρὸ τῶν Ἀθηνέων ναυμαχέειν. ἢν δὲ γ) αὐτίκα ἐπειχθῇς ναυμαχῆσαι, δειμαίνω, μὴ ὁ ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς τὸν πεζὸν προσδηλήσηται. πρὸς δέ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε ἐς θυμὸν βάλευ, ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων κακοὶ δοῦλοι φιλέουσι γίνεσθαι, τοῖσι δὲ κακοῖσι χρηστοί. σοὶ δὲ ἐόντι ἀρίστῳ ἀνδρῶν πάντων κακοὶ δοῦλοι εἰσί, οἳ ἐν συμμάχων λόγῳ λέγονται εἶναι, ἐόντες Αἰγύπτιοί τε καὶ Κύπριοι καὶ Κίλικες καὶ Πάμφυλοι, τῶν ὄφελός ἐστι οὐδέν." ταῦτα λεγούσης πρὸς Μαρ- 69 δόνιον, ὅσοι μὲν ἦσαν εὔνοοι τῇ Ἀρτεμισίῃ, συμφορὴν ἐποιεῦντο τοὺς λόγους ὡς κακόν τι πεισομένης πρὸς βασιλέος, ὅτι οὐκ ἔα ναυμαχίην ποιέεσθαι· οἳ δὲ ἀγαιόμενοί τε καὶ φθονέοντες αὐτῇ,

---

10 τοσοῦτό α τοσοῦτον β 11 δεῖ: δέει 12 εἵνεκα α εἵνεκεν β | σφι Stein: σφίσι | ὁρμήθησ α ὡρμήθησ β 13 ἀντέστησαν α ἀντιστάται β 14 οὕτω α οὕτωσ β | δὲ β δ' α 16 ποιεύμενοσ α ποιεόμενοσ β | νέας α νῆασ β 17 ἢ α, om. β 19 πόλισ δὲ α πόλιασ δέ τοι β 20 σφι Stein: σφίσι 21 αὐτοὺσ α αὐτὸσ β 22 ἀτρεμιεῖν α ἀτρεμέειν β 23 ναυμαχῆσαι α ναυμαχέειν β 25 προσδηλήσηται: προσδηλήσεται α προδηλήσηται β 26 βάλευ β βαλέο α 27 φιλέουσι β φιλοῦσι α 28 ἐν α, om. β 29 εἶναι α, om. β 69, 2 ἐποιεῦντο α ἐποιέοντο β 3 ἔα Reiske: ἐᾶ β ἐᾶι α 4 ἀγαιόμενοί AR ἀγεόμενοί BV'.

ἅτε ἐν πρώτοισι τετιμημένης διὰ πάντων τῶν συμμάχων, ἐτέρποντο τῇ κρίσι ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἀνηνείχθησαν αἱ γνῶμαι ἐς Ξέρξην, κάρτα τε ἥσθη τῇ γνώμῃ τῇ Ἀρτεμισίης, καὶ νομίζων ἔτι πρότερον σπουδαίην εἶναι τότε πολλῷ μᾶλλον αἴνεε. ὅμως δὲ τοῖσι πλέοσι πείθεσθαι ἐκέλευε, τάδε καταδόξας, πρὸς μὲν Εὐβοίῃ σφέας ἐθελοκακέειν ὡς οὐ παρεόντος αὐτοῦ, τότε δὲ αὐτὸς παρεσκεύαστο θεήσασθαι ναυμαχέοντας.

70 *Ἐπειδὴ δὲ παρήγγελλον ἀναπλέειν, ἀνῆγον τὰς νέας ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ᾽ ἡσυχίην. τότε μέν νυν οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι· νὺξ γὰρ ἐπεγένετο· οἳ δὲ παρεσκευάζοντο εἰς τὴν ὑστεραίην. τοὺς δὲ Ἕλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἥκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου· ἀρρώδεον δέ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἑωυτῶν ἀφύλακτον. τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν*
71 *Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅκως κατ᾽*
ἤπειρον μὴ ἐσβάλοιεν οἱ βάρβαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολίων ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο, καί σφι ἐπῆν στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδεω, Λεωνίδεω δὲ ἀδελφεός. ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ συγχώσαντες τὴν Σκιρωνίδα ὁδόν, μετὰ τοῦτο ὡς σφι ἔδοξε βουλευομένοισι, οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος. ἅτε δὲ ἐουσέων μυριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου, ἤνετο τὸ ἔργον· καὶ γὰρ λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεες ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίνυον οὐ-

---

6 *κρίσι*: *κρίσει β ἀνακρίσει α* | *ἐπεὶ α ἐπειδὴ β* 7 *ξέρξην α ξέρξεα β* | *τῆι α τῇ β* 9 *πλέοσι α πλείοσι β* 11 *παρεσκεύαστο* del. Naber **70**, 1 *ἐπειδὴ β ἐπεὶ α* | *παρήγγελλον* BRA^{2} *παρήγγελον* A^{1}V | *ἀναπλέειν α ἀναπλώειν β* | *νέασ α νῆασ β* 3 *ἐξήρκεσε* van Herwerden | *γὰρ α τε γὰρ β* 4 *εἰσ* B *ἐσ* A*β* 8 *ἀπέντεσ β ἀφέντεσ α* **71**, 2 *ἐσβάλοιεν α ἐμβάλοιεν β* 3 *λεωνίδην α λεωνίδεα β* 4 *ἐκ α τὲ ἐκ β* 5 *ὁ β*, om. *α* 6 *σκιρωνίδα α σκειρωνίδα β* 8 *μυριάδων α*V *μυριαδεών* R 9 *ἤνετο α ἠνύετο β* 10 *ἐσεφορέοντο β ἐσεφέροντο α*.

δένα χρόνον οἱ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρης.
οἱ δὲ βοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημὶ οἵδε ἦσαν Ἑλλήνων, 72
Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἠλεῖοι καὶ Κορίνθιοι
καὶ Σικυώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ
Ἑρμιονέες. οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ βοηθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες
τῇ Ἑλλάδι κινδυνευούσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε
οὐδέν. Ὀλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροιχώκεε ἤδη. οἰκέει δὲ τὴν 73
Πελοπόννησον ἔθνεα ἑπτά. τούτων δὲ τὰ μὲν δύο αὐτόχθονα
ἐόντα κατὰ χώρην ἵδρυται νῦν τῇ καὶ τὸ πάλαι οἴκεον, Ἀρκάδες τε
καὶ Κυνούριοι· ἓν δὲ ἔθνος τὸ Ἀχαϊκὸν ἐκ μὲν Πελοποννήσου οὐκ
ἐξεχώρησε, ἐκ μέντοι τῆς ἑωυτῶν, οἰκέει δὲ τὴν ἀλλοτρίην. τὰ δὲ
λοιπὰ ἔθνεα τῶν ἑπτὰ τέσσερα ἐπήλυδά ἐστι, Δωριέες τε καὶ Αἰτωλοὶ καὶ Δρύοπες καὶ Λήμνιοι. Δωριέων μὲν πολλαί τε καὶ δόκιμοι πόλιες, Αἰτωλῶν δὲ Ἦλις μούνη, Δρυόπων δὲ Ἑρμιών τε καὶ Ἀσίνη ἡ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ, Λημνίων δὲ Παρωρεῆται πάντες. οἱ δὲ Κυνούριοι αὐτόχθονες ἐόντες δοκέουσι μοῦνοι εἶναι Ἴωνες, ἐκδεδωρίευνται δὲ ὑπό τε Ἀργείων ἀρχόμενοι καὶ τοῦ χρόνου, ἐόντες Ὀρνεῆται [καὶ περίοικοι]. τούτων ὦν τῶν ἑπτὰ ἐθνέων αἱ λοιπαὶ πόλιες, παρὲξ τῶν κατέλεξα, ἐκ τοῦ μέσου κατέατο· εἰ δὲ ἐλευθέρως ἔξεστι εἰπεῖν, ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι ἐμήδιζον.

Οἳ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τοιούτῳ πόνῳ συνέστασαν, ἅτε περὶ 74
τοῦ παντὸς ἤδη [δρόμου] θέοντες καὶ τῇσι νηυσὶ οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἳ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι ἀρρώ-

---

11 *βοηθήσαντεσ α βωθήσαντεσ β* **72,** 1 *πανδήμιοι δὲ β πανδημεὶ οἷδε α* 2 *πάντεσ α καὶ πάντεσ β* 4 *βοηθήσαντεσ α βωθήσαντεσ β* | *βοηθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες] ὑπεραρρωδέοντες καὶ βοηθήσαντες* van Herwerden 5 *ἔμελε* P: *ἔμελλε α ἔμελλεν β* 6 *κάρνεια α κάρνια β* **73,** 3 *τῇ* Schaefer, *τὴν* Koen: *τε* 4 *ἀχαϊκὸν* BA[2] *ἀχαικὸν β* 8 *πόλιεσ β πόλισ α* | *ἑρμιων α ἑρμιῶν* R *ἑρμηῶν* V 9 *παρωρεῆται α παρωραιῆται β* 11 *ἐκ δὲ δωρίευνται β ἐκδεδωριᾶται α* | *ἀρχόμενοι* del. Cobet 12 *ὀρνεῆται β ὀρνεᾶται α* | *καὶ περίοικοι* del. Stein | *καὶ β καὶ οἱ α* | *τούτων α τουτέων β* 13 *πόλιεσ β πόλισ α* | *κατέατο: ἐκαθέατο α ἐκατέατο β* **74,** 2 *δρόμου* del. Lobeck 3 *ἐλλάμψεσθαι* CP: *ἐνλάμψεσθαι σαλαμῖνι α σαλαμῖνι ἕλληνεσ β* | *ταῦτα πυνθανόμενοι α πυνθανόμενοι ταῦτα β.*

δεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιεύμενος τὴν Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην· τέλος δὲ ἐξερράγη ἐς τὸ μέσον. σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἳ μέν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἴη ἀποπλέειν καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρης δοριαλώτου μένοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες αὐτοῦ μέ-
75 νοντας ἀμύνεσθαι. ἐνθαῦτα Θεμιστοκλέης ὡς ἑσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἐξελθὼν δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοίῳ, ἐντειλάμενος τὰ λέγειν χρεόν, τῷ οὔνομα μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλέης Θεσπιέα τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες πολιήτας, καὶ χρήμασι ὄλβιον. ὃς τότε πλοίῳ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων τάδε· "ἔπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρῃ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα) φράσοντα, ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργων ἁπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν μὴ περιίδητε διαδράντας αὐτούς. οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι οὔτ᾽ ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἑωυτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς
76 τὰ ὑμέτερα φρονέοντας καὶ τοὺς μή." ὃ μὲν ταῦτά σφι σημήνας ἐκποδὼν ἀπαλλάσσετο· τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ ἐγίνετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κει-

---

4 πελοποννήσωι α πελοπονήσω β 5 τέως Reiske: ἕωσ 6 ποιεόμενοσ β ποιεύμενοι α 8 ἀποπλέειν α ἀποπλώειν β 10 δὲ α τε β | μένοντασ α μένοντεσ β 75, 4 χρεὸν α χρῆν β | σίκιννοσ α σίκινοσ β 5 θεμιστοκλέοσ α θεμιστοκλοὺς R θεμιστοκλέους V | τούτων τῶν πρηγμάτων α τῶν πρηγμάτων τούτων β 6 θεμιστοκλέησ α ὁ θεμιστοκλέησ β 7 πολιήτας S: πολίτασ 8 ἔπεμψέ με β ἔπεμψε ὁ α 9 ὁ β, om. α 10 μᾶλλον α, om. β | κατύπερθε α κατυπέρτερα β 12 βουλεύονται α βούλονται β 13 ἔργων ἀπάντων α ἔργον πάντων β 14 οὐτέτι β οὔτε α 15 τούς ⟨τε⟩ Stein 76, 2 ἀπαλλάσσετο α ἀπηλλάσσετο β 3 Ψυττάλειαν del. Cobet.

μένην καὶ τῆς ἠπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ᾽ ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνυχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῇσι νηυσί. τῶνδε εἵνεκα ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μηδὲ φυγεῖν ἐξῇ, ἀλλ᾽ ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. ἐς δὲ τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἵνεκεν, ὡς ἐπεὰν γένηται ναυμαχίη, ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι ἔκειτο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιῶσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. ἐποίευν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι. οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες παραρτέοντο.

Χρησμοῖσι δὲ οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν ὡς οὐκ εἰσὶ ἀληθέες, οὐ 77
βουλόμενος ἐναργέως λέγοντας πειρᾶσθαι καταβάλλειν, ἐς τοιάδε πρήγματα ἐσβλέψας.

ἀλλ᾽ ὅταν Ἀρτέμιδος χρυσαόρου ἱερὸν ἀκτὴν
νηυσὶ γεφυρώσωσι καὶ εἰναλίην Κυνόσουραν,
ἐλπίδι μαινομένῃ, λιπαρὰς πέρσαντες Ἀθήνας,
δῖα Δίκη σβέσσει κρατερὸν Κόρον, Ὕβριος υἱόν,
δεινὸν μαιμώοντα, δοκεῦντ᾽ ἀνὰ πάντα πίεσθαι.
χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίξεται, αἵματι δ᾽ Ἄρης
πόντον φοινίξει. τότ᾽ ἐλεύθερον Ἑλλάδος ἦμαρ
εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγει καὶ πότνια Νίκη.

---

4 *ἀπεβίβασαν β ἀπεβι*(-*βη*- B)*βάσαντο α* 5 *μέσαι νύκτεσ α νύκτεσ μέσαι β* | *ἀπ᾽ α ἀπὸ β* 8 *πάντα α παρὰ β* | *τῶνδε β τῶνδε δὲ α* | *εἵνεκα α εἵνεκεν β* | *νέασ α νῆασ β* 9 *μὴ δὲ φυγεῖν α μὴ φυγέειν β* 12 *εἵνεκεν β εἵνεκα α* | *γένηται β γίνηται α* 13 *ναυμαχίησ β τῆσ ναυμαχίησ α* 14 *ἔσεσθαι α*, om. *β* 15 *ἐποίευν β ἐποίεον α* 16 *νυκτὸς* — **84**, 4 *δὴ* om. *β* c. **77** del. Krüger 3 *ῥήματα* Stein 8 *ἀνὰ πάντα πίεσθαι* Düntzer: *ἀναπάντα πιθέσθαι* (A, *πειθεσθαι* B) *α*, *ἅμα πάντ᾽ ἐφικέσθαι* Naber.

*ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἐναργέως λέγοντι Βάκιδι ἀντιλογίης χρη-
σμῶν πέρι οὔτε αὐτὸς λέγειν τολμέω οὔτε παρ' ἄλλων ἐνδέκομαι.*
78 *Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγίνετο ὠθισμὸς λόγων πολλός.
ᾔδεσαν δὲ οὔκω, ὅτι σφέας περιεκυκλοῦντο τῇσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι,
ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων αὐτοὺς τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ*
79 *χώρην εἶναι. συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν, ἐξ Αἰγίνης διέβη
Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μέν, ἐξωστρακισμένος
δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν
τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δικαιότατον.
οὗτος ὡνὴρ στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα
μὲν ἑωυτοῦ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάθεος
τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἐξεκαλέετο, θέλων
αὐτῷ συμμῖξαι. προακηκόεε δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοπον-
νήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. ὡς δὲ ἐξῆλθέ οἱ Θε-
μιστοκλέης, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε· “ἡμέας στασιάζειν χρεόν ἐστι
ἔν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὁκότερος ἡμέων
πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. λέγω δέ τοι, ὅτι ἶσόν ἐστι
πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοπον-
νησίοισι. ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λέγω γενόμενος, ὅτι νῦν οὐδ' ἢν
θέλωσι Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἷοί τε ἔσονται ἐκ-
πλῶσαι· περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ. ἀλλ' ἐσελθὼν*
80 *σφι ταῦτα σήμηνον.” ὁ δ' ἀμείβετο τοισίδε· “κάρτα τε χρηστὰ
διακελεύεαι καὶ εὖ ἤγγειλας· τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς
αὐτόπτης γενόμενος ἥκεις. ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα ὑπὸ
Μήδων· ἔδεε γάρ, ὅτε οὐκ ἑκόντες ἤθελον ἐς μάχην κατίστασθαι
οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. σὺ δὲ ἐπεί περ ἥκεις χρηστὰ
ἀπαγγέλλων, αὐτός σφι ἄγγειλον. ἢν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω
πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιεύντων τῶν βαρβάρων ταῦτα.
ἀλλά σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθών, ὡς ἔχει. ἐπεὰν δὲ σημήνῃς,*

---

12 *μὲν* ⟨*ἐσβλέψας*⟩ Stein 13 *οὔτε* ⟨*τι*⟩ uel *τολμέω* ⟨*οὐδὲν*⟩ Stein 78, 2 *περιεκυκλοῦντο* P: *περιεκυκλέοντο* *a* 79, 8 *προακηκόεε* Matthiae: *προακήκοε* *a* 11 *τῷ*] *τεῳ* Gomperz 80, 1 *τοισίδε*: *τοῖσδε* *a* 2 *διεκπλῶσαι* Naber (Plutarch. Arist. 8) 3 ⟨*ποιεύμενα*⟩ *τὰ* Naber 7 *ὡς* — *ταῦτα* del. van Herwerden.

ἢν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα, ἢν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ
γένηται, ὅμοιον ἡμῖν ἔσται· οὐ γὰρ ἔτι διαδρήσονται, εἴ περ περι-
81 εχόμεθα πανταχόθεν, ὡς σὺ λέγεις." ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Ἀρι-
στείδης, φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἥκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν
τοὺς ἐπορμέοντας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλλη-
νικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτέεσθαί τε συνεβούλευε
ὡς ἀλεξησομένους. καὶ ὃ μὲν ταῦτα εἴπας μετεστήκεε, τῶν δὲ
αὖτις ἐγίνετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γὰρ πλεῦνες τῶν στρατηγῶν
82 οὐκ ἐπείθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα. ἀπιστεόντων δὲ τούτων ἧκε
τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ
Σωσιμένεος, ἥ περ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. διὰ δὲ τοῦτο
τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι
τὸν βάρβαρον κατελοῦσι. σὺν δὲ ὦν ταύτῃ τῇ νηὶ τῇ αὐτομολησάσῃ
ἐς Σαλαμῖνα καὶ τῇ πρότερον ἐπ᾽ Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ ἐξεπλη-
ροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας
νέας· δύο γὰρ δὴ νεῶν τότε κατέδεε ἐς τὸν ἀριθμόν.
83 Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων
[ῥήματα], παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἠώς τε διέφαινε, καὶ
οἳ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν
ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης, τὰ δὲ ἔπεα ἦν πάντα ⟨τὰ⟩ κρέσσω τοῖσι
ἥσσοσι ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὴ ἐν ἀνθρώπου φύσι καὶ καταστάσι
ἐγγίνεται· παραινέσας δὲ τούτων τὰ κρέσσω αἱρέεσθαι, καὶ κατα-
πλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νέας. καὶ οὗτοι μὲν
δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἧκε ἡ ἀπ᾽ Αἰγίνης τριήρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰα-
κίδας ἀπεδήμησε. ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἁπάσας Ἕλληνες.
84 ἀναγομένοισι δέ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ
ἄλλοι Ἕλληνες [ἐπὶ] πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὤκελλον τὰς νέας,

9 ταῦτα — κάλλιστα del. Krüger 81, 1 ταῦτα] ἐνθαῦτα Krüger 82, 2 ἀνὴρ ⟨τῶν ἐπιφανέων⟩ Schenkl 3 ἔφαινε van Herwerden 5 δὴ Krüger 83, 2 ῥήματα del. Stein | διέφαινε P: δὴ ἔφαινε α 4 ⟨τὰ⟩ add. Dobree | κρέσσω: κρείσσω α 5 δὴ A^2: δὲ α | φύσι καὶ καταστάσι: φύσει καὶ καταστάσει α 6 δὲ BC δὴ A | αἱρέεσθαι BA^2 αιρέσθαι A^1 7 ῥῆσιν A^2: κρῆσιν α | μὲν] τε Stein | ἐκέλευε P: ἐκέλευσε α 84, 2 ἐπὶ del. Bekker | ἀνέκρουόν τε Eltz.

Ἀμεινίης δὲ [Παλληνεὺς] ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει. συμπλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι ὥστε καὶ ἅπαν ἀκοῦσαι τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε· "ὦ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε;"

85 *Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους Ἴωνες· οὗτοι δ᾽ εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα. ἐθελοκάκεον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὔ. ἔχω μέν νυν συχνῶν οὐνόματα τριηράρχων καταλέξαι τῶν νέας Ἑλληνίδας ἑλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορός τε τοῦ Ἀνδροδάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἱστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. τοῦδε ⟨δὲ⟩ εἵνεκα μέμνημαι τούτων μούνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρη ἐδωρήθη πολλή. οἱ δ᾽ εὐεργέται βασιλέος ὀροσάγγαι*
86 *καλέονται Περσιστί. περὶ μέν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκεραΐζετο, αἳ μὲν ὑπ᾽ Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἳ δὲ ὑπ᾽ Αἰγινητέων. ἅτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἷόν περ ἀπέβη. καίτοι ἦσάν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν ἢ πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην, ἐδόκεέ τε ἕκαστος ἑωυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.*

---

3 *Παλληνεὺς* del. Cobet 4 *συμπλακείσησ* A²: *συμπλεκείσησ α* 11 *ἀνακρούσεσθε* (remos inhibebitis) Valla: *ἀνακρούεσθε* 85, 2 *Ἐλευσῖνός*] *Σαλαμῖνός* Löschke 3 *δ᾽ α δὲ β* 8 *δὲ* add. Reiske | *μούνων α μόνων β* 11 *χώρηι . . . πολλῆι* P 86, 4 ⟨*καὶ*⟩ *κατὰ* Stein | *οὔτε* Baiter: *οὐ* 5 *ἔμελλε*: *ἤμελλε* | *τοιοῦτό α τοιοῦτόν β* 9 *θεήσασθαι* CP: *θηήσασθαι*.

87 Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω [μετεξετέρους] εἰπεῖν ἀτρεκέως, ὡς ἕκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ᾽ ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλέϊ. ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡ νηῦς ἡ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ ἣ οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν, ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἦσαν ἄλλαι νέες φίλιαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα, ἔδοξέ οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ· διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλίῃ ἀνδρῶν τε Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. εἰ μὲν καί τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἑλλήσποντον ἐόντων, οὐ μέντοι ἔχω γε εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νηῦς. ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη διπλᾶ ἑωυτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο· ὅ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος ὡς εἶδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἐτράπετο.

88 τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γενέσθαι ⟨ὥστε⟩ διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι, τοῦτο δὲ συνέβη ὥστε κακὸν ἐργασαμένην ἀπὸ τούτων αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβαλοῦσαν, καὶ δή τινα εἰπεῖν τῶν παρεόντων· "δέσποτα, ὁρᾷς Ἀρτεμισίην, ὡς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε;" καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπιστέατο εἶναι πολεμίην. τά τε γὰρ ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεικεν ἐς εὐτυχίην γενόμενα, καὶ τὸ τῶν ἐκ τῆς Καλυνδικῆς νεὸς μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἰπεῖν λέγεται πρὸς τὰ

87, 1 μετεξετέρους del. Stein 5 νηῦσ α ναῦσ β 6 νεός: νεώσ | ἣ α ἢ β | ἔμπροσθε α ἔμπροσθεν β 8 συνήνεικε β συνήνεγκε α 10 τε] δὲ Kallenberg 16 νεὸσ β B νεῶσ A 88, 1 τοιοῦτο α τοιοῦτον β | ⟨ὥστε⟩ διαφυγεῖν Stein: διαφυγέειν 4 βασιλέα ⟨τε⟩ Stein | ἐμβάλλουσαν Naber 6 ⟨ἢ⟩ καὶ νέα Naber 8 νεὸσ α νεῶσ β.

φραζόμενα· "οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες." ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἰπεῖν.

89 *Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐὼν ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοί τε καὶ ὀνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δέ τινες καὶ Ἑλλήνων· ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμενοι, ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο· οἱ γὰρ ὄπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῇσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλέϊ, τῇσι σφετέρῃσι νηυσὶ φευγούσῃσι περιέπιπτον.*

90 *Ἐγένετο δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ· τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες διεφθάρατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον τοὺς Ἴωνας, ὡς δι᾽ ἐκείνους ἀπολοίατο αἱ νέες, ὡς προδόντων. συνήνεικε ὦν οὕτω, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηϊκίη νηῦς. ἥ τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναίη νηῦς κατέδυσε τῶν Σαμοθρηΐκων τὴν νέα. ἅτε δὲ ἐόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρήϊκες τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. ταῦτα γενόμενα τοὺς Ἴωνας ἐρρύσατο· ὡς γὰρ εἶδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασαμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καί σφεων ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. ὅκως γάρ τινα ἴδοι Ξέρξης τῶν ἑωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος*

89, 2 ⟨δὲ⟩ *ἐὼν* Kallenberg 5 *νέεσ: νῆεσ* | *καὶ*] *οἱ* Krüger 8 *ὄπισθε* α *ὄπισθεν* β 9 *πρόσθε* α *πρόσθεν* β 11 ⟨*τῇσι*⟩ *φευγούσῃσι* Stein **90,1** *Φοινίκων* H. Stephanus: *φοίνικεσ* 2 *διεφθάρατο: διεφθαρέατο* 4 *οὕτω* ⟨*γενέσθαι*⟩ Stein 6 *σαμοθρηικίη* R *σαμοθραικίη* B *σαμοθρακίη* AV′ 7 *αἰγιναίη* α *αιγινέη* β 8 *σαμοθρηΐκων* α *σαμοθρηκῶν* β | *δὲ* Pmarg.: *δὴ* 13 *ἐκέλευε* Iacobitz.

ὑπὸ τῷ ὄρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυν-
θάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρόθεν
τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δέ τι καὶ προσεβάλετο φίλος
ἐὼν Ἀριαράμνης ἀνὴρ Πέρσης παρεὼν τούτου τοῦ Φοινικηίου πάθεος.
οἳ μὲν δὴ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐτράποντο.

Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς 91
τὸ Φάληρον, Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ ἔργα ἀπεδέξαντο
λόγου ἄξια. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεράϊζον τάς
τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς
ἐκπλεούσας· ὅκως δέ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι
ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας. ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἥ τε Θε- 92
μιστοκλέος διώκουσα νέα, καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κρίου ἀνδρὸς
Αἰγινήτεω νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίῃ, ἥ περ εἷλε τὴν προφυλάσσουσαν
ἐπὶ Σκιάθῳ τὴν Αἰγιναίην, ἐπ᾽ ἧς ἔπλεε Πυθέης ὁ Ἰσχενόου, τὸν
οἱ Πέρσαι κατακοπέντα ἀρετῆς εἵνεκα εἶχον ἐν τῇ νηὶ ἐκπαγλεό-
μενοι· τὸν δὴ περιάγουσα ἅμα τοῖσι Πέρσῃσι ἥλω νηῦς ἡ Σιδωνίη,
ὥστε Πυθέην οὕτω σωθῆναι ἐς Αἴγιναν. ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νέα
τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήιον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος,
καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν
μηδισμὸν ὀνειδίζων. ταῦτα μέν νυν νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος
ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα· οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νέες περιεγέ-
νοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν.

Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγινῆται, 93
ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης καὶ Ἀθη-
ναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλληνεύς, ὃς καὶ
Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. εἰ μέν νυν ἔμαθε, ὅτι ἐν ταύτῃ πλέοι Ἀρ-
τεμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον ἢ εἷλέ μιν ἢ καὶ αὐτὸς ἥλω.
τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκεκέλευστο, πρὸς δὲ καὶ
ἄεθλον ἔκειτο μύριαι δραχμαί, ὃς ἄν μιν ζωὴν ἕλῃ· δεινὸν γάρ τι
ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι. αὕτη μὲν δή,

18 δέ τι Bekker: δ᾽ ἔτι β δὲ ἔτι α 19 ⟨Ἰώνων⟩ ἐὼν Abresch, ἐὼν Ἴωσι Stein **92**, 4 Ἰσχενόου H. Stephanus: ἰσχένου 6 ⟨ἡ⟩ νηῦς Stein 8 ἔγνω ⟨τε⟩ Stein 10 ⟨τῇ⟩ νηὶ Reiske, ⟨σὺν τῇ⟩ νηὶ van Herwerden **93**, 3 ἀναγυράσιοσ α ἀναγυρρ(ρ[ρ] V)άσιοσ β 4 ἐπεδίωξε α ἐπεδίωξεν β.

ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε· ἦσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φαλήρῳ.

94 Ἀδείμαντον δὲ τὸν Κορίνθιον στρατηγὸν λέγουσι Ἀθηναῖοι αὐτίκα κατ᾽ ἀρχάς, ὡς συνέμισγον αἱ νέες, ἐκπλαγέντα τε καὶ ὑπερδείσαντα, τὰ ἱστία ἀειράμενον οἴχεσθαι φεύγοντα, ἰδόντας δὲ τοὺς Κορινθίους τὴν στρατηγίδα φεύγουσαν ὡσαύτως οἴχεσθαι. ὡς δὲ ἄρα φεύγοντας γίνεσθαι τῆς Σαλαμινίης κατὰ ἱρὸν Ἀθηναίης Σκιράδος, περιπίπτειν σφι κέλητα θείῃ πομπῇ, τὸν οὔτε πέμψαντα φανῆναι οὐδένα, οὔτε τι τῶν ἀπὸ τῆς στρατιῆς εἰδόσι προσφέρεσθαι τοῖσι Κορινθίοισι. τῇδε δὲ συμβάλλονται εἶναι θεῖον τὸ πρᾶγμα. ὡς γὰρ ἀγχοῦ γενέσθαι τῶν νεῶν, τοὺς ἀπὸ τοῦ κέλητος λέγειν τάδε· "Ἀδείμαντε, σὺ μὲν ἀποστρέψας τὰς νέας ἐς φυγὴν ὅρμησαι καταπροδοὺς τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι, ὅσον αὐτοὶ ἠρῶντο ἐπικρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν." ταῦτα λεγόντων, ἀπιστέειν γὰρ τὸν Ἀδείμαντον, αὖτις τάδε λέγειν, ὡς αὐτοὶ οἷοί τε εἶεν ἀγόμενοι ὅμηροι ἀποθνήσκειν, ἢν μὴ νικῶντες φαίνωνται οἱ Ἕλληνες. οὕτω δὴ ἀποστρέψαντα τὴν νέα αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἐπ᾽ ἐξεργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον. τούτους μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων, οὐ μέντοι αὐτοί γε Κορίνθιοι ὁμολογέουσι, ἀλλ᾽ ἐν πρώτοισι σφέας αὐτοὺς τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι· μαρτυρεῖ δέ σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς.

95 Ἀριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίεε· παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων, οἳ παρατετάχατο παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν [νῆσον] ἀπέβησε ἄγων, οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησῖδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.

96 Ὡς δὲ ἡ ναυμαχίη διελέλυτο, κατειρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἕλληνες τῶν ναυηγίων ὅσα ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἐόντα, ἕτοιμοι

---

9 πρότερόν ⟨μοι⟩ van Herwerden | ἦσαν — 10 Φαλήρῳ del. Krüger 94, 1 Κορινθίων Naber 3 τὰ del. Krüger 5 σκιράδοσ α σκιρράδοσ β 8 τῇ δὴ Stein 10 νέας: ναῦσ | ὅρμησαι α ὥρμησαι β 11 αὐτοὶ α αὖ β 12 ἐπικρατήσαντες Stein 13 ⟨καὶ⟩ ὡς Stein | οἷοί τε] ἕτοιμοι Naber, ἄρτιοι van Herwerden 95, 5 νῆσον del. Cobet 96, 2 ταύτηι α ταύτῃ ἔτι β.

ἦσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην, ἐλπίζοντες τῇσι περιεούσῃσι νηυσὶ ἔτι χρήσεσθαι βασιλέα. τῶν δὲ ναυηγίων πολλὰ ὑπολαβὼν ἄνεμος ζέφυρος ἔφερε τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τὴν ἠιόνα τὴν καλεομένην Κωλιάδα· ὥστε ἀποπλησθῆναι τὸν χρησμὸν τόν τε ἄλλον πάντα τὸν περὶ τῆς ναυμαχίης ταύτης εἰρημένον Βάκιδι καὶ Μουσαίῳ, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὰ ναυήγια τὰ ταύτῃ ἐξενειχθέντα τὸ εἰρημένον πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τούτων ἐν χρησμῷ Λυσιστράτῳ Ἀθηναίῳ ἀνδρὶ χρησμολόγῳ, τὸ ἐλελήθεε πάντας τοὺς Ἕλληνας,

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖσι φρύξουσι.

τοῦτο δὲ ἔμελλε ἀπελάσαντος βασιλέος ἔσεσθαι.

97 *Ξέρξης δὲ ὡς ἔμαθε τὸ γεγονὸς πάθος, δείσας, μή τις τῶν Ἰώνων ὑποθῆται τοῖσι Ἕλλησι ἢ αὐτοὶ νοήσωσι πλέειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον λύσοντες τὰς γεφύρας, καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κινδυνεύσῃ ἀπολέσθαι, δρησμὸν ἐβούλευε. θέλων δὲ μὴ ἐπίδηλος εἶναι μήτε τοῖσι Ἕλλησι μήτε τοῖσι ἑωυτοῦ, ἐς τὴν Σαλαμῖνα χῶμα ἐπειρᾶτο διαχοῦν, γαύλους τε Φοινικηίους συνέδεε, ἵνα ἀντί τε σχεδίης ἔωσι καὶ τείχεος, ἀρτέετό τε ἐς πόλεμον ὡς ναυμαχίην ἄλλην ποιησόμενος. ὁρῶντες δέ μιν πάντες οἱ ἄλλοι ταῦτα πρήσσοντα εὖ ἠπιστέατο, ὡς ἐκ παντὸς νόου παρεσκεύασται μένων πολεμήσειν· Μαρδόνιον δ᾽ οὐδὲν τούτων ἐλάνθανε ὡς μάλιστα ἔμπειρον ἐόντα τῆς ἐκείνου διανοίης.*

98 *Ταῦτά τε ἅμα Ξέρξης ἐποίεε, καὶ ἔπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι συμφορήν. τούτων δὲ τῶν ἀγγέλων ἔστι οὐδέν, ὅ τι θᾶσσον παραγίνεται θνητὸν ἐόν· οὕτω τοῖσι Πέρσῃσι ἐξεύρηται τοῦτο. λέγουσι γάρ, ὡς ὅσων ἂν ἡμερέων ⟨ᾖ⟩ ἡ πᾶσα ὁδός, τοσοῦτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διέστασι, κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἑκάστην ἵππος τε καὶ ἀνὴρ τεταγμένος· τοὺς οὔτε νιφετός, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ ἔργει μὴ οὐ κατανύσαι τὸν προκείμενον αὐτῷ δρόμον τὴν ταχίστην. ὁ μὲν δὴ πρῶτος δραμὼν*

---

6 *ἀποπλησθῆναι* Valla (ut impletum sit): *ἀποπλῆσαι* (*ἀποπλῆσθαι* Buttmann, *ἀποπεπλῆσθαι* Abicht) 7 *καὶ Μουσαίῳ* suspecta Steinio 10 *λέληθε* Stein 11 *φρύξουσι* Ioach. Kuhn: *φρίξουσι* 97, 4 *ἐπίδηλοσ* α *ἐπίδημοσ* β 9 *εὖ* del. Krüger 98, 2 *παρεοῦσάν* P: *παροῦσαν* 4 *ὅσων* Bβ *ὅσον* A, *ὁσέων* Stein | ⟨ᾖ⟩ add. Schaefer 6 *ἵπποσ* α *ἵπποι* β | *οὔτε*] *οὐ* Cobet.

παραδιδοῖ τὰ ἐντεταλμένα τῷ δευτέρῳ, ὁ δὲ δεύτερος τῷ τρίτῳ· τὸ δὲ ἐνθεῦτεν ἤδη κατ᾽ ἄλλον ⟨καὶ ἄλλον⟩ διεξέρχεται παραδιδόμενα, κατά περ ⟨ἐν⟩ Ἕλλησι ἡ λαμπαδηφορίη, τὴν τῷ Ἡφαίστῳ
99 *ἐπιτελέουσι. τοῦτο τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι ἀγγαρήιον. ἡ μὲν δὴ πρώτη ἐς Σοῦσα ἀγγελίη ἀπικομένη, ὡς ἔχοι Ἀθήνας Ξέρξης, ἔτερψε οὕτω δή τι Περσέων τοὺς ὑπολειφθέντας, ὡς τάς τε ὁδοὺς μυρσίνῃ πάσας ἐστόρεσαν καὶ ἐθυμίων θυμιήματα καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἐν θυσίῃσί τε καὶ εὐπαθείῃσι. ἡ δὲ δευτέρη σφι ἀγγελίη ἐπεσελθοῦσα συνέχεε οὕτω, ὥστε τοὺς κιθῶνας κατηρείξαντο πάντες, βοῇ τε καὶ οἰμωγῇ ἐχρέωντο ἀπλέτῳ, Μαρδόνιον ἐν αἰτίῃ τιθέντες. οὐκ οὕτω δὲ περὶ τῶν νεῶν ἀχθόμενοι ταῦτα οἱ Πέρσαι ἐποίευν, ὡς περὶ αὐτῷ Ξέρξῃ δειμαίνοντες.*

100 *Καὶ περὶ Πέρσας μὲν ἦν ταῦτα τὸν πάντα μεταξὺ χρόνον γενόμενον, μέχρι οὗ Ξέρξης αὐτός σφεας ἀπικόμενος ἔπαυσε. Μαρδόνιος δὲ ὁρῶν μὲν Ξέρξην συμφορὴν μεγάλην ἐκ τῆς ναυμαχίης ποιεύμενον, ὑποπτεύων δὲ αὐτὸν δρησμὸν βουλεύειν ἐκ τῶν Ἀθηνέων, φροντίσας πρὸς ἑωυτὸν ὡς δώσει δίκην ἀναγνώσας βασιλέα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καί οἱ κρέσσον εἴη ἀνακινδυνεῦσαι ἢ κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα ἢ αὐτὸν καλῶς τελευτῆσαι τὸν βίον ὑπὲρ μεγάλων αἰωρηθέντα· πλέον μέντοι ἔφερέ οἱ ἡ γνώμη κατεργάσεσθαι τὴν Ἑλλάδα· λογισάμενος ὦν ταῦτα προσέφερε τὸν λόγον τόνδε· "δέσποτα, μήτε λυπέο μήτε συμφορὴν μηδεμίαν μεγάλην ποιεῦ τοῦδε τοῦ γεγονότος εἵνεκα πρήγματος. οὐ γὰρ ξύλων ἀγὼν ὁ τὸ πᾶν φέρων ἐστὶ ἡμῖν, ἀλλ᾽ ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων. σοὶ δὲ οὔτε τις τούτων τῶν τὸ πᾶν σφίσι ἤδη δοκεόντων κατεργάσθαι ἀποβὰς ἀπὸ τῶν νεῶν πειρήσεται ἀντιωθῆναι, οὔτ᾽ ἐκ τῆς ἠπείρου*

---

10 ⟨*καὶ ἄλλον*⟩ add. Valla (alium atque alium) 11 ⟨*ἐν*⟩ add. Stein | *λαμπαδηφορίη α λαμπαδιφορίη β* **99,** 2 *ἀγγαρήιον α ἀγγειρήϊον β* 4 *ὡς τάς τε*] *ὥστε τὰς* Cobet 5 *θυσίῃσί*] *εὐθυμίῃσί* Naber | *εὐπαθείῃσι*: *εὐπαθίῃισι α εὐπαθίῃσιν β* 6 *ἐπεσελθοῦσα* Reiske: *ἐπεξελθοῦσα* | *τούς* ⟨*τε*⟩ Stein | *κατηρείξαντο* Cobet: *κατερρήξαντο* 7 ⟨*καὶ*⟩ *βοῇ* Stein, *βοῇ* ⟨*δέ*⟩ Kallenberg 8 *νεῶν*: *νηῶν* **100,** 1 ⟨*τὸν*⟩ *μεταξὺ* Krüger 2 *γινόμενον* Bekker, *γινόμενα* Stein | *σφεα* van Herwerden 8 *ἡ α*, om. *β* | *κατεργάσεσθαι* Cobet: *κατεργάσασθαι* (-*γάσθαι* V) 9 *προσέφερέ* ⟨*οἱ*⟩ Stein 13 *σφίσι* Stein: *σφι* | *κατεργάσθαι α κατεργάσασθαι β*.

τῇσδε· οἵ τε ἡμῖν ἠντιώϑησαν, ἔδοσαν δίκας. εἰ μέν νυν δοκέει, αὐτίκα πειρώμεϑα τῆς Πελοποννήσου· εἰ δὲ καὶ δοκέει ἐπισχεῖν, παρέχει ποιέειν ταῦτα. μηδὲ δυσϑύμει· οὐ γάρ ἔστι Ἕλλησι οὐδεμία ἔκδυσις μὴ οὐ δόντας λόγον τῶν ἐποίησαν νῦν τε καὶ πρότερον εἶναι σοὺς δούλους. μάλιστα μέν νυν ταῦτα ποιέειν· εἰ δ᾽ ἄρα τοι βεβούλευται αὐτὸν ἀπελαύνοντα ἀπάγειν τὴν στρατιήν, ἄλλην ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε βουλήν. σὺ Πέρσας, βασιλεῦ, μὴ ποιήσῃς καταγελάστους γενέσϑαι Ἕλλησι· οὐδὲν γὰρ ἐν Πέρσῃσί τοί τι δεδήληται τῶν πρηγμάτων, οὐδ᾽ ἐρεῖς, ὅκου ἐγενόμεϑα ἄνδρες κακοί. εἰ δὲ Φοίνικές τε καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Κύπριοί τε καὶ Κίλικες κακοὶ ἐγένοντο, οὐδὲν πρὸς Πέρσας τοῦτο προσήκει τὸ πάϑος. ἤδη ὦν, ἐπειδὴ οὐ Πέρσαι τοι αἴτιοί εἰσι, ἐμοὶ πείϑεο· εἴ τοι δέδοκται μὴ παραμένειν, σὺ μὲν ἐς ἤϑεα τὰ σεωυτοῦ ἀπέλαυνε, τῆς στρατιῆς ἀπάγων τὸ πολλόν, ἐμὲ δέ σοι χρὴ τὴν Ἑλλάδα παρασχεῖν δεδουλωμένην, τριήκοντα μυριάδας τοῦ στρατοῦ ἀπολεξάμενον."

Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη τε καὶ ἥσϑη, πρὸς 101
Μαρδόνιόν τε βουλευσάμενος ἔφη ὑποκρινέεσϑαι ὁκότερον ποιήσει τούτων. ὡς δὲ ἐβουλεύετο ἅμα Περσέων τοῖσι ἐπικλήτοισι, ἔδοξέ οἱ καὶ Ἀρτεμισίην ἐς συμβουλὴν μεταπέμψασϑαι, ὅτι πρότερον ἐφαίνετο μούνη νοέουσα τὰ ποιητέα ἦν. ὡς δὲ ἀπίκετο ἡ Ἀρτεμισίη, μεταστησάμενος τοὺς ἄλλους, τούς τε συμβούλους Περσέων καὶ τοὺς δορυφόρους, ἔλεξε Ξέρξης τάδε· "κελεύει με Μαρδόνιος μένοντα αὐτοῦ πειρᾶσϑαι τῆς Πελοποννήσου, λέγων, ὥς μοι Πέρσαι τε καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς οὐδενὸς μεταίτιοι πάϑεός εἰσι, ἀλλὰ βουλομένοισί σφι γένοιτ᾽ ἂν ἀπόδεξις. ἐμὲ ὦν ἢ ταῦτα κελεύει ποιέειν, ἢ αὐτὸς ἐϑέλει τριήκοντα μυριάδας ἀπολεξάμενος τοῦ στρατοῦ παρασχεῖν μοι τὴν Ἑλλάδα δεδουλωμένην, αὐτὸν δέ με κελεύει ἀπελαύνειν σὺν τῷ λοιπῷ στρατῷ ἐς ἤϑεα τὰ ἐμά. σὺ ὦν ἐμοί, καὶ γὰρ περὶ τῆς ναυμαχίης εὖ συνεβούλευσας τῆς γενομένης οὐκ

---

19 *σοὺσ α τοὺσ β* | *ποιέειν* R *ποιέεν* V′ *ποίεε α* 20 *ἀπάγειν α ἀπαγαγεῖν β* 22 *οὐδὲ* Stein | *Πέρσῃσί τοί τι* Valckenaer: *πέρσηισι τοισι α τοῖσι πέρσησι β* 27 *παραμένειν α παραμενέειν β* | *τὰ σεωυτοῦ β τὰσ εωυτοῦ α* **101**, 2 *ὑποκρινέεσϑαι* Bredow: *ἀποκρινεῖσϑαι* 4 *ἐσ συμβουλίην α ἐπὶ συμβουλὴν β* 13 *λοιπῷ β λυπῶι α* a. corr.

ἐῶσα ποιέεσθαι, νῦν τε συμβούλευσον, ὁκότερα ποιέων ἐπιτύχω
102 εὖ βουλευσάμενος.” ὁ μὲν ταῦτα συνεβουλεύετο, ἡ δὲ λέγει τάδε·
“βασιλεῦ, χαλεπὸν μέν ἐστι συμβουλευομένῳ τυχεῖν τὰ ἄριστα εἴπασαν, ἐπὶ μέντοι τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι δοκέει μοι αὐτὸν μέν σε ἀπελαύνειν ὀπίσω, Μαρδόνιον δέ, εἰ ἐθέλει τε καὶ ὑποδέκεται ταῦτα ποιήσειν, αὐτοῦ καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐθέλει. τοῦτο μὲν γάρ, ἢν καταστρέψηται τά φησι θέλειν καί οἱ προχωρήσῃ τὰ νοέων λέγει, σὸν τὸ ἔργον, ὦ δέσποτα, γίνεται· οἱ γὰρ σοὶ δοῦλοι κατεργάσαντο. τοῦτο δέ, ἢν τὰ ἐναντία τῆς Μαρδονίου γνώμης γένηται, οὐδεμία συμφορὴ μεγάλη ἔσται σέο τε περιεόντος καὶ ἐκείνων τῶν πρηγμάτων [περὶ οἶκον τὸν σόν]· ἢν γὰρ σύ τε περιῇς καὶ οἶκος ὁ σός, πολλοὺς πολλάκις ἀγῶνας δραμέονται περὶ σφέων αὐτῶν οἱ Ἕλληνες. Μαρδονίου δέ, ἤν τι πάθῃ, λόγος οὐδεὶς γίνεται· οὐδέ τι νικῶντες οἱ Ἕλληνες νικῶσι, δοῦλον σὸν ἀπολέσαντες· σὺ δέ, τῶν εἵνεκα τὸν στόλον ἐποιήσαο, πυρώσας τὰς Ἀθήνας ἀπελᾷς.”
103 Ἥσθη τε δὴ τῇ συμβουλῇ Ξέρξης· λέγουσα γὰρ ἐπετύγχανε τά περ αὐτὸς ἐνόεε. οὐδὲ γὰρ εἰ πάντες καὶ πᾶσαι συνεβούλευον αὐτῷ μένειν, ἔμενε ἂν δοκέειν ἐμοί· οὕτω καταρρωδήκεε. ἐπαινέσας δὲ τὴν Ἀρτεμισίην, ταύτην μὲν ἀποστέλλει ἄγουσαν αὐτοῦ τοὺς
104 παῖδας ἐς Ἔφεσον· νόθοι γάρ τινες παῖδές οἱ συνείποντο. συνέπεμπε δὲ τοῖσι παισὶ φύλακον Ἑρμότιμον, γένος μὲν ἐόντα Πηδασέα, φερόμενον δὲ οὐ τὰ δεύτερα τῶν εὐνούχων παρὰ βασιλέϊ· [οἱ δὲ Πηδασέες οἰκέουσι ὑπὲρ Ἁλικαρνησσοῦ· ἐν δὲ τοῖσι Πηδάσοισι τούτοισι τοιόνδε φέρεται πρῆγμα γίνεσθαι· ἐπεὰν τοῖσι ἀμφικτυόσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέουσι τῆς πόλιος μέλλῃ τι ἐντὸς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπόν, τότε ἡ ἱερείη αὐτόθι τῆς Ἀθηναίης

15 τε] ἄγε Stein **102**, 2 ⟨τοι⟩ τυχεῖν Stein 4 ὑποδέκεται α ὑποδέδεκται β 5 τοῦτο — 6 ἐθέλει om. R 6 θέλειν B A^2 θέλει A^1 ἐθέλει V | προχωρήσηι α προχωρήσει β 7 νοέειν Stein 10 περὶ — σόν del. Stein 14 ἐποιήσαο: ἐποιήσω | ἀπέλασον Naber **103**, 1 δὴ α, om. β | συμβουλῇ β συμβουλίηι α 2 καὶ πᾶσαι del. Kallenberg 4 ταύτην α ταύτην τὴν β | τοὺσ β, om. α 5 συνείποντο β συνέσποντο α **104**, 4 οἵ — **105**, 2 ἦν del. Valckenaer 4 ἁλικαρνησσοῦ β ἁλικαρνησοῦ α 5 τούτοισι β τουτέοισι α | φέρεται β συμφέρεται α 7 ἱερείη α ἱρέη β.

φύει πώγωνα μέγαν. τοῦτο δέ σφι δὶς ἤδη ἐγένετο. ἐκ τούτων 105
δὴ τῶν Πηδασέων ὁ Ἑρμότιμος ἦν] τῷ μεγίστη τίσις ἤδη ἀδικηθέντι ἐγένετο πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. ἁλόντα γὰρ αὐτὸν ὑπὸ πολεμίων καὶ πωλεόμενον ὠνέεται Πανιώνιος ἀνὴρ Χῖος, ὃς τὴν ζόην κατεστήσατο ἀπ᾽ ἔργων ἀνοσιωτάτων· ὅκως γὰρ κτήσαιτο παῖδας εἴδεος ἐπαμμένους, ἐκτάμνων ἀγινέων ἐπώλεε ἐς Σάρδις τε καὶ Ἔφεσον χρημάτων μεγάλων. παρὰ γὰρ τοῖσι βαρβάροισι τιμιώτεροί εἰσι οἱ εὐνοῦχοι πίστιος εἵνεκα τῆς πάσης τῶν ἐνορχίων. ἄλλους τε δὴ ὁ Πανιώνιος ἐξέταμε πολλούς, ἅτε ποιεύμενος ἐκ τούτου τὴν ζόην, καὶ δὴ καὶ τοῦτον. καὶ οὐ γὰρ τὰ πάντα ἐδυστύχεε ὁ Ἑρμότιμος, ἀπικνέεται ἐκ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλέα μετ᾽ ἄλλων δώρων, χρόνου δὲ προϊόντος πάντων τῶν εὐνούχων
ἐτιμήθη μάλιστα παρὰ Ξέρξῃ. ὡς δὲ τὸ στράτευμα τὸ Περσικὸν 106
ὅρμα βασιλεὺς ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐὼν ἐν Σάρδισι, ἐνθαῦτα καταβὰς κατὰ δή τι πρῆγμα ὁ Ἑρμότιμος ἐς γῆν τὴν Μυσίην, τὴν Χῖοι νέμονται, Ἀταρνεὸς δὲ καλέεται, εὑρίσκει τὸν Πανιώνιον ἐνθαῦτα. ἐπιγνοὺς δὲ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς καὶ φιλίους λόγους, πρῶτα μέν οἱ καταλέγων, ὅσα αὐτὸς δι᾽ ἐκεῖνον ἔχοι ἀγαθά, δεύτερα δέ οἱ ὑπισχνεύμενος ἀντὶ τούτων, ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσει, ἢν κομίσας τοὺς οἰκέτας οἰκέῃ ἐκείνῃ, ὥστε ὑποδεξάμενον ἄσμενον τοὺς λόγους τὸν Πανιώνιον κομίσαι τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα. ὡς δὲ ἄρα πανοικίῃ μιν περιέλαβε, ἔλεγε ὁ Ἑρμότιμος τάδε· "ὦ πάντων ἀνδρῶν ἤδη μάλιστα ἀπ᾽ ἔργων ἀνοσιωτάτων τὸν βίον κτησάμενε, τί [σε] ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς ἢ τῶν ἐμῶν τις ἐργάσατο ἢ σὲ ἢ τῶν σῶν τινα, ὅτι με ἀντ᾽ ἀνδρὸς ἐποίησας τὸ μηδὲν εἶναι;

105, 4. 9 πανιώνιοσ α παιώνιοσ β 5 ζόην α ζωην β | κατεκτήσατο Cobet 6 ἐκταμὼν Reiske | ἐπώλεε ἀγινέων Stein | σάρδισ τε καὶ α σάρδιάσ τε καὶ ἐσ β 8 εἵνεκα α εἵνεκεν (-ε V) β | ἐνορχίων α ἐνορχϊέων β 9 ποιεύμενοσ α ποιεόμενοσ β 13 ἐτιμήθη μάλιστα παρὰ ξέρξηι α μάλιστα ἐτιμήθη παρὰ βασιλεῖ ξέρξη β **106,** 2 ὅρμα β ὥρμα α | ἐνθαῦτα α ἐνθαῦτα δὴ (δὶ R) β 4 χῖοι β χῖοι μὲν α | ἀταρνέοσ β ἀταρνεὺσ α 4. 9. 20 πανιώνιον α παιώνιον β 5 ἔλεγε α ἔλεγεν ἄρα β 7 ποιήσει β ποιήσειεν α 8 κομίσασ α κομισάμενοσ β | ἐκεῖ van Herwerden 12 σε del. Cobet | τισ β τισ σε προγόνων α.

ἐδόκεές τε θεοὺς λήσειν, οἷα ἐμηχανῶ τότε· οἵ σε ποιήσαντα ἀνόσια, νόμῳ δικαίῳ χρεώμενοι, ὑπήγαγον ἐς χεῖρας τὰς ἐμάς, ὥστε σε μὴ μέμψασθαι τὴν ἀπ᾽ ἐμέο τοι ἐσομένην δίκην." ὡς δέ οἱ ταῦτα ὠνείδισε, ἀχθέντων τῶν παίδων ἐς ὄψιν ἠναγκάζετο ὁ Πανιώνιος τῶν ἑωυτοῦ παίδων, τεσσέρων ἐόντων, τὰ αἰδοῖα ἀποτάμνειν, ἀναγκαζόμενος δὲ ἐποίεε ταῦτα· αὐτοῦ τε, ὡς ταῦτα ἐργάσατο, οἱ παῖδες ἀναγκαζόμενοι ἀπέταμνον. Πανιώνιον μέν νυν οὕτω περιῆλθε ἥ τε τίσις καὶ Ἑρμότιμος.

107 Ξέρξης δὲ ὡς τοὺς παῖδας ἐπέτρεψε Ἀρτεμισίῃ ἀπάγειν ἐς Ἔφεσον, καλέσας Μαρδόνιον ἐκέλευέ μιν τῆς στρατιῆς διαλέγειν, τοὺς βούλεται, καὶ ποιέειν τοῖσι λόγοισι τὰ ἔργα πειρώμενον ὅμοια. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην ἐς τοσοῦτο ἐγίνετο, τῆς δὲ νυκτὸς κελεύσαντος βασιλέος τὰς νέας οἱ στρατηγοὶ ἐκ τοῦ Φαλήρου ἀπῆγον ὀπίσω ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς τάχεος εἶχε ἕκαστος, διαφυλαξούσας τὰς σχεδίας πορευθῆναι βασιλέϊ. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἦσαν Ζωστῆρος πλέοντες οἱ βάρβαροι, ἀνατείνουσι γὰρ ἄκραι λεπταὶ τῆς ἠπείρου, ταύτας ἔδοξάν τε νέας εἶναι καὶ ἔφευγον ἐπὶ πολλόν· χρόνῳ δὲ μαθόντες, ὅτι οὐ νέες εἶεν, ἀλλ᾽ ἄκραι, συλλεχθέντες ἐκομίζοντο.

108 Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγίνετο, ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες κατὰ χώρην μένοντα τὸν στρατὸν τὸν πεζὸν ἤλπιζον καὶ τὰς νέας εἶναι περὶ Φάληρον, ἐδόκεόν τε ναυμαχήσειν σφέας, παραρτέοντό τε ὡς ἀλεξησόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς νέας οἰχωκυίας, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐδόκεε ἐπιδιώκειν. τὸν μέν νυν ναυτικὸν τὸν Ξέρξεω στρατὸν οὐκ ἐπεῖδον διώξαντες μέχρι Ἄνδρου, ἐς δὲ τὴν Ἄνδρον ἀπικόμενοι ἐβουλεύοντο. Θεμιστοκλέης μέν νυν γνώμην ἀπεδείκνυτο διὰ νήσων τραπομένους καὶ ἐπιδιώξαντας τὰς νέας πλέειν ἰθέως

---

14 ⟨δέ⟩ σε Stein 15 ἐσ α, om. β 16 μέμψεσθαι Cobet | τοι α του β 17 πανιώνιοσ α παιώνιοσ β 21 τε α, om. β **107**, 2 ἐκέλευέ β ἐκέλευσέ α 3 πειρώμενον del. Kallenberg 4 τοσοῦτο α τοσοῦτον β 5. 9 νέασ α νῆασ β 6 εἶχε α ἔσχεν β | διαφυλαξούσασ α φυλαξούσασ β 8 πλέοντεσ α πλώοντεσ β 9 . ταύτασ β ταύτησ, α, ταύτῃ Kallenberg 10 νέεσ C: νῆεσ **108**, 1 ὁρῶντεσ α ὁρέοντεσ β 2. 4. 8 νέασ α νῆασ β 4 δὲ α δ᾽ β | οἰχωκυίασ α ὠχωκυίασ (-α R) β 5 νυν ναυτικὸν τὸν ξέρξεω στρατὸν α ναυτικὸν (om. R) στρατὸν τὸν ξέρξεω β 7 ἀπεδείκνυτο α ἐπεδείκνυτο β 8 πλέειν α πλώειν β

ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον λύσοντας τὰς γεφύρας· Εὐρυβιάδης δὲ τὴν ἐναντίην ταύτῃ γνώμην ἐτίθετο, λέγων, ὡς εἰ λύσουσι τὰς σχεδίας, τοῦτ' ἂν μέγιστον πάντων σφι κακῶν τὴν Ἑλλάδα ἐργασαίατο. εἰ γὰρ ἀναγκασθείη ἀπολαμφθεὶς ὁ Πέρσης μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, πειρῷτο ἂν ἡσυχίην μὴ ἄγειν, ὡς ἄγοντι μέν οἱ ἡσυχίην οὔτε τι προχωρέειν οἷόν τε ἔσται τῶν πρηγμάτων οὔτε τις κομιδὴ τὸ ὀπίσω φανήσεται, λιμῷ τέ οἱ ἡ στρατιὴ διαφθερέεται, ἐπιχειρέοντι δὲ αὐτῷ καὶ ἔργου ἐχομένῳ πάντα τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην οἷά τε ἔσται προσχωρῆσαι κατὰ πόλις τε καὶ κατὰ ἔθνεα, ἤτοι ἁλισκομένων γε ἢ πρὸ τούτου ὁμολογεόντων· τροφήν τε ἕξειν σφέας τὸν ἐπέτειον αἰεὶ τῶν Ἑλλήνων καρπόν. ἀλλὰ δοκέειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ οὐ μενέειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὸν Πέρσην· ἐατέον ὦν εἶναι φεύγειν, ἐς ὃ ἔλθῃ φεύγων ἐς τὴν ἑωυτοῦ· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ περὶ τῆς ἐκείνου ποιέεσθαι ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐκέλευε. ταύτης δὲ εἴχοντο τῆς γνώμης καὶ Πελοποννησίων τῶν ἄλλων οἱ στρατηγοί.
ὡς δὲ ἔμαθε ὅτι οὐ πείσει τούς γε πολλοὺς πλέειν ἐς τὸν Ἑλλήσ- 109
ποντον ὁ Θεμιστοκλέης, μεταβαλὼν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (οὗτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφευγότων περιημέκτεον, ὁρμέατό τε ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πλέειν καὶ ἐπὶ σφέων αὐτῶν βαλόμενοι, εἰ ὦλλοι μὴ βουλοίατο) ἔλεγέ σφι τάδε· "καὶ αὐτὸς ἤδη πολλοῖσι παρεγενόμην, καὶ πολλῷ πλέω ἀκήκοα τοιάδε γενέσθαι, ἄνδρας ἐς ἀναγκαίην ἀπειληθέντας [νενικημένους] ἀναμάχεσθαί τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτέρην κακότητα. ἡμεῖς δέ (εὕρημα γὰρ εὑρήκαμεν ἡμέας τε αὐτοὺς καὶ τὴν Ἑλλάδα, νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων ἀνωσάμενοι) μὴ διώκωμεν ἄνδρας φεύγοντας. τάδε γὰρ οὐκ ἡμεῖς κατεργασά-

---

11 σφι κακῶν α σφέασ κακὸν β 12 μένειν ἐν τῆι εὐρώπηι α ἐν τῇ εὐρώπῃ μένειν β, ἐν τῇ Εὐρώπῃ del. Kallenberg 13 πειρῷτο β πειρῷτ' α 14 ⟨ἐς⟩ τὸ Cobet 15 διαφθερέεται β διαφθαρέεται α | ἐπιχειρέοντι α ἐπιχωρέοντι β 19 τῶν β τὸν τῶν α 20 πέρσην α πέρσεα β 21 ἔλθῃ β ἔλθοι α 22 ἐκέλευε del. Cobet **109**, 1. 4 πλέειν α πλώειν β 2 πρὸσ α ἔλεγε πρὸσ β 3 ὁρμέατό β ὡρμέατό α 4 βαλόμενοι α βουλόμενοι β | ὦλλοι β οἱ ἄλλοι α 6 πλέω α πλείω β 7 νενικημένους del. Cobet 9 τοσοῦτον β A a. ras. τοσοῦτο B A corr. | ἀνωσάμενοι β ἀνασωσάμενοι α.

μεθα, ἀλλὰ θεοί τε καὶ ἥρωες, οἳ ἐφθόνησαν ἄνδρα ἕνα τῆς τε Ἀσίης καὶ τῆς Εὐρώπης βασιλεῦσαι, ἐόντα ἀνόσιόν τε καὶ ἀτάσθαλον· ὃς τά τε ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα· ὃς καὶ τὴν θάλασσαν ἀπεμαστίγωσε πέδας τε κατῆκε. ἀλλ' εὖ γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρεὸν ἡμῖν, νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντας ἡμέων τε αὐτῶν ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν οἰκετέων, καί τις οἰκίην τε ἀναπλασάσθω καὶ σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω, παντελέως ἀπελάσας τὸν βάρβαρον· ἅμα δὲ τῷ ἔαρι καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντου καὶ Ἰωνίης." ταῦτα ἔλεγε ἀποθήκην μέλλων ποιήσασθαι ἐς τὸν Πέρσην, ἵνα ἢν ἄρα τί μιν καταλαμβάνῃ πρὸς Ἀθηναίων πάθος, ἔχῃ ἀποστροφήν· τά περ ὦν
110 καὶ ἐγένετο. Θεμιστοκλέης μὲν ταῦτα λέγων διέβαλλε, Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείθοντο· ἐπειδὴ γὰρ καὶ πρότερον δεδογμένος εἶναι σοφὸς ἐφάνη ἐὼν ἀληθέως σοφός τε καὶ εὔβουλος, πάντως ἕτοιμοι ἦσαν λέγοντι πείθεσθαι. ὡς δὲ οὗτοί οἱ ἀνεγνωσμένοι ἦσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ὁ Θεμιστοκλέης ἄνδρας ἀπέπεμπε ἔχοντας πλοῖον, τοῖσι ἐπίστευσε σιγᾶν ἐς πᾶσαν βάσανον ἀπικνεομένοισι, τὰ αὐτὸς ἐνετείλατο βασιλέϊ φράσαι· τῶν καὶ Σίκιννος ὁ οἰκέτης αὖτις ἐγένετο. οἳ ἐπειδὴ ἀπίκοντο πρὸς τὴν Ἀττικήν, οἳ μὲν κατέμενον ἐπὶ τῷ πλοίῳ, Σίκιννος δὲ ἀναβὰς παρὰ Ξέρξην ἔλεγε τάδε· "ἔπεμψέ με Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος, στρατηγὸς μὲν Ἀθηναίων, ἀνὴρ δὲ τῶν συμμάχων πάντων ἄριστος καὶ σοφώτατος, φράσοντά τοι, ὅτι Θεμιστοκλέης ὁ Ἀθηναῖος, σοὶ βουλόμενος ὑπουργέειν, ἔσχε τοὺς Ἕλληνας τὰς νέας βουλομένους διώκειν καὶ τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ γεφύρας λύειν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίην πολλὴν κομίζεο." οἳ μὲν ταῦτα σημήναντες ἀπέπλεον ὀπίσω.

---

12 τε α, om. β 13 ἐμπιπράσ β ἐμπιπρείσ α 15 τ' ἐγκατῆκε van Herwerden 16 ἡμῖν νῦν Bekker | μὲν ⟨χρεόν ἐστι⟩ Stein | καταμείναντασ α καταμείναντεσ β | αὐτῶν β αὐτέων α 18 παντελέωσ α παντελῶσ β 20 ποιήσασθαι βB ποιήσεσθαι A | πέρσην α πέρσεα β 21 ἔχηι α ἔχει β **110,** 4 οἱ ἀνεγνωσμένοι α ἀνεγνωσμένη β 5 ὁ α, om. β 6 ἐπίστευσε β ἐπίστευε α | ἀπικνεομένοισι α ἀπικομένοισι (-ιν V) β | τὰ αὐτὸσ α τούτοισιν β 8 ἐπειδὴ β ἐπείτε α 9 ξέρξην α ξέρξεα β 12 ὁ Ἀθηναῖος del. Kallenberg | σοὶ α, om. β | ὑπουργέειν β ὑποργέειν α 13 νέασ α νῆασ β 15 ἀπέπλεον α ἀπέπλωον β.

Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπείτε σφι ἀπέδοξε μήτ᾽ ἐπιδιώκειν ἔτι 111
προσωτέρω τῶν βαρβάρων τὰς νέας, μήτε πλέειν ἐς τὸν Ἑλλήσ-
ποντον λύσοντας τὸν πόρον, τὴν Ἄνδρον περικατέατο, ἐξελεῖν
ἐθέλοντες. πρῶτοι γὰρ Ἄνδριοι νησιωτέων αἰτηθέντες πρὸς Θε-
μιστοκλέος χρήματα οὐκ ἔδοσαν, ἀλλὰ προϊσχομένου Θεμιστοκλέος
λόγον τόνδε, ὡς ἥκοιεν Ἀθηναῖοι περὶ ἑωυτοὺς ἔχοντες δύο θεοὺς
μεγάλους, Πειθώ τε καὶ Ἀναγκαίην, οὕτω τέ σφι κάρτα δοτέα
εἶναι χρήματα, ὑπεκρίναντο πρὸς ταῦτα λέγοντες, ὡς κατὰ λόγον
ἦσαν ἄρα Ἀθῆναι μεγάλαι τε καὶ εὐδαίμονες, ⟨αἳ⟩ καὶ θεῶν
χρηστῶν ἥκοιεν εὖ, ἐπεὶ Ἀνδρίους γε εἶναι γεωπείνας ἐς τὰ μέ-
γιστα ἀνήκοντας, καὶ θεοὺς δύο ἀχρήστους οὐκ ἐκλείπειν σφέων
τὴν νῆσον, ἀλλ᾽ αἰεὶ φιλοχωρέειν, Πενίην τε καὶ Ἀμηχανίην, καὶ
τούτων τῶν θεῶν ἐπηβόλους ἐόντας Ἀνδρίους οὐ δώσειν χρήματα·
οὐδέκοτε γὰρ τῆς ἑωυτῶν ἀδυναμίης τὴν Ἀθηναίων δύναμιν εἶναι
κρέσσω. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ὑποκρινάμενοι καὶ οὐ δόντες χρήματα 112
ἐπολιορκέοντο. Θεμιστοκλέης δέ, οὐ γὰρ ἐπαύετο πλεονεκτέων, ἐσ-
πέμπων ἐς τὰς ἄλλας νήσους ἀπειλητηρίους λόγους αἴτεε χρήματα
διὰ τῶν αὐτῶν ἀγγέλων, χρεώμενος τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρή-
σατο, λέγων, ὡς εἰ μὴ δώσουσι τὸ αἰτεόμενον, ἐπάξει τὴν στρατιὴν
τῶν Ἑλλήνων καὶ πολιορκέων ἐξαιρήσει. λέγων ταῦτα συνέλεγε
χρήματα μεγάλα παρὰ Καρυστίων τε καὶ Παρίων, οἳ πυνθανό-
μενοι τήν τε Ἄνδρον ὡς πολιορκέοιτο διότι ἐμήδισε, καὶ Θεμιστο-
κλέα ὡς εἴη ἐν αἴνῃ μεγίστῃ τῶν στρατηγῶν, δείσαντες ταῦτα
ἔπεμπον χρήματα. εἰ δὲ δή τινες καὶ ἄλλοι ἔδοσαν νησιωτέων,

111, 2 προσωτέρω β προσωτέρωι α | νέασ α νῆασ β | μήτε πλέειν α μήτ᾽ ἐπιπλώειν β 3 ἐξελεῖν α ἐξελέειν β 6 λόγον α τὸν λόγον β 8 ταῦτα α τάδε β 9 ἦσαν ἄρα α ἄρα ἦσαν β | ἀθῆναι β αἱ ἀθῆναι α | ⟨αἳ⟩ καὶ Stein 10 γεωπείνασ B[2]: γεωπίνασ 11 ἀχρήστουσ α χρηστοὺσ β | ἐκλείπειν β ἐλείπειν α 12 ἐμφιλοχωρέειν Naber 13 ἐπηβόλουσ α ἐπιβούλουσ β 14 γὰρ ⟨ἂν⟩ Dobree **112,** 1 χρήματα β τὰ χρήματα α 4 χρεώμενος del. Cobet | τοῖσι α λόγοισι τοῖσι β | ἀνδρίουσ β βασιλέα α 5 ἐπάξει α ἀπάξει β 6 λέγων ⟨δὲ⟩ Reiske, λέγων ⟨ὧν⟩ Schaefer 8 τε α, om. β 9 αἴνηι α τιμῆ β 10 ἄλλοι ἔδοσαν νησιωτέων α ἄλλων νησιωτέων ἔδοσαν β.

οὐκ ἔχω εἰπεῖν· δοκέω δέ τινας καὶ ἄλλους δοῦναι καὶ οὐ τούτους μούνους. καίτοι Καρυστίοισί γε οὐδὲν τούτου εἵνεκα τοῦ κακοῦ ὑπερβολὴ ἐγένετο· Πάριοι δὲ Θεμιστοκλέα χρήμασι ἱλασάμενοι διέφυγον τὸ στράτευμα. Θεμιστοκλέης μέν νυν ἐξ Ἄνδρου ὁρμώμενος χρήματα παρὰ νησιωτέων ἐκτᾶτο λάθρῃ τῶν ἄλλων στρατηγῶν.

113 Οἱ δ' ἀμφὶ Ξέρξην ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίην ἐξήλαυνον ἐς Βοιωτοὺς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ ἅμα μὲν προπέμψαι βασιλέα, ἅμα δὲ ἀνωρίην εἶναι τοῦ ἔτεος πολεμέειν, χειμερίσαι τε ἄμεινον εἶναι ἐν Θεσσαλίῃ, καὶ ἔπειτα ἅμα τῷ ἔαρι πειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου. ὡς δὲ ἀπίκατο ἐς τὴν Θεσσαλίην, ἐνθαῦτα Μαρδόνιος ἐξελέγετο πρώτους μὲν τοὺς μυρίους Πέρσας τοὺς ἀθανάτους καλεομένους, πλὴν Ὑδάρνεος τοῦ στρατηγοῦ (οὗτος γὰρ οὐκ ἔφη λείψεσθαι βασιλέος), μετὰ δὲ τῶν ἄλλων Περσέων τοὺς θωρηκοφόρους καὶ τὴν ἵππον τὴν χιλίην, καὶ Μήδους τε καὶ Σάκας καὶ Βακτρίους τε καὶ Ἰνδούς, καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὴν ἵππον. ταῦτα μὲν ἔθνεα ὅλα εἵλετο, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐξελέγετο κατ' ὀλίγους, τοῖσι εἴδεά τε ὑπῆρχε διαλέγων, καὶ εἴ τέοισί τι χρηστὸν συνήδεε πεποιημένον· ἓν δὲ πλεῖστον ἔθνος Πέρσας αἱρέετο, ἄνδρας στρεπτοφόρους τε καὶ ψελιοφόρους, ἐπὶ δὲ Μήδους· οὗτοι δὲ πλῆθος μὲν οὐκ ἐλάσσονες ἦσαν τῶν Περσέων, ῥώμῃ δὲ ἥσσονες. ὥστε σύμπαντας τριήκοντα μυριάδας γενέσθαι σὺν ἱππεῦσι.

114 Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν τῷ Μαρδόνιός τε τὴν στρατιὴν διέκρινε καὶ Ξέρξης ἦν περὶ Θεσσαλίην, χρηστήριον ἐληλύθεε ἐκ Δελφῶν Λακεδαιμονίοισι, Ξέρξην αἰτέειν δίκας τοῦ Λεωνίδεω φόνου καὶ τὸ διδόμενον ἐξ ἐκείνου δέκεσθαι. πέμπουσι δὴ κήρυκα τὴν

---

11 εἰπεῖν α εἶπαι β 12 γε α, om. β | εἵνεκα α εἵνεκε β 14 διέφυγον β ἔφυγον α | ὁρμώμενοσ α ὁρμεόμενοσ β 15 ἐκτᾶτο Merzdorf: ἐκτέετο β ἐκτέατο α **113**,1 ξέρξην α ξέρξεα β | ὀλίγασ ἡμέρασ β ἡμέρασ ὀλίγασ α 3 ἀνωρίην β ἀνωρίη α 5 ἀπίκατο α ἀπίκετο β 7 μυρίουσ πέρσασ β πέρσασ πάντασ α 8 λείψεσθαι α λήψεσθαι β | βασιλέοσ α βασιλέωσ β 10 βακτρίουσ τε α βακτρίουσ β 11 τὴν β τὴν ἄλλην α | εἵλετο α εἵλατο β | ἄλλων β, om. α 13 τέοισί τι α τι οἱ β | συνήδεε R συνείδεε Vα | ἓν β ἓν α 15 πλῆθοσ β τὸ πλῆθοσ α **114**, 3 ξέρξην α ξέρξεα β.

ταχίστην Σπαρτιῆται, ὃς ἐπειδὴ κατέλαβε ἐοῦσαν ἔτι πᾶσαν τὴν
στρατιὴν ἐν Θεσσαλίῃ, ἐλθὼν ἐς ὄψιν τὴν Ξέρξεω ἔλεγε τάδε·
"ὦ βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαιμόνιοί τέ σε καὶ Ἡρακλεῖδαι οἱ ἀπὸ
Σπάρτης αἰτέουσι φόνου δίκας, ὅτι σφέων τὸν βασιλέα ἀπέκτεινας
ῥυόμενον τὴν Ἑλλάδα." ὁ δὲ γελάσας τε καὶ κατασχὼν πολλὸν χρόνον,
ὥς οἱ ἐτύγχανε παρεστεὼς Μαρδόνιος, δεικνὺς ἐς τοῦτον εἶπε
"τοιγάρ σφι Μαρδόνιος ὅδε δίκας δώσει τοιαύτας, οἵας ἐκείνοισι
πρέπει." ὁ μὲν δὴ δεξάμενος τὸ ῥηθὲν ἀπαλλάσσετο, Ξέρξης δὲ 115
Μαρδόνιον ἐν Θεσσαλίῃ καταλιπὼν αὐτὸς ἐπορεύετο κατὰ τάχος
ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἀπικνέεται ἐς τὸν πόρον [τῆς διαβάσιος]
ἐν πέντε καὶ τεσσεράκοντα ἡμέρῃσι, ἀπάγων τῆς στρατιῆς οὐδὲν
μέρος ὡς εἰπεῖν. ὅκου δὲ πορευόμενοι γινοίατο καὶ κατ' οὕστινας ἀν-
θρώπους, τὸν τούτων καρπὸν ἁρπάζοντες ἐσιτέοντο· εἰ δὲ καρπὸν
μηδένα εὕροιεν, οἳ δὲ τὴν ποίην τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένην καὶ
τῶν δενδρέων τὸν φλοιὸν περιλέποντες καὶ τὰ φύλλα καταδρέποντες
κατήσθιον, ὁμοίως τῶν τε ἡμέρων καὶ τῶν ἀγρίων, καὶ ἔλειπον
οὐδέν· ταῦτα δ' ἐποίεον ὑπὸ λιμοῦ. ἐπιλαβὼν δὲ λοιμός τε τὸν
στρατὸν καὶ δυσεντερίη κατ' ὁδὸν ἔφθειρε. τοὺς δὲ καὶ νοσέοντας
αὐτῶν κατέλειπε, ἐπιτάσσων τῇσι πόλισι, ἵνα ἑκάστοτε γίνοιτο
ἐλαύνων, μελεδαίνειν τε καὶ τρέφειν, ἐν Θεσσαλίῃ τέ τινας καὶ ἐν
Σίρι τῆς Παιονίης καὶ ἐν Μακεδονίῃ. ἔνθα καὶ τὸ ἱρὸν ἅρμα
καταλιπὼν τοῦ Διός, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἤλαυνε, ἀπιὼν οὐκ ἀπ-
έλαβε, ἀλλὰ δόντες οἱ Παίονες τοῖσι Θρήϊξι ἀπαιτέοντος Ξέρξεω
ἔφασαν νεμομένας ἁρπασθῆναι ὑπὸ τῶν ἄνω Θρηΐκων τῶν περὶ
τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος οἰκημένων. ἔνθα καὶ ὁ τῶν Βισαλτέων 116
βασιλεὺς γῆς τε τῆς Κρηστωνικῆς [Θρῆϊξ], ἔργον ὑπερφυὲς ἐργά-
σατο· ὃς οὔτε αὐτὸς ἔφη τῷ Ξέρξῃ ἑκὼν εἶναι δουλεύσειν, ἀλλ'

---

8 *αἰτέουσι α αἰτέουσα β* 10 *ἐτύγχανε α ἔτυχε β* **115**, 3 *τῆς διαβάσιος* del. van Herwerden 4 *ἐν α*, om. *β* | *τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β* 6 *καρπὸν ἁρπάζοντεσ α καρπὸν* (*καρ* R) *ἀναρπάζοντεσ β* 8 *δενδρέων α δένδρων β* 9 *ἔλειπον β ἔλιπον α* 10 *ταῦτα — λιμοῦ* del. Naber 12 *αὐτῶν α αὐτέων β* | *ἑκάστοτε α ἑκάστοθι* R *ἑκα*[5] V 13 *τε β*, om. *α* 14 'aptius *καὶ ἐν Μακεδονίῃ* post *τινὰς* locabuntur' Stein 17 *ἁρπασθῆναι*: *ἁρπαχθῆναι* **116**, 2 *θρηὶξ α θρῆξ β*, del. Stein 3 *τῶι α*, om. *β*.

οἴχετο ἄνω ἐς τὸ ὄρος τὴν Ῥοδόπην, τοῖσί τε παισὶ ἀπηγόρευε μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. οἳ δὲ ἀλογήσαντες, ἢ ἄλλως σφι θυμὸς ἐγένετο θεήσασθαι τὸν πόλεμον, ἐστρατεύοντο ἅμα τῷ Πέρσῃ. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρησαν ἀσινέες πάντες ἓξ ἐόντες, ἐξώρυξε αὐτῶν ὁ
117 *πατὴρ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὴν αἰτίην ταύτην. καὶ οὗτοι μὲν τοῦτον τὸν μισθὸν ἔλαβον, οἱ δὲ Πέρσαι ὡς ἐκ τῆς Θρηίκης πορευόμενοι ἀπίκοντο ἐπὶ τὸν πόρον, ἐπειγόμενοι τὸν Ἑλλήσποντον τῇσι νηυσὶ διέβησαν ἐς Ἄβυδον· τὰς γὰρ σχεδίας οὐκ εὗρον ἔτι ἐντεταμένας, ἀλλ᾽ ὑπὸ χειμῶνος διαλελυμένας. ἐνθαῦτα δὲ κατεχόμενοι σιτία πλέω ἢ κατ᾽ ὁδὸν ἐλάγχανον, οὐδένα τε κόσμον ἐμπιπλάμενοι καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες ἀπέθνησκον τοῦ στρατοῦ τοῦ περιεόντος πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ ἅμα Ξέρξῃ ἀπικνέονται ἐς Σάρδις.*

118 *Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὅδε λόγος λεγόμενος, ὡς ἐπειδὴ Ξέρξης ἀπελαύνων ἐξ Ἀθηνέων ἀπίκετο ἐπ᾽ Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, ἐνθεῦτεν οὐκέτι ὁδοιπορίῃσι διεχρᾶτο, ἀλλὰ τὴν μὲν στρατιὴν Ὑδάρνεϊ ἐπιτράπει ἀπάγειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, αὐτὸς δ᾽ ἐπὶ νεὸς Φοινίσσης ἐπιβὰς ἐκομίζετο ἐς τὴν Ἀσίην. πλέοντα δέ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματίην. καὶ δή, μᾶλλον γάρ τι χειμαίνεσθαι γεμούσης τῆς νεός, ὥστε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐπεόντων συχνῶν Περσέων τῶν σὺν Ξέρξῃ κομιζομένων, ἐνθαῦτα ἐς δεῖμα πεσόντα τὸν βασιλέα εἰρέσθαι βώσαντα τὸν κυβερνήτην, εἴ τις ἐστί σφι σωτηρίη, καὶ τὸν εἶπαι "δέσποτα, οὐκ ἔστι οὐδεμία, ἢν μὴ τούτων ἀπαλλαγή τις γένηται τῶν πολλῶν ἐπιβατέων." καὶ Ξέρξην λέγεται ἀκούσαντα ταῦτα εἶπαι "ἄνδρες Πέρσαι, νῦν τις διαδεξάτω ὑμέων βασιλέος κηδόμενος· ἐν ὑμῖν γὰρ οἶκε εἶναι*

---

4 *οἴχετο β ᾤχετο α* 6 *θεήσασθαι α θηήσασθαι β* | *τῶι πέρσηι α τῷ ξέρξῃ β* 7 *αὐτῶν α αὐτέων β* **117**, 2 *θρήικησ α θρήκησ β* 4 *οὐκ α οὐχ β* 5 *ἀλλ᾽ β ἀλλὰ α* 6 *σιτία β σιτία τε α* | *τε*: *δὲ* Kallenberg **118**, 2 *ἀθηνέων* A *ἀθηναίων* B*β* | *ἐνθεῦτεν α*, om. *β* 3 *διεχρᾶτο*: *διεχρῆτο α διεχρέετο β* 4 *ἐπιτράπει*: *ἐπιτρέπει* 4. 7 *νεὸσ α νηὸσ β* 5 *πλέοντα α πλώοντα β* 9. 18 *κυβερνή*(-*νί*- B)*την α κυβερνήτεα β* 10 *σφίσι* van Herwerden 11 *ἢν β εἰ α* 12. 17 *ξέρξην α ξέρξεα β* 12 *εἶπαι* (-*πε* V) *β εἰπεῖν α* 13 *οἶκε α ἔοικεν β*.

ἐμοὶ ἡ σωτηρίη." *τὸν μὲν ταῦτα λέγειν, τοὺς δὲ προσκυνέοντας*
ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν νέα ἐπικουφισθεῖσαν οὕτω δὴ
ἀποσωθῆναι ἐς τὴν Ἀσίην. ὡς δὲ ἐκβῆναι τάχιστα ἐς γῆν τὸν
Ξέρξην, ποιῆσαι τοιόνδε· ὅτι μὲν ἔσωσε βασιλέος τὴν ψυχήν, δω-
ρήσασθαι χρυσέῳ στεφάνῳ τὸν κυβερνήτην, ὅτι δὲ Περσέων πολλοὺς
ἀπώλεσε, ἀποταμεῖν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. οὗτος δὲ ἄλλος λέγεται 119
λόγος περὶ τοῦ Ξέρξεω νόστου, οὐδαμῶς ἔμοιγε πιστός, οὔτε ἄλλως
οὔτε τὸ Περσέων τοῦτο πάθος. εἰ γὰρ δὴ ταῦτα οὕτως εἰρέθη
ἐκ τοῦ κυβερνήτεω πρὸς Ξέρξην, ἐν μυρίῃσι γνώμῃσι μίαν οὐκ ἔχω
ἀντίξοον, μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι βασιλέα τοιόνδε, τοὺς μὲν ἐκ τοῦ
καταστρώματος καταβιβάσαι ἐς κοίλην νέα ἐόντας Πέρσας καὶ
Περσέων τοὺς πρώτους, τῶν δ' ἐρετέων ἐόντων Φοινίκων ὅκως οὐκ
ἂν ἶσον πλῆθος τοῖσι Πέρσῃσι ἐξέβαλε ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ
μέν, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ὁδῷ χρεώμενος ἅμα τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ἀπενόστησε ἐς τὴν Ἀσίην. μέγα δὲ καὶ τόδε μαρτύριον· 120
φαίνεται γὰρ Ξέρξης ἐν τῇ ὀπίσω κομιδῇ ἀπικόμενος ἐς Ἄβδηρα,
καὶ ξεινίην σφι συνθέμενος καὶ δωρησάμενος αὐτοὺς ἀκινάκῃ τε
χρυσέῳ καὶ τιήρῃ χρυσοπάστῳ. καὶ ὡς αὐτοὶ λέγουσι Ἀβδηρῖται,
λέγοντες ἔμοιγε οὐδαμῶς πιστά, πρῶτον ἐλύσατο τὴν ζώνην φεύγων
ἐξ Ἀθηνέων ὀπίσω, ὡς ἐν ἀδείῃ ἐών. τὰ δὲ Ἄβδηρα ἵδρυται
πρὸς τοῦ Ἑλλησπόντου μᾶλλον τοῦ Στρυμόνος καὶ τῆς Ἠιόνος,
ὅθεν δή μίν φασι ἐπιβῆναι ἐπὶ τὴν νέα.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπείτε οὐκ οἷοί τε ἐγίνοντο ἐξελεῖν τὴν Ἄνδρον, 121
τραπόμενοι ἐς Κάρυστον καὶ δηιώσαντες αὐτῶν τὴν χώρην ἀπ-

---

14 *ἡ α*, om. *β* 15 *ἐκπηδᾶν α ἐκπηδέειν β* 18 *χρυσέω στεφάνω β χρυσέηι στεφάνηι α* **119,** 1 *ἄλλοσ β ἄλλωσ α* | *λέγεται λόγοσ α λόγοσ λέγεταί β* 2 *ἄλλωσ β ἄλλοσ α*, *ὁ ἄλλος* Stein 3 *τὸ* ante *Περσέων α*, post *τοῦτο β* | *εἰρέθη α ἐρρέθη β* 4 *ξέρξην α τὸν ξέρξεα β* | *ἔχω*] *ἔξω* Naber 5 *μὴ α*, om. *β* | *ἐκ β ἐπὶ α* 6 *νέα α νῆα β* 7 *τῶν α καὶ τῶν β* | *δ' β δὲ α* | *ἐρετέων α ἐρετριέων β* 9 *μοι α*, om. *β* **120,** 3 *ξενίην β ξεινίην τε α* 4 *τιήρη β τιήρει α* 5 *ἔμοιγε οὐδαμῶσ α οὐδαμῶσ ἔμοιγε β* | ⟨*αὐτοῦ*⟩ *τὴν* van Herwerden 6 *ἀθηνέων* A R corr. *ἀθηναίων* B *β* 7 *μᾶλλον β μᾶλλον ἢ α* 8 *νέα α* (post h. u. B marg.: *λει*[π] *στι* [χχ] *ϰ̄*) *νῆα β* **121,** 1 *ἐξελεῖν α ἐξελέειν β* 2 *δηιώσαντεσ α δηώσαντες β*.

αλλάσσοντο ἐς Σαλαμῖνα. πρῶτα μέν νυν τοῖσι θεοῖσι ἐξεῖλον ἀκροθίνια ἄλλα τε καὶ τριήρεας τρεῖς Φοινίσσας, τὴν μὲν ἐς Ἰσθμὸν ἀναθεῖναι, ἥ περ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν, τὴν δὲ ἐπὶ Σούνιον, τὴν δὲ τῷ Αἴαντι αὐτοῦ ἐς Σαλαμῖνα. μετὰ δὲ τοῦτο διεδάσαντο τὴν ληίην καὶ τὰ ἀκροθίνια ἀπέπεμψαν ἐς Δελφούς, ἐκ τῶν ἐγένετο ἀνδριὰς ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ἀκρωτήριον νεός, ἐὼν μέγαθος δυώδεκα πηχέων· ἕστηκε δὲ οὗτος τῇ περ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ χρύσεος.

122 *πέμψαντες δὲ ἀκροθίνια οἱ Ἕλληνες ἐς Δελφοὺς ἐπειρώτων τὸν θεὸν κοινῇ, εἰ λελάβηκε πλήρεα καὶ ἀρεστὰ τὰ ἀκροθίνια. ὃ δὲ παρ᾽ Ἑλλήνων μὲν τῶν ἄλλων ἔφησε ἔχειν, παρὰ Αἰγινητέων δὲ οὔ, ἀλλὰ ἀπαίτεε αὐτοὺς τὰ ἀριστήια τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινῆται δὲ πυθόμενοι ἀνέθεσαν ἀστέρας χρυσέους, οἳ ἐπὶ ἱστοῦ χαλκέου ἑστᾶσι τρεῖς ἐπὶ τῆς γωνίης, ἀγχοτάτω τοῦ Κροισείου κρητῆρος.*

123 *Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τῆς ληίης ἔπλεον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀριστήια δώσοντες τῷ ἀξιωτάτῳ γενομένῳ Ἑλλήνων ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. ὡς δὲ ἀπικόμενοι οἱ στρατηγοὶ διένεμον τὰς ψήφους ἐπὶ τοῦ Ποσειδέωνος τῷ βωμῷ, τὸν πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον κρίνοντες ἐκ πάντων, ἐνθαῦτα πᾶς τις αὐτῶν ἑωυτῷ ἐτίθετο τὴν ψῆφον, αὐτὸς ἕκαστος δοκέων ἄριστος γενέσθαι, δεύτερα δὲ οἱ πολλοὶ συνεξέπιπτον Θεμιστοκλέα κρίνοντες. οἳ μὲν δὴ ἐμου-*
124 *νοῦντο, Θεμιστοκλέης δὲ δευτερείοισι ὑπερεβάλλετο πολλόν. οὐ βουλομένων δὲ ταῦτα κρίνειν τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ, ἀλλ᾽ ἀποπλεόντων ἑκάστων ἐς τὴν ἑωυτῶν ἀκρίτων, ὅμως Θεμιστοκλέης ἐβώσθη τε καὶ ἐδοξώθη εἶναι ἀνὴρ πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ὅτι δὲ νικῶν οὐκ ἐτιμήθη πρὸς τῶν ἐν Σαλαμῖνι*

---

5 *δὲ β δ᾽ α* 7 *τὰ α*, om. *β* | *ἀπέπεμψαν α ἔπεμψαν β* 8 *ἐν τῆι χειρὶ ἀκρωτήριον νεὸσ α ἀκρωτήριον ἐν τῇ χειρὶ νεὼσ β* | *δυώδεκα β δυωκαίδεκα α* 9 *ἕστηκε β ἑστήκεε α* **122,** 1 *ἐπειρώτων α ἐπηρώτων β* 3 *παρὰ α παρ᾽ β* 6 *ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α* | *Κροισείου* Stein: *κροίσεω α χρυσοῦ β* **123,** 1 *ἔπλεον α ἔπλωον β* 3 *διένεμον α* (*διενέμοντο* P) *ἔφερον β* 5 *κρινέοντες* van Herwerden | *αὐτῶν α*, om. *β* 7 *συνεξέπιπτον α ξυνεξέπιπτον β* 8 *ὑπερεβάλλετο α ὑπερέβαλλε β* **124,** 2 *ἀποπλεόντων α ἀποπλωόντων β* 5 *νικῶν* del. Stein.

ναυμαχησάντων, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Λακεδαίμονα ἀπίκετο θέλων τιμηθῆναι· καί μιν Λακεδαιμόνιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξαντο, μεγάλως δὲ ἐτίμησαν. ἀριστήια μέν νυν ἔδοσαν ⟨ἀνδρηίης μὲν⟩ Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης στέφανον, σοφίης δὲ καὶ δεξιότητος Θεμιστοκλέϊ καὶ τούτῳ στέφανον ἐλαίης· ἐδωρήσαντό τε μιν ὄχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλιστεύοντι. αἰνέσαντες δὲ πολλὰ προέπεμψαν ἀπιόντα τριηκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες, οὗτοι οἵ περ ἱππέες καλέονται, μέχρι οὔρων τῶν Τεγεητικῶν. μοῦνον δὴ τοῦτον πάντων ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς
ἴδμεν, Σπαρτιῆται προέπεμψαν. ὡς δὲ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἀπ- 125
ίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἐνθαῦτα Τιμόδημος Ἀφιδναῖος, τῶν ἐχθρῶν μὲν τῶν Θεμιστοκλέος ἐών, ἄλλως δὲ οὐ τῶν ἐπιφανέων ἀνδρῶν, φθόνῳ καταμαργέων ἐνείκεε τὸν Θεμιστοκλέα, τὴν ἐς Λακεδαίμονα ἄπιξιν προφέρων, ὡς διὰ τὰς Ἀθήνας ἔχοι τὰ γέρεα τὰ παρὰ Λακεδαιμονίων, ἀλλ᾽ οὐ δι᾽ ἑωυτόν. ὁ δέ, ἐπείτε οὐκ ἐπαύετο λέγων ταῦτα ὁ Τιμόδημος, εἶπε "οὕτω ἔχει τοι· οὔτ᾽ ἂν ἐγὼ ἐὼν Βελβινίτης ἐτιμήθην οὕτω πρὸς Σπαρτιητέων, οὔτ᾽ ἂν σύ, ὤνθρωπε, ἐὼν Ἀθηναῖος." ταῦτα μέν νυν ἐς τοσοῦτο ἐγένετο.

Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκεος ἀνὴρ ἐν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ 126
πρόσθε ἐών, ἐκ δὲ τῶν Πλαταιικῶν καὶ μᾶλλον ἔτι γενόμενος, ἔχων ἓξ μυριάδας στρατοῦ τοῦ Μαρδόνιος ἐξελέξατο, προέπεμπε βασιλέα μέχρι τοῦ πόρου. ὡς δὲ ὁ μὲν ἦν ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὁ δὲ ὀπίσω πορευόμενος κατὰ τὴν Παλλήνην ἐγίνετο, ἅτε Μαρδονίου τε χειμερίζοντος περὶ Θεσσαλίην τε καὶ Μακεδονίην καὶ οὐδέν κω κατεπείγοντος ἥκειν ἐς τὸ ἄλλο στρατόπεδον, οὐκ ἐδικαίου ἐντυχὼν ἀπεστεῶσι Ποτιδαιήτῃσι μὴ οὐκ ἐξανδραποδίσασθαί σφεας. οἱ γὰρ Ποτιδαιῆται, ὡς βασιλεὺς παρεξεληλάκεε καὶ ὁ ναυτικὸς τοῖσι Πέρσῃσι οἰχώκεε φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος, ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀπέστασαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων· ὡς δὲ καὶ ὧλλοι οἱ τὴν Παλλήνην ἔχοντες.

---

8 ἔδοσαν ⟨ἀνδρηίης μὲν⟩ Cobet e Plutarcho Them. 17 10 καλλιστεύοντι β καλλιστεύσαντι α 125, 2 ἀφιδναῖοσ α ἀθηναῖοσ β 3 μὲν α, om. β 4 καταμαργέων β καταμαρπτέων α | λακεδαίμονα α σπάρτην β 7 ⟨καὶ⟩ ἐὼν Valla (etiam si) 8 οὔτ᾽ ἂν α οὔτε β 9 νυν β, om. α | τοσοῦτο α τοσοῦτον β 126, 2 πρόσθε α πρόσθεν β 4 ἦν β, om. α 11 ὧλλοι β οἱ ἄλλοι α.

127 ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρτάβαζος ἐπολιόρκεε τὴν Ποτίδαιαν. ὑποπτεύσας
δὲ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλέος, καὶ ταύτην ἐπο-
λιόρκεε· εἶχον δὲ αὐτὴν Βοττιαῖοι οἱ ἐκ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἐξ-
αναστάντες ὑπὸ Μακεδόνων. ἐπεὶ δέ σφεας εἷλε πολιορκέων,
κατέσφαξε ἐξαγαγὼν ἐς λίμνην, τὴν δὲ πόλιν παραδιδοῖ Κριτοβούλῳ
Τορωναίῳ ἐπιτροπεύειν καὶ τῷ Χαλκιδικῷ γένεϊ, καὶ οὕτω Ὄλυνθον
128 Χαλκιδέες ἔσχον. ἐξελὼν δὲ ταύτην ὁ Ἀρτάβαζος τῇ Ποτιδαίῃ
ἐντεταμένως προσεῖχε· προσέχοντι δέ οἱ προθύμως συντίθεται προ-
δοσίην Τιμόξεινος ὁ τῶν Σκιωναίων στρατηγός, ὅντινα μὲν τρόπον
ἀρχήν, ἔγωγε οὐκ ἔχω εἰπεῖν (οὐ γὰρ ὦν λέγεται), τέλος μέντοι
τοιάδε ἐγίνετο· ὅκως βυβλίον γράψειε ἢ Τιμόξεινος ἐθέλων παρὰ
Ἀρτάβαζον πέμψαι ἢ Ἀρτάβαζος παρὰ Τιμόξεινον, τοξεύματος
παρὰ τὰς γλυφίδας περιειλίξαντες καὶ πτερώσαντες τὸ βυβλίον
ἐτόξευον ἐς συγκείμενον χωρίον. ἐπάϊστος δὲ ἐγένετο ὁ Τιμόξεινος
προδιδοὺς τὴν Ποτίδαιαν· τοξεύων γὰρ ὁ Ἀρτάβαζος ἐς τὸ συγ-
κείμενον, ἁμαρτὼν τοῦ χωρίου τούτου βάλλει ἀνδρὸς Ποτιδαιήτεω
τὸν ὦμον, τὸν δὲ βληθέντα περιέδραμε ὅμιλος, οἷα φιλέει γίνεσθαι
ἐν πολέμῳ, οἳ αὐτίκα τὸ τόξευμα λαβόντες, ὡς ἔμαθον τὸ βυβλίον,
ἔφερον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς· παρῆν δὲ καὶ τῶν ἄλλων Παλληναίων
συμμαχίη. τοῖσι δὲ στρατηγοῖσι ἐπιλεξαμένοισι τὸ βυβλίον καὶ
μαθοῦσι τὸν αἴτιον τῆς προδοσίης ἔδοξε μὴ καταπλῆξαι Τιμόξεινον
προδοσίῃ τῆς Σκιωναίων πόλιος εἵνεκα, μὴ νομιζοίατο εἶναι Σκιω-
129 ναῖοι ἐς τὸν μετέπειτα χρόνον αἰεὶ προδόται. ὃ μὲν δὴ τοιούτῳ
τρόπῳ ἐπάϊστος ἐγεγόνεε· Ἀρταβάζῳ δὲ ἐπειδὴ πολιορκέοντι ἐγε-
γόνεσαν τρεῖς μῆνες, γίνεται ἄμπωτις τῆς θαλάσσης μεγάλη καὶ
χρόνον ἐπὶ πολλόν. ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι τέναγος γενόμενον παρ-
ήισαν ἐς τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τὰς μὲν δύο μοίρας διοδοιπορή-
κεσαν, ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι ἦσαν, τὰς διελθόντας χρῆν ἔσω εἶναι

127, 1 ποτίδαιαν α ποτιδαίην β 3 οἱ β, om. α 6 τορωναίω β, om. α | ἐπιτροπεύειν β ἐπιτρέπειν α **128,** 3. 8 τιμόξεινοσ α τιμόξενοσ β 5 τιμόξεινοσ ἐθέλων α τιμόξενοσ θέλων β 6. 15 τιμόξεινον α τιμόξενον β 7 περὶ τὰς Valckenaer ex Aenea tact. 31 8 ἐγένετο β ἐγίνετο α 9 ὁ α, om. β 15 καταπλῆξαι α καταπλέξαι β **129,** 4 παρήισαν: παρῆσαν 5 μὲν δύο β δύο μὲν α 6 ἔσω εἶναι β εἶναι εἴσω α.

ἐν τῇ Παλλήνῃ, ἐπῆλθε πλημμυρὶς τῆς θαλάσσης μεγάλη, ὅση οὐδαμά κω, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι, πολλάκις γινομένη. οἱ μὲν δὴ νέειν αὐτῶν οὐκ ἐπιστάμενοι διεφθείροντο, τοὺς δὲ ἐπισταμένους Ποτιδαιῆται ἐπιπλώσαντες πλοίοισι ἀπώλεσαν. αἴτιον δὲ λέγουσι Ποτιδαιῆται τῆς τε ῥηχίης [καὶ τῆς πλημμυρίδος] καὶ τοῦ Περσικοῦ πάθεος γενέσθαι τόδε, ὅτι τοῦ Ποσειδέωνος ἐς τὸν νηὸν καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ ἐν τῷ προαστείῳ ἠσέβησαν οὗτοι τῶν Περσέων, οἵ περ καὶ διεφθάρησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης· αἴτιον δὲ τοῦτο λέγοντες εὖ λέγειν ἔμοιγε δοκέουσι. τοὺς δὲ περιγενομένους ἀπῆγε Ἀρτάβαζος ἐς Θεσσαλίην παρὰ Μαρδόνιον. οὗτοι μὲν οἱ προπέμψαντες βασιλέα οὕτω ἔπρηξαν.

Ὁ δὲ ναυτικὸς ὁ Ξέρξεω περιγενόμενος, ὡς προσέμιξε τῇ 130
Ἀσίῃ φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος καὶ βασιλέα τε καὶ τὴν στρατιὴν ἐκ Χερσονήσου διεπόρθμευσε ἐς Ἄβυδον, ἐχειμέριζε ἐν Κύμῃ. ἔαρος δὲ ἐπιλάμψαντος πρώιος συνελέγετο ἐς Σάμον· αἱ δὲ τῶν νεῶν καὶ ἐχειμέρισαν αὐτοῦ· Περσέων δὲ καὶ Μήδων οἱ πλεῦνες ἐπεβάτευον. στρατηγοὶ δέ σφι ἐπῆλθον Μαρδόντης τε ὁ Βαγαίου καὶ Ἀρταΰντης ὁ Ἀρταχαίου· συνῆρχε δὲ τούτοισι καὶ ἀδελφιδέος αὐτοῦ Ἀρταΰντεω προσελομένου Ἰθαμίτρης. ἅτε δὲ μεγάλως πληγέντες, οὐ προήισαν ἀνωτέρω τὸ πρὸς ἑσπέρης, οὐδ᾽ ἐπηνάγκαζε οὐδὲ εἷς, ἀλλ᾽ ἐν τῇ Σάμῳ κατήμενοι ἐφύλασσον τὴν Ἰωνίην μὴ ἀποστῇ, νέας ἔχοντες σὺν τῇσι Ἰάσι τριηκοσίας. οὐ μὴν οὐδὲ προσεδέκοντο τοὺς Ἕλληνας ἐλεύσεσθαι ἐς τὴν Ἰωνίην, ἀλλ᾽ ἀποχρήσειν σφι τὴν ἑωυτῶν φυλάσσειν, σταθμεύμενοι, ὅτι σφέας οὐκ ἐπεδίωξαν φεύ-

7 ὅσῃ α ὅσην β 8 γινομένη α γι(γε- R)νομένησ β 9 δὲ β δ᾽ α 10 ποτιδαι(-δε- V)ῆται β οἱ ποτιδαιῆται α 11 καὶ τῆς πλημμυρίδος del. Valckenaer 12 τοῦ ποσειδέωνοσ ἐσ α ἐσ τοῦ ποσειδέωνοσ β 13 τὸ ἐν τῶι προαστείωι α, om. β | ἠσέβησαν β εἰσέβησαν α 17 οὕτω ἔπρηξαν β, om. α **130**, 1 ⟨ὁ⟩ περιγενόμενος Krüger 2 τε α, om. β 3 χερσονήσου α χερρονήσου β | διεπόρθμευσε α διεπόρθμευεν β 4 δὲ β δ᾽ α | πρώιοσ α πρῶτον β | νεῶν α νηῶν β 7 Ἀρταχαίεω Stein | τούτοισι β τοῖσι α 8 προσελομένου α προελομένου β | Ἰθαμίτρης Wesseling: ὁ ἀμίτρησ 9 προήισαν α προήεσαν β | ἀνωτέρω β ἀνωτέρωι α | τὸ α τὰ β | οὐδὲ εἷσ β οὐδεὶσ α 11 νέασ α νῆασ β | μὴν α μὲν β 12 πλεύσεσθαι Stein | τὴν α, om. β.

γοντας ἐκ Σαλαμῖνος, ἀλλ᾽ ἄσμενοι ἀπαλλάσσοντο. κατὰ μέν νυν τὴν θάλασσαν ἑσσωμένοι ἦσαν τῷ θυμῷ, πεζῇ δὲ ἐδόκεον πολλῷ κρατήσειν τὸν Μαρδόνιον. ἐόντες δὲ ἐν Σάμῳ ἅμα μὲν ἐβουλεύοντο, εἴ τι δυναίατο κακὸν τοὺς πολεμίους ποιέειν, ἅμα δὲ καὶ ὠτακούστεον, ὅκῃ πεσέεται τὰ Μαρδονίου πρήγματα.

131 Τοὺς δὲ Ἕλληνας τό τε ἔαρ γινόμενον ἤγειρε καὶ Μαρδόνιος ἐν Θεσσαλίῃ ἐών. ὁ μὲν δὴ πεζὸς οὔκω συνελέγετο, ὁ δὲ ναυτικὸς ἀπίκετο ἐς Αἴγιναν, νέες ἀριθμὸν δέκα καὶ ἑκατόν. στρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος ἦν Λευτυχίδης ὁ Μενάρεος τοῦ Ἡγησίλεω τοῦ Ἱπποκρατίδεω τοῦ Λευτυχίδεω τοῦ Ἀναξίλεω τοῦ Ἀρχιδήμου τοῦ Ἀναξανδρίδεω τοῦ Θεοπόμπου τοῦ Νικάνδρου τοῦ Χαρίλεω τοῦ Εὐνόμου τοῦ Πολυδέκτεω τοῦ Πρυτάνιος τοῦ Εὐρυφῶντος τοῦ Προκλέος τοῦ Ἀριστοδήμου τοῦ Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου τοῦ Ἡρακλέος, ἐὼν τῆς ἑτέρης οἰκίης τῶν βασιλέων. οὗτοι πάντες, πλὴν τῶν ἑπτὰ τῶν μετὰ Λευτυχίδεα πρώτων καταλεχθέντων, οἱ ἄλλοι βασιλέες ἐγένοντο Σπάρτης. Ἀθηναίων δὲ ἐστρατήγεε Ξάνθιππος

132 ὁ Ἀρίφρονος. ὡς δὲ παρεγένοντο ἐς τὴν Αἴγιναν πᾶσαι αἱ νέες, ἀπίκοντο Ἰώνων ἄγγελοι ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, οἳ καὶ ἐς Σπάρτην ὀλίγῳ πρότερον τούτων ἀπικόμενοι ἐδέοντο Λακεδαιμονίων ἐλευθεροῦν τὴν Ἰωνίην· τῶν καὶ Ἡρόδοτος ὁ Βασιληίδεω ἦν· οἳ στασιῶται σφίσι γενόμενοι ἐπεβούλευον θάνατον Στράττι τῷ Χίου τυράννῳ, ἐόντες ἀρχὴν ἑπτά· ἐπιβουλεύοντες δὲ ὡς φανεροὶ ἐγένοντο, ἐξενείκαντος τὴν ἐπιχείρησιν ἑνὸς τῶν μετεχόντων, οὕτω δὴ οἱ λοιποὶ ἓξ ἐόντες ὑπεξέσχον ἐκ τῆς Χίου, καὶ ἐς Σπάρτην τε ἀπίκοντο καὶ δὴ καὶ τότε ἐς τὴν Αἴγιναν, τῶν Ἑλλήνων δεόμενοι καταπλῶσαι ἐς τὴν Ἰωνίην· οἳ προήγαγον αὐτοὺς

15 πολλῶι α πολλὸν β 16 ἐβουλεύοντο Aβ ἐβουλεύσαντο B 17 καὶ AR, om. BV 18 ὅκηι α ὅκη β **131,** 1 γινόμενον α γενόμενον β 3 νέες P: νῆεσ 4 ἡγησίλεω α ἡσίλεω β 6 Χαρίλεω Stein: χαρίλλου β χαρίλου α | Πολυδέκτεω Valckenaer: πολυδέκτεοσ 7 Εὐρυπῶντος Valckenaer, Εὐρυφῶντος ⟨τοῦ Σόου⟩ Stein 9 τῶν ἑπτὰ Paulmier: τῶν δυων (om. R) **132,** 5 σφισι α σφι β 6 στράττι α στάττι β 7 ἐγένοντο β ἐγίνοντο α 8 οὕτω δὴ α οὗτοι β 9 τε α, om. β 10 οἳ προήγαγον α προήγαγον δὲ β.

μόγις μέχρι Δήλου. τὸ γὰρ προσωτέρω πᾶν δεινὸν ἦν τοῖσι Ἕλλησι οὔτε τῶν χώρων ἐοῦσι ἐμπείροισι, στρατιῆς τε πάντα πλέα ἐδόκεε εἶναι· τὴν δὲ Σάμον ἐπιστέατο δόξῃ καὶ Ἡρακλέας στήλας ἶσον ἀπέχειν. συνέπιπτε δὲ τοιοῦτο ὥστε τοὺς μὲν βαρβάρους τὸ πρὸς ἑσπέρης ἀνωτέρω Σάμου μὴ τολμᾶν καταπλῶσαι καταρρωδηκότας, τοὺς δὲ Ἕλληνας χρηιζόντων Χίων, τὸ πρὸς τὴν ἠῶ κατωτέρω Δήλου· οὕτω δέος τὸ μέσον ἐφύλασσέ σφεων.

Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἔπλεον ἐς τὴν Δῆλον, Μαρδόνιος δὲ περὶ 133
τὴν Θεσσαλίην ἐχείμαζε. ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμώμενος ἔπεμπε κατὰ τὰ χρηστήρια ἄνδρα Εὐρωμέα γένος, τῷ οὔνομα ἦν Μῦς, ἐντειλάμενος πανταχῇ μιν χρησόμενον ἐλθεῖν, τῶν οἷά τε ἦν σφι ἀποπειρήσασθαι. ὅ τι μὲν βουλόμενος ἐκμαθεῖν πρὸς τῶν χρηστηρίων ταῦτα ἐνετέλλετο, οὐκ ἔχω φράσαι· οὐ γὰρ ὦν λέγεται· δοκέω δ' ἔγωγε περὶ τῶν παρεόντων πρηγμάτων καὶ οὐκ ἄλλων πέρι πέμψαι.
οὗτος ὁ Μῦς ἔς τε Λεβάδειαν φαίνεται ἀπικόμενος καὶ μισθῷ 134
πείσας τῶν ἐπιχωρίων ἄνδρα καταβῆναι παρὰ Τροφώνιον, καὶ ἐς Ἄβας τὰς Φωκέων ἀπικόμενος ἐπὶ τὸ χρηστήριον· καὶ δὴ καὶ ἐς Θήβας πρῶτα ὡς ἀπίκετο, τοῦτο μὲν τῷ Ἰσμηνίῳ Ἀπόλλωνι ἐχρήσατο· ἔστι δέ, κατά περ ἐν Ὀλυμπίῃ, ἱροῖσι αὐτόθι χρηστηριάζεσθαι· τοῦτο δὲ ξεῖνόν τινα καὶ οὐ Θηβαῖον χρήμασι πείσας κατεκοίμησε ἐς Ἀμφιάρεω. Θηβαίων δὲ οὐδενὶ ἔξεστι μαντεύεσθαι αὐτόθι διὰ τόδε· ἐκέλευέ σφεας ὁ Ἀμφιάρεως διὰ χρηστηρίων ποιεύμενος ὁκότερα βούλονται ἑλέσθαι τούτων, ἑωυτῷ ἢ ἅτε μάντι χρᾶσθαι ἢ ἅτε συμμάχῳ, τοῦ ἑτέρου ἀπεχομένους· οἳ δὲ σύμμαχόν μιν εἵλοντο εἶναι. διὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἔξεστι Θηβαίων οὐδενὶ αὐτόθι ἐγκατακοιμηθῆναι.
τότε δὲ θῶμά μοι μέγιστον γενέσθαι 135

11 προσωτέρωι α προτέρω β 14 τοιοῦτο α τοιοῦτον β 15 ἀνωτέρω β ἀνωτέρωι α | ἀναπλῶσαι Stein 16 κατωτέρω β κατωτέρωι α 17 δέοσ β δὲ ἔσ α **133**, 1 ἔπλεον α ἔπλωον β 2 ἐχειμέριζε van Herwerden | ὁρμώμενοσ α ὁρμεόμενοσ β | τὰ α, om. β 3 Εὐρωμέα Stein: εὐρωπέα 4 χρησόμενον β χρησάμενον α 6 δ' α δὲ β **134**, 3 δὴ καὶ α δὴ β 4 ἰσμηνίωι α ἰσμινίω β 7 κατεκοίμησε β κατεκοίμισε α 8 ἐκέλευέ P: ἐκέλευσέ | ἀμφιάρεωσ α ἀμφιάρεοσ β 9 μάντι β μάντει α 10 χρᾶσθαι: χρῆσθαι α χρέεσθαι β 12 ἐγκατακοιμηθῆναι α κατακοιμηθῆναι β **135**, 1 τόδε Wesseling nescio unde.

λέγεται ὑπὸ Θηβαίων· ἐλθεῖν ἄρα τὸν Εὐρωμέα [Μῦν], περιστρωφώμενον πάντα τὰ χρηστήρια, καὶ ἐς τοῦ Πτῴου Ἀπόλλωνος τὸ τέμενος. τοῦτο δὲ τὸ ἱρὸν καλέεται μὲν Πτῷον, ἔστι δὲ Θηβαίων, κεῖται δὲ ὑπὲρ τῆς Κωπαΐδος λίμνης πρὸς ὄρεϊ ἀγχοτάτω Ἀκραιφίης πόλιος. ἐς τοῦτο τὸ ἱρὸν ἐπείτε παρελθεῖν τὸν καλεόμενον τοῦτον Μῦν, ἕπεσθαι οἱ τῶν ἀστῶν αἱρετοὺς ἄνδρας τρεῖς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ὡς ἀπογραψομένους τὰ θεσπιεῖν ἔμελλε, καὶ πρόκατε τὸν πρόμαντιν βαρβάρῳ γλώσσῃ χρᾶν. καὶ τοὺς μὲν ἑπομένους τῶν Θηβαίων ἐν θώυματι ἔχεσθαι ἀκούοντας βαρβάρου γλώσσης ἀντὶ Ἑλλάδος, οὐδὲ ἔχειν ὅ τι χρήσωνται τῷ παρεόντι πρήγματι· τὸν δὲ Εὐρωμέα Μῦν ἐξαρπάσαντα παρ᾽ αὐτῶν τὴν ἐφέροντο δέλτον, τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ προφήτεω γράφειν ἐς αὐτήν, φάναι δὲ Καρίῃ μιν γλώσσῃ χρᾶν, συγγραψάμενον δὲ οἴχεσθαι ἀπιόντα ἐς Θεσσαλίην.

136 Μαρδόνιος δὲ ἐπιλεξάμενος ὅ τι δὴ λέγοντα ἦν τὰ χρηστήρια, μετὰ ταῦτα ἔπεμψε ἄγγελον ἐς Ἀθήνας Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντεω ἄνδρα Μακεδόνα, ἅμα μὲν ὅτι οἱ προσκηδέες οἱ Πέρσαι ἦσαν· Ἀλεξάνδρου γὰρ ἀδελφεὴν Γυγαίην, Ἀμύντεω δὲ θυγατέρα, Βουβάρης ἀνὴρ Πέρσης ἔσχε, ἐκ τῆς οἱ ἐγεγόνεε Ἀμύντης ὁ ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἔχων τὸ οὔνομα τοῦ μητροπάτορος, τῷ δὴ ἐκ βασιλέος τῆς Φρυγίης ἐδόθη Ἀλάβαστρα πόλις μεγάλη νέμεσθαι· ἅμα δὲ ὁ Μαρδόνιος πυθόμενος ὅτι πρόξεινός τε εἴη καὶ εὐεργέτης ὁ Ἀλέξανδρος ἔπεμπε. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους οὕτω ἐδόκεε μάλιστα προσκτήσεσθαι, λεών τε πολλὸν ἄρα ἀκούων εἶναι καὶ ἄλκιμον, τά τε κατὰ τὴν θάλασσαν συντυχόντα σφι παθήματα κατεργασαμένους μάλιστα Ἀθηναίους ἐπίστατο. τούτων δὲ προσγενομένων κατ-

---

2 *Εὐρωμέα*: *ευρωπεα* | *Μῦν* del. van Herwerden 3 *τὰ α*, om. *β* *πτώιου α πτώου β* 4 *πτῶιον α πτῶον* V (om. R) 5 *κεῖται α κέεται β* | *ἀγχοτάτω β ἀγχοτάτωι α* 7 *ἕπεσθαι β ἕπεσθαι δὲ α* 8 *θεσπιεῖν α θεσπιέειν β* 10 *θωύματι β θώματι α* 11 *οὐδὲ α οὐδ᾽ β* | *χρήσωνται α χρήσονται β* 12 *Εὐρωμέα*: *ευρωπεα* 14 *γλώσσηι α φωνῇ β* **136**, 6 *τοῦ α τὸ β* | *τῶι α τὸ β* 7 *Ἀλάβαστρα* Steph. Byzant.: *ἀλάβανδα* | *δὲ* Wesseling e cod. Askewiano: *τε* 8 *πρόξεινός*: *πρόξενόσ* | *εὐεργέτης* ⟨*Ἀθηναίων*⟩ Reiske 9 *προσκτήσεσθαι α προσκτήσασθαι β* 12 *ἐπίστατο α ἐπιστέατο β* | *κατήλπιζε*] *καὶ ἔλπισε* van Herwerden.

ἤλπιζε εὐπετέως τῆς θαλάσσης κρατήσειν, τά περ ἂν καὶ ἦν, πεζῇ τε ἐδόκεε πολλῷ εἶναι κρέσσων, οὕτω τε ἐλογίζετο κατύπερθέ οἱ τὰ πρήγματα ἔσεσθαι τῶν Ἑλληνικῶν. τάχα δ᾽ ἂν καὶ τὰ χρηστήρια ταῦτά οἱ προλέγοι, συμβουλεύοντα σύμμαχον τὸν Ἀθηναῖον ποιέεσθαι· τοῖσι δὴ πειθόμενος ἔπεμπε.

Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου τούτου ἕβδομος γενέτωρ Περδίκκης ἐστὶ 137
ὁ κτησάμενος τῶν Μακεδόνων τὴν τυραννίδα τρόπῳ τοιῷδε· ἐξ Ἄργεος ἔφυγον ἐς Ἰλλυριοὺς τῶν Τημένου ἀπογόνων τρεῖς ἀδελφεοί, Γαυάνης τε καὶ Ἀέροπος καὶ Περδίκκης, ἐκ δὲ Ἰλλυριῶν ὑπερβαλόντες ἐς τὴν ἄνω Μακεδονίην ἀπίκοντο ἐς Λεβαίην πόλιν. ἐνθαῦτα δὲ ἐθήτευον ἐπὶ μισθῷ παρὰ τῷ βασιλέϊ, ὃ μὲν ἵππους νέμων, ὃ δὲ βοῦς, ὁ δὲ νεώτατος αὐτῶν Περδίκκης τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων. ἦσαν δὲ τὸ πάλαι καὶ αἱ τυραννίδες τῶν ἀνθρώπων ἀσθενέες χρήμασι[, οὐ μοῦνον ὁ δῆμος]. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ βασιλέος αὐτὴ τὰ σιτία σφι ἔπεσσε. ὅκως δὲ ὀπτῷτο, ὁ ἄρτος τοῦ παιδὸς τοῦ θητός, τοῦ Περδίκκεω, διπλήσιος ἐγίνετο αὐτὸς ἑωυτοῦ. ἐπεὶ δὲ αἰεὶ τὠυτὸ τοῦτο ἐγίνετο, εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἑωυτῆς· τὸν δὲ ἀκούσαντα ἐσῆλθε αὐτίκα, ὡς εἴη τέρας καὶ φέροι ἐς μέγα τι. καλέσας δὲ τοὺς θῆτας προηγόρευέ σφι ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ γῆς τῆς ἑωυτοῦ. οἳ δὲ τὸν μισθὸν ἔφασαν δίκαιοι εἶναι ἀπολαβόντες οὕτω ἐξιέναι. ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς τοῦ μισθοῦ πέρι ἀκούσας, ἦν γὰρ κατὰ τὴν καπνοδόκην ἐς τὸν οἶκον ἐσέχων ὁ ἥλιος, εἶπε θεοβλαβὴς γενόμενος "μισθὸν δὲ ὑμῖν ἐγὼ ὑμέων ἄξιον τόνδε ἀποδίδωμι," δέξας τὸν ἥλιον. ὁ μὲν δὴ Γαυάνης τε καὶ Ἀέροπος [οἱ πρεσβύτεροι] ἕστασαν ἐκπεπληγμένοι, ὡς ἤκουσαν ταῦτα, ὁ δὲ παῖς, ἐτύγχανε γὰρ

14 κρέσσων α κρείσσων β 15 ἑλληνικῶν. τάχα δ᾽ ἂν καὶ α ἑλλήνων. τάχα δὲ β 16 προλέγοι α προλέγουσι β | ποιέεσθαι α οἱ ποιήσασθαι β **137**, 1 περδίκκησ A περδίκησ Bβ 3 ἰλλυριοὺσ α ἰλλυρικοὺσ β 5 ὑπερβαλόντεσ AR ὑπερβαλλόντεσ BV 8 δὲ β γὰρ α 9 οὐ — δῆμος del. Stein | μοῦνον α μόνον β 10 ὀπτῷτο β ὀπτώιη α 11 τοῦ θητός, τοῦ Περδίκκεω del. Stein | τοῦ περδίκεω β περδίκκ(κ^{κ} A)εω α 13 ἐσ β, om. α 14 γῆσ α, om. β 15 τὸν μισθὸν ἔφασαν α ἔφασαν τὸν μισθὸν β | δίκαιοι εἶναι α εἶναι δίκαιον β | οὕτω α οὕτωσ β 19 ⟨ἐς⟩ τὸν Stein | καὶ β καὶ ὁ α | οἱ πρεσβύτεροι del. van Herwerden | πρεσβύτεροι α πρεσβύτατοι β.

ἔχων μάχαιραν, εἴπας τάδε· "δεκόμεθα, ὦ βασιλεῦ, τὰ διδοῖς,"
περιγράφει τῇ μαχαίρῃ ἐς τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου τὸν ἥλιον, περι-
γράψας δέ, ἐς τὸν κόλπον τρὶς ἀρυσάμενος τοῦ ἡλίου, ἀπαλλάσσετο
138 αὐτός τε καὶ οἱ μετ᾽ ἐκείνου. οἳ μὲν δὴ ἀπήισαν, τῷ δὲ βασιλέϊ
σημαίνει τις τῶν παρέδρων, οἷόν τι χρῆμα ποιήσειε ὁ παῖς καὶ ὡς
σὺν νόῳ κείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ διδόμενα. ὃ δὲ ταῦτα ἀκούσας
καὶ ὀξυνθεὶς πέμπει ἐπ᾽ αὐτοὺς ἱππέας ἀπολέοντας. ποταμὸς δέ
ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, τῷ θύουσι οἱ τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀπ᾽
Ἄργεος ἀπόγονοι σωτῆρι· οὗτος, ἐπείτε διέβησαν οἱ Τημενίδαι,
μέγας οὕτω ἐρρύη ὥστε τοὺς ἱππέας μὴ οἵους τε γενέσθαι δια-
βῆναι. οἳ δὲ ἀπικόμενοι ἐς ἄλλην γῆν τῆς Μακεδονίης οἴκησαν
πέλας τῶν κήπων τῶν λεγομένων εἶναι Μίδεω τοῦ Γορδίεω, ἐν
τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, ἓν ἕκαστον ἔχον ἑξήκοντα φύλλα,
ὀδμῇ τε ὑπερφέροντα τῶν ἄλλων. ἐν τούτοισι καὶ ὁ Σιληνὸς τοῖσι
κήποισι ἥλω, ὡς λέγεται ὑπὸ Μακεδόνων. ὑπὲρ δὲ τῶν κήπων
ὄρος κέεται, Βέρμιον οὔνομα, ἄβατον ὑπὸ χειμῶνος. ἐνθεῦτεν δὲ
ὁρμώμενοι, ὡς ταύτην ἔσχον, κατεστρέφοντο καὶ τὴν ἄλλην Μακε-
139 δονίην. ἀπὸ τούτου δὴ τοῦ Περδίκκεω Ἀλέξανδρος ὧδε ἐγεγόνεε·
Ἀμύντεω παῖς ἦν Ἀλέξανδρος, Ἀμύντης δὲ Ἀλκέτεω, Ἀλκέτεω
δὲ πατὴρ ἦν Ἀέροπος, τοῦ δὲ Φίλιππος, Φιλίππου δὲ Ἀργαῖος,
τοῦ δὲ Περδίκκης ὁ κτησάμενος τὴν ἀρχήν.

140 Ἐγεγόνεε μὲν δὴ ὧδε Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω· ὡς δὲ ἀπίκετο
α) ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίου, ἔλεγε τάδε· "ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε λέγει· ἐμοὶ ἀγγελίη ἥκει παρὰ βασιλέος
λέγουσα οὕτω· 'Ἀθηναίοισι τὰς ἁμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ

---

21 δεκόμεθα β ὧδε δεχόμεθα α 23 ἀφυσάμενος van Herwerden 24 ἐκείνου α ἐκείνω β **138,** 1 ἀπῆισαν α ἀπίεσαν β 3 κείνων α ἐκεί-νων β 4 ⟨ὡς⟩ ἀπολέοντας Naber 7 οὕτω β οὕτωσ α | τε α, om. β 10 τοῖσι α τούτοισι β 11 ἄλλων ⟨καὶ χροιῇ⟩ Stein | σιληνὸσ α σίληνος R σήληνὸς V | τοῖσι κήποισι del. Cobet 13 κέεται β κεῖται α | βέρμιον α βέρβιον β 14 ὡς ταύτην ἔσχον del. Cobet **139,** 1 περδίκκεω α περδίκεω (-καιω R) β | ἐγεγόνεε (-ε$^{\varepsilon\nu}$ V) β ἐγένετο α 3 ἀργαῖοσ β αρραιοσ α 4 περδίκκησ α περδίκησ β **140,** 1 ἀλέξανδροσ A pr. β ὁ ἀλέξανδροσ A corr. B 4 οὕτω α οὕτωσ β | ἐξ ἐκείνων ἐσ ἐμὲ β ἐσ ἐμὲ ἐξ ἐκείνων α.

γενομένας πάσας μετίημι. νῦν τε ὧδε, Μαρδόνιε, ποίει· τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπόδος, τοῦτο δὲ ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἑλέσθων αὐτοί, ἥντινα ἂν ἐθέλωσι, ἐόντες αὐτόνομοι· ἱρά τε πάντα σφι, ἢν δὴ βούλωνταί γε ἐμοὶ ὁμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπρησα.᾽ τούτων δὲ ἀπιγμένων ἀναγκαίως ἔχει μοι ποιέειν ταῦτα, ἢν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται. λέγω δὲ ὑμῖν τάδε. νῦν τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλέϊ ἀνταειρόμενοι; οὔτε γὰρ ἂν ὑπερβάλοισθε, οὔτε οἷοί τέ ἐστε ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον. εἴδετε μὲν γὰρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος καὶ τὰ ἔργα, πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ᾽ ἐμοὶ ἐοῦσαν δύναμιν· ὥστε καὶ ἢν ἡμέας ὑπερβάλησθε καὶ νικήσητε, τοῦ περ ὑμῖν οὐδεμία ἐλπὶς εἴ περ εὖ φρονέετε, ⟨ἀλλ᾽⟩ ἄλλη παρέσται πολλαπλησίη. μὴ ὦν βούλεσθε παρισούμενοι βασιλέϊ στέρεσθαι μὲν τῆς χώρης, θέειν δὲ αἰεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν, ἀλλὰ καταλύσασθε· παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα [καταλύσασθαι], βασιλέος ταύτῃ ὁρμημένου. ἔστε ἐλεύθεροι, ἡμῖν ὁμαιχμίην συνθέμενοι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐνετεί- β) λατό μοι εἰπεῖν πρὸς ὑμέας· ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας ἐούσης ἐξ ἐμεῦ οὐδὲν λέξω (οὐ γὰρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε), προσχρηίζω δὲ ὑμέων πείθεσθαι Μαρδονίῳ. ἐνορῶ γὰρ ὑμῖν οὐκ οἵοισί τε ἐσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμέειν Ξέρξῃ· εἰ γὰρ ἐνώρων τοῦτο ἐν ὑμῖν, οὐκ ἄν κοτε ἐς ὑμέας ἦλθον ἔχων λόγους τούσδε· καὶ γὰρ δύναμις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἡ βασιλέος ἐστὶ καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. ἢν ὦν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσητε, μεγάλα προτεινόντων ἐπ᾽ οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλουσι, δειμαίνω ὑπὲρ ὑμέων ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, αἰεί τε φθειρομένων μούνων, ἐξαίρετον μεταίχμιόν τε τὴν γῆν ἐκτημένων·

5 ὧδε μαρδόνιε α μαρδόνιε ὧδε β | ποίει α ποίε R ποίεε V 7 ἐθέλωσι α θέλωσι (-ιν V) β 10 ἀντίον Valckenaer: αἴτιον | τάδε νῦν. τί Bekker 11 ἀνταειρόμενοι β ἀειρόμενοι α 13 τό ⟨τε⟩ Stein 14 ἐμοὶ P: ἐμὲ | ⟨τε⟩ καὶ Stein | καὶ νικήσητε del. Cobet 15 τοῦ Aldus: τὸ | ⟨ἀλλ᾽⟩ ἄλλη Cobet 16 παρισούμενοι α παρισεύμενοι β 17 ἐστερῆσθαι van Herwerden 18 καταλύσασθαι (-ε V) del. Stein 22 ἐούσησ ἐξ ἐμεῦ α ἐξ ἐμεῦ ἐούσησ β 23 προσχρηίζω α προσχρήζω β | ενορῶ A ἐνορῶν B ἐνορέω β 27 ὦν α, om. β 28 ἐπ᾽ οἷσι α ἐποίσει β 30 ἐκτημένων Aldus: κεκτημένων.

ἀλλὰ πείθεσθε· πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασιλεύς γε ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἁμαρτάδας ἀπιεὶς ἐθέλει φίλος γενέσθαι."

141 Ἀλέξανδρος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Λακεδαιμόνιοι δέ, πυθόμενοι ἥκειν Ἀλέξανδρον ἐς Ἀθήνας ἐς ὁμολογίην ἄξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀναμνησθέντες τῶν λογίων ὥς σφεας χρεόν ἐστι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Ἀθηναίων, κάρτα τε ἔδεισαν μὴ ὁμολογήσωσι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. καὶ δὴ συνέπιπτε ὥστε ὁμοῦ σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν· ἐπανέμειναν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὖ ἐπιστάμενοι, ὅτι ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι πεύσεσθαι ἥκοντα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἄγγελον ἐπ᾽ ὁμολογίῃ, πυθόμενοί τε πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. ἐπίτηδες ὦν ἐποίευν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τὴν ἑωυτῶν γνώμην.

142 ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι "ἡμέας δὲ ἔπεμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμέων μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. οὔτε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὔτε γε ἄλλοισι Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἥκιστα πολλῶν εἵνεκα. ἠγείρατε γὰρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς οὐδὲν ἡμέων βουλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆθεν ὁ ἀγὼν ἐγένετο, νῦν δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα· ἄλλως τε τούτων ἁπάντων αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης τοῖσι Ἕλλησι Ἀθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν, οἵτινες αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων. πιεζευμένοισι μέντοι ὑμῖν συναχθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐστερήθητε διξῶν ἤδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε χρόνον ἤδη πολλόν. ἀντὶ τούτων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυναῖκάς τε καὶ τὰ ἐς πό-

---

31 πίθεσθε Cobet 32 ἀπιεὶσ β ἀφεὶσ α | ἐθέλει α θέλει β **141**, 1 ταῦτα α τοσαῦτα β 4 ἐκ α ἀπὸ β 6 τέ σφι α δέ σφι (-ῖν V) β | ἔδοξε α ἔδοξεν β **142**, 5 γε α, om. β 6 τόνδε τὸν πόλεμον α τὸν πόλεμον τόνδε β 7 βουλομένων α βουλευομένων β | ἀρχῆθεν Wesseling, ἀρχὴν Schaefer: ἀρχῆσ 8 τε ⟨ἄνευ⟩ Reiske, πάρεξ uel χωρίς Stein 9 τούτων ἁπάντων α τουτέων πάντων β 14 οἱ α οἱ λοιποὶ β.

λεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν, ἔστ᾽ ἂν ὁ πόλεμος ὅδε συνεστήκῃ. μηδὲ ὑμέας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώσῃ, λεήνας τὸν Μαρδονίου λόγον. τούτῳ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστί· τύραννος γὰρ ἐὼν τυράννῳ συγκατεργάζεται· ὑμῖν δέ γε οὐ ποιητέα, εἴ περ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ἐπισταμένοισι ὡς βαρβάροισί ἐστι οὔτε πιστὸν οὔτε ἀληθὲς οὐδέν.” ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο τάδε· “καὶ 143
αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη ἐστὶ τῷ Μήδῳ δύναμις ἤ περ ἡμῖν, ὥστε οὐδὲν δέει τοῦτό γε ὀνειδίζειν. ἀλλ᾽ ὅμως ἐλευθερίης γλιχόμενοι ἀμυνεύμεθα οὕτω, ὅκως ἂν καὶ δυνώμεθα. ὁμολογῆσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπείθειν οὔτε ἡμεῖς πεισόμεθα. νῦν τε ἀπάγγελλε Μαρδονίῳ, [ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι,] ἔστ᾽ ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ τῇ περ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ· ἀλλὰ θεοῖσί τε συμμάχοισι πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίαν ὄπιν ἔχων ἐνέπρησε τούς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα. σύ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργέειν ἀθέμιστα ἔρδειν παραίνεε· οὐ γάρ σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν, ἐόντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον.” πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο, 144
πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους τάδε· “τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπήιον ἦν· ἀτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι, ὅτι οὔτε χρυσός ἐστι γῆς οὐδαμόθι τοσοῦτος οὔτε χώρη κάλλεϊ καὶ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι ἐθέλοιμεν ἂν μηδίσαντες καταδουλῶσαι τὴν Ἑλλάδα. πολλά τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μηδ᾽ ἢν ἐθέλωμεν·

18 ⟨ἀρχὴν⟩ συγκατεργάζεται van Herwerden | γε β, om. α 19 βαρβάροισί ἐστι α βαρβάροισιν ἐστιν β **143,** 1 τάδε α τοιάδε β 2 τῶι μήδωι α τῶν μήδων β 4 ἐλευθερίησ γλιχόμενοι α ἐλευθερίην σκεπτόμενοι β | οὕτω α οὕτωσ β | καὶ α, om. β 6 ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι del. Cobet 7 τὴν Cobet | περ β, om. α 8 πίσυνοί α πίσσυνοί β 9 οὐδὲ μίαν ὄπιν α ὄπιν οὐδεμίην β 12 ἔρδειν A ἔρδειν B ῥέζειν β 13 παθεῖν α παθέειν β **144,** 1 ὑπεκρίναντο α ὑπεκρίνατο β 3 κάρτα α κάρτα μὲν β.

πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἤ περ ὁμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ, αὖτις δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἐὸν ὅμαιμόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἱδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἤθεά τε ὁμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθηναίους οὐκ ἂν εὖ ἔχοι. ἐπίστασθέ τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ᾽ ἂν καὶ εἷς περιῇ Ἀθηναίων, μηδαμὰ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ. ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν προνοίην τὴν εἰς ἡμέας ἔχουσαν, ὅτι προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω ὥστε ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅκως ἂν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας. νῦν δέ, ὡς οὕτω ἐχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε. ὡς γὰρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἑκὰς χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέρην, ἀλλ᾽ ἐπεὰν τάχιστα πύθηται τὴν ἀγγελίην ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν τῶν ἐκεῖνος ἡμέων προσεδέετο. πρὶν ὦν παρεῖναι ἐκεῖνον ἐς τὴν Ἀττικήν, ἡμέας καιρός ἐστι προβοηθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην." οἳ μὲν ταῦτα ὑποκριναμένων Ἀθηναίων ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

---

9 *τά ⟨τε⟩ ἀγ.* Stein 10 *ἐμπεπρησμένα β ἐμπεπρημένα α* 11 *τῶι ταῦτα ἐργασαμένωι α τοῖσι ταῦτα ἐργασαμένοισϊν β* 13 *τῶν β ὧν α* 15 *μὴ α μὴ καὶ β* 17 *εἰσ (ἐς* V) *β πρὸσ α* | *ἔχουσαν β ἐοῦσαν α* 19. 21 *ἡμεῖσ α ἡμέεσ β* 22 *ἐσβαλέων* Naber 23 *ἐπεὰν* Abicht: *ἐπειδὰν* 25 *ὑμέας* Wesseling | *προβοηθῆσαι α προ(προσ-* V)*βωθῆσαι β* | *οἳ* — 26 *σπάρτην* hic et in principio libri IX. codices | *ΗΡΟΔΟΤΟΥ Η* | *ΧΧ ΗΗΗΔΔΙΙ α ἡροδότου ἱστοριῶν ἡ* R.

Θ.

Μαρδόνιος δέ, ὥς οἱ ἀπονοστήσας Ἀλέξανδρος τὰ παρὰ Ἀθη- 1
ναίων ἐσήμηνε, ὁρμηθεὶς ἐκ Θεσσαλίης ἦγε τὴν στρατιὴν σπουδῇ
ἐπὶ τὰς Ἀθήνας· ὅκου δὲ ἑκάστοτε γίνοιτο, τούτους παρελάμβανε.
τοῖσι δὲ Θεσσαλίης ἡγεομένοισι οὔτε τὰ πρὸ τοῦ πεπρηγμένα μετ-
έμελε οὐδέν, πολλῷ τε μᾶλλον ἐπῆγον τὸν Πέρσην, καὶ συμπρο-
έπεμψέ τε Θώρηξ ὁ Ληρισαῖος Ξέρξην φεύγοντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ
φανεροῦ παρῆκε Μαρδόνιον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἐπεὶ δὲ πορευόμενος 2
γίνεται ὁ στρατὸς ἐν Βοιωτοῖσι, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον τὸν
Μαρδόνιον καὶ συνεβούλευον αὐτῷ, λέγοντες, ὡς οὐκ εἴη χῶρος ἐπι-
τηδεότερος ἐνστρατοπεδεύεσθαι ἐκείνου, οὐδὲ ἔων ἰέναι ἑκαστέρω,
ἀλλ᾽ αὐτοῦ ἱζόμενον ποιέειν, ὅκως ἀμαχητὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα κατα-
στρέψεται. κατὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρὸν Ἕλληνας ὁμοφρονέοντας, οἵ
περ καὶ πάρος ταὐτὰ ἐγίνωσκον, χαλεπὰ εἶναι ⟨νικᾶν τε καὶ⟩ περι-
γίνεσθαι καὶ ἅπασι ἀνθρώποισι· "εἰ δὲ ποιήσεις τὰ ἡμεῖς παρ-
αινέομεν," ἔφασαν λέγοντες, "ἕξεις ἀπόνως ἅπαντα τὰ ἐκείνων ἰσχυρὰ
βουλεύματα· πέμπε χρήματα ἐς τοὺς δυναστεύοντας ἄνδρας ἐν τῇσι
πόλισι, πέμπων δὲ τὴν Ἑλλάδα διαστήσεις· ἐνθεῦτεν δὲ τοὺς μὴ
τὰ σὰ φρονέοντας ῥηϊδίως μετὰ τῶν στασιωτέων καταστρέψεαι. οἳ 3

ΚΑΛΛΙΟΠΗ Θ (Θ om. B) *α καλλιόπη.* R   1, 1 *παρὰ α παρ᾽ β*   4 *μετέμελε α μετέμελλεν β*   5 *πολλῇ* van Herwerden | *ἐνῆγον* idem   6 *ληρισαῖοσ α ληρισσαῖοσ β* | *ξέρξην α ξέρξεα β*   2, 2 *τὸν α*, om. *β*   3 *καὶ συνεβούλευον αὐτῷ* del. Cobet   4 *ἑκαστέρωι α ἑκατέρω β*   5 *καταστρέψεται* Steger: *καταστρέψηται*   7 *ταὐτὰ α ταῦτα* | *χαλεποὺς* Stein | *⟨νικᾶν τε καὶ⟩* add. van Herwerden | *περιγίνεσθαι α περιγενέσθαι β*   9 *ἕξεις*] *σχίσεις* Kallenberg | *ἅπαντα β πάντα α* | *ἰσχυρὰ β*, om. *α*   12 *τῶν στασιωτέων α στρατιωτέων β* | *καταστρέψεαι α καταστρέψαι β*.

μὲν ταῦτα συνεβούλευον, ὁ δὲ οὐκ ἐπείθετο, ἀλλά οἱ δεινός τις ἐνέστακτο ἵμερος τὰς Ἀθήνας δεύτερα ἑλεῖν, ἅμα μὲν ὑπ' ἀγνωμοσύνης, ἅμα δὲ πυρσοῖσι διὰ νήσων ἐδόκεε βασιλέϊ δηλώσειν ἐόντι ἐν Σάρδισι, ὅτι ἔχοι Ἀθήνας· ὃς οὐδὲ τότε ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀττικὴν εὗρε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἔν τε Σαλαμῖνι τοὺς πλείστους ἐπυνθάνετο εἶναι ἔν τε τῇσι νηυσί, αἱρέει τε ἔρημον τὸ ἄστυ. ἡ δὲ βασιλέος αἵρεσις ἐς τὴν ὑστέρην τὴν Μαρδονίου ἐπιστρατηίην δεκάμηνος ἐγένετο.

4 Ἐπεὶ δὲ ἐν Ἀθήνῃσι ἐγένετο ὁ Μαρδόνιος, πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μουρυχίδην ἄνδρα Ἑλλησπόντιον, φέροντα τοὺς αὐτοὺς λόγους τοὺς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τοῖσι Ἀθηναίοισι διεπόρθμευσε. ταῦτα δὲ τὸ δεύτερον ἀπέστελλε προέχων μὲν τῶν Ἀθηναίων οὐ φιλίας γνώμας, ἐλπίσας δέ σφεας ὑπήσειν τῆς ἀγνωμοσύνης, ὡς δοριαλώτου ἐούσης πάσης τῆς Ἀττικῆς χώρης καὶ ἐούσης ἤδη ὑπ'
5 ἑωυτῷ. τούτων μὲν εἵνεκα ἀπέπεμψε Μουρυχίδην ἐς Σαλαμῖνα, ὁ δὲ ἀπικόμενος ἐπὶ τὴν βουλὴν ἔλεγε τὰ παρὰ Μαρδονίου. τῶν δὲ βουλευτέων Λυκίδης εἶπε γνώμην, ὡς ἐδόκεε ἄμεινον εἶναι, δεξαμένους τὸν λόγον, τόν σφι Μουρυχίδης προφέρει, ἐξενεῖκαι ἐς τὸν δῆμον. ὁ μὲν δὴ ταύτην τὴν γνώμην ἀπεφαίνετο, εἴτε δὴ δεδεγμένος χρήματα παρὰ Μαρδονίου, εἴτε καὶ ταῦτά οἱ ἑάνδανε· Ἀθηναῖοι δὲ αὐτίκα δεινὸν ποιησάμενοι, οἵ τε ἐκ τῆς βουλῆς καὶ οἱ ἔξωθεν ὡς ἐπύθοντο, περιστάντες Λυκίδην κατέλευσαν βάλλοντες, τὸν δὲ Ἑλλησπόντιον [Μουρυχίδην] ἀπέπεμψαν ἀσινέα. γενομένου δὲ θορύβου ἐν τῇ Σαλαμῖνι περὶ τὸν Λυκίδην, πυνθάνονται τὸ γινόμενον αἱ γυναῖκες τῶν Ἀθηναίων, διακελευσαμένη δὲ γυνὴ γυναικὶ καὶ παραλαβοῦσα ἐπὶ τὴν Λυκίδεω οἰκίην ἤισαν αὐτοκελέες, καὶ κατὰ μὲν ἔλευσαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ τὰ τέκνα.

3, 2 τισ β, om. α 4 δηλώσειν α δηλώσει R δηλῶ^σ V 5 ἀθήνασ α τὰσ ἀθήνασ β | ὅς] ὁ δὲ Stein 7 τε τῇσι α τῇσι β 4, 1 ἐν α, om. β 3 τοὺσ β οὖσ α 5 ἐλπίσασ β ἐλπίζων α 6 ἤδη β, om. α 5, 1 εἵνεκα: ἕνεκα α είνεκεν β 4 προσφέρει Cobet | ἐξενεῖκαι α ἐξενεῖκεν β 8. 10 λυκίδην α λυκίδεα β 8 βάλλοντες del. van Herwerden 9 μουρυχίδην α μουρ(-ρι- R)χίδεα β, del. Herwerden 10 ἐν — Λυκίδην del. idem 12 ἤισαν α ἤεσαν β.

Ἐς δὲ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν οἱ Ἀθηναῖοι ὧδε· ἕως μὲν 6
προσεδέκοντο ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἥξειν τιμωρήσοντά σφι,
οἱ δὲ ἔμενον ἐν τῇ Ἀττικῇ· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν μακρότερα καὶ σχο-
λαίτερα ἐποίεον, ὁ δὲ ἐπιὼν καὶ δὴ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ἐλέγετο εἶναι,
οὕτω δὴ ὑπεξεκομίσαντό τε πάντα καὶ αὐτοὶ διέβησαν ἐς Σαλαμῖνα,
ἐς Λακεδαίμονά τε ἔπεμπον ἀγγέλους, ἅμα μὲν μεμψομένους τοῖσι
Λακεδαιμονίοισι, ὅτι περιεῖδον ἐμβαλόντα τὸν βάρβαρον ἐς τὴν
Ἀττικήν, ἀλλ' οὐ μετά σφεων ἠντίασαν ἐς τὴν Βοιωτίην, ἅμα δὲ
ὑπομνήσοντας ὅσα σφι ὑπέσχετο ὁ Πέρσης μεταβαλοῦσι δώσειν,
προεῖπαί τε ὅτι, εἰ μὴ ἀμυνεῦσι Ἀθηναίοισι, ὡς καὶ αὐτοί τινα
ἀλεωρὴν εὑρήσονται. οἱ γὰρ δὴ Λακεδαιμόνιοι ὅρταζόν τε τοῦτον 7
τὸν χρόνον καί σφι ἦν Ὑακίνθια, περὶ πλείστου δ' ἦγον τὰ τοῦ
θεοῦ πορσύνειν· ἅμα δὲ τὸ τεῖχός σφι, τὸ ἐν τῷ Ἰσθμῷ ἐτείχεον,
καὶ ἤδη ἐπάλξις ἐλάμβανε. ὡς δὲ ἀπίκοντο ἐς τὴν Λακεδαίμονα
οἱ ἄγγελοι οἱ ἀπ' Ἀθηνέων, ἅμα ἀγόμενοι ἔκ τε Μεγάρων ἀγγέλους
καὶ ἐκ Πλαταιέων, ἔλεγον τάδε ἐπελθόντες ἐπὶ τοὺς ἐφόρους·
„ἔπεμψαν ἡμέας Ἀθηναῖοι λέγοντες, ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς ὁ Μήδων α)
τοῦτο μὲν τὴν χώρην ἀποδιδοῖ, τοῦτο δὲ συμμάχους ἐθέλει ἐπ'
ἴσῃ τε καὶ ὁμοίῃ ποιήσασθαι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης, ἐθέλει
δὲ καὶ ἄλλην χώρην πρὸς τῇ ἡμετέρῃ διδόναι, τὴν ἂν αὐτοὶ ἑλώ-
μεθα. ἡμεῖς δὲ Δία τε Ἑλλήνιον αἰδεσθέντες καὶ τὴν Ἑλλάδα
δεινὸν ποιεύμενοι προδοῦναι οὐ καταινέσαμεν, ἀλλ' ἀπειπάμεθα,
καίπερ ἀδικεόμενοι ὑπ' Ἑλλήνων καὶ καταπροδιδόμενοι, ἐπιστάμενοί
τε, ὅτι κερδαλεώτερόν ἐστι ὁμολογέειν τῷ Πέρσῃ μᾶλλον ἤ περ
πολεμέειν· οὐ μὲν οὐδὲ ὁμολογήσομεν ἑκόντες εἶναι. καὶ τὸ μὲν
ἀπ' ἡμέων οὕτω ἀκίβδηλον νέμεται ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· ὑμεῖς δὲ ἐς β)
πᾶσαν ἀρρωδίην τότε ἀπικόμενοι μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ Πέρσῃ, ἐπείτε
ἐξεμάθετε τὸ ἡμέτερον φρόνημα σαφέως, ὅτι οὐδαμὰ προδώσομεν
τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτι τεῖχος ὑμῖν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐλαυνόμενον ἐν

6, 4 ἐν τῆι βοιωτίηι α ἐσ τὴν βοιωτίην β 5 ἐς Σαλαμῖνα del. Cobet 6 μεμψομένουσ β μεμφομένουσ α 10 ὡς del. van Herwerden 7, 2 δ' α δὲ β 3 ἐτείχεον] ἐτελέετο Stein 4 ἤδη] δὴ Schaefer | ἐπάλξισ α ἐπάλξεισ β 5 ἀθηνέων α ἀθηναίων β 6 ἐπὶ α ἐσ β 9 ἄνευ — ἀπάτης del. Stein 13 ὑπ' α ὑπὸ β 19 ὅτι β διότι α | ⟨τὸ⟩ διὰ Stein.

τέλεϊ ἐστι, καὶ δὴ λόγον οὐδένα τῶν Ἀθηναίων ποιέεσθε, συν-
θέμενοί τε ἡμῖν [τὸν Πέρσην] ἀντιώσεσθαι ἐς τὴν Βοιωτίην προ-
δεδώκατε, περιείδετέ τε ἐσβαλόντα ἐς τὴν Ἀττικὴν τὸν βάρβαρον.
ἐς μέν νυν τὸ παρεὸν Ἀθηναῖοι ὑμῖν μηνίουσι· οὐ γὰρ ἐποιήσατε
ἐπιτηδέως. νῦν δὲ ὅτι τάχος στρατιὴν ἅμα ἡμῖν ἐκέλευσαν ὑμέας
ἐκπέμπειν, ὡς ἂν τὸν βάρβαρον δεκώμεθα ἐν τῇ Ἀττικῇ· ἐπειδὴ
γὰρ ἡμάρτομεν τῆς Βοιωτίης, τῆς γε ἡμετέρης ἐπιτηδεότατόν ἐστι
8 ἐμμαχέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον." ὡς δὲ ἄρα ἤκουσαν οἱ ἔφοροι
ταῦτα, ἀνεβάλοντο ἐς τὴν ὑστεραίην ὑποκρίνασθαι, τῇ δὲ ὑστεραίῃ
ἐς τὴν ἑτέρην· τοῦτο καὶ ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἐποίεον, ἐξ ἡμέρης ἐς
ἡμέρην ἀναβαλλόμενοι. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὸν Ἰσθμὸν ἐτεί-
χεον σπουδὴν ἔχοντες πολλὴν πάντες Πελοποννήσιοι, καί σφι ἦν
πρὸς τέλεϊ. οὐ δ' ἔχω εἰπεῖν τὸ αἴτιον, διότι ἀπικομένου μὲν Ἀλε-
ξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἐς Ἀθήνας σπουδὴν μεγάλην ἐποιήσαντο
μὴ μηδίσαι Ἀθηναίους, τότε δὲ ὤρην ἐποιήσαντο οὐδεμίαν, ἄλλο
γε ἢ ὅτι ὁ Ἰσθμός σφι ἐτετείχιστο καὶ ἐδόκεον Ἀθηναίων ἔτι
δεῖσθαι οὐδέν· ὅτε δὲ Ἀλέξανδρος ἀπίκετο ἐς τὴν Ἀττικήν, οὔτω
ἀπετετείχιστο, ἐργάζοντο δὲ μεγάλως καταρρωδηκότες τοὺς Πέρσας.
9 τέλος δὲ τῆς τε ὑποκρίσιος καὶ ⟨τῆς⟩ ἐξόδου τῶν Σπαρτιητέων
ἐγένετο τρόπος τοιόσδε· τῇ προτεραίῃ τῆς ὑστάτης καταστάσιος
μελλούσης ἔσεσθαι Χίλεος ἀνὴρ Τεγεήτης, δυνάμενος ἐν Λακεδαί-
μονι μέγιστον ξείνων, τῶν ἐφόρων ἐπύθετο πάντα λόγον[, τὸν δὴ
οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον]· ἀκούσας δὲ [ὁ Χίλεος] ἔλεγε ἄρα σφι τάδε·
"οὕτω ἔχει, ἄνδρες ἔφοροι· Ἀθηναίων ἡμῖν ⟨μὲν⟩ ἐόντων μὴ
ἀρθμίων, τῷ δὲ βαρβάρῳ συμμάχων, καίπερ τείχεος διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ
ἐληλαμένου καρτεροῦ, μεγάλαι κλισιάδες ἀναπεπτέαται ἐς τὴν Πελο-

---

21 τὸν Πέρσην del. Krüger 22 ἐσβαλόντα β προσβαλόντα α, προ-εσβαλόντα Stein 26 ἐπιτηδεότατόν α ἐπιτηδέστατόν β 27 ἐμμαχέσα-σθαι β μαχέσασθαι α 8, 2 ἀνεβάλοντο β ἀνεβάλλοντο α | ὑποκρίνασθαι β ὑποκρίνεσθαι α, ὑποκρινέεσθαι Cobet 6 εἰπεῖν α εἶπαι β 8 οὐδὲ μίαν α οὐδὲ μίην β 10 δεῖσθαι α δέεσθαι β | οὐδέν α οὐδενόσ β 9, 1 ⟨τῆς⟩ ἐξόδου van Herwerden 3 Χείλεως Plutarch. moral. p. 871 4 τὸν — 5 ἔλεγον del. Stein 5 δὲ β δὲ ταῦτα α | ὁ Χίλεος del. Herwerden 6 οὕτω β οὕτωσ α | ἡμῖν ⟨μὲν⟩ van Herwerden | ἐόντων μὴ α μὴ ἐόντων β.

πόννησον τῷ Πέρσῃ. ἀλλ᾽ ἐσακούσατε, πρίν τι ἄλλο Ἀθηναίοισι δόξαι σφάλμα φέρον τῇ Ἑλλάδι.” ὃ μέν σφι ταῦτα συνεβούλευε· οἳ 10
δὲ φρενὶ λαβόντες τὸν λόγον αὐτίκα, φράσαντες οὐδὲν τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι ἀπιγμένοισι ἀπὸ τῶν πολίων, νυκτὸς ἔτι ἐκπέμπουσι πεντακισχιλίους Σπαρτιητέων [καὶ ἑπτὰ περὶ ἕκαστον τάξαντες τῶν εἱλώτων], Παυσανίῃ τῷ Κλεομβρότου ἐπιτρέψαντες ἐξάγειν. ἐγίνετο μέν νυν ἡ ἡγεμονίη Πλειστάρχου τοῦ Λεωνίδεω· ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἦν ἔτι παῖς, ὃ δὲ τούτου ἐπίτροπός τε καὶ ἀνεψιός. Κλεόμβροτος γὰρ ὁ Παυσανίεω μὲν πατήρ, Ἀναξανδρίδεω δὲ παῖς, οὐκέτι περιῆν, ἀλλ᾽ ἀπαγαγὼν ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ τὴν στρατιὴν τὴν τὸ τεῖχος δείμασαν μετὰ ταῦτα οὐ πολλόν τινα χρόνον βιοὺς ἀπέθανε. ἀπῆγε δὲ τὴν στρατιὴν ὁ Κλεόμβροτος ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ διὰ τόδε· θυομένῳ οἱ ἐπὶ τῷ Πέρσῃ ὁ ἥλιος ἀμαυρώθη ἐν τῷ οὐρανῷ. προσαιρέεται δὲ ἑωυτῷ Παυσανίης Εὐρυάνακτα τὸν Δωριέος, ἄνδρα οἰκίης ἐόντα τῆς αὐτῆς.

Οἳ μὲν δὴ σὺν Παυσανίῃ ἐξεληλύθεσαν ἔξω Σπάρτης· οἱ δὲ 11
ἄγγελοι, ὡς ἡμέρη ἐγεγόνεε, οὐδὲν εἰδότες περὶ τῆς ἐξόδου ἐπῆλθον ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἐν νόῳ δὴ ἔχοντες ἀπαλλάσσεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὴν ἑωυτοῦ ἕκαστος· ἐπελθόντες δὲ ἔλεγον τάδε· “ὑμεῖς μέν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, αὐτοῦ τῇδε μένοντες Ὑακίνθιά τε ἄγετε καὶ παίζετε, καταπροδόντες τοὺς συμμάχους· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἀδικεόμενοι ὑπὸ ὑμέων, χήτεϊ τε συμμάχων, καταλύσονται τῷ Πέρσῃ οὕτω, ὅκως ἂν δύνωνται· καταλυσάμενοι δέ, δῆλα γὰρ ὅτι σύμμαχοι βασιλέος γινόμεθα, συστρατευσόμεθα ἐπὶ τὴν ἂν ἐκεῖνοι ἐξηγέωνται. ὑμεῖς δὲ τὸ ἐνθεῦτεν μαθήσεσθε, ὁκοῖον ἄν τι ὑμῖν ἐξ αὐτοῦ ἐκβαίνῃ.” ταῦτα λεγόντων τῶν ἀγγέλων, οἱ ἔφοροι εἶπαν ἐπ᾽ ὅρκου

10, 2 *φρενὶ α ἐν φρενὶ β* 4 *πεντακισχιλίουσ α πεντακισχιλίων β* | *καὶ* — 5 *εἱλώτων* om. *β* 5 *ἐπιτρέψαντεσ β ἐπιτάξαντεσ α* | *ἐγίνετο β ἐγένετο α* 6 *νυν β*, om. *α* 7 *ἀνεψιόσ. α ἀνεψιὸσ κλεόμβροτοσ. β* 9 *τὴν τὸ α τὸ β* 10 *τινα χρόνον β χρόνον τινὰ α* | *ἀπήγαγε* Cobet 12 *προσαιρέεται α προσερέεται β* 13 *παυσανίησ α ὁ παυσανίησ β* | *ἄνδρα* del. van Herwerden **11**, 7 *χήτει α*R *χήτι* V | *τε α*, om. *β* | *οὔτω β οὔτωσ α* 9 *γινόμεθα α γενόμεθα β* | *τὴν* (*τῇ* S) *β ἣν α* 10 *ἐκβαίνηι α ἐκβαίη β* 11 *ταῦτα α ταῦτα δὲ β* | *ἐπ᾽ ὅρκου β ἐφόρκου α.*

καὶ δὴ δοκέειν εἶναι ἐν Ὀρεσθείῳ στείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους· ξείνους γὰρ ἐκάλεον τοὺς βαρβάρους. οἳ δὲ ὡς οὐκ εἰδότες ἐπειρώτων τὸ λεγόμενον, ἐπειρόμενοι δὲ ἐξέμαθον πᾶν τὸ ἐόν, ὥστε ἐν θώυματι γενόμενοι ἐπορεύοντο τὴν ταχίστην διώκοντες· σὺν δέ σφι τῶν περιοίκων [Λακεδαιμονίων] λογάδες πεντακισχίλιοι [τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεον].

12 *Οἳ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἠπείγοντο· Ἀργεῖοι δὲ ἐπείτε τάχιστα ἐπύθοντο τοὺς μετὰ Παυσανίεω ἐξεληλυθότας ἐκ Σπάρτης, πέμπουσι κήρυκα τῶν ἡμεροδρόμων ἀνευρόντες τὸν ἄριστον ἐς τὴν Ἀττικήν, πρότερον αὐτοὶ Μαρδονίῳ ὑποδεξάμενοι σχήσειν τὸν Σπαρτιήτην μὴ ἐξιέναι· ὃς ἐπείτε ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεγε τάδε· "Μαρδόνιε, ἔπεμψάν με Ἀργεῖοι φράσοντά τοι, ὅτι ἐκ Λακεδαίμονος ἐξελήλυθε ἡ νεότης, καὶ ὡς οὐ δυνατοὶ αὐτὴν ἴσχειν εἰσὶ Ἀργεῖοι*

13 *μὴ οὐκ ἐξιέναι. πρὸς ταῦτα τύγχανε εὖ βουλευόμενος." ὃ μὲν δὴ εἴπας ταῦτα ἀπαλλάσσετο ὀπίσω, Μαρδόνιος δὲ οὐδαμῶς ἔτι πρόθυμος ἦν μένειν ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὡς ἤκουσε ταῦτα. πρὶν μέν νυν ἢ πυθέσθαι, ἀνεκώχευε, θέλων εἰδέναι τὸ παρ᾽ Ἀθηναίων, ὁκοῖόν τι ποιήσουσι, καὶ οὔτε ἐπήμαινε οὔτε ἐσίνετο γῆν τὴν Ἀττικήν, ἐλπίζων διὰ παντὸς τοῦ χρόνου ὁμολογήσειν σφέας· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθε, πυθόμενος τὸν πάντα λόγον, πρὶν ἢ τοὺς μετὰ Παυσανίεω ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἐσβαλεῖν, ὑπεξεχώρεε ἐμπρήσας τε τὰς Ἀθήνας, καὶ εἴ κού τι ὀρθὸν ἦν τῶν τειχέων ἢ τῶν οἰκημάτων ἢ τῶν ἱρῶν, πάντα καταβαλὼν καὶ συγχώσας. ἐξήλαυνε δὲ τῶνδε εἵνεκεν, ὅτι οὔτε ἱππασίμη ἡ χώρη ἦν ἡ Ἀττική, εἴ τε νικῷτο συμβαλών, ἀπάλλαξις οὐκ ἦν, ὅτι μὴ κατὰ στεινόν, ὥστε καὶ ὀλίγους σφέας*

---

12 *ὀρεσθείωι* α *ὀρεστεί(-στί-* R)*ω* β | *στείχοντασ* α *στίχοντασ* β 13 *ἐκάλεον* α *ἐκάλουν* β | *ἐπειρώτων* α *ἐπειρώτεον* β 15 *θώυματι* αR *θώματϊ* V 16 *Λακεδαιμονίων* del. van Herwerden | *τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεον* β *ὁπλῖται τὠυτὸ τοῦτο ἐποίεον* α, del. Stein 12, 4 *αὐτοὶ* α *αὐτῶ* β 5 *ἐπείτε* α *ἐπεὶ* β 6 *τοι* β *σοι* α 7 *αὐτὴν* α *αὐτοὶ* β | *ἴσχειν* β *ἔχειν* α, *σχεῖν* Stein 13, 3 *νυν*] *γὰρ* van Herwerden 4 *ἢ* B *ἣ* A, om. β | *ἀνοκώχευε* van Herwerden | *παρ᾽* β *παρὰ* α 5 *ἐπήμαινε* ⟨*αὐτοὺς*⟩ van Herwerden | *ἐσίνετο* α *ἐσινέετο* β 6 *τοῦ χρόνου* del. Cobet 7 *τὸν* β, om. α 8 *ἐσβαλεῖν* β *ἐμβαλεῖν* α 10 *δὲ* β, om. α 12 *καὶ* β, om. α.

ἀνθρώπους ἴσχειν. ἐβουλεύετο ὦν ἐπαναχωρήσας ἐς τὰς Θήβας συμβαλεῖν πρὸς πόλι τε φιλίῃ καὶ χώρῃ ἱππασίμῳ.

Μαρδόνιος μὲν δὴ ὑπεξεχώρεε, ἤδη δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐόντι αὐτῷ 14
ἦλθε ἀγγελίη πρόδρομον ἄλλην στρατιὴν ἥκειν ἐς Μέγαρα, Λακεδαιμονίων χιλίους· πυθόμενος δὲ ταῦτα ἐβουλεύετο, [θέλων], εἴ κως τούτους πρῶτον ἕλοι. ὑποστρέψας δὴ τὴν στρατιὴν ἦγε ἐπὶ τὰ Μέγαρα· ἡ δὲ ἵππος προελθοῦσα κατιππάσατο χώρην τὴν Μεγαρίδα. ἐς ταύτην δὴ ἑκαστάτω τῆς Εὐρώπης τὸ πρὸς ἡλίου δύνοντος ἡ Περσικὴ αὕτη στρατιὴ ἀπίκετο. μετὰ δὲ ταῦτα Μαρδονίῳ 15
ἦλθε ἀγγελίη, ὡς ἁλέες εἴησαν οἱ Ἕλληνες ἐν τῷ Ἰσθμῷ. οὕτω δὴ ὀπίσω ἐπορεύετο διὰ Δεκελέης· οἱ γὰρ βοιωτάρχαι μετεπέμψαντο τοὺς προσχώρους τῶν Ἀσωπίων, οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἡγέοντο ἐς Σφενδαλέας, ἐνθεῦτεν δὲ ἐς Τάναγραν· ἐν Τανάγρῃ δὲ νύκτα ἐναυλισάμενος, καὶ τραπόμενος τῇ ὑστεραίῃ ἐς Σκῶλον ἐν γῇ τῇ Θηβαίων ἦν. ἐνθαῦτα δὲ τῶν Θηβαίων καίπερ μηδιζόντων ἔκειρε τοὺς χώρους, οὔτι κατὰ ἔχθος αὐτῶν, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀναγκαίης μεγάλης, ἐχόμενος, βουλόμενος ἔρυμά τε τῷ στρατοπέδῳ ποιήσασθαι, καί, ἢν συμβαλόντι οἱ μὴ ἐκβαίνῃ ὁκοῖόν τι ἐθέλοι, κρησφύγετον τοῦτο ἐποιέετο. παρῆκε δὲ αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον ἀρξάμενον ἀπὸ Ἐρυθρέων παρὰ Ὑσιάς, κατέτεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιίδα γῆν, παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν τεταμένον. οὐ μέντοι τό γε τεῖχος τοσοῦτο ἐποιέετο, ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ δέκα σταδίους μάλιστά κῃ μέτωπον ἕκαστον.

Ἐχόντων δὲ τὸν πόνον τοῦτον τῶν βαρβάρων, Ἀτταγῖνος ὁ 16
Φρύνωνος ἀνὴρ Θηβαῖος παρασκευασάμενος μεγάλως ἐκάλεε ἐπὶ ξείνια αὐτόν τε Μαρδόνιον καὶ πεντήκοντα Περσέων τοὺς λογιμωτάτους, κληθέντες δὲ οὗτοι εἵποντο· ἦν δὲ τὸ δεῖπνον ποιεύμενον

---

13 θήβασ α ἀθήνασ β 14 συμβαλεῖν α συμβάλλειν β | ⟨ἐν⟩ χώρῃ Schweighäuser **14,** 1 ὑπεξεχώρεε α ὑπεχώρεεν β 2 πρόδρομον Schweighäuser: πρόδρομοσ 3 θέλων del. Cobet 4 δὴ Stein: δὲ 5 προελθοῦσα β προσελθοῦσα α 6 δὴ α δὲ β | ἑκαστάτω β ἑκαστάτωι α 7 αὕτη στρατιὴ β στρατιὴ αὕτη α **15,** 7 θηβαίων ἦν α θηβαίω ἦν β 8 οὔτε Bekker 9 ἐχόμενοσ βουλόμενοσ β ἐχόμενοσ α, ἐχόμενος del. Cobet | στρατοπέδω β στρατῶι α 10 ἐθέλοι α θέλῃ β 11 τοῦτο ἐποιέετο del. Cobet 13 τεταμένον Reiske: τεταγμένον.

ἐν Θήβῃσι. τάδε δὲ ἤδη τὰ ἐπίλοιπα ἤκουον Θερσάνδρου, ἀνδρὸς μὲν Ὀρχομενίου, λογίμου δὲ ἐς τὰ πρῶτα ἐν Ὀρχομενῷ. ἔφη δὲ ὁ Θέρσανδρος κληθῆναι καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀτταγίνου ἐπὶ τὸ δεῖπνον τοῦτο, κληθῆναι δὲ καὶ Θηβαίων ἄνδρας πεντήκοντα, καί σφεων οὐ χωρὶς ἑκατέρους κλῖναι, ἀλλὰ Πέρσην τε καὶ Θηβαῖον ἐν κλίνῃ ἑκάστῃ. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἦσαν, διαπινόντων τὸν Πέρσην τὸν ὁμόκλινον Ἑλλάδα γλῶσσαν ἱέντα εἰρέσθαι αὐτὸν ὁποδαπός ἐστι, αὐτὸς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὡς εἴη Ὀρχομένιος. τὸν δὲ εἰπεῖν "ἐπεὶ νῦν ὁμοτράπεζός τέ μοι καὶ ὁμόσπονδος ἐγένεο, μνημόσυνά τοι γνώμης τῆς ἐμῆς καταλιπέσθαι θέλω, ἵνα καὶ προειδὼς αὐτὸς περὶ σεωυτοῦ βουλεύεσθαι ἔχῃς τὰ συμφέροντα. ὁρᾷς τούτους τοὺς δαινυμένους Πέρσας καὶ τὸν στρατόν, τὸν ἐλίπομεν ἐπὶ τῷ ποταμῷ στρατοπεδευόμενον; τούτων πάντων ὄψεαι ὀλίγου τινὸς χρόνου διελθόντος ὀλίγους τινὰς τοὺς περιγενομένους." ταῦτά τε ἅμα τὸν Πέρσην λέγειν καὶ μετιέναι πολλὰ τῶν δακρύων. αὐτὸς δὲ θωμάσας τὸν λόγον εἰπεῖν πρὸς αὐτόν "οὐκῶν Μαρδονίῳ τε ταῦτα χρεόν ἐστι λέγειν καὶ τοῖσι μετ᾽ ἐκεῖνον ἐν αἴνῃ ἐοῦσι Περσέων;" τὸν δὲ μετὰ ταῦτα εἰπεῖν "ξεῖνε, ὅ τι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ· οὐδὲ γὰρ πιστὰ λέγουσι ἐθέλει πείθεσθαι οὐδείς. ταῦτα δὲ Περσέων συχνοὶ ἐπιστάμενοι ἑπόμεθα ἀναγκαίῃ ἐνδεδεμένοι. ἐχθίστη δὲ ὀδύνη [ἐστὶ] τῶν ἐν ἀνθρώποισι αὕτη, πολλὰ φρονέοντα μηδενὸς κρατέειν." ταῦτα μὲν τοῦ Ὀρχομενίου [Θερσάνδρου] ἤκουον, καὶ τάδε πρὸς τούτοισι, ὡς αὐτὸς αὐτίκα λέγοι ταῦτα πρὸς ἀνθρώπους πρότερον ἢ γενέσθαι ἐν Πλαταιῇσι τὴν μάχην.

17 Μαρδονίου δὲ ἐν τῇ Βοιωτίῃ στρατοπεδευομένου οἱ μὲν ἄλλοι παρείχοντο ἅπαντες στρατιὴν καὶ συνεσέβαλον ἐς Ἀθήνας, ὅσοι

16, 5 τάδε δὲ ἤδη α τὰ δὲ δὲ δὴ R τὰ δὲ ἤδη V 9 κλῖναι] κλιθῆναι Reiske 11 ὁποδαπόσ α ποδαπόσ β 13 ἐγένεο α ἐγένετο R ἐγένεὁ V 14 θέλω α ἐθέλω β 18 τοὺς del. Cobet | τε ἅμα β ἅμα τε α 21 χρεόν α χρεών β | μετ᾽ β μετὰ α 23 ἐθέλει πείθεσθαι α πείθεσθαι θέλει β 25 ἐστὶ post ὀδύνη α, ἐστιν post ἀνθρώποισιν β, om. P 27 τοῦ β, om. α | Θερσάνδρου del. van Herwerden 28 ἀνθρώπους] ἄλλους Valckenaer 17, 1 στρατοπεδευομένου α στρατευομένου β 2 συνεσέβαλον α συνέβαλον β.

περ ἐμήδιζον Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ οἰκημένων, μοῦνοι δὲ Φωκέες οὐ συνεσέβαλον (ἐμήδιζον γὰρ δὴ [σφόδρα] καὶ οὗτοι) οὐ ⟨σφόδρα⟩ ἑκόντες, ἀλλ᾽ ὑπ᾽ ἀναγκαίης. ἡμέρῃσι δὲ οὐ πολλῇσι μετὰ τὴν ἄπιξιν τὴν ἐς Θήβας ὕστερον ἦλθον αὐτῶν ὁπλῖται χίλιοι, ἦγε δὲ αὐτοὺς Ἁρμοκύδης ἀνὴρ τῶν ἀστῶν δοκιμώτατος. ἐπεὶ δὲ ἀπίκατο καὶ οὗτοι ἐς Θήβας, πέμψας [ἱππέας] ὁ Μαρδόνιος ἐκέλευέ σφεας ἐπ᾽ ἑωυτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ἵζεσθαι. ὡς δὲ ἐποίησαν ταῦτα, αὐτίκα παρῆν ἡ ἵππος ἅπασα. μετὰ δὲ ταῦτα διεξῆλθε μὲν διὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ μετὰ Μήδων ἐόντος φήμη, ὡς κατακοντιεῖ σφέας, διεξῆλθε δὲ δι᾽ αὐτῶν Φωκέων τὠυτὸ τοῦτο. ἔνθα δή σφι ὁ στρατηγὸς Ἁρμοκύδης παραίνεε λέγων τοιάδε· "ὦ Φωκέες, πρόδηλα γάρ, ὅτι ἡμέας οὗτοι οἱ ἄνθρωποι μέλλουσι προόπτῳ θανάτῳ δώσειν, διαβεβλημένους ὑπὸ Θεσσαλῶν, ὡς ἐγὼ εἰκάζω· νῦν ὦν πάντα τινὰ ἄνδρα ὑμέων χρεόν ἐστι γενέσθαι ἀγαθόν· κρέσσον γὰρ ποιεῦντάς τι καὶ ἀμυνομένους τελευτῆσαι τὸν αἰῶνα, ἤ περ παρέχοντας διαφθαρῆναι αἰσχίστῳ μόρῳ. ἀλλὰ μαθέτω τις αὐτῶν, ὅτι ἐόντες βάρβαροι ἐπ᾽ Ἕλλησι ἀνδράσι φόνον ἔρραψαν." ὁ μὲν ταῦτα παρ- 18
αίνεε· οἱ δὲ ἱππέες ἐπείτε σφέας ἐκυκλώσαντο, ἐπήλαυνον ὡς ἀπολέοντες, καὶ δὴ διετείνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπήσοντες, καί κού τις καὶ ἀπῆκε. καὶ οἳ ἀντίοι ἔστησαν, πάντῃ συστρέψαντες ἑωυτοὺς καὶ πυκνώσαντες ὡς μάλιστα. ἐνθαῦτα οἱ ἱππόται ὑπέστρεφον καὶ ἀπήλαυνον ὀπίσω. οὐκ ἔχω δ᾽ ἀτρεκέως εἰπεῖν οὔτε εἰ ἦλθον μὲν ἀπολέοντες τοὺς Φωκέας δεηθέντων Θεσσαλῶν, ἐπεὶ δὲ ὥρων πρὸς ἀλέξησιν τραπομένους, δείσαντες μὴ καὶ σφίσι γένηται τρώματα, οὕτω δὴ ἀπήλαυνον ὀπίσω (ὥς γάρ σφι ἐνετείλατο Μαρδόνιος)

4 συνεσέβαλον α συνεσέβαλλον β | δὴ α, om. β (ἤδη Stein) | σφόδρα del. Letronne | οὐ ⟨σφόδρα⟩ Gomperz: οὐκ 6 αὐτῶν α αὐτέων β 7 δοκιμώτατοσ β δυνατώτατοσ α | θήβασ α τὰσ θήβασ β 8 ἱππέας del. Kallenberg | ἱππέασ ὁ μαρδόνιοσ ἐκέλευέ β ὁ μαρδόνιοσ ἱππέασ ἐκέλευσέ α | ἐπ᾽ α ἀπ᾽ β 9 ὡσ β ἐπεὶ α | ἡ ἵπποσ β ἵπποσ ἡ α 15 ὦν β, om. α | πάντά τινα ἄνδρα β ἄνδρα πάντα τινὰ α | τινὰ ὑμέων χρεόν ἐστι ἄνδρα Cobet 16 γενέσθαι α γίνεσθαι β 18, 1 μὲν ⟨ὦν⟩ H. Stephanus 2 ἐπεί (ἐπεὶ V) τέ β ἐπεί α | ἀπολέοντεσ α ἀπολεῦντεσ β 3 ἀπήσοντεσ β ἀφήσοντεσ α 4 ἀπῆκε β ἀφῆκε α | συστρέψαντεσ β στρέψαντεσ α 5 πυκνώσαντεσ α κυκλώσαντεσ β 6 δ᾽ α δὲ β 7 ὥρων β ἑώρων α 8 τρῶμα Naber.

οὔτ᾽ εἰ αὐτῶν πειρηθῆναι ἠθέλησε, εἴ τι ἀλκῆς μετέχουσι. ὡς δὲ
ὀπίσω ἀπήλασαν οἱ ἱππόται, πέμψας Μαρδόνιος κήρυκα ἔλεγε τάδε·
“θαρσέετε, ὦ Φωκέες· ἄνδρες γὰρ ἐφάνητε ἐόντες ἀγαθοί, οὐκ ὡς
ἐγὼ ἐπυνθανόμην. καὶ νῦν προθύμως φέρετε τὸν πόλεμον τοῦτον·
εὐεργεσίῃσι γὰρ οὐ νικήσετε οὔτ᾽ ὦν ἐμὲ οὔτε βασιλέα.” τὰ περὶ
Φωκέων μὲν ἐς τοσοῦτο ἐγένετο.

19 Λακεδαιμόνιοι δὲ ὡς ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἦλθον, ἐν τούτῳ ἐστρα-
τοπεδεύοντο. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ Πελοποννήσιοι,
τοῖσι τὰ ἀμείνω ἑάνδανε, οἳ δὲ καὶ ὁρῶντες ἐξιόντας Σπαρτιήτας,
οὐκ ἐδικαίευν λείπεσθαι τῆς ἐξόδου [Λακεδαιμονίων]. ἐκ δὴ ὦν τοῦ
Ἰσθμοῦ καλλιερησάντων [τῶν ἱρῶν] ἐπορεύοντο πάντες, καὶ ἀπ-
ικνέονται ἐς Ἐλευσῖνα· ποιήσαντες δὲ καὶ ἐνθαῦτα ἱρά, ὥς σφι
ἐκαλλιέρεε, τὸ πρόσω ἐπορεύοντο, Ἀθηναῖοι δὲ ἅμα αὐτοῖσι, δια-
βάντες μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, συμμιγέντες δὲ ἐν Ἐλευσῖνι. ὡς δὲ ἄρα
ἀπίκοντο τῆς Βοιωτίης ἐς Ἐρυθράς, ἔμαθόν τε δὴ τοὺς βαρβάρους
ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ στρατοπεδευομένους, φρασθέντες δὲ τοῦτο ἀντ-
20 ετάσσοντο ἐπὶ τῆς ὑπωρέης τοῦ Κιθαιρῶνος. Μαρδόνιος δέ, ὡς οὐ
κατέβαινον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸ πεδίον, πέμπει ἐς αὐτοὺς πᾶσαν τὴν
ἵππον, τῆς ἱππάρχεε Μασίστιος εὐδοκιμέων παρὰ Πέρσῃσι, τὸν
Ἕλληνες Μακίστιον καλέουσι, ἵππον ἔχων Νησαῖον χρυσοχάλινόν
τε καὶ ἄλλως κεκοσμημένον καλῶς. ἐνθαῦτα ὡς προσήλασαν οἱ
ἱππόται πρὸς τοὺς Ἕλληνας, προσέβαλλον κατὰ τέλεα, προσβάλλοντες
21 δὲ κακὰ μεγάλα ἐργάζοντο καὶ γυναῖκάς σφεας ἀπεκάλεον. κατὰ
συντυχίην δὲ Μεγαρέες ἔτυχον ταχθέντες τῇ τε ἐπιμαχώτατον ἦν
τοῦ χωρίου παντός, καὶ ἡ πρόσοδος μάλιστα ταύτῃ ἐγίνετο τῇ
ἵππῳ. προσβαλλούσης ὦν τῆς ἵππου οἱ Μεγαρέες πιεζόμενοι ἔπεμπον
ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων κήρυκα, ἀπικόμενος δὲ ὁ κῆρυξ
πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τάδε· “⟨ὧδε⟩ Μεγαρέες λέγουσι· ἡμεῖς, ἄνδρες σύμ-

---

10 οὔτ᾽ α οὔτε β 15 τοσοῦτο α τοσοῦτον β 19, 4 Λακεδαιμονίων del. Stein 5 τῶν ἱρῶν del. Krüger 7 ἐκαλλιέρεε, τὸ Süvern: ἐκαλλιε(-λλι- R)ρέετο β 8 δὲ] τε Schaefer 11 ὑπωρέης: ὑπωρείησ 20, 5 τε β, om. α 6 προσέβαλλον α προσέβαλον β | προσβαλλόντες V προσβαλόντεσ Rα 21, 2 τῇ τε: ᾗ τε β ἧι τὸ α 3 ἡ β, om. α 4 προσβαλλούσησ α προσβαλούσησ β 6 ὧδε add. Schenkl.

μαχοι, οὐ δυνατοί εἰμεν τὴν Περσέων ἵππον δέκεσθαι μοῦνοι,
ἔχοντες στάσιν ταύτην, ἐς τὴν ἔστημεν ἀρχήν· ἀλλὰ καὶ ἐς τόδε
λιπαρίῃ τε καὶ ἀρετῇ ἀντέχομεν καίπερ πιεζόμενοι· νῦν τε εἰ μή
τινας ἄλλους πέμψετε διαδόχους τῆς τάξιος, ἴστε ἡμέας ἐκλείψοντας
τὴν τάξιν.“ ὁ μὲν δή σφι ταῦτα ἀπήγγελλε, Παυσανίης δὲ ἀπεπει-
ρᾶτο τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες ἐθέλοιεν ἄλλοι ἐθελονταὶ ἰέναι τε ἐς
τὸν χῶρον τοῦτον καὶ τάσσεσθαι διάδοχοι Μεγαρεῦσι. οὐ βουλο-
μένων δὲ τῶν ἄλλων Ἀθηναῖοι ὑπεδέξαντο, καὶ Ἀθηναίων οἱ τριη-
κόσιοι λογάδες, τῶν ἐλοχήγεε Ὀλυμπιόδωρος ὁ Λάμπωνος. οὗτοι 22
ἦσαν οἵ τε ὑποδεξάμενοι καὶ οἱ πρὸ τῶν ἄλλων τῶν παρεόντων
Ἑλλήνων ἐς Ἐρυθρὰς ταχθέντες, τοὺς τοξότας προσελόμενοι. μα-
χομένων δέ σφεων ἐπὶ χρόνον τέλος τοιόνδε ἐγένετο τῆς μάχης.
προσβαλλούσης τῆς ἵππου κατὰ τέλεα, ὁ Μασιστίου προέχων τῶν
ἄλλων ἵππος βάλλεται τοξεύματι τὰ πλευρά, ἀλγήσας δὲ ἵσταταί
τε ὀρθὸς καὶ ἀποσείεται τὸν Μασίστιον· πεσόντι δὲ αὐτῷ οἱ Ἀθη-
ναῖοι αὐτίκα ἐπεκέατο. τόν τε δὴ ἵππον αὐτοῦ λαμβάνουσι καὶ
αὐτὸν ἀμυνόμενον κτείνουσι, κατ᾽ ἀρχὰς οὐ δυνάμενοι. ἐνεσκεύαστο
γὰρ οὕτω· ἐντὸς θώρηκα εἶχε χρύσεον λεπιδωτόν, κατύπερθε δὲ
τοῦ θώρηκος κιθῶνα φοινίκεον ἐνεδεδύκεε. τύπτοντες δὲ ἐς τὸν
θώρηκα ἐποίευν οὐδέν, πρίν γε δὴ μαθών τις τὸ ποιεύμενον παίει
μιν ἐς τὸν ὀφθαλμόν. οὕτω δὴ ἔπεσέ τε καὶ ἀπέθανε. ταῦτα δέ
κως γινόμενα ἐλελήθεε τοὺς ἄλλους ἱππέας· οὔτε γὰρ πεσόντα μιν
εἶδον ἀπὸ τοῦ ἵππου οὔτε ἀποθνήσκοντα, ἀναχωρήσιός τε γινο-
μένης καὶ ὑποστροφῆς οὐκ ἔμαθον τὸ γινόμενον. ἐπείτε δὲ ἔστησαν,
αὐτίκα ἐπόθεσαν, ὥς σφεας οὐδεὶς ἦν ὁ τάσσων· μαθόντες δὲ τὸ
γεγονός, διακελευσάμενοι ἤλαυνον τοὺς ἵππους πάντες, ὡς ἂν τόν
γε νεκρὸν ἀνελοίατο. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι κατὰ τέλεα 23

---

8 ἐσ τὴν α ἐπ᾽ ἣν β 9 ἀντέσχομεν Naber | πιεζόμενοι α πιεζεύμενοι β 10 πέμψετε διαδόχουσ α διαδόχουσ πέμψητε β | τῆς τάξιος del. van Herwerden 22, 2 τε α, om. β 4 ἐγένετο β ἐγίνετο ἐπὶ α 5 προσβαλλούσησ α προσβαλούσησ β 7 τε α, om. β 8 τόν (τήν V) τε β τὸν α 9 ἐσκεύαστο van Herwerden 10 οὕτω α οὕτωσ β 11 κιθῶνα φοινίκεον ἐνεδεδύκεε α χιτῶνα φοινίκεον ἐνδεδύκεε β 17 τάξων van Herwerden 19 γε β, om. α.

προσελαύνοντας τοὺς ἱππέας, ἀλλ' ἅμα πάντας, τὴν ἄλλην στρατιὴν ἐπεβώσαντο. ἐν ᾧ δὲ ὁ πεζὸς ἅπας ἐβοήθεε, ἐν τούτῳ μάχη ὀξέα περὶ τοῦ νεκροῦ γίνεται. ἕως μέν νυν μοῦνοι ἦσαν οἱ τριηκόσιοι, ἑσσοῦντό τε πολλὸν καὶ τὸν νεκρὸν ἀπέλειπον· ὡς δέ σφι τὸ πλῆθος ἐπεβοήθησε, οὕτω δὴ οὐκέτι οἱ ἱππόται ὑπέμενον, οὐδέ σφι ἐξεγένετο τὸν νεκρὸν ἀνελέσθαι, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνῳ ἄλλους προσαπώλεσαν [τῶν ἱππέων]. ἀποστήσαντες ὦν ὅσον τε δύο στάδια ἐβουλεύοντο ὅ τι χρεὸν εἴη ποιέειν· ἐδόκεε δέ σφι ἀναρχίης ἐούσης
24 ἀπελαύνειν παρὰ Μαρδόνιον. ἀπικομένης δὲ τῆς ἵππου ἐς τὸ στρατόπεδον πένθος ἐποιήσαντο Μασιστίου πᾶσά τε ἡ στρατιὴ καὶ Μαρδόνιος μέγιστον, σφέας τε αὐτοὺς κείροντες καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια, οἰμωγῇ τε χρεώμενοι ἀπλέτῳ· ἅπασαν γὰρ τὴν Βοιωτίην κατεῖχε ἠχὼ ὡς ἀνδρὸς ἀπολομένου μετά γε Μαρδόνιον λογιμωτάτου παρά τε Πέρσῃσι καὶ βασιλέϊ.

25 Οἱ μέν νυν βάρβαροι τρόπῳ τῷ σφετέρῳ ἀποθανόντα ἐτίμων Μασίστιον· οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς τὴν ἵππον ἐδέξαντο προσβάλλουσαν καὶ δεξάμενοι ὤσαντο, ἐθάρσησαν πολλῷ μᾶλλον. καὶ πρῶτα μὲν ἐς ἅμαξαν ἐσθέντες τὸν νεκρὸν παρὰ τὰς τάξις ἐκόμιζον· ὁ δὲ νεκρὸς ἦν θέης ἄξιος μεγάθεος εἵνεκα καὶ κάλλεος· τῶν δὴ εἵνεκα καὶ ταῦτα ἐποίευν· ἐκλείποντες τὰς τάξις ἐφοίτων θεησόμενοι Μασίστιον. μετὰ δὲ ἔδοξέ σφι ἐπικαταβῆναι ἐς Πλαταιάς· ὁ γὰρ χῶρος ἐφαίνετο πολλῷ ἐὼν ἐπιτηδεότερός σφι ἐνστρατοπεδεύεσθαι ὁ Πλαταιικὸς τοῦ Ἐρυθραίου τά τε ἄλλα καὶ εὐυδρότερος. ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον καὶ ἐπὶ τὴν κρήνην τὴν Γαργαφίην τὴν ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἐοῦσαν ἔδοξέ σφι χρεὸν εἶναι ἀπικέσθαι καὶ διαταχθέντας στρατοπεδεύεσθαι. ἀναλαβόντες δὲ τὰ ὅπλα ἤισαν διὰ

23, 2 *ἀλλ' ἅμα β ἀλλὰ α* 3 *ἐβοήθεε α ἐβώθεε (-εν* V) *β* | *ὀξέα: ὀξεῖα* 4 *γίνεται α ἐγίνετο β* 7 *προσαπώλεσαν α προσαπόλεσαν β* 8 *τῶν ἱππέων* del. van Herwerden | *ἀποστάντες* Cobet | *δύο*] *δέκα* Krüger **24,** 5 *γε α*, om. *β* **25,** 1 *ἀποθανόντα ἐτίμων α ἐτίμων ἀποθανόντα β* 2 *προσβάλλουσαν α προσ(προ* R)*βαλοῦσαν β* 3 *πολλῷ β τε πολλῶι α* 4 *ἐκόμιζον α ἐκομίζοντο β* 5 *μεγάθεός ⟨τε⟩* Stein | *δὴ* Krüger: *δὲ* 6 *ταῦτα ἐποίευν* del. Krüger | *ἐποίευν α ἐποίεον β* | *ἐκλείποντεσ α ἐκλιπόντεσ β* | *ἐφοίτων α ἐφοίτεον β* 9 *πλαταιικὸσ β πλαταικὸσ α* | *εὐυδρότερος ⟨ἐών⟩*. Krüger.

τῆς ὑπωρέης τοῦ Κιθαιρῶνος παρὰ Ὑσιὰς ἐς τὴν Πλαταιίδα γῆν, ἀπικόμενοι δὲ ἐτάσσοντο κατὰ ἔθνεα πλησίον τῆς τε κρήνης τῆς Γαργαφίης καὶ τοῦ τεμένεος τοῦ Ἀνδροκράτεος τοῦ ἥρωος, διὰ ὄχθων τε οὐκ ὑψηλῶν καὶ ἀπέδου χώρου.

Ἐνθαῦτα ἐν τῇ διατάξι ἐγένετο λόγων πολλὸς ὠθισμὸς Τε- 26
γεητέων τε καὶ Ἀθηναίων· ἐδικαίευν γὰρ αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας, καὶ καινὰ καὶ παλαιὰ παραφέροντες ἔργα. τοῦτο μὲν οἱ Τεγεῆται ἔλεγον τάδε· "ἡμεῖς ἀεί κοτε ἀξιεύμεθα ταύτης τῆς τάξιος ἐκ τῶν συμμάχων ἁπάντων, ὅσαι ἤδη ἔξοδοι κοιναὶ ἐγένοντο Πελοποννησίοισι καὶ τὸ παλαιὸν καὶ τὸ νέον, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐπείτε Ἡρακλεῖδαι ἐπειρῶντο μετὰ τὸν Εὐρυσθέος θάνατον κατιόντες ἐς Πελοπόννησον· τότε εὑρόμεθα τοῦτο διὰ πρῆγμα τοιόνδε· ἐπεὶ μετὰ Ἀχαιῶν καὶ Ἰώνων τῶν τότε ἐόντων ἐν Πελοποννήσῳ ἐκβοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἱζόμεθα ἀντίοι τοῖσι κατιοῦσι, τότε ὦν λόγος Ὕλλον ἀγορεύσασθαι, ὡς χρεὸν εἴη τὸν μὲν στρατὸν τῷ στρατῷ μὴ ἀνακινδυνεύειν συμβάλλοντα, ἐκ δὲ τοῦ Πελοποννησίου στρατοπέδου τὸν ἂν σφέων αὐτῶν κρίνωσι εἶναι ἄριστον, τοῦτόν οἱ μουνομαχῆσαι ἐπὶ διακειμένοισι. ἔδοξέ τε τοῖσι Πελοποννησίοισι ταῦτα εἶναι ποιητέα, καὶ ἔταμον ὅρκιον ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε, ἢν μὲν Ὕλλος νικήσῃ τὸν Πελοποννησίων ἡγεμόνα, κατιέναι Ἡρακλείδας ἐπὶ τὰ πατρώια, ἢν δὲ νικηθῇ, τὰ ἔμπαλιν Ἡρακλείδας ἀπαλλάσσεσθαι καὶ ἀπάγειν τὴν στρατιὴν ἑκατόν τε ἐτέων μὴ ζητῆσαι κάτοδον ἐς Πελοπόννησον. προεκρίθη τε δὴ ἐκ πάντων συμμάχων ἐθελοντὴς Ἔχεμος ὁ Ἠερόπου τοῦ Φηγέος, στρατηγός τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς ἡμέτερος, καὶ ἐμουνομάχησέ τε καὶ ἀπέκτεινε Ὕλλον. ἐκ τούτου τοῦ ἔργου εὑρόμεθα ἐν Πελοποννησίοισι τοῖσι τότε καὶ ἄλλα γέρεα μεγάλα, τὰ διατελέομεν ἔχοντες, καὶ τοῦ κέρεος τοῦ

13 ὑπωρέησ: ὑπωρείησ (-ίης V) **26**, 1 διατάξι P: διατάξει | πολλὸσ β πολλῶν α 2 ἐδικαίευν β ἐδικαίουν α 4 ἀεί β αἰεί α 5 ἤδη ἔξοδοι β ἔξοδοι ἤδη α 6 παλαιὸν α πάλαι β 9 μετὰ α μετ᾽ β | πελοποννήσωι α πελοπονήσω β 11 ἀγορήσασθαι Grashof 12 συμβάλλοντα β συμβαλοντα α 15 ὅρκια B (C) 17 ἐπὶ — Ἡρακλείδας om. β 19 συμμάχων β τῶν συμμάχων α 20 φηγέοσ α φυγέοσ β, Κηφέος Paulmier 22 τοῖσι β τε τοῖσι α.

ἑτέρου ἀεὶ ἡγεμονεύειν κοινῆς ἐξόδου γινομένης. ὑμῖν μέν νυν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, οὐκ ἀντιεύμεθα, ἀλλὰ διδόντες αἵρεσιν ὁκοτέρου βούλεσθε κέρεος ἄρχειν παρίεμεν· τοῦ δὲ ἑτέρου φαμὲν ἡμέας ἱκνέεσθαι ἡγεμονεύειν, κατά περ ἐν τῷ πρόσθε χρόνῳ. χωρίς τε τούτου τοῦ ἀπηγημένου ἔργου ἀξιονικότεροί εἰμεν Ἀθηναίων ταύτην τὴν τάξιν ἔχειν. πολλοὶ μὲν γὰρ καὶ εὖ ἔχοντες πρὸς ὑμέας ἡμῖν, ἄνδρες Σπαρτιῆται, ἀγῶνες ἀγωνίδαται, πολλοὶ δὲ καὶ πρὸς ἄλλους. οὕτω ὦν δίκαιον ἡμέας ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας ἤ περ Ἀθηναίους· οὐ γάρ σφί ἐστι ἔργα οἷά περ ἡμῖν κατεργασμένα, οὔτ᾽ ὦν καινὰ
27 *οὔτε παλαιά." οἳ μὲν ταῦτα ἔλεγον, Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε· "ἐπιστάμεθα μὲν σύνοδον τήνδε μάχης εἵνεκα συλλεγῆναι πρὸς τὸν βάρβαρον, ἀλλ᾽ οὐ λόγων· ἐπεὶ δὲ ὁ Τεγεήτης προέθηκε παλαιὰ καὶ καινὰ λέγειν, τὰ ἑκατέροισι ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ κατέργασται χρηστά, ἀναγκαίως ἡμῖν ἔχει δηλῶσαι πρὸς ὑμέας, ὅθεν ἡμῖν πατρώιόν ἐστι ἐοῦσι χρηστοῖσι αἰεὶ πρώτοισι εἶναι μᾶλλον ἢ Ἀρκάσι. Ἡρακλείδας, τῶν οὗτοί φασι ἀποκτεῖναι τὸν ἡγεμόνα ἐν Ἰσθμῷ, τούτους πρότερον, ἐξελαυνομένους ὑπὸ πάντων Ἑλλήνων ἐς τοὺς ἀπικοίατο φεύγοντες δουλοσύνην πρὸς Μυκηναίων, μοῦνοι ὑποδεξάμενοι τὴν Εὐρυσθέος ὕβριν κατείλομεν, σὺν ἐκείνοισι μάχῃ νικήσαντες τοὺς τότε ἔχοντας Πελοπόννησον. τοῦτο δὲ Ἀργείους τοὺς μετὰ Πολυνείκεος ἐπὶ Θήβας ἐλάσαντας, τελευτήσαντας τὸν αἰῶνα καὶ ἀτάφους κειμένους, στρατευσάμενοι ἐπὶ τοὺς Καδμείους ἀνελέσθαι τε τοὺς νεκρούς φαμεν καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρης ἐν Ἐλευσῖνι. ἔστι δὲ ἡμῖν ἔργον εὖ ἔχον καὶ ἐς Ἀμαζονίδας τὰς ἀπὸ Θερμώδοντος ποταμοῦ ἐσβαλούσας κοτὲ ἐς γῆν τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐν τοῖσι Τρωικοῖσι πόνοισι οὐδαμῶν ἐλειπόμεθα. ἀλλ᾽ οὐ γάρ τι προέχει τούτων ἐπιμεμνῆσθαι· καὶ γὰρ ἂν χρηστοὶ τότε ἐόντες ὡυτοὶ νῦν ἂν εἶεν φλαυρότεροι, καὶ τότε ἐόντες φλαῦροι νῦν ἂν εἶεν*

---

24 *ἀεὶ β αἰεὶ α* 26 ⟨*ἐς*⟩ *ἡμέας* Koen 27 *πρόσθε β πρόσθεν α* 30 *ἄλλουσ α πολλοὺσ β* **27,4** ⟨*καὶ*⟩ *παλαιὰ* Stein 5 *ἀναγκαίως* ⟨*καὶ*⟩ Kallenberg 7 *ἤ* ⟨*περ*⟩ Naber 8 ⟨*τῷ*⟩ *Ἰσθμῷ* Kallenberg | *τούτουσ β τοῦτο μὲν τούτουσ α* 9 ⟨*ἡμεῖς*⟩ *μοῦνοι* Stein 15 *ἀμαζονίδασ β ἀμαζίδασ α* 17 *τρωικοῖσι α ἡρωϊκοῖσι β* | *ἐλειπόμεθα: ἐλιπόμεθα α λειπόμεθα β* 19 *ὡυτοὶ α ἑωυτοὶ β.*

ἀμείνονες. παλαιῶν μέν νυν ἔργων ἅλις ἔστω· ἡμῖν δὲ εἰ μηδὲν ἄλλο ἐστὶ ἀποδεδεγμένον, ὥσπερ ἐστὶ πολλά τε καὶ εὖ ἔχοντα εἰ τέοισι καὶ ἄλλοισι Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἔργου ἄξιοί εἰμεν τοῦτο τὸ γέρας ἔχειν καὶ ἄλλα πρὸς τούτῳ, οἵτινες μοῦνοι Ἑλλήνων δὴ μουνομαχήσαντες τῷ Πέρσῃ καὶ ἔργῳ τοσούτῳ ἐπιχειρήσαντες περιεγενόμεθα καὶ ἐνικήσαμεν ἔθνεα ἕξ τε καὶ τεσσεράκοντα. ἆρ᾽ οὐ δίκαιοί εἰμεν ἔχειν ταύτην τὴν τάξιν ἀπὸ τούτου μούνου τοῦ ἔργου; ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἐν τῷ τοιῷδε τάξιος εἵνεκα στασιάζειν πρέπει, ἄρτιοί εἰμεν πείθεσθαι ὑμῖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἵνα δοκέει ἐπιτηδεότατον ἡμέας εἶναι ἑστάναι καὶ κατ᾽ οὕστινας· πάντῃ γὰρ τεταγμένοι πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί. ἐξηγέεσθε δὲ ὡς πεισομένων." οἳ μὲν ταῦτα ἀμείβοντο, Λακεδαιμονίων δὲ ἀν- 28
έβωσε ἅπαν τὸ στρατόπεδον Ἀθηναίους ἀξιονικοτέρους εἶναι ἔχειν τὸ κέρας ἤ περ Ἀρκάδας. οὕτω δὴ ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὑπερεβάλοντο τοὺς Τεγεήτας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐτάσσοντο ὧδε οἱ ἐπιφοιτῶντές τε καὶ οἱ ἀρχὴν ἐλθόντες Ἑλλήνων· τὸ μὲν δεξιὸν κέρας εἶχον Λακεδαιμονίων μύριοι· τούτων δὲ τοὺς πεντακισχιλίους ἐόντας Σπαρτιήτας ἐφύλασσον ψιλοὶ τῶν εἱλώτων πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι, περὶ ἄνδρα ἕκαστον ἑπτὰ τεταγμένοι. προσεχέας δὲ σφίσι εἵλοντο ἑστάναι οἱ Σπαρτιῆται τοὺς Τεγεήτας καὶ τιμῆς εἵνεκα καὶ ἀρετῆς· τούτων δ᾽ ἦσαν ὁπλῖται χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. μετὰ δὲ τούτους ἵσταντο Κορινθίων πεντακισχίλιοι, παρὰ δὲ σφίσι εὕροντο παρὰ Παυσανίεω ἑστάναι Ποτιδαιητέων τῶν ἐκ Παλλήνης τοὺς παρεόντας τριηκοσίους. τούτων δὲ ἐχόμενοι ἵσταντο Ἀρκάδες Ὀρχομένιοι ἑξακόσιοι, τούτων δὲ Σικυώνιοι τρισχίλιοι. τούτων δὲ εἴχοντο Ἐπιδαυρίων ὀκτακόσιοι. παρὰ δὲ τούτους Τροιζηνίων ἐτάσσοντο χίλιοι, Τροιζηνίων δὲ ἐχόμενοι Λεπρεητέων διηκόσιοι, τούτων δὲ Μυκηναίων καὶ Τιρυνθίων

---

25 ⟨τε⟩ καὶ van Herwerden | τε del. idem 26 τεσσεράκοντα α τεσσαράκοντα β 27 μούνου A μόνου Bβ 28 ἄρτιοί εἰμεν (μεν B^{1}) α ἄρτι εἴοιμεν β 28, 8 εἱλώτων α εἱλωτέων β 9 σφισι C: σφι α σφιν β 11 δ᾽ α δὲ β 12 σφισι α σφιν β 16 τούτους — 18 παρὰ δὲ om. R 17 Μυκηναίων — 18 τούτων δὲ om. V.

τετρακόσιοι, τούτων δὲ ἐχόμενοι Φλιάσιοι χίλιοι. παρὰ δὲ τούτους
ἔστησαν Ἑρμιονέες τριηκόσιοι. Ἑρμιονέων δὲ ἐχόμενοι ἵσταντο
Ἐρετριέων τε καὶ Στυρέων ἑξακόσιοι, τούτων δὲ Χαλκιδέες τετρα-
κόσιοι, τούτων δὲ Ἀμπρακιωτέων πεντακόσιοι. μετὰ δὲ τούτους
Λευκαδίων καὶ Ἀνακτορίων ὀκτακόσιοι ἔστησαν, τούτων δὲ ἐχό-
μενοι Παλέες οἱ ἐκ Κεφαλληνίης διηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους Αἰ-
γινητέων πεντακόσιοι ἐτάχθησαν. παρὰ δὲ τούτους ἐτάσσοντο
Μεγαρέων τρισχίλιοι. εἴχοντο δὲ τούτων Πλαταιέες ἑξακόσιοι.
τελευταῖοι δὲ καὶ πρῶτοι Ἀθηναῖοι ἐτάσσοντο, κέρας ἔχοντες τὸ
εὐώνυμον, ὀκτακισχίλιοι· ἐστρατήγεε δ' αὐτῶν Ἀριστείδης ὁ Λυσι-
29 *μάχου. οὗτοι, πλὴν τῶν ἑπτὰ περὶ ἕκαστον τεταγμένων Σπαρ-*
τιήτῃσι, ἦσαν ὁπλῖται, συνάπαντες ἐόντες ἀριθμὸν τρεῖς τε μυριάδες
καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ἑκατοντάδες ἑπτά. ὁπλῖται μὲν οἱ πάντες
συλλεγέντες ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἦσαν τοσοῦτοι, ψιλῶν δὲ πλῆθος ἦν
τόδε, τῆς μὲν Σπαρτιητικῆς τάξιος πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι
ἄνδρες, ὡς ἐόντων ἑπτὰ περὶ ἕκαστον ἄνδρα, καὶ τούτων πᾶς τις
παρήρτητο ὡς ἐς πόλεμον· οἱ δὲ τῶν λοιπῶν Λακεδαιμονίων καὶ
Ἑλλήνων ψιλοί, ὡς εἷς περὶ ἕκαστον ἐὼν ἄνδρα, πεντακόσιοι καὶ
30 *τετρακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι ἦσαν. ψιλῶν μὲν δὴ τῶν ἁπάντων*
μαχίμων ἦν τὸ πλῆθος ἕξ τε μυριάδες καὶ ἐννέα χιλιάδες καὶ
ἑκατοντάδες πέντε, τοῦ δὲ σύμπαντος Ἑλληνικοῦ τοῦ συνελθόν-
τος ἐς Πλαταιὰς σύν τε ὁπλίτῃσι καὶ ψιλοῖσι τοῖσι μαχίμοισι
ἕνδεκα μυριάδες ἦσαν, μιῆς χιλιάδος, πρὸς δὲ ὀκτακοσίων ἀνδρῶν
καταδέουσαι. σὺν δὲ Θεσπιέων τοῖσι παρεοῦσι ἐξεπληροῦντο αἱ
ἕνδεκα μυριάδες· παρῆσαν γὰρ καὶ Θεσπιέων ἐν τῷ στρατοπέδῳ
οἱ περιεόντες, ἀριθμὸν ἐς ὀκτακοσίους καὶ χιλίους· ὅπλα δὲ οὐδ'
οὗτοι εἶχον. οὗτοι μέν νυν ταχθέντες ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ ἐστρα-
τοπεδεύοντο.
31 *Οἱ δὲ ἀμφὶ Μαρδόνιον βάρβαροι ὡς ἀπεκήδευσαν Μασίστιον,*

---

19. 22 *ἔστησαν* α *ἔστασαν* β   20 *τε* α, om. β | *τούτων — τετρακόσιοι* om. β   21 *ἀμπρακιωτέων* β *ἀμπρακιητέων* α   24 *πεντακόσιοι* β *πεντηκόσιοι* α   27 *δ'* α *δὲ* β   **29,** 2 *συνάπαντεσ* β *σύμπαντεσ* α | *τρεῖσ* α *τρίσ* β 6 *ὡς — ἄνδρα* del. Kallenberg   **30,** 2 ⟨*τῶν*⟩ *μαχίμων* Stein | *καὶ — χιλιάδες* om. β   3 *ἑλληνικοῦ* β *τοῦ ἑλληνικοῦ* α   5 *ἀνδρῶν* α, om. β.

παρῆσαν, πυθόμενοι τοὺς Ἕλληνας εἶναι ἐν Πλαταιῇσι, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὸν Ἀσωπὸν τὸν ταύτῃ ῥέοντα. ἀπικόμενοι δὲ ἀντετάσσοντο ὧδε ὑπὸ Μαρδονίου. κατὰ μὲν Λακεδαιμονίους ἔστησε Πέρσας. καὶ δὴ πολλὸν γὰρ περιῆσαν πλήθεϊ οἱ Πέρσαι, ἐπί τε τάξις πλεῦνας ἐκεκοσμέατο καὶ ἐπεῖχον καὶ τοὺς Τεγεήτας. ἔταξε δὲ οὕτω· ὅ τι μὲν ἦν αὐτῶν δυνατώτατον πᾶν ἀπολέξας ἔστησε ἀντίον Λακεδαιμονίων, τὸ δὲ ἀσθενέστερον παρέταξε κατὰ τοὺς Τεγεήτας. ταῦτα δ᾽ ἐποίεε φραζόντων τε καὶ διδασκόντων Θηβαίων. Περσέων δὲ ἐχομένους ἔταξε Μήδους· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Κορινθίους τε καὶ Ποτιδαιήτας καὶ Ὀρχομενίους τε καὶ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχομένους ἔταξε Βακτρίους· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Ἐπιδαυρίους τε καὶ Τροιζηνίους καὶ Λεπρεήτας τε καὶ Τιρυνθίους καὶ Μυκηναίους τε καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βακτρίους ἔστησε Ἰνδούς· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Ἑρμιονέας τε καὶ Ἐρετριέας καὶ Στυρέας τε καὶ Χαλκιδέας. Ἰνδῶν δὲ ἐχομένους Σάκας ἔταξε, οἳ ἐπέσχον Ἀμπρακιώτας τε καὶ Ἀνακτορίους καὶ Λευκαδίους καὶ Παλέας καὶ Αἰγινήτας. Σακέων δὲ ἐχομένους ἔταξε ἀντία Ἀθηναίων τε καὶ Πλαταιέων καὶ Μεγαρέων Βοιωτούς τε καὶ Λοκροὺς καὶ Μηλιέας καὶ Θεσσαλοὺς καὶ Φωκέων τοὺς χιλίους· οὐ γὰρ ὦν ἅπαντες οἱ Φωκέες ἐμήδισαν, ἀλλά τινες αὐτῶν καὶ τὰ Ἑλλήνων ηὖξον περὶ τὸν Παρνησσὸν κατειλημένοι, καὶ ἐνθεῦτεν ὁρμώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τήν τε Μαρδονίου στρατιὴν καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ ἐόντας Ἑλλήνων. ἔταξε δὲ καὶ Μακεδόνας τε καὶ τοὺς περὶ Θεσσαλίην οἰκημένους κατὰ τοὺς Ἀθηναίους.

32 ταῦτα μὲν τῶν ἐθνέων τὰ μέγιστα ὠνόμασται τῶν ὑπὸ Μαρδονίου ταχθέντων, τά περ ἐπιφανέστατά τε ἦν καὶ λόγου πλείστου. ἐνῆσαν δὲ καὶ ἄλλων ἐθνέων ἄνδρες ἀναμεμιγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ Μυσῶν

31, 2 πλαταίῃσι α πλαταίῃσι β 3 τὸν ταύτῃ ῥέοντα del. Kallenberg 5 περιῆσαν: περίεσαν α περιέασαν β | ἐπί α ἐπεί β 6 καὶ τοὺσ β τοὺσ α 7 αὐτῶν de Pauw: αὐτοῦ 8 δ᾽ α δὲ β 13 λεπρεήτασ τε β λεπριήτασ α | φλιασίουσ β φλειασίουσ α 16 ἀμβρακιώτασ β ἀμπρακιήτασ α 17 καὶ παλέ(-λαί- B)ασ α τε καὶ παλέασ β 18 ἀντία α ἀντίον β 19 μηλιέασ καὶ β μηλιέασ τε καὶ α 20 ἅπαντεσ α πάντεσ β | οἱ φωκέεσ α φωκέεσ R, om. V 21 κατειλημένοι CP: κατειλημμένοι 32, 2 ἐνῆσαν α ἦσαν RVcorr. ἤνεσαν Vpr. 3 μυσῶν καὶ θρηκῶν β θρηικῶν (θριηικῶν B) καὶ μυσῶν α.

καὶ Θρηίκων τε καὶ Παιόνων καὶ τῶν ἄλλων, ἐν δὲ καὶ Αἰθιόπων τε καὶ Αἰγυπτίων οἵ τε Ἑρμοτύβιες καὶ οἱ Καλασίριες καλεόμενοι μαχαιροφόροι, οἵ περ εἰσὶ Αἰγυπτίων μοῦνοι μάχιμοι. τούτους δὲ ἔτι ἐν Φαλήρῳ ἐὼν ἀπὸ τῶν νεῶν ἀπεβιβάσατο, ἐόντας ἐπιβάτας· οὐ γὰρ ἐτάχθησαν ἐς τὸν πεζὸν τὸν ἅμα Ξέρξῃ ἀπικόμενον ἐς Ἀθήνας Αἰγύπτιοι. τῶν μὲν δὴ βαρβάρων ἦσαν τριήκοντα μυριάδες, ὡς καὶ πρότερον δεδήλωται· τῶν δὲ Ἑλλήνων τῶν Μαρδονίου συμμάχων οἶδε μὲν οὐδεὶς ἀριθμόν (οὐ γὰρ ὦν ἠριθμήθησαν)· ὡς δὲ ἀπεικάσαι, ἐς πέντε μυριάδας συλλεγῆναι εἰκάζω. οὗτοι οἱ παραταχθέντες πεζοὶ ἦσαν, ἡ δὲ ἵππος χωρὶς ἐτέτακτο.

33 Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐτετάχατο κατά τε ἔθνεα καὶ κατὰ τέλεα, ἐνθαῦτα τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ ἐθύοντο καὶ ἀμφότεροι. Ἕλλησι μὲν Τισαμενὸς Ἀντιόχου ἦν ὁ θυόμενος· οὗτος γὰρ δὴ εἵπετο τῷ στρατεύματι τούτῳ μάντις· τὸν ἐόντα Ἠλεῖον καὶ γένεος τοῦ Ἰαμιδέων [Κλυτιάδην] Λακεδαιμόνιοι ἐποιήσαντο λεωσφέτερον. Τισαμενῷ γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι περὶ γόνου ἀνεῖλε ἡ Πυθίη ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ἀναιρήσεσθαι πέντε. ὁ μὲν δὴ ἁμαρτὼν τοῦ χρηστηρίου προσεῖχε γυμνασίοισι ὡς ἀναιρησόμενος γυμνικοὺς ἀγῶνας, ἀσκέων δὲ πεντάεθλον παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδραμε νικᾶν Ὀλυμπιάδα, Ἱερωνύμῳ τῷ Ἀνδρίῳ ἐλθὼν ἐς ἔριν. Λακεδαιμόνιοι δὲ μαθόντες οὐκ ἐς γυμνικούς, ἀλλ᾽ ἐς ἀρηίους ἀγῶνας φέρον τὸ Τισαμενοῦ μαντήιον, μισθῷ ἐπειρῶντο πείσαντες Τισαμενὸν ποιέεσθαι ἅμα Ἡρακλειδέων τοῖσι βασιλεῦσι ἡγεμόνα τῶν πολέμων. ὁ δὲ ὁρῶν περὶ πολλοῦ ποιευμένους Σπαρτιήτας φίλον αὐτὸν προσθέσθαι, μαθὼν τοῦτο ἀνετίμα, σημαίνων σφι, ὡς ἤν μιν πολιήτην σφέτερον ποιήσωνται τῶν πάντων μεταδιδόντες, ποιήσει ταῦτα, ἐπ᾽ ἄλλῳ μισθῷ δ᾽ οὔ. Σπαρτιῆται δὲ πρῶτα μὲν ἀκούσαντες δεινὰ ἐποιεῦντο καὶ μετίεσαν τῆς χρησμοσύνης τὸ παράπαν, τέλος δὲ δείματος μεγάλου

7 νεῶν α νηῶν β 12 ἠριθμήθησαν α ἠρίθμησαν β | ἀπεικάσαι β ἐπεικάσαι ἐστὶ α 33, 1 οἱ β πάντεσ οἱ α | κατά τε β κατὰ (καὶ τὰ B) α 5 Κλυτιάδην del. Valckenaer | λεωσφέτερον β λεὼ σφέτερον α, νεωστὶ σφέτερον Naber 9 πεντάεθλον α πένταθλον β 13 ὁρῶν α, ὁρέων β 17 δεινά ⟨τε⟩ Stein | ἐποιεῦντο β ἐποίευν τε α.

ἐπικρεμαμένου τοῦ Περσικοῦ τούτου στρατεύματος καταίνεον μετιόντες. ὁ δὲ γνοὺς τετραμμένους σφέας οὐδ᾽ οὕτω ἔτι ἔφη ἀρκέεσθαι τούτοισι μούνοισι, ἀλλὰ δεῖν ἔτι τὸν ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ Ἡγίην γίνεσθαι Σπαρτιήτην ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι λόγοισι, τοῖσι καὶ αὐτὸς γίνεται. ταῦτα δὲ λέγων οὗτος ἐμιμέετο Μελάμποδα, ὡς εἰκάσαι 34
βασιληίην τε καὶ πολιτηίην αἰτεόμενον. καὶ γὰρ δὴ καὶ Μελάμπους τῶν ἐν Ἄργεϊ γυναικῶν μανεισέων, ὥς μιν οἱ Ἀργεῖοι ἐμισθοῦντο ἐκ Πύλου παῦσαι τὰς σφετέρας γυναῖκας τῆς νούσου, μισθὸν προετείνατο τῆς βασιληίης τὸ ἥμισυ. οὐκ ἀνασχομένων δὲ τῶν Ἀργείων, ἀλλ᾽ ἀπιόντων, ὡς ἐμαίνοντο πολλῷ πλεῦνες τῶν γυναικῶν, οὕτω δὴ ὑποστάντες τὰ ὁ Μελάμπους προετείνατο ἤισαν δώσοντές οἱ ταῦτα. ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ἐπορέγεται ὁρῶν αὐτοὺς τετραμμένους, φάς, ἢν μὴ καὶ τῷ ἀδελφεῷ Βίαντι μεταδῶσι τὸ τριτημόριον τῆς βασιληίης, οὐ ποιήσειν τὰ βούλονται. οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἀπειληθέντες ἐς στεινὸν καταινέουσι καὶ ταῦτα. ὡς δὲ καὶ Σπαρ- 35
τιῆται, ἐδέοντο γὰρ δεινῶς τοῦ Τισαμενοῦ, πάντως συνεχώρεόν οἱ. συγχωρησάντων δὲ καὶ ταῦτα τῶν Σπαρτιητέων, οὕτω δὴ πέντε σφι μαντευόμενος ἀγῶνας τοὺς μεγίστους Τισαμενὸς ὁ Ἠλεῖος, γενόμενος Σπαρτιήτης, συγκαταιρέει. μοῦνοι δὲ δὴ πάντων ἀνθρώπων ἐγένοντο οὗτοι Σπαρτιήτῃσι πολιῆται. οἱ δὲ πέντε ἀγῶνες οἵδε ἐγένοντο· εἷς μὲν καὶ πρῶτος οὗτος ὁ ἐν Πλαταιῇσι, ἐπὶ δὲ ὁ ἐν Τεγέῃ πρὸς Τεγεήτας τε καὶ Ἀργείους γενόμενος, μετὰ δὲ ὁ ἐν Διπαιεῦσι πρὸς Ἀρκάδας πάντας πλὴν Μαντινέων, ἐπὶ δὲ ὁ Μεσσηνίων ὁ πρὸς Ἰθώμῃ, ὕστατος δὲ ὁ ἐν Τανάγρῃ πρὸς Ἀθηναίους τε καὶ Ἀργείους γενόμενος· οὗτος δὲ ὕστατος κατεργάσθη τῶν πέντε ἀγώνων.

Οὗτος δὴ τότε τοῖσι Ἕλλησι ὁ Τισαμενός, ἀγόντων τῶν Σπαρ- 36

---

19 *μετιόντεσ* β *μετιέντεσ* α 20 *οὐδ᾽ οὕτω* β *οὐδὲ οὕτωσ* α 23 *γίνεται* del. van Herwerden **34**, 2 *αἰτεόμενον* Reiske: *αἰτεόμενοσ* 4 *νούσου* α *νόσου* β 6 *ἀλλ᾽* β *ἀλλὰ* α | *πολλῷ* β, om. α 8 *ὁρῶν* α *ὁρέων* β 9 *μὴ καὶ* α *καὶ μὴ* β | *μεταδῶσι* α *μεταδώσει* β **35**, 1 *καὶ* α, om. β 2 *πάντως*] *μάντιος* Stein 7 *πλαταιῇσι* (-*ιν* V) β *πλαταίῃσι* α 8 *τε* α, om. β 10 *Ἰθώμῃ* Paulmier: *ἰσθμῶι* α *τῷ ἰσθμῷ* β 11 *οὗτος* — 12 *ἀγώνων* del. Krüger **36**, 1 *ἀγόντων* α *ἀγὼν* β.

τιητέων ἐμαντεύετο ἐν τῇ Πλαταιίδι. τοῖσι μέν νυν Ἕλλησι καλὰ ἐγίνετο τὰ ἱερὰ ἀμυνομένοισι, διαβᾶσι δὲ τὸν Ἀσωπὸν καὶ μάχης
37 ἄρχουσι οὔ. Μαρδονίῳ δὲ προθυμεομένῳ μάχης ἄρχειν οὐκ ἐπιτήδεα ἐγίνετο τὰ ἱρά, ἀμυνομένῳ δὲ καὶ τούτῳ καλά. καὶ γὰρ οὗτος Ἑλληνικοῖσι ἱροῖσι ἐχρᾶτο, μάντιν ἔχων Ἡγησίστρατον, ἄνδρα Ἠλεῖόν τε καὶ τῶν Τελλιαδέων ἐόντα λογιμώτατον, τὸν δὴ πρότερον τούτων Σπαρτιῆται λαβόντες ἔδησαν ἐπὶ θανάτῳ ὡς πεπονθότες πολλά τε καὶ ἀνάρσια ὑπ᾽ αὐτοῦ. ὃ δὲ ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἐχόμενος, ὥστε τρέχων περὶ τῆς ψυχῆς πρό τε τοῦ θανάτου πεισόμενος πολλά τε καὶ λυγρά, ἔργον ἐργάσατο μέζον λόγου. ὡς γὰρ δὴ ἐδέδετο ἐν ξύλῳ σιδηροδέτῳ, ἐσενειχθέντος κως σιδηρίου ἐκράτησε, αὐτίκα δὲ ἐμηχανᾶτο ἀνδρηιότατον ἔργον πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· σταθμησάμενος γὰρ ὅκως ἐξελεύσεταί οἱ τὸ λοιπὸν τοῦ ποδός, ἀπέταμε τὸν ταρσὸν ἑωυτοῦ. ταῦτα δὲ ποιήσας, ὥστε φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων, διορύξας τὸν τοῖχον ἀπέδρη ἐς Τεγέην, τὰς μὲν νύκτας πορευόμενος, τὰς δὲ ἡμέρας καταδύνων ἐς ὕλην καὶ αὐλιζόμενος, οὕτω ὥστε Λακεδαιμονίων πανδημὶ διζημένων τρίτῃ εὐφρόνῃ γενέσθαι ἐν Τεγέῃ, τοὺς δὲ ἐν θώματι μεγάλῳ ἐνέχεσθαι τῆς τε τόλμης, ὁρῶντας τὸ ἡμίτομον τοῦ ποδὸς κείμενον, κἀκεῖνον οὐ δυναμένους εὑρεῖν. τότε μὲν οὕτω διαφυγὼν Λακεδαιμονίους καταφεύγει ἐς Τεγέην, ἐοῦσαν οὐκ ἀρθμίην Λακεδαιμονίοισι τοῦτον τὸν χρόνον· ὑγιὴς δὲ γενόμενος καὶ προσποιησάμενος ξύλινον πόδα κατεστήκεε ἐκ τῆς ἰθέης Λακεδαιμονίοισι πολέμιος. οὐ μέντοι ἔς γε τέλος οἱ συνήνεικε τὸ ἔχθος τὸ ἐς Λακεδαιμονίους συγκεκρημένον· ἥλω γὰρ μαντευόμενος ἐν Ζακύνθῳ ὑπ᾽ αὐτῶν καὶ ἀπέθανε.

38 Ὁ μέν νυν θάνατος ὁ Ἡγησιστράτου ὕστερον ἐγένετο τῶν

---

2 καλὰ del. van Herwerden 3 ἱερὰ A ἱρὰ Bβ 37,1 προθυμεομένωι α προθυμένω β | ἐπιτήδεα del. van Herwerden 2 καλά del. idem 3 ἐχρᾶτο β ἐχρέατο α | ὑπ᾽] πρὸς Kallenberg 9 ἐδέδετο α ἐδέετο β | ἐσενειχθέντοσ α ἐσενεχθέντοσ β 10 δὲ α δὴ β | ἀνδρηιότατον α ἀνδρειότατον β | ἔργον πάντων α πάντων ἔργον β 12 αὑτοῦ Stein 12. 15 ὥστε β ὡσ α 15 πανδημὶ α πανδημεὶ β 17 τε α τότε β 19 καταφεύγει α καταφεύγειν β 21 ἰθέησ α ἰθείησ β | ἔσ γε α γε ἐσ β 22 συγκεκρημένον Reiske: συγκεκυρημένον α συγκεχωρη(-ρησ- R)μένον β 38, 1 μέν νυν β μέντοι α.

Πλαταιικῶν, τότε δὲ ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ Μαρδονίῳ μεμισθωμένος οὐκ ὀλίγου ἐθύετό τε καὶ προεθυμέετο κατά τε τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων καὶ κατὰ τὸ κέρδος. ὡς δὲ οὐκ ἐκαλλιέρεε ὥστε μάχεσθαι οὔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι οὔτε τοῖσι μετ᾽ ἐκείνων ἐοῦσι Ἑλλήνων (εἶχον γὰρ καὶ οὗτοι ἐπ᾽ ἑωυτῶν μάντιν Ἱππόμαχον Λευκάδιον ἄνδρα), ἐπιρεόντων δὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ ⟨ἀεὶ⟩ γινομένων πλεύνων, Τιμηγενίδης ὁ Ἕρπυος ἀνὴρ Θηβαῖος συνεβούλευσε Μαρδονίῳ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κιθαιρῶνος φυλάξαι, λέγων, ὡς ἐπιρέουσι οἱ Ἕλληνες [αἰεὶ] ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην καὶ ὡς ἀπολάμψοιτο συχνούς. ἡμέραι δέ 39
σφι ἀντικατημένοισι ἤδη ἐγεγόνεσαν ὀκτώ, ὅτε ταῦτα ἐκεῖνος συνεβούλευε Μαρδονίῳ. ὁ δὲ μαθὼν τὴν παραίνεσιν εὖ ἔχουσαν, ὡς εὐφρόνη ἐγένετο, πέμπει τὴν ἵππον ἐς τὰς ἐκβολὰς τὰς Κιθαιρωνίδας, αἳ ἐπὶ Πλαταιέων φέρουσι, τὰς Βοιωτοὶ μὲν Τρεῖς κεφαλὰς καλέουσι, Ἀθηναῖοι δὲ Δρυὸς κεφαλάς. πεμφθέντες δὲ οἱ ἱππόται οὐ μάτην ἀπίκοντο· ἐσβάλλοντα γὰρ ἐς τὸ πεδίον λαμβάνουσι ὑποζύγιά τε πεντακόσια, σιτία ἄγοντα ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀνθρώπους, οἳ εἵποντο τοῖσι ζεύγεσι. ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν ἄγρην οἱ Πέρσαι ἀφειδέως ἐφόνευον, οὐ φειδόμενοι οὔτε ὑποζυγίου οὐδενὸς οὔτε ἀνθρώπου. ὡς δὲ ἄδην εἶχον κτείνοντες, τὰ λοιπὰ αὐτῶν ἤλαυνον περιβαλόμενοι παρά τε Μαρδόνιον καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον.

Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἑτέρας δύο ἡμέρας διέτριψαν, οὐδέ- 40
τεροι βουλόμενοι μάχης ἄρξαι· μέχρι μὲν γὰρ τοῦ Ἀσωποῦ ἐπήισαν οἱ βάρβαροι, πειρώμενοι τῶν Ἑλλήνων, διέβαινον δὲ οὐδέτεροι. ἡ μέντοι ἵππος ἡ Μαρδονίου αἰεὶ προσέκειτό τε καὶ ἐλύπεε τοὺς Ἕλληνας· οἱ γὰρ Θηβαῖοι, ἅτε μηδίζοντες μεγάλως, προθύμως ἔφερον τὸν πόλεμον καὶ αἰεὶ κατηγέοντο μέχρι μάχης, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου παραδεκόμενοι Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι μάλα ἔσκον οἳ ἀπεδείκνυντο ἀρετάς.

---

3 *προεθυμέετο β προθυμέετο α* | *τε α*, om. *β* 7 *ἐπιρεόντων α ἐπιρρεόντων β* | *καὶ ⟨αἰεὶ⟩* Naber 8 *τιμηγενίδησ β τιμογενίδησ α* 9 *κιθαιρῶνοσ β κιθερῶνοσ α* | *ἐπιρέουσι α ἐπιρρέουσι (-ιν* V) *β* 10 *αἰεὶ* del. van Herwerden | *ἀπολάμψοιτο α ἀπολάμψαιτο β* **39**, 7 *ἐσβάλλοντα α ἐσβαλόντα β* | *ἐσ α*V *εἰσ* R 10 *οὐ α*, om. *β* 12 *τε β*, om. *α* **40**, 5 *προθύμως* ⟨*τε*⟩ Stein 7 *μάλα α μάλιστα β*.

41 *Μέχρι μέν νυν τῶν δέκα ἡμερέων οὐδὲν ἐπὶ πλεῦν ἐγίνετο τούτων· ὡς δὲ ἑνδεκάτη ἐγεγόνεε ἡμέρη ἀντικατημένοισι ἐν Πλαταιῇσι, οἵ τε δὴ Ἕλληνες πολλῷ πλεῦνες ἐγεγόνεσαν καὶ Μαρδόνιος περιημέκτεε τῇ ἕδρῃ. ἐνθαῦτα ἐς λόγους ἦλθον Μαρδόνιός τε ὁ Γωβρύεω καὶ Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνάκεος, ὃς ἐν ὀλίγοισι Περσέων ἦν ἀνὴρ δόκιμος παρὰ Ξέρξῃ. βουλευομένων δὲ αἵδε ἦσαν αἱ γνῶμαι, ἡ μὲν Ἀρταβάζου, ὡς χρεὸν εἴη ἀναζεύξαντας τὴν ταχίστην πάντα τὸν στρατὸν ἰέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸ Θηβαίων, ἔνθα σῖτόν τέ σφι ἐσενηνεῖχθαι πολλὸν καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοισι, κατ᾽ ἡσυχίην τε ἱζομένους διαπρήσσεσθαι ποιεῦντας τάδε· ἔχειν γὰρ χρυσὸν πολλὸν μὲν ἐπίσημον, πολλὸν δὲ καὶ ἄσημον, πολλὸν δὲ ἄργυρόν τε καὶ ἐκπώματα· τούτων φειδομένους μηδενὸς διαπέμπειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, Ἑλλήνων δὲ μάλιστα ἐς τοὺς προεστεῶτας ἐν τῇσι πόλισι, καὶ ταχέως σφέας παραδώσειν τὴν ἐλευθερίην· μηδὲ ἀνακινδυνεύειν συμβάλλοντας. τούτου μὲν ἡ αὐτὴ ἐγίνετο καὶ Θηβαίων γνώμη, ὡς προειδότος πλεῦν τι καὶ τούτου, Μαρδονίου δὲ ἰσχυροτέρη τε καὶ ἀγνωμονεστέρη καὶ οὐδαμῶς συγγινωσκομένη· δοκέειν τε γὰρ πολλῷ κρέσσονα εἶναι τὴν σφετέρην στρατιὴν τῆς Ἑλληνικῆς, συμβάλλειν τε τὴν ταχίστην μηδὲ περιορᾶν συλλεγομένους ἔτι πλεῦνας τῶν συλλελεγμένων, τά τε σφάγια τὰ Ἡγησιστράτου ἐᾶν χαίρειν μηδὲ βιάζεσθαι, ἀλλὰ νόμῳ τῷ Περσέων χρεωμένους συμβάλλειν.*

42 *τούτου δὲ οὕτω δικαιεῦντος ἀντέλεγε οὐδείς, ὥστε ἐκράτεε τῇ γνώμῃ· τὸ γὰρ κράτος εἶχε τῆς στρατιῆς οὗτος ἐκ βασιλέος, ἀλλ᾽ οὐκ Ἀρτάβαζος. μεταπεμψάμενος ὦν τοὺς ταξιάρχους τῶν τελέων καὶ τῶν μετ᾽ ἑωυτοῦ ἐόντων Ἑλλήνων τοὺς στρατηγοὺς εἰρώτα, εἴ τι εἰδεῖεν λόγιον περὶ Περσέων, ὡς διαφθερέονται ἐν τῇ Ἑλλάδι. σιγώντων*

41, 2 *ἑνδεκάτη ⟨σφι⟩* Stein 6 *βουλευομένων* **α** *βουλομένων* **β** 7 *μὲν* **α** *μὲν γὰρ* **β** 8 *θηβαίων* **α** *θῆβαῖον* **β** 9 *ἐσενηνεῖχθαι* **α** *ἐς ἐνηνέχθαι* V *ἐνηνέχθαι* R, *συνενηνεῖχθαι* Cobet 12 *τε καὶ ἐκπώματα* del. Stein | *τούτων* **α** *τούτων δὲ* **β** 14 *προδώσειν* Naber | *ἀνακινδυνεύσειν* idem 16 *τέ* **α**, om. **β** 17 *συγγινωσκομένη* **β** *συγγιγνωσκομένη* **α**, *συγγινωσκομένου* van Herwerden 18 *κρέσσονα* RAcorr. *κρέσσονασ* **α** pr. *κρέσσον* V 21 *βιᾶσθαι* uel *κατῆσθαι* van Herwerden **42,** 2 *ἐκ βασιλέοσ* **α**, om. **β** 5 *διαφθερέονται* P: *διαφθορεῦνται* **β** *διαφθαρέονται* **α**.

δὲ τῶν ἐπικλήτων, τῶν μὲν οὐκ εἰδότων τοὺς χρησμούς, τῶν δὲ εἰδότων μέν, ἐν ἀδείῃ δὲ οὐ ποιευμένων τὸ λέγειν, αὐτός γε Μαρδόνιος ἔλεγε "ἐπεὶ τοίνυν ὑμεῖς ἢ ἴστε οὐδὲν ἢ οὐ τολμᾶτε λέγειν, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐρέω ὡς εὖ ἐπιστάμενος· ἔστι λόγιον, ὡς χρεόν ἐστι Πέρσας ἀπικομένους ἐς τὴν Ἑλλάδα διαρπάσαι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, μετὰ δὲ τὴν διαρπαγὴν ἀπολέσθαι πάντας. ἡμεῖς τοίνυν αὐτὸ τοῦτο ἐπιστάμενοι οὔτε ἴμεν ἐπὶ τὸ ἱρὸν οὔτε ἐπιχειρήσομεν διαρπάζειν, ταύτης τε εἵνεκα τῆς αἰτίης οὐκ ἀπολεόμεθα. ὥστε ὑμέων ὅσοι τυγχάνουσι εὔνοοι ἐόντες Πέρσῃσι, ἥδεσθε τοῦδε εἵνεκα, ὡς περιεσομένους ἡμέας Ἑλλήνων." ταῦτά σφι εἴπας δεύτερα ἐσήμαινε παραρτέεσθαί τε πάντα καὶ εὐκρινέα ποιέεσθαι, ὡς ἅμα ἡμέρῃ τῇ ἐπιούσῃ συμβολῆς ἐσομένης.

Τοῦτον δ᾽ ἔγωγε τὸν χρησμόν, τὸν Μαρδόνιος εἶπε ἐς Πέρσας 43
ἔχειν, ἐς Ἰλλυριούς τε καὶ τὸν Ἐγχελέων στρατὸν οἶδα πεποιημένον, ἀλλ᾽ οὐκ ἐς Πέρσας. ἀλλὰ τὰ μὲν Βάκιδι ἐς ταύτην τὴν μάχην [ἐστὶ] πεποιημένα,

τὴν δ᾽ ἐπὶ Θερμώδοντι καὶ Ἀσωπῷ λεχεποίῃ
Ἑλλήνων σύνοδον καὶ βαρβαρόφωνον ἰυγήν,
τῇ πολλοὶ πεσέονται ὑπὲρ Λάχεσίν τε μόρον τε
τοξοφόρων Μήδων, ὅταν αἴσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ,

ταῦτα μὲν καὶ παραπλήσια τούτοισι ἄλλα Μουσαίῳ ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. ὁ δὲ Θερμώδων ποταμὸς ῥέει μεταξὺ Ταναγρης τε καὶ Γλίσαντος.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπειρώτησιν τῶν χρησμῶν καὶ παραίνεσιν τὴν 44
ἐκ Μαρδονίου νύξ τε ἐγίνετο καὶ ἐς φυλακὰς ἐτάσσοντο. ὡς δὲ πρόσω τῆς νυκτὸς προελήλατο, καὶ ἡσυχίη ἐδόκεε εἶναι ἀνὰ τὰ στρατόπεδα καὶ μάλιστα οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐν ὕπνῳ, τηνικαῦτα προσελάσας ἵππῳ πρὸς τὰς φυλακὰς τὰς Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος

---

7 *γε* Gomperz: *τε β*, om. *α* 9 *ἐστι α τϊ β* 11 *διαρπαγὴν α ἁρπαγὴν β* 12 *ἱρὸν β ἱρὸν τοῦτο α* 13 *οὐδὲ* Gomperz 15 *περιεσομένουσ α περισομένους* R *περϊεξομένους* V | *ἐσήμαινε α ἐσήμη(-ε-* R*)νε β* 43, 2 *τὸν α τῶν β* 3 *τὰ α τάδε β* 4 *ἐστὶ* om. C 7 *πολλοὶ α πολλη β* | *λάχεσίν α λάχεσί β* 9 *μουσαίωι α μουσαίω β, Μουσαίου* Bekker 44, 3 *προελήλατο α προσελήλατο β* | *ἡσυχίη* (*-χίηι* B) *α ἡσυχίη τε β*.

ὁ Ἀμύντεω, στρατηγός τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίζητο τοῖσι στρατηγοῖσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ μὲν πλεῦνες παρέμενον, οἱ δ' ἔθεον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς, ἐλθόντες δὲ ἔλεγον, ὡς ἄνθρωπος ἥκοι ἐπ' ἵππου ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μήδων, ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν παραγυμνοῖ ἔπος, στρατηγοὺς δὲ ὀνομάζων ἐθέλειν

45 φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. οἱ δὲ ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσαν, αὐτίκα εἵποντο ἐς τὰς φυλακάς. ἀπικομένοισι δὲ ἔλεγε Ἀλέξανδρος τάδε· "ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραθήκην ὑμῖν τὰ ἔπεα τάδε τίθεμαι, ἀπόρρητα ποιεύμενος πρὸς μηδένα λέγειν ὑμέας ἄλλον ἢ Πανσανίην, μή με καὶ διαφθείρητε· οὐ γὰρ ἂν ἔλεγον, εἰ μὴ μεγάλως ἐκηδόμην συναπάσης τῆς Ἑλλάδος. αὐτός τε γὰρ Ἕλλην γένος εἰμὶ τὠρχαῖον, καὶ ἀντ' ἐλευθέρης δεδουλωμένην οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ὁρᾶν τὴν Ἑλλάδα. λέγω δὲ ὦν, ὅτι Μαρδονίῳ τε καὶ τῇ στρατιῇ τὰ σφάγια οὐ δύναται καταθύμια γενέσθαι· πάλαι γὰρ ἂν ἐμάχεσθε. νῦν δέ οἱ δέδοκται τὰ μὲν σφάγια ἐᾶν χαίρειν, ἅμα ἡμέρῃ δὲ διαφαυσκούσῃ συμβολὴν ποιέεσθαι· καταρρώδηκε γάρ, μὴ πλεῦνες συλλεχθῆτε, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. πρὸς ταῦτα ἑτοιμάζεσθε. ἢν δὲ ἄρα ὑπερβάληται τὴν συμβολὴν Μαρδόνιος καὶ μὴ ποιῆται, λιπαρέετε μένοντες· ὀλίγων γάρ σφι ἡμερέων λείπεται σιτία. ἢν δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος ὅδε κατὰ νόον τελευτήσῃ, μνησθῆναί τινα χρὴ καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώσιος πέρι, ὃς Ἑλλήνων εἵνεκα ἔργον οὕτω παράβολον ἔργασμαι ὑπὸ προθυμίης, ἐθέλων ὑμῖν δηλῶσαι τὴν διάνοιαν τὴν Μαρδονίου, ἵνα μὴ ἐπιπέσωσι ὑμῖν ἐξαίφνης οἱ βάρβαροι μὴ προσδεκομένοισί κω. εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών." ὁ μὲν ταῦτα εἴπας ἀπήλαυνε ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν ἑωυτοῦ τάξιν.

46 Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐλθόντες ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας ἔλεγον Πανσανίῃ τά περ ἤκουσαν Ἀλεξάνδρου. ὁ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καταρρωδήσας τοὺς Πέρσας ἔλεγε τάδε· "ἐπεὶ τοίνυν ἐς ἠῶ ἡ συμ-

---

8 δ' α δὲ β 45, 3 τὰ ἔπεα τάδε α τάδε τὰ ἔπεα β 7 ἐθέλοιμι α ἔλοιμι β 8 δὴ Krüger 10 τὰ μὲν α μὲν τὰ β | ἅμα β ἅμ' α | διαφαυσκούσῃ β διαφασκούσηι α | συμβολὴν α συμβουλὴν β 11 καταρρώδηκε α καταρρωδήκεε β | συλλεχθῆτε α συλλεγῆτε β 13 καὶ μὴ ποιῆται del. van Herwerden | ποιῆται β ποιέηται α 16 ἔργον οὕτω β οὕτω ἔργον α 18 ἐξαίφνησ α, om. β 19 ἀπήλαυνε α ἀπέλαυνεν β.

βολὴ γίνεται, ὑμέας μὲν χρεόν ἐστι τοὺς Ἀθηναίους στῆναι κατὰ τοὺς Πέρσας, ἡμέας δὲ κατὰ τοὺς Βοιωτούς τε καὶ τοὺς κατ' ὑμέας τεταγμένους Ἑλλήνων, τῶνδε εἵνεκα· ὑμεῖς ἐπίστασθε τοὺς Μήδους καὶ τὴν μάχην αὐτῶν ἐν Μαραθῶνι μαχεσάμενοι, ἡμεῖς δὲ ἄπειροί τέ εἰμεν καὶ ἀδαέες τούτων τῶν ἀνδρῶν· Σπαρτιητέων γὰρ οὐδεὶς πεπείρηται Μήδων· ἡμεῖς δὲ Βοιωτῶν καὶ Θεσσαλῶν ἔμπειροί εἰμεν. ἀλλ' ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα χρεόν ἐστι ἰέναι ὑμέας μὲν ἐς τόδε τὸ κέρας, ἡμέας δὲ ἐς τὸ εὐώνυμον.” πρὸς δὲ ταῦτα εἶπαν οἱ Ἀθηναῖοι τάδε· “καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πάλαι ἀπ' ἀρχῆς, ἐπείτε εἴδομεν κατ' ὑμέας τασσομένους τοὺς Πέρσας, ἐν νόῳ ἐγένετο εἰπεῖν ταῦτα, τά περ ὑμεῖς φθάντες προφέρετε· ἀλλὰ γὰρ ἀρρωδέομεν, μὴ ὑμῖν οὐκ ἡδέες γένωνται οἱ λόγοι. ἐπεὶ δ' ὦν αὐτοὶ ἐμνήσθητε, καὶ ἡδομένοισι ἡμῖν οἱ λόγοι γεγόνασι καὶ ἕτοιμοί εἰμεν ποιέειν ταῦτα.”
ὡς δ' ἤρεσκε ἀμφοτέροισι ταῦτα, ἠώς τε διέφαινε καὶ διαλλάσσοντο 47
τὰς τάξις. γνόντες δὲ οἱ Βοιωτοὶ τὸ ποιεύμενον ἐξαγορεύουσι Μαρδονίῳ. ὁ δ' ἐπείτε ἤκουσε, αὐτίκα μετιστάναι καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο, παράγων τοὺς Πέρσας κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο τοιοῦτο γινόμενον ὁ Πανσανίης, γνούς, ὅτι οὐ λανθάνει, ὀπίσω ἦγε τοὺς Σπαρτιήτας ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας· ὡς δὲ αὔτως καὶ ὁ Μαρδόνιος ⟨τοὺς Πέρσας⟩ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον.

Ἐπεὶ δὲ κατέστησαν ἐς τὰς ἀρχαίας τάξις, πέμψας ὁ Μαρ- 48
δόνιος κήρυκα ἐς τοὺς Σπαρτιήτας, ἔλεγε τάδε· “ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δὴ λέγεσθε εἶναι ἄνδρες ἄριστοι ὑπὸ τῶν τῇδε ἀνθρώπων, ἐκπαγλεομένων, ὡς οὔτε φεύγετε ἐκ πολέμου οὔτε τάξιν ἐκλείπετε, μένοντές τε ἢ ἀπόλλυτε τοὺς ἐναντίους ἢ αὐτοὶ ἀπόλλυσθε. τῶν δ' ἄρ' ἦν οὐδὲν ἀληθές· πρὶν γὰρ ἢ συμμῖξαι ἡμέας ἐς χειρῶν τε

46, 5 τε β, om. α 8 τούτων τῶν ἀνδρῶν α τῶν ἀνδρῶν (-ρέων V) τουτέων β 9 δὲ β τε α 10 ἀλλ' β ἀλλὰ α 14 προσφέρετε Cobet | γὰρ β, om. α 15 γένωνται α γίνω (-ο- R) νται β 16 ἡμῖν α ὑμῖν β **47,** 1 διαλλάσσοντο α διάλασσ (-σ- R) ον β 2 τάξισ α τάξεισ β | δὲ α δ' β 3 δ' α δὲ β 5 τοιοῦτο α τοιοῦτον β 7 αὔτωσ καὶ α καὶ αὐτὸσ β | ⟨τοὺς Πέρσας⟩ ἐπὶ van Herwerden | τὸ εὐώνυμον β τοῦ εὐωνύμου α **48,** 1 ὁ α, om. β 4 ἐκπαγλεομένων α ἐκπλαγεομένων β 6 δ' β δὲ α | ἡμέασ α ὑμέασ β.

νόμον ἀπικέσθαι, καὶ δὴ φεύγοντας καὶ τάξιν ἐκλείποντας ὑμέας εἴδομεν, ἐν Ἀθηναίοισί τε τὴν πρόπειραν ποιευμένους αὐτούς τε ἀντία δούλων τῶν ἡμετέρων τασσομένους. ταῦτα οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα, ἀλλὰ πλεῖστον δὴ ἐν ὑμῖν ἐψεύσθημεν. προσδεκόμενοι γὰρ κατὰ κλέος, ὡς δὴ πέμψετε ἐς ἡμέας κήρυκα προκαλεύμενοι καὶ βουλόμενοι ⟨μοῦνοι⟩ μούνοισι Πέρσῃσι μάχεσθαι, ἄρτιοι ἐόντες ποιέειν ταῦτα οὐδὲν τοιοῦτο λέγοντας ὑμέας εὕρομεν, ἀλλὰ πτώσσοντας μᾶλλον. νῦν ὦν ἐπειδὴ οὐκ ὑμεῖς ἤρξατε τούτου τοῦ λόγου, ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἄρχομεν. τί δὴ οὐ πρὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὑμεῖς, ἐπείτε δεδόξωσθε εἶναι ἄριστοι, πρὸ δὲ τῶν βαρβάρων ἡμεῖς, ἴσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν ἐμαχεσάμεθα; καὶ ἢν μὲν δοκῇ καὶ τοὺς ἄλλους μάχεσθαι, οἱ δ᾽ ὦν μετέπειτα μαχέσθων ὕστεροι· εἰ δὲ καὶ μὴ δοκέοι, ἀλλ᾽ ἡμέας μούνους ἀποχρᾶν, ἡμεῖς δὲ διαμαχεσώμεθα· ὁκότεροι δ᾽ ἂν ἡμέων νικήσωσι, τούτους τῷ ἅπαντι στρατοπέδῳ νικᾶν."

49 ὃ μὲν ταῦτα εἴπας τε καὶ ἐπισχὼν χρόνον, ὥς οἱ οὐδεὶς οὐδὲν ὑπεκρίνετο, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω, ἀπελθὼν δὲ ἐσήμαινε Μαρδονίῳ τὰ καταλαβόντα. ὃ δὲ περιχαρὴς γενόμενος καὶ ἐπαερθεὶς ψυχρῇ νίκῃ ἐπῆκε τὴν ἵππον ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. ὡς δὲ ἐπήλασαν οἱ ἱππόται, ἐσίνοντο πᾶσαν τὴν στρατιὴν τὴν Ἑλληνικὴν ἐσακοντίζοντές τε καὶ ἐστοξεύοντες ὥστε ἱπποτοξόται τε ἐόντες καὶ προσφέρεσθαι ἄποροι· τήν τε κρήνην τὴν Γαργαφίην, ἀπ᾽ ἧς ὑδρεύετο πᾶν τὸ στράτευμα τὸ Ἑλληνικόν, συνετάραξαν καὶ συνέχωσαν. ἦσαν μὲν ὦν κατὰ τὴν κρήνην Λακεδαιμόνιοι τεταγμένοι μοῦνοι, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Ἕλλησι ἡ μὲν κρήνη πρόσω ἐγίνετο, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον τεταγμένοι, ὁ δὲ Ἀσωπὸς ἀγχοῦ· ἐρυκόμενοι δὲ τοῦ Ἀσωποῦ οὕτω δὴ ἐπὶ τὴν κρήνην ἐφοίτων· ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γάρ σφι οὐκ ἐξῆν

---

7 τάξιν β στάσιν α | ἐκλείποντασ α ἐκλιπόντασ β   8 πρόπειραν α πεῖραν β   9 ἀντία α ἀντὶ β   12 ⟨μοῦνοι⟩ μούνοισι Koen   13 τοιοῦτο α τοιοῦτον β | ὑμέασ α, om. β   15 ἄρχομεν α ἄρξομεν β | οὐ α οὐ ὦν R ὧν V   17 δοκῆι α δοκέη β   18 ὕστεροι α ὕστερον β   19 διαμαχεσώμεθα α διαμαχεσόμεθα β   49, 1 ὑπεκρίνετο β ὑπεκρίνατο α   2 ἐσήμαινε α ἐσήμηνε β   3 ἐπαερθείς: ἐπαρθεὶσ   5 ἐσίνοντο α ἐσινέοντο β   6 ἐστοξεύοντεσ β τοξεύοντεσ α | ἱπποτοξόται τε α καὶ ἱπποτοξόται (-τόξαι V) β.

ὕδωρ φορέεσθαι ὑπό τε τῶν ἱππέων καὶ τοξευμάτων· τούτου δὲ 50
τοιούτου γινομένου οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἅτε τοῦ τε ὕδατος
στερηθείσης τῆς στρατιῆς καὶ ὑπὸ τῆς ἵππου ταρασσομένης, συν-
ελέχθησαν περὶ αὐτῶν τε τούτων καὶ ἄλλων, ἐλθόντες παρὰ Παυ-
σανίην ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας. ἄλλα γὰρ τούτων τοιούτων ἐόντων
μᾶλλόν σφεας ἐλύπεε· οὔτε γὰρ σιτία εἶχον ἔτι, οἵ τέ σφεων ὀπέωνες
ἀποπεμφθέντες ἐς Πελοπόννησον ὡς ἐπισιτιεύμενοι ἀπεκεκληίατο
ὑπὸ τῆς ἵππου, οὐ δυνάμενοι ἀπικέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον. βου- 51
λευομένοισι δὲ τοῖσι στρατηγοῖσι ἔδοξε, ἢν ὑπερβάλωνται ἐκείνην
τὴν ἡμέρην οἱ Πέρσαι συμβολὴν μὴ ποιεύμενοι, ἐς τὴν νῆσον ἰέναι.
ἣ δέ ἐστι ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ καὶ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης, ἐπ᾽
ᾗ ἐστρατοπεδεύοντο τότε, δέκα σταδίους ἀπέχουσα, πρὸ τῆς Πλα-
ταιέων πόλιος. νῆσος δὲ οὕτω ἂν εἴη ἐν ἠπείρῳ· σχιζόμενος [ὁ]
ποταμὸς ἄνωθεν ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος ῥέει κάτω ἐς τὸ πεδίον, δι-
έχων ἀπ᾽ ἀλλήλων τὰ ῥέεθρα ὅσον περ τρία στάδια, καὶ ἔπειτα
συμμίσγει ἐς τὠυτό. οὔνομα δέ οἱ Ὠερόη· θυγατέρα δὲ ταύτην
λέγουσι εἶναι Ἀσωποῦ οἱ ἐπιχώριοι. ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον
ἐβουλεύσαντο μεταναστῆναι, ἵνα καὶ ὕδατι ἔχωσι χρᾶσθαι ἀφθόνῳ,
καὶ οἱ ἱππέες σφέας μὴ σινοίατο, ὥσπερ κατιθὺ ἐόντων· μετα-
κινέεσθαί τε ἐδόκεε τότε, ἐπεὰν τῆς νυκτὸς ᾖ δευτέρη φυλακή,
ὡς ἂν μὴ ἰδοίατο οἱ Πέρσαι ἐξορμωμένους καί σφεας ἑπόμενοι
ταράσσοιεν οἱ ἱππόται. ἀπικομένων δὲ ἐς τὸν χῶρον τοῦτον, τὸν
δὴ ἡ Ἀσωπὶς Ὠερόη περισχίζεται ῥέουσα [ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος], ὑπὸ
τὴν νύκτα ταύτην ἐδόκεε τοὺς ἡμίσεας ἀποστέλλειν τοῦ στρατοπέδου
πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, ὡς ἀναλάβοιεν τοὺς ὀπέωνας τοὺς ἐπὶ τὰ
σιτία οἰχομένους· ἦσαν γὰρ ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ἀπολελαμμένοι.

Ταῦτα βουλευσάμενοι κείνην μὲν τὴν ἡμέρην πᾶσαν προσκει- 52
μένης τῆς ἵππου εἶχον πόνον ἄτρυτον· ὡς δὲ ἥ τε ἡμέρη ἔληγε

---

13 ὕδωρ α, om. β 50, 5 ἄλλα A²S: ἀλλὰ 7 ἀπεκεκληίατο Dindorf: ἀπεκεκλέατο α ἀποκεκλέατο β 51, 3 μὴ β, om. α 4 δὲ ἔστι α δ᾽ ἔστιν β 5 ᾗ β ἣν α | ἀπέχουσα α ἔχουσα β 6 νῆσος — 9 τὠυτό del. Krüger | ἂν α δ᾽ ἂν β | ὁ del. Stein 8 περ] τε uel ἐπὶ idem 9 τὠυτό α τοῦτο β | οἱ α ὁ β 16 ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος del. Gomperz 52, 1 κείνην α ἐκείνην β 2 ⟨τε⟩ δὴ Stein.

καὶ οἱ ἱππέες ἐπέπαυντο, νυκτὸς δὴ γινομένης καὶ ἐούσης τῆς ὥρης, ἐς τὴν δὴ συνέκειτό σφι ἀπαλλάσσεσθαι, ἐνθαῦτα ἀερθέντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν τὸν χῶρον, ἐς τὸν συνέκειτο, οὐκ ἐν νόῳ ἔχοντες, οἳ δὲ ὡς ἐκινήθησαν, ἔφευγον ἄσμενοι τὴν ἵππον πρὸς τὴν Πλαταιέων πόλιν, φεύγοντες δὲ ἀπικνέονται ἐπὶ τὸ Ἥραιον· τὸ δὲ πρὸ τῆς πόλιός ἐστι τῆς Πλαταιέων, εἴκοσι σταδίους ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης ἀπέχον· ἀπικόμενοι δὲ ἔθεντο πρὸ τοῦ
53 ἱροῦ τὰ ὅπλα. καὶ οἳ μὲν περὶ τὸ Ἥραιον ἐστρατοπεδεύοντο, Παυσανίης δὲ ὁρῶν σφέας ἀπαλλασσομένους ἐκ τοῦ στρατοπέδου παρήγγελλε καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα ἰέναι κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς προϊόντας, νομίσας αὐτοὺς τὸν χῶρον ἰέναι, ἐς τὸν συνεθήκαντο. ἐνθαῦτα οἱ μὲν ἄλλοι ἄρτιοι ἦσαν τῶν ταξιάρχων πείθεσθαι Παυσανίῃ, Ἀμομφάρετος δὲ ὁ Πολιάδεω λοχηγέων τοῦ Πιτανήτεω λόχου οὐκ ἔφη τοὺς ξείνους φεύξεσθαι οὐδὲ ἑκὼν εἶναι αἰσχυνέειν τὴν Σπάρτην, ἐθώμαζέ τε ὁρῶν τὸ ποιεύμενον, ἅτε οὐ παραγενόμενος τῷ προτέρῳ λόγῳ. ὁ δὲ Παυσανίης τε καὶ ὁ Εὐρυάναξ δεινὸν μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ πείθεσθαι ἐκεῖνον σφίσι, δεινότερον δὲ ἔτι, κείνου ταῦτ᾽ ἀναινομένου, ἀπολιπεῖν τὸν λόχον τὸν Πιτανήτην, μὴ ἢν ἀπολίπωσι ποιεῦντες τὰ συνεθήκαντο τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι, ἀπόληται ὑπολειφθεὶς αὐτός τε Ἀμομφάρετος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ. ταῦτα λογιζόμενοι ἀτρέμας εἶχον τὸ στρατόπεδον τὸ Λακωνικόν, καὶ ἐπειρῶντο πείθοντές μιν, ὡς οὐ χρεὸν εἴη ταῦτα
54 ποιέειν. καὶ οἳ μὲν παρηγόρεον Ἀμομφάρετον μοῦνον Λακεδαιμονίων τε καὶ Τεγεητέων λελειμμένον, Ἀθηναῖοι δὲ ἐποίευν τοιάδε· εἶχον ἀτρέμας σφέας αὐτούς, ἵνα ἐτάχθησαν, ἐπιστάμενοι τὰ Λακεδαιμονίων φρονήματα, ὡς ἄλλα φρονεόντων καὶ ἄλλα λεγόντων. ὡς δὲ ἐκινήθη τὸ στρατόπεδον, ἔπεμπον σφέων ἱππέα ὀψόμενόν τε, εἰ πορεύεσθαι ἐπιχειροῖεν οἱ Σπαρτιῆται, εἴ τε καὶ τὸ παράπαν

---

3 ἐούσησ β θεούσησ α 4 δὴ β, om. α 5 ἐσ τὸν β ἐσ ὃν α 8 δὲ α δὴ β **53,** 1 ἥραιον α ἱρὸν β 5 ταξιάρχων α ταξιαρχέων β 7 Πιτανήτεω Koen: πιτανητέων 11 δὲ β δ᾽ α | κείνου ταῦτ᾽ ἀναινομένου α ἐκείνου ταῦτα νενωμένου β 13 ὑπολειφθεὶσ α ὑποληφθεὶσ β **54,** 1 παρηγορέοντο Bekker 3 ἀτρέμασ β ἀτρέμα α 5 δὲ β δ᾽ α 6 ἐπιχειροῖεν α ἐπιχειρέοιεν β.

*μὴ διανοεῦνται ἀπαλλάσσεσθαι, ἐπειρέσθαι τε Παυσανίην τὸ χρεὸν
εἴη ποιέειν. ὡς δὲ ἀπίκετο ὁ κῆρυξ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὥρα* 55
*τέ σφεας κατὰ χώρην τεταγμένους καὶ ἐς νείκεα ἀπιγμένους αὐτῶν
τοὺς πρώτους. ὡς γὰρ δὴ παρηγόρεον τὸν Ἀμομφάρετον ὅ τε Εὐ-
ρυάναξ καὶ ὁ Παυσανίης μὴ κινδυνεύειν μένοντας μούνους Λακε-
δαιμονίων, οὔ κως ἔπειθον, ἐς ὃ ἐς νείκεά τε συμπεσόντες ἀπίκατο
καὶ ὁ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων παρίστατό σφι ἀπιγμένος. νεικέων δὲ
ὁ Ἀμομφάρετος λαμβάνει πέτρον ἀμφοτέρῃσι τῇσι χερσί, καὶ τιθεὶς
πρὸ ποδῶν τῶν Παυσανίεω ταύτῃ τῇ ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη μὴ
φεύγειν τοὺς ξείνους, ξείνους λέγων τοὺς βαρβάρους. ὃ δὲ μαι-
νόμενον καὶ οὐ φρενήρεα καλέων ἐκεῖνον, πρός τε τὸν Ἀθηναίων
κήρυκα ἐπειρωτῶντα τὰ ἐντεταλμένα λέγειν ὁ Παυσανίης ἐκέλευε
τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, ἐχρήιζέ τε τῶν Ἀθηναίων προσχωρῆσαί
τε πρὸς ἑωυτοὺς καὶ ποιέειν περὶ τῆς ἀπόδου τά περ ἂν καὶ σφεῖς.
καὶ ὃ μὲν ἀπαλλάσσετο ἐς τοὺς Ἀθηναίους· τοὺς δὲ ἐπεὶ ἀνα-* 56
*κρινομένους πρὸς ἑωυτοὺς ἠὼς κατελάμβανε, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
κατήμενος ὁ Παυσανίης, οὐ δοκέων τὸν Ἀμομφάρετον λείψεσθαι
τῶν ἄλλων Λακεδαιμονίων ἀποστειχόντων, τὰ δὴ καὶ ἐγένετο, ση-
μήνας ἀπῆγε διὰ τῶν κολωνῶν τοὺς λοιποὺς πάντας· εἵποντο δὲ
καὶ Τεγεῆται. Ἀθηναῖοι δὲ ταχθέντες ἤισαν τὰ ἔμπαλιν ἢ Λακε-
δαιμόνιοι· οἳ μὲν γὰρ τῶν τε ὄχθων ἀντείχοντο καὶ τῆς ὑπωρέης
τοῦ Κιθαιρῶνος, φοβεόμενοι τὴν ἵππον, Ἀθηναῖοι δὲ κάτω τρα-
φθέντες ἐς τὸ πεδίον. Ἀμομφάρετος δὲ ἀρχήν τε οὐδαμὰ δοκέων* 57
*Παυσανίην τολμήσειν σφέας ἀπολιπεῖν, περιείχετο αὐτοῦ μένοντας
μὴ ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν· προτερεόντων δὲ τῶν σὺν Παυσανίῃ, κατα-
δόξας αὐτοὺς ἰθέῃ ⟨μὴ⟩ τέχνῃ ἀπολείπειν αὐτόν, ἀναλαβόντα τὸν*

55, 3 *παρηγόρεον β παρηγορέοντο α* 4 *Λακεδαιμονίων* Schaefer: *λακεδαιμονίουσ* 9 *ξείνουσ β*, om. *α* | *ξείνους — βαρβάρους* del. Werfer 10 ⟨*τραπόμενός τε*⟩ *πρὸς* [*τε*] Stein *πρός τε* del. Krüger | *ἀθηναίων β ἀθηναῖον α* 11 *κήρυκα* ⟨*τραπόμενος*⟩ Stein | *ὁ Παυσανίης* del. Krüger 12 *ἔχρηιζέ α ἔχρηζέ* R *ἔχρηξε* V 13 *τε α*, om. *β* **56**, 2 *κρινομένους* van Herwerden 4 *ἀποστειχόντων*: *ἀποστιχόντων* | *καὶ α*, om. *β* 7 *ὑπωρέης*: *ὑπωρείησ* 8 *τραφθέντεσ α τραφέντεσ β* **57**, 1 *τε*] *γε* Schweighäuser 3 *καταδόξασ α καταδόξαντασ β* 4 *ἰθέῃ*: *ἰθείηι α θείῃ β* | *μὴ* add. Madvig | *ἀπολείπειν α ἀπολιπεῖν β*.

λόχον τὰ ὅπλα ἦγε βάδην πρὸς τὸ ἄλλο στῖφος· τὸ δὲ ἀπελθὸν ὅσον τε δέκα στάδια ἀνέμενε τὸν Ἀμομφαρέτου λόχον, περὶ ποταμὸν Μολόεντα ἱδρυμένον Ἀργιόπιόν τε χῶρον καλεόμενον, τῇ καὶ Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱρὸν ἧσται. ἀνέμενε δὲ τοῦδε εἵνεκα, ἵνα ἢν μὴ ἀπολείπῃ τὸν χῶρον, ἐν τῷ ἐτετάχατο ὁ Ἀμομφάρετός τε καὶ ὁ λόχος, ἀλλ᾽ αὐτοῦ μένωσι, βοηθέοι ὀπίσω παρ᾽ ἐκείνους. καὶ οἵ τε ἀμφὶ τὸν Ἀμομφάρετον παρεγίνοντό σφι, καὶ ἡ ἵππος ἡ τῶν βαρβάρων προσέκειτο πᾶσα. οἱ γὰρ ἱππόται ἐποίευν, οἷον καὶ ἐώθεσαν ποιέειν ἀεί, ἰδόντες δὲ τὸν χῶρον κεινόν, ἐν τῷ ἐτετάχατο οἱ Ἕλληνες τῇσι προτέρῃσι ἡμέρῃσι, ἤλαυνον τοὺς ἵππους ἀεὶ τὸ πρόσω καὶ ἅμα καταλαβόντες προσεκέατό σφι.

58 Μαρδόνιος δὲ ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἕλληνας ἀποιχομένους ὑπὸ νύκτα εἶδέ τε τὸν χῶρον ἔρημον, καλέσας τὸν Ληρισαῖον Θώρηκα καὶ τοὺς ἀδελφεοὺς αὐτοῦ Εὐρύπυλον καὶ Θρασυδήιον ἔλεγε "ὦ παῖδες Ἀλεύεω, ἔτι τί λέξετε τάδε ὁρῶντες ἔρημα; ὑμεῖς γὰρ οἱ πλησιόχωροι ἐλέγετε Λακεδαιμονίους οὐ φεύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἄνδρας εἶναι τὰ πολέμια πρώτους· τοὺς πρότερόν τε μετισταμένους ἐκ τῆς τάξιος εἴδετε, νῦν τε ὑπὸ τὴν παροιχομένην νύκτα καὶ οἱ πάντες ὁρῶμεν διαδράντας· διέδεξάν τε, ἐπεί σφεας ἔδεε πρὸς τοὺς ἀψευδέως ἀρίστους ἀνθρώπων μάχῃ διακριθῆναι, ὅτι οὐδένες ἄρα ἐόντες ἐν οὐδαμοῖσι ἐοῦσι [Ἕλλησι] ἐναπεδεικνύατο. καὶ ὑμῖν μὲν ἐοῦσι Περσέων ἀπείροισι πολλή ἔκ γε ἐμεῦ ἐγίνετο συγγνώμη, ἐπαινεόντων τούτους, τοῖσί τι καὶ συνῃδέατε· Ἀρταβάζου δὲ θῶμα καὶ μᾶλλον ἐποιεύμην τὸ καὶ καταρρωδῆσαι Λακεδαιμονίους, καταρρωδήσαντά τε ἀποδέξασθαι γνώμην δειλοτάτην, ὡς χρεὸν εἴη ἀναζεύξαντας τὸ στρατόπεδον ἰέναι ἐς τὸ Θηβαίων ἄστυ πολιορκησομένους· τὴν ἔτι πρὸς ἐμεῦ βασιλεὺς πεύσεται. καὶ τούτων μὲν ἑτέρωθι

---

5 ἄλλο α, om. β 7 μολόεντα α μοόεντα β 8 ἧσται α ἷσται R ἵζαι V, ἐστι van Herwerden | εἵνεκα α εἵνεκεν β 9 ἀπολείπηι α ἀπολίπη β | τῶ β ὧι α 13. 14 ἀεὶ α αἰεὶ β 13 τῶι α τῶ β 58, 2 τε α, om. β | ληρισαῖον α ληρισσαῖον β 3 θρασυδήιον α θρασυδαῖον β 4 ἔτι τί], ἔτι τι Krüger, τί ἔτι van Herwerden 5 ἀλλὰ α ἀλλ β 10 Ἕλλησι del. Naber 11 γε α τε β 12 συνηιδέατε A²: συνηιδέαται α συνηδέαται β | θῶμα α θώυμα β | καὶ α, om. β 14 τε] δὲ Krüger.

ἔσται λόγος· νῦν δὲ ἐκείνοισι ταῦτα ποιεῦσι οὐκ ἐπιτρεπτέα ἐστί,
ἀλλὰ διωκτέοι εἰσὶ ἐς ὃ καταλαμφθέντες δώσουσι ἡμῖν τῶν δὴ
ἐποίησαν Πέρσας πάντων δίκας." ταῦτα εἴπας ἦγε τοὺς Πέρσας 59
δρόμῳ διαβάντας τὸν Ἀσωπὸν κατὰ στίβον τῶν Ἑλλήνων, ὡς δὴ
ἀποδιδρησκόντων, ἐπεῖχέ τε ἐπὶ Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεήτας
μούνους· Ἀθηναίους γὰρ τραπομένους ἐς τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν ὄχθων
οὐ κατώρα. Πέρσας δὲ ὁρῶντες ὁρμημένους διώκειν τοὺς Ἕλληνας
οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἄρχοντες αὐτίκα πάντες ἦραν τὰ
σημήια, καὶ ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον, οὔτε κόσμῳ οὐδενὶ
κοσμηθέντες οὔτε τάξι. καὶ οὗτοι μὲν βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ ἐπήισαν, 60
ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Ἕλληνας· Πανσανίης δέ, ὡς προσέκειτο ἡ
ἵππος, πέμψας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἱππέα λέγει τάδε· "ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ἀγῶνος μεγίστου προκειμένου, ἐλευθέρην εἶναι ἢ δεδου-
λωμένην τὴν Ἑλλάδα, προδεδόμεθα ὑπὸ τῶν συμμάχων ἡμεῖς τε
οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὴν παροιχομένην
νύκτα διαδράντων. νῦν ὦν δέδοκται τὸ ἐνθεῦτεν ποιητέον ἡμῖν·
ἀμυνομένους γὰρ τῇ δυνάμεθα ἄριστα περιστέλλειν ἀλλήλους. εἰ
μέν νυν ἐς ὑμέας ὅρμησε ἀρχὴν ἡ ἵππος, χρῆν δὴ ἡμέας τε καὶ τοὺς
μετ' ἡμέων τὴν Ἑλλάδα οὐ προδιδόντας Τεγεήτας βοηθέειν ὑμῖν·
νῦν δέ, ἐς ἡμέας γὰρ ἅπασα κεχώρηκε, δίκαιοί ἐστε ὑμεῖς πρὸς τὴν
πιεζομένην μάλιστα τῶν μοιρέων ἀμυνέοντες ἰέναι. εἰ δ' ἄρα αὐτοὺς
ὑμέας καταλελάβηκε ἀδύνατόν τι βοηθέειν, ὑμεῖς δ' ἡμῖν τοὺς το-
ξότας ἀποπέμψαντες χάριν θέσθε. συνοίδαμεν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν
παρεόντα τόνδε πόλεμον ἐοῦσι πολλὸν προθυμοτάτοισι, ὥστε καὶ
ταῦτα ἐσακούειν." ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐπύθοντο, ὁρμέατο βοη- 61
θέειν καὶ τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν· καί σφι ἤδη στείχουσι ἐπιτίθενται

59, 2 τῶν] τὸν Kallenberg 5 ὁρμημένουσ α ὡρμημένουσ β 6 πάντεσ α ἅπαντεσ β | ἦραν β ἤιραν α 7 ἕκαστος (-α[5] V) β ἕκαστοι α | εἶχον α ἦκον β 8 τάξι α τάξει β **60,** 1 ἐπηισαν A β ἐπῆσαν B 2 ἀναρπασόμενοι α αρπασόμενοι β 6 οἱ Λακεδαιμόνιοι del. van Herwerden | οἱ Ἀθηναῖοι del. idem 7 δέδεκται Cobet | ποιητέον β τὸ ποιητέον α | ἡμῖν β ὑμῖν α 11 δὲ αV δ' R 13 δ' α δὲ β | τούς ⟨γε⟩ Naber 14 θέσθε α θέσθαι β | σύνιδμεν Cobet **61,** 1 ὁρμέατο α ὡρμέατο β 2 στείχουσιν V στίχουσι αR.

οἱ ἀντιταχθέντες Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλέος γενομένων, ὥστε μηκέτι δύνασθαι βοηθῆσαι· τὸ γὰρ προσκείμενόν σφεας ἐλύπεε. οὕτω δὴ μουνωθέντες Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεῆται, ἐόντες σὺν ψιλοῖσι ἀριθμὸν οἳ μὲν πεντακισμύριοι, Τεγεῆται δὲ τρισχίλιοι (οὗτοι γὰρ οὐδαμὰ ἀπεσχίζοντο ἀπὸ Λακεδαιμονίων), ἐσφαγιάζοντο ὡς συμβαλέοντες Μαρδονίῳ καὶ τῇ στρατιῇ τῇ παρεούσῃ. καὶ οὐ γάρ σφι ἐγίνετο τὰ σφάγια χρηστά, ἔπιπτον δὲ αὐτῶν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλοὶ καὶ πολλῷ πλεῦνες ἐτρωματίζοντο· φράξαντες γὰρ τὰ γέρρα οἱ Πέρσαι ἀπίεσαν τῶν τοξευμάτων πολλὰ ἀφειδέως, οὕτω ὥστε πιεζομένων τῶν Σπαρτιητέων καὶ τῶν σφαγίων οὐ γινομένων ἀποβλέψαντα τὸν Πausανίην πρὸς τὸ Ἥραιον τὸ Πλαταιέων ἐπικαλέσασθαι τὴν θεόν, χρηίζοντα μηδαμῶς σφέας ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος.

62 ταῦτα δ᾽ ἔτι τούτου ἐπικαλεομένου προεξαναστάντες πρότεροι οἱ Τεγεῆται ἐχώρεον ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι αὐτίκα μετὰ τὴν εὐχὴν τὴν Πausανίεω ἐγίνετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά· ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ ἐγένετο, ἐχώρεον καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντίοι τὰ τόξα μετέντες. ἐγίνετο δὲ πρῶτον περὶ τὰ γέρρα μάχη. ὡς δὲ ταῦτα ἐπεπτώκεε, ἤδη ἐγίνετο μάχη ἰσχυρὴ παρ᾽ αὐτὸ τὸ Δημήτριον καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν, ἐς ὃ ἀπίκοντο ἐς ὠθισμόν· τὰ γὰρ δόρατα ἐπιλαμβανόμενοι κατέκλων οἱ βάρβαροι. λήματι μέν νυν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἥσσονες ἦσαν οἱ Πέρσαι, ἄνοπλοι δὲ ἐόντες καὶ πρὸς ἀνεπιστήμονες [ἦσαν] καὶ οὐκ ὅμοιοι τοῖσι ἐναντίοισι σοφίην. προεξαΐσσοντες δὲ κατ᾽ ἕνα καὶ δέκα, καὶ πλεῦνές τε καὶ ἐλάσσονες συστρεφόμενοι, ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρ-
63 τιήτας καὶ διεφθείροντο. τῇ δὲ ἐτύγχανε αὐτὸς ἐὼν Μαρδόνιος, ἀπ᾽ ἵππου τε μαχόμενος λευκοῦ ἔχων τε περὶ ἑωυτὸν λογάδας Περσέων τοὺς ἀρίστους χιλίους, ταύτῃ δὲ καὶ μάλιστα τοὺς ἐναντίους ἐπίεσαν. ὅσον μέν νυν χρόνον Μαρδόνιος περιῆν, οἳ δὲ ἀντεῖχον

3 ὥστε α ὥστε καὶ β 9 χρηστά del. van Herwerden | δὲ β δ᾽ α, τε Schaefer 10 γέρρα B A corr. γέρα A pr. β 11 πολλὰ del. van Herwerden **62**, 1 πρότεροι α πρότερον β 3 ἐγίνετο β ἐγένετο α 5 ἀντίοι ⟨ἔστασαν⟩ Stein 6 μάχη β ἡ μάχη α 9 λήματι P: λήμματι | οἱ πέρσαι β, om. α 10 ἦσαν del. Kallenberg 11 ἐναντίοισι α ἀντίοισι β | κατ᾽ α κατὰ β | καὶ πλεῦνέσ α πλεῦνέσ β **63**, 4 οἳ δὲ α οἵδεν β.

καὶ ἀμυνόμενοι κατέβαλλον πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων· ὡς δὲ
Μαρδόνιος ἀπέθανε καὶ τὸ περὶ ἐκεῖνον τεταγμένον, ἐὸν ἰσχυρότατον,
ἔπεσε, οὕτω δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράποντο καὶ εἶξαν τοῖσι Λακεδαι-
μονίοισι. πλεῖστον γάρ σφεας ἐδηλέετο ἡ ἐσθής, ἔρημος ἐοῦσα
ὅπλων· πρὸς γὰρ ὁπλίτας ἐόντες γυμνῆτες ἀγῶνα ἐποιεῦντο. ἐν- 64
θαῦτα ἥ τε δίκη τοῦ φόνου τοῦ Λεωνίδεω κατὰ τὸ χρηστήριον
τοῖσι Σπαρτιήτῃσι ἐκ Μαρδονίου ἐπετελέετο, καὶ νίκην ἀναιρέεται
καλλίστην ἁπασέων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου
τοῦ Ἀναξανδρίδεω. τῶν δὲ κατύπερθέ οἱ προγόνων τὰ οὐνόματα
εἴρηται ἐς Λεωνίδην· ὡυτοὶ γάρ σφι τυγχάνουσι ἐόντες. ἀποθνήσκει
δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ Ἀριμνήστου ἀνδρὸς ἐν Σπάρτῃ λογίμου, ὃς χρόνῳ
ὕστερον μετὰ τὰ Μηδικὰ ἔχων ἄνδρας τριηκοσίους συνέβαλε ἐν
Στενυκλήρῳ πολέμου ἐόντος Μεσσηνίοισι πᾶσι, καὶ αὐτός τε ἀπ-
έθανε καὶ οἱ τριηκόσιοι. ἐν δὲ Πλαταιῇσι οἱ Πέρσαι ὡς ἐτράποντο 65
ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔφευγον οὐδένα κόσμον ἐς τὸ στρατόπεδον
τὸ ἑωυτῶν καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ξύλινον, τὸ ἐποιήσαντο ἐν μοίρῃ
τῇ Θηβαΐδι. θῶμα δέ μοι ὅκως παρὰ τῆς Δήμητρος τὸ ἄλσος
μαχομένων οὐδὲ εἷς ἐφάνη τῶν Περσέων οὔτε ἐσελθὼν ἐς τὸ τέμενος
οὔτε ἐναποθανών, περί τε τὸ ἱρὸν οἱ πλεῖστοι ἐν τῷ βεβήλῳ ἔπεσον.
δοκέω δέ, εἴ τι περὶ τῶν θείων πρηγμάτων δοκέειν δεῖ, ἡ θεὸς
αὐτή σφεας οὐκ ἐδέκετο ἐμπρήσαντας [τὸ ἱρὸν] τὸ ἐν Ἐλευσῖνι
ἀνάκτορον.

Αὕτη μέν νυν ἡ μάχη ἐπὶ τοσοῦτο ἐγένετο· Ἀρτάβαζος δὲ ὁ 66
Φαρνάκεος αὐτίκα τε οὐκ ἠρέσκετο κατ᾽ ἀρχὰς λειπομένου Μαρδο-
νίου ἀπὸ βασιλέος, καὶ τότε πολλὰ ἀπαγορεύων οὐδὲν ἤνυε, συμ-
βάλλειν οὐκ ἐῶν· ἐποίησέ τε αὐτὸς τοιάδε, ὡς οὐκ ἀρεσκόμενος

---

6 ἐὸν β ἐὼν α 9 ἀγῶνα α ἀγῶνασ β, τὸν ἀγῶνα Iacobitz **64**, 3 τοῖσι α τὸ τοῖσι β, ⟨γενόμενον⟩ τοῖσι Kallenberg | ἐπετελέετο α ἐπιτελέετο β 6 ωυτοι β οὗτοι α 7 ἀριμνήστου β ἀΐμνήστου α 9 μεσσηνίοισι α μεσηνίοισι β | πᾶσι] ἀποστᾶσι Naber **65**, 1 πλαταίῃσι α πλαταίησι (-ïν V) β 2 ἔς ⟨τε⟩ Stein 3 ἑωυτῶν α ἑωυτὸν β 6 τε τὸ ἱρὸν οἱ α τὸ ἱρὸν· οἱ δὲ β | περὶ τὸ ἱρὸν del. Stein | τῷ del. Kallenberg 7 δοκέειν βB δοκεῖν α 8 τὸ ἱρὸν del. Valckenaer 9 ἀνάκτορον α ἀνακτόριον β **66**, 1 τοσοῦτο α τοσοῦτον β 3 ἀπὸ] ὑπὸ van Herwerden.

τοῖσι πρήγμασι τοῖσι ἐκ Μαρδονίου ποιευμένοισι. τῶν ἐστρατήγεε Ἀρτάβαζος (εἶχε δὲ δύναμιν οὐκ ὀλίγην, ἀλλὰ καὶ ἐς τέσσερας μυριάδας ἀνθρώπων περὶ ἑωυτόν), τούτους, ὅκως ἡ συμβολὴ ἐγίνετο, εὖ ἐξεπιστάμενος τὰ ἔμελλε ἀποβήσεσθαι ἀπὸ τῆς μάχης, ἦγε κατηρτημένως, παραγγείλας κατὰ τὠυτὸ ἰέναι πάντας, τῇ ἂν αὐτὸς ἐξηγῆται, ὅκως ἂν αὐτὸν ὁρῶσι σπουδῆς ἔχοντα. ταῦτα παραγγείλας ὡς ἐς μάχην ἦγε δῆθεν τὸν στρατόν· προτερέων δὲ τῆς ὁδοῦ ὥρα καὶ δὴ φεύγοντας τοὺς Πέρσας. οὕτω δὴ οὐκέτι τὸν αὐτὸν κόσμον κατηγέετο, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἐτρόχαζε φεύγων οὔτε ἐς τὸ ξύλινον οὔτε ἐς τὸ Θηβαίων τεῖχος, ἀλλ᾽ ἐς Φωκέας, ἐθέλων ὡς τάχιστα
67 *ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπικέσθαι. καὶ δὴ οὗτοι μὲν ταύτῃ ἐτράποντο· τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλέος ἐθελοκακεόντων Βοιωτοὶ Ἀθηναίοισι ἐμαχέσαντο χρόνον ἐπὶ συχνόν· οἱ γὰρ μηδίζοντες τῶν Θηβαίων, οὗτοι εἶχον προθυμίην οὐκ ὀλίγην μαχόμενοί τε καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες, οὕτω ὥστε τριηκόσιοι αὐτῶν οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι ἐνθαῦτα ἔπεσον ὑπὸ Ἀθηναίων· ὡς δὲ ἐτράποντο καὶ οὗτοι, ἔφευγον ἐς τὰς Θήβας, οὐ τῇ περ οἱ Πέρσαι. καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ὁ πᾶς ὅμιλος, οὔτε διαμαχεσάμενος οὐδενὶ οὔτε*
68 *τι ἀποδεξάμενος, ἔφευγον. δηλοῖ τέ μοι, ὅτι πάντα τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἤρτητο ἐκ Περσέων, εἰ καὶ τότε οὗτοι πρὶν ἢ καὶ συμμῖξαι τοῖσι πολεμίοισι ἔφευγον, ὅτι καὶ τοὺς Πέρσας ὥρων. οὕτω τε πάντες ἔφευγον πλὴν τῆς ἵππου τῆς τε ἄλλης καὶ τῆς Βοιωτίης· αὕτη δὲ τοσαῦτα προσωφέλεε τοὺς φεύγοντας, αἰεί τε πρὸς τῶν πολεμίων ἄγχιστα ἐοῦσα, ἀπέργουσά τε τοὺς φιλίους φεύγοντας ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων.*

---

6 *ἀρτάβαζοσ α ὁ ἀρτάβαζοσ β* | *τέσσερασ* B *τέσσαρασ* A*β* 7 *ἑωυτόν α αὐτόν β* | *ἐγίνετο α ἐγένετο β* 8 *ἀπὸ τῆς μάχης* del. Kallenberg | *ἦγε κατηρτισμένωσ β ἤϊε κατηρτημένωσ α* 9 *τὠυτὸ α τοῦτο β* 10 *ἐξηγῆται α ἐξηγέηται β* | *ἂν α*, om. *β* 11 *ὥρα β ὁρᾶι α* 13 *ἐσ α*V *εἰς* R 14 *τεῖχος* post *ξύλινον* ponit van Herwerden | *ἀλλ᾽ β ἀλλὰ α* **67**, 2 *ἄλλων* del. van Herwerden 4 *μαχόμενοί β μαχεόμενοί α* 7 *οὐ τῇ* Stein: *οὐκ ἦι* (*ἦ β*) | ante *καὶ* Stein non interpunxit 8 *διαμαχεσάμενοι* et 8 *ἀποδεξάμενοι* Krüger **68**, 1 *τέ μοι α τε ἐμοὶ β* 2 *ἤρτητο α ἤρτηντο β* 3 *ὅτε* Stein | *ὥρων β ἑώρων α* 5 *πρὸς* del. van Herwerden 6 *ἀπέργουσά* Stein: *ἀπείργουσά*.

69 Οἱ μὲν δὴ νικῶντες εἵποντο τοὺς Ξέρξεω διώκοντές τε καὶ φονεύοντες· ἐν δὲ τούτῳ τῷ γινομένῳ φόβῳ ἀγγέλλεται τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι τοῖσι τεταγμένοισι περὶ τὸ Ἥραιον καὶ ἀπογενομένοισι τῆς μάχης, ὅτι μάχη τε γέγονε καὶ νικῷεν οἱ μετὰ Παυσανίεω· οἳ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα, οὐδένα κόσμον ταχθέντες, οἱ μὲν ἀμφὶ Κορινθίους ἐτράποντο διὰ τῆς ὑπωρέης καὶ τῶν κολωνῶν τὴν φέρουσαν ἄνω ἰθὺ τοῦ ἱροῦ τῆς Δήμητρος, οἱ δὲ ἀμφὶ Μεγαρέας τε καὶ Φλιασίους διὰ τοῦ πεδίου τὴν λειοτάτην τῶν ὁδῶν. ἐπείτε δὲ ἀγχοῦ τῶν πολεμίων ἐγίνοντο οἱ Μεγαρέες καὶ Φλιάσιοι, ἀπιδόντες σφέας οἱ Θηβαίων ἱππόται ἐπειγομένους οὐδένα κόσμον ἤλαυνον ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἵππους, τῶν ἱππάρχεε Ἀσωπόδωρος ὁ Τιμάνδρου. ἐσπεσόντες δὲ κατεστόρεσαν αὐτῶν ἑξακοσίους, τοὺς δὲ λοιποὺς κατήραξαν διώκοντες ἐς τὸν Κιθαιρῶνα.

70 Οὗτοι μὲν δὴ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο· οἱ δὲ Πέρσαι καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος, ὡς κατέφυγον ἐς τὸ ξύλινον τεῖχος, ἔφθησαν ἐπὶ τοὺς πύργους ἀναβάντες πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐφράξαντο ὡς ἠδυνέατο ἄριστα τὸ τεῖχος· προσελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων κατεστήκεέ σφι τειχομαχίη ἐρρωμενεστέρη. ἕως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἳ δ' ἠμύνοντο καὶ πολλῷ πλέον εἶχον τῶν Λακεδαιμονίων ὥστε οὐκ ἐπισταμένων τειχομαχέειν· ὡς δέ σφι οἱ Ἀθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὴ ἰσχυρὴ ἐγίνετο τειχομαχίη καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν. τέλος δὲ ἀρετῇ τε καὶ λιπαρίῃ ἐπέβησαν Ἀθηναῖοι τοῦ τείχεος καὶ ἤριπον, τῇ δὴ ἐσεχέοντο οἱ Ἕλληνες. πρῶτοι δὲ ἐσῆλθον Τεγεῆται ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὴν σκηνὴν τὴν Μαρδονίου οὗτοι ἦσαν οἱ διαρπάσαντες, τά τε ἄλλα ἐξ αὐτῆς καὶ τὴν φάτνην τῶν ἵππων, ἐοῦσαν χαλκέην πᾶσαν καὶ θέης ἀξίην. τὴν μέν νυν φάτνην ταύτην τὴν Μαρδονίου ἀνέθεσαν ἐς τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης Ἀθηναίης Τεγεῆται, τὰ δὲ

69, 2 *ἄλλοισι* **α**, om. *β*   3 *τεταγμένοισι περὶ τὸ ἥραιον* **α** *περὶ τὸ ἡ (ἱ- R) ραῖον τεταγμένοισι β*   6 *ὑπωρέησ* **α** *ὑπωρείησ β*   7 *ἄνω* **α**, om. *β*   10 *θηβαίων β τῶν θηβαίων* **α**   **70,** 1 *λόγῳ ⟨γενόμενοι⟩* van Herwerden   4 *ἐφράξαντο* **α** *ἐφράζοντο β*   5 *Λακεδαιμονίων] Ἀθηναίων* Stein   6 *ἀπῆσαν* **α** *ἐπήεσαν β* | *οἱ δ'* **α** *οἵδε β*   12 *σκηνὴν τὴν* **α** *σκηνὴν τοῦ β*.

ἄλλα ἐς τὠυτό, ὅσα περ ἔλαβον, ἐσήνεικαν τοῖσι Ἕλλησι. οἱ δὲ βάρβαροι οὐδὲν ἔτι στῖφος ἐποιήσαντο πεσόντος τοῦ τείχεος, οὔτε τις αὐτῶν ἀλκῆς ἐμέμνητο, ἀλύκταζόν τε οἷα ἐν ὀλίγῳ χώρῳ πεφοβημένοι τε καὶ πολλαὶ μυριάδες κατειλημέναι ἀνθρώπων. παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ, καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπέων μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐκ Σπάρτης ἀπέθανον οἱ πάντες ἐν τῇ συμβολῇ εἷς καὶ ἐνενήκοντα, Τεγεητέων δὲ ἑκκαίδεκα, Ἀθηναίων δὲ δύο καὶ πεντήκοντα.

71 Ἠρίστευσε δὲ τῶν βαρβάρων πεζὸς μὲν ὁ Περσέων, ἵππος δὲ ἡ Σακέων, ἀνὴρ δὲ λέγεται Μαρδόνιος· Ἑλλήνων δέ, ἀγαθῶν γενομένων καὶ Τεγεητέων καὶ Ἀθηναίων, ὑπερεβάλοντο ἀρετῇ Λακεδαιμόνιοι. ἄλλῳ μὲν οὐδενὶ ἔχω ἀποσημήνασθαι (ἅπαντες γὰρ οὗτοι τοὺς κατ᾽ ἑωυτοὺς ἐνίκων), ὅτι δὲ κατὰ τὸ ἰσχυρότατον προσηνείχθησαν καὶ τούτων ἐκράτησαν. καὶ ἄριστος ἐγένετο μακρῷ Ἀριστόδημος κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας, ὃς ἐκ Θερμοπυλέων μοῦνος τῶν τριηκοσίων σωθεὶς εἶχε ὄνειδος καὶ ἀτιμίην. μετὰ δὲ τοῦτον ἠρίστευσαν Ποσειδώνιός τε καὶ Φιλοκύων καὶ Ἀμομφάρετος Σπαρτιῆται. καίτοι γενομένης λέσχης ὃς γένοιτο αὐτῶν ἄριστος, ἔγνωσαν οἱ παραγενόμενοι Σπαρτιητέων Ἀριστόδημον μὲν βουλόμενον φανερῶς ἀποθανεῖν ἐκ τῆς παρεούσης οἱ αἰτίης, λυσσῶντά τε καὶ ἐκλιπόντα τὴν τάξιν ἔργα ἀποδέξασθαι μεγάλα, Ποσειδώνιον δὲ οὐ βουλόμενον ἀποθνήσκειν ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν· τοσούτῳ τοῦτον εἶναι ἀμείνω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φθόνῳ ἂν εἴποιεν· οὗτοι δὲ τοὺς κατέλεξα πάντες, πλὴν Ἀριστοδήμου, τῶν ἀποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, τίμιοι ἐγένοντο, Ἀριστό-

---

16 ἐσήνεικαν α ἐσηνείκαντο β 17 οὔτε] οὐδέ Stein 18 χώρωι α χρόνω β, del. Krüger 19 κατειλημέναι P: κατειλλημέναι V κατειλλημμέναι R κατειλημμέναι α 23 καὶ α, om. β 71, 2 ἡ α ὁ β | λέγεται del. Cobet 4 ἅπαντεσ α πάντεσ β 5 ἰσχυρότατον β ἰσχυρότερον α 8 ⟨τε⟩ καὶ Stein 9 τοῦτον β τούτων α 10 Σπαρτιῆται Krüger: σπαρτιήτησ β ὁ σπαρτιήτης α, ὁ Πιτανήτης Stein 12 αἰτίης] ἀτιμίης Cobet 13 ἐκλιπόντα β ἐκλείποντα α | ἀποδέξασθαι μεγάλα α μεγάλα ἀποδέξασθαι β 16 εἴποιεν β εἴποιμεν α | πάντεσ β πάντασ α.

δῆμος δὲ βουλόμενος ἀποθανεῖν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίην οὐκ ἐτιμήθη.

Οὗτοι μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι ὀνομαστότατοι ἐγένοντο. Καλλι- 72 κράτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης ἀπέθανε, ἐλθὼν ἀνὴρ κάλλιστος ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν τότε Ἑλλήνων, οὐ μοῦνον αὐτῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· ὅς, ἐπειδὴ ἐσφαγιάζετο Πανσανίης, κατήμενος ἐν τῇ τάξι ἐτρωματίσθη τοξεύματι τὰ πλευρά. καὶ δὴ οἳ μὲν ἐμάχοντο, ὃ δ' ἐξενηνειγμένος ἐδυσθανάτεέ τε ταὶ ἔλεγε πρὸς Ἀρίμνηστον, ἄνδρα Πλαταιέα οὐ μέλειν οἱ ὅτι πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκει, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐχρήσατο τῇ χειρὶ καὶ ὅτι οὐδέν ἐστί οἱ ἀποδεδεγμένον ἔργον ἑωυτοῦ ἄξιον προθυμευμένου ἀποδέξασθαι.

Ἀθηναίων δὲ λέγεται εὐδοκιμῆσαι Σωφάνης ὁ Εὐτυχίδεω, ἐὼν 73 δήμου Δεκελεῆθεν, Δεκελέων δὲ τῶν κοτὲ ἐργασαμένων ἔργον χρήσιμον ἐς τὸν πάντα χρόνον, ὡς αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι. ὡς γὰρ δὴ τὸ πάλαι κατὰ Ἑλένης κομιδὴν Τυνδαρίδαι ἐσέβαλον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν σὺν στρατοῦ πλήθεϊ καὶ ἀνίστασαν τοὺς δήμους, οὐκ εἰδότες, ἵνα ὑπεξέκειτο ἡ Ἑλένη, τότε λέγουσι τοὺς Δεκελέας, οἳ δὲ αὐτὸν Δέκελον ἀχθόμενόν τε τῇ Θησέος ὕβρι καὶ δειμαίνοντα περὶ πάσῃ τῇ Ἀθηναίων χώρῃ, ἐξηγησάμενόν σφι τὸ πᾶν πρῆγμα κατηγήσασθαι ἐπὶ τὰς Ἀφίδνας, τὰς δὴ Τιτακός, ἐὼν αὐτόχθων, καταπροδιδοῖ Τυνδαρίδῃσι. τοῖσι δὲ Δεκελεῦσι ἐν Σπάρτῃ ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου ἀτελείη τε καὶ προεδρίη διατελέει ἐς τόδε αἰεὶ ἔτι ἐοῦσα, οὕτω ὥστε καὶ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ὕστερον πολλοῖσι ἔτεσι τούτων γενόμενον Ἀθηναίοισί τε καὶ Πελοννησίοισι, σινομένων τὴν ἄλλην Ἀττικὴν Λακεδαιμονίων, Δεκελέης ἀπέχεσθαι. τούτου τοῦ δήμου ἐὼν ὁ Σωφάνης καὶ ἀριστεύσας τότε Ἀθηναίων, 74 διξοὺς λόγους λεγομένους ἔχει, τὸν μὲν ὡς ἐκ τοῦ ζωστῆρος τοῦ θώρηκος ἐφόρεε χαλκέῃ ἀλύσι δεδεμένην ἄγκυραν σιδηρέην, τὴν

72, 1 πλαταίῃσι α πλαταίῃσιν β 3 μοῦνον α μόνων RVcorr. μόνον Vpr. 4 Ἑλλήνων del. Gomperz 5 τάξι P: τάξει 6 δ' α δὲ β | τε α, om. β 7 μέλειν A μέλλειν Bβ 73, 1 ἐὼν Koen: ἐκ 2 δεκελεῆθεν α δεκελῆθεν β | κοτὲ Bekker: ποτε 7 δέκελον α δεκελεὸν β 9 ἀφίδνασ α ἀφνίδασ β 13 σινομένων α σινεομένων β 74, 3 ἀλύσι R ἀλύσει αV.

ὅκως πελάσειε ἀπικνεόμενος τοῖσι πολεμίοισι βαλέσκετο, ἵνα δή μιν οἱ πολέμιοι ἐκπίπτοντες ἐκ τῆς τάξιος μετακινῆσαι μὴ δυναίατο· γινομένης δὲ φυγῆς τῶν ἐναντίων ἐδέδοκτο τὴν ἄγκυραν ἀναλαβόντα οὕτω διώκειν. οὗτος μὲν οὕτω λέγεται, ὁ δ' ἕτερος τῶν λόγων τῷ πρότερον λεχθέντι ἀμφισβατέων λέγεται, ὡς ἐπ' ἀσπίδος αἰεὶ περιθεούσης καὶ οὐδαμὰ ἀτρεμιζούσης ἐφόρεε ἐπί-
75 *σημον ἄγκυραν, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ θώρηκος δεδεμένην σιδηρέην. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Σωφάνεϊ λαμπρὸν ἔργον ἐξεργασμένον, ὅτε περικατημένων Ἀθηναίων Αἴγιναν Εὐρυβάτην τὸν Ἀργεῖον, ἄνδρα πεντάεθλον, ἐκ προκλήσιος ἐφόνευσε. αὐτὸν δὲ Σωφάνεα χρόνῳ ὕστερον τούτων κατέλαβε ἄνδρα γενόμενον ἀγαθόν, Ἀθηναίων στρατηγέοντα ἅμα Λεάγρῳ τῷ Γλαύκωνος, ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἠδωνῶν ἐν Δάτῳ περὶ τῶν μετάλλων τῶν χρυσέων μαχόμενον.*

76 *Ὡς δὲ τοῖσι Ἕλλησι ἐν Πλαταιῇσι κατέστρωντο οἱ βάρβαροι, ἐνθαῦτά σφι ἐπῆλθε γυνὴ αὐτόμολος· ἣ ἐπειδὴ ἔμαθε ἀπολωλότας τοὺς Πέρσας καὶ νικῶντας τοὺς Ἕλληνας, ἐοῦσα παλλακὴ Φαρανδάτεος τοῦ Τεάσπιος ἀνδρὸς Πέρσεω, κοσμησαμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ καὶ ⟨αἱ⟩ ἀμφίπολοι καὶ ἐσθῆτι τῇ καλλίστῃ τῶν παρεουσέων, καταβᾶσα ἐκ τῆς ἁρμαμάξης ἐχώρεε ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἐν τῇσι φονῇσι ἐόντας, ὁρῶσα δὲ πάντα ἐκεῖνα διέποντα Παυσανίην, πρότερόν τε τὸ οὔνομα ἐξεπισταμένη καὶ τὴν πάτρην ὥστε πολλάκις ἀκούσασα, ἔγνω τε τὸν Παυσανίην καὶ λαβομένη τῶν γουνάτων ἔλεγε τάδε· "ὦ βασιλεῦ Σπάρτης, ῥῦσαί με τὴν ἱκέτιν αἰχμαλώτου δουλοσύνης. σὺ γὰρ καὶ ἐς τόδε ὤνησας, τούσδε ἀπολέσας τοὺς οὔτε δαιμόνων οὔτε θεῶν ὄπιν ἔχοντας. εἰμὶ δὲ γένος μὲν Κῴη, θυγάτηρ δὲ Ἡγητορίδεω τοῦ Ἀνταγόρεω· βίῃ δέ*

---

4 *ἀπικνεόμενοσ τοῖσι* α *ἀπικνεο* (-*εου*- R) *μένοισι τοῖ* (*τῆ*- R) *σι* β, *ἀπικνεόμενος ⟨ἐς μάχην⟩* Stein 6 *ἐδέδοκτο* β *δέδοκτο* α, *ἐδέδοκτό ⟨οἱ⟩* van Herwerden 8 *ἀμφισβατέων* α *ἀμφισβητέων* β 9 *ἐπίσημον* β, om. α 75, 2 *ὅτε* β *ὅτι* α 3 *εὐρυβάτην* α *εὐρυβιάδην* β 4 *προκλήσιοσ* α *προβλήσιοσ* β 7 *μαχόμενον* α, om. β 76, 1 *πλαταίῃισι* α *πλαταίῃσι* β 3 *φαρανδάτεοσ* α *φαρναδάτεοσ* β 4 *χρυσῷ ⟨τε⟩* Stein 5 *⟨αἳ⟩* add. Reiske 7 *ἐόντασ* β, om. α 10 *ῥῦσαι* β *λῦσαί* α 11 *ἐς* del. Krüger 13 *βίῃι* α *βίῃ* β.

με λαβὼν ἐν Κῷ εἶχε ὁ Πέρσης.” ὁ δὲ ἀμείβεται τοισίδε· “γύναι, θάρσει καὶ ὡς ἱκέτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς τούτῳ τυγχάνεις ἀληθέα λέγουσα καὶ εἶς θυγάτηρ Ἡγητορίδεω τοῦ Κῴου, ὃς ἐμοὶ ξεῖνος μάλιστα τυγχάνει ἐὼν τῶν περὶ ἐκείνους τοὺς χώρους οἰκημένων.” ταῦτα εἴπας τότε μὲν ἐπέτρεψε τῶν ἐφόρων τοῖσι παρεοῦσι, ὕστερον δὲ ἀπέπεμψε ἐς Αἴγιναν, ἐς τὴν αὐτὴ ἤθελε.

77 *Μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν τῆς γυναικός, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἀπίκοντο Μαντινέες ἐπ᾽ ἐξεργασμένοισι· μαθόντες δέ, ὅτι ὕστερον ἥκουσι τῆς συμβολῆς, συμφορὴν ἐποιεῦντο μεγάλην, ἄξιοί τε ἔφασαν εἶναι σφέας ζημιῶσαι. πυνθανόμενοι δὲ τοὺς Μήδους τοὺς μετὰ Ἀρταβάζου φεύγοντας, τούτους ἐδίωκον μέχρι Θεσσαλίης· Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔων φεύγοντας διώκειν. οἱ δὲ ἀναχωρήσαντες ἐς τὴν ἑωυτῶν τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιῆς ἐδίωξαν ἐκ τῆς γῆς. μετὰ δὲ Μαντινέας ἧκον Ἠλεῖοι, καὶ ὡσαύτως οἱ Ἠλεῖοι τοῖσι Μαντινεῦσι συμφορὴν ποιησάμενοι ἀπαλλάσσοντο· ἀπελθόντες δὲ καὶ οὗτοι τοὺς ἡγεμόνας ἐδίωξαν. τὰ κατὰ Μαντινέας μὲν καὶ Ἠλείους τοσαῦτα.*

78 *Ἐν δὲ Πλαταιῇσι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Αἰγινητέων ἦν Λάμπων ὁ Πυθέω, Αἰγινητέων ⟨ἐὼν⟩ τὰ πρῶτα· ὃς ἀνοσιώτατον ἔχων λόγον ἵετο πρὸς Πανσανίην, ἀπικόμενος δὲ σπουδῇ ἔλεγε τάδε· “ὦ παῖ Κλεομβρότου, ἔργον ἔργασταί τοι ὑπερφυὲς μέγαθός τε καὶ κάλλος, καί τοι θεὸς παρέδωκε ῥυσάμενον τὴν Ἑλλάδα κλέος καταθέσθαι μέγιστον Ἑλλήνων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. σὺ δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐπὶ τούτοισι ποίησον, ὅκως λόγος τέ σε ἔχῃ ἔτι μέζων καί τις ὕστερον φυλάσσηται τῶν βαρβάρων, μὴ ὑπάρχειν ἔργα ἀτάσθαλα ποιέων ἐς τοὺς Ἕλληνας. Λεωνίδεω γὰρ ἀποθανόντος ἐν Θερμοπύλῃσι Μαρδόνιός τε καὶ Ξέρξης ἀποταμόντες τὴν*

---

14 *ἐν Κῷ* del. Kallenberg | *ἐν α ἐκ β* | *Κῷ* Aldus: *κῶ* | *τοισίδε*: *τοῖσδε α ὧδε β* 15 *τούτωι α τοῦτο β* 16 *εἶσ β εἰ α* 17 *ἐκείνουσ α κείνουσ β* 18 *ταῦτα β ταῦτα δὲ α* | *μέν* ⟨*μιν*⟩ Bekker 19 *ἤθελε β ἤθελε ἀπικέσθαι α* 77, 1 *μετὰ ταῦτα* del. Krüger 3 *συμβολῆσ α συμβουλῆσ β* | *ἔφασαν εἶναι α εἶναι ἔφασαν β* 4 *σφέας ζημιῶσαι*] *σφέες ζημιοῦσθαι* van Herwerden 10 *τὰ α*, om. *β* 78, 1 *πλαταίῃσι α πλαταίῃσιν β* 2 *ὁ β*, om. *α* | ⟨*ἐὼν*⟩ add. Cobet 7 *τὰ λοιπὰ* del. idem 8 *μέζων β μείζων α* 9 *ποιέων α ποιέειν β*.

κεφαλὴν ἀνεσταύρωσαν· τῷ σὺ τὴν ὁμοίην ἀποδιδοὺς ἔπαινον ἕξεις
πρῶτα μὲν ὑπὸ πάντων Σπαρτιητέων, αὖτις δὲ καὶ πρὸς τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων· Μαρδόνιον γὰρ ἀνασκολοπίσας τετιμωρήσεαι ἐς
79 πάτρων τὸν σὸν Λεωνίδην." ὁ μὲν δοκέων χαρίζεσθαι ἔλεγε τάδε,
ὁ δ' ἀνταμείβετο τοισίδε· "ὦ ξεῖνε Αἰγινῆτα, τὸ μὲν εὐνοεῖν τε καὶ προορᾶν ἄγαμαί σευ, γνώμης μέντοι ἡμάρτηκας χρηστῆς· ἐξαείρας γάρ με ὑψοῦ καὶ τὴν πάτρην καὶ τὸ ἔργον, ἐς τὸ μηδὲν κατέβαλες παραινέων νεκρῷ λυμαίνεσθαι, καὶ ἢν ταῦτα ποιέω, φὰς ἄμεινόν με ἀκούσεσθαι. τὰ πρέπει μᾶλλον βαρβάροισι ποιέειν ἤ περ Ἕλλησι· κἀκείνοισι δὲ ἐπιφθονέομεν. ἐγὼ δ' ὦν τούτου εἵνεκα μήτε Αἰγινήτῃσι ἅδοιμι μήτε τοῖσι ταὐτὰ ἀρέσκεται, ἀποχρᾷ τέ μοι Σπαρτιήτῃσι ἀρεσκόμενον ὅσια μὲν ποιέειν, ὅσια δὲ καὶ λέγειν. Λεωνίδῃ δέ, τῷ με κελεύεις τιμωρῆσαι, φημὶ μεγάλως τετιμωρῆσθαι· ψυχῇσί τε τῇσι τῶνδε ἀναριθμήτοισι τετίμηται αὐτός τε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι τελευτήσαντες. σὺ μέντοι ἔτι ἔχων λόγον τοιόνδε μήτε προσέλθῃς ἔμοιγε μήτε συμβουλεύσῃς, χάριν τε ἴσθι ἐὼν ἀπαθής."

80 Ὁ μὲν ταῦτα ἀκούσας ἀπαλλάσσετο. Παυσανίης δὲ κήρυγμα ποιησάμενος μηδένα ἅπτεσθαι τῆς ληίης, συγκομίζειν ἐκέλευε τοὺς εἵλωτας τὰ χρήματα. οἳ δὲ ἀνὰ τὸ στρατόπεδον σκιδνάμενοι εὕρισκον σκηνὰς κατεσκευασμένας χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, κλίνας τε ἐπιχρύσους καὶ ἐπαργύρους, κρητῆράς τε χρυσέους καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκπώματα· σάκκους τε ἐπ' ἁμαξέων εὕρισκον, ἐν τοῖσι λέβητες ἐφαίνοντο ἐνεόντες χρύσεοί τε καὶ ἀργύρεοι· ἀπό τε τῶν κειμένων νεκρῶν ἐσκύλευον ψέλιά τε καὶ στρεπτοὺς καὶ τοὺς ἀκινάκας, ἐόντας χρυσέους, ἐπεὶ ἐσθῆτός γε ποικίλης λόγος ἐγίνετο οὐδὲ εἷς. ἐν-

---

11 ἀνεσταύρωσαν α ἐσταύρωσαν β 13 τετιμωρήσεαι Süvern: τετιμώρησαι | τιμωρήσεαι ⟨ἀντὶ τῆς λύμης τῆς πρὸς αὐτοῦ γεγενημένης⟩ van Herwerden 79, 2 δ' α δὲ β | τοῖσιδε Marcianus 364: τοῖσδε | εὐνοεῖν β εὐνοέειν α 3 σευ β σου α | ἐξαείρας: ἐξάιρασ α ἐξάρασ β 6 μᾶλλον βαρβάροισι α βαρβάροισι μᾶλλον β 7 κἀκείνοισι β καὶ ἐκείνοισι α 8 ταὐτὰ Bekker: ταῦτα 10 δέ α δέ τέ R τέ V 11 γε τῇσι Gomperz 14 τε ἴσθι Aldus: ἴσθι τε 80, 2 ἐκέλευε α ἐκέλευσε β 5 καὶ φιάλασ β φιάλασ α 7 ἐνεόντεσ α ἐόντεσ β 9 οὐδὲ εἷσ β οὐδείσ α.

*θαῦτα πολλὰ μὲν κλέπτοντες ἐπώλεον πρὸς τοὺς Αἰγινήτας οἱ
εἵλωτες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπεδείκνυσαν, ὅσα αὐτῶν οὐκ οἷά τε ἦν
κρύψαι· ὥστε Αἰγινήτῃσι οἱ μεγάλοι πλοῦτοι ἀρχὴν ἐνθεῦτεν ἐγέ-
νοντο, οἳ τὸν χρυσὸν ἅτε ἐόντα χαλκὸν δῆθεν παρὰ τῶν εἱλώτων
ὠνέοντο. συμφορήσαντες δὲ τὰ χρήματα καὶ δεκάτην ἐξελόντες τῷ* 81
*ἐν Δελφοῖσι θεῷ, ἀπ' ἧς ὁ τρίπους ὁ χρύσεος ἀνετέθη ὁ ἐπὶ τοῦ
τρικαρήνου ὄφιος τοῦ χαλκέου ἐπεστεὼς ἄγχιστα τοῦ βωμοῦ, καὶ
τῷ ἐν Ὀλυμπίῃ θεῷ ἐξελόντες, ἀπ' ἧς δεκάπηχυν χάλκεον Δία ἀν-
έθηκαν, καὶ τῷ ἐν Ἰσθμῷ θεῷ, ἀπ' ἧς ἑπτάπηχυς χάλκεος Πο-
σειδέων ἐξεγένετο, ταῦτα ἐξελόντες τὰ λοιπὰ διαιρέοντο, καὶ ἔλαβον
ἕκαστοι, τῶν ἄξιοι ἦσαν, καὶ τὰς παλλακὰς τῶν Περσέων καὶ τὸν
χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον καὶ ἄλλα χρήματά τε καὶ ὑποζύγια. ὅσα
μέν νυν ἐξαίρετα τοῖσι ἀριστεύσασι αὐτῶν ἐν Πλαταιῇσι ἐδόθη,
οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν, δοκέω δ' ἔγωγε καὶ τούτοισι δοθῆναι·
Παυσανίῃ δὲ πάντα δέκα ἐξαιρέθη, γυναῖκες, ἵπποι, τάλαντα, κά-
μηλοι, ὡς δὲ αὔτως καὶ τἆλλα χρήματα.*

Λέγεται δὲ καὶ τάδε γενέσθαι, ὡς Ξέρξης φεύγων ἐκ τῆς 82
*Ἑλλάδος Μαρδονίῳ τὴν κατασκευὴν καταλίποι τὴν ἑωυτοῦ· Παυ-
σανίην ὦν ὁρῶντα τὴν Μαρδονίου κατασκευὴν χρυσῷ τε καὶ ἀρ-
γύρῳ καὶ παραπετάσμασι ποικίλοισι κατεσκευασμένην, κελεῦσαι
τούς τε ἀρτοκόπους καὶ τοὺς ὀψοποιοὺς κατὰ ταὐτὰ καθὼς Μαρ-
δονίῳ δεῖπνον παρασκευάζειν. ὡς δὲ κελευόμενοι οὗτοι ἐποίευν
ταῦτα, ἐνθαῦτα τὸν Παυσανίην ἰδόντα κλίνας τε χρυσέας καὶ
ἀργυρέας εὖ ἐστρωμένας καὶ τραπέζας τε χρυσέας καὶ ἀργυρέας
καὶ παρασκευὴν μεγαλοπρεπέα τοῦ δείπνου, ἐκπλαγέντα τὰ προ-
κείμενα ἀγαθὰ κελεῦσαι ἐπὶ γέλωτι τοὺς ἑωυτοῦ διηκόνους πα-*

---

11 *αὐτῶν α αὐτέων β* 13 *εἱλώτων α εἱλωτεων β* 81, 3 *ἐπεστεὼσ α ἐφεστεὼσ β* 4 *ἀνέθηκαν α ἀνέθηκε β* 6 *ἐξεγένετο α ἐγένετο β* 8 *τὸν β*, om. *α* 9 *αὐτῶν α αὐτέων β* | *πλαταίῃσι α πλαταίῃσιν β* 10 *δ' α δὲ β* 11 *ἐξαιρέθη β ἐξαιρέθη τε καὶ ἐδόθη α* | *τάλαντα*] *ἅρματα* Stein 12 *δὲ α δ' β* | *τἆλλα α τὰ ἄλλα β* 82, 2 *κατασκευὴν*] *παρασκευὴν* Athenaeus IV p. 138 b 4 *κατεσκευασμένην* BR *κατασκευασμένην* BV 5 *ἀρτοπόπους* Cobet | *καθὼς*] *καὶ* Schaefer, *ὡς καὶ* Stein 6 *παρασκευάζειν α κατασκευάζειν β* 7 *τε χρυσέασ α χρυσέασ τε β*.

ρασκευάσαι Λακωνικὸν δεῖπνον. ὡς δὲ τῆς θοίνης ποιηθείσης
ἦν πολλὸν τὸ μέσον, τὸν Παυσανίην γελάσαντα μεταπέμψασθαι
τῶν Ἑλλήνων τοὺς στρατηγούς, συνελθόντων δὲ τούτων εἰπεῖν τὸν
Παυσανίην, δεικνύντα ἐς ἑκατέρην τοῦ δείπνου τὴν παρασκευήν·
"ἄνδρες Ἕλληνες, τῶνδε εἵνεκα ἐγὼ ὑμέας συνήγαγον, βουλόμενος
ὑμῖν τοῦ Μήδων ἡγεμόνος τὴν ἀφροσύνην δέξαι, ὃς τοιήνδε δίαιταν
ἔχων ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω ὀϊζυρὴν ἔχοντας ἀπαιρησόμενος." ταῦτα
μὲν Παυσανίην λέγεται εἰπεῖν πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων.
83 Ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ μετὰ ταῦτα καὶ τῶν Πλαταιέων εὗρον
συχνοὶ θήκας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων. ἐφάνη
δὲ καὶ τόδε ὕστερον ἔτι τούτων. τῶν νεκρῶν περιψιλωθέντων τὰς
σάρκας (συνεφόρεον γὰρ τὰ ὀστέα οἱ Πλαταιέες ἐς ἕνα χῶρον) εὑ-
ρέθη κεφαλὴ οὐκ ἔχουσα ῥαφὴν οὐδεμίαν, ἀλλ᾽ ἐξ ἑνὸς ἐοῦσα ὀστέου·
ἐφάνη δὲ καὶ γνάθος, καὶ τὸ ἄνω [τῆς γνάθου] ἔχουσα ὀδόντας
μουνοφυέας, ἐξ ἑνὸς ὀστέου πάντας, τούς τε ὀδόντας καὶ τοὺς γομ-
84 φίους· καὶ πενταπήχεος ἀνδρὸς ὀστέα ἐφάνη. ἐπείτε δὲ Μαρδο-
νίου δευτέρῃ ἡμέρῃ ὁ νεκρὸς ἠφάνιστο, ὑπὸ ὅτευ μὲν ἀνθρώπων,
τὸ ἀτρεκὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πολλοὺς δέ τινας ἤδη καὶ παντοδαποὺς
ἤκουσα θάψαι Μαρδόνιον, καὶ δῶρα μεγάλα οἶδα λαβόντας πολλοὺς
παρὰ Ἀρτόντεω τοῦ Μαρδονίου παιδὸς διὰ τοῦτο τὸ ἔργον· ὅστις
μέντοι ἦν αὐτῶν ὁ ὑπελόμενός τε καὶ θάψας τὸν νεκρὸν τὸν Μαρ-
δονίου, οὐ δύναμαι ἀτρεκέως πυθέσθαι. ἔχει δέ τινα φάτιν καὶ
Διονυσοφάνης ἀνὴρ Ἐφέσιος θάψαι Μαρδόνιον. ἀλλ᾽ ὁ μὲν τρόπῳ
τοιούτῳ ἐτάφη.

---

13 τούτων α τουτέων β | τὸν Παυσανίην del. Cobet 14 ἐς α, om. β | τὴν β, om. α 16 ὑμῖν α ἡμῖν β | τοῦ RS τοῦ τοῦ V τοῦδε τοῦ α | Μήδου Schaefer, qui delet ἡγεμόνος | δέξαι: δεῖξαι 17 οὕτω α οὕτωσ β 83, 2 ἐφάνη — 84, 9 ἐτάφη del. Krüger 3 ἔτι Valckenaer: ἐπὶ | τούτων ἐπὶ Stein 6 καὶ τὸ] κατὰ τὸ idem | ἄνω α ἐπάνω β | τῆς γνάθου del. Stein 7 μουνοφυέας — ὀδόντας om. B[1] | μουνοφυέασ AB[2] μονοφυέασ β | ὀδόντας] προσθίους Stein 8 πενταπήχεοσ β πεντεπήχεοσ α 84, 1 ἐπείτε α ἐπεὶ (ἐπεῖ V) δὲ β 'locus et lacunosus et corruptus' Stein 2 ὅτευ α τευ β 3 ἀτρεκὲσ α ἀτρεκέωσ β 6 ὑπελόμενόσ α ὑπονοούμενοσ β 8 διονυσοφάνησ β διονυσιοφάνησ α | τρόπῳ τοιούτῳ] πρὸς ὁτευδήκοτε van Herwerden.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς ἐν Πλαταιῇσι τὴν ληίην διείλοντο, ἔθαπτον 85 τοὺς ἑωυτῶν χωρὶς ἕκαστοι. Λακεδαιμόνιοι μὲν τριξὰς ἐποιήσαντο θήκας· ἔνθα μὲν τοὺς ἰρέας ἔθαψαν, τῶν καὶ Ποσειδώνιος καὶ Ἀμομφάρετος ἦσαν καὶ Φιλοκύων τε καὶ Καλλικράτης. ἐν μὲν δὴ ἑνὶ τῶν τάφων ἦσαν οἱ ἰρέες, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ οἱ ἄλλοι Σπαρτιῆται, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ οἱ εἵλωτες. οὗτοι μὲν οὕτω ἔθαπτον, Τεγεῆται δὲ χωρὶς πάντας ἁλέας, καὶ Ἀθηναῖοι τοὺς ἑωυτῶν ὁμοῦ, καὶ Μεγαρέες τε καὶ Φλιάσιοι τοὺς ὑπὸ τῆς ἵππου διαφθαρέντας. τούτων μὲν δὴ πάντων πλήρεες ἐγένοντο οἱ τάφοι· τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ φαίνονται ἐν Πλαταιῇσι ἐόντες τάφοι, τούτους δέ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπαισχυνομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης ἑκάστους χώματα χῶσαι κεινὰ τῶν ἐπιγινομένων εἵνεκεν ἀνθρώπων, ἐπεὶ καὶ Αἰγινητέων ἐστὶ αὐτόθι καλεόμενος τάφος, τὸν ἐγὼ ἀκούω καὶ δέκα ἔτεσι ὕστερον μετὰ ταῦτα δεηθέντων Αἰγινητέων χῶσαι Κλεάδην τὸν Αὐτοδίκου ἄνδρα Πλαταιέα, πρόξεινον ἐόντα αὐτῶν.

Ὡς δ᾽ ἄρα ἔθαψαν τοὺς νεκροὺς ἐν Πλαταιῇσι οἱ Ἕλληνες, 86 αὐτίκα βουλευομένοισί σφι ἐδόκεε στρατεύεσθαι ἐπὶ τὰς Θήβας καὶ ἐξαιτέειν αὐτῶν τοὺς μηδίσαντας, ἐν πρώτοισι δὲ αὐτῶν Τιμηγενίδην καὶ Ἀτταγῖνον, οἳ ἀρχηγέται ἀνὰ πρώτους ἦσαν· ἢν δὲ μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀπανίστασθαι ἀπὸ τῆς πόλιος πρότερον ἢ ἐξέλωσι. ὡς δέ σφι ταῦτα ἔδοξε, οὕτω δὴ ἑνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικόμενοι ἐπολιόρκεον Θηβαίους, κελεύοντες ἐκδιδόναι τοὺς ἄνδρας· οὐ βουλομένων δὲ τῶν Θηβαίων ἐκδιδόναι, τήν τε γῆν αὐτῶν ἔταμνον καὶ προσέβαλλον πρὸς τὸ τεῖχος. καὶ οὐ γὰρ 87 ἐπαύοντο σινόμενοι, εἰκοστῇ ἡμέρῃ ἔλεξε τοῖσι Θηβαίοισι Τιμη-

---

85, 1 πλαταίῃισι α πλαταίῃσι β | διείλοντο α διείλαντο β 3 τῶν καὶ α τῶν β 5 ἦσαν] ἐτάφησαν Stein 6 οὗτοι μὲν οὕτω ἔθαπτον α οὕτω μὲν οὗτοι ἔθαφθεν β 7 πάντασ α πάντασ ἔθαψαν β | τοὺς ἑωυτῶν ὁμοῦ α, om. β 9 τῶν — 10 τάφοι om. β 10 ὅσοις Krüger | τάφοι del. van Herwerden 11 ἐπαισχυνομένουσ β ἀπαισχυνομένουσ α | ἀπεστοῖ α ἀποεστοῖ β 12 ἐπιγινομένων β ἐπιγεινομένων α 13 τὸν α τῶν β 14 αἰγινητέων β τῶν αἰγινητέων α 15 κλεάδην β ἀλεάδην α | πρόξεινον α πρόξενον β 86, 1 δ᾽ α δὲ β | πλαταίῃισι α πλαταίῃσιν β 2 στρατεύεσθαι β στρατεύειν α 3 αὐτῶν del. van Herwerden 5 ἀπὸ — ἐξέλωσι om. β 87, 2 σινόμενοι α σινεόμενοι β.

γενίδης τάδε· “ἄνδρες Θηβαῖοι, ἐπειδὴ οὕτω δέδοκται τοῖσι Ἕλλησι, μὴ πρότερον ἀπαναστῆναι πολιορκέοντας ἢ ἐξέλωσι Θήβας ἢ ἡμέας αὐτοῖσι παραδῶτε, νῦν ὦν ἡμέων εἵνεκα γῆ ἡ Βοιωτίη πλέω μὴ ἀναπλήσῃ, ἀλλ᾽ εἰ μὲν χρημάτων χρηΐζοντες πρόσχημα ἡμέας ἐξαιτέονται, χρήματά σφι δῶμεν ἐκ τοῦ κοινοῦ (σὺν γὰρ τῷ κοινῷ καὶ ἐμηδίσαμεν, οὐδὲ μοῦνοι ἡμεῖς), εἰ δὲ ἡμέων ἀληθέως δεόμενοι πολιορκέουσι, ἡμεῖς ἡμέας αὐτοὺς εἰς ἀντιλογίην παρέξομεν.” κάρτα τε ἔδοξε εὖ λέγειν καὶ ἐς καιρόν, αὐτίκα τε ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Παυσανίην οἱ Θηβαῖοι θέλοντες ἐκδιδόναι τοὺς
88 *ἄνδρας. ὡς δὲ ὡμολόγησαν ἐπὶ τούτοισι, Ἀτταγῖνος μὲν ἐκδιδρήσκει ἐκ τοῦ ἄστεος, παῖδας δὲ αὐτοῦ ἀπαχθέντας Παυσανίης ἀπέλυσε τῆς αἰτίης, φὰς τοῦ μηδισμοῦ παῖδας οὐδὲν εἶναι μεταιτίους. τοὺς δὲ ἄλλους ἄνδρας, τοὺς ἐξέδοσαν οἱ Θηβαῖοι, οἳ μὲν ἐδόκεον ἀντιλογίης τε κυρήσειν καὶ δὴ χρήμασι ἐπεποίθεσαν διωθέεσθαι· ὃ δὲ ὡς παρέλαβε, αὐτὰ ταῦτα ὑπονοέων τὴν στρατιὴν τὴν τῶν συμμάχων ἅπασαν ἀπῆκε καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον διέφθειρε. ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θήβῃσι γενόμενα.*

89 *Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκεος φεύγων ἐκ Πλαταιέων καὶ δὴ πρόσω ἐγίνετο. ἀπικόμενον δέ μιν οἱ Θεσσαλοὶ παρὰ σφέας ἐπί τε ξείνια ἐκάλεον καὶ ἀνειρώτων περὶ τῆς στρατιῆς τῆς ἄλλης, οὐδὲν ἐπιστάμενοι τῶν ἐν Πλαταιῇσι γενομένων. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος γνούς, ὅτι, εἰ ἐθέλει σφι πᾶσαν τὴν ἀληθείην τῶν ἀγώνων εἰπεῖν, αὐτός τε κινδυνεύσει ἀπολέσθαι καὶ ὁ μετ᾽ αὐτοῦ στρατός· ἐπιθήσεσθαι γάρ οἱ πάντα τινὰ οἴετο πυνθανόμενον τὰ γεγονότα· ταῦτα ἐκλογιζόμενος οὔτε πρὸς τοὺς Φωκέας ἐξηγόρευε οὐδέν, πρός τε τοὺς Θεσσαλοὺς ἔλεγε τάδε· “ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες Θεσσαλοί, ὡς ὁρᾶτε, ἐπείγομαί τε κατὰ τάχος ἐλῶν ἐς Θρηίκην καὶ σπουδὴν*

---

5 *ἡμέασ αὐτοῖσι παραδῶτε* α *ἡμέασ παραδότε* β 6 *εἰ* A *ἡ* B *ἦν* β | *χρηΐζοντεσ* α *χρήζοντεσ* β 7 *ἐξαιτέονται* α *ἐξαιτέωνται* β 9 *ἡμεῖς* ⟨*δὲ*⟩ Krüger | *εἰσ* β *ἐσ* α 88, 2 *αὐτοῦ* α, om. β 4 *τοὺσ* β *οὓσ* α 5 *ἐπεποίθεσαν* β *ἐπεπύθεον* α | *διωθέεσθαι* α *διώσασθαι* β, *σωθήσεσθαι* Cobet 6 *ὁ δὲ ὡσ* β *ὡσ δὲ* α 8 *πλαταίῃσι* α *πλαταίῃσι* (-*ιν* V) β 89, 2 *ἐγίνετο* α *ἐγένετο* β | *ἐπί* α *ἐπεί* β 3 *ξείνια* β *ξένια* α 4 *πλαταίῃσι* α *πλαταίῃσι* β | *γενομένων* β *γινομένων* α 7 *οἴετο* β *ὤιετο* α, del. Cobet 10 *τάχος* Stein: *ταχίστην* (-*ϛηΐ* B) | *θρηικὴν* α *θρήκην* β.

ἔχω, πεμφθεὶς κατά τι πρῆγμα ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετὰ τῶνδε· αὐτὸς δὲ ὑμῖν Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, οὗτος κατὰ πόδας ἐλαύνων προσδόκιμός ἐστι. τοῦτον καὶ ξεινίζετε καὶ εὖ ποιεῦντες φαίνεσθε· οὐ γὰρ ὑμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιεῦσι μεταμελήσει." ταῦτα δὲ εἴπας ἀπήλαυνε σπουδῇ τὴν στρατιὴν διὰ Θεσσαλίης τε καὶ Μακεδονίης ἰθὺ τῆς Θρηίκης, ὡς ἀληθέως ἐπειγόμενος, καὶ τὴν μεσόγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ. καὶ ἀπικνέεται ἐς Βυζάντιον, καταλιπὼν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωυτοῦ συχνοὺς ὑπὸ Θρηίκων τε κατακοπέντας κατ᾽ ὁδὸν καὶ λιμῷ συστάντας καὶ καμάτῳ· ἐκ Βυζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. οὗτος μὲν οὕτω ἀπενόστησε ἐς τὴν Ἀσίην.

90 Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρης τῆς περ ἐν Πλαταιῇσι τὸ τρῶμα ἐγένετο, συνεκύρησε γενέσθαι καὶ ἐν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίης. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ Δήλῳ κατέατο οἱ Ἕλληνες οἱ ἐν τῇσι νηυσὶ ἅμα Λευτυχίδῃ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀπικόμενοι, ἦλθόν σφι ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου Λάμπων τε Θρασυκλέος καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχεστρατίδεω καὶ Ἡγησίστρατος Ἀρισταγόρεω, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμίων λάθρῃ τῶν τε Περσέων καὶ τοῦ τυράννου Θεομήστορος τοῦ Ἀνδροδάμαντος, τὸν κατέστησαν Σάμου τύραννον οἱ Πέρσαι. ἐπελθόντων δέ σφεων ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς ἔλεγε Ἡγησίστρατος πολλὰ καὶ παντοῖα, ὡς ἢν μοῦνον ἴδωνται αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, ἀποστήσονται ἀπὸ Περσέων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομενέουσι· ἢν δὲ καὶ ἄρα ὑπομείνωσι, οὐκ ἑτέρην ἄγρην τοιαύτην εὑρεῖν ἂν αὐτούς· θεούς τε κοινοὺς ἀνακαλέων προέτραπε αὐτοὺς ῥύσασθαι ἄνδρας Ἕλληνας ἐκ δουλοσύνης καὶ ἀπαμῦναι τὸν βάρβαρον. εὐπετές τε αὐτοῖσι ἔφη ταῦτα γίνεσθαι· τάς τε γὰρ νέας αὐτῶν κακῶς πλέειν καὶ οὐκ ἀξιομάχους κείνοισι εἶναι. αὐτοί τε, εἴ τι ὑποπτεύουσι, μὴ δόλῳ αὐτοὺς προάγοιεν, ἕτοιμοι εἶναι ἐν τῇσι νηυσὶ τῇσι ἐκείνων ἀγόμενοι ὅμηροι

12 πόδασ β πόδασ ἐμεῦ α 15 ἀπήλαυνε α ἀπέλαυνε β 16 θρηίκησ α θρήκησ β 18 θρηικῶν α θρηκῶν β | τε β, om. α 20 οὗτος S οὕτως RV αὐτὸσ α 90, 1 πλαταίῃσι α πλαταίῃσι β 2 ⟨τὸ⟩ ἐν Krüger | ἐπειδὴ γὰρ β ἐπεὶ γὰρ δὴ α 3 κατέατο α καθέατο β 5 τε α τε ὁ β | θρασυκλέοσ β θρασυκλέουσ α | ἀρχεστρατίδεω α ἀρχιστρατίδεω β 7 θεομήστοροσ B θεομήτοροσ A θεομν(-μ^ν V)ήτοροσ β 8 σάμου τύραννον α τύραννον σάμου β 12 ἂν α, om. β 13 προέτραπε: προέτρεπε (-εν V) 17 προάγοιεν α προαγάγοιεν β | ἐκείνων β κείνων α.

91 εἶναι. ὡς δὲ πολλὸς ἦν λισσόμενος [ὁ ξεῖνος ὁ Σάμιος], εἴρετο
Λευτυχίδης, εἴτε κληδόνος εἵνεκεν θέλων πυθέσθαι εἴτε καὶ κατὰ
συντυχίην [θεοῦ ποιεῦντος]· „ὦ ξεῖνε Σάμιε, τί τοι οὔνομα;“ ὁ
δὲ εἶπε· „Ἡγησίστρατος.“ ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον,
εἴ τινα ὅρμητο λέγειν ὁ Ἡγησίστρατος, εἶπε „δέκομαι τὸν οἰωνὸν
[τὸν ἡγησίστρατον], ὦ ξεῖνε Σάμιε. σὺ δὲ ἡμῖν ποίεε, ὅκως αὐτός
τε δοὺς πίστιν ἀποπλεύσεαι καὶ οἱ σὺν σοὶ ἐόντες οἵδε, ἦ μὲν
92 Σαμίους ἡμῖν προθύμους ἔσεσθαι συμμάχους.“ ταῦτά τε ἅμα
ἠγόρευε καὶ τὸ ἔργον προσῆγε· αὐτίκα γὰρ οἱ Σάμιοι πίστιν τε
καὶ ὅρκια ἐποιεῦντο συμμαχίης πέρι πρὸς τοὺς Ἕλληνας. ταῦτα
δὲ ποιήσαντες οἱ μὲν ἀπέπλεον· μετὰ σφέων γὰρ ἐκέλευε πλέειν
τὸν Ἡγησίστρατον, οἰωνὸν τὸ οὔνομα ποιεύμενος.
93 Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπισχόντες ταύτην τὴν ἡμέρην τῇ ὑστεραίῃ
ἐκαλλιερέοντο, μαντευομένου σφι Δηιφόνου τοῦ Εὐηνίου ἀνδρὸς
Ἀπολλωνιήτεω, Ἀπολλωνίης δὲ τῆς ἐν Ἰονίῳ κόλπῳ, τοῦ τὸν
πατέρα κατέλαβε [Εὐήνιον] πρῆγμα τοιόνδε· „ἔστι ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ ἱρὰ ἡλίου πρόβατα, τὰ τὰς μὲν ἡμέρας βόσκεται παρὰ ⟨Χῶνα⟩ ποταμόν, ὃς ἐκ Λάκμονος ὄρεος ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θάλασσαν παρ' Ὤρικον λιμένα, τὰς δὲ νύκτας ἀραιρημένοι ἄνδρες οἱ πλούτῳ τε καὶ γένεϊ δοκιμώτατοι τῶν ἀστῶν, οὗτοι φυλάσσουσι ἐνιαυτὸν ἕκαστος· περὶ πολλοῦ γὰρ δὴ ποιεῦνται Ἀπολλωνιῆται τὰ πρόβατα ταῦτα ἐκ θεοπροπίου τινός· ἐν δὲ ἄντρῳ αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκάς. ἔνθα δὴ τότε ὁ Εὐήνιος οὗτος ἀραιρημένος ἐφύλασσε. καί κοτε αὐτοῦ κατακοιμίσαντος τὴν

91, 1 ὁ ξεῖνος ὁ Σάμιος del. Gomperz 2 λευτυχίδησ α ὁ λευ(λεω-R)τυχίδησ β | κλεηδόνος Merzdorf | καὶ α, om. β 3 θεοῦ ποιεῦντος del. Gomperz | οὔνομα β τὸ οὔνομα α 4 ὑπαρπάσασ β ὑφαρπάσασ α 5 ὅρμητο V ὥρμητο RS α 6 τὸν ἡγησίστρατον β τὸν ἡγησιστράτου α, del. Valckenaer 7 μὲν α μὴν β 92, 2 προσῆγε α προῆγεν β 4 μετὰ — 5 ποιεύμενος del. Stein 5 τὸν ἡγησίστρατον α, om. β 93, 2 μαντευομένου α μαντευομένουσ β 3 ἰονίωι α ἰωνικῶ β | τοῦ β τούτου α 4 Εὐήνιον del. Kallenberg 5 τὰ α ἃ β 6 Χῶνα suppleuit Stein e Theognosti canon. 794 7 χώρης om. cod. Marcianus 364 9 γὰρ α τε β 12 ἀραιρημένοσ α ἀφαιρημένοσ β | κατακοιμίσαντοσ V' κατακοιμήσαντοσ R (?) α | τὴν β, om. α.

φυλακὴν παρελθόντες λύκοι ἐς τὸ ἄντρον διέφθειραν τῶν προβάτων ὡς ἑξήκοντα. ὁ δὲ ὡς ἐπήισε, εἶχε σιγῇ καὶ ἔφραζε οὐδενί, ἐν νόῳ ἔχων ἀντικαταστήσειν ἄλλα πριάμενος. καὶ οὐ γὰρ ἔλαθε τοὺς Ἀπολλωνιήτας ταῦτα γενόμενα, ἀλλ᾽ ὡς ἐπύθοντο, ὑπαγαγόντες μιν ὑπὸ δικαστήριον κατέκριναν, ὡς τὴν φυλακὴν κατακοιμίσαντα, τῆς ὄψιος στερηθῆναι. ἐπείτε δὲ τὸν Εὐήνιον ἐξετύφλωσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα οὔτε πρόβατά σφι ἔτικτε οὔτε γῆ ἔφερε ὁμοίως. πρόφαντα δέ σφι ἔν τε Δωδώνῃ καὶ ἐν Δελφοῖσι ἐγίνετο, ἐπείτε ἐπειρώτων [τοὺς προφήτας] τὸ αἴτιον τοῦ παρεόντος κακοῦ, [οἳ δὲ αὐτοῖσι ἔφραζον,] ὅτι ἀδίκως τὸν φύλακον τῶν ἱρῶν προβάτων [Εὐήνιον] τῆς ὄψιος ἐστέρησαν· αὐτοὶ γὰρ ἐπορμῆσαι τοὺς λύκους, οὐ πρότερόν τε παύσεσθαι τιμωρέοντες ἐκείνῳ πρὶν ἢ δίκας δῶσι τῶν ἐποίησαν ταύτας, τὰς ἂν αὐτὸς [ἕληται καὶ] δικαιοῖ· τούτων δὲ τελεομένων αὐτοὶ δώσειν Εὐηνίῳ δόσιν τοιαύτην, τὴν πολλούς μιν μακαριεῖν ἀνθρώπων ἔχοντα. τὰ μὲν χρηστήρια ταῦτά σφι 94
ἐχρήσθη, οἱ δὲ Ἀπολλωνιῆται ἀπόρρητα ποιησάμενοι προέθεσαν τῶν ἀστῶν ἀνδράσι διαπρῆξαι. οἳ δέ σφι διέπρηξαν ὧδε· κατημένου Εὐηνίου ἐν θώκῳ ἐλθόντες οἱ παρίζοντο καὶ λόγους ἄλλους ἐποιεῦντο, ἐς ὃ κατέβαινον συλλυπεύμενοι τῷ πάθεϊ· ταύτῃ δὲ ὑπάγοντες εἰρώτων, τίνα δίκην ἂν ἕλοιτο, εἰ ἐθέλοιεν Ἀπολλωνιῆται δίκας ὑποστῆναι [δώσειν] τῶν ἐποίησαν. ὁ δὲ οὐκ ἀκηκοὼς τὸ θεοπρόπιον εἵλετο εἴπας, εἴ τίς οἱ δοίη ἀγρούς, τῶν ἀστῶν ὀνομάσας τοῖσι ἠπίστατο εἶναι καλλίστους δύο κλήρους τῶν ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ, καὶ οἴκησιν πρὸς τούτοισι τὴν ᾔδεε καλλίστην ἐοῦσαν

---

14 ἔφραζε α ἔφραξεν β 16 ἀλλ᾽ ὡς] ἀλλά κως Stein | ὑπαγαγόντεσ α ὑπάγοντεσ β 17 κατέκριναν α, om. β | κατακοιμίσαντα R κατακοιμήσαντα Vα 19 ⟨τὰ⟩ πρόβατά Cobet | ὁμοίωσ β ὁμοίωσ καρπόν α 20 πρόφαντα α πρόβατα β | ἐγίνετο α ἐγένετο β | ἐπείτε Reiske: ἔπειτα | ἔπειτα — 22 ἔφραζον del. Krüger 21 τοὺς προφήτας del. Stein | οἳ — 22 ἔφραζον del. idem 23 Εὐήνιον del. Kallenberg 24 παύσεσθαι α παύσασθαι β | τιμωρέοντεσ α τιμωρέοντασ β | δῶσι R (P): δώσειν V′ α 25 ἕληται καὶ del. Cobet | καὶ δικαιοῖ del. Stein 26 ἐπιτελεομένων Stein | δώσειν εὐηνίωι δόσιν α δόσιν (δω^σ V) εὐηνίω δώσειν β 94, 2 προσέθεσαν Cobet 3 ἀνδράσι ⟨τρισὶ⟩ Gomperz 7 δώσειν del. Stein.

τῶν ἐν πόλι· τούτων δὲ ἔφη ἐπήβολος γενόμενος τοῦ λοιποῦ ⟨ἂν⟩ ἀμήνιτος εἶναι, καὶ δίκην οἱ ταύτην ἀποχρᾶν γενομένην.” καὶ ὃ μὲν ταῦτα ἔλεγε, οἳ δὲ πάρεδροι εἶπαν ὑπολαβόντες “Εὐήνιε, ταύτην δίκην Ἀπολλωνιῆται τῆς ἐκτυφλώσιος ἐκτίνουσί τοι κατὰ θεοπρόπια τὰ γενόμενα.” ὃ μὲν δὴ πρὸς ταῦτα δεινὰ ἐποιέετο, ἐνθεῦτεν πυθόμενος τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐξαπατηθείς· οἳ δὲ πριάμενοι παρὰ τῶν ἐκτημένων δίδουσί οἱ τὰ εἵλετο. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα ἔμφυτον μαντικὴν εἶχε, ὥστε καὶ ὀνομαστὸς γενέσθαι.

95 τούτου δὴ ὁ Δηίφονος ἐὼν παῖς τοῦ Εὐηνίου ἀγόντων Κορινθίων ἐμαντεύετο τῇ στρατιῇ. ἤδη δὲ καὶ τόδε ἤκουσα, ὡς ὁ Δηίφονος ἐπιβατεύων τοῦ Εὐηνίου οὐνόματος ἐξελάμβανε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἔργα, οὐκ ἐὼν Εὐηνίου παῖς.

96 Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐκαλλιέρησε, ἀνῆγον τὰς νέας ἐκ τῆς Δήλου πρὸς τὴν Σάμον. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο τῆς Σαμίης πρὸς Καλάμοισι, οἳ μὲν αὐτοῦ ὁρμισάμενοι κατὰ τὸ Ἥραιον τὸ ταύτῃ παρεσκευάζοντο ἐς ναυμαχίην, οἳ δὲ Πέρσαι πυθόμενοί σφεας προσπλέειν ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἤπειρον τὰς νέας τὰς ἄλλας, τὰς δὲ Φοινίκων ἀπῆκαν ἀποπλέειν. βουλευομένοισι γάρ σφι ἐδόκεε ναυμαχίην μὴ ποιέεσθαι· οὐ γὰρ ὦν ἐδόκεον ὅμοιοι εἶναι. ἐς δὲ τὴν ἤπειρον ἀπέπλεον, ὅκως ἔωσι ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατὸν τὸν σφέτερον ἐόντα ἐν τῇ Μυκάλῃ, ὃς κελεύσαντος Ξέρξεω καταλελειμμένος τοῦ ἄλλου στρατοῦ Ἰωνίην ἐφύλασσε· τοῦ πλῆθος μὲν ἦν ἓξ μυριάδες, ἐστρατήγεε δὲ αὐτοῦ Τιγράνης, κάλλεϊ καὶ μεγάθεϊ ὑπερφέρων Περσέων. ὑπὸ τοῦτον μὲν δὴ τὸν στρατὸν ἐβουλεύσαντο καταφυγόντες οἱ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγοὶ ἀνειρύσαι τὰς νέας καὶ περιβαλέσθαι ἕρκος, ἔρυμα τῶν νεῶν καὶ σφέων αὐτῶν κρησφύγετον. ταῦτα βουλευσάμενοι ἀνήγοντο.

97 ἀπικόμενοι δὲ παρὰ

---

11 *πόλι β πόλει α* | *λοιποῦ ⟨ἂν⟩* van Herwerden 15 *ἐποίεε, τὸ* Stein 95, 1 *δὴ ὁ α*, om. *β* 2 *ἀγόντων α ἀγαγόντων β* 3 *ὁ α*, om. *β* | *ἐπιβατεύων α ἐπιβατέων β* 4 *οὐνόματοσ α ὀνόματοσ β* | *ἐπὶ*] *ἐπιὼν* Reiske 96, 2 *Καλάμοισι* Larcher ex Athenaeo XIII p. 572 f.: *καλαμίσοισι α λαμίοισιν β* 3 *ὁρμισάμενοι* Aldus: *ὁρμησάμενοι* 8 *ἀπέπλεον β*, om. *α* 10 *πλῆθοσ α πλήθεοσ β* 11 *μεγάθεϊ β μεγέθει α* 14 *ἔρυμά ⟨τε⟩* Stein.

τὸ τῶν Ποτνιέων ἱρὸν τῆς Μυκάλης ἐς Γαίσωνά τε καὶ Σκολοπόεντα, τῇ Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱρόν, τὸ Φίλιστος ὁ Πασικλέος ἱδρύσατο Νείλεῳ τῷ Κόδρου ἐπισπόμενος ἐπὶ Μιλήτου κτιστύν, ἐνθαῦτα τάς τε νέας ἀνείρυσαν καὶ περιεβάλοντο ἕρκος καὶ λίθων καὶ ξύλων, δένδρεα ἐκκόψαντες ἥμερα, καὶ σκόλοπας περὶ τὸ ἕρκος κατέπηξαν. καὶ παρεσκευάδατο ὡς πολιορκησόμενοι καὶ ὡς νικήσοντες, ἐπ᾽ ἀμφότερα ἐπιλεγόμενοι [γὰρ παρεσκευάζοντο].

Οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς ἐπύθοντο οἰχωκότας τοὺς βαρβάρους ἐς 98 τὴν ἤπειρον, ἤχθοντο ὡς ἐκπεφευγότων, ἐν ἀπορίῃ τε εἴχοντο, ὅ τι ποιέωσι, εἴτε ἀπαλλάσσωνται ὀπίσω εἴτε καταπλέωσι ἐπ᾽ Ἑλλησπόντου. τέλος δὲ ἔδοξε τούτων μὲν μηδέτερα ποιέειν, ἐπιπλέειν δὲ ἐπὶ τὴν ἤπειρον. παρασκευασάμενοι ὦν ἐς ναυμαχίην καὶ ἀποβάθρας καὶ τὰ ἄλλα, ὅσων ἔδεε, ἔπλεον ἐπὶ τῆς Μυκάλης. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τε ἐγίνοντο τοῦ στρατοπέδου καὶ οὐδεὶς ἐφαίνετό σφι ἐπαναγόμενος, ἀλλ᾽ ὥρων νέας ἀνελκυσμένας ἔσω τοῦ τείχεος, πολλὸν δὲ πεζὸν παρακεκριμένον παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἐνθαῦτα πρῶτον μὲν ἐν τῇ νηὶ παραπλέων, ἐγχρίμψας τῷ αἰγιαλῷ τὰ μάλιστα, Λευτυχίδης ὑπὸ κήρυκος προηγόρευε τοῖσι Ἴωσι λέγων "ἄνδρες Ἴωνες, ὅσοι ὑμέων τυγχάνουσι ἐπακούοντες, μάθετε τὰ λέγω· πάντως γὰρ οὐδὲν συνήσουσι Πέρσαι τῶν ἐγὼ ὑμῖν ἐντέλλομαι. ἐπεὰν συμμίσγωμεν, μεμνῆσθαί τινα χρὴ ἐλευθερίης μὲν πάντων πρῶτον, μετὰ δὲ τοῦ συνθήματος Ἥρης. καὶ τάδε ἴστω καὶ ὁ μὴ ἐπακούσας ὑμέων πρὸς τοῦ ἐπακούσαντος. ὡυτὸς δὲ οὗτος ἐὼν τυγχάνει νόος τοῦ πρήγματος καὶ ὁ Θεμιστοκλέος ὁ ἐπ᾽ Ἀρτεμισίῳ· ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τοὺς βαρβάρους ἔμελλε

97, 2 τῶν Ποτνιέων τὸ ἱρὸν Kallenberg | τε ⟨ποταμὸν⟩ Stein 3 ἱρόν α ἐστὶ (-ὶν V) ἱρὸν β 4 νείλεωι α νειλέω β | ἐπισπόμενοσ β ἐπισπομένου α 7 καὶ ὡς — 8 παρεσκευάζοντο del. Krüger 8 ἐπ᾽ ἀμφότερα· ἐπιλεγόμενοι Bβ ἐπ᾽ ἀμφότερα ἐπιλεγόμενα A | γὰρ παρεσκευάζοντο del. Stein 98, 2 ἐν ἀπορίῃ β ἀπορίηι α | ὅ α, om. β 4 δὲ β δ᾽ α 6 τὰ β, om. α | τὴν Μυκάλην uel [τῆς] Μυκάλης Kallenberg 7 ἐφαίνετό σφι α σφιν ἐφαίνετο β 12 ὅσοι β οἳ α 15 Ἥρης W. H. Roscher: ἥβησ 16 ἐπακούσας Bekker: ἐσακούσασ α ἀκούσασ β | ἐπακούσαντοσ β ἀκούσαντοσ α | ὡυτὸς — 20 Ἕλλησι del. Krüger 17 οὗτος . . . πρήγματος] τούτου . . . κηρύγματος Stein, van Herwerden | ὁ] τοῦ van Herwerden | ὁ del. idem

τοὺς Ἴωνας πείσειν, ἢ ἔπειτα ἀνενειχθέντα ἐς τοὺς βαρβάρους ποιήσειν ἀπίστους [τοῖσι Ἕλλησι].“

99 *Λευτυχίδεω δὲ ταῦτα ὑποθεμένου δεύτερα δὴ τάδε ἐποίευν οἱ Ἕλληνες· προσσχόντες τὰς νέας ἀπέβησαν ἐς τὸν αἰγιαλόν. καὶ οὗτοι μὲν ἐτάσσοντο, οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας παρασκευαζομένους ἐς μάχην καὶ τοῖσι Ἴωσι παραινέσαντας, τοῦτο μὲν ὑπονοήσαντες τοὺς Σαμίους τὰ Ἑλλήνων φρονέειν ἀπαιρέονται τὰ ὅπλα. οἱ γὰρ ὦν Σάμιοι ἀπικομένων Ἀθηναίων αἰχμαλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ τῶν βαρβάρων, τοὺς ἔλαβον ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν λελειμμένους οἱ Ξέρξεω, τούτους λυσάμενοι πάντας ἀποπέμπουσι ἐποδιάσαντες ἐς Ἀθήνας· τῶν εἵνεκεν οὐκ ἥκιστα ὑποψίην εἶχον, πεντακοσίας κεφαλὰς τῶν Ξέρξεω πολεμίων λυσάμενοι. τοῦτο δὲ τὰς διόδους τὰς ἐς τὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης φερούσας προστάσσουσι τοῖσι Μιλησίοισι φυλάσσειν ὡς ἐπισταμένοισι δῆθεν μάλιστα τὴν χώρην· ἐποίευν δὲ τοῦτο τοῦδε εἵνεκεν, ἵνα ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου ἔωσι. τούτους μὲν Ἰώνων, τοῖσι καὶ κατεδόκεον νεοχμὸν ἄν τι ποιέειν δυνάμιος ἐπιλαβομένοισι, τρόποισι τοιούτοισι προεφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι, αὐτοὶ δὲ συνεφόρησαν τὰ γέρρα ἕρκος εἶναι σφίσι.*

100 *Ὡς δὲ ἄρα παρεσκευάδατο τοῖσι Ἕλλησι, προσήισαν πρὸς τοὺς βαρβάρους· ἰοῦσι δέ σφι φήμη τε ἐσέπτατο ἐς τὸ στρατόπεδον πᾶν καὶ κηρυκήιον ἐφάνη ἐπὶ τῆς κυματωγῆς κείμενον· ἡ δὲ φήμη διῆλθέ σφι ὧδε, ὡς οἱ Ἕλληνες τὴν Μαρδονίου στρατιὴν νικῷεν ἐν Βοιωτοῖσι μαχόμενοι. δῆλα δὴ πολλοῖσι τεκμηρίοισί ἐστι τὰ θεῖα τῶν πρηγμάτων, εἰ καὶ τότε, τῆς αὐτῆς ἡμέρης συμπιπτούσης τοῦ τε ἐν Πλαταιῇσι καὶ τοῦ ἐν Μυκάλῃ μέλλοντος ἔσεσθαι τρώματος, φήμη τοῖσι Ἕλλησι τοῖσι ταύτῃ ἐσαπίκετο, ὥστε θαρσῆσαί τε τὴν στρατιὴν πολλῷ μᾶλλον καὶ ἐθέλειν προ-*

101 *θυμότερον κινδυνεύειν. καὶ τόδε ἕτερον συνέπεσε γενόμενον, Δή-*

---

19 *ἔπειτα* **α** *ἐπείτε* **β**, *ἐκεῖθεν* Stein | *ἀνενειχθῇ* Koen 20 *τοῖσι Ἕλλησι* del. Abicht **99**, 1 *λευτυχίδεω* **β** *λεωτυχίδεω* **α** 8 *οἱ* **α** *ὑπὸ* **β** 13 *ἐποίευν* — 14 *ἔωσι* del. Gomperz 13 *τοῦτο τοῦδε* Krüger: *τούτου* 16 *σφίσι* Stein: *σφι* (*-ὶν* V) **100**, 1 *παρεσκεύαστο* (aut addendum *πάντα*) Reiske 5 *δὴ* **α** *δὲ* **β** 6 *αὐτῆς* del. Krüger | *συμπίπτοντος* Reiske 7 *τε* **α** *τ᾽* **β** | *πλαταίῃσι* **α** *πλαταίησι* **β** 8 *φήμη* **α** *φήμη δὲ* **β**.

μητρος τεμένεα Ἐλευσινίης παρὰ ἀμφοτέρας τὰς συμβολὰς εἶναι· καὶ γὰρ δὴ ἐν τῇ Πλαταιίδι παρ᾽ αὐτὸ τὸ Δημήτριον ἐγίνετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἡ μάχη, καὶ ἐν Μυκάλῃ ἔμελλε ὡσαύτως ἔσεσθαι. γενονέναι δὲ νίκην τῶν μετὰ Παυσανίεω Ἑλλήνων ὀρθῶς σφι ἡ φήμη συνέβαινε ἐλθοῦσα· τὸ μὲν γὰρ ἐν Πλαταιῇσι πρωὶ ἔτι τῆς ἡμέρης ἐγίνετο, τὸ δὲ ἐν Μυκάλῃ περὶ δείλην. ὅτι δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρης συνέβαινε γίνεσθαι μηνός τε τοῦ αὐτοῦ, χρόνῳ οὐ πολλῷ σφι ὕστερον δῆλα ἀναμανθάνουσι ἐγίνετο. ἦν δὲ ἀρρωδίη σφι, πρὶν ἢ τὴν φήμην ἐσαπικέσθαι, οὔτι περὶ σφέων αὐτῶν οὕτω, ὡς τῶν Ἑλλήνων, μὴ περὶ Μαρδονίῳ πταίσῃ ἡ Ἑλλάς. ὡς μέντοι ἡ κληδὼν αὕτη σφι ἐσέπτατο, μᾶλλόν τι καὶ ταχύτερον τὴν πρόσοδον ἐποιεῦντο. οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι ἔσπευδον ἐς τὴν μάχην, ὥς σφι καὶ αἱ νῆσοι καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἄεθλα προέκειτο.

102 Τοῖσι μέν νυν Ἀθηναίοισι καὶ τοῖσι προσεχέσι τούτοισι τεταγμένοισι, μέχρι κου τῶν ἡμισέων, ἡ ὁδὸς ἐγίνετο κατ᾽ αἰγιαλόν τε καὶ ἄπεδον χῶρον, τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι καὶ τοῖσι ἐπεξῆς τούτοισι τεταγμένοισι κατά τε χαράδραν καὶ ὄρεα. ἐν ᾧ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι περιήισαν, οὗτοι οἱ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ κέρεϊ [ἔτι] καὶ δὴ ἐμάχοντο. ἕως μέν νυν τοῖσι Πέρσῃσι ὀρθὰ ἦν τὰ γέρρα, ἠμύνοντό τε καὶ οὐδὲν ἔλασσον εἶχον τῇ μάχῃ· ἐπεὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν προσεχέων ὁ στρατός, ὅκως ἑωυτῶν γένηται τὸ ἔργον καὶ μὴ Λακεδαιμονίων, παρακελευσάμενοι ἔργου εἴχοντο προθυμότερον, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ πρῆγμα. διωσάμενοι γὰρ τὰ γέρρα, οὕτω φερόμενοι ἐσέπεσον ἁλέες ἐς τοὺς Πέρσας, οἳ δὲ δεξάμενοι καὶ χρόνον συχνὸν ἀμυνόμενοι τέλος ἔφευγον ἐς τὸ τεῖχος. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Τροιζήνιοι (οὗτοι γὰρ ἦσαν ἐπεξῆς τεταγμένοι) συνεπισπόμενοι συνεσ-

101, 4 ὡσαύτωσ ἔσεσθαι α ἔσεσθαι ὡσαύτωσ β 6 πλαταιῆισι α πλαταίη β 10 πρινὴ β πρὶν α 11 τῶν ⟨ἄλλων⟩ Krüger 12 κλεηδὼν Merzdorf **102**, 5 κέρεϊ α κέραϊ β | ἔτι delet Schaefer, ante περιήισαν transponit Steger 6 ὀρθὰ Stein: ὄρθια 11 γὰρ α δὲ β | οὕτω Gomperz: οὗτοι 12 ἀμυνάμενοι van Herwerden 14 οὗτοι β οὕτω α | ἐπεξῆσ α οἱ ἐπεξῆσ β | ἐπισπόμενοι Cobet | συνεσέπιπτον α συνέπιπτον β.

ἔπιπτον ἐς τὸ τεῖχος. ὡς δὲ καὶ τὸ τεῖχος ἀραίρητο, οὔτ᾽ ἔτι πρὸς
ἀλκὴν ἐτράποντο οἱ βάρβαροι, πρὸς φυγήν τε ὁρμέατο οἱ ἄλλοι
πλὴν Περσέων· οὗτοι δὲ κατ᾽ ὀλίγους γινόμενοι ἐμάχοντο τοῖσι
αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐσπίπτουσι Ἑλλήνων. καὶ τῶν στρατηγῶν τῶν
Περσικῶν δύο μὲν ἀποφεύγουσι, δύο δὲ τελευτῶσι· Ἀρταΰντης
μὲν καὶ Ἰθαμίτρης, τοῦ ναυτικοῦ στρατηγέοντες, ἀποφεύγουσι,
Μαρδόντης δὲ καὶ ὁ τοῦ πεζοῦ στρατηγὸς Τιγράνης μαχόμενοι
103 τελευτῶσι. ἔτι δὲ μαχομένων τῶν Περσέων ἀπίκοντο Λακεδαι-
μόνιοι καὶ οἱ μετ᾽ αὐτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ συνδιεχείριζον. ἔπεσον
δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων συχνοὶ ἐνθαῦτα, ἄλλοι τε καὶ Σικυ-
ώνιοι καὶ στρατηγὸς Περίλεως. τῶν δὲ Σαμίων οἱ στρατευόμενοι,
ἐόντες τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Μηδικῷ καὶ ἀπαραιρημένοι τὰ
ὅπλα, ὡς εἶδον αὐτίκα κατ᾽ ἀρχὰς γινομένην ἑτεραλκέα τὴν μάχην,
ἔρδον ὅσον ἐδυνέατο, προσωφελέειν ἐθέλοντες τοῖσι Ἕλλησι. Σα-
μίους δὲ ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἴωνες ἄρξαντας, οὕτω δὴ καὶ αὐτοὶ
104 ἀποστάντες ἀπὸ Περσέων ἐπέθεντο τοῖσι βαρβάροισι. Μιλησί-
οισι δὲ προσετέτακτο μὲν ⟨πρὸς⟩ τῶν Περσέων τὰς διόδους τηρεῖν,
σωτηρίης εἵνεκά σφι, ὡς ἢν ἄρα σφέας καταλαμβάνῃ οἷά περ
κατέλαβε, ἔχοντες ἡγεμόνας σῴζωνται ἐς τὰς κορυφὰς τῆς Μυκά-
λης. ἐτάχθησαν μέν νυν ἐπὶ τοῦτο τὸ πρῆγμα οἱ Μιλήσιοι τούτου
τε εἵνεκεν καὶ ἵνα μὴ παρεόντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ τι νεοχμὸν
ποιέοιεν· οἳ δὲ πᾶν τοὐναντίον τοῦ προστεταγμένου ἐποίεον, ἄλλας
τε κατηγεόμενοί σφι ὁδοὺς φεύγουσι, αἳ δὴ ἔφερον ἐς τοὺς πολε-
μίους, καὶ τέλος αὐτοί σφι ἐγίνοντο [κτείνοντες] πολεμιώτατοι.
οὕτω δὴ τὸ δεύτερον Ἰωνίη ἀπὸ Περσέων ἀπέστη.
105 Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήνων ἠρίστευσαν Ἀθηναῖοι, καὶ

---

16 πρὸσ α καὶ πρὸσ β 103, 1 τῶν α, om. β 3 Σικυωνίων (uel ὁ Σικυώνιος) στρατηγὸς Stein 4 περίλεωσ α περίλεοσ β | δὲ β τε α | συστρατευόμενοι Cobet 6 ἑτεραλκέα α ὑπεραλκέα β 104, 1 μιλησίοισι α μιλή (μηλί- V) σιοι β 2 μὲν α, om. β | μὲν ⟨πρὸς⟩ Cobet, ⟨ἐκ⟩ Valckenaer 4 σώζωνται α σώζονται β (σώιζονται C) 6 τε CP: γε α, om. β | ἐν τῷ β τῶι α 7 τοὐναντίον α τὸ ἐναντίον β 8 δὴ ἔφερον Aldus: διέφερον 9 κτείνοντες del. Gomperz 10 τὸ δεύτερον ἰωνίη α ἰωνίη τὸ δεύτερον β.

Ἀθηναίων Ἑρμόλυκος ὁ Εὐθοίνου, ἀνὴρ παγκράτιον ἐπασκήσας. τοῦτον δὲ τὸν Ἑρμόλυκον κατέλαβε ὕστερον τούτων, πολέμου ἐόντος Ἀθηναίοισί τε καὶ Καρυστίοισι, ἐν Κύρνῳ τῆς Καρυστίης χώρης ἀποθανόντα ἐν μάχῃ κεῖσθαι ἐπὶ Γεραιστῷ. μετὰ δὲ Ἀθηναίους Κορίνθιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Σικυώνιοι ἠρίστευσαν.

106 Ἐπείτε δὲ κατεργάσαντο οἱ Ἕλληνες τοὺς πολλούς, τοὺς μὲν μαχομένους, τοὺς δὲ καὶ φεύγοντας τῶν βαρβάρων, τὰς νέας ἐνέπρησαν καὶ τὸ τεῖχος ἅπαν, τὴν ληίην προεξαγαγόντες ἐς τὸν αἰγιαλόν, καὶ θησαυρούς τινας χρημάτων εὗρον· ἐμπρήσαντες δὲ τὸ τεῖχος καὶ τὰς νέας ἀπέπλεον. ἀπικόμενοι δὲ ἐς Σάμον οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο περὶ ἀναστάσιος τῆς Ἰωνίης, καὶ ὅκῃ χρεὸν εἴη τῆς Ἑλλάδος κατοικίσαι, τῆς αὐτοὶ ἐγκρατέες ἦσαν, τὴν δὲ Ἰωνίην ἀπεῖναι τοῖσι βαρβάροισι· ἀδύνατον γὰρ ἐφαίνετό σφι εἶναι ἑωυτούς τε Ἰώνων προκατῆσθαι φρουρέοντας τὸν πάντα χρόνον, καὶ ἑωυτῶν μὴ προκατημένων Ἴωνας οὐδεμίαν ἐλπίδα εἶχον χαίροντας πρὸς τῶν Περσέων ἀπαλλάξειν. πρὸς ταῦτα Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐν τέλεϊ ἐοῦσι ἐδόκεε τῶν μηδισάντων ἐθνέων τῶν Ἑλληνικῶν τὰ ἐμπόρια ἐξαναστήσαντας δοῦναι τὴν χώρην Ἴωσι ἐνοικῆσαι, Ἀθηναίοισι δὲ οὐκ ἐδόκεε ἀρχὴν Ἰωνίην γενέσθαι ἀνάστατον, οὐδὲ Πελοποννησίους περὶ τῶν σφετέρων ἀποικιέων βουλεύειν· ἀντιτεινόντων δὲ τούτων προθύμως, εἶξαν οἱ Πελοποννήσιοι. καὶ οὕτω δὴ Σαμίους τε καὶ Χίους καὶ Λεσβίους καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας, οἳ ἔτυχον συστρατευόμενοι τοῖσι Ἕλλησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἐποιήσαντο, πίστι τε καταλαβόντες καὶ ὁρκίοισι ἐμμενέειν τε καὶ μὴ ἀποστήσεσθαι. τούτους δὲ καταλαβόντες ὁρκίοισι ἔπλεον

105, 2 εὐθοίνου P: εὐθόνου α εὐθύνου β 5 γεραιστῶι α γεραίστω β **106**, 4 εὑρόντες van Herwerden 6 ὅκῃ: ὅπηι α ὅπη β 7 κατοικίσαι α κατοικῆσαι β | εἴησαν Stein 8 ἀπεῖναι β ἀφεῖναι α | ἑωυτούς τε del. van Herwerden 9 φρουρέοντασ α φρουρέων β 13 ἐμπόρια β ἐμπόλια α ἐξαναστήσαντασ α ἐπαναστήσαντασ β 15 Πελοποννησίους Schweighäuser: πελοποννησίοισι 'an deest προσήκειν?' Stein | ἀποικιέων α ἀποικίων β 18 συστρατευόμενοι α στρατευόμενοι β 19 ἐσεποιήσαντο Krüger | τε β, om. α | ἐμμενέειν Stein: ἐμμενειν (⟨ἦ μὲν⟩ ἐμμενέειν Krüger) 20 ἀποστήσεσθαι αR? ἀπονοστήσεσθαι V'.

τὰς γεφύρας λύσοντες· ἔτι γὰρ ἐδόκεον ἐντεταμένας εὑρήσειν. οὗτοι μὲν δὴ ἐπ᾽ Ἑλλησπόντου ἔπλεον.

107 Τῶν δὲ ἀποφυγόντων βαρβάρων ἐς τὰ ἄκρα τε τῆς Μυκάλης κατειληθέντων, ἐόντων οὐ πολλῶν, ἐγίνετο κομιδὴ ἐς Σάρδις. πορευομένων δὲ κατ᾽ ὁδὸν Μασίστης ὁ Δαρείου παρατυχὼν τῷ πάθεϊ τῷ γεγονότι τὸν στρατηγὸν Ἀρταΰντην ἔλεγε πολλά τε καὶ κακά, ἄλλα τε καὶ γυναικὸς κακίω φὰς αὐτὸν εἶναι τοιαῦτα στρατηγήσαντα, καὶ ἄξιον εἶναι παντὸς κακοῦ τὸν βασιλέος οἶκον κακώσαντα. παρὰ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι γυναικὸς κακίω ἀκοῦσαι δέννος μέγιστός ἐστι. ὃ δὲ ἐπεὶ πολλὰ ἤκουσε, δεινὰ ποιεύμενος σπᾶται ἐπὶ τὸν Μασίστην τὸν ἀκινάκην, ἀποκτεῖναι θέλων. καί μιν ἐπιθέοντα φρασθεὶς Ξειναγόρης ὁ Πρηξίλεω ἀνὴρ Ἁλικαρνησσεύς, ὄπισθεν ἑστεὼς αὐτοῦ Ἀρταΰντεω, ἁρπάζει μέσον καὶ ἐξαείρας παίει ἐς τὴν γῆν· καὶ ἐν τούτῳ οἱ δορυφόροι Μασίστεω προέστησαν. ὁ δὲ Ξειναγόρης ταῦτα ἐργάσατο χάριτα αὐτῷ τε Μασίστῃ τιθέμενος καὶ Ξέρξῃ, ἐκσώζων τὸν ἀδελφεὸν τὸν ἐκείνου· καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Ξειναγόρης Κιλικίης πάσης ἦρξε δόντος βασιλέος. τῶν δὲ κατ᾽ ὁδὸν πορευομένων οὐδὲν ἐπὶ πλέον τούτων ἐγένετο, ἀλλ᾽ ἀπικνέονται ἐς Σάρδις.

108 Ἐν δὲ τῇσι Σάρδισι ἐτύγχανε ἐὼν βασιλεὺς ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐπείτε ἐξ Ἀθηνέων προσπταίσας τῇ ναυμαχίῃ φυγὼν ἀπίκετο. τότε δὴ ἐν τῇσι Σάρδισι ἐὼν [ἄρα] ἤρα τῆς Μασίστεω γυναικός, ἐούσης καὶ ταύτης ἐνθαῦτα. ὡς δέ οἱ προσπέμποντι οὐκ ἐδύνατο κατεργασθῆναι, οὐδὲ βίην προσέφερε προμηθεόμενος τὸν ἀδελφεὸν Μασίστην (τὠυτὸ δὲ τοῦτο εἶχε καὶ τὴν γυναῖκα· εὖ τε

107, 1 τε β, om. α (δὲ Kallenberg) 2 σάρδισ α σάρδεις R σαρ^δ' V 9 ἀποκτεῖναι θέλων del. van Herwerden 10 ἁλικαρνησσεὺσ α ἁλικαρνησεὺσ β | ὄπισθεν β ὄπισθε α 11 Ἀρταΰντεω del. Stein | ἐξαείρας Bredow: ἐξαίρασ α ἐξάρασ β 12 μασίστεω β οἱ μασίστεω α 13 χάριν van Herwerden 15 Κιλικίης] Λυκίης Krüger 16 πορευομένων α πορευομένων βαρβάρων β | ἐπὶ Werfer: ἔτι **108**, 1 ἐν α ἐπὶ β 2 αθηνέων A ἀθηναίων Bβ 3 δὴ α δὲ α | ἄρα del. Cobet | ἤρα α ἔρα β, ἠράσθη Stein 5 προσέφερε β προσεφέρετο α | τοῦ ἀδελφεοῦ van Herwerden 6 Μασίστην del. idem | ἔσχε Stein | τε β, om. α.

γὰρ ἐπίστατο βίης οὐ τευξομένη), ἐνθαῦτα δὴ Ξέρξης ἐργόμενος
τῶν ἄλλων πρήσσει τὸν γάμον τοῦτον τῷ παιδὶ τῷ ἑωυτοῦ Δαρείῳ,
θυγατέρα τῆς γυναικὸς ταύτης καὶ Μασίστεω, δοκέων αὐτὴν μᾶλλον
λάμψεσθαι, ἢν ταῦτα ποιήσῃ. ἁρμόσας δὲ καὶ τὰ νομιζόμενα
ποιήσας ἀπήλαυνε ἐς Σοῦσα· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσέ τε ἀπίκετο καὶ ἠγά-
γετο ἐς ἑωυτοῦ Δαρείῳ τὴν γυναῖκα, οὕτω δὴ τῆς Μασίστεω μὲν
γυναικὸς ἐπέπαυτο, ὁ δὲ διαμειψάμενος ἤρα τε καὶ ἐτύγχανε τῆς
Δαρείου μὲν γυναικός, Μασίστεω δὲ θυγατρός· οὔνομα δὲ τῇ
γυναικὶ ταύτῃ ἦν Ἀρταΰντη. χρόνου δὲ προϊόντος ἀνάπυστα γί- 109
νεται τρόπῳ τοιῷδε· ἐξυφήνασα Ἄμηστρις ἡ Ξέρξεω γυνὴ φᾶρος
μέγα τε καὶ ποικίλον καὶ θέης ἄξιον διδοῖ Ξέρξῃ. ὁ δὲ ἡσθεὶς
περιβάλλεταί τε καὶ ἔρχεται παρὰ τὴν Ἀρταΰντην. ἡσθεὶς δὲ
καὶ ταύτῃ, ἐκέλευσε αὐτὴν αἰτῆσαι, ὅ τι βούλεταί οἱ γενέσθαι
ἀντὶ τῶν αὐτῷ ὑπουργημένων· πάντα γὰρ τεύξεσθαι αἰτήσασαν.
τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἔδεε πανοικίῃ γενέσθαι, πρὸς ταῦτα εἶπε Ξέρξῃ
"δώσεις μοι, τὸ ἄν σε αἰτήσω;" ὁ δέ, πᾶν μᾶλλον δοκέων κείνην
αἰτῆσαι ὑπισχνέετο καὶ ὤμοσε. ἡ δέ, ὡς ὤμοσε, ἀδεῶς αἰτέει τὸ
φᾶρος. Ξέρξης δὲ παντοῖος ἐγίνετο οὐ βουλόμενος δοῦναι, κατ᾽
ἄλλο μὲν οὐδέν, φοβεόμενος δὲ Ἄμηστριν, μὴ καὶ πρὶν κατεικά-
ζουσα τὰ γινόμενα οὕτω ἐπευρεθῇ πρήσσων· ἀλλὰ πόλις τε ἐδίδου
καὶ χρυσὸν ἄπλετον καὶ στρατόν, τοῦ ἔμελλε οὐδεὶς ἄρξειν, ἀλλ᾽
ἢ ἐκείνη· Περσικὸν δὲ κάρτα [ὁ στρατὸς] δῶρον. ἀλλ᾽ οὐ γὰρ
ἔπειθε, διδοῖ τὸ φᾶρος. ἡ δὲ περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ δώρῳ ἐφόρεέ
τε καὶ ἀγάλλετο. καὶ ἡ Ἄμηστρις πυνθάνεταί μιν ἔχουσαν· μα- 110
θοῦσα δὲ τὸ ποιεύμενον τῇ μὲν γυναικὶ ταύτῃ οὐκ εἶχε ἔγκοτον,
ἡ δὲ ἐλπίζουσα τὴν μητέρα αὐτῆς εἶναι αἰτίην καὶ ταῦτα ἐκείνην
πρήσσειν, τῇ Μασίστεω γυναικὶ ἐβούλευε ὄλεθρον. φυλάξασα δὲ

---

11 *ἐκεῖσέ τε* van Herwerden: *ἐκεῖσε β ἐκεῖ τε α* **109,** 5 *ταύτηι α αὐτὴ β* | *ἐκέλευε* Iacobitz | *οἱ β*, om. *α* 6 *ὑπουργημένων α ὑποργημένων β* 8 *ἄν α ἐάν β* | *πᾶν α πάντα β, πᾶν ⟨ἂν⟩* Madvig 9 *αἰτῆσαι α αἰτήσεσθαι β, αἰτήσειν* Cobet | *ὑπισχνέετο α ὑπισχνέεται β* | *ὤμοσε β ὄμοσε α* 11 *φοβεόμενοσ α φοβούμενοσ β* | *καὶ α*, om. *β* 12 *ἐπευρεθῆι α ἐπορεύθη β* 14 *κάρτα ὁ στρατὸς α ὁ στρατὸς κάρτα β* | *ὁ στρατὸς* del. van Herwerden **110,** 2 *ταύτηι α αὐτῇ β*.

τὸν ἄνδρα τὸν ἑωυτῆς Ξέρξην βασιλήιον δεῖπνον προτιθέμενον (τοῦτο δὲ τὸ δεῖπνον παρασκευάζεται ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ἡμέρῃ, τῇ ἐγένετο βασιλεύς· οὔνομα δὲ τῷ δείπνῳ τούτῳ Περσιστὶ μὲν τυκτά, κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν τέλεον· τότε καὶ τὴν κεφαλὴν σμᾶται μοῦνον βασιλεὺς καὶ Πέρσας δωρέεται), ταύτην δὴ τὴν ἡμέρην φυλάξασα ἡ Ἄμηστρις χρηίζει τοῦ Ξέρξεω δοθῆναί οἱ τὴν Μασίστεω γυναῖκα. ὃ δὲ δεινόν τε καὶ ἀνάρσιον ἐποιέετο τοῦτο μὲν ἀδελφεοῦ γυναῖκα παραδοῦναι, τοῦτο δὲ ἀναιτίην ἐοῦσαν
111 τοῦ πρήγματος τούτου· συνῆκε γὰρ τοῦ εἵνεκεν ἐδέετο. τέλος μέντοι γε ἐκείνης τε λιπαρεούσης καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξεργόμενος, ὅτι ἀτυχῆσαι τὸν χρηίζοντα οὔ σφι δυνατόν ἐστι βασιληίου δείπνου προκειμένου, κάρτα δὴ ἀέκων κατανεύει, καὶ παραδοὺς ποιέει ὧδε· τὴν μὲν κελεύει ποιέειν τὰ βούλεται, ὃ δὲ μεταπεμψάμενος τὸν ἀδελφεὸν λέγει τάδε· "Μασίστα, σὺ εἶς Δαρείου τε παῖς καὶ ἐμὸς ἀδελφεός, πρὸς δ' ἔτι τούτοισι καὶ εἶς ἀνὴρ ἀγαθός· γυναικὶ δὴ ταύτῃ, τῇ νῦν συνοικέεις, μὴ συνοίκεε, ἀλλά τοι ἀντ' αὐτῆς ἐγὼ δίδωμι θυγατέρα τὴν ἐμήν. ταύτῃ συνοίκεε· τὴν δὲ νῦν ἔχεις, οὐ γὰρ δοκέει ἐμοί, μὴ ἔχε γυναῖκα." ὁ δὲ Μασίστης ἀποθωμάσας τὰ λεγόμενα λέγει τάδε· "ὦ δέσποτα, τίνα μοι λόγον λέγεις ἄχρηστον, κελεύων με γυναῖκα, ἐκ τῆς μοι παῖδες νεηνίαι τέ εἰσι καὶ θυγατέρες, τῶν καὶ σὺ μίαν τῷ παιδὶ τῷ σεωυτοῦ ἠγάγεο γυναῖκα, αὐτή τέ μοι κατὰ νόον τυγχάνει κάρτα ἐοῦσα· ταύτην με κελεύεις μετέντα θυγατέρα τὴν σὴν γῆμαι; ἐγὼ δέ, βασιλεῦ, μέγα μὲν ποιεῦμαι ἀξιεύμενος θυγατρὸς τῆς σῆς, ποιήσω μέντοι τούτων οὐδέτερα. σὺ δὲ μηδαμῶς βιῶ πρήγματος τοιοῦδε δεόμενος· ἀλλὰ τῇ τε σῇ θυγατρὶ ἀνὴρ ἄλλος φανήσεται ἐμεῦ οὐδὲν ἥσσων, ἐμέ τε ἔα γυναικὶ τῇ ἐμῇ συνοικέειν." ὃ μὲν δὴ τοιούτοισι ἀμείβεται,

---

6 *ἐν ἡμέρῃ* β *ἡμέρηι* α 8 *τὴν* α, om. β | *τέλεον*: *τέλειον* 9 *βασιλεὺσ* α *ὁ βασιλεὺσ* β 10 *χρηίζει* α *χρήξει* β **111**, 2 *γε* β, om. α 3 *χρηίζοντα* α *χρήζοντα* β 6 *σὺ* ⟨*γὰρ*⟩ Stein 7 *δὴ* α *δὲ* β 10 *ἐμοὶ* α *μοι* β 12 *με* β *μοι* α | *νεηνίαι τὲ* β *τε νεηνίαι* α 13 *τῶν καὶ* α *τῶ* β | *μίαν* α *μία* β | *ἠγάγεο* α *ἠγάγετο* β 14 *με* α *μὲν* β 15 *μετέντα* β *μεθέντα* α | *τὴν* α, om. β | *μέγα* β *μεγάλα* α 17 *οὐδέτερα* α *οὐδέτερον* β | *τοιοῦδε* α *τοιούτου* β 19 *συνοικέειν* α *συνοικεῖν* β | *τοιούτοισι ἀμείβεται* α *τούτοισιν ἀμείβετο* β.

Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς λέγει τάδε· “οὕτω τοι, Μασίστα, πέπρηκται·
οὔτε γὰρ ἄν τοι δοίην ἔτι θυγατέρα τὴν ἐμὴν γυναῖκα, οὔτε ἐκείνῃ
πλεῦνα χρόνον συνοικήσεις, ὡς μάθῃς τὰ διδόμενα δέκεσθαι.” ὃ
δὲ ὡς ταῦτα ἤκουσε, εἴπας τοσόνδε ἐχώρεε ἔξω· “δέσποτα, οὐ δή
κού με ἀπώλεσας.” ἐν δὲ τούτῳ τῷ διὰ μέσου χρόνῳ, ἐν τῷ 112
Ξέρξης τῷ ἀδελφεῷ διελέγετο, ἡ Ἄμηστρις μεταπεμψαμένη τοὺς
δορυφόρους τοῦ Ξέρξεω διαλυμαίνεται τὴν γυναῖκα τὴν Μασίστεω·
τούς τε μαζοὺς ἀποταμοῦσα κυσὶ προέβαλε, καὶ ῥῖνα καὶ ὦτα καὶ
χείλεα καὶ γλῶσσαν ἐκταμοῦσα ἐς οἶκόν μιν ἀποπέμπει διαλελυ-
μασμένην. ὁ δὲ Μασίστης οὐδέν κω ἀκηκοὼς τούτων, ἐλπόμενος 113
δέ τί οἱ κακὸν εἶναι, ἐσπίπτει δρόμῳ ἐς τὰ οἰκία. ἰδὼν δὲ δι-
εφθαρμένην τὴν γυναῖκα, αὐτίκα μετὰ ταῦτα συμβουλευσάμενος
τοῖσι παισὶ ἐπορεύετο ἐς Βάκτρα σύν τε τοῖσι ἑωυτοῦ υἱοῖσι καὶ
δή κού τισι καὶ ἄλλοισι ὡς ἀποστήσων νομὸν τὸν Βάκτριον καὶ
ποιήσων τὰ μέγιστα κακῶν βασιλέα· τά περ ἂν καὶ ἐγένετο, ὡς
ἐμοὶ δοκέειν, εἴ περ ἔφθη ἀναβὰς ἐς τοὺς Βακτρίους καὶ τοὺς Σάκας·
καὶ γὰρ ἔστεργόν τέ μιν καὶ ἦν ὕπαρχος τῶν Βακτρίων. ἀλλὰ γὰρ
Ξέρξης πυθόμενος ταῦτα ἐκεῖνον πρήσσοντα, πέμψας ἐπ᾽ αὐτὸν
στρατιὴν ἐν τῇ ὁδῷ κατέκτεινε αὐτόν τε ἐκεῖνον καὶ τοὺς παῖδας
αὐτοῦ καὶ τὴν στρατιὴν τὴν ἐκείνου. κατὰ μὲν τὸν ἔρωτα τὸν
Ξέρξεω καὶ τὸν Μασίστεω θάνατον τοσαῦτα ἐγένετο.

Οἱ δὲ ἐκ Μυκάλης ὁρμηθέντες Ἕλληνες ἐπ᾽ Ἑλλησπόντου 114
πρῶτον μὲν περὶ Λεκτὸν ὅρμεον, ὑπὸ ἀνέμων ἀπολαμφθέντες, ἐν-
θεῦτεν δὲ ἀπίκοντο ἐς Ἄβυδον, καὶ τὰς γεφύρας εὗρον διαλελυμένας,
τὰς ἐδόκεον εὑρήσειν ἔτι ἐντεταμένας, καὶ τούτων οὐκ ἥκιστα εἵ-
νεκεν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀπίκοντο. τοῖσι μέν νυν ἀμφὶ Λευτυ-
χίδην Πελοποννησίοισι ἔδοξε ἀποπλέειν ἐς τὴν Ἑλλάδα, Ἀθηναίοισι
δὲ καὶ Ξανθίππῳ τῷ στρατηγῷ αὐτοῦ ὑπομείναντας πειρᾶσθαι τῆς

---

21 δοίην ἔτι β δώιην α | γυναῖκα β γῆμαι α, quod del. van Herwerden 22 πλεῦνα α ἔτι πλεῦνα β 23 ταῦτα ἤκουσε α ἤκουσε ταῦτα β 24 κώ Schaefer | ἀπώλεσας; Stein 112, 1 ἐν τῶι α ἐν ᾧ β 3 τοῦ] τοὺς Krüger | τὴν (ante Μασ.) β τοῦ α 4 μαζοὺσ α μαστοὺσ β 113, 2 δέ τί α δ᾽ ἔτι β 8 τέ β, om. α 10 κατέκτεινε (-εν B pr.) κτείνει β 114, 2 ὅρμεον αV ὥρμεον R? 5 λευτυχίδην α λευτυχίδεα β.

Χερσονήσου. οἳ μὲν δὴ ἀπέπλεον, Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ τῆς Ἀβύδου
115 διαβαλόντες ἐς τὴν Χερσόνησον Σηστὸν ἐπολιόρκεον. ἐς δὲ τὴν
Σηστὸν ταύτην, ὡς ἐόντος ἰσχυροτάτου τείχεος τῶν ταύτῃ, συνῆλθον,
ὡς ἤκουσαν παρεῖναι τοὺς Ἕλληνας ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκ τε
τῶν ἄλλων τῶν περιοικίδων, καὶ δὴ καὶ ἐκ Καρδίης πόλιος Οἰό-
βαζος ἀνὴρ Πέρσης, ὃς τὰ ἐκ τῶν γεφυρέων ὅπλα ἐνθαῦτα ἦν
κεκομικώς. εἶχον δὲ ταύτην ἐπιχώριοι Αἰολέες, συνῆσαν δὲ Πέρσαι
116 τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων συχνὸς ὅμιλος. ἐτυράννευε δὲ τούτου
τοῦ νομοῦ Ξέρξεω ὕπαρχος Ἀρταΰκτης, ἀνὴρ μὲν Πέρσης, δεινὸς
δὲ καὶ ἀτάσθαλος, ὃς καὶ βασιλέα ἐλαύνοντα ἐπ᾽ Ἀθήνας ἐξηπά-
τησε, τὰ Πρωτεσίλεω τοῦ Ἰφίκλου χρήματα ἐξ Ἐλαιοῦντος αἰτήσας.
ἐν γὰρ Ἐλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ἐστὶ Πρωτεσίλεω τάφος τε καὶ
τέμενος περὶ αὐτόν, ἔνθα ἦν χρήματα πολλὰ καὶ φιάλαι χρύσεαι
καὶ ἀργύρεαι καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθὴς καὶ ἄλλα ἀναθήματα, τὰ Ἀρ-
ταΰκτης ἐσύλησε βασιλέος δόντος. λέγων δὲ τοιάδε Ξέρξην δι-
εβάλετο· "δέσποτα, ἔστι οἶκος ἀνδρὸς Ἕλληνος ἐνθαῦτα, ὃς ἐπὶ
γῆν τὴν σὴν στρατευσάμενος δίκης κυρήσας ἀπέθανε· τούτου μοι
δὸς τὸν οἶκον, ἵνα καί τις μάθῃ ἐπὶ γῆν τὴν σὴν μὴ στρατεύεσθαι."
ταῦτα λέγων εὐπετέως ἔμελλε ἀναπείσειν Ξέρξην δοῦναι ἀνδρὸς
οἶκον, οὐδὲν ὑποτοπηθέντα τῶν ἐκεῖνος ἐφρόνεε. ἐπὶ γῆν δὲ τὴν
βασιλέος στρατεύεσθαι Πρωτεσίλεων ἔλεγε νοέων τοιάδε· τὴν Ἀσίην
πᾶσαν νομίζουσι ἑωυτῶν εἶναι Πέρσαι καὶ τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος.
ἐπεὶ δὲ ἐδόθη, τὰ χρήματα ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς Σηστὸν ἐξεφόρησε,
καὶ τὸ τέμενος ἔσπειρε καὶ ἐνέμετο, αὐτός τε ὅκως ἀπίκοιτο ἐς
Ἐλαιοῦντα, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἐμίσγετο. τότε δὲ ἐπολιορκέετο

---

9 διαβαλόντεσ β διαβάντεσ α 115, 4 δὴ καὶ α δὴ β | οἰόβαζοσ α οιάβαζοσ β 116, 1 τούτου τοῦ νομοῦ α τοῦ νομοῦ τούτου β 3 δὲ α τε β, δέ τε Kallenberg 4 ⟨τὰ⟩ ἐξ Stein | Ἐλαιοῦντος: ἐλεοῦντοσ | αἰτήσασ β, ὑφελόμενοσ α 5 Ἐλαιοῦντι: ἐλεοῦντι 8 διεβάλετο α διεβάλλετο β, διέβαλε Stein 9 ἔστι οἶκοσ α οἶκόσ ἐστιν β 10 τὴν β, om. α | ⟨τῆς⟩ δίκης Stein 11 καί τισ α τισ καὶ β 12 δοῦναι ἀνδρὸς οἶκον del. Gomperz | δοῦναί ⟨οἱ τοῦ⟩ Stein 14 στρατεύσασθαι Stein | νοέων α ποιέων β 15 πᾶσαν α ἅπασαν β 16 Ἐλαιοῦντος: ἐλεοῦντοσ 18 Ἐλαιοῦντα: ἐλεοῦντα.

*ὑπὸ Ἀθηναίων οὔτε παρεσκευασμένος ἐς πολιορκίην οὔτε προσ-
δεκόμενος τοὺς Ἕλληνας· ἀφυλάκτῳ δέ κως αὐτῷ ἐπέπεσον. ἐπεὶ* 117
*δὲ πολιορκεομένοισί σφι φθινόπωρον ἐπεγίνετο, ἤσχαλλον οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἀπό τε τῆς ἑωυτῶν ἀποδημέοντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐξελεῖν
τὸ τεῖχος, ἐδέοντό τε τῶν στρατηγῶν, ὅκως ἀπάγοιεν σφέας ὀπίσω·
οἳ δὲ οὐκ ἔφασαν πρὶν ἢ ἐξέλωσι ἢ τὸ Ἀθηναίων κοινόν σφεας
μεταπέμψηται· οὕτω δὴ ἔστεργον τὰ παρεόντα. οἱ δὲ ἐν τῷ* 118
*τείχεϊ ἐς πᾶν ἤδη κακοῦ ἀπιγμένοι ἦσαν, οὕτως ὥστε τοὺς τόνους
ἕψοντες τῶν κλινέων ἐσιτέοντο. ἐπείτε δὲ οὐδὲ ταῦτα ἔτι εἶχον,
οὕτω δὴ ὑπὸ νύκτα οἴχοντο ἀποδράντες οἵ τε Πέρσαι καὶ ὁ Ἀρ-
ταΰκτης καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὄπισθε τοῦ τείχεος καταβάντες, τῇ ἦν
ἐρημότατον τῶν πολεμίων. ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, οἱ Χερσονησῖται
ἀπὸ τῶν πύργων ἐσήμηναν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὸ γεγονὸς καὶ τὰς
πύλας ἄνοιξαν. τῶν δὲ οἱ μὲν πλεῦνες ἐδίωκον, οἳ δὲ τὴν πόλιν
εἶχον. Οἰόβαζον μέν νυν ἐκφυγόντα ἐς τὴν Θρηίκην Θρήικες Ἀψίν-* 119
*θιοι λαβόντες ἔθυσαν Πλειστώρῳ ἐπιχωρίῳ θεῷ τρόπῳ τῷ σφε-
τέρῳ, τοὺς δὲ μετ᾽ ἐκείνου ἄλλῳ τρόπῳ ἐφόνευσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ
τὸν Ἀρταΰκτην ὕστεροι ὁρμηθέντες φεύγειν, [καὶ] ὡς κατελαμβάνοντο
ὀλίγον ἐόντες ὑπὲρ Αἰγὸς Ποταμῶν, ἀλεξόμενοι χρόνον ἐπὶ συχνὸν
οἳ μὲν ἀπέθανον, οἳ δὲ ζῶντες ἐλάμφθησαν. καὶ συνδήσαντές
σφεας οἱ Ἕλληνες ἤγαγον ἐς Σηστόν, μετ᾽ αὐτῶν δὲ καὶ Ἀρταΰκτην
δεδεμένον, αὐτόν τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. καί τεῳ τῶν φυλασ-* 120
*σόντων λέγεται ὑπὸ Χερσονησιτέων ταρίχους ὀπτῶντι τέρας γενέ-
σθαι τοιόνδε· οἱ τάριχοι ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντό τε καὶ
ἤσπαιρον ὅκως περ ἰχθύες νεάλωτοι. καὶ οἳ μὲν περιχυθέντες*

---

20 *ἀφυλάκτω* β *ἀφύκτωσ* α | *δέ* α *τέ* β **117,** 2 *πολιορκέουσί* Krüger | *ἐπεγίνετο καὶ* α *ἐπεγένετο* β | *ἤσχαλλον* BAcorr. *ἤσχαλον* Apr. β 4 *ἀπάγοιέν* α *ἀπαγάγοιέν* β **118,** 1 *δὲ* BV *δ᾽* AR 2 *ἐσ* α *ἀμφὶ τὸν ἀρταύκτεα ἐσ* β | *ἤδη* α *δὴ* β 4 *δὴ* α, om. β | *οἴχοντο* β *οἴχονται* α 5 *ὁ οιόβαζοσ* β *οἰόβαζοσ* α | *ὄπισθε* α *ὄπισθεν* β, ⟨*τὸ*⟩ *ὄπισθε* Stein 9 *εἶχον* Krüger **119,** 1 *ἐκφυγόντα* β *ἐκφεύγοντα* α | *θρηίκην θρῆικεσ* α *θρήκην θρῆκεσ* β 3 *ἄλλῳ τρόπῳ* del. Gomperz 4 *ὕστεροι* α *ὕστερον* β | *καὶ* del. Aldus 7 *ἤγαγον* β *ἦγον* α 8 *δεδεμένον* del. van Herwerden **120,** 1 *τεωι τῶν* α *τεω τῶν* β, *τῶν τεῳ* van Herwerden 2 *τέρασ* α *τέρασ τὲ* β 4 *ἤσπαιρον* α *ἔσπαι* (*ἔσπε-* R) *ρον* β | *ἰχθύεσ* α *οἱ ἰχθύεσ* β | *νεάλωτοι* β *νεοάλωτοι* α.

ἐθώμαζον, ὁ δὲ Ἀρταΰκτης ὡς εἶδε τὸ τέρας, καλέσας τὸν ὀπτῶντα τοὺς ταρίχους ἔφη "ξεῖνε Ἀθηναῖε, μηδὲν φοβέο τὸ τέρας τοῦτο· οὐ γὰρ σοὶ πέφηνε, ἀλλ' ἐμοὶ σημαίνει ὁ ἐν Ἐλαιοῦντι Πρωτεσίλεως, ὅτι καὶ τεθνεὼς καὶ τάριχος ἐὼν δύναμιν πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα τίνεσθαι. νῦν ὦν ἄποινά οἱ τάδε ἐθέλω ἐπιθεῖναι, ἀντὶ μὲν χρημάτων τῶν ἔλαβον ἐκ τοῦ ἱροῦ, ἑκατὸν τάλαντα καταθεῖναι τῷ θεῷ, ἀντὶ δ' ἐμεωυτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς ἀποδώσω τάλαντα διηκόσια Ἀθηναίοισι περιγενόμενος." ταῦτα ὑπισχόμενος τὸν στρατηγὸν Ξάνθιππον οὐκ ἔπειθε· οἱ γὰρ Ἐλαιούσιοι τῷ Προτεσίλεῳ τιμωρέοντες ἐδέοντό μιν καταχρησθῆναι, καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ ταύτῃ νόος ἔφερε. ἀπαγαγόντες δὲ αὐτὸν ἐς τὴν ἀκτήν, ἐς τὴν Ξέρξης ἔζευξε τὸν πόρον, οἳ δὲ λέγουσι ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν ὑπὲρ Μαδύτου πόλιος, ⟨πρὸς⟩ σανίδας προσπασσαλεύσαντες ἀνεκρέμασαν·

121 τὸν δὲ παῖδα ἐν ὀφθαλμοῖσι τοῦ Ἀρταΰκτεω κατέλευσαν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, τά τε ἄλλα χρήματα ἄγοντες καὶ δὴ καὶ τὰ ὅπλα τῶν γεφυρέων ὡς ἀναθήσοντες ἐς τὰ ἱρά. καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐδὲν ἐπὶ πλέον τούτων ἐγένετο.

122 Τούτου δὲ τοῦ Ἀρταΰκτεω τοῦ ἀνακρεμασθέντος προπάτωρ Ἀρτεμβάρης ἐστὶ ὁ Πέρσῃσι ἐξηγησάμενος λόγον, τὸν ἐκεῖνοι ὑπολαβόντες Κύρῳ προσήνεικαν, λέγοντα τάδε· "ἐπεὶ Ζεὺς Πέρσῃσι ἡγεμονίην διδοῖ, ἀνδρῶν δὲ σοί, Κῦρε, κατελὼν Ἀστυάγην, φέρε, γῆν γὰρ ἐκτήμεθα ὀλίγην καὶ ταύτην τρηχέαν, μεταναστάντες ἐκ ταύτης ἄλλην σχῶμεν ἀμείνω. εἰσὶ δὲ πολλαὶ μὲν ἀστυγείτονες, πολλαὶ δὲ καὶ ἑκαστέρω, τῶν μίαν ἔχοντες πλέοσι ἐσόμεθα θωμαστότεροι. οἰκὸς δὲ ἄνδρας ἄρχοντας τοιαῦτα ποιέειν· κότε γὰρ

5 ἐθώμαζον α ἐθωυμαζον β 7 ἐλαιοῦντι α ἐλεοῦντι β | πρω (προ- V)-τεσίλεωσ β πρωτεσίλεοσ α 9 τίνεσθαι α σινέεσθαι β | ἐπιθεῖναι β ἐπιχθῆναι α, καταθεῖναι van Herwerden 10 ἔλαβον ⟨χρημάτων⟩ Stein 11 ἀποδώσω τάλαντα del. van Herwerden 13 ἐλαιούσιοι α ἐλεούσιοι β 17 ⟨πρὸς⟩ add. Dobree 18 τοῦ] τοῖσι Kallenberg **121**, 4 ἐπὶ Werfer: ἔτι **122**, 2 ⟨ἐθνέων μὲν⟩ Πέρσῃσι van Herwerden 5 τρηχέαν: τρηχεῖαν β τρηχέην α 6 σχῶμεν β ἔχωμεν α 7 καὶ α, om. β | ἑκαστ(ἑκατ- V)έρω β ἑκαστέρωι α | ἔχοντεσ β σχόντεσ α | πλέοσι (-ιν V) β πλείοσι α | θωμαστότεροι α θωῦμαστότεροι (θωμαΰστότεροι R, θωυμαστότεροι V) β 8 οἰκὸσ β εἰκὸσ α | ἄρχοντασ α ἔχοντασ β | κότε α κότερα β.

δὴ καὶ παρέξει κάλλιον ἢ ὅτε γε ἀνθρώπων τε πολλῶν ἄρχομεν πάσης τε τῆς Ἀσίης;" Κῦρος δὲ ταῦτα ἀκούσας καὶ οὐ θωμάσας τὸν λόγον ἐκέλευε ποιέειν ταῦτα, οὕτω δὲ αὐτοῖσι παραίνεε κελεύων παρασκευάζεσθαι ὡς οὐκέτι ἄρξοντας, ἀλλ᾽ ἀρξομένους· φιλέειν γὰρ ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων μαλακοὺς ἄνδρας γίνεσθαι· οὐ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γῆς εἶναι καρπόν τε θωμαστὸν φύειν καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. ὥστε συγγνόντες Πέρσαι οἴχοντο ἀποστάντες, ἑσσωθέντες τῇ γνώμῃ πρὸς Κύρου, ἄρχειν τε εἵλοντο λυπρὴν οἰκέοντες μᾶλλον ἢ πεδιάδα σπείροντες ἄλλοισι δουλεύειν.

---

10 *θωμάσασ* α *θωυμάσασ* β 11 *παραίνεε* S: *παρήινεε* α *παρήνεε* β | *κελεύων* del. Cobet 13 *ἄνδρασ* β, om. α | *τοι* V *τι* αR 14 *θωμαστὸν* α *θωυμαστὸν* β *ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ* $\overline{Θ}$ | *ΧΧΗΗΠΙ* α *ἡροδότου ἱστοριῶν* $\overline{ϑ}$. R.

LACVNAE POTIORES

in posteriore uolumine occurrentes

in *α*

VI **98,** 12 *καὶ* — 13 *ἐοῦσαν*
VI cap. **122**

VII **114,** 6 *Περσικὸν* — 7 *κατορύσσειν*

in *β*

V (om. R) **94,** 10 *ἀποδεικνύντες τε λόγῳ*
VI **8,** 4 *καὶ* — *νησοί*
14, 9 *διὰ* — 10 *ἐν*
41, 6 *καταφεύγει* — 7 *νεῶν*
59, 2 *τοῦ* — *ἐνίστηται*
105, 4 *ἔλεγε* — **106,** 6 *τοῖσι*
VII **10,** 8 *ἐπεὰν* — 9 *διαγινώσκομεν*
36, 4 *ὑπὸ* — 5 *τριηκοσίας*
51, 10 *οὐδὲν* — 11 *γινόμενοι*
69, 2 *πρὸς* — 3 *εἶχον*
106, 6 *πανταχῇ* — 7 *Ἑλλησπόντου*
110, 4 *Κίκονες* — *Σαπαῖοι*
201, 3 *ὑπὸ* — 4 *Πύλαι*
217, 9 *ὑποδεξάμενοι* — **218,** 1 *Φωκέες*

VIII **6,** 4 *τότε* — 5 *ἰδόντες*
8, 6 *αὐτομολήσειν* — 7 *οἱ*
22, 4 *τὰ* — 5 *γράμματα*
76, 16 *νυκτὸς* — 84, 4 *δὴ*
129, 13 *τὸ ἐν τῷ προαστείῳ*
IX **10,** 4 *καὶ* — 5 *εἰλώτων*
26, 17 *ἐπὶ* — *Ἡρακλείδας*
28, 16 *τούτους* — 18 *παρὰ δὲ* R
17 *τούτων* — 18 *τετρακόσιοι* V
28, 20 *τούτων δὲ Χαλκιδέες τετρακόσιοι*
30, 2 *καὶ* — *χιλιάδες*
85, 7 *τοὺς ἑωυτῶν ὁμοῦ* — 9 *τῶν* — 10 *τάφοι*
86, 5 *ἀπὸ* — *ἐξέλωσι*
92, 5 *τὸν ἡγησίστρατον*

CLAVIS DIPLOMATICA

APERIENDAE ARCHETYPI SPECIEI IDONEA.

α pro *αρ, αν, δ, κ, λ*
αι pro *α, ε*
αν pro *α*
β pro *κ, μ, ρ*
γ pro *τ*
δ pro *λ*
ε pro *αι, ει, η, σ*
εε pro *α*

ει pro *α, ε, η, ι*
η pro *ε, ει, η̄* (*ημ, ην*), *ι*
ην pro *η*
ι pro *ει, η, οι, ρι*
ιν pro *ι*
ισ pro *κ*
κ pro *β, η*
λ pro *α, δ*

λλ pro μ

μ pro β, λλ

ν pro δι, λι, μ

ο pro ϑ, οι, ου, σ, ω

οι pro ου, ῳ

ον pro ο, ω

ου pro ο, ω

π pro σπ, τ

σ pro ε, ϰ

τ pro γ, ι, π

τι pro π

υ pro οι

ω pro α, ο, ου, ων

ων pro ω

ωϱ pro ω

Є archetypi = *E*, *EI*, *H*

O — = *O*, *OY*, *Ω*.

Accentus et spiritus notationes nullae.

Confunduntur	*A*	cum	*Δ*, *Λ*
	B	—	*K*, *M*, *P*
	Γ	—	*T*
	Δ	—	*Λ*
	Є	—	*C*
	IC	—	*K*
	K	—	*B*, *H*
	Λ	—	*A*, *Δ*
	ΛΛ	—	*M*
	M	—	*B*, *ΛΛ*
	N	—	*ΔI*, *ΛI*, *M*
	O	—	Θ, *C*
	Π	—	*T*
	C	—	Є, *K*
	T	—	*Γ*, *I*, *Π*
	TI	—	*Π*

INDEX NOMINUM

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Vol. I.

In textu lege I 8, 7 *χρόνον* **26**, 3 *ἔνθα* **28**, 1 *ἐπιγενομένου* **36**, 8 *προθυμεόμενοι* **48**, 7 *ὅ τι* **51**, 14. II **11**, 1 *ἔστι* I **54**, 1 *ἀνενειχθέντα* **60**, 23. **64**, 13. II **181**, 4 *οἵ* I **67**, 20. IV **30**, 8. **160**, 9. **166**, 5. **181**, 16 *οὗ* I **80**, 8 *ὅσαι* **96**, 12 *ταῦτα* **114**, 10 *γὰρ* **117**, 11 *ποιῶ* **120**, 18 *ὅμως μέν γέ τοι* **124**, 13 *ἀποδεχθῶ* **134**, 13 *Μῆδοι* **138**, 4 *μάλιστα* **143**, 11 *αὗται* **149**, 7 *ἀμείνω* **153**, 9 *ἔπεα* **154**, 5 *ἔπειθε* **161**, 2 *ἐστρατεύετο* **167**, 3 *πλέους* **175**, 3. II **13**, 5. III **28**, 3. IV **161**, 12 *ἱερ:* I **176**, 5 *γυναῖκας καὶ* **179**, 9 *ἔδειμαν* 10 *ἔλιπον* 14 *Ἶς* **181**, 6. IV **35**, 4 *ἔτι* I **216**, 4 *Μασσαγέται* II **13**, 15. III **151**, 7 *ἔπος* II **47**, 7 *ὗς* **63**, 2 *φοιτῶντες* **104**, 20 *κατὰ* **116**, 14 *ἔπεσι* **118**, 3 *ἔφασαν* **142**, 2 *ἀποδεικνύντες* 9 *ἔτεα* **166**, 1 *Ἀ-* **168**, 4 *Αἰγυπτίων* **175**, 10 *Ἐλεφαν-* III **16**, 6 *ἔκαμον* **19**, 6 *ποιή-* 12 *ναυ-* 13 *Πέρσῃσι* **26**, 11 *ὀπίσω* **68**, 3 *Ὀτάνης* **134**, 15 *ὅσα* IV **15**, 16 *ἔχων* **44**, 6 *Κασπαπύρου* **76**, 11 *ἤ* **102**, 2 *ἔπεμπον* | in summa pag. 358. IV | **105**, 8 *ἔτεος* **139**, 8 *ἔχον*
dele III **127**, 17 ⟨*ἤ*⟩
tolle uncos I **186**, 21. II **116**, 14—21. IV **44**, 7. **81**, 15

in apparatu lege I **2**, 5. 10 *τὴν* A, om. *β* **5**, 3 *οὕτω* del. Hercher **24**, 26 *ἔχοιεν* Iacob **31**, 2 *εἶπαι* Herold **32**, 29 *τοῖσδε* A. **34**, 2 *εἰκάσαι, ὅτι*] *οἰκός, διότι* T(ournier) 3 *δέ*] *δή* Krüger **35**, 9 *φονεύσας* Cucuel **47**, 2 *τοῖσι Λυδοῖσι* del. T **71**, 5 *οὔνομα — ἔχων* del. idem 9 *ἀλλ' ὅσα ἔχουσι* del. idem **73**, 15 *οὐκ* om. d **75**, 13 *ῥέοντα* del. T **78**, 13 *ἦν*] *ἤδη* idem **79**, 8 *παρὰ δόξαν* del. idem **80**, 11 *προέταξε* idem **83**, 1 *δὲ*] *δὴ* Krüger **84**, 8 *κατὰ τοῦτο* del. T 20 *ἀνέβαινον* del. D(esrousseaux) **86**, 4 *τὴν ἑωυτοῦ* del. T 32 *τὴν* ⟨*αὐτὴν*⟩ idem **90**, 4 *σεῦ*] *σε* Dobree **91**, 12 ⟨*καὶ*⟩ *καιομένῳ* T 19 *τὰ* — 20 *ἡμιόνου* del. idem **94**, 17 ⟨*ἐπι*⟩*ζητέοιεν* idem 27 *ἐπίπλοα* idem **97**, 8—9 *λόγον περὶ τῶν κατηκόντων, λέγοντες* (*ὡς δ' ἐγὼ δοκέω, μάλιστα ἔλεγον οἱ τοῦ Δηιόκεω φίλοι*)· D **98**, 15 *τὸ* ⟨*δὴ τὸ*⟩ idem 21 Herwerden **105**, 16 dele *ἀναριεῖς* Gomperz **109**, 6 lege *οὐδ' εἰ* D 9 *οὐ — μιν* del. T **110**, 11 *Μηδικὴ χώρη* del. D **111**, 1 *καὶ* del. T 4 *τοῦ βουκόλου* del. idem 18 *πολλ*⟨*ὰ δ*⟩' D 21 *εἵμασι* ⟨*τοιούτοισι*⟩ T **114**, 2 *ἔπαιζε*] *ἔτι ἔζη* T | *ἐν* — 3 *αὗται* del. idem 6 *οἰκία* idem | ⟨*οἱ*⟩ *οἰκ*: D 7 *φέρειν α* 11 *παῖδας* del. D 12 *τῶν — Κῦρος* del. idem 16 *τοῦ*] *τευ* idem 18 *ἀγ*⟨*αγ*⟩*όμενος* idem **116**, 16 ⟨*δια*⟩*λαμβάνειν* Naber **120**, 3 *ταύτῃ*] *τότε* T 6 *καὶ περίεστι* del. D 8 *ποιήσας* post *δορυφόρους* (9) ponit idem 13 *οὐ — ἄρξει* del. T 18 *ὅμως γε μέντοι* Eltz 21 *αὐτοῖσι* ⟨*γὰρ*⟩ T **125**, 11 *Πέρσαι* del. Sauppe **132**, 4 *πέμμασι* Valckenaer **137**, 3 *φονεύειν* — 4 *αἰτίῃ* del. T **138**, 10 *ἐνουρέειν* **194**, 8 *καὶ* — 9 *τοῦτο* del. T **207**, 4 *ὅτι* om. Aldus | *ἐνορῶ* Kallenberg 24 *κακῶν* T 27 *ἀφειδέως* del. D **209**, 20—21, *ἐκεῖ σύ μοι* T **212**, 6 *τοῦ οἴνου* del. idem II **16**, 7 *οὐ*] *ἢ* Gomperz **46**, 10 *αἰπόλοι*] *κόλοι* Schaefer **71**, 3 *ὁπλαὶ βοός*] *ὡς καὶ βοῦς* Diels **77**, 11 *τῶν τε* — | **83**, 6 *ἐστί* del. T **108**, 13 *τοὺς* **114**, 9 *ἀγάγετε* T **115**, 7 *ὁκόθεν πλέοι* del. idem **120**, 26 *αἱ* del. D **141**, 23 ⟨*δὲ*⟩ *διὰ* Batiffol **148**, 15 *ἀριθμὸν* ⟨*τὰ πάντα*⟩, D III **14**, 23 *καὶ* del. T 24 *τὸν Ἀμάσιος* del. D **22**, 17 *ἔφη οὐδὲν α* 19 *ἀνέφυρον* Hercher | *φράζων — οἶνον* del. idem **26**, 12 *δὲ* 14 *αὐτοὺς* **36**, 26 (pro 25) **51**, 13 *τῶν ἑταίρων* del. T **52**, 16 *ὅσῳ — ἐξεργασάμην* del. Gomperz 17 *ἐς*] *ἐστὶ* (-*ὶν* V) *ἐς β* **53**, 20 *παρεόντα* T **69**, 3 *συγκατοικημένων* Mehler III **69**, 28 *τὰ γενόμενα* primus del. Gomperz **71**, 9 *ἐκφανέειν* D **73**, 2 *γε* del. T **75**, 11 *τὸν Μάγον* idem **78**, 22 *πιθόμενος* idem **79**, 15 *οἱ Μάγοι* del. idem **80**, 18 *διαβολάς γε* idem 19 ⟨*τόδε*⟩ *πάντων* D **104**, 13 *ψύχει* del. D **130**, 4 *τε α δὲ β* 19 *ὁ* del. T **136**, 6 ⟨*καὶ καλὰ*⟩ *καὶ* T 7 *ῥηστώνης τῆς ἐς Δημοκήδεα* T **150**, 7 *προεξαιρέετο* Naber **153**, 5 *ὁ Ζώπυρος* del. T **156**, 13 *καὶ τῇ στρατιῇ* del. idem **157**, 2 *τῶν . . . δοκιμωτάτων* idem **160**, 2 *ὕστερον — τῶν* del. idem IV **16**, 4 *περ ὀλίγωι πρότερον τούτων α* **141**, 4 *ὑπακούσας*

Vol. II.

In textu lege V **49**, 13 *ἐστι* 22 *τὴν* **54**, 6 *Μεμνόνιον* **73**, 6 *Ἀρταφρένης* **79**, 1 *ἔπρησσον* **86**, 11 *οὗ* **92**, 54 *ἔδει* 74 *δ' ἔτι* 120 *Ἱππίην* **102**, 4 *ἔχοντες* VI **123**, 8 *ὑπολοίπους* **133**, 6 *πρὸς* VII **27**, 2 *Λυδός*, **63**, 2 *κεφαλῇσι* **66**, 1 cum *Ἄριοι δὲ* incipit **103**, 8 *οἰκημένους* **120**, 3. **144**, 14 *πανδημί* **140**, 15 *κακότητος* **201**, 6 *βορέην* **217**, 1 *ἔχουσαν* **220**, 13 *ἔχοντα* **234**, 1 *Ἕλληνες* VIII **5**, 1 cum *ὁ δὲ* incipit **22**, 8 *ἐστι* **41**, 5 [*ὑπεκθέσθαι*] **85**, 11 *χώρῃ . . . πολλῇ* **92**, 7 *Κριοῦ* **97**, 6 *γαυλούς* **99**, 1 inc. *ἡ μὲν* **135**, 7 *ἕπεσθαί* IX **120**, 13 *Πρωτεσίλεῳ*

dele V **29**, 2 *οἵ* **52**, 13 ⟨*τε*⟩ VI **43**, 7 *βὰς* VII **190**, 1 uirgulam ante *λέγουσι*

tolle uncos V **5**, 5

in apparatu lege V **13**, 14 *ἐποιέετο* ⟨*τὰ ἐποιέετο*⟩. T **51**, 11 ϐ **92**, 10 *παρὰ — αὐτοῖσι* del. T 16 *ἐξεδίδοσαν* idem 59 *ἀπικοίατο* D 74 *πλεῦνας* Bekker **94**, 10 *ἀποδεικνύντες τε λόγῳ* om. *β* VI **12**, 9 *δαιμόνων* ⟨*νόμον*⟩ D **19**, 8 *πολλοῖσι* A *β* *πολλοῖσιν* B 10 ⟨*ν*⟩ *Διδύμοις* Cobet **42**, 3 *δὲ ὁ α* | **63**, 14 pro **64**, 2 | **83**, 8 *δὴ α δὲ β* **86**, 23 *ἐξεπισταμένωι α* **107**, 3 *ὁ β οἱ α* **126**, 2 *ἐξῆρεν* V **138**, 16 *ποιήσουσι* (-ῖν V) *β* *ποιέουσι α* VII **5**, 12 *τούτου δὲ τοῦ*] *τοῦ δὲ* Stein, **8**, 28 *ἀπικόμενοι* 35 *οὐδὲ γὰρ ἄλλην α* **18**, 1 *τε* (*δὴ* supra) P **46**, 13 *μακρὸν δοκέειν α δοκέειν μακρὸν β* **51**, 3 *συμβουλὴν* van Herwerden **56**, 3 *ἐν* om. Suidas **64**, 7 *Σκύθας*, *Ἀμυργίους Σάκας* Holtzmann **66**, 1 inc. *Ἄριοι δὲ* **85**, 3 ⟨*χρεώμενον* **89**, 2 *Σύροισι* Stein **93**, 3 (*ν* pro *νν* ubique) **104**, 7 ⟨*ὁ*⟩ *σὸς* Bekker **119**, 4 *τάχιστα* **134**, 7 *καὶ* del. Ragon **135**, 12 *συμβουλὴ* van Herwerden **156**, 3 A pr. **160**, 12 *ἀρκέεσθαι β* **170**, 12 ⟨*τοῦ*⟩ add. Aldus **201**, 3 *ὑπὸ δὲ —* | VIII **94**, 13 *τε* del. Cobet IX **82**, 4 *κατασκευασμένην* A V

In Indice adde *Ἀθῆναι* IX 108, *Μοῖραι* I 91, *Μῦς* VIII 134; dele *Ἀθηναῖοι* IX 108; lege p. 373 *Ἀρταΰντης*] Ithamitrae, p. 375 *Ἀφέται*] Maliacum.